Holy Bible

Aionian **Edition**®

مۇقىددىس كالام (يەنگى يېزىق)

Uyghur Bible (arabic script)

New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®

مۇقبددىس كالام (يەنگى يېزىق)
Uyghur Bible (arabic script)
New Testament
Language: Uyghur
China (East Turkestan), Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 12/11/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 5.3.12 (Pro) on 12/13/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Uyghur tili at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

ماتتا 1
مارکۇس 40
لۇقا 65
يۇهاننا 108
روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى 140
رىملىقلارغا 183
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 202
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 220
گالاتىيالىقلارغا 232
ئەفەسۇسلۇقلارغا 239
فىلىپپىلىقلارغا 245
كولوسسىلىكلەرگە 250
تېسالونىكالىقلارغا 1 254
تېسالونىكالىقلارغا 2 258
تىموتىيغا 1 261
تىموتىيغا 2 266
تىتۇسقا 270
فىلېمونغا 272
ئىبرانىيلارغا 273
ياقۇپ 287
پېترۇس 1 292
پېترۇس 2 297
يۇهاننا 1 301
يۇهاننا 2 306
يۇهاننا 3 307
يەھۇدا 308
ۋەھيي 310

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

تەيسا: ـ ئى ئاتا، ئۇلارنى كەچۈرگىن، چۈنكى ئۇلار ئۆزىنىڭ نېمە قىلۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ، ـ دېدى. [لەشكەرلەر] چەك تاشلاپ، ئۆزىنىڭ كىيىملىرىنى يۇلۇشۇۋالدى.

لۇقا 23:34

ماتتا

1 بۇ ئىبراھىمنىڭ ئوغلى ۋە داۋۇتنىڭ ئوغلى بولغان ئەيسا
مەسىھنىڭ نەسەبنامە كىتابىدۇر: ـ 2 ئىبراھىمدىن ئىسھاق
تۇرەلدى، ئىسھاقتىن ياقۇپ تۇرەلدى، ياقۇپ يەھۇدا ۋە
ئۇنىڭ ئاكا-ئۇكىلىرىنىڭ ئاتىسى بولدى؛ 3 يەھۇدادىن تامار
ئارقىلىق پەرەز ۋە زەراھ تۇرەلدى؛ پەرەزدىن ھەزرون
تۇرەلدى، ھەزروندىن رام تۇرەلدى، 4 رامدىن ئاممىناداب
تۇرەلدى، ئاممىنادابدىن ناھشون تۇرەلدى، ناھشوندىن سالمون
تۇرەلدى، 5 سالموندىن راھاب ئارقىلىق بوئاز تۇرەلدى،
بوئازدىن رۇت ئارقىلىق ئوبەد تۇرەلدى، ئوبەدتىن يەسسە
تۇرەلدى، 6 يەسسەدىن داۋۇت پادىشاھ تۇرەلدى. داۋۇتتىن
ئۇرىيانىڭ ئايالى ئارقىلىق سۇلايمان تۇرەلدى، 7 سۇلايماندىن
رەھوبوئام تۇرەلدى، رەھوبوئامدىن ئابىيا تۇرەلدى، ئابىيادىن
ئاسا تۇرەلدى، 8 ئاسادىن يەھوشافات تۇرەلدى، يەھوشافاتتىن
يەھورام تۇرەلدى، يەھورامدىن ئۇززىيا تۇرەلدى، 9 ئۇززىيادىن
يوتام تۇرەلدى، يوتامدىن ئاھاز تۇرەلدى، ئاھازدىن ھەزەكىيا
تۇرەلدى، 10 ھەزەكىيادىن مانا‌سسەھ تۇرەلدى، مانا‌سسەھدىن
ئامون تۇرەلدى، ئامۇندىن يوشىيا تۇرەلدى؛ 11 بابىلغا سۈرگۈن
قىلىنغاندا يوشىيادىن يەكونياھ ۋە ئۇنىڭ ئاكا-ئۇكىلىرى تۇرەلدى.
12 بابىلغا سۈرگۈن بولغاندىن كېيىن، يەكونياھدىن شېئالتىئەل
تۇرەلدى، شېئالتىئەلدىن زەرۇببابەل تۇرەلدى، 13 زەرۇببابەلدىن
ئابىھۇد تۇرەلدى، ئابىھۇددىن ئېلىئاقىم تۇرەلدى، ئېلىئاقىمدىن
ئازور تۇرەلدى، 14 ئازوردىن زادوك تۇرەلدى، زادوكتىن
ئاقىم تۇرەلدى، ئاقىمدىن ئەلىھۇد تۇرەلدى، 15 ئەلىھۇدتىن
ئەلئازار تۇرەلدى، ئەلئازاردىن ماتتان تۇرەلدى، ماتتاندىن
ياقۇپ تۇرەلدى، 16 ياقۇپتىن مەريەمنىڭ ئېرى بولغان يۈسۈپ
تۇرەلدى؛ مەريەم ئارقىلىق مەسىھ ئاتالغان ئەيسا تۇغۇلدى.
17 شۇنداق بولۇپ، ئىبراھىمدىن داۋۇتقىچە بولغان ئاربىلىقتا
جەمئىي ئون تۆت ئەۋلاد بولغان؛ داۋۇتتىن بابىلغا سۈرگۈن
قىلىنغىچە جەمئىي ئون تۆت ئەۋلاد بولغان؛ ۋە بابىلغا سۈرگۈن
قىلىنىشتىن مەسىھ كەلگۈچە جەمئىي ئون تۆت ئەۋلاد بولغان.
18 ئەيسا مەسىھنىڭ دۇنياغا كېلىشى مۇنداق بولدى:ـ ئۇنىڭ
ئانىسى مەريەم يۈسۈپكە ياتلىق بولۇشقا ۋەدە قىلىنغاندى؛ لېكىن
تېخى نىكاھ قىلىنمايلا، ئۇنىڭ مۇقەددەس روھتىن ھاملىدار
بولغانلىقى مەلۇم بولدى. 19 لېكىن ئۇنىڭ [بولغۇسى] ئېرى
يۈسۈپ، دۇرۇس كىشى بولۇپ، ئۇنى جەمئىيەت ئالدىدا
خىجالەتكە قالدۇرۇشنى خالىماي، ئۇنىڭدىن ئاستىرتىن ئاجرىشىپ
كېتىشنى نىيەت قىلدى. 20 ئەمما ئۇ مۇشۇ ئىشلارنى ئويلاپ
يۈرگىنىدە، مانا پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى ئۇنىڭ چۈشىدە
كۆرۈنۈپ ئۇنىڭغا:ـ ئەي داۋۇتنىڭ ئوغلى يۈسۈپ، ئايالىڭ
مەريەمنى ئۆز ئەمرىگىگە ئېلىشتىن قورقما؛ چۈنكى ئۇنىڭدا بولغان
ھامىلە مۇقەددەس روھتىن كەلگەن. 21 ئۇ بىر ئوغۇل تۇغىدۇ،
سەن ئۇنىڭ ئىسمىنى ئەيسا دەپ قويغىن؛ چۈنكى ئۇ ئۆز
خەلقىنى گۇناھلىرىدىن قۇتقۇزىدۇ» ـ دېدى. 22 مانا بۇلارنىڭ
ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ پەيغەمبەر ئارقىلىق دېگەنلىرىنىڭ
ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇش ئۈچۈن بولغان، دېمەك: ـ 23 «پاك قىز
ھاملىدار بولۇپ بىر ئوغۇل تۇغىدۇ؛ ئۇلار ئۇنىڭ ئىسمىنى
ئىمانۇئېل (مەنىسى «خۇدا بىز بىلەن بىللە») دەپ ئاتايدۇ».
24 يۈسۈپ ئويغىنىپ، پەرۋەردىگارنىڭ شۇ پەرىشتىسىنىڭ
دېگىنى بويىچە قىلىپ، مەريەمنى ئەمرىگە ئالدى. 25 لېكىن
مەريەم بوشانغۇچە ئۇ ئۇنىڭغا يېقىنلاشمىدى. بۇ مەريەمنىڭ
تۇنجىسى ئىدى؛ يۈسۈپ ئۇنىڭغا ئەيسا دەپ ئىسىم قويدى.

2 ئەيسا ھېرود پادىشاھ ھۆكۈم سۈرگەن كۈنلەردە يەھۇدىيە
تۇلكىسىنىڭ بەيت-لەھەم يېزىسىدا دۇنياغا كەلگەندىن كېيىن،
مانا بەزى دانىشمەنلەر مەشرىقتىن يېرۇسالېمغا يېتىپ كېلىپ،
پۇقرالاردىن: 2 يەھۇدىيلارنىڭ [يېڭىدىن] تۇغۇلغان پادىشاھى
قەيەردە؟ چۈنكى بىز ئۇنىڭ يۇلتۇزىنىڭ كۆتۈرۈلگەنلىكىنى
كۆردۇق. شۇڭا، ئۇنىڭغا سەجدە قىلغىلى كەلدۇق، ـ دېيىشتى.
3 بۇنى ئاڭلىغان ھېرود پادىشاھ، شۇنىڭدەك پۈتكۈل يېرۇسالېم
خەلقىمۇ ئالاقزادىلىككە چۈشتى. 4 ئۇ پۈتكۈل باش كاھىنلار
ۋە خەلقنىڭ تەۋرات ئۇستازلىرىنى چاقىرىپ، ئۇلاردىن «مەسىھ
قەيەردە تۇغۇلۇشى كېرەك؟» ـ دەپ سوردى. 5 ئۇلار:
«يەھۇدىيەدىكى بەيت-لەھەم يېزىسىدا بولۇشى كېرەك، ـ چۈنكى
پەيغەمبەر ئارقىلىق شۇنداق پۈتۈلگەن: ـ 6 «ئى يەھۇدىيە
زېمىنىدىكى بەيت-لەھەم، خەلقىڭ يەھۇدىيە يېتەكچىلىرىنىڭ

ئارىسىدا ئەڭ كىچىكى بولمايدۇ، چۈنكى سەندىن بىر يېتەكچى
چىقىدۇ، ئۇ خەلقىم ئىسرائىللارنىڭ باققۇچىسى بولىدۇ» ـ
دېيىشتى. 7 بۇنىڭ بىلەن، ھېرود دانىشمەنلەرنى مەخپىي
چاقىرتىپ، يۇلتۇزنىڭ قاچان پەيدا بولغانلىقىنى سۈرۈشتۈرۈپ
بىلۋالدى. 8 ئاندىن: «بېرىپ بالىنى سۈرۈشتە قىلىپ تېپىڭلار.
تاپقان ھامان قايتىپ ماڭا خەۋەر قىلىڭلار، مەنمۇ ئۇنىڭ ئالدىغا
بېرىپ سەجدە قىلىپ كېلەي» ـ دەپ، ئۇلارنى بەيت-لەھەمگە
يولغا سالدى. 9 دانىشمەنلەر پادىشاھنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ
يولغا چىقتى؛ ۋە مانا، ئۇلار شەرقتە كۆرگەن ھىلىقى يۇلتۇز
ئۇلارنىڭ ئالدىدا يول باشلاپ ماڭدى ۋە بالا تۇرغان يەرگە
كېلىپ توختىدى. 10 ئۇلار ھىلىقى يۇلتۇزنى كۆرگىنىدىن ئىنتايىن
قاتتىق شادلىنىشتى 11 ھەم ئۆيگە كىرىپ، بالىنى ئانىسى مەريەم
بىلەن كۆرۈپ، يەرگە يېقىلىپ ئۇنىڭغا سەجدە قىلىشتى.
ئاندىن، خەزىنىلىرىنى ئېچىپ، ئالتۇن، مەستىكى، مۇرمەككى
قاتارلىق سوۋغاتلارنى سۇنۇشتى. 12 ئۇلارغا چۈشىدە ھېرودنىڭ
يېنىغا بارماسلىق توغرىسىدىكى ۋەھيي كەلگەنلىكى ئۈچۈن،
ئۇلار باشقا يول بىلەن ئۆز يۇرتىغا قايتىشتى. 13 ئۇلار يولغا
كەتكەندىن كېيىن، پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى يۈسۈپنىڭ
چۈشىدە كۆرۈنۈپ: ئورنۇڭدىن تۇر! بالا ۋە ئانىسى ئىككىسىنى
ئېلىپ مىسىرغا قاچ. مەن ساڭا ئۇقتۇرغۇچە ئۇ يەردە تۇرغىن.
چۈنكى ھېرود بالىنى يوقىتىشقا ئىزدەپ كېلىدۇ ـ دېدى.
14 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، شۇ كېچىلا بالا ۋە ئانىسى
ئىككىسىنى ئېلىپ مىسىرغا قاراپ يولغا چىقتى. 15 ئۇ ھېرود
تۇلىگۈچە شۇ يەردە تۇردى. شۇنداق بولدىكى، پەرۋەردىگارنىڭ
پەيغەمبىر ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقان: «ئوغلۇمنى مىسىردىن مەن
چاقىردىم» دېگەن سۆزى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. 16 ھېرود
بولسا دانىشمەنلەردىن ئالدانغانلىقىنى بىلىپ، قاتتىق غەزەپلەندى.
ئۇ دانىشمەنلەردىن ئېنىقلىغان ۋاقىتقا ئاساسەن، ئادەملەرنى
ئەۋەتىپ بەيت-لەھەم يېزىسى ۋە ئەتراپىدىكى ئىككى ياش
ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن ياشتىكى ئوغۇل بالىلارنىڭ ھەممىسىنى
ئۆلتۈرگۈزدى. 17 شۇ چاغدا يەرەمىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق
ئېيتىلغان مۇنۇ سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى: ـ 18 «راماھ
شەھىرىدە بىر سادا، ئاچچىق يىغا-زارنىڭ پىغانى ئاڭلىنار، بۇ
راھىلەنىڭ بالىلىرى ئۈچۈن كۆتۈرگەن ئاھ-زارلىرى؛ بالىلىرىنىڭ
يوق قىلىنۇپتىلىگىنى تۈپەيلىدىن، تەسەللىنى قوبۇل قىلماي پىغان
كۆتۈردى». 19 ئەمدى ھېرود تۇلىگەندىن كېيىن، خۇدانىڭ
بىر پەرىشتىسى مىسىردا تۇرغان يۈسۈپنىڭ چۈشىدە كۆرۈنۈپ
ئۇنىڭغا: ـ 20 ئورنۇڭدىن تۇر! بالا ۋە ئانىسىنى ئېلىپ ئىسرائىل
زېمىنىغا قايت! چۈنكى بالىنىڭ جېنىنى ئالماقچى بولغانلار تۇلدى،
ـ دېدى. 21 بۇنىڭ بىلەن يۈسۈپ ئورنىدىن تۇرۇپ بالا ۋە
ئانىسىنى ئېلىپ ئىسرائىل زېمىنىغا قايتتى. 22 ئۇ ئارخېلائۇسنىڭ
ئاتىسى ھېرود پادىشاھنىڭ ئورنىغا تەختكە ئولتۇرۇپ يەھۇدىيە
ئۆلكىسىگە ھۆكۈمرانلىق قىلۋاتقىنىدىن خەۋەر تېپىپ، ئۇ يەرگە
قايتىشتىن قورقتى؛ ۋە چۈشىدە ئۇنىڭغا بىر ۋەھيي كېلىپ،
گالىلىيە زېمىنىغا بېرىپ، 23 ناسارەت دەپ ئاتىلىدىغان بىر
يېزىدا ئولتۇراقلاشتى. شۇنىڭ بىلەن پەيغەمبەرلەر ئارقىلىق: «ئۇ
ناسارەتلىك دەپ ئاتىلىدۇ» دېيىلگىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

3 شۇ چاغلاردا، چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا يەھۇدىيەدىكى
چۆل-باياۋانغا كېلىپ 2 كىشىلەرگە: ـ توۋا قىلىڭلار! چۈنكى
ئەرش پادىشاھلىقى يېقىنلىشىپ قالدى! ـ دەپ جاكارلاشقا
باشلىدى. 3 چۈنكى [چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا] بولسا ئىلگىرى
يەشايا پەيغەمبەر بېشارىتىدە كۆرسەتكەن كىشىنىڭ دەل ئۆزى
بولۇپ: ـ «باياۋاندا توۋلايدىغان بىر كىشىنىڭ: رەببىنىڭ يولىنى
تەييارلاڭلار، ئۇنىڭ چىغىر يوللىرىنى تۈپتۈز قىلىڭلار! ـ دېگەن
ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ». 4 يەھيا [پەيغەمبەر] تۆگە يۈڭىدىن قىلىنغان
كىيىم كىيگەن، بېلىگە كۆن تاسما باغلىغاندى. يەيدىغىنى بولسا
چېكەتكەلەر بىلەن ياۋا ھەرە ھەسىلى ئىدى. 5 ئەمدى يېرۇسالېم
شەھىرى، پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسى ۋە پۈتكۈل ئىئوردان
دەريا ۋادىسىنىڭ ئەتراپىدىكى كىشىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ،
6 گۇناھلىرىنى ئىقرار قىلىشتى ۋە ئۇنىڭ ئۆزلىرىنى ئىئوردان
دەرياسىدا چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل قىلىشتى. 7 لېكىن پەرىسىي ۋە
سادۇقىي مەزھىپىدىكىلەردىن كۆپلىرىنىڭ ئۇنىڭ چۆمۈلدۈرۈشىنى
قوبۇل قىلغىلى كەلگەنلىكىنى كۆرگىنىدە ئۇ ئۇلارغا: ـ ئەي
يىلانلارنىڭ بالىلىرى! كىم سىلەرنى [خۇدانىڭ] چۈشۈش
ئالدىدا تۇرغان غەزىپىدىن قېچىڭلار دەپ ئاگاھلاندۇردى؟!

8 ئەمدى توۋغا لايىق مېۋىنى كەلتۈرۈڭلار! 9 ۋە تۆز ئىچىڭلاردا:
«بىزنىڭ ئاتىمىز بولسا ئىبراھىمدۇر!» دەپ خىيال قىلىپ
يۈرمەڭلار؛ چۈنكى مەن شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، خۇدا
ئىبراھىمغا مۇشۇ تاشلاردىنمۇ پەرزەنتلەرنى ئاپىرىدە قىلالايدۇ.
10 پالتا ئاللىقاچان دەرەخلەرنىڭ يىلتىزىغا تەگلەپ قويۇلدى؛
ياخشى مېۋە بەرمەيدىغان ھەرقايسى دەرەخلەر كېسىلىپ ئوتقا
تاشلىنىدۇ. 11 مەن دەرۋەقە سىلەرنى توۋا قىلىشىڭلار ئۈچۈن
سۇغا چۆمۈلدۈرىمەن. لېكىن مەندىن كېيىن كەلگۈچى زات
مەندىن قۇدرەتلىكتۇر. مەن ھەتتا ئۇنىڭ كەشىنى كۆتۈرۈشكىمۇ
لايىق ئەمەسمەن؛ ئۇ سىلەرنى مۇقەددەس روھقا ھەم ئوتقا
چۆمۈلدۈرىدۇ. 12 ئۇنىڭ سورۇغۇچى كۆرىكى قولىدا تۇرىدۇ؛
ئۇ تۆز خامىنىنى [توپا-ساماندىن] تەلتۈكۈس تازىلايدۇ، ساپ
بۇغداينى ئامبارغا يىغىدۇ، ئەمما توپا-سامانىنى ئۆچمەس ئوتتا
كۆيدۈرۈۋېتىدۇ. ــ دېدى. 13 شۇ ۋاقىتتا، ئەيسا يەھيادىن
چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن گالىلىيە تۆلكىسىدىن
ئىئوردان دەرياسى بويىغا، ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. 14 بىراق يەھيا
چۆمۈلدۈرۈشكە ئۇنىماي ئۇنى توسۇپ: ــ ئەسلى چۆمۈلدۈرۈلۈشنى
مەن سەندىن قوبۇل قىلىشىم كېرەك ئىدى، بىراق سەن مېنىڭ
ئالدىمغا كەپسەنغۇ؟ ــ دېدى. 15 لېكىن ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن:
ــ ھازىرچە شۇنىڭغا يول قويغىن؛ چۈنكى ھەققانىيلىقنىڭ بارلىق
[تەلەپلىرىنى] ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، شۇنداق قىلىشىمىزغا
توغرا كېلىدۇ، ــ دېدى. شۇنىڭ بىلەن، يەھيا ئۇنىڭغا يول
قويدى. 16 ۋە ئەيسا چۆمۈلدۈرۈلۈپ بولۇپلا، سۇدىن چىقتى؛
ئۇ سۇدىن چىقىشى بىلەن مانا، ئەرشلەر ئۇنىڭغا ئېچىلىپ،
خۇدانىڭ روھى كەپتەر قىياپىتىدە ئەرشتىن چۈشۈپ، ئۇستىگە
قونۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. 17 ۋە مانا، ئەرشتىن بىر ئاۋاز: ــ «بۇ
مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن ئۇنىڭدىن تولۇق خۇرسەنمەن!» ــ
دەپ ئاڭلاندى.

4 ئاندىن ئەيسا روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئىبلىسنىڭ سىناق-
ئازدۇرۇشلىرىغا يۇزلىنىش ئۈچۈن چۆل-بىاباۋانغا ئېلىپ بېرىلدى.
2 ئۇ قىرىق كېچە-كۈندۈز روزا تۇتقاندىن كېيىن، ئۇنىڭ
قورسىقى ئېچىپ كەتكەندى. 3 ئەمدى ئازدۇرغۇچى ئۇنىڭ
يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا: ــ ئەگەر سەن راستىنلا خۇدانىڭ ئوغلى
بولساڭ، مۇشۇ تاشلارنى نانغا ئايلىنىشقا بۇيرۇغىن! ــ دېدى.
4 لېكىن ئۇ جاۋابەن: ــ [تەۋراتتا]: «ئىنسان پەقەت نان بىلەنلا
ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئاغزىدىن چىققان ھەربىر سۆز
بىلەنمۇ ياشايدۇ» دەپ پۈتۈلگەن، ــ دېدى. 5 ئاندىن ئىبلىس
ئۇنى مۇقەددەس شەھەرگە ئېلىپ بېرىپ، ئىبادەتخانىنىڭ
ئەڭ ئېگىز جايىغا تۇرغۇزۇپ ئۇنىڭغا: 6 ــ خۇدانىڭ ئوغلى
بولساڭ، ئۆزۈڭنى پەسكە تاشلاپ باققىن! چۈنكى [تەۋراتتا]:
«[خۇدا] ئۆز پەرىشتىلىرىگە سېنىڭ ھەققىڭدە ئەمر قىلىدۇ»؛
ۋە، «پۈتۈڭنىڭ تاشقا ئۇرۇلۇپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ئۇلار
سېنى قوللىرىدا كۆتۈرۈپ يۈرىدۇ» دەپ پۈتۈلگەن ــ دېدى.
7 ئەيسا ئۇنىڭغا: «تەۋراتتا يەنە، «پەرۋەردىگار خۇدايىڭنى
سىنىغۇچى بولما!» دەپمۇ پۈتۈلگەن ــ دېدى. 8 ئاندىن، ئىبلىس
ئۇنى ناھايىتى ئېگىز بىر تاغقا چىقىرىپ، ئۇنىڭغا دۇنيادىكى بارلىق
پادىشاھلىقلارنى شەرەپلىرى بىلەن كۆرسىتىپ: 9 يەرگە يېقىلىپ
ماڭا ئىبادەت قىلساڭ، بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ساڭا بېرىۋېتىمەن،
ــ دېدى. 10 ئاندىن ئەيسا ئۇنىڭغا: ــ يوقال، شەيتان! چۈنكى
[تەۋراتتا]: «پەرۋەردىگار خۇدايىڭغىلا ئىبادەت قىل، پەقەت
ئۇنىڭلا ئىبادەت-خىزمىتىدە بول!» دەپ پۈتۈلگەن، ــ دېدى.
11 بۇنىڭ بىلەن ئىبلىس ئۇنى تاشلاپ كېتىپ قالدى، ۋە
مانا، پەرىشتىلەر كېلىپ ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولدى. 12 ئەمدى
[ئەيسا] يەھيانىڭ تۇتقۇن قىلىنغانلىقىنى ئاڭلاپ، گالىلىيەگە
يول ئالدى. 13 ئۇ ناسارەت يېزىسىنى تاشلاپ، زەبۇلۇن ۋە
نافتالى رايونىدىكى [گالىلىيە] دېڭىزى بويىدىكى كەپەرناھۇم
شەھىرىگە كېلىپ ئورۇنلاشتى. 14 شۇنداق قىلىپ، يەشايا
پەيغەمبەر ئارقىلىق ئېيتىلغان شۇ بېشارەت ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى،
دېمەك: ــ 15 «زەبۇلۇن زېمىنى ۋە نافتالى زېمىنى، ئىئوردان
دەرياسىنىڭ نېرىقى تەرىپىدىكى «دېڭىز يولى» بويىدا، «يات
ئەللەرنىڭ ماكانى» بولغان گالىلىيەدە، 16 قاراڭغۇلۇقتا ياشىغان
خەلق پارلاق بىر نۇرنى كۆردى؛ يەنى ئۇلۇم كۆلەڭگىسىنىڭ
يۇرتىدا ئولتۇرغۇچىلارغا، دەل ئۇلارنىڭ ئۈستىگە نۇر چۈشتى».
17 شۇ ۋاقىتتىن باشلاپ، ئەيسا: «توۋا قىلىڭلار! چۈنكى ئەرش
پادىشاھلىقى يېقىنلىشىپ قالدى!» ــ دەپ جار قىلىشقا باشلىدى.

18 [بىر كۈنى]، ئۇ گاللىيە دېڭىزى بويىدا كېتىۋېتىپ، ئىككى
ئاكا-ئۇكا، يەنى پېترۇس دەپمۇ ئاتىلغان سىمون ئىسىملىك بىر
كىشىنى ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى ئاندرىياسنى كۆردى. ئۇلار بېلىقچى
بولۇپ، دېڭىزغا تور تاشلاۋاتاتتى؛ 19 ئۇ ئۇلارغا: ــ مېنىڭ
كەينىمدىن مېڭىڭلار ــ مەن سىلەرنى ئادەم ئۇتقۇچى بېلىقچى
قىلىمەن! ــ دېدى. 20 ئۇلار شۇئان بېلىق تورلىرىنى تاشلاپ،
ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى. 21 ئۇ شۇيەردىن ئۆتۈپ، ئىككىنچى
بىر ئاكا-ئۇكىنى، يەنى زەبەدىينىڭ ئوغۇللىرى ياقۇپ ۋە ئىنىسى
يۇھاننانى كۆردى. بۇ ئىككىسى كېمىدە ئاتىسى زەبەدىي بىلەن
تورلىرىنى ئوڭشاۋاتاتتى. ئۇ ئۇلارنىمۇ چاقىردى. 22 ئۇلار دەرھال
كېمىنى ئاتىسى بىلەن قالدۇرۇپ ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى.
23 ۋە ئەيسا گاللىيەنىڭ ھەممە يېرىنى كېزىپ، ئۇلارنىڭ
سىناگوگلىرىدا تەلىم بېرىپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ خۇش
خەۋىرىنى جاكارلايتتى، خەلق ئارىسىدا ھەرخىل كېسەللەرنى
ۋە ئاجىز-مېيىپلارنى ساقايتتى. 24 ئۇ توغرۇلۇق خەۋەر پۈتكۈل
سۈرىيە ئۆلكىسىگە تارقالدى؛ ئۇ يەردىكى خالايىق ھەرخىل
بىمارلارنى، يەنى ھەرتۈرلۈك كېسەللەر ۋە ئاغرىق-سىلاقلارنى
ھەمدە جىن چاپلاشقانلارنى، ئۆتقاقلىق ۋە پالەچ كېسىلىگە
گىرىپتار بولغانلارنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى؛ ۋە ئۇ ئۇلارنى
ساقايتتى. 25 گاللىيە، «ئون شەھەر» رايونى، يېرۇسالېم،
يەھۇدىيە ۋە ئىئوردان دەريا‌سىنىڭ ئۇ قېتىدىن كەلگەن توپ-
توپ ئادەملەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى.

5 مۇشۇ توپ-توپ ئادەملەرنى كۆرۈپ ئۇ بىر تاغقا
چىقتى؛ ئۇ ئۇ يەردە ئولتۇرغىنىدا، مۇخلىسلىرى ئۇنىڭ يېنىغا
كەلدى. 2 ئۇ ئاغزىنى ئېچىپ ئۇلارغا تەلىم بېرىشكە باشلىدى: ــ
3 مۇبارەك، روھتا نامراد بولغانلار! چۈنكى ئەرش پادىشاھلىقى
ئۇلارغا تەۋەدۇر. 4 مۇبارەك، يىغان چەككەنلەر! چۈنكى
ئۇلار تەسەللى تاپىدۇ. 5 مۇبارەك، ياۋاش-مۆمىنلەر! چۈنكى
ئۇلار يەر يۈزىگە مىراسخوردۇر. 6 مۇبارەك، ھەققانىيلىققا
ئاچ ۋە تەشنالار! چۈنكى ئۇلار تولۇق تويۇندۇ. 7 مۇبارەك،
رەھىمدىللار! چۈنكى ئۇلار رەھىم كۆرىدۇ. 8 مۇبارەك، قەلبى
پاك بولغانلار! چۈنكى ئۇلار خۇدانى كۆرىدۇ. 9 مۇبارەك،
تىنچلىق تەرەپدارلىرى! چۈنكى ئۇلار خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى
دەپ ئاتىلىدۇ. 10 مۇبارەك، ھەققانىيلىق يولىدا زىيانكەشلىككە
ئۇچرىغانلار! چۈنكى ئەرش پادىشاھلىقى ئۇلارغا تەۋەدۇر.
11 مۇبارەك، مەن ئۈچۈن باشقىلارنىڭ ھاقارەت، زىيانكەشلىك
ۋە ھەرتۈرلۈك توھمىتىگە ئۇچرىساڭلار، 12 شاد-خۇرام
بولۇپ يايراڭلار! چۈنكى ئەرشلەردە كاتتا ئىنئام سىلەر ئۈچۈن
ساقلانماقتا؛ چۈنكى سىلەردىن ئىلگىرىكى پەيغەمبەرلەرگىمۇ
ئۇلار مۇشۇنداق زىيانكەشلىكلەرنى قىلغان. 13 سىلەر يەر
يۈزىدىكى تۇزدۇرسىلەر. ھالبۇكى، ئەگەر تۇز تۇز تەمىنى يوقاتسا،
ئۇنىڭغا قايتىدىن تۇز تەمىنى قانداقمۇ كىرگۈزگىلى بولىدۇ؟ ئۇ
چاغدا، ئۇ ھېچنېمىگە يارىماس بولۇپ، تاشلىنىپ كىشىلەرنىڭ
ئايىغى ئاستىدا دەسسىلىشتىن باشقا ھېچ ئىشقا يارىمايدۇ.
14 سىلەر دۇنيانىڭ نۇرىدۇرسىلەر. تاغ ئۈستىگە سېلىنغان شەھەر
يوشۇرۇنالمايدۇ. 15 ھېچكىم چىراغنى يېقىپ قويۇپ، ئۈستىگە
سېۋەتنى كۆمتۈرۈپ قويماس، بەلكى چىراغدانىنىڭ ئۈستىگە
قويىدۇ؛ بۇنىڭ بىلەن، ئۇ ئۆيي ئىچىدىكى ھەممە ئادەملەرگە
يورۇقلۇق بېرىدۇ. 16 شۇ تەرىقىدە، سىلەر نۇرۇڭلارنى ئىنسانلار
ئالدىدا شۇنداق چاقنىتىڭلاركى، ئۇلار ياخشى ئەمەللىرىڭلارنى
كۆرۈپ، ئەرشتىكى ئاتاڭلارنى ئۇلۇغلىسۇن. 17 مېنى تەۋرات
قانۇنىنى ياكى پەيغەمبەرلەرنىڭ يازغانلىرىنى بىكار قىلغىلى كەلدى،
دەپ ئويلاپ قالماڭلار. مەن ئۇلارنى بىكار قىلغىلى ئەمەس،
بەلكى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى كەلدىم. 18 چۈنكى مەن سىلەرگە
شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئاسمان-زېمىن يوقىمىغۇچە،
ئۇنىڭدا پۈتۈلگەنلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلمىغۇچە تەۋراتتىكى «يود»
بىر ھەرپ، ھەتتا بىرەر چېكىتمۇ بىكار قىلىنمايدۇ. 19 شۇ
سەۋەبتىن، تەۋرات قانۇنىنىڭ ئەقىدىلىرىگە، ھەتتا ئۇنىڭ ئەڭ
كىچىكلىرىدىن بىرىنى بىكار قىلىپ، ۋە باشقىلارغا شۇنداق
قىلىشنى ئۆگىتىدىغان ھەركىم ئەرش پادىشاھلىقىدا ئەڭ كىچىك
ھېسابلىنىدۇ. ئەمما ئەكسىچە، تەۋرات قانۇنى ئەقىدىلىرىگە ئەمەل
قىلغانلار ۋە باشقىلارغا شۇنداق قىلىشنى ئۆگەتكۈچىلەر بولسا
ئەرش پادىشاھلىقىدا ئۇلۇغ ھېسابلىنىدۇ. 20 چۈنكى مەن سىلەرگە
شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ھەققانىيلىقىڭلار تەۋرات ئۈستازلىرى ۋە
پەرىسىيلەرنىڭكىدىن ئاشمىسا، ئەرش پادىشاھلىقىغا ھېچقاچان

كىرەلمەيسىلەر. 21 بۇرۇنقىلارغا «قاتىللىق قىلما، قاتىللىق قىلغان
ھەرقانداق ئادەم سوراققا تارتىلىدۇ» دەپ بۇيرۇلغانلىقىنى
ئاڭلىغانسىلەر. 22 بىراق مەن ئۆزۈم شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ
قويايكى، ئۆز قېرىندىشىغا بىكاردىن-بىكار ئاچچىقلانغانلارنىڭ
ھەربىرىمۇ سوراققا تارتىلىدۇ. ئۆز قېرىندىشىنى «ئەخمەق» دەپ
تىللىغان ھەركىم ئالىي كېڭەشمىدە سوراققا تارتىلىدۇ؛ ئەمما
قېرىنداشلىرىنى «تەلۋە» دەپ ھاقارەتلىگەن ھەركىم دوزاخنىڭ
ئوتىغا لايىق بولىدۇ. (Geenna g1067) 23 شۇنىڭ ئۈچۈن، سەن
قۇربانگاھ ئالدىغا كېلىپ [خۇداغا] ھەدىيە ئاتىماقچى بولغىنىڭدا،
قېرىندىشىڭنىڭ سېنىڭدىن ئاغرىنغان يېرى بارلىقى يادىڭغا
كەلسە، 24 ھەدىيەڭنى قۇربانگاھ ئالدىغا قويۇپ تۇرۇپ،
ئاۋۋال قېرىندىشىڭ بىلەن يارىشىۋال، ئاندىن كېلىپ ھەدىيەڭنى
ئاتا. 25 ئەگەر ئوستۇڭدىن دەۋا قىلماقچى بولغان بىرسى بولسا،
ئۇنىڭ بىلەن بىرگە يولدا بولغىنىڭدا ئۇنىڭ بىلەن تېزدىن يارىشىپ،
دوست بولغىن. بولمىسا، ئۇ سېنى سوراققىغا، سوراققى بولسا
گۇندىباشىغا تاپشۇرىدۇ، سەن زىندانغا سولىنىۋېتىلىسەن. 26 مەن
ساڭا شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، [قەرزىڭنىڭ] ئەڭ ئاخىرقى
بىر تىيىنىنىمۇ قويماي تۆلىمىگۈچە، شۇ يەردىن چىقالمايسەن.
27 سىلەر «زىنا قىلماڭلار» دەپ بۇيرۇلغانلىقىنى ئاڭلىغانسىلەر.
28 بىراق مەن ئۆزۈم شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، بىرەر ئايالغا
شەھۋانىي نىيەت بىلەن قارىغان كىشى كۆڭلىدە ئۇ ئايال بىلەن
ئاللىقاچان زىنا قىلغان بولىدۇ. 29 ئەگەر ئەمدى ئوڭ كۆزۈڭ
سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى ئويۇپ تاشلىۋەت. چۈنكى پۈتۈن
بەدىنىڭنىڭ دوزاخقا تاشلانغىنىدىن كۆرە، بەدىنىڭدىكى بىر
ئەزايىڭ يوق قىلىنغىنى كۆپ ئەۋزەل. (Geenna g1067) 30 ئەگەر
ئوڭ قولۇڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى كېسىپ تاشلىۋەت.
چۈنكى پۈتۈن بەدىنىڭنىڭ دوزاخقا تاشلانغىنىدىن كۆرە،
بەدىنىڭدىكى بىر ئەزايىڭ يوق قىلىنغىنى كۆپ ئەۋزەل. (Geenna
g1067) 31 يەنە: ـ «كىمدىكىم ئايالىنى تالاق قىلسا، ئۇنىڭغا تالاق
خېتىنى بەرسۇن» دەپمۇ بۇيرۇلغان. 32 بىراق مەن ئۆزۈم شۇنى
سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، كىمدىكىم ئۆز ئايالىنىڭ بۇزۇقلۇق
قىلمىشىدىن باشقا [ھەرقانداق ئىشنى باھانە قىلىپ] ئۇنى تالاق
قىلسا، ئەمدى ئۇنى زىناغا ئۆتۈپ بەرگەن بولىدۇ؛ تالاق قىلىنغان
ئايالنى ئەمرىگە ئالغان كىشىمۇ زىنا قىلغان بولىدۇ. 33 سىلەر
يەنە بۇرۇنقىلارغا «قەسەمگىدىن يانما، پەرۋەردىگارغا قىلغان
قەسەمگىگە ئەمەل قىل» دەپ بۇيرۇلغانلىقىنى ئاڭلىغانسىلەر.
34 بىراق مەن ئۆزۈم شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، قەتئىي
قەسەم قىلماڭلار؛ ئەرشنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلماڭلار،
چۈنكى ئەرش خۇدانىڭ تەختىدۇر؛ 35 ياكى يەرنى تىلغا ئېلىپ
قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى يەر يۈزى خۇدانىڭ تەختىپەيدۇر.
يېرۇسالېمنى تىلغا ئېلىپمۇ قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى ئۇ يەر ئۇلۇغ
پادىشاھنىڭ شەھىرىدۇر. 36 ھەتتا ئۆز بېشىڭلارنى تىلغا ئېلىپمۇ
قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى سىلەرنىڭ چېچىڭلارنىڭ بىر تېلىنىمۇ
ئاق ياكى قارا رەڭگە ئۆزگەرتىش قولۇڭلاردىن كەلمەيدۇ.
37 پەقەت دېگىنىڭلار «بولىدۇ»، «بولىدۇ»، ياكى «ياق، ياق،
بولمايدۇ» بولسۇن. بۇنىڭدىن زىيادىسى رەزىل بولغۇچىدىن كېلىدۇ.
38 سىلەر «كۆزگە كۆز، چىشقا چىش» دەپ بۇيرۇلغانلىقىنى
ئاڭلىغانسىلەر. 39 بىراق مەن ئۆزۈم شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ
قويايكى، ئەسكى بىلەن تەڭ بولماڭلار. كىمدەكىم ئوڭ مەڭزىڭگە
ئۇرسا، سول مەڭزىڭنىمۇ ئۆتۈپ بەر؛ 40 ۋە بىرسى ئوستۇڭدىن
دەۋا قىلىپ، كۆڭلىڭنى ئالماقچى بولسا، چاپىنىڭنىمۇ بەر.
41 بىرسى ساڭا [يۈك-تاقىنى يۈدكۈزۈپ] مىڭ قەدەم يول
يۈرۈشكە زورلىسا، ئۇنىڭ بىلەن ئىككى مىڭ قەدەم ماڭ.
42 بىرسى سەندىن تىلىسە، ئۇنىڭغا بەر. بىرسى سەندىن ئۆتىنە-
يېرىم قىلماقچى بولسا، ئۇنىڭغا بوينۇڭنى تولغىما. 43 سىلەر
«قوشنىڭنى سۆيگىن، دۈشمىنىڭگە نەپرەتلەن» دەپ ئېيتىلغانىنى
ئاڭلىغان. 44 بىراق مەن ئۆزۈم شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ
قويايكى، سىلەرگە دۈشمەنلىك بولغانلارغا مېھىر-مۇھەببەت
كۆرسىتىڭلار، سىلەردىن نەپرەتلەنگەنلەرگە ياخشىلىق قىلىڭلار،
سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلغانلارغا دۇئا قىلىڭلار. 45 شۇنداق
قىلغاندا، ئەرشتىكى ئاتاڭلارنىڭ پەرزەنتلىرىدىن بولىسىلەر.
چۈنكى ئۇ قۇياشىنىڭ نۇرىنى ياخشىلارغىمۇ ۋە يامانلارغىمۇ
چۈشۈرىدۇ، يامغۇرنىمۇ ھەققانىيلارغىمۇ، ھەققانىيەتسىزلەرگىمۇ
ياغدۇرىدۇ. 46 ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلارغا مۇھەببەت
كۆرسەتكەنلەرگىلا مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتسەڭلار، بۇنىڭ
قانداقمۇ ئىنئامغا ئېرىشكۈچىلىكى بولسۇن؟ ھەتتا باجگىرلارمۇ

شۇنداق قىلىۋاتمامدۇ؟ 47 ئەگەر سىلەر پەقەت قېرىنداشلىرىڭلار
بىلەنلا سالام-سەھەت قىلىشساڭلار، بۇنىڭ نېمە پەزىلىتى بار؟
ھەتتا يات ئەللىكلەرمۇ شۇنداق قىلىدىغۇ! 48 شۇڭا، ئەرشتىكى
ئاتاڭلار مۇكەممەل بولغىنىدەك، سىلەرمۇ مۇكەممەل بولۇڭلار.

6 ھېزى بولۇڭلاركى، خەير-ساخاۋەتلىك ئىشلىرىڭلارنى
باشقىلارنىڭ ئالدىدا كۆز-كۆز قىلماڭلار. بۇنداق قىلساڭلار،
ئەرشتىكى ئاتاڭلارنىڭ ئىنئامىغا ئېرىشەلمەيسىلەر. 2 شۇڭا
خەير-ساخاۋەت قىلغىنىڭدا، داۋراڭ سالما. ساختىپەزلەرلا
سىناگوگلاردا ۋە كوچىلاردا ئادەملەرنىڭ ماختىشىغا ئېرىشىش
ئۈچۈن شۇنداق قىلىدۇ. مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، ئۇلار كۆزلىگەن ئىنئامىغا ئېرىشكەن بولىدۇ. 3 لېكىن
سەن، خەير-ساخاۋەت قىلغىنىڭدا ئوڭ قولۇڭنىڭ نېمە قىلىۋاتقىنىنى
سول قولۇڭ بىلمىسۇن. 4 شۇنىڭ بىلەن خەير-ساخاۋىتىڭ
يوشۇرۇن بولىدۇ ۋە يوشۇرۇن ئىشلارنى كۆرگۈچى ئاتاڭ ساڭا
بۇنى قايتۇرىدۇ. 5 دۇئا قىلغان ۋاقتىڭدا، ساختىپەزلەردەك
بولما؛ چۈنكى ئۇلار باشقىلارغا كۆز-كۆز قىلىش ئۈچۈن
سىناگوگلار ياكى تۆت كوچا ئېغىزىدا تۇرۇۋېلىپ دۇئا
قىلىشقا ئامراقتۇر. مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، ئۇلار كۆزلىگەن ئىنئامىغا ئېرىشكەن بولىدۇ. 6 لېكىن
سەن بولساڭ، دۇئا قىلغان ۋاقتىڭدا، ئىچكىرى ئۆيگە كىرىپ،
ئىشىكنى يېپىپ، يوشۇرۇن تۇرغۇچى ئاتاڭغا دۇئا قىلىڭلار؛
ۋە يوشۇرۇن كۆرگۈچى ئاتاڭ بۇنى ساڭا قايتۇرىدۇ. 7 دۇئا-
تىلاۋەت قىلغاندا، [بۇتپەرەس] يات ئەللىكلەردىكىدەك قۇرۇق
گەپلەرنى تەكرارلاۋەرمەڭلار. چۈنكى ئۇلار دېگەنلىرىمىز كۆپ
بولسا [خۇدا] تىلىگىنىمىزنى چوقۇم ئىجابەت قىلىدۇ، دەپ
ئويلايدۇ. 8 شۇڭا، سىلەر ئۇلارنى دوريىماڭلار. چۈنكى
ئاتاڭلار سىلەرنىڭ ئېھتىياجىڭلارنى سىلەر تىلىمەستىن بۇرۇنلا
بىلىدۇ. 9 شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇنداق دۇئا قىلىڭلار: ــ «ئى
ئاسمانلاردا تۇرغۇچى ئاتىمىز، سېنىڭ نامىڭ مۇقەددەس دەپ
ئۇلۇغلانغاي. 10 پادىشاھلىقىڭ كەلگەي، ئىرادەڭ ئەرشتە
ئادا قىلىنغاندەك يەر يۈزىدىمۇ ئادا قىلىنغاي. 11 بۈگۈنكى
نېنىمىزنى بۈگۈن بىزگە بەرگەيسەن. 12 بىزگە قەرزدار بولغانلارنى
كەچۈرگىنىمىزدەك، سەنمۇ قەرزلىرىمىزنى كەچۈرگەيسەن.
13 بىزنى ئازدۇرۇلۇشلارغا ئۈچراتقۇزمىغايسەن، بەلكى بىزنى
رەزىل بولغۇچىدىن قۇتۇلدۇرغايسەن». 14 چۈنكى سىلەر
باشقىلارنىڭ گۇناھ-سەۋەنلىكلىرىنى كەچۈرسەڭلار، ئەرشتىكى
ئاتاڭلارمۇ سىلەرنى كەچۈرىدۇ. 15 بىراق باشقىلارنىڭ
گۇناھ-سەۋەنلىكلىرىنى كەچۈرمىسەڭلار، ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ
گۇناھ-سەۋەنلىكلىرىڭلارنى كەچۈرمەيدۇ. 16 روزا
تۇتقان ۋاقتىڭلاردا، ساختىپەزلەردەك تاتىراڭغۇ قىيافەتكە
كىرىۋالماڭلار. ئۇلار روزا تۇتقىنىنى كۆز-كۆز قىلىش ئۈچۈن
چىرايلىرىنى سولغۇن قىيافەتتە كۆرسىتىدۇ. مەن سىلەرگە شۇنى
بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئۇلار كۆزلىگەن ئىنئامىغا ئېرىشكەن
بولىدۇ. 17 ئەمدى سەن، روزا تۇتقىنىڭدا، چاچلىرىڭنى
مايلاپ، يۈزۈڭنى يۇيۇپ يۈر. 18 شۇ چاغدا، روزا تۇتقىنىڭ
ئىنسانلارغا ئەمەس، بەلكى پەقەت يوشۇرۇن تۇرغۇچى
ئاتاڭغىلا كۆرۈنىدۇ؛ ۋە يوشۇرۇن كۆرگۈچى ئاتاڭ ئۇنى ساڭا
قايتۇرىدۇ. 19 يەر يۈزىدە ئۆزۈڭلارغا بايلىقلارنى توپلىماڭلار.
چۈنكى بۇ يەردە يا كۈيە يەپ كېتىدۇ، يا دات باسىدۇ ياكى
ئوغرىلار تام تېشىپ ئوغرىلاپ كېتىدۇ. 20 ئەكسىچە، ئەرشتە
ئۆزۈڭلارغا بايلىقلار توپلاڭلار. ئۇ يەردە كۈيە يېمەيدۇ، دات
باسمايدۇ، ئوغرىمۇ تام تېشىپ ئوغرىلىمايدۇ. 21 چۈنكى بايلىقىڭ
قەيەردە بولسا، قەلبىڭمۇ شۇ يەردە بولىدۇ. 22 تەننىڭ چىرىغى
كۆزىدۇر. شۇڭا ئەگەر كۆزۈڭ ساپ بولسا، پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭ
يورۇتۇلىدۇ. 23 لېكىن ئەگەر كۆزۈڭ يامان بولسا پۈتۈن
ۋۇجۇدۇڭ قاراڭغۇ بولىدۇ. ئەگەر ۋۇجۇدۇڭدىكى «يورۇقلۇق»
ئەمەلىيەتتە قاراڭغۇلۇق بولسا، ئۇ قاراڭغۇلۇق نېمىدېگەن
قورقۇنچلۇق-ھە! 24 ھېچكىم [بىرلا ۋاقىتتا] ئىككى خوجايىننىڭ
قۇللۇقىدا بولمايدۇ. چۈنكى ئۇ ياكى بۇنى يامان كۆرۈپ، ئۇنى
ياخشى كۆرىدۇ؛ ياكى بۇنىڭغا باغلىنىپ، ئۇنىڭغا ئېتىبارسىز
قارايدۇ. [شۇنىڭغا ئوخشاش]، سىلەرنىڭ ھەم خۇدانىڭ،
ھەم مال-دۇنيانىڭ قۇللۇقىدا بولۇشۇڭلار مۇمكىن ئەمەس.
25 شۇڭا مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ھاياتىڭلارغا
كېرەكلىك يېمەك-ئىچمەك ياكى ئۇچاڭلارغا كىيىدىغان كىيىم-
كېچەكنىڭ غېمىنى قىلماڭلار. ھاياتلىق ئوزۇقتىن، تەن كىيىم-

كېچەكتىن ئەزىز ئەمەسمۇ؟ 26 ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلارغا
قاراڭلار! ئۇلار تېرىمايدۇ، ئورمايدۇ، ئامبارلارغا يىغمايدۇ،
لېكىن ئەرشتىكى ئاتاڭلار ئۇلارنىمۇ ئوزۇقلاندۇرىدۇ. سىلەر ئاشۇ
قۇشلاردىن كۆپ ئەزىز ئەمەسمۇ؟ 27 ئاراڭلاردا قايسىڭلار
غەم-قايغۇ بىلەن ئۆمرۈڭلارنى بىرەر سائەت ئۇزارتالايسىلەر؟
28 سىلەرنىڭ كىيىم-كېچەكنىڭ غېمىنى قىلىشىڭلارنىڭ نېمە
ھاجىتى؟! دالادىكى نىلۇپەرلەرنىڭ قانداق ئۆسىدىغانلىقىغا قاراپ
بېقىڭلار! ئۇلار ئەمگەكمۇ قىلمايدۇ، چاق ئېگىرمەيدۇ، 29 لېكىن
سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، ھەتتا سۇلايمان تولۇق شان-شەرەپتە
ئۆرغاندىمۇ ئۇنىڭ كىيىنىشى نىلۇپەرلەرنىڭ بىر گۈلچىلىكىمۇ يوق
ئىدى. 30 ئەمدى خۇدا دالادىكى بۇگۈن ئېچىلىسا، ئەتىسى
قۇرۇپ ئوچاققا سېلىنىدىغان ئاشۇ گۈل-گىياھلارنى شۇنچە
بېزىگەن يەردە، سىلەرنى تېخىمۇ كىيىندۈرمەسمۇ، ئەي ئىشەنچى
ئاجىزلار! 31 شۇڭا «نېمە يەيمىز»، «نېمە ئىچىمىز»، «نېمە كىيىمىز؟»
دەپ غەم قىلماڭلار. 32 چۈنكى يات ئەلدىكىلەر مانا شۇنداق
ھەممە نەرسىگە ئىنتىلىدۇ، ئەمما ئەرشتىكى ئاتاڭلار سىلەرنىڭ
بۇ ھەممە نەرسىلەرگە موھتاجلىقىڭلارنى بىلىدۇ، 33 شۇنداق
ئىكەن، ھەممىدىن ئاۋۋال خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ۋە ھەققانىيلىقىغا
ئىنتىلىڭلار. ئۇ چاغدا، بۇلارنىڭ ھەممىسى سىلەرگە قوشۇلۇپ
بېسىپ بولىدۇ. 34 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەتىنىڭ غېمىنى قىلماڭلار.
ئەتىنىڭ غېمى ئەتىگە قالسۇن. ھەر كۈننىڭ دەردى شۇ كۈنگە
تۇشلۇق بولىدۇ.

7 باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىپ يۈرمەڭلار. شۇنداقتا
[خۇدانىڭ] ھۆكۈمىگە ئۇچرىمايسىلەر. 2 چۈنكى سىلەر باشقىلار
ئۈستىدىن قانداق باھا بىلەن ھۆكۈم قىلساڭلار، [خۇدامۇ]
سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شۇنداق باھا بىلەن ھۆكۈم چىقىرىدۇ.
سىلەر باشقىلارنى قانداق تۆلچەم بىلەن تۆلچىسەڭلار، [خۇدامۇ]
سىلەرنى شۇنداق تۆلچەم بىلەن تۆلچەيدۇ. 3 ئەمدى نېمە ئۈچۈن
بۇرادىرىڭنىڭ كۆزىدىكى قىلنى كۆرۈپ، ئۆز كۆزۈڭدىكى لىمنى
بايقىيالمايسەن؟! 4 سەن قانداقمۇ بۇرادىرىڭگە: «قېنى، كۆزۈڭدىكى
قىلنى ئېلىۋېتەي!» دېيەلەيسەن؟ چۈنكى مانا، ئۆزۈڭنىڭ كۆزىدە
لىم تۇرىدۇ!؟ 5 ئەي ساختىپەز! ئاۋۋال ئۆزۈڭنىڭ كۆزىدىكى لىمنى
ئېلىۋەت، ئاندىن ئېنىق كۆرۈپ، بۇرادىرىڭنىڭ كۆزىدىكى قىلنى
ئېلىۋېتەلەيسەن. 6 مۇقەددەس نەرسىنى ئىتلارغا بەرمەڭلار،
ياكى ئۇنچە-مەرۋايىتلىرىڭلارنى توڭگۈزلارنىڭ ئالدىغا تاشلاپ
قويماڭلار. بولمىسا، ئۇلار بۇلارنى پۈتلىرىدا دەسسەپ، ئاندىن
بۇرۇلۇپ سىلەرنى تالايدۇ. 7 تىلەڭلار، سىلەرگە ئاتا قىلىنىدۇ؛
ئىزدەڭلار، تاپىسىلەر؛ ئىشىكنى چېكىڭلار، ئېچىلىدۇ. 8 چۈنكى
ھەربىر تىلىگۈچى تىلىگىنىگە ئېرىشىدۇ؛ ئىزدىگۈچى ئىزدىگىنىنى
تاپىدۇ؛ ئىشىكنى چەككۈچىلەرگە ئىشىك ئېچىلىدۇ. 9 ئاراڭلاردا
ئۆز ئوغلى نان تەلەپ قىلسا، ئۇنىڭغا تاش بېرىدىغانلار بارمۇ؟!
10 ياكى بېلىق تەلەپ قىلسا، يىلان بېرىدىغانلار بارمۇ؟ 11 ئەمدى
سىلەر رەزىل تۇرۇپمۇ ئۆز پەرزەنتلىرىڭلارغا ياخشى ئىلتىپاتلارنى
بېرىشنى بىلگەن يەردە، ئەرشتىكى ئاتاڭلار ئۆزىدىن تىلىگەنلەرگە
ياخشى نەرسىلەرنى تېخىمۇ ئىلتىپات قىلماسمۇ؟ 12 شۇڭا ھەر
ئىشتا باشقىلارنىڭ ئۆزۈڭلارغا قانداق مۇئامىلە قىلىشىنى ئۈمىد
قىلساڭلار، سىلەرمۇ ئۇلارغا شۇنداق مۇئامىلە قىلىڭلار؛ چۈنكى
تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرى مانا شۇدۇر.
13 تار دەرۋازىدىن كىرىڭلار. چۈنكى كىشىنى ھالاكەتكە
ئېلىپ بارىدىغان دەرۋازا كەڭ بولۇپ، يولى كەڭگاشا ۋە
داغدامدۇر، ۋە ئۇنىڭدىن كىرىدىغانلار كۆپتۇر. 14 بىراق
ھاياتلىققا ئېلىپ بارىدىغان دەرۋازا تار، يولى قىستاڭ بولۇپ،
ئۇنى تاپالايدىغانلارمۇ ئاز. 15 ئالدىڭلارغا قوي تېرىسىگە
ئورىنىۋېلىپ كەلگەن، ئىچى يىرتقۇچ چىلبۆرىدەك بولغان ساختا
پەيغەمبەرلەردىن ھوشيار بولۇڭلار. 16 سىلەر ئۇلارنى مېۋىلىرىدىن
تونۇۋالالايسىلەر. تىكەندىن ئۈزۈملەر، قامغاقتىن ئەنجۈرلەر ئالغىلى
بولامدۇ؟ 17 شۇنىڭغا ئوخشاش، ھەر ياخشى دەرەخ ياخشى
مېۋە بېرىدۇ، پور دەرەخ ناچار مېۋە بېرىدۇ. 18 ياخشى دەرەخ
ناچار مېۋە بەرمەيدۇ، پور دەرەخ ياخشى مېۋە بەرمەيدۇ.
19 ياخشى مېۋە بەرمەيدىغان ھەربىر دەرەخ كېسىلىپ ئوتقا
تاشلىنىدۇ. 20 شۇنىڭدەك، مۇشۇنداق كىشىلەرنى مېۋىلىرىدىن
تونۇۋالالايسىلەر. 21 ماڭا «رەببىم، رەببىم» دېگەنلەرنىڭ
ھەممىسلا ئەرش پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدۇ، بەلكى ئەرشتە
تۇرغۇچى ئاتامنىڭ ئىرادىسىنى ئادا قىلغانلارلا كىرەلەيدۇ. 22 شۇ
كۈندە نۇرغۇن كىشىلەر ماڭا: «رەببىم، رەببىم، بىز سېنىڭ

نامىڭ بىلەن ۋەھىي-بېشارەتلەرنى يەتكۈزدۇق، سېنىڭ نامىڭ
بىلەن جىنلارنى قوغلىدۇق ۋە نامىڭ بىلەن نۇرغۇن مۇجىزىلەرنى
كۆرسەتتۇق» دەيدۇ. 23 ھالبۇكى، ئۇ چاغدا مەن ئۇلارغا:
«سىلەرنى ئەزەلدىن تونۇمايمەن. كۆزۈمدىن يوقىلىڭلار، ئەي
ئىتائەتسىزلەر!» دەپ ئېلان قىلىمەن. 24 ئەمدى ھەربىرى بۇ
سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ ئەمەل قىلغان بولسا، ئۇ ئۆز ئۆيىنى قورام
تاش ئۈستىگە سالغان پەم-پاراسەتلىك كىشىگە ئوخشايدۇ.
25 يامغۇر يېغىپ، كەلكۈن كېلىپ، بوران چىقىپ سوقسىمۇ،
ئۇ ئۆي ئۆرۈلمىدى؛ چۈنكى ئۇنىڭ ئۆلى قورام تاشنىڭ ئۈستىگە
سېلىنغان. 26 بىراق سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ ئۆرۈپ، ئەمەل
قىلمايدىغان ھەربىرى ئۆيىنى قۇمنىڭ ئۈستىگە قۇرغان ئەخمەقكە
ئوخشايدۇ. 27 يامغۇر ياغقاندا، كەلكۈن كەلگەندە، بوران
چىققاندا شۇ ئۆي ئۆرۈلۈپ كەتتى؛ ئۇنىڭ ئۆرۈلۈشى ئىنتايىن
دەھشەتلىك بولدى! 28 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئەيسا بۇ سۆزلىرىنى
ئاخىرلاشتۇرغاندىن كېيىن، بۇ توپ-توپ خالايىق ئۇنىڭ
تەلىملىرىگە ھەيرانۇھەس بولۇشتى. 29 چۈنكى ئۇنىڭ تەلىملىرى
تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى، بەلكى تولىمۇ نوپۇزلۇق
ئىدى.

8 ئۇ تاغدىن چۈشكەندە، توپ-توپ كىشىلەر ئۇنىڭغا
ئەگىشىپ ماڭدى. 2 ۋە مانا، ماخاۋ كېسىلى بار بولغان بىر
كىشى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ، بېشىنى يەرگە ئۇرۇپ تىزلىنىپ: ـ
تەقسىر، ئەگەر خالىسىڭىز، مېنى كېسىلمىدىن پاك قىلالايسىز! ـ
دېدى. 3 ئەيسا ئۇنىڭغا قولىنى تەگكۈزۈپ ئۇرۇپ: ـ خالايمەن،
پاك بولغىن! ـ دېۋىدى، بۇ ئادەمنىڭ ماخاۋ كېسىلى شۇئان پاك
بولۇپ ساقايدى. 4 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە
ئېيتما، بەلكى ئۆزۈڭ بېرىپ كاھىنغا ئۆزۈڭنى كۆرسىتىپ،
ئۇلاردا بىر گۇۋاھلىق بولۇش ئۈچۈن، مۇسا بۇ ئىشتا ئەمر
قىلغان ھەدىيە-قۇربانلىقنى سۇنغىن، ـ دېدى. 5 ئۇ كەپەرناھۇم
شەھىرىگە بارغاندا، [رىملىق] بىر يۈزبېشى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ،
ئۇنىڭدىن يېلىنىپ: 6 ـ تەقسىر، چاكىرىم پالەچ بولۇپ قېلىپ، بەك
ئازابلىنىپ ئۆيدە ياتىدۇ، ـ دېدى. 7 مەن بېرىپ ئۇنى ساقايتىپ
قويايمۇ، ـ دېدى ئەيسا. 8 يۈزبېشى جاۋابەن: ـ تەقسىر،
تورۇسۇمنىڭ ئاستىغا كىرىشىڭىزگە لايىق ئەمەسمەن. پەقەت
بىر ئېغىزلا سۆز قىلىپ قويىسىڭىز، چاكىرىم ساقىيىپ كېتىدۇ.
9 چۈنكى مەنمۇ باشقا بىرسىنىڭ ھوقۇقى ئاستىدىكى ئادەممەن،
مېنىڭ قول ئاستىمدا لەشكەرلىرىم بار. بىرىگە بار دېسەم بارىدۇ،
بىرىگە كەل دېسەم، كېلىدۇ. قۇلۇمغا بۇ ئىشنى قىل دېسەم، ئۇ شۇ
ئىشنى قىلىدۇ، ـ دېدى. 10 ئەيسا بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ، ھەيران
بولدى. ئۆزى بىللە كەلگەنلەرگە: ـ مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق
ئېيتىپ قويايكى، بۇنداق ئىشەنچنى ھەتتا ئىسرائىللار ئارىسىدىمۇ
تاپالمىغانىدىم. 11 سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، نۇرغۇن كىشىلەر
كۈنچىقىش ۋە كۈنپېتىشتىن كېلىپ، ئەرش پادىشاھلىقىدا
ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرىدۇ.
12 لېكىن بۇ پادىشاھلىقنىڭ ئۆز پەرزەنتلىرى بولسا، سىرتتا
قاراڭغۇلۇققا تاشلىنىپ، ئۇ يەردە يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ،
چىشلىرى غۇچۇرلايدۇ، ـ دېدى. 13 ئاندىن، ئەيسا يۈزبېشىغا: ـ
ئۆيۈڭگە قايت، ئىشەنگىنىڭدەك سەن ئۈچۈن شۇنداق قىلىنىدۇ،
دېدى. ھېلىقى چاكارنىڭ كېسىلى شۇ پەيتتە ساقايتىلدى.
14 ئەيسا پېترۇسنىڭ ئۆيىگە بارغاندا، پېترۇسنىڭ قېينىتانىسىنىڭ
قىزىپ ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغىنىنى كۆردى. 15 ئۇ ئۇنىڭ
قولىنى تۇتۇۋىدى، ئۇنىڭ قىزىتمىسى ياندى. [ئايال] دەرھال
ئورنىدىن تۇرۇپ، ئەيسانى كۈتۈشكە باشلىدى. 16 كەچ
كىرگەندە، كىشىلەر جىن چاپلاشقان نۇرغۇن ئادەملەرنى
ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ئۇ بىر ئېغىز سۆز بىلەنلا جىنلارنى
ھەيدىۋەتتى ۋە بارلىق كېسەللەرنى ساقايتتى. 17 بۇنىڭ بىلەن،
يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەن: «ئۇ ئۆزى ئاغرىق-
سىلاقلىرىمىزنى كۆتۈردى، كېسەللىرىمىزنى ئۈستىگە ئالدى»
دېگەن سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. 18 ئەيسا ئۆزىنى ئوربۇالغان
توپ-توپ كىشىلەرنى كۆرۈپ، [مۇخلىسلىرىغا] دېڭىزنىڭ
ئۇ قېتىغا ئۆتۈپ كېتىشنى ئەمر قىلدى. 19 شۇ چاغدا،
تەۋرات ئۇستازلىرىدىن بىرى كېلىپ، ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، سەن
قەيەرگە بارساڭ، مەنمۇ ساڭا ئەگىشىپ شۇ يەرگە بارىمەن،
ـ دېدى. 20 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ تۈلكىلەرنىڭ ئۆڭكۈرلىرى،
ئاسماندىكى قۇشلارنىڭ ئۇۋىلىرى بار؛ بىراق ئىنسانئوغلىنىڭ
بېشىنى قويغۇدەك يېرىمۇ يوق، ـ دېدى. 21 مۇخلىسلىرىدىن يەنە

بىرى ئۇنىڭغا: ـ رەب، مېنىڭ ئاۋۋال بېرىپ ئاتامنى يەرلىككە
قويۇشۇمغا ئىجازەت بەرگەيسەن، ـ دېدى. 22 بىراق ئەيسا
ئۇنىڭغا: ـ ماڭا ئەگەشكىن، ۋە ئۆلۈكلەر ئۆز ئۆلۈكلىرىنى يەرلىككە
قويسۇن، ـ دېدى. 23 ئۇ كېمىگە چۈشتى، مۇخلىسلىرىمۇ
چۈشۈپ بىللە ماڭدى. 24 ۋە مانا، دېڭىز ئۈستىدە قاتتىق
بوران چىقىپ كەتتى؛ شۇنىڭ بىلەن دولقۇنلار كېمىدىن
ھالقىپ كېمىنى غەرق قىلىۋېتەي دەپ قالدى. لېكىن ئۇ
ئۇخلاۋاتاتتى. 25 مۇخلىسلار كېلىپ ئۇنى ئويغىتىپ: ـ ئى
ئۇستاز، بىزنى قۇتۇلدۇرغايسەن! بىز ھالاكەت ئالدىدا تۇرىمىز ـ
دېدى. 26 ـ نېمىشقا قورقىسىلەر، ئى ئىشەنچى ئاجىزلار! ـ دېدى
ئۇ ۋە ئورنىدىن تۇرۇپ، بوران-چاپقۇنغا ۋە دېڭىزغا تەنبىھ
بېرىۋىدى، ھەممىسى بىردىنلا تىنچىدى. 27 مۇخلىسلار ئىنتايىن
ھەيران بولۇپ، بىر-بىرىگە: ـ بۇ زادى قانداق ئادەمدۇ؟ ھەتتا
بوران-چاپقۇنلار ۋە دېڭىزمۇ ئۇنىڭغا بويسۇندىكەن-ھە! ـ دەپ
كېتىشتى. 28 ئەيسا دېڭىزنىڭ ئۇ قېتىدىكى گادارالىلارنىڭ
يۇرتىغا بارغىنىدا، جىن چاپلاشقان ئىككى كىشى گۆرلىرىدىن
چىقىپ ئۇنىڭغا ئالدىغا كەلدى. ئۇلار شۇنچە ۋەھشىي ئىدىكى،
ھېچكىم بۇ يەردىن ئۆتۈشكە جۈرئەت قىلالمايتتى. 29 ئۇنى
كۆرگەندە ئۇلار: ـ ئى خۇدانىڭ ئوغلى، سېنىڭ بىز بىلەن نېمە
كارىڭ! سەن ۋاقىت-سائىتى كەلمەيلا بىزنى قىينىغىلى كەلدىڭمۇ؟
ـ دەپ توۋلىدى. 30 شۇ يەردىن خېلى يىراقتا چوڭ بىر توپ
توڭگۇز پادىسى ئوتلاپ يۈرەتتى. 31 جىنلار ئەمدى ئۇنىڭغا: ـ
ئەگەر سەن بىزنى قوغلىۋەتمەكچى بولساڭ، بىزنى توڭگۇز پادىسى
ئىچىگە كىرگۈزۈۋەتكەيسەن، ـ دەپ يالۋۇرۇشتى. 32 ئۇ ئۇلارغا:
ـ چىقىڭلار! ـ دېۋىدى، جىنلار چىقىپ، توڭگۇزلارنىڭ
تېنىگە كىرىۋالدى. مانا، پۈتكۈل توڭگۇز پادىسى تىك يارىدىن
ئېتىلىپ چۈشۈپ، سۇلاردا غەرق بولدى. 33 لېكىن توڭگۇز
باققۇچىلار بەدەر قېچىپ، شەھەرگە كىرىپ، بۇ ئىشنىڭ
باش-ئاخىرىنى، جۈملىدىن جىن چاپلاشقان كىشىلەرنىڭ
كەچۈرمىشلىرىنى خالايىققا ئېيتىپ بېرىشتى. 34 ۋە مانا، پۈتۈن
شەھەردىكىلەر ئەيسا بىلەن كۆرۈشكىلى چىقتى. ئۇلار ئۇنى
كۆرگەندە، ئۇنىڭ ئۆزلىرىنىڭ شۇ رايوندىن ئايرىلىپ كېتىشىنى
ئۆتۈندى.

9 شۇنىڭ بىلەن ئۇ كېمىگە چۈشۈپ دېڭىزدىن ئۆتۈپ،
ئۆزى تۇرغان شەھەرگە قايتىپ كەلدى. 2 ۋە مانا، كىشىلەر
زەمبىلگە ياتقۇزۇلغان بىر پالەچنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى.
ئەيسا ئۇلارنىڭ ئىشەنچىنى كۆرۈپ ھېلىقى پالەچكە: ـ ئوغلۇم،
يۈرەكلىك بول، گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى، ـ دېدى.
3 ئاندىن مانا، تەۋرات ئۇستازلىرىدىن بەزىلىرى كۆڭۈلدە: «بۇ
ئادەم كۇپۇرلۇق قىلىۋاتىدۇ!» دەپ ئويلىدى. 4 ئۇلارنىڭ
كۆڭۈلدە نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلگەن ئەيسا ئۇلارغا: ـ نېمە ئۈچۈن
كۆڭۈلۈڭلاردا رەزىل ئويلاردا بولىسىلەر؟ 5 «گۇناھلىرىڭ
كەچۈرۈم قىلىندى» دېيىش ئاسانمۇ ياكى «ئورنۇڭدىن تۇر،
ماڭ!» دېيىشمۇ؟ ـ دېدى ۋە يەنە ئۇلارغا: ـ 6 ئەمما ھازىر
سىلەرنىڭ ئىنسانئوغلىنىڭ يەر يۈزىدە گۇناھلارنى كەچۈرۈم
قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن، ـ
ئۇ پالەچ كېسىلگە: ـ ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن-كۆرپەڭنى
يىغىشتۇرۇپ ئۆيۈڭگە قايت، ـ دېدى. 7 ھېلىقى ئادەم
ئورنىدىن تۇرۇپ ئۆيىگە قايتتى. 8 بۇنى كۆرگەن توپ-توپ
ئادەملەر قورقۇشۇپ، ئىنسانلارغا بۇنداق ھوقۇقنى بەرگەن
خۇدانى ئۇلۇغلاشتى. 9 ئەيسا ئۇ يەردىن چىقىپ ئالدىغا
كېتىۋېتىپ، باج يىغىدىغان ئورۇندا ئولتۇرغان، ماتتا ئىسىملىك
بىر [باجگىرنى] كۆردى. ئۇ ئۇنىڭغا: ـ ماڭا ئەگەشكىن! ـ
دېدى. ۋە ماتتا ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى. 10 ۋە
شۇنداق بولدىكى، ئەيسا [ماتتانىڭ] ئۆيىدە مېھمان بولۇپ
داستىخاندا ئولتۇرغاندا، نۇرغۇن باجگىرلار ۋە گۇناھكارلار رەمۇ
كىرىپ، ئەيسا ۋە ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى بىلەن ھەمداستىخان
بولدى. 11 بۇنى كۆرگەن پەرىسىيلەر ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىغا: ـ
ئۇستازىڭلار نېمىشقا باجگىر ۋە گۇناھكارلار بىلەن بىر داستىخاندا
يەپ-ئىچىپ ئولتۇرىدۇ؟! ـ دېدى. 12 بۇ گەپنى ئاڭلىغان
ئەيسا: ـ ساغلام ئادەملەر ئەمەس، بەلكى بىمارلار تېۋىپقا
موھتاجدۇر. 13 سىلەر بېرىپ [مۇقەددەس يازمىلاردىكى]:
«ئىزدەيدىغىنىم قۇربانلىقلار ئەمەس، بەلكى رەھىم-شەپقەت»
دېيىلگەن شۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى ئۆگىنىڭلار؛ چۈنكى مەن
ھەققانىيلارنى ئەمەس، بەلكى گۇناھكارلارنى چاقىرغىلى
كەلدىم، دېدى. 14 شۇ ۋاقىتلاردا، يەھيا [پەيغەمبەرنىڭ]

مۇخلىسلىرى ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا: ـ نېمىشقا بىز ۋە
پەرىسىيلەر پات-پات روزا تۇتىمىز، لېكىن سىزنىڭ مۇخلىسلىرىڭىز
تۇتمايدۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. 15 ئەيسا جاۋابەن: ـ توي
بولۇۋاتقان يىگىت تېخى تويدا ھەمداستىخان ئولتۇغان چاغدا،
توي مېھمانلىرى ھازا تۇتۇپ ئولتۇرسا قانداق بولىدۇ!؟ ئەمما شۇ
كۈنلەر كېلىدۇكى، يىگىت ئۇلاردىن ئېلىپ كېتىلىدۇ، ئۇلار شۇ
كۈندە روزا تۇتىدۇ. 16 ھېچكىم كونا كۆڭلەكنى يېڭى رەختتىن
ياماق سالمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، يېڭى ياماق [كىرىشىپ]،
كىيمىنى تارتىپ يىرتىۋېتىدۇ. نەتىجىدە، يىرتىق تېخىمۇ يوغىناپ
كېتىدۇ. 17 شۇنىڭدەك، ھېچكىم يېڭى شارابنى كونا تۇلۇملارغا
قاچىلىمايدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلسا، [شارابنىڭ ئېچىشى بىلەن]
تۇلۇملار يېرىلىپ كېتىدۇ-دە، شارابمۇ تۆكۈلۈپ كېتىدۇ ھەم
تۇلۇملارمۇ كاردىن چىقىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كىشىلەر يېڭى
شارابنى يېڭى تۇلۇملارغا قاچىلايدۇ، شۇنداق قىلغاندا، ھەر
ئىككىسى ساقلىنىپ قالىدۇ. 18 ئۇ [يەھيانىڭ مۇخلىسلىرىغا] بۇ
سۆزلەرنى قىلىۋاتقان ۋاقتىدا، مانا بىر ھۆكۈمدار كېلىپ، ئۇنىڭ
ئالدىغا باش ئۇرۇپ: ـ مېنىڭ قىزىم ھازىرلا ئۆلۈپ كەتتى؛ ئەمما
سىز بېرىپ ئۇنىڭغا قولىڭىزنى تەگكۈزۈپ قويىسىڭىز، ئۇ تىرىلىدۇ،
دېدى. 19 ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، مۇخلىسلىرى بىلەن بىللە
ئۇنىڭ كەينىدىن ماڭدى. 20 ۋە مانا، يولدا خۇن تەۋرەش
كېسىلگەن گىرىپتار بولغىنىغا ئون ئىككى يىل بولغان بىر ئايال
ئەيسانىڭ ئارقىسىدىن كېلىپ، ئۇنىڭ تونىنىڭ پېشىنى سىلىدى.
21 چۈنكى ئۇ ئېچىدە «ئۇنىڭ تونىنى سىلىساملا، چوقۇم ساقىيىپ
كېتىمەن» دەپ ئويلىغانىدى. 22 ئەمما ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ،
ئۇنى كۆرۈپ: ـ قىزىم، يۈرەكلىك بول، ئىشەنچىڭ سېنى
ساقايتتى! دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئايال شۇ سائەتتە ساقايدى.
23 ئەمدى ئەيسا ھېلىقى ھۆكۈمدارنىڭ ئۆيىگە كىرگەندە،
نەي چېلىۋاتقان ۋە ھازا تۇتۇپ ۋايساۋاتقان كىشىلەر توپىنى
كۆرۈپ، 24 ئۇلارغا: ـ چىقىپ كېتىڭلار، بۇ قىز ئۆلمىدى،
بەلكى ئۇخلاۋاتىدۇ، دېدى. [شۇنى ئاڭلاپ] كۆپچىلىك ئۇنى
مەسخىرە قىلدى. 25 كىشىلەر چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىن، ئۇ
قىزنىڭ يېنىغا كىرىپ، ئۇنىڭ قولىنى تۇتۇۋىدى، قىز ئورنىدىن
تۇردى. 26 بۇ توغرىسىدىكى خەۋەر پۈتۈن يۇرتتا پۇر كەتتى.
27 ئەيسا ئۇ يەردىن چىققاندا، ئىككى قارىغۇ ئۇنىڭ كەينىدىن
كېلىپ: ـ ئى داۋۇتنىڭ ئوغلى، بىزگە رەھىم قىلغايسىز! ـ دەپ
ندا قىلىشتى. 28 ئۇ ئۆيگە كىرگەندىن كېيىن، شۇ ئىككى قارىغۇ
ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئەيسا ئۇلاردىن: ـ سىلەر مېنىڭ بۇ
ئىشقا قادىر ئىكەنلىكىمگە ئىشىنەمسىلەر؟ ـ دەپ سوردى. ـ
ئى رەببىم، ئىشىنىمىز، ـ دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار. 29 ئۇ
قولىنى ئۇلارنىڭ كۆزلىرىگە تەگكۈزۈپ تۇرۇپ: ـ ئىشەنچىڭلار
بويىچە بولسۇن! دېۋىدى، 30 ئۇلارنىڭ كۆزلىرى ئېچىلدى. ئەيسا
ئۇلارغا: بۇ ئىشنى ھېچكىمگە ئېيتما ڭلار! دەپ قاتتىق تاپىلدى.
31 لېكىن ئۇلار ئۇ يەردىن چىقىپلا، ئۇنىڭ نام-شۆھرىتىنى پۈتكۈل
يۇرتقا يېيىۋەتتى. 32 ئۇلار چىقىپ كېتىۋاتقاندا، كىشىلەر
جىن چاپلاشقان بىر گاچىنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى.
33 ئۇنىڭغا چاپلاشقان جىننىڭ ھەيدىلىشى بىلەنلا، ھېلىقى
ئادەم زۇۋانغا كەلدى. خالايىق ئىنتايىن ھەيرانۇھەس بولۇپ: ـ
بۇنداق ئىش ئىسرائىلدا زادى كۆرۈلۈپ باقمىغان، ـ دېيىشتى.
34 لېكىن پەرىسىيلەر: ـ ئۇ جىنلارنى جىنلارنىڭ ئەمىرىگە
تايىنىپ قوغلايدىكەن، دېيىشتى. 35 ۋە ئەيسا بارلىق شەھەر
ۋە يېزا-قىشلاقلارنى كېزىپ، ئۇلارنىڭ سىناگوگلىرىدا تەلىم
بېرىپ، ئەرش پادىشاھلىقىدىكى خۇش خەۋەرنى جاكارلىدى
ۋە ھەرخىل كېسەللەرنى ۋە ھەرخىل مېيىپ-ئاجىزلارنى
ساقايتتى. 36 لېكىن ئۇ توپ-توپ ئادەملەرنى كۆرۈپ
ئۇلارغا ئېچ ئاغرىتتى، چۈنكى ئۇلار خارلىنىپ پادىچىسىز قوي
پادىلىرىدەك پاناھسىز ئىدى. 37 شۇنىڭ بىلەن ئۇ مۇخلىسلىرىغا: ـ
ھوسۇل دەرۋەقە كۆپ ئىكەن، بىراق [ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن]
ئىشلەيدىغانلار ئاز ئىكەن. 38 شۇڭا ھوسۇلنىڭ ئىگىسىدىن، ئۆز
ھوسۇلىڭنى يىغىۋېلىشقا ئىشلەمچىلەرنى جىددىي ئەۋەتكەيسەن،
دەپ تىلەڭلار، ـ دېدى.

10 ئۇ ئون ئىككى مۇخلىسىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا ناپاك
روھلارنى قوغلاش ۋە ھەربىر كېسەللىكنى ھەم ھەربىر مېيىپ-
ئاجىزنى ساقايتىش ھوقۇقىنى بەردى. 2 ئون ئىككى روسۇلنىڭ
ئىسىملىرى تۆۋەندىكىچە: ئاۋۋال پېترۇس دەپمۇ ئاتىلىدىغان
سىمون ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى ئاندىرياس، ئاندىن زەبەدىينىڭ ئوغلى

ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى يۇھاننا، 3 فىلىپ ۋە بارتولوماي، توماس
ۋە باجىگىر ماتتا، ئالفاينىڭ ئوغلى ياقۇپ ۋە لەببائۇس دەپمۇ
ئاتىلىدىغان تاداي، 4 مىللەتپەرۋەر دەپ ئاتالغان سىمون ۋە كېيىن
ئەيسانىڭ ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئىشقاريوت. 5 ئەيسا بۇ ئون
ئىككىسىنى [خەلقنىڭ ئارىسىغا] مۇنداق تاپىلاپ ئەۋەتتى: ـ
يات ئەللىكلەرنىڭ يوللىرىغا چىقما كۆلار، ياكى سامارىيەلىكلەرنىڭ
شەھەرلىرىگىمۇ كىرمەڭلار، 6 بەلكى تېنىگەن قوي پادىلىرى
بولغان ئىسرائىل جەمەتىدىكىلەر ئارىسىغا بېرىڭلار. 7 بارغان
يېرىڭلاردا: «ئەرش پادىشاھلىقى يېقىنلاشىپ قالدى!» دەپ
جاكارلا كۆلار. 8 ئاغرىق-سىلاقلارنى ساقايتىڭلار، تۆلۈكلەرنى
تىرىلدۈرۈڭلار، ماخاۋ كېسەللىرىنى ساقايتىڭلار، جىنلارنى
ھەيدىۋېتىڭلار. سىلەرگە شاپائەت خالىس بېرىلگەندۇر، سىلەرمۇ
خالىس ئىلتىپات قىلىڭلار. 9 بەلۋېغىڭلارغا ئالتۇن، كۈمۈش
ۋە مىس پۇللارنى باغلاپ ئېلىپ يۈرمەڭلار. 10 سەپەر
ئۈچۈن بىرلا يەكتەكتىن باشقا نە خۇرجۇن، نە كەش، نە
ھاسا ئېلىۋالماڭلار. چۈنكى خىزمەتكار ئۆز ئىش ھەققىنى
ئېلىشقا ھەقلىقتۇر. 11 ھەرقايسى شەھەر ياكى يېزىغا بارغان
ۋاقتىڭلاردا، ئالدى بىلەن شۇ يەردە كىمنىڭ ھۆرمەتكە لايىق
مۆتىۋەر ئىكەنلىكىنى سوراڭلار؛ شۇنداق كىشىنى تاپقاندا،
ئۇ يەردىن كەتكۈچە ئۇنىڭ ئۆيىدىلا تۇرۇڭلار. 12 بىرەر
ئۆيگە كىرگىنىڭلاردا، ئۇلارغا سالام بېرىڭلار. 13 ئەگەر ئۇ
ئائىلىدىكىلەر [ھۆرمەتكە] لايىق مۆتىۋەر كىشىلەر بولسا، تىلىگەن
ئامانلىقىڭلار ئۇلارغا ئىجابەت بولسۇن؛ ئەگەر ئۇلار لايىق بولمىسا،
تىلىگەن ئامانلىقىڭلار ئۆزۈڭلارغا قايتسۇن. 14 سىلەرنى قوبۇل
قىلمىغان، سۆزلىرىڭلارنى ئاڭلىمىغان كىمدەكىم بولسا، ئۇلارنىڭ
ئۆيىدىن ياكى شۇ شەھەردىن كەتكىنىڭلاردا، ئايىغىڭلاردىكى
توپىنى قېقىۋېتىڭلار. 15 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، قىيامەت كۈندە سودوم ۋە گومورىرا زېمىنىدىكىلەرنىڭ
ھالى شۇ شەھەردىكىلەرنىڭكىدىن يېنىك بولىدۇ. 16 مانا،
مەن سىلەرنى قويلارنى بۆرىلەرنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتكەندەك
ئەۋەتىمەن. شۇڭا، يىلاندەك سەزگۈر، پاختەكتەك ساپ دىللىق
بولۇڭلار. 17 ئىنسانلاردىن پەخەس بولۇڭلار؛ چۈنكى ئۇلار
سىلەرنى تۇتۇۋېلىپ سوت مەھكىمىلىرىگە تاپشۇرۇپ بېرىدۇ،
سىناگوگلىرىدا قامچىلايدۇ. 18 ئۇلار ۋە شۇنداقلا يات ئەللىكلەر
ئۈچۈن بىر گۈۋاھلىق بولۇشقا، سىلەر مېنىڭ سەۋەبىمدىن ئەمىرلەر
ۋە پادىشاھلار ئالدىغا ئېلىپ بېرىلىپ سوراققا تارتىلىسىلەر.
19 لېكىن ئۇلار سىلەرنى سوراققا تارتقان ۋاقتىدا، قانداق
جاۋاب بېرىش ياكى نېمە جاۋاب بېرىشتىن ئەنسىرەپ كەتمەڭلار.
چۈنكى شۇ ۋاقتى-سائىتىدە ئېيتىش تېگىشلىك سۆزلەر سىلەرگە
تەمىنلىنىدۇ. 20 چۈنكى سۆزلىگۈچى ئۆزۈڭلار ئەمەس، بەلكى
ئاتاڭلارنىڭ روھى سىلەر ئارقىلىق سۆزلەيدۇ. 21 قېرىنداش
قېرىندىشىغا، ئاتا بالىسىغا خائىنلىق قىلىپ، ئۆلۈمگە تۇتۇپ بېرىدۇ.
بالىلارمۇ ئاتا-ئانىسىغا قارشى چىقىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە مەھكۇم
قىلدۇرىدۇ. 22 شۇنداقلا سىلەر مېنىڭ نامىم تۈپەيلىدىن ھەممە
ئادەمنىڭ نەپرىتىگە ئۇچرايسىلەر. لېكىن ئاخىرغىچە بەرداشلىق
بەرگەنلەر بولسا قۇتقۇزۇلىدۇ. 23 ئۇلار سىلەرگە بۇ شەھەردە
زىيانكەشلىك قىلسا، يەنە بىر شەھەرگە قېچىپ بېرىڭلار. چۈنكى
مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئىنسانئوغلى
قايتىپ كەلگۈچە سىلەر ئىسرائىلنىڭ بارلىق شەھەرلىرىنى
ئارىلاش [ۋەزىپىڭلار] تۈگىمەيدۇ. 24 مۇخلىس ئۇستازىدىن،
قۇل خوجايىنىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ. 25 مۇخلىس ئۇستازىغا
ئوخشاش بولسا، قۇل خوجايىنىغا ئوخشاش بولسا رازى بولسۇن.
ئۇلار ئۆيىنىڭ ئىگىسىنى «بەئەلزىبۇل» دەپ تىللىغان يەردە،
ئۇنىڭ ئۆيىدىكىلىرىنى تېخىمۇ قاتتىق ھاقارەتلىمەمدۇ؟ 26 شۇڭا
ئۇلاردىن قورقماڭلار؛ چۈنكى ھېچقانداق يېپىق قويۇلغان ئىش
ئاشكارىلانماي قالمايدۇ، ۋە ھېچقانداق مەخپىي ئىش ئايان
بولماي قالمايدۇ. 27 مېنىڭ سىلەرگە قاراڭغۇدا ئېيتىدىغانلىرىمنى
يورۇقتا ئېيتىۋېرىڭلار. قۇلىقىڭلارغا پىچىرلاپ ئېيتىلغانلارنى
ئۆگزىلەردە جاكارلا كۆلار. 28 تەننى ئۆلتۈرسىمۇ، لېكىن ئادەمنىڭ
جان-روھىنى ئۆلتۈرەلمەيدىغانلاردىن قورقماڭلار؛ ئەكسىچە،
تەن ۋە جان-روھنى دوزاختا ھالاك قىلىشقا قادىر بولغۇچىدىن
قورقۇڭلار. (Geenna g1067) 29 ئىككى قۇشقاچنى بىر تىيىنگە
سېتىۋالغىلى بولىدۇغۇ؟ لېكىن ئۇلاردىن بىرىمۇ ئاتاڭلارسىز يەرگە
چۈشمەيدۇ. 30 ئەمما سىلەر بولساڭلار، ھەتتا ھەربىر تال
چېچىڭلارمۇ سانالغاندۇر. 31 شۇڭا، قورقماڭلار. سىلەر
نۇرغۇنلىغان قۇشقاچتىنمۇ قىممەتلىكتۇرسىلەر! 32 شۇڭا،

مېنى ئىنسانلارنىڭ ئالدىدا ئېتىراپ قىلغانلارنىڭ ھەربىرىنى
مەنمۇ ئەرشتىكى ئاتامنىڭ ئالدىدا ئېتىراپ قىلىمەن؛ 33 بىراق
ئىنسانلارنىڭ ئالدىدا مەندىن تانىغانلارنىڭ ھەربىرىدىن مەنمۇ
ئەرشتىكى ئاتام ئالدىدا تانىمەن. 34 مېنىڭ دۇنياغا كېلىشىمنى
تىنچلىق ئېلىپ كېلىش ئۈچۈندۇر، دەپ ئويلاپ قالماڭلار.
مەن تىنچلىق ئەمەس، بەلكى قىلىچنى يۈرگۈزۈشكە كەلدىم.
35 چۈنكى مېنىڭ كېلىشىم «ئوغۇلنى ئاتىسىغا، قىزنى ئانىسىغا،
كېلىننى قەينىئانىسىغا قارشى چىقىرىش» ئۈچۈن بولدۇ. 36 شۇنىڭ
بىلەن «ئادەمنىڭ دۈشمەنلىرى ئۆز ئائىلىسىدىكى كىشىلەر بولىدۇ».
37 ئاتا-ئانىسىنى مەندىنمۇ ئەزىز كۆرىدىغانلار ماڭا مۇناسىپ
ئەمەستۇر. ئۆز ئوغۇل-قىزىنى مەندىنمۇ ئەزىز كۆرىدىغانلارمۇ
ماڭا مۇناسىپ ئەمەس. 38 ئۆزىنىڭ كرېستىنى كۆتۈرۈپ،
ماڭا ئەگەشمىگەنلەرمۇ ماڭا مۇناسىپ ئەمەس. 39 ئۆز ھاياتىنى
ئايايدىغان كىشى ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ؛ مەن ئۈچۈن ئۆز
ھاياتىدىن مەھرۇم بولغان كىشى ئۇنىڭغا ئېرىشىدۇ. 40 سىلەرنى
قوبۇل قىلغانلار مېنىمۇ قوبۇل قىلغان بولىدۇ؛ مېنى قوبۇل
قىلغانلار بولسا مېنى ئەۋەتكۈچىنىمۇ قوبۇل قىلغان بولىدۇ. 41 بىر
پەيغەمبەرنى پەيغەمبەرلىك سالاھىيىتىدە قوبۇل قىلغان كىشى
پەيغەمبەرگە خاس بولغان ئىنئامغا ئېرىشىدۇ. ھەققانىي ئادەمنى ئۇ
ھەققانىي ئىكەن دەپ بىلىپ قوبۇل قىلغانلار ھەققانىي ئادەمگە
خاس بولغان ئىنئامغا ئېرىشىدۇ. 42 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق
ئېيتىپ قويايكى، مېنىڭ بۇ شاكىچىكلىرىمدىن ئەڭ كىچىكى
بىرىنى مېنىڭ مۇخلىسىم دەپ بىلىپ ئۇنىڭغا ھەتتا پەقەت بىرەر
چىنە سوغۇق سۇ بەرگەن كىشىمۇ جەزمەن ئۆزىگە لايىق
ئىنئامدىن مەھرۇم بولمايدۇ.

11 ئەيسا ئون ئىككى مۇخلىسىغا بۇ ئىشلارنى تاپىلاپ
بولغاندىن كېيىن، ئۆزىمۇ شۇ يەردىكى ھەرقايسى شەھەرلەردە تەلىم
بېرىش ۋە [خۇدانىڭ كالامىنى] جاكارلاش ئۈچۈن ئۇ يەردىن
كەتتى. 2 زىندانغا سولانغان يەھيا [پەيغەمبەر] مەسىھنىڭ قىلغان
ئەمەللىرىنى ئاڭلاپ، مۇخلىسلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلار ئارقىلىق
ئەيسادىن: 3 «كېلىشى مۇقەررەر زات ئۆزۈڭمۇ، ياكى باشقا
بىرسىنى كۈتۈشىمىز كېرەكمۇ؟» ـ دەپ سوردى. 4 ئەيسا ئۇلارغا
جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ يەھيانىڭ يېنىغا قايتىپ بېرىپ،
ئۆز ئاڭلاۋاتقانلىرىڭلارنى ۋە كۆرۈۋاتقانلىرىڭلارنى بايان قىلىپ
5 كورلار كۆرەلەيدىغان ۋە توكۇرلار ماڭالايدىغان بولدى،
ماخاۋ كېسىلى بولغانلار ساقايتىلدى، گاسلار ئاڭلىيالايدىغان
بولدى، ئۆلگەنلەرمۇ تىرىلدۈرۈلدى ۋە كەمبەغەللەرگە خۇش
خەۋەر جاكارلاندى» ـ دەپ ئېيتىڭلار. 6 ۋە [ئۇنىڭغا
يەنە]: «مەندىن گۇمانلانماي پۈتلىشىپ كەتمىگەن كىشى
بولسا بەختلىكتۇر!» دەپ قويۇڭلار، ـ دېدى. 7 ئۇلار
كەتكەندە، ئەيسا توپ-توپ ئادەملەرگە يەھيا توغرۇلۇق
سۆزلەشكە باشلىدى: ـ «سىلەر ئەسلى [يەھيانى ئىزدەپ]
چۆلگە بارغىنىڭلاردا، زادى نېمىنى كۆرگىلى باردىڭلار؟
شامالدا يەلپۈنۈپ تۇرغان قومۇشنىمۇ؟ 8 ياكى ئېسىل كىينىڭەن
بىر ئەربابنىمۇ؟ مانا، ئېسىل كىيىملەرنى كىيگەنلەر خان
ئوردىلىرىدىن تېپىلىدىغۇ! 9 ئەمدى سىلەر نېمە كۆرگىلى باردىڭلار؟
بىر پەيغەمبەرنىمۇ؟ دۇرۇس، ئەمما مەن شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ
قويايكى، [بۇ بولسا] پەيغەمبەردىنمۇ ئۈستۈن بىر بولغۇچىدۇر.
10 چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردىكى]: ـ «مانا، يۈز ئالدىڭغا
ئەلچىمنى ئەۋەتىمەن؛ ئۇ سېنىڭ ئالدىڭدا يولۇڭنى تەييارلايدۇ» ـ
دەپ پۈتۈلگەن سۆز دەل ئۇنىڭ توغرىسىدا پۈتۈلگەندۇر. 11 مەن
سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئاياللاردىن تۇغۇلغانلار
ئارىسىدا چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيادىنمۇ ئۇلۇغى تۇرغۇزۇلغىنى يوق؛
ئەمما ئەرش پادىشاھلىقىدىكى ئەڭ كىچىك بولغىنىمۇ ئۇنىڭدىن
ئۇلۇغ تۇرىدۇ. 12 ئەمما چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا ئوتتۇرىغا چىققان
كۈنلەردىن بۇگۈنكى كۈنگىچە، ئەرش پادىشاھلىقىغا كىرىش
يولى شىددەت بىلەن ئېچىلدى ۋە كىشىلەر ئۇنى شىددەت بىلەن
تۇتۇۋالدۇ. 13 چۈنكى بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ بېشارەت بېرىش
خىزمىتى، شۇنداقلا تەۋراتتىكى يازمىلار ئارقىلىق بېشارەت
يەتكۈزۈلۈش خىزمىتى يەھيا بىلەن ئاخىرلىشىدۇ. 14 ۋە ئەگەر
شۇ سۆزنى قوبۇل قىلالىساڭلار، «[قايتىپ] كېلىشى مۇقەررەر
بولغان ئىلياس [پەيغەمبەر]» بولسا، [يەھيانىڭ] ئۆزىدۇر.
15 ئاڭلىغۇدەك قۇلىقى بارلار بۇنى ئاڭلىسۇن! 16 لېكىن بۇ
دەۋردىكى كىشىلەرنى زادى كىملەرگە ئوخشىتاي؟ ئۇلار
خۇددى رەستە-بازارلاردا ئولتۇرۇۋېلىپ، بىر-بىرىگە: 17 «بىز

سلەرگە سۇناي چېلىپ بەرسەكمۇ، ئۇسسۇل ئوينىمىدىڭلار»،
«ماتەم پەدىسىگە چېلىپ بەرسەكمۇ، يىغا-زار قىلمىدىڭلار»
دەپ [قاقشايدىغان تۇتۇرۇقسىز] بالىلارغا ئوخشايدۇ. 18 چۈنكى
يەھيا كېلىپ زىياپەتتە ئولتۇرمايتتى، [شاراب] ئىچمەيتتى.
شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار: «ئۇنىڭغا جىن چاپلىشىپتۇ» دېيىشىدۇ.
19 ئىنسانئوغلى بولسا كېلىپ ھەم يەيدۇ ھەم ئىچىدۇ ۋە مانا،
ئۇلار: «تازا بىر توپىماس ۋە بىر مەيخور ئىكەن. ئۇ باجگىرلار
ۋە گۇناھكارلارنىڭ دوستى» دېيىشىدۇ. لېكىن دانالىق بولسا
ئۆز پەرزەنتلىرى ئارقىلىق دۇرۇس دەپ تونۇلىدۇ». 20 ئاندىن
ئۇ ئۆزى كۆپ مۆجىزىلەرنى كۆرسەتكەن شەھەرلەردە
تۇرۇۋاتقانلارنى توۋا قىلمىغانلىقى ئۈچۈن ئەيىبلەپ، مۇنداق
دېدى: ـ 21 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قورازىنلىقلار! ھالىڭلارغا
ۋاي، ئەي بەيت-سائىدالىقلار! چۈنكى سلەردە كۆرسىتىلگەن
مۆجىزىلەر تۈر ۋە زىدون شەھەرلىرىدە كۆرسىتىلگەن بولسا، ئۇ
يەرلەردىكىلەر خېلى بۇرۇنلا بۆز كىيىمگە يۆگىنىپ، كۆلگە
ملىنىپ توۋا قىلغان بولاتتى. 22 مەن سلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايكى، قىيامەت كۈنىدە تۈر ۋە زىدوندىكىلەرنىڭ كۆرىدىغىنى
سلەرنىڭكىدىن يېنىك بولىدۇ. 23 ئەي ئەرشكە كۆتۈرۈلگەن
كەپەرناھۇملۇقلار! سلەر تەھتىساراغا چۈشۈرۈلىسلەر. چۈنكى
ئاراڭلاردا يارىتىلغان مۆجىزىلەر سودومدا يارىتىلغان بولسا،
ئۇ شەھەر بۈگۈنگىچە ھالاك بولمىغان بولاتتى. (Hadēs g86)
24 ئەمما مەن سلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، قىيامەت
كۈنىدە سودوم زېمىنىدىكىلەرنىڭ كۆرىدىغىنى سلەرنىڭكىدىنمۇ
يېنىك بولىدۇ. 25 شۇ ۋاقىتلاردا، ئەيسا بۇ ئىشلارغا قاراپ
مۇنداق دېدى: ـ ئاسمان-زېمىن ئىگىسى ئى ئاتا! سەن بۇ
[ھەققەتلەرنى] دانىشمەن ۋە ئەقىللىقلاردىن يوشۇرۇپ، سەبىي
بالىلارغا ئاشكارىلىغانلىقىڭ ئۈچۈن ساڭا مەدھىيىلەر ئوقۇيمەن!
26 بەرھەق، ئى ئاتا، نەزىرىڭدە بۇنداق قىلىش راۋا ئىدى.
27 ھەممە ماڭا ئاتامدىن تەقدىم قىلىندى؛ ئوغۇلنى ئاتىدىن باشقا
ھېچكىم تونۇمايدۇ، ۋە ئاتىنىمۇ ئوغۇل ۋە ئوغۇل ئاشكارىلاشنى
لايىق كۆرگەن كىشىلەردىن باشقا ھېچكىم تونۇمايدۇ. 28 ئەي
جاپا كەشىلەر ۋە ئېغىر يۈك يۈكلەنگەن ھەممىگىلار! مېنىڭ
يېنىمغا كېلىڭلار، مەن سلەرگە ئارامىلىق بېرەي. 29 مېنىڭ
بويۇنتۇرۇقۇمنى كىيىپ، مەندىن ئۆگىنىڭلار، چۈنكى مەن
مۆمىن ۋە كەمتەرمەن، شۇنداق قىلغاندا، كۆڭلۈڭلار ئارام
تاپىدۇ. 30 چۈنكى مېنىڭ بويۇنتۇرۇقۇمدا بولۇش ئاسان، مېنىڭ
ئارتىدىغان يۈكۈم يېنىكتۇر.

12 شۇ چاغلاردا بىر شابات كۈنى، ئەيسا بۇغدايلىقلاردىن
ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. قورسىقى ئېچىپ كەتكەن مۇخلىسلىرى
باشاقلارنى ئۈزۈپ، يېيىشكە باشلىدى. 2 لېكىن بۇنى كۆرگەن
پەرىسىيلەر ئۇنىڭغا: ـ قارا، مۇخلىسلىرىڭ شابات كۈنى
تەۋراتتا چەكلەنگەن ئىشنى قىلىۋاتىدۇ، دېيىشتى. 3 بىراق ئۇ
ئۇلارغا: ـ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ ئاچ قالغاندا
نېمە قىلغانلىقىنى [مۇقەددەس يازمىلاردىن] ئوقۇمىغانمۇسىلەر؟
4 ئۇ خۇدانىڭ ئۆيىگە كىرىپ، [خۇداغا] ئاتالغان، شۇنداقلا
ئۆزى ۋە ھەمراھلىرىغا نىسبەتەن تەۋرات قانۇنى بويىچە يېيىشكە
بولمايدىغان «تەقدىم نانلار»نى [سوراپ ئېلىپ]، ئۇلارنى
[ھەمراھلىرى] بىلەن بىللە يېگەن. ئەسلىدە بۇ نانلارنى پەقەت
كاھىنلارنىڭ يېيىشىگىلا بولاتتى. 5 سلەر تەۋراتتىن شۇنى
ئوقۇپ باقمىغانسىلەركى، ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان كاھىنلار
شابات كۈنلىرى ئىشلەپ شابات تەرتىپىنى بۇزسىمۇ، گۇناھقا
بۇيرۇلمايدۇ. 6 بىراق مەن شۇنى سلەرگە ئېيتىپ قويايكى، بۇ
يەردە ئىبادەتخانىدىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى بار. 7 ئەمدىلىكتە ئەگەر
سلەر [خۇدانىڭ] «[مۇقەددەس يازمىلاردا]: «ئىزدەيدىغىنىم
قۇربانلىقلار ئەمەس، بەلكى رەھىم-شەپقەت» دېيىلگەن شۇ
سۆزنىڭ مەنىسىنى بىلگەن بولساڭلار، بىگۇناھ كىشىلەرنى
گۇناھكار دەپ بېكىتمەيتتىڭلار. 8 چۈنكى ئىنسانئوغلى شابات
كۈنىنىڭ ئىگىسىدۇر. 9 ئۇ ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، ئۇلارنىڭ
سىناگوگىغا كىردى. 10 ۋە مانا، ئۇ يەردە بىر قولى يېگىلەپ
قالغان بىر ئادەم بار ئىدى. ئۇلار ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلىشقا
سەۋەب تاپماقچى بولۇپ ئۇنىڭدىن: ـ شابات كۈنى كېسەل
ساقايتىش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ؟ ـ دەپ سوريدى. 11 لېكىن
ئۇ ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ بىرەرسىڭلارنىڭ قوينى
شابات كۈنى ئوريغا چۈشۈپ كەتسە، ئۇنى دەرھال تارتىپ
چىقىرىۋالمايدىغان ئادەم بارمىدۇ؟ 12 ئىنسان بولسا قويدىن

شۇنچە ئەتىبارلىقتۇر! شۇڭا، شابات كۈنى ياخشىلىق قىلىش
تەۋرات قانۇنىغا ئۈيغۇندۇر. 13 ئاندىن ئۇ ھېلىقى كېسەلگە:
ـ قولۇڭنى ئۇزات، ـ دېدى. ئۇ قولىنى ئۇزىتىشى بىلەنلا قولى
ئىككىنچى قولىغا ئوخشاش ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. 14 بىراق
پەرىسىيلەر تاشقىرىغا چىقىپ، ئۇنى قانداق يوقىتىش ھەققىدە
مەسلىھەت قىلىشتى. 15 ئەمما ئەيسا بۇنى بىلۈپلىپ ئۇ يەردىن
ئايرىلدى. توپ-توپ كىشىلەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى.
ئۇ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى ساقايتتى؛ 16 ئاندىن ئۇلارغا ئۆزىنىڭ
سالاھىيىتىنى ئاشكارىلىماسلىقنى قاتتىق تاپىلىدى. 17 بۇنىڭ
بىلەن يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەن مۇنۇ سۆزلەر
ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى: 18 ـ «قاراڭلار، مانا مەن تاللىغان ئۆز
قۇلۇم! مېنىڭ سۆيۈملۈكۈم، دىلىمنىڭ سۆيۈنگىنى! مەن ئۆز
روھىمنى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا قوندۇرىمەن، شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئەللەرگە
ھۆكۈم-ھەققەتنى جاكارلايدۇ. 19 ئۇ نە تالاش-تارتىش
قىلمايدۇ نە چۇقان كۆتۈرمەيدۇ، كوچىلاردا ئۇنىڭ كۆتۈرگەن
ئاۋازىنى ھېچ ئاڭلىغۇچى بولمايدۇ. 20 تاكى ئۇ غەلىبە بىلەن توغرا
ھۆكۈملەرنى چىقارغۇچە، يانچىلغان قومۇشنى سۇندۇرمايدۇ،
تۈتەپ تۇچەيي دەپ قالغان پىلىكنى ئۆچۈرمەيدۇ، 21 ۋە ئەللەر
ئۇنىڭ نامىغا ئۈمىد باغلايدۇ». 22 شۇ چاغدا، ئۇنىڭ ئالدىغا
جىن چاپلىشىۋالغان كور ۋە گاچا بىرى ئېلىپ كېلىندى. ئۇ
ئۇنى ساقايتتى، كور گاچىنى سۆزلىيەلەيدىغان ۋە كۆرەلەيدىغان
قىلدى. 23 بارلىق خالايىق ھەيران بولۇشۇپ: ـ ئەجەبا، بۇ
داۋۇتنىڭ ئوغلىمىدۇ؟ ـ دېيىشتى. 24 لېكىن پەرىسىيلەر بۇ سۆزنى
ئاڭلاپ: ـ ئۇ پەقەت جىنلارنىڭ ئەمىرى بولغان بەئەلزىبۇبقا
تايىنىپ جىنلارنى قوغلىۋېتىدىكەن، دېيىشتى. 25 لېكىن ئۇ
ئۇلارنىڭ نىمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ
ئۆز ئىچىدىن بۆلۈنۈپ ئۆزئارا سوقۇشقان ھەرقانداق پادىشاھلىق
ۋەيران بولىدۇ، ھەرقانداق شەھەر ياكى ئائىلە ئۆز ئىچىدىن
بۆلۈنۈپ ئۆزئارا سوقۇشسا زاۋاللىققا يۈز تۇتىدۇ. 26 ئەگەر
شەيتان شەيتانىنى قوغلىسا، ئۇ ئۆز-ئۆزىگە قارشى چىققان
بولىدۇ. ئۇنداقتا، ئۇنىڭ پادىشاھلىقى قانداقمۇ پۈت تىرەپ
تۇرالىسۇن؟ 27 ئەگەر مەن جىنلارنى بەئەلزىبۇلغا تايىنىپ
قوغلىسام، سىلەرنىڭ پەرزەنتلىرىڭلار كىمگە تايىنىپ جىنلارنى
قوغلايدۇ؟! شۇڭا ئۇلار سىلەر توغرۇلۇق ھۆكۈم چىقارسۇن!
28 لېكىن مەن خۇدانىڭ روھىغا تايىنىپ جىنلارنى قوغلىغان
بولسام، ئۇنداقتا خۇدانىڭ پادىشاھلىقى دەرۋەقە ئۈستۈڭلارغا
چۈشۈپ نامايان بولدى. 29 بىر كىشى كۈچتۈڭگۈر بىرسىنىڭ
ئۆيىگە كىرىپ، ئۇنىڭ مال-مۈلكىنى قانداق بۇلاپ كېتەلىسۇن؟
پەقەت ئۇ شۇ كۈچتۈڭگۈرنى ئاۋۋال باغلىيالسا، ئاندىن ئۆيىنى
بۇلاڭ-تالاڭ قىلالايدۇ. 30 مەن تەرەپتە تۇرمىغانلار ماڭا
قارشى تۇرغۇچىدۇر. مەن تەرەپكە [ئادەملەرنى] يىغمىغۇچىلار
بولسا توزۇتۇۋەتكۈچىدۇر. 31 شۇنىڭ ئۈچۈن مەن سىلەرگە
شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ئىنسانلارنىڭ ئۆتكۈزگەن ھەرتۈرلۈك
گۇناھلىرى ۋە قىلغان كۈپۈرلۈقلىرىنىڭ ھەممىسىنى كەچۈرۈشكە
بولىدۇ. بىراق ئىنسانلارنىڭ مۇقەددەس روھقا كۈپۈرلۈق
قىلىش ھېچ كەچۈرۈلمەيدۇ. 32 ئىنسانئوغلىغا قارشى سۆز قىلغان
كىمدەكىم بولسا كەچۈرۈمگە ئېرىشەلەيدۇ؛ لېكىن مۇقەددەس
روھقا قارشى گەپ قىلغانلار بولسا بۇ دۇنيادىمۇ، ئۇ دۇنيادىمۇ
كەچۈرۈمگە ئېرىشەلمەيدۇ. (aiōn g165) 33 دەرەخ ياخشى بولسا،
مېۋىسىمۇ ياخشى بولىدۇ ـ ياكى دەرەخ پور بولسا، مېۋىسىمۇ
ناچار بولىدۇ؛ چۈنكى ھەرقانداق دەرەخ ئۆز مېۋىسىدىن بىلىنىدۇ.
34 ئەي يىلانلارنىڭ پەرزەنتلىرى! سىلەر رەزىل تۇرساڭلار،
ئاغزىڭلاردىن قانداقمۇ ياخشى سۆز چىقسۇن؟ چۈنكى ئادەمنىڭ
قەلبىدە نىمە تولۇپ تاشقان بولسا ئېغىزدىن شۇ چىقىدۇ. 35 ياخشى
ئادەم ئۆز ياخشى خەزىنىسىدىن ياخشى نەرسىلەرنى چىقىرىدۇ.
يامان ئادەم يامان خەزىنىسىدىن يامان نەرسىلەرنى چىقىرىدۇ.
36 مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ئىنسانلار قىلغان ھەربىر
ئېغىز قۇرۇق سۆزى ئۈچۈن سوراق كۈنى ھېساب بېرىدۇ.
37 چۈنكى ئۆز سۆزلىرىڭ بىلەن يا ھەققانىي ئىسپاتلىنىسەن،
يا سۆزلىرىڭلار بىلەن گۇناھكار دەپ بېكىتىلىسەن. 38 شۇ
چاغدا بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيلەر ئۇنىڭغا
جاۋابەن: ئۇستاز، سەندىن بىر مۇجىزىلىك ئالامەت كۆرگۈمىز
بار، ـ دېدى. 39 لېكىن ئۇ ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب
بەردى: ـ رەزىل ھەم زىناخور بۇ دەۋر بىر «ئالامەت»نىڭ
كۆرىستىلىشىنى ئىستەپ يۈرىدۇ. بىراق بۇ دەۋردىكىلەرگە
«يۇنۇس پەيغەمبەردە كۆرۈلگەن مۇجىزىلىك ئالامەت»تىن باشقا

هېچقانداق مۇجىزىلىك ئالامەت كۆرسىتىلمەيدۇ. 40 چۈنكى
يۇنۇس پەيغەمبەر يوغان بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۈچ كېچە-كۈندۈز
ياتقاندەك، ئىنسانئوغلىمۇ ئوخشاشلا ئۈچ كېچە-كۈندۈز يەرنىڭ
باغرىدا ياتىدۇ. 41 سوراق كۈنى ننەۋە شەھىرىدىكىلەر بۇ
دەۋردىكىلەر بىلەن تەڭ قوپۇپ، بۇ دەۋردىكىلەرنىڭ گۇناھلىرىنى
بېكىتىدۇ. چۈنكى ئۇلار يۇنۇس [پەيغەمبەر] جاكارلىغان
خەۋەرنى ئاڭلاپ، [يامانلىقىدىن] توۋا قىلغان؛ ۋە مانا، مۇشۇ
يەردە يۇنۇس [پەيغەمبەر]دىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى تۇرىدۇ! 42 سوراق
كۈنى «جەنۇبتىكى ئايال پادىشاھ»مۇ بۇ دەۋردىكىلەر بىلەن تەڭ
تىرىلىپ، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى بېكىتىدۇ. چۈنكى ئۇ سۇلايمانىنىڭ
دانا سۆزلىرىنى ئاڭلاش ئۈچۈن يەر يۈزىنىڭ چېتىدىن كەلگەن؛
ۋە مانا، ھازىر مۇشۇ يەردە سۇلايماندىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى تۇرىدۇ.
43 ناپاك روھ بىراۋنىڭ تېنىدىن چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىن،
ئۇ قۇرغاق دالالارنى چۆرگىلەپ يۈرۈپ، بىرەر ئارامگاھنى
ئىزدەيدۇ، بىراق تاپالمايدۇ 44 ۋە: «مەن چىققان ماكانىمغا قايتاي»
دەيدۇ. شۇنىڭ بىلەن قايتىپ كېلىپ، شۇ ماكاننىڭ يەنىلا بوش
تۇرغانلىقىنى، شۇنداقلا پاكىز تازىلانغانلىقىنى ۋە رەتلەنگەنلىكىنى
بايقايدۇ-دە، 45 بېرىپ ئۇزىدىنمۇ يەتتە رەتتە جىننى باشلاپ
كېلىدۇ؛ ئۇلار كىرىپ بىللە تۇرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ھېلىقى ئادەمنىڭ
كېيىنكى ھالى بۇرۇنقىدىنمۇ تېخىمۇ يامان بولىدۇ. بۇ رەزىل
دەۋردىكىلەرنىڭ ھالىمۇ مانا شۇنداق بولىدۇ. 46 ئۇ توپلاشقان
خالايىققا داۋاملىق سۆزلەۋاتقاندا، مانا، ئانىسى بىلەن ئىنىلىرى
كېلىپ، ئۇنىڭ بىلەن سۆزلەشمەكچى بولۇپ تاشقىرىدا تۇرۇشتى.
47 شۇنىڭ بىلەن بىرەيلەن ئۇنىڭغا: ـ ئانىڭىز ۋە ئىنىلىرىڭىز سىز
بىلەن سۆزلىشىمىز دەپ تاشقىرىدا تۇرىدۇ، ـ دېدى. 48 لېكىن
ئۇ جاۋابەن شۇ خەۋەرنى يەتكۈزگەن كىشىدىن: «كىم مېنىڭ
ئانام، كىم مېنىڭ ئىنىلىرىم؟» ـ دەپ سوردى. 49 ئاندىن
ئۇ قولىنى سوزۇپ مۇخلىسلىرىنى كۆرسىتىپ: ـ مانا مېنىڭ
ئانام، مانا مېنىڭ ئىنىلىرىم! 50 چۈنكى كىم ئەرشتىكى ئاتامنىڭ
ئىرادىسىنى ئادا قىلسا، شۇ مېنىڭ ئاكا-ئىنىم، ئاچا-سىڭلىم ۋە
ئانامدۇر، ـ دېدى.

13 شۇ كۈنى ئەيسا ئۆيدىن چىقىپ، دېڭىز بويىدا
ئولتۇراتتى. 2 ئەترابىغا توپ-توپ ئادەملەر ئولىشىۋالغاچقا،
ئۇ بىر كېمىگە چىقىپ ئولتۇردى. پۈتكۈل خالايىق بولسا
دېڭىز بويىدا تۇرۇشاتتى. 3 ئۇ ئۇلارغا تەمسىللەر بىلەن نۇرغۇن
ھېكمەتلەرنى ئېيتىپ بېرىپ، مۇنداق دېدى: ـ مانا، ئۇرۇق
چاچقۇچى ئۇرۇق چاچقىلى [ئېتىزغا] چىقىپتۇ. 4 ئۇرۇق
چاچقاندا ئۇرۇقلاردىن بەزىلىرى چىغىر يول ئۈستىگە چۈشۈپتۇ،
قۇشلار كېلىپ ئۇلارنى يەپ كېتىپتۇ. 5 بەزىلىرى تېشى كۆپ،
توپىسى ئاز يەرلەرگە چۈشۈپتۇ. تۇپرىقى چوڭقۇر بولمىغاچقا،
تېزلا ئۈنۈپ چىقىپتۇ، 6 لېكىن كۈن چىقىشى بىلەنلا ئاپتاپتا
كۆيۈپ، يىلتىزى بولمىغاچقا قۇرۇپ كېتىپتۇ. 7 بەزىلىرى
تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چۈشۈپتۇ، تىكەنلەر ئۈسۈپ مايىسىلارنى
بوغۇۋاپتۇ. 8 بەزىلىرى بولسا ياخشى تۇپراققا چۈشۈپتۇ. ئۇلارنىڭ
بەزىلىرى يۈز ھەسسە، بەزىلىرى ئاتمىش ھەسسە، يەنە بەزىلىرى
ئوتتۇز ھەسسە ھوسۇل بېرىپتۇ. 9 قۇلىقى بارلار بۇنى ئاڭلىسۇن!
10 مۇخلىسلىرى كېلىپ، ئۇنىڭدىن: ـ سەن نېمە ئۈچۈن ئۇلارغا
تەمسىللەر ئارقىلىق تەلىم بېرىسەن؟ ـ دەپ سوردى. 11 ئۇ
ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ سىلەر ئەرش پادىشاھلىقىنىڭ
سىرلىرىنى بىلىشكە مۇيەسسەر قىلىندىڭلار، لېكىن ئۇلارغا
نېسىپ قىلىنمىدى. 12 چۈنكى كىمدە بار بولسا، ئۇنىڭغا
تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ، ئۇنىڭدا مولچىلىق بولىدۇ؛ ئەمما كىمدە
يوق بولسا، ھەتتا ئۇنىڭدا بار بولغانلىرىمۇ ئۇنىڭدىن مەھرۇم
قىلىنىدۇ. 13 ئۇلارغا تەمسىل بىلەن سۆزلىشىمنىڭ سەۋەبى
شۇكى، ئۇلار قارىسىمۇ كۆرمەيدۇ، ئاڭلىسىمۇ تىڭشىمايدۇ
ھەم ھەقىقىي چۈشەنمەيدۇ. 14 بۇنىڭ بىلەن يەشايا پەيغەمبەر
ئېيتقان بېشارەتتىكى مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى: ـ
«سىلەر ئاڭلاشنى ئاڭلايسىلەر، بىراق چۈشەنمەيسىلەر؛ قاراشنى
قارايسىلەر، بىراق كۆرمەيسىلەر. 15 چۈنكى مۇشۇ خەلقنىڭ
يۈرىكىنى مايى قاپلاپ كەتكەن، ئۇلار ئاڭلىغاندا قۇلاقلىرىنى
ئېغىر قىلىۋالغان، ئۇلار كۆزلىرىنى ئۇخلىغاندەك يۇمۇۋالغان؛
ئۇنداق بولمىسىدى، ئۇلار كۆزلىرى بىلەن كۆرۈپ، قۇلىقى بىلەن
ئاڭلاپ، كۆڭلى بىلەن چۈشىنىپ، ئۆز يولىدىن يانداۋرۇلۇشى
بىلەن، مەن ئۇلارنى ساقايتقان بولاتتىم. 16 لېكىن، كۆزلىرىڭلار
بەختلىكتۇر! چۈنكى ئۇلار كۆرىدۇ؛ قۇلىقىڭلار بەختلىكتۇر!
چۈنكى ئۇلار ئاڭلايدۇ. 17 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ

قوياكى، بۇرۇنقى نۇرغۇن پەيغەمبەرلەر ۋە ھەققانىي ئادەملەر يۇلۇۋېتىشكىلار مۇمكىن. 30 بۇ ئىككىسى ئورما ۋاقتىغچە بىللە سىلەرنىڭ كۆرگىنىڭلارنى كۆرۈشكە ئىنتىزار بولغان بولسىمۇ تۇسىسۇن، ئورما ۋاقتىدا، مەن ئورمىچىلارغا: ـ ئالدى بىلەن ئۇلارنى كۆرمىگەن؛ سىلەرنىڭ ئاكىلىغىنىڭلارنى كۆرمەكلەرنى ئايرىپ يىغىپ، باغلاپ كۆيدۈرۈشكە قويۇڭلار، ئىنتىزار بولغان بولسىمۇ ئۇلارنى ئاكىلىمىغان. 18 ئەمدى ئۇرۇق ئاندىن بۇغدايلارنى يىغىپ ئامبىرىمغا ئەكىرىڭلار، دەيمەن» ـ چاچقۇچى توغرىسىدىكى تەمسىلنىڭ مەنىسىنى ئاڭلاڭلار: دەپتۇ خوجايىن. 31 ئۇ ئۇلارغا يەنە بىر تەمسىلنى ئېيتتى: ـ 19 ئەگەر بىرى [ئەرش] پادىشاھلىقىنىڭ سۆز-كالامىنى ئاڭلاپ ئەرش پادىشاھلىقى خۇددى بىر ئادەم قولىغا ئېلىپ ئېتىزىغا تۇرۇپ چۈشەنمىسە، شەيتان كېلىپ ئۇنىڭ كۆڭلىگە چېچىلغان چاچقان قىچا ئۇرۇقىغا ئوخشايدۇ. 32 قىچا ئۇرۇقى دەرۋەقە سۆزنى ئېلىپ كېتىدۇ. بۇ دەل چىغىر يول ئوستىگە چېچىلغان بارلىق ئۇرۇقلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ كىچىك بولسىمۇ، ئۇ ھەرقانداق ئۇرۇقلاردۇر. 20 تاشلىق يەرلەرگە چېچىلغان ئۇرۇقلار بولسا، زىرائەتتىن ئېگىز ئۆسۈپ، دەرەخ بولىدۇ، ھەتتا ئاسماندىكى ئۇلار سۆز-كالامنى ئاڭلاپ، خۇشاللىق بىلەن دەرھال قوبۇل قۇشلارمۇ كېلىپ ئۇنىڭ شاخلىرىدا ئۇۋۇلايدۇ. 33 ئۇ ئۇلارغا قىلغانلارنى كۆرسىتىدۇ. 21 ھالبۇكى، قەلبىدە ھېچ يىلتىز يەنە بىر تەمسىلنى ئېيتتى: ـ ئەرش پادىشاھلىقى خۇددى بىر بولمىغاچقا، پەقەت ۋاقىتلىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ؛ سۆز- ئايال قولىغا ئېلىپ ئۇچ جاۋۇر ئۇننىڭ ئارىسىغا يوشۇرۇپ، تاكى كالامنىڭ ۋەجەدىن قىينىچىلىق ياكى زىيانكەشلىككە ئۇچرىغاندا، پۈتۈن خېمىر بولغۇچە ساقلىغان ئېچىتقۇغا ئوخشايدۇ. 34 ئەيسا ئۇلار شۇئان يولدىن چەتنەپ كېتىدۇ. 22 تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى تەمسىللەر بىلەن كۆپچىلىككە بايان چېچىلغىنى شۇنداق ئادەملەرنى كۆرسەتكەنكى، ئۇلار سۆز- قىلدى. ئۇ تەمسىلسىز ھېچقانداق تەلىم بەرمەيتتى. 35 بۇنىڭ كالامنى ئاڭلىغىنى بىلەن، لېكىن بۇ دۇنيانىڭ ئەندىشىلىرى ۋە بىلەن پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىنئالا ئېيتىلغان مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە بايلىقنىڭ ئېزىقتۇرۇشى [قەلبىدىكى] سۆز-كالامنى بوغۇۋېتىدۇ- ئاشۇرۇلدى: ـ «ئاغزىمنى تەمسىل سۆزلەش بىلەن ئاچىمەن، دە، ئۇلار ھوسۇلسىز قالىدۇ. (aiōn g165) 23 لېكىن ياخشى يەرگە ئالەم ئاپىرىدە بولغاندىن بېرى يوشۇرۇنۇپ كەلگەن ئىشلارنى چېچىلغان ئۇرۇقلار بولسا ـ سۆز-كالامنى ئاڭلاپ چۈشەنگەن ئېلان قىلىمەن». 36 شۇنىڭدىن كېيىن، ئۇ كۆپچىلىكنى يولغا ئادەملەرنى كۆرسىتىدۇ. بۇنداق ئادەملەر ھوسۇل بېرىدۇ، بىرسى سېلىۋېتىپ ئۇيگە كىردى. مۇخلىسلىرى يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭدىن: ـ يۈز ھەسسە، بىرسى ئاتمىش ھەسسە، يەنە بىرسى ئوتتۇز ھەسسە ئېتىبىلقىتىكى كۆرمەك توغرىسىدىكى تەمسىلنى بىزگە شەرھلەپ ھوسۇل بېرىدۇ. 24 ئۇ ئۇلارنىڭ ئالدىدا يەنە بىر تەمسىلنى بايان بەرسەڭ، ـ دەپ ئۆتۈندى. 37 ئۇ ئەمدى ئۇلارغا جاۋاب قىلدى: ـ ـئەرش پادىشاھلىقى خۇددى ئېتىزىغا ياخشى ئۇرۇقنى بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ ياخشى ئۇرۇقنى چاچقان كىشى چاچقان بىر ئادەمگە ئوخشايدۇ. 25 ئەمما كىشىلەر ئۇيقۇغا ئىنسانئوغلىدۇر. 38 ئېتىزلىق بولسا ـ دۇنيا. ياخشى ئۇرۇق چۆمگەن چاغدا، دۇشمىنى كېلىپ بۇغداي ئارىسىغا كۆرمەك بولسا [ئەرش] پادىشاھلىقىنىڭ پەرزەنتلىرىدۇر، لېكىن كۆرمەك ئۇرۇقلىرىنى چېچىۋېتىپ، كېتىپتۇ. 26 ئەمدى مايىسلار رەزىل بولغۇچىنىڭ پەرزەنتلىرىدۇر. 39 كۆرمەك چاچقان تۇسىۋېپ، باشاق چىقارغاندا، كۆرمەكمۇ ئاشكارلىنىشقا باشلاپتۇ. دۇشمەن ـ ئىبلىستۇر. ئورما ئورۇش ۋاقتى ـ زامان ئاخىرىدۇر. 27 خوجايىننىڭ چاكارلىرى كېلىپ ئۇنىڭغا: ـ «ئەپەندى، سىز ئورمىچىلار ـ پەرىشتىلەردۇر. (aiōn g165) 40 كۆرمەكلەر ئېتىزىڭىزغا ياخشى ئۇرۇق چاچقان ئەمەسمىدىڭىز؟ كۆرمەكلەر يۇلۇنۇپ، ئوتتا كۆيدۈرۈۋېتىلگىنىدەك، زامان ئاخىرىدىمۇ ئەنە نەدىن كېلىپ قالدى؟» دەپتۇ. 28 خوجايىن: «بۇنى بىر دۇشمەن شۇنداق بولىدۇ. (aiōn g165) 41 ئىنسانئوغلى پەرىشتىلىرىنى قىلغان» ـ دەپتۇ. چاكارلار ئۇنىڭدىن: «سىز بىزنى بېرىپ ئۇلارنى ئەۋەتىپ، ئۇلار ئىنسانلارنى گۇناھقا ئازدۇرغۇچىلارنىڭ ئوتتۇۋېتىكىلار دېمە كېمۇ؟» ـ دەپ سوراپتۇ. 29 «ياق،» ـ دەپتۇ ھەممىسىنى، شۇنداقلا بارلىق ئىتائەتسىزلىك قىلغۇچىلارنى ئۆز خوجايىن، «ئۇنداق قىلغاندا كۆرمەكلەرنى يۇلغاندا، بۇغدايلارنىمۇ پادىشاھلىقىدىن شاللاپ چىقىپ، 42 خۇمداننىڭ لاۋۇلداپ

تۇرغان ئوتىغا تاشلايدۇ. ئۇ يەردە يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ،
چىشلىرى غۇچۇرلايدۇ. 43 ئۇ چاغدا ھەققانىيلار ئاتىسىنىڭ
پادىشاھلىقىدا خۇددى قۇياشتەك جۇلالىنىدۇ. ئاكىلىغۇدەك
قۇلىقى بارلار بۇنى ئاكىلسۇن! 44 ـ ئەرش پادىشاھلىقى
خۇددى ئېتىزدا يوشۇرۇلغان بىر خەزىنىگە ئوخشايدۇ. ئۇنى
تېپىۋالغۇچى خەزىنىنى قايتىدىن يوشۇرۇپ، خەزىنىنىڭ شاد-
خۇراملىقى ئىچىدە بار-يوقىنى سېتىۋېتىپ، شۇ ئېتىزنى سېتىۋالىدۇ.
45 يەنە كېلىپ، ئەرش پادىشاھلىقى ئېسىل ئۈنچە-مەرۋايىتلارنى
ئىزدىگەن سودىگەرگە ئوخشايدۇ. 46 سودىگەر ناھايىتى قىممەت
باھالىق بىر مەرۋايىتنى تاپقاندا، قايتىپ بېرىپ بار-يوقىنى
سېتىۋېتىپ، ئۇ مەرۋايىتنى سېتىۋالىدۇ. 47 ـ يەنە كېلىپ،
ئەرش پادىشاھلىقى دېڭىزغا تاشلىنىپ ھەرخىل بېلىقلارنى
ئۆتىدىغان تورغا ئوخشايدۇ. 48 تور توشقاندا، [بېلىقچىلار]
ئۇنى قىرغاققا تارتىپ چىقىرىدۇ. ئاندىن ئولتۇرۇپ، ياخشى
بېلىقلارنى ئىلغىۋېلىپ، قاچىلارغا قاچىلاپ، ئەرزىمەسلەرنى
تاشلىۋېتىدۇ. 49 زامان ئاخىرىدا شۇنداق بولىدۇ. پەرىشتىلەر
چىقىپ، رەزىل كىشىلەرنى ھەققانىي كىشىلەر ئارىسىدىن
ئايرىيدۇ (aiōn g165) 50 ۋە خۇمداننىڭ لاۋۇلداپ تۇرغان
ئوتىغا تاشلايدۇ. ئۇ يەردە يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ، چىشلىرى
غۇچۇرلايدۇ. 51 ئەيسا ئۇلاردىن: ـ بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى
چۈشەندىڭلارمۇ؟ دەپ سوردى. چۈشەندۇق، ـ دەپ
جاۋاب بەردى ئۇلار. 52 ئاندىن ئۇ ئۇلارغا: ـ شۇڭا، ئەرش
پادىشاھلىقىنىڭ تەلىمىگە مۇيەسسەر بولۇپ مۇخلىس بولغان
ھەربىر تەۋرات ئۇستازى خۇددى خەزىنىسىدىن يېڭى ھەم
كونا نەرسىلەرنى ئېلىپ چىقىپ تارقاتقۇچى ئۆي خوجايىنىغا
ئوخشايدۇ، ـ دېدى. 53 ئەيسا بۇ تەمسىللەرنى سۆزلەپ بولغاندىن
كېيىن، شۇنداق بولدىكى، ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، 54 ئۆز يۇرتىغا
كەتتى ۋە ئۆز يۇرتىدىكى سىناگوگا خەلقىگە تەلىم بېرىشكە
كىرىشتى. بۇنى ئاكىلغان خالايىق ئىنتايىن ھەيران بولۇشۇپ: ـ بۇ
ئادەمنىڭ بۇنچىۋالا دانالىقى ۋە مۇجىزە- كارامەتلىرى نەدىن
كەلگەندۇ؟ 55 ئۇ پەقەت ھېلىقى ياغاچچىنىڭ ئوغلى ئەمەسمۇ؟
ئۇنىڭ ئانىسىنىڭ ئىسمى مەريەم، ياقۇپ، يۇسۇپ، سىمون ۋە
يەھۇدالار ئۇنىڭ ئىنىلىرى ئەمەسمۇ؟ 56 ئۇنىڭ سىڭىللىرىنىڭ
ھەممىسى بىزنىڭ ئارىمىزدىغۇ؟ شۇنداق ئىكەن، ئۇنىڭدىكى بۇ
ئىشلارنىڭ ھەممىسى زادى نەدىن كەلگەندۇ؟ ـ دېيىشەتتى.
57 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنىڭغا ھەسەت-بىزار بىلەن قارىدى.
شۇڭا ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ ھەرقانداق پەيغەمبەر
باشقا يەرلەردە ھۆرمەتسىز قالمايدۇ، پەقەت ئۆز يۇرتى ۋە
ئۆز ئۆيىدە ھۆرمەتكە سازاۋەر بولمايدۇ. 58 ئۇلارنىڭ ئىمان-
ئىشەنچسىزلىكىدىن ئۇ ئۇ يەردە كۆپ مۇجىزە كۆرسەتمىدى.

14 ئۇ چاغلاردا، ھېرود ھاكىم ئەيسانىڭ نام-شۆھرىتىدىن
خەۋەر تېپىپ، 2 خىزمەتكارلىرىغا: ـ بۇ ئادەم چۆمۈلدۈرگۈچى
يەھيا بولىدۇ، ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلگەن بولسا كېرەك. شۇنىڭ ئۈچۈن
مۇشۇ ئالاھىدە قۇدرەتلەر ئۇنىڭدا كۆچىنى كۆرسەتمەكتە،
ـ دېدى. 3 ھېرودنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى، ئۇ
[ئۆگەي] ئاكىسى فىلىپنىڭ ئايالى ھېروديەنىڭ ۋەجىدىن يەھيانى
تۇتقۇن قىلىپ، زىندانغا تاشلىغانىدى. 4 چۈنكى يەھيا ھېرودقا
[تەنبىھ بېرىپ]: «بۇ ئايالنى تارتىۋېلىشىڭ تەۋرات قانۇنىغا
خىلاپتۇر» دەپ كەلگەندى. 5 ھېرود [شۇ سەۋەبتىن] يەھيانى
ئۆلتۈرمەكچى بولغان بولسىمۇ، بىراق خالايىقتىن قورققانىدى،
چۈنكى ئۇلار يەھيانى پەيغەمبەر، دەپ بىلەتتى. 6 ئەمما
ھېرودنىڭ تۇغۇلغان كۈنى تەبرىكلەنگەندە، ئايالى ھېروديەنىڭ
قىزى ئوتتۇرىغا چىقىپ ئۆسسۇل ئويناپ بەردى. بۇ ھېرودقا
بەك ياقتى؛ 7 شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ ئۇنىڭغا: ـ ھەرنېمە تىلىسەڭ شۇنى
ساڭا بېرەي، دەپ قەسەم قىلدى. 8 لېكىن قىز ئانىسىنىڭ
كۆشكۈرتۈشى بىلەن: ـ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ كاللىسىنى
ئېلىپ، بىر تەخسىگە قويۇپ ئەكەلسىلە، ـ دېدى. 9 پادىشاھ
بۇنىڭغا ھەسرەت چەككەن بولسىمۇ، قەسەملىرى تۈپەيلىدىن
ۋە داستىخاندا ئولتۇرغانلار ۋەجىدىن، [كاللىسىنى] ئېلىپ
كېلىڭلار، دەپ بۇيرۇدى. 10 ئۇ ئادەم ئەۋەتىپ، زىنداندا
يەھيانىڭ كاللىسىنى ئالدۇردى. 11 شۇنىڭ بىلەن كاللىسى بىر
تەخسىگە قويۇلۇپ، قىزنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىندى. قىز بۇنى
ئانىسىنىڭ ئالدىغا ئاپاردى. 12 [يەھيانىڭ] مۇخلىسلىرى بولسا
بېرىپ، جەسىتىنى ئېلىپ دەپنە قىلدى؛ ئاندىن بېرىپ ئەيساغا بۇ
ئىشلارنى خەۋەر قىلدى. 13 ئەيسا بۇ خەۋەرنى ئاكىلاپ، ئۆزى

يالغۇز پىنهان بىر جايغا كېتەي دەپ بىر كېمىگە ئولتۇرۇپ ئۇ
يەردىن ئايرىلدى. خالايىق بۇنىڭ خەۋىرىنى تاپقاندا، ئەتراپتىكى
شەھەرلەردىن كېلىشىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن پىيادە ماكىدى.
14 ئۇ [قىرغاقتا] چىقىپ كەتكىنىدە، زور بىر توپ ئادەملەرنى
كۆرۈۋېدى، ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتىپ، ئۇلارنىڭ ئاغرىقلىرىنى
ساقايتتى. 15 كەچ كىرگەندە، مۇخلىسلىرى ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:
ـ بۇ چۆل بىر جاي ئىكەن، ۋاقىتمۇ بىر يەرگە يېرىپ قالدى.
خالايىقنى يولغا سېلىۋەتكەن بولساڭ، ئاندىن ئۇلار كەنتلەرگە
يېرىپ ئۆزلىرىگە ئوزۇق سېتىۋالسۇن، ـ دېدى. 16 لېكىن ئەيسا
ئۇلارغا: ـ ئۇلارنىڭ كېتىشىنىڭ ھاجىتى يوق، ئۆزۈڭلار ئۇلارغا
ئوزۇق بېرىڭلار، ـ دېدى. 17 لېكىن مۇخلىسلار: ـ بىزدە بەش
نان بىلەن ئىككى دانە بېلىقتىن باشقا ھېچ نەرسە يوق، ـ دېيىشتى.
18 ئۇ: ـ ئۇلارنى ماڭا ئېلىپ كېلىڭلار، دېدى. 19 ئۇ خالايىقنى
چۆپلۈكنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇشقا بۇيرۇغاندىن كېيىن، بەش نان
بىلەن ئىككى بېلىقنى قولىغا ئېلىپ، ئاسمانغا قاراپ [خۇداغا]
تەشەككۈر ئېيتتى. ئاندىن نانلارنى ئوشتۇپ مۇخلىسلىرىغا بەردى،
مۇخلىسلىرى خالايىققا ئۈلەشتۈرۈپ بەردى. 20 ھەممەيلەن
يەپ تويۇندى. [مۇخلىسلار] ئېشىپ قالغان پارچىلارنى لىق
ئون ئىككى سېۋەتكە تېرىۋالدى. 21 ئوزۇقلانغانلارنىڭ سانى
ئاياللار ۋە بالىلاردىن باشقا تەخمىنەن بەش مىڭ كىشى ئىدى.
22 ئارقىدىنلا، ئۇ مۇخلىسلىرىنى كېمىگە ئولتۇرغۇزۇپ: ئۆزۈم بۇ
خالايىقنى يولغا سېلىۋېتىمەن، سىلەر ئاكۇغۇچە دېڭىزنىڭ قارشى
قىرغىقىغا ئۆتۈپ تۇرۇڭلار، دەپ بۇيرۇدى. 23 خالايىقنى
يولغا سېلىۋەتكەندىن كېيىن، ئۇ دۇئا قىلىش ئۈچۈن ئۆزى
خىلۋەت تاغقا چىقتى. كەچ كىرگەندىمۇ ئۇ يەردە يالغۇز
قالدى. 24 بۇ چاغدا، كېمە قىرغاقتىن خېلى كۆپ چاقىرىم
يۇرگەندى، لېكىن شامال قارشى يۈنىلىشىدىن چىقىۋاتقاچقا،
كېمە دولقۇنلار ئىچىدە چايقىلىپ تۇراتتى. 25 كېچىچە ئوتتىنچە
جېسىمك ۋاقتىدا، ئۇ دېڭىزنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ، مۇخلىسلىرى
تەرەپكە كەلدى. 26 مۇخلىسلار ئۇنىڭ دېڭىزنىڭ ئۈستىدە
مېڭىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئالاقزادە بولۇپ: ـ ئالۋاستى
ئىكەن! ـ دەپ قورقۇپ چۇقان سېلىشتى. 27 لېكىن ئەيسا
دەرھال ئۇلارغا: ـ يۈرەكلىك بولۇڭلار، بۇ مەن، قورقماڭلار!
ـ دېدى. 28 پېترۇس بۇنىڭغا جاۋابەن: ـ ئى رەب، بۇ سەن
بولساڭ، سۇ ئۈستىدە مېڭىپ يېنىڭغا بېرىشىمغا ئەمر قىلغايسەن،
ـ دېدى. 29 كەل، ـ دېدى ئۇ. پېترۇس كېمىدىن چۈشۈپ،
سۇ ئۈستىدە مېڭىپ، ئەيسانىڭ قاراپ كېتىۋاتاتتى؛ 30 لېكىن
بوراننىڭ قاتتىق چىقىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قورقۇپ، سۇغا
چۆكۈشكە باشلىدى: ـ رەب، مېنى قۇتقۇزۇۋالغايسەن! ـ
دەپ ۋارقىرىدى. 31 ئەيسا دەرھال قولىنى ئۇزىتىپ، ئۇنى
تۇتۇۋالدى ۋە ئۇنىڭغا: ـ ئەي ئىشەنچى ئاجىز بەندە، نېمىشقا
گۇمان قىلدىڭ؟ ـ دېدى. 32 ئۇلار كېمىگە چىققاندا، شامال
توختىدى. 33 كېمىدە ئولتۇرغانلار ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ سەجدە
قىلىپ: ـ بەرھەق، سەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنسەن، ـ دېيىشتى.
34 ئۇلار دېڭىزنىڭ قارشى تەرىپىگە ئۆتكەندە، گىننىسارەت
يۇرتىدا [قۇرۇقلۇققا] چىقتى. 35 ئۇ يەردىكى ئادەملەر ئۇنى
تونۇپ قېلىپ، ئەتراپتىكى بارلىق جايلارغا خەۋەر ئەۋەتتى؛
شۇنىڭ بىلەن كىشىلەر بارلىق بىمارلارنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ
كەلدى؛ 36 ئۇلار ئۇنىڭدىن بىمارلارنىڭ ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭ
تونىنىڭ پېشىگە بولسىمۇ قولىنى تەگكۈزۈۋېلىشىغا يول قويۇشنى
ئۆتۈندى. ئۇنىڭغا قولىنى تەگكۈزگەنلەرنىڭ ھەممىسى سەللىمازا
ساقايدى.

15 بۇ چاغدا، تەۋرات ئۇستازلىرىدىن ۋە پەرىسىيلەردىن
بەزىلىرى يېرۇسالېمدىن كېلىپ ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ: 2 ـ
مۇخلىسلىرىڭ نېمىشقا ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ ئەنئەنىلىرىگە خىلاپلىق
قىلىدۇ؟ چۈنكى ئۇلار قوللىرىنى يۇمۇي تاماق يەيدىكەنغۇ، ـ
دېدى. 3 لېكىن ئۇ ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ سىلەرچۇ،
سىلەر نېمىشقا ئەنئەنىمىزنى ساقلايمىز دەپ خۇدانىڭ ئەمرىگە
خىلاپلىق قىلىسىلەر؟ 4 چۈنكى خۇدا: «ئاتا-ئاناڭنى ھۆرمەت
قىل» ۋە «ئاتىسى يا كى ئانىسىنى ھاقارەتلىگەنلەر ئۆلۈمگە مەھكۇم
قىلىنسۇن» دەپ ئەمر قىلغان. 5 لېكىن سىلەر: ـ ھەرقانداق
كىشى «ئاتىسى يا كى ئانىسىغا: ـ مەن سىلەرگە يارەدەم بەرگۈدەك
نەرسىلەرنى ئاللىقاچان [خۇداغا] ئاتىۋەتتىم ـ دېسىلا، 6 ئۇنىڭ
ئاتا-ئانىسىغا ھۆرمەت-ۋاپادارلىق قىلىش مەجبۇرىيىتى قالمايدۇ، ـ
دەيسىلەر. بۇنىڭ بىلەن ئەنئەنەڭلارنى دەپ، خۇدانىڭ ئەمرىنى

يوققا چقىرىۋەتتىڭلار. 7 ئەي ساختىپەزلەر! يەشايا پەيغەمبەر
بەرگەن مۇشۇ بىشارەت توپتوغرا سىلەر توغرۇلۇق ئىكەن: ـ
8 «مۇشۇ خەلق ئاغزىدا مېنى ھۆرمەتلىگىنى بىلەن، بىراق قەلبى
مەندىن يىراق. 9 ئۇلار ماڭا بېھۇدە ئىبادەت قىلىدۇ. ئۇلارنىڭ
ئۆگەتكەن تەلىملىرى پەقەت ئىنسانلاردىن چىققان پەتۋالارلا،
خالاس». 10 ئاندىن ئۇ خالايىقنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا:
ـ قۇلاق سېلىڭلار ھەم شۇنى چۈشىنىڭلارکى، 11 ئىنسانىنى
ناپاك قىلىدىغىنى ئاغزىدىن كىرىدىغىنى ئەمەس، بەلكى ئاغزىدىن
چىقىدىغىنىدۇر، ـ دېدى. 12 كېيىن مۇخلىسلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا
كېلىپ: ـ سېنىڭ بۇ سۆزۈڭنى پەرىسىيلەر ئاڭلاپ، ئۇنىڭدىن
بىزار بولۇپ رەنجىگەنلىكىنى بىلدىڭمۇ؟ ـ دېدى. 13 لېكىن
ئۇ مۇنداق جاۋاب قايتۇردى: ـ ئەرشتىكى ئاتام تىكمىگەن
ھەرقانداق تۈسۈملۈك يىلتىزىدىن يۇلۇنۇپ تاشلىنىدۇ. 14 سىلەر
ئۇلارغا پىسەنت قىلماڭلار، ئۇلار كورلارغا يول باشلايدىغان
كورلاردۇر. ئەگەر كور كورغا يول باشلىسا، ھەر ئىككىسى
ئورىغا چۈشۈپ كېتىدۇ. 15 لېكىن پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ بايا ئېيتقان
تەمسىلنى بىزگە چۈشەندۈرۈپ بەرگەيسەن، ـ دېدى. 16 لېكىن
ئۇ: ـ سىلەرمۇ تېخىچە چۈشەنچىگە ئېرىشمىدىڭلار؟! ـ دېدى.
17 ئېغىزغا كىرگەن بارلىق نەرسىلەرنىڭ ئاشقازان ئارقىلىق
تەرەت بولۇپ چىقىپ كېتىدىغانلىقىنى تېخى چۈشەنمەمسىلەر؟
18 لېكىن ئېغىزدىن چىقىدىغىنى قەلبتىن چىقىدۇ، ئىنسانىنى
ناپاك قىلىدىغىنىمۇ شۇدۇر. 19 چۈنكى يامان ئويلار، قاتىللىق،
زىناخورلۇق، بۇزۇقچىلىق، ئوغرىلىق، يالغان گۇۋاھلىق ۋە
تۆھمەت قاتارلىقلار قەلبتىن چىقىدۇ. 20 ئىنسانىنى ناپاك
قىلىدىغانلار مانا شۇلاردۇر؛ يۇيۇلمىغان قوللار بىلەن تاماق
يېيىش ئىنسانىنى ناپاك قىلمايدۇ. 21 ئەيسا ئۇ يەردىن چىقىپ، تۇر
ۋە زىدون شەھەرلىرىنىڭ ئەتراپىدىكى يۇرتلارغا باردى. 22 مانا،
ئۇ چەت يەرلەردىن كەلگەن قاناني بىر ئايال ئۇنىڭ ئالدىغا
كېلىپ: ـ ئى رەب! داۋۇتنىڭ ئوغلى، ھالىمغا رەھىم قىلغايسىز!
قىزىمغا جىن چاپلىشىۋالغانىكەن، قىينىلىپ كېتىۋاتىدۇ! ـ دەپ
ئۇنىڭغا ندا قىلىپ زارلىدى. 23 لېكىن ئۇ ئۇ ئايالغا بىر ئېغىزمۇ
جاۋاب بەرمىدى. مۇخلىسلىرى ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: ـ بۇ ئايالنى
يولغا سالسالىڭ! چۈنكى ئۇ كەينىمىزدىن ئەگىشىپ يالۋۇرۇپ
ندا قىلىۋاتىدۇ، ـ دېدى. 24 ئەمدى ئۇ جاۋاب بېرىپ: ـ
مەن پەقەت يولدىن تېنىگەن قوي پادىلىرى بولغان ئىسرائىل
جەمەتىدىكىلەرگە ئەۋەتىلگەنمەن، ـ دېدى. 25 ئەمما ھېلىقى
ئايال ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ سەجدە قىلىپ: ـ رەب، ماڭا ياردەم
قىلغايسەن! ـ دەپ يالۋۇردى. 26 ئۇ ئۇنىڭغا: ـ بالىلارنىڭ نېنىنى
كىچىك ئىتلارغا تاشلاپ بېرىش ياخشى ئەمەس، ـ دېدى.
27 لېكىن ھېلىقى ئايال: ـ دۇرۇس، ئى رەب، بىراق ھەتتا
ئىتلارمۇ خوجايىنىنىڭ داستىخىنىدىن چۈشكەن ئۆۋۈقلارنى
يەيدىغۇ، ـ دېدى. 28 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئەي
خانىم، ئىشەنچىڭ كۈچلۈك ئىكەن! تىلىگىنىڭدەك بولسۇن! ـ
دېدى. ئۇ ئايالنىڭ قىزى شۇئان ساقىيىپ كەتتى. 29 ئەيسا ئۇ
يەردىن چىقىپ، گالىلىيە دېڭىزىنىڭ بويىدىن ئۆتۈپ، تاغقا
چىقىپ ئولتۇردى. 30 ئۇنىڭ ئالدىغا توپ-توپ خالايىق
يىغىلدى. ئۇلار توكۇر، قاريغۇ، گاچا، چولاق ۋە نۇرغۇن
باشقا خىل كېسەللەرنىمۇ ئېلىپ كېلىپ، ئۇنىڭ ئايىغى ئالدىغا
قويۇشتى؛ ئۇ ئۇلارنى ساقايتتى. 31 شۇنىڭ بىلەن خالايىق
گاچىلارنىڭ سۆزلىيەلەيدىغان بولغانلىقىنى، چولاقلارنىڭ
ساقايغىنىنى، توكۇرلارنىڭ ماڭغانلىقىنى ۋە قاريغۇلارنىڭ
كۆرىدىغان بولغانلىقىنى كۆرۈپ، ھەيران بولدى ۋە ئىسرائىلنىڭ
خۇداسىنى ئۇلۇغلىدى. 32 ئاندىن ئەيسا مۇخلىسلىرىنى يېنىغا
چاقىرىپ: ـ بۇ خالايىققا ئىچىم ئاغرىيدۇ؛ چۈنكى ئۇلار ئۈچ
كۈندىن بېرى يېنىمدا بولدى، يېگۈدەك بىر نەرسىسىمۇ قالمىدى.
ئۇلارنى ئۆيلىرىگە ئاچ قايتۇرۇشنى خالىمايمەن، يولدا ھالدىن
كېتىشى مۇمكىن، ـ دېدى. 33 مۇخلىسلار ئۇنىڭغا: ـ بۇ چۆلدە
بۇنچىۋالا ئادەمنى تويغۇزغۇدەك كۆپ نانىنى نەدىن تاپىمىز؟
ـ دېيىشتى. 34 ئەيسا ئۇلاردىن: قانچە نېنىڭلار بار؟ ـ دەپ
سوردى. ـ يەتتە نان بىلەن بىرنەچچە تال كىچىك بېلىق بار، ـ
دېيىشتى ئۇلار. 35 بۇنىڭ بىلەن ئۇ خالايىقنى يەردە ئولتۇرۇشقا
بۇيرۇدى. 36 ئاندىن، يەتتە نان بىلەن بېلىقلارنى قولىغا ئېلىپ
[خۇداغا] تەشەككۇر ئېيتىپ، ئۇلارنى ئوشتۇپ مۇخلىسلىرىغا
بەردى، مۇخلىسلار خالايىققا ئۈلەشتۈردى. 37 ھەممەيلەن
تويغۇچە يېدى؛ ئاندىن [مۇخلىسلار] ئېشىپ قالغان پارچىلارنى
يىغىپ يەتتە چوڭ سېۋەتنى توشقۇزدى. 38 تاماق يېگەنلەرنىڭ

سانی باللار ۋە ئاياللاردن باشقا تۆت مىڭ كىشى ئىدى.
39 ئۇ خالايىقنى يولغا سالغاندىن كېيىن، كېمىگە چۈشۈپ،
ماگادان يۇرتىنىڭ چەت يەرلىرىگە باردى.

16 ئەمدى پەرىسىيلەر بىلەن سادۇقىيلار ئۇنى سىناش
مەقسىتىدە يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن بىزگە ئاسماندىن مۆجىزىلىك
بىر ئالامەت كۆرسەتسەڭ، دەپ تەلەپ قىلىشتى. 2 بىراق
ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ كەچقۇرۇن سىلەر قىزىل
شەپەقنى كۆرگىنىڭلاردا، «ھاۋا ئەتە ئوچۇق بولىدۇ» دەيسىلەر
3 ۋە ئەتىگەندە: «بۈگۈن بوران چىقىدۇ، چۈنكى ئاسماننىڭ
رەڭگى قىزىل ھەم تۇتۇق»، دەيسىلەر. ئاسمان رەڭگى-
رويىنى پەرق ئېتەلەيسىلەر-يۇ، لېكىن بۇ زاماندا يۈز بېرىۋاتقان
ئالامەتلەرنى پەرق ئېتەلەيسىلەر! 4 رەزىل ھەم زىناخور بۇ دەۋر
«مۆجىزىلىك بىر ئالامەت»نىڭ كۆرسىتىلىشىنى ئىستەپ يۈرىدۇ.
بىراق بۇ [دەۋردىكىلەرگە] «يۇنۇس پەيغەمبەردە كۆرۈلگەن
مۆجىزىلىك ئالامەت»دىن باشقا ھېچقانداق مۆجىزىلىك
ئالامەت كۆرسىتىلمەيدۇ. ئاندىن ئۇ ئۇلارنى تاشلاپ چىقىپ
كەتتى. 5 مۇخلىسلىرى [دېڭىزنىڭ] ئۇ قېتىغا ئۆتكىنىدە، نان
ئېلىۋېلىشنى ئۇنتۇغانىدى. 6 ئەيسا ئۇلارغا: ـ ھوشيار بولۇڭلار،
پەرىسىيلەر بىلەن سادۇقىيلارنىڭ ئېچىتقۇسىدىن ئېھتىيات
قىلىڭلار، ـ دېدى. 7 [مۇخلىسلار] ئۆزئارا مۇلاھىزىلىشىپ:
ـ نان ئەكەلمىگەنلىكىمىز ئۈچۈن بۇنى دەۋاتسا كېرەك، ـ
دېيىشتى. 8 ئەيسا ئۇلارنىڭ نېمە [دېيىشۋاتقانلىقىنى] بىلىپ
مۇنداق دېدى: ـ ئەي ئىشەنچى ئاجىزلار! نېمە ئۈچۈن نان
ئەكەلمىگەنلىكىڭلار توغرىسىدا مۇلاھىزە قىلىسىلەر؟ 9 تېخىچە
چۈشەنمىدىڭلارمۇ؟ بەش نان بىلەن بەش مىڭ كىشىنىڭ
[تويغۇزۇلغانلىقى]، قانچە سېۋەت ئوزۇق يىغۋالغانلىقىڭلار
ئېسىڭلاردىن چىقتىمۇ؟ 10 يەتتە نان بىلەن تۆت مىڭ
كىشىنىڭ [تويغۇزۇلغانلىقى]، يەنە قانچە چوڭ سېۋەت ئوزۇق
يىغۋالغانلىقىڭلارمۇ ئېسىڭلاردىن چىقتىمۇ؟ 11 سىلەر قانداقمۇ
مېنىڭ سىلەرگە: «پەرىسىيلەر بىلەن سادۇقىيلارنىڭ ئېچىتقۇسىدىن
ئېھتىيات قىلىڭلار» دېگىنىمنىڭ نان توغرۇلۇق ئەمەسلىكىنى
چۈشەنمەيسىلەر؟ 12 مۇخلىسلار شۇندىلا ئۇنىڭ ناندىكى
ئېچىتقۇدىن ئەمەس، بەلكى پەرىسىيلەر بىلەن سادۇقىيلارنىڭ
تەلىمىدىن ئېھتىيات قىلىشنى ئېيتقانلىقىنى چۈشىنىپ يەتتى. 13 ئەيسا
قەيسەرىيە-فىلىپپى رايونىغا كەلگىنىدە، ئۇ مۇخلىسلىرىدىن:
كىشىلەر مەن ئىنسانئوغلىنى كىم دەپ بىلىدىكەن؟ ـ دەپ
سوريدى. 14 مۇخلىسلىرى: ـ بەزىلەر سېنى چۆمۈلدۈرگۈچى
يەھيا، بەزىلەر ئىلياس [پەيغەمبەر] ۋە يەنە بەزىلەر يەرەمىيا ياكى
باشقا پەيغەمبەرلەردىن بىرى دەپ بىلىدىكەن، ـ دەپ جاۋاب
بەردى. 15 ئۇ ئۇلاردىن: ـ ئەمدى سىلەرچۇ؟ سىلەر مېنى
كىم دەپ بىلىسىلەر؟ ـ دەپ سوريدى. 16 سىمون پېترۇس: ـ
سەن مەسىھ، مەڭگۈلۈك ھايات خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنسەن، ـ
دەپ جاۋاب بەردى. 17 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ بەختلىكسەن، ئى
يۇنۇس ئوغلى سىمون! بۇنى ساڭا ئايان قىلغۇچى ھېچ ئەت-قان
ئىگىسى ئەمەس، بەلكى ئەرشتىكى ئاتامدۇر. 18 مەن ساڭا
شۇنى ئېيتايكى، سەن بولساڭ پېترۇسدۇرسەن. مەن جاماەتنىمنى
بۇ ئۆيۈلتاش ئۈستىگە قۇرىمەن. ئۇنىڭ ئۈستىدىن تەھتىسارانىڭ
دەرۋازىلىرىمۇ غالىب كېلەلمەيدۇ. (Hadēs g86) 19 ئەرش
پادىشاھلىقىنىڭ ئاچقۇچلىرىنى ساڭا تاپشۇرىمەن؛ سەن يەر يۈزىدە
نېمىنى باغلىسىڭ ئەرشتىمۇ باغلانغان بولىدۇ، سەن يەر يۈزىدە نېمىنى
قويۇپ بەرسەڭ، ئەرشتىمۇ قويۇپ بېرىلگەن بولىدۇ، ـ دېدى.
20 بۇ سۆزلەرنى ئېيتىپ بولۇپ، ئۇ مۇخلىسلىرىغا ئۆزىنىڭ مەسىھ
ئىكەنلىكىنى ھېچكىمگە تىنماسلىقنى تاپىلىدى. 21 شۇ ۋاقىتتىن
باشلاپ، ئەيسا مۇخلىسلىرىغا ئۆزىنىڭ يېرۇسالېمغا كېتىشى،
ئاقساقاللار، باش كاھىنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى تەرىپىدىن
كۆپ ئازاب-ئوقۇبەت تارتىشى، ئۆلتۈرۈلۈشى مۇقەررەر
بولغانلىقىنى، شۇنداقلا ئۈچىنچى كۈنى تىرىلدۈرۈلىدىغانلىقىنى
ئايان قىلىشقا باشلىدى. 22 شۇنىڭ بىلەن پېترۇس ئۇنى بىر
چەتكە تارتىپ، ئۇنى ئەيىبلەپ: ـ يا رەب، ساڭا رەھىم
قىلىنغاي! بېشىڭغا بۇنداق ئىشلار قەتئىي چۈشمەيدۇ! ـ دېدى.
23 لېكىن ئۇ بۇرۇلۇپ پېترۇسقا قاراپ: ـ ئارقامغا ئۆت، شەيتان!
سەن ماڭا پۇتلىكاشاڭسەن، سېنىڭ ئويلىغانلىرىڭ خۇدانىڭ
ئىشلىرى ئەمەس، ئىنساننىڭ ئىشلىرىدۇر، ـ دېدى. 24 ئاندىن
ئەيسا مۇخلىسلىرىغا مۇنداق دېدى: كىمدەكىم ماڭا ئەگىشىشنى
خالىسا، ئۆزىدىن ۋاز كېچىپ، ئۆزىنىڭ كېرىستىنى كۆتۈرۈپ

ماكا ئەگەشسۈن! 25 چۈنكى تۆز جېنىنى قۇتقۇزماقچى بولغان
كىشى چوقۇم جېنىدىن مەھرۇم بولىدۇ، لېكىن مەن ئۈچۈن تۆز
جېنىدىن مەھرۇم بولغان كىشى ئۇنىڭغا ئېرىشىدۇ. 26 چۈنكى بىر
ئادەم پۈتۈن دۇنياغا ئىگە بولۇپ جېنىدىن مەھرۇم قالسا، بۇنىڭ
نېمە پايدىسى بولىدۇ؟! ئۇ نېمىسىنى جېنىغا تېگىشىدۇ؟! 27 چۈنكى
ئىنسانئوغلى ئاتىسىنىڭ شان-شەرىپى ئىچىدە پەرىشتىلىرى بىلەن
كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ، ۋە ئۇ ھەممە ئادەمنىڭ تۆز ئەمەللىرىگە
تۇشلۇق جاۋاب قايتۇرىدۇ. 28 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق
ئېيتىپ قويايكى، بۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ ئارىسىدىن ئۆلۈمنىڭ
تەمىنى تېتىشتىن بۇرۇن جەزمەن ئىنسانئوغلىنىڭ تۆز پادىشاھلىقى
بىلەن كەلگەنلىكىنى كۆرىدىغانلار باردۇر.

17 ۋە ئالتە كۈندىن كېيىن، ئەيسا پېترۇس، ياقۇپ ۋە
ياقۇپنىڭ ئىنىسى يۇھاننانى ئايرىپ ئېلىپ، ئېگىز بىر تاغقا چىقتى.
2 ئۇ يەردە ئۇنىڭ سىياق ئۆلارنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئۆزگىرىپ،
يۈزى قۇياشتەك پارلىدى، كىيىملىرى نۇردەك ئاپئاق بولۇپ
چاقنىدى. 3 ۋە مانا، [مۇخلىسلارغا] مۇسا ۋە ئىلياس
[پەيغەمبەرلەر] ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىۋاتقان ھالدا كۆرۈندى.
4 شۇنىڭ بىلەن پېترۇس ئەيساغا: ـ ئى رەب، بۇ يەردە بولغىنىمىز
نېمىدېگەن ياخشى! خالىساڭ، بىرىنى ساكا، بىرىنى مۇساغا، يەنە
بىرىنى ئىلياسقا ئاتاپ بۇ يەرگە ئۈچ كەپە ياسايلى! ـ دېدى.
5 ئۇنىڭ گېپى تۈگىمەيلا، مانا نۇرلۇق بىر بۇلۇت ئۇلارنى
قاپلىۋالدى. مانا، بۇلۇتتىن: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇمدۇر،
مەن ئۇنىڭدىن خۇرسەنمەن. ئۇنىڭغا قۇلاق سېلىڭلار!» دېگەن
ئاۋاز ئاڭلاندى. 6 مۇخلىسلار بۇنى ئاڭلاپ تۆزلىرىنى يەرگە
تاشلاپ دۇم يېتىپ ۋەھىمگە چۈشتى. 7 بىراق ئەيسا كېلىپ،
ئۇلارغا قولىنى تەككۈزۈپ: قوپۇڭلار، قورقماڭلار، ـ دېدى.
8 ئۇلار بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىۋىدى، ئەيسادىن باشقا ھېچكىمنى
كۆرمىدى. 9 تاغدىن چۈشۈۋېتىپ، ئەيسا ئۇلارغا: ـ ئىنسانئوغلى
ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلمىگۈچە، بۇ ئالامەت كۆرۈنۈشنى ھېچكىمگە
ئېيتماڭلار، ـ دەپ تاپىلىدى. 10 ئاندىن مۇخلىسلىرى ئۇنىڭدىن:
ـ تەۋرات ئۇستازلىرى نېمە ئۈچۈن: «ئىلياس [پەيغەمبەر مەسىھ
كېلىشتىن] ئاۋۋال قايتىپ كېلىشى كېرەك» دېيىشىدۇ؟ ـ دەپ
سوراشتى. 11 ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن: ـ ئىلياس [پەيغەمبەر]
دەرۋەقە [مەسىھتىن] ئاۋۋال كېلىدۇ، ھەممە ئىشنى ئورنىغا
كەلتۈرىدۇ. 12 ئەمما مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى،
ئىلياس ئاللىقاچان كەلدى، لېكىن كىشىلەر ئۇنى تونۇمىدى،
بەلكى ئۇنىڭغا خالىغانچە مۇئامىلە قىلدى. شۇنىڭغا ئوخشاش،
ئىنسانئوغلىمۇ ئۇلارنىڭ قولىدىدا ئازاب چېكىش ئالدىدا تۇرىدۇ،
ـ دېدى. 13 شۇ چاغدا مۇخلىسلار ئۇنىڭ چۈمۈلدۈرگۈچى
يەھيا توغرىسىدا سۆزلەۋاتقانلىقىنى چۈشەندى. 14 ئۇلار
خالايىقنىڭ يېنىغا بارغىنىدا، بىر كىشى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ،
تىزلىنىپ: 15 رەب، ئوغلۇمغا ئىچىكۈنى ئاغرىتقايسەن! چۈنكى
ئۇنىڭ تۇتقاقلىق كېسىلى بار بولغاچقا، زور ئازاب چېكىۋاتىدۇ،
چۈنكى ئۇ دائىم ئوتنىڭ ياكى سۈنىڭ ئىچىگە چۈشۈپ كېتىدۇ.
16 ئۇنى مۇخلىسلىرىڭغا ئېلىپ كەلگەنىدىم، ساقايتالمىدى،
ـ دېدى. 17 ئەيسا جاۋابەن: ـ ئەي ئېتىقادسىز ۋە تەتۈر
دەۋۇر، سىلەر بىلەن قاچانغىچە تۇراي؟! مەن سىلەرگە يەنە
قاچانغىچە سەۋر قىلاي؟ ـ بالىنى ئالدىمغا ئېلىپ كېلىڭلار ـ
دېدى. 18 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا [جىنغا] تەنبىھ بېرىۋىدى، جىن
بالىدىن چىقىپ كەتتى، بالىمۇ شۇئان ساقايدى. 19 كېيىن،
ئەيسا ئايرىم قالغاندا، مۇخلىسلار ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: ـ بىز نېمە
ئۈچۈن جىننى قوغلىۋېتەلمىدۇق؟ ـ دەپ سوراشتى. 20 ئۇ
ئۇلارغا: ـ ئىشەنچىكلار بولمىغانلىقى ئۈچۈن. مەن سىلەرگە شۇنى
بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، سىلەردە قىچا ئۇرۇقىدەك زەررىچە
ئىشەنچ بولسىلا، سىلەر ئاۋۇ تاغقا: «بۇ يەردىن ئۇ يەرگە كۆچ»
دېسەڭلار، كۆچىدۇ، شۇنداقلا سىلەرگە مۇمكىن بولمايدىغان
ھېچ ئىش بولمايدۇ. 21 بىراق، بۇنداق جىنلارنى دۇئا قىلىش
ۋە روزا تۇتۇش بىلەن بولمىسا ھەيدىگىلى بولمايدۇ ـ دېدى.
22 ئۇلار گالىلىيە ئۆلكىسىدە ئايلىنىپ يۈرگىنىدە، ئەيسا ئۇلارغا:
ـ ئىنسانئوغلى [ساتقۇنلۇقتىن] ئىنسانلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلىدۇ،
23 ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرىدۇ، لېكىن ئۈچىنچى كۈنى ئۇ تىرىلىدۇ، ـ
دېدى. بۇنى ئاڭلاپ مۇخلىسلار ئېغىر غەم-قايغۇغا چۆمۈپ
كەتتى. 24 ئاندىن ئۇلار كەپەرناھۇم شەھىرىگە كەلگىنىدە،
[ئىبادەتخانا] «ئىككى دراقما» [يېچىنى] يىغقۇچىلار پېترۇسنىڭ
يېنىغا كېلىپ: ـ ئۇستازىڭلار «ئىككى دراقما»نى تۆلەمدۇ؟ ـ
دەپ سوردى. 25 تۆلەيدۇ، ـ دېدى پېترۇس. لېكىن ئۇ

تۆيگە كىرگىنىشىگلا، تېخى بىر نېمە دېمەستىلا ئەيسا ئۇنىڭدىن: ـ
سىمون، سېنىڭچە بۇ دۇنيادىكى پادىشاھلار كىملەردىن باج
ئالىدۇ؟ ئۆز پەرزەنتلىرىدىنمۇ، ياكى ياتلاردىنمۇ، ـ دەپ سوريدى.
26 پېترۇس ئۇنىڭغا: ياتلاردىن، ـ دېۋىدى، ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ
ئۇنداقتا، پەرزەنتلەر [باجدىن] خالىي بولىدۇ. 27 بىراق [باج
يىغقۇچىلارغا] پۈتلىكاشاڭ بولماسلىقىمىز ئۈچۈن، دېڭىزغا بېرىپ
قارماقنى تاشلا. تۈتقان بىرىنچى بېلىقنى ئېلىپ، ئاغزىنى ئاچساڭ،
تۆت دراقملىق بىر تەڭگە پۇل چىقىدۇ. ئۇنى ئېلىپ مەن ۋە
سەن ئىككىمىزنىڭ بېجى ئۈچۈن ئۇلارغا بەر، ـ دېدى.

18 بۇ چاغدا، مۇخلىسلار ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىپ:
ئەرش پادىشاھلىقىدا كىم ئەڭ ئۇلۇغ؟ ـ دەپ سوريدى.
2 ئەيسا يېنىغا كىچىك بىر بالىنى چاقىرىپ، ئۇنى ئوتتۇرىدا
تۇرغۇزۇپ، مۇنداق دېدى: 3 ـ مەن سىلەرگە شۇنى
بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئۆز يولۇڭلاردىن يېنىپ، كىچىك
بالىلاردەك سەبىي بولمىساڭلار، ئەرش پادىشاھلىقىغا ھەرگىز
كىرەلمەيسىلەر. 4 ئەمدى كىم ئۆزىنى بۇ كىچىك بالدەك
كىچىك پېئىل تۇتسا، ئۇ ئەرش پادىشاھلىقىدا ئەڭ ئۇلۇغ
بولىدۇ. 5 بۇنداق كىچىك بىر بالىنى مېنىڭ نامىمدا قوبۇل
قىلسا، ئۇ مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. 6 لېكىن ماڭا ئېتىقاد
قىلغان بۇنداق كىچىكلەردىن بىرىنى [گۇناھقا] پۈتلاشتۇرغان
ھەرقانداق ئادەمنى، ئۇ بوينىغا يوغان تۈگمەن تېشى ئېسىلغان
ھالدا دېڭىزنىڭ تېگىگە چۆكتۈرۈۋېتىلگىنى ئەۋزەل بولاتتى.
7 ئىنسانىنى گۇناھقا پۈتلاشتۇرىدىغان ئىشلار تۈپەيلىدىن بۇ
دۇنيادىكىلەرنىڭ ھالىغا ۋاي! پۈتلاشتۇرىدىغان ئىشلار مۇقەررەر
بولىدۇ، لېكىن شۇ پۈتلاشتۇرغۇچى ئادەمنىڭ ھالىغا ۋاي!
8 ئەگەر ئەمدى قولۇڭ ياكى پۇتۇڭ سېنى گۇناھقا پۈتلاشتۇرسا،
ئۇنى كېسىپ تاشلىۋەت. چۈنكى ئىككى قولۇڭ ياكى ئىككى
پۇتۇڭ بار ھالدا دوزاختىكى ئوتقا تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، چولاق
ياكى توكۇر ھالدا ھاياتلىققا كىرگىنىڭ ئەۋزەلدۇر. (aiōnios
g166) 9 ئەگەر كۆزۈڭ سېنى گۇناھقا پۈتلاشتۇرسا، ئۇنى
ئويۇپ تۆزۈڭدىن نېرى تاشلىۋەت. ئىككى كۆزۈڭ بار ھالدا
دوزاختىكى ئوتقا تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، بىرلا كۆزۈڭ بىلەن
بولسىمۇ ھاياتلىققا كىرگىنىڭ ئەۋزەلدۇر. (Geenna g1067)
10 ـ بۇ سەبىي كىچىكلەرنىڭ ھېچبىرىگىمۇ سەل قاراشتىن
ھېزى بولۇڭلار. چۈنكى شۇنى سىلەرگە ئېيتايكى، ئۇلارنىڭ
ئەرشتىكى پەرىشتىلىرى ئەرشتىكى ئاتامنىڭ جامالىنى ھەردائىم
كۆرۈپ تۇرىدۇ. 11 چۈنكى ئىنسانئوغلى ھالاكەتكە ئازغانلارنى
قۇتقۇزغىلى كەلدى. 12 قانداق قارايسىلەر؟ بىراۋنىڭ يۈز
تۆياق قوينى بولۇپ، ئۇنىڭدىن بىرى ئېزىپ توپتىن چۈشۈپ
قالسا، ئۇ توقسان توققۇز قوينى تاغلارغا قويۇپ قويۇپ،
ھېلىقى ئازغان قوينى ئىزدەيدىغۇ؟ 13 ۋە ئەگەر ئۇنى تېپىۋالسا،
مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئۇ قوي ئۈچۈن
بولغان خۇشاللىقى ئازمىغان توقسان توققۇزنىڭكىدىن زور
بولىدۇ. 14 شۇنىڭغا ئوخشاش، بۇ سەبىي كىچىكلەرنىڭ
ھەرقانداقىنىڭ ھالاكەتكە ئېزىپ قېلىشى ئەرشتىكى ئاتا ئالدىدا
ئىرادىسى ئەمەستۇر. 15 ـ ئەمدى ئەگەر قېرىندىشىڭ ساڭا
زىيان سېلىپ گۇناھ قىلسا، ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ ئىككىلار
خالىي چاغدا سەۋەنلىكىنى كۆرسىتىپ قوي. قېرىندىشىڭ
سۆزۈڭنى ئاڭلىسا، ئۇنى [ئېزىشتىن] قايتۇرۇۋالغان بولىسەن.
16 لېكىن ئاڭلىمىسا، يەنە بىر-ئىككى [گۇۋاھچىنى] ئېلىپ،
ئۇنىڭ يېنىغا بارغىن. شۇنداق قىلىپ، ھەممە ئىش ئىككى-
ئۈچ گۇۋاھچىنىڭ سۆزى بىلەن قىلىنسۇن. 17 لېكىن ئەگەر
[قېرىندىشىڭ] ئۇلارنىڭ سۆزىگىمۇ قۇلاق سالمىسا، ئەھۋالنى
جامائەتكە يەتكۈزۈپ ئېيتقىن. ئەگەر ئۇ جامائەتنىكىلەرگە قۇلاق
سالمىسا، ئۇنى يات ئەللىك ياكى باجگىر قاتارىدا كۆرۈڭلار.
18 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، سىلەر يەر
يۈزىدە نېمىنى باغلىساڭلار، ئەرشتىمۇ شۇ باغلانغان بولىدۇ
ۋە سىلەر يەر يۈزىدە نېمىنى قويۇپ بەرسەڭلار، ئەرشتىمۇ
قويۇپ بېرىلگەن بولىدۇ. 19 مەن يەنە شۇنى سىلەرگە بەرھەق
ئېيتىپ قويايكى، يەر يۈزىدە ئاراڭلاردىن ئىككىسى ئۆزلىرى
تىلگەن بىر ئىش توغرۇلۇق قەلبى بىر بولۇپ ھەرقانداق
نەرسىنى تىلەپ دۇئا قىلسا، ئەرشتىكى ئاتام ئۇلارنىڭ تىلىكىنى
ئىجابەت قىلىدۇ. 20 چۈنكى ئىككى ياكى ئۈچەيلەن مېنىڭ
نامىم بىلەن قەيەردە يىغىلغان بولسا، مەن شۇ يەردە ئۇلارنىڭ
ئارىسىدا بولىمەن. 21 ئاندىن پېترۇس ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ ئى

رەب، قېرىندىشىمنىڭ ماڭا زىيان سېلىپ تۇتقۇزۇۋەتكەن قانچە
قېتىملىق گۇناھىنى كەچۈرۈشۈم كېرەك؟ يەتتە قېتىممۇ؟ ـ
دېدى. 22 ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى: ـ مەن ساڭا شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، يەتتە قېتىم ئەمەس، يەتمىش ھەسسە يەتتە
قېتىم! 23 ئەرش پادىشاھلىقى چاكارلىرى بىلەن ھېساب-
كىتاب قىلماقچى بولغان بىر پادىشاھقا ئوخشايدۇ. 24 ھېساب-
كىتابنى باشلىغىنىدا، ئۇنىڭغا ئون مىڭ تالانت پۇل قەرزدار
بولغان بىر چاكار كەلتۈرۈلۈپتۇ. 25 چاكارنىڭ تۆلىگۈدەك
ھېچنەرسىسى بولمىغاچقا، خوجىسى چاكارنىڭ ئۆزىنى، خوتۇن
بالا-چاقىسى ۋە بار-يوقىنى سېتىپ، قەرزىنى تۆلەشنى بۇيرۇپتۇ.
26 شۇڭا چاكار ئۇنىڭ ئالدىدا يەرگە يېقىلىپ باش ئۇرۇپ:
«خوجام، ماڭا كەڭچىلىك قىلغايلا، مەن پۈتۈن قەرزىمنى چوقۇم
تۆلەيمەن» دەپ يالۋۇرۇپتۇ. 27 چاكارنىڭ خوجىسى ئۇنىڭغا
ئىچ ئاغرىتىپ، ئۇنى قويۇپ بېرىپ، قەرزىنى كەچۈرۈم قىلىپتۇ.
28 لېكىن چاكار ئۇ يەردىن چىقىپ، ئۆزىگە يۈز دىنار قەرزدار
بولغان يەنە بىر چاكار بۇرادىرىنى ئۇچراتىپتۇ. ئۇنى تۇتۇۋېلىپ،
بوينىنى بوغۇپ تۇرۇپ: «قەرزنى تۆلە!» دەپتۇ. 29 بۇنىڭ بىلەن
بۇ چاكار بۇرادىرى يەرگە يېقىلىپ ئۇنىڭدىن: «ماڭا كەڭچىلىك
قىل، قەرزنى چوقۇم قايتۇرىمەن» دەپ يالۋۇرۇپتۇ. 30 لېكىن ئۇ
ئۇنىماپتۇ ۋە: «پۈتۈن قەرزنى تۆلىمىگۈچە زىنداندا ياتسەن» دەپ
ئۇنى زىندانغا تاشلىتىپتۇ. 31 بۇنداق ئىشنىڭ يۈز بەرگەنلىكىنى
كۆرگەن باشقا چاكارلار ئىنتايىن ئازابلىنىپ خوجىسىنىڭ ئالدىغا
بېرىپ، ئەھۋالنى باشتىن-ئاخىر سۆزلەپ بېرىپتۇ. 32 بۇنىڭ بىلەن
خوجىسى ھېلىقى چاكارنى چاقىرتىپ: «ئەي رەزىل چاكار!
ماڭا يېلىنغانلىقىڭ ئۈچۈن شۇنچە كۆپ قەرزىڭنىڭ ھەممىسىنى
كەچۈردۇم. 33 مەن ساڭا ئىچ ئاغرىتقىنىمدەك، سەنمۇ چاكار
بۇرادىرىڭگە ئىچ ئاغرىتىشىڭغا توغرا كەلمەمدۇ؟!» دەپتۇ.
34 بۇنىڭ بىلەن خوجىسى غەزەپلىنىپ ئۇنى پۈتۈن قەرزىنى
تۆلەپ بولغۇچە ئادەم قىينىغۇچى گۈندىپايلارنىڭ قولىدا تۇرۇشقا
تاپشۇرۇپ بېرىپتۇ. 35 شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەگەر ھەربىرىڭلار
ئۆز قېرىنداشلىرىڭلارنى چىن دىلىڭلاردىن كەچۈرمىسەڭلار،
ئەرشتىكى ئاتامۇ سىلەرگە ئوخشاش مۇئامىلە قىلىدۇ.

19 شۇنداق بولدىكى، ئەيسا بۇ سۆزلەرنى ئېيتىپ بولغاندىن
كېيىن، گالىلىيە ئۆلكىسىدىن ئايرىلىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ
چېت يەرلىرىگە، يەنى ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدىكى
يۇرتلارغا باردى. 2 توپ-توپ ئادەملەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ
كەلگەن بولۇپ، ئۇ ئۇلارنى شۇ يەردىلا ساقايتتى. 3 ئەمدى
بەزى پەرىسىيلەر ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنى قىلتاقلا چۈشۈرۈش
مەقسىتىدە ئۇنىڭدىن: ـ بىر ئادەمنىڭ ھەرقانداق سەۋەبتىن
ئايالىنى قويۇۋېتىشى تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ؟ ـ دەپ سوردى.
4 شۇنىڭ بىلەن ئۇ جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ [تەۋراتتىن] شۇنى
ئوقۇمىدىڭلارمۇ، مۇقەددەمدە ئىنسانلارنى ياراتقۇچى ئۇلارنى
«ئەر ۋە ئايال قىلىپ ياراتتى» ۋە 5 «شۇ سەۋەبتىن ئەر كىشى
ئاتا-ئانىسىدىن ئايرىلىدۇ، ئايالى بىلەن بىرلىشىپ ئىككىسى بىر
تەن بولىدۇ». 6 شۇنداق ئىكەن، ئەر-ئايال ئەمدى ئىككى تەن
ئەمەس، بەلكى بىر تەن بولىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا قوشقانىنى
ئىنسان ئايرىمىسۇن. 7 پەرىسىيلەر ئۇنىڭدىن يەنە: ـ ئۇنداقتا،
مۇسا [پەيغەمبەر] نېمە ئۈچۈن [تەۋرات قانۇنىدا] ئەر كىشى
ئۆز ئايالىغا تالاق خېتىنى بەرسىلا ئاندىن ئۇنى قويۇۋېتىشكە
بولىدۇ، دەپ بۇيرۇغان؟ ـ دەپ سوراشتى. 8 ئۇ ئۇلارغا:
ـ تاش يۈرەكلىكىڭلاردىن مۇسا [پەيغەمبەر] ئايالىرىڭلارنى
تالاق قىلىشقا رۇخسەت قىلغان، لېكىن ئالەمنىڭ باشلىمىدا
بۇنداق ئەمەس ئىدى. 9 ئەمدى شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ
قويايكى، ئايالىنى بۇزۇقلۇقتىن باشقا بىرەر سەۋەب بىلەن تالاق
قىلىپ، باشقا بىرىنى ئەمرىگە ئالغان ھەرقانداق كىشى زىنا
قىلغان بولىدۇ. 10 مۇخلىسلار ئۇنىڭغا: ـ ئەگەر ئەر بىلەن ئايالى
ئوتتۇرىسىدىكى ئەھۋال شۇنداق بولسا، ئۇنداقتا ئۆيلەنمەسلىك
ياخشى ئىكەن، ـ دېدى. 11 ئۇ ئۇلارغا: ـ بۇ سۆزنى ھەممىلا
ئادەم ئەمەس، پەقەت نېسىپ قىلىنغانلارلا قوبۇل قىلالايدۇ.
12 چۈنكى ئانىسىنىڭ بالىياتقۇسىدىن تۇغما بەزى ئاغۇاتلار بار؛
ۋە ئىنسان تەرىپىدىن ئاختا قىلىنغان بەزى ئاغۇاتلارمۇ بار؛ ۋە
ئەرش پادىشاھلىقى ئۈچۈن ئۆزىنى ئاغۇات قىلغانلارمۇ بار.
بۇ سۆزنى قوبۇل قىلالايدىغانلار قوبۇل قىلسۇن! ـ دېدى.
13 قولۇڭنى تەگكۈزۈپ دۇئا قىلغايسەن دەپ، بەزىلەر كىچىك
بالىلىرىنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. بىراق مۇخلىسلار ئېلىپ

كەلگەنلەرنى ئەيىبلىدى. 14 ئەمما ئەيسا: ـ باللار مېنىڭ ئالدىمغا
كەلتۈرۈلسۇن، ئۇلارنى توسماڭلار. چۈنكى ئەرش پادىشاھلىقى
دەل مۇشۇنداقلارغا تەۋەدۇر، ـ دېدى. 15 ۋە قوللىرىنى ئۇلارغا
تەگكۈزگەندىن كېيىن، ئۇ ئۇ يەردىن ئايرىلدى. 16 مانا، بىر
كۈنى بىر سى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ ئۇستاز، مەن قانداق
ياخشى ئىشنى قىلسام، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىمەن؟ ـ دەپ
سوردى. (aiōnios g166) 17 ئۇ ئۇنىڭغا: ـ نېمىشقا مەندىن
ياخشىلىق توغرىسىدا سورايسەن؟ «ياخشى بولغۇچىلار» بولسا
پەقەت بىرلا بار. ئەمما ھاياتلىققا كىرىمەن دېسەڭ، ئەمرلەرگە
ئەمەل قىل، ـ دېدى. 18 قايسى ئەمرلەرگە دەيسەن؟ ـ دەپ
سوردى ئۇ. ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ «قاتىللىق قىلما، زىنا قىلما، ئوغرىلىق
قىلما، يالغان گۇۋاھلىق بەرمە، 19 ئاتا-ئاناڭغا ھۆرمەت قىل ۋە
قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي» ـ دېدى. 20 ياش
يىگىت ئۇنىڭغا: ـ بۇلارنىڭ ھەممىسىگە ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتىمەن.
ئەمدى ماڭا يەنە نېمە كەم؟ ـ دېدى. 21 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئەگەر
مۇكەممەل بولۇشنى خالىساڭ، بېرىپ بار-يوقۇڭنى سېتىپ، پۇلىنى
كەمبەغەللەرگە بەرگىن. شۇنىڭ بىلەن ئەرشتە خەزىنەڭ بولىدۇ.
ئاندىن كېلىپ ماڭا ئەگەشكىن، ـ دېدى. 22 يىگىت مۇشۇ
سۆزنى ئاڭلاپ، قايغۇغا چۆمۈپ ئۇ يەردىن كېتىپ قالدى.
چۈنكى ئۇنىڭ مال-مۈلكى ناھايىتى كۆپ ئىدى. 23 ئەيسا
مۇخلىسلىرىغا: ـ مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى،
بايلارنىڭ ئەرش پادىشاھلىقىغا كىرىشى تەسلىكتىلا بولىدۇ.
24 ۋە يەنە شۇنى سىلەرگە ئېيتايكى، تۆگىنىڭ يىڭنىسىنىڭ كۆزىدىن
ئۆتۈشى باي ئادەمنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشىدىن
ئاسانىدۇر! ـ دېدى. 25 مۇخلىسلار بۇنى ئاڭلاپ ئىنتايىن بەك
ھەيران بولۇشۇپ: ـ ئۇنداقتا، كىم نىجاتقا ئېرىشەلەيدۇ؟ ـ دەپ
سوراشتى. 26 ئەمما ئەيسا ئۇلارغا قاراپ: ـ بۇ ئىش ئىنسان بىلەن
ۋۇجۇدقا چىقىشى مۇمكىن ئەمەس، لېكىن خۇداغا نىسبەتەن
ھەممە ئىش مۇمكىن بولىدۇ، ـ دېدى. 27 بۇنىڭ بىلەن پېترۇس
ئۇنىڭدىن: ـ مانا، بىز ھەممىدىن ۋاز كېچىپ ساڭا ئەگەشتۇق! بىز
بۇنىڭ ئۈچۈن نېمىگە ئېرىشىمىز؟ ـ دەپ سوردى. 28 ئەيسا
ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، ئالەمدىكى ھەممە قايتىدىن يېڭىلانغىنىدا، ئىنسانئوغلى
شانلىق تەختىدە ئولتۇرغان ۋاقتىدا، ماڭا ئەگەشكەن سىلەر ئون
ئىككى تەختتە ئولتۇرۇپ، ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىگە
ھۆكۈم چىقىرىسىلەر. 29 مېنىڭ نامىم دەپ ئۆيلەر، ئاكا-ئۇكا،
ئاچا-سىڭىل قېرىنداشلىرى، ئاتا-ئانىسى، ئايالى، بالىلىرى ياكى
يەر-زېمىنلاردىن ۋاز كەچكەنلەرنىڭ ھەممىسى ئۇلارغا يۈز
ھەسسە ئارتۇق ئېرىشىدۇ ۋە مەڭگۈلۈك ھاياتقا مىراس بولىدۇ.
(aiōnios g166) 30 لېكىن شۇ چاغدا نۇرغۇن ئالدىدا تۇرغانلار
ئارقىغا ئۆتىدۇ، نۇرغۇن ئارقىدا تۇرغانلار ئالدىغا ئۆتىدۇ.

20 ـ چۈنكى ئەرش پادىشاھلىقى بىر يەر ئىگىسىگە
ئوخشايدۇ. ئىگىسى ئۈزۈمزارلىقىدا ئىشلەشكە ئادەملەرنى
يالىلاش ئۈچۈن تاڭ سەھەردە سىرتقا چىقىپتۇ. 2 ئۇ ئىشلەمچىلەر
بىلەن كۈنلۈكى ئۈچۈن بىر كۈمۈش دىناردىن بېرىشكە كېلىشىپ،
ئۇلارنى ئۈزۈمزارلىقىغا ئەۋەتىپتۇ. 3 سائەت توققۇزلاردا ئۇ يەنە
سىرتقا چىقىپ، بازاردا بىكار تۇرغان باشقا كىشىلەرنى كۆرۈۋېتىپ،
4 ئۇلارغا: «سىلەرمۇ ئۈزۈمزارلىقىمغا بېرىڭلار، ھەققىڭلارغا
تېگىشلىكىنى بېرىمەن» ـ دەپتۇ. 5 ئۇلار ئۈزۈمزارلىققا بېرىپتۇ.
چۈشتە ۋە سائەت ئۈچتىمۇ ئۇ يەنە چىقىپ يەنە شۇنداق
قىلىپتۇ. 6 لېكىن [كەچقۇرۇن] سائەت بەشلەردە چىققاندا
ئۇ يەردە تۇرغان يەنە باشقىلارنى كۆرۈپ، ئۇلاردىن: «نېمە
ئۈچۈن بۇ يەردە كۈن بويى بىكار تۇرىسىلەر؟» دەپ سوراپتۇ.
7 ئۇلار: «بىزنى ھېچكىم ياللىمىدى» دەپ جاۋاب قايتۇرۇپتۇ. ئۇ
ئۇلارغا: «ئۇنداقتا، سىلەرمۇ ئۈزۈمزارلىقىمغا بېرىپ ئىشلەڭلار»
ـ دەپتۇ. 8 كەچ بولغاندا، ئۈزۈمزارلىق ئىگىسى غوجىدارىغا:
«ئىشلەمچىلەرنى چاقىرىپ، ئەڭ ئاخىردا كەلگەنلەردىن باشلاپ
ئەڭ ئاۋۋال كەلگەنلەرگىچە ھەممىسىنىڭ ئىش ھەققىنى بەر»
دەپتۇ. 9 ئاۋۋال كەچقۇرۇن سائەت بەشتە ئىشقا كەلگەنلەر
كېلىپ، ھەربىرى بىر كۈمۈش دىناردىن ئېلىپتۇ. 10 ئەڭ ئاۋۋال
يالىلاپ كېلىنگەنلەرنىڭ نۆۋىتى كەلگەندە، ئۇلار: تېخىمۇ كۆپ
ئىش ھەققى ئالىمىزغۇ، دەپ ئويلىشىپتۇ؛ بىراق ئۇلارمۇ بىر
كۈمۈش دىناردىن ئېلىپتۇ. 11 ئۇلار ئىش ھەققىنى ئالغىنى بىلەن
يەر ئىگىسىدىن ئاغرىنىپ: 12 «بۇ ئاخىردا كەلگەنلەر پەقەت
بىر سائەتلا ئىشلىدى، بىراق سىز ئۇلارنى كۈن بويى جاپالىق ۋە

قاتتىق ئىسىسقىنى چەككەن بىزلەر بىلەن باراۋەر ھېسابلىنىڭىزغۇ،
دەپ غۇدۇرىشىپتۇ. 13 لېكىن [يەر ئىگىسى] ئۇلارنىڭ بىرىگە
جاۋاب قايتۇرۇپ: «بۇرادەر، ساڭا ناھەقلىق قىلغىنىم يوق! سەن
بىلەن بىر كۆمۈش دىنارغا كېلىشمىگەنمىدۇق؟ 14 ھەققىڭنى
ئېلىپ قايتىپ كەتكىن. بۇ ئاخىردا كەلگەنگىمۇ ساڭا ئوخشاش
بەرگۈم بار. 15 ئۆزۈمنىڭكىنى ئۆزۈم بىلگەنچە ئىشلىتىش
ھوقۇقۇم يوقمۇ؟ سېخىي بولغانلىقىمغا كۆزۈڭ قىزىرىۋاتامدۇ؟
16 شۇنداق قىلىپ «ئالدىدا تۇرغانلار ئارقىغا ئوتىدۇ، ئارقىدا
تۇرغانلار ئالدىغا ئوتىدۇ»، چۈنكى چاقىرىلغانلار كۆپ، ئەمما
تاللانغانلار ئاز بولىدۇ. 17 ئەيسا يېرۇسالېمغا چىقىۋېتىپ، يولدا ئون
ئىككى مۇخلىسىنى بىر چەتكە تارتىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:
18 ـ مانا بىز ھازىر يېرۇسالېمغا چىقىپ كېتىۋاتىمىز. ئىنسانئوغلى
باش كاھىنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئۇلار
ئۇنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىدۇ 19 ئاندىن ئۇنى مەسخىرە قىلىپ،
قامچىلاپ ۋە كرېستلەشكە يات ئەللىكلەرگە تاپشۇرىدۇ. لېكىن
ئۇ ئۈچىنچى كۈنى قايتا تىرىلىدۇ. 20 شۇ چاغدا، زەبەدىينىڭ
ئوغۇللىرىنىڭ ئانىسى ئىككى ئوغلىنى ئېلىپ، ئەيسانىڭ ئالدىغا
كېلىپ ئۇنىڭدىن بىر ئىشنى تەلەپ قىلماقچى بولۇپ سەجدە قىلدى.
21 نېمە تەلىپىڭ بار؟ ـ دەپ سوريدى ئۇ. ئايال ئۇنىڭغا: ـ شۇنى
ئەمر قىلغايسەنكى، سېنىڭ پادىشاھلىقىڭدا بۇ ئىككى ئوغلۇمدىن
بىرى ئوڭ يېنىڭدا، بىرى سول يېنىڭدا ئولتۇرسۇن، ـ دېدى.
22 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن: ـ سىلەر نېمە تەلەپ قىلىۋاتقىنىڭلارنى
بىلمەيۋاتىسىلەر. مەن ئىچىشكە تەمشەلگەن قەدەھنى ئىچەلەمسىلەر؟
ـ دېدى. ئىچەلەيمىز، ـ دېيىشتى ئۇلار. 23 ئۇ ئۇلارغا: ـ
سىلەر ھەققەتەنمۇ مېنىڭ قەدەھىمدىن ئورتاق ئىچىسىلەر.
بىراق ئوڭ ياكى سول يېنىمدا ئولتۇرۇش نېسىۋىسى مېنىڭ
ئىختىيارىمدا ئەمەس، بەلكى ئاتام كىملەرگە تەييارلىغان بولسا،
شۇلارغا نېسىپ بولىدۇ. 24 [قالغان] ئون مۇخلىس بۇنىڭدىن
خەۋەر تاپقاندا، ئىككى قېرىندىشىدىن خاپا بولدى. 25 لېكىن
ئەيسا ئۇلارنى يېنىغا چاقىرىپ، مۇنداق دېدى: ـ سىلەرگە
مەلۇمكى، ئەللەردىكى ھۆكۈمرانلار قول ئاستىدىكىلەر ئۈستىدىن
بۇيرۇقۇازلىق قىلىپ ھاكىمىيەت يۈرگۈزىدۇ، ۋە ئۇلارنىڭ
ھوقۇقدارلىرى ئۇلارنى خوجايىنلارچە ئىدارە قىلىدۇ. 26 بىراق
سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا شۇنداق بولمىسۇن، بەلكى سىلەردىن كىم
ئۈستۈن بولۇشنى خالسا، سىلەرنىڭ خىزمەتكارلىرىدا بولسۇن،
27 ۋە كىم ئاراڭلاردىكىلەرنىڭ ئالدىنقىسى بولۇشنى خالىسا،
سىلەرنىڭ قۇلۇڭلار بولسۇن. 28 ئىنسانئوغلىمۇ دەرۋەقە شۇ يولدا
كۆپچىلىك خىزمەتىمدە بولسۇن دېمەي، بەلكى كۆپچىلىكنىڭ
خىزمەتىدە بولاي ۋە جېنىمنى پىدا قىلىش بەدىلىگە نۇرغۇن
ئادەملەرنى ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرەي دەپ كەلدى. 29 ئۇلار
يېرىخو شەھىرىدىن چىققاندا، زور بىر توپ ئادەملەر ئۇنىڭغا
ئەگىشىپ ماڭدى. 30 ۋە مانا، يول بويىدا ئولتۇرغان ئىككى
ئەما ئەيسانىڭ ئۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقىنىنى ئاڭلاپ: ـ
ئى رەب، داۋۇتنىڭ ئوغلى، بىزگە رەھىم قىلغايسەن، ـ دەپ
توۋلىدى. 31 كۆپچىلىك ئۇلارنى «ئۇن چىقارماڭلار!» دەپ
ئەيىبلىدى. لېكىن، ئۇلار: ـ يا رەب، ئى داۋۇتنىڭ ئوغلى، بىزگە
رەھىم قىلغايسەن! ـ دەپ تېخىمۇ قاتتىق توۋلىدى. 32 ئەيسا
قەدىمنى توختىتىپ، ئۇلارنى چاقىرىپ: ـ سىلەر ئۈچۈن نېمە
ئىش قىلىپ بېرىشىمنى خالايسىلەر؟ ـ دەپ سوريدى. 33 يا
رەب، كۆزلىرىمىز ئېچىلسۇن! ـ دېيىشتى ئۇلار. 34 ئەيسا ئۇلارغا
ئىچ ئاغرىتىپ، قولىنى ئۇلارنىڭ كۆزلىرىگە تەگكۈزۈۋىدى،
كۆزلىرى شۇئان ئەسلىگە كېلىپ كۆرىدىغان بولدى، ئۇلار
دەرھال ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى.

21 ئۇلار يېرۇسالېمغا يېقىنلاشىپ، زەيتۇن تېغىنىڭ
ئېتىكىدىكى بەيت-فاگى يېزىسىغا كەلگىنىدە، ئەيسا ئىككى
مۇخلىسىغا مۇنۇلارنى تاپىلاپ ئالدىن ئەۋەتتى: 2 ـ سىلەر
ئۇدۇلۇڭلاردىكى يېزىغا بېرىڭلار. بارساڭلارلا، باغلاقلىق بىر
ئېشەك ۋە ئۇنىڭ يېنىدىكى بىر تەخەينى كۆرىسىلەر. ئۇلارنى
يېشىپ ئالدىمغا يېتىلەپ كېلىڭلار. 3 ئەگەر بىرسى سىلەرگە
بىر نېمە دېسە، «رەبنىڭ بۇلارغا ھاجىتى چۈشتى» دەڭلار، ئۇ
دەرھال ئۇلارنى قويۇپ بېرىدۇ. 4 بۇ پۈتۈن ۋەقە پەيغەمبەر
ئارقىلىق ئېيتىلغان مۇنۇ سۆزلەرنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن
بولدى: ـ 5 «زىئون قىزىغا ئېيتىڭلار: ـ مانا، پادىشاھىڭ
كېلىۋاتىدۇ، كەمتەر-مۆمىن بولۇپ، مىنىپ بىر ئېشەككە،
بويۇنتۇرۇقلۇق ئېشەكنىڭ تەخىيىگە، كېلىۋاتىدۇ يېنىڭغا سېنىڭ».
6 ئەمدى ھېلىقى ئىككى مۇخلىس بېرىپ ئەيسانىڭ تاپىلىغىنىدەك

قىلدى. 7 ئېشەك بىلەن تەخەينى يېتىلەپ كېلىپ، ئۈستىگە
يېپىنچا-چاپانلىرىنى سالدى ۋە ئۇ ئۈستىگە مىندى. 8 ئەمدى
توپ-توپ كىشىلەر يېپىنچا-چاپانلىرىنى يولغا پاياندىز قىلىپ
سالدى؛ يەنە بىر قىسمى دەرەخ شاخلىرىنى كېسىپ يولغا
يايىتتى. 9 ئالدىدا ماڭغان ۋە كەينىدىن ئەگەشكەن توپ-توپ
خالايىق: ـ «داۋۇتنىڭ ئوغلىغا ھوسانا بولغاي! پەرۋەردىگارنىڭ
نامىدا كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن! ئەرشىئەلادا تەشەككۇر-
ھوساننالار ئوقۇلسۇن!» ـ دەپ ۋارقىرىشاتتى. 10 ئۇ يېرۇسالېمغا
كىرگەندە، پۈتكۈل شەھەر لەرزىگە كەلدى. كىشىلەر: ـ بۇ
زادى كىمدۇ؟ ـ دېيىشەتتى. 11 خالايىق: ـ بۇ گالىلىيە
ئۆلكىسىدىكى ناسارەتلىك پەيغەمبەر ئەيسا، دەپ جاۋاب
بېرىشەتتى. 12 ئەمدى ئەيسا ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ،
ئۇ يەردە ئېلىم-سېتىم قىلىۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنى ھەيدەپ
چىقاردى. پۈل تېگىشكۈچىلەرنىڭ شىرەلىرىنى ۋە پاختەك-
كەپتەر ساتقۇچىلارنىڭ ئورۇندۇقلىرىنى ئۆرۈپ، 13 ئۇلارغا: ـ
[مۇقەددەس يازمىلاردا] [خۇدانىڭ]: «مېنىڭ ئۆيۈم دۇئا-
تىلاۋەتخانا دەپ ئاتىلىدۇ» دېگەن سۆزى پۈتۈلگەن؛ لېكىن
سىلەر ئۇنى بۇلاڭچىلارنىڭ ئۇۋىسىغا ئايلاندۇرۇۋاپسىلەر! ـ
دېدى. 14 ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا بولغاندا قارىغۇ ۋە توكۇرلار
ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى، ئۇ ئۇلارنى ساقايتتى. 15 لېكىن باش
كاھىنلار بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنىڭ يارىتىقان مۆجىزىلىرىنى
كۆرۈپ ۋە باللارنىڭ ئىبادەتخانىدا: «داۋۇتنىڭ ئوغلىغا
ھوسانا-تەشەككۇرلەر بولغاي!» دەپ توۋلىغىنىنى ئاڭلاپ
غەزەپلەندى. 16 ئۇلار ئۇنىڭغا: ـ بۇ باللارنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى
ئاڭلاۋاتامسەن؟ ـ دەپ سوردى. ئۇ ئۇلارغا: ـ ئاڭلاۋاتىمەن!
سىلەر [مۇقەددەس يازمىلاردىن] شۇنى ئوقۇپ باقمىغانكى،
«تۆزۈڭگە كىچىك بالىلار ۋە بوۋاقلارنىڭ تىللىرىدىن مەدھىيە
سۆزلىرىنى مۇكەممەل قىلدىڭ»» دېدى. 17 ئاندىن ئۇ ئۇلاردىن
ئايرىلىپ، شەھەردىن چىقىپ بەيت-ئانىيا يېزىسىغا بېرىپ،
شۇ يەردە قوندى. 18 ئەمدى سەھەردە، شەھەرگە قايتىپ
كېتىۋاتقاندا، ئۇنىڭ قورسىقى ئاچقاندى. 19 ئۇ يول بويىدىكى
بىر تۈپ ئەنجۈر دەرىخىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ يېنىغا باردى. لېكىن
دەرەختىن يوپۇرماقتىن باشقا ھېچ نەرسە تاپالمايى، ئۇنىڭغا
قاراپ: ـ ھازىردىن باشلاپ سەندىن مەڭگۈ مېۋە بولمىسۇن! ـ
دېۋىدى، ئەنجۈر دەرىخى شۇئان قۇرۇپ كەتتى. (aiōn g165)
20 مۇخلىسلار بۇنى كۆرۈپ تەئەججۈپلىنىپ: ـ ئەنجۈر دەرىخى
نېمانچە تېزلا قۇرۇپ كەتتى! ـ دېدى. 21 ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب
بەردى: ـ مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ئەگەر
ھېچ گۇمان بولماي ئىشەنچىكلار بار بولسا، ئەنجۈر دەرىخىدە
بولغان ئىشلار بولۇپلا قالماي، بەلكى سىلەر ھەتتا بۇ تاغقا: «بۇ
يەردىن كۆتۈرۈلۈپ دېڭىزغا تاشلان!» دېسەڭلار، ئۇ شۇنداق
بولىدۇ. 22 دۇئا قىلىپ نېمىنى تىلىسەڭلار، ئىشەنچىكلار بولسىلا،
شۇلارغا ئېرىشىسىلەر، دېدى. 23 ئۇ ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا
كىرگەندىن كېيىن، كىشىلەرگە تەلىم بېرىۋاتقاندا، باش كاھىنلار
ۋە ئاقساقاللار ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ سەن قىلىۋاتقان بۇ
ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تاينىپ قىلىۋاتسەن؟ ساڭا بۇ ھوقۇقنى
كىم بەرگەن؟ ـ دەپ سوراشتى. 24 ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب
بېرىپ: ـ مەن ئاۋۋال سىلەرگە بىر سوئال قويايي. ئەگەر سىلەر
جاۋاب بەرسەڭلار، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تاينىپ
قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتىمەن. 25 يەھيا يۇرگۈزگەن چۆمۈلدۈرۈش
نەدىن كەلگەن؟ ئەرشتىنمۇ، ياكى ئىنسانلاردىنمۇ؟ ـ دەپ
سوردى. ئۇلار تۆزۈتارا مۇلاھىزە قىلىشىپ: ـ ئەگەر «ئەرشتىن
كەلگەن» دېسەك، ئۇ بىزگە: «ئۇنداقتا، سىلەر نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭغا
ئىشەنمىدىڭلار؟» دەيدۇ. 26 ئەگەر: «ئىنسانلاردىن كەلگەن»
دېسەك، خەلقتىن قورقىمىز، چۈنكى ئۇلار ھەممىسى يەھيانى
پەيغەمبەر دەپ بىلىدۇ ـ دېيىشتى. 27 بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار
ئەيساغا: بىلمەيمىز، ـ دەپ جاۋاب بېرىشتى. ـ ئۇنداقتا، مەنمۇ بۇ
ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تاينىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتمايمەن، ـ
دېدى ئۇ ئۇلارغا. 28 ئەمدى بۇ ئىشقا قانداق قارايسىلەر؟ بىر
ئادەمنىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىكەن. ئۇ بىرىنچى ئوغلىنىڭ يېنىغا
كېلىپ: «ئوغلۇم، بۈگۈن ئۈزۈمزارلىقىمغا بېرىپ ئىشلىگىن»
دەپتۇ. 29 «بارمايمەن» دەپتۇ ئۇ، لېكىن كېيىن پۇشايمان
قىلىپ يەنىلا بېرىپتۇ. 30 ئۇ ئىككىنچى ئوغلىنىڭ يېنىغا كېلىپ
ئۇنىڭغىمۇ شۇنداق دەپتۇ. ئۇ: «خوپ ئەپەندىم، باراي» دەپتۇ-
يۇ، لېكىن بارماپتۇ. 31 بۇ ئىككىيلەننىڭ قايسىسى ئاتىسىنىڭ
ئىرادىسىنى ئادا قىلغان بولىدۇ؟ ـ بىرىنچى ئوغلى، ـ دەپ جاۋاب

بەردى تۆلار. ئەيسا تۆلارغا مۇنداق دېدى: ـ مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، باجگىرلار بىلەن پاھىشىلەر خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا سىلەردىن بۇرۇن كىرمەكتە. 32 چۈنكى گەرچە يەھيا [پەيغەمبەر] سىلەرگە ھەققانىيەت يولىنى ئايان قىلغىلى كەلگەن بولسىمۇ، سىلەر ئۇنىڭغا ئىشەنمىدىڭلار؛ لېكىن باجگىرلار بىلەن پاھىشىلەر ئۇنىڭغا ئىشەندى. سىلەر بۇنى كۆرۈپ تۇرۇپ، ھەتتا كېيىنكى ۋاقىتلاردا يولۇڭلاردىن پۇشايمان قىلماي ئۇنىڭغا ئىشەنمىدىڭلار. 33 يەنە بىر تەمسىلنى ئاڭلاڭلار: بىر يەر ئىگىسى بىر ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، ئەتراپىنى چىتلاپتۇ. ئۇ ئۇنىڭدا بىر شاراب كۆچىكى قېزىپتۇ ۋە بىر كۆزەت مۇنارى ياساپتۇ. ئاندىن ئۇ ئۈزۈمزارلىقنى باغۋەنلەرگە ئىجارىگە بېرىپ، ئۆزى ياقا يۇرتقا كېتىپتۇ. 34 ئۈزۈم پەسلى يېقىنلاشقاندا، ئۆزىگە تېگىشلىك ھوسۇلنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن قۇللىرىنى باغۋەنلەرنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپتۇ. 35 لېكىن باغۋەنلەر قۇللىرىنى تۇتۇپ، بىرىنى دۇمبالاپتۇ، بىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ، يەنە بىرىنى چالما-كېسەك قىلىپتۇ. 36 ئۇيەنە بىر قېتىم ئالدىنقىدىنمۇ كۆپ قۇللىرىنى ئەۋەتىپتۇ، بىراق باغۋەنلەر ئۇلارغىمۇ ئوخشاش مۇئامىلە قىلىپتۇ. 37 ئاخىردا، ئۇ «ئوغلۇمنىغۇ ھۆرمەت قىلار» دەپ، ئوغلىنى ئەۋەتىپتۇ. 38 لېكىن باغۋەنلەر ئوغۇلنى كۆرۈپ، ئۆزئارا: «بۇ بولسا مىراسخور؛ كېلىڭلار، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ مىراسىنى ئىگىلىۋالايلى» دېيىشىپتۇ. 39 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنى تۇتۇپ ئۈزۈمزارلىقنىڭ سىرتىغا تاشلاپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. 40 ئەمدى ئۈزۈمزارلىقنىڭ ئىگىسى كەلگەندە، شۇ باغۋەنلەرنى قانداق قىلار؟ 41 ئۇلار ئۇنىڭغا: ـ بۇ رەزىل ئادەملەرنى ۋەھشىيلىك بىلەن يوقىتىدۇ. ئۈزۈمزارلىقنى بولسا مېۋىلىرىنى ئۆز ۋاقتىدا ئۆزىگە تاپشۇرىدىغان باشقا باغۋەنلەرگە ئىجارىگە بېرىدۇ، ـ دەپ جاۋاب بېرىشتى. 42 ئەيسا ئۇلاردىن سورىدى: ـ مۇقەددەس يازمىلاردىكى مۇنۇ سۆزلەرنى ئوقۇپ باقمىغانمۇسىلەر؟: ـ «تاماچىلار تاشلىۋەتكەن تاش بولسا، بۇرجەك تېشى بولۇپ تىكلەندى. بۇ ئىش پەرۋەردىگارىدىندۇر، بۇ كۆزىمىز ئالدىدا كارامەت بىر ئىشتۇر». 43 شۇ سەۋەبتىن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سىلەردىن تارتىۋېلىنىپ، ئۇنىڭغا مۇۋاپىق مېۋىلەرنى بېرىدىغان باشقا بىر ئەلگە ئاتا قىلىنىدۇ. 44 بۇ «تاش»قا يىقىلغان كىشى پارە-پارە بولۇپ كېتىدۇ؛ لېكىن بۇ تاش ھەركىمنىڭ ئۈستىگە چۈشسە، ئۇنى كۆكۈم-تالقان قىلىۋېتىدۇ. 45 باش كاھىنلار ۋە پەرىسىيلەر ئۇنىڭ ئېيتقان تەمسىللىرىنى ئاڭلاپ، ئۇلارنى ئۆزلىرىگە قارىتىپ ئېيتقانلىقىنى چۈشەندى. 46 ئۇنى تۇتۇش يولىنى ئىزدىگەن بولسىمۇ، لېكىن خالايىق ئۇنى پەيغەمبەر دەپ قارىغاچقا، ئۇلاردىن قورقۇشتى.

22 ئەيسا ئۇلارغا يەنە تەمسىللەر بىلەن مۇنداق دېدى: 2 ئەرش پادىشاھلىقى خۇددى ئۆز ئوغلى ئۈچۈن توي زىياپىتىنى تەييارلىغان بىر پادىشاھقا ئوخشايدۇ. 3 ئۇ چاكارلىرىنى توي زىياپىتىگە تەكلىپ قىلىنغانلارنى چاقىرىشقا ئەۋەتىپتۇ، لېكىن ئۇلار كېلىشكە ئۇنىمايتۇ. 4 ئۇيەنە باشقا چاكارلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلارغا تاپىلاپ: «چاقىرىلغانلارغا: ـ مانا، مەن زىياپىتىمنى تەييار قىلدىم؛ مېنىڭ تورپاقلىرىم، بورداق مالىلىرىم سويۇلدى، ھەممە نەرسە تەييار. زىياپەتكە مەرھەمەت قىلغاي، دەيدۇ، دەپ ئېيتىڭلار، ـ دەپتۇ. 5 بىراق ئۇلار تەكلىپنى ئېتىبارغا ئالماي، بىرسى ئېتىزلىقىغا كەتسە، يەنە بىرى سودىسىغا كېتىپتۇ. 6 قالغانلىرى بولسا [پادىشاھنىڭ] چاكارلىرىنى تۇتۇۋېلىپ، خورلاپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. 7 پادىشاھ بۇنى ئاڭلاپ قاتتىق غەزەپلىنىپ، ئەسكەرلىرىنى چىقىرىپ، ئۇ قاتىللارنى يوقىتىپ، ئۇلارنىڭ شەھىرىگە ئوت قويۇۋېتىپتۇ. 8 ئاندىن ئۇ چاكارلىرىغا: «توي زىياپىتى تەييار بولدى، لېكىن چاقىرىلغانلار [مېھمانلىققا] مۇناسىپ كەلمىدى. 9 ئەمدى سىلەر ئاچا يوللارغا بېرىپ، ئۇدۇل كەلگەن ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى توي زىياپىتىگە تەكلىپ قىلىڭلار» دەپتۇ. 10 بۇنىڭ بىلەن چاكارلار يوللارغا چىقىپ، ياخشى بولسۇن، يامان بولسۇن، ئۇدۇل كەلگەنلىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى يىغىپ ئەكەپتۇ. توي سورۇنى مېھمانلار بىلەن لىق تولۇپتۇ. 11 پادىشاھ مېھمانلار بىلەن كۆرۈشكىلى كىرگەندە، ئۇ يەردە زىياپەت كىيىمى كىيمىگەن بىر كىشىنى كۆرۈپتۇ. 12 پادىشاھ ئۇنىڭدىن: «بۇرادەر، زىياپەت كىيىمى كىيمەي، بۇ يەرگە قانداق كىردىڭ؟» دەپ سوراپتۇ، بىراق ئۇ كىشى جاۋاب بېرەلمەي قاپتۇ. 13 پادىشاھ چاكارلىرىغا: «ئۇنى پۇت-قوللىرىدىن باغلاپ، تېشىدىكى قاراڭغۇلۇققا ئاچىقىپ تاشلاڭلار! ئۇ

يەردە يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ، چىشلىرى غۇچۇرلايدۇ» بەردى: ـ سىلەر نە مۇقەددەس يازمىلارنى نە خۇدانىڭ
دەپتۇ. 14 چۈنكى چاقىرىلغانلار كۆپ، لېكىن تاللانغانلار قۇدرىتىنى بىلمىگەنلىكىگىلار ئۈچۈن ئازغانسىلەر. 30 چۈنكى
ئازدۇر. 15 بۇنىڭ بىلەن پەرىسىيلەر ئۇ يەردىن چىقىپ، ئۇلۇمدىن تىرىلگەندە ئىنسانلار ئۈيلەنمەيدۇ، ئەرگە تەگمەيدۇ،
قانداق قىلىپ ئۇنى ئۆز سۆزى بىلەن ئۇزاققا چۈشۈرۈش بەلكى خۇدانىڭ ئەرشتىكى پەرىشتىلىرىگە ئوخشاش بولىدۇ.
ھەققىدە مەسىلىھەتلەشتى. 16 ئۇلار مۇخلىسلىرىنى ھېرودنىڭ 31 ئەمدى ئۇلۇمدىن تىرىلىش مەسىلىسى ھەققىدە خۇدانىڭ
تەرەپدارلىرى بىلەن بىللە ئۇنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپ: ـ ئۇستاز، سىلەرگە ئېيتقان: 32 «مەن ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارنىڭ
سىلنى سەممىي ئادەم، كىشىلەرگە خۇدانىڭ يولىنى سادىقلىق خۇداسىدۇرمەن!» دېگەن شۇ سۆزىنى ئوقۇمىدىڭلارمۇ؟ خۇدا
بىلەن ئۆگىتىپ كېلىۋاتىدۇ ۋە ئادەملەرگە قەتئىي يۈز-خاتىرە ئۇلۇكلەرنىڭ خۇداسىدۇر!». 33 بۇ
قىلماي ھېچكىمگە يان باسمايدۇ، دەپ بىلمىز. 17 قېنى، قانداق سۆزنى ئاڭلىغان خەلق ئۇنىڭ تەلىمىدىن ھەيرانۇھەس قېلىشتى.
ئويلايلا؟ [رىم ئىمپېراتورى] قەيسەرگە باج-سېلىق تاپشۇرۇش 34 پەرىسىيلەر ئۇنىڭ سادۇقىيلارنىڭ ئاغزىنى تۇۋاقلىغانلىقىنى
تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ-يوق؟ ـ دېيىشتى. 18 لېكىن ئەيسا ئاڭلاپ، بىر يەرگە جەم بولۇشتى. 35 ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى
ئۇلارنىڭ رەزىل نىيىتىنى بىلىپ: ـ ئەي ساختىپەزلەر، مېنى بىر تەۋرات-قانۇن ئۇستازى ئۇنى سىناش مەقسىتىدە ئۇنىڭدىن:
نېمىشقا سىنىماقچىسىلەر؟ 19 قېنى، باجىغا تاپشۇرۇلىدىغان بىر 36 ـ ئۇستاز، تەۋرات قانۇنىدىكى ئەڭ مۇھىم ئەمر قايسى؟
تەڭگە ماڭا كۆرسىتىڭلار، ـ دېدى. ئۇلار بىر دىنار پۇلىنى ـ دەپ قىستاپ سوريدى. 37 ئۇ ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:
ئەكەلدى. 20 ئۇ ئۇلاردىن: ـ بۇنىڭ ئۈستىدىكى سۈرەت ۋە نام- ـ «پەرۋەردىگار خۇدايىڭنى پۈتۈن قەلبىڭ، پۈتۈن جېنىڭ،
ئىسىم كىمنىڭ؟ ـ دەپ سوريدى. 21 قەيسەرنىڭ، ـ دەپ پۈتۈن زېھنىڭ بىلەن سۆيگىن» 38 ـ ئەڭ ئۇلۇغ، بىرىنچى
جاۋاب بەردى ئۇلار. ئۇ ئۇلارغا: ـ ئۇنداق بولسا، قەيسەرنىڭ ئورۇندا تۇرىدىغان ئەمر مانا شۇ. 39 ئۇنىڭغا ئوخشايدىغان
ھەققىنى قەيسەرگە، خۇدانىڭ ھەققىنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار، ـ ئىككىنچى ئەمر بولسا «قوشنايىڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي».
دېدى. 22 ئۇلار بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، ھەيران بولۇپ قېلىشتى- 40 پۈتۈن تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ سۆزلىرى بۇ
دە، ئۇنىڭ يېنىدىن كېتىپ قالدى. 23 شۇ كۈنى، «ئۇلگەنلەر ئىككى ئەمرگە ئېسىلغان ھالدا ماڭىدۇ. 41 پەرىسىيلەر جەم
تىرىلمەيدۇ» دەيدىغان سادۇقىيلار ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ قىستاپ بولۇپ تۇرغان ۋاقتىتا، ئەيسا ئۇلاردىن: 42 ـ مەسىھ توغرىسىدا
سوئال قويدى: 24 ـ ئۇستاز، مۇسا [پەيغەمبەر تەۋراتتا]: «بىر قانداق ئويلاۋاتىسىلەر؟ ئۇ كىمنىڭ ئوغلى؟ ـ دەپ سوريدى.
كىشى پەرزەنتسىز ئۆلۈپ كەتسە، ئۇنىڭ ئاكا ياكى ئىنىسى داۋۇتنىڭ ئوغلى، ـ دېيىشتى ئۇلار. 43 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:
تۇل يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، قېرىندىشى ئۈچۈن نەسىل ئۇنداقتا، نېمە ئۈچۈن [زەبۇردا] داۋۇت مەسىھنى روھتا «رەببىم»
قالدۇرۇشى لازىم» دەپ تاپىلىغان. 25 بۇرۇن ئارىمىزدا يەتتە دەپ ئاتاپ، ـ 44 «پەرۋەردىگار مېنىڭ رەببىمگە ئېيتتىكى: ـ
ئاكا-ئۇكا بار ئىدى. چوڭى ئۈيلەنگەندىن كېيىن ئۇلۇپ كەتتى. «مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى ئايىغىڭ ئاستىدا دەسسەتكۈچە،
پەرزەنت كۆرمىگەنلىكتىن، ئايالىنى ئىككىنچى قېرىندىشىنىڭ ئۇنىڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!» ـ دەيدۇ؟ 45 داۋۇت [مەسىھنى]
ئەمرىگە قالدۇردى. 26 بىراق ئىككىنچىسىدىكى ئەھۋالمۇ شۇنداق «رەببىم» دەپ ئاتىغان تۇرسا، ئەمدى مەسىھ قانداقمۇ
ئۇنىڭكىگە ئوخشاش بولدى، ئاندىن بۇ ئىش ئۈچىنچىسىدە تاكى داۋۇتنىڭ ئوغلى بولىدۇ؟ 46 ۋە ھېچكىم ئۇنىڭغا جاۋابەن بىر
يەتتىنچى قېرىنداشقىچە ئوخشاش داۋاملاشتى. 27 ئاخىردا، ئېغىزمۇ سۆز قايتۇرالمىدى، شۇ كۈندىن ئېتىبارەن، ھېچكىم
ئۇ ئاياللىمۇ ئۇلۇپ كەتتى. 28 ئەمدى تىرىلىش كۈنىدە بۇ ئايال ئۇنىڭدىن سوئال سوراشقىمۇ پېتىنالمىدى.
يەتتە ئاكا-ئۇكىنىڭ قايسىسىنىڭ ئايالى بولىدۇ؟ چۈنكى ئۇنى **23** بۇ سۆزلەردىن كېيىن، ئەيسا توپ-توپ خالايىققا
ھەممىسى ئەمرىگە ئالغان-دە! 29 ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب ۋە مۇخلىسلىرىغا مۇنداق دېدى: 2 ـ تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە

پەرسىيلەر مۇسا پەيغەمبەرنىڭ [ھۆكۈم چىقىرىش] ئورندا
ئولتۇرغان بولىدۇ. 3 شۇڭا، ئۇلارنىڭ سىلەرگە ئېيتقان
ھەممە سۆزلىرىگە كۆڭۈل قويۇپ، دېگەنلىرىنى قىلىڭلار.
لېكىن ئۇلارنىڭ قىلغانلىرىدەك قىلماڭلار؛ چۈنكى ئۇلار
ئۆزلىرىنىڭ دېگىنىگە ئۆزلىرى ئەمەل قىلمايدۇ، 4 بەلكى
ئۇلار كۆتۈرەلمىگۈدەك ئېغىر يۈكلەرنى باغلاپ ئادەملەرنىڭ
زىمىسىگە ئارتىپ قويىدۇ، ئەمما ئۆزلىرى بۇ يۈكلەرنى كۆتۈرۈشكە
بىرمۇ بارمىقىنى مىدىرلىتىشنى خۇشياقمايدۇ. 5 ئۇلار ھەممە
ئەمەللىرىنى ئىنسانلارغا كۆز-كۆز قىلىش ئۈچۈنلا قىلىدۇ،
چۈنكى ئۇلار «ئايەت قاپلىرى»نى كەڭ قىلىپ چىگىۋېلىپ،
تونلىرىنىڭ چۆچىلىرىنى ئۇزۇن ساڭگىلىتىپ قويىدۇ؛ 6 ئۇلار
زىياپەتلەردە تۆردە، سىناگوگلاردا ئالدىنقى ئورۇنلاردا
ئولتۇرۇشقا، 7 بازارلاردا كىشىلەرنىڭ ئۇلارغا بولغان [ئۇزۇن]
سالاملىرىغا ۋە ئۆزلىرىنى «ئۇستاز، ئۇستاز» دەپ ئاتاشلىرىغا
ئامراق كېلىدۇ. 8 بىراق سىلەر بولساڭلار «ئۇستاز» دەپ
ئاتىلىشنى قوبۇل قىلماڭلار؛ چۈنكى سىلەرنىڭ يالغۇز بىرلا
ئۇستازىڭلار بار ۋە ھەممىڭلار قېرىنداشتۇرسىلەر. 9 يەر يۈزىدە
ھېچقانداق كىشىنى «ئاتام» دېمەڭلار، چۈنكى پەقەت بىرلا
ئاتاڭلار، يەنى ئەرشتە تۇرغۇچى باردۇر. 10 سىلەر «مۇئەللىم»
دەپ ئاتىلىشنىمۇ قوبۇل قىلماڭلار، چۈنكى پەقەت بىرلا
مۇئەللىم، يەنى مەسىھنىڭ ئۆزى باردۇر؛ 11 بەلكى ئاراڭلاردا
ئەڭ مەرتىۋىلىك بولغان كىشى سىلەرنىڭ خىزمىتىڭلاردا بولىدۇ.
12 ئۆزىنى يۇقىرى تۇتماقچى بولغىنى تۆۋەن قىلىنىدۇ، ئۆزىنى تۆۋەن
تۇتقىنى يۇقىرى قىلىنىدۇ. 13 بىراق ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي
تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيلەر، ساختىپەزلەر! سىلەر ئەرش
پادىشاھلىقىنىڭ ئىشىكىنى ئىنسانلارغا تاقاپ كېلىۋاتىسىلەر! يا
ئۆزۈڭلار كىرمەيسىلەر، يا كىرىشنى ئىستىگەنلەرنىڭ كىرىشىگە
يول قويمايسىلەر. 14 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي تەۋرات ئۇستازلىرى
ۋە پەرسىيلەر، ساختىپەزلەر! سىلەر تۇل ئاياللارنىڭ مال-
دۇنياسىنى يەۋاتىسىلەر، شۇنداقتىمۇ باشقىلار ئالدىدا تەقۋادار
كۆرۈنۈسەك دەپ، ئۇزۇندىن-ئۇزۇن دۇئا قىلىسىلەر. شۇڭا،
سىلەر تېخىمۇ ئېغىر جازاغا تارتىلىسىلەر. 15 ھالىڭلارغا ۋاي،
ئەي تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيلەر، ساختىپەزلەر!
سىلەر بىرلا ئادەمنى ئېتىقادىڭلارغا كىرگۈزۈش ئۈچۈن،
دېڭىز ۋە قۇرۇقلۇقنى كېزىپ چىقىسىلەر. بىراق ئۇ كىشى
كىرگۈزۈلگەندىن كېيىن، سىلەر ئۇنى ئۆزلىرىڭلاردىن ئىككى
ھەسسە بەتتەر بولغان دوزاخنىڭ پەرزەنتى قىلىپ يېتىشتۇرۇپ
چىقىسىلەر. (Geenna g1067) 16 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قارىغۇ
يولباشچىلار! سىلەر: «ھەرقانداق كىشى ئىبادەتخانا بىلەن قەسەم
قىلسا، ھېچنېمىسى يوق، بىراق ئىبادەتخاندىكى ئالتۇننى تىلغا
ئېلىپ قەسەم قىلغانلار قەسىمدە تۇرۇشقا قەرزدار بولىدۇ»
دەيسىلەر. 17 ئەي كور ئەخمەقلەر! ئالتۇن ئۇلۇغمۇ ياكى
ئالتۇننى مۇقەددەس قىلغان ئىبادەتخانىمۇ؟ 18 سىلەر يەنە:
«ھەركىم قۇربانگاھ بىلەن قەسەم قىلسا، ھېچنېمىسى يوق، بىراق
قۇربانگاھ ئۈستىدىكى ھەدىيەنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغانلار
قەسىمدە تۇرۇشقا قەرزدار بولىدۇ» دەيسىلەر. 19 ئەي كورلار!
ھەدىيە ئۇلۇغمۇ ياكى ھەدىيىنى مۇقەددەس قىلغان قۇربانگاھمۇ؟
20 شۇڭا، قۇربانگاھنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغۇچى بولسا ھەم
قۇربانگاھ بىلەن ھەم ئۈنىڭ ئۈستىدىكى بارلىق نەرسىلەر بىلەن
قەسەم قىلغان بولىدۇ. 21 ئىبادەتخانىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم
قىلغۇچىمۇ ھەم ئىبادەتخانىنى، ھەم «ئىبادەتخاندا تۇرغۇچى»نى
تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغان بولىدۇ. 22 ئەرشنى تىلغا ئېلىپ
قەسەم قىلغۇچى خۇدانىڭ تەختى ۋە تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ
نامى بىلەن قەسەم قىلغان بولىدۇ. 23 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي
تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيلەر، ساختىپەزلەر! چۈنكى سىلەر
ھەتتا يالپۇز، ئارپىبەدىيان ۋە زىرىلەرنىڭ ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى
تۆشرە قىلىپ خۇداغا ئاتايسىلەر-يۇ، بىراق تەۋرات قانۇنىنىڭ
تېخىمۇ ۋەزىنلىك تەرەپلىرى بولغان ئادالەت، رەھىمدىللىق ۋە
سادىقلىقنى ئېتىبارغا ھېچ ئالمايسىلەر. ئاۋۋال مۇشۇ ئىشلارنى
ئورۇندىشىڭلار كېرەك، ئاندىن شۇ ئىشلارنىمۇ ئادا قىلماي
قويماسلىقىڭلار كېرەك. 24 ئەي قارىغۇ يولباشچىلار! سىلەر
[چىنەكلەردىكى] پاشىنى سۈزۈپ ئېلىۋېتىسىلەر، لېكىن بىرەر
تۆگىنى يۇتۇن پېتى يۇتۇۋېتىسىلەر! 25 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي
تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيلەر، ساختىپەزلەر! سىلەر
چىنە-قاچىلارنىڭ تېشىنلا يۇيۇپ پاكىزلىغىنىڭلار بىلەن
ئۇلارنىڭ ئىچى ھەرتۈرلۈك ھېرىسلىك ۋە ئىشرەتپەرەسلىككە

تولغان. 26 ئەي قارىغۇ پەرىسىي! ئاۋۋال چىنە-قاچىنىڭ ئىچىنى
پاكلا، شۇنداقتا تېشىمۇ پاك بولىدۇ! 27 ھالىڭلارغا ۋاي،
ئەي تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيلەر، ساختىپەزلەر! سىلەر
ئاقارتىپ قويۇلغان، سىرتى چىرايلىق كۆرۈندىغان لېكىن ئىچى
ئۆلۈكلەرنىڭ ئۆستىخانلىرى ۋە ھەرخىل ناپاك نەرسىلەرگە
تولغان قەبرىلەرگە ئوخشايسىلەر. 28 شۇنىڭدەك تېشىڭلاردىن
ئىنسانلارنىڭ ئالدىدا ھەققانىي ئادەملەردەك كۆرۈنىسىلەر،
لېكىن ئىچىڭلار ساختىپەزلىك ۋە ئىتائەتسىزلىك بىلەن تولغان.
29 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيلەر،
ساختىپەزلەر! چۈنكى سىلەر پەيغەمبەرلەرنىڭ قەبرىلىرىنى ياساپ
كېلىۋاتىسىلەر، ھەققانىيلارنىڭ مازارلىرىنى بېزەپ كېلىۋاتىسىلەر
30 ۋە سىلەر: «ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ زامانىدا ياشىغان بولساق
ئىدۇق، ئۇلارنىڭ پەيغەمبەرلەرنىڭ قېنىنى توكۈشلىرىگە شېرىك
بولمايتتۇق» ـ دەيسىلەر. 31 شۇڭا سىلەر ئۆز سۆزۈڭلار بىلەن
ئۆزۈڭلارنىڭ پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈرگەنلەرنىڭ ئەۋلادلىرى
ئىكەنلىكىڭلارغا گۇۋاھلىق بەردىڭلار. 32 ئۇنداقتا، ئاتا-
بوۋىلىرىڭلار باشلىغان قىلمىشلىرىنى تولۇقلاڭلار! 33 ئەي يىلانلار!
زەھەرلىك يىلانلارنىڭ نەسىللىرى! دوزاخ جازاسىدىن قانداقمۇ
قۇتۇلالارسىلەر؟ (Geenna g1067) 34 شۇڭا مانا، سىلەرگە
پەيغەمبەرلەر، دانىشمەنلەر ۋە ئالىملارنى ئەۋەتىپ تۇرىمەن.
سىلەر ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى كېستىلەپ ئۆلتۈرىسىلەر، بەزىلىرىنى
سىناگوگىلىرىڭلاردا دەررەگە ياسىسىلەر، شەھەردىن شەھەرگە
قوغلايسىلەر. 35 شۇنداق قىلىپ، ھەققانىي ھابىلنىڭ قان
قەرزىدىن تارتىپ تاكى سىلەر ئىبادەتخانىدىكى مۇقەددەس
جاي بىلەن قۇربانگاھنىڭ ئارىلىقىدا ئۆلتۈرگەن بەرەكىيانىڭ
ئوغلى زەكەرىيانىڭ قان قەرزىگىچە، ھەققانىيلارنىڭ يەر
يۈزىدە ئېقىتىلغان بارلىق قان قەرزلىرى سىلەرنىڭ بېشىغا
چۈشۈرۈلىدۇ. 36 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى،
شۇ قىلمىشلارنىڭ جازاسىنىڭ ھەممىسى مۇشۇ دەۋرنىڭ بېشىغا
چۈشىدۇ. 37 ئەي يېرۇسالېم، يېرۇسالېم! پەيغەمبەرلەرنى
ئۆلتۈرىدىغان، ئۆزىگە ئەۋەتىلگەن ئەلچىلەرنى چالما-كېسەك
قىلىدىغان شەھەر! مېكىيان چۈجىلىرىنى قانات ئاستىغا يىغقاندەك
پەرزەنتلىرىڭنى قانچە قېتىم قوينۇمغا ئالماقچى بولدۇم، لېكىن سىلەر
ئۇنىمىدىڭلار! 38 مانا، ئەمدى ئۆيۈڭلار سىلەرگە خارابە بولۇپ
قالىدۇ! 39 چۈنكى مەن شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، سىلەر:
«پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن!»
دېمىگۈچە، سىلەر مېنى قايتىدىن ھېچ كۆرەلمەيسىلەر.

24 ئەيسا ئىبادەتخانىدىن چىقىپ، ئالدىغا كېتىۋاتقاندا،
مۇخلىسلىرى يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭ دىققىتىنى ئىبادەتخانا بىنالىرىغا
تارتماقچى بولدى. «مات.» 2 ئۇ ئۇلارغا: ـ مانا بۇلارنىڭ
ھەممىسنى كۆرۈۋاتامسىلەر؟ مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، بۇ يەردە بىر تال تاشمۇ تاش ئۈستىدە قالمايدۇ،
ھەممىسى قالدۇرۇلماي گۈمران قىلىنىدۇ، ـ دېدى. 3 ئۇ زەيتۇن
تېغىدا ئولتۇرغاندا، مۇخلىسلىرى ئاستىغىنا ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:
ـ بىزگە ئېيتقىنچۇ، بۇ دېگەنلىرىڭ قاچان يۈز بېرىدۇ؟ سېنىڭ
[قايتىپ] كېلىشىڭ ۋە زامانىنىڭ ئاخىرىنى كۆرسىتىدىغان قانداق
ئالامەت بولىدۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. (aiōn g165) 4 ئەيسا
ئۇلارغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ ھېزى بولۇڭلاركى، ھېچكىم
سىلەرنى ئازدۇرۇپ كەتمىسۇن. 5 چۈنكى نۇرغۇن كىشىلەر
مېنىڭ نامىمدا كېلىپ: «مەسىھ مەن بولىمەن» دەپ، كۆپ
ئادەملەرنى ئازدۇرىدۇ. 6 سىلەر ئۇرۇش خەۋەرلىرى ۋە
ئۇرۇش شەپىلىرىنى ئاڭلايسىلەر، بۇلاردىن ئالاقزادە بولۇپ
كەتمەڭلار؛ چۈنكى بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى مۇقەررەر. لېكىن
بۇلار ئاخىرەت ئەمەس. 7 چۈنكى بىر مىللەت يەنە بىر مىللەت
بىلەن ئۇرۇشقا چىقىدۇ، بىر پادىشاھلىق يەنە بىر پادىشاھلىق
بىلەن ئۇرۇشقا چىقىدۇ. جاي-جايلاردا ئاچارچىلىق، ۋابالار
ۋە يەر تەۋرەشلەر يۈز بېرىدۇ. 8 لېكىن بۇ ئىشلارنىڭ يۈز
بېرىشى «تۇغۇتنىڭ تولغىقىنىڭ باشلىنىشى» بولىدۇ، خالاس.
9 ئاندىن كىشىلەر سىلەرنى تۇتۇپ، ئازاب-ئوقۇبەتكە سېلىپ
ئۆلتۈرىدۇ، مېنىڭ نامىم ۋەجىدىن پۈتكۈل ئەللەر سىلەردىن
نەپرەتلىنىدۇ. 10 شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇنلار ئېتىقادىدىن تاندۇ،
بىر-بىرىنى تۇتۇپ بېرىدۇ ۋە بىر-بىرىگە ئۆچمەنلىك قىلىدۇ.
11 نۇرغۇن ساختا پەيغەمبەرلەر مەيدانغا چىقىپ، نۇرغۇن
كىشىلەرنى ئازدۇرىدۇ. 12 ئىتائەتسىزلىك-رەزىللىكلەرنىڭ
كۆپىيىشى تۈپەيلىدىن، نۇرغۇن كىشىلەردىكى مېھىر-مۇھەببەت

سوۋۇپ كېتىدۇ. 13 لېكىن ئاخىرغىچە بەرداشلىق بەرگەنلەر
قۇتقۇزۇلىدۇ. 14 بارلىق ئەللەرگە ئاگاھ-گۇۋاھلىق بولسۇن
ئۆچۈن، [خۇدانىڭ] پادىشاھلىقى ھەققىدىكى بۇ خۇش خەۋەر
پۈتكۈل دۇنياغا جاكارلىنىدۇ، ئاندىن زامان ئاخىرى بولىدۇ.
15 دانىيال پەيغەمبەر قەيت قىلغان «ۋەيران قىلغۇچى يىرگىنچلىك
نومۇسسىزلىق»نىڭ مۇقەددەس جايدا تۇرغىنىنى كۆرگىنىڭلاردا
(كىتابخان بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەنگەي)، 16 يەھۇدىيە
تۈلكىسىدە تۇرۇۋاتقانلار تاغلارغا قاچسۇن؛ 17 تۆگزىدە
تۇرغان كىشى تۆيىدىكى نەرسە-كېرەكلىرىنى ئالغىلى چۈشمەيلا
[قاچسۇن]. 18 ئېتىزلىقتا تۇرغان كىشىمۇ چاپىنىنى ئالغىلى
تۆيىگە يانمىسۇن. 19 ئۇ كۈنلەردە ھامىلدار ئاياللار ۋە بالا
ئېمىتۈاتقانلارنىڭ ھالىغا ۋاي! 20 قاچىدىغان ۋاقتىڭلارنىڭ
قىش ياكى شابات كۈنىگە توغرا كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن دۇئا
قىلىڭلار. 21 چۈنكى ئۇ چاغدا دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىن مۇشۇ
چاغقىچە كۆرۈلۈپ باقمىغان ھەم كەلگۈسىدىمۇ كۆرۈلمەيدىغان
دەھشەتلىك ئازاب-ئۇقۇبەت بولىدۇ. 22 ئۇ كۈنلەر ئازايتىلمىسا،
ھېچقانداق ئەت ئىگىسى قۇتۇلالمايتتى؛ لېكىن [خۇدانىڭ]
تۆز تاللىغانلىرى ئۈچۈن ئۇ كۈنلەر ئازايتىلىدۇ. 23 ئەگەر ئۇ
چاغدا بىرسى سىلەرگە: «قاراڭلار، بۇ يەردە مەسىھ بار!» ياكى
«[مەسىھ] ئەنە ئۇ يەردە!» دېسە، ئىشەنمەڭلار. 24 چۈنكى
ساختا مەسىھلەر ۋە ساختا پەيغەمبەرلەر مەيدانغا چىقىدۇ،
قالتىس مۇجىزىلىك ئالامەتلەر ۋە كارامەتلەرنى كۆرسىتىدۇ؛
شۇنىڭ بىلەن ئەگەر مۇمكىن بولىدىغان بولسا، ئۇلار ھەتتا
[خۇدا] تاللىغانلارنىمۇ ئازدۇراتتى. 25 مانا، مەن بۇ ئىشلار
يۈز بېرىشتىن بۇرۇن سىلەرگە ئۇقتۇرۇپ قويدۇم. 26 شۇنىڭ
ئۈچۈن، بىرسى سىلەرگە: «قاراڭلار، ئۇ چۆل-بياۋاندا!» دېسە،
ئۇ يەرگە بارماڭلار. «قاراڭلار، ئۇ ئىچكىرىدىكى ئۆيلەردە!»
دېسە، ئىشەنمەڭلار. 27 چۈنكى چاقماق شەرقتىن غەربكە يالت-
يۇلت قىلىپ قانداق چاققان بولسا، ئىنسانئوغلىنىڭ كېلىشى
شۇنداق بولىدۇ. 28 چۈنكى جەسەت قايسى يەردە بولسا،
ئۇ يەردىمۇ قۇزغۇنلار توپلىشىدۇ! 29 ئۇ كۈنلەردىكى ئازاب-
ئۇقۇبەتلەر ئۆتۈپ كەتكەن ھامان، قۇياش قارىيىدۇ، ئاي
يورۇقلۇقىنى بەرمەيدۇ، يۇلتۇزلار ئاسماندىن توكۈلۈپ چۈشىدۇ،
ئاسماندىكى كۈچلەر لەرزىگە كېلىدۇ. 30 ئاندىن ئىنسانئوغلىنىڭ
ئالامىتى ئاسماندىن كۆرۈنىدۇ، يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل قەبىلىلەر
يىغا-زار كۆتۈرۈشىدۇ. ئۇلار ئىنسانئوغلىنىڭ كۈچ-قۇدرەت
ۋە ئۇلۇغ شان-شەرەپ ئىچىدە ئاسماندىكى بۇلۇتلار ئۈستىدە
كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرىدۇ. 31 ئۇ پەرىشتىلىرىنى زور جاراكلىق
بىر كاناي ساداسى بىلەن ئەۋەتىدۇ، ئۇلار ئۇنىڭ تاللىغانلىرىنى
دۇنيانىڭ تۆت بۇلۇڭىدىن، ئاسماننىڭ بىر چېتىدىن يەنە بىر
چېتىگىچە ھەرىەردىن يىغىپ بىر يەرگە جەم قىلىدۇ. 32 ئەنجۈر
دەرىخىدىن مۇنداق تەمسىلنى بىلىۋېلىڭلار: ـ ئۇنىڭ شاخلىرى
كۆكىرىپ يوپۇرماق چىقارغاندا، يازنىڭ يېقىنلاپ قالغانلىقىنى
بىلىسىلەر. 33 خۇددى شۇنىڭدەك، [مەن بايا دېگەنلىرىمنىڭ]
ھەممىسىنى كۆرگىنىڭلاردا، ئۇنىڭ يېقىنلاپ قالغانلىقىنى، ھەتتا
ئىشىك ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىۋېلىڭلار. 34 مەن سىلەرگە
بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۇ ئالامەتلەرنىڭ ھەممىسى
ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي تۇرۇپ، بۇ دەۋر تۈگىمەيدۇ. 35 ئاسمان-
زېمىن يوقىلىدۇ، بىراق مېنىڭ سۆزلىرىم ھەرگىز يوقالمايدۇ.
36 لېكىن شۇ كۈنى ۋە ۋاقىت-سائىتىنىڭ خەۋىرىنى بولسا،
ھېچكىم بىلمەيدۇ ـ ھەتتا ئەرشتىكى پەرىشتىلەرمۇ بىلمەيدۇ، ئۇنى
پەقەت ئاتامىلا بىلىدۇ. 37 ئەمدى نۇھ پەيغەمبەرنىڭ كۈنلىرىدە
قانداق بولغان بولسا، ئىنسانئوغلى [قايتىپ] كەلگەندىمۇ شۇنداق
بولىدۇ. 38 چۈنكى توپان كېلىشىدىن ئىلگىرىكى كۈنلەردە،
نۇھ كېمىگە كىرىپ ئولتۇرغان كۈنگىچە، [شۇ زاماندىكى]
كىشىلەر يەپ-ئىچىپ، تۆيلىنىپ ۋە ياتلىق بولۇپ كەلگەندى.
39 توپان تۈيۇقسىز كېلىپ ھەممىسىنى غەرق قىلغۇچە، كىشىلەر
ئۇنىڭدىن خەۋەرسىز بولۇپ تۇرغانغا ئوخشاش، ئىنسانئوغلىنىڭ
قايتىپ كېلىشىمۇ شۇنداق بولىدۇ. 40 ئۇ كۈنى، ئېتىزدا ئىككى
كىشى تۇرغان بولىدۇ؛ ئۇلاردىن بىرى ئېلىپ كېتىلىدۇ، يەنە
بىرى قالدۇرۇلىدۇ؛ 41 ئىككى ئايال تۈگەن بېشىدا تۇرۇپ ئۇن
تارتىۋاتقان بولىدۇ؛ ئۇلاردىن بىرى ئېلىپ كېتىلىدۇ، يەنە بىرى
قالدۇرۇلىدۇ. 42 شۇنىڭ ئۈچۈن، ھوشيار بولۇڭلار، چۈنكى
رەببىڭلارنىڭ قايتىپ كېلىدىغان ۋاقتى-سائىتىنى بىلمەيسىلەر.
43 لېكىن شۇنى بىلىڭلاركى، ئەگەر ئۆي ئىگىسى ئوغرىنىڭ
كېچىسى قايسى جېسەكتە كېلىدىغانلىقىنى بىلگەن بولسا، سەگەك

تۇرۇپ ئوغرىنىڭ ئۆينى تېشىپ كىرىشىگە ھەرگىز يول
قويمايتتى. 44 شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ تەييار تۇرۇڭلار.
چۈنكى ئىنسانئوغلى سىلەر ئويلىمىغان ۋاقىت-سائەتتە قايتىپ
كېلىدۇ! 45 خوجايىنى ئۆز ئۆيىدىكىلەرگە مەسئۇل قىلىپ، ئۇلارغا
ئوزۇق-تۈلۈكنى ۋاقتى-ۋاقتىدا تەقسىم قىلىپ بېرىشكە تەيىنلىگەن
ئىشەنچلىك ۋە پەملىك چاكار كىم بولىدۇ؟ 46 خوجايىن [ئۆيىگە]
قايتقاندا، چاكىرىنىڭ شۇنداق قىلىۋاتقىنىنىڭ ئۈستىگە كەلسە،
بۇ چاكارنىڭ بەختىدۇر! 47 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، خوجايىن ئۇنى پۈتۈن ئىگىلىكىنى باشقۇرۇشقا
قويىدۇ. 48 لېكىن مۇبادا شۇ چاكار رەزىل بولۇپ كۆڭلىدە:
«خوجايىنىم ھايال بولۇپ قالدى» دەپ ئويلاپ، 49 باشقا
چاكار بۇرادەرلىرىنى بوزەك قىلىشقا ۋە ھاراقكەشلەرگە ھەمراھ
بولۇپ يەپ-ئىچىشكە باشلىسا، 50 شۇ چاكارنىڭ خوجايىنى
كۈتۈلمىگەن بىر كۈنى، ئويلىمىغان بىر ۋاقىتتا قايتىپ كېلىدۇ
51 ۋە ئۇنى كېسىپ ئىككى پارچە قىلىپ، ئۇنىڭ نېسىبىسىنى
ساختىپەزلەر بىلەن ئوخشاش تەقدىردە بېكىتىدۇ. شۇ يەردە
يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ، چىشلىرى غۇچۇرلايدۇ.

25 ئۇ ۋاقىتتا، ئەرش پادىشاھلىقى خۇددى قوللىرىغا
چىراغلارنى ئېلىپ تويى بولغان يىگىتنى قاشىچى ئېلىشقا چىققان
ئون قىز قولداشقا ئوخشايدۇ. 2 بۇ قىزلارنىڭ بەشى پەملىك،
بەشى بولسا پەمسىز. 3 پەمسىز قىزلار چىراغلىرىنى ئالغان
بولسىمۇ، يېنىغا مايي ئېلىۋالماپتۇ. 4 پەملىك قىزلار بولسا
چىراغلىرى بىلەن بىللە، قاچىلىرىدا مايمۇ ئېلىۋاپتۇ. 5 يىگىت
كېچىكىپ كەلگەچكە، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۇيقۇ بېسىپ
ئۇخلاپ قاپتۇ. 6 يېرىم كېچىدە: «مانا، يىگىت كەلدى،
قارشى ئېلىشقا چىقىڭلار!» دېگەن ئاۋاز ئاڭلىنىپتۇ. 7 بۇنىڭ
بىلەن بۇ قىزلارنىڭ ھەممىسى ئورنىدىن تۇرۇپ چىراغلىرىنى
پەرلەپتۇ. 8 پەمسىز قىزلار پەملىك قىزلارغا: «چىراغلىرىمىز
ئۆچۈپ قالغىلى تۇرىدۇ، مېيىڭلاردىن بېرىڭلارچۇ» دەپتۇ.
9 بىراق پەملىك قىزلار: «ياق، بولمايدۇ! بەرسەك، بىزگىمۇ ھەم
سىلەرگىمۇ يەتمەسلىكى مۇمكىن. ياخشىسى، ئۆزۈڭلار [مايي]
ساتقۇچىلارنىڭ يېنىغا بېرىپ سېتىۋېلىڭلار!» دەپتۇ. 10 لېكىن
ئۇلار مايي سېتىۋالغىلى كېتىۋاتقاندا، يىگىت كېلىپ قاپتۇ، تەييار
بولۇپ بولغان قىزلار ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە توي زىياپىتىگە
كىرىپتۇ. ئىشىك تاقىلىپتۇ. 11 كېيىن قالغان قىزلار قايتىپ كېلىپ:
«غوجام، غوجام، ئىشىكنى ئېچىۋەتكەيلا!» دەپتۇ. 12 بىراق ئۇ:
«سىلەرگە بەرھەق ئېيتايكى، مەن سىلەرنى تونۇمايمەن» دەپ
جاۋاب بېرىپتۇ. 13 شۇنىڭ ئۈچۈن سەگەك بولۇڭلار، چۈنكى
نە ئىنسانئوغلىنىڭ كېلىدىغان كۈنىنى نە سائىتىنى بىلمەيسىلەر.
14 [ئەرش پادىشاھلىقى] خۇددى ياقا يۈرتقا چىقماقچى بولۇپ،
ئۆز چاكارلىرىنى چاقىرىپ دۇنياسىنى ئۇلارغا تاپشۇرغان ئادەمگە
ئوخشايدۇ. 15 ئۇ ئادەم ھەربىر چاكارنىڭ قابىلىيىتىگە قاراپ،
بىرسىگە بەش تالانت، بىرسىگە ئىككى تالانت، يەنە بىرسىگە بىر
تالانت كۆمۈش تەڭگە بېرىپ، ياقا يۈرتقا يول ئاپتۇ. 16 بەش
تالانت تەڭگە ئالغان چاكار بېرىپ ئۇقەت قىلىپ، يەنە بەش
تالانت تەڭگە پايدا تېپىپتۇ. 17 شۇ يولدا ئىككى تالانت تەڭگە
ئالغىنىمۇ يەنە ئىككى تالانت تەڭگە پايدا ئاپتۇ. 18 لېكىن بىر
تالانت تەڭگە ئالغىنى بولسا بېرىپ يەرنى كولاپ، خوجايىنى
بەرگەن پۇلنى كۆمۈپ يوشۇرۇپ قويۇپتۇ. 19 ئەمدى ئۇزۇن
ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، بۇ چاكارلارنىڭ غوجىسى قايتىپ
كېلىپ، ئۇلار بىلەن ھېسابلىشىپتۇ. 20 بەش تالانت تەڭگە ئالغىنى
يەنە بەش تالانت تەڭگىنى قوشۇپ ئېلىپ كېلىپ: «غوجام،
سىلى ماڭا بەش تالانت تەڭگە تاپشۇرغاندىلا. قارىسىلا، يەنە
بەش تالانت تەڭگە پايدا ئالدىم» دەپتۇ. 21 خوجايىنى ئۇنىڭغا:
«ئوبدان بوپتۇ! ياخشى ۋە ئىشەنچلىك چاكار ئىكەنسەن! مەن
ساڭا ھاۋالە قىلغان كىچىككىنە ئىشتا ئىشەنچلىك بولۇپ
چىقتىڭ، سېنى كۆپ ئىشلارغا قويىمەن. كەل، خوجايىنىڭنىڭ
خۇشاللىقىغا ئورتاق بول!» دەپتۇ. 22 ئىككى تالانت تەڭگە
ئالغىنىمۇ كېلىپ: «غوجام، سىلى ماڭا ئىككى تالانت تەڭگە
تاپشۇرغاندىلا. قارىسىلا، يەنە ئىككى تالانت تەڭگە پايدا ئالدىم»
دەپتۇ. 23 خوجايىنى ئۇنىڭغا: «ناھايىتى ياخشى! ياخشى
ۋە ئىشەنچلىك چاكار ئىكەنسەن! مەن ساڭا ھاۋالە قىلغان
كىچىككىنە ئىشتا ئىشەنچلىك بولۇپ چىقتىڭ، سېنى كۆپ
ئىشلارغا قويىمەن. كەل، خوجايىنىڭنىڭ خۇشاللىقىغا ئورتاق
بول!» دەپتۇ. 24 ئاندىن، بىر تالانت تەڭگە ئالغىنىمۇ كېلىپ:

«غوجام، سلىنىڭ چىڭ ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلەتتىم، چۈنكى
ئۆزلىرى تېرىمغان يەردىن ھوسۇلنى ئورۇۋالالايلا، ھەمدە ئۈرۈق
چاچمىغان يەردىنمۇ خامان ئاللا. 25 شۇڭا قورقۇپ، سلىنىڭ
بەرگەن بىر تالانت تەڭگىلىرىنى يەرگە كۆمۈپ يوشۇرۇپ
قويغاندىم. مانا پۈللىرىنى ئالسىلا» دەپتۇ. 26 غوجىسى ئۇنىڭغا:
«ئەي، رەزىل، ھۇرۇن چاكار! سەن مېنى تېرىمغان يەردىن
ئورۇۋالىدىغان، ئۈرۈق چاچمىغان يەردىن خامان ئالىدىغان ئادەم
دەپ بىلىپ، 27 ھېچ بولمىغاندا پۈلۈمنى جازانچىلارغا ئامانەت
قويۇشۇڭ كېرەك ئىدىغۇ! شۇنداق قىلغان بولساڭ مەن قايتىپ
كەلگەندە پۈلۈمنى ئۈسۈمى بىلەن ئالغان بولىمىتىم؟! 28 شۇڭا،
ئۇنىڭ قولىدىكى تالانت تەڭگىنى ئېلىپ، ئون تالانت تەڭگە
بار بولغانغا بېرىڭلار! 29 چۈنكى كىمدە بار بولسا، ئۇنىڭغا
تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ، ئۇنىڭدا موچىلىق بولىدۇ، ئەمما كىمدە
يوق بولسا، ھەتتا ئۇنىڭدا بار بولغانلىرىمۇ ئۇنىڭدىن مەھرۇم
قىلىنىدۇ. 30 بۇ يارامسىز چاكارنى تېشىدىكى قاراڭغۇلۇققا
ئاچىقىپ تاشلاڭلار! ئۇ يەردە يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ،
چىشلىرى غۇچۇرلايدۇ» دەپتۇ. 31 ئىنسانئوغلى ئۆز شان-شەرىپى
ئىچىدە بارلىق پەرىشتىلىرى بىلەن بىللە كەلگىنىدە، شەرەپلىك
تەختىدە ئولتۇرىدۇ. 32 بارلىق ئەللەر ئۇنىڭ ئالدىغا يىغىلىدۇ.
پادىچى قويلارنى ئۆچكىلەردىن ئايرىغىنىدەك ئۇ ئۇلارنى ئايرىيدۇ،
33 ئۇ قويلارنى ئوڭ يېنىغا، ئۆچكىلەرنى سول يېنىغا ئايرىيدۇ.
34 ئاندىن پادىشاھ ئوڭ يېنىدىكىلەرگە: «ئەي ئاتام بەخت
ئاتا قىلغانلار، كېلىڭلار! ئالەم ئاپىرىدە بولغاندىن بېرى سىلەر
ئۈچۈن تەييارلانغان پادىشاھلىققا ۋارىس بولۇپ ئىگە بولۇڭلار!
35 چۈنكى ئاچ قالغىنىمدا سىلەر ماڭا يېمەكلىك بەردىڭلار،
ئۇسسۇز قالغىنىمدا ئۇسسۇلۇق بەردىڭلار، مۇساپىر بولۇپ
يۈرگىنىمدە ئۆز ئۆيۈڭلارغا ئالدىڭلار، 36 يالىڭاچ قالغىنىمدا
كىيدۈردۈڭلار، كېسەل بولۇپ قالغىنىمدا ھالىمدىن خەۋەر
ئالدىڭلار، زىندانىدا ياتقىنىمدا يوقلاپ تۇردۇڭلار» ـ دەيدۇ.
37 ئۇ چاغدا، ھەققانىي ئادەملەر ئۇنىڭغا: «ئى رەب، بىز سېنى
قاچان ئاچ كۆرۈپ ئوزۇق بەردۇق يا كى ئۇسسۇز كۆرۈپ
ئۇسسۇلۇق بەردۇق؟ 38 سېنى قاچان مۇساپىر كۆرۈپ ئۆيۈمىزگە
ئالدۇق يا كى يالىڭاچ كۆرۈپ كىيگۈزدۇق؟ 39 سېنىڭ قاچان
كېسەل بولغىنىڭنى يا كى زىندانىدا ياتقىنىڭنى كۆرۈپ يوقلاپ
باردۇق؟» دەپ سورايدۇ. 40 ۋە پادىشاھ ئۇلارغا: «مەن
سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتايكى، مۇشۇ قېرىنداشلىرىمدىن ئەڭ
كىچىكىدىن بىرەرسىگە شۇلارنى قىلغىنىڭلارمۇ، دەل ماڭا
قىلغان بولدۇڭلار» دەپ جاۋاب بېرىدۇ. 41 ئاندىن ئۇ سول
يېنىدىكىلەرگە: «ئەي لەنىتىلەر، كۆزۈمدىن يوقىلىڭلار! شەيتان
بىلەن ئۇنىڭ پەرىشتىلىرىگە ھازىرلانغان مەڭگۈ ئوچمەس ئوتقا
كىرىڭلار! (aiōnios g166) 42 چۈنكى ئاچ قالغىنىمدا ماڭا ئوزۇق
بەرمىدىڭلار، ئۇسسۇز قالغىنىمدا ئۇسسۇلۇق بەرمىدىڭلار،
43 مۇساپىر بولۇپ يۈرگىنىمدە ئۆز ئۆيۈڭلارغا ئالمىدىڭلار،
يالىڭاچ قالغىنىمدا كىيدۈرمىدىڭلار، كېسەل بولغىنىمدا ۋە
زىندانىدا ياتقىنىمدا يوقلىمىدىڭلار» دەيدۇ. 44 ئۇ چاغدا، ئۇلار:
«ئى رەب، سېنى قاچان ئاچ، ئۇسسۇز، مۇساپىر، يالىڭاچ،
كېسەل يا كى زىندانىدا كۆرۈپ تۇرۇپ خىزمىتىڭدە بولمىدۇق؟»
دەيدۇ. 45 ئاندىن پادىشاھ ئۇلارغا: «مەن سىلەرگە بەرھەق
شۇنى ئېيتايكى، مۇشۇلاردىن ئەڭ كىچىكىدىن بىرىگە شۇنداق
قىلمىغىنىڭلار ماڭىمۇ قىلمىغان بولدۇڭلار» دەپ جاۋاب بېرىدۇ.
46 بۇنىڭ بىلەن ئۇلار مەڭگۈلۈك جازاغا كىرىپ كېتىدۇ، لېكىن
ھەققانىيلار بولسا مەڭگۈلۈك ھاياتقا كىرىدۇ. (aiōnios g166)

26

ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن، مۇخلىسلىرىغا:
2 ـ سىلەرگە مەلۇمكى، ئىككى كۈندىن كېيىن «ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتى» بولىدۇ، شۇ چاغدا ئىنسانئوغلى كرېستىلىنىش ئۈچۈن
تۇتۇپ بېرىلىدۇ، ـ دېدى. 3 باش كاھىنلار ۋە ئاقساقاللار قايافا
ئىسىملىك باش كاھىننىڭ سارىيىدا جەم بولۇشتى. 4 ئۇلار
ئەيسانى قانداق قىلىپ ھىيلە-نەيرەڭ بىلەن تۇتۇپ ئۆلتۈرۈش
توغرىسىدا مەسلىھەت قىلىشتى. 5 بىراق ئۇلار: ـ بۇ ئىش
ھېيت-ئايەم كۈنلىرى قىلىنمىسۇن. بولمىسا، خەلق ئارىسىدا
ئالمانچىلىق چىقىشى مۇمكىن، ـ دېيىشتى. 6 ئەمدى ئەيسا
بەيت-ئانىيا يېزىسىدا، «سىمون ماخاۋ»نىڭ ئۆيىدە بولغىنىدا،
7 بىر ئايال ئۇنىڭ يېنىغا كىردى. ئۇ ئاق قاشتېشى شېشىدە
ناھايىتى قىممەتلىك ئەتىرنى ئېلىپ كەلگەن بولۇپ، ئەيسا
داستىخاندا ئولتۇرغاندا، ئەتىرنى ئۇنىڭ بېشىغا قۇيدى. 8 لېكىن

مۇخلىسلار بۇنى كۆرۈپ خاپا بولۇشۇپ: ـ زادى نېمىشقا
بۇنداق ئىسراپچىلىق قىلىندۇ؟ 9 چۈنكى بۇ ئەتىرنى كۆپ
پۇلغا سېتىپ، پۇلىنى كەمبەغەللەرگە سەدىقە قىلسا بولاتتىغۇ! ـ
دېيىشتى. 10 لېكىن ئەيسا ئۇلارنىڭ كۆڭۈلدىكىنى بىلىپ ئۇلارغا:
ـ بۇ ئايالنىڭ كۆڭلىنى نېمە دەپ ئاغرىتىسىلەر؟ چۈنكى ئۇ مەن
ئۈچۈن ياخشى بىر ئىشنى قىلدى. 11 چۈنكى كەمبەغەللەر دائىم
سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بولىدۇ، لېكىن مېنىڭ ئاراڭلاردا بولۇشۇم
سىلەرگە دائىم نېسىپ بولۇۋەرمەيدۇ! 12 بۇ ئايالنىڭ بۇ ئەتىرنى
بەدىنىمگە قۇيۇشى مېنىڭ دەپنە قىلىنىشىمغا تەييار بولۇشۇم
ئۈچۈن بولدى. 13 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى،
بۇ خۇش خەۋەر پۈتكۈل دۇنيانىڭ قەيىرىدە جاكارلانسا، بۇ
ئايال ئەسلىنىپ، ئۇنىڭ قىلغان بۇ ئىشى تەرىپلىنىدۇ، ـ دېدى.
14 بۇ ئىشتىن كېيىن، ئون ئىككىيلەندىن يەھۇدا ئىشقاريوت
ئىسىملىك بىرى باش كاھىنلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ: 15 ـ ئۇنى
تۇتۇپ بەرسەم، ماڭا نېمە بېرىسىلەر؟ ـ دېدى. ئۇلار ئۇنىڭ
ئالدىغا ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگە قويدى. 16 يەھۇدا شۇنىڭدىن
ئېتىبارەن ئۇنى تۇتۇپ بېرىشكە مۇۋاپىق پۇرسەت ئىزدەشكە
باشلىدى. 17 پېتىر نان ھېيتىنىڭ بىرىنچى كۈنى، مۇخلىسلار
ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىپ: ـ ئۇتۇپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى
يېيىشىڭ ئۈچۈن قەيەردە تەييارلىشىمىزنى خالايسەن؟ ـ دەپ
سوراپتى. 18 ئۇ ئۇلارغا: ـ شەھەرگە كىرىپ پالانچىنىڭ
ئۆيىگە بېرىپ ئۇنىڭغا: «ئۇستاز: ـ ۋاقىت-سائىتىم يېقىنلىشىپ
قالدى، ئۇتۇپ كېتىش ھېيتىنى مۇخلىسلىرىم بىلەن بىرلىكتە
سېنىڭ ئۆيۈڭدە ئوتكۈزەي ـ دەيدۇ» دەپ ئېيتىڭلار، ـ
دېدى. 19 مۇخلىسلار ئەيسانىڭ تاپىلىغىنىدەك ئۇتۇپ كېتىش
ھېيتىنىڭ تامىقىنى شۇ يەردە تەييارلىدى. 20 كەچقۇرۇن،
ئۇ ئون ئىككىيلەن بىلەن داستىخاندا ئولتۇردى. 21 ئۇلار
غىزالىنىۋاتقاندا ئۇ: ـ مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ
قويايكى، ئاراڭلاردىكى بىرەيلەن ماڭا ساتقۇنلۇق قىلدۇ، ـ
دېدى. 22 [بۇنى ئاڭلاپ] ئۇلار ئىنتايىن قايغۇغا چۆمۈپ،
بىر-بىرلەپ ئۇنىڭدىن: ـ يا رەب، مەن ئەمەستىمەن؟ ـ دەپ
سوراشقا باشلىدى. 23 ئۇ جاۋابەن: ـ قولىدىكى نانىنى مەن
بىلەن تەڭ تاۋاققا تۇگۇرگەن كىشى، ماڭا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى
شۇ بولىدۇ. 24 ئىنسانئوغلى دەرۋەقە [مۇقەددەس يازمىلاردا]
ئۆزى توغرىسىدا پۈتۈلگىنىدەك [ئۆلۈمگە] كېتىدۇ؛ بىراق
ئىنسانئوغلىنىڭ ئۇتۇپ بېرىلىشىگە ۋاستىچى بولغان ئادەمنىڭ
ھالىغا ۋاي! ئۇ ئادەم تۇغۇلمىغان بولسا ياخشى بولاتتى! ـ
دېدى. 25 ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدا: ـ ئۇستاز،
مەن ئەمەستىمەن؟ ـ دەپ سوريدى. ئۇ ئۇنىڭغا: ـ ئۆزۈڭ
دېدىڭ جۈمۈ، ـ دېدى. 26 ئۇلار غىزالىنىۋاتقاندا، ئەيسا بىر
نانىنى قولىغا ئېلىپ [خۇداغا] تەشەككۇر-ھەمدۇسانا ئېيتقاندىن
كېيىن، ئۇنى ئوشتۇپ، مۇخلىسلىرىغا ئۈلەشتۈرۈپ بەردى ۋە:
ـ ئېلىڭلار، يەڭلار، بۇ مېنىڭ تېنىم، ـ دېدى. 27 ئاندىن، قولىغا
جامنى ئېلىپ [خۇداغا] تەشەككۇر-ھەمدۇسانا ئېيتىپ، ئۇنى
مۇخلىسلىرىغا تۇتۇپ: ـ ھەممەيلەن بۇنىڭدىن ئىچىڭلار. 28 بۇ
مېنىڭ نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ گۇناھلىرىنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى
ئۈچۈن تۆكۈلىدىغان، يېڭى ئەھدىنى تۈزىدىغان قېنىمدۇر.
29 لېكىن مەن شۇنى سىلەرگە ئېيتايكى، ئاتامنىڭ پادىشاھلىقىدا
سىلەر بىلەن بىرلىكتە يېڭىدىن شارابتىن ئىچمىگۈچە، ئۈزۈم
تېلىنىڭ شەربىتىنى ھەرگىز ئىچمەيمەن، ـ دېدى. 30 ئۇلار
مەدھىيە كۈيىنى ئېيتقاندىن كېيىن تالاغا چىقىپ، زەيتۇن
تېغىغا قاراپ كېتىشتى. 31 ئاندىن ئەيسا ئۇلارغا: ـ بۈگۈن
كېچە سىلەر ھەممىڭلار مېنىڭ تۈپەيلىمدىن تاندۇرۇلۇپ
پۈتلىشىسىلەر، چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردا]: ـ «مەن
پادىچىنى ئۇرۇۋېتىمەن، پادىدىكى قويلار پاتىپاراق بولۇپ
تارقىتىۋېتىلىدۇ» دەپ پۈتۈلگەن. 32 لېكىن مەن تىرىلگەندىن
كېيىن گالىلىيەگە سىلەردىن بۇرۇن بارىمەن، ـ دېدى. 33 پېترۇس
ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ ھەممەيلەن سېنىڭ تۈپەيلىڭدىن تاندۇرۇلۇپ
پۈتلاشسىمۇ، مەن ھەرگىز پۈتلاشمايمەن، دېدى. 34 ئەيسا
ئۇنىڭغا: ـ مەن ساڭا بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۈگۈن
كېچە خوراز چىللاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم
تانىسەن، ـ دېدى. 35 پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ سەن بىلەن بىللە
ئۆلۈشۇم كېرەك بولسىمۇ، سەندىن ھەرگىز تانىمايمەن، ـ دېدى.
قالغان مۇخلىسلارنىڭ ھەممىسىمۇ شۇنداق دېيىشتى. 36 ئاندىن
ئەيسا ئۇلار بىلەن بىللە گېتسىمانە دېگەن يەرگە كەلدى. ئۇ
مۇخلىسلارغا: «مەن ئۇ ياققا بېرىپ دۇئا-تىلاۋەت قىلىپ

كەلگۈچە، مۇشۇ جايدا ئولتۇرۇپ تۇرۇڭلار» دېدى. 37 ئۇ پېترۇسنى، شۇنداقلا زەبەدىينىڭ ئىككى ئوغلىنى بىرگە ئېلىپ ماكۇدى ۋە قاتتىق ئازابلىنىپ، كۆڭلى تولىمۇ پەرىشان بولۇشقا باشلىدى. 38 ئۇ ئۇلارغا: ـ جېنىم تولىدىغاندەك بەكمۇ ئازابلانماقتا. سىلەر بۇ يەردە قېلىپ، مەن بىلەن بىرلىكتە ئويغاق تۇرۇڭلار، ـ دېۋىدى، 39 سەل نېرىراق بېرىپ، ئۆزىنى يەرگە ئېتىپ دۇئا يېتىپ دۇئا قىلىپ: ـ ئى ئاتام، مۇمكىن بولسا، بۇ قەدەھ مەندىن ئۆتۈپ كەتسۇن! لېكىن بۇ ئىش مەن خالىغاندەك ئەمەس، سەن خالىغاندەك بولسۇن، ـ دېدى. 40 ئۇ مۇخلىسىلارنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇلارنىڭ ئۇخلاپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ، پېترۇسقا: ـ مەن بىلەن بىللە بىرەر سائەتمۇ ئويغاق تۇرالمىدىڭلارمۇ؟! 41 ئېزىقتۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئويغاق تۇرۇپ دۇئا قىلىڭلار. روھ پىداكار بولسىمۇ، لېكىن كىشىنىڭ ئەتلىرى ئاجىزدۇر، ـ دېدى. 42 ئۇ ئىككىنچى قېتىم بېرىپ، يەنە دۇئا قىلىپ: ـ ئى ئاتام، ئەگەر مەن بۇ قەدەھنى ئىچمىسەم ئۇ مەندىن كەتمىسە، ئۇنداقتا سېنىڭ ئىرادەڭ ئادا قىلىنسۇن، ـ دېدى. 43 ئۇ ئۇلارنىڭ يېنىغا [قايتىپ] كەلگىنىدە، يەنە ئۇخلاپ قالغانلىقىنى كۆردى، چۈنكى ئۇلارنىڭ كۆزلىرى ئۇيقۇغا ئىلىنغانىدى. 44 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇلاردىن ئايرىلىپ ئۈچىنچى قېتىم بېرىپ، يەنە شۇ سۆزلەر بىلەن دۇئا قىلدى. 45 ئاندىن ئۇ مۇخلىسىلارنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇلارغا: ـ سىلەر تېخىچە ئۇخلاۋاتامسىلەر، تېخىچە دەم ئېلىۋاتامسىلەر؟ مانا، ۋاقىت-سائىتى يېقىنلاشتى؛ ئىنسانئوغلى گۇناھكارلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلىدۇ. 46 قوپۇڭلار، كېتەيلى؛ مانا، ماكا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشى يېقىن كەلدى! ـ دېدى. 47 ئۇنىڭ سۆزى تېخى تۈگىمەيلا، ئون ئىككىيلەندىن بىرى بولغان يەھۇدا كەلدى؛ ئۇنىڭ يېنىدا باش كاھىنلار ۋە خەلق ئاقساقاللىرى تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن، قىلىچ-توقماقلارنى كۆتۈرگەن زور بىر توپ ئادەم بار ئىدى. 48 ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى ئۇلار بىلەن ئاللىبۇرۇن ئىشارەتنى بېكىتىپ: «مەن كىمنى سۆيسەم، ئۇ دەل شۇدۇر. سىلەر ئۇنى تۇتۇڭلار» دەپ كېلىشكەنىدى. 49 ئۇ ئۆدۈل ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ: ـ سالام، ئۇستاز! ـ دەپ ئۇنى سۆيۈپ كەتتى. 50 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئاغىنەم، نېمە دەپ كەلدىڭ؟ ـ دېدى. شۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى ئادەملەر يوپۇرۇلۇپ كېلىپ، ئەيساغا قول سېلىپ، ئۇنى تۇتقۇن قىلدى. 51 ۋە مانا، ئەيسانىڭ يېنىدىكىلەردىن بىرەيلەن قىلىچنى سۇغۇرۇپ، باش كاھىننىڭ چاكىرىغا ئۇرۇۋېدى، ئۇنىڭ قۇلىقىنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى. 52 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ قىلىچكۇنى قىنىغا سال، قىلىچ كۆتۈرگەنلەر قىلىچ ئاستىدا ھالاك بولىدۇ. 53 ياكى مېنى ئاتىسىغا ئىندا قىلالمايدىغان بولدى، دەپ ئويلاپ قالدىڭمۇ؟! شۇنداق قىلساملا ئۇ ماكا شۇئان ئون ئىككى قىسىمدىن ئارتۇق پەرىشتە ماكۇرىمامدۇ؟ 54 بىراق مەن ئۇنداق قىلسام، مۇقەددەس يازمىلاردىكى بۇ ئىشلار مۇقەررەر بولىدۇ دېگەن بېشارەتلەر قانداقمۇ ئەمەلگە ئاشۇرۇلسۇن؟ ـ دېدى. 55 شۇ پەيتتە ئەيسا توپلاشقان ئادەملەرگە قاراپ: ـ بىر قاراقچىنى تۇتىدىغاندەك قىلىچ-توقماقلارنى كۆتۈرۈپ مېنى تۇتقىلى كەپسىلەرغۇ؟ مەن ھەر كۈنى ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا سىلەر بىلەن بىللە ئولتۇرۇپ تەلىم بېرەتتىم، لېكىن سىلەر ئۇ چاغدا مېنى تۇتمىدىڭلار. 56 لېكىن بۇ پۈتۈن ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى پەيغەمبەرلەرنىڭ مۇقەددەس يازمىلىرىدا ئالدىن ئېيتقانلىرىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن بولدى، ـ دېدى. بۇ چاغدا، مۇخلىسىلارنىڭ ھەممىسى ئۇنى تاشلاپ قېچىپ كېتىشتى. 57 ئەمدى ئەيسانى تۇتقۇن قىلغانلار ئۇنى باش كاھىن قايافانىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن ئاقساقاللارمۇ ئۇ يەردە جەم بولۇشقانىدى. 58 پېترۇس ئۇنىڭغا تاكى باش كاھىننىڭ سارىيىنىڭ [ھويلىسىغىچە] يىراقتىن ئەگىشىپ كېلىپ، ئىشنىڭ ئاقىۋىتىنى كۆرۈش ئۈچۈن ئىچكىرىگە كىرىپ، قاراۋۇللارنىڭ ئارىسىدا ئولتۇردى. 59 باش كاھىنلار، ئاقساقاللار ۋە پۈتۈن ئالىي كېڭەشمە ئەزالىرى ئەيسانى ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلىش ئۈچۈن، يالغان گۇۋاھ-ئىسپات ئىزدەيتتى. 60 نۇرغۇن يالغان گۇۋاھچىلار ئوتتۇرىغا چىققان بولسىمۇ، ئۇلار بۇلاردىن ھېچقانداق ئىسپاتقا ئېرىشەلمىدى. ئاخىردا، ئىككى يالغان گۇۋاھچى ئوتتۇرىغا چىقىپ: 61 ـ بۇ ئادەم: «مەن خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئۈچ كۈن ئىچىدە قايتا قۇرۇپ چىقالايمەن» دېگەن، دېدى. 62 باش كاھىن ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭغا: ـ قېنى، جاۋاب بەرمەمسەن؟ بۇلار سېنىڭ

ئۇستۇڭدىن زادى قانداق گۈۋاھلىقلارنى بېرىۋاتىدۇ؟ ـ دېدى.
63 لېكىن ئەيسا سۈكۈت قىلىپ تۇرىۋەردى. باش كاھىن
ئۇنىڭغا: ـ [مەڭگۈ] ھايات بولغۇچى خۇدا بىلەن سېنىڭ قەسەم
قىلدىشىڭنى بۇيرۇيمەنكى، بىزگە ئېيت، خۇدانىڭ ئوغلى مەسىھ
سەنمۇ؟» ـ دېدى. 64 ئەيسا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى: ـ
شۇنداق، سېنىڭ دېگىنىڭدەك. لېكىن شۇنىمۇ سىلەرگە ئېيتايكى،
بۇنىڭدىن كېيىن سىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ قادىر بولغۇچىنىڭ ئوڭ
يېنىدا ئولتۇرىدىغىنىنى ۋە كۆكتىكى بۇلۇتلار ئۈستىدە كېلىدىغىنىنى
كۆرىسىلەر. 65 شۇنىڭ بىلەن باش كاھىن تونلىرىنى يىرتىپ
تاشلاپ: ـ ئۇ كۈپۈرلۈق قىلدى! ئەمدى باشقا ھەرقانداق
گۇۋاھچىنىڭ نېمە ھاجىتى؟ مانا، ئۆزۈڭلار بۇ كۈپۈرلۈقنى
ئاڭلىدىڭلار! 66 بۇنىڭغا نېمە دەيسىلەر؟ ـ دېدى. ـ ئۇ ئۆلۈم
جازاسىغا لايىقتۇر! ـ دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى ئۇلار. 67 بۇنىڭ
بىلەن ئۇلار ئۇنىڭ يۈزىگە تۈكۈرۈپ، ئۇنىڭغا مۇشت ئاتقىلى
تۇردى. بەزىلىرى ئۇنى كاچاتلاپ: 68 ـ ئەي مەسىھ،
پەيغەمبەرچىلىك قىلمامسەن، ئېيتىپ باققىنا، سېنى كىم ئۇردى؟
ـ دېيىشتى. 69 ئەمدى پېترۇس سارايىنىڭ تاشقىرىقى ھويلىسىدا
ئولتۇراتتى. بىر دېدەك ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: ـ سەن گالىلىيەلىك
ئەيسا بىلەن بىرگە ئىدىڭغۇ، ـ دېدى. 70 لېكىن ئۇ ھەممەيلەننىڭ
ئالدىدا ئىنكار قىلىپ: ـ سېنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىڭنى چۈشەنمىدىم!
ـ دېدى. 71 ئاندىن ئۇ دالانغا چىققاندا، ئۇنى كۆرگەن يەنە بىر
دېدەك ئۇ يەردە تۇرغانلارغا: ـ بۇ ئادەممۇ ناسارەتلىك ئەيسا
بىلەن بىرگە ئىدى، ـ دېدى. 72 ئۇ يەنە ئىنكار قىلىپ: ـ مەن
ئۇ ئادەمنى تونۇمايمەن! ـ دەپ قەسەم ئىچتى. 73 بىرئازدىن
كېيىن، ئۇ يەردە تۇرغانلار پېترۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا:
ـ شۈبھىسىزكى، سەن ئۇلارنىڭ بىرى ئىكەنسەن، چۈنكى
تەلەپپۇزۇڭ سېنى پاش قىلدۇ، ـ دېيىشتى. 74 [پېترۇس] قاتتىق
قارغاشلار بىلەن قەسەم قىلىپ: ـ ئۇ ئادەمنى زادى تونۇمايمەن!
ـ دېيىشىگلا خوراز چىللىدى. 75 پېترۇس ئەيسانىڭ: «خوراز
چىللاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن!» دېگەن
سۆزىنى ئېسىگە ئالدى. ئۇ تاشقىرىغا چىقىپ، قاتتىق يىغا-زار
كۆتۈردى.

تاڭ ئارقاندىلا، پۈتۈن باش كاھىنلار بىلەن خەلق
ئاقساقاللىرى ئەيسانى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلدۇرۇش ئۈچۈن
مەسلىھەتلەشتى. 2 ئۇلار ئۇنى باغلاپ ئاپىرىپ، ۋالىي پونتىئۇس
پىلاتۇسقا تاپشۇرۇپ بەردى. 3 ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا
ئۇنىڭ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنغانلىقىنى كۆرۈپ، بۇ ئىشلارغا
پۇشايمان قىلدى ۋە باش كاھىنلار بىلەن ئاقساقاللارغا ئوتتۇز
كۈمۈش تەڭگىنى قايتۇرۇپ بېرىپ: 4 ـ مەن بىگۇناھ بىر جاننىڭ
قېنى تۆكۈلۈشكە ساتقۇنلۇق قىلىپ گۇناھ ئۆتكۈزدۇم، ـ دېدى.
بۇنىڭغا بىزنىڭ نېمە كارىمىز؟ ئۆز ئىشىڭنى بىل! ـ دېيىشتى ئۇلار.
5 يەھۇدا كۈمۈش تەڭگىلەرنى ئىبادەتخانىنىڭ ئىچىگە چۈرۈۋەتتى
ۋە ئۇ يەردىن كېتىپ، تالاغا چىقىپ، ئېسىلىپ ئۆلۈۋالدى.
6 باش كاھىنلار كۈمۈش تەڭگىلەرنى يىغىۋېلىپ: ـ بۇ خۇن تۆلىمى
بولغان [تەڭگىلەردۇر]، ئۇلارنى ئىبادەتخانىنىڭ خەزىنىسىگە
قويۇش ھارام، ـ دېيىشتى. 7 ئۇلار ئۆزئارا مەسلىھەتلىشىپ، بۇ
پۇللار بىلەن ياقا يۇرتلۇقلارغا يەرلىك بولسۇن دەپ، ساپاچىنىڭ
بىر پارچە ئېتىزلىقىنى سېتىۋالدى. 8 شۇڭا بۇ يەر ھازىرغىچە
«قانلىق ئېتىز» دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە. 9 شۇ ئىش بىلەن
يەرەمىيا پەيغەمبەر تەرىپىدىن بۇرۇن ئېيتىلغان مۇنۇ بېشارەت
ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى: ـ «ئىسرائىل خەلقى ئۇنىڭ ئۈچۈن
باھالاپ بېكىتكەن باھاسىنى، يەنى ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگىنى
ئۇلار ئېلىشتى، 10 ۋە پەرۋەردىگار ماڭا كۆرسەتكەندەك،
ساپاچىنىڭ ئېتىزىنى سېتىۋېلىشقا خەجلەشتى». 11 ئەمدى
ئەيسا ۋالىينىڭ ئالدىغا تۇرغۇزۇلدى. ۋالىي ئۇنىڭدىن: ـ سەن
يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ ـ دەپ سوردى. ئېيتقىنىڭدەك،
ـ دېدى ئەيسا. 12 لېكىن باش كاھىنلار ۋە ئاقساقاللار ئۇنىڭ
ئۈستىدىن ئەرز-شىكايەت قىلغاندا، ئۇ بىر ئېغىزمۇ جاۋاب
بەرمىدى. 13 بۇنىڭ بىلەن پىلاتۇس ئۇنىڭغا: ـ ئۇلارنىڭ سېنىڭ
ئۈستۈڭدىن قىلغان شۇنچىلىكۋېپ شىكايەتلىرىنى ئاڭلىمايۋاتامسەن؟
ـ دېدى. 14 بىراق ئۇ [پىلاتۇسقا] جاۋابەن [شىكايەتلەرنىڭ]
بىرسىگىمۇ جاۋاب بەرمىدى. ۋالىي بۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران
قالدى. 15 ھەر قېتىملىق [ئۆتۈپ كېتىش] ھېيتىدا، ۋالىينىڭ
خالايىق تەلەپ قىلغان بىر مەھبۇسنى ئۇلارغا قويۇپ بېرىش
ئادىتى بار ئىدى. 16 ئەينى ۋاقىتتا، [ئىملىقلارنىڭ] باراببا

ئىسملىك ئاتىقى چىققان بىر مەھبۇسى [زىنداندا] ئىدى.
17 خالايىق جەم بولغاندا، پىلاتۇس ئۇلاردىن: ـ كىمنى
سىلەرگە قويۇپ بېرىشىمنى خالايسىلەر؟ باراباسنىمۇ ياكى
مەسىھ دەپ ئاتالغان ئەيسانىمۇ؟ ـ دەپ سوردى 18 (چۈنكى
ئۇ [باش كاھىن قاتارلىقلارنىڭ] ھەسەتخورلۇقى تۈپەيلىدىن
ئۇنى تۇتۇپ بەرگەنلىكىنى بىلەتتى). 19 پىلاتۇس «سوراق
تەختى»دە ئولتۇرغاندا، ئايالى ئۇنىڭغا ئادەم ئەۋەتىپ: ـ ئۇ
ھەققانىي كىشىنىڭ ئىشىغا ئارىلاشمىغىن. چۈنكى تۈنۈگۈن
كېچە ئۇنىڭ سەۋەبىدىن چۈشۈمدە كۆپ ئازاب چەكتىم،
ـ دەپ خەۋەر يەتكۈزدى. 20 لېكىن باش كاھىنلار ۋە
ئاقساقاللار بولسا خالايىقنى ماقۇل قىلىپ، باراباسنى قويۇپ
بېرىشنى ۋە ئەيسانى يوقىتىشنى تەلەپ قىلدۇردى. 21 ۋالىي
جاۋابەن ئۇلاردىن يەنە: ـ سىلەرگە بۇ ئىككىسىنىڭ قايسىسىنى
قويۇپ بېرىشىمنى خالايسىلەر؟ ـ دەپ سوردى. باراباسنى، ـ
دېيىشتى ئۇلار. 22 پىلاتۇس ئەمدى: ـ ئۇنداق بولسا، مەسىھ
دەپ ئاتالغان ئەيسانى قانداق بىر تەرەپ قىلاي؟ ـ دېدى.
ھەممەيلەن: ـ ئۇ كېرىستىلەنسۇن! ـ دېيىشتى. 23 پىلاتۇس: ـ
نېمىشقا؟ ئۇ زادى نېمە ياماملىق ئۆتكۈزۈپتۇ؟ ـ دەپ سوردى.
بىراق ئۇلار تېخىمۇ قاتتىق ۋارقىرىشىپ: ئۇ كېرىستىلەنسۇن! ـ
دەپ تۇرۇۋېلىشتى. 24 پىلاتۇس سۆزلەۋېرىشنىڭ بېھۇدە
ئىكەنلىكىنى، بەلكى بۇنىڭ ئورنىغا ماۋىمانچىلىق چىقىدىغانلىقىنى
كۆرۈپ، سۇ ئېلىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا قولىنى يۇغاچ: ـ بۇ
ھەققانىي ئادەمنىڭ قېنىغا مەن جاۋابكار ئەمەسمەن، بۇنىڭغا
تۆزۈگۈلار مەسئۇل بولۇڭلار! ـ دېدى. 25 پۇتۇن خەلق جاۋابەن:
ـ ئۇنىڭ قېنى بىزنىڭ ئۈستىمىزگە ۋە بالىلىرىمىزنىڭ ئۈستىگە
چۈشسۇن! ـ دېيىشتى. 26 بۇنىڭ بىلەن پىلاتۇس باراباسنى
ئۇلارغا چىقىرىپ بەردى. ئەيسانى بولسا قاتتىق قامچىلاتقاندىن
كېيىن، كېرىستىلەشكە [لەشكەرلىرىگە] تاپشۇردى. 27 ئاندىن
ۋالىينىڭ لەشكەرلىرى ئەيسانى ئۇنىڭ ئوردىسىغا ئېلىپ كىرىپ،
پۈتۈن لەشكەرلەر توپىنى بۇ يەرگە ئۇنىڭ ئەتراپىغا يىغدى.
28 ئۇلار ئەيسانى يالىڭاچلاپ، ئۇچىسىغا پەرەڭ رەڭلىك تون
كىيدۈرۈشتى. 29 تىكەنلىك شاخچىلارنى تۈرۈپ بىر تاج ياساپ،
بېشىغا كىيدۈردى ۋە ئوڭ قولىغا بىر قومۇشنى تۇتقۇزدى.
ئاندىن ئۇنىڭ ئالدىغا تىزلىنىپ: «ياشىغايلا، يەھۇدىيلارنىڭ
پادىشاھى!» دەپ مازاق قىلىشتى. 30 ئۇنىڭغا تۈكۈرۈشتى،
قومۇشنى ئېلىپ ئۇنىڭ بېشىغا ئۇرۇشتى. 31 ئۇنى شۇنداق
مازاق قىلغاندىن كېيىن، تونىنى سالدۇرۇپ، ئۇچىسىغا ئۆز
كىيىملىرىنى كىيدۈردى ۋە كېرىستىلەش ئۈچۈن ئېلىپ مېڭىشتى.
32 ئۇلار تاشقىرىغا چىققىندا، كۈرىنى شەھىرلىك سىمون
ئىسىملىك بىر كىشىنى ئۇچراتىپ، ئۇنى تۇتۇپ كېلىپ ئەيسانىڭ
كېرىستىنى ئۇنىڭغا مەجبۇرىي كۆتۈرگۈزدى. 33 ئۇلار گولگوتا،
يەنى «باش سۆڭەك» دېگەن يەرگە كەلگەندە، 34 [ئەيساغا]
ئېچىش ئۈچۈن كەكرە سۈيى ئارىلاشتۇرۇلغان ئاچچىق شاراب
بەردى؛ لېكىن ئۇ ئۇنى تېتىپ باققاندىن كېيىن، ئىچكىلى ئۇنىمىدى.
35 لەشكەرلەر ئۇنى كېرىستىلگەندىن كېيىن، چەك تاشلىشىپ
كىيىملىرىنى ئۆزئارا بۆلۈشۈۋالدى. 36 ئاندىن ئۇ يەردە ئولتۇرۇپ
ئۇنىڭغا كۆزەتچىلىك قىلدى. 37 ئۇلار ئۇنىڭ بېشىنىڭ يۇقىرى
تەرىپىگە «بۇ ئەيسا، يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىدۇر» دەپ يېزىلغان
شىكايەتنامە تاختىيىنى بېكىتتى. 38 [ئەيسا] بىلەن تەڭ ئىككى
قاراقچىمۇ كېرىستىگە مىخلانغان بولۇپ، بىرى ئوڭ تەرىپىدە، يەنە
بىرى سول تەرىپىدە ئىدى. 39 بۇ يەردىن ئۆتكەنلەر باشلىرىنى
چايقىشىپ، ئۇنى ھاقارەتلەپ: 40 ـ قېنى، سەن ئىبادەتخانىنى
بۇزۇپ تاشلاپ، ئۈچ كۈن ئىچىدە قايتىدىن ياساپ چىقىدىغان
ئادەم، ئەمدى ئۆزۈڭنى قۇتقۇزە! خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ،
كېرىستىتىن چۈشۈپ باققىنا! ـ دېيىشتى. 41 باش كاھىنلارمۇ،
تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار بىلەن بىرگە ئۇنى مەسخىرە
قىلىپ: 42 ـ باشقىلارنى قۇتقۇزۇپتىكەن، ئۆزىنى قۇتقۇزالمايدۇ.
ئۇ ئىسرائىلنىڭ پادىشاھىمىش! ئەمدى كېرىستىتىن چۈشۈپ
باقسۇنچۇ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىمىز. 43 ئۇ خۇداغا تايانغان!
خۇدا ئۇنى ئەزىزلىسە، ھازىر قۇتقۇزۇپ باققاي! چۈنكى ئۇ:
«مەن خۇدانىڭ ئوغلى» دېگەندى، ـ دېيىشتى. 44 ئۇنىڭ بىلەن
تەڭ كېرىستىلەنگەن قاراقچىلارمۇ ئۇنى شۇنداق ھاقارەتلەشتى.
45 ئەمدى كۈننىڭ ئالتىنچى سائىتىدىن توققۇزىنچى سائىتىگىچە
پۈتكۈل زېمىننى قاراڭغۇلۇق باستى. 46 توققۇزىنچى سائەتتەردە
ئەيسا يۇقىرى ئاۋازدا: «ئېلى، ئېلى، لەما ساۋاقتانى؟» يەنى
«خۇدايىم، خۇدايىم، مېنى نېمىشقا تاشلىۋەتتىڭ؟» دەپ قاتتىق

ندا قىلدى. 47 ئۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ بەزىلىرى بۇنى ئاڭلاپ: بۇ ئادەم ئىلياس [پەيغەمبەر] گە مۇراجىئەت قىلىۋاتىدۇ، ـ دېيىشتى. 48 ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرەيلەن دەرھال يۈگۈرۈپ بېرىپ بىر پارچە بۇلۇتنى ئەكېلىپ، ئۇنى ئاچچىق شارابقا چىلاپ، قومۇشنىڭ ئۇچىغا سىلىپ ئۇنىڭغا ئىچكۈزۈپ قويدى. 49 بىراق باشقىلار: ـ توختا! قاراپ باقايلى، ئىلياس [پەيغەمبەر] كېلىپ ئۇنى قۇتقۇزۇپ قالارمىكىن؟ ـ دېيىشتى. 50 ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن يەنە بىر ۋارقىرىدى-دە، روھنى قويۇۋەتتى. 51 ۋە مانا، شۇ دەقىقىدە ئىبادەتخانىنىڭ [ئىچكىرى] پەردىسى يۇقىرىدىن تۆۋەنگە ئىككى پارچە بۇلۇپ يىرتىلدى. يەر-زېمىن تەۋرىنىپ، تاشلار يېرىلىپ، 52 قەبرىلەر ئېچىلدى (ئۇ تىرىلگەندىن كېيىن، [ئۇلۇمدە] ئۇخلاۋاتقان نۇرغۇن مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ تەنلىرىمۇ تىرىلدى؛ ئۇلار قەبرىلەردىن چىقتى ۋە مۇقەددەس شەھەرگە كىرىپ، ئۇ يەردە نۇرغۇن كىشىلەرگە كۆرۈندى). 54 ئەمدى ئەيسانى كۆزەت قىلىۋاتقان يۈزبېشى ھەم يېنىدىكى لەشكەرلەر يەرنىڭ تەۋرىشىنى ۋە باشقا يۈز بەرگەن ھادىسىلەرنى كۆرۈپ، ئىنتايىن قورقۇشۇپ: ـ ئۇ ھەقىقەتەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەن! ـ دېيىشتى. 55 ئۇ يەردە يەنە بۇ ئىشلارغا يىراقتىن قاراپ تۇرغان نۇرغۇن ئاياللارمۇ بار ئىدى. ئۇلار ئەسلىدە ئەيسانىڭ خىزمىتىدە بولۇپ، گالىلىيەدىن ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلگەنىدى. 56 ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ماگدالىنى مەريەم، ياقۇپ بىلەن يۇسۇپنىڭ ئانىسى مەريەم، زەبەدىينىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئانىسىمۇ بار ئىدى. 57 كەچقۇرۇن، ئارىماتىيالىق يۇسۇپ ئىسىملىك بىر باي كەلدى. ئۇمۇ ئەيسانىڭ مۇخلىسلىرىدىن ئىدى. 58 ئۇ پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئەيسانىڭ جەسىتىنى تەلەپ قىلدى. پىلاتۇس جەسىتىنى ئۇنىڭغا تاپشۇرۇشقا ئەمر قىلدى. 59 يۇسۇپ جەسىتىنى ئېلىپ، پاكىز كاناپ رەخت بىلەن ئوراپ كېپەنلىدى 60 ۋە ئۇنى ئۆزى ئۈچۈن قىيادا ئويدۇرغان يېڭى قەبرىسىگە قويدى. ئاندىن قەبرىنىڭ ئاغزىغا يوغان بىر تاشنى دومىلىتىپ قويۇپ، كېتىپ قالدى 61 (شۇ چاغدا ماگدالىنى مەريەم بىلەن يەنە بىر مەريەممۇ ئۇ يەردە، قەبرىنىڭ ئۈدۈلىدا ئولتۇراتتى). 62 ئەمدى ئەتىسى، يەنى «تەييارلاش كۈنى» ئۆتكەندىن كېيىن، باش كاھىنلار بىلەن پەرىسىيلەر جەم بولۇشۇپ پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا كېلىپ: 63 ـ جانابلىرى، ھېلىقى ئالدامچىنىڭ ھايات ۋاقتىدا: «مەن ئۈلۈپ ئۈچىنچى كۈنى تىرىلىمەن» دېگىنى ئېسىمىزدە بار. 64 شۇنىڭ ئۈچۈن، قەبرى ئۈچىنچى كۈنىگىچە مەھكەم قوغدىلىشى ئۈچۈن ئەمر بەرگەيسىز. ئۇنداق قىلىنمىسا، مۇخلىسلىرى كېلىپ جەسەتنى ئوغرىلاپ كېتىپ، ئاندىن خەلققە: «ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلدى» دېيىشى مۇمكىن. بۇنداق ئالدامچىلىق ئالدىنقىسىدىنمۇ بەتتەر بولىدۇ، ـ دېيىشتى. 65 پىلاتۇس ئۇلارغا: ـ بىر گۈزۈپىيا كۆزەتچى لەشكەرنى سىلەرگە تاپشۇردۇم. قەبرىنى قۇرىىكىلارنىڭ يېتىشچە مەھكەم قوغدا گىلار، ـ دېدى. 66 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار [كۆزەتچى لەشكەرلەر] بىلەن بىللە بېرىپ، تاشنى پېچەتلەپ، قەبرىنى مۇھاپىزەت ئاستىغا قويدى.

28 شابات كۈنى ئۆتۈپ، ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى تاڭ ئاتاي دېگەندە، ماگدالىنى مەريەم بىلەن يەنە بىر مەريەم قەبرىنى كۆرۈشكە كەلدى. 2 ۋە مانا، يەرلەر تۇيۇقسىز قاتتىق تەۋرەپ كەتتى؛ چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى ئاسماندىن چۈشۈپ، [قەبرىگە] بېرىپ، تاشنى بىر چەتكە دومىلىتىپ، ئۈستىدە ئولتۇرغانىدى. 3 پەرىشتىنىڭ قىياپىتى چاقماقتەك، كىيىملىرى قاردەك ئاپئاق ئىدى. 4 كۆزەتچىلەر ئۇنىڭدىن شۇنچە قورقۇشتىكى، تىترىشىپ، ئۆلۈكتەك قېتىپلا قالدى. 5 پەرىشتە ئاياللارغا قاراپ: ـ قورقما گىلار! سىلەرنىڭ كېپىستلەنگەن ئەيسانى ئىزدەۋاتقىنىڭلارنى بىلىمەن. 6 ئۇ بۇ يەردە ئەمەس؛ ئۇ ئۆزى ئېيتقاندەك تىرىلدۈرۈلدى. كېلىڭلار، رەب ياتقان جايىنى كۆرۈڭلار؛ 7 ئاندىن دەرھال بېرىپ ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىغا: «ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلىپتۇ. ۋە مانا، ئۇ سىلەردىن ئاۋۋال گالىلىيەگە بارىدىكەن، ئۇنى شۇ يەردە كۆرىدىكەنسىلەر» دەڭلار. مانا مەن بۇلارنى سىلەرگە ئېيتىپ بەردىم، ـ دېدى. 8 شۇڭا ئاياللار ھەم قورقۇنچ ھەم زور خۇشاللىق ئىچىدە قەبرىدىن دەرھال ئايرىلىپ، ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىغا خەۋەر بېرىشكە يۈگۈرۈشتى. 9 ئۇلار مۇخلىسلىرىنى خەۋەرلەندۈرۈشكە يولدا ماڭغاندا، مانا ئەيسا ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ: ـ سالام سىلەرگە! ـ دېدى. ئۇلارمۇ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭ پۇتىغا ئېسىلىپ، ئۇنىڭغا

سەجدە قىلدى. 10 ئاندىن ئەيسا ئۇلارغا: ـ قورقماڭلار! بېرىپ
قېرىنداشلىرىمغا: گالىلىيەگە بېرىڭلار، دەپ ئۇقتۇرۇڭلار، ئۇلار
مېنى شۇ يەردە كۆرىدۇ، ـ دېدى. 11 ئاياللار تېخى يولدا
كېتىۋاتقاندا، مانا كۆزەتچىلەرنىڭ بەزىلىرى شەھەرگە كىرىپ،
بولغان ۋەقەلەرنىڭ ھەممىسى توغرىسىدا باش كاھىنلارغا خەۋەر
قىلدى. 12 [باش كاھىنلار] ئاقساقاللار بىلەن بىر يەرگە يىغىلىپ
مەسلىھەتلەشكەندىن كېيىن، لەشكەرلەرگە بەك كۆپ پۇل
بېرىپ: 13 ـ سىلەر: «ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى كېچىسى كېلىپ،
بىز ئۇخلاۋاتقاندا ئۇنىڭ جەسىتىنى ئوغرىلاپ ئەكېتىپتۇ» ـ
دەڭلار. 14 ئەگەر بۇ خەۋەر ۋالىينىڭ قۇلىقىغا يېتىپ قالسا،
بىز ئۇنى قايىل قىلىپ سىلەرنى ئاۋارىچىلىكتىن ساقلايمىز ـ
دېدى. 15 شۇنداق قىلىپ، لەشكەرلەر پۇلنى ئالدى ۋە ئۆزلىرىگە
تاپىلانغاندەك قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بۇ گەپ بۇگۈنگىچە
يەھۇدىيلار ئارىسىدا تارقىلىپ كەلمەكتە. 16 ئون بىر مۇخلىس
گالىلىيەگە بېرىپ، ئەيسا ئۇلارغا بېكىتكەن تاغقا چىقىشتى.
17 ئۇلار ئۇنى كۆرگىنىدە ئۇنىڭغا سەجدە قىلىشتى؛ لېكىن
بەزىلىرى گۇمانلىنىپ قالدى. 18 ئەيسا ئۇلارنىڭ يېنىغا كېلىپ،
مۇنداق دېدى: ـ ئەرشتە ۋە يەر يۈزىدە بارلىق ھوقۇق ماڭا
بېرىلدى. 19 شۇنىڭ ئۈچۈن، بېرىپ پۈتكۈل ئەللەرنى [ئۆزۈمگە]
مۇخلىس قىلىپ يېتىشتۇرۇڭلار، شۇنداقلا ئۇلارنى ئاتا، ئوغۇل
ۋە مۇقەددەس روھنىڭ نامىغا تەۋە قىلىپ چۆمۈلدۈرۈپ،
20 ئۇلارغا مەن سىلەرگە تاپىلىغان بارلىق ئەمرلەرگە ئەمەل
قىلىشنى ئۆگىتىڭلار. ۋە مانا، مەن زامان ئاخىرىغىچە ھەر كۈنى
سىلەر بىلەن بىللە بولىمەن. (aiōn g165)

مارکۇس

1 خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىنىڭ
باشلىنىشى: 2 يەشايا پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدا خاتىرىلەنگەندەك:
ـ «مانا، ئالدىڭدا ئەلچىمنى ئەۋەتىمەن. ئۇ سېنىڭ يولۇڭنى ئالدىنئالا
تەييارلايدۇ. 3 ئاڭلاڭلار، دالادا بىرسىنىڭ توۋلىغان ئاۋازىنى!
ئۇ: «پەرۋەردىگارنىڭ يولىنى تەييارلاڭلار، ئۇنىڭ ئۈچۈن
چىغىر يوللىرىنى تۈپتۈز قىلىڭلار!» ـ دەيدۇ». 4 كىشىلەرنى
چۆمۈلدۈرۈش ئېلىپ باردىغان يەھيا [پەيغەمبەر] چۆل-باياۋاندا
پەيدا بولۇپ، گۇناھلارغا كەچۈرۈم ئېلىپ كېلىدىغان، توۋا
قىلىشنى بىلدۈرىدىغان [سۈغا] «چۆمۈلدۈرۈش»نى جاكارلاشقا
باشلىدى. 5 پۈتۈن يەھۇدىيە تۈلكىسىدىكىلەر ۋە پۈتكۈل
يېرۇسالېم شەھىرىدىكىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ، گۇناھلىرىنى
ئىقرار قىلىشى بىلەن ئۇنىڭ تەرىپىدىن ئىئوردان دەرياسىدا
چۆمۈلدۈرۈلدى. 6 يەھيا بولسا تۆگە يۈڭىدىن قىلىنغان كىيىم
كىيگەن، بېلىگە كۆن تاسما باغلىغاندى، يېمەكلىكى چېكەتكە بىلەن
ياۋا ھەرە ھەسىلى ئىدى. 7 ئۇ مۇنداق دەپ جاكارلايتتى: ـ
مەندىن قۇدرەتلىك بولغان بىرى مەندىن كېيىن كېلىدۇ. مەن
ھەتتا ئېگىشىپ كەشلىرىنىڭ بوغقۇچىنى يېشىشكىمۇ لايىق
ئەمەسمەن! 8 مەن سىلەرنى سۇغىلا چۆمۈلدۈرىمەن، لېكىن ئۇ
سىلەرنى مۇقەددەس روھقا چۆمۈلدۈرىدۇ. 9 شۇ كۈنلەردە،
ئەيسا گالىلىيە تۈلكىسىنىڭ ناسارەت شەھىرىدىن كېلىپ، يەھيا
تەرىپىدىن ئىئوردان دەرياسىدا چۆمۈلدۈرۈلدى. 10 ئۇ سۇدىن
چىققاندىلا، ئاسمانلارنىڭ يېرىلىپ، روھنىڭ كەپتەر قىياپىتىدە
چۈشۈپ، ئۆز ئۈستىگە قونۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. 11 شۇنىڭ
بىلەن ئاسمانلاردىن: «سەن مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن
سەندىن تولۇق خۇرسەنمەن!» دېگەن بىر ئاۋاز ئاڭلاندى.
12 ۋە روھ دەرھال ئۇنى چۆل-باياۋانغا سۈيلەپ چىقاردى.
13 ئۇ چۆلدە قىرىق كۈن تۇرۇپ، شەيتان تەرىپىدىن سىنىلىپ
تۇراتتى. ئۇ شۇ يەردە ياۋايى ھايۋانلار بىلەن بىللە ئىدى؛ شۇ
كۈنلەردە پەرىشتىلەر ئۇنىڭ خىزمىتىنى قىلدى. 14 ئەمدى يەھيا
سولانغاندىن كېيىن، ئەيسا گالىلىيە تۈلكىسىگە بېرىپ: «ۋاقىت-
سائىتى توشتى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى يېقىنلاشتى! توۋا قىلىڭلار،
خۇش خەۋەرگە ئىشىنىڭلار!» دەپ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ
خۇش خەۋىرىنى جاكارلاشقا باشلىدى. 16 [شۇ كۈنلەردە]
ئۇ گالىلىيە دېڭىزى بويىدا كېتىۋېتىپ، سىمون بىلەن ئىنىسى
ئاندرىياسنى كۆردى. ئۇلار بېلىقچى بولۇپ، دېڭىزغا تور
تاشلاۋاتاتتى. 17 ئەيسا ئۇلارغا: ـ مېنىڭ كەينىمدىن مېڭىڭلار،
مەن سىلەرنى ئادەم تۇتقۇچى بېلىقچى قىلىمەن! ـ دېدى.
18 ئۇلار شۇئان تورلىرىنى تاشلاپ، ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى.
19 ئۇ شۇ يەردىن بىرئاز ئۆتۈپ زەبەدىينىڭ ئوغلى ياقۇپنى
ئىنىسى يۇھاننا بىلەن كۆردى. بۇ ئىككىسى كېمىدە تۇرۇپ
تورلىرىنى ئۆڭشاۋاتاتتى. 20 ئۇ شۇئان ئۇلارنىمۇ چاقىردى. ئۇلار
ئاتىسى زەبەدىينى مەدىكارلار بىلەن بىللە كېمىدە قالدۇرۇپ،
ئۆزلىرى ئۇنىڭ بىلەن ماڭدى. 21 ئۇلار كەپەرناھۇم شەھىرىگە
كەردى. شابات كۈنى ئۇ ئۈدۈل سىناگوگقا كىرىپ، تەلىم
بېرىشكە باشلىدى. 22 خالايىق ئۇنىڭ تەلىمىگە ھەيران ئۇھەس
بولۇشتى. چۈنكى ئۇنىڭ تەلىملىرى تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭكىگە
ئوخشىمايتتى، بەلكى تولىمۇ نوپۇزلۇق ئىدى. 23 سىناگوگا
ناپاك روھ چاپلاشقان بىر ئادەم بار ئىدى. ئۇ: 24 ـ ئى
ناسارەتلىك ئەيسا، بىز بىلەن كارىڭ بولمىسۇن! سەن بىزنى
يوقاتقىلى كەلدىڭمۇ؟ مەن سېنىڭ كىملىكىڭنى بىلىمەن، سەن
خۇدانىڭ مۇقەددەس بولغۇچىسىسەن! ـ دەپ توۋلايتتى.
25 لېكىن ئەيسا [جىنغا] تەنبىھ بېرىپ: ـ ئاغزىڭنى يۇم، بۇ
ئادەمدىن چىق! ـ دېدى. 26 ناپاك روھ ھېلىقى ئادەمنىڭ تېنىنى
تارتىشتۇرۇپ، قاتتىق ۋارقىرىغىنچە ئۇنىڭدىن چىقىپ كەتتى.
27 خالايىق ھەممىسى بۇنىڭدىن ئىنتايىن ھەيران بولۇپ، ئۆزئارا
غۇلغۇلا قىلىشىپ: ـ بۇ قانداق ئىش؟ يېڭى بىر تەلىمغۇ! چۈنكى ئۇ
ھوقۇق بىلەن ھەتتا ناپاك روھلارغىمۇ بۇيرۇق قىلالايدىكەن،
ئۇلارمۇ ئۇنىڭ سۆزىگە بويسۇندىكەن، ـ دېيىشتى. 28 بۇنىڭدىن
ئۇنىڭ شۆھرىتى شۇ ھامان پۈتۈن گالىلىيە تۈلكىسىنىڭ ئەتراپىغا
پۇر كەتتى. 29 ئۇلار سىناگوگتىن چىقىپلا، ياقۇپ ۋە
يۇھاننا بىلەن سىمون ۋە ئاندرىياسنىڭ ئۆيىگە باردى. 30 ئەمما
سىموننىڭ قېينىتانىسى قىزىتما ئىچىدە يېتىپ قالغاندى. ئۇلار
دەرھال ئۇنىڭ ئەھۋالىنى [ئەيسىغا] ئېيتتى. 31 ئۇ ئايالنىڭ
قېشىغا بېرىپ، قولىدىن تۇتۇپ، يۈلەپ تۇرە تۇرغۇزدى. ئۇنىڭ

قىزىتمىسى دەرھال ياندى ۋە ئۇ ئۇلارنى كۆتۈشكە كىرىشتى.
32 كەچقۇرۇن كۈن پاتقاندا، كىشىلەر بارلىق ئاغرىقلارنى ۋە
جىن چاپلاشقانلارنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. 33 پۈتۈن
شەھەردىكىلەر ئىشىك ئالدىغا توپلاشقاندى. 34 شۇنىڭ بىلەن
ئۇ ھەر تۈرلۈك كېسەللەرگە گىرىپتار بولغان نۇرغۇن كىشىلەرنى
ساقايتتى ۋە نۇرغۇن جىنلارنى كىشىلەردىن ھەيدىۋەتتى. لېكىن
ئۇ جىنلارنىڭ گەپ قىلىشقا يول قويمىدى، چۈنكى ئۇلار
ئۇنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىشەتتى. 35 ئەتىسى ئەتىگەن تاڭ
تېخى ئاتماستىنلا، ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، [شەھەردىن] چىقىپ،
خىلۋەت بىر جايغا بېرىپ دۇئا-تىلاۋەت قىلدى. 36 سىمون
بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ئۇنى ئىزدەپ چىقتى. 37 ئۇنى
تاپقاندا: ــ ھەممە ئادەم سېنى ئىزدىشىۋاتىدۇ! ــ دېيىشتى. 38 ئۇ
ئۇلارغا: ــ باشقا يەرلەرگە، ئەتراپتىكى يېزىلاردىمۇ سۆز-كالامنى
جاكارلىشىم ئۈچۈن بارايلى. چۈنكى مەن دەل مۇشۇ ئىش
ئۈچۈن كېلىشىم، ــ دېدى. 39 شۇنداق قىلىپ، ئۇ پۈتكۈل گالىلىيە
ئۆلكىسىنى ئايلىنىپ، سىناگوگلىردا سۆز-كالامنى جاكارلايتتى
ھەمدە جىنلارنى كىشىلەردىن ھەيدىۋېتەتتى. 40 ماخاۋ كېسىلى
بار بىر كىشى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ يېلىنىپ، تىزلىنىپ تۇرۇپ: ــ
ئەگەر خالىسىڭىز، مېنى كېسىلىمدىن پاك قىلالايسىز! ــ دەپ
ئۆتۈندى. 41 ئەيسا ئىچى ئاغرىغاچ قولىنى سوزۇپ ئۇنىڭغا
تەگكۈزۈپ تۇرۇپ: ــ خالايمەن، پاك قىلىنغىن! ــ دېۋىدى،
42 شۇ سۆز بىلەنلا ماخاۋ كېسىلى دەرھال ئىمىردىن كېتىپ،
ئۇ پاك قىلىندى. 43 ئۇ ئۇنىڭغا: ــ ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە
ئېيتما، بەلكى ئۈدۈل بېرىپ [مەسئۇل] كاھىنغا تۆزۈكنى
كۆرسىتىپ، كاھىنلاردا گۇۋاھلىق بولۇش ئۈچۈن، مۇسا بۇ
كېسەلدىن پاكلانغانلارغا ئەمر قىلغان [قۇربانلىقلارنى] سۇنغىن،
ــ دەپ ئۇنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇپ يولغا سالدى. 45 بىراق ئۇ
ئادەم چىقىپ، بۇ ئىشنى كۆپ يەرلەردە جار سېلىپ، كەڭ
يېيىۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئەيسا ھېچقانداق شەھەرگە ئوچۇق-
ئاشكارا كىرەلمەي، بەلكى شەھەرلەر سىرتىدىكى خىلۋەت
جايلاردا تۇرۇشقا مەجبۇر بولدى، خالايىق ھەر تەرەپتىن
ئۇنىڭ يېنىغا توپلىشاتتى.

2 بىرنەچچە كۈندىن كېيىن ئۇ قايتىدىن كەپەرناھۇمغا
كىردى. ئۇ ئۇيدىكەن، دېگەن خەۋەر تارقىلىۋىدى، 2 شۇنچە
كۆپ ئادەم ئۇ يەرگە يىغىلدىكى، ھەتتا ئىشىك ئالدىدىمۇ
پۈت دەسسىگۈدەك يەر قالمىغاندى. ئۇ ئۇلارغا سۆز-كالام
يەتكۈزۈۋاتاتتى. 3 مانا شۇ ئەسنادا، بىرنەچچە ئادەم ئۇنىڭ ئالدىغا
بىر پالەچنى ئېلىپ كەلدى؛ ئۇنى ئۇلاردىن تۆتى كۆتۈرۈپ
ئەكەلگەندى. 4 ئادەمنىڭ كۆپلۈكىدىن ئۇنىڭغا يېقىنلىشالماي،
ئۇلار ئۇنىڭ ئۈستىدىن تۆگزىنى تېشىپ، تۆشۈك ئاچقاندىن
كېيىن پالەچنى زەمبىل بىلەن [ئەيسانىڭ ئالدىغا] چۈشۈردى.
5 ئەمدى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئىشەنچىنى كۆرۈپ پالەچكە: ــ
بالام، گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى، ــ دېدى. 6 لېكىن
ئۇ يەردە ئولتۇرغان بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى كۆڭلىدە
گۇمانىي سوئاللارنى قويۇپ: 7 «بۇ ئادەم نېمە ئۈچۈن مۇنداق
دەيدۇ؟ ئۇ كۈپۈرلۈق قىلىۋاتىدىغۇ! خۇدادىن باشقا كىممۇ
گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلالىسۇن؟» دېيىشتى. 8 ئەيسا شۇئان
روھىدا ئۇلارنىڭ كۆڭۈللىرىدە شۇنداق گۇمانىي سوئاللارنى
قويۇۋاتقانلىقىنى بىلىپ يېتىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ــ سىلەر
كۆڭۈلدە نېمىشقا شۇنداق سوئاللارنى قويىسىلەر؟ 9 مۇشۇ
پالەچكە: «گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى!» دېيىش ئاسانمۇ،
ياكى «ئورنۇڭدىن تۇر، زەمبىل-كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ!»
دېيىش ئاسانمۇ؟ 10 ئەمما ھازىر سىلەرنىڭ ئىنسانئوغلىنىڭ يەر
يۈزىدە گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى
بىلىشىڭلار ئۈچۈن، ــ ئۇ پالەچ كېسەلگە: 11 ــ ساڭا ئېيتايكى،
ئورنۇڭدىن تۇر، زەمبىل-كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ئۆيۈڭگە قايت!
ــ دېدى. 12 ئۇ دەرھال ئورنىدىن دەس تۇرۇپ، زەمبىل-
كۆرپىسىنى يىغىشتۇردى ۋە ھەممەيلەننىڭ كۆز ئالدىدا [ئۇيدىن]
چىقىپ كەتتى. ھەممەيلەن قاتتىق ھەيران قېلىپ خۇدانى
ئۇلۇغلىشىپ: ــ مۇشۇنداق ئىشنى ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغانىدۇق،
ــ دېيىشتى. 13 ئۇ يەنە دېڭىز بويىغا قاراپ ماڭدى. كىشىلەر
توپى ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىۋالدى. ئۇ ئۇلارغا تەلىم بەردى. 14 ئۇ
يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقاندا، باج ئالىدىغان ئورۇندا ئولتۇرغان
ئالفاينىڭ ئوغلى لاۋىينى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا: ــ ماڭا ئەگەشكىن،
ــ دېدى. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى. 15 ۋە شۇنداق

بولدىكى، ئۇ [لاۋىنىڭ] تۆيىدە داستىخاندا ئولتۇرغاندا، نۇرغۇن باجگىرلار ۋە گۇناھكارلار ئەيسا ۋە ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى بىلەن ھەمداستىخان بولدى. بۇنداق كىشىلەر خېلى كۆپ ئىدى، ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا ئەگەشكەندى. 16 ئەمدى تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيلەر ئۇنىڭ گۇناھكارلار ۋە باجگىرلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، مۇخلىسلىرىغا: ـ ئۇ نېمىشقا باجگىر ۋە گۇناھكارلار بىلەن بىر داستىخاندا يەپ-ئىچىپ ئولتۇرىدۇ؟! ـ دېيىشتى. 17 بۇنى ئاڭلىغان ئەيسا ئۇلارغا: ـ ساغلام ئادەم ئەمەس، بەلكى بىمارلار تېۋىپقا موھتاجدۇر. مەن ھەققانىيلارنى ئەمەس، بەلكى گۇناھكارلارنى چاقىرغىلى كەلدىم، ـ دېدى. 18 ئەمدى يەھيانىڭ مۇخلىسلىرى بىلەن پەرىسىيلەر روزا تۇتۇۋاتاتتى. بەزىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ نېمىشقا يەھيانىڭ مۇخلىسلىرى ۋە پەرىسىيلەرنىڭ مۇخلىسلىرى روزا تۇتىدۇ، لېكىن سېنىڭ مۇخلىسلىرىڭ تۇتمايدۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. 19 ئەيسا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ توپى بولۇۋاتقان يىگىت تېخى تويدا ھەمداستىخان ئولتۇرغان چاغدا، مېھمانلىرى روزا تۇتۇپ ئولتۇرسا قانداق بولىدۇ!؟ توپى بولۇۋاتقان يىگىت تويدا بولسىلا، ئۇلار ھېچقانداق روزا تۇتالمايدۇ. 20 ئەمما شۇ كۈنلەر كېلىدۇكى، يىگىت ئۇلاردىن ئېلىپ كېتىلىدۇ، ئۇلار شۇ كۈندە روزا تۇتىدۇ. 21 ھېچكىم كونا كۈكلەككە يېڭى رەختتىن ياماق سالمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، يېڭى ياماق [كىرىشىپ]، كونا كىيىمنى تارتىشتۇرۇۋېرىتۇۋېتىدۇ. نەتىجىدە، يىرتىق تېخىمۇ يوغىناپ كېتىدۇ. 22 ھېچكىم يېڭى شارابنى كونا تۇلۇملارغا قاچىلىمايدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلسا، شارابنىڭ [ئېچىشى بىلەن] تۇلۇملار يېرىلىپ كېتىدۇ-دە، شارابمۇ تۆكۈلۈپ كېتىدۇ ھەم تۇلۇملارمۇ كاردىن چىقىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن يېڭى شاراب يېڭى تۇلۇملارغا قاچىلىنىشى كېرەك. 23 بىر شابات كۈنى شۇنداق بولدىكى، ئۇ بۇغدايلىقلاردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى يولدا مېڭىۋاتقاندا باشاقلارنى ئۈزۈۋشكە باشلىدى. 24 پەرىسىيلەر ئۇنىڭغا: ـ قارا، ئۇلار نېمىشقا شابات كۈنى [تەۋراتتا] چەكلەنگەن ئىشنى قىلىدۇ؟ ـ دېيىشتى. 25 ئۇ ئۇلارغا: ـ [پادىشاھ] داۋۇتنىڭ ئۆزى ۋە ھەمراھلىرى ھاجەتمەن بولغاندا، يەنى ئاچ قالغاندا نېمە قىلغانلىقىنى [مۇقەددەس يازمىلاردىن] ئوقۇمىغانمۇسىلەر؟ 26 ـ دېمەك، ئابىياتار باش كاھىن بولغان ۋاقتىدا، ئۇ خۇدانىڭ ئۆيىگە كىرىپ، خۇداغا ئاتالغان، تەۋراتتا پەقەت كاھىنلارنىڭ يېيىشىگلا بولىدىغان نانلارنى [سوراپ] يېگەن، شۇنداقلا ھەمراھلىرىغىمۇ بەرگەن؟ ـ دېدى. 27 ئۇ ئۇلارغا يەنە: ـ ئىنسان شابات كۈنى ئۈچۈن ئەمەس، شابات كۈنى ئىنسان ئۈچۈن يارىتىلدى. 28 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىنسانئوغلى شابات كۈننىڭمۇ ئىگىسىدۇر، ـ دېدى.

3 ئۇ يەنە سىناگوگقا كىردى. شۇ يەردە بىر قولى يېگىلەپ كەتكەن بىر ئادەم بار ئىدى. 2 [پەرىسىيلەر] ئەيسانىڭ ئۇستىدىن ئەرز قىلايلى دەپ شابات كۈنىدە كېسەل ساقايتىدىغان-ساقايتمايدىغانلىقىنى پايلاپ يۈرەتتى. 3 ئەيسا قولى يېگىلەپ كەتكەن ئادەمگە: ـ ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، ئوتتۇرىغا چىققىن! ـ دېدى. 4 ئاندىن، سىناگوگدىكىلەردىن: ـ تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇن بولغىنى شابات كۈنى ياخشىلىق قىلىشمۇ، ياكى يامانلىق قىلىشمۇ؟ جانىنى قۇتقۇزۇشمۇ ياكى ھالاك قىلىشمۇ؟ ـ دەپ سوردى. لېكىن ئۇلار زۇۋان سۈرۈشمىدى. 5 ئۇ غەزەپ بىلەن ئەتراپىغا نەزەر سېلىپ ئۇلارغا كۆز يۈگۈرتۈپ، ئۇلارنىڭ تاش يۈرەكلىكىدىن قايغۇردى. ئاندىن ئۇ كېسەلگە: ـ قولۇڭنى ئۇزات، ـ دېدى. ئۇ قولىنى ئۇزىتىۋىدى، قولى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. 6 ئەمدى پەرىسىيلەر دەرھال سىرتقا چىقىپ، ئۇنى قانداق يوقىتىش توغرىسىدا ھېرود [پادىشاھنىڭ] تەرەپدارلىرى بىلەن مەسلىھەت قىلىشقا باشلىدى. 7 ئاندىن ئەيسا مۇخلىسلىرى بىلەن بىللە ئۇ يەردىن ئايرىلىپ دېڭىز بويىغا كەتتى؛ گالىلىيە ئۆلكىسىدىن چوڭ بىر توپ ئادەملەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ باردى؛ شۇنداقلا ئۇنىڭ قىلغان ئەمەللىرىنى ئاڭلىغان ھامان، يۇنتۇن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن، يېرۇسالېم شەھىرىدىن، ئىدۇمىيا ئۆلكىسىدىن، ئىئوردان دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدىن، تۇر ۋە زىدون شەھەرلىرىنىڭ ئەتراپىدىكى جايلاردىن زور بىر توپ ئادەملەرمۇ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشتى. 9 ئۇ ئادەملەرنىڭ كۆپلىكىدىن ئۆزىنى قىستاپ قويمىسۇن دەپ مۇخلىسلىرىغا كىچىك بىر كېمىنىڭ ئۇنىڭغا يېقىن تۇرۇشىنى تاپىلىدى. 10 چۈنكى ئۇ نۇرغۇن بىمارلارنى ساقايتقىنى تۆپەيلىدىن ھەرقانداق ۋابا-

كېسەللىكلەرگە گىرىپتار بولغانلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا [قولۇمنى]
بىر تەگكۈزۈۋالسام دەپ قىستىشىپ كېلىشكەنىدى. 11 ناپاك
روھلار [چاپلىشىۋالغانلار] قاچانلا ئۇنى كۆرسە، ئۇنىڭ ئالدىغا
يىقىلىپ: «سەن خۇدانىڭ ئوغلىسەن!» دەپ ۋارقىرىشاتتى.
12 لېكىن ئۇ [ناپاك روھلارغا] ئۆزىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى
ئاشكارىلىماسلىققا قاتتىق تەنبىھ بېرىپ ئاگاھلاندۇراتتى. 13 ئۇ
تاغقا چىقىپ، ئۆزى خالىغان كىشىلەرنى يېنىغا چاقىردى، ئۇلار
ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشتى. 14 ئۇ ئۇلاردىن ئون ئىككىسىنى ئۆزى
بىلەن بىللە بولۇشقا، سۆز-كالامنى جاكارلاشقا، 15 كېسەللەرنى
ساقايتىش ۋە جىنلارنى ھەيدەش ھوقۇقىغا ئىگە بولۇشقا تاللاپ
بېكىتتى. 16 ئۇ [بېكىتكەن ئون ئىككى كىشى]: سىمون (ئۇ
ئۇنىڭغا پېترۇس دەپ ئىسىم قويغان)، 17 زەبەدىينىڭ ئوغلى
ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى يۇھاننا، (ئۇ ئۇلارنى «بىننى-رەگاز»،
يەنى «گۈلدۈرماما ئوغۇللىرى» دەپمۇ ئاتىغان)، 18 ئاندرىياس،
فىلىپ، بارتولوماي، ماتتا، توماس، ئالفاينىڭ ئوغلى ياقۇپ،
تاداي، مىللەتپەرۋەر دەپ ئاتالغان سىمون 19 ۋە ئۇنىڭغا
ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئىشقارىيوتلاردىن ئىبارەت. 20 ئۇ
ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۇ يەرگە يەنە شۇنچە نۇرغۇن
ئادەملەر توپلاندىكى، ئۇلارنىڭ ھەتتا غىزالانغۇدەكمۇ ۋاقتى
چىقمىدى. 21 [ئەيسانىڭ] ئائىلىسىدىكىلەر بۇنى ئاڭلاپ، ئۇنى
تۇتۇپ كېلىشكە بېرىشتى. چۈنكى ئۇلار ئۇنى «ئەقلىنى يوقىتىپتۇ»
دېگەنىدى. 22 يېرۇسالېمدىن چۈشكەن تەۋرات ئۇستازلىرى
بولسا: «ئۇنىڭدا بەئەلزىبۇب بار»، ۋە «ئۇ پەقەت جىنلارنىڭ
ئەمىرىگە تايىنىپ جىنلارنى قوغلىۋېتىدىكەن»، دېيىشەتتى.
23 شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ [تەۋرات ئۇستازلىرىنى] يېنىغا چاقىرىپ،
ئۇلارغا تەمسىللەرنى ئىشلىتىپ مۇنداق دېدى: ـ شەيتان
شەيتانىنى قاندىقۇ قوغلىسۇن؟ 24 ئەگەر پادىشاھلىق ئۆز ئىچىدىن
بۆلۈنۈپ ئۆزئارا سوقۇشقان بولسا شۇ پادىشاھلىق پۈت تىرەپ
تۇرالمايدۇ، 25 شۇنىڭدەك ئەگەر بىر ئائىلە ئۆز ئىچىدىن بۆلۈنۈپ
ئۆزئارا سوقۇشسا شۇ ئائىلە پۈت تىرەپ تۇرالمايدۇ. 26 ئەگەر
شەيتان ئۆز-ئۆزىگە قارشى چىقىپ بۆلۈنسە، ئۇ پۈت تىرەپ
تۇرالماي، يوقالماي قالمايدۇ. 27 ھېچكىم كۈچتۈكگۈر بىرسىنىڭ
ئۆيىگە كىرىپ، ئۇنىڭ مال-مۈلكىنى بۇلاپ كېتەلمەيدۇ ـ
پەقەت ئۇ شۇ كۈچتۈكگۈرنى ئاۋۋال باغلىيالسا ئاندىن ئۇ يېنى
بۇلاڭ-تالاڭ قىلالايدۇ. 28 شۇنى سىلەرگە بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، ئىنسان بالىلىرى ئۆتكۈزگەن تۇرلۇك گۇناھلىرىنىڭ
ھەممىسىنى، شۇنداقلا ئۇلار قىلغان كۈپۈرلۈقلىرىنىڭ ھەممىسىنى
كەچۈرۈشكە بولىدۇ. 29 بىراق كىمدىكىم مۇقەددەس روھقا
كۈپۈرلۈق قىلسا، ئەبەدىلئەبەدگىچە ھېچ كەچۈرۈلمەيدۇ، بەلكى
مەڭگۈلۈك بىر گۇناھنىڭ ھۆكۈمى ئاستىدا تۇرىدۇ. (aiōn g165,
aiōnios g166) 30 [ئەيسانىڭ بۇ سۆزى] ئۇلارنىڭ «ئۇنىڭغا ناپاك
روھ چاپلىشىپتۇ» دېگىنى ئۈچۈن [ئېيتىلغاندى]. 31 شۇ ۋاقىتتا
ئۇنىڭ ئانىسى بىلەن ئىنىلىرى كەلدى. ئۇلار سىرتتا تۇرۇپ،
ئۇنى چاقىرىشقا ئادەم كىرگۈزدى. 32 بىر توپ خالايىق ئۇنىڭ
ئەتراپىدا ئولتۇراتتى. ئۇلار: ـ مانا، ئانىڭىز، ئىنىلىرىڭىز سىزنى
ئىزدەپ سىرتتا تۇرىدۇ، ـ دېيىشتى. 33 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن:
ـ كىم مېنىڭ ئانام، كىم مېنىڭ ئىنىلىرىم؟ ـ دېدى. 34 ئاندىن،
ئۇ ئۆپچۈرىسىدە ئولتۇرغانلارغا قاراپ مۇنداق دېدى: مانا بۇلار
مېنىڭ ئانام ۋە ئىنىلىرىم! 35 چۈنكى كىمكى خۇدانىڭ ئىرادىسىنى
ئادا قىلسا، شۇ مېنىڭ ئاكا-ئىنىم، ئاچا-سىڭلىم ۋە ئانامدۇر.

4 ئۇ يەنە دېڭىز بويىدا [خەلققە] تەلىم بېرىشكە باشلىدى.
ئۇنىڭ ئەتراپىغا زور بىر توپ ئادەملەر ئولىشىۋالغاچقا، ئۇ
بىر كېمىگە چىقىپ دېڭىزدا ئولتۇردى؛ پۈتكۈل خالايىق
بولسا دېڭىز قىرغىقىدا تۇرۇشاتتى. 2 ئۇ ئۇلارغا تەمسىل بىلەن
نۇرغۇن ئىشلارنى ئۆگەتتى. ئۇ تەلىم بېرىپ مۇنداق دېدى:
3 ـ قۇلاق سېلىڭلار! ئۇرۇق چاچقۇچى ئۇرۇق چاچقىلى
[ئېتىزغا] چىقىپتۇ. 4 ئۇرۇق چاچقاندا ئۇرۇقلاردىن بەزىلىرى
چىغىر يول بويىغا چۈشۈپتۇ، قۇشلار كېلىپ ئۇلارنى يەپ
كېتىپتۇ. 5 بەزىلىرى تۇپراقى ئاز تاشلىق يەرگە چۈشۈپتۇ. تۇپىسى
چوڭقۇر بولمىغانلىقتىن، تېزلا ئۈنۈپ چىقىپتۇ، 6 لېكىن كۈن
چىقىش بىلەنلا ئاپتاپتا كۆيۈپ، يىلتىزى بولمىغاچقا قۇرۇپ
كېتىپتۇ. 7 بەزىلىرى تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چۈشۈپتۇ، تىكەنلەر
ئۆسۈپ مايىسىلارنى بوغۇۋېلىپ، ئۇلار ھېچ ھوسۇل بەرمەپتۇ.
8 بەزىلىرى بولسا، ياخشى تۇپراققا چۈشۈپتۇ. ئۇلار ئۆسۈپ
ئاۋۇپ چوڭ بولغاندا ھوسۇل بېرىپتۇ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى

ئوتتۇز هەسسە، بەزىلىرى ئاتمىش هەسسە، يەنە بەزىلىرى يۈز
هەسسە هوسۇل بېرىپتۇ. 9 ـ ئاكىلىغۇدەك قۇلىقى بارلار بۇنى
ئاكىلسۇن! ـ دېدى ئۇ. 10 ئۇ ئۇنىڭ ئەتراپىدىكىلەر ھەم ئون
ئىككىيلەن بىلەن يالغۇز قالغاندا، ئۇلار ئۇنىڭدىن تەمسىللەر
توغرۇلۇق سوراشتى. 11 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ
پادىشاھلىقىنىڭ سىرىنى بىلىشكە سىلەر نېسىپ بولدۇڭلار.
لېكىن سىرتتىكىلەرگە ھەممە ئىش تەمسىللەر بىلەن ئۇقتۇرۇلىدۇ؛
12 بۇنىڭ بىلەن: «ئۇلار قاراشنى قارايدۇ، بىراق كۆرمەيدۇ،
ئاكىلاشنى ئاكىلايدۇ، بىراق چۈشەنمەيدۇ، شۇنداق بولمىسىدى،
ئۇلار يولدىن يانداۋرۇلۇشى بىلەن، كەچۈرۈم قىلىناتتى» [دېگەن
سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ]. 13 ئاندىن ئۇ ئۇلارغا: ـ سىلەر
مۇشۇ تەمسىلنىمۇ چۈشەنمىدىڭلارمۇ؟ ئۇنداقتا، قانداقمۇ باشقا
ھەرخىل تەمسىللەرنى چۈشىنەلەيسىلەر؟ ـ دېدى. 14 ئۇرۇق
چاچقۇچى سۆز-كالام چاچىدۇ. 15 ئۇستىگە سۆز-كالام
چېچىلغان چىغىر يول بويى شۇنداق ئادەملەرنى كۆرسەتكەنكى،
ئۇلار سۆز-كالامنى ئاكىلغان ھامان شەيتان دەرھال كېلىپ
ئۇلارنىڭ قەلبىگە چېچىلغان سۆز-كالامنى ئېلىپ كېتىدۇ.
16 بۇنىڭغا ئوخشاش، تاشلىق يەرلەرگە چېچىلغان ئۇرۇقلار
بولسا، سۆز-كالامنى ئاكىلغان ھامان خۇشاللىق بىلەن قوبۇل
قىلغانلارنى كۆرسىتىدۇ. 17 ھالبۇكى، قەلبىدە ھېچ يىلتىز
بولمىغاچقا، پەقەت ۋاقىتلىق تۇرىدۇ؛ سۆز-كالامنىڭ ۋەجىدىن
قىينىچىلىق يا كى زىيانكەشلىككە ئۇچرىغاندا، ئۇلار شۇئان يولدىن
چەتنەپ كېتىدۇ. 18 تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چېچىلغىنى شۇنداق
بەزى ئادەملەرنى كۆرسەتكەنكى، بۇ ئادەملەر سۆز-كالامنى
ئاكىلغىنى بىلەن، 19 لېكىن كۆڭلىگە بۇ دۇنيانىڭ ئەندىشىلىرى،
بايلىقلارنىڭ ئېزىقتۇرۇشى ۋە باشقا نەرسىلەرگە بولغان ھەۋەسلەر
كىرىۋېلىپ، سۆز-كالامنى بوغۇۋېتىدۇ-دە، ئۇ ھېچ ھوسۇل
چىقارمايدۇ. (aiōn g165) 20 لېكىن ياخشى تۇپراققا چېچىلغان
ئۇرۇقلار بولسا ـ سۆز-كالامنى ئاكىلىشى بىلەن ئۇنى قوبۇل
قىلغان ئادەملەرنى كۆرسىتىدۇ. بۇنداق ئادەملەر ھوسۇل بېرىدۇ،
بىرسى ئوتتۇز ھەسسە، بىرسى ئاتمىش ھەسسە، يەنە بىرسى يۈز
ھەسسە ھوسۇل بېرىدۇ. 21 ئۇ ئۇلارغا يەنە مۇنداق دېدى:
ـ چىراغ سېۋەت يا كى كارىۋات ئاستىغا قويۇلۇش ئۈچۈن
كەلتۈرۈلەمدۇ؟ ئۇ چىراغدانىنىڭ ئۈستىگە قويۇلۇش ئۈچۈن
كەلتۈرۈلەمدۇ؟ 22 چۈنكى يوشۇرۇلغان ھېچقانداق ئىش
ئاشكارىلانماي قالمايدۇ، شۇنىڭدەك ھەرقانداق مەخپىي ئىش يۈز
بەرگەندىن كېيىن ئايان بولماي قالمايدۇ. 23 ئاكىلغۇدەك قۇلىقى
بارلار بۇنى ئاكىلسۇن! 24 ئاكىلغانلىرىڭلارغا كۆڭۈل بۆلۈڭلار!
چۈنكى سىلەر [باشقىلارغا] قانداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچىسەڭلار،
سىلەرگىمۇ شۇنداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بېرىلىدۇ، ھەتتا
ئۈنىڭدىنمۇ كۆپ قوشۇپ بېرىلىدۇ. 25 چۈنكى كىمدە بار
بولسا، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ، ئەمما كىمدە يوق بولسا،
ھەتتا ئۇنىڭدا بار بولغانلىرىمۇ ئۇنىڭدىن مەھرۇم قىلىنىدۇ. 26 ئۇ
يەنە مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى يەنە بىرسىنىڭ
تۇپراققا ئۇرۇق چاچقىنىغا ئوخشايدۇ: 27 ئۇ ئۇخلايدۇ، ئورۇندىن
تۇرىدۇ، كېچە-كۈندۈزلەر ئۆتۈۋېرىپ، ئۇرۇق بىخ ئۇرۇپ
ئۆسىدۇ. لېكىن چاچقۇچى قانداق يول بىلەن ئۆسىدىغانلىقىنى
بىلمەيدۇ. 28 تۇپراق ئۆزلۈكىدىن ھوسۇل بېرىدۇ، ئۇرۇق ئاۋۋال
بىخ ئۇرىدۇ، كېيىن باش چىقىرىدۇ، ئاخىردا باشاقلار تولۇق
دان تۈتىدۇ. 29 دان پىشقاندا، [چاچقۇچى] دەرھال ئورغاق
سالىدۇ، چۈنكى ھوسۇل ۋاقتى كەلگەن بولىدۇ. 30 ئۇ يەنە
مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى نېمىگە ئوخشىتىمىز؟
يا كى قانداق بىر تەمسىل بىلەن سۈرەتلەپ بېرەلەيمىز؟ 31 ئۇ
گويا بىر تال قىچا ئۇرۇقىغا ئوخشايدۇ. ئۇ يەرگە تېرىلغاندا،
گەرچە يەر يۈزىدىكى بارلىق ئۇرۇقلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ كىچىكى
بولسىمۇ، 32 تېرىلغاندىن كېيىن، ھەرقانداق زىرائەتتىن ئېگىز
ئۆسۈپ شۇنداق چوڭ شاخلايدۇكى، ئاسماندىكى قۇشلارمۇ
ئۇنىڭ سايىسىگە قوندۇ. 33 ئۇ شۇنىڭغا ئوخشاش خالايىق
ئاكلاپ چۈشىنەلىگۈدەك نۇرغۇن تەمسىللەر بىلەن سۆز-
كالامنى يەتكۈزدى. 34 لېكىن تەمسىل كەلتۈرمەي تۇرۇپ
ئۇلارغا ھېچقانداق سۆز قىلمايتتى. لېكىن ئۆز مۇخلىسلىرى بىلەن
يالغۇز قالغىنىدا، ئۇلارغا ھەممىنى چۈشەندۈرۈپ بېرەتتى. 35 شۇ
كۈنى كەچ كىرگەندە، ئۇ ئۇلارغا: ـ دېگۈزنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتەيلى،
ـ دېدى. 36 خالايىقنى يولغا سېلىۋەتكەندىن كېيىن، ئۇلار
ئۇنى كېمىدە ئولتۇرغان پېتى ئېلىپ يۈرۈپ كېتىشتى. ئۇلار
بىلەن بىللە ماكىغان باشقا كېمىلەرمۇ بار ئىدى. 37 ۋە مانا،

ئەشەددىي قارا قۇيۇن چىقىپ كەتتى؛ شۇنىڭ بىلەن دولقۇنلار
كېمىنى ئۇرۇپ، سۇ ھالقىپ كىرىپ، كېمىگە توشاي دەپ
قالغاندى. 38 لېكىن ئۇ كېمىنىڭ ئاياغ تەرىپىدە ياستۇققا باش
قويۇپ ئۇيقۇغا كەتكەندى. ئۇلار ئۇنى ئويغىتىپ: ـ ئى ئۇستاز،
ھالاك بولۇۋاتقىنىمىزغا كارىڭ يوقمۇ؟ ـ دېدى. 39 ئۇ ئورنىدىن
تۇرۇپ، بورانغا تەنبىھ بېرىپ، دېڭىزغا: «تىنچلان! جىم بول!»
دېۋىدى، بوران توختاپ، چوڭقۇر بىر جىمجىتلىق ھۆكۈم
سۈردى. 40 ـ نېمىشقا شۇنچە قورقىسىلەر؟ سىلەردە قانداقسىگە
تېخىچە ئىشەنچ بولمايدۇ؟ ـ دېدى ئۇ ئۇلارغا. 41 ئۇلارنى ئىنتايىن
زور بىر قورقۇنچ باستى، ئۇلار بىر-بىرىگە: ـ بۇ ئادەم زادى
كىمدۇ؟ ھەتتا شامال ۋە دېڭىزمۇ ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىدىكەن-
ھە! ـ دەپ كېتىشتى.

5 ئۇلار دېڭىزنىڭ ئۇ قېتىغا، گادارالىقلارنىڭ يۇرتىغا يېتىپ
باردى. 2 ئۇ كېمىدىن چۈشۈشى بىلەنلا، ناپاك روھ چاپلاشقان
بىر ئادەم گۆر ئۆڭكۈرلىرىدىن چىقىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى.
3 ئۇ ئادەم ئۆڭكۈرلەرنى ماكان قىلغان بولۇپ، ھەتتا ئۇنى
ھېچكىم زەنجىرلەر بىلەنمۇ باغلىيالمايتتى. 4 چۈنكى كۆپ قېتىم
پۇت-قوللىرى كىشەن-زەنجىرلەر بىلەن باغلانغان بولسىمۇ،
ئۇ زەنجىرلەرنى ئۈزۈۋېتىپ، كىشەنلەرنى چېقىۋەتكەندى؛
ھېچكىم ئۇنى بويسۇندۇرالمىغاندى. 5 ئۇ كېچە-كۈندۈز
مازارلىقتا ۋە تاغلار ئارىسىدا توختاۋسىز ۋارقىراپ-جارقىراپ
يۈرەتتى، ئۆز-ئۆزىنى تاشلار بىلەن كېسىپ يارىلاندۇراتتى.
6 لېكىن ئۇ ئەيسانى يىراقتىن كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ
بېرىپ، سەجدە قىلدى 7 ۋە قاتتىق ئاۋازدا ۋارقىراپ: ـ
ھەممىدىن ئالىي خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا، سېنىڭ مېنىڭ بىلەن
نېمە كارىڭ! خۇدا ھەققى، سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي، مېنى
قىينىما! ـ دېدى 8 (چۈنكى ئەيسا ئۇنىڭغا: «ھەي ناپاك روھ،
ئۇنىڭدىن چىق!» دېگەندى). 9 ئۇ ئۇنىڭدىن: ـ ئىسمىڭ
نېمە؟ ـ دەپ سوردى. ـ ئىسمىم «قوشۇن» ـ چۈنكى سانىمىز
كۆپ، ـ دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. 10 ۋە ئۇ ئەيسادىن
ئۇلارنى بۇ يۇرتتىن ھەيدىۋەتمىگەيسەن، دەپ كۆپ ئۆتۈنۈپ
يالۋۇردى. 11 تاغ باغرىدا چوڭ بىر توپ توڭگۈز پادىسى
ئوتلاپ يۈرەتتى. 12 جىنلار ئۇنىڭغا: ـ بىزنى مۇشۇ توڭگۈزلارغا
ئەۋەتكىن، ئۇلارنىڭ ئىچىگە كىرىپ كېتىشكە يول قويغايسەن،
ـ دەپ يالۋۇرۇشتى. 13 ئەيسا دەرھال يول قويدى. شۇنىڭ
بىلەن ناپاك روھلار چىقىپ، توڭگۈزلارنىڭ تېنىگە كىرىشى
بىلەنلا، توڭگۈزلار تىك يارىدىن ئېتىلىپ چۈشۈپ، دېڭىزغا
غەرق بولدى. ئۇلار ئىككى مىڭغا يېقىن ئىدى. 14 توڭگۈز
باققۇچىلار بولسا ئۇ يەردىن قېچىپ، شەھەر-يېزىلاردا بۇ
ئىشلارنى پۈر قىلدى. شۇ يەردىكىلەر نېمە ئىش يۈز بەرگەنلىكىنى
كۆرگىلى چىقىشتى. 15 ئۇلار ئەيسانىڭ يېنىغا كەلدى ۋە
ئىلگىرى جىنلار چاپلىشىۋالغان ھېلىقى ئادەمنىڭ كېيىملەرنى
كىيىپ، ئەس-ھوشى جايىدا ئولتۇرغىنىنى ـ يەنى «قوشۇن
جىنلار» چاپلاشقان شۇ ئادەمنى كۆرۈپ، قورقۇپ كېتىشتى.
16 بۇ ۋەقەنى كۆرگەنلەر جىنلار چاپلاشقان ئادەمدە نېمە يۈز
بەرگەنلىكىنى ۋە توڭگۈزلارنىڭ ئاقىۋىتىنى خەلققە بايان قىلىپ
بەردى. 17 بۇنىڭ بىلەن خالايىق ئەيساغا: يۇرتلىرىمىزدىن چىقىپ
كەتكەيسەن، دەپ يالۋۇرۇشقا باشلىدى. 18 ئۇ كېمىگە
چىقىۋاتقاندا، ئىلگىرى جىنلار چاپلاشقان ھېلىقى ئادەم
ئۇنىڭدىن: مەنمۇ سەن بىلەن بىللە باراي، دەپ ئۆتۈندى. 19 لېكىن
ئۇ بۇنىڭغا ئۇنىماي: ـ ئۆز ئۆيىدىكىلىرىڭ ۋە يۇرتداشلىرىڭنىڭ
يېنىغا بېرىپ، ئۇلارغا پەرۋەردىگارنىڭ ساڭا شۇنچىلىك ئۇلۇغ
ئىشلارنى قىلىپ بەرگەنلىكىنى، ئۇنىڭ ساڭا رەھىم-شەپقەت
كۆرسەتكەنلىكىنى خەۋەرلەندۈرگىن، ـ دېدى. 20 ئۇ قايتىپ
بېرىپ، ئەيسانىڭ ئۆزىگە قانداق ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلغانلىقىنى «ئون
شەھەر رايونى»دا جار قىلىشقا باشلىدى. بۇنى ئاڭلىغانلارنىڭ
ھەممىسى تولىمۇ ھەيران قېلىشتى. 21 ئەيسا قايتىدىن كېمە بىلەن
دېڭىزنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتكەندە، زور بىر توپ خالايىق ئۇنىڭ
يېنىغا يىغىلدى؛ ئۇ دېڭىز بويىدا ئۇراتتى. 22 مانا، مەلۇم بىر
سىناگوگنىڭ چوڭى يائىرۇس ئىسىملىك بىر كىشى كەلدى. ئۇ
ئۇنى كۆرۈپ ئايىغىغا يېقىلىپ: ـ كىچىك قىزىم ئۆلەي دەپ
قالدى. بېرىپ ئۇنىڭغا قوللىرىڭنى تەگكۈزۈپ قويىسىڭىز، ئۇ
ساقىيىپ ياشىغاي! ـ دەپ قاتتىق يېلىندى. 24 ئەيسا ئۇنىڭ
بىلەن بىللە باردى. زور بىر توپ خالايىقمۇ ئولىشىپ قىستاشقان
ھالدا كەينىدىن مېڭىشتى. 25 خۇن تەۋرەش كېسىلىگە گىرىپتار

بولغىنىغا ئون ئىككى يىل بولغان بىر ئايال بار بولۇپ، 26 ئۇ
نۇرغۇن تېۋىپلارنىڭ قولىدا كۆپ ئازاب تارتىپ، بار-يوقىنى
خەجلەپ تۈگەتكەن بولسىمۇ، ھېچقانداق ئۈنۈمى بولماي،
تېخىمۇ ئېغىرلىشىپ كەتكەندى. 27 بۇ ئايال ئەيسا ھەققىدىكى
گەپلەرنى ئاڭلاپ، خالايىقىنىڭ ئوتتۇرىسىدن قىستىلىپ
كېلىپ، ئارقا تەرەپتىن ئۇنىڭ تونىنى سىلىدى. 28 چۈنكى
ئۇ كۆڭلىدە: «ئۇنىڭ تونىنى سىلىساملا ساقايماي قالمايمەن»
دەپ ئويلىغانىدى. 29 خۇن شۇئان توختاپ، ئايال كېسەل
ئازابىدىن ساقايتىلغانلىقىنى ئۆز تېنىدە سەزدى. 30 ئەيسا دەرھال
ۋۇجۇدىدىن قۇدرەتنىڭ چىققانلىقىنى سېزىپ، خالايىقنىڭ
ئىچىدە كەينىگە بۇرۇلۇپ: ــ كىيىمىمنى سىلىغان كىم؟ ــ دەپ
سوردى. 31 مۇخلىسلىرى ئۇنىڭغا: ــ خالايىقنىڭ ئۆزۈڭنى
قىستاپ مېڭىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇقلۇق، يەنە: «مېنى
سىلىغان كىم؟» دەپ سورايسەنغۇ؟ ــ دېيىشتى. 32 بىراق ئەيسا
ئۆزىنى سىلىغۇچىنى تېپىش ئۈچۈن تېخىچە ئەتراپىغا قاراۋاتاتتى.
33 ئۆزىدە نېمە ئىشنىڭ يۈز بەرگەنلىكىنى سەزگەن ئايال قورقۇپ-
تىترىگەن ھالدا كېلىپ ئۇنىڭ ئالدىغا يىقىلدى ۋە ئۇنىڭغا ھەقىقىي
ئەھۋالنى پۈتۈنلەي ئېيتتى. 34 ئۇ ئۇنىڭغا: ــ قىزىم، ئىشەنچىڭ
سېنى ساقايتتى! تىنچ-خاتىرجەملىكتە قايت! كېسىلىڭنىڭ
ئازابىدىن ساقايغىن، ــ دېدى. 35 ئۇ بۇ سۆزنى قىلىۋاتقاندا،
سىناگوگنىڭ چوڭنىڭ ئۆيىدىن بەزىلەر بەزىلەر كېلىپ ئۇنىڭغا:
قىزىڭىز ئۆلدى. ئەمدى ئۇستازنى نېمىشقا يەنە ئاۋارە قىلىسىز؟!
ــ دېيىشتى. 36 لېكىن ئەيسا بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ دەرھال
سىناگوگنىڭ چوڭىغا: قورقمىغىن! پەقەت ئىشەنچىتە بول! ــ
دېدى. 37 ئۇ پەقەت پېترۇس، ياقۇپ ۋە ياقۇپنىڭ ئىنىسى
يۇھاننا بىلەن يولغا چىقتى؛ باشقا ھېچكىمنىڭ ئۆزىگە بىلەن بىللە
بېرىشىغا يول قويمىدى. 38 ئۇ سىناگوگنىڭ چوڭىنىڭ ئۆيىگە
ئالدىغا كەلگەندە، قىيقاس-چۇقانىنى، خالايىقنىڭ قاتتىق ناله-
پەريات ۋە ئاھ-زار كۆتۈرگەنلىكىنى كۆرۈپ، 39 ئۆيگە كىرىپ
ئۇلارغا: ــ نېمىشقا قىيقاس-چۇقان ۋە ئاھ-زار كۆتۈرىسىلەر؟
بالا ئۇيقۇدا، ئۇخلاپ قالدى، ــ دېدى. 40 ئۇلار ئۇنى مەسخىرە
قىلىشتى؛ لېكىن ئۇ ھەممەيلەننى تاشقىرىغا چىقىرىۋېتىپ، بالىنىڭ
ئاتا-ئانىسىنى ۋە ئۆز ھەمراھلىرىنى ئېلىپ، بالا ياتقان ئۆيگە
كىردى. 41 ئۇ بالىنىڭ قولىنى تۇتۇپ، ئۇنىڭغا: «تالىتا كۇمى»
دېدى. بۇ سۆزنىڭ مەنىسى «قىزىم، ساڭا ئېيتىمەنكى، ئورنۇڭدىن
تۇر» دېگەنلىك ئىدى. 42 قىز دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ ماڭدى
(ئۇ ئون ئىككى ياشتا ئىدى). ئۇلار بۇ ئىشقا مۇتلەق ھەيران
قېلىشتى. 43 ئۇ ئۇلارغا بۇ ئىشنى ھېچكىمگە ئېيتماسلىقنى قاتتىق
تاپىلىدى، شۇنداقلا قىزغا يېگۈدەك بىرنېمە بېرىشنى ئېيتتى.

6 ئۇ ئۇ يەردىن كېتىپ، ئۆز يۇرتىغا كەلدى. ئۇنىڭ
مۇخلىسلىرىمۇ ئۇنىڭغا ئەگىشىپ باردى. 2 شابات كۈنى
كەلگەندە، ئۇ سىناگوگتا تەلىم بېرىشكە كىرىشتى. تەلىمنى
ئاڭلىغانلاردىن كۆپ ئادەم ئىنتايىن ھەيران بولۇشۇپ: ــ بۇ
ئادەم بۇلارغا نەدىن ئېرىشكەندۇ؟ ئۇنىڭغا مۇشۇنداق دانالىق
قانداق بېرىلگەن؟ ئۇنىڭ قولىدا مۇشۇنداق مۆجىزىلەر قانداق
يارىتىلىدىغاندۇ؟ 3 ئۇ ھېلىقى ياغاچچى ئەمەسمۇ، مەريەمنىڭ
ئوغلى، شۇنداقلا ياقۇپ، يوسە، يەھۇدا ۋە سىمونلارنىڭ
ئاكىسىغۇ؟ ئۇنىڭ سىڭىللىرىمۇ بۇ يەردە ئارىمىزدا تۇرۇۋاتمامدۇ؟ ــ
دېيىشتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنىڭغا ھەسەت-بىزارلىق بىلەن
قاردى. 4 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا ئۇلارغا: ــ ھەرقانداق پەيغەمبەر
باشقا يەرلەردە ھۆرمەتسىز قالمايدۇ، پەقەت ئۆز يۇرتى، ئۆز
ئۇرۇق-تۇغقانلىرى ئارىسىدا ۋە ئۆز ئۆيىدە ھۆرمەتكە سازاۋەر
بولمايدۇ، ــ دېدى. 5 شۇنىڭ بىلەن قوللىرىنى بىرقانچە بىمارنىڭ
ئۈستىگە تەگكۈزۈپ، ئۇلارنى ساقايتقاندىن باشقا، شۇ يەردە
ئۇ ھېچقانداق مۆجىزە يارىتالمىدى. 6 ۋە ئۇ ئۇلارنىڭ ئىمان-
ئىشەنچىسىزلىكىدىن ھەيران قالدى. 7 ئاندىن ئۇ ئەتراپتىكى يېزا-
كەنتلەرنى ئايلىنىپ تەلىم بەردى. ئۇ ئون ئىككىيلەننى يېنىغا
چاقىردى ۋە [خەلق ئارىسىغا] ئىككى-ئىككىدىن ئەۋەتىشكە
باشلىدى. ئۇ ئۇلارغا ناپاك روھلارنى ھەيدەش ھوقۇقىنى
بەردى؛ 8 ۋە ئۇلارغا: ــ سەپەردە يېنىڭلارغا ھاسىدىن
باشقا نەرسە ئېلىۋالماڭلار، نە خۇرجۇن نە نان ئېلىۋالماڭلار،
بەلۋاغقا پۇلمۇ سالماڭلار، 9 پۇتۇڭلارغا كەشلەرنى كىيىڭلار،
بىراق ئىككى يەكتەك كىيىۋالماڭلار، ــ دەپ تاپىلىدى. 10 ئۇ
يەنە: ــ [بىر يۇرتقا بارغىنىڭلاردا]، كىمنىڭ ئۆيىگە [قوبۇل
قىلىنىپ] كىرسەڭلار، ئۇ يۇرتتىن كەتكۈچە شۇ ئۆيدىلا

تۇرۇكلار. 11 قايسى يەردىكلەر سىلەرنى قوبۇل قىلمىسا، يېرىمنى دېسەكمۇ شۇنى بېرىمەن، ـ دېدى. 24 قىز سىرتقا
شۇنداقلا سۆزۈكلارنى ئاكلىمىسا، ئۇ يەردىن كەتكىنىكلاردا، چىقىپ، ئانىسىدىن: ـ نېمە تەلەپ قىلاي؟ ـ دەپ سوريۇدى،
ئۇلارغا ئاگاھ-گۇۋاھ بولسۇن ئۇچۇن ئايىغىكلاردىكى توپىنى ئانىسى: ـ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ كاللىسىنى تەلەپ قىل، ـ
قېقىۋېتىكلار! ـ دېدى. 12 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يولغا چىقىپ، دېدى. 25 قىز دەرھال پادىشاھنىڭ ئالدىغا ئالدىراپ كىرىپ:
كىشىلەرنى گۇناھلىرىغا توۋا قىلدۇشقا جار سېلىپ ئۇندىدى. ـ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ كاللىسىنى ھازىرلا بىر تەخسىگە
13 ئۇلار نۇرغۇن جىنلارنى ھەيدىدى، نۇرغۇن بىمارلارنى قويۇپ ئەكىلىشلىرىنى خالايمەن، ـ دېدى. 26 پادىشاھ بۇنىڭغا
زەيتۇن مېيى بىلەن مەسىھ قىلىپ ساقايتتى. 14 ئۇنىڭ نامى ناھايىتى ھەسرەت چەككەن بولسىمۇ، قەسەملىرى تۈپەيلىدىن
مەشھۇر بولغاچقا، ھېرود پادىشاھ ئۇنىڭ ھەققىدە ئاكلاپ: «بۇ ۋە داستىخاندا ئولتۇرغانلار ۋەجىدىن، ئۇنىڭغا بەرگەن سۆزىدىن
ئادەم [چوقۇم] تۇلۇمدىن تىرىلگەن چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيادۇر. يانغۇسى كەلمىدى. 27 شۇڭا پادىشاھ دەرھال بىر جاللات
شۇنىڭ ئۈچۈن مۇشۇ ئالاھىدە قۇدرەتلەر ئۇنىڭدا كۆچىنى ئەۋەتىپ، ئۇنىڭ كاللىسىنى ئېلىپ كېلىشنى ئەمر قىلدى. جاللات
كۆرسىتىدۇ» دەيتتى. 15 باشقىلار: «ئۇ ئىلياس [پەيغەمبەر]» زىندانغا بېرىپ يەھيانىڭ كاللىسىنى ئېلىپ، 28 ئۇنى بىر تەخسىگە
دېسە، يەنە بەزىلەر: «بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەردەك بىر پەيغەمبەر قويۇپ، قىزنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ ئۇنىڭغا بەردى. قىز ئۇنى
بولسا كېرەك» دېيىشەتتى. 16 بىراق بۇلارنى ئاكلىغان ھېرود: ئانىسىغا تاپشۇردى. 29 بۇ ئىشنى ئاكلىغان يەھيانىڭ مۇخلىسلىرى
ـ مەن كاللىسىنى ئالغان يەھيانىڭ ئۆزى شۇ ـ ئۇ تۇلۇمدىن كېلىپ، جەسىتنى ئېلىپ كېتىپ بىر قەبرىگە قويدى. 30 قايتىپ
تىرىلىپتۇ! ـ دېدى. 17 ھېرودنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى، ئۇ كەلگەن روسۇللار ئەيسانىڭ يېنىغا يىغىلدى، نېمە قىلغانلىرى
[ئۆگەي] ئاكىسى فىلىپنىڭ ئايالى ھېرودىيەنىڭ ۋەجىدىن ئادەم ھەم نېمە تەلىم بەرگەنلىرىنى ئۇنىڭغا مەلۇم قىلىشتى. 31 كېلىپ-
ئەۋەتىپ يەھيانى تۇتۇپ، زىندانغا تاشلىغاندى. چۈنكى ئۇ شۇ كېتىۋاتقانلار ناھايىتى كۆپلىكىدىن ئۇلارغا تاماقلىنىشقىمۇ
ئايال بىلەن نىكاھلانغاندى، يەھيا ھېرودقا [تەنبىھ بېرىپ]: ۋاقىت چىقمىدى. شۇڭا ئۇ ئۇلارغا: ـ يۇرۇكلار، مەن بىلەن
«ئاكاڭنىڭ ئايالىنى تارتىۋېلىشىڭ تەۋرات قانۇنىغا خىلاپ» خىلۋەت بىر جايغا بېرىپ، بىردەم ئارام ئېلىڭلار، ـ دېدى.
دەپ قايتا-قايتا دېگەندى. 19 شۇنىڭ ئۈچۈن ھېرودىيە يەھياغا 32 بۇنىڭ بىلەن ئۇلار كېمىگە چۈشۈپ، خىلۋەت بىر چۆل
ئاداۋەت ساقلايتتى؛ ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولغان بولسىمۇ، لېكىن يەرگە قاراپ ماڭدى. 33 بىراق نۇرغۇن كىشىلەر ئۇلارنىڭ
شۇنداق قىلالمايتتى. 20 چۈنكى ھېرود يەھيانى دىيانەتلىك ۋە كېتىۋاتقانلىقىنى بايقاپ، ئۇلارنى تونۇۋېلىۋىدى، ئەتراپتىكى
مۇقەددەس ئادەم دەپ بىلىپ، ئۇنىڭدىن قورقاتتى، شۇڭلاشقا بارلىق شەھەرلەردىن پىيادە يولغا چىقىپ، يۈگۈرۈپ، ئۇلاردىن
ئۇنى قوغدايتتى؛ ئۇ ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاكلىغان چاغلىردا ئالاقزادە بۇرۇن ئۇ يەرگە بېرىپ يىغىلىشتى. 34 ئەيسا كېمىدىن چۈشۈپ،
بولۇپ كېتەتتى، لېكىن يەنىلا سۆزلىرىنى ئاكلاشقا ئامراق زور بىر توپ ئادەمنى كۆرۈپ، ئۇلارنىڭ پادىچىسىز قوي
ئىدى. 21 ئەمما [ھېرودىيە كۆتكەن] پەيت ئاخىر يېتىپ كەلدى؛ پادىسىدەك بولغانلىقىغا ئىچ ئاغرىتتى. شۇڭا ئۇ ئۇلارغا كۆپ
ھېرود تۇغۇلغان كۈنىدە ئۆز ئەمەلدارلىرى، مىڭبېشىلىرى ئىشلارنى ئۆگىتىشكە باشلىدى. 35 كەچ كىرىپ قالغاندا،
ۋە گالىلىيە ئۆلكىسىدىكى كاتتا ئەربابلارنى زىياپەت بىلەن مۇخلىسلىرى ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: ـ بۇ چۆل بىر جاي ئىكەن،
كۈتۈۋالدى؛ 22 ھېلىقى ھېرودىيەنىڭ قىزى سورۇنغا چۈشۈپ كەچ كىرىپ كەتتى. 36 خالايىقنى يولغا سېلىۋەتكەن بولساڭ،
ئۇسسۇل ئويناپ بەردى. بۇ ھېرود ۋە ھەمداستىخان بولغانلارغا ئۇلار ئەتراپتىكى كەنت-قىشلاقلارغا بېرىپ، ئۆزلىرىگە نان
بەكمۇ ياراپ كەتتى. پادىشاھ قىزغا: ـ مەندىن نېمە تەلەپ سېتىۋالسۇن؛ چۈنكى ئۇلاردا يېگۈدەك نەرسە يوق، ـ دېدى.
قىلساڭ، شۇنى بېرىمەن، ـ دېدى. 23 ئاندىن ئۇ قەسەم قىلىپ 37 لېكىن ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن: ـ ئۇلارغا ئۆزۈڭلار ئوزۇق
يەنە: ـ مەندىن نېمە تەلەپ قىلساڭ، ھەتتا پادىشاھلىقىمنىڭ بېرىڭلار، ـ دېدى. مۇخلىسلار ئۇنىڭدىن: ـ ئىككى يۈز كۈمۈش

دىنارغا ئۇلارغا نان ئەكېلىپ ئۇلارنى ئوزۇقلاندۇرامدۇق؟ ـ
دەپ سوريدى. 38 ئەيسا ئۇلارغا: ـ قانچە نېنىڭلار بار؟ بېرىپ
قاراپ بېقىڭلار، ـ دېدى. ئۇلار قاراپ باققاندىن كېيىن: ـ
بەشى بار ئىكەن، يەنە ئىككى بېلىقمۇ بار ئىكەن، ـ دېيىشتى.
39 ئۇ ئۇلارغا كىشىلەرنى توپ-توپ قىلىپ يېشىل چىمەنده
ئولتۇرغۇزۇشنى بۇيرۇدى. 40 خالايىق يۈزدىن، ئەللىكتىن
سەپ-سەپ بولۇپ ئولتۇرۇشتى. 41 ئۇ بەش نان بىلەن ئىككى
بېلىقنى قولىغا ئېلىپ، ئاسمانغا قاراپ [خۇداغا] تەشەككۇر-
مەدھىيە ئېيتتى، ئاندىن نانلارنى ئوشتۇپ، كۆپچىلىككە تۈتۈپ
بېرىش ئۈچۈن مۇخلىسلىرىغا بېرىپ تۇراتتى؛ ئىككى بېلىقنىمۇ
ھەممەيلەنگە تارقىتىپ بەردى. 42 ھەممەيلەن يەپ تويۇندى.
43 [مۇخلىسلار] ئېشىپ قالغان نان ۋە بېلىق پارچىلىرىنى
لىق ئون ئىككى سېۋەتكە تېرىۋالدى. 44 نانلارنى يېگەن
ئەرلەرنىڭ سانىلا بەش مىڭچە ئىدى. 45 بۇ ئىشتىن كېيىنلا، ئۇ
مۇخلىسلىرىنى كېمىگە ئولتۇرغۇزۇپ: ئۆزۈم بۇ خالايىقنى يولغا
سېلىۋېتىمەن، سىلەر ئاكۇنچە دېڭىزنىڭ قارشى قىرغىقىدىكى
بەيت-سائىدا يېزىسىغا ئۆتۈپ تۇرۇڭلار، دەپ بۇيرۇدى.
46 ئۇلارنى يولغا سېلىۋەتكەندىن كېيىن، ئۇ دۇئا-تىلاۋەت قىلىش
ئۈچۈن تاغقا چىقتى. 47 كەچ كىرگەندە، كېمە دېڭىزنىڭ
ئوتتۇرىسىغا يەتكەندى، ئۇ ئۆزى يالغۇز قۇرۇقلۇقتا ئىدى. 48 ئۇ
مۇخلىسلىرىنىڭ پالاقنى كۆچەپ ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردى؛
چۈنكى شامال تەتۈر يۈنىلىشتە چىققانىدى. كېچە تۆتىنچى
جېسىمەك ۋاقتىدا، ئۇ دېڭىزنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ، مۇخلىسلىرى
تەرەپكە كەلدى ۋە ئۇلارنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ كېتىدىغاندەك
قىلاتتى. 49 لېكىن ئۇلار ئۇنىڭ دېڭىزنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ
كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنى ئالۋاستى ئوخشايدۇ، دەپ
ئويلاپ چۇقان سېلىشتى. 50 چۈنكى ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇنى
كۆرۈپ ساراسىمگە چۈشتى. لېكىن ئۇ دەرھال ئۇلارغا: ـ
يۈرەكلىك بولۇڭلار، بۇ مەن، قورقماڭلار! ـ دېدى. 51 ئۇ
كېمىگە، ئۇلارنىڭ يېنىغا چىققاندىلا، شامال توختىدى.
ئۇلار بۇنىڭدىن ھوشىدىن كەتكۈدەك دەرىجىدە قاتتىق ھەيران
قېلىشىپ، نېمىنى ئويلاشنى بىلمەيتتى؛ 52 چۈنكى ئۇلار نان
بېرىش [مۇجىزىسىنى] تېخىچە چۈشەنمىگەندى، ئۇلارنىڭ قەلبى
بىخۇد ھالەتتە تۇراتتى. 53 ئۇلار دېڭىزنىڭ قارشى تەرىپىگە
ئۆتۈپ، گىننىسارەت دېگەن يۇرتتا [قۇرۇقلۇققا] چىقىپ،
كېمىنى باغلاپ قويدى. 54 ئۇلار كېمىدىن چۈشۈشى بىلەنلا،
[خالايىق] ئۇنى دەرھال تونۇۋېلىپ، 55 ئەتراپتىكى ھەممە
جايلارغا يۈگۈرۈشۈپ باردى ۋە «ئۇ پالانچى يەرگە چۈشۈپتۇ»
دەپ ئاكلىشى بىلەنلا، بىمارلارنى زەمبىلگە سېلىپ، شۇ يەرگە
[ئۇنىڭ ئالدىغا] ئېلىپ بېرىشتى. 56 ئۇ مەيلى يېزا، مەيلى شەھەر
ياكى قىشلاقلارغا بارسۇن، خەلق ئاغرىقلارنى بازارلارغا ئېلىپ
چىقىپ ياتقۇزاتتى؛ ئۇلار ئۇنىڭدىن ئاغرىقلار ھېچ بولمىغاندا
سېنىڭ يېپىنچاكىنىڭ پېشىگە بولسىمۇ قولىنى تەككۈزۈۋالساق
دەپ ئۆتۈندى. ئۇنىڭغا قولىنى تەككۈزگەنلەرنىڭ ھەممىسى
ساقايدى.

7 بۇ چاغدا، پەرىسىيلەر ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىدىن بەزىلىرى
يېرۇسالېمدىن كېلىپ ئۇنىڭ ئالدىغا يىغىلدى؛ 2 شۇ پەرىسىيلەر ۋە
تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىدىن بەزىلىرىنىڭ تاماقنى
قولىنى يۇماي، يەنى «ناپاك» ھالدا يەۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ،
ئۇنىڭدىن: ـ مۇخلىسلىرىڭ نېمىشقا ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ ئەنئەنىلىرىگە
رىئايە قىلماي، بەلكى يۇيۇلمىغان قوللىرى بىلەن تاماق يەيدۇ؟
ـ دەپ سوراشتى (چۈنكى پەرىسىيلەر ۋە پۈتۈن يەھۇدىيلار
ئاتا-بوۋىلىرى تەرىپىدىن قالدۇرۇلغان ئەنئەنىنى چىڭ تۇتقاچقا،
تاۋۇال قوللىرىنى ئەستايىدىللىق بىلەن يۇمىسا، تاماق يېمەيدۇ.
شۇنىڭدەك بازاردىن قايتىپ كەلگەندىمۇ، ئۇلار قول يۇماي
بىرنەرسە يېمەيدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، پىيالە-قەدەھ، داس-
چۆگۈن ۋە مىس قاچىلار ۋە دىۋانلارنى يۇيۇش توغرىسىدا
تاپشۇرۇلغان نۇرغۇنلىغان ئەنئەنىلەردىمۇ چىڭ تۇرىدۇ). 6 ئۇ
ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ يەشايا پەيغەمبەر سىلەر
ساختىپەزلەر توغرا ئاللاردا ئالدىنئالا توپتوغرا بېشارەت بەرگەن!
[ئۇنىڭ] يازمىسىدا پۈتۈلگەندەك: ـ «مۇشۇ خەلق ئاغزىدا مېنى
ھۆرمەتلىگىنى بىلەن، بىراق قەلبى مەندىن يىراق؛ 7 ئۇلار ماڭا
بېھۇدە ئىبادەت قىلىدۇ؛ ئۇلارنىڭ ئۆگەتكەن تەلىملىرى پەقەت
ئىنسانلاردىن چىققان پەتۋالارلا، خالاس». 8 چۈنكى سىلەر
خۇدانىڭ ئەمرىنى تاشلاپ قويۇپ، ئىنسانلارنىڭ ئەنئەنىسىنى

چىك تۇتۇۋالدىكەنسىلەر ـ داس-چۆگۈن، پىياله-قەدەھلەرنى
يۇيۇش ۋە شۇنىڭغا ئوخشاپ كېتىدىغان نۇرغان باشقا ئىشلارنى
ئەتىنەنە قىلىپ يۈرىسىلەر. 9 ئۇ ئۇلارغا يەنە مۇنداق دېدى: ـ
سىلەر تۆزلىرىڭلارنىڭ ئەتىنەنسىنى چىك تۇتمىز دەپ خۇدانىڭ
ئەمرىنى ئەپچىللىك بىلەن بىر چەتكە قايرىپ قويدۇڭلار! 10 چۈنكى
مۇسا [پەيغەمبەر]: «ئاتا-ئاناڭنى ھۆرمەت قىل» ۋە «ئاتىسى
ياكى ئانىسىنى ھاقارەتلىگەنلەر ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنسۇن» دەپ
ئەمر قىلغان. 11 لېكىن سىلەر: ـ بىرسى «ئاتىسى ياكى ئانىسىغا: ـ
مەن سىلەرگە ياردەم بەرگۈدەك نەرسىلەرنى ئاللىقاچان «قۇربان
قىلىپ» خۇداغا ئاتىۋەتتىم ـ دېسىلا، 12 شۇ كىشىنىڭ ئاتا-
ئانىسىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشقا بولمايدۇ، دەپ تۇگىتىسىلەر.
13 شۇنداق قىلىپ، سىلەر [ئەۋلادلىرىڭلارغا] تاپشۇرغان
ئەتىنەنەڭلەرنى دەپ خۇدانىڭ ئەمرىنى يوققا چىقىرىۋەتتىڭلار،
ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش كۆپ ئىشلارنى قىلىسىلەر. 14 ئاندىن
خالايىقنى يەنە يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا: ـ ھەممىڭلار ماڭا
قۇلاق سېلىڭلار ۋە شۇنى چۈشىنىڭلاركى، 15 ئىنسانلىنىڭ
سىرتىدىن ئىچىگە كىرىدىغان نەرسىلەرنىڭ ھېچقانداقتى ئۇنى
ناپاك قىلمايدۇ، بەلكى ئۆز ئىچىدىن چىقىدىغان نەرسىلەر بولسا،
ئۇلار ئىنسانىنى ناپاك قىلىدۇ. 16 ئاڭلىغۇدەك قۇلىقى بارلار
بۇنى ئاڭلىسۇن! ـ دېدى. 17 ئۇ خالايىقتىن ئايرىلىپ ئۆيگە
كىرگەندە، مۇخلىسلىرى ئۇنىڭدىن بۇ تەمسىل ھەققىدە سوريدى.
18 ئۇ ئۇلارغا: ـ سىلەرمۇ تېخىچە چۈشەنمەي يۈرۈۋاتامسىلەر؟!
سىرتتىن ئىنسانلىنىڭ ئىچىگە كىرىدىغان ھەرقانداق نەرسىنىڭ ئۇنى
ناپاك قىلالمايدىغانلىقىنى تونۇپ يەتمەيۋاتامامسىلەر؟ 19 [سىرتتىن
كىرگەن نەرسە] ئىنسانلىنىڭ قەلبىگە ئەمەس، ئاشقازىنىغا كىرىدۇ،
ئاندىن ئۇ يەردىن تەرەت بولۇپ تاشلىنىدۇ، ـ دېدى (ئۇ بۇ
گەپنى دېيىش بىلەن، ھەممە يېمەكلىكلەرنى ھالال قىلىۋەتتى).
20 ئۇ يەنە سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: ـ ئىنسانلىنىڭ ئىچىدىن
چىقىدىغىنىلا، ئىنسانىنى ناپاك قىلىدۇ. 21 چۈنكى شۇلار ـ
يامان نىيەتلەر، زىناخورلۇق، جىنسىي بۇزۇقلۇقلار، قاتىللىق،
ئوغرىلىق، ئاچكۆزلۈك، رەزىللىكلەر، ئالدامچىلىق، شەھۋانىلىق،
ھەسەتخورلۇق، تىل-ئاھانەت، تەكەبىۋرلۈق ۋە ھاماقەتلىكلەر
ئىنسانلىنىڭ ئىچىدىن، يەنى ئۇنىڭ قەلبىدىن چىقىدۇ 23 ـ بۇ رەزىل
ئىشلارنىڭ ھەممىسى ئىنسانلىنىڭ ئىچىدىن چىقىپ، ئۇزىنى ناپاك
قىلىدۇ. 24 ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، تۇر ۋە زىدون
ئەتراپىدىكى رايونلارغا باردى ۋە بىر ئۆيگە كىردى. گەرچە
ئۇ بۇنى ھېچكىم بىلمىسۇن دېگەن بولسىمۇ، لېكىن يوشۇرۇپ
قالالمىدى. 25 دەرۋەقە، ناپاك روھ چاپلاشقان كىچىك
بىر قىزنىڭ ئانىسى ئۇنىڭ توغرىسىدىكى خەۋەرنى ئاڭلىغان
ھامان يېتىپ كېلىپ، ئۇنىڭ ئايىغىغا يېقىلدى 26 (ئايال يۇنانلىق
بولۇپ، سۇرىيە ئۇلكىسىدىكى فەنىكىي مىللىتىدىن ئىدى). ئۇ
ئۇنىڭدىن قىزىدىن جىننى ھەيدىۋېتىشنى ئۆتۈندى. 27 لېكىن
ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئالدى بىلەن باللار قورسىقىنى تويغۇزسۇن؛
چۈنكى باللارنىڭ نېنىنى كىچىك ئىتلارغا تاشلاپ بېرىش
توغرا ئەمەس، ـ دېدى. 28 لېكىن ئۇ بۇنىڭغا جاۋابەن: ـ
دۇرۇس، ئى رەب، بىراق ھەتتا ئىتلارمۇ ئۈستەل ئاستىدا
تۇرۇپ باللاردىن چۈشكەن نان ئۆۋاقلىرىنى يەيدىغۇ، ـ دېدى.
29 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ سېنىڭ مۇشۇ سۆزۈڭۈڭ تۈپەيلىدىن يولۇڭغا
قايت، جىن قىزىڭدىن چىقىپ كەتتى، ـ دېدى. 30 ئايال
ئۆيىگە قايتىپ كەلگەندە، مانا قىز كارىۋاتتا ياتاتتى، جىن
ئۇنىڭدىن چىقىپ كەتكەندى. 31 ئەيسا يەنە تۇر ۋە زىدون
شەھىرىنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلاردىن چىقىپ، «ئون شەھەر»
رايونى ئوتتۇرىسىدىن ئۆتۈپ، يەنە گاللىلىيە دېڭىزىغا كەلدى.
32 خالايىق ئۇنىڭ ئالدىغا تىلى ئېغىر، گاس بىر ئادەمنى ئېلىپ
كېلىپ، ئۇنىڭ ئۈچىسىغا قولۇڭنى تەگكۈزۈپ قويىساڭ، دەپ
ئۆتۈنۈشتى. 33 ئۇ ئۇ ئادەمنى خالايىقتىن ئايرىپ بىر چەتكە
تارتىپ، بارماقلىرىنى ئۇنىڭ قۇلاقلىرىغا تىقتى، تۈكۈرۈپ،
[بارمىقىنى] ئۇنىڭ تىلىغا تەگكۈزدى. 34 ئاندىن ئۇ ئاسمانغا
قاراپ ئۇھ تارتىپ خورسىنغاندىن كېيىن، ئۇ ئادەمگە: «ئەففاتا»
(مەنىسى «ئېچىل») دېدى. 35 ئۇ ئادەمنىڭ قۇلاقلىرى دەرھال
ئېچىلىپ، تىلىمۇ ئېچىلىپ راۋان گەپ قىلىشقا باشلىدى. 36 ئەيسا
ئۇلارغا بۇنى ھېچكىمگە ئېيتماسلىقنى تاپىلىدى. لېكىن ئۇلارغا
ھەرقانچە تاپىلىغان بولسىمۇ، بۇ خەۋەرنى يەنىلا شۇنچە كەڭ
تارقىتىۋەتتى. 37 خالايىق [بۇ ئىشقا] مۇتلەق ھەيران قېلىشىپ:
ھەسەتخورلۇق، تىل-ئاھانەت، تەكەبىۋرلۈق ۋە ھاماقەتلىكلەر ـ ئۇ ھەممە ئىشلارنى قالتىس قىلىدىكەن! ھەتتا گاسلارنى
ئاڭلايدىغان، گاچىلارنى سۆزلەيدىغان قىلىدىكەن، ـ دېيىشتى.

8 شۇ كۈنلەردە، يەنە زور بىر توپ خالايىق يىغىلغانىدى.
ئۇلارنىڭ يېگۈدەك ھېچنېمىسى بولمىغاچقا، ئۇ مۇخلىسلىرىنى
يېنىغا چاقىرىپ: 2 ـ بۇ خالايىققا ئىچىم ئاغرىيدۇ. چۈنكى
ئۇلار مېنىڭ يېنىمدا تۈرغىلى ئۈچ كۈن بولدى، ئۇلاردا
يېگۈدەك ھېچنەرسىمۇ قالمىدى. 3 ئۇلارنى ئۆيلىرىگە ئاچ
قورساق قايتۇرسام، يولدا ھالدىن كېتىشى مۇمكىن. چۈنكى
بەزىلىرى يىراقتىن كەلگەنكەن، ـ دېدى. 4 مۇخلىسلىرى
بۇنىڭغا جاۋابەن: ـ بۇنداق خىلۋەت بىر جايدا بۇ كىشىلەرنى
تويدۇرغۇدەك نانىنى نەدىن تاپقىلى بولسۇن؟ ـ دېيىشتى. 5 ـ قانچە
نېنىڭلار بار؟ ـ دەپ سوردى ئۇ. يەتتە، ـ دېيىشتى ئۇلار.
6 بۇنىڭ بىلەن ئۇ خەلقنى يەردە ئولتۇرۇشقا بۇيرۇدى. ئاندىن
يەتتە نانىنى قولىغا ئالدى ۋە [خۇداغا] تەشەككۇر-مەدھىيە
ئېيتىپ ئوشتۇپ، كۆپچىلىككە تۈتۈشقا مۇخلىسلىرىغا بەردى.
ئۇلار خالايىققا ئۈلەشتۈرۈپ بەردى. 7 [مۇخلىسلاردا] يەنە
بىرقانچە كىچىك بېلىقمۇ بار ئىدى. ئۇ خۇداغا تەشەككۇر
ئېيتىپ ئۇلارنى بەركەتلەپ، مۇخلىسلىرىغا ئۈلەشتۈرۈپ بېرىشنى
ئېيتتى. 8 خالايىق تويغۇچە يېدى؛ ئۇلار ئېشىپ قالغان
پارچىلارنى يەتتە سېۋەتكە تېرىۋالدى. 9 يېگەنلەر تۆت مىڭچە
كىشى ئىدى. ئۇ ئۇلارنى يولغا سالدى، 10 ئاندىن مۇخلىسلىرى
بىلەن بىللە دەرھال كېمىگە چۈشۈپ، دالمانۇتا تەرەپلىرىگە
باردى. 11 پەرىسىيلەر چىقىپ، ئۇنى سىناش مەقسىتىدە
ئۇنىڭدىن بىزگە ئاسماندىن بىر مۆجىزىلىك ئالامەت كۆرسەتسەڭ،
دەپ تەلەپ قىلىشىپ، ئۇنىڭ بىلەن مۇنازىرىلەشكىلى تۇردى.
12 ئۇ ئىچىدە بىر ئۇلۇغ-كىچىك تىنىپ: ـ بۇ دەۋر نېمىشقا بىر
«مۆجىزىلىك ئالامەت»نى ئىستەپ يۈرىدۇ؟ شۇنى سىلەرگە
بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، بۇ دەۋرگە ھېچقانداق مۆجىزىلىك
ئالامەت كۆرسىتىلمەيدۇ، ـ دېدى. 13 ئاندىن ئۇلاردىن
ئايرىلىپ، يەنە كېمىگە چىقىپ، دېڭىزنىڭ ئۇ چېتىگە ئۆتۈپ
كەتتى. 14 مۇخلىسلار نان ئېلىپ كېلىشنى ئۇنتۇغان بولۇپ،
كېمىدە بىر تال ناندىن باشقا يەيدىغىنى يوق ئىدى. 15 ئۇ
ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ: ـ ئېھتىيات قىلىڭلار، پەرىسىيلەرنىڭ
ئېچىتقۇسى ۋە ھېرودنىڭ ئېچىتقۇسىدىن ھېزى بولۇڭلار، ـ دېدى.
16 مۇخلىسلار ئۆزئارا مۇلاھىزىلىشىپ: ـ ئۇنىڭ بۇنداق دېيىشى
نان ئەكەلمىگەنلىكىمىزدىن بولسا كېرەك، ـ دېيىشتى. 17 ئەيسا
ئۇلارنىڭ نېمە [دېيىشۋاتقانلىقىنى] بىلىپ: ـ نېمىشقا نان يوقلۇقى
توغرىسىدا مۇلاھىزە قىلىسىلەر؟ سىلەر تېخىچە پەم-پاراسەت يا كى
چۈشىنىچىگە ئىگە بولمىدىڭلارمۇ؟ قەلبلىرىڭلار تېخىمۇ بېخۇدلىشىپ
كېتىۋاتامدۇ؟ 18 كۆزۈڭلار تۇرۇپ كۆرمەيۋاتامسىلەر؟
قۇلىقىڭلار تۇرۇپ ئاڭلىمايۋاتامسىلەر؟ ئېسىڭلاردا يوقمۇ؟
19 بەش مىڭ كىشىگە بەش نانىنى ئوشتۇغىنىمدا، پارچىلارغا
لىق تولغان قانچە كىچىك سېۋەتنى يىغۋالدىڭلار؟ ـ دېدى.
ـ ئون ئىككىنى، ـ جاۋاب بەردى ئۇلار. 20 ـ يەتتە نانىنى
تۆت مىڭ كىشىگە ئوشتۇغىنىمدا، پارچىلارغا لىق تولغان قانچە
سېۋەتنى يىغۋالدىڭلار؟ ـ دېدى ئۇ. ـ يەتتىنى، ـ جاۋاب
بەردى ئۇلار. 21 ئۇ ئۇلارغا: ـ ئۇنداقتا، قانداقسىگە سىلەر
تېخى چۈشىنىمەيسىلەر؟ ـ دېدى. 22 ئۇلار بەيت-سائىدا يېزىسىغا
كەلدى؛ خالايىق بىر كور ئادەمنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ،
ئۇنىڭغا قولۇڭنى تەككۈزۈپ قويساڭ، دەپ ئۆتۈندى. 23 ئۇ
كور ئادەمنىڭ قولىدىن تۇتۇپ يېزىنىڭ سىرتىغا يېتىلەپ باردى؛
ئۇنىڭ كۆزلىرىگە تۈكۈرۈپ، ئۈستىگە قوللىرىنى تەككۈزۈپ: ـ
بىرەر نەرسە كۆرۈۋاتامسەن؟ ـ دەپ سوردى. 24 ئۇ بېشىنى
كۆتۈرۈپ: ـ كىشىلەرنى كۆرۈۋاتىمەن؛ ئۇلار خۇددى مېڭىپ
يۈرۈۋاتقان دەرەخلەردەك كۆرۈنۈۋاتىدۇ، ـ دېدى. 25 ئاندىن
ئۇ قايتىدىن قوللىرىنى ئۇ ئادەمنىڭ كۆزلىرىگە تەككۈزدى. ئۇ
كۆزلىرىنى ئېچىۋىدى، كۆزلىرى ئەسلىگە كېلىپ، ھەممە نەرسىنى
ئېنىق كۆردى. 26 ئەيسا ئۇنى ئۆيىگە قايتۇرۇپ: ـ يېزىغىمۇ
كىرمە، يا كى يېزىدىكى ھېچكىمگە بۇ ئىشنى ئۇقتۇرما، ـ دەپ
تاپىلىدى. 27 ئەيسا مۇخلىسلىرى بىلەن چىقىپ قەيسەرىيە-
فىلىپپى رايونىغا قاراشلىق كەنت-يېزىلارغا باردى. يولدا ئۇ
مۇخلىسلىرىدىن: ـ كىشىلەر مېنى كىم دەيدۇ؟ ـ دەپ سوردى.
28 ئۇلار ئۇنىڭغا: ـ بەزىلەر سېنى چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا، بەزىلەر
ئىلياس [پەيغەمبەر] ۋە يەنە بەزىلەر ئىلگىرىكى پەيغەمبەرلەردىن
بىرى دەپ قارايدىكەن، ـ دەپ جاۋاب بېرىشتى. 29 ئۇ
ئۇلاردىن: ـ ئەمدى سىلەرچۇ، سىلەر مېنى كىم دەپ بىلىسىلەر؟
ـ دەپ سوردى. پېترۇس جاۋابەن: ـ سەن مەسىھدۇرسەن، ـ
دېدى. 30 ئۇ ئۇلارغا ئۆزى توغرۇلۇق ھېچكىمگە تىنماسلىقنى

جددىي تاپىلدى. 31 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىنسانئوغلىنىڭ نۇرغۇن
ئازاب-ئوقۇبەت تارتىشى، ئاقساقاللار، باش كاھىنلار ۋە
تەۋرات ئۇستازلىرى تەرىپىدىن چەتكە قېقىلىشى، ئۆلتۈرۈلۈشى
ۋە ئۈچ كۈندىن كېيىن تىرىلدۈرۈلۈشى مۇقەررەر ئىكەنلىكىنى
[مۇخلىسلىرىغا] ئۆگىتىشكە باشلىدى. 32 ئۇ بۇ ئىشنى ئوچۇق-
ئاشكارا سۆزلەپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن پېترۇس ئۇنى بىر چەتكە
تارتىپ، ئۇنى ئەيىبلەشكە باشلىدى. 33 لېكىن ئۇ بۇرۇلۇپ
مۇخلىسلىرىغا قاراپ، پېترۇسنى ئەيىبلەپ: ـ ئارقامغا ئۆت،
شەيتان! سېنىڭ ئويلىغانلىرىڭ خۇدانىڭ ئىشلىرى ئەمەس،
ئىنسانىڭ ئىشلىرىدۇر، ـ دېدى. 34 ئاندىن مۇخلىسلىرى
بىلەن خالايىقنىمۇ چاقىرىپ مۇنداق دېدى: ـ كىمدەكىم
ماڭا ئەگىشىشنى نىيەت قىلسا، ئۆزىدىن كېچىپ، ئۆزىنىڭ
كرېستىنى كۆتۈرۈپ ماڭا ئەگەشسۇن! 35 چۈنكى كىمدەكىم
ئۆز جېنىنى قۇتقۇزاي دېسە، چوقۇم ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ؛
لېكىن كىمدەكىم مەن ئۈچۈن ۋە خۇش خەۋەر ئۈچۈن ئۆز
جېنىدىن مەھرۇم بولسا، ئۇنى قۇتقۇزىدۇ. 36 چۈنكى بىر ئادەم
پۈتكۈل دۇنياغا ئىگە بولۇپ، جېنىدىن مەھرۇم قالسا، بۇنىڭ
نېمە پايدىسى بولسۇن؟! 37 ئۇ نېمىسىنى جېنىغا تېگىشسۇن؟!
38 چۈنكى كىمدەكىم زىناخور ۋە گۇناھكار بۇ دەۋر ئالدىدا
مەندىن ۋە مېنىڭ سۆزلىرىمدىن نومۇس قىلسا، ئىنسانئوغلىمۇ
ئاتىسىنىڭ شان-شەرىپى ئىچىدە مۇقەددەس پەرىشتىلەر بىلەن
بىللە كەلگىنىدە، ئۇنىڭدىن نومۇس قىلىدۇ.

9 ئۇ ئۇلارغا يەنە: ـ مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، بۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ ئارىسىدىن ئۆلۈمنىڭ تەمىنى
تېتىشتىن بۇرۇن جەزمەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ كۈچ-
قۇدرەت بىلەن كەلگەنلىكىنى كۆرىدىغانلار باردۇر. 2 ۋە
ئالتە كۈندىن كېيىن، ئەيسا پېترۇس، ياقۇپ ۋە يۇھاننانى
ئايرىپ ئېلىپ، ئېگىز بىر تاغقا چىقتى. ئۇ يەردە ئۇنىڭ
سىياقى ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئۆزگىرىپ، 3 كىيىملىرى
يەر يۈزىدىكى ھېچبىر ئاقارتقۇچىمۇ ئاقارتالمىغۇدەك دەرىجىدە
پارقىراپ قاردەك ئاپئاق بولدى. 4 ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدا
مۇسا ۋە ئىلياس [پەيغەمبەرلەر] تۈيۈقسىز كۆرۈندى؛ ئۇلار
ئەيسا بىلەن سۆزلىشىۋاتقانىدى. 5 پېترۇس بۇ ئىشقا جاۋابەن
ئەيساغا: ـ ئۇستاز، بۇ يەردە بولغىنىمىز ئىنتايىن ياخشى بولدى!
بىرىنى ساڭا، بىرىنى مۇساغا، يەنە بىرىنى ئىلياسقا ئاتاپ بۇ
يەرگە ئۈچ كەپە ياسايلى! ـ دېدى 6 (چۈنكى پېترۇس نېمە
دېيىشىنى بىلمەي قالغانىدى، چۈنكى ئۇلار قورقۇنچقا چۆمۈپ
كەتكەنىدى). 7 تۈيۈقسىز بىر پارچە بۇلۇت ئۇلارنى قاپلىۋالدى
ۋە بۇلۇتتىن: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇمدۇر؛ ئۇنىڭغا قۇلاق
سېلىڭلار!» دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى. 8 ئۇلار لا پىيىدە ئەتراپىغا
قارىشىۋىدى، لېكىن يەنە ھېچكىمنى كۆرمىدى، ئۆز يېنىدا
پەقەت ئەيسانىلا كۆردى. 9 ئۇلار تاغدىن چۈشۈۋاتقاندا، ئەيسا
ئۇلارغا، ئىنسانئوغلى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلمىگۈچە، كۆرگەنلىرىنى
ھېچكىمگە ئېيتماسلىقنى ئەمر قىلىپ تاپىلدى. 10 ئۇلار ئۇنىڭ
بۇ سۆزىنى كۆڭلىگە پۈكۈپ، «ئۆلۈمدىن تىرىلىش» دېگەننىڭ
زادى نېمە ئىكەنلىكى ھەققىدە ئۆزئارا مۇلاھىزىلەشتى. 11 ئۇلار
ئۇنىڭدىن يەنە: ـ تەۋرات ئۇستازلىرى نېمە ئۈچۈن: «ئىلياس
[پەيغەمبەر مەسىھ كېلىشتىن] ئاۋۋال قايتىپ كېلىشى كېرەك»
دېيىشىدۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. 12 ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن: ـ
ئىلياس [پەيغەمبەر] دەرۋەقە [مەسىھتىن] ئاۋۋال كېلىدۇ، ئاندىن
ھەممە ئىشنى ئورنىغا كەلتۈرىدۇ؛ ئەمدى نېمىشقا مۇقەددەس
يازمىلاردا ئىنسانئوغلى كۆپ ئازاب-ئوقۇبەت چېكىدۇ ۋە
خورلىنىدۇ، دەپ پۈتۈلگەن؟ 13 لېكىن مەن سىلەرگە شۇنى
ئېيتايكى، ئىلياس [پەيغەمبەر] دەرھەقىقەت كەلدى ۋە دەل
مۇقەددەس يازمىلاردا ئۇ ھەققىدە پۈتۈلگەندەك، كىشىلەر
ئۇنىڭغا نېمىنى خالىسا شۇنداق قىلدى. 14 ئۇلار مۇخلىسلارنىڭ
يېنىغا قايتىپ بارغىنىدا، زور بىر توپ ئادەملەرنىڭ ئۇلارنىڭ
ئەتراپىغا ئولىشىۋالغانلىقىنى، بىرنەچچە تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭ ئۇلار
بىلەن مۇنازىرە قىلىشىۋاتقانلىقىنى كۆردى. 15 ئۇنى كۆرگەن
پۈتۈن خالايىق ئىنتايىن ھەيران بولۇشتى ۋە يۈگۈرۈپ كېلىپ
ئۇنىڭ بىلەن سالاملاشتى. 16 ئۇ ئۇلاردىن: ـ ئۇلار بىلەن
نېمە توغرۇلۇق مۇنازىرە قىلىشىۋاتىسىلەر، ـ دەپ سوردى.
17 خالايىقتىن بىرەيلەن ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، مەن ئوغلۇمنى سېنىڭ
ئالدىڭغا ئېلىپ كەلدىم، چۈنكى ئۇنىڭغا گاچا قىلغۇچى بىر
روھ چاپلىشىۋالغان. 18 ھەر قېتىم روھ ئۇنى چىرمىۋالسا،

ئۇنى تارتىشتۇرۇپ يېقىتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بالىنىڭ ئاغزى
كۆپۈكلىشىپ، چىشلىرى كىرىشىپ كېتىدۇ؛ قاقشال بولۇپ
قالىدۇ. مۇخلىسلىرىڭدىن جىننى ھەيدىۋەتكەيسىلەر دەپ تىلدىم،
بىراق ئۇلار قىلالمىدى، ـ دېدى. 19 ئۇ جاۋابەن: ـ ئەي
ئېتىقادسىز دەۋر، سىلەر بىلەن قاچانغىچە تۇراي؟! مەن سىلەرگە
يەنە قاچانغىچە سەۋر قىلاي؟ ـ بالىنى ئالدىمغا ئېلىپ كېلىڭلار ـ
دېدى. 20 ئۇلار بالىنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ئەيسانى
كۆرۈش بىلەنلا روھ بالىنىڭ پۇتۇن بەدىنىنى تارتىشتۇرۇۋەتتى.
بالا يېقىلىپ، ئاغزىدىن كۆپۈك چىققان پېتى يەردە يۇمىلاپ
كەتتى. 21 ئۇ بالىنىڭ ئاتىسىدىن: ـ بۇ ئىش بېشىغا كەلگىنىگە
قانچە ئۆزۈن بولدى؟ ـ دەپ سوردى. ئۇ: ـ كىچىكىدىن
تارتىپ شۇنداق، 22 جىن ئۇنى ھالاك قىلىش ئۈچۈن كۆپ
قېتىم ئوتقا ۋە سۇغا تاشلىدى. ئەمدى بىر ئامال قىلالىساڭ،
بىزگە ئىچ ئاغرىتىپ شاپائەت قىلغايسەن! ـ دېدى. 23 ئەيسا
ئۇنىڭغا: ـ «قىلالىساڭ!» دەيسەنغۇ! ئىشەنچىتە بولغان ئادەمگە
ھەممە ئىش مۇمكىندۇر! ـ دېدى. 24 بالىنىڭ ئاتىسى دەرھال:
ـ مەن ئىشىنىمەن؛ ئىشەنچىسىزلىكىمگە مەدەت قىلغايسەن! ـ
دېدى يىغلاپ ئىدا قىلىپ. 25 ئەمدى ئەيسا كۆپچىلىكنىڭ
يۈگۈرۈشۈپ كەلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ھېلىقى ناپاك روھقا
تەنبىھ بېرىپ: ـ ئەي ئادەمنى گاس ۋە گاچا قىلغۇچى روھ!
بۇيرۇق قىلىمەنكى، ئۇنىڭدىن چىق، ئىككىنچى كىرگۈچى
بولما! ـ دېدى. 26 شۇ ھامان جىن بىر چىرقىرىدى-دە، بالىنى
دەھشەتلىك تارتىشتۇرۇپ، ئۇنىڭدىن چىقىپ كەتتى. بالا
تۇلۇكتەك يېتىپ قالدى، خالايىقنىڭ كۆپىنچىسى «ئۇ ئۆلدى!»
دېيىشتى. 27 لېكىن ئەيسا بالىنى قولىدىن تۇتۇپ يۈلدى، بالا
ئورنىدىن تۇردى. 28 ئەيسا ئۆيگە كىرگەندىن كېيىن، مۇخلىسلىرى
ئۇنىڭ بىلەن يالغۇز قالغاندا ئۇنىڭدىن: ـ بىز نېمە ئۈچۈن جىننى
ھەيدىۋېتەلمىدۇق؟ ـ دەپ سوراشتى. 29 ئۇ ئۇلارغا: ـ بۇ خىل
[جىن] دۇئا ۋە روزىدىن باشقا يول بىلەن چىقىرىلماس، ـ دېدى.
30 ئۇلار شۇ يەردىن ئايرىلىپ، گالىلىيەدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى.
بىراق ئۇ بۇنى ھېچكىمنىڭ بىلىشىنى خالىمايتتى. 31 چۈنكى ئۇ
مۇخلىسلىرىغا: ـ ئىنسانئوغلى ئىنسانلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلۇپ،
ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرىدۇ. ئۆلتۈرۈلۈپ ئۈچ كۈندىن كېيىن ئۇ
تىرىلىدۇ، ـ دېگەن تەلىمنى بېرىۋاتاتتى. 32 لېكىن [مۇخلىسلار] بۇ
سۆزنى چۈشەنمىدى ھەمدە ئۇنىڭدىن سوراشقىمۇ پېتىنالمىدى.
33 ئۇ كەپەرناھۇم شەھىرىگە كەلدى. ئۆيگە كىرگەندە ئۇ
ئۇلاردىن: ـ يولدا نېمە توغرىسىدا مۇلاھىزىلەشتىڭلار؟ ـ دەپ
سوردى. 34 لېكىن ئۇلار شۇك تۇردى، چۈنكى ئۇلار يولدا
قايسىمىز ئەڭ ئۇلۇغ دەپ بىر-بىرى بىلەن مۇلاھىزىلەشكەندى.
35 ئۇ ئولتۇرۇپ، ئون ئىككەيلەننى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا:
ـ كىم بىرىنچى بولۇشنى ئىستىگەن بولسا، شۇ ھەممەيلەننىڭ
ئەڭ ئاخىرقىسى ۋە ھەممەيلەننىڭ خىزمەتكارى بولسۇن، ـ
دېدى. 36 ئاندىن ئۇ كىچىك بىر بالىنى ئوتتۇرىدا تۇرغۇزدى
ۋە ئۇنى قۇچىقىغا ئېلىپ تۇرۇپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:
37 ـ كىم مېنىڭ نامىمدا مۇشۇنداق كىچىك بالىنى قوبۇل
قىلسا، مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. كىم مېنى قوبۇل قىلسا، ئۇ
مېنى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچىنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ.
38 يۇھاننا ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، سېنىڭ نامىڭ بىلەن جىنلارنى
ھەيدەۋاتقان بىرسىنى كۆردۇق. لېكىن ئۇ بىز بىلەن بىرگە ساڭا
ئەگەشكەنلەردىن بولمىغاچقا، ئۇنى توستۇق، ـ دېدى. 39 لېكىن
ئەيسا: ـ ئۇنى توسماڭلار. چۈنكى مېنىڭ نامىم بىلەن بىر مۇجىزە
ياراتقان بىرسى ئارقىدىنلا مېنىڭ ئۈستۈمدىن يامان گەپ قىلىشى
مۇمكىن ئەمەس. 40 چۈنكى بىزگە قارشى تۇرمىغانلار بىزنى
قوللىغانلاردۇر. 41 چۈنكى مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، مېنىڭ
نامىمدا سىلەرگە ھەتتا بىرەر پىيالە سۇ بەرگەن كىشىمۇ ئۆز
ئىنئامىغا ئېرىشمەي قالمايدۇ. 42 لېكىن ماڭا ئېتىقاد قىلغان
بۇنداق كىچىكلەردىن بىرىنى گۇناھقا پۈتلاشتۇرغان ھەرقانداق
ئادەمنى، ئۇ بوينىغا يوغان تۈگمەن تېشى ئېسىلغان ھالدا دېڭىزغا
تاشلىۋېتىلگىنى ئەۋزەل بولاتتى. 43 ئەگەر ئەمدى قولۇڭ سېنى
گۇناھقا پۈتلاشتۇرسا، ئۇنى كېسىپ تاشلىۋەت. چۈنكى ئىككى
قولۇڭ بار ھالدا دوزاخقا، يەنى ئۆچۈرۈلمەس ئوتقا كىرگىنىڭدىن
كۆرە، چولاق ھالدا ھاياتلىققا كىرگىنىڭ ئەۋزەلدۇر. (Geenna
g1067) 44 چۈنكى دوزاختا شۇلارنى [يەيدىغان] قۇرت-
قوڭغۇزلار ئۆلمەيدۇ، يالقۇنلۇق ئوت ئۆچمەيدۇ. 45 ئەگەر
ئەمدى پۇتۇڭ سېنى [گۇناھقا] پۈتلاشتۇرسا، ئۇنى كېسىپ

تاشلۇەت. چۈنكى ئىككى پۈتۈك بار ھالدا دوزاختقا، يەنى
تۆچۈرۈلمەس ئوتقا تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، توكۇر ھالدا ھاياتلىققا
كىرگىنىڭ ئەۋزەل. (Geenna g1067) 46 چۈنكى دوزاختا
شۇلارنى [يەيدىغان] قۇرت-قوڭغۇزلار تۈلمەيدۇ، يالقۇنلۇق ئوت
تۆچمەيدۇ. 47 ئەگەر كۆزۈڭ سېنى [گۇناھقا] پۈتلاشتۇرسا، ئۇنى
ئويۇپ تاشلىۋەت. ئىككى كۆزۈڭ بار ھالدا ئوتلۇق دوزاختقا
تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، سىكار كۆزلۈك بولۇپ خۇدانىڭ
پادىشاھلىقىغا كىرگىنىڭ ئەۋزەل. (Geenna g1067) 48 چۈنكى
دوزاختا شۇلارنى [يەيدىغان] قۇرت-قوڭغۇزلار تۈلمەيدۇ،
يالقۇنلۇق ئوت تۆچمەيدۇ. 49 ھەممە ئادەم ئوت بىلەن تۇزلىنىدۇ
ۋە ھەربىر قۇربانلىق تۇز بىلەن تۇزلىنىدۇ. 50 تۇز ياخشى
نەرسىدۇر. ھالبۇكى، ئەگەر تۇز تۇز تۇزلۇقىنى يوقاتسا، ئۇنىڭغا
قايتىدىن تۇز تەمنى قانداقتۇ كىرگۈزگلى بولىدۇ؟ تۇزۇڭلاردا تۇز
تېپىلسۇن ۋە بىر-بىرىڭلار بىلەن ئىناقلىقتا ئوتۇڭلار.

10 ئۇ ئۇ يەردىن قوزغىلىپ، يەھۇدىيە تۇلكىسى تەرەپلىرىدىن
ئوتۇپ، ئىئوردان دەريا سىنىڭ ئۇ قېتىدىكى رايونلارغىمۇ باردى.
توپ-توپ ئادەملەر يەنە ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولىشۋالغاندى. ئۇ
ئادىتى بويىچە ئۇلارغا تەلىم بېرىشكە باشلىدى. 2 بەزى پەرىسىيلەر
ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنى قىلتاققا چۈشۈرۈش مەقسىتىدە
ئۇنىڭدىن: ـ بىر ئادەمنىڭ ئايالىنى تالاق قىلىشى تەۋرات قانۇنىغا
ئۇيغۇنمۇ؟ ـ دەپ سوريدى. 3 لېكىن ئۇ جاۋابەن: ـ مۇسا
[پەيغەمبەر] سىلەرگە نېمە دەپ بۇيرۇغان؟ ـ دېدى. 4 ئۇلار:
ـ مۇسا [پەيغەمبەر] كىشىنىڭ ئايالىنى بىر پارچە تالاق خېتى
يېزىپلا تالاق قىلىشىغا رۇخسەت قىلغان، ـ دېيىشتى. 5 ئەيسا
ئۇلارغا: ـ تاش يۈرەكلىكىڭلاردىن ئۇ سىلەرگە بۇ ئەمرنى
پۈتكەن، 6 لېكىن خۇدا ئالەم ئاپىريدە بولغىندا [ئىنسانلارنى]
«ئەر ۋە ئايال قىلىپ ياراتتى». 7 «شۇ سەۋەبتىن ئەر كىشى
ئاتا-ئانىسىدىن ئايرىلىدۇ، ئايالى بىلەن بىرلىشىپ 8 ئىككىلىسى
بىر تەن بولىدۇ». شۇنداق ئىكەن، ئەر-ئايال ئەمدى ئىككى
تەن ئەمەس، بەلكى بىر تەن بولىدۇ. 9 شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا
قوشقانىنى ئىنسان ئايرىمىسۇن، ـ دېدى. 10 ئۇلار ئۆيگە قايتىپ
كېلىپ كىرگەندە، مۇخلىسلىرى ئۇنىڭدىن بۇ ھەقتە سوريدى.
11 ئۇ ئۇلارغا: ـ ئايالىنى تالاق قىلىپ، باشقا بىرىنى ئەمرىگە
ئالغان كىشى ئايالىغا گۇناھ قىلىپ زىنا قىلغان بولىدۇ. 12 ئېرىنى
قويۇۋېتىپ، باشقا ئەرگە تەگكەن ئايالمۇ زىنا قىلغان بولىدۇ، ـ
دېدى. 13 قولۇڭنى تەگكۈزگەيسەن دەپ، كىشىلەر كىچىك
بالىلىرىنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىۋاتاتتى. بىراق مۇخلىسلار ئېلىپ
كەلگەنلەرنى ئەيىبلىدى. 14 بۇنى كۆرگەن ئەيسا ئاچچىقلىنىپ،
مۇخلىسلىرىغا: بالىلار ئالدىمغا كەلسۇن، ئۇلارنى توسماڭلار.
چۈنكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى دەل مۇشۇنداقلارغا تەۋەدۇر.
15 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، خۇدانىڭ
پادىشاھلىقىنى سەبىي بالىدەك قوبۇل قىلمىسا، ئۇنىڭغا ھەرگىز
كىرەلمەيدۇ، ـ دېدى. 16 شۇنىڭ بىلەن ئۇ بالىلارنى قۇچىقىغا
ئېلىپ، ئۇلارغا قوللىرىنى تەگكۈزۈپ بەخت تىلىدى. 17 ئۇ
يولغا چىققاندا، بىرسى ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ كېلىپ، ئۇنىڭ
ئالدىدا تىزلىنىپ ئۇنىڭدىن: ـ ئى ياخشى ئۇستاز، مەن قانداق
قىلسام مەڭگۈلۈك ھاياتقا مىراسلىق قىلىمەن؟ ـ دەپ سوريدى.
(aiōnios g166) 18 لېكىن ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ مېنى نېمىشقا ياخشى
دەيسەن؟ پەقەت بىردىن، يەنى خۇدادىن باشقا ھېچكىم ياخشى
ئەمەستۇر. 19 سەن تەۋراتتىكى «زىنا قىلما، قاتىللىق قىلما،
ئوغرىلىق قىلما، يالغان گۇۋاھلىق بەرمە، خىيانەت قىلما، ئاتا-
ئاناڭنى ھۆرمەت قىل» دېگەن پەرھىز-پەرزلەرنى بىلىسەن، ـ
دېدى. 20 ئۇ ئادەم جاۋابەن: ـ ئۇستاز، بۇلارنىڭ ھەممىسگە
كىچىكىمدىن تارتىپ ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتىمەن، ـ دېدى.
21 ئەيسانىڭ ئۇنىڭغا قاراپ مۇھەببىتى قوزغالدى ۋە ئۇنىڭغا:
ـ سەندە يەنە بىر ئىش كەم. بېرىپ پۈتۈن مال-مۈلكىڭنى
سېتىپ، پۇلىنى يوقسۇللارغا بەرگىن ۋە شۇنداق قىلساڭ، ئەرشتە
خەزىنەڭ بولىدۇ، ئاندىن كېلىپ كېيىنى كۆتۈرۈپ ماڭا
ئەگەشكىن! ـ دېدى. 22 لېكىن مۇشۇ سۆزنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ
چىرايى تۇتۇلۇپ، قايغۇغا چۈمۈپ ئۇ يەردىن كەتتى. چۈنكى
ئۇنىڭ مال-دۇنياسى ناھايىتى كۆپ ئىدى. 23 ئاندىن ئەيسا
چۇرىسىگە سەپسېلىپ قاراپ، مۇخلىسلىرىغا: ـ مال-دۇنياسى
كۆپلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى نېمىدېگەن تەسلىكتە
بولىدۇ-ھە! ـ دېدى. 24 مۇخلىسلار ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ئىنتايىن
ھەيران بولۇشتى، لېكىن ئەيسا ئۇلارغا يەنە جاۋابەن: ـ بالىلىرىم،

مال-مۇلۈككە تايانغانلار ئۇچۇن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىش
نىمىدىگەن تەس-ھە! 25 تۆگىنىڭ يىنىڭىنىڭ كۆزىدىن ئۆتۈشى
باي ئادەمنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشىدىن ئاساندۇر! ـ
دېدى. 26 ئۇلار بۇنى ئاڭلاپ ئىنتايىن بەك ھەيران بولۇشۇپ،
بىر-بىرىدىن: ئۇنداقتا، كىم نىجاتقا ئېرىشەلەيدۇ؟ ـ دەپ سوراشتى.
27 ئەيسا ئۇلارغا قاراپ: ـ بۇ ئىش ئىنسان بىلەن ۋۇجۇدقا
چىقىشى مۇمكىن ئەمەس، لېكىن خۇدا ئۈچۈن مۇمكىن
ئەمەس بولمايدۇ، چۈنكى خۇداغا نىسبەتەن ھەممە ئىش مۇمكىن
بولىدۇ، ـ دېدى. 28 بۇنىڭ بىلەن پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ مانا، بىز
بولساق، ھەممىنى تاشلاپ ساڭا ئەگەشتۇق!؟ ـ دېگىلى تۇردى.
29 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ مەن سىلەرگە
بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، مەن ئۈچۈن ۋە خۇش خەۋەر
ئۈچۈن ئۆيى، ئاكا-ئۆكىلىرى، ئاچا-سىڭىللىرى، ئاتىسى، ئانىسى،
ئايالى، بالىلىرى ياكى يەر-زېمىنلىرىدىن ۋاز كەچكەنلەرنىڭ
ھەممىسى 30 بۇ زاماندا بۇلارنىڭ يۈز ھەسسىسىگە، يەنى
ئۆي، ئاكا-ئۆكا، ئاچا-سىڭىل، ئانا، بالىلار ۋە يەر-زېمىنلارغا
(زىيانكەشلىكلەر قوشۇلغان ھالدا) مۇيەسسەر بولماي قالمايدۇ
ۋە كېلىدىغان زاماندىمۇ مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشمەي قالمايدۇ.
(aiōn g165, aiōnios g166) 31 لېكىن شۇ چاغدا نۇرغۇن ئالدىدا
تۇرغانلار ئارقىغا ئۆتىدۇ، نۇرغۇن ئارقىدا تۇرغانلار ئالدىغا
ئۆتىدۇ. 32 ئۇلار يېرۇسالېمغا چىقىدىغان يولدا ئىدى، ئەيسا
ھەممىنىڭ ئالدىدا كېتىۋاتاتتى. [مۇخلىسلىرى] بەك ھەيران ئىدى
ھەمدە ئۇنىڭغا ئەگەشكەنلەرمۇ قورقۇنچ ئىچىدە كېتىۋاتاتتى. ئەيسا
ئون ئىككەيلەننى يەنە ئۆز يېنىغا تارتىپ، ئۇلارغا ئۆز بېشىغا
چۈشىدىغانلىرىنى ئۇقتۇرۇشقا باشلاپ: 33 ـ مانا بىز ھازىر
يېرۇسالېمغا چىقىپ كېتىۋاتىمىز. ئىنسانئوغلى باش كاھىنلار ۋە
تەۋرات ئۇستازلىرىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئۇلار ئۇنى ئۆلۈمگە مەھكۇم
قىلىدۇ ۋە يات ئەللىكلەرگە تاپشۇرىدۇ. 34 ئۇلار بولسا ئۇنى
مەسخىرە قىلىپ، قامچىلاپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە تۈكۈرىدۇ ۋە ئۇنى
ئۆلتۈرىدۇ. لېكىن ئۈچ كۈندىن كېيىن ئۇ قايتا تىرىلىدۇ، ـ دېدى.
35 زەبەدىينىڭ ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن يۇھاننا ئۇنىڭ ئالدىغا
كېلىپ: ـ ئۇستاز، سەندىن نېمە تىلىسەك ئورۇنداپ بەرسەڭ،
دەپ ئۆتۈنىمىز، ـ دېيىشتى. 36 ئۇ ئۇلارغا: ـ سىلەرگە نېمە قىلىپ
بېرىشىمنى خالايسىلەر؟ ـ دېدى. 37 ـ سەن شان-شەرىپىڭدە
بولغىنىڭدا، بىرىمىزنى ئوڭ يېنىڭدا، بىرىمىزنى سول يېنىڭدا
ئولتۇرغۇزغايسەن، ـ دېيىشتى ئۇلار. 38 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن:
ـ نېمە تەلەپ قىلغانلىقىڭلارنى بىلمەيۋاتىسىلەر. مەن ئىچىدىغان
قەدەھنى ئىچەلەمسىلەر؟ مەن قوبۇل قىلىدىغان چۆمۈلدۈرۈشنى
سىلەرمۇ قوبۇل قىلالامسىلەر؟ 39 ـ قىلالايمىز، ـ دېيىشتى
ئۇلار. ئەيسا ئۇلارغا: ـ دەرۋەقە، مەن ئىچىدىغان قەدەھىمنى
سىلەرمۇ ئىچىسىلەر ۋە مەن قوبۇل قىلىدىغان چۆمۈلدۈرۈلۈش
بىلەن چۆمۈلدۈرۈلىسىلەر. 40 بىراق ئوڭ ياكى سول يېنىمدا
ئولتۇرۇشقا نېسىپ بولۇش مېنىڭ ئىلكىمدە ئەمەس؛ بەلكى
كىملەرگە تەييارلانغان بولسا، شۇلارغا بېرىلىدۇ، ـ دېدى.
41 بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان [قالغان] ئون [مۇخلىس] ياقۇپ بىلەن
يۇھاننادىن خاپا بولۇشقا باشلىدى. 42 لېكىن ئەيسا ئۇلارنى يېنىغا
چاقىرىپ، مۇنداق دېدى: ـ سىلەرگە مەلۇمكى، يات ئەللەر
ئۈستىدىكى ھۆكۈمران دەپ ھېسابلانغانلار قول ئاستىدىكى
خەلق ئۈستىدىن بۇيرۇقۇزلىق قىلىپ ھاكىمىيەت يۈرگۈزىدۇ، ۋە
ھوقۇقدارلىرى ئۇلارنى خوجايىنلارچە ئىدارە قىلىدۇ. 43 بىراق
سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بۇنداق ئىش بولمايدۇ؛ بەلكى سىلەردىن
كىم مەرتىۋىلىك بولۇشنى خالىسا، ئۇ سىلەرنىڭ خىزمەتكارلاردا
بولسۇن؛ 44 ۋە كىم ئاراڭلاردا بىرىنچى بولۇشنى ئىستىسە،
ئۇ ھەممە ئادەمنىڭ قۇلى بولسۇن. 45 چۈنكى ئىنسانئوغلىمۇ
دەرۋەقە شۇ يولدا كۆپچىلىك مېنىڭ خىزمىتىمدە بولسۇن
دېمەي، بەلكى كۆپچىلىكنىڭ خىزمىتىدە بولاي ۋە جېنىمنى
پىدا قىلىش بەدىلىگە نۇرغۇن ئادەملەرنى ھۆرلۈككە چىقىراي
دەپ كەلدى. 46 ئۇلار يېرىخو شەھىرىگە كەلدى. [ئەيسا]
مۇخلىسلىرى ۋە زور بىر توپ ئادەملەر بىلەن بىللە يېرىخودىن
چىققان ۋاقىتتا، تەمىنىڭ بارتىماي ئىسىملىك قارىغۇ ئوغلى يول
بويىدا ئولتۇرۇپ، تىلەمچىلىك قىلىۋاتاتتى. 47 ئۇ «ناسارەتلىك
ئەيسا»نىڭ ئۇ يەردە ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ: ـ ئى داۋۇتنىڭ ئوغلى
ئەيسا، ماڭا رەھىم قىلغايسەن! ـ دەپ توۋلاشقا باشلىدى.
48 نۇرغۇن ئادەملەر ئۇنى «ئۇن چىقارما» دەپ ئەيىبلىدى.
لېكىن ئۇ: ـ ئى داۋۇتنىڭ ئوغلى، ماڭا رەھىم قىلغايسەن، ـ دەپ
تېخىمۇ ئۇنلۇك توۋلىدى. 49 ئەيسا توختاپ: ئۇنى چاقىرىڭلار،

ـ دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار قارىغۇنى چاقىرىپ ئۇنىڭغا: ـ
يۈرەكلىك بول! ئورنۇڭدىن تۇر، ئۇ سېنى چاقىرىۋاتىدۇ! ـ دېيىشتى.
50 ئۇ ئادەم چاپىنىنى سېلىپ تاشلاپ، ئورنىدىن دەس تۇرۇپ
ئەيسانىڭ ئالدىغا كەلدى. 51 ئەيسا جاۋابەن ئۇنىڭدىن: ـ سەن
مېنى نېمە قىل دەيسەن؟ ـ دەپ سوردى. قارىغۇ: ـ ئى ئىگەم،
قايتا كۆرىدىغان بولسامىدى! ـ دېدى. 52 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ
يولۇڭغا قايتساڭ بولىدۇ، ئېتىقادىڭ سېنى ساقايتتى، ـ دېۋىدى،
ئۇ شۇئان كۆرەلەيدىغان بولدى ۋە يول بويى ئەيسانىڭ ئەگىشىپ
ماكىدى.

11 ئۇلار يېرۇسالېمغا يېقىنلاشىپ، زەيتۇن تېغىنىڭ ئېتىكىدىكى
بەيت-فاگى ۋە بەيت-ئانىيا يېزىلىرىغا يېقىن كەلگىنىدە، ئۇ ئىككى
مۇخلىسىغا ئالدىن ماكىدۇرۇپ ئۇلارغا: ـ سىلەر ئۇدۇلۇڭلاردىكى
يېزىغا بېرىڭلار. يېزىغا كىرىپلا، ئادەم بالىسى مىنىپ باقمىغان،
باغلاقلىق بىر تەخەينى كۆرىسىلەر. ئۇنى يېشىپ بۇ يەرگە
يېتىلەپ كېلىڭلار. 3 ئەگەر بىرسى سىلەردىن: «نېمىشقا بۇنداق
قىلىسىلەر؟» دەپ سوراپ قالسا، «رەببىنىڭ بۇنىڭغا ھاجىتى
چۈشتى ۋە ئۇ ھېلىلا ئۇنى بۇ يەرگە ئەۋەتىپ بېرىدۇ» ـ دەڭلار،
ـ دەپ تاپىلىدى. 4 ئۇلار كېتىپ ئاچا يول ئۈستىدىكى
ئۆينىڭ دەرۋازىسى سىرتىدا باغلاقلىق تۇرغان بىر تەخەينى
كۆردى. ئۇلار تاننى يەشتى. 5 ئۇ يەردە تۇرغانلاردىن بەزىلەر:
ـ تەخەينى يېشىپ نېمە قىلىسىلەر؟ ـ دېيىشتى. 6 مۇخلىسلار
ئەيسانىڭ بۇيرۇغىنىدەك جاۋاب بەردى، ھېلىقى كىشىلەر
ئۇلارغا يول قويدى. 7 مۇخلىسلار تەخەينى ئەيسانىڭ ئالدىغا
يېتىلەپ كېلىپ، ئۈستىگە ئۆز يېپىنچا-چاپانلىرىنى تاشلىدى؛ ئۇ
ئۈستىگە مىندى. 8 ئەمدى نۇرغۇن كىشىلەر يېپىنچا-چاپانلىرىنى
يولغا پاياندىز قىلىپ سالدى؛ باشقىلىرى دەرەخلەردىن شاخ-
شۇمبىلارنى كېسىپ يولغا يايدى. 9 ئالدىدا ماكىغان ۋە
كەينىدىن ئەگەشكەنلەر: «ھوسانا! پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا
كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن! 10 ئاتىمىز داۋۇتنىڭ كېلىدىغان
پادىشاھلىقىغا مۇبارەك بولسۇن! ئەرشىئەلادا تەشەككۇر-
ھوسانالار ئوقۇلسۇن!» ـ دەپ ۋارقىرىشاتتى. 11 ئۇ يېرۇسالېمغا
بېرىپ ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىردى؛ ۋە ئەتراپىدىكى ھەممىنى
كۆزدىن كەچۈرگەندىن كېيىن، ۋاقىت بىر يەرگە بېرىپ
قالغاچقا، ئون ئىككەيلەن بىلەن بىللە يەنە بەيت-ئانىياغا چىقتى.
12 ئەتىسى، ئۇلار بەيت-ئانىيادىن چىققاندا، ئۇنىڭ قورسىقى
ئېچىپ كەتكەندى. 13 يىراقتىكى يوپۇرماقلىق بىر تۈپ ئەنجۈر
دەرىخىنى بايقاپ، ئۇنىڭدىن بىرەر مېۋە تاپالارمەنمىكىن دەپ
يېنىغا باردى؛ لېكىن تۈۋىگە كەلگەندە يوپۇرماقتىن باشقا
ھېچ نەرسە تاپالمىدى. چۈنكى بۇ ئەنجۈر پىشىدىغان پەسىل
ئەمەس ئىدى. 14 ئۇ دەرەخكە سۆز قىلىپ: ـ بۇنىڭدىن كېيىن
مەڭگۈ ھېچكىم سەندىن مېۋە يېمىگەي! ـ دېدى. مۇخلىسلىرىمۇ
بۇنى ئاڭلىدى. (aiōn g165) 15 ئۇلار يېرۇسالېمغا كەلدى؛ ئۇ
ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ، ئۇ يەردە ئېلىم-سېتىم قىلىۋاتقانلارنى
ھەيدەشكە باشلىدى ۋە پۇل تېگىشكۈچىلەرنىڭ شىرەلىرىنى،
پاختەك- كەپتەر ساتقۇچىلارنىڭ ئورۇندۇقلىرىنى ئۆرۈۋەتتى؛
16 ۋە ھېچكىمنىڭ ھېچقانداق مال-بۇيۇملارنى ئىبادەتخانا
ھويلىلىرىدىن كۆتۈرۈپ ئۆتۈشىگە يول قويمىدى. 17 ئۇ خەلققە:
ـ مۇقەددەس يازمىلاردا: «مېنىڭ ئۆيۈم بارلىق ئەللەر ئۈچۈن
دۇئا-تىلاۋەتخانا دەپ ئاتىلىدۇ» دەپ پۈتۈلگەن ئەمەسمۇ؟
لېكىن سىلەر ئۇنى بۇلاڭچىلارنىڭ ئۆۋىسىغا ئايلاندۇرۇۋەتتىڭلار!
ـ دەپ تەلىم باشلىدى. 18 باش كاھىنلار ۋە تەۋرات
ئۇستازلىرى بۇنى ئاڭلاپ، ئۇنى يوقىتىشنىڭ چارىسىنى ئىزدەشكە
باشلىدى؛ پۈتكۈل خالايىق ئۇنىڭ تەلىمىگە تەئەججۈبلىنىپ
قالغاچقا، ئۇلار ئۇنىڭدىن قورقاتتى. 19 كەچقۇرۇن، ئۇ
[مۇخلىسلىرى] [بىلەن] شەھەرنىڭ سىرتىغا چىقىپ كەتتى.
20 ئەتىسى سەھەردە، ئۇلار ئەنجۈر دەرىخىنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ
كېتىۋېتىپ، دەرەخنىڭ يىلتىزىدىن قۇرۇپ كەتكەنلىكىنى
بايقاشتى. 21 [دەرەخنىڭ ھالىتىنى] ئېسىگە كەلتۈرگەن پېترۇس:
ـ ئۇستاز، قارا، سەن قارىغان ئەنجۈر دەرىخى قۇرۇپ كېتىپتۇ!
ـ دېدى. 22 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ
ئىشەنچىدە بولۇڭلار. 23 مەن سىلەرگە شۇنى بەرھەق ئېيتىپ
قويايكى، كىمدەكىم بۇ تاغقا: بۇ يەردىن كۆتۈرۈلۈپ دېڭىزغا
تاشلان!» دېسە ۋە شۇنداقلا قەلبىدە ھېچ گۇمان قىلماي،
بەلكى ئېيتقىنىنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىغا ئىشەنچ بار بولسا، ئۇ
ئېيتقان ئىش ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەمەلگە ئاشىدۇ. 24 شۇ سەۋەبتىن

مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىمەنكى، دۇئا بىلەن تىلىگەن ھەربىر
نەرسە بولسا، شۇنىڭغا ئېرىشتىم، دەپ ئىشىنىڭلار. شۇندا،
تىلىگىنىڭلار ئەمەلگە ئاشىدۇ. 25 ۋە ئورنۇڭلاردىن تۇرۇپ دۇئا
قىلغىنىڭلاردا، بىرەرسىگە غۇمىڭلار بولسا، ئۇنى كەچۈرۈڭلار.
شۇنىڭ بىلەن ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ سىلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلارنى
كەچۈرۈم قىلىدۇ. 26 لېكىن سىلەر باشقىلارنى كەچۈرۈم
قىلمىساڭلار، ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ سىلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلارنى
كەچۈرۈم قىلمايدۇ. 27 ئۇلار يېرۇسالېمغا قايتىدىن كەردى.
ئۇ ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا ئايلىنىپ يۈرگەندە، باش كاھىنلار،
تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: 28 ـ
سەن قىلىۋاتقان بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تاپىنىپ قىلىۋاتىسەن؟
ساڭا بۇ ئىشلارنى قىلىش ھوقۇقىنى كىم بەرگەن؟ ـ دەپ
سوريدى. 29 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن: ـ مەنمۇ سىلەردىن بىر سوئال
سورايمەن. سىلەر ئۇنىڭغا جاۋاب بەرسەڭلار، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى
قايسى ھوقۇققا تاپىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتىپ بېرىمەن: 30 ـ
يەھيا يۇرگۈزگەن چۆمۈلدۈرۈش بولسا، ئەرشتىنمۇ، ياكى
ئىنسانلاردىنمۇ؟ ماڭا جاۋاب بەرسەڭلارچۇ! 31 ئۇلار ئۆزئارا
مۇلاھىزە قىلىشىپ: ـ ئەگەر «ئەرشتىن كەلگەن» دېسەك، ئۇ
بىزگە: «ئۇنداقتا، سىلەر نېمە ئۈچۈن يەھياغا ئىشەنمىدىڭلار؟»
دەيدۇ. 32 ئەگەر: «ئىنسانلاردىن كەلگەن» دېسەك،... بولمايدۇ!
ـ دېيىشتى (كۆپچىلىك يەھيانى پەيغەمبەر دەپ قارىغاچقا،
ئۇلار خەلقتىن قورقاتتى). 33 بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئەيساغا: ـ
بىلمەيمىز، ـ دەپ جاۋاب بېرىشتى. ـ ئۇنداقتا، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى
قايسى ھوقۇققا تاپىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتمايمەن، ـ دېدى ئۇ
ئۇلارغا.

12 ئاندىن، ئۇ ئۇلارغا تەمسىللەر بىلەن سۆزلەشكە باشلىدى:
ـ بىر كىشى بىر ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، ئەتراپىنى چىتلاپتۇ،
ئۇ بىر شاراب كۆچىكى قېزىپتۇ ۋە بىر كۆزەت مۇنارىنى ياساپتۇ.
ئاندىن ئۇ ئۈزۈمزارلىقنى باغۋەنلەرگە ئىجارىگە بېرىپ، ئۆزى
ياقا يۇرتقا كېتىپتۇ. 2 ئۈزۈم پەسلى كەلگەندە، باغۋەنلەردىن
ئۈزۈمزارلىقتىكى مېۋىلەردىن [تېگىشلىكىنى] ئەكېلىش ئۈچۈن
بىر قۇلنى ئۇلارنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپتۇ. 3 لېكىن ئۇلار ئۇنى
تۇتۇۋېلىپ دۇمبالاپ، قۇرۇق قول قايتۇرۇۋېتىپتۇ. 4 خوجايىن
يەنە بىر قۇلنى ئۇلارنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپتۇ. ئۇنى بولسا ئۇلار
چالما-كېسەك قىلىپ، باش-كۆزىنى يېرىپ، ھاقارەتلەپ
قايتۇرۇۋېتىپتۇ. 5 خوجايىن يەنە بىرسىنى ئەۋەتىپتۇ. لېكىن ئۇنى
ئۇلار ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. يەنە تولا قۇللارنى ئەۋەتىپتۇ، لېكىن ئۇلار
بەزىلىرىنى دۇمبالاپ، بەزىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. 6 خوجايىننىڭ
يېنىدا پەقەت ئۇنىڭ سۆيۈملۈك بىر ئوغلىلا قالغاچقا، ئۇلار
ئوغلۇمنىغۇ ھۆرمەت قىلار دەپ، ئۇ ئۇنى ئەڭ ئاخىرى بولۇپ
باغۋەنلەرنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپتۇ. 7 لېكىن شۇ باغۋەنلەر ئۆزئارا: «بۇ
بولسا مىراسخور، كېلىڭلار، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتەيلى، شۇنىڭ بىلەن
مىراسى بىزنىڭكى بولىدۇ!» دېيىشىپتۇ. 8 شۇڭا ئۇلار ئۇنى ئۆتۈپ
ئۆلتۈرۈپ، ئۈزۈمزارلىقنىڭ سىرتىغا تاشلىۋېتىپتۇ. 9 ئەمدى
ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجايىنى قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ ئۆزى كېلىپ
باغۋەنلەرنى ئۆلتۈرىدۇ ۋە ئۈزۈمزارلىقنى باشقىلارغا بېرىدۇ.
10 ئەمدى سىلەر مۇقەددەس يازمىلاردىن مۇنۇ ئايەتنى ئوقۇپ
باقمىغانمۇسىلەر؟ ـ «تاماچىلار تاشلىۋەتكەن تاش بولسا، بۇرجەك
تېشى بولۇپ تىكلەندى. 11 بۇ ئىش پەرۋەردىگارىدىندۇر،
بۇ كۆزىمىز ئالدىدا كارامەت بىر ئىشتۇر» 12 ئۇلار ئۇنىڭ بۇ
تەمسىلنى ئۆزلىرىگە قارىتىپ ئېيتقانلىقىنى چۈشەندى، شۇڭا
ئۇلار ئۇنى تۇتۇش يولىنى ئىزدەشتى، ھالبۇكى، خالايىقتىن
قورقۇشۇپ، ئۇنى تاشلاپ كېتىپ قالدى. 13 شۇنىڭدىن
كېيىن، ئۇلار بىرنەچچە پەرىسىي ۋە ھېرودنىڭ تەرەپدارلىرىنى ئۇنى
ئۆز سۆزى بىلەن قىلتاققا چۈشۈرۈش مەقسىتىدە ئۇنىڭ ئالدىغا
ئەۋەتتى. 14 ئۇلار كېلىپ ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، سىلىنى سەممىي
ئادەم، ئادەملەرگە قەتئىي يۈز-خاتىرە قىلمايدۇ، ھېچكىمگە يان
باسمايدۇ، بەلكى كىشىلەرگە خۇدانىڭ يولىنى سادىقلىق بىلەن
ئۆگىتىپ كېلىۋاتىدۇ، دەپ بىلىمىز. [سىلچە]، [رىم ئىمپېراتورى]
قەيسەرگە باج-سېلىق تاپشۇرۇش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ-
يوق؟ 15 زادى باج تاپشۇرامدۇق-تاپشۇرمامدۇق؟ ـ دېيىشتى.
لېكىن ئۇ ئۇلارنىڭ ساختىپەزلىكىنى بىلىپ ئۇلارغا: ـ نېمىشقا
مېنى سىنىماقچىسىلەر؟ ماڭا بىر «دىنار» پۇلنى ئېكېلىڭلار، مەن
كۆرۈپ باقاي، ـ دېدى. 16 ئۇلار پۇلنى ئېلىپ كەلدى، ئۇ
ئۇلاردىن: ـ بۇنىڭ ئۈستىدىكى سۈرەت ۋە نام-ئىسىم كىمنىڭ؟

ـ دەپ سوردى. ـ قەيسەرنىڭ، ـ دېيشتى ئۇلار. 17 ئەيسا
ئۇلارغا جاۋابەن: ـ [ئۇنداق بولسا]، قەيسەرنىڭ ھەققىنى
قەيسەرگە، خۇدانىڭ ھەققىنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار، ـ دېدى.
شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى. 18 ئاندىن
«تۈلگەنلەر تىرىلمەيدۇ» دەيدىغان سادۇقىيلار ئۇنىڭ ئالدىغا
كېلىپ قىستاپ سوئال قويدى: 19 ـ ئۇستاز، مۇسا [پەيغەمبەر]
تەۋراتتا بىزگە: «بىر كىشى ئۆلۈپ كېتىپ، ئايالى تۇل قېلىپ،
پەرزەنت كۆرمىگەن بولسا، ئۇنىڭ ئاكا ياكى ئىنىسى تۇل قالغان
يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، قېرىندىشى ئۈچۈن نەسىل قالدۇرۇشى
لازىم» دەپ يازغان. 20 بۇرۇن يەتتە ئاكا-ئۇكا بار ئىدى. چوڭى
ئۆيلىنىپ پەرزەنت قالدۇرمايلا ئۆلدى. 21 ئىككىنچى قېرىندىشى
يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، ئۇمۇ پەرزەنت كۆرمەي ئۆلدى.
ئۈچىنچىسىنىڭ ئەھۋالىمۇ ئۇنىڭكىگە ئوخشاش بولدى. 22 شۇ
تەرىقىدە يەتتىسى ئوخشاشلا ئۇنى ئېلىپ پەرزەنت كۆرمەي
كەتتى. ئاخىردا، ئۇ ئايالمۇ ئالەمدىن ئۆتتى. 23 ئەمدى تىرىلىش
كۈنىدە ئۇلار تىرىلگەندە، بۇ ئايال قايسىسىنىڭ ئايالى بولىدۇ؟
چۈنكى يەتتىسىنىڭ ھەممىسى ئۇنى خوتۇنلۇققا ئالغان-دە! ـ
دېيىشتى. 24 ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ سىلەر نە
مۇقەددەس يازمىلارنى نە خۇدانىڭ قۇدرىتىنى بىلمىگەنلىكىڭلار
سەۋەبىدىن مۇشۇنداق ئازغان ئەمەسمۇسىلەر؟ 25 چۈنكى
ئۆلۈمدىن تىرىلگەندە ئىنسانلار ئۆيلەنمەيدۇ، ئەرگە تەگمەيدۇ،
بەلكى ئەرشتىكى پەرىشتىلەرگە ئوخشاش بولىدۇ. 26 ئەمدى
ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى مەسىلىسى ھەققىدە [تەۋراتتا]، يەنى
مۇساغا چۈشۈرۈلگەن كىتابتىكى «تىكەنلىك» ۋەقەسىدە،
خۇدانىڭ ئۇنىڭغا قانداق ئېيتقىنىنى، يەنى: «مەن ئىبراھىمنىڭ
خۇداسى، ئىسھاقنىڭ خۇداسى ۋە ياقۇپنىڭ خۇداسىدۇرمەن!»
دېگىنىنى ئوقۇمىدىڭلارمۇ؟ 27 ئۇ ئۆلۈكلەرنىڭ خۇداسى ئەمەس،
بەلكى تىرىكلەرنىڭ خۇداسىدۇر! شۇڭا سىلەر قاتتىق ئېزىپ
كەتكەنسىلەر! 28 ئۇلارغا يېقىن كەلگەن، مۇنازىرىلەشكەنلىرىنى
ئاڭلىغان ۋە ئەيسانىڭ ئۇلارغا ياخشى جاۋاب بەرگەنلىكىنى
كۆرگەن بىر تەۋرات ئۇستازى ئۇنىڭدىن: ـ پۈتۈن ئەمرلەرنىڭ
ئىچىدە ئەڭ مۇھىمى قايسى؟ ـ دەپ سوردى. 29 ئەيسا
مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ ئەڭ مۇھىم ئەمر شۇكى، «ئاڭلىغىن،
ئەي ئىسرائىل! پەرۋەردىگار خۇدايىمىز بولغان رەب بىردۇر.
30 پەرۋەردىگار خۇدايىڭنى پۈتۈن قەلبىڭ، پۈتۈن جېنىڭ،
پۈتۈن زېھنىڭ ۋە پۈتۈن كۈچۈڭ بىلەن سۆيگىن». مانا بۇ ئەڭ
مۇھىم ئەمر. 31 ئۇنىڭغا ئوخشايدىغان ئىككىنچى ئەمر بولسا: ـ
«قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي». ھېچقانداق ئەمر
بۇلاردىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ. 32 تەۋرات ئۇستازى ئۇنىڭغا:
ـ توغرا ئېيتتىڭىز، ئۇستاز، ھەقىقەت بويىچە سۆزلىدىڭىز؛
چۈنكى ئۇ بىردۇر، ئۇنىڭدىن باشقىسى يوقتۇر، 33 ئىنسانلىنىڭ ئۇنى
پۈتۈن قەلبى، پۈتۈن ئەقلى، پۈتۈن جېنى ۋە پۈتۈن كۈچى بىلەن
سۆيۈشى ھەم قوشنىسىنىمۇ ئۆزىنى سۆيگەندەك سۆيۈشى بارلىق
كۆيدۈرمە قۇربانلىقلار ھەم باشقا قۇربانلىق-ھەدىيەلەردىنمۇ
ئارتۇقتۇر. 34 ئەيسا ئۇنىڭ ئاقىلانىلىك بىلەن جاۋاب بەرگىنىنى
كۆرۈپ: ـ سەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىن يىراق ئەمەسسەن،
ـ دېدى. شۇنىڭدىن كېيىن، ھېچكىم ئۇنىڭدىن سوئال سوراشقا
پېتىنالمىدى. 35 ئىبادەتخانا ھويلىلىردا تەلىم بەرگەندە، ئەيسا
بۇلارغا جاۋابەن مۇنداق سوئالنى ئوتتۇرىغا قويدى: تەۋرات
ئۇستازلىرىنىڭ مەسىھنى «داۋۇتنىڭ ئوغلى» دېگىنىنى قانداق
چۈشىنىسىلەر؟ 36 چۈنكى داۋۇت ئۆزى مۇقەددەس روھتا
مۇنداق دېگەنغۇ: ـ «پەرۋەردىگار مېنىڭ رەببىمگە ئېيتتىكى: ـ
«مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى تەختىپەرىڭ قىلغۇچە، مېنىڭ ئوڭ
يېنىمدا ئولتۇرغىن!»». 37 داۋۇت [مەسىھنى] شۇنداق «رەببىم»
دەپ ئاتىغان تۇرسا، ئەمدى [مەسىھ] قانداقمۇ [داۋۇتنىڭ]
ئوغلى بولىدۇ؟ ئۇ يەردىكى توپ-توپ خەلق ئۇنىڭ سۆزىنى
خۇرسەنلىك بىلەن ئاڭلايتتى. 38 ئۇ ئۇلارغا تەلىم بەرگىنىدە
مۇنداق دېدى: ـ تەۋرات ئۇستازلىرىدىن ھوشيار بولۇڭلار.
ئۇلار ئۆزۈن تونلارنى كىيىۋالغان ھالدا كېرىلىپ يۈرۈشكە،
بازارلاردا كىشىلەرنىڭ ئۇلارغا بولغان [ئۆزۈن] سالامىلىرىغا،
39 سىناگوگلاردا ئالدىنقى ئورۇنلاردا، زىياپەتلەردە تۇردە
ئولتۇرۇشقا ئامراق كېلىدۇ. 40 ئۇلار تۇل ئاياللارنىڭ بارلىق ئۆي-
بېساتلىرىنى يەۋالىدۇ ۋە كۆز-كۆز قىلىپ يالغاندىن ئۇزۇندىن-
ئۇزۇن دۇئالار قىلىدۇ. ئۇلارنىڭ تارتىدىغان جازاسى تېخىمۇ
ئېغىر بولىدۇ! 41 ئۇ ئىبادەتخانىدىكى سەدىقە ساندۇقىنىڭ
ئۈدۈلىدا ئولتۇرۇپ، ئۇنىڭغا پۇللىرىنى تاشلاۋاتقان خالايىققا

قاراپ تۇراتتى. نۇرغۇن بايلار تۇنىڭغا خېلى كۆپ پۇل تاشلاشتى. 42 نامرات بىر تۇل ئايالمۇ كېلىپ، تىيىننىڭ تۆتتىن بىرى قىممىتىدىكى ئىككى لەپتونى تاشلىدى. 43 ئۇ مۇخلىسلىرىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۇ نامرات تۇل ئايالنىڭ ئىشانە ساندۇقىغا تاشلىغىنى باشقىلارنىڭ ھەممىسىنىڭ تاشلىغانلىرىدىن كۆپتۇر. 44 چۈنكى باشقىلار تۆزلىرىنىڭ ئېشىپ تاشقانلىرىدىن سەدىقە قىلدى؛ لېكىن بۇ ئايال نامرات تۇرۇپمۇ، تۆزىنىڭ بار-يوقىنى ـ تىرىكچىلىك قىلىدىغىنىنىڭ ھەممىسىنى سەدىقە قىلىپ تاشلىدى.

13 ئۇ ئىبادەتخانىدىن چىقىۋاتقاندا، مۇخلىسلىرىدىن بىرى ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، قارا، بۇ نېمىدېگەن ھەيۋەتلىك تاشلار ۋە ئىمارەتلەر-ھە! ـ دېدى. 2 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ سەن بۇ ھەيۋەتلىك ئىمارەتلەرنى كۆردۈڭمۇ؟ بىر تال تاشمۇ تاش ئۈستىدە قالمايدۇ، ھەممىسى قالدۇرۇلماي گۈمران قىلىنىدۇ، ـ دېدى. 3 ئۇ زەيتۇن تېغىدا، يەنى ئىبادەتخانىنىڭ ئۇدۇلىدا ئولتۇرغاندا، پېترۇس، ياقۇپ، يۇھاننا ۋە ئاندرىياسلار ئۇنىڭدىن ئاستىغىنا: 4 ـ بىزگە ئېيتقىنچۇ، بۇ ئىشلار قاچان يۈز بېرىدۇ؟ بۇ بارلىق ۋەقەلەرنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدىغان نېمە ئالامەت بولىدۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. 5 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن سۆز باشلاپ مۇنداق دېدى: ـ ھېزى بولۇڭلارکى، ھېچكىم سىلەرنى ئازدۇرۇپ كەتمىسۇن. 6 چۈنكى نۇرغۇن كىشىلەر مېنىڭ نامىمدا كېلىپ: «مانا ئۆزۈم شۇدۇرمەن!» دەپ، كۆپ ئادەملەرنى ئازدۇرىدۇ. 7 سىلەر ئۇرۇش خەۋەرلىرى ۋە ئۇرۇش شەپىلىرىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا، بۇلاردىن ئالاقزادە بولۇپ كەتمەڭلار؛ چۈنكى بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى مۇقەررەر. لېكىن بۇ زامان ئاخىرى يېتىپ كەلگەنلىكى ئەمەس. 8 چۈنكى بىر مىللەت يەنە بىر مىللەت بىلەن ئۇرۇشقا چىقىدۇ، بىر پادىشاھلىق يەنە بىر پادىشاھلىق بىلەن ئۇرۇشقا چىقىدۇ. جاي-جايلاردا يەر تەۋرەشلەر يۈز بېرىدۇ، ئاچارچىلىقلار ۋە قالايمىقانچىلىقلار بولىدۇ. مانا بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى «تۇغۇتنىڭ تولغىقىنىڭ باشلىنىشى» بولىدۇ، خالاس. 9 سىلەر بولساڭلار، ئۆزۈڭلارغا پەخەس بولۇڭلار؛ چۈنكى كىشىلەر سىلەرنى تۇتقۇن قىلىپ سوت مەھكىمىلىرىگە تاپشۇرۇپ بېرىدۇ، سىناگوگلاردا قامچىلىنىسىلەر. سىلەر مېنىڭ سەۋەبىمدىن ئەمىرلەر ۋە پادىشاھلار ئالدىغا ئېلىپ بېرىلىپ، ئۇلار ئۈچۈن بىر گۇۋاھلىق بولسۇن دەپ سوراققا تارتىلىسىلەر. 10 لېكىن بۇلاردىن ئاۋۋال خۇش خەۋەر پۈتكۈل ئەللەرگە جاكارلىنىشى كېرەك. 11 ئەمدى ئۇلار سىلەرنى ئاپىرىپ [سوراققا] تاپشۇرغاندا، نېمە دېيىش ھەققىدە نە ئەندىشە نە مۇلاھىزە قىلماڭلار، بەلكى شۇ ۋاقىت-سائىتىدە سىلەرگە قايسى گەپ بېرىلسە، شۇنى ئېيتىڭلار؛ چۈنكى سۆزلىگۈچى سىلەر ئەمەس، مۇقەددەس روھتۇر. 12 قېرىنداش قېرىندىشىغا، ئاتا بالىسىغا خائىنلىق قىلىپ ئۆلۈمگە تۇتۇپ بېرىدۇ. بالىلارمۇ ئاتا-ئانىسى بىلەن زىتلىشىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلدۇرىدۇ. 13 شۇنداقلا سىلەر مېنىڭ نامىم تۈپەيلىدىن ھەممە ئادەمنىڭ نەپرىتىگە ئۇچرايسىلەر، لېكىن ئاخىرغىچە بەرداشلىق بەرگەنلەر قۇتقۇزۇلىدۇ. 14 «ۋەيران قىلغۇچى يىرگىنچلىك نومۇسسىزلىق»نىڭ ئۆزى ئۇرۇشقا تېگىشلىك بولمىغان يەردە تۇرغىنىنى كۆرگىنىڭلاردا، (كىتابخان بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەنگەي) يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە ئۇرۇۋاتقانلار تاغلارغا قاچسۇن. 15 ئۆگزىدە تۇرغان كىشى ئۆيىگە چۈشمەي ياكى ئۆيىدىكى بىرەر نېمىنى ئالغىلى ئىچىگە كىرمەي [قاچسۇن]. 16 ئېتىزلاردا ئۇرۇۋاتقان كىشى بولسا چاپىنىنى ئالغىلى ئۆيىگە يانمىسۇن. 17 ئۇ كۈنلەردە ھامىلدار ئاياللار ۋە بالا ئېمىتۋاتقانلارنىڭ ھالىغا ۋاي! 18 [قاچىدىغان] ۋاقىتلىرىنىڭ قىشقا توغرا كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار. 19 چۈنكى ئۇ چاغدا خۇدا ياراتقان دۇنيانىڭ ئاپىرىدە قىلىنغاندىن بۇيان مۇشۇ چاغقىچە كۆرۈلۈپ باقمىغان ھەم كەلگۈسىدىمۇ كۆرۈلمەيدىغان زور ئازاب-ئۇقۇبەت بولىدۇ. 20 ئەگەر پەرۋەردىگار ئۇ كۈنلەرنى ئازايتمىسا، ھېچقانداق ئەت ئىگىسى قۇتۇلالمايدۇ. لېكىن ئۇ ئۆز تاللىغانلىرى ئۈچۈن ئۇ كۈنلەرنى ئازايتىدۇ. 21 ئەگەر ئۇ چاغدا بىرسى سىلەرگە: «قاراڭلار، بۇ يەردە مەسىھ بار!» ياكى «قاراڭلار، ئۇ ئەنە ئۇ يەردە!» دېسە، ئىشەنمەڭلار. 22 چۈنكى ساختا مەسىھلەر ۋە ساختا پەيغەمبەرلەر مەيدانغا چىقىدۇ، مۆجىزىلىك ئالامەتلەر ۋە كارامەتلەرنى كۆرسىتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئەگەر

مۇمكىن بولىدىغان بولسا، ئۇلار ھەتتا [خۇدا] تاللىغانلارنى ھەم
ئازدۇرىدۇ. 23 شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر ھوشيار بولۇڭلار. مانا،
مەن بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى سىلەرگە ئالدىنئالا ئۇقتۇرۇپ
قويدۇم. 24 ئەمدى شۇ كۈنلەردە، شۇ ئازاب-ئوقۇبەت ئۆتۈپ
كەتكەن ھامان، قۇياش قارىيىدۇ، ئاي يورۇقلۇقىنى بەرمەيدۇ،
25 يۇلتۇزلار ئاسماندىن تۆكۈلۈپ چۈشىدۇ، ئاسماندىكى كۈچلەر
لەرزىگە كېلىدۇ. 26 ئاندىن كىشىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ ئۇلۇغ كۈچ-
قۇدرەت ۋە شان-شەرەپ بىلەن بۇلۇتلار ئىچىدە كېلىۋاتقانلىقىنى
كۆرىدۇ. 27 ئۇ ئۆز پەرىشتىلىرىنى ئەۋەتىدۇ، ئۇلار ئۇنىڭ
تاللىغانلىرىنى دۇنيانىڭ تۆت تەرىپىدىن، زېمىننىڭ چەتلىرىدىن
ئاسماننىڭ چەتلىرىگىچە يىغىپ جەم قىلىدۇ. 28 ـ ئەنجۈر
دەرىخىدىن مۇنداق تەمسىلنى بىلىۋېلىڭلار: ـ ئۇنىڭ شاخلىرى
كۆكىرىپ يوپۇرماق چىقارغاندا، يازنىڭ يېقىنلاپ قالغانلىقىنى
بىلىسىلەر. 29 خۇددى شۇنىڭدەك، [مەن بايا دېگەنلىرىمنىڭ] يۈز
بېرىۋاتقانلىقىنى كۆرگىنىڭلاردا، ئۇنىڭ يېقىنلاپ قالغانلىقىنى،
ھەتتا ئىشىك ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىۋېلىڭلار. 30 مەن
سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۇ ئالامەتلەرنىڭ
ھەممىسى ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي تۇرۇپ، بۇ دەۋر ئۆتمەيدۇ.
31 ئاسمان-زېمىن يوقىلىدۇ، بىراق مېنىڭ سۆزلىرىم ھەرگىز
يوقالمايدۇ. 32 لېكىن شۇ كۈنى يا كى ۋاقىت-سائىتى توغرۇلۇق
خەۋەرنى ھېچكىم بىلمەيدۇ ـ ھەتتا نە ئەرشتىكى پەرىشتىلەرمۇ
بىلمەيدۇ، نە ئوغۇل بىلمەيدۇ، ئۇنى پەقەت ئاتىلا بىلىدۇ. 33 ھوشيار
بولۇڭلار، سەگەك بولۇپ دۇئا قىلىڭلار، چۈنكى ئۇ ۋاقىت-
سائەتنىڭ قاچان كېلىدىغانلىقىنى بىلمەيسىلەر. 34 بۇ خۇددى
ياقا يۇرتقا چىقماقچى بولغان ئادەمنىڭ ئەھۋالىغا ئوخشايدۇ.
يولغا چىقىدىغان چاغدا، ئۇ قۇللىرىغا ئۆز ھوقۇقىنى بېكىتىپ،
ھەربىرىگە ئۆز ۋەزىپىسىنى تاپشۇرىدۇ ۋە دەرۋازىۋەننىڭمۇ
سەگەك بولۇشىنى تاپىلايدۇ. 35 شۇنىڭدەك، سىلەرمۇ سەگەك
بولۇڭلار، چۈنكى ئۆينىڭ ئىگىسىنىڭ [قايتىپ] كېلىدىغان
ۋاقتىنىڭ ـ كەچقۇرۇنمۇ، تۈن يېرىمىمۇ، خوراز چىللىغان
ۋاقتىمۇ يا كى سەھەر ۋاقتىمۇ ـ ئۇنى بىلەلمەيسىلەر، 36 ئۇ
ئۈيۈقسىز كەلگەندە، سىلەرنىڭ ئۇخلاۋاتقىنىڭلارنىڭ ئۈستىگە
چۈشمىسۇن! 37 سىلەرگە ئېيتقىنىمنى مەن ھەممەيلەنگە ئېيتىمەن:
سەگەك تۇرۇڭلار!

14 «ئۆتۈپ كېتىش» ھېيتى ۋە «پېتىر نان ھېيتى»غا ئىككى
كۈن قالغاندىدى. باش كاھىنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنى
ھىيلە-نەيرەڭ بىلەن ئۆتۈپ ئۆلتۈرۈشنىڭ چارىسىنى ئىزدەيتتى.
2 چۈنكى ئۇلار: ـ بۇ ئىش ھېيت-ئايەم كۈنلىرى قىلىنمىسۇن.
بولمىسا، خەلق ئارىسىدا ماۋىمانچىلىق چىقىشى مۇمكىن، ـ
دېيىشەتتى. 3 ئەمدى ئۇ بەيت-ئانىيا يېزىسىدا، «سىمون ماخاۋ»نىڭ
ئۆيىدە داستىخاندا ئولتۇرغاندا، ئاق قاشتېشى شىشىدە ناھايىتى
قىممەتلىك ساپ سۈمبۈل ئەتىرنى كۆتۈرۈپ كەلگەن بىر ئايال
ئۇنىڭ يېنىغا كىردى. ئايال ئاق قاشتېشى شىشىنى چېقىپ،
ئەتىرنى ئەيسانىڭ بېشىغا قۇيدى. 4 لېكىن بەزىلەر بۇنىڭغا خاپا
بولۇشۇپ، بىر-بىرىگە: ـ بۇ ئەتىر نېمە دەپ شۇنداق ئىسراپ
قىلىندۇ؟ 5 چۈنكى بۇ ئەتىرنى ئۈچ يۈز دىناردىن ئارتۇق پۇلغا
ساتقىلى بولاتتى، پۇلى كەمبەغەللەرگە سەدىقە قىلىنسا بولامتى!
ـ دېيىشتى. ئۇلار ئايالغا شۇنداق تاپا-تەنە قىلغىلى تۇردى.
6 لېكىن ئەيسا ئۇلارغا: ـ ئۇنىڭ ئىختىيارىغا قويۇڭلار، نېمە دەپ
ئۇنىڭ كۆڭلىنى ئاغرىتىسىلەر؟ ئۇ مېنىڭ ئۈستۈمگە ياخشى ئىش
قىلدى. 7 چۈنكى كەمبەغەللەر دائىم ئارا ئاڭلاردا بولىدۇ، خالىغان
ۋاقىتىڭلاردا ئۇلارغا خەير-ساخاۋەت كۆرسىتەلەيسىلەر، لېكىن
مېنىڭ ئارا ئاڭلاردا بولۇشۇم سىلەرگە دائىم نېسىپ بولۇۋەرمەيدۇ!
8 ئايال چامىنىڭ يېتىشچە قىلدى، ئۇ مېنىڭ بەدىنىمنىڭ دەپنە
قىلىنىشىغا ئالدىنئالا تەييارلىق قىلىپ، ئۇنىڭغا ئەتىر-ماي قۇيۇپ
قويدى. 9 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۇ
خۇش خەۋەر پۈتكۈل دۇنيانىڭ قەيىرىدە جاكارلانسا، بۇ ئايال
ئەسلىنىپ، ئۇنىڭ قىلغان بۇ ئىشى تەرىپلىنىدۇ، ـ دېدى. 10 شۇ
ۋاقىتتا، ئون ئىككىيلەندىن بىرى بولغان يەھۇدا ئىشقاريوت
ئۇنى ئۇلارغا تۇتۇپ بېرىش مەقسىتىدە باش كاھىنلارنىڭ
ئالدىغا باردى. 11 ئۇلار بۇنى ئاڭلاپ خۇشال بولۇپ كەتتى
ۋە ئۇنىڭغا پۇل بېرىشكە ۋەدە قىلىشتى. يەھۇدا ئۇنى تۇتۇپ
بېرىشكە مۇۋاپىق پۇرسەت ئىزدەپ يۈرەتتى. 12 پېتىر نان
ھېيتىنىڭ بىرىنچى كۈنى، يەنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قۇربانلىق

[قوزسى] سويۇلدىغان كۈنى، مۇخلىسلار ئۇنىڭدىن: ـ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ [تامىقىنى] يېيىشىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ قەيەرگە بېرىپ تەييارلىشىمىزنى خالايسەن؟ ـ دەپ سوريدى. 13 ئۇ مۇخلىسلىرىدىن ئىككىيلەننى ئالدىن ماڭغۇزۇپ ئۇلارغا: ـ شەھەرگە كىرىڭلار، ئۇ يەردە كوزىدا سۇ كۆتۈرۈۋالغان بىر ئەر كىشى سىلەرگە ئۇچرايدۇ. ئۇنىڭ كەينىدىن مېڭىڭلار. 14 ئۇ ئادەم نەگە كىرسە شۇ ئوينىڭ ئىگىسىگە: «ئۇستاز: مۇخلىسلىرىم بىلەن ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى يەيدىغان مېھمانخانا قەيەردە؟ ـ دەپ سوراۋاتىدۇ» ـ دەڭلار. 15 ئۇ سىلەرنى باشلاپ ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى رەتلەنگەن سەرەمجانلاشتۇرۇلغان چوڭ بىر ئېغىز ئوينى كۆرسىتىدۇ. مانا شۇ يەردە بىزگە تەييارلىق قىلىپ تۇرۇڭلار، ـ دېدى. 16 مۇخلىسلار يولغا چىقىپ شەھەرگە كىرىپ، يولۇققان ئىشلارنىڭ ھەممىسى ئۇ ئېيتقاندەك بولدى. شۇ يەردە ئۇلار ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى تەييارلاشتى. 17 كەچ كىرگەندە، ئۇ ئون ئىككەيلەن بىلەن ئۆيگە كەلدى. 18 ئۇلار داستىخاندا ئولتۇرۇپ غىزالانغاندا ئەيسا: ـ مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ئارا ئۆلاردىكى بىرەيلەن، مەن بىلەن بىللە غىزالىنىۋاتقان بىرسى ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدۇ، ـ دېدى. 19 ئۇلار [بۇ سۆزدىن] قايغۇغا چۆمۈپ، بىر-بىرلەپ ئۇنىڭدىن: ـ مەن ئەمەستىمەن؟ ـ دەپ سوريدى. يەنە بىرسى: ـ مەن ئەمەستىمەن؟ ـ دېدى. 20 لېكىن ئۇ ئۇلارغا: ـ [شۇ كىشى] ئون ئىككەيلەننىڭ بىرى، يەنى قولىدىكى نانىنى مەن بىلەن تەڭ تاۋاققا تۇگۇرگۈچى بولىدۇ. 21 ئىنسانئوغلى دەرۋەقە ئۆزى توغرىسىدا [مۇقەددەس يازمىلاردا] پۈتۈلگەندەك ئالەمدىن كېتىدۇ، بىراق ئىنسانئوغلىنىڭ ئۆتۈپ بېرىلىشىگە ۋاستىچى بولغان ئادەمنىڭ ھالىغا ۋاي! ئۇ ئادەم تۇغۇلمىغان بولسا ئۇنىڭغا ياخشى بولاتتى! ـ دېدى. 22 ئۇلار غىزالىنىۋاتقاندا، ئەيسا بىر نانىنى قولىغا ئېلىپ تەشەككۇر ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇنى ئوشتۇپ، مۇخلىسلىرىغا ئۇلەشتۇرۇپ بەردى ۋە: ـ ئېلىڭلار، بۇ مېنىڭ تېنىم، ـ دېدى. 23 ئاندىن ئۇ قولىغا جامنى ئېلىپ [خۇداغا] تەشەككۇر ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇنى مۇخلىسلىرىغا سۇندى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭدىن ئىچىشتى. 24 ئۇ ئۇلارغا: ـ بۇ مېنىڭ قېنىم، نۇرغۇن ئادەملەر ئۈچۈن تۆكۈلىدىغان، يېڭى ئەھدىنى تۈزىدىغان قېنىمدۇر. 25 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا يېڭىدىن شارابتىن ئىچىدىغان كۈنگىچە، ئۈزۈم تېلىنىڭ شەربىتىنى ھەرگىز ئىچمەيمەن، ـ دېدى. 26 ئۇلار بىر مەدھىيە كۈيىنى ئېيتقاندىن كېيىن تالاغا چىقىپ، زەيتۇن تېغىغا قاراپ كېتىشتى. 27 ئاندىن ئەيسا ئۇلارغا: سىلەر ھەممىڭلار تاندۇرۇلۇپ پۈتلىشىسىلەر، چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردا]: «مەن پادىچىنى ئۇرۇۋېتىمەن، قويلار پاتىراق بولۇپ تارقىتىۋېتىلىدۇ» دەپ پۈتۈلگەن. 28 لېكىن مەن تىرىلگەندىن كېيىن گالىلىيەگە سىلەردىن بۇرۇن بارىمەن، ـ دېدى. 29 لېكىن پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ ھەممەيلەن تاندۇرۇلۇپ پۈتلاشسىمۇ، مەن ھەرگىز پۈتلاشمايمەن، دېدى. 30 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ مەن ساڭا بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۈگۈن، يەنى بۈگۈن كېچە خوراز ئىككى قېتىم چىللىغۇچە، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن، ـ دېدى. 31 لېكىن پېترۇس تېخىمۇ قەتئىيلىك بىلەن ئۇنىڭغا: ـ سەن بىلەن بىللە ئۆلىدىغان ئىش كېرەك بولسىمۇ، سەندىن ھەرگىز تانمايمەن، ـ دېدى. قالغان ھەممىسىمۇ شۇنداق دېيىشتى. 32 ئاندىن ئۇلار گېتسىمانە دېگەن بىر جايغا كەلدى. ئۇ مۇخلىسلارغا: ـ مەن دۇئا-تىلاۋەت قىلىپ كەلگۈچە، مۇشۇ يەردە ئولتۇرۇپ تۇرۇڭلار، دېدى. 33 ئۇ پېترۇس، ياقۇپ ۋە يۇھاننانى بىرگە ئېلىپ ماڭدى ۋە سۈر بېسىپ، روھ-قەلبىدە تولىمۇ پەرىشان بولۇشقا باشلىدى. 34 ئۇ ئۇلارغا: ـ جېنىم ئۆلىدىغاندەك بەكمۇ ئازابلانماقتا. سىلەر بۇ يەردە قېلىپ، ئويغاق تۇرۇڭلار، ـ دېدى. 35 ئۇ سەل نېرىراق بېرىپ، ئۆزىنى يەرگە ئېتىپ دۇئا قىلىپ ئۇ مۇمكىن بولسا، ئۇ دەقىقىنىڭ ئۆز بېشىغا چۈشمەي ئۆتۈپ كېتىشنى ئۈچۈن دۇئا قىلىپ: 36 ـ ئى ئابا ئاتا، ساڭا ھەممە ئىش مۇمكىندۇر، بۇ قەدەھنى مەندىن ئۆتكۈزۈۋەتكەيسەن! لېكىن بۇ ئىش مەن خالىغاندەك ئەمەس، سەن خالىغاندەك بولسۇن، ـ دېدى. 37 ئۇ [ئۇچەيلەننىڭ] يېنىغا قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇلارنىڭ ئۇخلاپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ، پېترۇسقا: ـ ئەي سىمون، ئۇخلاۋاتامسەن؟! بىر سائەتمۇ ئويغاق تۇرالمىدىڭمۇ؟! 38 ئېزىقتۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ئويغاق تۇرۇپ دۇئا قىلىڭلار. روھ پىداكار بولسىمۇ، لېكىن كىشىنىڭ ئەتلىرى ئاجىزدۇر، ـ دېدى. 39 ئاندىن ئۇ

يەنە بېرىپ، ئوخشاش سۆزلەر بىلەن قايتىدىن دۇئا قىلدى.
40 ئۇ ئۇلارنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇلارنىڭ يەنە
ئۇخلاپ قالغانلىقىنى كۆردى، چۈنكى ئۇلارنىڭ كۆزلىرى
ئۇيقۇغا ئىلىنغاندى. ئۇلار ئۇنىڭغا نېمە دېيىشنى بىلمەي قالدى.
41 ئۇ ئۇچىنچى قېتىم ئۇلارنىڭ يېنىغا قايتىپ ئۇلارغا: ـ
سىلەر تېخىچە ئۇخلاۋاتامسىلەر، تېخىچە دەم ئېلىۋاتامسىلەر؟
ئەمدى بولدى بەس! ۋاقىت-سائىتى كەلدى، مانا، ئىنسانئوغلى
گۇناھكارلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلدى! 42 قوپۇڭلار، كېتەيلى،
مانا، ماڭا ساتقۇنلۇق قىلدىغان كىشى يېقىن كەلدى! ـ
دېدى. 43 ۋە شۇ دەقىقىدە، ئۇنىڭ سۆزى تېخى تۈگىمەيلا،
مانا، ئون ئىككەيلەندىن بىرى بولغان يەھۇدا كەلدى؛ ئۇنىڭ
يېنىدا باش كاھىنلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار
تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن قىلىچ-توقماقلارنى كۆتۈرگەن زور بىر توپ
ئادەم بار ئىدى. 44 ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى ئۇلار بىلەن
ئاللىبۇرۇن ئىشارەتنى بېكىتىپ: «مەن كىمنى سۆيسەم، ئۇ دەل
شۇدۇر. سىلەر ئۇنى تۇتۇپ، يالاپ ئېلىپ كېتىڭلار» دەپ
كېلىشكەنىدى. 45 ئۇ كېلىپ ئۇدۇل [ئەيسانىڭ] ئالدىغا بېرىپ:
ـ ئۇستاز، ئۇستاز! ـ دەپ ئۇنى سۆيۈپ كەتتى. 46 ئۇلار
ئۇنىڭغا قول سېلىپ، ئۇنى تۇتقۇن قىلدى. 47 ۋە ئۇنىڭ يېنىدا
تۇرغانلاردىن بىرەيلەن قىلىچىنى سۇغۇرۇپ، باش كاھىننىڭ
چاكىرىغا ئۇرۇۋىدى، ئۇنىڭ قۇلىقىنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى.
48 ئەيسا جاۋابەن ئۇلارغا: ـ بىر قاراقچىنى تۇتىدىغاندەك قىلىچ-
توقماقلارنى كۆتۈرۈپ مېنى تۇتقىلى كەپسىلەرغۇ؟ 49 مەن
ھەر كۈنى ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا سىلەر بىلەن بىللە بولۇپ
تەلىم بېرەتتىم، لېكىن سىلەر ئۇ چاغدا مېنى تۇتمىدىڭلار. لېكىن
بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن
پۈتۈلگەنلەرنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن بولدى، ـ دېدى.
50 بۇ چاغدا، ھەممەيلەن ئۇنى تاشلاپ قېچىپ كېتىشتى.
51 پەقەت ئۇچىسىغا كاناپ رەخت يېپىنچاقلىۋالغان بىر يىگىت
ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭدى. ياش ئەسكەرلەر ئۇنى
تۇتۇۋېلىۋىدى، 52 لېكىن ئۇ كاناپ رەختتىن بوشىنىپ، يالىڭاچ
پېتى ئۇلاردىن قېچىپ كەتتى. 53 ئەمدى ئۇلار ئەيسانى
باش كاھىننىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. باش كاھىنلار، بارلىق
ئاقساقاللار بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرىمۇ ئۇ يەرگە ئۇنىڭ يېنىغا
يىغىلدى. 54 پېترۇس ئۇنىڭغا تاكى باش كاھىننىڭ سارايىدىكى
ھويلىنىڭ ئىچىگىچە يىراقتىن ئەگىشىپ كەلدى؛ ئۇ قاراۋۇللار
بىلەن بىللە ئوتنىڭ نۇرىدا ئوتىسىنىپ ئولتۇردى. 55 باش
كاھىنلار ۋە پۈتۈن ئالىي كېڭەشمە ئەزالىرى ئەيسانى ئۆلتۈرمەكچى
مەھكۇم قىلىش ئۈچۈن، گۇۋاھ-ئىسپات ئىزدىدى، ئەمما
تاپالمىدى. 56 چۈنكى نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنى ئەرز قىلىپ يالغان
گۇۋاھچىلىق بەرگەن بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ گۇۋاھلىقلىرى بىر-
بىرىگە ئۇدۇل كەلمەيتتى. 57 بەزى ئادەملەر ئورنىدىن تۇرۇپ،
ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلىپ يالغان گۇۋاھلىق بېرىپ: 58 ـ بىز
ئۇنىڭ: «ئىنسان قولى بىلەن ياسالغان بۇ ئىبادەتخانىنى بۇزۇۋېپ
تاشلاپ، ئىنسان قولى بىلەن ياسالمىغان باشقا بىر ئىبادەتخانىنى
ئۈچ كۈن ئىچىدە ياساپ چىقىمەن» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق، ـ
دېدى. 59 ھەتتا ئۇلارنىڭ بۇ ھەقتىكى گۇۋاھلىقلىرىمۇ بىر-بىرىگە
ماس كەلمىدى. 60 ئاندىن باش كاھىن ھەممەيلەننىڭ ئالدىدا
ئورنىدىن تۇرۇپ، ئەيسادىن: ـ قېنى، جاۋاب بەرمەمسەن؟ بۇلار
سېنىڭ ئۇستۇڭدىن زادى قانداق گۇۋاھلىقلارنى بېرىۋاتىدۇ؟ ـ
دەپ سوردى. 61 لېكىن ئەيسا شۇك تۇرۇپ، ھېچقانداق
جاۋاب بەرمىدى. باش كاھىن ئۇنى قىستاپ يەنە ئۇنىڭدىن:
ـ سەن مۇبارەك بولغۇچىنىڭ ئوغلى مەسىھمۇسەن؟ ـ دەپ
سوردى. 62 شۇنداق، مەن ئۇزۇم، ـ دېدى ئەيسا، ـ ۋە
سىلەر كېيىن ئىنسانئوغلىنىڭ قۇدرەت ئىگىسىنىڭ ئوڭ يېنىدا
ئولتۇرىدىغانلىقىنى ۋە ئاسماندىكى بۇلۇتلار بىلەن كېلىدىغانلىقىنى
كۆرىسىلەر. 63 شۇنىڭ بىلەن باش كاھىن تونلىرىنى يىرتىپ
تاشلاپ: ـ ئەمدى باشقا ھەرقانداق گۇۋاھچىنىڭ نېمە ھاجىتى؟
64 ئۇزۇڭلار بۇ كۈپۈرلۈقنى ئاڭلىدىڭلار! ئەمدى بۇنىڭغا نېمە
دەيسىلەر؟ ـ دېدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۇ ئۆلۈم جازاسىغا
بۇيرۇلسۇن، دەپ ھۆكۈم چىقىرىشتى. 65 ئاندىن بەزىلىرى
ئۇنىڭغا تۈكۈرۈشكە باشلىدى، يەنە ئۇنىڭ كۆزلىرىنى تېڭىپ،
مۇشتلاپ: «قېنى، [پەيغەمبەرچىلىك] [قىلىپ] بېشارەت
بېرە!» دېيىشتى. قاراۋۇللارمۇ ئۇنى شاپىلاق بىلەن كاچاتلىدى.
66 پېترۇس سارايىنىڭ تۆۋەنكى ھويلىسىدا تۇرغاندا، باش
كاھىننىڭ دېدەكلىرىدىن بىرى كېلىپ،
67 ئىسسىنىپ ئولتۇرغان

پېترۇسنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا تىكلىپ قاراپ: ـ سەنمۇ ناسارەتلىك
ئەيسا بىلەن بىللە ئىدىڭغۇ، ـ دېدى. 68 لېكىن ئۇ تېنىپ: ـ
سېنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىڭنى بىلمىدىم ھەم چۈشەنمىدىم، ـ دېدى-
دە، تاشقىرىغا، دەرۋازىنىڭ ئايۋىنىغا چىقىپ تۇردى. شۇ ئەسمادا
خوراز بىر چىللىدى. 69 ئۇنى يەنە كۆرگەن ھېلىقى دېدەك يەنە
ئۇ يەردە تۇرغانلارغا: ـ بۇ ئۇلاردىن بىرى، ـ دېگىلى تۇردى.
70 [پېترۇس] يەنە ئىنكار قىلدى. بىرئازدىن كېيىن، ئۇ يەردە
تۇرغانلار پېترۇسقا يەنە: ـ بەرھەق، سەن ئۇلارنىڭ بىرىسەن.
چۈنكى سەنمۇ گالىلىيەلىك ئىكەنسەنغۇ؟! ـ دېيىشتى. 71 لېكىن
ئۇ قاتتىق قارغاشلار بىلەن قەسەم قىلىپ: ـ سىلەر دەۋاتقان
ھېلىقى ئادەمنى تونۇمايمەن! ـ دېدى. 72 دەل شۇ چاغدا خوراز
ئىككىنچى قېتىم چىللىدى. پېترۇس ئەيسانىڭ ئۆزىگە: «خوراز
ئىككى قېتىم چىللىغۇچە، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن»
دېگەن سۆزىنى ئېسىگە ئالدى؛ ۋە بۇلارنى ئويلاپ يىغلاپ
كەتتى.

15 ئەتىسى تاڭ ئېتىشى بىلەنلا، باش كاھىنلار ئاقساقاللار،
تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پۈتكۈل ئالىي كېڭەشمىدىكىلەر بىلەن
مەسلىھەتلىشىپ، ئەيسانى باغلاپ ئاپىرىپ، [ۋالىي] پىلاتۇسقا
تاپشۇرۇپ بەردى. 2 پىلاتۇس ئۇنىڭدىن: ـ سەن يەھۇدىيلارنىڭ
پادىشاھمۇ؟ ـ دەپ سوردى. ئۇ جاۋابەن: ـ ئېيتقىنىڭدەك، ـ
دېدى. 3 باش كاھىنلار ئۇنىڭ ئۈستىدىن قايتا-قايتىدىن ئەرز-
شىكايەتلەرنى قىلىشتى. 4 پىلاتۇس ئۇنىڭدىن يەنە: ـ جاۋاب
بەرمەمسەن؟ قارا، ئۇلار ئۈستۈڭدىن شۇنچىۋالا شىكايەت
قىلىۋاتىدۇ!؟ ـ دەپ سوردى. 5 بىراق ئەيسا يەنىلا ھېچ جاۋاب
بەرمىدى؛ پىلاتۇس بۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران قالدى. 6 ھەر
قېتىملىق [ئۆتۈپ كېتىش] ھېيتىدا، خالايىق قايسىبىر مەھبۇسنى
تەلەپ قىلسا، ۋالىي ئۇنى قويۇپ بېرەتتى. 7 ئەينى ۋاقىتتا،
زىنداندا باراباس ئىسىملىك بىر مەھبۇس بار ئىدى. ئۇ ئۆزى
بىلەن بىللە توپىلاڭ كۆتۈرگەن ھەمدە توپىلاڭدا قاتىللىق قىلغان
نەچچەيلەن بىلەن تەڭ سولانغانىدى. 8 خالايىق چۈقان-سۈرەن
سېلىپ ۋالىيدىن بۇرۇن ھەمىشە ئۇلارغا قىلغىنىدەك يەنە شۇنداق
قىلىشنى تىلەشتى. 9 پىلاتۇس ئۇلارغا: ـ سىلەر يەھۇدىيلارنىڭ
پادىشاھىنى قويۇپ بېرىشىمنى خالامسىلەر؟ ـ دېدى 10 (چۈنكى
ئۇ باش كاھىنلارنىڭ ھەسەتخورلۇقى تۈپەيلىدىن ئۇنى تۇتۇپ
بەرگەنلىكىنى بىلەتتى). 11 لېكىن باش كاھىنلار خالايىقنى:
«بۇنىڭ ئورنىغا، باراباسنى قويۇپ بەر» دەپ تەلەپ قىلىشقا
كۈشكۈرتتى. 12 پىلاتۇس جاۋابەن ئۇلاردىن يەنە: ـ ئۇنداق
بولسا، سىلەر «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ ئاتىغان كىشىنى
قانداق بىر تەرەپ قىل دەۋاتىسىلەر؟ ـ دېدى. 13 ـ ئۇلار يەنە
ئاۋازىنى كۆتۈرۈپ: ـ ئۇنى كېرىستىلىگىن! ـ دەپ ۋارقىراشاتتى.
14 پىلاتۇس ئۇلارغا: ـ نېمىشقا؟ ئۇ نېمە رەزىللىك ئۆتكۈزۈپتۇ؟ ـ
دېدى. بىراق ئۇلار تېخىمۇ غالجىرلىشىپ: ـ ئۇنى كېرىستىلىگىن!
ـ دەپ ۋارقىراشتى. 15 شۇڭا پىلاتۇس، خالايىقنى رازى
قىلماقچى بولۇپ، باراباسنى ئۇلارغا چىقىرىپ بەردى. ئەيسانى
بولسا قامچىلاتقاندىن كېيىن، كېرىستىلەش ئۈچۈن [لەشكەرلىرىگە]
تاپشۇردى. 16 ئاندىن لەشكەرلەر ئەيسانى ۋالىي ئوردىسىدىكى
سەينىغا ئېلىپ كىرىپ، پۈتۈن لەشكەرلەر توپىنى بۇ يەرگە جەم
بولۇشقا چاقىردى. 17 ئۇلار ئۇنىڭ ئۈچىسىغا سۈسۈن رەڭلىك
تون كىيدۈرۈشتى، ئاندىن ئۇلار تىكەنلىك شاخچىلاردىن توقۇغان
بىر تاجنى بېشىغا كىيگۈزدى. 18 ئاندىن ئۇنى مۇبارەكلەپ:
«ياشىغايلا، ئى يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى!» دېيىشتى. 19 ئاندىن
بېشىغا قومۇش بىلەن ھەدەپ ئۇرۇپ، ئۇنىڭغا قاراپ
تۆكۈرۈشتى ۋە ئۇنىڭ ئالدىدا تىز پۈكۈپ، سەجدە قىلىشتى.
20 ئۇلار ئۇنى شۇنداق مازاق قىلغاندىن كېيىن، ئۇنىڭدىن
سۈسۈن تونىنى سالدۇرۇۋېتىپ، ئۈچىسىغا ئۆز كىيىملىرىنى
كىيدۈردى؛ ئاندىن ئۇلار ئۇنى كېرىستىلەش ئۈچۈن ئېلىپ
چىقىشتى. 21 كۆرىنى شەھىردىن بولغان، سىمون ئىسىملىك بىر
كىشى يېزىدىن كېلىپ، ئۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى (بۇ كىشى
ئىسكەندەر بىلەن رۇفۇسنىڭ ئاتىسى ئىدى). [لەشكەرلەر]
ئۇنى تۈتۈپ كېلىپ، [ئەيسانىڭ] كېرىستىنى ئۇنىڭغا مەجبۇرىي
كۆتۈرگۈزدى. 22 ئۇلار ئەيسانى گولگوتا (تەرجىمىسى،
«باش سۆڭەك») دېگەن يەرگە ئېلىپ كەلدى؛ 23 ئاندىن
ئۇلار ئۇنىڭغا ئېچىش ئۈچۈن مۇرمەككى ئارىلاشتۇرۇلغان ئاچچىق
شاراب بەردى؛ لېكىن ئۇ ئۇنى قوبۇل قىلمىدى. 24 ئۇلار
ئۇنى كېرىستىگەندىن كېيىن، كىيىملىرىنى ئۆزئارا بۆلۈشۈۋېلىش

ئۇچۈن، ھەرقايسىسىنىڭ ئۆلۈشىنى بىكىتىشكە ھەربىر كىيىمنىڭ
ئۈستىگە چەك تاشلىدى. 25 ئۇنى كېيىتلىگەن ۋاقىت كۈننىڭ
ئۇچىنچى سائىتى ئىدى. 26 ئۇنى ئەيىبلىگەن شىكايەتنامىدە
«يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ يۈتۈلگەنىدى. 27 ئۇلار ئۇنىڭ
بىلەن تەڭ ئىككى قاراقچىنىمۇ كېيىتلىدى، بىرى ئوڭ تەرىپىدە،
يەنە بىرى سول تەرىپىدە ئىدى. 28 شۇنداق قىلىپ، مۇقەددەس
يازمىلاردىكى: «ئۇ جىنايەتچىلەرنىڭ قاتارىدا سانالدى» دېگەن
سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. 29 ئۇ يەردىن ئۆتكەنلەر باشلىرىنى
چايقىشىپ، ئۇنى ھاقارەتلەپ: ـ ئۆھۈي، سەن ئىبادەتخانىنى
بۇزۇپ تاشلاپ، ئۈچ كۈن ئىچىدە قايتىدىن ياساپ چىقىدىغان
ئادەم، 30 ئەمدى ئۆزۈڭنى قۇتقۇزۇپ كېيىتتىن چۈشۈپ
باققىنا! ـ دېيىشتى. 31 باش كاھىنلار بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرىمۇ
ئۆزئارا شۇنداق مەسخىرە قىلىپ: ـ ئۇ باشقىلارنى قۇتقۇزۇپ تىكەن،
ئۆزىنى قۇتقۇزالمايدۇ. 32 ئىسرائىلنىڭ پادىشاھى بولغان مەسىھ
ئەمدى كېيىتتىن چۈشۈپ باقسۇنچۇ، شۇنى كۆرسەكلا ئۇنىڭغا
ئېتىقاد قىلىمىز! ـ دېيىشتى. ئۇنىڭ بىلەن تەڭ كېيىتلەنگەنلەرمۇ
ئۇنى شۇنداق ھاقارەتلەشتى. 33 ئەمدى [كۈننىڭ] ئالتىنچى
سائىتى كەلگەندە، پۈتكۈل زېمىننى قاراڭغۇلۇق قاپلىدى ۋە
توققۇزىنچى سائىتىگىچە داۋام قىلدى. 34 توققۇزىنچى سائەتتە
ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «ئېلوئى، ئېلوئى، لاما شاۋاقتانى؟»،
مەنىسى: ـ «خۇدايىم، خۇدايىم، مېنى نېمىشقا تاشلىۋەتتىڭ؟»
دەپ قاتتىق ندا قىلدى. 35 ئۇ يەردە تۇرۇۋاتقانلارنىڭ
بەزىلىرى بۇنى ئاڭلاپ: ـ مانا، ئۇ ئىلياس پەيغەمبەرگە ندا
قىلىۋاتىدۇ، ـ دېيىشتى. 36 ئۇلاردىن بىرەيلەن يۇگۈرۈپ بېرىپ،
بىر پارچە بۇلۇتنى ئاچچىق شارابقا چىلاپ، قومۇشنىڭ ئۇچىغا
سىلىپ ئۇنىڭغا ئىچكۈزۈپ: ـ توختاپ تۇرۇڭلار! قاراپ
باقايلى، ئىلياس [پەيغەمبەر] ئۇنى چۈشۈرگىلى كېلەرمىكەن؟ ـ
دېدى. 37 ئەيسا قاتتىق ۋارقىرىدى-دە، روھىنى قويۇۋەتتى.
38 ۋە [شۇ ئەسنادا] ئىبادەتخانىنىڭ ئىچكىرى پەردىسى يۇقىرىدىن
تۆۋەنگە ئىككى پارچىگە بۆلۈپ يىرتىلدى. 39 ئەمدى ئۇنىڭ
ئۇدۇلىدا تۇرغان يۈزبېشى ئۇنىڭ قانداق ندا قىلىپ روھىنى
قويۇۋەتكەنلىكىنى كۆرۈپ: ـ بۇ ئادەم ھەقىقەتەن خۇدانىڭ
ئوغلى ئىكەن! ـ دېدى. 40 ئۇ يەردە يەنە بۇ ئىشلارغا يىراقتىن
قاراپ تۇرۇۋاتقان بىرنەچچە ئاياللارمۇ بار ئىدى. ئۇلارنىڭ
ئارىسىدا ماگدالىنلىق مەريەم، كىچىك ياقۇپ بىلەن يوسەنىڭ
ئانىسى مەريەم ۋە سالومىلار بار ئىدى. 41 ئۇلار ئەسلىدە
ئەيسا گالىلىيە تۇلكىسىدە تۇرغان ۋاقىتتا ئۇنىڭغا ئەگىشىپ،
ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولغانلار ئىدى؛ بۇلاردىن باشقا ئۇنىڭ
بىلەن يېرۇسالېمغا بىرگە كەلگەن يەنە نۇرغۇن ئاياللارمۇ [ئۇنىڭ
ئەھۋالىغا] قاراپ تۇراتتى. 42 كەچقۇرۇن كىرىپ قالغاندا
(«تەييارلاش كۈنى»، يەنى شابات كۈنىنىڭ ئالدىنقى كۈنى
بولغاچقا)، 43 ئالىي كېڭەشمىنىڭ تولىمۇ مۆتىۋەر ئەزاسى،
ئارىماتىيالىق يۈسۈپ بار ئىدى. ئۇمۇ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى
كۈتۈۋاتقان بولۇپ، جۈرئەت قىلىپ [ۋالىي] پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا
كىرىپ، ئۇنىڭدىن ئەيسانىڭ جەسىتىنى بېرىشنى تەلەپ قىلدى.
44 پىلاتۇس ئەيسانىڭ ئاللىقاچان ئۆلگەنلىكىگە ھەيران بولدى؛
ئۇ يۈزبېشىنى چاقىرىپ، ئۇنىڭدىن ئەيسانىڭ ئۆلگىنىگە خېلى
ۋاقىت بولدىمۇ، دەپ سوريدى. 45 يۈز بېشىدىن ئەھۋالنى
ئۇققاندىن كېيىن، يۈسۈپكە جەسەتنى بەردى. 46 يۈسۈپ
ئېسىل كاناپ رەخت سېتىۋېلىپ، جەسەتنى [كېيىتتىن]
چۈشۈرۈپ كاناپ رەختتە كېپەنلىدى ۋە ئۇنى قىيادا ئويۇلغان
بىر قەبرىگە قويدى؛ ئاندىن قەبرىنىڭ ئاغزىغا بىر تاشنى دومىلىتىپ
قويدى. 47 ۋە ماگدالىنلىق مەريەم بىلەن يوسەنىڭ ئانىسى
مەريەم ئۇنىڭ قويۇلغان يېرىنى كۆرۈۋالدى.

16 شابات كۈنى ئۆتۈشى بىلەنلا، ماگدالىنلىق مەريەم،
ياقۇپنىڭ ئانىسى مەريەم ۋە سالومىلار بېرىپ ئەيسانىڭ جەسىتىگە
سۈرۈش ئۈچۈن خۇشبۇراقلىق بۇيۇملارنى سېتىۋالدى.
2 ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى ئۇلار بەك بالدۇر، تاڭ سەھەردە
ئورنىدىن تۇرۇپ، كۈن چىقىشى بىلەن قەبرىگە باردى. 3 ئۇلار
ئۆزئارا: «بىزگە قەبرىنىڭ ئاغزىدىكى تاشنى كىم دومىلىتىشىپ
بېرەر؟» دېيىشتى. 4 لېكىن ئۇلار باشلىرىنى كۆتۈرۈپ قارىۋىدى،
تاشنىڭ بىر يانغا دومىلىتىۋېتىلگىنىنى كۆردى ـ ئەسلىدە
ئۇ تاش ناھايىتى يوغان ئىدى. 5 ئۇلار قەبرىگە كىرگەندە،
ئوڭ تەرەپتە ئولتۇرغان، ئاق تون كىيگەن، ياش بىر ئادەمنى
كۆردى، ۋە قاتتىق دەككە-دۈككىگە چۈشتى. 6 لېكىن ئۇ
ئۇلارغا: ـ دەككە-دۈككىگە چۈشمەڭلار. سىلەر كېيىتلەنگۈچى

ناسارەتلىك ئەيسانى ئىزدەۋاتىسىلەر. ئۇ تىرىلدى، ئۇ بۇ يەردە
ئەمەس. مانا ئۇلار ئۇنى قويغان جاي! 7 لېكىن بېرىڭلار،
ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىغا ۋە پېترۇسقا: «ئۇ گالىلىيەگە سىلەردىن
ئاۋۋال بارىدىكەن؛ ئۇ سىلەرگە ئېيتقىنىدەك، سىلەر ئۇنى شۇ
يەردە كۆرىدىكەنسىلەر» دەڭلار، ـ دېدى. 8 ئۇلار قەبىردىن
چىقىپلا بەدەر قاچتى. ئۇلارنى تىترەك بېسىپ ھوشىنى يوقىتاي
دېگەندى؛ بەك قورقۇپ كەتكەچكە، ھېچكىمگە ھېچنېمىنى
ئېيتمىدى. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts
do not include Mark 16:9-20.) ئەيسا ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى تاڭ
سەھەردە تىرىلگەندىن كېيىن، ئاۋۋال ما گدالىلىق مەريەمگە
كۆرۈندى. ئۇ ئەسلىدە ئۇنىڭدىن يەتتە جىننى ھەيدىۋەتكەندى.
10 مەريەم چىقىپ، ماتەم تۇتۇپ يىغلىشىپ تۇرغان، بۇرۇن
ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغانلارغا خەۋەر بەردى. 11 ئۇنىڭ تىرىك
ئىكەنلىكىنى ۋە مەريەمگە كۆرۈنگەنلىكىنى ئاڭلىغاندا، ئۇلار
ئىشەنمىدى. 12 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئۇ ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى يېزىغا
كېتىۋاتقان ئىككىيلەنگە باشقا سىياقتا كۆرۈندى. 13 بۇلارمۇ
قالغانلارنىڭ يېنىغا قايتىپ، ئۇلارغا خەۋەر قىلغان بولسىمۇ،
لېكىن ئۇلار بۇلارغىمۇ ئىشەنمىدى. 14 ئاندىن ئون بىرەيلەن
داستىخاندا ئولتۇرۇپ غىزالىنىۋاتقاندا، ئۇ ئۇلارغا كۆرۈندى ۋە
ئۇلارنىڭ ئېتىقادسىزلىقى ۋە تاش يۈرەكلىكى ئۈچۈن ئۇلارنى
تەنبىھ بېرىپ ئەيىبلىدى؛ چۈنكى ئۇلار ئۆزىنىڭ تىرىلگىنىنى
كۆرگەنلەرگە ئىشەنمىگەندى. 15 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ
پۈتكۈل جاھانغا بېرىپ، يارىتىلغۇچىلارنىڭ ھەربىرىگە خۇش
خەۋەرنى جاكارلاڭلار. 16 ئېتىقاد قىلىپ، چۆمۈلدۈرۈشنى
قوبۇل قىلغانلار قۇتقۇزۇلىدۇ. ئېتىقاد قىلمىغانلار بولسا گۇناھقا
بېكىتىلىدۇ. 17 ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ئىزلىرىغا مۇشۇنداق
مۆجىزىلىك ئالامەتلەر ئەگىشىپ ھەمراھ بولىدۇ: ـ ئۇلار
مېنىڭ نامىم بىلەن جىنلارنى ھەيدىۋېتىدۇ؛ ئۇلار يېڭى تىللاردا
سۆزلەيدۇ، 18 ئۇلار يىلانلارنى قوللىرىدا تۇتىدۇ، ھەرقانداق
زەھەرلىك نەرسىنى ئىچسىمۇ، ئۇلارغا زەرەر يەتكۈزمەيدۇ؛
قوللىرىنى بىمارلارغا تەگكۈزۈپ قويسا، كېسەللىرى ساقايىپ
كېتىدۇ. 19 شۇڭا رەب ئۇلارغا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندىن
كېيىن، ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى، خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇردى.
20 مۇخلىسلار چىقىپ، ھەر يەرگە بېرىپ خۇش خەۋەرنى
جاكارلاپ يۈردى. رەب ئۇلار بىلەن تەڭ ئىشلەپ، سۆز-
كالامغا ھەمراھ بولۇپ ئەگەشكەن مۆجىزىلىك ئالامەتلەر
بىلەن ئۇنىڭغا ئىسپات بەردى.

لۇقا

1 گەرچە نۇرغۇن ئادەملەر ئارىمىزدا مۇتلەق
ئىشەنچلىك دەپ قارالغان ئىشلارنى توپلاپ يېزىشقا كىرىشكەن
بولسىمۇ، 2 (خۇددى سۆز-كالامغا باشتىن-ئاخىر تۆز
كۆزى بىلەن گۆۋاھچى بولغانلار، شۇنداقلا ئۇنى ساقلاپ
يەتكۈزگۈچىلەرنىڭ بىزگە ئامانەت قىلغان بايانلىرىدەك)، 3 مەنمۇ
بارلىق ئىشلارنى باشتىن تەپسىلي تەكشۈرۈپ ئېنىقلىغاندىن
كېيىن، ئى ھۆرمەتلىك تېئوفىلۇس جانابلىرى، سىلىگە بۇ
ئىشلارنى تەرتىپى بويىچە يېزىشنى لايىق تاپتىم. 4 بۇنىڭدىن
مەقسەت، سىلى قوبۇل قىلغان تەلىملەرنىڭ مۇتلەق ھەققەت
ئىكەنلىكىگە جەزم قىلىشلىرى ئۈچۈندۇر. 5 يەھۇدىيە ئۆلكىسىگە
پادىشاھ بولغان ھېرود سەلتەنەت قىلغان كۈنلىردە، «ئابىيا»
كاھىنلىق نۆۋىتىدىن بىر كاھىن بار بولۇپ، ئىسمى زەكەريا
ئىدى. ئۇنىڭ ئايالىمۇ ھارۇننىڭ ئەۋلادىدىن بولۇپ، ئىسمى
ئېلىزابىت ئىدى. 6 ئۇلار ئىككىسى خۇدانىڭ ئالدىدا ھەققانىي
كىشىلەر بولۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ پۈتۈن ئەمر-بەلگىلىمىلىرى
بويىچە ئەيىبسىز ماڭاتتى. 7 ئەمما ئېلىزابىت تۇغماس بولغاچقا،
ئۇلار پەرزەنت كۆرمىگەندى. ئۇنىڭ ئۇستىگە ئۇلار ئىككىسى
خېلىلا ياشىنىپ قالغاندى. 8 ئۇ ئۆز تۇركۈمىدىكى كاھىنلار
ئارىسىدا [ئىبادەتخانىدا] نۆۋەتچىلىك ۋەزىپىسىنى خۇدا ئالدىدا
ئادا قىلۋاتقاندا، 9 [شۇ چاغدىكى] كاھىنلىق ئادىتى بويىچە، ئۇلار
پەرۋەردىگارنىڭ «مۇقەددەس جاي»غا كىرىپ خۇشبۇي
سېلىشقا مۇيەسسەر بولۇشقا چەك تاشلىغاندا شۇنداق بولدىكى،
چەك ئۇنىڭغا چىقتى. 10 ئەمدى ئۇ خۇشبۇي سېلىۋاتقان ۋاقىتدا،
جامائەت تاشقىرىدا تۇرۇپ دۇئا قىلىشۋاتاتتى. 11 تۇيۇقسىز
پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى ئۇنىڭغا خۇشبۇيگاھنىڭ ئوڭ
تەرىپىدە كۆرۈندى. 12 ئۇنى كۆرگەن زەكەريا ھودۇقۇپ
قورقۇنچقا چۆمۈپ كەتتى. 13 بىراق پەرىشتە ئۇنىڭغا: ـ
ئەي زەكەريا، قورقمىغىن! چۈنكى تىلىكىڭ ئىجابەت قىلىندى،
ئايالىڭ ئېلىزابىت ساڭا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بېرىدۇ، سەن
ئۇنىڭ ئىسمىنى يەھيا قويغىن. 14 ئۇ ساڭا شاد-خۇراملىق
ئېلىپ كېلىدۇ، ئۇنىڭ دۇنياغا كېلىشى بىلەن نۇرغۇن كىشىلەر
شادلىنىدۇ. 15 چۈنكى ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە ئۇلۇغ
بولىدۇ. ئۇ ھېچقانداق ھاراق-شاراب ئىچمەسلىكى كېرەك؛
ھەتتا ئانىسىنىڭ قورسىقىدىكى ۋاقتىدىن تارتىپمۇ مۇقەددەس
روھقا تولدۇرۇلغان بولىدۇ. 16 ئۇ ئىسرائىللاردىن نۇرغۇنلىرىنى
پەرۋەردىگار خۇداسىنىڭ يېنىغا قايتۇرىدۇ. 17 ئۇ [رەبنىڭ]
ئالدىدا ئىلياس پەيغەمبەرگە خاس بولغان روھ ۋە كۈچ-
قۇدرەتتە بولۇپ، ئاتىلارنىڭ قەلبلىرىنى بالىلارغا مايىل قىلىپ،
ئىتائەتسىزلەرنى ھەققانىيلارنىڭ ئاقىلانىلىكىگە كىرگۈزۈپ،
رەب ئۈچۈن تەييارلانغان بىر خەلقنى ھازىر قىلىش ئۈچۈن
ئۇنىڭ ئالدىدا ماڭىدۇ، ـ دېدى. 18 زەكەريا بولسا پەرىشتىدىن:
مەنمۇ قېرىپ قالغان، ئايالىمۇ خېلى ياشىنىپ قالغان تۇرسا، بۇ
ئىشنى قانداق جەزم قىلالايمەن؟ ـ دەپ سوردى. 19 پەرىشتە
جاۋابەن: ـ مەن خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا تۇرغۇچى جەبرائىلمەن.
ساڭا سۆز قىلىشقا، بۇ خۇش خەۋەرنى ساڭا يەتكۈزۈشكە
مەن ئەۋەتىلدىم. 20 ۋاقىت-سائىتى كەلگەندە چوقۇم ئەمەلگە
ئاشۇرۇلىدىغان بۇ سۆزلىرىمگە ئىشەنمىگەنلىكىڭ تۆپەيلىدىن،
بۇ ئىشلار ئەمەلگە ئاشۇرۇلغان كۈنىگىچە مانا سەن تىلىڭ
تۇتۇلۇپ، زۇۋانغا كېلەلمەيسەن، ـ دېدى. 21 ئەمدى جامائەت
زەكەريانى كۈتۈپ تۇراتتى؛ ئۇلار ئۇ مۇقەددەس جايدا نېمە
ئۈچۈن بۇنچىۋالا ھايال بولدى، دەپ ھەيران قالغىلى تۇردى.
22 ئۇ چىققاندا ئۇلارغا گەپ قىلالمىدى؛ ئۇنىڭ ئۇلارغا قول
ئىشارەتلىرىنى قىلىشىدىن، شۇنداقلا زۇۋان سۈرەلمىگەنلىكىدىن
ئۇلار ئۇنىڭ مۇقەددەس جايدا بىرەر ئالامەت كۆرۈنۈشنى
كۆرگەنلىكىنى چۈشىنىپ يەتتى. 23 شۇنداق بولدىكى، ئۇنىڭ
[ئىبادەتخانىدىكى] خىزمەت مۇددىتى توشۇشى بىلەنلا، ئۇ ئۆيىگە
قايتتى. 24 دەرۋەقە، بىرنەچچە كۈندىن كېيىن ئۇنىڭ ئايالى
ئېلىزابىت ھامىلدار بولدى؛ ئۇ بەش ئايغىچە تالا-تۇزگە چىقماي:
25 «ئەمدى پەرۋەردىگار مېنىڭ ھالىمغا نەزىرىنى چۈشۈرۈپ،
مېنى خالايىق ئارىسىدا نومۇسقا قېلىشتىن خالاس قىلىپ،
ماڭا بۇ كۈنلەردە شۇنچىلىك شاپائەت كۆرسەتتى» ـ دېدى.
26 [ئېلىزابىت ھامىلدار بولۇپ] ئالتە ئاي بولغاندا، پەرىشتە
جەبرائىل خۇدا تەرىپىدىن گالىلىيە ئۆلكىسىدىكى ناسارەت
دېگەن بىر شەھەرگە، پاك بىر قىزنىڭ قېشىغا ئەۋەتىلدى. قىز بولسا

داۋۇت [پادىشاھنىڭ] جەمەتىدىن بولغان يۇسۇپ ئىسىملىك بىر
كىشىگە دېيىشىپ قويۇلغاندى؛ قىزنىڭ ئىسمى بولسا مەريەم
ئىدى. 28 جەبرائىل ئۇنىڭ ئالدىغا كىرىپ ئۇنىڭغا: ــ سالام
ساڭا، ئەي شەپقەتكە مۇيەسسەر بولغان قىز! پەرۋەردىگار ساڭا
يارداۋۇر! ــ دېدى. 29 ئۇ پەرىشتىنى كۆرگەنده، ئۇنىڭ سۆزىدىن
بەك ھودۇقۇپ كەتتى، كۆڭلىده بۇنداق سالام سۆزى زادى
نېمىنى كۆرسىتىدىغاندۇ، دەپ ئويلاپ قالدى. 30 پەرىشتە
ئۇنىڭغا: ــ ئەي مەريەم، قورقمغىن. سەن خۇدا ئالدىدا شەپقەت
تاپقانسەن. 31 مانا، سەن ھامىلدار بولۇپ بىر ئوغۇل تۇغسەن،
سەن ئۇنىڭ ئىسمىنى ئەيسا دەپ قويىسەن. 32 ئۇ ئۇلۇغ
بولىدۇ، ھەممىدىن ئالىي بولغۇچىنىڭ ئوغلى دەپ ئاتىلىدۇ؛ ۋە
پەرۋەردىگار خۇدا ئۇنىڭغا ئاتىسى داۋۇتنىڭ تەختىنى ئاتا
قىلىدۇ. 33 ئۇ ياقۇپنىڭ جەمەتى ئۈستىگە مەڭگۈ سەلتەنەت
قىلىدۇ، ئۇنىڭ پادىشاھلىقى تۈگىمەستۇر، ــ دېدى. (aiōn g165)
34 مەريەم ئەمدى پەرىشتىدىن: ــ مەن تېخى ئەر كىشىگە
تەگمىگەن تۇرسام، بۇ ئىش قانداقمۇ مۇمكىن بولسۇن؟ ــ دەپ
سوريدى. 35 پەرىشتە ئۇنىڭغا جاۋابەن: ــ مۇقەددەس روھ
سېنىڭ ۋۇجۇدۇڭغا چۈشىدۇ ۋە ھەممىدىن ئالىي بولغۇچىنىڭ
كۈچ-قۇدرىتى ساڭا سايە بولۇپ يېقىنلىشىدۇ. شۇڭا، سەندىن
تۇغۇلىدىغان مۇقەددەس [پەرزەنت] خۇدانىڭ ئوغلى دەپ
ئاتىلىدۇ. 36 ۋە مانا، تۇغقىنىڭ ئېلىزابىتمۇ ياشىنىپ قالغان
بولسىمۇ، ئوغۇلغا ھامىلدار بولدى؛ تۇغماس دېيىلگۈچىنىڭ
قورساق كۆتۈرگىنىگە ھازىر ئالته ئاي بولۇپ قالدى. 37 چۈنكى
خۇدا بىلەن ھېچقانداق ئىش مۇمكىن بولماي قالمايدۇ، ــ
دېدى. 38 مەريەم: ــ مانا پەرۋەردىگارنىڭ دېدىكىمەن؛
ماڭا سۆزۈڭ بويىچە بولسۇن، ــ دېدى. شۇنىڭ بىلەن پەرىشتە
ئۇنىڭ يېنىدىن كەتتى. 39 مەريەم شۇ كۈنلەردە ئورنىدىن
قوپۇپ ئالدىراپ يەھۇدىيە تاغلىق رايونىدىكى بىر شەھەرگە
باردى. 40 ئۇ زەكەريانىڭ ئۆيىگە كىرىپ، ئېلىزابىتقا سالام
بەردى. 41 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئېلىزابىت مەريەمنىڭ
سالىمىنى ئاڭلىغاندىلا، قورسىقىدىكى بوۋاق ئويناقلاپ كەتتى.
ئېلىزابىت بولسا مۇقەددەس روھقا تولدۇرۇلۇپ، يۇقىرى
ئاۋاز بىلەن تەنتەنە قىلىپ مۇنداق دېدى: ــ قىز-ئاياللار
ئىچىده بەختلىكتۇرسەن، قورسىقىڭدىكى مېۋىمۇ بەختلىكتۇر!
43 ماڭا شۇنداق [شەرەپ] نەدىن كەلدىكىن، رەببىمنىڭ
ئانىسى بولغۇچى مېنى يوقلاپ كەلدى! 44 چۈنكى مانا،
سالىمىڭ قۇلىقىمغا كىرگەندىلا، قورسىقىمدىكى بوۋاق سۆيۈنۈپ
ئويناقلاپ كەتتى. 45 ئىشەنگەن قىز نەقەدەر بەختلىكتۇر،
چۈنكى ئۇنىڭغا پەرۋەردىگار تەرىپىدىن ئېيتىلغان سۆز جەزمەن
ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ! 46 مەريەممۇ خۇش بولۇپ مۇنداق
دېدى: ــ «جېنىم رەببىنى ئۇلۇغلايدۇ، 47 روھىم قۇتقۇزغۇچىم
خۇدادىن شادلاندى، 48 چۈنكى ئۇ دېدىكىنىڭ مىسكىن ھالىغا
نەزەر سالدى؛ چۈنكى مانا، شۇندىن باشلاپ بارلىق دەۋرلەر
مېنى بەختلىك دەپ ئاتايدۇ؛ 49 چۈنكى قادىر بولغۇچى مەن
ئۈچۈن ئۇلۇغ ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇردى؛ مۇقەددەسىتۇر
ئۇنىڭ نامى. 50 ئۇنىڭ رەھىم-شەپقىتى دەۋردىن-دەۋرگىچە
ئۆزىدىن قورقىدىغانلارنىڭ ئۈستىدىدۇر، 51 ئۇ بىلىكى بىلەن
كۈچ-قۇدرىتىنى نامايان قىلدى، ئۇ تەكەببۇرلارنى كۆڭلىدىكى
نىيەت-خىياللىرى ئىچىدىلا تارمار قىلدى. 52 ئۇ كۈچلۈك
ھۆكۈمدارلارنى تەختىدىن چۈشۈردى، پېقىرلارنى ئېگىز
كۆتۈردى. 53 ئۇ ئاچلارنى نازى-نېمەتلەر بىلەن تويۇندۇردى،
لېكىن بايلارنى قۇرۇق قول قايتۇردى. 55 ئۇ ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا
ئېيتقىنىدەك، يەنى ئىبراھىم ھەم ئۇنىڭ نەسلىگە مەڭگۈ ۋەدە
قىلغىنىدەك، ئۇ ئۆز رەھىم-شەپقىتىنى ئېسىده تۇتۇپ، قۇلى
ئىسرائىلغا يارده‌مگە كەلدى». (aiōn g165) 56 مەريەم ئېلىزابىتنىڭ
يېنىدا ئۈچ ئايچە تۇرۇپ، ئۆز ئۆيىگە قايتتى. 57 ئېلىزابىتنىڭ
تۇغۇتىنىڭ ئاي-كۈنى توشۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. 58 ئەمدى
ئۇنىڭ قولۇم-قوشنىلىرى ۋە ئۇرۇق-تۇغقانلىرى پەرۋەردىگارنىڭ
ئۇنىڭغا كۆرسەتكەن مېھىر-شەپقىتىنى شۇنچە ئۇلغايتقانلىقىنى
ئاڭلاپ، ئۇنىڭ بىلەن تەڭ شادلاندى. 59 ۋە شۇنداق بولدىكى،
بوۋاق تۇغۇلۇپ سەككىز كۈن بولغاندا، خالايىق بالىنىڭ
خەتنىسىنى قىلغىلى كەلدى. ئۇلار ئۇنىڭغا زەكەريا دەپ
ئاتىسىنىڭ ئىسمىنى قويماقچى بولۇشتى. 60 لېكىن ئانىسى جاۋابەن:
ــ ياق! ئىسمى يەھيا ئاتالسۇن ــ دېدى. 61 ئۇلار ئۇنىڭغا: ــ
بىراق ئۇرۇق-جەمەتىڭىز ئىچىده بۇنداق ئىسىمدىكىلەر يوققۇ! ــ
دېيىشتى. 62 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بالىنىڭ ئاتىسىدىن پەرزەنتىڭىزگە

نىمە ئىسىم قويۇشنى خالايسىز، دەپ ئىشارەت بىلەن سوراشتى.
63 ئۇ بىر پارچە [موم] تاختاينى ئەكىلىشنى تەلەپ قىلىپ:
«ئۇنىڭ ئىسمى يەھيادۇر» دەپ يازدى. ھەممەيلەن ئىنتايىن
ھەيران قېلىشتى. 64 شۇئان ئۇنىڭ ئاغزى ئېچىلدى، ئۇنىڭ تىلى
يېشىلىپ، زۇۋانغا كەلدى ۋە شۇنىڭ بىلەن خۇداغا تەشەككۇر-
مەدھىيە ئېيتتى. 65 ئۇلارنىڭ ئېچىرىسىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىنى
قورقۇنچ باستى؛ يەھۇدىيە تاغلىق رايونلىرىدا بۇ ئىشلارنىڭ
ھەممىسى ئەل تاغزىدا پۇر كەتتى. 66 بۇ ئىشلاردىن خەۋەر
تاپقۇچىلارنىڭ ھەممىسى ئۇلارنى كۆڭلىگە پۈكۈپ: «بۇ بالا
زادى قانداق ئادەم بولار؟» دېيىشتى. چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ
قولى دەرۋەقە ئۇنىڭغا يار ئىدى. 67 شۇ چاغدا بالىنىڭ ئاتىسى
زەكەريا مۇقەددەس روھقا تولدۇرۇلۇپ، ۋەھيي-بېشارەتنى
يەتكۈزۈپ، مۇنداق دېدى: ــ 68 «ئىسرائىلنىڭ خۇداسى
پەرۋەردىگارغا تەشەككۇر-مەدھىيە ئوقۇلسۇن! چۈنكى ئۇ ئۆز
خەلقىنى يوقلاپ، ئۇلاردىن خەۋەر ئېلىپ، بەدەل تۆلەپ
ئۇلارنى ھۆر قىلدى. 70 ئۇ قەدىمدىن بېرى مۇقەددەس
پەيغەمبەرلىرىنىڭ ئاغزى ئارقىلىق ۋەدە قىلغىنىدەك، قۇلى بولغان
داۋۇتنىڭ جەمەتى ئېچىدىن بىز ئۈچۈن بىر نىجات مۇئگۈزنى
تۆستۈرۈپ تۇرغۇزدى؛ بۇ زات بىزنى دۈشمەنلىرىمىزدىن ۋە
بىزنى ئۆچ كۆرىدىغانلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغۇچى نىجاتىۋۇر. (aiōn)
(g165) 72 ئۇ شۇ يول بىلەن ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا ئىلتىپات ئەيلەپ،
مۇقەددەس ئەھدىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، يەنى ئاتىمىز
ئىبراھىمغا بولغان قەسىمنى ئېسىدە تۇتۇپ، بىزنى دۈشمەنلىرىنىڭ
قولىدىن ئازاد قىلىپ، بارلىق كۈنلىرىمىزدە ھېچكىمدىن قورقماي،
ئۆز ئالدىدا ئىخلاسمەنلىك ۋە ھەققانىيلىق بىلەن، خىزمەت-
ئىبادىتىدە بولىدىغان قىلدى. 76 ئەمدى سەن، ئى بالام،
ھەممىدىن ئالىي بولغۇچىنىڭ پەيغەمبىرى دەپ ئاتىلىسەن؛
چۈنكى سەن رەببىنىڭ يوللىرىنى تەييارلاش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئالدىدا
ماڭىسەن. 77 ۋەزىپەڭ ئۇنىڭ خەلقىگە گۇناھلىرىنىڭ كەچۈرۈم
قىلىنىشى ئارقىلىق بولىدىغان نىجاتنىڭ خەۋرىنى بىلدۈرۈشتۇر؛
78 چۈنكى خۇدايىمىزنىڭ ئىچى-باغرىدىن ئۇرغۇپ چىققان
شەپقەتلەر ۋەجىدىن، قاراڭغۇلۇق ۋە ئۆلۈم كۆلەڭگىسى ئىچىدە
ئولتۇرغانلارنى يورۇتۇش ئۈچۈن، پۇتلىرىمىزنى ئامانلىق يولىغا
باشلاش ئۈچۈن، ئەرشتىن تاڭ شەپىقى ئۈستىمىزگە چۈشۈپ
يوقلىدى. 80 بالا بولسا ئۆسۈپ، روھتا كۈچلەندۈرۈلدى.
ئۇ ئىسرائىل جامائىتىنىڭ ئالدىدا نامايان قىلىنغۇچە چۆللەردە
ياشاپ كەلدى.

2 ئەمدى شۇ كۈنلەردە، [رىم ئىمپىراتورى] قەيسەر
ئاۋغۇستۇستىن بارلىق خەلقتىن باج ئېلىش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ
رويخېتى تىزىملانسۇن دەپ پەرمان چۈشتى. 2 ئۇنىڭ قېتىملىق
بۇ نوپۇس تىزىملاش كىرىنىيۇس سۈرىيە ئۆلكىسىنى ئىدارە
قىلىپ تۇرغان ۋاقتىدا ئېلىپ بېرىلغاندى. 3 شۇنىڭ بىلەن
ھەممە ئادەم نوپۇسقا تىزىلىنىش ئۈچۈن ئۆز يۇرتلىرىغا قايتىش
كېرەك بولدى. 4 يۇسۇپمۇ داۋۇت [پادىشاھنىڭ] جەمەتىدىن
بولغاچقا، شۇنداقلا ئۇنىڭ بۇاستىە ئەۋلادى بولغاچقا،
گالىلىيە ئۆلكىسىدىكى ناسارەت شەھىرىدىن ئايرىلىپ، يەھۇدىيە
ئۆلكىسىدىكى، داۋۇتنىڭ يۇرتى بەيت-لەھەم دېگەن شەھەرگە
كەتتى. 5 نوپۇسقا تىزىلىنىش ئۈچۈن لايىقى، بولغۇسى ئايالى
مەريەممۇ بىللە باردى. مەريەم ھامىلدار بولۇپ، قورسىقى
خېلىلا يوغىناپ قالغاندى. 6 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۇلار بەيت-
لەھەمدە تۇرغان ۋاقتىدا مەريەمنىڭ تۇغۇتىنىڭ ئاي-كۈنى
توشۇپ قالدى. 7 بىراق سارايدا ئۇلارغا ئورۇن بولمىغاچقا،
مەريەم شۇ يەردە تۇنجى ئوغلىنى تۇغقاندا ئۇنى زاكلاپ،
ئېغىلدىكى ئوقۇرغا ياتقۇزدى. 8 شۇ يەرنىڭ ئەتراپىدىكى بەزى
پادىچىلار دالادا تۇراتتى؛ ئۇلار كېچىچە تۈنەپ، پادىسىغا
قارايتتى. 9 ۋە مانا، پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى ئۇلارنىڭ
ئالدىدا تۇراتتى؛ پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق شەرىپى ئۇلارنىڭ
ئەتراپىنى يورۇتۇۋەتتى. ئۇلار ئىنتايىن بەك قورقۇپ كەتتى.
10 بىراق پەرىشتە ئۇلارغا: ــ قورقماڭلار! چۈنكى مانا، پۈتۈن
خەلققە خۇشاللىق بولىدىغان بىر خۇش خەۋەرنى سىلەرگە
ئېلان قىلىمەن. 11 چۈنكى بۈگۈن داۋۇتنىڭ شەھىرىدە سىلەر
ئۈچۈن بىر قۇتقۇزغۇچى تۇغۇلدى. ئۇ ــ رەب مەسىھىدۇر!
12 [ئۇنى] تېپىشىڭلار [ئۈچۈن] شۇ ئالامەت بولىدۇكى،
بوۋاقنى زاكلانغان ھالدا بىر ئوقۇردا ياتقان پېتىدە تاپىسىلەر،
ــ دېدى. 13 بىردىنلا، پەرىشتىنىڭ ئەتراپىدا زور بىر توپ

ساماؤی قوشۇندىكلەر پەيدا بولۇپ، خۇدانى مەدھىيلەپ: مۇقەددەس روھنىڭ باشلىشى بىلەن ئىبادەتخانىنىڭ [ھويلىلىرىغا]
14 «ئەرشىئەلادا خۇداغا شان-شەرەپلەر بولغاي! يەر يۈزىدە كىردى؛ ئاتا-ئانىسى تەۋراتتا بېكىتىلگەن ئادەتنى بىجىرىش
بولسا ئۇ سۆيۈندىغان بەندىلىرىگە ئارام-خاتىرجەملىك بولسۇن!» ئۈچۈن بوۋاق ئەيسانى كۆتۈرۈپ كىرگەندە، 28 سىمىئون
دېيىشتى. 15 پەرىشتىلەر ئۇلاردىن ئايرىلىپ ئاسمانغا چىقىپ بوۋاقنى قۇچىقىغا ئېلىپ، خۇداغا تەشەككۇر-مەدھىيە ئوقۇپ
كېتىۋىدى، پادىچىلار بىر-بىرىگە: ـ بەيت-لەھەمگە يول ئېلىپ، مۇنداق دېدى: ـ 29 «ئەمدى، ئى ئىگەم، ھازىر سۆزۈڭ
پەرۋەردىگار بىزگە ئۇقتۇرغان، ئەمەلگە ئاشۇرغان بۇ ئىشنى بويىچە قۇلۇڭنىڭ بۇ ئالەمدىن خاتىرجەملىك بىلەن كېتىشىگە
كۆرۈپ كېلەيلى، ـ دېيىشتى. 16 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئالدىراپ يول قويغايسەن؛ 30 چۈنكى ئۆز كۆزۈم سېنىڭ نىجاتىڭنى
شەھەرگە بېرىپ، مەريەم بىلەن يۈسۈپنى ۋە ئوقۇردا ياتقان كۆردى، 31 ئۇنى بارلىق خەلقلەر ئالدىدا ھازىرلىغانسەن؛ 32 ئۇ
بوۋاقنى ئىزدەپ تاپتى. 17 پادىچىلار [بوۋاقنى] كۆرگەندىن ئەللەرگە ۋەھيي بولىدىغان نۇر، ۋە خەلقىڭ ئىسرائىلنىڭ شان-
كېيىن، ئۇزلىرىگە ئۇنىڭ ھەققىدە ئېيتىلغان سۆزلەرنى كەڭ شەرىپىدۇر!» 33 بالىنىڭ ئاتا-ئانىسى بالا ھەققىدە ئېيتىلغانلىرىغا
تارقىتىۋەتتى. 18 بۇنى ئاڭلىغانلارنىڭ ھەممىسى پادىچىلارنىڭ ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى. 34 سىمىئون ئۇلارغا بەخت تىلەپ،
دېگەنلىرىگە ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى. 19 مەريەم بولسا بۇ ئاپىسى مەريەمگە مۇنداق دېدى: ـ مانا! بۇ بالا ئىسرائىلدىكى
ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى كۆڭلىگە پۈكۈپ، چوڭقۇر ئويلىنىپ نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ يېقىلىشى ۋە نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ
يۈرەتتى. 20 پادىچىلار كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىنىڭ ھەممىسى كۆتۈرۈلۈشى ئۈچۈن تەيىنلەندى، شۇنداقلا كىشىلەر قارشى
ئۈچۈن خۇدانى ئۇلۇغلاپ، مەدھىيە ئوقۇشقان پېتى قايتىشتى؛ چىقىپ ھاقارەتلەيدىغان، [خۇدانىڭ] بېشارەتلىك ئالامىتى
بارلىق ئىشلار دەل ئۇلارغا خەۋەرلەندۈرۈلگەندەك بولۇپ بولىدۇ. 35 شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدىكى
چىققاندىدى. 21 بۇۋاقنى خەتنە قىلىش ۋاقتى، يەنى سەككىزىنچى غەرەزلىرى ئاشكارىلىنىدۇ ـ ۋە بىر قىلىچمۇ سېنىڭ كۆڭلۈڭگە
كۈنى توشقاندا، ئۇنىڭغا ئەيسا دەپ ئىسىم قويۇلدى. پەرىشتە سانجىلىدۇ! 36 شۇ يەردە ئاشىر قەبىلىسىدىن بولغان فانۇئىلنىڭ
بۇ ئىسمنى ئۇ تېخى ئانىسىنىڭ بالىياتقۇسىدا ئاپىرىدە بولمايلا قىزى ئاننا ئىسىملىك خېلى ياشانغان بىر ئايال پەيغەمبەرمۇ
قويغانىدى. 22 ئەمدى مۇسا [پەيغەمبەرگە] چۈشۈرۈلگەن بار ئىدى. ئۇ قىز ۋاقتىدا ئەرگە تەگكەندىن كېيىن ئۇنىڭ
قانۇن بويىچە يۈسۈپ بىلەن مەريەمنىڭ پاكلىنىش ۋاقتى توشقاندا بىلەن يەتتە يىل بىللە ياشاپ، 37 ئاندىن سەكسەن تۆت
ئۇلار بالىنى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ تاپشۇرۇش ئۈچۈن يېرۇسالېمغا يىل تۇل تۇرغان ئىدى. ئۇ ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدىن چىقماي،
ئېلىپ باردى 23 (پەرۋەردىگارنىڭ تەۋرات قانۇنىدا: «بارلىق كېچە-كۈندۈز روزا تۇتۇشلار ۋە دۇئالار بىلەن خۇداغا
تۇنجى ئوغۇل پەرۋەردىگارغا مۇقەددەس مەنسۇپ ئاتىلىشى ئىبادەت قىلاتتى. 38 ئۇ دەل شۇ پەيتتە يېتىپ كېلىپ
كېرەك» دەپ يېزىلغىنىدەك) 24 ۋە شۇنداقلا پەرۋەردىگارنىڭ پەرۋەردىگارغا تەشەككۇر ئېيتتى، ھەمدە يېرۇسالېمدا نىجات-
تەۋرات قانۇنىدا دېيىلگىنى بويىچە، بىر جۈپ پاختەك ياكى ھۆرلۈكنى كۈتۈۋاتقان بارلىق خالايىققا بالا توغرىسىدا سۆز
ئىككى كەپتەر باچكىسىنى قۇربانلىققا سۈنۈش كېرەك ئىدى. قىلدى. 39 [يۈسۈپ] بىلەن [مەريەم] تەۋراتتا بېكىتىلگەن
25 ۋە مانا شۇ چاغلاردا، يېرۇسالېمدا سىمىئون ئىسىملىك بىر بارلىق ئىشلارنى ئادا قىلغاندىن كېيىن، گالىلىيەگە، ئۆز شەھىرى
كىشى تۇراتتى. ئۇ ھەم ھەققانىي ۋە ئىخلاسمەن ئادەم بولۇپ، ناسارەتكە قايتتى. 40 بالا بولسا ئۆسۈپ، دانا-ئاقىلانىلىك بىلەن
«ئىسرائىلغا تەسەللى بەرگۈچى»نى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتكەندى. تولۇپ، روھتا كۈچلەندۈرۈلدى، خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىمۇ
مۇقەددەس روھ ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا يار ئىدى. 26 ئۇ مۇقەددەس ئۇنىڭ ئۈستىدە ئىدى. 41 ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسى ھەر يىلى ئۆتۈپ
روھتىن كەلگەن ۋەھيدىن ئۆزىنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ مەسىھىنى كېتىش ھېيتىدا يېرۇسالېمغا باراتتى. 42 ئەيسا ئون ئىككى ياشقا
كۆرمىگۈچە ئۆلۈم كۆرمەيدىغانلىقىنى بىلگەندى. 27 ئۇ كىرگەن يىلى، ئۇلار ئۇنى ئېلىپ، ھېيتنىڭ ئادىتى بويىچە يەنە

چقىپ باردى. 43 ھېيت كۈنلىرىنى ئۆتكۈزگەندىن كېيىن،
ئۇلار ئۆيىگە قاراپ كېتىۋاتقاندا، بالا ئەيسا يېرۇسالېمدا قالدى.
ئاتا-ئانىسىنىڭ بۇ ئىشتىن خەۋىرى يوق ئىدى، 44 بەلكى
ئۇنى سەپەرداش-ھەمراھلىرى بىلەن بىللە كېلىۋاتىدۇ، دەپ
ئويلاپ، بىر كۈن يول يۈردى. ئاندىن ئۇلار ئۇنى ئۇرۇق-
تۇغقانلارى ۋە دوست-بۇرادەرلىرى ئارىسىدىن ئىزدەشكە
باشلىدى؛ 45 ئىزدەپ تاپالماي، ئۇلار كەينىگە يېنىپ يېرۇسالېمغا
يېرىپ يەنە ئىزدىدى. 46 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۈچىنچى كۈنى
ئۇلار ئۇنى ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭ ئارىسىدا
ئولتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ تەلىملىرىنى ئاڭلاۋاتقان ھەم ئۇلاردىن
سوئال سوراۋاتقانلىقىنى ئۇستىدە تاپتى. 47 ئۇنىڭ سۆزلىرىنى
ئاڭلىغانلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ چۈشەنچىسىگە ۋە بەرگەن
جاۋابلىرىغا ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى. 48 ئاتا-ئانىسى ئۇنى كۆرۈپ
ناھايىتى ھەيرانۇھەس بولۇشتى، ئۇنىڭ ئانىسى ئۇنىڭغا: ـ ۋاي
بالام! نېمىشقا بىزگە شۇنداق مۇئامىلە قىلدىڭ؟ ئاتاڭ ئىككىمىز
پارا كەندە بولۇپ سېنى ئىزدەپ كەلدۇق! ـ دېدى. 49 ئۇ
ئۇلارغا: ـ نېمىشقا مېنى ئىزدىدىڭلار؟ ئەجەبا، مېنىڭ ئاتامنىڭ
ئىشلىرىدا بولۇشۇم كېرەكلىكىمنى بىلمەمتىڭلار؟ ـ دېدى.
50 لېكىن ئۇلار ئۇنىڭ ئۇلارغا ئېيتقىنىنى چۈشەنمىدى. 51 ئاندىن
ئۇ ئۇلار بىلەن ناسارەتكە قايتتى ۋە ئۇلارنىڭ گېپىگە ئىزچىل
بويسۇنۇاتتى. لېكىن ئانىسى بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى كۆڭلىگە
پۈكۈپ قويدى. 52 شۇنداق قىلىپ، ئەيسا ئاقىلانىلىك-دانالىقتا
ۋە قامەتتە يېتىلىپ، خۇدا ۋە كىشىلەر ئالدىدا بارغانسېرى
سۆيۈلمەكتە ئىدى.

3 رىم ئىمپېراتورى تىبېرئۇس قەيسەرنىڭ سەلتەنىتىنىڭ
ئون بەشىنچى يىلى، پونتىئۇس پىلاتۇس يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ
ۋالىيسى، ھېرود خان گاللىيە ئۆلكىسىنىڭ ھاكىمى، ھېرود
خاننىڭ ئىنىسى فىلىپ خان ئىتۇرىيە ۋە تراخونىتىس ئۆلكىسىنىڭ
ھاكىمى، لىسانياس خان ئابىلىنىي ئۆلكىسىنىڭ ھاكىمى بولغاندا،
2 ھاننىاس ھەم قايافا باش كاھىنلىق قىلىۋاتقاندا، خۇدانىڭ سۆز-
كالامى چۆلدە ياشاۋاتقان زەكەرىيانىڭ ئوغلى يەھيانىڭ كەلدى.
3 ئۇ ئىئوردان دەريىسى ۋادىسىدىكى بارلىق رايونلارنى كېزىپ،
كىشىلەرگە گۇناھلارغا كەچۈرۈم ئېلىپ كېلىدىغان، توۋا
قىلىشنى بىلدۈرىدىغان [سۈغا] «چۆمۈلدۈرۈش»نى جاكارلاشنى
باشلىدى. 4 خۇددى تەۋراتتىكى يەشايا پەيغەمبەرنىڭ سۆزلىرى
خاتىرىلەنگەن قىسمىدا پۈتۈلگەندەك: «بايا‌ۋاندا توۋلىغۇچى بىر
كىشىنىڭ: رەببىنىڭ يولىنى تەييارلاڭلار، ئۇنىڭ يوللىرىنى تۈز
قىلىڭلار! ـ دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى. 5 بارلىق جىلغىلار
تولدۇرۇلىدۇ، بارلىق تاغ-دۆڭلەر پەسلىتىلىدۇ، ئەگرى-توقاي
جايلار تۈزلىنىدۇ، ئوڭغۇل-دوڭغۇل يەرلەر تەكشى يوللار
قىلىنىدۇ. 6 شۇنداق قىلىپ، بارلىق ئەت ئىگىلىرى خۇدانىڭ
نىجاتىنى كۆرەلەيدىغان بولىدۇ! ـ دەپ توۋلايدۇ». 7 يەھيا
ئەمدى ئالدىغا چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىشقا چىققان توپ-
توپ خالايىققا: ـ ئەي زەھەرلىك يىلان بالىلىرى! كىم
سىلەرنى [خۇدانىڭ] چۈشۈش ئالدىدا تۇرغان غەزىپىدىن
قېچىڭلار دەپ ئاگاھلاندۇردى؟! 8 ئەمدى توۋىغا لايىق
مېۋىلەرنى كەلتۈرۈڭلار! ۋە تۆز ئىچىڭلاردا: «بىزنىڭ ئاتىمىز بولسا
ئىبراھىمدۇر!» دەپ خىيال ئەيلىمەڭلار؛ چۈنكى مەن شۇنى
سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، خۇدا ئىبراھىمغا مۇشۇ تاشلاردىنمۇ
پەرزەنتلەرنى يارىتىپ بېرەلەيدۇ. 9 پالتا ئالللىقاچان دەرەخلەرنىڭ
يىلتىزىغا تەگلەپ قويۇلدى؛ ياخشى مېۋە بەرمەيدىغان ھەرقانداق
دەرەخلەر كېسىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ!» ـ دېدى. 10 [ئۇنىڭ
ئەتراپىغا] توپلاشقان كىشىلەر ئەمدى ئۇنىڭدىن: ـ ئۇنداقتا، بىز
قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ ـ دەپ سوريدى. 11 ئۇ جاۋابەن: ـ
ئىككى قۇر چاپىنى بار كىشى بىرنى يوق كىشىگە بەرسۇن،
يەيدىغىنى بار كىشىمۇ شۇنداق قىلسۇن، ـ دېدى. 12 بەزى
باجگىرلارمۇ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغىلى ئۇنىڭ ئالدىغا
كېلىپ: ـ ئۇستاز، بىز قانداق قىلىمىز؟ ـ دەپ سوريدى. 13 ئۇ
ئۇلارغا: ـ بەلگىلەنگەندىن ئارتۇق باج ئالماڭلار، ـ دېدى.
14 ئاندىن بەزى لەشكەرلەرمۇ ئۇنىڭدىن: ـ بىزچۇ، قانداق
قىلىشىمىز كېرەك؟ ـ دەپ سوراشتى. ئۇ ئۇلارغا: ـ باشقىلارنىڭ
پۇلىنى زوراۋانلىق بىلەن ئېلىۋالماڭلار، ھېچكىمگە يالغاندىن
شىكايەت قىلماڭلار ۋە ئىش ھەققىڭلارغا رازى بولۇڭلار،
ـ دېدى. 15 ئەمدى خەلق تەقەززالىقتا بولۇپ ھەممەيلەن
كۆڭلىدە يەھيا توغرۇلۇق «مەسىھ مۇشۇ كىشىمىدۇ؟» دەپ

ئويلاشتى. 16 يەھيا ھەممەيلەنگە جاۋابەن: ـ مەن سىلەرنى
دەرۋەقە سۇغا چۆمۈلدۈرىمەن. لېكىن مەندىن قۇدرەتلىك
بولغان بىرسى كېلىدۇ، مەن ھەتتا كەشلىرىنىڭ بوغقۇچىنى
يېشىشكىمۇ لايىق ئەمەسمەن! ئۇ سىلەرنى مۇقەددەس روھقا
ھەم ئوتقا چۆمۈلدۈرىدۇ. 17 ئۇنىڭ سورۇغۇچى كۆرىكى
قولىدا تۇرىدۇ، ئۇ ئۆز خامىنىنى توپا-سامادىن تەلتۈكۈس
تازىلايدۇ، ساپ بۇغدايىنى ئامبارغا يىغىدۇ، ئەمما توپا-سامانىنى
ئۆچمەس ئوتتا كۆيدۈرۈۋېتىدۇ، ـ دېدى. 18 ئەمدى شۇنداق
كۆپ باشقا نەسىھەتلەر بىلەن يەھيا خۇش خەۋەرنى خەلققە
يەتكۈزدى. 19 [كېيىن]، ھاكىم ھېرود [ئۆگەي] ئاكىسىنىڭ
ئايالى ھېرودىيەنى [تارتىۋالغانلىقى] تۈپەيلىدىن ۋە شۇنىڭدەك
ئۇنىڭ بارلىق باشقا رەزىل قىلمىشلىرى ئۈچۈن يەھيا تەرىپىدىن
ئەيىبلەنگەن، 20 ھېرود بۇ بارلىق رەزىللىكىنىڭ ئۈستىگە يەنە
شۇنى قىلدىكى، يەھيانى زىندانغا تاشلىدى. 21 شۇنداق بولدىكى،
ھەممە خەلق يەھيادىن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغاندا، ئەيسامۇ
چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. ئۇ دۇئا قىلىۋاتقاندا، ئاسمانلار
يېرىلىپ، 22 مۇقەددەس روھ كەپتەر سىياقىدا چۈشۈپ
ئۇنىڭ ئۈستىگە قوندى. شۇنىڭ بىلەن ئاسماندىن: «سەن مېنىڭ
سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن سەندىن تولۇق خۇرسەنمەن!» دېگەن
بىر ئاۋاز ئاڭلاندى. 23 ئەيسا ئۆز [خىزمىتىنى] باشلىغاندا،
ئوتتۇزغا كىرىپ قالغاندى. ئۇ (خەقنىڭ نەزىرىدە) يۈسۈپنىڭ
ئوغلى ئىدى؛ يۈسۈپ خېلىينىڭ ئوغلى، 24 خېلىي ماتتاتنىڭ
ئوغلى، ماتتات لاۋىينىڭ ئوغلى، لاۋىي مەلكىينىڭ ئوغلى،
مەلكىي يانناينىڭ ئوغلى، يانناي يۈسۈپنىڭ ئوغلى، 25 يۈسۈپ
ماتتاتىيانىڭ ئوغلى، ماتتاتىيا ئاموسنىڭ ئوغلى، ئاموس ناھۇمنىڭ
ئوغلى، ناھۇم ھېسلىنىڭ ئوغلى، ھېسلى ناگگاينىڭ ئوغلى،
26 ناگگاي ماھاتنىڭ ئوغلى، ماھات ماتتاتىيانىڭ ئوغلى،
ماتتاتىيا سېمەينىڭ ئوغلى، سېمەي يۈسۈپنىڭ ئوغلى، يۈسۈپ
يۇدانىڭ ئوغلى، 27 يۇدا يوئاناننىڭ ئوغلى، يوئانان رېسانىڭ
ئوغلى، رېسا زەرۇببابەلنىڭ ئوغلى، زەرۇببابەل سالتىيەلنىڭ
ئوغلى، سالاتىيەل نېرىنىڭ ئوغلى، 28 نېري مەلكىينىڭ ئوغلى،
مەلكىي ئاددىنىڭ ئوغلى، ئاددى قوسامنىڭ ئوغلى، قوسام
ئېلمادامنىڭ ئوغلى، ئېلمادام ئېرنىڭ ئوغلى، 29 ئېر يوسەنىڭ
ئوغلى، يوسە ئەلىئېزەرنىڭ ئوغلى، ئەلىئېزەر يورىمنىڭ ئوغلى،
يورىم ماتتاتنىڭ ئوغلى، ماتتات لاۋىينىڭ ئوغلى، 30 لاۋىي
سىمېئوننىڭ ئوغلى، سىمېئون يەھۇدانىڭ ئوغلى، يەھۇدا يۈسۈپنىڭ
ئوغلى، يۈسۈپ يوناننىڭ ئوغلى، يونان ئەلىئاقىمنىڭ ئوغلى،
31 ئەلىئاقىم مېلېئاھنىڭ ئوغلى، مېلېئاھ مەننانىڭ ئوغلى، مەننا
ماتتاتانىڭ ئوغلى، ماتتاتا ناتاننىڭ ئوغلى، ناتان داۋۇتنىڭ ئوغلى،
32 داۋۇت يەسسەنىڭ ئوغلى، يەسسە ئوبەدنىڭ ئوغلى، ئوبەد
بوئازنىڭ ئوغلى، بوئاز سالمونىڭ ئوغلى، سالمون ناھشوننىڭ
ئوغلى، ناھشون ئاممىنادابنىڭ ئوغلى، 33 ئاممىناداب ئارامنىڭ
ئوغلى، ئارام ھېزروننىڭ ئوغلى، ھېزرون پەرەزنىڭ ئوغلى، پەرەز
يەھۇدانىڭ ئوغلى، 34 يەھۇدا ياقۇپنىڭ ئوغلى، ياقۇپ ئىسھاقنىڭ
ئوغلى، ئىسھاق ئىبراھىمنىڭ ئوغلى، ئىبراھىم تەراھنىڭ ئوغلى،
تەراھ ناھورنىڭ ئوغلى، 35 ناھور سېرۇگنىڭ ئوغلى، سېرۇگ
راغۇنىڭ ئوغلى، راغۇ پەلەگنىڭ ئوغلى، پەلەگ ئېبەرنىڭ ئوغلى،
ئېبەر شېلاھنىڭ ئوغلى، 36 شېلاھ قائىناننىڭ ئوغلى، قائىنان
ئارپاخشادنىڭ ئوغلى، ئارپاخشاد شەمنىڭ ئوغلى، شەم نۇھنىڭ
ئوغلى، نۇھ لەمەخنىڭ ئوغلى، 37 لەمەخ مەتۇشەلاھنىڭ
ئوغلى، مەتۇشەلاھ ھانوخنىڭ ئوغلى، ھانوخ يارەدنىڭ ئوغلى،
يارەد ماھالالىلنىڭ ئوغلى، ماھالالىل قېنانىنىڭ ئوغلى، 38 قېنان
ئېنوشنىڭ ئوغلى، ئېنوش سېتنىڭ ئوغلى، سېت ئادەمئاتىنىڭ
ئوغلى، ئادەمئاتا بولسا، خۇدانىڭ ئوغلى ئىدى.

4 ئاندىن ئەيسا مۇقەددەس روھقا تولۇپ، ئىئوردان
دەرياسىدىن قايتىپ كېلىپ، روھ تەرىپىدىن چۆل-بياۋانغا ئېلىپ
بېرىلدى. 2 ئۇ ئۇ يەردە قىرىق كۈن ئىبلىس تەرىپىدىن سىنالدى.
ئۇ بۇ كۈنلەردە ھېچنەرسە يېمىدى. كۈنلەر ئاياغلاشقاندا،
ئۇنىڭ قورسىقى تازا ئاچقاندىدى. 3 ئەمدى ئىبلىس ئۇنىڭغا:
ـ سەن ئەگەر خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، مۇشۇ تاشقا: «نانغا
ئايلان!» دەپ بۇيرۇغىن ـ دېدى. 4 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن:
ـ [تەۋراتتا]: «ئىنسان پەقەت نان بىلەنلا ئەمەس، بەلكى
خۇدانىڭ ھەربىر سۆزى بىلەنمۇ ياشايدۇ» دەپ يېزىلغان، ـ
دېدى. 5 ئىبلىس يەنە ئۇنى ئېگىز بىر تاغقا ياشلاپ چىقىپ، بىر
دەقىقە ئىچىدە دۇنيادىكى بارلىق دۆلەتلەرنى ئۇنىڭغا كۆرسەتتى.
6 ئىبلىس ئۇنىڭغا: ـ مەن بۇ ھاكىمىيەتنىڭ ھەممىسىنى ۋە

ئۇنىڭغا تەۋە بارلىق شانۇ-شەۋكەتلەرنى ساڭا تەقدىم قىلىمەن؛ مانا بۇ ئايەت بۇگۈن قۇلىقىڭلارغا ئاڭلانغىندا ئەمەلگە
چۈنكى بۇلار ماڭا تاپشۇرۇلغان، مەن ئۇنى كىمگە بېرىشنى ئاشۇرۇلماقتا، ـ دېدى. 22 ھەممىسى ئۇنىڭ ياخشى گېپىنى
خالىسام، شۇنىڭغا بېرىمەن. 7 ئەگەر باش قويۇپ ماڭا قىلىشىپ، ئۇنىڭ ئاغزىدىن چىقىۋاتقان شاپائەتلىك سۆزلىرىگە
سەجدە قىلساڭ، بۇلارنىڭ ھەممىسى سېنىڭكى بولىدۇ، ـ دېدى. ھەيران قېلىشىپ: ـ بۇ يۇسۇپنىڭ ئوغلى ئەمەسمۇ؟ ـ دېيىشتى.
8 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىپ: ـ [تەۋراتتا]: «پەرۋەردىگار 23 ئۇ ئۇلارغا: ـ شۇبھىسىزكى، سىلەر ماڭا «ئەي تېۋىپ،
خۇدايىڭىلا ئىبادەت قىل، پەقەت ئۇنىڭلا قۇللۇقىدا بول!» ئاۋۋال ئۆزۈڭنى ساقايت!» دېگەن تەمسىلنى كەلتۈرۈپ،
دەپ يېزىلغان، ـ دېدى. 9 ئاندىن ئىبلىس ئۇنى يېرۇسالېمغا ئېلىپ «خەۋەر تاپقىنىمىزدەك، كەپەرناھۇم شەھىرىدە نېمە ئىشلار
باردى ۋە ئۇنى ئىبادەتخانىنىڭ ئەڭ ئېگىز جايىغا تۇرغۇزۇپ: يۈز بەرگەن بولسا، مۇشۇ يەردىمۇ، ئۆز يۇرتۇڭدىمۇ شۇلارنى
ـ خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، ئۆزۈڭنى پەسكە تاشلاپ باققىن! كۆرسەتمەمسەن؟» دەۋاتىسىلەر، ـ دېدى. 24 ـ بىراق شۇنى
10 چۈنكى [تەۋراتتا]: «[خۇدا] ئۆز پەرىشتىلىرىگە سېنى قوغداش سىلەرگە بەرھەق ئېيتىپ قويايكى، ھېچقانداق پەيغەمبەر ئۆز
ھەققىدە ئەمر قىلىدۇ»؛ 11 ۋە، «يۇتۇڭنىڭ تاشقا ئۇرۇلۇپ يۇرتى تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنغان ئەمەس. 25 مەن سىلەرگە شۇ
كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ئۇلار سېنى قوللىرىدا كۆتۈرۈپ يۈرىدۇ» ھەققەتنى ئېيتىپ ئېسىلتىمەنكى، ئىلياس [پەيغەمبەر]نىڭ ۋاقتىدا،
دەپ يېزىلغان، ـ دېدى. 12 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ «[تەۋراتتا]: ئاسمان ئۈدا ئۈچ يىل ئالتە ئاي ئېتىلىپ، دەھشەتلىك بىر
«پەرۋەردىگار خۇدايىڭنى سىنىغۇچى بولما!» دەپمۇ يېزىلغان، ـ قەھەتچىلىك بارلىق زېمىننى باسقاندا، ئىسرائىلدا نۇرغۇن تۇل
دېدى. 13 ئىبلىس بارلىق سىناشلارنى ئىشلىتىپ چىققاندىن ئايالىلار بار ئىدى؛ 26 بىراق ئىلياس ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىنىڭ
كېيىن، ئۇنى ۋاقتىنچە تاشلاپ كېتىپ قالدى. 14 ئەيسا قېشىغا ئەمەس، بەلكى زىدوننىڭ زارەفات شەھىرىدىكى
روھنىڭ كۈچ-قۇدرىتى ئىچىدە گالىلىيە ئۆلكىسىگە قايتىپ بىر تۇل ئايالنىڭ قېشىغىلا ئەۋەتىلگەن. 27 ۋە [شۇنىڭغا
كەلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ خەۋەر-شۆھرىتى ئەتراپتىكى ئوخشاش]، ئېلىشا پەيغەمبەرنىڭ ۋاقتىدا، ئىسرائىلدا ماخاۋ
ھەربىر يۇرتلارغا تارقالدى. 15 ئۇ ئۇلارنىڭ سىناگوگلىرىدا كېسىلگەن گىرېتار بولغانلار نۇرغۇن بولسىمۇ، لېكىن سۈرىيەلىك
تەلىم بېرگىلى تۇردى ۋە ئۇلارنىڭ ئۇلۇغلاشلىرىغا سازاۋەر نائامانىدىن باشقا، ھېچقايسىسى ساقايتىلغان ئەمەس! ـ دېدى.
بولدى. 16 ئۇ ئۆزى بېقىپ چوڭ قىلىنغان يۇرتى ناسارەتكە 28 سىناگوگدىكىلەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ھەممىسى قاتتىق
كېلىپ، شابات كۈنى ئادەتتىكىدەك سىناگوگقا كىردى ۋە غەزەپلەندى؛ 29 ئورنىدىن تۇرۇشۇپ، ئۇنى شەھەردىن ھەيدەپ
شۇنداقلا [مۇقەددەس يازمىلارنى] ئوقۇشقا ئۆرە تۇردى 17 ۋە چىقىرىپ، شۇ شەھەر جايىلاشقان تاغنىڭ لېۋىگە ئەچىقىپ، تىك
تەۋراتتىكى «يەشايا» دېگەن قىسىم ئۇنىڭغا تاپشۇرۇلدى. ئۇ ئوراپ يارىدىن تاشلىۋەتمەكچى بولۇشتى. 30 لېكىن ئۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن
يازمىنى ئېچىپ، مۇنۇ سۆزلەر يېزىلغان يەرنى تېپىپ ئوقۇدى: بىمالال ئۆتۈپ، ئۆز يولىغا چىقىپ كەتتى. 31 ئۇ گالىلىيە
18 ـ «پەرۋەردىگارنىڭ روھى مېنىڭ ۋۇجۇدۇمدا، چۈنكى ئۆلكىسىنىڭ كەپەرناھۇم دېگەن بىر شەھىرىگە چۈشتى، ئۇ يەردە
ئۇ مېنى يوقسۇللارغا خۇش خەۋەرلەر يەتكۈزۈشكە مەسىھ شابات كۈنلىرىدە خەلققە تەلىم بېرەتتى. 32 ئۇلار ئۇنىڭ تەلىمىگە
قىلدى. ئۇتقۇنلارغا ئازادلىقنى، ۋە كورلارغا كۆرۈش شىپاسىنى ھەيران قېلىشتى، چۈنكى ئۇنىڭ سۆزى تولىمۇ نوپۇزلۇق ئىدى.
جاكارلاشقا، ئېزىلگەنلەرنى خالاس قىلىشقا، پەرۋەردىگارنىڭ 33 ئەمدى سىناگوگتا ناپاك جىننىڭ روھى چاپلاشقان بىر كىشى
شاپائەت كۆرسىتىدىغان يىلنى جاكارلاشقا مېنى ئەۋەتتى». بولۇپ، [ئۇنىڭدىكى جىن] قاتتىق ئاۋازدا: 34 ـ ئەي ناسارەتلىك
20 ئۇ يازمىنى تۇرۇۋېتىپ، سىناگوگ خىزمەتچىسىگە قايتۇرۇپ ئەيسا، سېنىڭ بىز بىلەن نېمە كارىڭ؟! بىزنى يوقاتقىلى كەلدىڭمۇ؟
بېرىپ، ئولتۇردى. سىناگوگتا ئولتۇرغانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ مەن سېنىڭ كىملىكىڭنى بىلىمەن، خۇدانىڭ مۇقەددەس
كۆزلىرى ئۇنىڭغا تىكىلىپ تۇراتتى. 21 ئۇ كۆپچىلىككە: ـ بولغۇچىسىسەن! ـ دەپ توۋلاپ كەتتى. 35 لېكىن ئەيسا جىنغا

تەنبىھ بېرىپ: ـ ئاغزىڭنى يۇم! ئۇنىڭدىن چىق! ـ دېۋىدى، جىن
ھېلىقى ئادەمنى خالايىق ئوتتۇرىسىدا يىقىتىۋېتىپ، ئۇنىڭدىن
چىقىپ كەتتى. لېكىن ئۇنىڭغا ھېچ زەرەر يەتكۈزمىدى.
36 ھەممەيلەن بۇنىڭدىن قاتتىق ھەيران بولۇشۇپ، بىر-بىرىگە: ـ بۇ
زادى قانداق ئىش! ئۇ دەرۋەقە ھوقۇق ۋە قۇدرەت بىلەن ناپاك
روھلارغا ئەمر قىلسىلا، ئۇلار چىقىپ كېتىدىكەن، ـ دېيىشتى.
37 شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ خەۋەر-شۆھرىتى ئەتراپتىكى ھەربىر
يۇرتلارغا تارقالدى. 38 ئەيسا سىناگوگتىن چىقىپ، سىمونىنىڭ
ئۆيىگە كىردى. لېكىن سىمونىنىڭ قېينئانىسى ئېغىر تەپ كېسىلى
بولۇپ قالغاندى؛ ئۇلار ئەيسادىن ئۇنىڭ ھاجىتىدىن چىقىشىنى
ئۆتۈندى. 39 ئۇ ئايالنىڭ يېشىدا تۇرۇپ، تەپكە تەنبىھ بېرىۋىدى،
تەپ شۇئان ئۇنىڭدىن كەتتى. ئۇ دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ،
ئۇلارنى كۈتۈشكە باشلىدى. 40 كۈن پېتىشى بىلەنلا، كىشىلەر
ھەرخىل كېسەللەرگە گىرىپتار بولغان يېقىنلىرى بولسىلا، ئۇلارنى
ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ئۇ ئۇلارغا بىر-بىرلەپ قولىنى
تەگكۈزۈپ، ئۇلارنى ساقايتتى. 41 كىشىلەرگە چاپلاشقان
نۇرغۇن جىنلار ئۇلاردىن چىقىپ: «سەن خۇدانىڭ ئوغلى!»
دەپ توۋلاپ كېتەتتى. لېكىن ئۇ ئۇلارغا تەنبىھ بېرىپ، سۆز
قىلدۇرماي يول قويمىدى؛ چۈنكى ئۇلار ئۇنىڭ مەسىھ ئىكەنلىكىنى
بىلەتتى. 42 كۈن چىقىشى بىلەن، ئۇ شەھەردىن چىقىپ،
پىنھان بىر جايغا كەتتى. بىراق توپ-توپ خالايىق ئۇنى ئىزدەپ
يۈرەتتى؛ ئۇلار ئۇنى تاپقاندا ئالدىغا كېلىپ، ئۇنى ئارىمىزدا قالسۇن
دەپ كېتىشىدىن توسماقچى بولۇشتى. 43 لېكىن ئۇ ئۇلارغا:
ـ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ خۇش خەۋىرىنى باشقا شەھەر-
يېزىلارغىمۇ يەتكۈزۈشۈم كېرەك؛ چۈنكى مەن دەل بۇ ئىشقا
ئەۋەتىلگەنمەن، ـ دېدى. 44 شۇنىڭ بىلەن ئۇ گالىلىيەدىكى
سىناگوگلاردا تەلىم بېرىپ يۈرۈۋەردى.

5 شۇنداق بولدىكى، ئۇ گىننىسارەت كۆلىنىڭ بويىدا
تۇرغاندا، خالايىق خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى ئاڭلاش ئۈچۈن
ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىپ قىستىلىشىپ تۇراتتى. 2 ئۇ كۆل
بويىدا تۇرغان ئىككى كېمىنى كۆردى. بېلىقچىلار بولسا
كېمىدىن چۈشۈپ، [قىرغاقتا] تورلىرىنى يۇيۇشۇۋاتاتتى. 3 ئۇ
كېمىلەردىن بىرىگە، يەنى سىمونىنىڭكىگە چىقىپ، ئۇنىڭدىن
كېمىنى قىرغاقتىن سەل يىراقلىتىشنى ئىلتىماس قىلدى. ئاندىن ئۇ
كېمىدە ئولتۇرۇپ توپ-توپ خالايىققا تەلىم بەردى. 4 سۆزى
تۈگىگەندىن كېيىن، ئۇ سىمونغا: ـ كېمىنى چوڭقۇرراق يەرگە
ھەيدەپ بېرىپ، بېلىقلارنى تۈتۈشقا تورلىرىڭلارنى سېلىڭلار،
ـ دېدى. 5 سىمون ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ ئۇستاز، بىز پۈتۈن
كېچىچە جاپا تارتىپ ھېچ نەرسە تۇتالمىدۇق. بىراق سېنىڭ
سۆزۈڭ بىلەن تورنى سالسام سالاي، دېدى. 6 ئۇلار شۇنداق
قىلىۋىدى، نۇرغۇن بېلىقلار تورغا چۈشتى؛ تور سۈكۈلۈشكە
باشلىدى. 7 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار باشقا كېمىدىكى شېرىكلىرىنى
يارداەمگە چاقىرىشكە ئىشارەت قىلىشتى. ئۇلار كېلىپ، [بېلىقلارنى]
ئىككى كېمىگە لىق قاچىلىۋىدى، كېمىلەر چۆكۈپ كېتەي
دەپ قالدى. 8 سىمون پېترۇس بۇ ئىشنى كۆرۈپ، ئەيسانىڭ
تىزلىرى ئالدىدا يىقىلىپ: ـ مەندىن يىراقلاشقايسەن، ئى رەب!
چۈنكى مەن گۇناھكارمەن! ـ دېدى. 9 چۈنكى بۇنچە كۆپ
بېلىق تۇتۇلغانلىقىدىن ئۇ ۋە ئۇنىڭغا بارلىق ھەمراھ بولغانلارنى
ھەيرانلىق باسقاندى. 10 ۋە سىمونىنىڭ شېرىكلىرى ـ زەبەدىينىڭ
ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن يۇھانناممۇ ھەم شۇنداق ھەيران قالدى.
ئەمدى ئەيسا سىمونغا: ـ قورقمىغىن، بۇنىڭدىن كېيىن سەن ئادەم
تۇتقۇچى بولىسەن ـ دېدى. 11 ئۇلار كېمىلەرنى قىرغاققا
چىقىرىپ، ھەممە نەرسىنى تاشلاپ قويۇپ، ئۇنىڭغا ئەگىشىپ
ماڭدى. 12 شۇنداق بولدىكى، ئۇ شەھەر-يېزىلارنىڭ بىرىدە
بولغاندا، مانا شۇ يەردە، پۈتۈن بەدىنىنى ماخاۋ بېسىپ كەتكەن
بىر ئادەم بار ئىدى. ئۇ ئەيسانى كۆرۈپلا ئۇنىڭ ئايىغىغا
ئۆزىنى ئېتىپ ئۇنىڭدىن: ـ تەقسىر، ئەگەر سەن خالىساڭ، مېنى
ساقايتىپ پاك قىلالايسەن! ـ دەپ يالۋۇردى. 13 ئەيسا قولىنى
سوزۇپ ئۇنىڭغا تەگكۈزۈپ تۇرۇپ: ـ خالايمەن، پاكلانغىن!
ـ دېۋىدى، بۇ ئادەمنىڭ ماخاۋ كېسىلى دەرھال ئۇنىڭدىن
كەتتى. 14 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە ئېيتما،
بەلكى ئۇدۇل بېرىپ كاھىنغا ئۆزۈڭنى كۆرسىتىپ، ئۇلاردا
بىر گۇۋاھلىق بولۇش ئۈچۈن، مۇسا بۇ ئىشتا ئەمر قىلغاندەك
ئۆزۈڭنىڭ ساقايتىلغىنىڭ ئۈچۈن بىر [قۇربانلىقنى] سۇنغىن،
ـ دېدى. 15 لېكىن ئۇ توغرىسىدىكى خەۋەر تېخىمۇ تارقىلىپ

پۇر كەتتى، شۇنىڭ بىلەن توپ-توپ خەلق ئۇنىڭ سۆزىنى
ئاڭلاش ۋە ئۆز ئاغرىق-كېسەللىرىنى ساقايتىشى ئۈچۈن ئۇنىڭ
ئالدىغا يېغىلىپ كېلەتتى. 16 ھالبۇكى، ئۇ پات-پات ئۇلاردىن
چېكىنىپ چۆللۈك يەرلەرگە بېرىپ دۇئا قىلاتتى. 17 شۇ
كۈنلەرنىڭ بىرىدە شۇنداق بولدىكى، ئۇ تەلىم بېرىۋاتقاندا، يېنىدا
پەرىسىيلەر ۋە تەۋرات ئەھلىلىرى ئولتۇراتتى. ئۇلار گالىلىيە،
يەھۇدىيە ئۆلكىلىرىنىڭ ھەرقايسى يېزا-قىشلاقلىرى ۋە يېرۇسالېمدىن
كەلگەندى. پەرۋەردىگارنىڭ كېسەللەرنى ساقايتىش كۈچ-
قۇدرىتى ئۇنىڭغا يار بولدى. 18 شۇ پەيتتە، مانا بىرقانچە كىشى
زەمبىلگە ياتقۇزۇلغان بىر پالەچنى كۆتۈرۈپ كەلدى. ئۇلار
ئۇنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئەكىرىشكە ئىنتىلىشتى. 19 بىراق ئادەملەرنىڭ
توللىقىدىن كېسەلنى ئەكىرىشكە ئامال تاپالماي، ئۇلار ئۆگزىگە
ئېلىپ چىقىپ، ئۆگزىدىكى كاھىشلارنى ئېچىپ، كېسەلنى
ئۆينىڭ ئىچىگە زەمبىلدە ياتقان ھالدا خالايىقنىڭ ئوتتۇرىسىغا،
ئەيسانىڭ ئالدىغا چۈشۈردى. 20 ئۇ ئۇلارنىڭ ئىشەنچىنى
كۆرۈپ [پالەچكە]: ـ بۇرادەر، گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم
قىلىندى! ـ دېدى. 21 تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيلەر
كۆڭۈللىرىدە: ـ بۇنداق كۈپۈرلۈق سۆزلىگەن بۇ ئادەم كىمدۇر؟!
خۇدادىن باشقا گۇناھلارنى كەچۈرەلەيدىغان كىم بار؟ ـ
دەپ ئويلاشتى. 22 بىراق ئەيسا ئۇلارنىڭ كۆڭلىدە ئەيىب
ئىزدەشلىرىنى بىلىپ يېتىپ، جاۋابەن: ـ سىلەر كۆڭلۈڭلاردا
نېمىشقا ئەيىب ئىزدەيسىلەر؟ 23 «گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم
قىلىندى!» دېيىش ئاسانمۇ يا كى «ئورنۇڭدىن تۇر، ماڭ!» دېيىشمۇ؟
24 ئەمما ھازىر سىلەرنىڭ ئىنسانئوغلىنىڭ يەر يۈزىدە گۇناھلارنى
كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن،
ـ ئۇ پالەچ كېسەلگە: ـ ساڭا ئېيتايىكى، ئورنۇڭدىن تۇر، ئورنۇڭنى
يىغىشتۇرۇپ ئۆيۈڭگە قايت! ـ دەپ بۇيرۇدى. 25 ھېلىقى
ئادەم دەرھال ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئورنىدىن دەس تۇرۇپ،
ئۆزى ياتقان زەمبىلنى ئېلىپ، خۇدانى ئۇلۇغلىغىنچە ئۆيىگە
قايتتى. 26 ھەممەيلەننى دەھشەتلىك ھەيرانلىق باستى؛ ئۇلار
خۇدانى ئۇلۇغلىشىپ، قورقۇنچقا چۈمگەن ھالدا: ـ بىز بۈگۈن
تىلسىمات ئىشلارنى كۆردۇق! ـ دېيىشتى. 27 بۇ ئىشلاردىن
كېيىن، ئۇ يولغا چىقىپ، لاۋۋى ئىسىملىك بىر باجگىرنى
كۆردى. ئۇ باج يىغىدىغان ئورۇندا ئولتۇراتتى. ئۇ ئۇنىڭغا: ـ
ماڭا ئەگەشكىن! ـ دېدى. 28 ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، ھەممىنى
تاشلاپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى. 29 لاۋۋى ئۆيىدە ئۇنىڭغا كاتتا
بىر زىياپەت بەردى. ئۇلار بىلەن زور بىر توپ باجگىرلار ۋە
باشقىلارمۇ شۇ يەردە ھەمداستىخان بولغاندى. 30 بىراق
پەرىسىيلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئېقىمىدىكى تەۋرات ئۇستازلىرى
غۇدۇڭشۇپ ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىغا: ـ سىلەر نېمىشقا باجگىر ۋە
گۇناھكارلار بىلەن بىر داستىخاندا يەپ-ئىچىپ ئولتۇرىسىلەر؟!
ـ دەپ ئاغرىنىشتى. 31 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن: ـ ساغلام
ئادەملەر ئەمەس، بەلكى كېسەل ئادەملەر تېۋىپقا موھتاجدۇر.
32 مەن ھەققانىيلارنى ئەمەس، بەلكى گۇناھكارلارنى توۋىغا
چاقىرغىلى كەلدىم، ـ دېدى. 33 ئاندىن ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ نېمىشقا
يەھيانىڭ مۇخلىسلىرى دائىم روزا تۇتۇپ دۇئا-تىلاۋەت قىلىدۇ،
پەرىسىيلەرنىڭ مۇخلىسلىرىمۇ شۇنداق قىلىدۇ، لېكىن سېنىڭ
مۇخلىسلىرىڭ يەپ-ئىچىپلا يۈرىدىغۇ! ـ دەپ سوراشتى. 34 ئۇ
ئۇلارغا: ـ توينى بولۇۋاتقان يىگىت تويدا توي مېھمانلىرى بىلەن
ھەمداستىخان ئولتۇرغان چاغدا ئۇلارنى روزا تۇتقۇزالامسىلەر؟
35 ئەمما شۇ كۈنلەر كېلىدۇكى، يىگىت ئۇلاردىن ئېلىپ كېتىلىدۇ،
ئۇلار شۇ كۈنلەردە روزا تۇتىدۇ. 36 ئۇ ئۇلارغا بىر تەمسىلمۇ
كەلتۈردى: ـ ھېچكىم يېڭى كۆڭلەكتىن يىرتىپ، ئۇنى كونا
كۆڭلەككە ياماق قىلمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، يېڭى كۆڭلەكنىمۇ
يىرتقان بولىدۇ، شۇنداقلا يېڭىدىن ئالغان ياماقنى كونا كۆڭلەككە
ماس كەلمەيدۇ. 37 شۇنىڭدەك، ھېچكىم يېڭى شارابنى
كونا تۇلۇملارغا قاچىلىمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، يېڭى شارابنىڭ
[كۆپۈشى بىلەن] تۇلۇملار يېرىلىدۇ-دە، شارابمۇ تۆكۈلۈپ
كېتىدۇ، تۇلۇملارمۇ كاردىن چىقىدۇ. 38 شۇڭا يېڭى شاراب
يېڭى تۇلۇملارغا قاچىلىنىش كېرەك، شۇنداقتا ئىككىلىسى
ساقلىنىپ قالىدۇ. 39 ئۇنىڭ ئۈستىگە، ھېچكىم كونا شارابتىن
كېيىن يېڭىسىنى ئىچىشنى خالىمايدۇ، چۈنكى ئۇ: «بولدى، كونىسى
ياخشى!» دەيدۇ.

6 ئىككىنچى «مۇھىم شابات كۈنى»، ئۇ بۇغدايلىقلاردىن
ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى باشاقلارنى ئۈزۈۋېلىپ،

ئالقىندا ئۇۋۇلاپ يەۋاتاتتى. 2 لېكىن بۇنى كۆرگەن بەزى
پەرىسىيلەر ئۇلارغا: ـ سىلەر نېمىشقا شابات كۈنى تەۋراتتا
چەكلەنگەن ئىشنى قىلىسىلەر؟ ـ دېيىشتى. 3 ئەيسا ئۇلارغا
جاۋابەن: ـ سىلەر ھەتتا داۋۇت [پەيغەمبەر] ۋە ئۇنىڭ
ھەمراھلىرىنىڭ ئاچ قالغاندا نېمە قىلغانلىقىنى [مۇقەددەس
يازمىلاردىن] ئوقۇمىغانمۇسىلەر؟ 4 دېمەك، ئۇ خۇدانىڭ ئۆيىگە
كىرىپ، [خۇداغا] ئاتالغان، [تەۋراتتا] كاھىنلاردىن باشقا
ھەرقانداق ئادەمنىڭ يېيىشى چەكلەنگەن «تەقدىم نانلار»نى
[سوراپ] ئېلىپ يىگەن ۋە ھەمراھلىرىغىمۇ بەرگەن ـ دەپ
جاۋاب بەردى. 5 ئاخىرىدا ئۇ ئۇلارغا: ـ ئىنسانئوغلى شابات
كۈنىنىڭمۇ ئىگىسىدۇر، ـ دېدى. 6 يەنە بىر شابات كۈنى
شۇنداق بولدىكى، ئۇ سىناگوگقا كىرىپ تەلىم بېرىۋاتاتتى.
سىناگوگتا ئوڭ قولى يىگلەپ كەتكەن بىر ئادەم بار ئىدى.
7 ئەمدى تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيلەر ئۇنىڭ ئۈستىدىن
ئەرز قىلغۇدەك بىرەر ئىشنى ئىزدەپ تاپايلى دەپ، ئۇنىڭ
شابات كۈنىمۇ كېسەل ساقايتىدىغانلىقىنى پايلاپ
يۈرۈشەتتى. 8 بىراق ئەيسا ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىكىنى بىلىپ،
قولى يىگلەپ كەتكەن ئادەمگە: ـ ئورنۇڭدىن تۇر، ئوتتۇرىغا
چىققىن! ـ دېۋىدى، ھېلىقى ئادەم ئورنىدىن قوپۇپ شۇ يەردە
تۇردى. 9 ئاندىن ئەيسا ئۇلارغا: ـ سىلەردىن سوراپ باقايچۇ،
تەۋراتقا ئۇيغۇن بولغىنى شابات كۈنى ياخشىلىق قىلىشمۇ، ياكى
يامانلىق قىلىشمۇ؟ جاننى قۇتقۇزۇشمۇ ياكى جانغا زامىن بولۇشمۇ؟
ـ دەپ سوردى. 10 ئەتراپىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىگە نەزەر
سالغاندىن كېيىن، ئۇ ھېلىقى ئادەمگە: ـ قولۇڭنى ئۇزات، ـ
دېدى. ئۇ شۇنداق قىلىشى بىلەنلا قولى ئەسلىگە كەلتۈرۈلۈپ
ئىككىنچى قولىغا ئوخشاش بولدى. 11 لېكىن ئۇلار غەزەپتىن
ھوشىنى يوقىتىپ، ئەيساغا قانداق تاقابىل تۇرۇش توغرىسىدا
مەسلىھەتلىشىشكە باشلىدى. 12 شۇ كۈنلەردە شۇنداق بولدىكى،
ئۇ دۇئا قىلىشقا تاغقا چىقتى ۋە ئۇ يەردە خۇداغا كېچىچە
دۇئا قىلدى. 13 تاڭ ئاتقاندا، مۇخلىسلىرىنى ئالدىغا چاقىرىپ،
ئۇلارنىڭ ئىچىدىن ئون ئىككىيلەننى تاللاپ، ئۇلارنى روسۇل
دەپ ئاتىدى. 14 ئۇلار: سىمون (ئەيسا ئۇنى پېترۇس دەپمۇ
ئاتىغان) ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى ئاندىرياس؛ ياقۇپ ۋە يۇھاننا، فىلىپ
ۋە بارتولوماي، 15 ماتتا ۋە توماس، ئالفاينىڭ ئوغلى ياقۇپ
ۋە مىللەتپەرۋەر دەپ ئاتالغان سىمون، 16 ياقۇپنىڭ ئوغلى
يەھۇدا ۋە كېيىن ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئىشقاريوتلار
ئىدى. 17 ئەيسا [روسۇللىرى] بىلەن تاغدىن چۈشۈپ، بىر
تۈزلەڭلىكتە تۇراتتى. شۇ يەردە نۇرغۇن مۇخلىسلىرى ھەمدە
پۈتكۈل يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن ۋە يېرۇسالېمدىن، تۇر ۋە زىدون
شەھەرلىرىگە قارايدىغان دېڭىز بويىدىكى يۇرتلاردىن توپ-
توپ كىشىلەر يىغىلىشتى. ئۇلار ئۇنىڭ تەلىملىرىنى ئاڭلاش ۋە
كېسەللىرىگە شىپالىق ئىزدەش ئۈچۈن كەلگەنىدى. 18 ناپاك
روھلاردىن ئازابلانغانلارمۇ شىپالىق تېپىشتى. 19 بۇ توپ-
توپ ئادەملەرنىڭ ھەممىسى قوللىرىنى ئۇنىڭغا تەگكۈزۈۋېلىشقا
ئىنتىلەتتى؛ چۈنكى كۈچ-قۇدرەت ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن چىقىپ
ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە شىپالىق بېرىۋاتاتتى. 20 شۇنىڭ بىلەن
ئۇ يېشىنى كۆتۈرۈپ مۇخلىسلىرىغا قاراپ مۇنداق دېدى: ـ
«مۇبارەك، ئەي يوقسۇللار! چۈنكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى
سىلەرنىڭكىدۇر. 21 مۇبارەك، ئەي ھازىر ئاچ قالغانلار!
چۈنكى سىلەر توقۇق توينۇنسىلەر. مۇبارەك، ئەي يىغلاۋاتقانلار!
چۈنكى كۈلدىغان بولىسىلەر. 22 كىشىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ
ۋەجىدىن سىلەردىن نەپرەتلەنسە، سىلەرنى ئۆزلىرىدىن چەتكە
قاقسا، سىلەرگە تۆھمەت-ھاقارەت قىلسا، نامىڭلارنى رەزىل
دەپ قارغىسا، سىلەرگە مۇبارەك! 23 شۇ كۈنى شادلىنىپ
تەنتەنە قىلىپ سەكرەڭلار. چۈنكى مانا، ئەرشتە بولغان
ئىنئامىڭلار زوردۇر. چۈنكى ئۇلارنىڭ ئاتا-بوۋىلىرى [پۈرۈنقى]
پەيغەمبەرلەرگىمۇ ئوخشاش ئىشلارنى قىلغان. 24 ـ لېكىن
ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي بايلار! چۈنكى سىلەر ئاللىقاچان راھەت-
پاراغىتىڭلارغا ئىگە بولدۇڭلار! 25 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قارنى
توينۇغانلار! چۈنكى سىلەر ئاچ قالىسىلەر. ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي
كۈلۈۋاتقانلار! چۈنكى ھازا تۇتۇپ يىغلايسىلەر. 26 ھەممەيلەن
سىلەرنى ياخشى دېگەندە، ھالىڭلارغا ۋاي! چۈنكى ئۇلارنىڭ
ئاتا-بوۋىلىرىمۇ [پۈرۈنقى] ساختا پەيغەمبەرلەرگە شۇنداق قىلغان».
27 ـ بىراق ماڭا قۇلاق سالغان سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايىكى،
دۈشمەنلىرىڭلارغا مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار؛ سىلەرگە
ئۆچ بولغانلارغا ياخشىلىق قىلىڭلار. 28 سىلەرنى قارغىغانلارغا

بەخت تىلەكلار؛ سىلەرگە يامان مۇئامىلىدە بولغانلارغىمۇ دۇئا
قىلىڭلار. 29 بىرسى مەڭزىڭگە ئۇرسا، ئىككىنچى مەڭزىڭنىمۇ
ئۇتۇپ بەر؛ بىرسى چاپىنىڭنى ئېلىۋالىمەن دېسە، كۆڭلىڭنىمۇ
ئايىماي بەرگىن. 30 بىرسى سەندىن بىرنېمە تىلىسە، ئۇنىڭغا
بەرگىن. بىرسى سېنىڭ بىرەر نەرسەڭنى ئېلىپ كەتسە، ئۇنى
قايتۇرۇپ بېرىشنى سورىما. 31 باشقىلارنىڭ ئۆزۈڭلارغا قانداق
مۇئامىلە قىلىشىنى ئۈمىد قىلساڭلار، سىلەرمۇ ئۇلارغا شۇنداق
مۇئامىلە قىلىڭلار. 32 ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلارنى ياخشى
كۆرگەنلەرگىلا مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتسەڭلار، ئۇنداقتا
سىلەردە نېمە شاپائەت بولسۇن؟ چۈنكى ھەتتا گۇناھكارلارمۇ
ئۆزىنى ياخشى كۆرگەنلەرگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىدىغۇ.
33 ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلارغا ياخشىلىق قىلغانلارغىلا ياخشىلىق
قىلساڭلار، ئۇنداقتا سىلەردە نېمە شاپائەت بولسۇن؟ چۈنكى
ھەتتا گۇناھكارلارمۇ شۇنداق قىلىدىغۇ! 34 ئەگەر سىلەر
قەرزنى «چوقۇم قايتۇرۇپ بېرىدۇ» دەپ ئۈيلىغانلارغا
بەرسەڭلار، ئۇنداقتا سىلەردە نېمە شاپائەت بولسۇن؟ چۈنكى
ھەتتا گۇناھكارلارمۇ ئەينەن قايتۇرۇپ ئالىمىز دەپ باشقا
گۇناھكارلارغا قەرز بېرىدىغۇ! 35 لېكىن سىلەر بولساڭلار،
دۈشمىنىڭلارغىمۇ مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، ياخشىلىق
قىلىڭلار، باشقىلارغا ئۈتتىنە بېرىڭلار ۋە «ئۈلار بىزگە بىرنېمە
قايتۇرىدۇ» دەپ ئۈيلىماڭلار. شۇ چاغدا، ئىنئامىڭلار زور
بولىدۇ ۋە سىلەر ھەممىدىن ئالىي بولغۇچىنىڭ پەرزەنتلىرى
بولىسىلەر. چۈنكى ئۇ ئۆزىگورلارغا ۋە رەزىللەرگىمۇ مېھرىبانلىق
قىلىدۇ. 36 ئاتاڭلار مېھرىبان بولغىنىدەك سىلەرمۇ مېھرىبان
بولۇڭلار. 37 ـ باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىپ يۈرمەڭلار.
بولمىسا، سىلەر [خۇدانىڭ] ھۆكۈمىگە ئۇچرايسىلەر. باشقىلارنى
گۇناھقا بېكىتمەڭلار ۋە سىلەرمۇ گۇناھقا بېكىتىلمەيسىلەر.
باشقىلارنى كەچۈرۈڭلار ۋە سىلەرمۇ كەچۈرۈم قىلىنىسىلەر.
38 بېرىڭلار ۋە سىلەرگىمۇ بېرىلىدۇ ـ ھەتتا چوڭ ئۆلچىگۈچىكە
لىق چىكىڭاپ، سىلكىپ تولدۇرۇلۇپ ئۈستىدىن تېشىپ
چۈشكىدەك دەرىجىدە قوينۇڭلارغا تۆكۈپ بېرىلىدۇ. سىلەر
باشقىلارغا قانداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بەرسەڭلار، سىلەرگىمۇ
شۇنداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بېرىلىدۇ. 39 ئاندىن ئۇ ئۇلارغا
تەمسىل ئېيتىپ مۇنداق دېدى: ـ قارىغۇ قارىغۇنى يېتىلەپ
ماڭالامدۇ؟ ئۇنداق قىلسا، ھەر ئىككىسى ئورەككە چۈشۈپ
كەتمەمدۇ؟ 40 مۇخلىس ئۈستازىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ، لېكىن
تاكامۇللاشتۇرۇلغىنى ئۈستازىغا ئوخشاش بولىدۇ. 41 ئەمدى
نېمە ئۈچۈن بۇرادىرىڭنىڭ كۆزىدىكى قىلنى كۆرۈپ، ئۆز
كۆزۈڭدىكى لىمنى بايقىيالمايسەن؟! 42 سەن قانداقمۇ ئۆز كۆزۈڭدە
تۇرغان لىمنى كۆرمەي تۇرۇپ بۇرادىرىڭغا: «قېنى، كۆزۈڭدىكى
قىلنى ئېلىۋېتەي!» دېيەلەيسەن؟! ئەي ساختىپەز! ئاۋۋال
ئۆزۈڭنىڭ كۆزىدىكى لىمنى ئېلىۋەت، ئاندىن ئېنىق كۆرۈپ،
بۇرادىرىڭنىڭ كۆزىدىكى قىلنى ئېلىۋېتەلەيسەن. 43 چۈنكى
ھېچقانداق ياخشى دەرەخ يامان مېۋە بەرمەيدۇ، ھېچقانداق
يامان دەرەخمۇ ياخشى مېۋە بەرمەيدۇ. 44 ھەرقانداق دەرەخنى
بەرگەن مېۋىسىدىن پەرق ئەتكىلى بولىدۇ. چۈنكى تىكەندىن
ئەنجۈرنى ئۈزگىلى بولماس، يانتاقتىن ئۈزۈم ئۈزگىلى بولماس.
45 ياخشى ئادەم قەلبىدىكى ياخشىلىق خەزىنىسىدىن ياخشىلىق
چىقىرىدۇ؛ رەزىل ئادەم قەلبىدىكى رەزىللىك خەزىنىسىدىن
رەزىللىكنى چىقىرىدۇ. چۈنكى قەلب نېمىگە تولدۇرۇلغان بولسا،
ئېغىزدىن شۇ چىقىدۇ. 46 ـ سىلەر نېمىشقا مېنى «رەب! رەب!»
دەيسىلەر-يۇ، بىراق سىلەرگە ئېيتقانلىرىمغا ئەمەل قىلمايسىلەر؟
47 ئەمىسە، مېنىڭ ئالدىمغا كېلىپ، سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ ئەمەل
قىلغان ھەركىمنىڭ كىمگە ئوخشىغانلىقىنى سىلەرگە كۆرسىتىپ
بېرەي. 48 ئۇ خۇددى چوڭقۇر كولاپ، ئۇلىنى قورام تاشنىڭ
ئۈستىگە سېلىپ ئۆي سالغان كىشىگە ئوخشايدۇ. كەلكۈن
كەلگەندە، سۇ ئېقىمى ئۇ ئۆينىڭ ئۈستىگە زەرب بىلەن
ئۇرۇلغىنى بىلەن، ئۇنى مىدىر-سىدىر قىلالمىدى، چۈنكى ئۇ پۇختا
سېلىنغان. 49 لېكىن سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ تۇرۇپ، ئەمەل
قىلمايدىغان كىشى بولسا، قۇرۇق يەرنىڭ ئۈستىگە ئۇلىسىز ئۆي
سالغان كىشىگە ئوخشايدۇ. [كەلكۈن] ئېقىمى شۇ ئۆينىڭ
ئۈستىگە ئۇرۇلۇشى بىلەن ئۇ ئۇرۇلۇپ كەتتى؛ ئۇنىڭ ئۇرۇلۇشى
ئىنتايىن دەھشەتلىك بولدى!

7 ئەيسا كۆزىچىلىككە بۇ سۆزلەرنىڭ ھەممىسىنى قىلىپ
بولغاندىن كېيىن، كەپەرناھۇم شەھىرىگە [قايتا] كىردى. 2 ئۇ

يەردە مەلۇم بىر يۇزبېشىنىڭ ئەتىۋارلىق قۇلى ئېغىر كېسەل بولۇپ، سەكراتتا ياتاتتى. 3 يۇزبېشى ئەيسانىڭ خەۋرىنى ئاڭلاپ، بىرنەچچە يەھۇدىي ئاقساقالنى ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭ كېلىپ قۇلىنى قۇتقۇزۇشى ئۈچۈن ئۆتۈنۈشكە ئەۋەتتى. 4 ئۇلار ئەيسانىڭ ئالدىغا كەلگەندە ئۇنىڭغا: ـ بۇ ئىشنى تىلىگۈچى بولسا، تىلىكىنى ئىجابەت قىلىشىڭىزغا ھەققەتەن ئەرزىيدىغان ئادەم. 5 چۈنكى ئۇ بىزنىڭ [يەھۇدىي] ئېلىمىزنى ياخشى كۆرىدۇ ۋە ھەتتا بىز ئۈچۈن بىر سىناگوگۇ سېلىپ بەردى، ـ دەپ جەددىي قىيابەتتە ئۆتۈنۈشتى. 6 ئەيسا ئۇلار بىلەن بىللە باردى. بىراق ئۇيىگە ئاز قالغاندا، يۇزبېشى ئەيسانىڭ ئالدىغا بىرنەچچە دوستىنى ئەۋەتىپ ئۇنىڭغا مۇنداق دېگۈزدى: ـ «تەقسىر، ئۆزلىرىنى ئاۋارە قىلمىسلا، ئۆزلىرىنىڭ تورۇسۇمنىڭ ئاستىغا كېلىشلىرىگە ئەرزىمەيمەن. 7 شۇڭا ئۆزۈمنىمۇ سىلىنىڭ ئالدىلىرىغا بېرىشقا لايىق ھېسابلىمىدىم. سىلى پەقەت بىر ئېغىز سۆز قىلىپ قويىسلا، چاقىرىم ساقىيىپ كېتىدۇ. 8 چۈنكى مەنمۇ باشقا بىرسىنىڭ ھوقۇقى ئاستىدىكى ئادەممەن، قول ئاستىمدىمۇ لەشكەرلىرىم بار. بىرىگە بار دېسەم باردۇ، بىرىگە كەل دېسەم، كېلىدۇ، قۇلۇمغا بۇ ئىشنى قىل دېسەم، ئۇ شۇ ئىشنى قىلىدۇ». 9 ئەيسا بۇ گەپنى ئاڭلاپ [يۇزبېشىغا] تەئەججۈپلەندى. ئۇ بۇرۇلۇپ كەينىگە ئەگەشكەن خالايىقىقا: دەرۋەقە، ھەتتا ئىسرائىلدىمۇ بۇنداق زور ئىشەنچنى تاپالمىغاندىم! ـ دېدى. 10 يۇزبېشى ئەۋەتكەن كىشىلەر قايتىپ بارغاندا، كېسەل بولغان قۇلنىڭ سەللىمازا ساقايغانلىقىنى كۆردى. 11 بۇ ئىشتىن كېيىن ئۇ نائىن دېگەن بىر شەھەرگە باردى. ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى ۋە يەنە توپ-توپ كىشىلەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى. 12 ئۇ شەھەر قوۋۇقىغا يېقىنلاشقاندا، مانا كىشىلەر جىنازا كۆتۈرۈپ چىقىۋاتقاندى. ئۆلگۈچى ئانىسىنىڭ يەككە-يېگانە ئوغلى ئىدى، ئۇنىڭ ئۇستىگە ئانىسى تۇل ئايال ئىدى. شەھەردىن چوڭ بىر توپ ئادەم ئايالغا ھەمراھ بولۇپ چىققاندى. 13 رەب ئۇنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا ئىچىنى ئاغرىتىپ: ـ يىغلىمىغىن، ـ دېدى. 14 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۈتۈپ، تاۋۇتقا قولىنى تەگكۈزۈۋىدى، تاۋۇت كۆتۈرگەنلەر توختىدى. ئۇ: ـ يىگىت، ساڭا ئېيتىمەن، ئويغان! ـ دېدى. 15 ئۆلگۈچى بولسا رۇسلىنىپ تىك ئولتۇردى ۋە گەپ قىلىشقا باشلىدى. [ئەيسا] ئۇنى ئانىسىغا تاپشۇرۇپ بەردى. 16 ھەممەيلەننى قورقۇنچ بېسىپ، ئۇلار خۇدانى ئۇلۇغلاپ: ـ «ئارىمىزدا ئۇلۇغ بىر پەيغەمبەر تۇرغۇزۇلدى!» ۋە «خۇدا ئۆز خەلقىنى يوقلاپ كەلدى!» ـ دېيىشتى. 17 ئۇنىڭ توغرىسىدىكى بۇ خەۋەر پۈتۈن يەھۇدىيە زېمىنى ۋە ئەتراپتىكى رايونلارغا تارقىلىپ كەتتى. 18 يەھيانىڭ مۇخلىسلىرى ئەمدى بۇ بارلىق ئىشلارنىڭ خەۋرىنى ئۇنىڭغا يەتكۈزدى. يەھيا مۇخلىسلىرىدىن ئىككىيلەننى ئۆزىگە چاقىرىپ، 19 ئۇلارنى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئەۋەتىپ: «كېلىشى مۇقەررەر زات ئۆزۈڭمۇ، ياكى باشقا بىرسىنى كۈتۈشىمىز كېرەكمۇ؟» دەپ سوراپ كېلىشكە ئەۋەتتى. 20 ئۇلار ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ: ـ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا بىزنى سەندىن: «كېلىشى مۇقەررەر زات ئۆزۈڭمۇ، ياكى باشقا بىرسىنى كۈتۈشىمىز كېرەكمۇ؟» دەپ سوراپ كېلىشكە يېنىڭغا ئەۋەتتى ـ دېدى. 21 دەل شۇ ۋاقىتتا [ئەيسا] ئاغرىق-سىلاق ۋە كېسەل-ۋابا باسقان ۋە يامان روھلار چاپلاشقان نۇرغۇن كىشىلەرنى ساقايتتى ۋە نۇرغۇن قارىغۇلارنى كۆرىدىغان قىلدى. 22 شۇنىڭ بىلەن ئۇ [يەھيانىڭ مۇخلىسلىرىغا]: ـ سىلەر قايتىپ بېرىپ، يەھياغا ئۆز ئاڭلىغان ۋە كۆرگەنلىرىڭلار توغرۇلۇق خەۋەر يەتكۈزۈپ ـ «كورلار كۆرەلەيدىغان ۋە توكۇرلار ماڭالايدىغان بولدى، ماخاۋ كېسىلى بولغانلار ساقايتىلدى، گاسلار ئاڭلىيالايدىغان بولدى، ئۆلگەنلەرمۇ تىرىلدۈرۈلدى ۋە كەمبەغەللەرگە خۇش خەۋەر جاكارلاندى» ـ دەپ ئېيتىڭلار. 23 [ئۇنىڭغا يەنە]: «مەندىن گۇمانلانمای پۈتلىشىپ كەتمىگەن كىشى بولسا بەختلىكتۇر!» دەپ قويۇڭلار، ـ دېدى. 24 يەھيانىڭ ئەلچىلىرى كەتكەندىن كېيىن، ئۇ توپ-توپ ئادەملەرگە يەھيا توغرۇلۇق سۆز ئېچىپ: ـ «سىلەر [بۇرۇن يەھيانى ئىزدەپ] چۆلگە بارغىنىڭلاردا، زادى نېمىنى كۆرگىلى باردىڭلار؟ شامالدا يەلپۈنۈپ تۇرغان قومۇشنىمۇ؟ 25 ياكى ئېسىل كىيىم كىيگەن بىر ئەربابنىمۇ؟ مانا، ئېسىل كىيىملەرنى كىيگەن، ئەيش-ئىشرەت ئىچىدە ياشايدىغانلار پادىشاھلارنىڭ ئوردىلىرىدىن تېپىلىدىغۇ! 26 ئەمدى سىلەر نېمە كۆرگىلى باردىڭلار؟ بىر پەيغەمبەرنىمۇ؟ دۇرۇس، ئەمما مەن شۇنى سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى، [بۇ بولسا] پەيغەمبەردىنمۇ ئۈستۈن

بىر بولغۇچىدۇر. 27 چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردىكى]: ـ
«مانا، يۈز ئالدىڭغا ئەلچىمنى ئەۋەتىمەن؛ ئۇ سېنىڭ ئالدىڭدا
يولۇڭنى تەييارلايدۇ» ـ دەپ يېزىلغان سۆز مانا دەل ئۇنىڭ
توغرىسىدا يېزىلغاندۇر. 28 چۈنكى مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايكى، ئاياللاردىن تۇغۇلغانلار ئارىسىدا يەھيادىنۇ ئۇلۇغى
يوق؛ ئەمما خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىكى ئەڭ كىچىك بولغىنىمۇ
ئۇنىڭدىن ئۇلۇغ تۇرىدۇ 29 (ئەمدى [يەھيانى] ئاڭلىغان
پۇقرالار، ھەتتا باجگىرلارمۇ خۇدانىڭ يولىنى توغرا دەپ
يەھيانىڭ چۆمۈلدۈرۈشى بىلەن چۆمۈلدۈرۈلگەندى. 30 لېكىن
پەرىسىيلەر ۋە تەۋراتشۇناسلار يەھيانىڭ چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل
قىلماي، خۇدانىڭ ئۆزلىرىگە بولغان مەقسەت-ئىرادىسىنى چەتكە
قاققاندى). 31 لېكىن بۇ زامانىنىڭ كىشىلىرىنى زادى كىملەرگە
ئوخشىتاي؟ ئۇلار كىملەرگە ئوخشايدۇ؟ 32 ئۇلار خۇددى
رەستە-بازارلاردا ئولتۇرۇۋېلىپ، بىر-بىرىگە: «بىز سىلەرگە
سۈناي چېلىپ بەرسەكمۇ، ئۈسسۈل ئوينىمىدىڭلار»، «ماتەم
پەدىسىگە چېلىپ بەرسەكمۇ، يىغا-زار قىلمىدىڭلار» دەپ
[قاقشايدىغان تۈتۈرۈۋىسىز] باللىلارغا ئوخشايدۇ. 33 چۈنكى
چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا كېلىپ زىيابەتتە ئولتۇرمايتتى، [شاراب]
ئىچمەيتتى. شۇنىڭ بىلەن سىلەر: «ئۇنىڭغا جىن چاپلىشىپتۇ»
دېيىشىسىلەر. 34 ئىنسانئوغلى بولسا كېلىپ ھەم يەيدۇ ھەم
ئىچىدۇ ۋە مانا سىلەر: «تازا بىر تويماس ۋە مەيخور ئىكەن.
ئۇ باجگىرلار ۋە گۇناھكارلارنىڭ دوستىدۇر» دېيىشىسىلەر.
35 لېكىن دانالىق بولسا ئۆزىنىڭ بارلىق پەرزەنتلىرى ئارقىلىق
دۇرۇس دەپ تونۇلىدۇ». 36 پەرىسىيلەردىن بىرى ئۇنىڭدىن
ئۆيۈمدە مېھمان بولسىڭىز دەپ ئۆتۈندى. ئەمدى ئۇ پەرىسىينىڭ
ئۆيىگە كىرىپ داستىخاندا ئولتۇردى. 37 ۋە مانا، ئۇ شەھەردە
بۇزۇق دەپ تونۇلغان بىر ئايال ئەيسانىڭ بۇ پەرىسىينىڭ ئۆيىدە
داستىخاندا ئولتۇرغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئاق قاشتېشىدىن ياسالغان
بىر قۇتىدا مۇرمەككى ئېلىپ كەلدى. 38 ئۇ يىغلىغان پېتى
ئۇنىڭ كەينىدە، پۇتىغا يېقىن تۇرۇپ، كۆز ياشلىرى قىلىپ،
پۇتلىرىنى ھۆل قىلىۋەتتى، ئاندىن چاچلىرى بىلەن ئۇنىڭ پۇتلىرىنى
ئېرىتىپ قۇرۇتتى ھەم پۇتلىرىنى توختىماي سۆيۈپ، ئۈستىگە
ئەتىر سۈردى. 39 ئەمدى ئۇنى چاقىرغان پەرىسىي بۇ ئىشنى
كۆرۈپ، ئىچىدە: «بۇ ئادەم راست پەيغەمبەر بولغان بولسا،
ئۆزىگە تېگىۋاتقان بۇ ئايالنىڭ كىم ۋە قانداق ئىكەنلىكىنى
بىلەتتى. چۈنكى ئۇ بىر بۇزۇق!» دەپ ئويلىدى. 40 شۇنىڭ
بىلەن ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن: سىمون، ساڭا دەيدىغان بىر گەپىم
بار، ـ دېدى. ـ ئېيتىڭ، ئۇستاز، ـ دېدى سىمون. 41 ـ
ئىككى ئادەم مەلۇم بىر قەرز ئىگىسىگە قەرزدار ئىكەن. بىرى
بەش يۈز كۈمۈش دىنارغا، يەنە بىرى بولسا ئەللىك كۈمۈش
دىنارغا قەرزدار ئىكەن. 42 لېكىن ھەر ئىككىسىنىڭ قەرزىنى
قايتۇرغىلى ھېچنەرسىسى بولمىغاچقا، قەرز ئىگىسى مېھرىبانلىق
قىلىپ ھەر ئىككىسىنىڭ قەرزىنى كەچۈرۈم قىپتۇ. سېنىڭچە،
ئۇلارنىڭ قايسىسى ئۇنى بەكرەك سۆيىدۇ؟ ـ دەپ سوردى
ئەيسا. 43 سىمون جاۋابەن: ـ مېنىڭچە، [قەرزى] كۆپرەك
كەچۈرۈم قىلىنغان كىشى، ـ دېدى. ـ توغرا ھۆكۈم قىلدىڭ،
ـ دېدى ئەيسا. 44 ئاندىن ھېلىقى ئايالغا بۇرۇلۇپ، سىمونغا:
ـ بۇ ئايالنى كۆردۈڭمۇ؟ مەن ئۆيۈڭگە كىرگىنىم بىلەن، سەن
پۇتلىرىمنى يۇيۇشقا سۇ بەرمىگەندىڭ؛ لېكىن ئۇ كۆز يېشى بىلەن
پۇتلىرىمنى يۇدى ۋە چېچى بىلەن ئېرىتىپ قۇرۇتتى. 45 سەن مېنى
سالام بېرىپ سۆيمىدىڭ؛ لېكىن ئۇ مەن كىرگەندىن تارتىپ
پۇتلىرىمنى سۆيۈشتىن توختىمىدى. 46 سەن بېشىمغىمۇ مايي
سۈركىمىگەندىڭ؛ بىراق ئۇ مېنىڭ پۇتلىرىمغا مۇرمەككىنى
سۈركەپ قويدى. 47 شۇڭا شۇنى ساڭا ئېيتىپ قويايكى،
ئۇنىڭ نۇرغۇن گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىندى. چۈنكى مانا،
ئۇنىڭ كۆرسەتكەن مېھىر-مۇھەببىتى چوڭقۇر ئەمەسمۇ؟ ئەمما
كەچۈرۈمى ئاز بولغانلارنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىنى كۆرسىتىشىمۇ
ئاز بولىدۇ، ـ دېدى. 48 ئاندىن ئۇ ئايالغا: ـ گۇناھلىرىڭ
كەچۈرۈم قىلىندى، ـ دېدى. 49 ئۇلار بىلەن ھەمداستىخان
ئولتۇرغانلار كۆڭلىدە: «كىشىلىرىنىڭ گۇناھلىرىنىمۇ كەچۈرۈم
قىلغۇچى بۇ ئادەم زادى كىمدۇ؟» دېيىشتى. 50 ئەيسا ھېلىقى
ئايالغا: ـ ئېتىقادىڭ سېنى قۇتقۇزدى؛ ئامان-خاتىرجەملىك بىلەن
قايتقىن! ـ دېدى.

8 كېيىن، [ئەيسا] شۇ يۇرتلارنى كېزىپ، شەھەرمۇ-
شەھەر، يېزىمۇ-يېزا خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ خۇش خەۋىرىنى

ئېلان قىلىپ جاكارلىدى، ئون ئىككىيلەنمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىرگە يىلتىز بولمىغاچقا، پەقەت بىر مەھەل ئىشىنىپ، ئاندىن سىناق-
باردى. 2 ئۇنىڭ بىلەن بىللە بارغانلاردىن يەنە يامان روھلاردىن مۇشكۈللۈك ۋاقتى كەلگەندە، [ئېتىقادتىن] تېيىلىپ كېتىدۇ.
ۋە ئاغرىق-سىلاقلاردىن ساقايتىلغان بەزى ئاياللارمۇ بار ئىدى؛ 14 تىكەنلىككە چۈشكەن ئۇرۇقلار بولسا شۇنداق ئادەملەرنى
ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئۆزىدىن يەتتە جىن ھەيدەپ چىقىرىلغان كۆرسەتكەنكى، سۆزنى ئاڭلىغان بولسىمۇ، يولغا چىققاندىن
مەريەم (ماگدالىق دەپ ئاتالغان)، 3 ھېرود [خان]نىڭ كېيىن بۇ پانىي ھاياتتىكى ئەندىشىلەر، بايلىقلار ۋە ھالاۋەتلەرنىڭ
ساراي غوجدارى خۇزانىڭ ئايالى يوئاننا، سۈزاننا ۋە باشقا ئېزىقتۇرۇشلىرى بىلەن بوغۇلۇپ، ئۇرۇق پىشماي ھوسۇل
نۇرغۇن ئاياللارمۇ بار ئىدى. بۇلار ئۆز مال-مۈلۈكلىرى بىلەن ئۇ بەرمەيدۇ. 15 لېكىن ياخشى تۇپراققا چېچىلغان ئۇرۇقلار بولسا
[ۋە ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىنىڭ] ھاجەتلىرىدىن چىقاتتى. 4 چوڭ بىر ـ سۆز-كالامنى ئاڭلاپ، سەممىي ۋە ياخشى قەلبى بىلەن
توپ ئادەملەر يىغىلغاندا، شۇنداقلا ھەرقايسى شەھەرلەردىن ئۇنى ئۆتىدىغانلارنى كۆرسىتىدۇ؛ بۇنداق ئادەملەر سەۋرچانلىق
كىشىلەر ئۇنىڭ يېنىغا كەلگەندە، ئۇ ئۇلارغا بىر تەمسىل بىلەن ھوسۇل بېرىدۇ. 16 ھېچكىم چىراغنى يېقىپ قويۇپ
سۆزلەپ بەردى: 5 ـ «ئۇرۇق چاچقۇچى ئۇرۇق چاچقىلى ئۇستىگە ئىدىشنى كۆمتۈرۈپ قويماس يا كى كارىۋات ئاستىغا
[ئېتىزغا] چىقىپتۇ. ئۇرۇق چاچقاندا، ئۇرۇقلاردىن بەزىلىرى ئۇرغۇزماس، بەلكى چىراغدانىنىڭ ئۇستىگە قويىدۇ؛ بۇنىڭ بىلەن
چىغىر يول ئۇستىگە چۈشۈپ، دەسسىلىپ كېتىپتۇ ۋە ئاسماندىكى ئۇيگە كىرگەنلەر يورۇقلۇقنى كۆرىدۇ. 17 چۈنكى يوشۇرۇلغان
ئۇچار-قاناتلار كېلىپ ئۇلارنى يەپ كېتىپتۇ. 6 باشقا بەزىلىرى ھېچقانداق ئىش ئاشكارىلانماي قالمايدۇ، ۋە ھېچقانداق
تاشلىق يەرگە چۈشۈپتۇ. يەردە نەملىك بولمىغاچقا، ئۇنۇپ مەخپىي ئىش ئايان بولماي، يورۇقلۇققا چىقماي قالمايدۇ.
چىققىنى بىلەن قۇرۇپ كېتىپتۇ. 7 باشقا بەزىلىرى تىكەنلەرنىڭ 18 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاڭلىشىڭلارنىڭ قانداق ئىكەنلىكىگە كۆڭۈل
ئارىسىغا چۈشۈپتۇ، تىكەنلەر مايىسلار بىلەن تەڭ ئۆسۈپ قويۇڭلار! چۈنكى كىمدە بار بولسا، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ
مايىسلارنى بوغۇۋاپتۇ. 8 باشقا بەزىلىرى بولسا ياخشى تۇپراققا بېرىلىدۇ؛ ئەمما كىمدە يوق بولسا، ھەتتا بار دەپ ھېسابلىغىنىمۇ
چۈشۈپتۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن، يۈز ھەسسە ھوسۇل بېرىپتۇ». ئۇنىڭدىن مەھرۇم قىلىنىدۇ. 19 ئەمدى ئۇنىڭ ئانىسى ۋە
بۇلارنى دېگەندىن كېيىن ئۇ يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ ئاڭلىغۇدەك ئىنىلىرى ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشكىلى كەلدى. لېكىن ئادەم نۇرغۇن
قۇلىقى بارلار بۇنى ئاڭلىسۇن! دەپ توۋلىدى. 9 كېيىن بولغاچقا، يېنىغا كېلەلمىگەندى. 20 شۇنىڭ بىلەن بىرسى ئۇنىڭغا:
ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى ئۇنىڭدىن: ـ بۇ تەمسىلنىڭ مەنىسى نېمە؟ ـ ـ ئانىڭىز ۋە ئىنىلىرىڭىز سىز بىلەن كۆرۈشىمىز دەپ، سىرتتا
دەپ سوريدى. 10 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ تۇرىدۇ، ـ دېدى. 21 لېكىن ئۇ جاۋابەن: ـ مېنىڭ ئانام ۋە ئاكا-
پادىشاھلىقىنىڭ سىرلىرىنى بىلىش سىلەرگە نېسىپ قىلىندى. ئۇكا قېرىنداشلىرىم بولسا خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا
بىراق بۇ ئىشلار قالغان باشقىلارغا تەمسىللەر بىلەنلا ئېيتىلىدۇ. ئەمەل قىلغۇچىلاردۇر، دېدى. 22 ۋە شۇنداق بولدىكى،
مەقسىتى شۇكى، «ئۇلار قارىسىمۇ كۆرمەيدۇ، ئاڭلىسىمۇ شۇ كۈنلەردىن بىرى، ئۇ مۇخلىسلىرى بىلەن بىر كېمىگە
چۈشەنمەيدۇ». 11 ئەمدى تەمسىلنىڭ مەنىسى مۇنداق: ـ ئۇرۇق چۈشۈپ، ئۇلارغا: ـ كۆلنىڭ ئۇ قېتىغا بارايلى، ـ دېدى. شۇنىڭ
بولسا، خۇدانىڭ سۆز-كالامىدۇر. 12 چىغىر يول بويىدىكىلەر بىلەن ئۇلار يولغا چىقتى. 23 كېمە كېتىۋاتقاندا ئۇ ئۇيقۇغا
بولسا مۇشۇلار: ئۇلار سۆز-كالامنى ئاڭلايدۇ؛ لېكىن ئىبلىس كەتكەندى. كۈلگە تۈيۈقسىز قارا بوران كېلىپ، كېمىگە
كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئىشىنىپ قۇتقۇزۇلۇشىنىڭ ئالدىنى ئېلىشى سۇ توشۇپ كېتىپ، ئۇلار خەۋىتە قالدى. 24 مۇخلىسلار
ئۈچۈن ئۇلارنىڭ قەلبىدىكى سۆزنى ئېلىپ كېتىدۇ. 13 تاشلىق كېلىپ ئۇنى ئويغىتىپ: ـ ئۇستاز، ئۇستاز، تۈگىشىدىغان بولدۇق!
يەرگە چۈشكەن ئۇرۇقلار سۆز-كالامنى ئاڭلىغان ھامان ـ دېدى. لېكىن ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، بورانغا ۋە داۋالغۇغان
خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلغانلارغا تەمسىل قىلىنغان. ئۇلاردا دولقۇنلارغا تەنبىھ بەردى؛ ھەممىسى توختاپ، تىنچ بولدى.

25 ئۇ مۇخلىسلىرىغا قاراپ: ـ ئىشەنچىكۈلار نەگە كەتتى؟ ـ
دېدى. ئۇلار ھەم قورقۇشۇپ، ھەم بەكمۇ ھەيران بولۇپ،
بىر-بىرىگە: ـ بۇ ئادەم زادى كىمدۇ، بۇيرۇق قىلسا، ھەتتا
شامالىلار ۋە دولقۇنلارمۇ ئۇنىڭغا بويسۇندىكەن-ھە! ـ دەپ
كېتىشتى. 26 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار گالىلىيەنىڭ ئۇدۇلىدىكى
گېراسالىقلارنىڭ يۇرتىغا يېتىپ باردى. 27 ئۇ قىرغاققا چىقىشى
بىلەنلا، ئۇزۇندىن بېرى جىنلار چاپلاشقان، شەھەردىن
كەلگەن مەلۇم ئادەم ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. بۇ ئادەم كىيىم
كىيمەي، ھېچ ئۆيدە تۇرماي، گۆرلەر ئارىسىدا ياشايتتى.
28 لېكىن ئۇ ئەيسانى كۆرۈپلا ۋارقىراپ، ئۇنىڭ ئايىغىغا يىقىلىپ
قاتتىق ئاۋاز بىلەن: ـ ھەممىدىن ئالىي خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا،
سېنىڭ مەن بىلەن نېمە كارىڭ! سەندىن ئۆتۈنىمەنكى، مېنى
قىينىما! ـ دەپ توۋلاپ كەتتى. 29 چۈنكى ئەيسا ناپاك
روھنىڭ ئۇنىڭدىن چىقىشىنى بۇيرۇۋاتاتتى (چۈنكى جىن نۇرغۇن
قېتىم ئۇنى تۇتۇۋالغاندى؛ ئۇ چاغلاردا كىشىلەر ئۇنىڭ پۇت-
قوللىرىنى كىشەن-زەنجىرلەر بىلەن باغلاپ ئۇنى قاماپ قويغان
بولسىمۇ، ئۇ زەنجىرلەرنى ئۈزۈپ قېچىپ چىققان ۋە جىن
تەرىپىدىن چۆل-بىياۋانلارغا ھەيدىتىلگەندى). 30 ئەيسا بۇ
ئادەمدىن: ـ ئىسمىڭ نېمە؟ ـ دەپ سورىۋىدى، ئۇ: ـ ئىسمىم
«قوشۇن»، ـ دېدى. چۈنكى نۇرغۇن جىنلار ئۇنىڭ ئىچىگە
كىرىپ چاپلىشىۋالغاندى. 31 ئەمدى ئۇلار ئەيسادىن ئۆزلىرىنى
تېگى يوق ھاڭغا كەتكۈزمەسلىكنى ئۆتۈنۈپ يالۋۇردى.
(Abyssos g12) 32 شۇ يەردە تاغ باغرىدا چوڭ بىر توپ
توڭگۈز پادىسى ئوزۇقلىنىۋاتاتتى. جىنلار ئەيساغا يالۋۇرۇپ،
توڭگۈزلارنىڭ تېنىگە كىرىشكە ئىجازەت بېرىشنى ئۆتۈندى. ئۇ
ئۇلارغا ئىجازەت بەردى. 33 جىنلار شۇ ئادەمدىن چىقىپ،
توڭگۈزلارنىڭ تېنىگە كىرىۋالدى؛ شۇنىڭ بىلەن پۈتكۈل توڭگۈز
پادىسى تىك يارىدىن ئېتىلىپ چۈشۈپ، كۆلگە غەرق بولدى.
34 توڭگۈزلارنى باققۇچىلارمۇ بۇ ۋەقەنى كۆرۈپ ئۇ يەردىن
قېچىپ، شەھەر-يېزىلاردا بۇ خەۋەرنى تارقاتتى. 35 خالايىق
زادى نېمە ئىش بولغانلىقىنى كۆرگىلى چىقتى؛ ئەيسانىڭ ئالدىغا
كەلگەندە، شۇ يەردە ئۆزىدىن جىنلار چىققان ھېلىقى ئادەمنىڭ
كىيىم-كېچەكنى كىيىپ، ئەس-ھوشى جايىدا ھالدا ئەيسانىڭ

ئايىغى ئالدىدا ئولتۇرغىنىنى كۆردى، ئۇلار قورقۇپ كېتىشتى.
36 بۇ ۋەقەنى كۆرگەنلەرمۇ جىنلار چاپلاشقان ئادەمنىڭ قانداق
ساقايتىلغىنىنى كۆپچىلىككە تەسۋىرلەپ بەردى. 37 ئاندىن
گېراسالىقلارنىڭ يۇرتىدىكىلەر ۋە ئەتراپىدىكى بارلىق كىشىلەر
ئۇنىڭ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن كېتىشىنى ئۆتۈنۈشتى. چۈنكى
دەھشەتلىك قورقۇنچ ئۇلارنى باسقانىدى. شۇڭا ئۇ كېمىگە
چۈشۈپ، قايتىشقا يول ئالدى. 38 ئەمما جىنلار ئۆزىدىن
چىقىپ كەتكەن ھېلىقى ئادەم ئۇنىڭغا، مەن سەن بىلەن بىللە
كېتەي، ـ دەپ يالۋۇردى. لېكىن ئۇ ئۇنى يولغا سېلىپ: 39 ـ
ئۆيۈڭگە قايتىپ بېرىپ، خۇدانىڭ ساڭا شۇنچە چوڭ ئىشلارنى
قىلىپ بەرگەنلىكىنى يەتكۈزگىن، ـ دېدى. ئۇ ئادەم قايتىپ
بېرىپ، پۈتكۈل شەھەرنى ئارىلاپ، ئەيسانىڭ ئۆزىگە شۇنچە
چوڭ ئىشلارنى قىلىپ بەرگەنلىكىنى ئېلان قىلدى. 40 ئەيسا
قايتىپ كەلگىنىدە، شۇنداق بولدىكى، خالايىق ئۇنى خۇشاللىق
بىلەن قارشى ئېلىشتى؛ چۈنكى ھەممەيلەن ئۇنىڭ قايتىپ كېلىشىنى
كۈتۈپ تۇراتتى. 41 ۋە مانا، بىر كىشى، سىناگوگنىڭ
چوكۈ بولغان يائىروس ئىسىملىك كىشىمۇ ئەيسانىڭ ئالدىغا
كېلىپ ئايىغىغا ئۆزىنى ئېتىپ، ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىشنى ئۆتۈندى.
42 چۈنكى ئۇنىڭ ئون ئىككى ياشلىق يالغۇز قىزى سەكراتتا
ئىدى. ئەيسا ئۇ يەرگە بارغىنىدا، توپ-توپ كىشىلەر ئۇنىڭ
ئەتراپىغا زىچ ئولىشىپ ئۇنى قىستىشاتتى. 43 ئارىسىدا خۇن
تەۋرەش كېسىلگە گىرىپتار بولغىنىغا ئون ئىككى يىل بولغان بىر
ئايال بار ئىدى؛ ئۇ بار-يوقىنى تېۋىپلارغا خەجلەپ تۈگەتكەن
بولسىمۇ، ھېچقايسىسىدىن شىپا تاپمىغانىكەن. 44 ئۇ [ئەيسانىڭ]
ئارقىسىدىن كېلىپ، ئۇنىڭ تونىنىڭ پېشىنى سىلىۋىدى، شۇئان
خۇن توختىدى. 45 ئەيسا: ـ ماڭا قول تەككۈزگەن كىم؟
ـ دەپ سوردى. ھەممەيلەن ئىنكار قىلغاندا، پېترۇسمۇ ۋە
ئۇنىڭ بىلەن بولغانلارمۇ: ـ ئۇستاز، خالايىق توپ-توپ بولۇپ
تۇت ئەتراپىڭنى ئولىشىپ، سېنى قىستىشۋاتقان يەردە، سەن
«ماڭا تەككەن كىم؟»، دەپ سورايسەنغۇ؟ ـ دېدى. 46 لېكىن
ئەيسا: ـ ياق! بىرسى ماڭا تەگدى؛ چۈنكى ۋۇجۇدۇمدىن
قۇدرەتنىڭ چىقىپ كېتىۋاتقىنىنى سەزدىم، ـ دېدى. 47 ھېلىقى
ئايال تۇزىنىڭ يوشۇرۇپ قالالمايدىغانلىقىنى بىلىپ، تىترىگەن

هالدا ئۇنىڭ ئالدىغا يىقىلدى ۋە كۆپچىلىك ئالدىدا ئۆزىنىڭ نېمە
سەۋەبتىن ئەيساغا قول تەگكۈزگەنلىكىنى، شۇنداقلا شۇئان
قانداق ساقايغانلىقىنى ئېيتتى. 48 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ يۈرەكلىك بول،
قىزىم، ئىشەنچىڭ سېنى ساقايتتى! ئامان-خاتىرجەملىك بىلەن
ماڭغىن! ـ دېدى. 49 ئۇ سۆز قىلىۋاتقاندا، سىناگوگ چوڭىنىڭ
ئۆيىدىن چىققان بىرەيلەن كېلىپ سىناگوگ چوڭىغا: ـ قىزىڭىز
جان ئۈزدى. ئەمدى ئۇستازنى كايىتمىغىن، ـ دېدى. 50 لېكىن
ئەيسا بۇنى ئاڭلاپ ئۇنىڭغا: ـ قورقمىغىن! پەقەت ئىشەنچىتە بول،
ئۇ ساقىيىپ كېتىدۇ، ـ دېدى. 51 ئۇ ئۆيگە بارغاندا پېترۇس،
يۇھاننا، ياقۇپ ۋە قىزنىڭ ئاتا-ئانىسىدىن باشقا ھېچكىمنىڭ
ئۆزى بىلەن بىللە ئۆيگە كىرىشىگە رۇخسەت قىلمىدى. 52 ئۇ
يەردىكىلەر ھەممىسى قىزغا ماتەم تۇتۇپ يىغا-زار كۆتۈرۈۋاتاتتى.
لېكىن ئۇ: ـ بولدى، يىغلىماڭلار! چۈنكى قىز ئۆلمىدى، پەقەت
ئۇخلاپ قاپتۇ! ـ دېدى. 53 ئۇلار بولسا قىزنىڭ ئاللىقاچان
جان ئۈزدى دەپ بىلگەچكە، ئۇنى مەسخىرە قىلدى. 54 لېكىن
ئۇ ئۇلارنى چىقىرىۋېتىپ، قىزنىڭ قولىدىن تارتىپ: ـ بالام،
ئورنۇڭدىن تۇر، ـ دەپ چاقىردى. 55 [قىزنىڭ] روھى قايتىپ
كېلىپ، ئۇ دەرھال ئورنىدىن تۇردى. ئۇ قىزغا يېگۈدەك بىرنېمە
بېرىشنى ئېيتتى. 56 قىزنىڭ ئاتا-ئانىسى ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى.
لېكىن ئۇ ئۇلارغا بۇ ئىشنى ھېچكىمگە ئېيتماسلىقنى تاپىلىدى.

9 ئەيسا ئون ئىككىيلەننى چاقىرىپ، ئۇلارغا بارلىق جىنلارنى
ھەيدىۋېتىش ۋە كېسەللەرنى ساقايتىشقا قۇدرەت ۋە ھوقۇق
بەردى. 2 ئاندىن ئۇلارنى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى جار قىلىش
ۋە كېسەللەرنى ساقايتىشقا ئەۋەتتى. 3 ئۇ ئۇلارغا: ـ سىلەر
سەپەر ئۈچۈن ھېچ نەرسە ئالماڭلار، نە ھاسا، نە خۇرجۇن، نە
نان، نە پۇل ئېلىۋالماڭلار، بىرەر ئارتۇق يەكتەكنى ئېلىۋالماڭلار.
4 ۋە قايسى ئۆيگە [قوبۇل قىلىنىپ] كىرسەڭلار، ئۇ يۇرتتىن
كەتكۈچە شۇ ئۆيدە تۇرۇڭلار. 5 ئەمدى قايسى يەردىكى
كىشىلەر سىلەرنى قوبۇل قىلمىسا، ئۇ شەھەردىن چىققىنىڭلاردا
ئۇلارغا ئاگاھ-گۇۋاھ بولسۇن ئۈچۈن ئايىغىڭلاردىكى توپىنىمۇ
قېقىۋېتىڭلار! ـ دېدى. 6 مۇخلىسلار يولغا چىقىپ، يېزا-
قىشلاقلارنى ئارىلاپ خۇش خەۋەرنى ئېلان قىلىپ، ھەممە
يەردە كېسەللەرنى ساقايتتى. 7 ئەمدى ھېرود ھاكىم ئۇنىڭ
بارلىق قىلغانلىرىدىن خەۋەر تېپىپ، قايمۇقۇپ قالدى. چۈنكى
بەزىلەر: «مانا يەھيا ئۆلۈمدىن تىرىلىپتۇ!» دېسە، 8 يەنە بەزىلەر:
«ئىلياس پەيغەمبەر [قايتا] پەيدا بولدى» ۋە يەنە باشقىلار:
«قەدىمكى پەيغەمبەرلەردىن بىرى قايتىدىن تىرىلىپتۇ!» دەيتتى.
9 ھېرود: «مەن يەھيانىڭ كاللىسىنى ئالدۇرغانىدىم، ئەمدى مەن
مۇشۇ گېپىنى ئاڭلاۋاتقان زات زادى كىمدۇ؟» ـ دېدى.
شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇنى كۆرۈش پۇرسىتىنى ئىزدىدى. 10 روسۇللار
بولسا قايتىپ كېلىپ، ئۆزلىرىنىڭ قىلغان ئىشلىرىنىڭ ھەممىسىنى
ئەيساغا مەلۇم قىلدى. ئۇ ئۇلارنى ئېلىپ، خۇپىيانە ھالدا بەيت-
سائىدا دېگەن شەھەردىكى خىلۋەت بىر يەرگە كەلدى. 11 بىراق
خالايىق بۇنىڭدىن خەۋەر تېپىپ ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلدى. ئۇ
ئۇلارنى قارشى ئېلىپ، ئۇلارغا خۇدانىڭ پادىشاھلىقى توغرىسىدا
سۆزلىدى ۋە شىپاغا موھتاجلارنى ساقايتتى. 12 كۈن ئولتۇراي
دېگەندە، ئون ئىككىيلەن ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۇنىڭغا: ـ
خالايىقنى يولغا سالساڭ، ئۇلار ئەتراپتىكى يېزا-قىشلاقلارغا ۋە
ئېتىزلارغا بېرىپ قونغۇدەك جايلار ۋە ئوزۇق-تۈلۈك تاپسۇن؛
چۈنكى مۇشۇ يەر چۆللۈك ئىكەن، ـ دېدى. 13 لېكىن ئۇ
ئۇلارغا: ـ ئۇلارغا ئۆزۈڭلار ئوزۇق بېرىڭلار، ـ دېدى. ـ
بىزدە پەقەت بەش نان بىلەن ئىككى بېلىقتىن باشقا نەرسە
يوق. بۇ بارلىق خەلقكە ئوزۇق-تۈلۈك سېتىۋېلىپ كېلەمدۇق؟!
ـ دېيىشتى ئۇلار. 14 چۈنكى شۇ يەردە يىغىلغان ئەرلەرنىڭلا
سانى بەش مىڭچە ئىدى. ئۇ مۇخلىسلارغا: ـ خالايىقنى
ئەللىكتىن-ئەللىكتىن بۇلۇپ ئولتۇرغۇزۇڭلار، ـ دېدى. 15 ئۇلار
ئۇنىڭ دېگىنىچە قىلىپ ھەممەيلەننى ئولتۇرغۇزدى. 16 ئەيسا
بەش نان بىلەن ئىككى بېلىقنى قولىغا ئېلىپ، ئاسمانغا قاراپ
[خۇداغا] تەشەككۈر ئېيتىپ بۇلارنى بەركەتلىدى. ئاندىن
ئۇلارنى ئوشتۇپ، خالايىققا سۇنۇپ بېرىش ئۈچۈن مۇخلىسلارغا
بەردى. 17 ھەممەيلەن يەپ تويۇندى. ئاندىن شۇلاردىن ئېشىپ
قالغان پارچىلىرىنى ئون ئىككى سېۋەتكە يىغىپ قاچىلىدى.
18 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۇ ئۆزى يالغۇز دۇئا قىلىۋاتقاندا،
مۇخلىسلىرى يېنىدا تۇراتتى. ئۇ ئۇلاردىن: ـ خالايىق مېنى
كىم دەيدۇ؟ ـ دەپ سوريدى. 19 ئۇلار جاۋابەن: ـ بەزىلەر
سېنى چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا، بەزىلەر ئىلياس [پەيغەمبەر]، ۋە

يەنە بەزىلەر قەدىمكى پەيغەمبەرلەردىن بىرى تىرىلىپتۇ دەيدۇ،
ـ دېدى. 20 ئۇ ئۇلاردىن: ـ سىلەرچۇ؟ سىلەر مېنى كىم
دەپ بىلىسىلەر؟ ـ دەپ سوردى. پېترۇس جاۋاب بېرىپ:
ـ سەن خۇدانىڭ مەسىھىدۇرسەن، ـ دېدى. 21 ئۇ ئۇلارغا
قاتتىق جېكىلەپ، بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنماڭلار، دەپ
تاپىلىدى. 22 ـ چۈنكى ئىنسانئوغلىنىڭ نۇرغۇن ئازاب-ئوقۇبەت
تارتىشى، ئاقساقاللار، باش كاھىنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى
تەرىپىدىن چەتكە قېقىلىشى، ئۆلتۈرۈلۈشى ۋە ئۈچ كۈندىن كېيىن
تىرىلدۈرۈلۈشى مۇقەررەر، ـ دېدى. 23 ئاندىن ئۇ ئۇلارنىڭ
ھەممىسگە مۇنداق دېدى: ـ كىمدەكىم ماڭا ئەگىشىشنى
نىيەت قىلسا، ئۆزىدىن كېچىپ، ھەر كۈنى ئۆزىنىڭ كرېستىنى
كۆتۈرۈپ ماڭا ئەگەشسۇن! 24 چۈنكى كىمدەكىم ئۆز ھاياتىنى
قۇتقۇزىمەن دەيدىكەن، چوقۇم ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ، لېكىن
مەن ئۈچۈن ئۆز ھاياتىدىن مەھرۇم بولغان كىشى ھاياتىنى
قۇتقۇزىدۇ. 25 چۈنكى بىر ئادەم پۈتۈن دۇنياغا ئىگە بولۇپ،
ئۆزىنى ھالاك قىلسا ياكى ئۆزىدىن مەھرۇم قالسا، بۇنىڭ نېمە
پايدىسى بولىسۇن؟! 26 چۈنكى كىمدەكىم مەندىن ۋە مېنىڭ
سۆزلىرىمدىن نومۇس قىلسا، ئىنسانئوغلى ئۆزىنىڭ شان-شەرىپى
ئىچىدە، ئۇنىڭ ئاتىسىنىڭ ۋە مۇقەددەس پەرىشتىلەرنىڭ شان-
شەرىپى ئىچىدە قايتىپ كەلگىنىدە ئۇنىڭدىمۇ نومۇس قىلىدۇ.
27 لېكىن مەن دەرھەقىقەت سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى،
بۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ ئارىسىدىن ئۆلۈمنىڭ تەمىنى تېتىشتىن
بۇرۇن جەزمەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى كۆرىدىغانلار باردۇر.
28 بۇ سۆزلەردىن تەخمىنەن سەككىز كۈن كېيىن شۇنداق
بولدىكى، ئۇ پېترۇس، يۇھاننا ۋە ياقۇپنى ئېلىپ، دۇئا قىلىش
ئۈچۈن بىر تاغقا چىقتى. 29 ئۇ دۇئا قىلىۋاتقىنىدا، ئۇنىڭ يۈزىنىڭ
قىياپىتى ئۆزگەردى ۋە كىيىملىرى ئاپئاق بولۇپ چاقماقتەك
چاقنىدى. 30 ۋە مانا، ئىككى ئادەم پەيدا بولۇپ ئۇنىڭ بىلەن
سۆزلىشىشۋاتقانىدى؛ ئۇلار مۇسا ۋە ئىلياس [پەيغەمبەرلەر]
ئىدى. 31 ئۇلار پارلاق جۇلا ئىچىدە ئايان بولۇپ، ئۇنىڭ
بىلەن يېرۇسالېمدا ئادا قىلىدىغان «دۇنيادىن ئۆتۈپ كېتىش»ى
توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى. 32 ئەمدى پېترۇس ۋە ئۇنىڭ
ھەمراھلىرىنى خېلى ئۇگىدەك باسقانىدى؛ لېكىن ئۇلارنىڭ
ئۇيقۇسى تولۇق ئېچىلغاندا ئۇلار ئۇنىڭ شان-شەرىپىنى ۋە ئۇنىڭ
بىلەن بىللە تۇرغان ئىككى ئادەمزاتنى كۆردى. 33 ۋە شۇنداق
بولدىكى، بۇ ئىككىسى ئەيسادىن ئايرىلىۋاتقاندا، پېترۇس ئۇزىنىڭ
نېمىنى دەۋاتقانلىقىنى بىلمىگەن ھالدا ئەيساغا: ـ ئۇستاز، بۇ يەردە
بولغىنىمىز ئىنتايىن ياخشى بولدى! بىرىنى ساڭا، بىرىنى مۇساغا،
يەنە بىرىنى ئىلياسقا ئاتاپ بۇ يەرگە ئۈچ كەپە ياسايلى، ـ
دېدى. 34 لېكىن ئۇ بۇ گەپلەرنى قىلىۋاتقاندا، بىر پارچە بۇلۇت
پەيدا بولۇپ ئۇلارنى قاپلىۋالدى؛ ئۇلار بۇلۇت ئىچىگە كىرىپ
قالغىنىدا قورقۇشۇپ كەتتى. 35 بۇلۇتتىن تۇيۇقسىز بىر ئاۋاز
ئاڭلىنىپ: ـ بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇمدۇر. ئۇنىڭغا قۇلاق
سېلىڭلار! ـ دېدى. 36 ئاۋاز ئاڭلانغاندىن كېيىن، قارىسا،
ئەيسا ئۆزى يالغۇز قالغانىدى. ئۇلار سۈكۈت قىلىپ قېلىشتى
ۋە شۇ كۈنلەردە ئۆزلىرى كۆرگەن ئىشلاردىن ھېچقايسىسىنى
ھېچكىمگە ئېيتمىدى. 37 ئەتىسى، ئۇلار تاغدىن چۈشكەن
ۋاقتىدا، زور بىر توپ كىشىلەر ئۇنى قارشى ئالدى. 38 مانا،
توپنىڭ ئارىسىدىن بىرەيلەن ۋارقىراپ: ـ ئۇستاز، ئۆتۈنۈپ
قالاي، ئوغلۇمغا ئېچىڭنى ئاغرىتىپ قاراپ قويغايسەن! چۈنكى
ئۇ مېنىڭ بىرلا بالام ئىدى. 39 مانا، ئۇنى دائىم بىر روھ
ئۆتۈۋېلىپ، ئۇ ئۆزىچىلا ۋارقىراپ-جارقىراپ كېتىدىغان بولۇپ
قالدى؛ ئۇ ئۇنىڭ بەدىنىنى تارتىشتۇرۇپ، ئاغزىدىن ئاق كۆپۈك
كەلتۈرۈۋېتىدۇ. [جىن] ئۇنى دائىم دېگۈدەك قىينايپ، ئۇنىڭغا
ھېچ ئارام بەرمەيدۇ. 40 مەن مۇخلىسلىرىڭىزدىن روھنى
ھەيدىۋېتىشنى ئۆتۈنۈۋىدىم، بىراق ئۇلار ئۇنداق قىلالمىدى، ـ
دېدى. 41 ئەيسا جاۋابەن: ـ ئەي ئېتىقادسىز ۋە تەتۈر دەۋر،
سىلەر بىلەن قاچانغىچە تۇرۇپ، سىلەرگە سەۋر قىلاي؟ ـ
ئوغلۇڭنى ئالدىمغا ئېلىپ كەلگىن ـ دېدى. 42 بالا تېخى يولدا
كېلىۋاتقاندا، جىن ئۇنى يىقىتىپ، پۈتۈن بەدىنىنى تارتىشتۇردى.
ئەيسا ناپاك روھقا تەنبىھ بېرىپ، بالىنى ساقايتتى ۋە ئۇنى ئاتىسىغا
قايتۇرۇپ بەردى. 43 ھەممەيلەن خۇدانىڭ شەرەپلىك كۈچ-
قۇدرىتىگە قىن-قىنغا پاتماي تەئەججۈپلەندى. ھەممىسى ئەيسانىڭ
قىلغانلىرىغا ھەيران قېلىشىپ تۇرغاندا، ئۇ مۇخلىسلىرىغا مۇنداق
ئېيتتى: 44 ـ بۇ سۆزلەرنى قۇلاقلىرىڭلارغا ئوبدان سىڭدۈرۈپ
قويۇڭلار. چۈنكى ئىنسانئوغلى پات ئارىدا [ساتقۇنلۇقتىن]

ئىنسانلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ بېرىلدۇ، ـ دېدى. 45 براق
ئۇلار بۇ سۆزنى چۈشىنەلمىدى. بۇنىڭ مەنىسى ئۇلار چۈشىنىپ
يەتمىسۇن ئۈچۈن ئۇلاردىن يوشۇرۇلغاندى. ئۇلار ئۇنىڭدىن بۇ
سۆز توغرۇلۇق سوراشقىمۇ پېتىنالمىدى. 46 ئەمدى مۇخلىسلار
ئارىسىدا ئۇلاردىن كىمنىڭ ئەڭ ئۇلۇغ بولىدىغانلىقى توغرۇلۇق
تالاش-تارتىش پەيدا بولدى. 47 ئەمما ئەيسا ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىكى
ئويلارنى كۆرۈپ يېتىپ، كىچىك بىر بالىنى ئېلىپ يېنىدا
تۇرغۇزۇپ، 48 ئۇلارغا: ـ كىم مېنىڭ نامىمدا بۇ كىچىك بالىنى
قوبۇل قىلسا، مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ ۋە كىم مېنى قوبۇل قىلسا،
مېنى ئەۋەتكۈچىنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. ئاراڭلاردا ئۆزىنى
ئەڭ تۆۋەن تۇتقىنى بولسا ئۇلۇغ بولىدۇ، ـ دېدى. 49 يۇھاننا
جاۋابەن ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، سېنىڭ نامىڭ بىلەن جىنلارنى
ھەيدەۋاتقان بىرسىنى كۆردۇق. لېكىن ئۇ بىز بىلەن بىرگە ساڭا
ئەگەشمىگەنلىكى تۈپەيلىدىن، ئۇنى توستۇق، ـ دېدى. 50 لېكىن
ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئۇنى توسماڭلار. چۈنكى كىم سىلەرگە قارشى
تۇرمىسا سىلەرنى قوللىغانلاردىندۇر، ـ دېدى. 51 ۋە شۇنداق
بولدىكى، ئۇنىڭ ئاسمانغا ئېلىپ كېتىلىدىغان كۈنلىرىنىڭ توشۇشىغا
ئاز قالغاندا، ئۇ قەتئىيلىك بىلەن يۈزىنى يېرۇسالېمغا بېرىشقا
قاراتتى. 52 [شۇنىڭ ئۈچۈن] ئۇ ئالدىن ئەلچىلەرنى ئەۋەتتى.
ئۇلار يولغا چىقىپ، ئۇنىڭ كېلىشىگە تەييارلىق قىلىش ئۈچۈن
سامارىيە تۈلكىسىدىكى بىر يېزىغا كىردى. 53 براق ئۇ يۈزىنى
يېرۇسالېمغا قاراتقانلىقى تۈپەيلىدىن يېزىدىكىلەر ئەيسانى قوبۇل
قىلمىدى. 54 ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىدىن ياقۇپ بىلەن يۇھاننا بۇ ئىشنى
كۆرۈپ: ـ ئى رەب، ئۇلارنى كۆيدۈرۈپ يوقىتىش ئۈچۈن
ئىلياس پەيغەمبەردەك ئاسماندىن ئوت يېغىشنى چىقىرىشىمىزنى
خالامسەن؟ ـ دېدى. 55 لېكىن ئۇ بۇرۇلۇپ ئۇلارنى ئەيىبلەپ:
«سىلەر قانداق روھتىن بولغانلىقىڭلارنى بىلمەيدىكەنسىلەر» ـ
دېدى. 56 ئاندىن ئۇلار باشقا بىر يېزىغا ئۆتۈپ كەتتى. 57 ۋە
شۇنداق بولدىكى، ئۇلار يولدا كېتىۋاتقاندا، بىرسى ئۇنىڭغا: ـ ئى
رەب، سەن قەيەرگە بارما، مەن ساڭا ئەگىشىپ ماڭىمەن،
ـ دېدى. 58 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ تۈلكىلەرنىڭ ئۆڭكۈرلىرى،
ئاسماندىكى قۇشلارنىڭ ئۇۋىلىرى بار. بىراق ئىنسانئوغلىنىڭ
بېشىنى قويغۇدەك يېرىمۇ يوق، ـ دېدى. 59 ئۇ يەنە باشقا
بىرسىگە: ـ ماڭا ئەگەشكىن! ـ دېدى. لېكىن ئۇ: ـ رەب،
ئاۋۋال بېرىپ ئاتامنى يەرلىككە قويغىلى ئىجازەت بەرگەيسەن،
ـ دېدى. 60 لېكىن ئەيسا ئۇنىڭغا ـ ئۆلۈكلەر ئۆز ئۆلۈكلىرىنى
كۆمسۇن! بىراق سەن بولساڭ، بېرىپ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى
جاكارلىغىن، ـ دېدى. 61 يەنە بىرسى: ـ ئەي رەب، مەن
ساڭا ئەگىشىمەن، لېكىن ئاۋۋال ئۆيۈمگە بېرىپ، ئۆيدىكىلىرىم
بىلەن خوشلىشىشىمغا ئىجازەت بەرگەيسەن، ـ دېدى. 62 ـ كىم
قولىدا قوشنىڭ ئۆتقۇچىنى ئۆتۈپ كەينىگە قارىسا، ئۇ
خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا لايىق ئەمەستۇر، ـ دېدى.

10 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، رەب مۇخلىسلاردىن يەنە
يەتمىشنى تەيىنلەپ، ئۆزى بارماقچى بولغان بارلىق شەھەر-
يېزىلارغا ئىككى-ئىككىدىن ئۆزىدىن بۇرۇن ئەۋەتتى. 2 ئۇ
ئۇلارغا مۇنداق تاپىلىدى: ـ يىغىلىدىغان ھوسۇل دەرۋەقە
كۆپ، لېكىن ھوسۇلنى يىغقۇچى ئىشلەمچىلەر ئاز ئىكەن. شۇڭا
ھوسۇل ئىگىسىدىن كۆپرەك ئىشلەمچىلەرنى ئۆز ھوسۇلۇڭنى
يىغىشقا ئەۋەتكەيسەن، دەپ تىلەڭلار. 3 مېڭىڭلار! مەن
قوزىلارنى بۆرىلەرنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتكەندەك سىلەرنى ئەۋەتىمەن.
4 ھەميان، خۇرجۇن ۋە كەشىلەر ئالماڭلار، يولدا كىشىلەر بىلەن
سالاملىشىشقا [توختىماڭلار]. 5 قايسى ئۆيگە كىرسەڭلار،
ئالدى بىلەن: «مۇشۇ ئۆيدىكىلەرگە ئارامىلىق بولغاي!» دەڭلار.
6 ئۇ ئۆيدە «ئارامىلىق ئىگىسى» بولسا، تىلىگەن ئارامىلىقىڭلار شۇ
ئۆيگە قوندۇ، ئەگەر بولمىسا، ئۇ ئارامىلىق ئۆزۈڭلارغا يانىدۇ.
7 ئاندىن چۈشكەن ئۆيدە تۇرۇپ يۈتكەلمەڭلەر، شۇ ئۆيدىكىلەرنىڭ
بەرگىنىنى يەپ-ئىچىڭلار، چۈنكى ئىشلەمچى ئۆز ئىش ھەققىنى
ئېلىشقا ھەقلىقتۇر. ئۇ ئۆيدىن بۇ ئۆيگە يۆتكىلىپ يۈرمەڭلار.
8 سىلەر قايسى شەھەرگە كىرسەڭلار، ئۇلار سىلەرنى قوبۇل
قىلسا، ئۇلار ئالدىڭلارغا نېمە قويسا شۇنى يەڭلار. 9 ئۇ يەردىكى
كېسەللەرنى ساقايتىپ، ئۇلارغا: «خۇدانىڭ پادىشاھلىقى
سىلەرگە يېقىنلاشتى!» دەڭلار. 10 براق سىلەر قايسى
شەھەرگە كىرسەڭلار، ئۇلار سىلەرنى قوبۇل قىلمىسا، ئۇلارنىڭ
رەستە-كوچىلىرىغا چىقىپ كۆپچىلىككە: 11 «سىلەرگە ئاگاھ
بولسۇن ئۈچۈن ھەتتا شەھىرىڭلارنىڭ ئايىغىمىزغا چاپلاشقان

توپىسىنىمۇ قېقىپ چۈشۈرۈۋېتىمىز! ھالبۇكى، شۇنى بىلىپ
قويۇڭلاركى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سىلەرگە [راستتىنلا]
يېقىنلاشتى!» ـ دەڭلار. 12 مەن سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى،
شۇ كۈنى ھەتتا سودوم شەھىرىدىكىلەرنىڭ كۆرىدىغىنى بۇ
شەھەردىكىلەرنىڭكىدىن يېنىك بولىدۇ. 13 ھالىڭلارغا ۋاي،
ئەي قورازىنلىقلار! ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي بەيت-سائىدالىقلار!
چۈنكى سىلەردە كۆرسىتىلگەن مۆجىزىلەر تۈر ۋە زىدون
شەھەرلىرىدە كۆرسىتىلگەن بولسا، ئۇ يەرلەردىكىلەر خېلى
بۇرۇنلا بۆزگە يۆگىنىپ، كۈلگە مىلىنىپ توۋا قىلغان بولاتتى.
14 قىيامەت كۈندە تۈر ۋە زىدوندىكىلەرنىڭ كۆرىدىغىنى
سىلەرنىڭكىدىن يېنىك بولىدۇ. 15 ئەي ئەرشكە كۆتۈرۈلگەن
كەپەرناھۇملۇقلار! سىلەر تەھتىساراغا چۈشۈرۈلىسىلەر! (Hadēs
g86) 16 [ئۇ مۇخلىسلىرىغا يەنە]: ـ كىمدەكىم سىلەرنى تىڭشىسا،
مېنىمۇ تىڭشىغان بولىدۇ؛ كىمدەكىم سىلەرنى چەتكە قاقسا،
مېنىمۇ چەتكە قاققان بولىدۇ؛ كىم مېنى چەتكە قاققان بولسا،
مېنى ئەۋەتكۈچىنىمۇ چەتكە قاققان بولىدۇ، ـ دېدى. 17 يەتمىش
مۇخلىس خۇشال-خۇراملىق ئىچىدە قايتىپ كېلىپ: ـ ئى رەب!
ھەتتا جىنلارمۇ سېنىڭ نامىڭ بىلەن بىزگە بويسۇنىدىكەن! ـ
دەپ مەلۇم قىلدى. 18 ئۇ ئۇلارغا: ـ مەن شەيتاننىڭ ئاسماندىن
چاقماقتەك چۈشۈپ كەتكەنلىكىنى كۆرگەنمەن. 19 مانا، مەن
سىلەرگە يىلان-چايانلارنى دەسسەپ يانجىشقا ۋە دۈشمەننىڭ
بارلىق كۈچ-قۇدرىتىنى بېسىپ تاشلاشقا ھوقۇق بەردىم.
ھېچقاچان ھېچقانداق نەرسە سىلەرگە زەرەر يەتكۈزەلمەيدۇ.
20 لېكىن سىلەر روھلارنىڭ سىلەرگە بويسۇنغانلىقى تۈپەيلىدىن
شادلانماڭلار، بەلكى نامىڭلارنىڭ ئەرشلەردە پۈتۈلگەنلىكى
تۈپەيلىدىن شادلىنىڭلار، ـ دېدى. 21 شۇ ۋاقىتتا، ئەيسا روھتا
خۇشاللىنىپ مۇنداق دېدى: «ئاسمان-زېمىن ئىگىسى ئى ئاتا!
سەن بۇ ھەققەتلەرنى دانىشمەن ۋە ئەقىللىقلاردىن يوشۇرۇپ،
سەبىي بالىلارغا ئاشكارىلىغانلىقىڭ ئۈچۈن سېنى مەدھىيىلەيمەن!
بەرھەق، ئى ئاتا، نەزىرىڭدە بۇنداق قىلىش راۋا ئىدى. 22 ھەممە
ماڭا ئاتامدىن تەقدىم قىلىندى؛ ئوغۇلنىڭ كىملىكىنى ئاتىدىن
باشقا ھېچكىم بىلمەيدۇ، ۋە ئاتىنىڭمۇ كىملىكىنى ئوغۇل ۋە
ئوغۇل ئاشكارىلاشنى لايىق كۆرگەن كىشىلەردىن باشقا
ھېچكىم بىلمەيدۇ». 23 ئاندىن ئۇ مۇخلىسلىرىغا بۇرۇلۇپ، ئۇلارغا
ئاستىغىنا: سىلەر كۆرۈۋاتقان ئىشلارنى كۆرگەن كۆزلەر
نەقەدەر بەختلىكتۇر! 24 چۈنكى مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايكى، نۇرغۇن پەيغەمبەرلەر ۋە پادىشاھلار سىلەر كۆرگەن
ئىشلارنى كۆرۈشكە ئىنتىزار بولغىنى بىلەن ئۇلارنى كۆرمىگەن؛
ۋە سىلەر ئاڭلاۋاتقان ئىشلارنى ئاڭلاشقا ئىنتىزار بولغىنى
بىلەن، ئۇلارنى ئاڭلاپ باقمىغان، ـ دېدى. 25 ۋە مانا، تەۋرات
ئۇستازلىرىدىن بىرى ئورنىدىن تۇرۇپ ئەيسانى سىناماقچى بولۇپ:
ـ ئۇستاز، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ۋارىس بولماق ئۈچۈن نېمە ئىشنى
قىلىشىم كېرەك؟ ـ دەپ سوردى. (aiōnios g166) 26 ئۇ
جاۋابەن: ـ تەۋرات قانۇنىدا نېمە پۈتۈلگەن؟ بۇنىڭغا ئۆزۈڭ
قانداق قارايسەن؟ ـ دېدى. 27 ھېلىقى كىشى جاۋابەن: ـ
«پەرۋەردىگار خۇدايىڭنى پۈتۈن قەلبىڭ، پۈتۈن جېنىڭ، پۈتۈن
كۈچۈڭ ۋە پۈتۈن زېھنىڭ بىلەن سۆيگىن»؛ ۋە «قوشنايىڭنى
ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆيە» ـ دېدى. 28 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ
توغرا جاۋاب بەردىڭ. مانا شۇنداق قىلساڭ ھايات بولسەن،
ـ دېدى. 29 لېكىن ئۆزىنى ھەققانىي دەپ ئىسپاتلىماقچى
بولۇپ، ئەيسادىن يەنە سوراپ: ـ ئەمدى «مېنىڭ قوشنام»
كىمدۇر؟ ـ دېدى. 30 ئەيسا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ
بىر ئادەم يېرۇسالېمدىن يېرىخو شەھىرىگە چۈشۈۋېتىپ، يولدا
قاراقچىلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قاپتۇ. قاراقچىلار ئۇنىڭ كىيىم-
كېچەكلىرىنى سالدۇرۇۋېلىپ، ئۇنى يارىلاندۇرۇپ، چالا ئۆلۈك
ھالدا تاشلاپ كېتىپتۇ. 31 ۋە شۇنداق بولدىكى، مەلۇم بىر
كاھىن شۇ يولدىن چۈشۈۋېتىپ، ھېلىقى ئادەمنى كۆرۈپ،
يولنىڭ ئۇ چېتى بىلەن مېڭىپ ئۆتۈپ كېتىپتۇ. 32 شۇنىڭدەك
بىر لاۋىيلىق [روھانىي] بۇ يەرگە كەلگەندە، يېنىغا كېلىپ
قاراپ قويۇپ، يولنىڭ ئۇ چېتى بىلەن مېڭىپ ئۆتۈپ كېتىپتۇ.
33 لېكىن سەپەردە بولغان بىر سامارىيەلىك ھېلىقى ئادەمنىڭ
يېنىغا كەلگەندە، ئۇنى كۆرۈپلا ئىچ ئاغرىتىپتۇ 34 ۋە ئالدىغا
بېرىپ، جاراھەتلىرىگە مەي ۋە شاراب قۇيۇپ، تېڭىپ قويۇپتۇ.
ئاندىن ئۇنى ئۆز ئۇلىغىغا مىندۇرۇپ، بىر سارايغا ئېلىپ بېرىپ،
ئۇ يەردە ھالدىن خەۋەر ئالىتۇ. 35 ئەتىسى يولغا چىققاندا،
ئىككى كۈمۈش دىنارنى ئېلىپ سارايۇەتگە بېرىپ: «ئۇنىڭغا

قاراپ قويۇڭ، بۇنىڭدىن ئارتۇق چىقىم بولسا، قايتىشىمدا سىزگە
تۆلەيمەن» دەپتۇ. 36 [ئەمدى ئەيسا ھېلىقى ئۆستازدىن]: ـ
سېنىڭچە، بۇ ئۈچ ئادەم ئىچىدە قايسىسى قاراقچىلارنىڭ قولىغا
چۈشكەن ھېلىقى كىشىگە [ھەقىقىي] قوشنا بولغان؟ ـ دەپ
سوريدى. 37 ـ ئۇنىڭغا مېھرىبانلىق كۆرسەتكەن كىشى، ـ
دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئۇنداق بولسا، سەن
ھەم بېرىپ شۇنىڭغا ئوخشاش قىلغىن، ـ دېدى. 38 ۋە شۇنداق
بولدىكى، ئۇ [مۇخلىسلىرى بىلەن بىللە] يولدا كېتىۋېتىپ، مەلۇم
بىر يېزىغا كىردى. ئۇ يەردە مارتا ئىسىملىك بىر ئايال ئۇنى ئۆيىگە
چاقىرىپ مېھمان قىلدى. 39 مارتانىڭ مەريەم ئىسىملىك بىر
سىڭلىسى بار ئىدى. ئۇ ئەيسانىڭ ئايىغى ئالدىدا ئولتۇرۇپ،
ئۇنىڭ سۆز-كالامىنى تىڭشىۋاتاتتى. 40 ئەمدى مېھمانلارنى
كۈتۈش ئىشلىرىنىڭ كۆپلۈكىدىن كۆڭلى بۇلۇنۇپ كەتكەن
مارتا ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ ئى رەب، سىڭلىمنىڭ مېنى
مېھمان كۈتكىلى يالغۇز تاشلاپ قويغىنىغا كارىڭ بولمامدۇ؟
ئۇنى ماڭا يارده‌ملىشىشكە بۇيرۇغىن! ـ دېدى. 41 لېكىن ئەيسا
ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ ئەي مارتا، مارتا، سەن كۆپ ئىشلارنىڭ
غېمىنى يەپ ئاۋارە بولۇپ يۈرۈۋاتسەن. 42 بىراق بىرلا ئىش
زۆرۈردۇر؛ ۋە مەريەم شۇنىڭدىن ئۆزىگە نېسىۋە بولىدىغان
ياخشى ئۈلۈشنى تاللىدى؛ بۇ ھەرگىز ئۇنىڭدىن تارتىۋېلىنمايدۇ ـ
دېدى.

11 ئەمدى شۇنداق بولدىكى، ئۇ بىر يەردە دۇئا قىلىۋاتاتتى؛
دۇئا ئاياغلاشقاندا، مۇخلىسلىرىدىن بىرى ئۇنىڭدىن: ـ ئى
رەب، يەھيا ئۆز مۇخلىسلىرىغا ئۆگەتكىنىدەك، سەنمۇ بىزگە
دۇئا قىلىشنى ئۆگەتسەڭ، ـ دېدى. 2 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق
دېدى: ـ دۇئا قىلغىنىڭلاردا، مۇنداق دەڭلار: «ئى ئاتا، سېنىڭ
نامىڭ مۇقەددەس دەپ ئۇلۇغلانغاي. سېنىڭ پادىشاھلىقىڭ
كەلگەي. 3 ھەر كۈنلۈك نېنىمىزنى بىزگە ھەر كۈنى بەرگەيسەن.
4 بىزگە قەرزدار بولغان ھەر كىمنى كەچۈرگىنىمىزدەك،
سەنمۇ گۇناھلىرىمىزنى كەچۈرگەيسەن. بىزنى ئازدۇرۇلۇشلارغا
ئۇچراتقۇزمىغايسەن». 5 ئۇ سۆزىنى [داۋام قىلىپ] ئۇلارغا
مۇنداق دېدى: ـ سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن بىرىڭلارنىڭ بىر دوستى
بولۇپ، يېرىم كېچىدە ئۇنىڭ قېشىغا بېرىپ: ئەي دوستۇم، ماڭا
ئۈچ نان ئۆتىنە بەرگىن؛ 6 چۈنكى ماڭا سەپەردىن بىر دوستۇم
كەلدى ۋە ئۇنىڭ ئالدىغا قويغۇدەك بىر نەرسەم قالماپتۇ، دېسە،
7 ئۇ ئۆيىنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ: «مېنى ئاۋارە قىلمىغىن، ئىشىك
تاقاقلىق، بالىلار ئورۇندا يېنىمدا ياتىدۇ. ساڭا ئېلىپ بېرىشكە
قوپالمايمەن»، دېيىشى مۇمكىن. 8 سىلەرگە شۇنى ئېيتىمەنكى،
گەرچە ئۇ ئۇنىڭ دوستى بولۇش سۈپىتى بىلەن بېرىشكە ئورنىدىن
تۇرمىسىمۇ، ئۇنىڭ خىجىل بولماي قايتا-قايتا يالۋۇرۇشى بىلەن ئۇ
چوقۇم ئورنىدىن تۇرۇپ، قانچە لازىم بولسا ئۇنىڭغا بېرىدۇ.
9 شۇنىڭ ئۈچۈن مەن سىلەرگە ئېيتايكى، تىلەڭلار، سىلەرگە ئاتا
قىلىنىدۇ؛ ئىزدەڭلار، تاپىسىلەر. ئىشىكنى چېكىڭلار، ئېچىلىدۇ.
10 چۈنكى ھەربىر تىلىگۈچى تىلىگىنىگە ئېرىشىدۇ؛ ئىزدىگۈچى
ئىزدىگىنىنى تاپىدۇ؛ ئىشىكنى چەككۈچىلەرگە ئىشىك ئېچىلىدۇ.
11 ئاراڭلاردا ئاتا بولغۇچىلار ئۆز ئوغلى نان تەلەپ قىلسا،
ئۇنىڭغا تاش بېرىدىغانلار بارمۇ؟! ياكى بېلىق تەلەپ قىلسا، يىلان
بېرىدىغانلار بارمۇ؟ 12 تۇخۇم تەلەپ قىلسا، چايان بېرىدىغانلار
بارمۇ؟ 13 ئەمدى سىلەر رەزىل تۇرۇپ ئۆز پەرزەنتلىرىڭلارغا
ياخشى ئىلتىپاتلارنى بېرىشنى بىلگەن يەردە، ئەرشتىكى ئاتا
ئۆزىدىن تىلىگەنلەرگە مۇقەددەس روھنى تېخىمۇ ئاتا قىلماسمۇ؟
14 ئەمدى ئۇ بىر كىشىدىن «ئادەمنى گاچا قىلغۇچى» جىننى
ھەيدىۋەتكەندە، شۇنداق بولدىكى، جىن ئۇنىڭدىن چىققاندا،
گاچا زۇۋۇانغا كەلدى. خالايىق بۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران بولۇشتى.
15 بىراق ئۇلاردىن بەزىلىرى: «ئۇ جىنلارنى جىنلارنىڭ ئەمىرى
بولغان بەئەلزەبۇلغا تايىنىپ ھەيدىۋېتىدۇ» ـ دېدى. 16 ۋە
باشقا بەزىلەر ئۇنى سىناش مەقسىتىدە ئۇنىڭدىن بىزگە ئاسماندىن
بىر مۇجىزىلىك ئالامەت كۆرسەتسەڭ، دەپ تەلەپ قىلغىلى
تۇردى. 17 لېكىن ئۇ ئۇلارنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ
ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ ئۆز ئىچىدىن بۇلۇنۇپ ئۆزئارا سوقۇشقان
ھەرقانداق پادىشاھلىق ۋەيران بولىدۇ؛ ۋە ھەرقانداق ئائىلە
ئۆز ئىچىدىن بۇلۇنۇپ ئۆزئارا سوقۇشسا زاۋاللىققا يۈز تۇتىدۇ.
18 شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەگەر شەيتان ئۆز-ئۆزىگە قارشى
چىققان بولسا، ئۇنداقتا، ئۇنىڭ پادىشاھلىقى قانداقمۇ پۈت تىرەپ
تۇرالىسۇن؟ چۈنكى سىلەر مېنى، «جىنلارنى بەئەلزەبۇلغا تايىنىپ
ھەيدەيدىكەن» دەيسىلەر. 19 ئەگەر مەن جىنلارنى بەئەلزىبۇلغا

تاینىپ قوغلىسام، سىلەرنىڭ پەرزەنتلىرىڭلار كىمگە تاينىپ
جىنلارنى قوغلايدۇ؟! شۇڭا ئۇلار سىلەر توغرۇلۇق ھۆكۈم
چىقارسۇن! 20 لېكىن مەن خۇدانىڭ بارمىقى بىلەن جىنلارنى
قوغلىسام، ئۇنداقتا خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ئۈستۈڭلارغا چۈشۈپ
نامايان بولغان بولىدۇ. 21 تولۇق قوراللانغان كۈچتۈڭگۈر ئۆز
ئۆيىنى قوغداپ تۇرغاندا، ئۇنىڭ مال-مۈلكى ئامان قالىدۇ؛
22 لېكىن ئۇنىڭدىن كۈچتۈڭگۈر بىرى ئۇنىڭ ئۈستىگە ھۇجۇم
قىلىپ ئۇنى يەڭسە، ئۇنىڭ تايانغان قوراللىرىنى تارتىۋالىدۇ ۋە
مال-مۈلۈكلىرىنى ئولجا قىلىپ ئۆزىدىكىلەرگە تەقسىم قىلىپ بېرىدۇ.
23 مەن تەرەپتە تۇرمىغانلار ماڭا قارشى تۇرغۇچىدۇر. مەن
تەرەپكە [ئادەملەرنى] يىغمىغۇچىلار بولسا تورۇتۇۋەتكۈچىدۇر.
24 ناپاك روھ بىراۋنىڭ تېنىدىن چىقىرىۋېتىلىشى بىلەن، ئۇ قۇرغاق
جايلارنى چۆرگىلەپ يۈرۈپ بىرەر ئارامگاھنى ئىزدەيدۇ؛
بىراق تاپالمىغاندىن كېيىن، «مەن چىققان ماكانىمغا قايتاي!»
دەيدۇ. 25 شۇنىڭ بىلەن قايتىپ كېلىپ، شۇ ماكاننىڭ پاكىز
تازىلانغانلىقىنى ۋە رەتلەنگەنلىكىنى بايقايدۇ-دە، 26 بېرىپ
ئۆزىدىنمۇ بەتتەر يەتتە روھنى باشلاپ كېلىدۇ؛ ئۇلار كىرىپ
بىللە تۇرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ھېلىقى ئادەمنىڭ كېيىنكى ھالى
بۇرۇنقىدىنمۇ تېخىمۇ يامان بولىدۇ. 27 ۋە شۇنداق بولدىكى،
ئۇ بۇ گەپلەرنى قىلىۋاتقاندا، كۆپچىلىك ئارىسىدا بىر ئايال
ئاۋازىنى كۆتۈرۈپ: ـ سېنى كۆتۈرگەن قورساق ۋە ئېمىتكەن
ئەمچەك بەختلىكتۇر! ـ دېدى. 28 بىراق ئۇ جاۋابەن: ـ بەلكى
خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىدىغانلار
بەختلىكتۇر! ـ دېدى. 29 شۇ چاغدا، توپ-تاپ ئادەملەر
ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولاشقاندا، ئۇ مۇنداق سۆزلەشكە باشلىدى:
ـ بۇ دەۋر دەرۋەقە رەزىل بىر دەۋردۇر؛ ئۇ مۆجىزىلىك بىر
ئالامەتنىڭ كۆرسىتىلىشىنى ئىستەپ يۈرىدۇ. بىراق بۇنىڭغا
«يۇنۇس پەيغەمبەردە كۆرۈلگەن مۆجىزىلىك ئالامەت»تىن باشقا
ھېچقانداق ئىككىنچى بىر ئالامەت كۆرسىتىلمەيدۇ. 30 چۈنكى
يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ ئۆزى نىنەۋە شەھىرىدىكىلەرگە ئالامەت-
كارامەت بولغىنىغا ئوخشاش، ئىنسانئوغلىمۇ بۇ دەۋرگە يەنە
شۇنداق بولىدۇ. 31 قىيامەت كۈنى «جەنۇبتىن كەلگەن ئايال
پادىشاھ»مۇ بۇ دەۋردىكىلەر بىلەن تەڭ تىرىلىپ، ئۇلارنىڭ

گۇناھلىرىنى بېكىتىدۇ. چۈنكى ئۇ سۈلايمانىنىڭ دانا سۆزلىرىنى
ئاڭلاش ئۈچۈن يەر يۈزىنىڭ چېتىدىن كەلگەن؛ ۋە مانا،
سۈلايماندىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى مۇشۇ يەردە تۇرىدۇ. 32 قىيامەت
كۈنى نىنەۋەلىكلەر بۇ دەۋردىكىلەر بىلەن تەڭ قوپۇپ، بۇ
دەۋردىكىلەرنىڭ گۇناھلىرىنى بېكىتىدۇ. چۈنكى نىنەۋەلىكلەر
يۇنۇس پەيغەمبەر جاكارلىغان خەۋەرنى ئاڭلاپ توۋا قىلغان؛
ۋە مانا، يۇنۇس پەيغەمبەردىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى مۇشۇ يەردە تۇرىدۇ!
33 ھېچكىم چىراغنى يېقىپ قويۇپ، ئۇنى يوشۇرۇن جايدا
قويماس، ياكى ئۈستىگە سېۋەتنى كۆمتۈرۈپ قويماس، بەلكى
چىراغدانىنىڭ ئۈستىگە قويىدۇ؛ بۇنىڭ بىلەن ئۇيگە كىرگەنلەر
يورۇقلۇقنى كۆرىدۇ. 34 تەننىڭ چىرىغى كۆزدۇر. شۇڭا ئەگەر
كۆزۈڭ ساپ بولسا، پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭ يورۇتۇلىدۇ. لېكىن
ئەگەر كۆزۈڭ خۇنۇك بولسا پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭ قاراڭغۇ بولىدۇ.
35 شۇنىڭ ئۈچۈن ھېزى بولغىنكى، ۋۇجۇدۇڭدىكى «يورۇقلۇق»
قاراڭغۇلۇق بولمىسۇن! 36 ئەمدى ئەگەر بارچە ۋۇجۇدۇڭ
يورۇق بولسا ۋە ئۇنىڭ ھېچ يېرى قاراڭغۇ بولمىسا، ۋۇجۇدۇڭ
خۇددى چىراغ پارلاق نۇرى بىلەن سېنى يورۇتقاندەك تامامەن
ئايدىڭ بولىدۇ. 37 ئەيسا سۆز قىلىۋاتقاندا، بىر پەرىسىي ئۇنى
ئۆيىگە غىزاغا تەكلىپ قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆيگە كىرىپ،
داستىخاندا ئولتۇردى. 38 لېكىن ھېلىقى پەرىسىي ئۇنىڭ تاماقتىن
ئىلگىرى قول يۇمغىنىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن ھەيران بولدى.
39 لېكىن رەب ئۇنىڭغا: ـ ئەمدى سىلەر ئەي پەرىسىيلەر،
چىنە-قاچىلارنىڭ تېشىنىلا يۇيۇپ پاكىزلىغىنىڭلار بىلەن
ئىچىڭلار ھەرتۈرلۈك ھېرىسلىك ۋە رەزىللىككە تولغاندۇر.
40 ئەي نادانلار، تېشىنى ياراتقۇچى ئىچىنمۇ ياراتقان ئەمەسمۇ؟!
41 ئەمدى ئۆز ئىچ-ئىچىڭلاردىن خەيرخاھلىق قىلىڭلار ۋە
مانا، ھەممە نەرسە سىلەرگە پاكىز بولىدۇ. 42 ھالىڭلارغا
ۋاي، ئەي پەرىسىيلەر! چۈنكى سىلەر ھەتتا يالپۇز بىلەن
سۈزاپنىڭ ۋە ھەرخىل دورا-دەرمانلارنىڭ ئوندىن بىرىنى
تۆشرە قىلىپ خۇداغا ئاتايسىلەر-يۇ، بىراق ئادالەت ۋە خۇدانىڭ
مۇھەببىتىنى ھېچ ئېتىبارغا ئالماي كېتىۋېرىسىلەر. دەرۋەقە،
ئاۋۋال مۇشۇ ئىشلارنى ئورۇندىشىڭلار كېرەك، ئاندىن شۇ
ئىشلارنىمۇ ئادا قىلماي قويماسلىقىڭلار كېرەك. 43 ھالىڭلارغا

ۋاي، ئەي پەرىسىيلەر! چۈنكى سىلەر سىناگوگىلاردا ئالدىنقى
ئورۇنلاردا ئولتۇرۇشقا، بازارلاردا كىشىلەرنىڭ سىلەرگە
بولغان [ھۆرمەتلىك] سالامىلىرىغا ئامراقسىلەر. 44 سىلەرگە
ۋاي! چۈنكى سىلەر خۇددى كىشىلەر كېتىۋېتىپ، ئۈستىگە
دەسسەپ سېلىپمۇ سەزمەي ئۆتۈپ كەتكەن گۆرلەرگە
ئوخشايسىلەر! ـ دېدى. 45 تەۋرات ئەھلىلىرىدىن بىرى ئۇنىڭغا:
ـ ئۇستاز، بۇلارنى ئېيتقىنىڭ بىزگىمۇ ھاقارەت بولدى! ـ
دېدى. 46 ئۇ ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ سىلەرگىمۇ
ۋاي، ئەي تەۋرات ئەھلىلىرى! چۈنكى سىلەر كۆتۈرەلمىگۈدەك
ئېغىر يۈكلەرنى ئادەملەرنىڭ زىممىسىگە ئارتىپ قويىسىلەر-يۇ،
ئەمما ئۆزۈڭلار بۇ يۈكلەرنى كۆتۈرۈشكە بىرمۇ بارمىقىڭلارنى
تەگكۈزمەيسىلەر! 47 سىلەرگە ۋاي! چۈنكى پەيغەمبەرلەرنىڭ
قەبرىلىرىنى ياساپ كېلىۋاتىسىلەر، لېكىن ئاتا-بوۋىلىرىڭلار ئۇلارنى
ئۆلتۈردى. 48 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ئاتا-بوۋىلىرىڭلار قىلغانلىرىغا
رازى بولغانلىقىڭلارغا گۇۋاھلىق بېرىسىلەر. چۈنكى ئۇلار
پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈردى ۋە سىلەر ئۇلارنىڭ قەبرىلىرىنى
ياسايسىلەر. 49 بۇ سەۋەبتىنمۇ خۇدانىڭ دانالىقى دەيدۇكى:
«مەن ئۇلارغا پەيغەمبەرلەر ۋە روسۇللارنى ئەۋەتىمەن ۋە
بۇلاردىن بەزىلىرىنى ئۇلار ئۆلتۈرىدۇ ۋە بەزىلىرىنى زىيانكەشلىك
بىلەن قوغلىۋېتىدۇ». 50 شۇنىڭ بىلەن دۇنيا ئايىرىدە بولغاندىن
بۇيانقى بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ تۆكۈلگەن قان قەرزلىرى، يەنى
ھابىلنىڭ تۆكۈلگەن قېنىدىن تارتىپ تاكى [ئىبادەتخانىدىكى]
قۇربانگاھ بىلەن مۇقەددەس جاي ئارىلىقىدا قەتل قىلىنغان
[كاھىن] زەكەرىيانىڭ تۆكۈلگەن قېنىغىچە بارلىق قان قەرزلەر
ئۈچۈن مۇشۇ دەۋردىكىلەردىن ھېساب ئېلىنىدۇ. مەن سىلەرگە
بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۇلارنىڭ ھەممىسى مۇشۇ
دەۋردىن ئېلىنىدىغان بولىدۇ! 52 ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي تەۋرات
ئەھلىلىرى! چۈنكى ھېكمەت خەزىنىسىنىڭ ئاچقۇچىنى ئېلىپ
تۇرۇپ، ئۆزۈڭلار ئۇنىڭ ئىچىگە كىرمىدىڭلار ۋە كىرەي
دېگەنلەرنىمۇ كىرگۈزمىدىڭلار. 53 ئۇ شۇ يەردىن چىققاندىن
كېيىن، تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيلەر ئۇنىڭ بىلەن
قاتتىق قارشىلىشىپ، ئۇنىڭغا كۆپ ئىشلارنى مۇزاكىرىلىشىشكە
قىستىدى 54 ۋە ئۇنىڭ ئۇستىدىن شىكايەت قىلىشقا سۆزىدىن
بىرەر ئەيىب تېپىۋېلىشقا پايلاپ يۈرەتتى.

12 شۇ چاغلاردا، مىڭلىغان كىشىلەر يىغىلىپ، بىر-
بىرىنى دەسسۈەتكۈدەك قىستا-قىستاڭ بولۇشۇپ كەتكەندە،
ئۇ ئاۋۋال مۇخلىسلىرىغا سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: ـ
پەرىسىيلەرنىڭ ئېچىتقۇسىدىن، يەنى ساختىپەزلىكىدىن ھوشيار
بولۇڭلار. 2 چۈنكى يوشۇرۇلغان ھېچقانداق ئىش ئاشكارىلانماي
قالمايدۇ، ۋە ھېچقانداق مەخپىي ئىش ئايان بولماي قالمايدۇ.
3 شۇڭا سىلەرنىڭ قاراڭغۇدا ئېيتقانلىرىڭلار يورۇقتا ئاڭلىنىدۇ،
ئۇيىنىڭ ئېچىكىدە خۇپىيانە پىچىرلاشقانلىرىڭلارمۇ ئۆگزىلەردە
جاكارلىنىدۇ. 4 مەن سىلەر دوستلىرىمغا شۇنى ئېيتىمەنكى، تەننى
ئۆلتۈرۈپ، باشقا ھېچ ئىش قىلالمايدىغانلاردىن قورقماڭلار.
5 لېكىن مەن سىلەرگە كىمدىن قورقۇشۇڭلار كېرەكلىكىنى
كۆرسىتىپ قويايي: ئۆلتۈرگەندىن كېيىن، دوزاخقا تاشلاشقا
ھوقۇقلۇق بولغۇچىدىن قورقۇڭلار؛ بەرھەق سىلەرگە ئېيتاي ـ
ئۇنىڭدىن قورقۇڭلار! (Geenna g1067) 6 بەش قۇشقاچ ئىككى
تىيىنگە سېتىلىدىغۇ؟ لېكىن ئۇلارنىڭ ھېچبىرىمۇ خۇدا تەرىپىدىن
ئۇنتۇلۇپ قالغىنى يوق. 7 لېكىن ھەتتا ھەربىر تال چېچىڭلارمۇ
سانالغاندۇر. شۇنداق ئىكەن، قورقماڭلار؛ سىلەر نۇرغۇنلىغان
قۇشقاچتىن قىممەتلىكسىلەر! 8 ـ بىراق مەن سىلەرگە شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، كىم مېنى ئىنسانلارنىڭ ئالدىدا ئېتىراپ قىلسا،
ئىنسانئوغلىمۇ ئۇنى خۇدانىڭ پەرىشتىلىرى ئالدىدا ئېتىراپ قىلىدۇ.
9 بىراق ئىنسانلارنىڭ ئالدىدا مېنى تونۇمىغان كىشى، خۇدانىڭ
پەرىشتىلىرى ئالدىدىمۇ تونۇلمايدۇ. 10 ئىنسانئوغلىغا قارشى سۆز
قىلغان ھەرقانداق كىشى كەچۈرۈمگە ئېرىشەلەيدۇ؛ لېكىن
مۇقەددەس روھقا كۈپۈرلۈق قىلغۇچى بولسا كەچۈرۈمگە
ئېرىشەلمەيدۇ. 11 لېكىن كىشىلەر سىلەرنى سىناگوگىلارغا ياكى
ھۆكۈمدارلار ۋە ئەمەلدارلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىپ سوراققا
تارتقاندا، «[ئەرزگە] قانداق جاۋاب بەرسەم؟» ياكى «نېمە
دېسەم بولار؟» دەپ ئەندىشە قىلماڭلار. 12 چۈنكى نېمە دېيىش
كېرەكلىكىنى شۇ ۋاقتى-سائىتىدە مۇقەددەس روھ سىلەرگە
ئۆگىتىدۇ. 13 كۆپچىلىك ئارىسىدىن بىرسى ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز،

ئاكامغا [ئاتىمزدىن] [قالغان] مىراسنى مەن بىلەن تەڭ ئۈلىشىشكە
بۇيرۇغايلا ـ دېدى. 14 لېكىن ئۇ ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ بۇرادەر،
كىم مېنى سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلارغا سوتچى ياكى ئۈلەشتۈرگۈچى
قىلدى؟ ـ دېدى. 15 ئۇ كۆپچىلىككە قاراپ: ـ پەخەس
بولۇپ ئۆزۈڭلارنى ھەرخىل تاماخورلۇقتىن ساقلاڭلار. چۈنكى
ئىنساننىڭ ھاياتى ئۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنىڭ كۆپلۈكىگە باغلىق
ئەمەستۇر، دېدى. 16 ئاندىن ئۇ ئۇلارغا مۇنداق بىر تەمسىلنى
ئېيتىپ بەردى: ـ «بىر باينىڭ يېرى مول ھوسۇل بېرىپتۇ. 17 ئۇ
كۆڭلىدە «قانداق قىلاي؟ چۈنكى بۇنچىۋالا ھوسۇلنى قويغۇدەك
يېرىم يوق» ـ دەپ ئويلاپتۇ. 18 ئاندۇن ئۇ: ـ «مۇنداق قىلاي:
ـ ھازىرقى ئامبارلىرىمنى چۈۋۈۋېتىپ، تېخىمۇ چوڭىنى ياساپ،
بارلىق مەھسۇلاتلىرىم ۋە باشقا مال-مۈلۈكلىرىمنى شۇ يەرگە
يىغىپ ساقلاي! 19 ئاندىن ئۆز-ئۆزۈمگە: «ئەي جېنىم، يىغىپ
ساقلىغان، كۆپ يىل يەتكۈدەك نېمەتلىرىڭ بار، راھەت ئىچىدە
يەپ-ئىچىپ خۇش بولغىن!» دەيدىغان بولىمەن» دەپ ئويلاپتۇ.
20 لېكىن خۇدا ئۇنىڭغا: «ئەي ئەخمەق، بۇگۈن كېچىلا
جېنىڭ سەندىن تەلەپ قىلىپ ئېلىنىدۇ، ئۇنداقتا بۇ توپلىغىنىڭ
كىمگە قالىدۇ؟» دەپتۇ. 21 خۇدانىڭ ئالدىدا دۆلەتمەن بولماي،
ئۆزىگە خەزىنە يىغقانلىقىڭ ھالى شۇنداق بولار». 22 ئاندىن ئۇ
مۇخلىسلىرىغا مۇنداق دېدى: ـ شۇنىڭ ئۈچۈن مەن سىلەرگە
شۇنى ئېيتىپ قويايكى، تۇرمۇشۇڭلار توغرۇلۇق، نېمە يەرمىز
ياكى نېمە كىيەرمىز، دەپ ئەندىشە قىلماڭلار. 23 چۈنكى ھاياتلىق
يېمەكلىكتىن، تەن كىيىم-كېچەكتىن ئەزىزدۇر. 24 قۇزغۇنلارغا
قاراڭلار! ئۇلار تېرىمايدۇ ۋە يىغمايدۇ، ئۇلارنىڭ ئامبار،
ئىسكىلاتلىرىمۇ يوق. لېكىن خۇدا ئۇلارنىمۇ ئوزۇقلاندۇرىدۇ.
سىلەر قۇشلاردىن قانچىلىك ئەزىز-ھە! 25 ئاراڭلاردا قايىسىڭلار
غەم-قايغۇ بىلەن تۇمرۇڭلارنى بىرەر سائەت ئۇزارتالايسىلەر؟
26 ئەگەر شۇنچىلىك كىچىككىنە ئىشمۇ قولۇڭلاردىن كەلمىسە،
نېمە ئۈچۈن قالغان ئىشلار توغرىسىدا غەم-ئەندىشە قىلىسىلەر؟
27 نىلۇپەرلەرنىڭ قانداق تۈسىدىغانلىقىغا قاراپ بېقىڭلار! ئۇلار
ئەمگەكمۇ قىلمايدۇ، چاقمۇ ئېگىرمەيدۇ، لېكىن سىلەرگە شۇنى
ئېيتايكى، ھەتتا سۇلايمان تولۇق شان-شەرەپتە تۇرغاندىمۇ ئۇنىڭ
كىيىنىشى نىلۇپەرلەنىڭ بىر گۈلچىلىكىمۇ يوق ئىدى. 28 ئەي

ئىشەنچى ئاجىزلار! ئەمدى خۇدا دالادىكى بۇگۈن ئېچىلىپ،
ئەتىسى قۇرۇپ ئوچاققا سېلىنىدىغان ئاشۇ گۈل-گىياھلارنى
شۇنچە بېزىگەن يەردە، سىلەرنى تېخىمۇ كىيىندۇرمەسمۇ؟!
29 شۇنداق ئىكەن، نېمە يەيمىز، نېمە ئىچىمىز دەپ باش
قاتۇرماڭلار، ھېچنېمىدىن ئەندىشە قىلماڭلار. 30 چۈنكى
ھەرقايسى ئەلدىكىلەر مانا شۇنداق ھەممە نەرسىلەرگە ئىنتىلىدۇ.
بىراق ئاتاڭلار سىلەرنىڭ بۇ نەرسىلەرگە موھتاجلىقىڭلارنى
بىلىدۇ، 31 شۇنداق ئىكەن، ئۇنىڭ پادىشاھلىقىغا ئىنتىلىڭلار ۋە
ئۇ چاغدا، بۇلارنىڭ ھەممىسى سىلەرگە قوشۇلۇپ نېسىپ بولىدۇ.
32 قورقماڭلار، ئى كىچىك پادا! چۈنكى ئاتاڭلار پادىشاھلىقنى
سىلەرگە ئاتا قىلىشنى خۇش كۆردى. 33 مال-مۈلكۈڭلارنى
سېتىپ، [كەمبەغەللەرگە] خەيرخاھلىق قىلىڭلار. ئۆزۈڭلارغا
ئۆپرىمايدىغان ھەميان، ئەرشىلەردە ھەرگىز تۈگەپ كەتمەيدىغان
بىر خەزىنە ھازىرلاڭلار؛ ـ شۇ يەردە ئوغرى يېقىن كەلمەيدۇ،
كۈيە يەپ يوقاپ كەتمەيدۇ. 34 چۈنكى بايلىقىڭلار قەيەردە
بولسا، قەلبىڭلارمۇ شۇ يەردە بولىدۇ. 35 سىلەر بېلىڭلارنى چىڭ
باغلاپ، چىراغلىرىڭلارنى ياندۇرۇپ تۇرۇڭلار، 36 خۇددى
خوجايىنىنىڭ توي زىياپىتىدىن قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈپ
تۇرغان چاكارلاردەك، ھەردائىم تەييار تۇرۇڭلار. شۇنىڭ
بىلەن خوجايىن كېلىپ ئىشىكنى ۋاققاندا، چاكارلار دەرھال
چىقىپ ئىشىكنى ئاچىدىغان بولىدۇ. 37 خوجايىن قايتىپ
كەلگەندە، چاكارلىرىنىڭ ئويغاق، تەييار تۇرغانلىقىنى كۆرسە،
بۇ چاكارلارنىڭ بەختىدۇر! مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، خوجايىن تۆزى بېلىنى باغلاپ، ئۇلارنى
داستىخانغا ئولتۇرغۇزۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا كېلىپ شەخسەن
تۆزى ئۇلارنى كۈتۈۋالىدۇ! 38 ۋە ئەگەر خوجايىن ئىككىنچى
ياكى ئۈچىنچى جېىسەكتە كەلسىمۇ، چاكارلىرىنىڭ شۇنداق
ئويغاقلىقىنى كۆرسە، بۇ ئۇلارنىڭ بەختىدۇر! 39 لېكىن شۇنى
بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەگەر ئۆي ئىگىسى ئوغرىنىڭ كېچىدە
قايسى ۋاقىتتا كېلىدىغانلىقىنى بىلگەن بولسا، ئۇ ئويغاق تۇرۇپ
ئوغرىنىڭ ئۆيگە تېشىپ كىرىشىگە ھەرگىز يول قويمايتتى!
40 شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەرمۇ ھەردائىم تەييار تۇرۇڭلار؛ چۈنكى
ئىنسانئوغلى سىلەر ئويلىمىغان ۋاقىت-سائەتتە قايتىپ كېلىدۇ.

41 پېترۇس ئۇنىڭدىن: ـ ئى رەب، سەن بۇ تەمسىلنى بىزگىلا
قارىتىپ ئېيتىۋاتىسەن ياكى ھەممىلەرگە قارىتىپمۇ؟ ـ دەپ سوريدى.
42 رەب مۇنداق دېدى: ـ خوجايىنى ئۆز ئۆيىدىكىلەرگە مەسئۇل
قىلىپ، ئۇلارغا تېگىشلىك بولغان ئاشلىقنى ۋاقتى-ۋاقتىدا
تەقسىم قىلىپ بېرىشكە تەيىنلەيدىغان ئىشەنچلىك ۋە پەملىك
غوجىدار كىم بولىدۇ؟ 43 خوجايىن ئۆيىگە قايتىقاندا، چاكىرلىرىنىڭ
شۇنداق قىلىۋاتقىنىنىڭ ئۈستىگە كەلسە، بۇ چاكارلىرىنىڭ بەختىدۇر!
44 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايىكى، خوجايىن ئۇنى
پۈتۈن ئىگىلىكىنى باشقۇرۇشقا قويىدۇ. 45 لېكىن مۇبادا شۇ
چاكار كۆڭلىدە: «خوجايىنىم ھايال بولۇپ قالىدۇ» دەپ،
باشقا چاكارلار ۋە دېدەكلەرنى بوزەك قىلىشقا ۋە يەپ-
ئىچىپ، مەست بولۇشقا باشلىسا، 46 شۇ چاكارنىڭ خوجايىنى
كۈتۈلمىگەن بىر كۈنى، ئويلىمىغان بىر ۋاقىتتا قايتىپ كېلىدۇ
ۋە ئۇنى كېسىپ ئىككى پارچە قىلىپ، ئۇنىڭ نېسىۋىسىنى
ئېتىقادسىزلار بىلەن ئوخشاش تەقدىردە بېكىتىدۇ. 47 ئەمدى
خوجايىننىڭ ئىرادىسىنى بىلىپ تۇرۇپ، تەييارلىنىپ تۇرمىغان
ۋە خوجايىننىڭ ئىرادىسى بويىچە قىلمىغان چاكار بولۇشىغا تاياق
يەيدۇ. 48 بىراق خوجايىننىڭ ئىرادىسىنى بىلمەي تۇرۇپ،
تاياق يېيىشكە تېگىشلىك ئىشلارنى قىلغان چاكار ئازراق تاياق
يەيدۇ. كىمگە كۆپ بېرىلسە، ئۇنىڭدىن تەلەپ قىلىنىدىغىنى
كۆپ بولىدۇ. چۈنكى ئادەملەر كىمگە كۆپ ئامانەت قويغان
بولسا، ئۇنىڭدىن تەلەپ قىلىدىغىنىمۇ كۆپ بولىدۇ. 49 مەن
يەر يۈزىگە ئوت تاشلاپ تۇتاشتۇرۇشقا كەلدىم ۋە بۇ ئوتنىڭ
تۇتىشىشىغا نەقەدەر تەقەززامەن! 50 لېكىن مەن ئالدى بىلەن
بىر چۆمۈلدۈرۈش بىلەن چۆمۈلدۈرۈلۈشۈم كېرەك ۋە بۇ
چۆمۈلدۈرۈلۈشۈم ئەمەلگە ئاشۇرۇلغۇچە ئىنتايىن قىينىلىمەن!
51 سىلەر مېنى يەر يۈزىگە تىنچلىق ئېلىپ كەلدىمكىن، دەپ
ئويلاپ قالدىڭلارمۇ؟ ياق، مەن شۇنى سىلەرگە ئېيتايىكى،
تىنچلىق ئەمەس، بۆلۈنۈش ئېلىپ كەلدىم! 52 چۈنكى بۇنىڭدىن
كېيىن، بىر ئۆيدىكى بەش كىشى بۆلۈنىدۇ، ئۈچى ئىككىسىگە
قارىسى ۋە ئىككىسى ئۈچىگە قارشى بۆلۈنىدۇ. 53 ئاتا ئوغلىغا ۋە
ئوغۇل ئاتىسىغا، ئانا قىزىغا ۋە قىز ئانىسىغا، قېينىئانا كېلىنگە ۋە كېلىن
قېينىئانىسىغا قارشى تۇرىدۇ. 54 ئەيسا يەنە توپلاشقان ئادەملەرگە
مۇنداق دېدى: ـ سىلەر كۈنىپېتىش تەرەپتىن بۇلۇتنىڭ چىققىنىنى
كۆرسەڭلار، دەرھال «يامغۇر ياغىدۇ» دەيسىلەر، ۋە دەرۋەقە
شۇنداق بولىدۇ. 55 جەنۇب تەرەپتىن شامالنىڭ چىققىنىنى
كۆرسەڭلار، «ھاۋا ئىسسىيدۇ» دەيسىلەر ۋە دەرۋەقە شۇنداق
بولىدۇ. 56 ئەي ساختىپەزلەر! سىلەر يەر بىلەن كۆكنىڭ
رەڭگىنى پەرق ئېتەلەيسىلەر-يۇ، قانداقسىگە بۇ زامانىنى پەرق
ئېتەلمەيسىلەر؟! 57 ئەمدى نېمىشقا قايسى ئىشلارنىڭ دۇرۇس
ئىكەنلىكىگە ئۆزۈڭلار ھۆكۈم قىلىپ باقمايسىلەر؟! 58 چۈنكى
دەۋاگىرىڭ بىلەن بىرگە سوتچى ئالدىغا بارغىنىڭدا، ئۇنىڭ
بىلەن يولدا كېتىۋاتقىنىڭدا، ئۇنىڭ بىلەن ئارىنى ئوچۇق قىلىشقا
ئىنتىلگىن؛ بولمىسا، ئۇ سېنى سوتچىغا، سوتچى بولسا گۇۋىدىپايغا
تاپشۇرىدۇ ۋە گۇۋىدىپاي سېنى زىندانغا تاشلايدۇ. 59 مەن ساڭا
شۇنى ئېيتىپ قويايىكى، [قەرزىڭنىڭ] ئەڭ ئاخىرقى بىر تىيىنىنىمۇ
قىيماي تۆلىمىگۈچە، شۇ يەردىن ھەرگىز چىقالمايسەن.

13 شۇ چاغدا، بىرنەچچە ئادەم ئۇنىڭغا [ۋالىي] پىلاتۇسنىڭ
بىر قىسىم گالىلىيەلىكلەرنىڭ قېنىنى تۆكۈپ، ئۇلارنىڭ قانلىرىنى
ئۇلار قىلىۋاتقان [ئىبادەتخانىدىكى] قۇربانلىقنىڭ قانلىرى بىلەن
ئارىلاشتۇرغانلىقىنى مەلۇم قىلدى. 2 ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن
مۇنداق دېدى: ـ ئۇلارنىڭ بۇ ئازابلارنى تارتقىنى ئۇچۇن بۇ
گالىلىيەلىكلەرنى باشقا گالىلىيەلىكلەردىن گۇناھى ئېغىر دەپ
قارامسىلەر؟ 3 مەن سىلەرگە ئېيتايىكى، ئۇنداق ئەمەس! بەلكى
سىلەر توۋا قىلمىساڭلار، ھەممىڭلارمۇ ئوخشاش ئاقىۋەتتە
ھالاك بولىسىلەر. 4 سىلوئام مەھەللىسىدىكى مۇنار تۈرۈلۈپ
چۈشۈپ، ئون سەككىز كىشىنى بېسىپ ئۆلتۈرۈپ قويغان،
سىلەر ئۇلارنى يېرۇسالېمدا تۇرۇۋاتقان باشقىلاردىن قەبىھ، دەپ
قارامسىلەر؟ 5 مەن سىلەرگە ئېيتايىكى، ئۇنداق ئەمەس! بەلكى
سىلەر توۋا قىلمىساڭلار، ھەممىڭلارمۇ ئوخشاش ئاقىۋەتتە
ھالاك بولىسىلەر. 6 ئاندىن ئۇ بۇ تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى: ـ
مەلۇم بىر كىشىنىڭ ئۈزۈمزارلىقىدا تىكىلگەن بىر تۈپ ئەنجۈر
دەرىخى بار ئىكەن. ئۇ ئۇ دەرەختىن مېۋە ئىزدەپ كەپتۇ، لېكىن
ھېچ مېۋە تاپالمايتۇ. 7 ئۇ باغۋەنگە: «قارا، ئۈچ يىلدىن بېرى
بۇ ئەنجۈر دەرىخىدىن مېۋە ئىزدەپ كېلىۋاتىمەن، بىراق بىر تالمۇ

مېۋە تاپالمدىم. ئۇنى كېسىۋەت! ئۇ نېمە دەپ يەرنى بىكاردىن-
بىكار ئىگىلەپ تۇرىدۇ؟» دەپتۇ. 8 لېكىن باغۋەن: «خوجايىن،
ئۇنىڭغا يەنە بىر يىل تەگمىگەيلا. بۇ ۋاقىت ئىچىدە ئۇنىڭ تۈۋىدىكى
توپىلارنى بوشىتىپ، ئوغۇتلاپ باقاي. 9 ئەگەر كېلەر يىلى مېۋە
بەرسە، ياخشى خوپ! بىراق بەرمىسە، كېسىۋەتكەيلا» دەپتۇ
باغۋەن. 10 بىر شابات كۈنى، ئۇ بىر سىناگوگىغا تەلىم بېرىۋاتاتتى.
11 مانا شۇ يەردە ئون سەككىز يىلدىن بېرى زەئىپلەشتۈرگۈچى
بىر جىن تەرىپىدىن تۇتۇلۇپ، دۆمچىيىپ ئۆرە تۇرالمايدىغان بىر
ئايال بار ئىدى. 12 ئەيسا ئۇنى كۆرگەندە، يېنىغا چاقىرىپ: ـ
خانىم، سەن بۇ زەئىپلىكىڭدىن ئازاد بولدۇڭ! ـ دېدى. 13 ئاندىن
ئۇ قولىنى ئۇنىڭ ئۈچىسىغا قويۇۋېدى، ئايال دەرھال رۇسلىنىپ
تىك تۇرۇپ، خۇدانى ئۇلۇغلىدى. 14 بىراق سىناگوگنىڭ چوڭى
ئەيسانىڭ شابات كۈنى كېسەل ساقايتقىنىدىن غەزەپلىنىپ،
كۆپچىلىككە: ـ ئادەملەر ئىش قىلىش كېرەك بولغان ئالتە
كۈن بار، شۇ كۈنلەردە كېلىپ ساقايتىلىڭلار، لېكىن شابات
كۈنىدە ئۇنداق قىلماڭلار، ـ دېدى. 15 شۇڭا رەب ئۇنىڭغا
مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ ئەي ساختىپەزلەر! ھەربىرىڭلار
شابات كۈنى تورپاق ۋە ئېشىكىڭلارنى ئوقۇردىن يېشىپ،
سۇغارغىلى باشلىمامسىلەر؟! 16 ئەمدى شەيتان مانا ئون
سەككىز يىل بوغۇپ كەلگەن، ئىبراھىمنىڭ بىر قىزى بولغان
بۇ ئايال دەل شابات كۈنىدە بۇ سىرتماقتىن بوشىتىلسا، بۇ
شابات كۈنىنىڭ يارىشىقى بولمامدۇ؟! 17 ئۇ مۇشۇ سۆزنى
قىلغاندا، ئۇنىڭغا قارشى چىققانلار خجالەتكە قالدى؛ بىراق
خالايىق ئۇنىڭ قىلىۋاتقان ھەممە ئاجايىب ئىشلىرىدىن شادلىنىپ
يايرىدى. 18 ئۇ سۆزىنى [داۋاملاشتۇرۇپ] مۇنداق دېدى:
ـ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى نېمىگە ئوخشايدۇ؟ مەن ئۇنى نېمىگە
ئوخشىتاي؟ 19 ئۇ گويا بىر تال قىچا ئۇرۇقىغا ئوخشايدۇ؛ بىرسى
ئۇنى ئېلىپ ئۆز بېغىدا تېرىغانىدى؛ ئۇ ئۆسۈپ يوغان دەرەخ
بولدى؛ ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلار كېلىپ ئۇنىڭ شاخلىرىدا
ئۇۋۇلدى. 20 ئۇ يەنە: ـ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى نېمىگە
ئوخشىتاي؟ ئۇ خۇددى ئېچىتقۇغا ئوخشايدۇ؛ بىر ئايال ئۇنى
قولىغا ئېلىپ، ئۈچ جاۋۇر ئۇنىڭ ئارىسىغا يوشۇرۇپ، تا كى
پۈتۈن خېمىر بولغۇچە ساقلىدى، ـ دېدى. 22 [ئەيسا] يېرۇسالېمغا

قاراپ سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، يېسىپ ئۆتكەن ھەرقايسى
شەھەر-يېزىلاردا تەلىم بېرىپ ماڭدى. 23 بىرەيلەن ئۇنىڭدىن:
ـ ئى تەقسىر، قۇتقۇزۇلىدىغانلارنىڭ سانى ئازمۇ؟ ـ دەپ
سوريدى. ئەيسا كۆپچىلىككە مۇنداق جاۋاب بەردى: 24 ـ
سىلەر تار ئىشىكتىن كىرىشكە كۈرەش قىلىڭلار. چۈنكى مەن
سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، نۇرغۇن ئادەملەر كىرەي دەپ
ئىزدەنسىمۇ، ئەمما كىرەلمەيدۇ. 25 ئۇ ئىنىڭ ئىگىسى ئورنىدىن
تۇرۇپ ئىشىكنى تاقىغاندىن كېيىن، سىلەر تاشقىرىدا تۇرۇپ
ئىشىكنى قېقىپ: «رەب، بىزگە ئاچقىن!» دەپ يالۋۇرغىلى
تۇرغىنىڭلاردا، ئۇ سىلەرگە جاۋابەن: «سىلەرنىڭ نەلىكىڭلارنى
بىلمەيمەن» ـ دەيدۇ. 26 ئاندىن سىلەر: «بىز سېنىڭ ئالدىڭدا
يېگەن، ئىچكەن، سەنمۇ بىزنىڭ كوچىلىرىمىزدا تەلىم بەرگەن»
دېسەڭلار، 27 ئۇ يەنە جاۋابەن: «سىلەرنىڭ نەلىكىڭلارنى
بىلمەيمەن، مەندىن نېرى كېتىڭلار، ئەي قەبىھلىك قىلغۇچىلار!»
دەيدۇ. 28 سىلەر ئىبراھىم، ئىسھاق، ياقۇپ ۋە بارلىق
پەيغەمبەرلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ئىچىدە ئىكەنلىكىنى،
ئۆزۈڭلارنىڭ سىرتقا تاشلۇۋېتىلگىنىڭلارنى كۆرگىنىڭلاردا،
يىغا-زارلار كۆتۈرۈلىدۇ، چىشلار غۇچۇرلايدۇ. 29 ئۇ چاغدا،
كىشىلەر مەشرىق بىلەن مەغرىبتىن ۋە شىمال بىلەن جەنۇبتىن
كېلىشىپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا داستىخاندا ئولتۇرىدۇ.
30 شۇنىڭ بىلەن مانا، شۇ چاغدا ئالدىدا تۇرغانلاردىن ئارقىغا
ئۆتىدىغانلار، ئارقىدا تۇرغانلاردىن ئالدىغا ئۆتىدىغانلار بار
بولىدۇ. 31 دەل شۇ ۋاقىتتا بىرنەچچە پەرىسىيلەر ئەيسانىڭ
ئالدىغا كېلىپ ئۇنىڭغا: ـ مۇشۇ يەردىن چىقىپ ئۆزۈڭنى نېرىغا
ئال. چۈنكى ھېرود سېنى ئولتۇرمەكچى، ـ دېدى. 32 ئۇ
ئۇلارغا: ـ بېرىپ شۇ تۈلكىگە ئېيتىڭلار: مانا مەن جىنلارنى
ھەيدەۋېتىپ، بۈگۈن ۋە ئەتە شېپا بېرەرمەن ۋە ئۈچىنچى كۈنى
تاكامۇللاشتۇرۇلىمەن، دەڭلار. 33 ھالبۇكى، بۈگۈن ۋە ئەتە
ۋە ئۈگۈنلۈككە مېڭىپ يۈرۈشۈم كېرەكتۇر؛ چۈنكى ھېچ
پەيغەمبەرنىڭ ئولتۇرۇلۇشى يېرۇسالېمدىن باشقا ھېچقانداق جايدا
مۇمكىن بولماس. 34 ئەي يېرۇسالېم، يېرۇسالېم! پەيغەمبەرلەرنى
ئولتۇرىدىغان ۋە ساڭا ئەۋەتىلگەنلەرنى چالما-كېسەك قىلىدىغان
شەھەر! مەن قانچە قېتىملاپ مېكىيان ئۆز چۈجىلىرىنى قانات

ئاستىغا ئالغاندەك سېنىڭ بالىلىرىڭنى قوينۇمغا ئالماقچى بولدۇم، لېكىن سىلەر خالىمىدىڭلار. 35 مانا ئۆيۈڭلار تاشلىنىپ ۋەيرانە بولۇپ قالدۇ؛ ۋە مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، سىلەر «پەرۋەردىگارنىڭ نامى بىلەن كەلگۈچىگە مۇبارەك بولغاي!» دېمىگۈچە، مېنى يەنە كۆرەلمەيسىلەر.

14 ۋە شۇنداق بولدىكى، بىر شابات كۈنى ئۇ پەرىسىيلەردىن بولغان بىر ھۆكۈمدارنىڭ ئۆيىگە غىزاغا باردى؛ ئەمدى ئۇلار ئۇنى پايلاپ يۈرۈۋاتاتتى. 2 ۋە مانا، ئۇ يەردە سۇلۇق ئىششىق كېسىلىگە گىرىپتار بولغان بىر ئادەم بار ئىدى. 3 ئەيسا تەۋرات ئەھلىلىرى ۋە پەرىسىيلەردىن: ــ شابات كۈنى كېسەل ساقايتىش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ-يوق؟ ــ دەپ سوردى. 4 بىراق ئۇلار لام-جىم دېمىدى. ئۇ ھېلىقى كېسەلگە قولىنى تەككۈزۈپ، ساقايتىپ يولغا سالدى. 5 ئاندىن ئۇ ئۇلاردىن يەنە: ــ ئاراڭلاردىن بىرىڭلارنىڭ مۇبادا شابات كۈنىدە ئېشىكى يا كالىسى قۇدۇققا چۈشۈپ كەتسە، ئۇنى دەرھال تارتىپ چىقارمايدىغان زادى كىم بار؟ ــ دەپ سوردى. 6 ۋە ئۇلار ئۇنىڭ بۇ سۆزلىرىگە ھېچ جاۋاب بېرەلمىدى. 7 ئەيسا چاقىرىلغان مېھمانلارنىڭ ئۆزلىرىگە تۆردىن ئورۇنلارنى قانداق تاللىغىنىنى كۆرۈپ، ئۇلارغا مۇنداق بىر تەمسىلنى ئېيتىپ بەردى: 8 ــ بىرسى سېنى توي زىياپىتىگە تەكلىپ قىلسا، تۆردە ئولتۇرمىغىن. بولمىسا، سەندىن ھۆرمەتلىكرەك بىرسى تەكلىپ قىلىنغان بولسا، 9 ئۇ چاغدا سېنى ۋە ئۇنى چاقىرغان ساھىبخانا كېلىپ ساڭا: «بۇ كىشىگە ئورۇن بەرگەيسەن» دەپ قالسا، سەن خىجالەتتە قېلىپ پەگاھىغا چۈشۈپ قالىسەن. 10 لېكىن سەن چاقىرىلغاندا، بېرىپ پەگاھتا ئولتۇرغىن. شۇنىڭ بىلەن سېنى چاقىرغان ساھىبخانا كېلىپ: «ئەي دوستۇم، يۇقىرىغا چىقىڭ» دېيىشى مۇمكىن ۋە شۇنىڭ بىلەن سېنىڭ بىلەن داستىخاندا ئولتۇرغانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئالدىدا ساڭا ئىززەت بولىدۇ. 11 چۈنكى ھەركىم ئۆزىنى ئۈستۈن تۇتسا تۆۋەن قىلىنىدۇ ۋە كىمدەكىم ئۆزىنى تەۋۈن تۇتسا ئۈستۈن قىلىنىدۇ. 12 ئۇ ئۆزىنى مېھمانغا چاقىرغان ساھىبخانىغا مۇنداق دېدى: ــ مېھمانىنى تاماققا يا كېچىلىك زىياپەتكە چاقىرغىنىڭدا، دوست-بۇرادەر، قېرىنداش، ئۇرۇق-تۇغقان يا كېچىلىك باي قولۇم-قوشنىلىرىڭنى چاقىرمىغىن. چۈنكى ئۇلارمۇ سېنى مېھمانغا چاقىرىپ، مەرھەمىتىڭنى قايتۇرۇشنى مۇمكىن. 13 شۇنىڭ ئۈچۈن زىياپەت بېرەي دېسەڭ، غېرىب-غۇرۇڭا، مېيىپ-ناكار، ئاقساق-چولاق، كور-ئەمالارنى چاقىرغىن 14 ۋە بەخت-بەركەت كۆرسەن؛ چۈنكى ئۇ كىشىلەرنىڭ ياخشىلىقىنى قايتۇرۇشنىڭ ئامالى يوقتۇر. شۇنىڭ بىلەن ھەققانىيلارنىڭ قايتا تىرىلگەن كۈندە قىلغىنىڭ ئۆزۈڭگە قايتۇرۇلىدۇ. 15 ئۇنىڭ بىلەن ھەمداستىخان ئولتۇرغانلاردىن بىرى بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا: ــ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا غىزالانغۇچىلار نېمىدېگەن بەختلىك-ھە! ــ دېدى. 16 بىراق ئۇ ئۇنىڭغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ــ بىر كىشى كاتتا زىياپەتكە تۇتۇش قىلىپ، نۇرغۇن مېھمانلارنى چاقىرىپ قويۇپتۇ. 17 داستىخان سېلىنغان شۇ سائەتتە، چاكىرىنى ئەۋەتىپ، چاقىرىلغان مېھمانلارغا: «مەرھەمەت، ھەممە نەرسە تەييار بولدى!» دەپ ئېيتىپتۇ. 18 بىراق، مېھمانلارنىڭ ھەممىسى بارماسلىققا بىر-بىرلەپ تۇزرە-باھانە كۆرسەتكىلى تۇرۇپتۇ. بىرىنچىسى ئۇنىڭغا: «مەن ھېلىلا بىر پارچە يەر سېتىۋالغاندىم، بېرىپ كۆرۈپ كەلمىسەم بولمايدۇ. مېنى ئەپۇ قىلغايلا، بارالمايمەن» دەپتۇ. 19 يەنە بىرى: «مەن بەش قوشلۇق ئۆكۈز سېتىۋالدىم، ھازىر بېرىپ ئۇلارنى سىناپ كۆرۈشۈم كېرەك. مېنى ئەپۇ قىلغايلا، بارالمايمەن» دەپتۇ. 20 يەنە بىرسى: «مەن يېڭى ئۆيلەنگەن، شۇڭا بارالمايمەن» دەپتۇ. 21 چاكار قايتىپ كېلىپ، بۇ ئىشلارنى خوجايىنىغا مەلۇم قىپتۇ. خوجايىن غەزەپلەنگەن ھالدا چاكىرىغا: «دەرھال شەھەرنىڭ چوڭ-كىچىك كوچىلىرىغا كىرىپ، غېرىب-غۇرۇڭا، مېيىپ-ناكار، ئاقساق-چولاق ۋە كور-ئەمالارنى مۇشۇ يەرگە يېغىپ كەل» دەپتۇ. 22 ئاندىن چاكار قايتىپ كېلىپ: «خوجايىن، ئەمر بەرگىنىڭدەك ئادا قىلىندى، ۋە يەنە بوش ئورۇن بار!» دەپتۇ. 23 شۇنىڭ بىلەن خوجايىن چاكارغا: ــ «ئۆيۈم مېھمانلارغا تولۇش ئۈچۈن يېزىلاردىكى چوڭ-كىچىك يوللارنى، مەھەللىلەرنى ئارىلاپ، ئۇدۇل كەلگەن ئادەمگىنى زورلاپ ئېلىپ كەلگىن! 24 چۈنكى مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، باشتا چاقىرىلغان ئادەملەرنىڭ ھېچقايسىسى داستىخىنىمدىن تېتىمايدۇ»، دەپتۇ. 25 ئەمدى توپ-توپ

ئادەملەر ئۇنىڭغا ھەمراھ بولۇپ كېتىۋاتاتتى. ئۇ بۇرۇلۇپ
ئۇلارغا قاراپ مۇنداق دېدى: 26 ـ ماڭا ئەگەشكەنلەر [ماڭا
بولغان سۆيۈشلىرىدىن] ئۆز ئاتىسى ۋە ئانىسى، ئايالى ۋە بالىلىرى،
ئاكا-ئۆكىلىرى ۋە ئاچا-سىڭىلىرى، ھەتتا ئۆز جېنىنىمۇ يامان
كۆرمىسە ماڭا مۇخلىس بولالماس. 27 كىمدەكىم ئۆزىنىڭ
كرېستىنى يۈدۈپ ماڭا ئەگەشمىسە ئۇ ماڭا مۇخلىس بولالماس.
28 ئاراڭلاردىن بىرسى مۇنار سالماقچى بولسا، ئالدى بىلەن
ئولتۇرۇپ بۇ قۇرۇلۇشنى پۈتكۈزگۈدەك خىراجەت ئۆزۈمدە
بارمۇ-يوق دەپ ھېساب قىلماسمۇ؟ 29 ئۇنداق قىلمىغاندا،
ئۇلنى سېلىپ پۈتكۈزەلمىسە، كۆرگەنلەرنىڭ ھەممىسى مازاق
قىلىپ: «بۇ ئادەم بىنانى باشلاپ قويۇپ پۈتكۈزەلمىدى»
ـ دېمەي قالمايدۇ. 31 ياكى بىر پادىشاھ يەنە بىر پادىشاھ
بىلەن جەڭ قىلغىلى چىقسا ئالدى بىلەن ئولتۇرۇپ: ـ مېنىڭ
ئۈستۈمگە كېلىدىغان يىگىرمە مىڭ كىشىلىك قوشۇن ئىگىسىگە
مەن ئون مىڭ ئەسكىرىم بىلەن تاقابىل تۇرالارمەنمۇ؟ دەپ
مۇلاھىزىلەپ كۆرمەمدۇ؟! 32 ئەگەر ئۇ «سوقۇشالمايمەن» دەپ
ئويلىسا، دۈشمەن تېخى يىراقتىكى چاغدا ئەلچى ئەۋەتىپ،
سۈلھ شەرتلىرىنى سورايدۇ. 33 شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەردىن
كىمدەكىم [كۆڭلىدە] ئۆزىنىڭ بار-يوقى بىلەن خوشلاشمىسا،
ماڭا مۇخلىس بولالماس. 34 ئۆز ياخشى نەرسىدۇر؛ ھالبۇكى،
ئۆز ئۆز تەمىنى يوقاتسا، ئۇنىڭغا قايتىدىن ئۆز تەمىنى قانداقمۇ
كىرگۈزگىلى بولىدۇ؟ 35 ئۇ تۇپراققا ئىشلىتىشكە ياكى ئوغۇتقا
ئارىلاشتۇرۇشقىمۇ يارىمايدۇ، تالاغا تاشلىنىدۇ. ئاڭلىغۇدەك
قۇلىقى بارلار بۇنى ئاڭلىسۇن!

15 ئەمدى باجگىرلار ۋە باشقا گۇناھكارلارنىڭ ھەممىسى
ئۇنىڭ سۆزىنى ئاڭلاشقا ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولاشماقتا ئىدى.
2 لېكىن پەرىسىيلەر بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرى غۇدۇڭشۇپ:
ـ بۇ ئادەم گۇناھكارلارنى قارشى ئالىدۇ ۋە ئۇلار بىلەن
ھەمداستىخان ئولتۇرىدۇ! ـ دېيىشتى. 3 شۇڭا ئۇ ئۇلارغا مۇنۇ
تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى: 4 ـ ئەگەر ئاراڭلاردا بىرەيلەننىڭ
يۈز تۈياق قوينى بولۇپ، ئۇلاردىن بىرى يىتىپ كەتسە، توقسان
توققۇزنى چۆلدە قويۇپ قويۇپ يىتىپ كەتكىنىنى تاپقۇچە
ئىزدىمەمسۇ؟ 5 ئۇنى تېپىۋالغاندا، شادلانغان ھالدا مۇرىسىگە
ئارتىدۇ؛ 6 ئاندىن ئۆيىگە ئېلىپ كېلىپ، يار-بۇرادەرلىرى بىلەن
قولۇم-قوشنىلىرىنى چاقىرىپ، ئۇلارغا: «مەن يىتكەن قويۇمنى
تېپىۋالدىم، مېنىڭ بىلەن تەڭ شادلىنىڭلار!» دەيدۇ. 7 مەن
سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، شۇنىڭغا ئوخشاش، توۋا قىلىۋاتقان
بىر گۇناھكار ئۈچۈن ئەرشتە زور خۇرسەنلىك بولىدۇ؛ بۇ
خۇرسەنلىك توۋىغا موھتاج بولمىغان توقسان توققۇز ھەققانىي
كىشىدىن بولغان خۇرسەنلىكتىن كۆپ ئارتۇقتۇر. 8 ـ ياكى
بىر ئايالنىڭ ئون كۈمۈش دىناری بولۇپ، بىر دىنارنى يوقىتىپ
قويسا، چىراغنى يېقىپ، تاكى ئۇنى تاپقۇچە ئۆينى سۈپۈرۈپ،
زەن قويۇپ ئىزدىمەمسۇ؟ 9 ئۇنى تاپقاندا يار-بۇرادەر، قولۇم-
قوشنىلىرنى چاقىرىپ، ئۇلارغا: «مېنىڭ بىلەن تەڭ شادلىنىڭلار،
چۈنكى مەن يوقىتىپ قويغان دىنارىمنى تېپىۋالدىم» ـ دەيدۇ.
10 مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، شۇنىڭغا ئوخشاش توۋا
قىلىۋاتقان بىر گۇناھكار ئۈچۈن خۇدانىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ
ئارىسىدا خۇرسەنلىك بولىدۇ. 11 ئۇ سۆزىنى داۋام قىلىپ
مۇنداق دېدى: ـ مەلۇم بىر ئادەمنىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىكەن.
12 كىچىك ئوغلى ئاتىسىغا: «ئەي ئاتا، مال-مۈلۈكتىن تېگىشلىك
ئۈلۈشۈمنى ھازىرلا ماڭا بەرگىن» دەپ ئېيتىپتۇ. ۋە ئۇ ئۆز
مال-مۈلۈكلىرىنى ئىككىسىگە تەقسىم قىلىپ بېرىپتۇ. 13 ئۇزۇن
ئۆتمەيلا، كىچىك ئوغلى بار-يوقىنى يىغىشتۇرۇپ، يىراق بىر يۇرتقا
سەپەر قىلىپتۇ. ئۇ ئۇ يەردە ئەيش-ئىشرەتلىك ئىچىدە ئۆرمۈش
كەچۈرۈپ مال-دۇنياسىنى بۇزۇپ-چېچىپتۇ. 14 دەل ئۇ
بار-يوقىنى سەرپ قىلىپ تۈگەتكەن ۋاقتىدا، ئۇ يۇرتتا قاتتىق
ئاچارچىلىق بولۇپ، ئۇ خېلىلا قىسىلچىلىقتا قاپتۇ. 15 شۇنىڭ
بىلەن ئۇ بېرىپ، شۇ يۇرتنىڭ بىر پۇقراسىغا مەدىكار بولۇپ
ياللىنىپتۇ؛ ئۇ ئۇنى ئېتىزلىقىغا چوشقا بېقىشقا ئەۋەتىپتۇ. 16 ئۇ
ھەتتا قورسقىنى چوشقىلارنىڭ يېمى بولغان پۇرچاق پوستى بىلەن
تويغۇزۇشقا تەقەززا بوپتۇ؛ لېكىن ھېچكىم ئۇنىڭغا ھېچنەرسە
بەرمەپتۇ. 17 ئاخىر بېرىپ ئۇ ھوشىنى تېپىپ: «ئاتامنىڭ شۇنچە
كۆپ مەدىكارلىرىنىڭ ئالدىدىن يېمەك-ئىچمەك ئېشىپ-تېشىپ
تۇرىدۇ؛ لېكىن مەن بولسام بۇ يەردە ئاچلىقتىن ئۆلەي دەپ
قالدىم! 18 ئورنۇمدىن تۇرۇپ، ئاتامنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئۇنىڭغا:

ئەي ئاتا، مەن ئەرشنىڭ ئالدىدىمۇ ۋە سېنىڭ ئالدىڭدىمۇ گۇناھ
قىلدىم. 19 ئەمدى سېنىڭ ئوغلۇڭ ئاتىلىشقا لايىق ئەمەسمەن.
مېنى مەدىكارلىرىڭ سۈپىتىدە قوبۇل قىلغايسەن! ـ دەيمەن»
دەپ ئويلاپتۇ. 20 شۇنىڭ بىلەن ئورنىدىن تۇرۇپ ئاتىسىنىڭ
ئالدىغا قايتىپ مېڭىپتۇ. لېكىن ئاتىسى يىراقتىنلا ئۇنى كۆرۈپ
ئۇنىڭغا ئىچى ئاغرىتىپ، ئالدىغا يۈگۈرۈپ چىقىپ، ئۇنىڭ
بوينىغا ئېسىلىپ ئۇنى سۆيۈپ كېتىپتۇ. 21 ئوغلى: «ئاتا،
مەن ئەرشنىڭ ئالدىدىمۇ، سېنىڭ ئالدىڭدىمۇ گۇناھ قىلدىم.
ئەمدى سېنىڭ ئوغلۇڭ ئاتىلىشقا لايىق ئەمەسمەن» ـ دەپتۇ.
22 بىراق ئاتىسى چاكارلىرىغا: «دەرھال ئەڭ ئېسىل تونىنى ئەكېلىپ
ئۇنىڭغا كىيدۈرۈڭلار، قولىغا ئۈزۈك سېلىڭلار، پۇتلىرىغا ئاياغ
كىيدۈرۈڭلەر، 23 ۋە بورداق تورپاقنى ئەكېلىپ سويۇڭلار،
ئاندىن ئوبدان يەپ، راۋۇرۇس تەبرىكلەيلى! 24 چۈنكى مېنىڭ
بۇ ئوغلۇم ئۆلگەندى، تىرىلدى، يىتىپ كەتكەندى، تېپىلدى!»
ـ دەپتۇ. ئاندىن ئۇلار تەبرىكلەشكىلى باشلاپتۇ. 25 ئەمدى چوڭ
ئوغلى ئېتىزغا كەتكەنكەن. ئۇ قايتىپ كېلىۋېتىپ ئۆيگە يېقىن
كەلگەندە نەغمە-ناۋا بىلەن ئۈسسۈلنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپتۇ. 26 ئۇ
چاكارلاردىن بىرىنى چاقىرىپ، ئۇنىڭدىن نېمە ئىش بولۇۋاتقىنىنى
سوراپتۇ. 27 چاكار ئۇنىڭغا: ئۇكاڭ كەلدى ۋە ئاتاڭ ئۇنى ساق-
سالامەت تېپىۋالغانلىقى ئۈچۈن بورداق تورپاقنى سويدى»
دەپتۇ. 28 لېكىن [چوڭ ئوغلى] خاپا بولۇپ، ئۆيگە كىرگىلى
ئۇنىماپتۇ. ۋە ئاتىسى چىقىپ ئۇنىڭ ئۆيگە كىرىشىنى ئۈتۈنۈپتۇ.
29 ئەمما ئۇ ئاتىسىغا جاۋاب بېرىپ: «قارا! مەن شۇنچە يىلدىن بېرى
قۇلدەك خىزمىتىڭدە بولدۇم، ئەسلا ھېچبىر ئەمرىڭدىن چىقىپ
باقمىدىم. بىراق سەن ماڭا ئەل-ئاغىنىلىرىم بىلەن خۇش قىلغىلى
ھېچقاچان بىرەر ئوغلاقنى بەرمىدىڭ! 30 لېكىن سېنىڭ مال-
مۈلۈكلىرىڭنى پاھىشىلەرگە خەجلەپ تۈگەتكەن بۇ ئوغلۇڭ قايتىپ
كەلگەندە، سەن ئۇنىڭ ئۈچۈن بورداق تورپاقنى سويۇپسەن»
ـ دەپتۇ. 31 بىراق ئاتىسى يەنە ئۇنىڭغا: «ئەي ئوغلۇم، سەن
ھەردائىم مېنىڭ يېنىمدىسەن ۋە مېنىڭ بارلىقىم سېنىڭكىدۇر.
32 ئەمدى تەبرىكلەپ شادلىنىشقا لايىقتۇر، چۈنكى بۇ سېنىڭ
ئۇكاڭ ئۆلگەندى، تىرىلدى، يوقىلىپ كەتكەندى، تېپىلدى» ـ
دەپتۇ.

16 ئۇ مۇخلىسلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى: ـ بىر باينىڭ بىر
غوجىدارى بار ئىكەن. بىرسى بايغا: «بۇ غوجىدارىڭنىڭ مال-
مۈلۈكىڭنىڭ بۇزۇۋېتىپ چاچتى» دەپ شىكايەت قىپتۇ. 2 ئۇ
غوجىدارنى چاقىرىپ، ئۇنىڭغا: «مېنىڭ سېنىڭ توغرا ئۇدا
ئاڭلىغانلىرىم زادى قانداق گەپ؟ غوجىدارلىقىڭدىكى ھېساب-
كىتابنى ئېنىق تاپشۇر، چۈنكى مۇندىن كېيىن سەن غوجىدار
بولمايسەن» ـ دەپتۇ. 3 غوجىدار ئەمدى ئۆز ئىچىدە: «نېمە
قىلاي؟ چۈنكى خوجايىنىم مېنى غوجىدارلىقتىن مەھرۇم قىلدۇ.
كەتمەن چاپاي دېسەم ئۆنچىلىك ماغدۇر يوق، تىلەمچىلىك
قىلاي دېسەم نومۇس قىلىمەن. 4 ھە، تاپتىم! غوجىدارلىقتىن
قالغىنىمدا كىشىلەرنىڭ مېنى ئۆيلىرىگە قارشى ئېلىشى ئۈچۈن،
نېمە قىلىشىمنى ئەمدى بىلدىم» دەپ 5 ئۆز خوجايىنىغا قەرزدار
بولغانلارنى بىردىن-بىردىن چاقىرىپ كېلىپ، بىرىنچىسىدىن:
«خوجايىنىمغا قانچىلىك قەرزىڭىز بار؟» دەپ سوراپتۇ. 6 ۋە
قەرزدار: «يۈز تۇڭ زەيتۇن مېيى» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.
غوجىدار ئۇنىڭغا: «مانا، ھېسابات دەپتىرىڭنى ئېلىپ، بۇيەردە
ئولتۇرۇپ ئەللىك تۇڭغا ئۆزگەرتىۋېتىڭ!» دەپتۇ. 7 ئاندىن ئۇ
يەنە بىرگە: «سىزچۇ، قانچىلىك قەرز بولدىڭىز؟» دەپ سوراپتۇ.
ئۇ: «يۈز كۈرە بۇغداي» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ. غوجىدار
ئۇنىڭغا: «ھېسابات دەپتىرىڭنى ئېلىپ سەكسەن كۈرىگە
ئۆزگەرتىۋېتىڭ!» دەپتۇ. 8 شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ خوجايىنى
سەممىيەتسىز غوجىدارنىڭ بۇ ئىشتىكى پەملىكلىكى ئۈچۈن
ئۇنىڭغا قايىل بولۇپ ماختاپتۇ. چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ پەرزەنتلىرى
ئۆز دەۋرىدە نۇرنىڭ پەرزەنتلىرىدىن پەملىكتۇر. (aiōn g165)
9 ۋە مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايىكى، «ناھەق دۇنياغا تەۋە
مال-دۇنيا» ئارقىلىق ئۆزۈڭلارغا دوست تۇتۇڭلار، شۇنداق
قىلسا ئاڭلار، مال-دۇنيا كارغا كەلمەيدىغان بولغان [كۈنىدە]
شۇ دوستلار سىلەرنى ئەبەدىي ماكانلارغا قارشى ئالىدۇ.
(aiōnios g166) 10 كىمكى كىچىككىنە ئىشتا سادىق بولسا،
چوڭ ئىشتىمۇ سادىق بولىدۇ؛ ۋە كىمكى كىچىككىنە ئىشتا
سەممىيەتسىز بولسا، چوڭ ئىشتىمۇ سەممىيەتسىز بولىدۇ.
11 شۇڭا ئەگەر «ناھەق دۇنياغا تەۋە بولغان مال-دۇنيا»دا سادىق
بولمىساڭلار، كىم سىلەرگە ھەقىقىي بايلىقلارنى تاپشۇرسۇن؟

12 ۋە باشقىلارنىڭ نەرسىلىرىدە سادىق بولمىساڭلار كىم
سىلەرگە تۇرۇڭلارنىڭ نەرسىسىنى بەرسۇن؟ 13 ھېچكىم ئىككى
خوجايىنغا تەڭ خىزمەت قىلالمايدۇ. چۈنكى ئۇ ياكى بۇنى
يامان كۆرۈپ، ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ، ياكى بۇنىڭغا تۇرۇنى
پۈتۈنلەي بېغىشلاپ، ئۇنىڭغا ئېتىبارسىز قارايدۇ. [شۇنىڭغا
ئوخشاش]، سىلەرنىڭمۇ بىرلا ۋاقىتتا ھەم خۇدانىڭ، ھەم مال-
دۇنيانىڭ قۇللۇقىدا بولۇشۇڭلار مۇمكىن ئەمەس. 14 ئەمدى
پەرىسىيلەر (ئۇلار پۇلغا ئامراق ئىدى) بۇلارنىڭ ھەممىسىنى
ئاڭلاپ ئەيسانى مەسخىرە قىلىشتى. 15 ۋە ئۇ ئۇلارغا مۇنداق
دېدى: ـ «سىلەر ئۆزۈڭلارنى ئادەملەرنىڭ ئالدىدا ھەققانىي
قىلىپ كۆرسەتكۈچىدۇرسىلەر؛ لېكىن خۇدا قەلبىڭلارنى
بىلىدۇ. چۈنكى ئادەملەرنىڭ ئارىسىدا قەدرلىنىدىغىنى خۇدانىڭ
نەزىرىدە يىرگىنچلىكتۇر. 16 تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ
يازمىلىرى [چۆمۈلدۈرگۈچى] يەھياغىچە ھىدايەت بولۇپ
كەلدى؛ شۇ ۋاقىتتىن باشلاپ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ خۇش
خەۋىرى جاكارلىنىپ كېلىۋاتىدۇ؛ [پادىشاھلىققا] كىرمەكچى
بولغانلارنىڭ ھەربىرى ئۇنىڭغا بۆسۈپ كىرىۋېلىشى كېرەكتۇر.
17 لېكىن ئاسمان بىلەن زېمىننىڭ يوق قىلىۋېتىلىشى تەۋراتنىڭ
بىر چېكىتى بىكار قىلىنىشتىن ئاساندۇر. 18 ـ ھەر كىم ئۆز
ئايالىنى تالاق قىلىپ باشقا بىرىنى ئالسا زىنا قىلغان بولىدۇ
ۋە كىمكى ئۆز ئېرىدىن تالاق قىلىنغانىنى ئالسا زىنا قىلغان
بولىدۇ». 19 ـ بۇرۇن بىر باي ئادەم بار ئىدى؛ ئۇ سۆسۈن
رەڭلىك تون ۋە كاناپ كىيىملەرنى كىيىپ، ھەركۈنى ئەيش-
ئىشرەت ئىچىدە تەنتەنە قىلاتتى. 20 ۋە پۇتۇن ئەزايىنى چاقا-
جاھارەت بىسىپ كەتكەن لازارۇس ئىسىملىك بىر يوقسۇل بار
ئىدى؛ ئۇ باينىڭ دەرۋازىسىنىڭ ئالدىغا [ھەركۈنى] ياتقۇزۇپ
قويۇلاتتى. 21 ئۇنىڭ داستىخىنىدىن چۈشۈپ قالغان پارچى-
پۇراتلاردىن قورسىقىنى تويغۇزغۇشقا تەشنا ئىدى. ھالبۇكى،
ئىتلار كېلىپ ئۇنىڭ يارىلىرىنى يالايتتى. 22 ئەمدى شۇنداق
بولدىكى، يوقسۇل ئۆلدى ۋە پەرىشتىلەر ئۇنى ئىبراھىمنىڭ
قۇچىقىغا ئاپاردى. باي ھەم ئۆلۈپ دەپنە قىلىندى؛ 23 ۋە
تەھتىسارادا قاتتىق قىينىلىپ، بېشىنى كۆتۈرۈپ، يىراقتىن
ئىبراھىمنى ۋە ئۇنىڭ قۇچىقىدىكى لازارۇسنى كۆرۈپ: (Hadēs
g86) 24 «ئەي ئاتا ئىبراھىم، ماڭا رەھىم قىلغايسەن! لازارۇسنى
ئەۋەتكەيسەن، ئۇ بارمىقىنىڭ ئۇچىنى سۇغا چىلاپ، تىلىمغا
تېمىتىپ سوۋۇتقاي. چۈنكى مەن بۇ ئوت يالقۇندا قاتتىق
ئازابلىنىۋاتىمەن!» دەپ ۋارقىراپ يالۋۇردى. 25 لېكىن ئىبراھىم
مۇنداق دېدى: «ئەي ئوغلۇم، ھايات ۋاقتىڭدا ھالاۋەتنى
يەتكۈچە كۆرگىنىڭنى ۋە لازارۇسنىڭ دەرد-بالا تارتقىنىنى
يادىڭغا كەلتۈرگىن. ھازىر ئۇ تەسەللى تاپتى، ئەمما سەن ئازاب
تارتىۋاتىسەن. 26 ۋە بۇلاردىن باشقا، بىز بىلەن سىلەرنىڭ
ئارىلىقىمىزدا يوغان بىر ھاڭ بېكىتىلگەندۇركى، بۇ يەردىن سىلەر
تەرەپكە ئۆتەيلى دېگەنلەر ئۆتەلەمەس ۋە ئاندىن بىز تەرەپكە
ئۆتىمىز دېگەنلەر ئۆتەلمەس». 27 ئەمدى باي يەنە: «ئۇنداقتا،
ئى ئاتا، سەندىن [لازارۇسنى] ئاتامنىڭ ئۆيىگە ئەۋەتىشىڭنى
ئۆتۈنىمەن. 28 چۈنكى مېنىڭ بەش ئاكا-ئۇكام بار؛ ئۇلارنىڭ
بۇ ئازاب-ئۇقۇبەتلىك يەرگە كەلمەسلىكى ئۈچۈن [لازارۇس]
ئۇلارنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇپ قويسۇن» ـ دېدى. 29 بىراق
ئىبراھىم جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا: «ئۇلاردا مۇسا ۋە [باشقا]
پەيغەمبەرلەرنىڭ [ئاگاھ-گۇۋاھلىقى] بار؛ ئۇلار شۇلارنى
ئاڭلىسۇن» ـ دېدى. 30 لېكىن ئۇ: «ياق، ئى ئىبراھىم ئاتا، ئەگەر
ئۆلگەنلەردىن بىرى تىرىلىپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا بارسا، ئۇلار توۋا
قىلىدۇ» ـ دېدى. 31 ئەمما ئىبراھىم ئۇنىڭغا: «ئەگەر ئۇلار مۇسا
ۋە [باشقا] پەيغەمبەرلەرنىڭ [گۇۋاھلىقىنى] ئاڭلىمىسا، ھەتتا
ئۆلگەنلەردىن بىرسى تىرىلىسمۇ، ئۇلار يەنىلا ئىشەنمىگەن رەت
قىلىدۇ» ـ دېدى.

17 ئۇ مۇخلىسلىرىغا مۇنداق دېدى: ـ ئىنسانىنى
پۈتلاشتۇرىدىغان ئىشلار بولماي قالمايدۇ؛ لېكىن شۇ پۈتلاشتۇرۇش
ۋاستىچىسى بولغان ئادەمنىڭ ھالىغا ۋاي! 2 بۇنداق ئادەمنىڭ
بۇ كىچىك بالىلاردىن بىرىنى [گۇناھقا] پۈتلاشتۇرغان بولسا،
بوينىغا تۈگمەن تېشى ئېسىلغان ھالدا دېڭىزغا تاشلىۋېتىلگىنى
ئەۋزەل بولاتتى. 3 ئۆزۈڭلارغا ئاگاھ بولۇڭلار! ئەگەر
قېرىندىشىڭ گۇناھ قىلغان بولسا، ئۇنىڭغا تەنبىھ-نەسىھەت
قىلغىن. ئۇ توۋا قىلسا ئۇنى ئەپۇ قىلغىن. 4 مۇبادا ئۇ بىر كۈن
ئىچىدە ساكا يەتتە مەرتىۋە گۇناھ قىلسا ۋە يەتتە مەرتىۋە يېنىڭغا

كېلىپ: توۋا قىلدىم، دېسە، تۆنى يەنىلا ئەپۇ قىلغىن. 5 شۇنىڭ بىلەن روسۇللار رەببگە: ئىشەنچ-ئېتىقادىمىزنى ئاشۇرغىن، ـ دېيىشتى. 6 ۋە رەب تۆلارغا مۇنداق دېدى: ـ سىلەردە قىچا تۇرۇقىدەك زەررىچە ئىشەنچ بولسا ئىدى، سىلەر ئاۋۇ تۇجمە دەرىخىگە: «يىلتىزىڭدىن قومۇرۇلۇپ، دېڭىزغا كۆچۈپ تىكىل!» دېسەڭلار، ئۇ سۆزۈڭلارنى ئاڭلاپ كۆچەتتى. 7 لېكىن ئاراڭلاردىن كىمنىڭ يەر ھەيدەيدىغان يا كى مال باقىدىغان بىر قۇلى بولسا ۋە ئۇ ئېتىزلىقتىن قايتىپ كەلگەندە، ئۇنىڭغا: «تېزىرەك كېلىپ داستىخاندا ئولتۇرغىن»، دەيدىغانلار بارمۇ؟ 8 ئۇ بەلكى ئۇنىڭغا: «مېنىڭ تامىقىمنى تەييار قىل، مەن يەپ-ئىچىپ بولغۇچە بېلىڭنى باغلاپ مېنى كۈتكىن، ئاندىن ئۆزۈڭ يەپ-ئىچكىن، دېمەمدۇ؟ 9 قۇل ئەمر قىلىنغىنىدەك قىلغىنى ئۈچۈن خوجايىن ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتامدۇ؟ مېنىڭچە، ئۇ كۈنىدە ھەم شۇنداق بولىدۇ. 25 لېكىن ئۇ ئاۋۇال كۆپ ئېيتمايدۇ. 10 شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ئۆزۈڭلارغا ئەمر قىلىنغانلىرىڭ ھەممىسىنى ئادا قىلغىنىڭلاردىن كېيىن: بىز ئەرزىمەس قۇللارمىز، بىز پەقەت تېگىشلىك بۇرجىمىزنى ئادا قىلدۇق، خالاس»، دەيدىغان بولىسىلەر. 11 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۇ يېرۇسالېمغا چىقىپ كېتىۋاتقاندا، سامارىيە بىلەن گالىلىيەنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئۆتتۈپ، 12 بىر كەنتكە كىرگىنىدە ماخاۋ كېسىلىگە گىرىپتار بولغان ئون ئادەم ئۇنىڭغا ئۇچراپ، يىراقتا توختاپ، 13 ئاۋازلىرىنى كۆتۈرۈپ: ئەي ئەيسا، ئۇستاز، بىزگە رەھىم قىلغايسەن، دەپ ئۈنۈندى. 14 ئۇلارنى كۆرگەندە ئۇ ئۇلارغا: بېرىپ ئۆزۈڭلارنى كاھىنلارغا كۆرسىتىڭلار، دېدى. ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۇلار يولدا كېتىۋاتقاندا، [ماخاۋدىن] پاكلاندى. 15 ئۇلاردىن بىرەيلەن ئۆزىنىڭ ساقايغىنىنى كۆرگەندە يۇقىرى ئاۋاز بىلەن خۇدانى ئۇلۇغلاپ، كەينىگە بۇرۇلۇپ، قايتتى. 16 ئۇ كېلىپ ئەيسانىڭ ئايىغىغا يېقىلىپ دۇئا يېتىپ تەشەككۇر ئېيتتى. ئۇ سامارىيەلىك ئىدى. 17 ئەيسا بۇ ئىشقا قاراپ: پاك قىلىنغانلار ئون كىشى ئەمەسمىدى؟ قالغان توققۇزەيلەن قېنى؟ 18 بۇ يات ئەللىك مۇساپىردىن باشقا، خۇداغا ھەمدۇسانا ئوقۇغۇلى ھېچكىم قايتىپ كەلمەپتىغۇ؟! ـ دېدى. 19 ئاندىن ئۇ ھېلىقى ئادەمگە: ـ «ئورنۇڭدىن تۇر، يولۇڭغا ماڭغىن! ئېتىقادىڭ سېنى ساقايتتى!» ـ دېدى. 20 [بىر كۈنى] پەرىسىيلەر ئۇنىڭدىن: «خۇدانىڭ پادىشاھلىقى قاچان كېلىدۇ؟» دەپ سوريغاندا ئۇ ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ كېلىشىنى كۆز بىلەن كۆرگىلى بولماس؛ 21 كىشىلەر: «قارا ئۇلار، ئۇ مانا بۇ يەردە!» يا كى «ئۇ يەردە!» دېيەلمەيدۇ. چۈنكى مانا، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ئاراڭلاردىدۇر. 22 كېيىن ئۇ مۇخلىسلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى: ـ «شۇنداق كۈنلەر كېلىدۇكى، سىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ كۈنلىرىدىن بىرەر كۈننى بولسىمۇ كۆرۈشكە تەشنا بولىسىلەر، لېكىن كۆرەلمەيسىلەر. 23 شۇ چاغدا كىشىلەر سىلەرگە: «مانا ئۇ بۇ يەردە!» ۋە يا كى «مانا ئۇ ئۇ يەردە!» دەيدۇ؛ سىلەر نە بارماڭلار نە ئۇلارنىڭ كەينىدىن يۈگۈرمەڭلار. 24 چۈنكى گويا ئاسماننىڭ بىر چېتىدىن چاقماق چېقىپ يەنە بىر چېتىگىچە يورۇتىدىغاندەك، ئىنسانئوغلىنىڭ ئۆز كۈنىدە ھەم شۇنداق بولىدۇ. 25 لېكىن ئۇ ئاۋۇال كۆپ ئازاب-ئۇقۇبەتلەرنى تارتىشى بۇ دەۋردىكىلەر تەرىپىدىن چەتكە قېقىلىشى مۇقەررەردۇر. 26 ۋە نۇھ [پەيغەمبەرنىڭ] كۈنلىرىدە قانداق بولغان بولسا، ئىنسانئوغلىنىڭ كۈنلىرىدە ھەم شۇنداق بولىدۇ. 27 تا كى نۇھ كېمىگە كىرىپ ئولتۇرغان كۈنگىچە، كىشىلەر يەپ-ئىچىپ، ئۆيلىنىپ ۋە ياتلىق بولۇپ كېلىۋاتقانىدى؛ ئاندىن توپان كېلىپ ھەممىسىنى ھالاك قىلدى. 28 ھەم يەنە، لۇتنىڭ كۈنلىرىدە قانداق بولغان بولسا شۇنداق بولىدۇ ـ كىشىلەر يەپ-ئىچىپ، سودا-سېتىق قىلىپ، تېرىقچىلىق قىلاتتى ۋە ئۆيلەرنى سالاتتى. 29 لېكىن لۇت سودوم شەھىرىدىن چىققان كۈنى، ئاسماندىن ئوت بىلەن گۈڭگۈرت يېغىپ، [بۇ شەھەردىكىلەرنىڭ] ھەممىسىنى ھالاك قىلدى. 30 ئەمدى ئىنسانئوغلى ئاشكارا بولىدىغان كۈندە ئەنە شۇنداق بولىدۇ. 31 شۇ كۈنى، ھەركىم ئۆگزىدە تۇرۇپ، نەرسە-كېرەكلىرى ئۆيىدە بولسىمۇ، ئالغىلى چۈشمىسۇن؛ ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش كىمكى ئېتىزلىقتا بولسا [ئۆيىگە] ھېچ يانمىسۇن. 32 لۇتنىڭ ئايالىنى يادىڭلارغا كەلتۈرۈڭلار! 33 كىمكى ئۆز ھاياتىنى قۇتقۇزماقچى بولسا، ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ، لېكىن ئۆز ھاياتىدىن مەھرۇم بولغان كىشى ئۇنىڭغا ئېرىشىدۇ. 34 سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، ئۇ كېچىدە ئىككى ئادەم بىر ئورۇندا ياتىدۇ؛ ئۇلاردىن بىرى ئېلىپ كېتىلىدۇ، يەنە بىرى قالدۇرۇلىدۇ. 35 ئىككى ئايال

يارغۇنچاق بېشىدا تۇرۇپ تۆن تارتىۋاتقان بولىدۇ، ئۇلاردىن
بىرى ئېلىپ كېتىلىدۇ، يەنە بىرى قالدۇرۇلىدۇ». 37 ۋە ئۇلار
ئۇنىڭغا جاۋابەن: ئەي رەب، بۇ ئىشلار قەيەردە يۈز بېرىدۇ؟
ـ دەپ سوريدى. ئۇ ئۇلارغا: جەسەت قايىسى يەردە بولسا،
قۇزغۇنلار شۇ يەرگە توپلىشىدۇ!

18 ۋە ئۇ ئۇلارغا، بوشاشماي، ھەردائىم دۇئا قىلىپ
تۇرۇش كېرەكلىكى توغرىسىدا بىر تەمسىل كەلتۈرۈپ مۇنداق
دېدى: 2 ـ «مەلۇم شەھەردە بىر سوتچى بار ئىكەن. ئۇ
خۇدادىنمۇ قورقمايدىكەن، ئادەملەرگىمۇ پەرۋا قىلمايدىكەن. 3 شۇ
شەھەردە بىر تۇل ئايال بار ئىكەن ۋە ئۇ دائىم سوتچىنىڭ ئالدىغا
كېلىپ: «ئەيىبكاردىن ھەققىمنى ئېلىپ بەرگىن» دەپ تەلەپ
قىلىدىكەن. 4 ئۇ خېلى ۋاقىتقىچە ئۇنى رەت قىپتۇ؛ بىراق كېيىن
كۆڭلىدە: خۇدادىنمۇ قورقمايمەن، ئادەملەرگىمۇ پەرۋا قىلمايمەن،
5 لېكىن بۇ تۇل خوتۇن مېنى ئاۋارە قىلىپ كېتىۋاتىدۇ، ئۇنىڭ
ماڭا چاپلىشىۋېلىپ مېنى ھالىمدىن كەتكۈزۈۋەتمەسلىكى ئۈچۈن
ھەرھالدا ئۇنىڭ دەۋاسىنى سوراپ قويايى!» ـ دەپ ئويلاپتۇ».
6 رەب: قاراڭلار، ئادالەتسىز بۇ سوتچىنىڭ نېمە دېگەنلىرىگە!
7 ئۇ شۇنداق قىلغان يەردە، خۇدا ئۆزىگە كېچە-كۈندۈز ندا
قىلىۋاتقان تاللىغان بەندىلىرىگە قانداق قىلار؟ گەرچە خۇدا ئۆز
بەندىلىرىگە ھەمدەرد بولۇش بىلەن بىرگە [رەزىللىككە] ئۆزۈنغىچە
سەۋر-تاقەت قىلسىمۇ، ئاخىرىدا بەندىلىرىنىڭ دەردىگە يەتمەسمۇ؟
8 مەن سىلەرگە ئېيتايىكى: ئۇ ئۇلارنىڭ دەردىگە يېتىپ ناھايىتى
تېزلا ھەققىنى ئېلىپ بېرىدۇ! لېكىن ئىنسانئوغلى كەلگەندە يەر
يۈزىدە ئىمان-ئىشەنچ تاپالامدۇ؟ ـ دېدى. 9 ئۇ ئۆزلىرىنى ھەققانىي
دەپ قاراپ، باشقىلارنى كۆزىگە ئىلمايدىغان بەزىلەرگە
قارىتىپ، مۇنداق بىر تەمسىلنى ئېيتتى: 10 ـ ئىككى ئادەم دۇئا
قىلغىلى ئىبادەتخانىغا بېرىپتۇ. بىرى پەرىسىي، يەنە بىرى باجگىر
ئىكەن. 11 پەرىسىي ئۆرە تۇرۇپ ئۆز-ئۆزىگە مۇنداق دۇئا قىلىپتۇ:
ـ «ئەي خۇدا، مېنىڭ باشقا ئادەملەردەك بۇلاڭچى، ئادالەتسىز،
زىناخور ۋە ھەتتا بۇ باجگىردەك بولمىغىنىم ئۈچۈن ساڭا شۈكۈر!
12 ھەر ھەپتىدە ئىككى قېتىم روزا تۇتىمەن ۋە تاپقانلىرىمنىڭ
ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى سەدىقە قىلىمەن». 13 بىراق ھېلىقى
باجگىر يىراقتا تۇرۇپ بېشىنى كۆتۈرۈپ ئاسمانغا قاراشقىمۇ
پېتىنالمايمۇ مەيدىسىگە ئۇرۇپ تۇرۇپ: «ئەي خۇدا، مەن مۇشۇ
گۇناھكارغا رەھىم قىلغايسەن!» ـ دەپتۇ. 14 مەن سىلەرگە شۇنى
ئېيتايىكى، بۇ ئىككىيلەندىن [پەرىسىي] ئەمەس، بەلكى [باجگىر]
كەچۈرۈمگە ئېرىشىپ ئۆيىگە قايتىپتۇ. چۈنكى ھەركىم ئۆزىنى
ئۈستۈن تۇتسا تۆۋەن قىلىنار، لېكىن كىمكى ئۆزىنى تۆۋەن تۇتسا
ئۈستۈن كۆتۈرۈلەر. 15 ئەمدى قولىنى تەگكۈزسۇن دەپ،
كىشىلەر كىچىك بالىلىرىنىمۇ ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلەتتى. لېكىن
بۇنى كۆرگەن مۇخلىسلار ئۇلارنى ئەيىبلىدى. 16 ئەمما ئەيسا
بالىلارنى يېنىغا چاقىرىپ: كىچىك بالىلارنى ئالدىمغا كەلگىلى
قويۇڭلار، ئۇلارنى توسۇشماڭلار. چۈنكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى
دەل مۇشۇنداقلاردىن تەركىب تاپقاندۇر. 17 مەن سىلەرگە
بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايىكى: كىمكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى
سەبىي بالىدەك قوبۇل قىلمىسا، ئۇنىڭغا ھەرگىز كىرەلمەيدۇ، ـ
دېدى. 18 مەلۇم بىر ھۆكۈمدار ئەيسادىن: ئى ياخشى ئۇستاز،
مەڭگۈلۈك ھاياتقا ۋارىس بولماق ئۈچۈن نېمە ئىشنى قىلىشىم
كېرەك، ـ دەپ سوريدى. (aiōnios g166) 19 لېكىن ئەيسا: مېنى
نېمە ئۈچۈن ياخشى دەيسەن؟ ياخشى بولغۇچى پەقەت بىرلا، يەنى
خۇدادۇر. 20 ئەمرلەرنى بىلىسەن: ـ «زىنا قىلما، قاتىللىق قىلما،
ئوغرىلىق قىلما، يالغان گۇۋاھلىق بەرمە، ئاتاڭنى ۋە ئاناڭنى
ھۆرمەت قىل» ـ دېدى. 21 ـ بۇلارنىڭ ھەممىسىگە كىچىكىمدىن
تارتىپ ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتىمەن، ـ دېدى ئۇ. 22 ئەيسا بۇنى
ئاڭلاپ ئۇنىڭغا: ـ سەندە يەنە بىر ئىش كەم. پۈتكۈل مال-
مۈلكىڭنى سېتىپ، پۇلىنى يوقسۇللارغا ئۈلەشتۈرۈپ بەرگىن ۋە
شۇنداق قىلساڭ، ئەرشتە خەزىنەڭ بولىدۇ؛ ئاندىن كېلىپ ماڭا
ئەگەشكىن! ـ دېدى. 23 ئەمما ئۇ بۇ گەپنى ئاڭلاپ تولىمۇ قايغۇغا
چۆمۈپ كەتتى؛ چۈنكى ئۇ ناھايىتى باي ئىدى. 24 تولىمۇ
قايغۇغا چۆمۈپ كەتكەنلىكىنى كۆرگەن ئەيسا: ـ مال-دۇنياسى
كۆپلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى نېمىدىگەن تەس-
ھە! 25 تۆگىنىڭ يىڭنىسىنىڭ كۆزىدىن ئۆتۈشى باي ئادەمنىڭ
خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشىدىن ئاسانىدۇر! ـ دېدى. 26 بۇنى
ئاڭلىغانلار: ـ ئۇنداق بولسا، كىم نىجاتقا ئېرىشەلىسۇن؟ ـ دېيىشتى.
27 ئەمما ئۇ جاۋابەن: ـ ئىنسانلارغا مۇمكىن بولمىغان ئىشلار

خۇداغا مۇمكىندۇر ـ دېدى. 28 ئەمدى پېترۇس: ـ مانا، بىز بار-
يوقىمىزنى تاشلاپ ساڭا ئەگەشتۇق!؟ ـ دېدى. 29 ئۇ ئۇلارغا:
ـ مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتايكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى
ئۈچۈن ئۆي-ۋاق يا ئاتا-ئانىسى يا قېرىنداشلىرى يا ئايالى يا
بالىلىرىدىن ۋاز كەچكەنلەرنىڭ ھەربىرى 30 بۇ زاماندا بۇلارغا
كۆپ ھەسسىلەپ مۇيەسسەر بولىدۇ ۋە كېلىدىغان زاماندىمۇ
مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشمەي قالمايدۇ. ـ دېدى. (aiōn g165,
aiōnios g166) 31 ئاندىن ئۇ ئون ئىككەيلەننى ئۆز يېنىغا ئېلىپ
ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ مانا، بىز ھازىر يېرۇسالېمغا چىقىۋاتىمىز ۋە
پەيغەمبەرلەرنىڭ ئىنسانئوغلى توغرىسىدا پۈتكەنلىرىنىڭ ھەممىسى
[شۇ يەردە] ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. 32 چۈنكى ئۇ يات ئەللەرنىڭ
قولىغا تاپشۇرۇلىدۇ ۋە ئۇلار ئۇنى مەسخىرە قىلىپ، خارلايدۇ،
ئۇنىڭ ئۈستىگە تۈكۈرىدۇ، 33 ئۇلار ئۇنى قامچىلىغاندىن كېيىن
ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ، ۋە ئۇ ئۈچىنچى كۈنى قايتا تىرىلىدۇ. ـ دېدى.
34 بىراق ئۇلار بۇ سۆزلەردىن ھېچنېمىنى چۈشەنمىدى. بۇ
سۆزنىڭ مەنىسى ئۇلاردىن يوشۇرۇلغان بولۇپ، ئۇنىڭ نېمە
ئېيتقىنىنى بىلەلمەي قالدى. 35 ۋە شۇنداق ئىش بولدىكى،
ئۇ يېرىخو شەھىرىگە يېقىنلاشقاندا، بىر كور كىشى يولنىڭ
بويىدا ئولتۇرۇپ تىلەمچىلىك قىلىۋاتاتتى. 36 ئۇ كۆپچىلىكنىڭ
ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ: ـ نېمە ئىش بولغاندۇ؟ ـ دەپ
سوريدى. 37 خەق ئۇنىڭغا: ـ ناسارەتلىك ئەيسا بۇ يەردىن
ئۆتۈپ كېتىۋاتىدۇ، ـ دەپ خەۋەر بەردى. 38 ـ ئى داۋۇتنىڭ
ئوغلى ئەيسا، ماڭا رەھىم قىلغايسەن! ـ دەپ ۋارقىراپ كەتتى
ئۇ. 39 ۋە ئەيسانىڭ ئالدىدا مېڭىۋاتقانلار ئۇنى: ـ شۇك ئولتۇر!
دەپ ئەيىبلەشتى. بىراق ئۇ: ـ ئى داۋۇتنىڭ ئوغلى، ماڭا رەھىم
قىلغايسەن! ـ دەپ تېخىمۇ قاتتىق ۋارقىرىدى. 40 ئەيسا قەدىمنى
توختىتىپ، ئۇنى ئالدىغا باشلاپ كېلىشنى بۇيرۇدى. ۋە قارىغۇ
ئۇنىڭغا يېقىن كەلگەندە ئۇ ئۇنىڭدىن: 41 ـ سەن مېنى نېمە قىلىپ
بەر، دەيسەن؟ ـ دەپ سوريدى. ـ ئى رەببىم، قايتا كۆرىدىغان
بولسامىدى! ـ دېدى ئۇ. 42 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ كۆرىدىغان بولغىن!
ئېتىقادىڭ سېنى ساقايتتى، ـ دېدى. 43 ۋە ئۇنىڭ كۆزى شۇئان
ئېچىلدى، ئۇ ئەيسانى ئەگىشىپ، يول بويى خۇدانى ئۇلۇغلاپ
ماكىدى. ۋە بارلىق خالايىقمۇ بۇنى كۆرۈپ خۇداغا مەدھىيە
ئوقۇدى.

19 ئۇ يېرىخو شەھىرىگە كىرىپ ئۇنىڭدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى.
2 مانا شۇ يەردە زاكاي ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ئۇ «باش
باجگىر» بولۇپ، ئىنتايىن باي ئىدى. 3 ئۇ ئەيسانىڭ قانداق
ئادەم ئىكەنلىكىنى كۆرۈشكە پۇرسەت ئىزدەۋاتاتتى، لېكىن
بويى پاكار بولغاچقا، خەلقنىڭ تولىلىقىدىن ئۇنى كۆرەلمەيتتى.
4 شۇڭا ئۇ ئالدى تەرەپكە يۈگۈرۈپ بېرىپ، ئۇنى كۆرۈش
ئۈچۈن بىر تۇپ ئۈجمە دەرىخىگە يامىشىپ چىقتى؛ چۈنكى ئەيسا
ئۇ يول بىلەن ئۆتەتتى. 5 ۋە ئەيسا ئۇ يەرگە كەلگەندە يۇقىرىغا
قاراپ ئۇنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا: ـ زاكاي، چاپسان چۈشكىن!
چۈنكى مەن بۈگۈن سېنىڭ ئۆيۈڭدە قونۇشۇم كېرەك، ـ
دېدى. 6 ئۇ ئالدىراپ چۈشۈپ، خۇشاللىق بىلەن ئۇنى [ئۆيىدە]
مېھمان قىلدى. 7 بۇ ئىشنى كۆرگەن خالايىقنىڭ ھەممىسى:
ئۇ گۇناھكار كىشىنىڭكىدە قونغىلى كىرىپ كەتتى! ـ دەپ
غوتۇلدىشىپ كەتتى. 8 لېكىن زاكاي ئورنىدىن تۇرۇپ رەببگە: ـ
ئى رەببىم، مانا، مۇلكۈمنىڭ يېرىمنى يوقسۇللارغا بېرىمەن؛ ئەگەر
بىراۋنى يالغاندىن شىكايەت قىلىپ ئۇنىڭدىن بىرنېمە ئۇندۇرۇۋالغان
بولسام بىرىگە تۆتنى قايتۇرىمەن، ـ دېدى. 9 بۇنىڭ بىلەن ئەيسا
ئۇنىڭغا [قاراپ]: ـ بۈگۈن نىجات بۇ ئۆيگە كىردى. چۈنكى
بۇ كىشى ھەم ئىبراھىمنىڭ ئوغلىدۇر! 10 چۈنكى ئىنسانئوغلى
ئېزىپ كەتكەنلەرنى ئىزدەپ قۇتقۇزغىلى كەلدى، ـ دېدى.
11 خالايىق بۇ سۆزلەرنى تىڭشاۋاتقاندا ئۇ يەنە سۆز قىلىپ بىر
تەمسىلنى قوشۇپ ئېيتتى. چۈنكى ئۇ يېرۇسالېمغا يېقىنلاشقانىدى
ۋە ئۇلار: «خۇدانىڭ پادىشاھلىقى دەرھال نامايان بولىدىغۇ!؟» ـ
دەپ ئويلاشقانىدى. 12 شۇڭا ئۇ مۇنداق دېدى: بىر ئاقسۆڭەك
پادىشاھلىق تەختىگە ئېرىشىپ كېلىش ئۈچۈن يىراق بىر يۇرتقا
قاراپ يولغا چىقىپتۇ. 13 [ئاۋۋال] ئۇ ئۆزىنىڭ ئون قۇلىنى
چاقىرىپ، ئۇلارغا ئون تىللانى ئۈلەشتۈرۈپ بېرىپ: «مەن
قايتىپ كەلگۈچە [بۇنىڭ بىلەن] ئوقەت قىلىڭلار» ـ دەپتۇ.
14 بىراق ئۆز يۇرت پۇقرالىرى ئۇنىڭغا ئۆچ بولغاچقا، كەينىدىن
ئەلچىلەرنى ئەۋەتىپ: «بۇ كىشىنىڭ ئۈستىمىزگە پادىشاھ بولۇشىنى

خالىمايمىز!» دەپتۇ. 15 ۋە ئۇ پادىشاھلىق مەنسىپىگە ئېرىشىپ
قايتىپ كەلگەندە شۇنداق بولدىكى، ھەربىرىنىڭ تىجارەت
بىلەن قانچە پايدا تاپقىنىنى بىلمەكچى بولۇپ، پۇلىنى تاپشۇرغان
ھېلىقى قۇللىرىنى ئۆز ئالدىغا چاقىرتىپتۇ. 16 ۋە ئاۋۋالقىسى
كېلىپ: «ئى خوجام، سىلى بەرگەن تىللا ئون تىللا پايدا قىلدى»
دەپتۇ. 17 «يارايسەن، ئەي ياخشى قۇل! سەن كىچىككىنە
ئىشتا ئىشەنچلىك چىققانلىقىڭ ئۈچۈن ئون شەھەرگە ھاكىم
بولغىن» ـ دەپتۇ خوجايىن ئۇنىڭغا. 18 ئىككىنچىسى كېلىپ:
«ئى خوجام، سىلى بەرگەن تىللا بەش تىللا پايدا قىلدى»
دەپتۇ. 19 خوجايىن ئۇنىڭغا ھەم: «سەن ھەم بەش شەھەرگە
ھاكىم بولغىن» دەپتۇ. 20 لېكىن يەنە بىرسى كېلىپ: «ئى
خوجام، مانا سىلى بەرگەن تىللا! بۇنى ياغلىققا چىگىپ بىر جايدا
قويۇپ ساقلىدىم. 21 چۈنكى سىلى قاتتىق ئادەم ئىكەنلا، سىلى
ئامانەت قىلمىغانلىرىدىن پايدا ئۇندۇرۇپ، ئۆزلىرى تېرىمىغانلىرىدىن
ھوسۇل يىغىلا. شۇنىڭ ئۈچۈن سىلىدىن قورقتۇم» دەپتۇ.
22 ئەمما [خوجايىنى] ئۇنىڭغا: «ئەي ئەسكى قۇل، ساڭا ئۆز
ئاغزىڭدىن چىققان سۆزلىرىڭ بويىچە ھۆكۈم قىلاي. سەن
مېنىڭ ئامانەت قىلماي ئۇندۇرۇۋالىدىغان، تېرىماي تۇرۇپ
يىغىۋالىدىغان قاتتىق ئادەم ئىكەنلىكىمنى بىلىپ تۇرۇپ، 23 نېمە
ئۈچۈن مېنىڭ پۇلۇمنى خەزىنىچىلەرگە ئامانەت قويمىدىڭ؟
مەن قايتىپ كەلگەندە، ئۇنى ئۆسۈمى بىلەن ئالماسمىدىم؟» ـ
دەپتۇ. 24 ئاندىن ئۇ يېنىدىكىلەرگە: «ئۇنىڭدىكى تىللانى ئېلىپ
ئون تىللا تاپقان قۇلغا بېرىڭلار!» دەپ بۇيرۇپتۇ. 25 ئۇلار
ئۇنىڭغا: «ئى خوجا، ئۇنىڭ ئون تىللاسى تۇرسا!» ـ دەپتىكەن،
26 [ھوجايىن يەنە مۇنداق دەپتۇ]: «ـ چۈنكى مەن سىلەرگە
شۇنى ئېيتايكى، كىمدە بار بولسا، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ؛
ئەمما كىمدە يوق بولسا، ھەتتا ئۇنىڭدا بار بولغانلىرىمۇ ئۇنىڭدىن
مەھرۇم قىلىنىدۇ. 27 ئەمدى ئۇستىگە پادىشاھ بولۇپ ھۆكۈم
سۈرۈشۈمنى خالىمىغان دۈشمەنلىرىمنى بولسا، ئۇلارنى كەلتۈرۈپ،
مېنىڭ ئالدىمدا قەتل قىلىڭلار». 28 ئۇ بۇ ئىشلارنى ئېيتقاندىن
كېيىن، يېرۇسالېمغا چىقىشقا ئالدىغا قاراپ ماڭدى. 29 ۋە
شۇنداق بولدىكى، ئۇ زەيتۇن تېغىنىڭ ئېتىكىدىكى بەيت-فاگى
ۋە بەيت-ئانىيا يېزىلىرىغا يېقىن كەلگىنىدە، ئىككى مۇخلىسىغا

مۇنۇلارنى تاپىلاپ ئالدىن ئەۋەتتى: 30 ـ سىلەر ئۇدۇلۇڭلاردىكى
يېزىغا بېرىڭلار. ئۇ يەرگە كىرىپلا ھېچ ئادەم بالىسى مىنىپ
باقمىغان، باغلاقلىق بىر تەخەينى كۆرىسىلەر. ئۇنى يېشىپ
بۇ يەرگە يېتىلەپ كېلىڭلار. 31 ئەگەر بىرسى سىلەردىن:
«نېمىشقا بۇنى يېشىسىلەر؟» دەپ سوراپ قالسا، سىلەر ئۇنىڭغا:
«رەببىنىڭ بۇنىڭغا ھاجىتى چۈشتى» ـ دەڭلار. 32 شۇنىڭ بىلەن
ئەۋەتىلگەنلەر بېرىۋىدى، ئىش دەل ئۇ ئۇلارغا ئېيتقاندەك
بولدى. 33 ئۇلار تەخەينى يېشىۋاتقاندا، ئۇنىڭ ئىگىلىرى
ئۇلاردىن: ـ تەخەينى نېمىشقا يېشىسىلەر؟ ـ دەپ سوريدى.
34 ئۇلار: ـ رەببىنىڭ ئۇنىڭغا ھاجىتى چۈشتى، ـ دېدى. 35 ئۇلار
ئۇنى ئەيسانىڭ ئالدىغا يېتىلەپ كەلدى؛ ۋە يېپىنچا-چاپانلىرىنى
تەخەينىڭ ئۈستىگە سېلىپ، ئەيسانى يۈلەپ ئۈستىگە مىندۇردى.
36 ئۇ كېتىپ بارغىنىدا، خەلقلەر يېپىنچا-چاپانلىرىنى يولغا
پايانداز قىلىپ سالدى. 37 ۋە ئۇ زەيتۇن تېغىدىن چۈشۈش
يولىغا يېقىنلاشقىنىدا، پۈتكۈل مۇخلىسلار جاماەتى شادلىنىپ،
ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن قۇدرەتلىك مۇجىزىلەر ئۈچۈن
ئاۋازىنى كۆتۈرۈپ: «پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا كەلگەن پادىشاھ
مۇبارەكتۇر! ئاسمانلاردا تىنچ-ئىناقلىق تىكلەنگەي، ئەرشىئەلادا
شان-شەرەپ ئايان بولغاي!» دەپ توۋلىشىپ خۇداغا مەدھىيە
ئوقۇشقا باشلىدى. 39 لېكىن توپنىڭ ئىچىدە بەزى پەرىسىيلەر
ئۇنىڭغا: ـ ئەي ئۇستاز، مۇخلىسلىرىڭغا [مۇشۇ گەپلىرى ئۈچۈن]
تەنبىھ بەر! ـ دېيىشتى. 40 بىراق ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن: ـ سىلەرگە
شۇنى ئېيتايكى، بۇلار جىم تۇرغان بولسا، ھەتتا بۇ تاشلارمۇ
چۇقان سېلىشقان بولاتتى، ـ دېدى. 41 ئەمدى ئۇ شەھەرگە
يېقىنلىشىپ ئۇنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن يىغلاپ مۇنداق
دېدى: 42 ـ [ئى يېرۇسالېم]! سەن بۇگۈن، بۇ كۈنۈڭدە،
تىنچ-ئامانلىقىڭ ئۈچۈن نېمە كېرەك بولغىنىنى بىلسەڭ ئىدى!
كاشكى، بۇ ئىشلار ھازىر كۆزلىرىڭدىن يوشۇرۇندۇر. 43 چۈنكى
شۇنداق كۈنلەر بېشىڭغا كېلىدۇكى، دۈشمەنلىرىڭ ئەتراپىڭنى
قاشا-ئىستىھكام بىلەن قورشاپ سېنى قاماپ تۇت تەرەپتىن
قىستايدۇ. 44 ئۇلار سېنى ۋە [سېپىلىڭ]نىڭ ئىچىڭدىكى بالىلىرىڭنى
يەر بىلەن يەكسەن قىلىپ، ھەتتا تاشنى تاشنىڭ ئۈستىدىمۇ
قالدۇرمايدۇ، چۈنكى [خۇدا]نىڭ سېنى يوقلىغان پەيتىنى بىلىپ

يەتمىدىڭ. 45 ۋە ئۇ ئىبادەتخانا هويلىلىرىغا كىرىپ، ئۇ يەردە
ئېلىم-سېتىم قىلىۋاتقانلارنى هەيدەپ چىقىرىپ، 46 ئۇلارغا: ـ
مۇقەددەس يازمىلاردا: «مېنىڭ ئۆيۈم دۇئا-تىلاۋەتخانا بولىدۇ»
دەپ پۈتۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن سىلەر ئۇنى «بۇلاڭچىلارنىڭ
ئۇۋىسى» قىلىۋالدىڭلار! ـ دېدى. 47 شۇ ۋاقىتلاردا ئۇ هەركۈنى
ئىبادەتخانىدا تەلىم بېرەتتى. باش كاهىنلار، تەۋرات ئۇستازلىرى
ۋە يۇرت چوڭلىرى ئۇنى يوقىتىشقا ئامال ئىزدىدى. 48 لېكىن
ئۇلار قانداق قىلىپ سېلىشنى بىلمەيتتى، چۈنكى بارلىق خەلق
ئۇنىڭ سۆزىنى تىڭشاش ئۈچۈن ئۇنىڭغا قاتتىق يېپىشقانىدى.

20 ۋە شۇ كۈنلەردىن بىر كۈنى ئۇ ئىبادەتخانىنىڭ هويلىلىرىدا
خەلققە تەلىم بېرىپ خۇش خەۋەرنى ئېلان قىلىۋاتقاندا، باش
كاهىنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن ئاقساقالار ئۇنىڭ
ئالدىغا كېلىپ ئۇنىڭدىن: 2 ـ بىزگە ئېيتقىن: سەن قىلىۋاتقان
بۇ ئىشلارنى قايسى هوقۇققا ئاساسەن قىلىۋاتىسەن؟ ساڭا بۇ
هوقۇقنى كىم بەرگەن؟ ـ دەپ سوريدى. 3 ئۇ ئۇلارغا جاۋاب
بېرىپ: ـ مەنمۇ سىلەردىن بىر ئىشنى سوراي؛ سىلەر ماڭا ئېيتىپ
بېرىڭلارچۇ، 4 ـ يەهيا يۇرگۈزگەن چۆمۈلدۈرۈش ئەرشتىنمۇ،
ياكى ئىنسانلاردىنمۇ؟ ـ دەپ سوريدى. 5 ئۇلار ئۆزئارا مۇلاهىزە
قىلىشىپ: ـ ئەگەر «ئەرشتىن كەلگەن» دېسەك، ئۇ بىزگە:
«ئۇنداقتا، سىلەر نېمە ئۈچۈن [يەهياغا] ئىشەنمىدىڭلار؟» دەيدۇ.
6 ئەگەر: «ئىنسانلاردىن كەلگەن» دېسەك، بۇ بارلىق خالايىق
بىزنى چالما-كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرىدۇ. چۈنكى ئۇلار يەهيانىڭ
پەيغەمبەر ئىكەنلىكىگە ئىشەندۈرۈلگەن، ـ دېيىشتى. 7 ۋە ئۇلار:
ـ [ئۇنىڭ] [هوقۇقىنىڭ] قەيەردىن كەلگەنلىكىنى بىلمەيمىز، ـ
دەپ جاۋاب بېرىشتى. 8 ئەيسا ئۇلارغا: ـ ئۇنداقتا، مەنمۇ بۇ
ئىشلارنى قايسى هوقۇققا ئاساسەن قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتمايمەن، ـ
دېدى. 9 ئۇ خالايىققا مۇنۇ تەمسىلنى سۆزلەشكە باشلىدى: ـ «بىر
كىشى بىر ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، ئۇنى باغۋەنلەرگە ئىجارىگە
بېرىپ، ئۆزى ياقا يۇرتقا بېرىپ ئۇ يەردە ئۇزۇن ۋاقىت تۇرۇپتۇ.
10 ئۈزۈملەرنى يىغىدىغان مەزگىل كەلگەندە باغۋەنلەرنىڭ
ئۈزۈمزارلىقتىكى مېۋىدىن ئۇنىڭغا بېرىشكە قۇللىرىدىن بىرىنى
ئۇلارنىڭ يېنىغا ئەۋەتتى. لېكىن باغۋەنلەر ئۇنى ئۇرۇپ-
دۇمبالاپ قۇرۇق قول ياندۇرۇۋېتىپتۇ. 11 ئۇ يەنە باشقا بىر قۇلنى
ئەۋەتىپتۇ. لېكىن ئۇلار ئۇنىمۇ دۇمبالاپ، خارلاپ، يەنە قۇرۇق
قول قايتۇرۇۋېتىپتۇ. 12 ئۇ يەنە ئۈچىنچىسىنى ئەۋەتىپتۇ؛ ئۇلار
ئۇنىمۇ ئۇرۇپ يارىلاندۇرۇپ، تالاغا هەيدەپ چىقىرىۋېتىپتۇ.
13 [ئاخىردا] ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجايىنى: «قانداق قىلسام
بولار؟ سۆيۈملۈك ئوغلۇمنى ئەۋەتەي؛ ئۇلار ئۇنى كۆرسە، هېچ
بولمىغاندا ئۇنىڭ هۆرمىتىنى قىلار؟» دەپتۇ. 14 بىراق باغۋەنلەر
ئۇنىڭ ئوغلىنى كۆرۈپ بىر-بىرى بىلەن مەسلىهەتلىشىپ: «بۇ
بولسا مىراسخور؛ كېلىڭلار، ئۇنى جايلىۋېتەيلى، ئاندىن مىراس
بىزنىڭكى بولىدۇ» دېيىشىپتۇ. 15 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنى
ئۈزۈمزارلىقنىڭ سىرتىغا ئاچقىپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. ئەمدى
بۇنداق ئەهۋالدا ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجايىنى ئۇلارنى قانداق
قىلىدۇ؟ 16 ئۇ كېلىپ ئۇ باغۋەنلەرنى يوقىتىپ ئۈزۈمزارلىقنى
باشقىلارغا تاپشۇرىدۇ». خالايىق بۇنى ئاڭلاپ: ـ بۇنداق
ئىشلار هەرگىز بولمىسۇن! ـ دېيىشتى. 17 لېكىن ئۇ ئۇلارغا
كۆزلىرىنى تىكىپ مۇنداق دېدى: ـ ئۇنداق بولسا، مۇقەددەس
يازمىلاردا «تاماچىلار تاشلىۋەتكەن تاش بولسا، بۇرجەك تېشى
بولۇپ تىكىلەندى» دەپ يېزىلغان سۆز زادى نېمىنى كۆرسىتىدۇ؟
18 بۇ «تاش»قا يىقىلغان كىشى پارە-پارە بولۇپ كېتىدۇ؛ لېكىن
بۇ تاش هەركىمنىڭ ئۈستىگە چۈشسە، ئۇنى كۈكۈم-تالقان
قىلىۋېتىدۇ. 19 باش كاهىنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنىڭ
بۇ تەمسىلى ئۆزلىرىگە قارىتىپ ئېيتقانلىقىنى بىلىپ شۇ هامان
ئۇنىڭغا قول سېلىش يولىنى ئىزدىدى؛ لېكىن ئۇلار خالايىقتىن
قورقۇشتى. 20 شۇڭا ئۇلار ئۇنىڭ كەينىدىن ماراپ، ئۇنى
[رىم] ۋالىيىسىنىڭ هۆكۈمرانلىقىدا سوراققا تارتىشقا تاپشۇرۇش
ئۈچۈن بىرنەچچە ئادەملەرنى سېتىۋېلىپ، سوقۇنۇپ كىرىشكە
ئەۋەتتى. ئۇلار سەممىي قىياپەتكە كىرىۋېلىپ، ئۇنىڭ سۆزىدىن
يوچۇق ئىزدەپ يۈرەتتى. 21 ئۇلار ئۇنىڭغا مۇنداق سوئال
قويدى: ـ ئەي ئۇستاز، سىلىنى دۇرۇس سۆز قىلىدىغان ۋە
دۇرۇس تەلىم بېرىدىغان، هېچقانداق ئادەمنىڭ يۈز-خاتىرىسىنى
[قەتئىي] قىلمايدىغان، بەلكى خۇدانىڭ يولىنى سادىقلىق بىلەن
ئۆگىتىپ كېلىۋاتقان ئادەم دەپ بىلىمىز. 22 [رىم ئىمپىراتورى]
قەيسەرگە باج-سېلىق تاپشۇرۇش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ-

يوق؟». 23 ئەمما ئۇ ئۇلارنىڭ ھىيلىسىنى كۆرۈپ يېتىپ
ئۇلارغا: ـ نېمىشقا مېنى سىناۋاتىسىلەر؟ 24 ماڭا بىر كۈمۈش
دىنار كۆرسىتىڭلار. بۇنىڭ ئۈستىدىكى سۈرەت ۋە نام-
ئىسىم كىمنىڭ؟ ـ دېدى. ئۇلار ئۇنىڭغا: قەيسەرنىڭكى،
ـ دېدى. 25 ۋە ئۇ ئۇلارغا: ـ ئۇنداق بولسا، قەيسەرنىڭ
ھەققىنى قەيسەرگە، خۇدانىڭ ھەققىنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار،
ـ دېدى. 26 ئۇلار خالايىقنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭ سۆزلىرىدىن
ئۇنى تۇتۇۋالغۇدەك ھېچقانداق يوچۇق تاپالمىدى. ئۇلار ئۇنىڭ
بۇ جاۋابىغا ھەيرانۇھەس بولۇپ، زۇۋانى تۇتۇلدى. 27 ۋە
«ئۆلگەنلەر تىرىلمەيدۇ» دەپ ئىنكار قىلىدىغان سادۇقىيلارنىڭ
بەزىلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ سوئال قويۇپ مۇنداق دېدى:
28 ـ ئۇستاز، مۇسا [پەيغەمبەر تەۋراتتا] بىزگە: «ئايالى بار، ئەمما
پەرزەنت كۆرمىگەن كىشى ئۆلۈپ كەتسە، ئۇلىگۈچىنىڭ ئاكا
ياكى ئىنىسى ئۆل قالغان يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، قېرىندىشى
ئۈچۈن نەسىل قالدۇرۇشى كېرەك» ـ دەپ يازغان. 29 ئەمدى
يەتتە ئاكا-ئۇكا بار ئىدى. چوڭى ئۈيلەنگەندىن كېيىن پەرزەنت
كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتتى. 30 ئىككىنچى قېرىندىشى ئايالىنى
ئەمرىگە ئېلىپ، پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتتى. 31 ئاندىن
ئۈچىنچىسى ئۇنى ئالدى، شۇنداق قىلىپ، يەتتىسى ئۇنى ئەمرىگە
ئېلىپ پەرزەنت كۆرمەي ئۆلدى. 32 ھەممىسىدىن كېيىن
ئايالمۇ ئۆلدى. 33 ئەمدى تىرىلىش كۈنىدە بۇ ئايال ئۇلارنىڭ
قايسىسىنىڭكى بولار؟ چۈنكى يەتتىسى ئۇنى خوتۇنلۇققا ئالغان-
دە؟! 34 ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ بۇ ئالەمنىڭ
پەرزەنتلىرى ئۈيلىنىدۇ، ياتلىق بولىدۇ. (aiōn g165) 35 لېكىن ئۇ
ئالەمدىن نېسىۋە بولۇشقا، شۇنداقلا ئۆلۈكلەردىن تىرىلىشكە لايىق
سانالغانلار ئۈيلەنمەيدۇ، ياتلىق بولمايدۇ. (aiōn g165) 36 چۈنكى
ئۇلار يەنە ئۆلمەيدۇ، پەرىشتىلەرگە ئوخشاش بولىدۇ؛ «ئۆلۈمدىن
تىرىلىشتىن تۇغۇلغان پەرزەنتلەر» بولغاچقا، ئۇلار خۇدانىڭ
ئوغۇللىرىدۇر. 37 ئەمدى ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىدۇرۇلۇشىنى ھەتتا
مۇسا [پەيغەمبەر] ئۆزىمۇ ئايان قىلغان، چۈنكى [تەۋراتتىكى]
«تىكەنلىك» دېگەن ۋەقەنىڭ خاتىرىسىدە ئۇ پەرۋەردىگارنى:
«ئىبراھىمنىڭ خۇداسى، ئىسھاقنىڭ خۇداسى ۋە ياقۇپنىڭ
خۇداسى» دەپ بايان قىلغان. 38 ئۇ ئۆلۈكلەرنىڭ خۇداسى
ئەمەس، بەلكى تىرىكلەرنىڭ خۇداسىدۇر، چۈنكى ئۇنىڭغا
نىسبەتەن ھەممەيلەن تىرىكتۇر! 39 شۇنىڭ بىلەن تەۋرات
ئۇستازلىرىدىن بىرقانچىسى باھا بېرىپ: ـ ئۇستاز، ياخشى ئېيتتىڭ،
ـ دېدى. 40 چۈنكى ئۇلاردىن ھېچكىم يەنە ئۇنىڭدىن سوئال
سوراشقا جۈرئەت قىلالمىدى. 41 ئەمدى ئۇ ئۇلارغا سوئال
قويدى: ـ كىشىلەر مەسىھنى قانداقسىگە داۋۇتنىڭ ئوغلى
دەيدۇ؟ 42 چۈنكى داۋۇت ئۆزى زەبۇردا: پەرۋەردىگار مېنىڭ
رەببىمگە ئېيتتىكى: ـ «مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى تەختىپەرىڭ
قىلغۇچە، مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!» ـ دېگەنغۇ؟ 44 ئەمما
داۋۇت ئۇنى «رەببىم» دەپ چاقىرغان يەردە، ئۇنداقتا ئۇ
قانداقمۇ ئۇنىڭ ئوغلى بولىدۇ؟ 45 ۋە بارلىق خالايىق قۇلاق
سېلىپ ئاڭلاۋاتقاندا، ئۇ مۇخلىسلىرىغا مۇنداق دېدى: ـ 46 ـ
تەۋرات ئۇستازلىرىدىن ھوشيار بولۇڭلار. ئۇلار ئۇزۇن تونلارنى
كىيىۋالغان ھالدا غادىيىپ يۈرۈشكە، بازارلاردا كىشىلەرنىڭ
ئۇلارغا بولغان سالامىلىرىغا، سىناگوگلاردا ئالدىنقى ئورۇنلاردا،
زىياپەتلەردىمۇ تۇردە ئولتۇرۇشقا ئامراق كېلىدۇ. 47 ئۇلار ئۆل
ئاياللارنىڭ بارلىق ئۆي-بىساتلىرىنى يەۋالىدۇ ۋە كۆز-كۆز قىلىپ
يالغاندىن ئۇزۇندىن-ئۇزۇن دۇئالار قىلىدۇ. ئۇلارنىڭ تارتىدىغان
جازاسى تېخىمۇ ئېغىر بولىدۇ!

21 ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىۋىدى، بايلارنىڭ ئۆز
سەدىقىلىرىنى [ئىبادەتخانىدىكى] ئىئانە ساندۇقىغا تاشلىغىنىنى
كۆردى. 2 ئۇ يەنە ساندۇققا ئىككى تىيىننى تاشلاۋاتقان بىر
نامرات ئۆل ئايالنىمۇ كۆردى. 3 شۇنىڭ بىلەن ئۇ: ـ مەن
سىلەرگە بەرھەق شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بۇ نامرات ئۆل ئايالنىڭ
تاشلىغىنى ھەممەيلەننىڭكىدىن كۆپتۇر. 4 چۈنكى ئۇلارنىڭ
ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ ئاشقانلىرىدىن ئىئانە قىلىپ، خۇداغا ئاتىغان
سادىقىلەرگە قوشۇپ تاشلىدى؛ لېكىن بۇ ئايال نامراتلىقىغا
قارىماي، ئۆزىنىڭ تىرىكچىلىك قىلىدىغىنىنىڭ ھەممىسىنى ئىئانە
قىلىپ تاشلىدى. 5 ۋە بەزىلەر ئىبادەتخانىنىڭ نەپىس تاشلار
ۋە خۇداغا سۈنۈلغان ھەدىيەلەر بىلەن قانداق بېزەلگەنلىكى
توغرىسىدا سۆزلىشىۋاتاتتى. ئۇ: 6 ـ سىلەر كۆرۈۋاتقان بۇ بارلىق
نەرسىلەرگە نىسبەتەن، شۇ كۈنلەر كېلىدۇكى، ھەتتا بىر تال

تاشمۇ تاش ئۈستىدە قالدۇرۇلماي، ھەممىسى گۈمران قىلىنىدۇ، تەرىپىدىن قورشۇپلىنغانلىقىنى كۆرگىنىڭلاردا، ئۇنىڭ ۋەيران
ـ دېدى. 7 ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ ئۈستاز، بۇ دېگەنلىرىڭ قاچان بولۇش ۋاقتى يېقىنلىشىپ قاپتۇ، دەپ بىلىڭلار. 21 ئۇ
يۈز بېرىدۇ؟ بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئايان قىلىدىغان چاغدا يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە تۇرۇۋاتقانلار تاغلارغا قاچسۇن،
قانداق ئالامەت بولىدۇ؟ ـ دەپ سوريدى. 8 ئۇ مۇنداق شەھەر ئىچىدە تۇرۇۋاتقانلار ئۇنىڭدىن چىقىپ كەتسۇن،
دېدى: ـ ئازدۇرۇلۇپ كېتىشتىن ھېزى بولۇڭلار. چۈنكى تولا يېزىلاردا تۇرۇۋاتقانلار شەھەرگە كىرمىسۇن. 22 چۈنكى شۇ
كىشىلەر مېنىڭ نامىمنى سېتىپ: «مانا ئۇزۇم شۇدۇرمەن!» ۋە چاغ «ئىنتىقام جازاسىنى تارتىدىغان كۈنلەر»دۇر، شۇنىڭ
«ئاشۇ ۋاقىت يېقىنلاشتى!» دەيدۇ. شۇڭا ئۇلارنىڭ كەينىگە بىلەن [مۇقەددەس يازمىلاردا] بارلىق پۈتۈلگەنلەر ئەمەلگە
كىرمەڭلار. 9 سىلەر ئۇرۇش ۋە توپىلاڭلارنىڭ خەۋرىنى ئاشۇرۇلىدۇ. 23 ئەمدى شۇ كۈنلەردە ھامىلىدار ئاياللار ۋە بالا
ئاڭلىغان ۋاقىتىڭلاردىمۇ ۋەھىمىگە چۈشمەڭلار، چۈنكى بۇ ئېمىتىدىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي! چۈنكى بۇ زېمىندا ئېغىر قىسىچىلىق
ئىشلارنىڭ ئاۋۋال يۈز بېرىشى مۇقەررەر. لېكىن بۇلار، زامان بولىدۇ ۋە [ئەرشتىكى] غەزەپ بۇ خەلقنىڭ ۋېشىغا چۈشىدۇ،
ئاخىرى يېتىپ كەلدى، دېگەنلىك ئەمەس. 10 ئاندىن ئۇ يەنە ئاخىرى يېتىپ كەلدى، دېگەنلىك ئەمەس. 10 ئاندىن ئۇ يەنە
مۇنداق دېدى: ـ بىر مىللەت يەنە بىر مىللەت بىلەن ئۇرۇشقا ئەللەرگە ئېلىپ كېتىلىدۇ، «يات ئەللەرنىڭ ۋاقتى» توشقۇچە،
چىقىدۇ، بىر پادىشاھلىق يەنە بىر پادىشاھلىق بىلەن ئۇرۇشقا يېرۇسالېم يات ئەللەرنىڭ ئاياغ ئاستىدا قالىدۇ. 25 ـ قۇياش،
چىقىدۇ. 11 جاي-جايلاردا شىددەتلىك يەر تەۋرەشلەر، ئاي، يۇلتۇزلاردىمۇ ئالامەتلەر بولىدۇ، يەر يۈزىدىكى ئەللەر
ئاچارچىلىقلار ۋە ۋابالار بولىدۇ، [يەر يۈزىدە] ۋەھشەتلەر ئارىسىدا دېڭىز-ئوكيانلارنىڭ گۈلدۈرلىشىدىن ۋە دولقۇنلارنىڭ
ۋە ئاسماندا ھەيۋەتلىك ئالامەتلەر كۆرۈنىدۇ. 12 بىراق بۇ داۋالغۇشلىرىدىن پارا كەندىچىلىك بولىدۇ. 26 ئادەملەر قورقۇپ،
ھەربىر ۋەقەلەر يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى، كىشىلەر سىلەرگە يەر يۈزىنگە كېلىدىغان ئاپەتلەرنى ۋەھىمە ئىچىدە كۈتۈپ ئەس-
قول سېلىپ تۇتقۇن قىلىدۇ ۋە سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلىپ، ھوشىنى يوقىتىدۇ، چۈنكى ئاسماندىكى كۈچلەر لەرزىگە كېلىدۇ.
سىلەرنى سىناگوگلارنىڭ سوراقلىرىغا تاپشۇرىدۇ، زىندانلارغا 27 ئاندىن كىشىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ كۈچ-قۇدرەت ۋە ئۇلۇغ
تاشلايدۇ، ئۇلار مېنىڭ نامىم تۈپەيلىدىن سىلەرنى پادىشاھ ۋە شان-شەرەپ بىلەن بىر بۇلۇت ئىچىدە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرىدۇ.
ھۆكۈمدارلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارىدۇ، 13 ۋە بۇنىڭ بىلەن 28 لېكىن بۇ ئالامەتلەر كۆرۈنۈشكە باشلىغاندا، قەددىڭلارنى
[ئۇلارنىڭ ئالدىدا] گۈۋاھلىق بېرىش پۇرسىتىڭلار چىقىدۇ. رۇسلاپ بېشىڭلارنى كۆتۈرۈڭلار، چۈنكى بۇ سىلەرنى ئازاد
14 ئۇنىڭ ئۈچۈن ئەرزگە قانداق جاۋاب بېرىش توغرىسىدا قىلىشتىكى نىجات يېقىنلاشتى، دېگەنلىكتۇر. 29 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق
ئالدىنئالا ھېچ ئويلانماسلىققا قەلبىڭلاردا قەتئىي نىيەت قىلىڭلار. بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى: ـ ئەنجۈر دەرىخى ۋە باشقا
15 چۈنكى مەن سىلەرگە بارلىق دۈشمەنلىرىڭلار رەددىيە بارلىق دەرەخلەرگە قاراڭلار. 30 ئۇلارنىڭ يېگىدىن بىخلانغاندا
ۋە رەت قىلالمىغۇدەك پاساھەتلىك تىل ۋە دانىشمەنلىك ئۇلارغا قاراپ، ئۆزۈڭلار يازنىڭ يېتىپ كېلىشىگە ئاز قالغانلىقىنى
ئاتا قىلىمەن. 16 ھەتتا ئاتا-ئانا، ئاكا-ئۇكا، ئۇرۇق-تۇغقان بىلىسىلەر. 31 شۇنىڭدەك، بايا دېيىلگەن ئالامەتلەرنىڭ يۈز
ۋە يار-بۇرادەرلىرىڭلارمۇ سىلەرگە خائىنلىق قىلىپ تۇتۇپ بېرىۋاتقانلىقىنى كۆرگىنىڭلاردا، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ
بېرىدۇ ۋە ئۇلار ئاراڭلاردىكى بەزىلىرىڭلارنى ئۆلتۈرىدۇ. يېقىن قالغانلىقىنى بىلىڭلار. 32 مەن سىلەرگە بەرھەق شۇنى
17 سىلەر مېنىڭ نامىم تۈپەيلىدىن ھەممە ئادەمنىڭ نەپرىتىگە ئېيتىپ قويايىكى، بۇ ئالامەتلەرنىڭ ھەممىسى ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي
ئۇچرايسىلەر. 18 ھالبۇكى، بېشىڭلاردىكى بىر تال چاچمۇ ھالاك تۇرۇپ، بۇ دەۋر ئۆتمەيدۇ. 33 ئاسمان-زېمىن يوقىلىدۇ، بىراق
بولمايدۇ! 19 سەۋر-چىداملىق بولغىنىڭلاردا، جېنىڭلارغا ئىگە مېنىڭ سۆزلىرىم ھەرگىز يوقالمايدۇ. 34 ـ لېكىن ئۆزۈڭلارغا
بولالايسىلەر. 20 ـ لېكىن يېرۇسالېمنىڭ [دۈشمەن] قوشۇنلىرى ئاگاھ بولۇڭلاركى، كۆڭۈللىرىڭلار ئەيش-ئىشرەت، مەيخورلۇق

ۋە تىركىچىلىكىنىڭ غەم-ئەندىشىلىرى بىلەن بىخۇدلاشمىسۇن، شۇ
كۈنى ئۈستۈڭلارغا تۇيۇقسىز چۈشمىسۇن. 35 چۈنكى ئۇ گويا
تۇزاقتەك بارلىق يەر يۈزىدە ھەربىر تۇرۇۋاتقانلارنىڭ ۋېشىغا
چۈشىدۇ. 36 شۇڭا ھەرقانداق ۋاقىتلاردا ھوشيار بولۇڭلار، يۈز
بېرىش ئالدىدا تۇرۇۋاتقان بۇ ئىشلاردىن تۇزۇڭلارنى قاچۇرۇپ
ئىنسانئوغلى ئالدىدا ھازىر بولۇپ تۇرۇشقا لايىق ھېسابلىنىش
ئۈچۈن ھەردائىم دۇئا قىلىڭلار، ـ دېدى. 37 ئەمدى ئۇ
كۈندۈزلىرى ئىبادەتخانىدا تەلىم بېرەتتى، ئاخشاملىرى شەھەردىن
چىقىپ، كېچىنى زەيتۇن تېغى دەپ ئاتالغان تاغدا ئۆتكۈزەتتى.
38 ۋە بارلىق خەلق ئۇنىڭ تەلىمىنى ئاڭلىغىلى تاڭ سەھەردە
ئىبادەتخانىغا كىرىپ، ئۇنىڭ يېنىغا كېلەتتى.

22 ئەمدى پېتىر نان ھېيتى («ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى»
دەپمۇ ئاتىلىدۇ) يېقىنلىشىپ قالغانىدى. 2 باش كاھىنلار ۋە
تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى مەھكۇم قىلىشقا ئامال
ئىزدەپ يۈرەتتى؛ چۈمكى ئۇلار خەلقتىن قورقاتتى. 3 شۇ
پەيتتە ئون ئىككىيلەندىن بىرى بولغان، ئىشقاريوت دەپ
ئاتالغان يەھۇدانىڭ كۆڭلىگە شەيتان كىردى. 4 ئۇ بېرىپ
باش كاھىنلار ۋە ئىبادەتخانا پاسبان بەگلىرى بىلەن ئەيسانى
قانداق قىلىپ ئۇلارغا تۇتۇپ بېرىش ئۈستىدە مەسلىھەتلەشتى.
5 ئۇلار ئىنتايىن خۇش بولۇپ، يەھۇداغا پۇل بېرىشكە كېلىشتى.
6 يەھۇدا ماقۇل بولۇپ، ئۇنى خالايىقتىن ئايرىم قالغاندا ئۇلارغا
تۇتۇپ بېرىشكە مۇۋاپىق پۇرسەت ئىزدەشكە كىرىشتى. 7 ئەمدى
پېتىر نان ھېيتىنىڭ [بىرىنچى] كۈنى يېتىپ كەلگەندى. شۇ
كۈنى «ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى»غا ئاتاپ قۇربانلىق [قوزا]
سويۇلاتتى. 8 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا پېترۇس بىلەن يۇھاننانىغا:
ـ بېرىپ بىزگە ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ [قوزىسىنى] بىرگە
يېگىلى تەييارلا ڭلار، ـ دەپ ئۇلارنى ئەۋەتتى. 9 ـ قەيەردە
تەييارلىشىمىزنى خالايسەن؟ ـ دەپ سوردى ئۇلار. 10 ئۇ
ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ شەھەرگە كىرسەڭلار، مانا ئۇ يەردە
كوزىدا سۇ كۆتۈرۈۋاتقان بىر ئەر كىشى سىلەرگە ئۇچرايدۇ.
ئۇنىڭ كەينىدىن مېڭىپ ئۇ كىرگەن ئۆيگە كىرىڭلار. 11 ۋە
ئۆي ئىگىسىگە: «ئۇستاز: ـ مۇخلىسلىرىم بىلەن ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتىنىڭ تامىقىنى يەيدىغان مېھمانخانا ئۆي قەيەردە؟ـ دەپ
سوراۋاتىدۇ» دەڭلار. 12 ئۇ سىلەرنى باشلاپ ئۈستۈنكى
قەۋەتتىكى رەتلەنگەن سەرەمجانلاشتۇرۇلغان چوڭ بىر ئېغىز
ئۆينى كۆرسىتىدۇ. مانا شۇ يەردە تەييارلىق قىلىپ تۇرۇڭلار.
13 شۇنىڭ بىلەن ئىككىسى بېرىۋىدى، ھەممە ئىشلار ئۇنىڭ
ئېيتقىنىدەك بولۇپ چىقتى. ئۇلار شۇ يەردە ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتىنىڭ تامىقىنى تەييارلاشتى. 14 ئەمدى ۋاقتى-سائىتى
كەلگەندە، ئەيسا داستىخاندا ئولتۇردى؛ ئون ئىككى روسۇل
ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئولتۇرۇشتى. 15 ئاندىن ئۇ ئۇلارغا: ـ مەن
ئازاب چېكىشتىن ئىلگىرى، سىلەر بىلەن ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتىنىڭ بۇ تامىقىغا ھەمداستىخان بولۇشقا تولىمۇ ئىنتىزار بولۇپ
كەلگەندىم. 16 چۈنكى سىلەرگە ئېيتايكى، بۇ ھېيت زىياپىتىنىڭ
[ئەھمىيىتى] خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ئەمەلگە ئاشۇرۇلمىغۇچە،
مەن بۇنىڭدىن قايتا يېمەيمەن، ـ دېدى. 17 ئاندىن ئۇ بىر جامنى
قولىغا ئېلىپ، تەشەككۈر ئېيتتى ۋە مۇخلىسلىرىغا: ـ بۇنى ئېلىپ
ئارا ڭلاردا تەقسىم قىلىپ [ئىچىڭلار]. 18 چۈنكى شۇنى ئېيتايكى،
مۇندىن كېيىن خۇدانىڭ پادىشاھلىقى كەلمىگۈچە، ھەرگىز
ئۈزۈم شەربىتىدىن قەتئىي ئىچمەيمەن، ـ دېدى. 19 ئاندىن ئۇ
بىر تال نانىنى قولىغا ئېلىپ، خۇداغا تەشەككۈر ئېيتتى ۋە ئۇنى
ئوشتۇپ، ئۇلارغا ئۈلەشتۇرۇپ بېرىپ: ـ بۇ مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن
پىدا بولىدىغان تېنىمدۇر. مېنى ئەسلەپ تۇرۇش ئۈچۈن بۇنىڭدىن
يەڭلار، ـ دېدى. 20 ئۇ شۇنىڭدەك تاماقتىن كېيىنكى جامنى
قولىغا ئېلىپ مۇنداق دېدى: ـ بۇ جامدىكى شاراب مېنىڭ
سىلەر ئۈچۈن تۆكۈلىدىغان قېنىمدا بولغان يېڭى ئەھدىدۇر.
21 لېكىن مانا، مېنى ئۆتۈپ بەرگۈچىنىڭ قولى مېنىڭ بىلەن بىر
داستىخاندىدۇر. 22 ۋە ئىنسانئوغلى دەرۋەقە ئۆزى توغرىسىدا
بېكىتىلگەندەك [ئالەمدىن] كېتىدۇ؛ بىراق ئىنسانئوغلىنىڭ
ئۆتۈپ بېرىلىشىگە ۋاستىچى بولغان ئادەمنىڭ ھالىغا ۋاي!
23 ئاندىن مۇخلىسلار بىر-بىرىدىن: ـ ئارىمىزدا زادى كىم
مۇشۇنداق ئىشنى قىلىشى مۇمكىن؟ ـ دەپ مۇنازىرىگە چۈشۈپ
كېتىشتى. 24 ئەمدى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قايسىمىز ئەڭ ئۇلۇغ
سانىلىشىمىز كېرەك دېگەن تالاش-تارتىش پەيدا بولدى. 25 ئۇ
ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ ئەللەردىكى پادىشاھلار قول ئاستىدىكى
خەلق ئۈستىدىن بۇيرۇقۇزۇلىق قىلىپ ئىدارە قىلىدۇ، ئۇلارنىڭ

ئۇستىدىكى هوقۇقدارلىرى «خەلقپەرۋەر» دەپ ئاتىلىدۇ.
26 بىراق سىلەر شۇنداق بولماڭلار، بەلكى ئاراڭلاردىكى
ئەڭ مەرتىۋىلىكى ئۆزىنى ئەڭ كىچىكىدەك ھېسابلىسۇن ۋە
يېتەكچى بولغانلار [ھەممەيلەنگە] خىزمەتكاردەك بولسۇن.
27 كىم مەرتىۋىلىك، داستىخاندا ئولتۇرغانمۇ ياكى داستىخاندىكى
كۆتكۈچىمۇ؟ داستىخاندا ئولتۇرغىنى ئەمەسمۇ؟ بىراق مەن بولسام
ئاراڭلاردا خىزمىتىڭلاردا بولغۇچى كۆتكۈچىدەكتۇرمەن.
28 سىلەر بولساڭلار، ۋېشىمغا سىناقلار كەلگەندە باشتىن-ئاخىر
مەن بىلەن بىللە ھەمراھ بولغانسىلەر. 29 ۋە خۇددى ئاتام ماڭا
پادىشاھلىق ھوقۇقى بېكىتكەندەك، مەن سىلەرگىمۇ شۇنداق
بېكىتىمەن. 30 شۇنىڭ بىلەن سىلەر مېنىڭ پادىشاھلىقىمدا مەن
بىلەن بىر داستىخاندا يەپ-ئىچىسىلەر ۋە تەختىلەردە ئولتۇرۇپ،
ئىسرائىلنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسى ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىسىلەر.
31 رەب يەنە [پېترۇسقا]: ـ «ئەي سىمون، سىمون! مانا، شەيتان
ھەممىڭلارنى خۇددى بۇغداي تاسقىغاندەك تاسقاپ سىناشنى
تىلىگەن. 32 لېكىن ئېتىقادىڭ يوقىمىسۇن دەپ ساڭا دۇئا
قىلدىم. ئەمدى سەن توۋا قىلىپ تۆز يولىغا قايتقاندىن كېيىن،
قېرىنداشلىرىڭنى مۇستەھكەملىگىن» ـ دېدى. 33 ـ ئى رەب، ـ
دېدى پېترۇس، ـ مەن سەن بىلەن بىللە زىندانغا تاشلىنىپ، بىللە
ئۆلۈمگە بېرىشقا تەييارمەن! 34 ئۇ ئۇنىڭغا: ـ ئى پېترۇس، ساڭا
ئېيتايىكى، بۈگۈن خوراز چىللىغۇچە، سەن «ئۇنى تونۇمايمەن»
دەپ مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن، دېدى. 35 ئاندىن، ئۇ
ئۆلاردىن: ـ سىلەرنى ھەمىيانسىز، خۇرجۇنسىز ۋە كەشسىز
[سەپەرگە] ئەۋەتكىنىمدە سىلەرنىڭ بىرەر نەرسەڭلار كەم
بولۇپ قالغانمۇ؟ ـ دەپ سوردى. ئۆلار: ـ ياق، دېدى.
36 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆلارغا: ـ لېكىن ھازىر ھەر كىمنىڭ
ھەمىيانى بولسا، ئۇنى ئالسۇن؛ شۇنداق ھەم خۇرجۇنى بولسا،
ئۇنى ئالسۇن ۋە بىر كىمنىڭ قىلىچى بولمىسا، چاپىننىنى سېتىپ
بىردىن قىلىچ ئالسۇن. 37 چۈنكى مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتايىكى،
[مۇقەددەس يازمىلاردا]: «ئۇ جىنايەتچىلەر قاتارىدا سانىلىدۇ»
دەپ پۈتۈلگەن سۆز مەندە چوقۇم ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. چۈنكى
مېنىڭ توغرامدىكى بارلىق ئىشلار تولۇق ئەمەلگە ئاشماي
قالمايدۇ ـ دېدى. 38 ـ ئى رەب، قارىغىن، بۇ يەردە ئىككى
قىلىچ بار ئىكەن، دېدى ئۆلار. ـ بولدى، يېتىدۇ! ـ دېدى ئۇ
ئۆلارغا. 39 ئاندىن ئۇ چىقىپ، ئادىتى بويىچە زەيتۇن تېغىغا
يول ئالدى؛ ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى ئۇنىڭغا ئەگىشىپ باردى.
40 ئۇ يەرگە يېتىپ بارغاندا ئۇ ئۆلارغا: ـ ئازدۇرۇلماسلىقىڭلار
ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار، ـ دېدى. 41 ئاندىن، ئۆلاردىن بىر
تاش ئېتىمچە نېرىراق بېرىپ، تىزلىنىپ تۇرۇپ: 42 ـ ئى ئاتا،
خالىساڭ، بۇ قەدەھنى مەندىن ئېلىپ كەتكەيسەن. لېكىن مېنىڭ
ئەمەس، بەلكى سېنىڭ ئىرادەڭ ئادا قىلىنسۇن ـ دەپ دۇئا
قىلدى؛ 43 ۋە ئاسماندىن بىر پەرىشتە ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ ئۇنى
قۇۋۋەتلەندۈردى. 44 ئۇ قاتتىق ئازابتا تولغىنىپ تېخىمۇ ئىخلاسلىق
بىلەن دۇئا قىلىۋەردى. بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ تەرلىرى يەرگە
تۆكۈلگەن قان تامچىلىرىدەك چۈشۈشكە باشلىدى. 45 ئاندىن
دۇئاسىنى تۈگىتىپ، ئورنىدىن تۇرۇپ، مۇخلىسلىرىنىڭ يېنىغا
كەلدى. ئۆلارنىڭ غەمگە چۆكۈپ ھالسىزلىنىپ مۈگدەپ
قالغانلىقىنى كۆرۈۋىدى، ئۆلارغا: 46 ـ ئۇخلاپ قالغىنىڭلار
نېمىسى؟ ئازدۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن قوپۇپ دۇئا قىلىڭلار،
ـ دېدى. 47 ئۇنىڭ سۆزى تېخى ئاياغلاشماستىلا، بىر توپ
ئادەملەر پەيدا بولدى. ئۆلارنى باشلاپ كەلگۈچى ئون
ئىككەيلەندىن بىرى بولغان يەھۇدا دېگەن كىشى ئىدى؛ ئۇ
ئەيسانىڭ [سالام بېرىپ] سۆيگىلى قېشىغا باردى. 48 ئەيسا
ئۇنىڭغا: ـ ئەي يەھۇدا، بىر سۆيۈش بىلەن ئىنسانئوغلىنى ئۇتۇپ
بېرەرسەنمۇ؟ ـ دېدى. 49 ۋە ئەيسانىڭ ئەتراپىدىكىلەر نېمە
ئىش يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىلىپ يېتىپ: ـ ئى رەب، قىلىچ
بىلەن ئۇرايلىمۇ؟ ـ دېدى. 50 ۋە ئۆلاردىن بىرى [قىلىچىنى
كۆتۈرۈپ]، باش كاھىننىڭ چاكىرىغا ئۇرۇپ، ئوڭ قۇلىقىنى
شىلىۋەتتى. 51 بىراق ئەيسا بۇنىڭغا جاۋابەن: ـ بولدى، توختا! ـ
دېدى؛ ئۇ قولىنى ئۇزىتىپ قۇلىقىغا تەگكۈزۈپ، ئۇنى ساقايتتى.
52 ئەيسا ئۆزىنى ئۇتقىلى كەلگەن باش كاھىنلار، پاسبان
بەگلىرى ۋە ئاقساقاللارغا قاراپ: ـ بىر قاراقچىنى ئۇتىدىغاندەك
قىلىچ-توقماقلارنى كۆتۈرۈپ كەپسىلەرغۇ؟ 53 ئىبادەتخانىدا ھەر
كۈنى سىلەر بىلەن بىللە ئىدىم، سىلەر قول سالمىدىڭلار. ھازىر بۇ
سىلەرگە تەۋە بولغان ۋاقىت-سائەتتۇر ۋە قاراڭغۇلۇقنىڭ ھۆكۈم
سۈرۈشىدۇر ـ دېدى. 54 ئۆلار ئەيسانى تۇتۇۋېلىپ، باش

كاهننىڭ تۆيگە ئېلىپ كېلىشتى. پېترۇس يىراقتىن ئەگىشىپ
ماكېدى. 55 ئەمدى ئۇلار هويلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئوت يېقىپ
چۈرىسىدە [ئىسسىنىپ] ئولتۇرغاندا، پېترۇس ئۇلارنىڭ ئارىسىغا
كىرىپ ئولتۇردى. 56 ئاندىن ئوتنىڭ نۇرىدا ئۇنىڭ ئولتۇرغىنىنى
كۆرگەن بىر دېدەك ئۇنىڭغا تىكلىپ قاراپ تۇرۇپ: ــ بۇ ئادەممۇ
ئەيسا بىلەن بىللە ئىدى، ــ دېدى. 57 لېكىن ئۇ تېنىپ: ــ ئەي
خوتۇن، ئۇنى تونۇمايمەن! ــ دېدى. 58 ئاندىن ئۇزۇن ئۆتمەي،
يەنە بىرەيلەن ئۇنى كۆرۈپ: ــ سەنمۇ ئۇلاردىن ئىكەنسەن، ــ
دېدى. لېكىن پېترۇس: ــ ئەي بۇرادەر، ئۇنداق ئەمەسمەن!
ــ دېدى. 59 ئاندىن بىر سائەتچە ئۆتكەندە باشقا بىرەيلەن:
ــ دەرهەققەت، بۇ هەم ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئىدى؛ چۈنكى ئۇمۇ
گالىلىيەلىكتۇر، ــ دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى. 60 لېكىن پېترۇس: ــ
هەي بۇرادەر، نېمە دەۋاتقىنىڭنى بىلمەيمەن! ــ دېدى. ۋە ئۇنىڭ
سۆزى ئاياغلاشماستىلا، خوراز چىللىدى. 61 ئەمدى رەب
كەينىگە بۇرۇلۇپ، پېترۇسقا تىكلىپ قاراپ قويدى. شۇنىڭ
بىلەن پېترۇس رەبنىڭ سۆزىنى، يەنى: «بۈگۈن خوراز چىللاشتىن
ئىلگىرى سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن» دېگەنلىكىنى يادىغا
كەلتۈردى. 62 ۋە ئۇ تاشقىرىغا چىقىپ قاتتىق يىغلاپ كەتتى.
63 ئەمدى ئەيسانى تۇتۇپ تۇرۇۋاتقانلار ئۇنى مەسخىرە قىلىشقا
ۋە ساۋاپ-دۇمبىلاشقا باشلىدى؛ 64 ئۇنىڭ كۆزلىرىنى تېڭىپ
ئۇنىڭدىن: ــ سېنى ئۇرغان كىمدۇ؟ قېنى، بېشارەت بەرگىن! ــ
دەپ سوراشتى 65 ۋە ئۇنىڭغا بۇنىڭدىن باشقا يەنە نۇرغۇن
هاقارەتلەرنى ياغدۇردى. 66 تاڭ ئاتقاندا، خەلق ئاقساقاللىرى،
يەنى باش كاهنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى يىغىلىشتى. ئۇلار
ئۇنى ئۆز كېڭىشمىسىگە ئېلىپ بېرىپ 67 ئۇنىڭدىن: ــ ئېيتە، سەن
مەسىهمۇ؟ ــ دەپ سوراشتى. ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن: ــ سىلەرگە
ئېيتسامۇ، قەتئىي ئىشەنمەيسىلەر. 68 سىلەردىن بىرەر سوئال
سورىسام، هېچ جاۋاب بەرمەيسىلەر. 69 لېكىن بۇ ۋاقىتتىن
باشلاپ ئىنسانئوغلى هەممىگە قادىرنىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرىدۇ، ــ
دېدى. 70 ــ ئۇنداقتا، سەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنسەن-دە؟
ــ دېيىشتى ئۇلار. ئۇ: ــ دېگىنىڭلاردەك مەن شۇدۇرمەن! ــ
دەپ جاۋاب بەردى. 71 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار: ــ ئەمدى باشقا
گۇۋاهچىلىقنىڭ بىزگە نېمە هاجىتى؟ چۈنكى ئۆزىمىز ئۇنىڭ ئۆز
ئاغزىدىن چىققىنىنى ئاڭلىدۇق! ــ دېيىشتى.

23 ئاندىن [كېڭەشمىدىكىلەرنىڭ] هەممىسى ئورنىدىن
تۇرۇشۇپ، ئۇنى [ۋالىي] پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى.
2 ئۇ يەردە ئۇلار ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ: ــ ئۆزىنى
مەسىھ، يەنى پادىشاه دەپ ئاتىۋېلىپ، خەلقىمىزنى ئازدۇرۇپ
ۋە قۇترىتىپ، قەيسەرگە باج-سېلىق تاپشۇرۇشنى توسقان بۇ
ئادەمنى بايقاپ ئۇنى تۇتتۇق، ــ دېيىشتى. 3 پىلاتۇس ئۇنىڭدىن: ــ
سەن يەهۇدىيلارنىڭ پادىشاهىمۇسەن؟ ــ دەپ سوردى. ئۇ: ــ
ئېيتقىنىڭدەك، ــ دەپ جاۋاب بەردى. 4 ئاندىن پىلاتۇس باش
كاهنلار بىلەن كۆپچىلىككە: ــ بۇ ئادەمدىن بىرەر شىكايەت
قىلغۇدەك ئىشنى تاپالمىدىم، ــ دېدى. 5 لېكىن ئۇلار تېخىمۇ
قەتئىي هالدا: ــ ئۇ گالىلىيەدىن تارتىپ تاكى بۇ يەرگىچە، پۈتكۈل
يەهۇدىيەدىمۇ تەلىم بېرىش بىلەن خەلقنى قۇترىتىدۇ. 6 پىلاتۇس
«گالىلىيە» دېگەن سۆزنى ئاڭلاپ: ــ بۇ كىشى گالىلىيەلىكمۇ؟
ــ دەپ سوردى 7 ۋە ئۇنىڭ هېرود [خاننىڭ] ئىدارە
قىلغان ئۆلكىدىن كەلگەنلىكىدىن خەۋەر تېپىپ، ئۇنى هېرودقا
يوللاپ بەردى (ئۇ كۈنلەردە هېرودمۇ يېرۇسالېمدا ئىدى).
8 هېرود ئەيسانى كۆرگەندە ئىنتايىن خۇشال بولدى. چۈنكى
ئۇ ئۇزۇندىن بېرى ئۇنىڭغا دائىر كۆپ ئىشلارنى ئاڭلاپ،
ئۇنىڭدىن بىر مۆجىزە كۆرۈش ئۈمىدىدە بولۇپ، ئۇنى كۆرۈش
پۇرسىتىنى ئىزدەۋاتاتتى. 9 ئۇ ئەيسادىن كۆپ سوئاللارنى
سوردى، لېكىن ئۇ هېرودقا بىر ئېغىزمۇ جاۋاب بەرمىدى.
10 باش كاهنلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى يېقىن تۇرۇپ ئۇنىڭ
ئۈستىدىن هە دەپ ئەرز-شىكايەت قىلىۋاتاتتى. 11 هېرود
خان ۋە ئۇنىڭ لەشكەرلىرى ئۇنى خارلاپ مەسخىرە قىلىشىپ،
ئۇنىڭغا شاهانە تون-كىيىم كىيدۈرۈپ، ئۇنى يەنە پىلاتۇسنىڭ
ئالدىغا قايتۇرۇپ يوللىدى. 12 مانا شۇ كۈندىن باشلاپ،
پىلاتۇس بىلەن هېرود دوست بولۇپ قالدى؛ چۈنكى ئىلگىرى
ئۇلار ئارىسىدا ئاداۋەت بولغانىدى. 13 ۋالىي پىلاتۇس باش
كاهنلارنى، [يەهۇدىي] هۆكۈمدارلارنى ۋە خالايىقنى يىغىپ،
14 ئۇلارغا: ــ سىلەر بۇ ئادەمنىڭ ئۈستىدىن «خەلقنى ئازدۇردۇ

ۋە قۇترىتىدۇ» دەپ شىكايەت قىلىپ ئۇنى ئالدىمغا تارتىپ
كەلدىكلار. مانا، مەن سىلەرنىڭ ئالدىكلاردا ئۇنى سوراق
قىلغنىم بىلەن، ئۇنىڭدىن سىلەر شىكايەت قىلغان جىنايەتلەردىن
بىرىنمۇ تاپالمىدىم. 15 ھېرودمۇ تاپمىدى؛ چۈنكى مەن سىلەرنى
ئۇنىڭ ئالدىغا ئەۋەتتىم. مانا، ئۇنىڭدا ئۆلۈمگە لايىق ھېچقانداق
جىنايەت يوق ئىكەن. 16 شۇڭا مەن ئۇنى جازالاپ، ئاندىن
قويۇپ بېرىمەن، ـ دېدى 17 (ئۇنىڭ ھەر قېتىملىق [ئۆتۈپ
كېتىش] ھېيتىدا، [يەھۇدىي] [مەھبۇسلاردىن] بىرىنى ئۇلارغا
قويۇپ بېرىش مەجبۇرىيىتى بار ئىدى). 18 لېكىن كۆپچىلىك
تەڭلا چۇقان سېلىشىپ: ـ بۇنى يوقىتىڭ! بىزگە باراببىاسنى
قويۇپ بېرىڭ! ـ دېيىشتى 19 (باراببىاس بولسا شەھەردە
توپىلاڭ كۆتۈرگەنلىكى ۋە قاتىللىق قىلغانلىقى ئۈچۈن زىندانغا
تاشلانغان مەھبۇس ئىدى). 20 شۇنىڭ بىلەن پىلاتۇس
ئەيسانى قويۇپ بېرىشنى خالاپ، كۆپچىلىككە يەنە سۆز قىلغىلى
تۇردى. 21 لېكىن ئۇلار جاۋابەن يەنە چۇقان سېلىشىپ:
ـ كېرىستىلىگىن، ئۇنى كېرىستىلىگىن! ـ دەپ ۋارقىراشتى.
22 [پىلاتۇس] ئۈچىنچى قېتىم ئۇلارغا: ـ نېمىشقا؟ ئۇ زادى نېمە
يامانلىق قىلغان؟ مەن ئۇنىڭدىن ئۆلۈمگە لايىق ھېچ جىنايەت
تاپالمىدىم. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن ئۇنى جازالاپ، قويۇپ بېرىمەن،
ـ دېدى. 23 بىراق ئۇلار يەنىلا ھە دەپ چوقان سېلىشىپ:
«ئۇ كېرىستىلەنسۇن!» دەپ تەلەپ قىلىپ چىڭ تۇرۇۋالدى.
ئۇلارنىڭ ھەمدە باش كاھىنلارنىڭ چۇقانلىرى ئاخىر كۈچلۈك
كەلدى. 24 پىلاتۇس ئۇلارنىڭ تەلىپى بويىچە ئادا قىلىنسۇن
دەپ ھۆكۈم چىقاردى. 25 ۋە ئۇلارنىڭ تىلىگىنىنى، يەنى
توپىلاڭ كۆتۈرۈش ۋە قاتىللىق ئۈچۈن زىندانغا تاشلانغانىنى
قويۇپ بېرىپ، ئەيسانى ئۇلارنىڭ خاھىشىغا تاپشۇرۇپ بەردى.
26 ۋە ئۇلار ئۇنى ئېلىپ كېتىۋاتقاندا، يولدا كۈرىنى شەھەرلىك
سىمون ئىسىملىك بىر كىشى سەھرادىن كېلىۋاتاتتى؛ ئۇلار
ئۇنى تۇتۇۋېلىپ، كېرىستنى ئۇنىڭغا كۆتۈرگۈزۈپ، ئەيسانىڭ
كەينىدىن ماڭدۇردى. 27 ئەيسانىڭ كەينىدە زور بىر توپ
خەلق، شۇنداقلا ئۇنىڭغا ئېچىنىپ يىغا-زار كۆتۈرۈشۈۋاتقان
ئاياللارمۇ ئەگىشىپ كېلىۋاتاتتى. 28 لېكىن ئەيسا كەينىگە
بۇرۇلۇپ ئۇلارغا: ـ ئەي يېرۇسالېمنىڭ قىزلىرى! مەن ئۈچۈن
يىغلىماڭلار، بەلكى ئۆزۈڭلار ۋە بالىلىرىڭلار ئۈچۈن يىغلاڭلار!
29 چۈنكى سىلەرگە شۇنداق ئېغىر كۈنلەر كېلىدۇكى، كىشىلەر:
«تۇغماسلار، بالا كۆتۈرمىگەن قورساقلار ۋە ئېمىتمىگەن
ئەمچەكلەر بەختلىكتۇر!» ـ دېيىشىدۇ. 30 شۇ چاغدا كىشىلەر
تاغلارغا: «ئۈستىمىزگە ئۆرۈل!»، دۆڭلۈكلەرگە: «ئۈستىمىزنى
ياپ!» دەپ ندا قىلىشىدۇ. 31 چۈنكى ئادەملەر ياپىيشىل
دەرەخكە شۇنداق ئىشلارنى قىلغان يەردە، قۇرۇپ كەتكەن
دەرەخكە نېمە ئىشلار بولار؟! ـ دېدى. 32 ئىككى جىنايەتچىمۇ
ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنغىلى ئۇنىڭ بىلەن تەڭ ئېلىپ كېلىنگەنىدى.
33 ۋە ئۇلار «باش سۆڭەك» دەپ ئاتالغان جايغا كەلگەندە، ئۇ
يەردە ئۇنى ۋە يەنە ئىككى جىنايەتچىنى، بىرىنى ئۇنىڭ ئوڭ يېنىدا
ۋە يەنە بىرىنى سول يېنىدا كېرىستكە تارتتى. 34 ئەيسا: ـ ئى ئاتا،
ئۇلارنى كەچۈرگىن، چۈنكى ئۇلار ئۆزىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى
بىلمەيدۇ، ـ دېدى. [لەشكەرلەر] چەك تاشلاپ، ئۇنىڭ
كىيىملىرىنى بۆلۈشۈۋالدى. 35 خالايىق قاراپ تۇراتتى، يەھۇدىي
ھۆكۈمدارلارمۇ يېنىدا تۇرۇپ ئۇنىڭغا دىمىغىنى قېقىپ مەسخىرە
قىلىپ: باشقىلارنى قۇتقۇزۇپتىكەن! ئەگەر ئۇ راستتىن خۇدانىڭ
مەسىھى، ئۇنىڭ تاللىۋالغىنى بولسا، ئۆزىنى قۇتقۇزۇپ باقسۇن!
ـ دېيىشتى. 36 لەشكەرلەرمۇ ئۇنى مەسخىرە قىلىشىپ، يېنىغا
بېرىپ ئۇنىڭغا سىركە تەڭلەپ: 37 ـ ئەگەر سەن يەھۇدىيلارنىڭ
پادىشاھى بولساڭ، ئۆزۈڭنى قۇتقۇزۇپ باق! ـ دېيىشتى.
38 ئۇنىڭ ئۈستىدىكى [تاختايغا] گېرىكچە، لاتىنچە ۋە ئىبرانىيچە
ھەرپلەر بىلەن: «بۇ كىشى يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىدۇر» دەپ
يېزىپ قويۇلغانىدى. 39 ئۇنىڭ بىلەن بىللە كېرىستكە تارتىلغان
ئىككى جىنايەتچىنىڭ بىرى ئۇنى ھاقارەتلەپ: ـ سەن مەسىھ
ئەمەسمىدىڭ؟ ئەمدى ئۆزۈڭنىمۇ، بىزنىمۇ قۇتقۇزە! ـ دېدى.
40 بىراق يەنە بىرى ئۇنىڭ گېپىگە تەنبىھ بېرىپ: سەن ئۆزۈڭ
ئوخشاش ھۆكۈمنىڭ تېگىدە تۇرۇپ خۇدادىن قورقامسەن؟
41 بىزنىڭ جازالىنىشىمىز ھەقلىق، چۈنكى ئۆز قىلمىشلىرىمىزنىڭ
تېگىشلىك جازاسىنى تارتىۋېتىق؛ لېكىن بۇ كىشى ھېچقانداق
ناتوغرا ئىش قىلمىغانغۇ! ـ دەپ جاۋاب بەردى. 42 ئاندىن،
ئۇ ئەيسىغا: ـ ئى رەب، پادىشاھلىقىڭ بىلەن كەلگىنىڭدە،
مېنى ياد قىلغىن، ـ دېدى. 43 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ بەرھەق، مەن

ساكا ئېيتايكى، بۇگۈن سەن مەن بىلەن بىللە جەننەتتە بولىسەن،
ـ دېدى. 44 ھازىر ئالتىنچى سائەت بولۇپ، پۈتۈن زېمىننى
توققۇزىنچى سائەتكىچە قاراڭغۇلۇق باستى. 45 قۇياش نۇرىنى
بەرمىدى ۋە ئىبادەتخانىنىڭ پەردىسى توساتتىن ئوتتۇرىسىدىن
يىرتىلىپ ئىككى پارچە بولۇپ كەتتى. 46 ئەيسا قاتتىق ئاۋاز بىلەن
ندا قىلغاندىن كېيىن: ـ ئى ئاتا! روھىمنى قولۇڭغا تاپشۇردۇم،
ـ دېدى-دە، تىنىقى توختاپ، جان ئۈزدى. 47 ئۇ يەردە
تۇرغان يۈزبېشى يۈز بەرگەن ئىشلارنى كۆرۈپ: ـ بۇ ئادەم
ھەققەتەن دۇرۇس ئادەم ئىكەن! ـ دەپ خۇدانى ئۇلۇغلىدى.
48 ۋە بۇ مەنزىرىنى كۆرۈشكە يىغىلغان بارلىق خەلق يۈز بەرگەن
ئىشلارنى كۆرۈپ كۆكرەكلىرىگە ئۇرۇپ ئۆيلىرىگە قايتىشتى.
49 ۋە ئۇنى تونۇيدىغان بارلىق كىشىلەر ۋە گالىلىيەدىن ئۇنىڭغا
ئەگىشىپ كەلگەن ئاياللار يىراقتا تۇرۇپ، بۇ ۋەقەلەرگە قاراپ
تۇردى. 50 ۋە مانا شۇ يەردە كېڭەشمىدىكىلەردىن يۈسۈپ
ئىسىملىك بىرى بار ئىدى. ئۇ ئۆزى ئاقكۆڭۈل ۋە ئادىل ئادەم
بولۇپ، ئۇلارنىڭ مەسلىھەتىگە ۋە قىلغىنىغا قوشۇلمىغانىدى.
ئۆزى يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئارىماتىيا دېگەن بىر شەھەردىن
بولۇپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى تەلەپ قىلىۋاتاتتى. 52 ئۇ
ئۆزى پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئەيسانىڭ جەسىتىنى بېرىشنى
تەلەپ قىلدى؛ 53 ۋە ئۇنى كېرىستىن چۈشۈرۈپ كاناپ بىلەن
كېپەنلەپ، قورام تاشتىن ئويۇپ ياسالغان، ھېچكىم قويۇلمىغان
بىر قەبرىگە دەپنە قىلدى. 54 بۇ «تەييارلىق كۈنى» بولۇپ،
شابات كۈنى يېقىنلاشىپ قالغانىدى. 55 ۋە ئۇنىڭ بىلەن
گالىلىيەدىن كەلگەن ئاياللار [يۈسۈپكە] ئەگىشىپ، قەبرىنى
ۋە ئۇنىڭ جەسىتىنىڭ قانداق قويۇلغىنىنى كۆردى. 56 ئاندىن
يېنىپ بېرىپ ئەتىرلەر ۋە خۇش پۇراقلىق بۇيۇملارنى تەييار
قىلدى ۋە [تەۋراتتىكى] ئەمر بويىچە شابات كۈنى ئارام ئېلىشتى.

24 ئەمدى ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنىدە تاڭ يۇراي
دەپ قالغاندا، ئاياللار ئۆزلىرى تەييارلىغان ئەتىرلەرنى ئېلىپ،
قەبرىگە كەلدى. 2 ئۇلار قەبرىنىڭ ئاغزىدىكى تاشنىڭ
دومىلىتىۋېتىلگەنلىكىنى كۆردى؛ 3 ۋە قەبرىگە كىرىپ قارىۋىدى،
رەب ئەيسانىڭ جەسىتى يوق تۇراتتى. 4 ۋە شۇنداق بولدىكى،
ئۇلار بۇنىڭدىن پاتىپاراق بولۇپ تۇرغاندا، مانا، نۇر چاقناپ
تۇرىدىغان كىيىملەرنى كىيگەن ئىككى زات ئۇلارنىڭ يېنىدا
تۇيۇقسىز پەيدا بولدى. 5 ئاياللار قاتتىق ۋەھىمگە چۈشۈپ،
يۈزلىرىنى يەرگە يېقىشتى. ئىككى زات ئۇلارغا: ـ نېمە ئۈچۈن
تىرىك بولغۇچىنى ئۆلگەنلەرنىڭ ئارىسىدىن ئىزدەيسىلەر؟ 6 ئۇ بۇ
يەردە ئەمەس، بەلكى ئۇ تىرىلدى! ئۇ تېخى گالىلىيەدە تۇرغان
ۋاقتىدا، ئۇنىڭ سىلەرگە نېمىنى ئېيتقانىنى، يەنى: «ئىنسانئوغلىنىڭ
گۇناھكار ئادەملەرنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلۇپ، كرىستلىنىپ،
ئۈچىنچى كۈنى قايتا تىرىلىشى مۇقەررەردۇر» دېگەنلىرىنى
ئەسلەپ بېقىڭلار! ـ دېدى. 8 ۋە ئۇلار ئۇنىڭ [دەل]
شۇنداق دېگىنىنى ئېسىگە ئېلىشتى؛ 9 ۋە قەبرىدىن قايتىپ،
بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ئون بىرەيلەنگە، شۇنداقلا قالغان
مۇخلىسلارنىڭ ھەممىسىگە يەتكۈزدى. 10 روسۇللارغا بۇ
ئىشلارنى يەتكۈزگۈچىلەر بولسا ماگدالىق مەريەم، يوئاننا
ۋە ياقۇپنىڭ ئانىسى مەريەم ھەمدە ئۇلار بىلەن بىللە بولغان
باشقا ئاياللار ئىدى. 11 لېكىن [ئاياللارنىڭ بۇ ئېيتقانلىرى]
ئۇلارغا ئەپسانىدەك بىلىندى، ئۇلار ئۇلارنىڭ سۆزلىرىگە
ئىشەنمىدى. 12 بىراق پېترۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، قەبرىگە
يۈگۈرۈپ باردى. ئۇ ئېگىلىپ قەبرە ئىچىگە قارىۋىدى، يالغۇز
كاناپ كېپەنلىكىنىڭ تىلىم-تىلىم پارچىلىرىنى كۆرۈپ، يۈز
بەرگەن ئىشلارغا تەئەججۈپلىنىپ ئۆيگە قايتىپ كەتتى. 13 ۋە
مانا، شۇ كۈندە ئۇلاردىن ئىككىيلەن يېرۇسالېمدىن ئون بىر چاقىرىم
يىراقلىقتىكى ئېمايۇس دېگەن كەنتكە كېتىپ باراتتى. 14 ئۇلار
يۈز بەرگەن بارلىق ئىشلار توغرىسىدا سۆزلىشىپ كېتىۋاتاتتى.
15 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۇلار سۆزلىشىپ-مۇلاھىزىلىشىپ
كېتىۋاتقاندا، مانا ئەيسا ئۆزى ئۇلارغا يېقىنلاشىپ كېلىپ،
ئۇلار بىلەن بىللە ماگدى؛ 16 لېكىن ئۇلارنىڭ كۆزلىرى
ئۇنى تونۇشتىن توتۇلدى. 17 ئۇ ئۇلاردىن: ـ كېتىۋېتىپ نېمە
ئىشلار توغرۇلۇق مۇنازىرە قىلىشۋاتىسىلەر؟ ـ دەپ سوردى.
ئۇلار قايغۇلۇق قىياپەتتە توختاپ، 18 ئۇلاردىن كلىيوپاس
ئىسىملىك بىرى جاۋاب بېرىپ: ـ يېرۇسالېمدا تۇرۇپمۇ، مۇشۇ
كۈنلەردە شۇ يەردە يۈز بەرگەن ۋەقەلەردىن بىردىنبىر خەۋەر
تاپمىغان مۇساپىر سەن ئوخشىمامسەن؟! ـ دېدى. 19 ۋە

تۇ تۇلاردىن: ـ نېمە ۋەقەلەر بولدى؟ ـ دەپ سوردى. 33 ۋە تۇلار شۇ هامان تۇرۇپ يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى.
«ناسارەتلىك ئەيساغا مۇناسىۋەتلىك ۋەقەلەر!» ـ دېدى تۇلار، تۇلار ئىككىسى ئون بىرەيلەن بىلەن تۇلارنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ
ـ «تۇ تۇزى خۇدانىڭ ئالدىدىمۇ، بارلىق خەلقنىڭ ئالدىدىمۇ بىر يەرگە يىغىلىپ تۇرغىنىنىڭ ئۈستىگىلا چۈشتى، تۇلار:
ئەمەلدە ۋە سۆزدە قۇدرەتلىك بىر پەيغەمبەر بولۇپ، 20 باش «رەب راستتىن تىرىلىپتۇ. تۇ سىمونغا كۆرۈنۈپتۇ!» دېيىشۋاتاتتى.
كاھىنلار ۋە ھۆكۈمدارلىرىمىز تۇنى تۇلۇم ھۆكۈمگە تاپشۇرۇپ، 35 شۇنىڭ بىلەن تۇلار ئىككىيلەنمۇ يولدا يۈز بەرگەن ئىشلارنى
كېرىستىلەتتى. 21 بىز ئەسلىدە تۇنى ئىسرائىلغا ھەججەمەت بولۇپ ۋە تۇ نانىنى ئوشتۇۋاتقاندا تۇنىڭ تۇزلىرىگە قانداق تونۇلغىنىنى
ئازاد قىلىدىغان زات ئىكەن، دەپ تۇمىد قىلغانىدۇق. لېكىن كۆزىچىلىككە سۆزلەپ بەردى. 36 ۋە تۇلار بۇ ئىشلار
ئىشلار شۇنداق بولدى، ھازىر بۇ ۋەقەلەر يۈز بەرگىنىگە ئۈستىدە سۆزلىشىۋاتقاندا، [ئەيسا] تۇزى توساتتىن تۇلارنىڭ
تۇچىنچى كۈن بولدى؛ 22 يەنە كېلىپ، ئارىمىزدىكى بىرنەچچە ئوتتۇرىسىدا پەيدا بولۇپ: ـ سىلەرگە ئامان-خاتىرجەملىك
ئايال ھەم بىزنى ھاڭ-تاڭ قالدۇرۇۋەتتى. چۈنكى تۇلار بۇگۈن بولغاي! ـ دېدى. 37 تۇلار بىرەر روھنى تۇچراتتۇقمۇ نېمە، دەپ
تاڭ سەھەردە قەبرىگە بېرىپتىكەن، 23 تۇنىڭ جەسىتىنى تاپالماي خىيال قىلىپ، ئالاقزادە بولۇشۇپ ۋەھىمگە چۈشتى. 38 تۇ
قايتىپ كېلىپ: «بىزگە بىرنەچچە پەرىشتە غايىبانە كۆرۈنۈشتە تۇلارغا: ـ نېمىگە شۇنچە ئالاقزادە بولۇپ كەتتىڭلار؟ نېمىشقا
ئايان بولۇپ، «تۇ تىرىك!» دېدى» دەپ ئېيتىپتۇ. 24 بۇنىڭ قەلبىڭلاردا شەك-گۇمان چىقىپ تۇرىدۇ؟ 39 قوللىرىمغا ۋە
بىلەن ئارىمىزدىن بىرنەچچەيلەن قەبرىگە بېرىپ، ئەھۋالنىڭ دەل پۇتلىرىمغا قاراپ بېقىڭلار! مېنىڭ تۇزۇم ئىكەنلىكىمنى بىلىڭلار!
ئايالىلارنىڭ ئېيتقىنىدەك ئىكەنلىكىنى بايقاپتۇ. لېكىن تۇنى تۇلارمۇ مېنى تۇتۇپ كۆرۈڭلار، روھنىڭ ئەت بىلەن سۆڭىكى يوق،
كۆرمەپتۇ». 25 ئەيسا تۇلارغا: ـ ئەي نادانلار، پەيغەمبەرلەرنىڭ لېكىن مەندە بارلىقىنى كۆرىسىلەر، ـ دېدى. 40 ۋە شۇنداق
ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسگە ئىشىنىشكە قەلبى گاللار! 26 مەسىھنىڭ دېگەچ تۇلارغا پۇت-قولىنى كۆرسەتتى. 41 تۇلار خۇشلۇقتىن
تۇزىگە خاس شان-شەرىپىگە كىرىشتىن بۇرۇن، مۇشۇ جاپا- [كۆزلىرىگە] ئىشەنگۈسى كەلمەي ھەيرانۇھەس تۇرغىنىدا
مۇشەققەتلەرنى بېشىدىن تۇتكۈزۈشى مۇقەررەر ئەمەسمىدى؟ ـ تۇ تۇلاردىن: ـ سىلەرنىڭ بۇ يەردە يېگۈدەك نەرسىڭلار
دېدى. 27 ئاندىن پۇتۇن تەۋرات-زەبۇردىن، مۇسا ۋە باشقا بارمۇ؟ ـ دەپ سوردى. 42 تۇلار بىر پارچە بېلىق كاۋۇپى
بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن باشلاپ تۇ تۇزى ھەققىدە ۋە بىر پارچە ھەسەل كۆنىكىنى تۇنىڭغا سۇنۇۋېدى، 43 تۇ
ئالدىن پۇتۇلگەنلىرىنى تۇلارغا شەرھ بېرىپ چۈشەندۈردى. ئېلىپ تۇلارنىڭ ئالدىدا يېدى. 44 ئاندىن تۇ تۇلارغا: ـ مانا
28 تۇلار بارىدىغان كەنتكە يېقىنلاشقاندا، تۇ يىراقراق بىر يەرگە بۇ مەن سىلەر بىلەن بولغان ۋاقتىمدا سىلەرگە ئېيتقان: «مۇسا
بارىدىغاندەك تۇراتتى. 29 لېكىن تۇلار تۇنى تۇتۇۋېلىپ: ـ خاتىرىلىگەن تەۋرات قانۇنى، پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرى ۋە
كەچ كىرىپ قالدى، ھېلىلا كۈن ئولتۇرىدۇ. بىز بىلەن بىللە زەبۇردا مېنىڭ توغرامدا پۇتۇلگەننىڭ ھەممىسى چوقۇم ئەمەلگە
قونۇپ قالغىن، ـ دەپ تۇتۇندى. شۇنىڭ بىلەن تۇ تۇلار بىلەن ئاشۇرۇلماي قالمايدۇ» دېگەن سۆزلىرىم ئەمەسمۇ؟ ـ دېدى.
قونغىلى تۇيگەكىردى. 30 ۋە شۇنداق بولدىكى، تۇ تۇلار بىلەن 45 شۇنىڭ بىلەن تۇ مۇقەددەس يازمىلارنى چۈشىنىشى تۇچۇن
داستىخاندا ئولتۇرغاندا، نانىنى قولىغا ئېلىپ، خۇداغا تەشەككۇر تۇلارنىڭ زېھىنلىرىنى ئاچتى 46 ۋە تۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ
ئېيتتى، ئاندىن نانىنى ئوشتۇپ تۇلارغا تۇتتى. 31 تۇلارنىڭ [مۇقەددەس يازمىلاردا] شۇنداق ئالدىن پۇتۇلگەنكى ۋە شۇ
كۆزلىرى شۇئان ئېچىلىپ، تۇنى تونۇدى؛ شۇنىڭ بىلەن تۇ ئىش مەسىھنىڭ تۇزىگە توغرا كەلدىكى، تۇ ئازاب چېكىپ،
تۇلارنىڭ ئالدىدىن غايىب بولدى. 32 تۇلار بىر-بىرىگە: ـ تۇ يولدا تۇچىنچى كۈننىدە تۇلۇگەنلەر ئارىسىدىن تىرىلىدۇ، 47 ئاندىن
بىز بىلەن پارا كېلىشىپ، بىزگە مۇقەددەس يازمىلارنى شەرھ تۇنىڭ نامى بىلەن «توۋا قىلىڭلار، گۇناھلارنىڭ كەچۈرۈمگە
بەرگەندە، يۈرەك-باغرىمىز گويا ئوتتەك يانمىدىمۇ؟! ـ دېيىشتى. مۇيەسسەر بولۇڭلار» دېگەن خەۋەر يېرۇسالېمدىن باشلاپ

بارلىق ئەللەرگە جاكارلىندۇ. 48 سىلەر ئەمدى بۇ ئىشلارغا گۇۋاھچىدۇرسىلەر. 49 ۋە مانا، مەن ئاتامنىڭ ۋەدە قىلغىنىنى ۋۇجۇدۇڭلارغا ئەۋەتىمەن. لېكىن سىلەر يۇقىرىدىن چۈشىدىغان كۈچ-قۇدرەت بىلەن كىيگۈزۈلگۈچە، بۇ شەھەردە كۈتۈپ تۇرۇڭلار». 50 ۋە ئۇ ئۇلارنى بەيت-ئانىيا يېزىسىغىچە باشلاپ باردى ۋە قوللىرىنى كۆتۈرۈپ ئۇلارنى بەرىكەتلىدى. 51 ۋە شۇنداق بولدىكى، ئۇلارنى بەرىكەتلىگەندە ئۇ ئۇلاردىن ئايرىلىپ ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى. 52 ئۇلار ئۇنىڭغا سەجدە قىلىشتى ۋە زور خۇشال-خۇراملىق ئىچىدە يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىپ، 53 ھەردائىم ئىبادەتخانىدا تۇرۇپ خۇداغا شۈكۈر-سانا ئوقۇشۇپ تۇردى.

يۇھاننا

1 مۇقەددەمدە «كالام» بار ئىدى، كالام خۇدا بىلەن بىللە
ئىدى ھەم كالام خۇدا ئىدى. 2 ئۇ مۇقەددەمدە خۇدا بىلەن
بىللە ئىدى. 3 ئۇ ئارقىلىق بارلىق مەۋجۇداتلار يارىتىلدى ۋە
بارلىق يارىتىلغانلارنىڭ ھېچبىرى ئۇنىڭسىز يارىتىلغان ئەمەس.
4 ئۇنىڭدا ھاياتلىق بار ئىدى ۋە شۇ ھاياتلىق ئىنسانلارغا نۇر ئېلىپ
كەلدى. 5 ۋە نۇر قاراڭغۇلۇقتا پارلايدۇ ۋە قاراڭغۇلۇق بولسا
نۇرنى ھېچ ۋىسىپ چۈشەلمىگەن ئەمەس. 6 بىر ئادەم خۇدادىن
كەلدى. ئۇنىڭ ئىسمى يەھيا ئىدى. 7 ئۇ گۇۋاھلىق بېرىش
ئۈچۈن، يەنى ھەممە ئىنسان ئۈزى ئارقىلىق ئىشەندۈرۈلسۇن،
دەپ نۇرغا گۇۋاھچى بولۇشقا كەلگەندى. 8 [يەھيانىڭ]
ئۈزى شۇ نۇر ئەمەس، بەلكى پەقەت شۇ نۇرغا گۇۋاھلىق
بېرىشكە كەلگەندى. 9 ھەقىقىي نۇر، يەنى پۈتكۈل ئىنسانىي
يورۇتقۇچى نۇر دۇنياغا كېلىۋاتقاندى. 10 ئۇ دۇنيادا بولغان
ۋە دۇنيا ئۇ ئارقىلىق بارلىققا كەلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن
دۇنيا ئۇنى تونۇمىدى. 11 ئۇ ئۆزىنىڭكىلەرگە كەلگەن بولسىمۇ،
بىراق ئۇنى ئۆز خەلقى قوبۇل قىلمىدى. 12 شۇنداقتىمۇ، ئۇ
ئۆزىنى قوبۇل قىلغانلار، يەنى ئۆز نامىغا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ
ھەممىسىگە خۇدانىڭ پەرزەنتى بولۇش ھوقۇقىنى ئاتا قىلدى.
13 ئۇنى قوبۇل قىلغان مۇشۇلار يا قاندىن، يا ئەتلەردىن، يا
ئىنسان ئىرادىسىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدادىن تۇرەلگەن بولدۇ.
14 كالام ئىنسان بولدى ھەم ئارىمىزدا ماكانلاشتى ۋە بىز ئۇنىڭ
شان-شەرىپىگە قارىدۇق؛ ئۇ شان-شەرەپ بولسا، ئاتىنىڭ
يېنىدىن كەلگەن، مېھىر-شەپقەت ۋە ھەقىقەتكە تولغان بىردىنبىر
يېگانە ئوغلىنىڭكىدۇر. 15 (يەھيا ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىپ:
ـ مانا، مەن [سىلەرگە]: «مەندىن كېيىن كەلگۈچى مەندىن
ئۈستۈندۇر، چۈنكى ئۇ مەن دۇنياغا كېلىشتىن بۇرۇنلا بولغانىدى»
دېگىنىم دەل مۇشۇ كىشىدۇر! ـ دەپ جار قىلدى) 16 چۈنكى
ھەممىمىز ئۇنىڭدىكى تولۇپ تاشقانلاردىن ئىلتىپات ئۈستىگە
ئىلتىپات ئالدۇق. 17 چۈنكى تەۋرات قانۇنى مۇسا [پەيغەمبەر]
ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەندى؛ لېكىن مېھىر-شەپقەت ۋە ھەقىقەت
ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق يەتكۈزۈلدى. 18 خۇدانى ھېچكىم
كۆرۈپ باققان ئەمەس؛ بىراق ئاتىنىڭ قۇچىقىدا تۇرغۇچى،
يەنى بىردىنبىر ئوغۇل ئۇنى ئايان قىلدى. 19 يېرۇسالېمدىكى
يەھۇدىيلار يەھيادىن «سەن كىمسەن؟» دەپ سۈرۈشتە
قىلىشقا كاھىنلار بىلەن لاۋىيلارنى ئۇنىڭ يېنىغا ئەۋەتكەندە،
ئۇنىڭ ئۇلارغا جاۋابەن بەرگەن گۇۋاھلىقى مۇنداق ئىدى: 20 ئۇ
ئېتىراپ قىلىپ، ھېچ ئىككىلەنمەي: ـ «مەن مەسىھ ئەمەسمەن»
ـ دەپ ئېنىق ئېتىراپ قىلدى. 21 ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ ئۇنداقتا
ئۆزۈڭ كىم بولىسەن؟ ئىلياس [پەيغەمبەر]مۇسەن؟ ـ دەپ
سوريدى. ـ ياق، مەن ئۇ ئەمەسمەن، ـ دېدى ئۇ. ـ ئەمىسە،
سەن ھېلىقى پەيغەمبەرمۇسەن؟ ـ دەپ سوريدى ئۇلار. ئۇ يەنە:
ـ ياق! ـ دېدى. 22 شۇڭا ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ ئۇنداقتا، سەن زادى
كىم بولىسەن؟ بىزنى ئەۋەتكەنلەرگە جاۋاب بېرىشىمىز ئۈچۈن،
[بىزگە ئېيتقىن]، ئۆزۈڭ توغرۇلۇق نېمە دەيسەن؟ ـ دەپ
سوريدى. 23 يەھيا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ يەشايا پەيغەمبەر
بۇرۇن ئېيتقاندەك، چۆلدە «رەببنىڭ يولىنى تۈز قىلىڭلار»
دەپ توۋلايدىغان ئاۋازدۇرمەن! 24 ئەمدى [يېرۇسالېمدىن]
ئەۋەتىلگەنلەر پەرىسىيلەردىن ئىدى. ئۇلار يەنە يەھيادىن: ـ سەن
يا مەسىھ، يا ئىلياس ياكى ھېلىقى پەيغەمبەر بولمىساڭ، نېمە دەپ
كىشىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرىسەن؟ ـ دەپ سوريدى. 26 يەھيا
ئۇلارغا مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: ـ مەن كىشىلەرنى
سۇغىلا چۆمۈلدۈرىمەن، لېكىن ئاراڭلاردا تۇرغۇچى سىلەر
تونۇمىغان بىرسى بار؛ 27 ئۇ مەندىن كېيىن كەلگۈچى بولۇپ،
مەن ھەتتا ئۇنىڭ كەشىنىڭ بوغقۇچىنى يېشىشكىمۇ لايىق
ئەمەسمەن! 28 بۇ ئىشلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي
قېتىدىكى بەيت-ئانىيا يېزىسىدا، يەنى يەھيا پەيغەمبەر كىشىلەرنى
[سۇغا] چۆمۈلدۈرۈۋاتقان يەردە يۈز بەرگەندى. 29 ئەتىسى،
يەھيا ئەيسانىڭ ئۆزىگە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ مۇنداق
دېدى: ـ مانا، پۈتكۈل دۇنيانىڭ گۇناھلىرىنى ئېلىپ تاشلايدىغان
خۇدانىڭ قوزىسى! 30 مانا، مەن [سىلەرگە]: «مەندىن كېيىن
كەلگۈچى بىرسى بار، ئۇ مەندىن ئۈستۈندۇر، چۈنكى ئۇ مەن
دۇنيادا بولۇشتىن بۇرۇنلا بولغانىدى» دېگىنىم دەل مۇشۇ
كىشىدۇر! 31 مەن بۇرۇن ئۇنى بىلمىسەممۇ، لېكىن ئۇنى ئىسرائىلغا
ئايان بولسۇن دەپ، كىشىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرگىلى كەلدىم.

32 يەھيا يەنە گۈۋاھلىق بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ مەن روھنىڭ
پاختەك ھالىتىدە ئاسماندىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە قونغانلىقىنى
كۆردۈم. 33 مەن ئەسلىدە ئۇنى بىلمىگەندىم، لېكىن مېنى
كىشىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرۈشكە ئەۋەتكۈچى ماڭا: «سەن
روھنىڭ چۈشۈپ، كىمنىڭ ئۈستىگە قونغانلىقىنى كۆرسەڭ،
ئۇ كىشىلەرنى مۇقەددەس روھقا چۆمۈلدۈرگۈچى بولىدۇ!»
دېگەنىدى. 34 مەن دەرۋەقە شۇ ئىشنى كۆردۈم، شۇڭا ئۇنىڭ
ھەققىدە ئەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىگە گۈۋاھلىق بەردىم!
35 ئەتىسى، يەھيا ئىككى مۇخلىسى بىلەن يەنە شۇ يەردە تۇراتتى.
36 ئۇ [ئۇ يەردىن] مېڭىپ كېتىۋاتقان ئەيسانى كۆرۈپ: ـ
قاراڭلار! خۇدانىڭ قوزىسى! ـ دېدى. 37 ئۇنىڭ بۇ سۆزىنى
ئاڭلىغان ئىككى مۇخلىس ئەيسانىڭ كەينىدىن مېڭىشتى.
38 ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئەگىشىپ كېلىۋاتقىنىنى
كۆرۈپ ئۇلاردىن: ـ نېمە ئىزدەيسىلەر؟ ـ دەپ سوردى. ئۇلار:
ـ راببى (بۇ [ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ]، «ئۇستاز» دېگەن مەنىدە)،
قەيەردە تۇرىسەن؟ ـ دېدى. 39 ـ بېرىپ كۆرۈڭلار، ـ دېدى
ئۇ. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار بېرىپ ئۇنىڭ قەيەردە تۇرىدىغانلىقىنى
كۆردى ۋە ئۇ كۈنى ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇردى (بۇ ۋاقىت شۇ
كۈننىڭ ئوننىچى سائىتى ئىدى). 40 يەھيا [پەيغەمبەرنىڭ]
يۇقىرىقى سۆزىنى ئاڭلاپ، ئەيسانىڭ كەينىدىن ماڭغان
ئىككىيلەننىڭ بىرى سىمون پېترۇسنىڭ ئىنىسى ئاندرياس ئىدى.
41 ئاندرياس ئاۋۋال ئۆز ئاكىسى سىمونىنى تېپىپ، ئۇنىڭغا: ـ بىز
«مەسىھ»نى تاپتۇق! ـ دېدى («مەسىھ» ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ،
گرېك تىلىدا «خرىستوس» دەپ تەرجىمە قىلىنىدۇ) 42 ۋە
ئاكىسىنى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. ئەيسا ئۇنىڭغا قاراپ:
سەن يۇنۇسنىڭ ئوغلى سىمون، بۇنىڭدىن كېيىن «كىفاس»
دەپ ئاتىلىسەن، ـ دېدى (مەنىسى «تاش»تۇر). 43 ئەتىسى،
ئەيسا گالىلىيە ئۆلكىسىگە يول ئالماقچى ئىدى. ئۇ فىلىپنى تېپىپ،
ئۇنىڭغا: ـ ماڭا ئەگىشىپ ماڭ! ـ دېدى 44 (فىلىپ بەيت-
سائىدالىق بولۇپ، ئاندرياس بىلەن پېترۇسنىڭ يۇرتىدىشى
ئىدى). 45 فىلىپ ناتانىيەلنى تېپىپ، ئۇنىڭغا: ـ مۇسا پەيغەمبەر
تەۋراتتا ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرمۇ [يازمىلىرىدا] بېشارەت قىلىپ
يازغان زاتنى تاپتۇق. ئۇ بولسا يۇسۇپنىڭ ئوغلى ناسارەتلىك
ئەيسا ئىكەن! ـ دېدى. 46 بىراق ناتانىيەل: ـ ناسارەت
دېگەن جايدىن ياخشى بىرنېمە چىقامدۇ؟! ـ دېدى. كېلىپ
كۆرۈپ باق! ـ دېدى فىلىپ. 47 ئەيسا ناتانىيەلنىڭ ئۆزىنىڭ
ئالدىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇ توغرۇلۇق: ـ مانا، ئېچىدە
قىلچە ھىيلە-مىكىرسى يوق ھەقىقىي بىر ئىسرائىللىق! ـ دېدى.
48 ناتانىيەل: ـ مېنى قەيىرىدىن بىلدىڭ؟ ـ دەپ سوردى. ئەيسا
ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىپ: ـ فىلىپ سېنى چاقىرىشتىن ئاۋۋال،
سېنىڭ ئەنجۈر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە ئولتۇرغانلىقىڭنى كۆرگەنىدىم،
ـ دېدى. 49 ناتانىيەل جاۋابەن: ـ ئۇستاز، سەن خۇدانىڭ ئوغلى،
ئىسرائىلنىڭ پادىشاھىسەن! ـ دېدى. 50 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن:
ـ سېنى ئەنجۈر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە كۆرگەنلىكىمنى ئېيتقانلىقىم
ئۈچۈن ئىشىنىۋاتامسەن؟ بۇنىڭدىنمۇ چوڭ ئىشلارنى كۆرىسەن!
ـ دېدى 51 ۋە يەنە: ـ بەرھەق، بەرھەق سىلەرگە ئېيتىپ
قويايكى، سىلەر ئاسمانلار ئېچىلىپ، خۇدانىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ
ئىنسانئوغلىنىڭ ئۈستىدىن چىقىپ-چۈشۈپ يۈرىدىغانلىقىنى
كۆرىسىلەر! ـ دېدى.

2 ئۈچىنچى كۈنى، گالىلىيەدىكى كانا يېزىسىدا بىر توي بولدى.
ئەيسانىڭ ئانىسى [مەريەم] ئۇ يەردە ئىدى 2 ھەم ئەيسا ۋە
ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىمۇ تويغا تەكلىپ قىلىنغانىدى. 3 تويدا شاراب
تۈگەپ قالغاندا، ئەيسانىڭ ئانىسى ئۇنىڭغا: ـ ئۇلارنىڭ شارابلىرى
تۈگەپ قاپتۇ، ـ دېدى. 4 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ خانىم، مېنىڭ
سەن بىلەن نېمە كارىم؟ مېنىڭ ۋاقىتىم تېخى كەلمىدى، ـ
دېدى. 5 ئانىسى چاكارلارغا: ـ ئۇ سىلەرگە نېمە قىل دېسە،
شۇنى قىلىڭلار، ـ دېدى. 6 ئەمدى شۇ يەردە يەھۇدىيلارنىڭ
تاھارەت ئادىتى بويىچە ئىشلىتىلىدىغان، ھەربىرىگە ئىككى-ئۈچ
تۈگىدىن سۇ سىغىدىغان ئالتە تاش كۈپ قويۇلغانىدى. 7 ئەيسا
چاكارلارغا: ـ كۈپىلەرگە سۇ تولدۇرۇڭلار، ـ دېدى. ئۇلار
كۈپىلەرنى ئاغزىغىچە تولدۇرۇشتى. 8 ئاندىن ئۇ ئۇلارغا يەنە:
ـ ئەمدى بۇنىڭدىن ئۈسۈپ توي باشقۇرغۇچىغا بېرىڭلار،
ـ دېدى. ئۇلار ئۇنى ئاپىرىپ بەردى. 9 توي باشقۇرغۇچى
شارابقا ئايلاندۇرۇلغان سۇدىن تېتىپ كۆرگەنىدە (ئۇ ئۇنىڭ
قەيەردىن كەلتۈرۈلگەنلىكىنى بىلمىدى، ئەمما بۇنى سۇ توشۇغان

چاكارلار بىلەتتى) توي باشقۇرغۇچى توپى بولۇۋاتقان يىگىتنى
چاقىرىپ، 10 ئۇنىڭغا: ـ ھەربىر [توي قىلغۇچى] ياخشى شارابنى
توينىڭ بېشىدا قۇيىدۇ، ئاندىن مېھمانلار قانغۇچە ئىچكەندىن
كېيىن، ناچىرىنى قۇيىدۇ. ئەجەبا، سەن ياخشى شارابنى مۇشۇ
چاغقىچە ساقلاپسەن! ـ دېدى. 11 بۇ بولسا، ئەيسا كۆرسەتكەن
مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنىڭ دەسلەپكىسى بولۇپ، گالىلىيەنىڭ
كانا يېزىسىدا كۆرسىتىلگەندى. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنىڭ شان-
شەرىپىنى ئايان قىلدى، ۋە ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى ئۇنىڭغا ئېتىقاد
قىلدى. 12 بۇ ئىشتىن كېيىن ئۇ، ئانىسى، ئىنىلىرى ۋە مۇخلىسلىرى
بىلەن كەپەرناھۇم شەھىرىگە چۈشۈپ، ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن
تۇردى. 13 يەھۇدىيلارنىڭ «ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى»غا يېقىن
قالغاندا، ئەيسا يېرۇسالېمغا باردى. 14 ئۇ ئىبادەتخانا [ھويلىلىرىدا]
كالا، قوي ۋە كەپتەر-پاختەك ساتقۇچىلارنى ھەم ئۇ يەردە
ئولتۇرغان پۇل تېگىشكۈچىلەرنى كۆردى. 15 ئۇ تاندىن قامچا
ياساپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى قوي-كاللىرى بىلەن قوشۇپ
ئىبادەتخانىدىن ھەيدەپ چىقاردى. پۇل تېگىشكۈچىلەرنىڭ
پۇللىرىنى چېچىپ، شىرەلىرىنى ئۆرۈۋەتتى 16 ۋە پاختەك-
كەپتەر ساتقۇچىلارغا: ـ بۇ نەرسىلەرنى بۇ يەردىن ئېلىپ
كېتىش! ئاتامنىڭ ئۆيىنى سودا-سېتىق ئۆيى قىلىشۋالما! ـ
دېدى. 17 بۇنى كۆرگەن مۇخلىسلىرى [زەبۇردا] مۇنداق
پۈتۈلگىنىنى ئېسىگە ئېلىشتى: «سېنىڭ [مۇقەددەس] ئۆيۈڭگە
بولغان ئوتلۇق مۇھەببىتىم ئۆزۈمنى چۈلغىۋالدى!». 18 شۇنىڭ
بىلەن يەھۇدىيلار ئۇ ئىشلارغا ئىنكاس بىلدۈرۈپ ئۇنىڭدىن: ـ
بۇنداق ئىشلارنى قىلغانىكەنسەن، قېنى، بىزگە نېمە مۆجىزىلىك
ئالامەتنى كۆرسىتىپ بېرىسەن؟! ـ دەپ سوردى. 19 ئەيسا
ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ: ـ ئۇشبۇ ئىبادەتخانىنى چۈۋۈۋەتسەڭلار،
مەن ئۈچ كۈن ئىچىدە ئۇنى يېڭىۋاشتىن قۇرۇپ چىقىمەن،
ـ دېدى. 20 شۇنىڭ بىلەن بۇ يەھۇدىيلار يەنە ئۇنىڭغا: ـ بۇ
ئىبادەتخانىنى ياساۋاتقىلى ھازىرغىچە قىرىق ئالتە يىل بولغان تۇرسا،
سەن ئۇنى قانداقسىگە ئۈچ كۈندىلا قۇرۇپ چىقالايسەن؟! ـ
دېدى. 21 ھالبۇكى، ئۇنىڭ «ئىبادەتخانا» دېگىنى ئۇنىڭ ئۆز
تېنىنى كۆرسەتكەنىدى. 22 شۇڭا، ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلگەندىن
كېيىن، مۇخلىسلىرى ئۇنىڭ بۇ دېگىنىنى ئېسىگە ئالدى ۋە
شۇنداقلا مۇقەددەس يازمىلاردىكى بۇ ھەقتىكى بېشارەتكە
ھەمدە ئەيسانىڭ ئېيتقان سۆزىگە ئىشەندى. 23 ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتىدا، نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ يېرۇسالېمدا كۆرسەتكەن
مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى كۆرگەن بولۇپ، ئۇنىڭ نامىغا ئېتىقاد
قىلدىتى. 24 لېكىن ئەيسا پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ [قەلبىنىڭ]
قانداق ئىكەنلىكىنى بىلگەچكە، ئۆزىنى ئۇلارغا تاپشۇرمايتتى.
25 ئىنسان توغرۇلۇق ھېچكىمنىڭ ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىشىنىڭ
ھاجىتى يوق ئىدى، چۈنكى ئۇ ئىنسانلارنىڭ قەلبىدە نېمە بار
ئىكەنلىكىنى ئۆزى بىلەتتى.

3 يەھۇدىيلار [كېڭەشمىسىنىڭ] پەرىسىيلەردىن بولغان
نىكودىم ئىسىملىك بىر يولباشچىسى بار ئىدى. 2 بۇ ئادەم بىر
كېچىسى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ ئۇستاز، سېنىڭ خۇدادىن
كەلگەن تەلىم بەرگۈچى ئىكەنلىكىڭنى بىلىمىز. چۈنكى خۇدا
ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولمىسا، ھېچكىمنىڭ سەن كۆرسەتكەن بۇ
مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى كۆرسىتىشى قەتئىي مۇمكىن ئەمەس،
ـ دېدى. 3 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن
ساڭا شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ھېچكىم يۇقىرىدىن تۇغۇلمىغىچە،
خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى كۆرەلمەس! ـ دېدى. 4 نىكودىم:
ـ ئادەم قېرىغىندا قانداقمۇ قايتىدىن تۇغۇلسۇن؟ ئانىسىنىڭ
قورسىقىغا قايتا كىرىپ تۇغۇلۇشى مۇمكىنمۇ؟! ـ دەپ سوردى.
5 ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن
ساڭا شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ھەم سۇدىن، ھەم روھتىن
تۇغۇلمىغىچە، ھېچكىم خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەس!
6 ئەتىن تۇغۇلغان بولسا ئەتىۋار، روھتىن تۇغۇلغان بولسا روھتۇر.
7 ساڭا: «يۇقىرىدىن تۇغۇلۇشۇڭلار كېرەك» دېگىنىمگە ھەيران
قالما. 8 شامال خالىغان تەرەپكە سوقىدۇ، سەن ئۇنىڭ ئاۋازىنى
ئاڭلايسەن، لېكىن قەيەردىن كېلىپ، قەيەرگە باردىغىنىنى
بىلمەيسەن. روھتىن تۇغۇلغان ھەربىرىمۇ شۇنداقتۇر. 9 نىكودىم
يەنە جاۋابەن ئەيساغا: ـ بۇ ئىشلار قانداقمۇ مۇمكىن بولار؟ ـ
دېدى. 10 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ «سەن
ئىسرائىلنىڭ ئۇلىماسى تۇرۇپ، بۇنىمۇ بىلمەمسەن؟ 11 بەرھەق،
بەرھەق، مەن ساڭا شۇنى ئېيتىپ قويايكى، بىز بىلگىنىمىزنى

ئېيتىمىز ۋە كۆرگىنىمىزگە گۇۋاھلىق بېرىمىز، لېكىن سىلەر بىزنىڭ
گۇۋاھلىقىمىزنى قوبۇل قىلمايسىلەر. 12 سىلەرگە زېمىندىكى
ئىشلارنى ئېيتسام ئىشەنمىگەن يەردە، ئەرشتىكى ئىشلارنى
ئېيتسام قانداقمۇ ئىشىنىسىلەر؟ 13 تۆزى ئەرشتە بولۇپ، ئەرشتىن
چۈشكۈچىدىن، يەنى ئىنسانئوغلىدىن باشقا ھېچكىم ئەرشكە
چىقمىدى. 14 مۇسا چۆلدە [تۇچ] يىلاننى كۆتۈرگەندەك،
ئىنسانئوغلىمۇ ئوخشاشلا شۇنداق ئېگىز كۆتۈرۈلۈشى كېرەك.
15 شۇنداق بولغاندا، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسى
ھالاك بولماي، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدىغان بولىدۇ». (aiōnios g166)
16 چۈنكى خۇدا دۇنياسىدىكى ئىنسانلارنى شۇ قەدەر سۆيىدۇكى،
تۇزىنىڭ بىردىنبىر يېگانە ئوغلىنى پىدا بولۇشقا بەردى. مەقسىتى،
ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغان ھەربىرىنىڭ ھالاك بولماي، مەڭگۈلۈك
ھاياتقا ئېرىشىشى ئۈچۈندۇر. (aiōnios g166) 17 خۇدا ئوغلىنى
دۇنياسىدىكى ئىنسانلارنى گۇناھقا بېكىتىش ئۈچۈن ئەمەس،
بەلكى ئۇلارنىڭ ئۆ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن دۇنياغا
ئەۋەتتى. 18 كىمكى ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچى بولسا، گۇناھقا
بېكىتىلمەيدۇ؛ لېكىن ئېتىقاد قىلمىغۇچى بولسا ئاللىقاچان گۇناھقا
بېكىتىلگەندۇر؛ چۈنكى ئۆ خۇدانىڭ يەككە-يېگانە ئوغلىنىڭ
نامىغا ئېتىقاد قىلمىغان. 19 ۋە گۇناھقا بېكىتىش سەۋەبى مانا
شۇكى، نۇر دۇنياغا كەلگەن بولسىمۇ، ئىنسانلار نۇرنى ئەمەس،
بەلكى قاراڭغۇلۇقنى ياخشى كۆردى؛ چۈنكى ئۇلارنىڭ
ئەمەللىرى رەزىل ئىدى. 20 چۈنكى رەزىللىك قىلغۇچى ھەربىرى
نۇرنى يامان كۆرۈپ ۋە ئۇزىنىڭ قىلغان-ئەتكەنلىرىنىڭ ئاشكارا
قىلىنماسلىقى ئۈچۈن نۇرغا كەلمەيدۇ؛ 21 لېكىن ھەقىقەتنى
يۈرگۈزگۈچى بولسا، ئەمەللىرىنى خۇداغا تايىنىپ قىلغانلىقى ئايان
بولسۇن دەپ، نۇرغا كېلىدۇ. 22 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئەيسا
مۇخلىسلىرى بىلەن يەھۇدىيە زېمىنىغا باردى؛ ئۇ ئۇ يەردە ئۇلار
بىلەن بىللە تۇرۇپ، كىشىلەرنى چۆمۈلدۈردى. 23 شۇ چاغدا
يەھيا [پەيغەمبەرمۇ] سالىم يېزىسىنىڭ يېنىدىكى ئاينون دېگەن
يەردە كىشىلەرنى چۆمۈلدۈرۈۋاتاتتى. چۈنكى ئۇ يەرنىڭ سۇيى
مول ئىدى. كىشىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ، چۆمۈلدۈرۈشنى
قوبۇل قىلىشاتتى 24 (چۈنكى شۇ چاغدا يەھيا تېخى زىندانغا
تاشلانمىغانىدى). 25 [شۇ ۋاقىتلاردا] يەھيانىڭ مۇخلىسلىرى
بىر يەھۇدىي كىشى بىلەن تاھارەت قائىدىلىرى توغرىسىدا بەس-
مۇنازىرە قىلىشىپ قالدى. 26 ئاندىن مۇخلىسلار يەھيانىڭ يېنىغا
كېلىپ: ــ ئۇستاز، ئىئوردان دەريا‌سىنىڭ ئۇ قېتىدا سەن بىلەن
بىرگە بولغان، ئۆزۈڭ [تەرىپلەپ] گۇۋاھلىق بەرگەن ھېلىقى
كىشى مانا ھازىر ئۆزى كىشىلەرنى چۆمۈلدۈرۈۋاتىدۇ، ۋە
ھەممە ئادەم ئۇنىڭ يېنىغا كېتىشۋاتىدۇ، ــ دېدى. 27 يەھيا
مۇنداق جاۋاب بەردى: ــ ئەگەر ئۇنىڭغا ئەرشتىن ئاتا قىلىنمىغان
بولسا، ئىنسان ھېچنەرسىگە ئىگە بولالمايدۇ. 28 مېنىڭ سىلەرگە:
«مەن مەسىھ ئەمەس، پەقەت ئۇنىڭ ئالدىدا ئەۋەتىلگەنمەن»
دېگىنىمگە ئۆزۈڭلار گۇۋاھچىسىلەر. 29 كېلىنچەكنى ئەمرىگە
ئالغۇچى يىگىتتۇر؛ قولدىشى يىگىتنىڭ ئاۋازىنى كۈتىدۇ؛ قولداش
ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، قەلبىدە تولىمۇ خۇرسەن بولىدۇ. شۇنىڭغا
ئوخشاش، مەندىمۇ خۇرسەنلىك تولۇپ تاشىدۇ. 30 ئۇنىڭ
يۈكسىلىشى، مېنىڭ ئاجىزلىشىشىم مۇقەررەردۇر. 31 ئۇستۈندىن
كەلگۈچى ھەممىدىن ئۈستۈندۇر. زېمىندىن كەلگۈچى زېمىنغا
تەۋە بولۇپ زېمىندىكى ئىشلارنى سۆزلەيدۇ. ئەرشتىن كەلگۈچى
ھەممىدىن ئۈستۈندۇر؛ 32 ئۇزىنىڭ [ئەرشتە] كۆرگەن ۋە
ئاڭلىغانلىرى بولسا، ئۇ بۇلار توغرۇلۇق گۇۋاھلىق بېرىدۇ؛ بىراق
ھېچكىم ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلمايدۇ. 33 [ھالبۇكى]،
كىمكى ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلغان بولسا، خۇدانىڭ
ھەق ئىكەنلىكىگىمۇ مۆھۈرىنى باسقان بولىدۇ. 34 چۈنكى
خۇدا ئەۋەتكىنى خۇدانىڭ سۆزلىرىنى سۆزلەيدۇ؛ چۈنكى خۇدا
روھنى [ئۇنىڭغا] ئۆلچەم بىلەن كەملەپ بەرمەس. 35 ئاتا
ئوغلۇنى سۆيىدۇ ۋە ھەممە ئىشلارنى ئۇنىڭ قولىغا تاپشۇرغانىدۇر.
36 ئوغۇلغا ئېتىقاد قىلغۇچى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگىدۇر. لېكىن
ئوغۇلغا ئىتائەت قىلمىغۇچى ھاياتنى ھېچ كۆرمەيدۇ، بەلكى
خۇدانىڭ غەزىپى شۇنداقلارنىڭ ئۈستىدە تۇرىدۇ. (aiōnios
g166)

4 ئەمدى پەرىسىيلەرنىڭ «ئەيسانىڭ مۇخلىس قىلىپ
چۆمۈلدۈرگەنلىرى يەھيانىڭكىدىن كۆپ ئىكەن» دېگەن
خەۋەرنى ئاڭلىغىنىنى رەب ئۇققاندىن كېيىن 2 (ئەمەلىيەتتە
ئەيسا ئۆزى ئەمەس، مۇخلىسلىرى چۆمۈلدۈرەتتى) 3 ئۇ

يەھۇدىيە ئۇلكىسىدىن چىقىپ يەنە گالىلىيەگە كەتتى. 4 ئەمدى
ئۇ يول ئۈستىدە ساماريە ئۇلكىسىدىن ئۆتۈشنى كېرەك ئىدى.
5 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ياقۇپ ئۆز ئوغلى يۈسۈپكە بەرگەن يەرگە
يېقىن بولغان ساماريەنىڭ سىخار دېگەن بىر شەھىرىگە كەلدى.
6 شۇ يەردە «ياقۇپنىڭ قۇدۇقى» بار ئىدى. ئەيسا سەپىردە
چارچىغىنىدىن قۇدۇقنىڭ قېشىغا كېلىپ ئولتۇردى. بۇ تەخمىنەن
ئالتىنچى سائەت ئىدى. 7 ئەيسانىڭ مۇخلىسلىرى يېمەكلىك
سېتىۋېلىش ئۈچۈن شەھەرگە كىرىپ كەتكەنىدى. شۇ چاغدا،
ساماريەلىك بىر ئايال سۇ ئالغىلى كەلدى. ئەيسا ئۇنىڭغا:
ـ ماڭا ئىچكىلى سۇ بەرگىن، ـ دېدى. 9 ئايال ئۇنىڭدىن: ـ
ئۆزىڭىز يەھۇدىي تۇرسىڭىز، مەندەك ساماريەلىك بىر ئايالدىن
قانداقلارچە ئىچكىلى سۇ تەلەپ قىلىپ قالدىڭىز؟ ـ دەپ
سوردى (چۈنكى يەھۇدىيلار ساماريەلىكلەر بىلەن ھېچقانداق
باردى- كەلدى قىلمايتتى). 10 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ
ئەگەر سەن خۇدانىڭ سوۋغىتىنىڭ نېمىلىكى ۋە سەندىن سۇ
سورىغۇچىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلسەڭىدى، ئۇنداقتا سەن
ئۇنىڭدىن تىلەيتتىڭ ۋە ئۇ ساڭا ھاياتلىق سۈيىنى بېرەتتى. 11 ئايال
ئۇنىڭدىن: ـ تەقسىر، سۇ تارتقۇدەك ھېچنەرسىڭىز بولمىسا،
ئۇنىڭ ئۈستىگە قۇدۇق چوڭقۇر تۇرسا، ھاياتلىق سۈيىنى نەدىن
ئالىسىز؟ 12 ئەجەبا، بۇ قۇدۇقنى بىزگە [مىراس] قالدۇرغان ئاتىمىز
ياقۇپتىن ئۇلۇغمۇسىز؟ بۇ قۇدۇقتىن ئۆزى، ئوغۇللىرى ۋە مال-
ۋارانلىرىمۇ سۇ ئىچكەن ـ دېدى. 13 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ بۇ
سۇنى ئىچكەن ھەركىم يەنە ئۇسسايدۇ. 14 ئەمما مەن بېرىدىغان
سۇنى ئىچكۈچى ھەركىم مەڭگۈگە ئۇسسىمايدىغان بولىدۇ ۋە
بەلكى مەن ئۇنىڭغا بېرىدىغان سۇ ئۇنىڭ ئىچىدە ئۇنى مەڭگۈلۈك
ھاياتلىققا ئېلىپ بارىدىغان، ئۇرغۇپ چىقىدىغان بىر بۇلاق
بولىدۇ، ـ دېدى. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 ئايال: ـ تەقسىر،
ماڭا بۇ سۇدىن بەرگەيسىزكى، مەن يەنە ئۇسسىمايدىغان ۋە
مۇشۇ يەرگە سۇ تارتقىلى ئىككىنچى كەلگۈچى بولمايدىغان
بولاي! ـ دېدى. 16 ئەيسا: ـ بېرىپ ئېرىڭنى بۇ يەرگە چاقىرىپ
كەلگىن، ـ دېدى. 17 ـ ئېرىم يوق، ـ دەپ جاۋاب بەردى
ئايال. ـ ئېرىم يوق دەپ، راست ئېيتتىڭ. 18 چۈنكى بەش
ئەرگە تەگدىڭ ۋە ھازىر سەندە بولغىنى سېنىڭ ئېرىڭ ئەمەس.
بۇنى توغرا ئېيتتىڭ! ـ دېدى ئەيسا. 19 ئايال ئۇنىڭغا: ـ
تەقسىر، ئەمدى كۆردۈمكى، سىز ئەسلىدە پەيغەمبەر ئىكەنسىز!
20 ئاتا-بوۋىلىرىمىز بۇ تاغدا ئىبادەت قىلىپ كەلگەن، لېكىن
سىلەر [يەھۇدىيلار] «ئىبادەتنى يېرۇسالېمدا قىلىش كېرەك!»
دەۋالىسىلەرغۇ؟ ـ دېدى. 21 ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى: ـ
خانىم، ماڭا ئىشەنگىن، شۇنداق بىر ۋاقىتى-سائىتى كېلىدۇكى،
سىلەرنىڭ ئاتىغا ئىبادەت قىلىشىڭلار ئۈچۈن نە بۇ تاغدا يا كى
نە يېرۇسالېمدا بولۇشۇڭلارنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ. 22 سىلەر
ئىبادەت قىلغىنىڭلارنى بىلمەيسىلەر؛ بىراق بىز كىمگە ئىبادەت
قىلغىنىمىزنى بىلىمىز. چۈنكى نىجات-قۇتقۇزۇلۇش يەھۇدىيلار
ئارقىلىق بولىدۇ. 23 لېكىن شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇ ـ ۋە
شۇنداقلا ھازىر كەلدىكى، ھەقىقىي ئىبادەت قىلغۇچىلار ئاتىغا
روھ ۋە ھەقىقەت بىلەن ئىبادەت قىلىدۇ. ئاتا ئۆزىگە ئەنە
شۇنداق ھەقىقىي ئىبادەت قىلغۇچىلارنى ئىزدىمەكتە. 24 خۇدا
روھتۇر ۋە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلغۇچىلار روھ ۋە ھەقىقەت
بىلەن ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلشى كېرەكتۇر. 25 ئايال ئۇنىڭغا:
ـ مەسىھنىڭ، يەنى «خرىستوس» دېگەننىڭ كېلىدىغانلىقىنى
بىلىمەن. ئۇ كەلگەندە، بىزگە ھەممە ئىشلارنى ئېيتىپ بېرىدۇ ـ
دېدى. 26 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ سەن بىلەن سۆزلىشىۋاتقۇچى مەن
دەل شۇدۇرمەن! ـ دېدى. 27 شۇ چاغدا ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى
قايتىپ كەلدى. ئۇلار ئۇنىڭ بىر ئايال بىلەن سۆزلىشىۋاتقانلىقىغا
ھاڭ-تاڭ قېلىشتى؛ لېكىن ھېچقايسىسى ئۇنىڭدىن: «ئۇنىڭدىن
نېمە ئىزدەيسەن؟» ياكى «نېمىشقا ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىسەن؟»
دەپمۇ سوريالمىدى. 28 شۇنىڭ بىلەن ئايال كوزىسىنى تاشلاپ
قويۇپ، شەھەرگە قايتىپ بېرىپ، كىشىلەرگە: 29 ـ يۇرۇڭلار،
ھاياتىمدا قىلغانلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ماڭا ئېيتىپ بەرگەن بىر
كىشىنى كۆرۈپ كېلىڭلار. ئەجەبا، مەسىھ شۇمىدۇ؟ ـ دېدى.
30 بۇنىڭ بىلەن خالايىق شەھەردىن چىقىپ، ئەيسانىڭ ئالدىغا
كېلىشكە باشلىدى. 31 شۇ ئارىلىقتا مۇخلىسلىرى ئۇنىڭغا: ـ
ئۇستاز، بىر نەرسە يەۋالساڭچۇ؟ ـ دەپ ئۆتۈنۈشتى. 32 لېكىن ئۇ
ئۇلارغا: ـ مېنىڭ سىلەر بىلمەيدىغان بىر يېمەكلىكىم بار، ـ دېدى.
33 مۇخلىسلار بىر-بىرىگە: ـ ئەجەبا، بىرسى ئۇنىڭغا يېگىلى بىر
نەرسە ئېكىلىپ بەرگەنمىدۇ؟ ـ دېيىشتى. 34 ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق

دېدى: ـ مېنىڭ يېمەكلىكىم ـ مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ۋە ئۇنىڭ [ماڭا تاپشۇرغان] خىزمىتىنى تاماملاشتۇر. 35 ـ سىلەر: «ھوسۇل يېغىشقا يەنە تۆت ئاي قالدى» دەۋاتمامسىلەر؟ مانا، سىلەرگە ئېتىياكى، بېشىڭلارنى كۆتۈرۈپ ئېتىزلارغا قاراڭلار، زىرائەتلەر سارغىيىپ ئورۇشقا تەييار بولدى! 36 ۋە ئورمچى ئىش ھەققىنى ئالدۇ ۋە مەڭگۈلۈك ھاياتقا توپلانغان ھوسۇلنى يىغىدۇ، شۇنىڭ بىلەن تېرىغۇچى بىلەن ئورمچى تەڭ شادلىنىدۇ. (aiōnios g166) 37 چۈنكى بۇ ئىشتا «بىرى تېرىيدۇ، يەنە بىرى يىغىدۇ» دېگەن سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. 38 مەن سىلەرنى تۆزۈڭلار ئەمگەك سىڭدۈرمىگەن ھوسۇلنى يىغىشقا ئەۋەتتىم؛ باشقىلار ئەمگەك قىلدى ۋە سىلەر تۇلارنىڭ ئەمگىكىنىڭ مېۋىسىنى ئېلىشقا نېسىپ بولدۇڭلار. 39 شۇ شەھەردىكى نۇرغۇن سامارىيەلىكلەر ھېلىقى ئايالنىڭ: «ئۇ ھاياتىمدا قىلغانلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ماڭا ئېيتىپ بەردى» دېگەن گۇۋاھلىق سۆزىنى ئاڭلاپ، ئەيسانى ئېتىقاد قىلدى. 40 شۇڭا، تۇلار ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭ ئۆزلىرى بىلەن بىللە تۇرۇشىنى ئۆتۈنۈشكىلى تۇردى؛ شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇ يەردە ئىككى كۈن تۇردى. 41 ئۇنىڭ سۆز-كالامى ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپ ئادەم ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. 42 تۇلار ئايالغا: ـ بىزنىڭ ئېتىقاد قىلىشىمىز ئەمدى سېنىڭ سۆزلىرىڭ سەۋەبىدىن ئەمەس، چۈنكى ئۆزىمىز ئۇنى ئاڭلىدۇق ۋە بىلدۇقكى، دۇنيانىڭ قۇتقۇزغۇچىسى دەل شۇ كىشىدۇر! ـ دېيىشتى. 43 بۇ ئىككى كۈندىن كېيىن ئۇ شۇ يەردىن چىقىپ گالىلىيەگە قاراپ ماڭدى 44 (چۈنكى ئەيسا ئۆزى: «ھېچبىر پەيغەمبەرنىڭ ئۆز يۇرتىدا ئىززىتى يوقتۇر» دەپ گۇۋاھلىق بەرگەندى). 45 شۇنىڭ بىلەن ئۇ گالىلىيەگە كەلگىنىدە، گالىلىيەلىكلەر ئۇنىڭ [ئۆتۈپ كېتىش] ھېيتىدا يېرۇسالېمدا قىلغان ئەمەللىرىنىڭ ھەممىسىنى كۆرگەچكە، ئۇنى قارشى ئېلىشتى (چۈنكى ئۇلارمۇ ھېيتقا چىققانىدى). 46 ئەمدى ئەيسا بۇ قېتىم گالىلىيەدىكى كانا يېزىسىغا يەنە باردى (ئۇ دەل شۇ يەردە سۇنى شارابقا ئايلاندۇرغانىدى). [شۇ كۈنلەردە]، كەپەرناھۇم شەھىرىدە ئوغلى كېسەل بولۇپ ياتقان بىر ئوردا ئەمەلدارى بار ئىدى. 47 ئۇ ئەيسانىڭ يەھۇدىيەدىن گالىلىيەگە كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ ئالدىغا باردى ۋە: ـ [ئۆيۈمگە] چۈشۈپ، سەكراتتا ياتقان ئوغلۇمنى ساقايتىپ بەرگەيلا! ـ دەپ توختىماي ئىلتىجا قىلدى. 48 شۇنىڭ بىلەن، ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ سىلەر [گالىلىيەلىكلەر] مۆجىزىلىك ئالامەتلەر ۋە كارامەتلەرنى كۆرمىگۈچە، ھېچ ئېتىقاد قىلمايسىلەر! ـ دېدى. 49 ئوردا ئەمەلدارى ئەيساغا: ـ تەقسىر، بالام ئۆلمەستە چۈشكەيلا! ـ دېدى. 50 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ بارغىن، ئوغلۇڭ ھايات قالدى! ـ دېدى. ھېلىقى ئادەم ئەيسانىڭ ئېيتقان سۆزىگە ئىشىنىپ، ئۆيىگە قاراپ ماڭدى. 51 يولدا كېتىپ بارغىنىدا، ئۇنىڭ قۇللىرى ئالدىغا چىقىپ، بىللىرى ھايات، دەپ ئۇقتۇردى. 52 ئەمەلدار ئۇلاردىن ئوغلىنىڭ قايسى سائەتتىن باشلاپ ياخشىلىنىشقا يۈزلەنگەنلىكىنى سورىۋىدى، ئۇلار: ـ تۈنۈگۈن يەتتىنچى سائەتتە قىزىتمىسى ياندى، ـ دېيىشتى. 53 بالىنىڭ ئاتىسى بۇنىڭ دەل ئەيسانىڭ ئۆزىگە: «ئوغلۇڭ ھايات قالدى!» دېگەن سائەت ئىكەنلىكىنى بىلىپ يەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۆزى پۈتكۈل ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە ئېتىقاد قىلدىشتى. 54 بۇ ئەيسانىڭ يەھۇدىيەدىن گالىلىيەگە كەلگەندىن كېيىنكى كۆرسەتكەن ئىككىنچى مۆجىزىلىك ئالامىتى ئىدى.

5 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، يەھۇدىيلارنىڭ بىر ھېيتى يېتىپ كەلدى ۋە ئەيسا يېرۇسالېمغا چىقتى. 2 يېرۇسالېمدىكى «قوي دەرۋازىسى»نىڭ يېنىدا ئىبرانىي تىلىدا «بەيت-ئەسدا» دەپ ئاتىلىدىغان بىر كۆلچەك بولۇپ، ئۇنىڭ ئەتراپىدا بەش پېشايۋان بار ئىدى. 3 بۇ پېشايۋانلار ئاستىدا بىر توپ بىمارلار، يەنى قارىغۇ، توكۇر ۋە پالەچلەر يېتىشاتتى. ئۇلار ئۇ يەردە يېتىپ كۆلچەكنىڭ سۈيىنىڭ چايقىلىشىنى كۈتەتتى. 4 چۈنكى بىر پەرىشتە مەلۇم ۋاقىتلاردا كۆلچەككە چۈشۈپ سۇنى ئۇرغۇتىدىكەن؛ سۇ ئۇرغۇغاندا كۆلچەككە بىرىنچى بولۇپ چۈشكەن كىشى ئۆزىنى باسقان ھەرقانداق كېسەلدىن ساقىيىدىكەن. 5 ئەمدى ئۇ يەردە ئوتتۇز سەككىز يىلدىن بېرى ئاغرىق ئازابى تارتقان بىر بىمار بار ئىدى. 6 ئەيسا بۇ ئادەمنىڭ شۇ يەردە ياتقىنىنى كۆردى ۋە ئۇنىڭ ئۆزۈدىن شۇ ھالەتتە ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇنىڭدىن: ـ ساقىيىشنى خالامسەن؟ ـ دەپ سوردى. 7 بىمار ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ تەقسىر، سۇ چايقالغاندا مېنى سۇغا چۈشۈرىدىغان

ئادىمى يوق. مەن چۈشەي دېگۈچە، باشقىلار مېنىڭ ئالدىمدا
چۈشۈۋالدۇ، ـ دېدى. 8 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئورنۇڭدىن تۇر،
ئورۇن-كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭغىن! ـ دېدى. 9 ھېلىقى
ئادەم شۇئان ساقايىپ، ئورۇن-كۆرپىسىنى يىغىشتۇرۇپ
كۆتۈرۈپ ماڭدى. شۇ كۈنى شابات كۈنى ئىدى. 10 شۇڭا
[بەزى] يەھۇدىيلار ساقايغان كىشىگە: ـ بۈگۈن شابات كۈنى
تۇرسا، ئورۇن-كۆرپەڭنى كۆتۈرۈش [تەۋراتتا] ساكا مەنئى
قىلىنغان! ـ دېدى. 11 لېكىن ئۇ ئۇلارغا جاۋابەن: ـ مېنى
ساقايتقان كىشى ئۆزى ماڭا: «ئورۇن-كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ
ماڭغىن» دېگەندى! ـ دېدى. 12 ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ ئەمدى
ساڭا: «ئورۇن-كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭغىن» دېگەن كىشى
كىم ئىكەن؟ ـ دەپ سوراشتى. 13 بىراق ساقايغان ئادەم
ئۇنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى. چۈنكى ئۇ يەردە ئادەم
كۆپ بولغانلىقتىن، ئەيسا ئۆزىنى دالدىغا ئېلىپ، ئاستىغىنا
كېتىپ قالدى. 14 بۇ ئىشلاردىن كېيىن ئەيسا ھېلىقى ئادەمنى
ئىبادەتخانىدا تېپىپ ئۇنىڭغا: ـ مانا، ساقايدىڭ. ئەمدى قايتا
گۇناھ سادىر قىلما، بېشىڭغا تېخىمۇ ئېغىر كۈلپەت چۈشۈپ
قالمىسۇن! ـ دېدى. 15 ھېلىقى ئادەم يەھۇدىيلارنىڭ قېشىغا
بېرىپ، ئۆزىنى ساقايتقان ئەيسا ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇردى. 16 ئەيسا
بۇ ئىشلارنى شابات كۈنى قىلغانلىقى ئۈچۈن، يەھۇدىيلار
ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلىشقا باشلىدى. 17 لېكىن ئەيسا ئۇلارغا:
ـ ئاتام تا ھازىرغىچە توختىماستىن ئىش قىلىپ كەلمەكتە،
مەنمۇ ئىشلەيمەن! ـ دېدى. 18 شۇ سەۋەبتىن يەھۇدىيلار ئۇنى
ئۆلتۈرۈشكە تېخىمۇ ئۇرۇناتتى؛ چۈنكى ئۇ شابات كۈنىنىڭ
قائىدىسىنى بۇزۇپلا قالماستىن، يەنە خۇدانى «ئاتام» دەپ
چاقىرىپ، ئۆزىنى خۇداغا باراۋەر قىلغاندى. 19 شۇڭا ئەيسا
ئۇلارغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن
سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ئوغۇل ئۆزلۈكىدىن ھېچنېمە
قىلالمايدۇ، بەلكى پەقەت ئاتىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ،
ئاندىن شۇ ئىشنى قىلىدۇ. ئاتا نېمە ئىش قىلسا، ئوغۇلمۇ شۇ
ئىشنى ئوخشاشلا قىلىدۇ. 20 چۈنكى ئاتا ئوغۇلنى سۆيىدۇ ۋە
ئۆزىنىڭ قىلىدىغان بارلىق ئىشلىرىنى ئۇنىڭغا ئايان قىلىدۇ ھەم
سىلەرنى ھەيران قالدۇرۇشقا بۇلاردىن تېخىمۇ زور ۋە ئۇلۇغ
ئىشلارنى ئۇنىڭغا ئايان قىلىدۇ. 21 چۈنكى ئۆلگەنلەرنى ئاتا
قانداق تىرىلدۈرۈپ، ئۇلارغا ھاياتلىق ئاتا قىلغان بولسا، ئوغۇلمۇ
شۇنىڭغا ئوخشاش ئۆزى خالىغان كىشىلەرگە ھاياتلىق ئاتا
قىلىدۇ. 22 شۇنىڭدەك، ئاتا ئۆزى ھېچكىمنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم
چىقارمايدۇ، بەلكى بارلىق ھۆكۈم ئىشلىرىنى ئوغۇلغا تاپشۇرغان.
23 بۇنىڭدىن مەقسەت، ـ ئىنسانلارنىڭ ھەممىسى ئاتىغا ھۆرمەت
قىلغاندەك، ئوغۇلغىمۇ ئوخشاشلا ھۆرمەت قىلىشى ئۈچۈندۇر.
كىمكى ئوغۇلنى ھۆرمەتلىمىسە، ئۇنى ئەۋەتكۈچى ئاتىنىمۇ
ھۆرمەتلىمىگەنلەردىن بولىدۇ. 24 ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن
سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، سۆزۈمنى ئاڭلاپ، مېنى
ئەۋەتكۈچىگە ئىشەنگەن ھەركىم مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن
بولىدۇ؛ ئۇ ئادەم سوراققا تارتىلمايدۇ، بەلكى ئۆلۈمدىن ھاياتلىققا
ئۆتكەن بولىدۇ. (aiōnios g166) 25 ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن
سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ئۆلۈكلەرنىڭ خۇدانىڭ ئوغلىنىڭ
ئاۋازىنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت-سائىتى يېتىپ كەلمەكتە، شۇنداقلا
ھازىر كەلدىكى، ئاڭلىغانلار ھاياتلىققا ئىگە بولىدۇ. 26 چۈنكى
ئاتا ئۆزىدە قانداق ھاياتلىققا ئىگە بولسا، ئوغۇلغىمۇ ئۆزىدە
شۇنداق ھاياتلىققا ئىگە بولۇشنى ئاتا قىلدى 27 ۋە يەنە ئۇنىڭغا
سوراق قىلىش ھوقۇقىنىمۇ بەردى، چۈنكى ئۇ ئىنسانئوغلىدۇر.
28 بۇنىڭغا تەئەججۈپ قىلماڭلار؛ چۈنكى بارلىق گۈردە ياتقانلار
ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت كېلىدۇ 29 ۋە ئۇلار
شۇئان يەرلىكلىرىدىن چىقىشىدۇ، ياخشىلىق قىلغانلار ھاياتقا
تىرىلىدۇ، يامانلىق قىلغانلار سوراققا تارتىلىشقا تىرىلىدۇ. 30 مەن
ئۆزلۈكۈمدىن ھېچنېمە قىلالمايمەن، پەقەت [ئاتامدىن] ئاڭلىغىنىم
بويىچە ھۆكۈم قىلىمەن؛ ۋە مېنىڭ ھۆكۈمۈم ھەققانىيدۇر،
چۈنكى مېنىڭ ئىزدىگىنىم ئۆزۈمنىڭ ئىرادىسى ئەمەس، بەلكى
مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتۇر. 31 ـ
ئەگەر ئۆزۈم ئۈچۈن ئۆزۈم گۇۋاھلىق بەرسەم گۇۋاھلىقىم
ھەققەت ھېسابلانمايدۇ. 32 لېكىن مەن ئۈچۈن گۇۋاھلىق
بېرىدىغان باشقا بىرسى بار. ئۇنىڭ ماڭا بېرىدىغان گۇۋاھلىقىنىڭ
راستلىقىنى بىلىمەن. 33 سىلەر يەھياغا ئەلچى ئەۋەتكىنىڭلاردا،
ئۇ ھەققەتكە گۇۋاھلىق بەرگەن 34 ([ئەمەلىيەتتە]، ماڭا
ئىنساننىڭ گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلىشىمنىڭ كېرىكى يوق؛

مېنىڭ [يەھيا توغرۇلۇق] شۇنداق ئېيتىۋاقىنىم پەقەتلا سىلەرنىڭ
قۇتقۇزۇلۇشۇڭلار ئۈچۈندۇر). 35 [يەھيا] بولسا كۆيۈپ نۇر
چېچىپ تۇرغان بىر چىراغ ئىدى ۋە سىلەر ئۇنىڭ يورۇقىدا
بىر مەزگىل شادلىنىشقا رازى بولدۇڭلار. 36 لېكىن يەھيانىڭ
مەن ئۈچۈن بەرگەن گۇۋاھلىقىدىنمۇ ئۇلۇغ بىر گۇۋاھلىق بار.
ئۇ بولسىمۇ، ئاتا ماڭا ئادا قىلىشقا تاپشۇرغان ئەمەللەر، يەنى
مەن قىلىۋاتقان ئەمەللەر، بۇلار مېنىڭ توغرامدا ئاتىنىڭ مېنى
ئەۋەتكىنىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. 37 ۋە مېنى ئەۋەتكەن ئاتا ئۆزىمۇ
مەن ئۈچۈن گۇۋاھلىق بەرگەندۇر. سىلەر ھېچقاچان ئۇنىڭ
ئاۋازىنى ئاڭلىمىدىڭلار، قىياپىتىنى كۆرمىدىڭلار 38 ۋە ئۇنىڭ
سۆز-كالامى سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن ئورۇن ئالمىدى؛ چۈنكى
ئۇنىڭ ئەۋەتكىنى بولسا، ئۇنىڭغا ئىشەنمەيسىلەر. 39 مۇقەددەس
يازمىلارنى قېتىرقېنىپ ئوقۇپ ئولتۇرىسىلەر؛ چۈنكى ئۇلاردىن
مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگە بولدۇق، دەپ قارايسىلەر. دەل بۇ
يازمىلار مەن ئۈچۈن گۇۋاھلىق بەرگۈچىدۇر. (aiōnios g166)
40 شۇنداقتىمۇ سىلەر يەنىلا ھاياتلىققا ئېرىشىش ئۈچۈن مېنىڭ
يېنىمغا كېلىشنى خالىمايسىلەر. 41 مەن ئىنسانلارنىڭ ماختىشىنى
قوبۇل قىلمايمەن؛ 42 لېكىن مەن سىلەرنى بىلىمەنكى، ئىچىڭلاردا
خۇدانىڭ مۇھەببىتى يوق. 43 مەن ئاتامنىڭ نامى بىلەن
كەلگەنمەن، ئەمما سىلەر مېنى قوبۇل قىلمايسىلەر. ھالبۇكى، باشقا
بىرسى ئۆز نامى بىلەن كەلسە، سىلەر ئۇنى قوبۇل قىلىسىلەر.
44 سىلەر بىر-بىرىڭلاردىن ئىززەت-شۆھرەت قوبۇل قىلىسىلەر-
يۇ، يېگانە خۇدادىن كەلگەن ئىززەت-شۆھرەتكە ئىنتىلمىسەڭلەر،
ئۇنداقتا سىلەر قانداقمۇ ئېتىقاد قىلالايسىلەر؟! 45 بىراق مېنى
ئۇستىمىزدىن ئاتىغا شىكايەت قىلدۇ، دەپ ئويلىماڭلار.
ئۇستۇڭلاردىن شىكايەت قىلغۇچى مەن ئەمەس، بەلكى سىلەر
ئۈمىد باغلىغان مۇسا [پەيغەمبەردۇر]. 46 چۈنكى ئەگەر سىلەر
راستتىن مۇسا [پەيغەمبەرگە] ئىشەنگەن بولساڭلار، ماڭىمۇ
ئىشەنگەن بولاتتىڭلار. چۈنكى ئۇ [مۇقەددەس يازمىلاردا]
مەن توغرۇلۇق پۈتكەندۇر. 47 لېكىن ئۇنىڭ پۈتكەنلىرىگە
ئىشەنمىسەڭلار، مېنىڭ سۆزلىرىمگە قانداقمۇ ئىشىنىسىلەر؟!

6 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئەيسا گالىلىيە دېڭىزى (تىبېرىياس
دېڭىزى دەپمۇ ئاتىلىدۇ)نىڭ ئۇ قېتىغا ئوتتى. 2 زور بىر توپ
خالايىق ئۇ كېسەللەرنى ساقايتقان مۆجىزىلىك ئالامەتلىرىنى
كۆردى ۋە ئۇنىڭ كەيىندىن ئەگىشىپ ماڭدى. 3 ئەيسا تاغقا
چىقىپ، ئۇ يەردە مۇخلىسلىرى بىلەن بىللە ئولتۇردى. 4 ئۇ
چاغدا يەھۇدىيلارنىڭ ھېيتى، يەنى «ئوتۇپ كېتىش ھېيتى»غا
ئاز قالغان ۋاقىت ئىدى. 5 ئەيسا بېشىنى كۆتۈرۈپ، زور بىر
توپ خالايىقنىڭ ئۆزىنىڭ ئالدىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ،
فىلىپتىن: ـ بۇلارغا يەيدىغانغا نانىنى نەدن ئالىمىز؟ ـ دەپ سوريدى
6 (لېكىن ئۇ بۇ سۆزنى فىلىپنى سىناش ئۈچۈن ئېيتقانىدى. چۈنكى
ئۇ ئۆزىنىڭ نېمە قىلىدىغانلىقىنى بىلەتتى). 7 فىلىپ جاۋابەن:
ـ ئىككى يۈز دىنارغا نان ئالساقمۇ، ھەربىرىگە كىچىككىنە بىر
چىشلەمدىن يېيىشكىمۇ يەتمەيدۇ! 8 مۇخلىسلاردىن بىرى، يەنى
سىمون پېترۇسنىڭ ئىنىسى ئاندرىياس ئەيساغا: 9 ـ بۇ يەردە
كىچىك بىر ئوغۇل بالا بار، ئۇنىڭدا بەش ئارپا نان بىلەن ئىككى
كىچىك بېلىق بار. لېكىن شۇنچە كۆپ خەلققە بۇ نېمە بولىدۇ؟! ـ
دېدى. 10 ئەيسا: ـ كۆپچىلىكنى ئولتۇرغۇزۇڭلار، ـ دېدى
(ئۇ يەردە ئوت-چۆپ مول ئوسكەنىدى). شۇنىڭ بىلەن ئەر
كىشىلەر ئولتۇردى؛ ئۇلارنىڭ سانى بەش مىڭچە بار ئىدى.
11 ئەيسا نانلارنى قولىغا ئېلىپ، [خۇداغا] تەشەككۇر ئېيتقاندىن
كېيىن، ئولتۇرغانلارغا ئۈلەشتۈرۈپ بەردى. بېلىقلارنىمۇ شۇنداق
قىلدى؛ كۆپچىلىك خالىغانچە يېدى. 12 ھەممەيلەن يەپ
تويۇنغاندا، ئۇ مۇخلىسلىرىغا: ـ ئاشقان پارچىلارنى يىغىڭلار،
ھېچ نەرسە زايە بولمىسۇن، ـ دېدى. 13 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار
بەش ئارپا نېنىدىن يەپ ئاشقان پارچىلىرىنى ئون ئىككى
سېۋەتكە تولدۇرۇپ يىغىۋالدى. 14 ئەمدى خالايىق ئەيسانىڭ
كۆرسەتكەن بۇ مۆجىزىلىك ئالامىتىنى كۆرۈپ: «دۇنياغا كېلىشى
مۇقەررەر بولغان پەيغەمبەر ھەقىقەتەن مۇشۇ ئىكەن!» دېيىشتى.
15 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا ئۇلارنىڭ كېلىپ ئۇنىڭ پادىشاھ بولۇشقا
زورلىماقچى بولغانلىقىنى بىلىپ، ئۇلاردىن ئايرىلىپ، قايتىدىن تاغقا
يالغۇز چىقىپ كەتتى. 16 كەچقۇرۇن، ئەيسانىڭ مۇخلىسلىرى
دېڭىز بويىغا چۈشۈشتى. 17 ئۇلار بىر كېمىگە ئولتۇرۇپ،
دېڭىزنىڭ ئۇ قېتىدىكى كەپەرناھۇم شەھىرىگە قاراپ يول ئېلىشتى
(قاراڭغۇ چۈشۈپ كەتكەندى ۋە ئەيسا تېخىچە ئۇلارنىڭ يېنىغا
كەلمىگەندى). 18 قاتتىق بوران چىقىپ، دېڭىز دولقۇنلاپ

كۆتۈرۈلۈۋاتاتتى. 19 مۇخلىسلار پالاق ئۈرۈپ ئون-ئون بىر
چاقىرىچە ماڭغاندا، ئەيسانىڭ دېگۈزنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ
كېمىگە يېقىنلىشىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، قورقۇشۇپ كەتتى.
20 لېكىن ئۇ ئۇلارغا: ـ بۇ مەن، قورقماڭلار! ـ دېدى. 21 شۇنى
ئاڭلاپ ئۇلار ئۇنى كېمىگە چىقىرىۋالغۇسى كەلدى؛ ئۇ
كېمىگە چىقىپلا، كېمە دەرھال ئۇلار بارىدىغان يەرگە يېتىپ
باردى. 22 ئەتىسى دېگۈزنىڭ ئۇ تەرىپىدە قالغان خالايىق
[ئالدىنقى كۈنى] ئۇ يەردە ئەيسانىڭ مۇخلىسلىرى چىققان
كېمىدىن باشقا كېمىنىڭ يوقلۇقىنى، ئەيسانىڭ مۇخلىسلىرى
شۇ كېمىگە چىققاندا، ئەيسانىڭ ئۇلار بىلەن چىقمىغانلىقىنى،
بەلكى مۇخلىسلىرىنىڭ ئۆزلىرىلا كەتكەنلىكىنى كۆرگەنىدى.
23 ھالبۇكى، بىرنەچچە كېمە-قولۇاق تىبېرىياس شەھىرىدىن رەب
تەشەككۈر ئېيتقاندىن كېيىن خەلق نان يېگەن يەرگە يېقىن
كېلىپ توختىدى. 24 شۇنىڭ بىلەن خالايىق ئەيسانىڭ ۋە
مۇخلىسلىرىنىڭ ئۇ يەردە يوقلۇقىنى كۆرۈپلا، كېمىلەرگە
ئولتۇرۇپ، ئەيسانى ئىزدىگىلى كەپەرناھۇم شەھىرىگە ماڭدى.
25 ئۇلار ئۇنى دېگۈزنىڭ ئۇ تەرىپىدە تېپىپ ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، بۇ
يەرگە قاچان كەلدىڭ؟ ـ دەپ سوراشتى. 26 ئەيسا ئۇلارغا
جاۋابەن: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايىكى، سىلەر مېنى مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى كۆرگەنلىكىڭلار
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى نانلاردىن يەپ تويۇنغىنىڭلار ئۈچۈن
ئىزدەيسىلەر. 27 بۇزۇلۇپ كېتىدىغان پانىي ئوزۇقلۇققا ئەمەس،
بەلكى مەڭگۈ ھاياتلىققا باقىي قالىدىغان ئوزۇقلۇققا ئىنتىلىپ
ئىشلەڭلار، بۇنى ئىنسانئوغلى سىلەرگە بېرىدۇ؛ چۈنكى ئۇنى
ئاتا، يەنى خۇدا ئۆزى مۆھۈرلەپ تەستىقلىغان، ـ دېدى.
(aiōnios g166) 28 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ نېمىگە
ئىنتىلىپ ئىشلىسەك ئاندىن خۇدانىڭ ئىش-خىزمىتىدە ئىشلىگەن
بولىمىز؟ ـ دەپ سوراشتى. 29 ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ: ـ
خۇدانىڭ ئىش-خىزمىتى دەل شۇكى، ئۇ ئەۋەتكىنىگە ئېتىقاد
قىلىشىڭلاردۇر، ـ دېدى. 30 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يەنە: ـ
ئۇنداق بولسا سەن بىزنى كۆرۈپ ئۆزۈڭگە ئىشەندۈرگۈدەك
قانداق مۆجىزىلىك ئالامەت يارىتىسەن؟ زادى نېمە ئىش قىلىپ
بېرىسەن؟ 31 ئاتا-بوۋىلىرىمىز چۆلدە يۈرگەندە، [زەبۇردا]: «ئۇ
ئۇلارغا ئەرشتىن چۈشۈرۈلگەن نان تەقدىم قىلدى» دەپ
پۈتۈلگەندەك، «ماننا»نى يېگەن ـ دېيىشتى. 32 ئەيسا ئۇلارغا
مۇنداق دېدى: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى
ئېيتىپ قويايىكى، سىلەرگە ئاسماندىن چۈشكەن نانىنى بەرگۈچى
مۇسا ئەمەس، بەلكى مېنىڭ ئاتامدۇر؛ ئۇ [ھازىرمۇ] سىلەرگە
ئاسماندىن چۈشكەن ھەقىقىي نانىنى بېرىۋاتىدۇ. 33 چۈنكى
خۇدانىڭ نېنى بولسا پۈتكۈل دۇنياغا ھاياتلىق ئاتا قىلىدىغان،
ئەرشتىن چۈشكۈچىدۇر. 34 ـ تەقسىر، ھەمىشە بىزگە شۇ
نانىنى بېرىپ تۇرغايسەن! ـ دېيىشتى ئۇلار. 35 ئەيسا ئۇلارغا
مۇنداق دېدى: ـ ھاياتلىق نېنى ئۆزۈمدۇرمەن! مېنىڭ يېنىمغا
كەلگەن ھەركىم ھېچقاچان ئاچ قالمايدۇ، ماڭا ئېتىقاد
قىلغان ھەركىم ھېچقاچان ئۆسسىمايدۇ. 36 لېكىن سىلەرگە
ئېيتقىنىمدەك، سىلەر مېنى كۆرگەن بولساڭلارمۇ، ئېتىقاد
قىلمايۋاتىسىلەر. 37 ئاتا ماڭا تاپشۇرغانلارنىڭ ھەربىرى يېنىمغا
كېلىدۇ ۋە مېنىڭ يېنىمغا كەلگەنلەردىن ھېچقايسىسىنى ھەرگىز
تاشلىۋەتمەيمەن. 38 چۈنكى ئۆز ئىرادەمنى ئەمەس، بەلكى
مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن
ئەرشتىن چۈشتۈم. 39 مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسى بولسا دەل
شۇكى، ئۇنىڭ ماڭا تاپشۇرغانلىرىدىن ھېچبىرىنى يىتتۈرمەي،
بەلكى ئاخىرقى كۈنى ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تىرىلدۈرۈشۈمدىن
ئىبارەت. 40 چۈنكى مېنىڭ ئاتامنىڭ ئىرادىسى شۇكى، ئوغۇلغا
كۆز تىكىپ قاراپ، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەربىرىنى
مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشتۈر؛ ۋە مەن ئاخىرقى كۈنى
ئۇلارنى تىرىلدۈرىمەن. (aiōnios g166) 41 ئەمدى يەھۇدىيلار
ئەيسانىڭ: «ئەرشتىن چۈشكەن نان ئۆزۈمدۇرمەن!» دېگىنى
ئۈچۈن ئۇنىڭغا نارازى بولۇپ غوتۇلدىشىشقا باشلىدى: 42 ـ
«بۇ يۈسۈپنىڭ ئوغلى ئەيسا ئەمەسمۇ؟ ئاتىسىنىمۇ، ئانىسىنىمۇ
تونۇيدىغان تۇرساق، يەنە قانداقلارچە: ـ «ئەرشتىن چۈشتۈم!»
دېسۇن؟» ـ دېيىشەتتى ئۇلار. 43 ئەيسا جاۋابەن ئۇلارغا
مۇنداق دېدى: ـ [مېنىڭ توغرامدا] ئۆزئارا غوتۇلداشماڭلار.
44 مېنى ئەۋەتكەن ئاتا ئۆزى كىشىلەرنىڭ قەلبىنى تارتقۇزمىسا،
ھېچكىم مېنىڭ يېنىمغا كېلەلەيدۇ؛ مېنىڭ يېنىمغا كەلگەن
ھەربىرىنى ئاخىرقى كۈنى تىرىلدۈرىمەن. 45 پەيغەمبەرلەرنىڭ

يازملىردا: «ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە خۇدا تەرىپىدىن ئۆگىتىلىدۇ» دەپ پۈتۈلگەندۇر. شۇنىڭا، ئاتىنىڭ [سۆزىنى] تىڭشىغان ۋە ئۇنىڭدىن ئۆگەنگەن ھەربىرى مېنىڭ يېنىمغا كېلىدۇ. 46 بىراق بۇ بىرەركىم ئاتىنى كۆرگەن دېگەنلىك ئەمەس؛ پەقەت خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگۈچى بولسا، ئۇ ئاتىنى كۆرگەندۇر. 47 بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ماڭا ئېتىقاد قىلغۇچى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگىدۇر. (aiōnios g166) 48 ھاياتلىق نېنى ئۆزۈمدۇرمەن. 49 ئاتا-بوۋىلىرىڭلار چۆللەردە «ماننا» يېگىنى بىلەن يەنىلا ئۆلدى. 50 لېكىن مانا، ئەرشتىن چۈشكەن نان دەل شۇنداقكى، بىرسى ئۇنىڭدىن يېگەن بولسا ئۆلمەيدۇ. 51 ئەرشتىن چۈشكەن ھاياتلىق نېنى ئۆزۈمدۇرمەن؛ كىمدەكىم بۇ نان‌دىن يېسە، ئەبەدىلئەبەدگىچە ياشايدۇ. مەن بېرىدىغان شۇ نان بولسا مېنىڭ ئەت-تېنىمدۇر، پۈتكۈل دۇنيادىكىلەر ھاياتقا ئىگە بولسۇن دەپ، مەن ئۇنى ئاتىماقچىمەن. (aiōn g165) 52 بۇ سۆز بىلەن يەھۇدىيلار ئۆزئارا تالاش-تارتىش قىلىشقا باشلاپ: ــ بۇ ئادەم بىزنىڭ يېيىشىمىزگە ئۆزىنىڭ ئەت-تېنىنى قانداق بېرەلىسۇن؟! ــ دېيىشەتتى. 53 شۇنىڭا ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ــ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، سىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ ئەت-تېنىنى يېمىگۈچە ۋە قېنىنى ئىچمىگۈچە، سىلەردە ھاياتلىق بولمايدۇ. 54 ئەت-تېنىمنى يېگۈچى ۋە قېنىمنى ئىچكۈچى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ ۋە مەن ئۇنى ئاخىرقى كۈنى تىرىلدۈرىمەن. (aiōnios g166) 55 چۈنكى ئەت-تېنىم ھەقىقىي ئوزۇقلۇق، قېنىم بولسا ھەقىقىي ئىچىملىكتۇر. 56 ئەت-تېنىمنى يېگۈچى ۋە قېنىمنى ئىچكۈچى مەندە ياشايدۇ ۋە مەنمۇ ئۇنىڭدا ياشايمەن. 57 ھايات ئاتا مېنى ئەۋەتكەن ۋە مەن ئاتىنىڭ بولغانلىقىدىن ياشاۋاتقىنىمدەك، مېنى يېگۈچى كىشى ھەم مېنىڭ ۋاستەم بىلەن ياشايدۇ. 58 مانا بۇ ئەرشتىن چۈشكەن نان‌دۇر. بۇ نان ئاتا-بوۋىلىرىڭلار يېگەن «[ماننا]»دەك ئەمەس؛ چۈنكى ئۇلار «[ماننا]»نى يېيىشى بىلەن ئۆلدى؛ بىراق بۇ نانىنى ئىستېمال قىلغۇچى بولسا مەڭگۈ ياشايدۇ! (aiōn g165) 59 بۇ سۆزلەرنى ئۇ كەپەرناھۇمدىكى سىناگوگا تەلىم بەرگىنىدە ئېيتقانىدى. 60 شۇنىڭا بىلەن ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىدىن نۇرغۇنلىرى بۇنى ئاڭلىغاندا: ــ بۇ تەلىم بەك ئېغىر ئىكەن! بۇنى كىم ئاڭلاپ كۆتۈرەلىسۇن؟ ــ دېيىشتى. 61 بىراق ئۆز ئىچىدە مۇخلىسلىرىنىڭ بۇ توغرىسىدا غوتۇلداشقىنىنى بىلگەن ئەيسا ئۇلارغا: ــ بۇ سۆزۈم سىلەرنى تايدۇردىمۇ؟ 62 ئەمدى مۇبادا ئىنسانئوغلىنىڭ ئەسلى كەلگەن جايىغا كۆتۈرۈلۈۋاتقىنىنى كۆرسەڭلار، قانداق بولار؟! 63 [ئىنسانغا] ھاياتلىق بەرگۈچى ــ روھتۇر. ئىنسانىنىڭ ئەتلىرى بولسا ھېچقانداق پايدا بەرمەيدۇ. مەن سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىم بولسا ھەم روھتۇر ۋە ھەم ھاياتلىقتۇر. 64 لېكىن ئاراڭلاردىن ئېتىقاد قىلمىغان بەزىلەر بار، ــ دېدى (چۈنكى ئەيسا ئېتىقاد قىلمىغانلارنىڭ ۋە ئۆزىگە ساتقۇنلۇق قىلىدىغانىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى باشتىلا بىلەتتى). 65 شۇنىڭا بىلەن ئۇ مۇنداق دېدى: ــ مەن شۇ سەۋەبتىن سىلەرگە شۇنى ئېيتتىمكى، ئاتامدىن ئاتا قىلىنمىسا، ھېچكىم مېنىڭ يېنىمغا كېلەلەيدۇ! 66 شۇ ۋاقىتتىن تارتىپ مۇخلىسلىرىدىن خېلى كۆپى چېكىنىپ چىقىپ، ئۇنىڭ بىلەن يەنە ماڭمايدىغان بولدى. 67 شۇنىڭا ئەيسا ئون ئىككىيلەندىن: ــ سىلەرمۇ، ھەم [مەندىن] كېتىشنى خالامسىلەر؟ ــ دەپ سوردى. 68 سىمون پېترۇس ئۇنىڭغا جاۋاب قىلىپ: ــ ئى رەب، بىز كىمنىڭ يېنىغا كېتەتتۇق؟ مەڭگۈ ھاياتلىق سۆزلىرى سەندىلىدۇر! (aiōnios g166) 69 ۋە شۇنىڭغا ئىشەندۇق ۋە شۇنى بىلىپ يەتتۇقكى، سەن خۇدانىڭ مۇقەددەس بولغۇچىسىدۇرسەن! ــ دېدى. 70 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن: ــ مەن سىلەر ئون ئىككىڭلارنى تاللىدىم ئەمەسمۇ، بىراق ئاراڭلاردا بىرسى ئىبلىستۇر! ــ دېدى 71 (ئۇنىڭ بۇ دېگىنى ئىشقاريوتلۇق سىموننىڭ ئوغلى يەھۇدانى كۆرسەتكەنىدى، چۈنكى يەھۇدا ئون ئىككىيلەننىڭ بىرى بولغىنى بىلەن، كېيىن ئۆزىگە ساتقۇنلۇق قىلىدۇ).

7 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئەيسا گالىلىيەدە ئايلىنىپ يۈردى. ئۇ يەھۇدىيەدە ئايلىنىپ يۈرۈشنى خالىمايتتى، چۈنكى [شۇ يەردىكى] يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا قەست قىلماقچى ئىدى. 2 بۇ چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ «كەپىلەر ھېيتى»غا ئاز قالغانىدى. 3 شۇنىڭا ئەيسانىڭ ئىنىلىرى ئۇنىڭغا: ــ مۇشۇ يەردىن ئايرىلىپ يەھۇدىيەگە بارغىن، شۇنىڭ بىلەن مۇخلىسلىرىڭمۇ [كارامەت] ئەمەللىرىڭنى كۆرەلەيدۇ! 4 چۈنكى ئۆزىنى خەلق-ئالەمگە

تونۇتماڭچى بولغان ھېچكىم يوشۇرۇن جايدا ئىش قىلمايدۇ. بۇ
ئەمەللەرنى قىلىۋاتقانىكەنسەن، ئۆزۈڭنى دۇنياغا كۆرسەت! ـ
دېيىشتى. 5 چۈنكى ئۇنىڭ ئىنىلىرىمۇ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىغانىدى.
6 شۇڭا ئەيسا ئۇلارغا: ـ مېنىڭ ۋاقىت-سائىتىم تېخى كەلمىدى.
لېكىن سىلەرگە نىسبەتەن ھەرۋاقىت مۇناسىپتۇر. 7 بۇ دۇنيادىكى
كىشىلەر سىلەرگە ھەرگىز ئۆچ بولمايدۇ؛ لېكىن مېنى ئۆچ
كۆرىدۇ. چۈنكى مەن ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى رەزىل دەپ
گۇۋاھلىق بېرىۋاتىمەن. 8 سىلەر بۇ ھېيتقا بېرىۋېرىڭلار. مەن
ھازىرچە بۇ ھېيتقا بارمايمەن، چۈنكى مېنىڭ ۋاقىت-سائىتىم
تېخى يېتىپ كەلمىدى، ـ دېدى. 9 ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ،
گالىلىيەدە قالدى. 10 ئەيسانىڭ ئىنىلىرى ھېيتقا چىققاندىن
كېيىن، ئۇ ئۆزىمۇ ئۇنىڭغا باردى. ئەمما ئاشكارا ئەمەس،
يوشۇرۇن باردى. 11 ھېيتتا يەھۇدىيلار ئۇنى ئىزدەپ: «ئۇ
قەيەردىدۇر؟» دەپ سوراۋاتاتتى. 12 كىشىلەر ئارىسىدا ئۇنىڭ
توغرىسىدا كۆپ غۇلغۇلا بولدى. بەزىلەر ئۇنى: «ياخشى ئادەم!»
دېسە، يەنە بەزىلەر: «ياق، ئۇ خالايىقنى ئازدۇرۇۋاتىدۇ!»
دېيىشتى. 13 بىراق يەھۇدىي [چوڭلىردىن] قورقۇپ، ھېچكىم
ئوچۇق-ئاشكارە ئۇنىڭ گېپىنى قىلمايتتى. 14 ھېيتنىڭ يېرىمى
ئۆتكەندە، ئەيسا ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ خەلققە تەلىم
بېرىشكە باشلىدى. 15 يەھۇدىيلار: ـ بۇ ئادەم ھېچقانداق تەلىم
ئالمىغان تۇرۇقلۇق، ئۇنىڭ قانداقمۇ مۇنچە كۆپ بىلىمى بولسۇن؟
ـ دەپ ھاڭ-تاڭ قېلىشتى. 16 ئەيسا ئۇلارغا: ـ بۇ تەلىملەر
مېنىڭ ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭكىدۇر. 17 ئۇنىڭ
ئىرادىسىگە ئەمەل قىلىشقا ئۆز ئىرادىسىنى باغلىغان ھەركىم بۇ تەلىم
توغرۇلۇق ـ ئۇنىڭ خۇدادىن كەلگەنلىكىنى يا كى ئۆزلۈكۈمدىن
ئېيتىۋاتقانلىقىمنى بىلىدۇ. 18 ئۆز ئالدىغا سۆزلىگەن كىشى
ئۆز شان-شەرىپىنى ئىزدەيدۇ، لېكىن ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىنىڭ
شان-شەرىپىنى ئىزدەيدىغان كىشى ھەق-سادىقتۇر، ئۇنىڭدا
ھەققانىيسىزلىق يوقتۇر. 19 مۇسا [پەيغەمبەر] سىلەرگە تەۋرات
قانۇنىنى تاپشۇرغان ئەمەسمۇ؟ لېكىن ھېچقايسىڭلار بۇ قانۇنغا
ئەمەل قىلمايۋاتىسىلەر! نېمىشقا مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولىسىلەر؟
ـ دېدى. 20 كۆپچىلىك: ـ ساڭا جن چاپلىشىپتۇ! سېنى
ئۆلتۈرمەكچى بولغان كىم ئىكەن؟ ـ دېيىشتى. 21 ئەيسا ئۇلارغا
مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ مەن بىر كارامەتنى يارىتىشىم بىلەن
ھەممىڭلار ھاڭ-تاڭ قېلىشتىڭلار. 22 ـ ئەمدى مۇسا [پەيغەمبەر]
سىلەرگە خەتنە قىلىش توغرۇلۇق ئەمر قالدۇرغان (ئەمەلىيەتتە
بولسا خەتنە قىلىش مۇسا پەيغەمبەردىن ئەمەس، ئاتا-بوۋىلاردىن
قالغان)، شۇڭا سىلەر شابات كۈنىگە [توغرا كېلىپ قالسىمۇ]
شۇ كۈنىدە ئادەمنىڭ خەتنىسىنى قىلىۋېرىسىلەر. 23 ئەمدى
تەۋرات قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىنمىسۇن دەپ شابات كۈنىدە
ئادەم خەتنە قىلىنغان يەردە، مەن شابات كۈنىدە بىر ئادەمنى
سەللىمازا ساقايتىسام، سىلەر نېمە دەپ ماڭا ئاچچىقلىنىسىلەر؟
24 سىرتقى قىياپەتكە قاراپ ھۆكۈم قىلماڭلار، بەلكى ھەققانىي
ھۆكۈم قىلىڭلار! 25 ئۇ ۋاقىتتا يېرۇسالېملىقلارنىڭ بەزىلىرى:
ـ [چوڭلار] ئۆلتۈرمەكچى بولغان كىشى بۇ ئەمەسمىدى؟
26 ئاشكارا سۆزلەۋاتىسىمۇ، ئۇنىڭغا قارشى ھېچ نەرسە دېمىدىغۇ!
دەرۋەقە، ئاقساقاللارنىڭ ئۇنىڭ مەسىھ ئىكەنلىكىنى بىلىپ
يەتكەنمۇ؟ 27 ھالبۇكى، بۇ ئادەمنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى
بىز ئېنىق بىلىمىز. لېكىن مەسىھ كەلگەندە، ئۇنىڭ قەيەردىن
كەلگەنلىكىنى ھېچكىم بىلمەستىغۇ، ـ دېيىشتى. 28 شۇڭا
ئەيسا ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تەلىم بېرىۋېتىپ، يۇقىرى ئاۋاز
بىلەن مۇنداق دېدى: ـ سىلەر مېنى تونۇيمىز ھەمدە مېنىڭ
قەيەردىن كەلگەنلىكىمنىمۇ بىلىمىز، [دەۋاتىسىلەر]؟! بىراق مەن
ئۆزلۈكۈمدىن ئەمەس، مەن مېنى ئەۋەتكۈچىدىن [كەلدىم]،
ئۇ ھەقتۇر؛ بىراق سىلەر ئۇنى تونۇمايسىلەر. 29 مەن ئۇنى
تونۇيمەن. چۈنكى مەن ئۇنىڭ يېنىدىن كەلدىم، مېنى ئۇ ئەۋەتتى.
30 شۇڭا ئۇلار ئۇنى تۇتۇش يولىنى ئىزدەيتتى، لېكىن ھېچكىم
ئۇنىڭغا قول سالمىدى؛ چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقىت-سائىتى تېخى
يېتىپ كەلمىگەندى. 31 لېكىن خالايىق ئارىسىدىكى نۇرغۇن
كىشىلەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. ئۇلار: «مەسىھ كەلگەندە بۇ
كىشى كۆرسەتكەن مۇجىزىلىك ئالامەتلەردىن ئارتۇق [مۇجىزە]
يارىتالارمۇ؟!» دېيىشتى. 32 پەرىسىيلەر خالايىقنىڭ ئۇ توغرۇلۇق
غۇلغۇلا بولۇۋاتقان بۇ گەپ-سۆزلىرىنى ئاڭلىدى؛ شۇنىڭ بىلەن
پەرىسىيلەر بىلەن باش كاھىنلار ئۇنى تۇتۇش ئۈچۈن بىرنەچچە
قاراۋۇللارنى ئەۋەتتى. 33 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا: ـ يەنە بىرئاز
ۋاقىت سىلەر بىلەن بىللە بولىمەن، ئاندىن مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ

يېنىغا كېتىمەن. 34 مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن تاپالمايسىلەر.
مەن باردىغان يەرگە بارالمايسىلەر، ـ دېدى. 35 يۇنىڭ بىلەن،
يەھۇدىيلار بىر-بىرىگە: ـ ئۇ بىز تاپالمىغۇدەك قەيەرلەرگە بارار؟
گرېكلەر ئارىسىدىكى تارقاق يەھۇدىي مۇھاجىرلارنىڭ يېنىغا
بېرىپ، گرېكلارغا تەلىم بېرەمدىغاندۇ؟ 36 «مېنى ئىزدەيسىلەر،
لېكىن تاپالمايسىلەر. مەن باردىغان يەرگە بارالمايسىلەر» دېگىنى
نېمىسىدۇ؟ ـ دېيىشتى. 37 ھېيىتنىڭ ئاخىرقى ھەم ئەڭ كاتتا
كۈنى، ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ كىمدەكىم
ئۇسسىسا، مېنىڭ يېنىمغا كېلىپ ئىچسۇن! 38 ماڭا ئېتىقاد قىلغۇچى
كىشىنىڭ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا ئېيتىلغىنىدەك، ئىچ-
باغرىدىن ھاياتلىق سۈيىنىڭ دەريالىرى ئېقىپ چىقىدۇ! ـ دەپ
جاكارلىدى 39 (ئۇ بۇ سۆزنى ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارغا ئاتاپ
قىلىنىدىغان مۇقەددەس روھقا قارىتا ئېيتقانىدى. [خۇدانىڭ]
روھى تېخى ھېچكىمگە ئاتاپ قىلىنمىغانىدى، چۈنكى ئەيسا
تېخى شان-شەرىپىگە كىرمىگەنىدى). 40 خالايىق ئىچىدە
بەزىلەر بۇ سۆزنى ئاڭلاپ: ـ [كېلىشى مۇقەررەر بولغان]
پەيغەمبەر ھەققەتەن مۇشۇ ئىكەن! ـ دېيىشتى. 41 بەزىلەر:
«بۇ مەسىھ ئىكەن!» دېيىشەتتى. يەنە بەزىلەر بولسا: «ياق،
مەسىھ گالىلىيەدىن كېلەتتىمۇ؟ 42 مۇقەددەس يازمىلاردا،
مەسىھ [پادىشاھ] داۋۇتنىڭ نەسلىدىن ھەم داۋۇتنىڭ يۇرتى
بەيت-لەھەم يېزىسىدىن كېلىدۇ، دېيىلمىگەنمىدى؟» ـ دېيىشتى.
43 يۇنىڭ بىلەن، خالايىق ئۇنىڭ ۋەجىدىن ئىككىگە بۆلۈنۈپ
كەتتى. 44 بەزىلىرى ئۇنى تۇتايلى دېگەن بولسىمۇ، لېكىن
ھېچكىم ئۇنىڭغا قول سالمىدى. 45 قاراۋۇللار [ئىبادەتخانىدىن]
باش كاھىنلار بىلەن پەرىسىيلەرنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگەندە،
ئۇلار قاراۋۇللارغا: ـ نېمە ئۈچۈن ئۇنى تۇتۇپ كەلمىدىڭلار؟
ـ دەپ سوراشتى. 46 قاراۋۇللار: ـ ھېچكىم ھېچقاچان
بۇ ئادەمدەك سۆزلىگەن ئەمەس! ـ دەپ جاۋاب بېرىشتى.
47 پەرىسىيلەر ئۇلارغا جاۋابەن: ـ سىلەرمۇ ئازدۇرۇلدۇڭلارمۇ؟
48 ئاقساقاللاردىن يا كى پەرىسىيلەردىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلار
بولغانمۇ؟! 49 لېكىن تەۋرات قانۇنىنى بىلمەيدىغان بۇ چۈپرەندىلەر
لەنەتكە قالدۇ! ـ دېيىشتى. 50 ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن بىرى، يەنى
بۇرۇن ئاخشامدا ئەيسانىڭ ئالدىغا كەلگەن نىكودىم ئۇلارغا:
51 ـ تەۋرات قانۇنىمىز ئاۋۋال كىشىنىڭ نېمە قىلغىنىنى تۈزىدىن
ئاڭلاپ بىلمەي تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ھۆكۈم چىقىرامدۇ! 52 ئۇلار
جاۋاب قىلىپ: ـ سەنمۇ گالىلىيەدىنمۇ؟ [مۇقەددەس يازمىلارنى]
كۆر، قېتىرقىنىپ ئوقۇپ باق، گالىلىيەدىن ھېچقانداق پەيغەمبەر
چىقمايدۇ! ـ دېدى. 53 شۇنىڭ بىلەن [ئۇلارنىڭ] ھەربىرى
ئۆز ئۆيىگە كەتتى.

8 ئەيسا بولسا زەيتۇن تېغىغا چىقىپ كەتتى. 2 ئەتىسى
سەھەردە، ئۇ يەنە ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىردى ۋە خالايىقنىڭ
ھەممىسى ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشكەنىدى. ئۇ ئولتۇرۇپ، ئۇلارغا تەلىم
بېرىشكە باشلىدى. 3 [شۇ چاغدا]، تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن
پەرىسىيلەر زىنا قىلىپ ئۇتۇلۇپ قالغان بىر ئايالنى ئۇنىڭ ئالدىغا
ئېلىپ كېلىشتى. ئۇلار ئايالنى ئوتتۇرىغا چىقىرىپ، 4 ئىنىكۈدىن:
ـ ئۇستاز، بۇ ئايال دەل زىنا ئۈستىدە تۇتۇۋېلىندى. 5 مۇسا
[پەيغەمبەر] تەۋرات قانۇنىدا بىزگە مۇشۇنداق ئاياللارنى چالما-
كېسەك قىلىپ ئولتۇرۇشنى ئەمر قىلغان. ئەمدى سەنچە، ئۇنى
قانداق قىلىش كېرەك؟ ـ دەپ سوراشتى. 6 ئەمدى ئۇلارنىڭ
بۇنداق دېيىشتىكى نىيىتى، ئۇنى تۇزاققا چۈشۈرۈپ، ئۇنىڭ
ئۈستىدىن ئەرز قىلغۇدەك بىرەر باھانە ئىزدەش ئىدى. ئەما ئەيسا
ئېڭىشىپ، بارمىقى بىلەن يەرگە بىر نېمىلەرنى يازغىلى تۇردى.
7 ئۇلار شۇ سوئالنى توختىماي سوراۋاتاتتى، ئۇ رۇسلىنىپ
ئۇلارغا: ـ ئاراڭلاردىكى كىم گۇناھسىز بولسا، [بۇ] [ئايالغا]
بىرىنچى تاشنى ئاتسۇن! ـ دېدى. 8 ئاندىن ئۇ يەنە ئېڭىشىپ، يەرگە
يېزىشنى داۋاملاشتۇردى. 9 ئۇلار بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، ئالدى
بىلەن ياشانغانلىرى، ئاندىن قالغانلىرى بىر-بىرلەپ [ھەممىسى] ئۇ
يەردىن چىقىپ كېتىشتى. ئاخىرىدا ئەيسا ئوتتۇرىدا ئۈرە تۇرغان
ھېلىقى ئايال بىلەن يالغۇز قالدى. 10 ئەيسا رۇسلىنىپ تۇرۇپ،
شۇ ئايالدىن باشقا ھېچكىمنى كۆرمىگەن بولۇپ، ئۇنىڭدىن:
خانىم، ساڭا ھېلىقى شىكايەت قىلغانلار قېنى؟ سېنى گۇناھقا
بېكىتىدىغان ھېچكىم چىقمىدىمۇ؟ ـ دەپ سورىۋىدى، 11 ـ
ھەزرەتلىرى، ھېچكىم چىقمىدى، ـ دېدى ئايال. ئەيسا: ـ
مەنمۇ سېنى گۇناھقا بېكىتمەيمەن. بارغىن، بۇنىڭدىن كېيىن يەنە
گۇناھ قىلمىغىن! ـ دېدى. 12 شۇڭا ئەيسا يەنە كۆپچىلىككە سۆز

قىلىپ: ـ دۇنيانىڭ نۇرى تۆزۈمدۇرمەن. ماڭا ئەگەشكەنلەر 25 سەن زادى كىم؟ ـ دەپ سوراشتى ئۇلار. ئەيسا ئۇلارغا:
قاراڭغۇلۇقتا ماڭمايدۇ، ئەكسىچە ھاياتلىق نۇرىغا ئېرىشىدۇ، ـ ـ باشتا سىلەرگە نېمە دېگەن بولسام، مەن شۇ. 26 تۆزۈمنىڭ
دېدى. 13 پەرىسىيلەر: ـ سەن تۆزۈڭگە تۆزۈڭ گۇۋاھلىق سىلەرنىڭ توغراڭلاردا ۋە ئۈستۈڭلاردىن ھۆكۈم قىلىدىغان
بېرىۋاتىسەن. شۇڭا سېنىڭ گۇۋاھلىقىڭ راست ھېسابلانمايدۇ، ـ نۇرغۇن سۆزلىرىم بار، لېكىن مېنى ئەۋەتكۈچى ھەقتۇر ۋە
دېيىشتى. 14 ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ ھەتتا مەن مەن ئۇنىڭدىن نېمىنى ئاڭلىغان بولسا، بۇلارنىلا دۇنيادىكىلەرگە
تۆزۈمگە گۇۋاھلىق بەرسەمۇ، گۇۋاھلىقىم ھەقتۇر، چۈنكى مەن ئۇقتۇرۇپ ئېيتىمەن، ـ دېدى. 27 ئۇلار ئۇنىڭ تۆزلىرىگە
تۆزۈمنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى ۋە قەيەرگە بارىدىغانلىقىنى ئېيتقانلىرىنىڭ ئاتا توغرۇلۇق ئىكەنلىكىنى چۈشىنەلمىدى. 28 شۇڭا
بىلمەمەن. لېكىن سىلەر قەيەردىن كەلگەنلىكىنى ۋە قەيەرگە ئەيسا مۇنداق دېدى: سىلەر ئىنسانئوغلىنى كۆتۈرگەندىن كېيىن،
بارىدىغانلىقىنى بىلمەيسىلەر. 15 سىلەر ئەت ئىگىلىرىنىڭ تۆۋچىسى مېنىڭ «[ئەزەلدىن] بار بولغۇچى» ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر ۋە
بويىچە ھۆكۈم قىلىسىلەر. بىراق مەن ھېچكىمنىڭ ئۈستىگە ھۆكۈم شۇنداقلا ھېچ ئىشنى تۆزلۈكۈمدىن قىلمىغانلىقىمنى، پەقەت
قىلمايمەن. 16 مەن ھۆكۈم قىلساممۇ، ھۆكۈمۈم ھەقىقىدۇر، ئاتىنىڭ ماڭا تۈگەتكىنىنلا سۆزلىگەنلىكىمنىڭ بىلىسىلەر. 29 مېنى
چۈنكى مەن يالغۇز ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەن ئاتا [بۇ ئىشتا] ئەۋەتكۈچى مەن بىلەن بىللىدۇر، ئۇ مېنى ئەسلا يالغۇز قويمىدى،
مەن بىلەن بىللىدۇر. 17 سىلەرگە تەۋە بولغان تەۋرات قانۇنىدا: چۈنكى مەن ھەمىشە ئۇنى خۇرسەن قىلىدىغان ئىشلارنى
«ئىككى ئادەمنىڭ گۇۋاھلىقى بولسا راست ھېسابلىنىدۇ» دەپ قىلىمەن. 30 ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىۋاتقان چاغنىڭ تۆزىدە،
پۈتۈلگەندۇر. 18 راست، مەن تۆزۈم توغرامدا تۆزۈم گۇۋاھلىق نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. 31 ئەيسا ئۇزىگە ئېتىقاد
بېرىمەن، ۋە مېنى ئەۋەتكەن ئاتامۇ مېنىڭ توغرامدا گۇۋاھلىق قىلغان يەھۇدىيلارغا: ـ ئەگەر مېنىڭ سۆز- كالامىمدىن چىقماي
بېرىدۇ. 19 ئۇلار ئۇنىڭدىن: ـ ئاتاڭ قەيەردە؟ ـ دەپ سوراشتى. تۇرساڭلار، مېنىڭ ھەقىقىي مۇخلىسلىرىم بولغان بولىسىلەر،
ئەيسا ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ: ـ سىلەر يا مېنى تونۇمايسىلەر، 32 ۋە ھەقىقەتنى بىلىسىلەر ۋە ھەقىقەت سىلەرنى ئازادلىققا
يا ئاتامنى تونۇمايسىلەر. مېنى تونۇغان بولساڭلار، ئاتامنىمۇ ئېرىشتۇرىدۇ، ـ دېدى. 33 ئۇلار جاۋابەن: ـ بىز ئىبراھىمنىڭ
تونۇيتۇڭلار، ـ دېدى. 20 ئەيسا بۇ سۆزلەرنى ئىبادەتخانىدا تەلىم نەسىلىمىز، ـ ھېچقاچان ھېچكىمنىڭ قۇللۇقىدا بولمىدۇق. سەن
بەرگىنىدە، سەدىقە ساندۇقىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ ئېيتقانىدى. قانداقسىگە: ئازادلىققا ئېرىشىسىلەر، دەيسەن؟ ـ دېدى. 34 ئەيسا
بىراق ھېچكىم ئۇنى تۇتمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقىت-سائىتى ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە
تېخى يېتىپ كەلمىگەنىدى. 21 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇلارغا يەنە: شۇنى ئېيتىپ قويايكى، گۇناھ سادىر قىلغان كىشى گۇناھنىڭ
مەن بۇ يەردىن كېتىمەن؛ سىلەر مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن ئۆز قۇلىدۇر. 35 قۇل ئائىلىدە مەڭگۈ تۇرمايدۇ، لېكىن ئوغۇل مەڭگۈ
گۇناھىڭلار ئىچىدە ئۆلىسىلەر. مەن كېتىدىغان يەرگە سىلەر تۇرىدۇ. (aiōn g165) 36 شۇنىڭ ئۈچۈن ئوغۇل سىلەرنى ئازاد
بارالمايسىلەر، ـ دېدى. 22 يەھۇدىيلار: ـ ئۇ: «مەن قىلسا، ھەقىقىي ئازاد بولىسىلەر. 37 سىلەرنىڭ ئىبراھىمنىڭ نەسلى
كېتىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر» دەيدۇ. بۇ ئۇنىڭ ئۆزىنى ئىكەنلىكىڭلارنى بىلمەمەن. بىراق مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتىسىلەر،
ئۆلتۈرۈۋالمەن دېگىنىمىدۇ؟ ـ دېيىشتى. 23 ئەيسا ئۇلارغا: ـ چۈنكى مېنىڭ سۆزۈم ئىچىڭلاردىن ئورۇن ئالمىدى. 38 مەن
سىلەر تۆۋەندىندۇرسىلەر، مەن يۇقىرىندىندۇرمەن. سىلەر بۇ ئاتامنىڭ يېنىدا كۆرگەنلىرىمنى ئېيتىۋاتىمەن؛ سىلەر بولساڭلار ئۆز
دۇنيادىندۇرسىلەر، مەن بۇ دۇنيادىن ئەمەسمەن. 24 شۇنىڭ ئاتاڭلاردىن كۆرگەنلىرىڭلارنى قىلىۋاتىسىلا! 39 ئۇلار جاۋاب
ئۈچۈن سىلەرگە: «گۇناھلىرىڭلار ئىچىدە ئۆلىسىلەر» دېدىم. بېرىپ: ـ بىزنىڭ ئاتىمىز ئىبراھىمدۇر، ـ دېدى. ئەيسا ئۇلارغا:
چۈنكى سىلەر مېنىڭ «[ئەزەلدىن] بار بولغۇچى» ئىكەنلىكىمگە ـ ئەگەر ئىبراھىمنىڭ پەرزەنتلىرى بولساڭلار، ئىبراھىمنىڭ
ئىشەنمىسەڭلار، گۇناھلىرىڭلار ئىچىدە ئۆلىسىلەر، ـ دېدى. ئەمەللىرىنى قىلغان بولاتتىڭلار! 40 بىراق ھازىر ئەكسىچە مېنى،

یەنی خۇدادن ئاكىلىغان ھەققەتنى سىلەرگە يەتكۈزگەن ئادەمنى
تۇتۇۋېلىشكە قەستلەيسىلەر. ئىبراھىم ئۇنداق ئىشنى قىلمىغان.
41 سىلەر ئۆز ئاتاكىلارنىڭ قىلغىنىنى قىلىۋاتىسىلەر! ـ دېدى. ـ
بىز ھارامدىن بولغان ئەمەسمىز! بىزنىڭ پەقەت بىرلا ئاتىمىز بار، ئۇ
بولسا خۇدادۇر! ـ دېيىشتى ئۇلار. 42 ئەيسا ئۇلارغا: ـ ئاتاكىلار
خۇدا بولغان بولسا، مېنى سۆيگەن بولاتتىكىلار، چۈنكى مەن
خۇدانىڭ باغرىدىن چىقىپ، بۇيەرگە كەلدىم. مەن ئۆزلۈكۈمدىن
كەلگەن ئەمەسمەن، بەلكى ئۇنىڭ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنمەن.
43 سۆزلىرىمنى نېمىشقا چۈشەنمەيسىلەر؟ ئېنىقكى، مېنىڭ سۆز-
كالامىم قۇلىقىڭلارغا كىرمەيۋاتىدۇ! 44 سىلەر ئاتاكىلار
ئىبلىستىن بولغانسىلەر ۋە ئۇنىڭ ئارزۇ-ھەۋەسلىرىگە ئەمەل
قىلىشنى خالايسىلەر. ئۇ ئالەم ئاپىرىدە بولغاندىن تارتىپ قاتىل
ئىدى ۋە ئۇنىڭدا ھەققەت بولمىغاچقا، ھەققەتتە تۇرمىغان.
ئۇ يالغان سۆزلىگەندە، ئۆز تەبىئىتىدىن سۆزلەيدۇ، چۈنكى ئۇ
يالغانچى ۋە شۇنداقلا يالغانچىلىقنىڭ ئاتىسىدۇر. 45 لېكىن
مەن ھەققەتنى سۆزلىگىنىم ئۈچۈن، ماڭا ئىشەنمەيسىلەر.
46 قايسىڭلار مېنى گۇناھى بار دەپ دەللىلەيلەيسىلەر،
قېنى؟ ھەققەتنى سۆزلىسەم، نېمە ئۈچۈن ماڭا ئىشەنمەيسىلەر؟
47 خۇدادىن بولغان كىشى خۇدانىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلايدۇ،
سىلەر ئۇلارنى ئاڭلىمايسىلەر، چۈنكى سىلەر خۇدادىن بولغان
ئەمەسسىلەر! 48 يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ ئەجەبا،
بىزنىڭ سېنى: «ساماريەلىك ھەم جىن چاپلاشقان ئادەم»سەن
دېگىنىمىز توغرا ئەمەسمۇ؟ ـ دېيىشتى. 49 ئەيسا جاۋابەن: ـ ماڭا
جىن چاپلاشقىنى يوق، بەلكى مەن ئاتامنى ھۆرمەت قىلىمەن،
لېكىن سىلەر ماڭا ھۆرمەتسىزلىك قىلىۋاتىسىلەر. 50 مەن ئۆز
شان-شەرىپىمنى ئىزدىمەيمەن، لېكىن بۇنى ئىزدىگۈچى ھەم
[ئۇنىڭ ئۈستىدىن] ھۆكۈم قىلغۇچى بىرسى بار. 51 بەرھەق،
بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، مېنىڭ سۆز-
كالامىمنى تۇتىدىغان كىشى ئەبەدلىئەبەد ئۆلۈم كۆرمەيدۇ. (aiōn
g165) 52 شۇنىڭ بىلەن يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا: ـ ساڭا دەرۋەقە
جىن چاپلاشقانلىقىنى ئەمدى بىلدۇق! ھەتتا [ھەزرىتى] ئىبراھىم
ۋە پەيغەمبەرلەرمۇ ئۆلگەن تۇرسا، سەن قانداقسىگە: «مېنىڭ
سۆز-كالامىمنى تۇتىدىغان كىشى ئەبەدلىئەبەد ئۆلۈم تېتىمايدۇ»
دەيسەن؟ (aiōn g165) 53 ئەجەبا، سەن ئاتىمىز ئىبراھىمدىن
ئۇلۇغمۇسەن؟ ئۇ ئۆلدى، پەيغەمبەرلەر ھەم ئۆلدى!؟ سەن
ئۆزۈڭنى كىم قىلماقچىسەن؟ 54 ئەيسا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ
ئەگەر مەن ئۆزۈمنى ئۇلۇغلىسام، ئۇنداقتا ئۇلۇغلۇقۇم ھېچنەرسە
ھېسابلانمايتتى. بىراق مېنى ئۇلۇغلىغۇچى ـ سىلەر «ئۇ بىزنىڭ
خۇدايىمىز» دەپ ئاتايدىغان ئاتامنىڭ ئۆزىدۇر. 55 سىلەر ئۇنى
تونۇمىدىڭلار، لېكىن مەن ئۇنى تونۇيمەن. ئۇنى تونۇمايمەن
دېسەم، سىلەردەك يالغانچى بولاتتىم؛ بىراق مەن ئۇنى تونۇيمەن
ۋە ئۇنىڭ سۆز-كالامىنى تۇتىمەن. 56 ئاتاكىلار ئىبراھىم مېنىڭ
كۈنۈمنى كۆرىدىغانلىقىدىن يايراپ-ياشىندى ھەم دەرۋەقە ئۇنى
ئالدىنئالا كۆرۈپ شادلاندى. 57 ـ سەن تېخى ئەللىك ياشقا
كىرمەي تۇرۇپ، ئىبراھىمنى كۆردۇڭمۇ؟ ـ دېيىشتى ئۇلار.
58 ئەيسا ئۇلارغا: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، ئىبراھىم تۇغۇلماستىلا، مەن بار بولغۇچىدۇرمەن!
ـ دېدى. 59 بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنى چالما-كېسىك قىلغىلى
قوللىرىغا يەردىن تاش ئالدى؛ لېكىن ئەيسا ئۇلارغا كۆرۈنمەي،
ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئۆتۈپ ئىبادەتخانىدىن چىقىپ كەتتى.

9 ۋە ئۇ يولدا كېتىۋېتىپ، تۇغما قارىغۇ بىر ئادەمنى
كۆردى. 2 مۇخلىسلىرى ئۇنىڭدىن: ـ ئۇستاز، كىم گۇناھ
قىلىپ ئۇنىڭ قارىغۇ تۇغۇلغىنىغا سەۋەب بولغان؟ ئۇ ئۆزىمۇ يا ئاتا-
ئانىسىمۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. 3 ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:
ـ ئۆزى يا كى ئاتا-ئانىسىنىڭ گۇناھ سادىر قىلغانلىقىدىن ئەمەس،
بەلكى خۇدانىڭ ئۆز ئەمەللىرى ئۇنىڭدا ئايان قىلىنسۇن دەپ
شۇنداق بولغان. 4 كۈننىڭ يورۇقىدا، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ
ئەمەللىرىنى ئادا قىلىشىم كېرەك. كەچ كىرسە، شۇ چاغدا
ھېچكىم ئىش قىلالمايدۇ. 5 مەن دۇنيادا تۇرغان ۋاقتىمدا،
دۇنيانىڭ نۇرى ئۆزۈمدۇرمەن. 6 بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن
كېيىن، ئۇ يەرگە تۈكۈرۈپ، تۈكۈرۈكتىن لاي قىلىپ،
لاينى ھېلىقى ئادەمنىڭ كۆزلىرىگە سۈرۈپ قويدى 7 ۋە
ئۇنىڭغا: «سىلوئام كۆلچىكى» گە بېرىپ يۇيۇۋەتكىن» دېدى
(«سىلوئام» [ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ]، «ئەۋەتىلگەن» دېگەن
مەنىنى بىلدۈرىدۇ). شۇنىڭ بىلەن ھېلىقى ئادەم بېرىپ يۇيۇۋېدى،

كۆزى كۆرىدىغان بولۇپ قايتىپ كەلدى. 8 قوشنىلىرى ۋە تۇ
ئىلگىرى تىلەمچىلىك قىلغىنىدا ئۇنى كۆرگەنلەر: ـ بۇ ئولتۇرۇپ
تىلەمچىلىك قىلىدىغان ھېلىقى ئادەم ئەمەسمۇ؟ ـ دېيىشىپ
كەتتى. 9 بەزىلەر: «ھەئە، شۇ ئىكەن» دېسە، يەنە بەزىلەر:
«ياق، ئۇ ئەمەس، لېكىن ئۇنىڭغا ئوخشايدىكەن» دېيىشتى.
بىراق ئۇ ئۆزى: ـ مەن دەل شۇ كىشى بولىمەن! ـ دېدى.
10 ـ ئۇنداقتا كۆزلىرىڭ قانداق ئېچىلدى؟ ـ دەپ سوراشتى
ئۇلار. 11 ئۇ جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ ئەيسا ئىسىملىك
بىر كىشى [تۆكۈرۈكىدىن] لاي قىلىپ كۆزلىرىمگە سۈرۈپ
قويىۋىدى، ماڭا: «سىلوئام كۆلچىكىگە بېرىپ يۇيۇۋەتكىن»
دېگەنىدى. مەن بېرىپ يۇيۇۋىدىم، كۆرەلەيدىغان بولدۇم. 12 ـ
ئۇ ھازىر قەيەردە؟ ـ دەپ سوراشتى ئۇلار. ـ بىلمەيمەن، ـ
دېدى ئۇ. 13 خالايىق ئىلگىرى قارىغۇ بولغان بۇ ئادەمنى
پەرىسىيلەرنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى 14 (ئەسلىدە ئەيسا لاي
قىلىپ بۇ ئادەمنىڭ كۆزلىرىنى ئاچقان كۈن دەل شابات كۈنى
ئىدى). 15 شۇنىڭ بىلەن پەرىسىيلەر قايتىدىن بۇ ئادەمدىن
قانداق كۆرەلەيدىغان بولغىنىنى سورىۋىدى، ئۇ ئۇلارغا: ـ ئۇ
كۆزلىرىمگە لاي [سۈرۈپ] قويدى، مەن يۇيۇۋىدىم ۋە مانا،
كۆرەلەيدىغان بولدۇم! ـ دېدى. 16 شۇنىڭ بىلەن پەرىسىيلەردىن
بەزىلىرى: ـ ئۇ ئادەم خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگەن ئەمەس،
چۈنكى ئۇ شابات كۈنىنى تۇتمايدۇ، ـ دېيىشتى. يەنە بەزىلىرى:
ـ ئۇ گۇناھكار ئادەم بولسا، قانداقلارچە بۇنداق مۇجىزىلىك
ئالامەتلەرنى يارىتالايتتى؟ ـ دېيىشتى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ
ئارىسىدا بۆلۈنۈش پەيدا بولدى. 17 ئۇلار قارىغۇ ئادەمدىن
يەنە: ـ ئۇ كۆزلىرىڭنى ئېچىپتۇ، ئەمدى سەن ئۇ توغرۇلۇق نېمە
دەيسەن؟ ـ دەپ سوراشتى. ئۇ: ـ ئۇ بىر پەيغەمبەر ئىكەن، ـ
دېدى. 18 يەھۇدىيلار كۆرەلەيدىغان قىلىنغان كىشىنىڭ ئاتا-
ئانىسىنى تېپىپ كەلمىگۈچە، بۇرۇن ئۇنىڭ قارىغۇ ئىكەنلىكىگە
ۋە ھازىر كۆرەلەيدىغان قىلىنغانلىقىغا ئىشەنمەيتتى. شۇڭا ئۇلار
ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسىنى چاقىرتىپ، 19 ئۇلاردىن: ـ بۇ سىلەرنىڭ
ئوغلۇڭلارمۇ؟ تۇغما قارىغۇ، دەۋاتاتتىڭلار؟ ئەمدى ھازىر
قانداقلارچە كۆرەلەيدىغان بولۇپ قالدى؟ ـ دەپ سوراشتى.
20 ئاتا-ئانىسى ئۇلارغا: ـ ئۇنىڭ بىزنىڭ ئوغلىمىز ئىكەنلىكى،
شۇنداقلا تۇغۇلۇشىدىنلا قارىغۇ ئىكەنلىكىنى بىلىمىز؛ 21 لېكىن
ھازىر قانداقلارچە كۆرەلەيدىغان بولۇپ قالغانلىقىنى، كۆزلىرىنى
كىم ئاچقانلىقىنى بىلمەيمىز. ئۇ چوڭ ئادەم تۇرسا، [بۇنى] ئۆزىدىن
سورا ڭلار، ئۇ ئۆزى دەپ بەرسۇن، ـ دەپ جاۋاب بەردى.
22 ئاتا-ئانىسىنىڭ شۇنداق دېيىشى يەھۇدىيلاردىن قورققانلىقى
ئۈچۈن ئىدى؛ چۈنكى يەھۇدىيلار كىمدەكىم ئەيسانى مەسىھ
دەپ ئېتىراپ قىلسا، ئۇ سىناگوگ جامائىتىدىن قوغلاپ
چىقىرىلىدىغان دەپ قارار قىلغانىدى. 23 شۇ سەۋەبتىن ئۇنىڭ
ئاتا-ئانىسى: «ئۇ چوڭ ئادەم تۇرسا، [بۇنى] ئۆزىدىن سورا ڭلار»
دېگەنىدى. 24 پەرىسىيلەر ئەسلىدە قارىغۇ بولغان ئادەمنى يەنە
چاقىرىپ ئۇنىڭغا: ـ خۇداغا شان-شەرەپ بېرىپ [قەسەم قىل]!
بىز بۇ ئادەمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى بىلىمىز، ـ دېيىشتى. 25 ئۇ
مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ ئۇ گۇناھكارمۇ، ئەمەسمۇ، بىلمەيمەن.
بىراق مەن شۇ بىرلا ئىشنى بىلىمەنكى، قارىغۇ ئىدىم، ھازىر
كۆرەلەيدىغان بولدۇم. 26 ئۇلار ئۇنىڭدىن يەنە بىر قېتىم: ـ ئۇ سېنى
قانداق قىلدى؟ كۆزلىرىڭنى قانداق ئاچتى؟ ـ دەپ سوراشتى.
27 ئۇ جاۋابەن: ـ سىلەرگە ئاللىقاچان ئېيتتىم، بىراق قۇلاق
سالمىدىڭلار. سىلەر نېمە دەپ قايتىدىن ئاڭلاشنى خالاپ
قالدىڭلار؟ سىلەرمۇ ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى بولاي دەۋاتامسىلەر؟!
ـ دېدى. 28 بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇنى قاتتىق تىللاپ: ـ
سەن ھېلىقىنىڭ مۇخلىسى! بىز بولساق مۇسا [پەيغەمبەرنىڭ]
مۇخلىسلىرىمىز. 29 خۇدانىڭ مۇساغا سۆزلىگەنلىكىنى بىلىمىز؛
لېكىن بۇ نېمىنىڭ بولسا قەيەردىن كەلگەنلىكىنىمۇ بىلمەيمىز، ـ
دېيىشتى. 30 ھېلىقى ئادەم ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى: ـ
ئاجايىپ ئىشقۇ بۇ! گەرچە سىلەر ئۇنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى
بىلمىگىنىڭلار بىلەن، ئۇ مېنىڭ كۆزلىرىمنى ئاچتى. 31 بىز
بىلىمىزكى، خۇدا گۇناھكارلارنىڭ تىلەكلىرىنى ئاڭلىمايدۇ؛ بىراق
ئۆزىگە ئىخلاسمەن بولۇپ ئىرادىسىگە ئەمەل قىلغۇچىلارنىڭكىنى
ئاڭلايدۇ. 32 دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىن تارتىپ، بىرەرسىنىڭ
تۇغما قارىغۇنىڭ كۆزىنى ئاچقانلىقىنى ئاڭلاپ باققان ئەمەس.
(aiōn g165) 33 ئەگەر بۇ ئادەم خۇدادىن كەلمىگەن بولسا،
ھېچنېمە قىلالمىغان بولاتتى. 34 ئۇلار ئۇنى: ـ سەن تۇپتىن
گۇناھ ئىچىدە تۇغۇلغان تۇرۇقلۇق، بىزگە تەلىم بەرمەكچىمۇسەن؟

ـ دېيىشىپ، ئۇنى [سىناگوگتىن] قوغلاپ چىقىرىۋېتىشتى.
35 ئەيسا ئۇلارنىڭ ئۇنى [سىناگوگتىن] قوغلاپ چىقارغانلىقىنى
ئاڭلاپ، ئۇنى ئىزدەپ تېپىپ: سەن، خۇدانىڭ ئوغلىغا ئېتىقاد
قىلامسەن؟ ـ دەپ سوريدى. 36 ئۇ جاۋابەن: ـ تەقسىر، ئۇ
كىم؟ مەن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلاي، ـ دېدى. 37 ـ سەن ھەم
ئۇنى كۆردۈڭ ھەم مانا، ھازىر سەن بىلەن سۆزلىشىۋاتقان دەل
شۇنىڭ ئۆزى، ـ دېدى ئەيسا ئۇنىڭغا. 38 ھېلىقى ئادەم: ـ
ئى رەب، ئېتىقاد قىلىمەن! ـ دەپ، ئۇنىڭغا سەجدە قىلدى.
39 ـ مەن كورلارنى كۆرىدىغان بولسۇن، كۆرىدىغانلارنى
كور بولسۇن دەپ بۇ دۇنياغا ھۆكۈم چىقىرىشقا كەلدىم، ـ
دېدى ئەيسا. 40 ئۇنىڭ يېنىدىكى بەزى پەرىسىيلەر بۇ سۆزلەرنى
ئاڭلاپ ئۇنىڭدىن: ـ بىزمۇ كورمۇ؟ ـ دەپ سوراشتى. 41 ئەيسا
ئۇلارغا: ـ كور بولغان بولساڭلار، گۇناھسىزلار بولمايتتى؛ لېكىن
سىلەر ھازىر «كۆرۈۋاتىمىز» دېگىنىڭلار ئۈچۈن سىلەرگە گۇناھ
ھېسابلىنىۋېرىدۇ، ـ دېدى.

10 بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايكى، قوي قوتىنىغا ئىشىكتىن كىرمەي، باشقا يەردىن
يامىشىپ كىرگەن كىشى ئوغرى ۋە قاراقچىدۇر. 2 ئىشىكتىن
كىرىدىغان كىشى بولسا قويلارنىڭ پادىچىسىدۇر. 3 ئىشىك
باقار ئۇنىڭغا ئىشىكنى ئېچىپ بېرىدۇ ۋە قويلار ئۇنىڭ ئاۋازىنى
ئاڭلاپ تونۇيدۇ؛ ئۇ ئۆز قويلىرىنىڭ ئىسىملىرىنى بىر-بىرلەپ
چاقىرىپ ئۇلارنى سىرتقا باشلاپ چىقىدۇ. 4 ئۇ قويلىرىنىڭ
ھەممىسىنى سىرتقا چىقىرىپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ماڭىدۇ،
قويلارمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ مېڭىشىدۇ؛ چۈنكى
ئۇلار ئۇنىڭ ئاۋازىنى تونۇيدۇ. 5 لېكىن ئۇلار يات ئادەمنىڭ
كەينىدىن ماكىمايدۇ، بەلكى ئۇنىڭدىن قاچىدۇ؛ چۈنكى ئۇلار
ياتلارنىڭ ئاۋازىنى تونۇمايدۇ. 6 ئەيسا بۇ تەمسىلنى ئۇلارغا
سۆزلەپ بەرگىنى بىلەن، لېكىن ئۇلار ئۇنىڭ ئۆزلىرىگە نېمە
دەۋاتقانلىقىنى ھېچ چۈشەنمىدى. 7 شۇڭا ئەيسا ئۇلارغا يەنە
مۇنداق دېدى: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى
ئېيتىپ قويايكى، قويلارنىڭ ئىشىكى ئۆزۈمدۇرمەن. 8 مەندىن
ئىلگىرى كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئوغرى ۋە قاراقچىدۇر،
لېكىن قويلار ئۇلارغا قۇلاق سالمىدى. 9 ئىشىك ئۆزۈمدۇرمەن.
مەن ئارقىلىق كىرگىنى قۇتقۇزۇلىدۇ ھەم كىرىپ-چىقىپ،
ئوت-چۆپلەرنى تېپىپ يېيەلەيدۇ. 10 ئوغرى بولسا پەقەت
ئوغرىلاش، تۆلتۈرۈش ۋە بۇزۇش ئۈچۈنلا كېلىدۇ. مەن بولسام
ئۇلارنى ھاياتلىققا ئېرىشىشۇن ۋە شۇ ھاياتلىقى مول بولسۇن دەپ
كەلدىم. 11 ياخشى پادىچى ئۆزۈمدۇرمەن. ياخشى پادىچى
قويلار ئۈچۈن ئۆز جېنىنى پىدا قىلىدۇ. 12 لېكىن مەدىكار
ئۇنداق قىلمايدۇ. ئۇ بەلكى نە قويلارنىڭ ئىگىسى نە پادىچىسى
بولمىغاچقا، بۆرىنىڭ كەلگىنىنى كۆرسە، قويلارنى تاشلاپ
قاچىدۇ ۋە بۆرە كېلىپ قويلارنى تىتىپ تىرىپەرەن قىلىۋېتىدۇ.
13 ئەمدى مەدىكار بولسا پەقەت ھەققىنى دەپ ئىشلەپ،
قويلارغا كۆڭۈل بۆلمەي بەدەر قاچىدۇ. 14 ياخشى پادىچى
ئۆزۈمدۇرمەن. ئاتا مېنى تونىغىنىدەك مەن ئاتىنى تونۇغىنىمدەك،
مەن ئۆزۈمنىڭكىلەرنى تونۇيمەن ۋە ئۆزۈمنىڭكىلەرمۇ مېنى
تونۇيدۇ؛ قويلار ئۈچۈن جېنىم پىدا. 16 بۇ قوتاندىن بولمىغان
باشقا قويلىرىمۇ بار. ئۇلارنىمۇ ئېلىپ باشلىشىم كېرەك ۋە ئۇلارمۇ
ئاۋازىمنى ئاڭلايدۇ؛ شۇنىڭ بىلەن بىر پادا بولىدۇ، شۇنداقلا
ئۇلارنىڭ بىر پادىچىسى بولىدۇ. 17 ئاتا مېنى شۇ سەۋەبتىن
سۆيىدۇكى، مەن جېنىمنى قايتۇرۇۋېلىشىم ئۈچۈن ئۇنى پىدا
قىلىمەن. 18 جېنىمنى ھېچكىم مەندىن ئالالمايدۇ، مەن ئۇنى ئۆز
ئىختىيارىم بىلەن پىدا قىلىمەن. مەن ئۇنى پىدا قىلىشقا ھوقۇقلۇقمەن
ۋە شۇنداقلا ئۇنى قايتۇرۇۋېلىشقىمۇ ھوقۇقلۇقمەن؛ بۇ ئەمرنى
ئاتامدىن تاپشۇرۇۋالغانىمەن. 19 بۇ سۆزلەر تۈپەيلىدىن يەھۇدىيلار
ئارىسىدا يەنە بۆلۈنۈش پەيدا بولدى. 20 ئۇلاردىن كۆپ
ئادەملەر: ـ ئۇنىڭغا جىن چاپلىشىپتۇ، ئۇ جۇنىلىۋاتىدۇ، نېمە ئۈچۈن
ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالغۇدەكسىلەر؟ ـ دېيىشتى. 21 يەنە
بەزىلەر بولسا: ـ جىن چاپلاشقان ئادەمنىڭ سۆزلىرى بۇنداق
بولمايدۇ. جىن قانداقمۇ قارىغۇلارنىڭ كۆزلىرىنى ئاچالىسۇن؟! ـ
دېيىشتى. 22 قىش پەسلى بولۇپ، يېرۇسالېمدا «قايتا بېغىشلاش
ھېيتى» ئوتكۈزۈلۈۋاتاتتى. 23 ئەيسا ئىبادەتخانىدىكى «سۈلايمانىنىڭ
پېشايۋىنى»دا ئايلىنىپ يۈرەتتى. 24 يەھۇدىيلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا
ئولىشىۋېلىپ: ـ بىزنى قاچانغىچە تىت-تىت قىلىپ تۇتۇقلۇقتا
قالدۇرماقچىسەن؟ ئەگەر مەسىھ بولساڭ، بىزگە ئوچۇقىنى ئېيت،

ـ دېيىشتى. 25 ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ مەن سىلەرگە
ئېيتتىم، لېكىن ئىشەنمەيسىلەر. ئاتامنىڭ نامى بىلەن قىلغان
ئەمەللىرىمنىڭ تۆزى ماڭا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. 26 بىراق مەن
سىلەرگە ئېيتقىنىمدەك، سىلەر ئېتىقاد قىلمىدىڭلار، چۈنكى
مېنىڭ قويلىرىمدىن ئەمەسسىلەر. 27 مېنىڭ قويلىرىم مېنىڭ
ئاۋازىمنى ئاڭلايدۇ، مەن ئۇلارنى تونۇيمەن ۋە ئۇلار ماڭا
ئەگىشىدۇ. 28 مەن ئۇلارغا مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلىمەن؛ ئۇلار
ئەسلا ھالاك بولمايدۇ. ھېچكىم ئۇلارنى قولۇمدىن تارتىۋالالمايدۇ.
(aiōn g165, aiōnios g166) 29 ئۇلارنى ماڭا تەقدىم قىلغان ئاتام
ھەممىدىن ئۈستۈندۇر ۋە ھېچكىم ئۇلارنى ئاتامنىڭ قولىدىن
تارتىۋالالمايدۇ. 30 مەن ۋە ئاتا [ئەسلىدىنلا] بىردۇرمىز. 31 بۇنىڭ
بىلەن يەھۇدىيلار يەنە ئۇنى چالما-كېسەك قىلىشماقچى بولۇپ،
يەردىن قوللىرىغا تاش ئېلىشتى. 32 ئەيسا ئۇلارغا: ـ ئاتامدىن
كەلگەن نۇرغۇن ياخشى ئەمەللەرنى سىلەرگە كۆرسەتتىم. بۇ
ئەمەللەرنىڭ قايسىسى ئۈچۈن مېنى چالما-كېسەك قىلماقچىسىلەر؟
ـ دېدى. 33 ـ سېنى ياخشى بىر ئەمەل ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى
كۈپۈرلۈق قىلغىنىڭ ئۈچۈن چالما-كېسەك قىلىمىز. چۈنكى
سەن بىر ئىنسان تۇرۇقلۇق، تۇرۇۋىڭنى خۇدا قىلىپ كۆرسەتتىڭ!
ـ دېدى يەھۇدىيلار جاۋابەن. 34 ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب
بەردى: ـ سىلەرگە تەۋە مۇقەددەس قانۇندا «مەن ئېيتتىم، سىلەر
ئىلاھلارسىلەر» دەپ پۈتۈلگەن ئەمەسمۇ؟ 35 خۇدا تۆز سۆز-
كالامىنى يەتكۈزگەنلەرنى «ئىلاھلار» دەپ ئاتىغان يەردە (ۋە
مۇقەددەس يازمىلاردا ئېيتىلغىنى ھەرگىز كۆچتىن قالمايدۇ)
36 نېمە ئۈچۈن ئاتا تۆزىگە خاس-مۇقەددەس قىلىپ پانىي دۇنياغا
ئەۋەتكەن زات «مەن خۇدانىڭ ئوغلىمەن» دېسە، ئۇ توغرۇلۇق
«كۈپۈرلۈق قىلدىڭ!» دەيسىلەر؟ 37 ئەگەر ئاتامنىڭ ئەمەللىرىنى
قىلمىسام، ماڭا ئىشەنمەڭلار. 38 بىراق قىلسام، ماڭا ئىشەنمىگەن
ھالەتتىمۇ، ئەمەللەرنىڭ تۆزلىرىگە ئىشىنىڭلار. بۇنىڭ بىلەن
ئاتىنىڭ مەندە ئىكەنلىكىنى، مېنىڭمۇ ئاتىدا ئىكەنلىكىمنى ھەق
دەپ بىلىپ ئېتىقاد قىلىدىغان بولىسىلەر. 39 بۇنىڭ بىلەن
ئۇلار يەنە ئۇنى تۇتماقچى بولدى، بىراق ئۇ ئۇلارنىڭ قوللىرىدىن
قۇتۇلۇپ، ئۇ يەردىن كەتتى. 40 ئاندىن ئۇ يەنە ئىئوردان
دەريا‌سىنىڭ ئۇ قېتىغا، يەنى يەھيا [پەيغەمبەر] دەسلىپىدە
ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرگەن جايىغا بېرىپ، ئۇ يەردە تۇردى.
41 نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇلار: ـ يەھيا
ھېچ مۆجىزىلىك ئالامەت كۆرسەتمىگەن، لېكىن ئۇنىڭ بۇ
ئادەم توغرىسىدا بارلىق ئېيتقانلىرى راست ئىكەن! ـ دېيىشتى.
42 شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇنلىغان كىشىلەر بۇ يەردە ئۇنىڭغا ئېتىقاد
قىلدى.

11 لازارۇس دېگەن بىر ئادەم كېسەل بولۇپ قالغانىدى.
ئۇ مەريەم ۋە ھەدىسى مارتا تۇرغان، بەيت-ئانىيا دېگەن
كەنتتە تۇراتتى 2 (بۇ مەريەم بولسا، رەببگە خۇشبۇي مايىنى
سۈركىگەن، پۈتلىرىنى ئۆز چاچلىرى بىلەن ئېرتىپ قۇرۇتقان
ھېلىقى مەريەم ئىدى؛ كېسەل بولۇپ ياتقان لازارۇس ئۇنىڭ
ئىنىسى ئىدى). 3 لازارۇسنىڭ ھەدىلىرى ئەيسانىڭ خەۋەرچى
ئەۋەتىپ: «ئى رەب، مانا سەن سۆيگەن [دوستۇڭ] كېسەل
بولۇپ قالدى» دەپ يەتكۈزدى. 4 لېكىن ئەيسا بۇنى ئاڭلاپ:
ـ بۇ كېسەلدىن ئۆلۈپ كەتمەيدۇ، بەلكى بۇ ئارقىلىق خۇدانىڭ
ئوغلى ئۈلۈغلىنىپ، خۇدانىڭ شان-شەرىپى ئايان قىلىنىدۇ ـ
دېدى. 5 ئەيسا مارتا، سىڭلىسى ۋە لازارۇسنى تولىمۇ سۆيەتتى.
6 شۇڭا ئۇ لازارۇسنىڭ كېسەل ئىكەنلىكىنى ئاڭلىغان بولسىمۇ،
تۆزى تۇرۇۋاتقان جايدا يەنە ئىككى كۈن تۇردى. 7 ئاندىن
كېيىن ئۇ مۇخلىسلىرىغا: ـ يەھۇدىيەگە قايتا بارايلى! ـ دېدى.
8 مۇخلىسلىرى ئۇنىڭغا: ـ ئۇستاز، يېقىندىلا [ئۇ يەردىكى]
يەھۇدىيلار سېنى چالما-كېسەك قىلماقچى بولغان تۇرسا، يەنە ئۇ
يەرگە قايتا بارامسەن؟ ـ دېيىشتى. 9 ئەيسا مۇنداق دېدى: ـ
كۈندۈزدە ئون ئىككى سائەت بار ئەمەسمۇ؟ كۈندۈزى يول
ماڭغان كىشى پۈتلاشماس، چۈنكى ئۇ بۇ دۇنيانىڭ يورۇقىنى
كۆرىدۇ. 10 لېكىن كېچىسى يول ماڭغان كىشى پۈتلىشار،
چۈنكى ئۇنىڭدا يورۇقلۇق يوقتۇر. 11 بۇ سۆزلەرنى ئېيتقاندىن
كېيىن، ئۇ: ـ دوستىمىز لازارۇس ئۇخلاپ قالدى؛ مەن ئۇنى
ئۇيقۇسىدىن ئويغاتقىلى بارىمەن، ـ دەپ قوشۇپ قويدى.
12 شۇڭا مۇخلىسلار ئۇنىڭغا: ـ ئى رەب، ئۇخلىغان بولسا،
ياخشى بولۇپ قالدۇ، ـ دېدى. 13 ھالبۇكى، ئەيسا لازارۇسنىڭ
ئۆلۈمى توغرۇلۇق ئېيتقانىدى، لېكىن ئۇلار ئۇ دەم ئېلىشتىكى

ئۇيقۇنى دەۋاتىدۇ، دەپ ئويلاشتى. 14 شۇڭا ئەيسا ئۇلارغا
ئوچۇقىنى ئېيتىپ: ـ لازاروس ئۆلدى، ـ دېدى. 15 ـ بىراق
سىلەرنى دەپ، سىلەرنىڭ ئېتىقاد قىلىشىڭلار ئۈچۈن، [ئۇنىڭ
قېشىدا] بولمىغانلىقىمغا خۇشالمەن. ئەمدى ئۇنىڭ يېنىغا بارايلى،
ـ دېدى. 16 «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان توماس باشقا
مۇخلىسداشلىرىغا: ـ بىزمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بارايلى ھەم ئۇنىڭ
بىلەن بىللە ئۆلەيلى، ـ دېدى. 17 ئەيسا مۇخلىسلىرى بىلەن بەيت-
ئانىياغا بارغاندا، لازاروسنىڭ يەرلىككە قويۇلغىنىغا ئاللىقاچان
تۆت كۈن بولغانلىقى ئۇنىڭغا مەلۇم بولدى. 18 بەيت-ئانىيا
يېرۇسالېمغا يېقىن بولۇپ، ئۇنىڭدىن ئالتە چاقىرىمچە يىراقلىقتا
ئىدى، 19 شۇنىڭ بىلەن نۇرغۇن يەھۇدىيلار مارتا بىلەن
مەريەمگە ئىنىسى توغرىسىدا تەسەللى بەرگىلى ئۇلارنىڭ يېنىغا
كەلگەنىدى. 20 مارتا ئەمدى ئەيسانىڭ كېلىۋاتقىنىنى ئاڭلاپلا،
ئۇنىڭ ئالدىغا چىقتى. لېكىن مەريەم بولسا ئۆيىدە ئولتۇرۇپ
قالدى. 21 مارتا ئەمدى ئەيساغا: ـ ئى رەب، بۇ يەردە
بولغان بولساڭ، ئىنىم ئۆلمىگەن بولاتتى. 22 ھېلىھەم خۇدادىن
نېمىنى تىلىسەڭ، ئۇنىڭ ساڭا شۇنى بېرىدىغانلىقىنى بىلىمەن، ـ
دېدى. 23 ـ ئىنىڭ قايتا تىرىلىدۇ، ـ دېدى ئەيسا. 24 مارتا:
ـ ئاخىرقى كۈنىدە، يەنە تىرىلىش كۈنىدە ئۇنىڭ جەزمەن
تىرىلىدىغانلىقىنى بىلىمەن، ـ دېدى. 25 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ تىرىلىش
ۋە ھاياتلىق مەن ئۆزۈمدۇرمەن؛ ماڭا ئېتىقاد قىلغۇچى كىشى
ئۆلسىمۇ، ھايات بولىدۇ؛ 26 ۋە ھايات تۇرۇپ، ماڭا ئېتىقاد
قىلغۇچى ئەبەدىلئەبەد ئۆلمەس؛ بۇنىڭغا ئىشىنەمسەن؟ (aiōn)
(g165) 27 ئۇ ئۇنىڭغا: ـ ئىشىنىمەن، ئى رەب؛ سېنىڭ دۇنياغا
كېلىشى مۇقەررەر بولغان مەسىھ، خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىگە
ئىشىنىمەن. 28 بۇنى دەپ بولۇپ، ئۇ بېرىپ سىڭلىسى مەريەمنى
ئاستىغىنا چاقىرىپ: ـ ئۇستاز كەلدى، سېنى چاقىرىۋاتىدۇ، ـ
دېدى. 29 مەريەم بۇنى ئاڭلاپ، دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ،
ئۇنىڭ ئالدىغا باردى 30 (شۇ پەيتتە ئەيسا تېخى يېزىغا كىرمىگەن
بولۇپ، مارتا ئۇنىڭ ئالدىغا مېڭىپ، ئۇچرىشىپ قالغان يەردە
ئىدى). 31 ئەمدى [مەريەمگە] تەسەللى بېرىۋاتقان، ئۆيدە
ئۇنىڭ بىلەن ئولتۇرغان يەھۇدىيلار ئۇنىڭ ئالدىراپ قوپۇپ
سىرتقا چىقىپ كەتكىنىنى كۆرۈپ، ئۇنى قەبرىگە بېرىپ شۇ
يەردە يىغا-زار قىلغىلى كەتتى، دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭ كەينىدىن
مېڭىشتى. 32 مەريەم ئەمدى ئەيسا بار يەرگە بارغاندا ئۇنى
كۆرۈپ، ئايىغىغا ئۆزىنى ئېتىپ: ـ ئى رەب، بۇ يەردە بولغان
بولساڭ، ئىنىم ئۆلمىگەن بولاتتى! ـ دېدى. 33 ئەيسا مەريەمنىڭ
يىغا-زار قىلغىنىنى، شۇنداقلا ئۇنىڭ بىلەن كەلگەن يەھۇدىي
خەلقىنىڭ يىغا-زار قىلىشقىنىنى كۆرگەندە، روھىدا قاتتىق پىغان
چېكىپ، كۆڭلى تولمۇ بىئارام بولدى ۋە: 34 ـ ئۇنى قەيەرگە
قويدۇڭلار؟ ـ دەپ سوردى. ـ ئى رەب، كېلىپ كۆرگىن،
ـ دېيىشتى ئۇلار. 35 ئەيسا كۆز يېشى قىلدى. 36 يەھۇدىي
خەلقى: ـ قاراڭلار، ئۇ ئۇنى قانچىلىك سۆيگەن! ـ دېيىشتى.
37 ۋە ئۇلاردىن بەزىلىرى: ـ قارىغۇنىڭ كۆزىنى ئاچقان بۇ
كىشى كېسەل ئادەمنى ئۆلۈمدىن ساقلاپ قالالماسمىدى؟ ـ
دېيىشتى. 38 ئەيسا ئىچىدە يەنە قاتتىق پىغان چېكىپ، قەبرىنىڭ
ئالدىغا باردى. قەبرى بىر غار ئىدى؛ ئۇنىڭ كىرىش ئاغزىغا
چوڭ بىر تاش قويۇقلۇق ئىدى. 39 ئەيسا: ـ تاشنى ئېلىۋېتىڭلار!
ـ دېدى. ئۆلگۈچىنىڭ ھەدىسى مارتا: ـ ئى رەب، يەرلىككە
قويغىلى تۆت كۈن بولدى، ھازىر ئۇ پۇراپ كەتكەندۇ، ـ
دېدى. 40 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ مەن ساڭا: «ئېتىقاد قىلساڭ،
خۇدانىڭ شان-شەرىپىنى كۆرىسەن» دېگەنىدىمغۇ! ـ دېدى.
41 بۇنىڭ بىلەن خالايىق تاشنى ئېلىۋەتتى. ئەيسا كۆزلىرىنى
ئاسمانغا تىكىپ مۇنداق دۇئا قىلدى: ـ ئى ئاتا، تىلىكىمنى
ئاڭلىغىنىڭ ئۈچۈن ساڭا تەشەككۇر ئېيتىمەن. 42 تىلەكلىرىنى
ھەمىشە ئاڭلايدىغانلىقىڭنى بىلىمەن؛ لېكىن شۇنداق بولسىمۇ،
ئەتراپىمدىكى مۇشۇ خالايىق سېنىڭ مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭگە
ئىشەنسۇن دەپ، بۇنى ئېيتىۋاتىمەن! 43 بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن
كېيىن، ئۇ يۇقىرى ئاۋازدا: ـ لازاروس، تاشقىرىغا چىق! ـ دەپ
توۋلىدى. 44 ئۆلگۈچى قول-پۇتلىرى كېپەنلەنگەن، ئېڭىكى
تېڭىلغان ھالدا تاشقىرىغا چىقتى. ئەيسا ئۇلارغا: ـ كېپەننى
يېشىۋېتىپ، ئۇنى ئازاد قىلىڭلار! ـ دېدى. 45 مەريەمنىڭ
يېنىغا پەتە قىلىپ كېلىپ، ئۇنىڭ ئەمىلىرىنى كۆرگەن يەھۇدىيلار
ئىچىدىن نۇرغۇنلىرى ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. 46 لېكىن ئۇلارنىڭ
ئىچىدە بەزىلىرى پەرىسىيلەرنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئەيسانىڭ قىلغان
ئىشلىرىنى مەلۇم قىلىشتى. 47 شۇڭا پەرىسىيلەر ۋە باش كاھىنلار

يەھۇدىيلارنىڭ بىر كېچىڭىشمىسىنى يىغىپ: ـ قانداق قىلىشىمىز
كېرەك؟ بۇ ئادەم نۇرغۇن مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى يارىتىۋاتىدۇ.
48 ئۇنىڭغا شۇنداق يول قويۇپ بېرىۋەرسەك، ھەممە ئادەم
ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىپ كېتىدۇ. شۇنداق بولغاندا، رىملىقلار
كېلىپ بۇ يەرنىڭ جايىمىز ۋە قوۋمىمىزنى ۋەيران قىلىۋېتىدۇ! ـ
دېيىشتى. 49 ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرى، يەنى شۇ يىلى باش كاھىن
بولغان قايافا: ـ سىلەر ھېچنېمىنى بىلمەيدىكەنسىلەر! 50 پۈتۈن
خەلقىنىڭ ھالاك بولۇشىنىڭ ئورنىغا، بىرلا ئادەمنىڭ ئۆلار
ئۈچۈن ئۆلۈشىنىڭ ئەۋزەللىكىنى چۈشىنىپ يەتمەيدىكەنسىلەر، ـ
دېدى 51 (بۇ سۆزنى ئۆ ئۆزلۈكىدىن ئېيتمىغانىدى، بەلكى ئۇ
شۇ يىلى باش كاھىن بولغانلىقى ئۈچۈن، ئەيسانىڭ [يەھۇدىي]
خەلقى ئۈچۈن، شۇنداقلا پەقەت ئۆ خەلق ئۈچۈنلا ئەمەس،
بەلكى خۇدانىڭ ھەر يانغا تارقىلىپ كەتكەن پەرزەنتلىرىنىڭ
ھەممىسىنى بىر قىلىپ ئۈيۈشتۈرۈش ئۈچۈن ئۆلىدىغانلىقىدىن
ئالدىن بېشارەت بېرىپ شۇنداق دېگەنىدى). 53 شۇنىڭ
بىلەن ئۇلار مەسلىھەتلىشىپ، شۇ كۈندىن باشلاپ ئەيسانى
ئۆلتۈرۈۋېتىشنى قەستلىدى. 54 شۇنىڭ ئۈچۈن ئەيسا ئەمدى
يەھۇدىيلار ئارىسىدا ئاشكارا يۈرمەيتتى، ئۆ ئۇ يەردىن ئايرىلىپ
چۆلگە يېقىن رايوندىكى ئەفرائىم ئىسىملىك بىر شەھىرگە بېرىپ،
مۇخلىسلىرى بىلەن ئۇ يەردە تۇردى. 55 ئەمدى يەھۇدىيلارنىڭ
«ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى»غا ئاز قالغانىدى. نۇرغۇن كىشىلەر
تاھارەتنى ئادا قىلىش ئۈچۈن، ھېيتتىن ئىلگىرى يېزىلاردىن
يېرۇسالېمغا كېلىشتى. 56 شۇنىڭ بىلەن بىللە شۇ كىشىلەر
ئەيسانى ئىزدەشتى. ئۇلار ئىبادەتخانىدا يىغىلغاندا بىر-بىرىگە:
ـ قانداق ئويلاۋاتىسىلەر؟ ئۆ ھېيت ئۆتكۈزگىلى كەلمەسمۇ؟ ـ
دېيىشتى. 57 باش كاھىنلار بىلەن پەرىسىيلەر بولسا ئۇنى تۇتۇش
ئۈچۈن، ھەركىمنىڭ ئۇنىڭ قەيەردىلىكىنى بىلسە، مەلۇم قىلىشى
توغرۇلۇق پەرمان چىقارغانىدى.

12 ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدىن ئالتە كۈن ئىلگىرى، ئەيسا
ئۆزى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن لازارۇس تۇرۇۋاتقان جاي ـ
بەيت-ئانىياغا كەلدى. 2 شۇ ۋەجىدىن ئۇلار ئۇ يەردە ئۇنىڭغا
زىياپەت بەردى. مارتا مېھمانلارنى كۈتۈۋاتاتتى؛ لازارۇس
بولسا ئەيسا بىلەن ھەمداستىخان بولغانلارنىڭ بىرى ئىدى.
3 مەريەم ئەمدى ناھايىتى قىممەت باھالىق ساپ سۈمبۈل
ئەتىردىن بىر قاداق ئەكىلىپ، ئەيسانىڭ پۇتلىرىغا قۇيدى ئاندىن
چاچلىرى بىلەن پۇتلىرىنى ئېرىتىپ قۇرۇتتى. ئەتىرنىڭ خۇش
پۇرىقى ئۆينى بىر ئالدى. 4 لېكىن ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىدىن بىرى،
يەنى ئۇنىڭغا پات ئاردا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى، سىموننىڭ ئوغلى
يەھۇدا ئىشقاريوت: 5 ـ نېمىشقا بۇ [قىممەت باھالىق] ئەتىر
كەمبەغەللەرگە سەدىقە قىلىپ بېرىلىشكە ئۈچ يۈز دىنارغا
سېتىلمىدى؟ ـ دېدى 6 (ئۇ بۇ سۆزنى كەمبەغەللەرنىڭ غېمىنى
يېگەنلىكى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئوغرى بولغانلىقى ئۈچۈن
دېگەنىدى؛ چۈنكى ئۇ [مۇخلىسلارنىڭ ئورتاق] ھەمياننى
ساقلىغۇچى بولۇپ، دائىم ئۇنىڭغا سېلىنغىنىدىن ئوغرىلىۋالاتتى).
7 ئەمدى ئەيسا: ـ ئايالنى ئۆز ئىختىيارىغا قويغىن! چۈنكى ئۇ
بۇنى مېنىڭ دەپنە كۈنۈم ئۈچۈن تەييارلىق قىلىپ ساقلىغاندۇر؛
8 چۈنكى كەمبەغەللەر ھەمىشە سىلەر بىلەن بىللە بولىدۇ، لېكىن
مەن ھەمىشە سىلەر بىلەن بىللە بولمايمەن، ـ دېدى. 9 زور
بىر توپ يەھۇدىيلار ئۇنىڭ شۇ يەردە ئىكەنلىكىدىن خەۋەر
تېپىپ، شۇ يەرگە كەلدى. ئۇلارنىڭ كېلىشى يالغۇز ئەيسانى
دەپلا ئەمەس، يەنە ئۆ ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن لازارۇسنىمۇ
كۆرۈش ئۈچۈن ئىدى. 10 لېكىن باش كاھىنلار بولسا
لازارۇسنىمۇ ئۆلتۈرۈشنى مەسلىھەتلەشكەنىدى؛ 11 چۈنكى ئۇنىڭ
سەۋەبىدىن نۇرغۇن يەھۇدىيلار ئۆزلىرىدىن چېكىنىپ ئەيسىغا
ئېتىقاد قىلىۋاتاتتى. 12 ئەتىسى، «[ئۆتۈپ كېتىش] ھېيتى»نى
ئۆتكۈزۈشكە كەلگەن زور بىر توپ خالايىق ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا
كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ، 13 قوللىرىغا خورما شاخلىرىنى تۇتۇشقان
ھالدا ئۇنى قارشى ئالغىلى چىقىشتى ۋە: «تەشەككۇر-ھوسانا!
پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا كەلگۈچى، ئىسرائىلنىڭ پادىشاھىغا
مۇبارەك بولغاي!» دەپ ۋارقىراشتى. 14 ئەيسا بىر تەخەينى
تېپىپ، ئۇنىڭغا مىندى؛ خۇددى [مۇقەددەس يازمىلاردا]
مۇنداق پۈتۈلگەندەك: ـ 15 «قورقما، ئى زىئون قىزى! مانا،
پادىشاھىڭ ئېشەك تەخىسىگە مىنىپ كېلىۋاتىدۇ!». 16 ئەينى
چاغدا ئۇنىڭ مۇخلىسلىرى بۇ ئىشلارنى چۈشەنمەيتتى، لېكىن
ئەيسا شان-شەرەپتە ئۆلۈغلانغاندىن كېيىن، بۇ سۆزلەرنىڭ ئۇنىڭ

توغرۇلۇق پۈتۈلگەنلىكىنى، شۇنداقلا بۇ ئىشلارنىڭ دەرۋەقە
ئۇنىڭدا شۇنداق يۈز بەرگەنلىكىنى ئېسىگە كەلتۈردى. 17 ئەمدى
ئۇ لازارۇسنى قەبرىدىن چاقىرىپ تىرىلدۈرگەن چاغدا ئۇنىڭ
بىلەن بىللە بولغان خالايىق بولسا، بۇ ئىشقا گۇۋاھلىق بېرىۋاتاتتى.
18 ئەيسا ياراتقان بۇ مۆجىزىلىك ئالامەتنىمۇ ئاڭلىغاچقا،
ئۇنى قارشى ئېلىشقا شۇ بىر توپ ئادەملەر چىقىشقاندى.
19 پەرىسىيلەر بولسا بىر-بىرىگە: ــ قاراڭلار، [بارلىق] قىلغىنىڭلار
بىكار كەتتى! مانا ئەمدى پۈتكۈل جاھان ئۇنىڭغا ئەگەشمەكتە!
ــ دېيىشتى. 20 ئۇتۇپ كېتىش ھېيتىدا ئىبادەت قىلغىلى
كەلگەنلەر ئارىسىدا بىرنەچچە گرېكلارمۇ بار ئىدى. 21 بۇلار
ئەمدى گالىلىيەنىڭ بەيت-سائىدا يېزىسىدىن بولغان فىلىپنىڭ
يېنىغا كېلىپ: ــ ئەپەندىم، بىز ئەيسا بىلەن كۆرۈشسەك، ــ دەپ
تەلەپ قىلىشتى. 22 فىلىپ بېرىپ بۇنى ئاندرىياسقا ئېيتتى. ئاندىن
ئاندرىياس ۋە فىلىپ ئىككىسى ئەيسانىڭ مەلۇم قىلدى. 23 لېكىن
ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ــ «ئىنسانئوغلىنىڭ
شان-شەرەپتە ئۇلۇغلىنىدىغان ۋاقىت-سائىتى يېتىپ كەلدى.
24 بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى،
بۇغداي دېنى ئېرىق ئىچىگە چۈشۈپ تۆلمىگۈچە، تۇزى يەنىلا
يالغۇز قالىدۇ؛ لېكىن تۆلسە، مول ھوسۇل بېرىدۇ. 25 كىمدەكىم
تۇز ھاياتىنى ئايىسا ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ؛ لېكىن بۇ دۇنيادا تۇز
ھاياتىدىن نەپرەتلەنسە، ئۇنى مەڭگۈلۈك ھاياتلىققا ساقلىيالايدۇ.
(aiōnios g166) 26 كىمدەكىم خىزمىتىمدە بولۇشنى خالىسا، ماڭا
ئەگەشسۇن. مەن قەيەردە بولسام، مېنىڭ خىزمەتچىمىمۇ شۇ
يەردە بولىدۇ. كىمدەكىم مېنىڭ خىزمىتىمدە بولسا، ئاتا ئۇنىڭغا
ئىززەت قىلىدۇ. 27 ھازىر جېنىم قاتتىق ئازابلىنىۋاتىدۇ. مەن نېمە
دېيىشىم كېرەك؟ «ئاتا، مېنى بۇ سائەتتىن قۇتقۇزغىن!» دەيمۇ؟
لېكىن مەن دەل مۇشۇ ۋاقىت-سائەت ئۈچۈن كەلدىم. 28 ئاتا،
نامىڭغا شان-شەرەپ كەلتۈرگىن!». شۇئان، ئاسماندىن بىر ئاۋاز
ئاڭلىنىپ: ــ ئۇنىڭغا شان-شەرەپ كەلتۈردۈم ۋە يەنە ئۇنىڭغا
شان-شەرەپ كەلتۈرىمەن!» ــ دېيىلدى. 29 بۇنى ئاڭلىغان شۇ
يەردە تۇرغان خالايىق: ــ ھاۋا گۈلدۈرلىدى، ــ دېيىشتى. يەنە
بەزىلەر بولسا: ــ بىر پەرىشتە ئۇنىڭغا گەپ قىلدى، ــ دېيىشتى.
30 ئەيسا بولسا جاۋابەن: ــ بۇ ئاۋاز مېنى دەپ ئەمەس، سىلەرنى
دەپ چۈشتى. 31 ئەمدى دۇنيانىڭ ئۆستىگە ھۆكۈم چىقىرىلىش
ۋاقتى كەلدى؛ ھازىر بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارىنىڭ تاشقىرىغا
قوغلىنىش ۋاقتى كەلدى. 32 ۋە مەن بولسام، يەرنىڭ ئۈستىدىن
كۆتۈرۈلگىنىمدە، پۈتكۈل ئىنسانلارنى ئۆزۈمگە جەلپ قىلىپ
تارتىمەن، ــ دېدى 33 (ئۇنىڭ بۇنى دېگىنى ئۆزىنىڭ قانداق
ئۆلۈم بىلەن ئۆلىدىغانلىقىنى كۆرسەتكىنى ئىدى). 34 خالايىق
بۇنىڭغا جاۋابەن ئۇنىڭدىن: ــ بىز مۇقەددەس قانۇندىن مەسىھنىڭ
ئەبەدگىچە قالىدىغىنىنى ئاڭلىغان؛ سەن قانداقسىگە «ئىنسانئوغلى
كۆتۈرۈلۈشى كېرەك» دەيسەن؟! بۇ قانداقمۇ «ئىنسانئوغلى»
بولىدۇ؟ ــ دەپ سوريدى. (aiōn g165) 35 شۇڭا ئەيسا
ئۇلارغا: ــ نۇرنىڭ ئاراڭلاردا بولىدىغان ۋاقتى ئۆزۈن بولمايدۇ.
شۇڭا قاراڭغۇلۇقنىڭ سىلەرنى بېسىۋالماسلىقى ئۈچۈن، نۇر بار
ۋاقتىدا [ئۇنىڭدا] مېڭىڭلار، قاراڭغۇلۇقتا ماڭغان كىشى
ئۆزىنىڭ قەيەرگە كېتىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ. 36 نۇر ئاراڭلاردا بار
ۋاقىتتا، ئۇنىڭغا ئىشىنىڭلار، بۇنىڭ بىلەن نۇرنىڭ پەرزەنتلىرى
بولىسىلەر، ــ دېدى. ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن،
ئۇلاردىن ئايرىلىپ يوشۇرۇنۇۋالدى. 37 گەرچە ئۇ ئۇلارنىڭ كۆز
ئالدىدا شۇنچە تولا مۆجىزىلىك ئالامەت كۆرسەتكەن بولسىمۇ،
ئۇلار تېخى ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىدى. 38 شۇنىڭ بىلەن يەشايا
پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدا ئالدىنئالا كۆرسىتىلگەن بېشارەت
ئەمەلگە ئاشۇردى: «ئى پەرۋەردىگار، بىزنىڭ يەتكۈزگەن
خەۋىرىمىزگە كىممۇ ئىشەنگەن؟ ھەم «پەرۋەردىگارنىڭ بىلىكى»
بولغۇچى كىمگىمۇ ئايان قىلىنغان؟» 39 خالايىقنىڭ ئېتىقاد
قىلمىغىنىنىڭ سەۋەبى دەل شۇكى (خۇددى يەشايا پەيغەمبەر يەنە
ئالدىنئالا ئېيتقاندەك): «[پەرۋەردىگار] ئۇلارنىڭ كۆزلىرىنى
كور، قەلبىنى تاش قىلدى؛ مەقسەت، ئۇلارنىڭ كۆزلىرىنىڭ
كۆرۈپ، قەلبىنىڭ چۈشىنىپ، [گۇناھلىردىن] يېنىشىنىڭ
ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈندۇر؛ بولمىسا، مەن ئۇلارنى ساقايتقان
بولاتتىم، ــ [دەيدۇ پەرۋەردىگار]». 41 بۇ سۆزلەرنى يەشايا
[پەيغەمبەر] [مەسىھنىڭ] شان-شەرىپىنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا قارىتا
ئالدىنئالا سۆز قىلغىنىدا ئېيتقانىدى. 42 ۋەھالەنكى، گەرچە ھەتتا
يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىمۇ نۇرغۇنلىغان ئادەملەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد
قىلغان بولسىمۇ، ئۇلار پەرىسىيلەر ۋەجىدىن قورقۇپ، تۆزلىرىنىڭ

سىناگوگتىن قوغلاپ چىقىرۋېتىلمەسلىكى ئۈچۈن ئۇنى ئېتىراپ
قىلمىدى. 43 بۇنىڭ سەۋەبى، ئۇلار ئىنسانلاردىن كېلىدىغان
ئىززەت-شۆھرەتنى خۇدادىن كېلىدىغان ئىززەت-شۆھرەتتىن
ياخشى كۆرەتتى. 44 بىراق ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق
دېدى: ـ ماڭا ئېتىقاد قىلغۇچى ماڭىلا ئەمەس، بەلكى مېنى
ئەۋەتكۈچىگە ئېتىقاد قىلغۇچىدۇر. 45 كىمكى مېنى كۆرگۈچى
بولسا، مېنى ئەۋەتكۈچىنى كۆرگۈچى بولىدۇ. 46 مەن ماڭا
ئېتىقاد قىلغۇچىلار قاراڭغۇلۇقتا قالمىسۇن دەپ، نۇر سۈپىتىدە
دۇنياغا كەلدىم. 47 بىرسى سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ، ئۇلارنى
تۇتمىسا، ئۇنى سوراققا تارتمايمەن؛ چۈنكى مەن دۇنيادىكىلەرنى
سوراققا تارتقىلى ئەمەس، بەلكى دۇنيادىكىلەرنى قۇتقۇزغىلى
كەلدىم. 48 بىراق مېنى چەتكە قاققۇچىنى، شۇنداقلا سۆزلىرىمنى
قوبۇل قىلمىغاننى بولسا، ئۇنى سوراققا تارتقۇچى بىرسى بار. ئۇ
بولسىمۇ، مەن ئېيتقان سۆز-كالاممىدۇر. ئۇ ئاخىرقى كۈنى ئۇنى
سوراققا تارتىدۇ. 49 چۈنكى مەن ئۆزلۈكۈمدىن سۆزلىگىنىم
يوق، بەلكى مېنى ئەۋەتكەن ئاتا مېنىڭ نېمىنى دېيىشىم ۋە قانداق
سۆزلىشىم كېرەكلىكىگە ئەمر بەرگەن. 50 ئۇنىڭ ئەمرىنىڭ
مەڭگۈلۈك ھاياتلىق ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. شۇڭا نېمىنى سۆزلىسەم،
ئاتا ماڭا بۇيرۇغىنىدەك سۆزلەيمەن. (aiōnios g166)

13 ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدىن ئىلگىرى، ئەيسا بۇ دۇنيادىن
ئايرىلىپ، ئاتىنىڭ يېنىغا بارىدىغان ۋاقىت-سائەتنىڭ يېتىپ
كەلگەنلىكىنى بىلدى ۋە شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ دۇنيادىكى ئۆز
ئادەملىرىگە كۆرسىتىپ كەلگەن مېھىر-مۇھەببىتىنى ئاخىرغىچە
تولۇق كۆرسىتىپ تۇردى. 2 ئەمدى كەچلىك تاماق
يېيىلۋاتقانىدى؛ ئىبلىس ئاللىبۇرۇن سىمونىنىڭ ئوغلى يەھۇدا
ئىشقاريوتنىڭ كۆڭلىگە ئەيسانى ساتقۇنلۇق قىلىش ۋەسۋەسىنى
سالغانىدى. 3 ئەيسا ئاتىنىڭ ھەر ئىشنى ئۇنىڭ قولىغا
تاپشۇرغىنىنى، ۋە ئۆزىنىڭ خۇدانىڭ يېنىدىن كېلىپ، خۇدانىڭ
يېنىغا قايتىدىغانلىقىنى بىلگەچكە، 4 داستىخاندىن تۇرۇپ، تون-
كۆڭلىكىنى يېشىپ، بىر لۆڭگە بىلەن بېلىنى باغلىدى. 5 ئاندىن
جاۋۇرغا سۇ قۇيۇپ، مۇخلىسلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇشقا ۋە
بېلىگە باغلىغان لۆڭگە بىلەن سۈرتۈپ قۇرۇتۇشقا باشلىدى.
6 نۆۋەت سىمون پېترۇسقا كەلگەندە، پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ
ئى رەب، پۇتۇمنى سەن يۇساڭ قانداق بولغىنى؟! ـ دېدى.
7 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ نېمە قىلۋاتقىنىمنى ھازىر بىلمەيسەن، لېكىن
كېيىن بىلىسەن، ـ دېدى. 8 پېترۇس: ـ سەن مېنىڭ پۇتۇمنى
يۇساڭ ھەرگىز بولمايدۇ! ـ دېدى. ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن:
ـ سېنى يۇمىسام، مېنىڭ بىلەن تەڭ نېسىۋەڭ بولمايدۇ، ـ
دېدى. (aiōn g165) 9 سىمون پېترۇس: ـ ئى رەب، ئۇنداقتا
پەقەت پۇتلىرىمنلا ئەمەس، قوللىرىمنىمۇ، بېشىمنىمۇ يۇغايسەن!
ـ دېدى. 10 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ بەدىنى يۇيۇلۇپ، تامامەن
پاكىز بولغان ئادەم پەقەت پۇتلىرىنى يۇسىلا قايتا يۇيۇنۇشنىڭ
ھاجىتى بولمايدۇ. سىلەر پاكىز، لېكىن ھەممىڭلار ئەمەس، ـ
دېدى 11 (چۈنكى ئۇ ئۆزىنى كىمنىڭ تۇتۇپ بېرىدىغانلىقىنى
بىلەتتى؛ شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ «ھەممىڭلارلا پاكىز ئەمەس»
دېگەنىدى). 12 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇپ
بولغاندىن كېيىن، تون-كۆڭلىكىنى كىيىپ، يەنە داستىخانغا
ئولتۇرۇپ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ سىلەرگە نېمە قىلغىنىمنى
ئۇقتۇڭلارمۇ؟ 13 سىلەر مېنى «ئۇستاز» ۋە «رەب» دەيسىلەر
ۋە راست ئېيتىسىلەر، مەن شۇنداقتۇرمەن. 14 ئەگەر مەن
رەب ۋە ئۇستازىڭلار تۇرۇقلۇق، پۇتلىرىڭلارنى يۇغانىكەنمەن،
سىلەرمۇ بىر-بىرىڭلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇشۇڭلار كېرەك. 15 مەن
سىلەرگە قىلغاندەك سىلەرنىڭمۇ ھەم شۇنداق قىلىشىڭلار ئۈچۈن
بۇ ئۈلگىنى قالدۇردۇم. 16 بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە
شۇنى ئېيتىپ قويايكى، قۇل خوجايىنىدىن ئۇستۇن تۇرمايدۇ،
ئەلچىمۇ ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىدىن ئۇستۇن تۇرمايدۇ. 17 بۇ ئىشلارنى
بىلگەنىكەنسىلەر، شۇنداق قىلساڭلار بەختلىكسىلەر! 18 مەن
بۇلارنى ھەممىڭلارغا قارىتىپ ئېيتمىدىم. مەن تاللىغانلىرىمنى
بىلىمەن، لېكىن [مۇقەددەس يازمىلاردا] ئالدىن پۈتۈلگەن:
«مەن بىلەن ھەمداستىخان بولۇپ نېنىمنى يېگەنمۇ ماڭا پۇت
ئاتتى!» دېگەن بۇ سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي قالمايدۇ. 19 مەن
بۇ ئىش يۈز بېرىشتىن ئاۋۋال ئۇنى سىلەرگە ئېيتىپ قويايكى،
ئۇ ئىشلار يۈز بەرگەندە مېنىڭ «بار بولغۇچى» ئىكەنلىكىمگە
ئىشىنىسىلەر. 20 بەرھەق، بەرھەق، سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايكى، كىمكى مەن ئەۋەتكەن ھەرقانداق بىرسىنى قوبۇل

قىلغان بولسا، مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ، ۋە مېنى قوبۇل
قىلغۇچىلار مېنى ئەۋەتكۈچىنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. 21 ئەيسا
بۇ سۆزلەرنى ئېيتقاندىن كېيىن، روھتا قاتتىق پىغان چېكىپ،
مۇنداق گۇۋاھلىق بەردى: ـ بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە
شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ئاراگىلاردا بىرەيلەن ماڭا ساتقۇنلۇق
قىلىدۇ! 22 مۇخلىسلار كىمنى دەۋاتقانلىقىنى بىلەلمەي، بىر-
بىرىگە قاراشتى. 23 ئەمدى داستىخاندا مۇخلىسلاردىن بىرى
ئەيسانىڭ مەيدىسىگە يۆلىنىپ ياتقانىدى، ئۇ بولسا «ئەيسا
سۆيىدىغان مۇخلىس» ئىدى. 24 سىمون پېترۇس ئۇنىڭدىن
[ئەيسانىڭ] كىمنى دەۋاتقىنىنى سوراپ بېقىشنى ئىشارەت
قىلدى. 25 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئەيسانىڭ مەيدىسىگە يۆلىنىپ
تۇرۇپ ئۇنىڭدىن: ـ ئى رەب، ئۇ كىمدۇر؟ ـ دەپ سوردى.
26 ئەيسا جاۋاب بېرىپ: ـ بۇ بىر چىشلەم نانىنى ئاشقا تۇگزۇپ
كىمگە سۇنسام، شۇدۇر، ـ دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ بىر
چىشلەم نانىنى [ئاشقا] تۇگزۇپ، سىموننىڭ ئوغلى يەھۇدا
ئىشقاريوتقا سۇندى. 27 يەھۇدا نانىنى ئېلىۋىدى، شەيتان ئۇنىڭ
ئىچىگە كىردى. ـ قىلىدىغىنىڭنى چاپسان قىل، ـ دېدى ئەيسا
ئۇنىڭغا. 28 (ئەمدى داستىخاندا ئولتۇرغانلارنىڭ ھېچقايسىسى
ئۇنىڭ [يەھۇداغا] بۇ سۆزلەرنى نېمە ئۈچۈن دېگىنىنى بىلمىدى.
29 يەھۇدا ئۇلارنىڭ ئورتاق ھەمياننى تۇتقىنى ئۈچۈن، بەزىلەر
ئەيسا ئۇنىڭغا: «بىزگە كېرەكلىك ھېيتلىق نەرسىلەرنى ئېلىپ كەل»
ياكى «كەمبەغەللەرگە بىرەر نەرسە بەر» دەۋاتسا كېرەك، دەپ
ئويلاشتى). 30 يەھۇدا بۇ بىر چىشلەم نانىنى ئېلىپلا تاشقىرىغا
چىقىپ كەتتى (بۇ چاغ كېچە ئىدى). 31 يەھۇدا تاشقىرىغا
چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ئەيسا مۇنداق دېدى: ـ ئەمدى
ئىنسانئوغلى ئۇلۇغلىنىدىغان ۋاقىت-سائەت يېتىپ كەلدى ۋە
خۇدا ئۇ ئارقىلىق ئۇلۇغلىنىدۇ. 32 ۋە ئەگەر خۇدا ئۇنىڭدا
ئۇلۇغلانسا، خۇدامۇ ئۆزىدە ئۇنى ئۇلۇغلايدۇ، شۇنداقلا دەرھال
ئۇنى ئۇلۇغلايدۇ. 33 بالىلىرىم، سىلەر بىلەن بىللە بولىدىغان
يەنە ئازغىنا ۋاقتىم قالدى. سىلەر مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن
مېنىڭ يەھۇدىيلارغا: «مەن بارىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر»
دەپ ئېيتقىنىمدەك، بۇنى سىلەرگىمۇ ئېيتىمەن. 34 سىلەرگە
يېڭى بىر ئەمر تاپشۇرىمەنكى، «بىر-بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار».
سىلەرنى سۆيگىنىمدەك، سىلەرمۇ بىر-بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار.
35 ئاراگىلاردا بىر-بىرىڭلارغا مېھىر-مۇھەببىتىڭلار بولسا، ھەممە
ئادەم سىلەرنىڭ مېنىڭ مۇخلىسلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى بىلىدۇ.
36 سىمون پېترۇس ئۇنىڭدىن: ـ ئى رەب، قەيەرگە بارىسەن؟
ـ دەپ سوردى. ئەيسا جاۋابەن: ـ مەن كېتىدىغان يەرگە
ھازىرچە ئەگىشىپ بارالمايسەن، لېكىن كېيىن ماڭا ئەگىشىپ
بارىسەن، ـ دېدى. 37 پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ ئى رەب، نېمە ئۈچۈن
ھازىر سېنىڭ كەينىڭدىن ئەگىشىپ بارالمايمەن؟ سەن ئۈچۈن
جېنىمنى پىدا قىلاي! ـ دېدى. 38 ئەيسا جاۋابەن مۇنداق
دېدى: ـ مەن ئۈچۈن راستىنلا جېنىڭنى پىدا قىلامسەن؟
بەرھەق، بەرھەق، ساڭا ئېيتىپ قويايكى، خوراز چىللىغۇچە،
سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانىسەن!

14 كۆڭۈلۈڭلارنى پاراكەندە قىلماڭلار! خۇداغا
ئىشىنىسىلەر، ماڭىمۇ ئىشىنىڭلار. 2 ئاتامنىڭ تۆۋىدە نۇرغۇن
ماكانلار بار. بولمىغان بولسا، بۇنى سىلەرگە ئېيتقان بولاتتىم؛
چۈنكى مەن ھەربىرىڭلارغا ئورۇن تەييارلاش ئۈچۈن شۇ
يەرگە كېتىپ بارىمەن. 3 مەن سىلەرگە ئورۇن تەييارلىغىلى
بارىدىغانىكەنمەن، چوقۇم قايتىپ كېلىپ، سىلەرنى تۇزۇمگە
ئالىمەن؛ شۇنىڭ بىلەن، مەن قەيەردە بولسام، سىلەرمۇ شۇ
يەردە بولىسىلەر. 4 سىلەر مېنىڭ قەيەرگە كېتىدىغانلىقىمنى ۋە ئۇ
يەرگە بارىدىغان يولنى بىلىسىلەر. 5 توماس ئۇنىڭغا: ـ ئى رەب،
سېنىڭ قەيەرگە كېتىدىغانلىقىڭنى بىلمەيمىز. شۇنداق ئىكەن، يولنى
قانداق بىلىمىز؟ ـ دېدى. 6 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ يول، ھەقىقەت
ۋە ھاياتلىق ئۆزۈمدۇرمەن. مېنىڭسىز ھېچكىم ئاتىنىڭ يېنىغا
بارالمايدۇ. 7 ئەگەر مېنى تونۇغان بولساڭلار، ئاتامنىمۇ تونۇغان
بولاتتىڭلار. ھازىردىن باشلاپ ئۇنى تونۇدۇڭلار ھەم ئۇنى
كۆردۈڭلار، ـ دېدى. 8 ـ ئى رەب، ئاتىنى بىزگە كۆرسىتىپ
قويساڭلا، شۇ كۇپايە، ـ دېدى فىلىپ. 9 ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق
دېدى: ـ «ئى فىلىپ، سىلەر بىلەن بىرگە بولغىنىمغا شۇنچە
ۋاقىت بولدى، مېنى تېخىچە تونۇمىدىڭمۇ؟ مېنى كۆرگەن كىشى
ئاتىنى كۆرگەن بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق، سەن نېمىشقا يەنە:
«بىزگە ئاتىنى كۆرسەتكەيسەن» دەيسەن؟ 10 مەن ئاتىدا، ئاتا

مەندە ئىگەنلىكىگە ئىشەنمەمسەن؟ سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىمنى
تۆزلۈكىمدىن ئېيتقىنىم يوق، بەلكى مەندە تۇرۇۋاتقان ئاتا ئۆز
ئەمەللىرىنى قىلىۋاتىدۇ. 11 مېنىڭ ئاتىدا بولغانلىقىمغا، ئاتىنىڭ
مەندە بولغانلىقىغا ئىشىنىڭلار. ياكى ھېچبولمىغاندا، مېنىڭ
قىلغان ئەمەللىرىمدىن ماڭا ئىشىنىڭلار. 12 بەرھەق، بەرھەق،
مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ماڭا ئىشەنگەن كىشى
مېنىڭ قىلىۋاتقان ئەمەللىرىمنى قىلالايدۇ، ۋە بۇلاردىنمۇ تېخىمۇ
ئۇلۇغ ئەمەللەرنى قىلىدۇ، چۈنكى مەن ئاتىنىڭ يېنىغا [قايتىپ]
كېتىمەن. 13 ۋە ئاتىنىڭ ئوغۇلدا ئۇلۇغلىنىشى ئۈچۈن، ھەرنېمىنى
مېنىڭ نامىم بىلەن تىلىسەڭلار، شۇلارنى ئىجابەت قىلىمەن.
14 مېنىڭ نامىم بىلەن ھەرقانداق نەرسىنى تىلىسەڭلار، مەن
سىلەرگە شۇنى ئىجابەت قىلىمەن». 15 ـ «مېنى سۆيسەڭلار،
ئەمرلىرىمگە ئەمەل قىلىسىلەر. 16 مەنمۇ ئاتىدىن تىلەيمەن ۋە
ئۇ سىلەرگە باشقا بىر يارىدەمچى ئاتا قىلىدۇ. ئۇ سىلەر بىلەن
ئەبەدگىچە بىرگە بولىدۇ. (aiōn g165) 17 ئۇ بولىسىمۇ ھەقىقەتنىڭ
روھىدۇر. ئۇنى بۇ دۇنيادىكىلەر قوبۇل قىلالمايدۇ، چۈنكى ئۇنى
نە كۆرمەيدۇ، نە تونۇمايدۇ. بىراق سىلەر ئۇنى تونۇيسىلەر،
چۈنكى ئۇ سىلەر بىلەن بىللە تۇرۇۋاتىدۇ ھەم سىلەردە ماكان
قىلىدۇ. 18 مەن سىلەرنى يېتىم قالدۇرمايمەن، يېنىڭلارغا يەنە
قايتىپ كېلىمەن. 19 ئازغىنا ۋاقىتتىن كېيىن، بۇ دۇنيا مېنى
كۆرمەيدۇ، لېكىن سىلەر كۆرۈسىلەر. مەن ھايات بولغانلىقىم
ئۈچۈن، سىلەرمۇ ھايات بولىسىلەر. 20 شۇ كۈندە مېنىڭ
ئاتامدا بولغانلىقىم، سىلەرنىڭ مەندە بولغانلىقىڭلار ۋە مەنمۇ
ھەم سىلەردە بولغانلىقىمنى بىلىسىلەر. 21 كىم ئەمرلىرىمگە
ئىگە بولۇپ ئۇلارنى تۇتسا، مېنى سۆيگۈچى شۇ بولىدۇ. مېنى
سۆيگۈچىنى ئاتامنۇ سۆيىدۇ، مەنمۇ ئۇنى سۆيىمەن ۋە ئۆزۈمنى
ئۇنىڭغا ئايان قىلىمەن». 22 يەھۇدا (يەھۇدا ئىشقارىيوت
ئەمەس) ئۇنىڭدىن: ـ ئى رەب، سەن ئۆزۈڭنى بۇ دۇنيادىكىلەرگە
ئايان قىلماي، بىزگىلا ئايان قىلىشىڭ قانداق ئىش؟ ـ دەپ
سوريدى. 23 ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ «بىركىم
مېنى سۆيسە، سۆزۈمنى تۇتىدۇ، ئاتامنۇ ئۇنى سۆيىدۇ ۋە [ئاتام]
بىلەن ئىككىمىز ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە ماكان
قىلىمىز. 24 مېنى سۆيمەيدىغان كىشى سۆزلىرىمنى تۇتمايدۇ، ۋە
سىلەر ئاڭلاۋاتقان بۇ سۆز بولسا مېنىڭ ئەمەس، بەلكى مېنى
ئەۋەتكەن ئاتىنىڭكىدۇر. 25 مەن سىلەر بىلەن بىللە بولۇۋاتقان
چېغىمدا، بۇلارنى سىلەرگە ئېيتتىم. 26 لېكىن ئاتا مېنىڭ نامىم
بىلەن ئەۋەتىدىغان يارىدەمچى، يەنى مۇقەددەس روھ سىلەرگە
ھەممىنى ئۆگىتىدۇ ھەم مېنىڭ سىلەرگە ئېيتقان ھەممە سۆزلىرىمنى
ئېسىڭلارغا كەلتۈرىدۇ. 27 سىلەرگە خاتىرجەملىك قالدۇرىمەن،
ئۆز خاتىرجەملىكىمنى سىلەرگە بېرىمەن؛ مېنىڭ سىلەرگە بەرگىنىم
بۇ دۇنيادىكىلەرنىڭ بەرگىنىدەك ئەمەستۇر. كۆڭۈلۈڭلارنى
پاراكەندە قىلماڭلار ۋە جۈرئەتسىز بولماڭلار. 28 سىلەر مېنىڭ:
«مەن [سىلەردىن] ئايرىلىپ كېتىمەن، كېيىن يېنىڭلارغا
يەنە قايتىپ كېلىمەن» دېگىنىمنى ئاڭلىدىڭلار. مېنى سۆيگەن
بولساڭلار، ئاتىنىڭ يېنىغا كېتىدىغانلىقىم ئۈچۈن خۇرسەن
بولاتتىڭلار. چۈنكى ئاتا مەندىن ئۇلۇغدۇر. 29 سىلەرنىڭ بۇ
ئىشلار يۈز بەرگىنىدە ئىشىنىشىڭلار ئۈچۈن بۇ [ئىشلار] يۈز
بېرىشتىن ئاۋۋال سىلەرگە ئېيتتىم. 30 مۇندىن كېيىن سىلەر
بىلەن كۆپ سۆزلەشمەيمەن؛ چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى
كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ ۋە مەندىن كىرگۈدەك ھېچ يوچۇق
تاپالمايدۇ. 31 لېكىن بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىنىڭ مېنىڭ ئاتىنى
سۆيىدىغانلىقىمنى بىلىشى ئۈچۈن ئاتا ماڭا نېمە ئەمر قىلغان بولسا،
مەن دەل شۇنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن. تۇرۇڭلار، بۇ جايدىن
كېتەيلى».

15 ـ «ھەققىي ئۈزۈم تېلى» ئۆزۈمدۇرمەن، ئاتام بولسا
باغۋەندۇر. 2 باغۋەن مەندىكى مېۋە بەرمەيدىغان ھەربىر
شاخنى كېسىپ تاشلايدۇ. مېۋە بەرگەنلىرىنى بولسا تېخىمۇ كۆپ
مېۋە بەرسۇن دەپ، پاك قىلىپ پۇتاپ تۇرىدۇ. 3 ئەمدى
سىلەر مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن سۆزۈم ئارقىلىق ئاللىبۇرۇن
پاك بولدۇڭلار. 4 سىلەر مەندە ئىزچىل تۇرۇڭلار، مەنمۇ
سىلەردە ئىزچىل تۇرىمەن. شاخ تالدا تۇرماي، ئۆزى مېۋە
بېرەلمەيدىغىنىدەك، سىلەرمۇ مەندە ئىزچىل تۇرمىساڭلار،
مېۋە بېرەلمەيسىلەر. 5 «ئۈزۈم تېلى» ئۆزۈمدۇرمەن، سىلەر
بولساڭلار شاخلىرىدۇرسىلەر. كىم مەندە ئىزچىل تۇرسا،
مەنمۇ شۇنداقلا ئۇنىڭدا تۇرغىنىمدا، ئۇ كۆپ مېۋە بېرىدۇ.
چۈنكى مەنسىز ھېچنېمىنى قىلالمايسىلەر. 6 بىرسى مەندە

تۇرمىسا، ئۇ [كېرەكسىز] شاختەك تاشلىنىپ، قۇرۇپ كېتىدۇ.
بۇنداق شاخلار يىغىپ كېلىنىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ. 7 سىلەر
مەندە ئىزچىل تۇرساڭلار ۋە سۆزلىرىم سىلەردە ئىزچىل
تۇرسا، نېمنى تەلەپ قىلساڭلار، سىلەرگە شۇ ئىجابەت بولىدۇ.
8 سىلەرنىڭ كۆپ مېۋىنى بېرىشىڭلار، شۇنداقلا مېنىڭ
مۇخلىسلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى ئىسپاتلىشىڭلار بىلەن شان-
شەرەپ ئاتامغا كەلتۈرۈلىدۇ. 9 ئاتام مېنى سۆيگىنىدەك،
مەنمۇ سىلەرنى سۆيدۈم؛ مېنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىمدە ئىزچىل
تۇرۇڭلار. 10 ئەگەر ئەمرلىرىمنى تۇتساڭلار، خۇددى مەن
ئاتامنىڭ ئەمرلىرىنى تۇتقان ۋە ھەمىشە ئۇنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىدە
تۇرغىنىمدەك، سىلەرمۇ ھەمىشە مېنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىمدە
تۇرىسىلەر. 11 مېنىڭ خۇشاللىقىم سىلەردە بولسۇن ۋە شۇنىڭدەك
خۇشاللىقىڭلار تولۇپ تاشسۇن دەپ، مەن بۇلارنى سىلەرگە
ئېيتتىم. 12 مېنىڭ ئەمرىم شۇكى، مەن سىلەرنى سۆيگىنىمدەك،
سىلەرمۇ بىر-بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار. 13 ئىنسانلارنىڭ ئۆز
دوستلىرى ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلىشتىن چوڭقۇر مېھىر-
مۇھەببىتى يوقتۇر. 14 سىلەرگە بۇيرۇغان ئەمرلىرىمنى ئادا
قىلساڭلار، مېنىڭ دوستلىرىم بولىسىلەر. 15 ئەمدى مۇندىن
كېيىن مەن سىلەرنى «قۇل» دەپ ئاتىمايمەن. چۈنكى قۇل
خوجايىنىنىڭ نېمە قىلىۋاتقىنىنى بىلمەيدۇ. ئۇنىڭ ئورنىغا سىلەرنى
«دوست» دەپ ئاتىدىم، چۈنكى ئاتامدىن ئاڭلىغانلىرىمنىڭ
ھەممىسىنى سىلەرگە يەتكۈزدۈم. 16 سىلەر مېنى تاللىغىنىڭلار
يوق، ئەكسىچە مەن سىلەرنى تاللىدىم ۋە سىلەرنى بېرىپ مېۋە
بەرسۇن ھەمدە مېۋىلىرىڭلار دائىم ساقلانسۇن، مېنىڭ نامىم
بىلەن ئاتىدىن نېمە تىلىسەڭلار، ئۇ سىلەرگە بەرسۇن دەپ سىلەرنى
تىكلىدىم. 17 سىلەرگە شۇنى ئەمر قىلىمەنكى، بىر-بىرىڭلارنى
سۆيۈڭلار. 18 بۇ دۇنيادىكىلەر سىلەردىن نەپرەتلەنسە، سىلەردىن
ئاۋۋال مەندىن نەپرەتلەنگەنلىكىنى بىلىڭلار. 19 سىلەرمۇ بۇ
دۇنيادىكىلەردىن بولغان بولساڭلار، بۇ دۇنيادىكىلەر سىلەرنى
ئۆزىمىزنىڭكى دەپ، سۆيگەن بولاتتى. بىراق سىلەر بۇ دۇنيادىن
بولمىغاچقا، بەلكى مەن سىلەرنى بۇ دۇنيادىن ئايرىپ تاللىغانلىقىم
ئۈچۈن، ئەمدى بۇ دۇنيادىكىلەر سىلەردىن نەپرەتلىنىدۇ.
20 مەن سىلەرگە ئېيتقان سۆزنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار: «قۇل
خوجايىنىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ». ئۇلار ماڭا زىيانكەشلىك
قىلغان بولسا، سىلەرگىمۇ زىيانكەشلىك قىلىدۇ. مېنىڭ سۆزۈمنى
تۇتقان بولسا، ئۇلار سىلەرنىڭكىنىمۇ تۇتىدۇ. 21 بىراق مېنىڭ
نامىم تۈپەيلىدىن ئۇلار سىلەرگىمۇ شۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى
قىلىدۇ، چۈنكى ئۇلار مېنى ئەۋەتكۈچىنى تونۇمايدۇ. 22 ئەگەر
مەن كېلىپ ئۇلارغا سۆز قىلمىغان بولسام، ئۇلاردا گۇناھ يوق
دەپ ھېسابلىناتتى. لېكىن ھازىر گۇناھى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ھېچ
باھانىسى يوقتۇر. 23 كىمدەكىم مەندىن نەپرەتلەنسە ئاتامدىنمۇ
نەپرەتلەنگەن بولىدۇ. 24 مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا باشقا ھېچكىم
قىلىپ باقمىغان ئەمەللەرنى قىلمىغان بولسام، ئۇلاردا گۇناھ يوق
دەپ ھېسابلىناتتى. لېكىن ئۇلار ھازىر [ئەمەللىرىمنى] كۆرگەن
تۇرۇقلۇق، يەنىلا ھەم مەندىن ھەم ئاتامدىن نەپرەتلەندى.
25 لېكىن بۇ ئىشلار ئۇلارغا تەۋە بولغان تەۋرات قانۇنىدا:
«ھېچقانداق سەۋەبسىزلا مەندىن نەپرەتلەندى» دەپ يېزىلغان
سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن شۇنداق يۈز بەردى. 26 لېكىن
مەن سىلەرگە ئاتىنىڭ يېنىدىن ئەۋەتىدىغان ياردەمچى، يەنى
ئاتىنىڭ يېنىدىن چىققۇچى ھەقىقەتنىڭ روھى كەلگەندە، ئۇ
ماڭا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. 27 سىلەرمۇ ماڭا گۇۋاھلىق بېرىسىلەر،
چۈنكى سىلەر باشتىن تارتىپ مەن بىلەن بىللە بولدۇڭلار.

16 سىلەرنىڭ پۈتلىشىپ كەتمەسلىكىڭلار ئۈچۈن
بۇلارنى سىلەرگە ئېيتتىم. 2 ئۇلار سىلەرنى سىناگوگلارنىڭ
جامائەتلىرىدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىدۇ؛ ھەمدە شۇنداق بىر
ۋاقىت-سائەت كېلىدۇكى، سىلەرنى ئۆلتۈرگۈچى تۆزنى خۇداغا
خىزمەت قىلۋاتىمەن، دەپ ھېسابلايدۇ. 3 ئۇلار بۇلارنى يا
ئاتىنى، يا مېنى تونۇمىغانلىقى ئۈچۈن قىلىدۇ. 4 لېكىن مەن بۇ
ئىشلارنى سىلەرگە ئېيتىشىمكى، ۋاقىت-سائىتى كەلگەندە، مەن
شۇنداق ئالدىنئالا ئېيتقىنىمنى ئېسىڭلارغا كەلتۈرەلەيسىلەر.
5 ـ مەن باشتا بۇلارنى سىلەرگە ئېيتمىدىم، چۈنكى مەن
سىلەر بىلەن بىللە ئىدىم. لېكىن ئەمدى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ
يېنىغا قايتىپ كېتىمەن. شۇنداق تۇرۇقلۇق، ئاراڭلاردىن
ھېچكىم مەندىن: «نەگە كېتىسەن؟» دەپ سورىمايۋاتىدۇ.
6 ئەكسىچە، سىلەرگە بۇلارنى ئېيتقىنىم ئۈچۈن، قەلبىڭلار

قايغۇغا چۆمۈپ كەتتى. 7 ئەمما مەن سىلەرگە ھەققەتنى
ئېيتىپ قويايىكى، مېنىڭ كېتىشىم سىلەرگە پايدىلىقتۇر. چۈنكى
ئەگەر كەتمىسەم، يارداەمچى سىلەرگە كەلمەيدۇ. ئەمما كەتسەم،
ئۇنى سىلەرگە ئەۋەتىمەن. 8 ئۇ كەلگەندە، بۇ دۇنيادىكىلەرگە
گۇناھ توغرىسىدا، ھەققانىيلىق توغرىسىدا ۋە ئاخىرەت سوريقى
توغرىسىدا ھەققەتنى بىلگۈزىدۇ. 9 ئۇ ئۇلارنى گۇناھ توغرىسىدا
بىلگۈزىدۇ، چۈنكى ئۇلار ماڭا ئېتىقاد قىلمىدى. 10 ئۇلارنى
ھەققانىيلىق توغرىسىدا [بىلگۈزىدۇ]، چۈنكى ئاتامنىڭ يېنىغا
قايتىپ بارىمەن ۋە سىلەر مېنى يەنە كۆرەلمەيسىلەر. 11 ئۇلارنى
ئاخىرەت سوريقى توغرىسىدا [بىلگۈزىدۇ]، چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ
ھۆكۈمدارى ئۇستىگە ھۆكۈم چىقىرىلدى. 12 سىلەرگە ئېيتىدىغان
يەنە كۆپ سۆزلىرىم بار ئىدى؛ لېكىن سىلەر ئۇلارنى ھازىرچە
كۆتۈرەلمەيسىلەر. 13 لېكىن ئۇ، يەنى ھەققەتنىڭ روھى
كەلگەندە، ئۇ سىلەرنى بارلىق ھەققەتكە باشلاپ بارىدۇ.
چۈنكى ئۇ ئۆزلۈكىدىن سۆزلىمەيدۇ، بەلكى نېمىنى ئاڭلىغان
بولسا، شۇنى سۆزلەيدۇ ۋە كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلاردىن
سىلەرگە خەۋەر بېرىدۇ. 14 ئۇ مېنى ئۇلۇغلايدۇ؛ چۈنكى
ئۇ مەندە بار بولغانىنى تاپشۇرۇۋېلىپ، سىلەرگە جاكارلايدۇ.
15 ئاتىدا بار بولغانلىرىڭ ھەممىسى ھەم مېنىڭكىدۇر؛ مانا شۇنىڭ
ئۈچۈن مەن: «ئۇ مەندە بار بولغانىنى تاپشۇرۇۋېلىپ، سىلەرگە
جاكارلايدۇ» دەپ ئېيتتىم. 16 ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، مېنى
كۆرمەيسىلەر؛ ۋە يەنە بىرئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى قايتا
كۆرىسىلەر، چۈنكى مەن ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىمەن». 17 شۇڭا
مۇخلىسلارنىڭ بەزىلىرى بىر-بىرىگە: ــ بىزلەرگە: «ئاز ۋاقىتتىن
كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر؛ يەنە بىرئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن،
مېنى قايتا كۆرىسىلەر» ۋە يەنە «چۈنكى مەن ئاتامنىڭ يېنىغا
كېتىمەن» دېگىنى نېمە دېگىنىدۇ؟ 18 «ئاز ۋاقىتتىن كېيىن»
دېگەن سۆزىنىڭ مەنىسى نېمە؟ ئۇنىڭ نېمىلىرنى دەۋاتقانلىرىنى
بىلمىدۇق، ــ دېيىشىدۇ. 19 ئەيسا ئۇلارنىڭ ئۆزىدىن نېمىنى
سورىماقچى بولغىنىنى بىلىپ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ــ «مېنىڭ
«ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر؛ يەنە بىرئاز ۋاقىت
ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى كۆرىسىلەر» دېگىنىمنىڭ مەنىسىنى بىر-
بىرىگىلاردىن سوراۋاتامسىلەر؟ 20 بەرھەق، بەرھەق، مەن
سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايىكى، سىلەر يىغا-زار كۆتۈرۈۋىسىلەر،
لېكىن بۇ دۇنيادىكىلەر خۇشال بولۇشۇپ كېتىدۇ؛ سىلەر
قايغۇرىسىلەر، لېكىن قايغۇلىرىڭلار شادلىققا ئايلىنىدۇ. 21 ئايال
كىشى تۇغۇتتا ئازابلىنىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقىت-سائىتى يېتىپ
كەلگەن؛ لېكىن بوۋىقى تۇغۇلۇپ بولغاندىن كېيىن، بىر
پەرزەنتنىڭ دۇنياغا كەلگەنلىكىنىڭ شادلىقى بىلەن تارتقان
ئازابنى ئۇنتۇپ كېتىدۇ. 22 شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھازىر
ئازابلىنىۋاتىسىلەر، لېكىن مەن سىلەر بىلەن قايتا كۆرۈشىمەن،
قەلبىڭلار شادلىنىدۇ ۋە شادلىقىڭلارنى ھېچكىم سىلەردىن
تارتىۋالالمايدۇ. 23 شۇ كۈندە سىلەر مەندىن ھېچنەرسە
سورىمايسىلەر. بەرھەق، بەرھەق، مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ
قويايىكى، مېنىڭ نامىم بىلەن ئاتىدىن نېمىنى تىلىسەڭلار، ئۇ شۇنى
سىلەرگە بېرىدۇ. 24 ھازىرغىچە مېنىڭ نامىم بىلەن ھېچنېمە
تىلىمىدىڭلار. ئەمدى تىلەڭلار، ئېرىشىسىلەر، بۇنىڭ بىلەن
شادلىقىڭلار تولۇپ تاشىدۇ! 25 سىلەرگە بۇلارنى تەمسىللەر
بىلەن ئېيتىپ بەردىم. بىراق شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، ئۇ
چاغدا سىلەرگە يەنە تەمسىللەر بىلەن سۆزلىمەيمەن، ئاتا توغرۇلۇق
سىلەرگە ئوچۇق ئېيتىمەن. 26 شۇ كۈنى تىلەكلىرىڭلارنى مېنىڭ
نامىم بىلەن ئىلتىجا قىلىسىلەر. مەن سىلەر ئۈچۈن ئاتىدىن تەلەپ
قىلىمەن، دەپ ئېيتمايمەن؛ 27 چۈنكى ئاتا ئۆزىمۇ سىلەرنى
سۆيىدۇ؛ چۈنكى سىلەر مېنى سۆيىسىلەر ۋە مېنىڭ خۇدانىڭ
يېنىدىن كەلگەنلىكىمگە ئىشەندىڭلار. 28 مەن ئاتىنىڭ يېنىدىن
چىقىپ بۇ دۇنياغا كەلدىم؛ ئەمدى مەن يەنە بۇ دۇنيادىن
كېتىپ ئاتىنىڭ يېنىغا بارىمەن». 29 مۇخلىسلىرى: ــ مانا سەن
ھازىر ئوچۇق ئېيتىۋاتىسەن، تەمسىل كەلتۈرۈپ سۆزلىمىدىڭ!
30 بىز سېنىڭ ھەممىنى بىلگىنىڭنى، شۇنداقلا ھېچكىمنىڭ
سەندىن سوئال سورىشىنىڭ ھاجىتى يوقلۇقىنى ئەمدى بىلىپ
يەتتۇق. شۇنىڭدىن سېنىڭ خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگەنلىكىگە
ئىشەندۇق، ــ دېيىشتى. 31 ئەيسا جاۋابەن ئۇلارغا: ــ ھازىر
ئىشەندىڭلارمۇ؟ 32 مانا، شۇنداق ۋاقىت-سائىتى كېلىپ دەپ
قالدى، شۇنداقلا كېلىپ قالدىكى، ھەممىڭلار مېنى يالغۇز
تاشلاپ ھەربىرىڭلار ئۆز يوللىرىڭلارغا تارقىلىپ كېتىسىلەر.
بىراق مەن يالغۇز ئەمەسمەن، چۈنكى ئاتا مەن بىلەن بىللىدۇر.

33 سلەرنىڭ مەندە خاترجەملىكىگە ئىگە بولۇشۇڭلار ئۈچۈن
بۇلارنى سىلەرگە ئېيىتتىم. بۇ دۇنيادا تۇرۇپ ئازاب-ئوقۇبەت
تارتىسىلەر، ئەمما غەيرەتلىك بولۇڭلار! مەن بۇ دۇنيا ئۈستىدىن
غەلىبە قىلدىم!

17 ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، كۆزلىرىنى
ئەرشكە تىكىپ، مۇنداق دۇئا قىلدى: ــ ئى ئاتا، ۋاقىت-
سائەت يېتىپ كەلدى؛ سەن ئوغلۇڭنى ئۇلۇغلاتقۇزغايسەن؛
بۇنىڭ بىلەن ئوغلۇڭمۇ سېنى ئۇلۇغلاتقۇزىدۇ؛ 2 يەنى، ئۇنىڭ
سەن ئۇنىڭغا تاپشۇرغان ئىنسانلارغا مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا
قىلىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا پۈتكۈل ئەت ئىگىلىرىدىن ئۈستۈن
ھوقۇق ئاتا قىلغىنىڭدەك، ئۇنى ئۇلۇغلاتقۇزغايسەن. (aiōnios
g166) 3 مەڭگۈلۈك ھايات شۇكى، بىردىنبىر ھەقىقىي خۇدا ــ
سېنى ۋە سەن ئەۋەتكەن ئەيسا مەسىھنى تونۇشتىن ئىبارەتتۇر.
(aiōnios g166) 4 مەن سېنىڭ ئەمەل قىلدىشىم ئۈچۈن تاپشۇرغان
ئىشىڭنى ئورۇندىشىم بىلەن سېنى يەر يۈزىدە ئۇلۇغلاتقۇزدۇم.
5 ئى ئاتا، سېنىڭ ئالدىم ئاپىردە بولۇشتىن بۇرۇن مەن ئۆزۈڭنىڭ
يېنىڭدا ئىگە بولغان شان-شەرەپ بىلەن مېنى ئۆزۈڭنىڭ يېنىڭدا
ئۇلۇغلاتقۇزغايسەن. 6 سەن بۇ دۇنيادىن ماڭا تاللاپ بەرگەن
ئادەملەرگە سېنىڭ نامىڭنى ئايان قىلدىم. ئۇلار سېنىڭكى ئىدى،
سەن ئۇلارنى ماڭا بەردىڭ ۋە ئۇلار سېنىڭ سۆز-كالامىڭنى
ئۇتتۇپ كەلدى. 7 ئۇلار ھازىر سەن ماڭا بەرگەن ھەممە
نەرسىلەرنىڭ سېنىڭدىن كەلگەنلىكىنى بىلدى. 8 چۈنكى سەن
ماڭا تاپشۇرغان سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزدۇم؛ ئۇلارمۇ بۇلارنى
قوبۇل قىلدى، شۇنىڭ بىلەن سەندىن چىققىنىمنى ھەقىقەتەن
بىلىپ يەتتى ھەمدە سېنىڭ مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭگىمۇ ئىشەندى.
9 بۇلارغا دۇئا قىلىمەن؛ بۇ دۇنيادىكى ئادەملەرگە ئەمەس،
بەلكى سەن ماڭا بەرگەن ئادەملەرگە دۇئا قىلىمەن؛ چۈنكى
ئۇلار سېنىڭكىدۇر. 10 مېنىڭ بارلىقىم سېنىڭكىدۇر ۋە سېنىڭ
بارلىقىڭ بولسا مېنىڭكىدۇر ۋە مەن ئۇلاردا شەرەپ تاپتىم.
11 مەن ئەمدى بۇ دۇنيادا تۇرىۋەرمەيمەن؛ لېكىن ئۇلار بۇ دۇنيادا
قالدى ۋە مەن سېنىڭ يېنىڭغا كېتىۋاتىمەن. ئى مۇقەددەس
ئاتا، سەن ماڭا بەرگەن نامىڭ ئارقىلىق ئۇلارنى ساقلىغىنىڭدەك،
ئۇلارمۇ بىر بولغىنىمىزدەك، ئۇلارمۇ بىر بولغاي. 12 مەن ئۇلار
بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتىمدا، سەن ماڭا بەرگەن نامىڭ بىلەن
ئۇلارنى ساقلىدىم ھەم قوغدىدىم؛ ۋە مۇقەددەس يازمىلاردىكى
بېشارەتنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى يولىدا، ئۇلارنىڭ ئىچىدىن
ھالاكەتكە خاس بولغان كىشىدىن باشقا بىرىمۇ يوقالمىدى.
13 مانا ئەمدى سېنىڭ يېنىڭغا بارىمەن. مېنىڭ شادلىقىم ئۇلاردا
تولۇپ تاشسۇن دەپ، بۇ سۆزلەرنى دۇنيادىكى ۋاقىتىمدا
سۆزلىدىم. 14 مەن ئۇلارغا سۆز-كالامىڭنى تاپشۇردۇم. مەن بۇ
دۇنيادىن بولمىغىنىمدەك، ئۇلارمۇ بۇ دۇنيادىن بولمىغىنى ئۈچۈن،
بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى ئۇلاردىن نەپرەتلىنىدۇ. 15 ئۇلارنى بۇ
دۇنيادىن ئېرىۋەتكەيسەن دەپ تىلىمەيمەن، بەلكى ئۇلارنى
رەزىل بولغۇچىدىن ساقلىغايسەن، دەپ تىلەيمەن. 16 مەن
بۇ دۇنيادىن بولمىغىنىمدەك، ئۇلارمۇ بۇ دۇنيادىن ئەمەستۇر.
17 ئۇلارنى ھەقىقەت ئارقىلىق ئۆزۈڭگە مۇقەددەس قىلىپ
ئاتىغۇزغايسەن، چۈنكى سۆز-كالامىڭ ھەقىقەتتۇر. 18 سەن
مېنى دۇنياغا ئەۋەتكىنىڭدەك، مەنمۇ ئۇلارنى دۇنياغا ئەۋەتتىم.
19 ئۇلارمۇ ھەقىقەتتە مۇقەددەس قىلىنىپ ئۆزۈڭگە ئاتالسۇن
دەپ، ئۆزۈمنى ساڭا خاس ئاتايمەن. 20 مەن يالغۇز ئۇلار
ئۈچۈنلا ئەمەس، يەنە ئۇلارنىڭ سۆزى ئارقىلىق ماڭا ئېتىقاد
قىلىدىغانلار ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىمەن. 21 ئۇلارنىڭ ھەممىسى
بىر بولغاي؛ ئى ئاتا، سەن مەندە، مەن سەندە بولغاندەك،
ئۇلارمۇ بىزدە بىر بولغاي؛ شۇنداق بولغاندا، بۇ دۇنيادىكىلەر
مېنى سېنىڭ ئەۋەتكەنلىكىڭگە ئىشىنىدۇ. 22 سەن ماڭا ئاتا
قىلغان شان-شەرەپنى ئۇلارغا ئاتا قىلدىمكى، بىز ئىككىمىز بىر
بولغاندەك، ئۇلارمۇ بىر بولغاي؛ 23 يەنى مەن ئۇلاردا، سەن
مەندە بولۇپ، ئۇلار بىرلىكتە كامىل قىلىنغاي. شۇ ئارقىلىق بۇ
دۇنيادىكىلەر مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭنى ھەم مېنى سۆيگىنىڭدەك
ئۇلارنىمۇ سۆيگەنلىكىڭنى بىلىدۇ. 24 ئى ئاتا، سەن ماڭا
بەرگەنلىرىڭنىڭ ھەممىسىنىڭ مەن بولغان يەردە مەن بىلەن
بىرگە بولۇشىنى، شۇنداقلا مېنىڭ شان-شەرىپىمنى، يەنى سەن
ئالدىم ئاپىردە بولۇشتىن بۇرۇن مېنى سۆيگەنلىكىڭ ئۈچۈن، ماڭا
بەرگەن شان-شەرەپنى ئۇلارنىڭ كۆرۈشىنى خالايمەن. 25 ئى
ھەققانىي ئاتا، بۇ دۇنيادىكىلەر سېنى تونۇمىغان، ئەمما مەن سېنى

تونۇيمەن ۋە بۇلارمۇ مېنى سېنىڭ ئەۋەتكەنلىكىڭنى بىلدى.
26 ۋە مەن سېنىڭ نامىڭنى ئۇلارغا ئايان قىلدىم ۋە يەنە داۋاملىق
ئايان قىلىمەن. شۇنىڭ بىلەن، سېنىڭ ماڭا كۆرسەتكەن مېھىر-
مۇھەببىتىڭ ئۇلاردا بولىدۇ ۋە مەنمۇ ئۇلاردا بولاي.

18 ئەيسا بۇلارنى ئېيتقاندىن كېيىن، مۇخلىسلىرى بىلەن بىللە
تاشقىرىغا چىقىپ كىدرون جىلغىسىنىڭ ئۇ قېتىغا ئوتتى. ئۇ يەردە
بىر باغچە بار ئىدى. ئەيسا بىلەن مۇخلىسلىرى ئۇ باغچىگە كىردى.
2 ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدامۇ ئۇ يەرنى بىلەتتى، چۈنكى
ئەيسا مۇخلىسلىرى بىلەن پات-پات ئۇ يەردە يىغىلىپ ئولتۇراتتى.
3 شۇنىڭ بىلەن يەھۇدا بىر توپ رىم لەشكەرلىرى بىلەن باش
كاھىنلار ھەم پەرىسىيلەر ئەۋەتكەن قاراۋۇللارنى باشلاپ بۇ
يەرگە كەلدى. ئۇلارنىڭ قوللىرىدا پانۇس، مەشئەل ۋە قوراللار
بار ئىدى. 4 ئەيسا بېشىغا چۈشىدىغانلارنىڭ ھەممىسىنى بىلىپ،
ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ: ــ كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ ــ دەپ
سوردى. 5 ناسارەتلىك ئەيسانى، ــ دەپ جاۋاب بېرىشتى
ئۇلار. ئەيسا ئۇلارغا: ــ مانا مەن بولىمەن، ــ دېدى. (ئۇنىڭغا
ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدامۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇراتتى).
6 ئەيسا: «مانا مەن بولىمەن» دېۋىدى، ئۇلار ئارقىسىغا يېنىپ
يەرگە يىقىلىشتى. 7 شۇنىڭ بىلەن ئەيسا ئۇلاردىن يەنە بىر
قېتىم: ــ كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ ــ دەپ سوردى. ــ ناسارەتلىك
ئەيسانى، ــ دېيىشتى ئۇلار. 8 ئەيسا: ــ سىلەرگە ئېيتتىمغۇ،
مەن شۇ بولىمەن. ئەگەر ئىزدىگىنىڭلار مەن بولسام، بۇلارنى
كەتكىلى قويۇڭلار، ــ دېدى. 9 بۇنىڭ بىلەن ئۆزىنىڭ: «[ئاتا]،
سەن ماڭا بەرگەنلەردىن ھېچقايسىسىنى يىتىۋەرمىدىم» دېگەن
سۆزى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. 10 سىمون پېترۇسنىڭ يېنىدا بىر
قىلىچ بولغاچ، ئۇ شۇئان ئۇنى سۇغۇرۇپ، باش كاھىنىنىڭ
چاكىرىغا بىرنى ئۇرۇپ، ئوڭ قۇلىقىنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى.
چاكارنىڭ ئىسمى مالكۇس ئىدى. 11 ئەيسا پېترۇسقا: ــ
قىلىچنى غىلاپقا سال! ئاتا ماڭا تاپشۇرغان قەدەھنى ئىچمەمدىم؟ ــ
دېدى. 12 شۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر توپى بىلەن مىڭبېشى ھەم
يەھۇدىيلارنىڭ قاراۋۇللىرى ئەيسانى تۇتۇپ باغلاشتى. 13 ئاندىن
ئۇنى ئالدى بىلەن ئاناسىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. ئاناس بولسا
شۇ يىلى باش كاھىن بولۇپ تۇرغان قايافانىڭ قېينىئاتىسى ئىدى.
14 بۇرۇن يەھۇدىي كېڭەشمىسىدىكىلەرگە: «پۈتۈن خەلقىنىڭ
[ھالاك بولۇشىنىڭ] ئورنىغا، بىرلا ئادەمنىڭ ئۇلار ئۈچۈن ھالاك
بولۇشى ياخشى» دەپ مەسلىھەت بەرگەن كىشى دەل شۇ
قايافا ئىدى. 15 ئەمدى سىمون پېترۇس بىلەن يەنە بىر مۇخلىس
ئەيسانىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ بارغاندى. ئۇ مۇخلىس باش
كاھىنغا تونۇش بولغاچقا، باش كاھىننىڭ سارىيىغا ئەيسا بىلەن
تەڭ كىردى. 16 لېكىن پېترۇس بولسا دەرۋازىنىڭ سىرتىدا
قالدى. شۇڭا باش كاھىنغا تونۇش بولغان ھېلىقى مۇخلىس
تاشقىرىغا چىقىپ، دەرۋازىۋەن قىز بىلەن سۆزلىشىپ، پېترۇسنى
ئىچكىرىگە باشلاپ كىردى. 17 دەرۋازىۋەن بولغان شۇ دېدەك
پېترۇستىن: ــ سەنمۇ بۇ ئادەمنىڭ مۇخلىسلىرىدىن ئەمەسمۇ؟ ــ
دەپ سوردى. ياق، ئەمەس، ــ دېدى پېترۇس. 18 ئەمدى
ھاۋا سوغۇق بولغانلىقى ئۈچۈن، چاكارلار ۋە قاراۋۇللار
شاخاردىن گۈلخان ياققان بولۇپ، ئۇنىڭ چۇرىسىدە ئىسسىنىپ
تۇرۇشاتتى. پېترۇسمۇ ئۇلارنىڭ يېنىدا تۇرۇپ ئىسسىندى.
19 باش كاھىن بولسا ئەيسادىن مۇخلىسلىرى توغرۇلۇق ۋە
تەلىمى توغرۇلۇق سوئال سوراشقا باشلىدى. 20 ئەيسا ئۇنىڭغا
جاۋابەن مۇنداق بەردى: ــ مەن خەلق-ئالەم ئالدىدا ئاشكارا
سۆز قىلغانمەن، بارلىق يەھۇدىيلار يىغىلىدىغان سىناگوگلاردا
ۋە ئىبادەتخانىدا دائىم تەلىم بېرىپ كەلدىم، مەن يوشۇرۇن
ھېچنېمە دېمىدىم. 21 بۇلارنى نېمىشقا مەندىن سورايسەن؟
ئېيتقان سۆزلىرىمنى ئاڭلىغانلاردىن سوريغىن؛ مانا، ئۇلار نېمە
دېگەنلىكىمنى بىلىدۇ. 22 ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندا، يېنىدا
تۇرغان قاراۋۇللاردىن بىرى ئۇنى بىر كاچات ئۇرۇپ: ــ باش
كاھىنغا مۇشۇنداق جاۋاب قايتۇرامسەن؟ ــ دېدى. 23 ــ
ئەگەر يامان سۆز قىلغان بولسام، ئۇنىڭ يامان ئىكەنلىكىنى
كۆرسىتىلىكىنىڭ ئالدىدا كۆرسەتكىن. ئەمما ئېيتقانلىرىم دۇرۇس
بولسا، مېنى نېمە ئۈچۈن ئۇرىسەن؟ ــ دېدى ئەيسا ئۇنىڭغا.
24 بۇنىڭ بىلەن ئاناس ئۇنى باغلاقلىق پېتى باش كاھىن قايافاغا
يوللىدى. 25 سىمون پېترۇس [ئوتنىڭ] ئالدىدا ئىسسىنىپ
تۇرۇۋاتقاندى. [يېنىدىكىلەر]: ــ سەنمۇ ئۇنىڭ مۇخلىسلىرىدىن
ئەمەسمىدىڭ؟ ــ دېيىشتى. ــ ياق، ئەمەسمەن، ــ دەپ تاندى

پېترۇس. 26 ئۇ يەردە باش كاھىننىڭ چاكارلىرىدىن، پېترۇس
قۇلىقىنى كېسىپ تاشلىغان كىشىگە تۇغقان بىرسى بار ئىدى.
ئۇ پېترۇسقا: ـ باغچىدە سېنى ئۇنىڭ بىلەن بىللە كۆرگەنىدىمغۇ؟!
ـ دېدى. 27 پېترۇس يەنە تاندى. دەل شۇ چاغدا خوراز
چىللىدى. 28 ئاندىن ئۇلار ئەيسانى قايافانىڭ يېنىدىن رىملىق
ۋالىينىڭ ئوردىسىغا ئېلىپ كەلدى (شۇ چاغدا تاڭ ئاتقانىدى).
ئۇنى ئېلىپ كەلگەن [يەھۇدىيلار] بولسا ئۆزىمىزنى ناپاك قىلىپ
بۇلغىمايلى دەپ، ئوردىغا كىرمىدى. بولمىسا ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتىنىڭ داستىخىنىدىن غىزالىنالمايتتى. 29 شۇڭا [ۋالىي] پىلاتۇس
سىرتقا چىقىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئۇلارغا: ـ بۇ ئادەمنىڭ
ئۈستىدىن نېمە ئەرز قىلىسىلەر؟ ـ دەپ سوردى. 30 ئۇلار: ـ بۇ
ئادەم جىنايەتچى بولمىسا، ئۇنى سىزگە تاپشۇرمىغان بولاتتۇق، ـ
دەپ جاۋاب بېرىشتى. 31 ـ ئۇنى ئۆزۈڭلار ئېلىپ كېتىپ،
ئۆز قانۇنۇڭلار بويىچە ھۆكۈم چىقىرىڭلار! ـ دېدى پىلاتۇس
ئۇلارغا. يەھۇدىيلار: ـ بىزنىڭ ھېچكىمنى ئۆلۈمگە مەھكۇم
قىلىش ھوقۇقىمىز يوق تۇرسا، ـ دېيىشتى. 32 بۇ ئىشلار ئەيسانىڭ
ئۆزى قانداق ئۆلۈم بىلەن ئۆلۈدىغىنى توغرىسىدىكى ئالدىن ئېيتقان
بېشارەتلىك سۆزىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن يۈز بەردى.
33 ئاندىن پىلاتۇس يەنە ئوردىسىغا كىرىپ، ئەيسانى چاقىرتىپ،
ئۇنىڭدىن: ـ سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ ـ دەپ سوردى.
34 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ بۇ سوئالنى ئۆزۈڭ سوراۋاتامەسەن، ياكى
باشقىلار مەن توغرۇلۇق ساڭا شۇنداق ئېيتقانمۇ؟ ـ دېدى.
35 ـ مەن بىر يەھۇدىيمۇ؟! سېنى ماڭا تاپشۇرغانلار ئۆز خەلقىڭ
ۋە باش كاھىنلارغۇ! نېمە [جىنايەت] ئۆتكۈزگەنىدىڭ؟ ـ
دېدى پىلاتۇس. 36 ئەيسا جاۋابەن: ـ مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ
دۇنياغا تەۋە ئەمەستۇر. ئەگەر بۇ دۇنياغا تەۋە بولغان بولسا،
خىزمەتچىلىرىم مېنىڭ يەھۇدىيلارغا تاپشۇرۇلماسلىقىم ئۈچۈن جەڭ
قىلىۋاتقان بولاتتى. ھالبۇكى، مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ يەرگە تەۋە
ئەمەستۇر، ـ دېدى. 37 شۇڭا پىلاتۇس ئۇنىڭغا: ـ ئۇنداقتا، سەن
پادىشاھمۇ؟ ـ دېدى. ئەيسا جاۋابەن: ـ شۇنداق، ئېيتقىنىڭدەك،
پادىشاھمەن. مەن شۇنىڭغا تۇغۇلغانمەن، ۋە شۇنىڭغا دۇنياغا
كەلدىم: ـ ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بېرىشىم ئۈچۈندىن ئىبارەتتۇر.
ھەقىقەتكە تەۋە بولغان ھەربىر كىشى بولسا مېنىڭ ئاۋازىمغا
قۇلاق سالىدۇ، ـ دېدى. 38 پىلاتۇس ئۇنىڭدىن: ـ «ھەقىقەت»
دېگەن نېمە؟ ـ دەپ سوردى. پىلاتۇس مۇشۇلارنى دەپ،
يەنە تاشقىرىغا، يەھۇدىيلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ ئۇلارغا: ـ
مەن ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىدىم. 39 لېكىن ھەر
يىلى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا سىلەر ئۈچۈن [مەھبۇسلاردىن]
بىرنى قويۇپ بېرىش قائىدەم بار. شۇڭا بۇ «يەھۇدىيلارنىڭ
پادىشاھى»نى سىلەرگە قويۇپ بېرىشىمنى خالامسىلەر؟ ـ دېدى.
40 ئۇلارنىڭ ھەممىسى جاۋاب بېرىپ: ـ بۇ ئادەمنى ئەمەس،
باراباسنى قويۇپ بېرىڭ! ـ دەپ قىيقاس-سۈرەن سېلىشتى
(باراباس بولسا بىر قاراقچى ئىدى).

19 شۇنىڭ بىلەن، پىلاتۇس ئەيسانى ئېلىپ بېرىپ
قامچىلاتتى. 2 لەشكەرلەر تىكەنلىك شاخلارنى ئۆرۈپ، بىر
تاج ياساپ، ئۇنىڭ بېشىغا كىيدۈرۈشتى ۋە ئۇنىڭغا [شاھانە]
سۈسۈن رەڭلىك بىر تون كىيدۈرۈپ، 3 ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: ـ
ياشىغايلا، ئى يەھۇدىيلارنىڭ «پادىشاھى»! ـ دەپ مەسخىرە
قىلىشىپ، ئۇنىڭ يۈزىگە قايتا-قايتا كاچات سالدى. 4 پىلاتۇس
بولسا يەنە ئوردىسىدىن چىقىپ، خالايىققا: ـ مانا! ئۇنىڭدىن
ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىغانلىقىمنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن، ئۇنى
سىلەرنىڭ ئالدىڭلارغا ئېلىپ چىقتىم، ـ دېدى. 5 بۇنىڭ
بىلەن ئەيسا بېشىغا تىكەنلىك تاج ۋە ئۇچىسىغا سۈسۈن تون
كىيگۈزۈلگەن ھالدا تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىلدى. پىلاتۇس
ئۇلارغا: ـ قاراڭلار، ئۇ ئادەمگە! ـ دېدى. 6 باش كاھىنلار
ۋە قاراۋۇللار ئۇنى كۆرۈپ: ـ ئۇنى كرىستلەڭ، كرىستلەڭ!
ـ دەپ ۋارقىراشتى. پىلاتۇس ئۇلارغا: ـ ئۇنى ئېلىپ بېرىپ
ئۆزۈڭلار كرىستلەڭلار! چۈنكى مەن ئۇنىڭدىن ھېچقانداق
جىنايەت تاپالمىدىم! ـ دېدى. 7 يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا جاۋابەن: ـ
بىزدە شۇنداق بىر قانۇن بار. شۇ قانۇنىمىزغا ئاساسەن ئۇ ئۆلۈمگە
مەھكۇم قىلىنىشى كېرەك، چۈنكى ئۇ ئۆزىنى خۇدانىڭ ئوغلى
دەپ ئاتىۋالدى. 8 پىلاتۇس بۇ سۆزنى ئاڭلاپ تېخىمۇ قورقۇپ،
9 يەنە ئوردىسىغا كىرىپ، ئەيسادىن: ـ سەن زادى قەيەردىن
كەلگەن؟ ـ دەپ سوردى. لېكىن ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋاب
بەرمىدى. 10 شۇڭا پىلاتۇس ئۇنىڭغا: ـ سەن ماڭا گەپ
قىلمامسەن؟ سېنى قويۇپ بېرىشكە ھوقۇقۇم بارلىقىنى، شۇنداقلا

كېستلەشكىمۇ ھوقۇقۇم بارلىقىنى بىلمەمسەن؟ ـ دېدى. 11 ئەيسا
جاۋابەن: ـ ساكا ئەرشتىن بېرىلمىگەن بولسا، مېنىڭ ئۈستۈمدىن
ھېچقانداق ھوقۇقۇڭ بولمىغان بولاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن مېنى
ساكا تاپشۇرۇپ بەرگەن ئادەمنىڭ گۇناھى تېخىمۇ ئېغىردۇر، ـ
دېدى. 12 شۇ چاغدىن تارتىپ، پىلاتۇس ئۇنى قويۇۋېتىشكە
ئامال ئىزدەيتتى. لېكىن يەھۇدىيلار ۋاقىرىشىپ: ـ بۇ ئادەمنى
قويۇۋەتسىڭىز، سىز قەيسەرنىڭ دوستى بولمىغان بولىسىز! ئۆزىنى
پادىشاھ دېگەن ھەربىر كىشى قەيسەرگە قارشى چىققان بولىدۇ!
ـ دەپ چۇقان سېلىشتى. 13 پىلاتۇس بۇ سۆزلەرنى ئاكلاپ،
ئەيسانى تاشقىرىغا چىقاردى ۋە «تاش تاختايلىق ھويلا»
دەپ ئاتالغان، ئىبرانىي تىلىدا «گاببايتا» دەپ ئاتالغان يەردە
«سوراق تەختى» گە ئولتۇردى 14 (ئۇ ۋاقىت ئۆتۈپ كېتىش
ھېيتىنىڭ تەييارلىق كۈنىنىڭ ئالتىنچى سائىتى ئەتراپىدا ئىدى).
پىلاتۇس يەھۇدىيلارغا: مانا بۇ سىلەرنىڭ پادىشاھىڭلاردۇر! ـ
دېدى. 15 لېكىن ئۇلار ۋاقىرىشىپ: ـ يوقىتىڭ، يوقىتىڭ، ئۇنى
كېستىلەڭ! ـ دېدى. پىلاتۇس ئۇلارغا: ـ مېنى پادىشاھىڭلارنى
كېستىلىگىن، دەمسىلەر؟ ـ دېدى. باش كاھىنلار جاۋابەن:
ـ قەيسەردىن باشقا ھېچقانداق پادىشاھىمىز يوقتۇر! ـ دەپ
[توۋلاشتى]. بۇنىڭ بىلەن پىلاتۇس ئۇنى كېستىلەشكە ئۇلارغا
تاپشۇرۇپ بەردى. 16 [لەشكەرلەر] ئەيسانى ئېلىپ ماكېتى. ئۇ
ئۆز كېستىنى يۈدۈپ، «باش سۆڭەك جايى» (ئىبرانىي تىلىدا
«گولگوتا») دېگەن يەرگە باردى. 18 ئۇلار ئۇنى شۇ يەردە
يەنە ئىككى كىشى بىلەن تەڭ كېستىكە تارتتى؛ بۇ تەرىپىدە
بىرسى، ئۇ تەرىپىدە بىرسى ۋە ئەيسا ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا
كېستىكە تارتىلدى. 19 پىلاتۇس تاختىغا ئېلان يېزىپ كېستىكە
بېكىتىپ قويدى. ئۇنىڭغا: ـ «ناسارەتلىك ئەيسا ـ يەھۇدىيلارنىڭ
پادىشاھى» دەپ يېزىلغاندى. 20 ئەيسا كېستىلىنىدىغان يەر
شەھەرگە يېقىن بولغاچقا، نۇرغۇن يەھۇدىيلار تاختىدىكى
سۆزلەرنى ئوقۇدى. تاختىدىكى سۆزلەر ئىبرانىيچە، لاتىنچە ۋە
گېرىكچە يېزىقتا يېزىلغاندى. 21 شۇڭا يەھۇدىيلارنىڭ باش
كاھىنلىرى پىلاتۇسقا: ـ «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ
يازماڭ، بەلكى «ئۇ ئۆزىنى مەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى،
دېگەن» دەپ يېزىڭ، ـ دېيىشتى. 22 بىراق پىلاتۇس جاۋابەن:
ـ يازىدىغانىنى يېزىپ بولدۇم! ـ دېدى. 23 لەشكەرلەر ئەيسانى
كېستىلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ كىيىملىرىنى ئېلىپ، تۆتكە بۆلۈپ،
ھەربىر لەشكەر بىر ئۈلۈشتىن ئېلىشتى؛ ئۇلار ھەم ئىچىدىكى
ئۆزۈن كۆڭلەكنىمۇ ئېلىشتى؛ لېكىن بۇ كۆڭلەك تىكىلمىگەن،
ئۈستىدىن ئايىغىچە بىر پۈتۈن توقۇلغاندى. 24 شۇنىڭ ئۈچۈن
لەشكەرلەر بىر-بىرىگە: ـ بۇنى يىرتمايلى، بەلكى چەك تارتىشايلى،
كىمگە چىقسا شۇ ئالسۇن، ـ دېيىشتى. بۇ ئىشلار مۇقەددەس
يازمىلاردىكى مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇش ئۈچۈن يۈز
بەردى: ـ «ئۇلار مېنىڭ كىيىملىرىمنى ئۆز ئارىسىدا ئۈلەشتى،
مېنىڭ كۆڭلىكىمگە ئېرىشىش ئۈچۈن چەك تاشلاشتى».
دەرۋەقە، لەشكەرلەر شۇنداق قىلىشتى. 25 ئەيسانىڭ كېستىنىڭ
يېنىدا ئانىسى، ئانىسىنىڭ سىڭلىسى، كلوپاسنىڭ ئايالى مەريەم
ۋە ماگدالىلىق مەريەملەر تۇراتتى. 26 ئەيسا ئانىسى بىلەن ئۆزى
سۆيىدىغان مۇخلىسىنىڭ بىرگە تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، ئانىسىغا:
ـ ئى خانىم، مانا سېنىڭ ئوغلۇڭ! ـ دېدى. 27 ئاندىن ئۇ بۇ
مۇخلىسقا: ـ مانا سېنىڭ ئاناڭ! ـ دېدى. شۇندىن ئېتىبارەن،
ئۇ مۇخلىس ئۇنى ئۆزىنىڭ ئۆيىدە تۇرغۇزدى. 28 ئاندىن
ئەيسا ھەممە ئىشلارنىڭ تامام بولغىنىنى بىلىپ (مۇقەددەس
يازمىلاردىكى بېشارەت ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇش ئۈچۈن): ـ
ئۇسساپ كەتتىم! ـ دېدى. 29 ئۇ يەردە سىركە شاراب بىلەن
تولدۇرۇلغان بىر كوزا بار ئىدى. ئۇلار بىر پارچە بۇلۇتنى سىركە
شارابقا چىلاپ، بىر لىپەككۈل غولىغا باغلاپ، ئەيسانىڭ
ئاغزىغا تەكتىدى. 30 ئەيسا سىركە شارابنى ئىچكەندىن كېيىن:
ـ تامام بولدى! ـ دېدى-دە، بېشىنى تۇۋەن قىلىپ، روھىنى
تاپشۇرۇپ بەردى. 31 ئۇ كۈنى [ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ]
تەييارلىق كۈنى بولغاچقا، كېستىلەنگەنلەرنىڭ جەسەتلىرىنى
شابات كۈنىدە كېستىتە قالدۇرۇرماسلىق ئۈچۈن (شابات
كۈنى «ئۇلۇغ كۈن» ھېسابلانغاچقا) يەھۇدىيلار پىلاتۇستىن
كېستىلەنگەنلەرنىڭ پۇتلىرىنى چېقىپ ئاندىن جەسەتلىرىنى
كېستىتىن تېزرەك چۈشۈرۈۋېتىشنى تەلەپ قىلدى. 32 شۇنىڭ
بىلەن لەشكەرلەر بېرىپ ئەيسا بىلەن بىللە كېستىلەنگەن بىرىنچى
ئاندىن ئىككىنچى ئادەمنىڭ پۇتلىرىنى چاقتى. 33 لېكىن ئەيسانىڭ
كەلگەندە، ئۇنىڭ ئاللىقاچان ئۆلگەنلىكىنى كۆردى، شۇنىڭ

بىلەن ئۇنىڭ پۇتىنى چاقىدى. 34 ئەممۇ لەشكەرلەردىن بىرى
ئۇنىڭ بىقىنىغا نەيزىنى سانجۇۋىدى، شۇئان قان ۋە سۇ ئېقىپ
چىقتى. 35 بۇنى كۆرگۈچى سىلەرنىڭ ئىشىنىشىڭلار ئۈچۈن
گۇۋاھلىق بېرىدۇ، كۆرگۈچىنىڭ گۇۋاھلىقى ھەقتۇر، ئۇ
ئۆزىنىڭ ئېيتقانلىرىنى ھەق دەپ بىلىدۇ. 36 بۇ ئىشلارنىڭ
ھەممىسى مۇقەددەس يازمىلاردا: «ئۇنىڭ بىر تال سۆڭىكىمۇ
سۇندۇرۇلمايدۇ» ۋە يەنە بىر بېشارەتتە: «ئۇلار ئۆزلىرى سانجىغان
ئادەمگە قارايدۇ» دەپ ئالدىن ئېيتىلغانلارنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش
ئۈچۈن يۈز بەردى. 38 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئارىماتىيالىق يۈسۇپ
پىلاتۇستىن ئەيسانىڭ جەسىتىنى ئېلىپ كېتىشنى تەلەپ قىلدى
(يۈسۇپ ئەيسانىڭ مۇخلىسلىرىدىن ئىدى، لېكىن يەھۇدىيلاردىن
قورققىنى ئۈچۈن بۇنى مەخپىي تۇتاتتى)؛ پىلاتۇس رۇخسەت
بەردى، شۇنىڭ بىلەن يۈسۇپ بېرىپ ئەيسانىڭ جەسىتىنى ئېلىپ
كەتتى. 39 بۇرۇن بىر كېچىسى ئەيسانىڭ يېنىغا كەلگەن ھېلىقى
نىكودىمۇ مۇرمەككى بىلەن سەبىرە ئارىلاشتۇرۇلغان خۇشبۇي
دورا-دەرماندىن يۈز جىڭچە ئېلىپ، [ئۇنىڭ] [بىلەن بىللە]
كەلدى. 40 ئىككىيلەن ئەيسانىڭ جەسىتىنى يەھۇدىيلارنىڭ
دەپنە قىلىش ئادىتى بويىچە دورا-دەرمانلارنى چېچىپ، كاناپ
رەختىلەر بىلەن ئوراپ كېپەنلىدى. 41 ئەيسا كېرىستىلەنگەن
يەردە بىر باغ بولۇپ، باغنىڭ ئىچىدە تېخى ھېچكىم يەرلەنمىگەن
يېڭى بىر بوش يەرلىك بار ئىدى. 42 بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ھېيتىنىڭ
تەييارلىق كۈنى بولغاچقا ھەم بۇ يەرلىك يېقىن جايدا بولغانلىقى
ئۈچۈن، ئۇلار ئەيسانى شۇ يەرلىككە قويدى.

20 ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى تاڭ سەھەر، ماگدالىنلىق مەريەم
قەبرىگە باردى ۋە قەبرىنىڭ ئاغزىدىكى تاشنىڭ ئېلىۋېتىلگەنلىكىنى
كۆردى. 2 شۇڭا ئۇ يۈگۈرگىنىچە كېلىپ سىمون پېترۇس ۋە ئەيسا
سۆيگەن ھېلىقى مۇخلىسنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇلارغا: ــ ئۇلار
رەببنى قەبرىدىن يۆتكۈۋېتىپتۇ، ئۇنى قەيەرگە قويغىنىنى بىلمىدۇق!
ــ دېدى. 3 پېترۇس بىلەن ھېلىقى مۇخلىس تاشقىرىغا چىقىپ،
قەبرىگە قاراپ يول ئالدى. 4 ئىككىيلەن تەڭ يۈگۈرۈپ
ماكېدى، لېكىن ھېلىقى مۇخلىس پېترۇستىن تېز يۈگۈرۈپ،
قەبرىگە بىرىنچى بولۇپ يېتىپ باردى. 5 ئۇ ئېگىشىپ ئىچىگە
قاراپ، كاناپ كېپەنلەرنىڭ ئۆيەردە يېيىقلىق تۇرغانلىقىنى
كۆردى، لېكىن ئىچىكىرىگە كىرمىدى. 6 ئۇنىڭغا ئەگىشىپ
كەلگەن سىمون پېترۇس يېتىپ كېلىپ، قەبرىگە كىردى ۋە
ئۆيەردە يېيىقلىق تۇرغان كاناپ كېپەنلەرنى، 7 شۇنداقلا
ئەيسانىڭ بېشىغا ئورالغان ياغلىقنىمۇ كۆردى. ياغلىق كېپەنلەر
بىلەن بىر يەردە ئەمەس، بەلكى ئايرىم يەردە يۆگەكلىك تۇراتتى.
8 ئاندىن قەبرىگە ئاۋۋال كەلگەن ھېلىقى مۇخلىسمۇ قەبرىگە
كىرىپ، ئەھۋالنى كۆرۈپ ئىشەندى 9 (چۈنكى ئۇلار ئۇنىڭ
تۆلۈمدىن قايتا تىرىلىشىنىڭ مۇقەررەرلىكى ھەققىدە مۇقەددەس
يازمىلاردىكى بېشارەتنى تېخىچە چۈشەنمەيتتى). 10 شۇنىڭ
بىلەن ئىككىيلەن ئۆز ئۆرىلىرىغا قايتىشتى. 11 ئەممۇ مەريەم
بولسا قەبرىنىڭ سىرتىدا ئۆرۈپ يىغلاۋاتاتتى. ئۇ يىغلاپ ئۆرۈپ
قەبرىنىڭ ئىچىگە ئېگىشىپ قارىۋىدى، 12 مانا ئاق كىيىم
كىيگەن ئىككى پەرىشتە ئۇراتتى؛ ئۇلارنىڭ بىرى ئەيسانىڭ
جەسىتى قويۇلغان يەرنىڭ باش تەرىپىدە، يەنە بىرى ئاياغ
تەرىپىدە ئولتۇراتتى. 13 ئۇلار مەريەمدىن: ــ خانىم، نېمىشقا
يىغلايسەن؟ ــ دەپ سوردى. ــ رەببىمنى ئېلىپ كېتىپتۇ، ئۇنى
نەگە قويغانلىقىنى بىلەلمەيۋاتىمەن، ــ دېدى ئۇ ئۇلارغا. 14 ئۇ
شۇ سۆزلەرنى قىلىپلا، كەينىگە بۇرۇلۇۋىدى، ئەيسانىڭ شۇ
يەردە تۇرغانلىقىنى كۆردى. لېكىن ئۇ ئۇنىڭ ئەيسا ئىكەنلىكىنى
بىلمىدى. 15 ئەيسا ئۇنىڭدىن ــ خانىم، نېمىشقا يىغلايسەن، كىمنى
ئىزدەيسەن؟ ــ دەپ سوردى. مەريەم ئۇنى باغۋەن شۇ، دەپ
ئويلاپ: ــ تەقسىر، ئەگەر ئۇنى سىز شۇ يەردىن يۆتكىۋەتكەن
بولسىڭىز، قەيەرگە قويغانلىقىڭىزنى ئېيتىپ بەرگەيسىز. مەن
ئۇنى ئېلىپ كېتىمەن، ــ دېدى. 16 مەريەم! ــ دېدى ئەيسا
ئۇنىڭغا. مەريەم بۇرۇلۇپلا، ئىبرانىي تىلىدا: ــ رابىونى! ــ دېدى
(بۇ سۆز «ئۇستاز» دېگەن مەنىدە). 17 ئەيسا ئۇنىڭغا: ــ ماڭا
ئېسىلمىغىن! چۈنكى مەن تېخى ئاتامنىڭ يېنىغا چىقمىدىم. بېرىپ
قېرىنداشلىرىمغا: مېنى «سىلەرنىڭمۇ ئاتا-ئاناڭلارنىڭ، يەنى مېنىڭ
ئاتامنىڭ، سىلەرنىڭ خۇدايىڭلارنىڭ، يەنى مېنىڭ خۇدايىمنىڭ
يېنىغا چىقىمەن!» دەيدۇ، ــ دەپ يەتكۈزگىن، دېدى.
18 شۇنىڭ بىلەن ماگدالىنلىق مەريەم مۇخلىسلارنىڭ يېنىغا
بېرىپ، ئۇلارغا: «رەببنى كۆردۇم!» دېدى ۋە شۇنداقلا ئەيسا

تۆزىگە ئېيتقان ئۇ سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزدى. 19 شۇ كۈنى
كەچتە، يەنى ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى كەچتە، يەھۇدىيلاردىن
قورققانلىقى ئۈچۈن مۇخلىسلار يىغىلغان ئۆيدە ئىشىكلىرىنى ھەم
تاقۋالغاندىكى، شۇ ۋاقىتتا، ئەيسا كېلىپ ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا
[كۆرۈنۈپ]، ئۆزە تۇرغان ھالدا ئۇلارغا: ـ سىلەرگە ئامان-
خاتىرجەملىك بولغاي! ـ دېدى. 20 بۇنى دەپ، قوللىرىنى
ۋە بېقىنىنى ئۇلارغا كۆرسەتتى. شۇنىڭ بىلەن مۇخلىسلار
رەببنى كۆرگىنىدىن شادلاندى. 21 شۇڭا ئەيسا ئۇلارغا يەنە: ـ
سىلەرگە ئامان-خاتىرجەملىك بولغاي! ئاتا مېنى ئەۋەتكىنىدەك،
مەنمۇ سىلەرنى ئەۋەتىمەن، ـ دېدى. 22 بۇ سۆزنى ئېيتقاندىن
كېيىن، ئۇ ئۇلارنىڭ ئۈستىگە بىر پۈۋلەپ: ـ مۇقەددەس روھنى
قوبۇل قىلىڭلار. 23 كىمنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرسەڭلار،
ئۇنىڭ گۇناھى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ، كىمنىڭ گۇناھلىرىنى
تۇتۇۋالساڭلار، شۇنىڭ گۇناھى تۇتۇۋېلىنىدۇ! ـ دېدى. 24 ئەمما
ئون ئىككىيلەننىڭ بىرى، يەنى «قوشكېزەك» دەپ ئاتالغان
توماس ئەيسا كەلگەندە ئۇلارنىڭ يېنىدا ئەمەس ئىدى.
25 شۇڭا باشقا مۇخلىسلار ئۇنىڭغا: ـ بىز رەببنى كۆردۇق! ـ
دېيىشتى. لېكىن توماس ئۇلارغا: ـ ئۇنىڭ قوللىرىدا مىخلارنىڭ
ئىزىنى كۆرمىگۈچە، مىخلارنىڭ ئىزىغا ئۆز بارمىقىمنى ۋە
بېقىنىغا ئۆز قولۇمنى تىقىپ باقمىغۇچە، ھەرگىز ئىشەنمەيمەن،
ـ دېدى. 26 سەككىز كۈندىن كېيىن، مۇخلىسلار يەنە شۇ
ئۆي ئىچىدە جەم بولغاندا، توماسمۇ ئۇلار بىلەن بىللە ئىدى.
ئىشىكلەر تاقاقلىق تۇرسىمۇ، ئەيسا كېلىپ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا
تۇرۇپ: ـ سىلەرگە ئامان-خاتىرجەملىك بولغاي! ـ دېدى.
27 ئاندىن ئۇ توماسقا: ـ بارمىقىڭنى بۇ يەرگە تەككۈزۈپ،
قوللىرىمغا قارا. قولۇڭنى ئۇزىتىپ، بېقىنىمغا تىقىپ، گۇماندا
بولماي، ئىشەنگۈچى بولغىن! ـ دېدى. 28 توماس ئۇنىڭغا:
ـ مېنىڭ رەببىم ھەم مېنىڭ خۇدايىمسەن! ـ دەپ جاۋاب
بەردى. 29 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ مېنى كۆرگەنلىكىڭ ئۈچۈن
ئىشەندىڭ. كۆرمەي تۇرۇپ ئىشەنگۈچىلەر بەختلىكتۇر! ـ
دېدى. 30 ئەيسا مۇخلىسلىرىنىڭ ئالدىدا بۇ كىتابتا خاتىرىلەنمىگەن
باشقا نۇرغۇن مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنىمۇ كۆرسەتتى. 31 لېكىن
مۇشۇلار سىلەرنى ئەيسانىڭ مەسىھ، شۇنداقلا خۇدانىڭ ئوغلى
ئىكەنلىكىگە ئىشەنسۇن ھەم بۇ ئارقىلىق [ئۇنىڭغا] ئېتىقاد قىلىپ،
ئۇنىڭ نامى ئارقىلىق ھاياتلىققا ئېرىشسۇن، دەپ يېزىلدى.

21 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئەيسا تىبېرىياس دېڭىزىنىڭ
بويىدا مۇخلىسلىرىغا يەنە بىر قېتىم كۆرۈندى. ئۇنىڭ بۇ
قېتىمقى كۆرۈنۈشى مۇنداق بولدى: 2 سىمون پېترۇس،
«قوشكېزەك» دەپ ئاتالغان توماس، گالىلىيەدىكى كانالىق
ناتانىيەل، زەبەدىينىڭ ئوغۇللىرى ۋە باشقا ئىككى مۇخلىس بىللە
ئىدى. 3 سىمون پېترۇس: مەن بېلىق تۇتقىلى بارىمەن، ـ دېدى.
كۆپچىلىك: بىزمۇ سەن بىلەن بىللە بارىمىز، ـ دېيىشتى. ئۇلار
تاشقىرىغا چىقىپ، كېمىگە ئولتۇردى، لېكىن شۇ بىر كېچە
ھېچنەرسە تۇتالمىدى. 4 تاڭ ئاتاي دېگىنىدە، ئەيسا قىرغاقتا
تۇراتتى، بىراق مۇخلىسلار ئۇنىڭ ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلمىدى.
5 شۇڭا ئەيسا: ـ بالىلار، سىلەردە يېگۈدەك بىر نەرسە يوقمۇ؟ ـ
دەپ سوردى. ـ يوق، ـ دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار. 6 ئەيسا
ئۇلارغا ـ تورنى كېمىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە تاشلاڭلار، شۇنداق
قىلساڭلار تۇتىسىلەر، ـ دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار تورنى [شۇ
ياققا] تاشلاپ، شۇنداق كۆپ بېلىق تۇتتىكى، ھەتتا تورنى
تارتىپ چىقىرالماي قالدى. 7 ئەيسا سۆيگەن مۇخلىس پېترۇسقا:
ـ بۇ رەببقۇ! ـ دېدى. سىمون پېترۇس ئۇنىڭ ئەيسا ئىكەنلىكىنى
ئاڭلاپ، تونىنى ئۆزىگە يۆگەپ (چۈنكى [بېلىنىڭ ئاستى] يالىڭاچ
ئىدى) ئۆزىنى دېڭىزغا تاشلىدى. 8 قىرغاقتىن ئانچە يىراق
ئەمەس بولۇپ، تەخمىنەن ئىككى يۈز گەز يىراقلىقتا بولغاچقا،
قالغان مۇخلىسلار بېلىق بىلەن تولغان تورنى تارتىپ كېچىك
كېمىسى بىلەن قىرغاققا كەلدى. 9 ئۇلار قىرغاققا چىققاندا،
شاخاردىن يېقىلغان، ئۈستىدە بېلىق قويۇقلۇق گۈلخانىنى ۋە نانىنى
كۆردى. 10 ئەيسا: ـ ئەمدى تۇتقان بېلىقىڭلاردىن ئەكېلىڭلار،
ـ دېدى. 11 سىمون پېترۇس [كېمىگە] چىقىپ، تورنى قىرغاققا
تارتىپ چىقاردى. تور چوڭ بېلىقلار بىلەن تولغان بولۇپ،
جەمئىي بىر يۈز ئەللىك ئۈچ بېلىق بار ئىدى. بېلىق شۇنچە كۆپ
بولغىنى بىلەن، تور يىرتىلمىغانىدى. 12 ئەيسا: ـ كېلىڭلار، ناشتا
قىلىڭلار، ـ دېدى. مۇخلىسلارنىڭ ئىچىدىن ھېچكىم ئۇنىڭدىن: ـ
سەن كىم بولىسەن؟ ـ دەپ سوراشقا پېتىنالمىدى. چۈنكى ئۇلار

ئۇنىڭ رەب ئىكەنلىكىنى بىلدى. 13 ئەيسا نانىنى ئەكلىپ ئۇلارغا
بەردى ھەم بېلىقلارنىمۇ شۇنداق قىلدى. 14 مانا بۇ ئەيسانىڭ
تۆلگەندىن كېيىن تىرىلىپ، ئۆزىنى مۇخلىسلىرىغا ئۈچىنچى قېتىم
ئايان قىلىشى ئىدى. 15 ئۇلار ناشتا قىلغاندىن كېيىن، ئەيسا سىمون
پېترۇستىن: ـ يۇنۇسنىڭ ئوغلى سىمون، سەن مېنى بۇلاردىنمۇ
چوڭقۇر سۆيەمسەن؟ ـ دەپ سوردى. ـ شۇنداق رەب،
مېنىڭ سېنى سۆيىدىغانلىقىمنى سەن بىلىسەن! ـ دېدى پېترۇس.
ئەيسا ئۇنىڭغا: ئۇنداقتا، قوزىلىرىمنى ئوتلىتىپ باق! ـ دېدى. 16 ئۇ
ئىككىنچى قېتىم يەنە ئۇنىڭدىن: ـ يۇنۇسنىڭ ئوغلى سىمون، مېنى
سۆيەمسەن؟ ـ دەپ سوردى. پېترۇس يەنە: ـ شۇنداق،
رەب، مېنىڭ سېنى سۆيىدىغانلىقىمنى بىلىسەن، ـ دېدى. ئەيسا
ئۇنىڭغا: ـ ئۇنداقتا، قويلىرىمنى باق، ـ دېدى. 17 ئۈچىنچى قېتىم
ئۇنىڭدىن يەنە: ـ يۇنۇسنىڭ ئوغلى سىمون، مېنى سۆيەمسەن؟ ـ
دەپ سوردى. پېترۇس ئەيسانىڭ ئۈچىنچى قېتىم ئۆزىدىن:
«مېنى سۆيەمسەن؟» دەپ سوريغانلىقىغا كۆڭلى يېرىم بولۇپ:
ـ رەب، سەن ھەممىنى بىلىسەن، سېنى سۆيىدىغانلىقىمنىمۇ
بىلىسەن، ـ دېدى. ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئۇنداقتا، قويلىرىمنى ئوتلات.
18 بەرھەق، بەرھەق، ساڭا شۇنى ئېيتىپ قويايكى، ياش
ۋاقتىڭدا بېلىڭنى ئۆزۈڭ باغلاپ، قەيەرگە باراي دېسەڭ شۇ
يەرگە ماڭاتتىڭ؛ لېكىن ياشانغاندا، قوللىرىڭنى ئۆزىتىسەن ۋە
باشقا بىرسى سېنى باغلاپ، سەن خالىمايدىغان يەرگە ئېلىپ
كېتىدۇ، ـ دېدى. 19 ئەيسا بۇ سۆزنى پېترۇسنىڭ قانداق
ئۆلۈش ئارقىلىق خۇداغا شان-شەرەپ كەلتۈرىدىغانلىقىنى
ئېنىق بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئېيتتى. ئاندىن، ئۇنىڭغا يەنە: ـ ماڭا
ئەگەشكۈچى بولغىن، ـ دېدى. 20 پېترۇس كەينىگە بۇرۇلۇپ،
ئەيسا سۆيىدىغان مۇخلىسنىڭ ئەگىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى
(بۇ مۇخلىس كەچلىك تاماقتا ئەيسانىڭ قۇچىقىغا يۆلىنىپ:
«ئى رەب، سېنى تۇتۇپ بېرىدىغان كىمدۇ؟» دەپ سوريغان
مۇخلىس ئىدى). 21 پېترۇس ئۇنى كۆرۈپ، ئەيسادىن: ـ
ئى رەب، بۇ ئادەم كېيىن قانداق بولار؟ ـ دەپ سوردى.
22 ئەيسا ئۇنىڭغا: ـ ئەگەر مەن قايتا كەلگۈچە ئۇنىڭ تۇرۇپ
قېلىشىنى خالىسامۇ، سېنىڭ بۇنىڭ بىلەن نېمە كارىڭ؟! ماڭا
ئەگەشكۈچى بولغىن، ـ دېدى. 23 بۇنىڭ بىلەن قېرىنداشلار
ئارىسىدا «ھېلىقى مۇخلىس ئۆلمەيدۇ» دېگەن گەپ تارقالدى.
لېكىن ئەيسا پېترۇسقا: «ئۇ ئۆلمەيدۇ» دېمىگەندى، بەلكى پەقەت:
«ئەگەر مەن قايتا كەلگۈچە ئۇنىڭ تۇرۇپ قېلىشىنى خالىسامۇ،
سېنىڭ بۇنىڭ بىلەن نېمە كارىڭ؟!» دېگەندى. 24 بۇ ئىشلارغا
گۇۋاھلىق بەرگۈچى ھەمدە بۇ ئىشلارنى خاتىرىلىگۈچى ئەنە
شۇ مۇخلىستۇر. ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىنىڭ ھەقىقەت ئىكەنلىكىنى
بىلىمىز. 25 ئەيسا بۇلاردىن باشقا نۇرغۇن ئىشلارنىمۇ قىلغاندى؛
ئەگەر ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىر-بىرلەپ يېزىلغان بولسا، مېنىڭچە
يېزىلغان كىتابلار پۈتكۈل ئالەمنىڭ ئۆزىگە سىغمايتتى!

روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى

1 ئى [ھۆرمەتلىك] تېئوفىلوس، مەن دەسلەپ يازغان بايان
ئەيسا ئۆزى تاللىغان روسۇللارغا مۇقەددەس روھ ئارقىلىق
ئەمرلەرنى تاپشۇرۇپ ئاسمانغا كۆتۈرۈلگەن كۈنگىچە بولغان
ئۇنىڭ بارلىق ئەمەللىرى ھەم بارلىق تەلىم بېرىشلىرىنىڭ باشلانمىسى
توغرىسىدا ئىدى. 3 ئۇ ئازاب-ئۇقۇبەتلەرنى تارتقاندىن كېيىن،
ئۇلارغا كۆپ ئىسپاتلار بىلەن ئۆزىنىڭ تىرىك ئىكەنلىكىنى
كۆرسەتكەن، ئۇ ئۇلارغا قىرىق كۈن ئىچىدە كۆرۈنگەن بولۇپ،
خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا ئائىت ئىشلار توغرۇلۇق سۆزلەپ
بەرگەن؛ 4 ۋە ئۇلار بىلەن جەم قىلىنغاندا مۇنداق ئەمر قىلدى:
ـ «يېرۇسالېمدىن ئايرىلماي، سىلەر مەندىن ئاڭلىغان، ئاتىنىڭ
ۋەدىسىنى كۈتۈڭلار. 5 چۈنكى يەھيا سۇدا چۆمۈلدۈرگەن،
لېكىن سىلەر بولسا ئاڭلار كۆپ كۈنلەر ئۆتمەي مۇقەددەس
روھتا چۆمۈلدۈرۈلىسىلەر». 6 روسۇللار [ئۇنىڭ بىلەن]
جەم قىلىنغاندا، ئۇنىڭدىن: ـ ئى رەب، سەن مۇشۇ ۋاقىتتا
ئىسرائىلنىڭ پادىشاھلىقىنى ئەسلىگە كەلتۈرمەكچىمۇسەن؟ ـ
دەپ سوراشقا باشلىدى. 7 ئۇ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ ئاتا
ئۆز ھوقۇقىغا ئاساسەن بېكىتكەن ۋاقىت-پەيتلەرنى سىلەرنىڭ
بىلىش ئېسىۋىگە ئالىرى يوق. 8 بىراق مۇقەددەس روھ ئۈستۈڭلارغا
چۈشكەندە سىلەر كۈچ-قۇدرەتكە ئىگە بولىسىلەر، يېرۇسالېم،
پۈتۈن يەھۇدىيە ۋە سامارىيە بويىچە ھەم جاھاننىڭ چەتلىرىگىچە
ماڭا گۇۋاھچى بولىسىلەر. 9 ئۇ بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولۇپ،
ئۇلار قاراپ تۇرغاندا كۆتۈرۈلدى، بىر پارچە بۇلۇت ئۇنى ئارىغا
ئالدى-دە، ئۇ ئۇلارنىڭ نەزىرىدىن غايىب بولدى. 10 ئۇ ئاسمانغا
كۆتۈرۈلگەندە، ئۇلار كۆزلىرىنى كۆككە تىكىپ قاراشقاندا،
مانا تۆيۈقسىز ئۇلارنىڭ يېنىدا ئاق كىيىم كىيگەن ئىككى
ئادەم پەيدا بولۇپ: 11 ـ ئەي گالىلىيەلىكلەر، نېمىشقا ئۆرە
تۇرغىنىڭلارچە ئاسمانغا قاراپ قالدىڭلار؟ سىلەر سىلەردىن
ئايرىلىپ ئەرشكە كۆتۈرۈلگەن شۇ ئەيسانىڭ ئاسمانغا قانداق
كۆتۈرۈلگىنىنى كۆرگەن بولىسىلار، يەنە شۇ ھالدا قايتىپ
كېلىدۇ، ـ دېدى. 12 ئاندىن ئۇلار يېرۇسالېمغا يېقىن، ئۇنىڭدىن
بىر چاقىرىمچە يىراقلىقتىكى زەيتۇن تېغىدىن يېرۇسالېمغا قايتىپ
كەلدى. 13 ئۇلار شەھەرگە كىرىپ، ئۆزلىرى ئۇرۇۋاتقان ئۈينىڭ
ئۈستۈنكى قەۋىتىدىكى بىر ئۆيگە چىقتى. شۇ يەردە پېترۇس،
يۇھاننا، ياقۇپ، ئاندرىياس، فىلىپ، توماس، بارتولوماي،
ماتتا، ئالفاينىڭ ئوغلى ياقۇپ، «مىللەتپەرۋەر» سىمون ۋە [يەنە
بىر] ياقۇپنىڭ ئوغلى يەھۇدا بار ئىدى. 14 بۇلار بىر جان بىر
دىل بولۇپ ئۈزۈلدۈرمەي بىرىلىپ دۇئا-تىلاۋەت قىلىشتى؛ بۇ
ئىشتا بىر يەرگە جەم بولغانلاردىن بىرقانچە ئايال، جۈملىدىن
ئەيسانىڭ ئانىسى مەريەم ھەمدە ئەيسانىڭ ئىنىلىرىمۇ بار ئىدى.
15 شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە، پېترۇس قېرىنداشلار ئوتتۇرىسىدا
ئۈرە تۇرۇپ (جەم بولۇشقانلار بىر يۈز يىگىرمىگە يېقىن ئىدى)
مۇنداق دېدى: 16 ـ قېرىنداشلار، ئەيسانى تۇتقانلارغا يول
باشلىغۇچى بولغان يەھۇدا ھەققىدە مۇقەددەس روھنىڭ بۇرۇن
داۋۇت ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقان مۇقەددەس يازمىلاردىكى
سۆزلىرى ئەمەلگە ئېشىشى مۇقەررەر ئىدى. 17 چۈنكى
[يەھۇدا] مۇ ئارىمىزدىن بىرى ھېسابلانغان ۋە [خۇدانىڭ] بۇ
خىزمىتىدىن نېسىۋىسى بار ئىدى 18 (ئۇ قىلغان قەبىھلىكىنىڭ
ئىنئامىدىن ئېرىشكەن پۇلغا بىر پارچە يەر سېتىۋالغاندى، ئۇ
شۇ يەردە بېشىچىلاپ يىقىلىپ، ئۈچەي-قېرىنى چۈۋۈلۈپ
كەتتى؛ 19 بۇ ئىش پۈتكۈل يېرۇسالېمدىكىلەرگە مەلۇم بولۇپ،
ئۇلار ئۇ يەرنى ئۆز تىلى بىلەن «ھاقەلدەما» دەپ ئاتاشتى.
بۇنىڭ مەنىسى «قان تۆكۈلگەن يەر» دېگەنلىكتۇر) 20 چۈنكى
زەبۇردا [يەھۇداغا] [قارىتىلغان] مۇنۇ سۆزلەر پۈتۈلگەن: ـ
«ئۇنىڭ تۇرالغۇسى چۆلگە ئايلانسۇن، ئۇنىڭدا ھېچ تۇرغۇچى
بولمىسۇن!» ۋە: ـ «ئۇنىڭ يېتەكچىلىك ئورنىغا باشقا بىرسى
چىقسۇن!» 21 شۇنىڭ ئۈچۈن، رەب ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكىگە
بىز بىلەن تەڭ گۇۋاھلىق بېرىشى ئۈچۈن، بىر كىشىنى تاللىشىمىز
كېرەك. بۇ كىشى ئەيسا ئارىمىزدا يۈرگەن كۈنلەردە، يەھيا
[پەيغەمبەر]دىن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغان كۈندىن باشلاپ
تا كى ئاسمانغا كۆتۈرۈلگەن كۈنگىچە بىز بىلەن باشتىن-ئاخىر
بىللە بولغان كىشىلەردىن بولۇشى كېرەك، ـ دېدى. 23 شۇنىڭ
بىلەن ئۇلار يۈسۈپ (يەنە بارساباس دەپمۇ ئاتالغان، يەنە بىر
ئىسمى يۇستۇس) بىلەن ماتتىياس دېگەن ئىككى كىشىنى
بېكىتىپ، مۇنداق دۇئا قىلىشتى: 24 ـ سەن، ئى ھەممە

ئادەمنىڭ قەلبىنى بىلگۈچى پەرۋەردىگار! يەھۇدا تېيىلىپ
بۇ خىزمەت ۋە روسۇللۇقتىن مەھرۇم بولۇپ تۆزىگە خاس
بولغان يەرگە كەتتى. 26 ئەمدى ئۇ تاشلاپ قويغان خىزمەت
ۋە روسۇللۇقنىڭ نېسىبىسىگە ئىگە بولۇشقا بۇ ئىككىيلەندىن
قايسىسىنى تاللىغانلىقىڭنى كۆرسەتكەيسەن! 26 ئاندىن ئۇلار بۇ
ئىككى كىشىگە چەك تاشلىدى، چەك ماتتىياسقا چىقتى.
شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئون بىر روسۇل بىلەن بىر قاتاردىن ئورۇن ئالغان
ھېسابلاندى.

2 2 ئەمدى «ئورما ھېيت» كۈنىنىڭ ۋاقتى-سائىتى توشقاندا،
بۇلارنىڭ ھەممىسى يېرۇسالېمدا بىر يەرگە جەم بولغانىدى.
2 ئاسماندىن تۈيۈقسىز كۈچلۈك شامال سوققاندەك بىر ئاۋاز
ئاڭلىنىپ، ئۇلار ئولتۇرۇۋاتقان ئۆيىنى بىر ئالدى. 3 ئوت
يالقۇنىدەك تىللار ئۇلارغا كۆرۈنۈپ، ئۇلارنىڭ ھەربىرىنىڭ
ئۈستىگە تارقىلىپ قوندى. 4 ئۇلارنىڭ ھەممىسى مۇقەددەس
روھقا تولدۇرۇلۇپ، روھ ئۇلارغا سۆز ئاتا قىلىشى بىلەن
ئۇلار نامەلۇم تىللاردا سۆزلىگىلى تۇردى. 5 ئۇ چاغدا،
يېرۇسالېمدا ئاسمان ئاستىدىكى بارلىق ئەللەردىن كەلگەن نۇرغۇن
ئىخلاسمەن يەھۇدىي ئەرلەرمۇ تۇرۇۋاتقانىدى. 6 ئەمدى
[ئېتىقادچىلارنىڭ] بۇ ئاۋازى ئاڭلىنىپ، توپ-توپ ئادەملەر
شۇ يەرگە جەم بولۇشتى ھەمدە [ئېتىقادچىلارنىڭ] تۆزلىرى
تۇرۇشلۇق جايدىكى تىللاردا سۆزلىشىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ،
تېڭىرقاپ قېلىشتى. 7 ئۇلار ھەيران بولۇپ تەئەججۇپلىنىپ: ـ
قاراڭلار، سۆزلىشىۋاتقانلارنىڭ ھەممىسى گالىلىيەلىكلەرغۇ؟
8 قانداقلارچە ئۇلارنىڭ بىزنىڭ ئانا يۇرتىمىزدىكى تىللىرىمىزدا
سۆزلىشىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاۋاتقاندىمىز؟ 9 ئارىمىزدا پارتىيالار،
مېدىئالار، ئېلاملار، شۇنداقلا مېسوپوتامىيە، يەھۇدىيە،
كاپادوكىيا، پونتۇس، ئاسىيا، 10 فرىگىيە ھەم پامفىلىيە، مىسىر،
لۇئىيەنىڭ كۆرىنگە يېقىن جايلىرىدىن كەلگەنلەر، شۇنىڭدەك
مۇشۇ يەردە مۇساپىر بولۇپ تۇرۇۋاتقان رىم شەھىرىدىن
كەلگەنلەر ـ يەھۇدىيلار بولسۇن، تەۋرات ئېتىقادىغا كىرگەنلەر
بولسۇن، كېرىتلار ۋە ئەرەبلەر بولسۇن، ھەممىمىز ئۇلارنىڭ
خۇدانىڭ قىلغان ئۇلۇغ ئەمەللىرىنى بىزنىڭ ئانا تىللىرىمىزدا
سۆزلەۋاتقانلىقىنى ئاڭلاۋاتىمىز! ـ دېيىشتى. 12 ئۇلار ھاڭ-
تاڭ قېلىپ ئالاقزادىلىك بىلەن بىر-بىرىگە: ـ بۇ زادى قانداق
ئىشتۇ؟ ـ دېيىشتى. 13 ئەمما بەزىلەر: ـ بۇلار يېڭى شاراب بىلەن
ئوبدانلا مەست بولۇپ قاپتۇ! ـ دەپ مەسخىرە قىلىشتى. 14 ئەمما
پېترۇس قالغان ئون بىرەيلەن بىلەن ئورنىدىن تۇرۇپ، ئاۋازىنى
كۆتۈرۈپ كۆپچىلىككە مۇنداق دېدى: ـ ئەي يەھۇدىيەدىكىلەر
ۋە يېرۇسالېمدا بارلىق تۇرۇۋاتقانلار! بۇ ئىش سىلەرگە مەلۇم
بولغايىكى، سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىڭلار! 15 بۇلار سىلەر
ئويلىغاندەك مەست ئەمەس، چۈنكى ھازىر پەقەت ئەتىگەن
سائەت توققۇز بولدى. 16 ئەمەلىيەتتە بۇ دەل يوئېل پەيغەمبەر
ئارقىلىق ئالدىن ئېيتىلغان شۇ ئىشتۇر: 17 ـ «خۇدا مۇنداق دېدى:
«مەن ئاخىرقى كۈنلەردە تۆز روھىمنى بارلىق ئەت ئىگىلىرى
ئۈستىگە قۇيىمەن؛ سىلەرنىڭ ئوغۇل-قىزلىرىڭلار ۋەھىيلىك
بېشارەت يەتكۈزىدۇ، سىلەرنىڭ يىگىتلىرىڭلار غايىبانە ئالامەت
كۆرۈنۈشلەرنى كۆرىدۇ؛ سىلەرنىڭ قېرىلىرىڭلار ئالامەت
چۈشلەرنى كۆرىدۇ؛ 18 بەرھەق، شۇ كۈنلەردە قۇللىرىم
ئۈستىگىمۇ، دېدەكلىرىم ئۈستىگىمۇ روھىمنى قۇيىمەن، ئۇلار
بېشارەت يەتكۈزىدۇ. 19 مەن يۇقىرىدا ئاسمانلاردا كارامەت
ئىشلار، تۇۋەندە، زېمىندا مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى، قان، ئوت،
ئىس-تۈتەك تۇۋرۇكلىرىنى كۆرسىتىمەن. 20 رەبنىڭ ئۇلۇغ ھەم
كارامەت-شەرەپلىك كۈنى بولمىغۇچە، قۇياش قاراڭغۇلۇققا،
ئاي قانغا ئايلاندۇرۇلىدۇ. 21 ھەم شۇ چاغدا شۇنداق ئەمەلگە
ئاشۇرۇلىدۇكى، رەبنىڭ نامىنى چاقىرىپ ندا قىلغانلارنىڭ
ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ». 22 ئەي ئىسرائىللار، مۇشۇ سۆزلەرنى
ئاڭلاڭلار. ناسارەتلىك ئەيسا بولسا، خۇدا ئاراڭلاردا ئۇ
ئارقىلىق كۆرسەتكەن قۇدرەتلىك ئەمەللەر، كارامەتلەر ۋە
مۆجىزىلىك ئالامەتلەر بىلەن سىلەرگە ئەستىقلىغان بىر زات ـ بۇ
ئىشلار ھەممىڭلارغا مەلۇم ـ 23 ئۇ كىشى خۇدانىڭ بېكىتكەن
مەقسىتى ۋە ئالدىنئالا بىلىشى بويىچە ساتقۇنلۇققا ئۇچراپ تۇتۇپ
بېرىلگەندىن كېيىن، سىلەر ئۇنى ئەۋرات قانۇنىسىز يۇرگەن
ئادەملەرنىڭ قولى ئارقىلىق كېرىستىلەپ ئولتۇرگۈزدۈڭلار.
24 لېكىن خۇدا ئۇنى ئۆلۈمنىڭ ئازابلارنىڭ ئىلكىدىن ئازاد قىلىپ
قايتا تىرىلدۈردى. چۈنكى ئۆلۈمنىڭ ئۇنى ئۇتقۇن قىلىشى ھەرگىز

مۇمكىن ئەمەس. 25 داۋۇت [زەبۇردا] ئۇ توغرۇلۇق مۇنداق
ئالدىن ئېيتقان: «مەن پەرۋەردىگارنى ھەردائىم كۆز ئالدىمدا
كۆرۈپ كېلىۋاتىمەن؛ ئۇ ئوڭ يېنىمدا بولغاچقا، مەن ھەرگىز
تەۋرەنمەيمەن. 26 شۇڭا مېنىڭ قەلبىم خۇشاللاندى، مېنىڭ تىلىم
شادلىنىپ يايرىدى؛ مېنىڭ تېنىم ئۈمىد-ئارزۇ ئىچىدە تۇرىدۇ؛
27 چۈنكى سەن جېنىمنى تەھتىسارادا قالدۇرمايسەن، شۇنداقلا
سېنىڭ مۇقەددەس بولغۇچىڭغا چىرىشلەرنى كۆرگۈزمەيسەن.
(Hadēs g86) 28 سەن ماڭا ھايات يوللىرىنى كۆرسەتكەنسەن؛
ھۇزۇرۇڭ بىلەن مېنى شاد-خۇراملىققا تولۇپ تاشقۇزىسەن».
29 قېرىنداشلار، مەن ئاتىمىز [پادىشاھ] داۋۇت توغرۇلۇق ھېچ
ئىككىلەنمەي شۇنى ئېيتىمەنكى، ئۇ ئۆلدى ۋە ئۇنىڭ قەبرىسى
بۈگۈنكى كۈنگىچە ئارىمىزدا بار. 30 ئەمدى ئۇ پەيغەمبەر بولۇپ،
خۇدانىڭ ئۇنىڭ تەختىگە ئولتۇرۇشقا ئۆز پۈشتىدىن بىرەيلەننى
تۇرغۇزۇشقا قەسەم بىلەن ۋەدە بەرگەنلىكىنى بىلەتتى. 31 ئۇ
مەسىھنىڭ [ئۆلگەندىن كېيىن] تىرىلدۈرۈلىدىغىنىنى ئالدىنئالا
كۆرۈپ يەتكەن ۋە بۇ مۇناسىۋەت بىلەن مەسىھنىڭ تەھتىسارادا
قالدۇرۇلمايدىغىنىنى ۋە تېنىنىڭ چىرىمەيدىغىنىنى تىلغا ئالغان.
(Hadēs g86) 32 خۇدا دەل بۇ ئەيسانى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈردى،
ۋە ھەممىمىز بۇ ئىشنىڭ گۇۋاھچىلىرىمىز. 33 ئۇ خۇدانىڭ
ئوڭ يېنىدا شان-شەرەپ ئىچىدە ئولتۇرغۇزۇلۇپ، شۇنداقلا
ئاتا ۋەدە قىلغان مۇقەددەس روھنى قوبۇل قىلىپ، ھازىر
كۆرۈۋاتقان ھەم ئاڭلاۋاتقانلىرىڭلارنى تۆكۈپ [بىزلەرگە]
چۈشۈردى. 34 چۈنكى داۋۇت ئۆزى ئەرشكە چىققان ئەمەس؛
لېكىن ئۇ مۇنۇ سەزلەرنى [زەبۇردا] ئېيتقان: ـ «پەرۋەردىگار
مېنىڭ رەببىمگە ئېيتتىكى: ـ «مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى
تەختىپەرىڭ قىلىمغۇچە، مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»».
36 شۇنىڭ ئۈچۈن، پۈتكۈل ئىسرائىل جەمەتىدىكىلەر شۇنى
قەتئىي بىلسۇنكى، خۇدا سىلەر كرېستلىگەن دەل ئۇشبۇ ئەيسانى
ھەم رەب ھەم مەسىھ قىلىپ تىكلىدى!». 37 بۇ سۆزلەر
ئاڭلىغانلارنىڭ يۈرىكىگە سانجىلغاندەك قاتتىق تەككەن بولۇپ
ئۇلار پېترۇس ۋە باشقا روسۇللاردىن: ـ ئى قېرىنداشلار، ئۇنداقتا
بىز نېمە قىلىشىمىز كېرەك؟ ـ دەپ سوراشتى. 38 پېترۇس
ئۇلارغا: ـ توۋا قىلىڭلار، ھەربىرىڭلار ئەيسا مەسىھنىڭ نامىدا
گۇناھلىرىڭلارنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشنى
قوبۇل قىلىڭلار ۋە شۇنداق قىلساڭلار خۇدانىڭ ئىلتىپاتى بولغان
مۇقەددەس روھ سىلەرگە ئاتا قىلىنىدۇ. 39 چۈنكى بۇ ۋەدە
سىلەرگە ۋە سىلەرنىڭ بالىلىرىڭلارغا، يىراقتا تۇرۇۋاتقانلارنىڭ
ھەممىسگە، يەنى پەرۋەردىگار خۇدايىمىز ئۆزىگە چاقىرغانلارنىڭ
ھەممىسگە ئاتا قىلىنىدۇ. 40 پېترۇس يەنە نۇرغۇن باشقا سۆزلەر
بىلەن ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ ئۇلارغا: ـ سىلەر ئۆزۈڭلارنى بۇ
ئېپلاس دەۋرىدىن قۇتقۇزۇڭلار! ـ دەپ جېكىلدى. 41 شۇنىڭ
بىلەن ئۇنىڭ سۆزىنى قوبۇل قىلغانلار چۆمۈلدۈرۈلۈشتى. شۇ
كۈنى [جامائەتكە] قوشۇلغانلار ئۈچ مىڭچە كىشى ئىدى.
42 ئۇلار ئۆزلىرىنى ئىزچىل ھالدا روسۇللارنىڭ تەلىمىگە،
[ئېتىقادچىلارنىڭ] بىرلىك-ھەمدەملىكىگە، نانىنى ئوشتۇشقا ۋە
دۇئالارغا بېغىشلىدى. 43 ۋە قورقۇنچ ئۇلارنىڭ ھەربىرىنىڭ
ئۈستىگە چۈشتى ۋە روسۇللارنىڭ ۋاستىسى بىلەن نۇرغۇن
كارامەتلەر ۋە مۆجىزىلىك ئالامەتلەر يۈز بەردى. 44 پۈتۈن
ئېتىقادچىلار داۋاملىق جەم بولۇپ بىللە ياشاپ، بارلىقىنى
ئورتاق تۇتۇشتى. 45 ئۇلار مال-مۈلۈكلىرىنى سېتىپ، پۇلىنى
ھەركىمنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ ھەممىسگە تەقسىم قىلىشاتتى.
46 ئۇلار ھەر كۈنى ئىبادەتخانا ھويلىسىغا بىر نىيەتتە جەم
بولۇشاتتى، ئۆي-ئۆيلەردە خۇشال-خۇراملىق ۋە ئاق كۆڭۈللۈك
بىلەن ئورتاق غىزالىنىشىپ، نانىنى ئوشتۇپ يېيىشىپ، 47 خۇداغا
مەدھىيە ئوقۇشاتتى؛ ئۇلار پۈتكۈل خالايىقنىڭ ئىززىتىگە سازاۋەر
بولدى. رەب ھەر كۈنى قۇتقۇزۇلۇۋاتقانلارنى جامائەتكە
قوشاتتى.

3 بىر كۈنى ئىبادەتخانىدا دۇئا قىلىنىدىغان ۋاقىتتا، يەنى
چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچتە، پېترۇس بىلەن يۇھاننامۇ
ئىبادەتخانىغا چىقىپ بارغانىدى. 2 شۇ پەيتتە بىر تۇغما توكۇر
ئادەمنى بۇ يەرگە ئېلىپ كېلىنۋاتقانىدى. ھەر كۈنى، كىشىلەر
ئۇنى ئىبادەتخانىغا كىرگەنلەردىن سەدىقە تىلىسۇن دەپ،
ئىبادەتخانىدىكى «گۈزەل دەرۋازا» ئالدىغا ئەكېلىپ قويىاتتى.
3 ئۇ پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ ئىبادەتخانىغا كىرىپ كېتىۋاتقىنىنى
كۆرۈپ، ئۇلاردىن سەدىقە تىلىدى. 4 پېترۇس بىلەن يۇھاننا

ئۇنىڭغا نەزىرنى سالدى. پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ بىزگە قارا! ـ دېدى.
5 ئۇ ئۆلۈردىن بىر نەرسە كۈتۈپ، كۆزلىرىنى ئۆزمەي قاراپ
تۇراتتى. 6 بىراق پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ مەندە ئالتۇن يا كى كۈمۈش
يوق؛ لېكىن قولۇمدا بارنى ساڭا بېرەي. ناسارەتلىك ئەيسا
مەسىھنىڭ نامى بىلەن، ئورنۇڭدىن تۇرۇپ ماڭ! ـ دېۋىدى،
7 ئۇنى ئوڭ قولىدىن تارتىپ، يۆلەپ تۇرغۇزدى. ئۇ ئادەمنىڭ
پۇت ۋە ئوشۇق بېغىشلىرى شۇئان كۈچلەندۈرۈلۈپ، 8 ئورنىدىن
دەس تۇرۇپ مېڭىشقا باشلىدى. ئۇ مېڭىپ ۋە سەكرەپ،
خۇداغا مەدھىيە ئوقۇغان ھالدا ئۇلار بىلەن بىللە ئىبادەتخانا
ھويلىسىغا كىردى. 9 بارلىق خالايىق ئۇنىڭ مېڭىپ خۇداغا
مەدھىيە ئوقۇغانلىقىنى كۆرۈپ 10 ئۇنىڭ ئىبادەتخانىدىكى
«گۈزەل دەرۋازا» ئالدىدا سەدىقە تىلەپ ئولتۇرىدىغان ھېلىقى
ئادەم ئىكەنلىكىنى تونۇپ، ئۇنىڭدا يۈز بەرگىنىگە ھەيرانۇھەس
بولۇپ داڭ قېتىپ قېلىشتى. 11 [ساقايغان كىشى] پېترۇس بىلەن
يۇھاننىغا چىڭ ئېسىلىپ تۇرۇۋالغاندا، ھەيران بولۇشقان بارلىق
خەلق ئۇلارنىڭ يېنىغا [ئىبادەتخانىدىكى] «سۇلايمان پېشايۋىنى»
دېگەن يەرگە يۈگۈرۈپ كېلىشتى. 12 بۇ ئەھۋالنى كۆرگەن
پېترۇس خالايىققا مۇنداق دېدى: ـ ئى ئىسرائىللار! بۇ ئىشقا
نېمانچە ھەيران بولىسىلەر؟ بىز خۇددى ئۆز كۈچ-قۇدرىتىمىز
يا كى ئىخلاسمەنلىكىمىزگە تايىنىپ بۇ ئادەمنى ما كۈرغاندەك
بىزگە نېمانچە تىكىلىپ قارايىسىلەر؟ 13 ئەمەلىيەتتە بولسا، ئاتا-
بوۋىلىرىمىزنىڭ خۇداسى، يەنى ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپنىڭ
خۇداسى ئۆز خىزمەتكارى بولغان ئەيسانى شان-شەرەپ بىلەن
ئۇلۇغلىغان. بىراق سىلەر بولسا ئۇلار شۇ ئەيسانى [رىملىقلارغا]
ئوتتۇپ بەردىڭلار، ئاندىن [ۋالىي] پىلاتۇس ئۇنى قويۇپ
بېرىشنى ھۆكۈم قىلغاندىن كېيىن، سىلەر پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا
ئۇنىڭدىن تېنىپ رەت قىلىشتىڭلار. 14 مانا سىلەر مۇقەددەس
ۋە ھەققانىي بولغۇچىدىن تېنىپ، ئۇنى رەت قىلىپ [ۋالىي
پىلاتۇستىن] ئۇنىڭ ئورنىغا بىر قاتىلنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ
قىلدىڭلار. 15 شۇنداق قىلىپ، ھاياتلىقنى بارلىققا كەلتۈرگۈچىنى
ئۆلتۈردۈڭلار! بىراق خۇدا ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈردى، بىز
مانا بۇنىڭغا گۇۋاھچىدۇرمىز. 16 مانا ئۇنىڭ نامىغا قىلغان
ئېتىقاد ئارقىلىق، ئۇنىڭ نامى سىلەر كۆرۈۋاتقان ۋە تونۇيدىغان
بۇ ئادەمگە دەرمان كىرگۈزدى؛ ئۇنىڭ ئارقىلىق بولغان
ئېتىقاد ئۇ كىشىنى كۆز ئالدىڭلاردا سەللىمازا ساق-سالامەت
قىلدى. 17 ئەمدى قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ ۋە شۇنىڭدەك
سىلەرنىڭ باشلىقلىرىڭلارنىڭمۇ بۇ ئىشنى غەپلەتتە قىلغانلىقىڭلارنى
بىلىمەن. 18 لېكىن خۇدا بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ئاغزى
بىلەن ئالدىنئالا جاكارلىغانلىرىنى، يەنى ئۇنىڭ مەسىھنىڭ
ئازاب-ئوقۇبەت تارتىدىغانلىقىنى شۇ يول بىلەن ئەمەلگە
ئاشۇردى. 19 شۇنىڭ ئۈچۈن گۇناھىڭلارنىڭ تۆچۈرۈۋېتىلىشى
ئۈچۈن ھازىر توۋا قىلىپ يوللىرىڭلاردىن بۇرۇلۇڭلار! شۇنداق
قىلغاندا، ئىنسانلارنىڭ جېنىنى يېڭىلاندۇرىدىغان پەسىل-كۈنلەر
پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن چىقىپ كېلىدۇ 20 ۋە ئۇ سىلەر
ئۈچۈن ئالدىن تىكلەنگەن مەسىھ، يەنى ئەيسانى قېيىشىڭلارغا
قايتىدىن ئەۋەتىدۇ. 21 ھازىرچە بولسا، خۇدانىڭ دەسلەپتىكى
زامانلاردىن تارتىپ مۇقەددەس پەيغەمبەرلىرىنىڭ ئاغزى
بىلەن ئېيتقىنىدەك، ھەممە مەۋجۇداتلار يېڭىلىنىدىغان ۋاقىت
كەلمىگۈچە، ئەرشلەر ئۇنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭغا ما كان
بولىدۇ. (aiōn g165) 22 مۇسا دەرۋەقە مۇنداق دېگەندى: ـ
«پەرۋەردىگار خۇدايىڭلار ئۆز قېرىنداشلىرىڭلار ئارىسىدىن ما ڭا
ئوخشاش بىر پەيغەمبەر تۇرغۇزىدۇ. ئۇنىڭ سىلەرگە ئېيتقان
بارلىق سۆزلىرىنى ئا ڭلاپ، ئۇنىڭغا تولۇق ئىتائەت قىلىشىڭلار
كېرەك! 23 چۈنكى بۇ پەيغەمبەرنىڭ سۆزىنى ئا ڭلىمايدىغانلارنىڭ
ھەربىرى خەلق قاتارىدىن ئۈزۈپ تاشلىنىدۇ». 24 دەرۋەقە،
سامۇئىل [پەيغەمبەر] ۋە ئۇنىڭدىن كېيىن كېلىپ بېشارەتلەرنى
يەتكۈزگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسى بۇ كۈنلەر توغرىسىدا
ئالدىن ئېيتقان. 25 سىلەر بۇ پەيغەمبەرلەرنىڭ پەرزەنتلىرىسىلەر ۋە
خۇدا ئاتا-بوۋا ڭلار بىلەن تۈزگەن ئەھدىنىڭ پەرزەنتلىرىدۇرسىلەر
ـ بۇ ئەھدە بوينچە خۇدا ئىبراھىمغا: «سېنىڭ نەسلىڭ ئارقىلىق
يەر يۈزىدىكى بارلىق ئائىلە-جەمەتلەرگە بەخت-بەرىكەت ئاتا
قىلىندۇ» دەپ ۋەدە بەرگەن. 26 شۇڭا خۇدا ھەربىرىڭلارنى
ئۆز رەزىللىكىڭلاردىن قايتۇرۇپ، سىلەرگە بەخت-بەرىكەت
ئاتا قىلىش ئۈچۈن، خىزمەتكارى ئەيسانى تۇرغۇزۇپ، ئۇنى
ئاۋۋال سىلەرگە ئەۋەتتى.

4 پېترۇس بىلەن يۇھاننا خالايىققا گەپ قىلىۋاتقاندا، ئادەمنىڭ ئۇلارنىڭ يېنىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇلار
كاھىنلار، ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنىڭ باشلىقى ۋە سادۇقىيلار ھېچقانداق گەپ يانداۋرالمىدى. 15 شۇنىڭ بىلەن ھۆكۈمرانلار
ئۇلارنىڭ يېنىغا كېلىپ قالدى. 2 ئۇلار [روسۇللارنىڭ] ئۇلارنى كېڭەشمىدىن چىقىشقا بۇيرۇدى. ئاندىن بىر-بىرى بىلەن
خالايىققا تەلىم بېرىشى، جۈملىدىن «ئەيسانىڭ ۋاستىسى بىلەن مەسلىھەتلىشىپ: 16 ـ بۇلارنى قانداق قىلىمىز؟ چۈنكى ئۇلارنىڭ
ئۆلگەنلەر تىرىلدۈرۈلىدۇ» دەپ جاكارلىغىنى ئۈچۈن ئىنتايىن ۋاستىسى بىلەن خېلى كۆرۈنەرلىك مۆجىزىلىك بىر ئالامەت
ئەسەبىيلەشتى. 3 ئۇلار ئۇلارنى تۇتقۇن قىلىپ، ئەتىسىگىچە يۈز بەرگەنلىكى پۈتكۈل يېرۇسالېمدىكىلەرگە ئايان بولدى ۋە بىز
تۇرمىگە سولاپ قويدى، چۈنكى كەچ كىرىپ قالغانىدى. ئۇنى ئىنكار قىلىشقا ئامالسىزمىز. 17 لېكىن بۇ ئىشنىڭ خەلق
4 لېكىن جار قىلىنغان سۆز-كالامنى ئاڭلىغانلارنىڭ كۆپى ئېتىقاد ئىچىدە تېخىمۇ كەڭ يېيىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ئۇلارغا بۇندىن
قىلدى؛ شۇنىڭ بىلەن ئېتىقاد قىلغان ئەرلەرنىڭ سانىلا بەش كېيىن بۇ ئادەمنىڭ نامىدا ھېچكىمگە ھېچنېمە دېمەسلىككە
مىڭغا يەتتى. 5 ئەتىسى، [يەھۇدىيلارنىڭ كېڭەشمىسىدىكى] ئاگاھ-تەھدىت سالايلى! ـ دېيىشتى. 18 شۇنىڭ بىلەن ئۇلارنى
باشلىقلار، ئاقساقاللار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى يېرۇسالېمدا چاقىرتىپ، بۇندىن كېيىن ئەيسانىڭ نامىدا ھېچ سۆزلىمەسلىك
توپلاندى. 6 ئۇلارنىڭ ئارىسىدا باش كاھىن ئاننىاس، قايافاس، يا كى تەلىم بەرمەسلىكنى قەتئىي بۇيرۇدى. 19 لېكىن پېترۇس
يۇھاننا، ئىسكەندەر ۋە باش كاھىننىڭ باشقا جەمەتىدىكىلەر بار بىلەن يۇھاننا: ـ خۇدانىڭ ئالدىدا سىلەرگە ئىتائەت قىلىش توغرىمۇ
ئىدى. 7 ئۇلار [پېترۇس بىلەن يۇھاننانى] ئارىسىغا تۇرغۇزۇپ: يا كى خۇداغىمۇ، بۇنىڭغا ئۆزۈڭلار بىر نېمە دەڭلار! 20 ئەمما
ـ سىلەر بۇ ئىشنى قايسى كۈچ-قۇدرەتكە تايىنىپ يا كى كىمنىڭ بىز بولساق، كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىمىزنى ئېيتماي تۇرالمايمىز! ـ
نامى بىلەن قىلدىڭلار؟ ـ دەپ سوريدى. 8 پېترۇس مۇقەددەس دەپ جاۋاب بەردى. 21 [ھۆكۈمرانلار] بولسا خالايىقتىن
روھقا تولدۇرۇلغان ھالدا ئۇلارغا مۇنداق دېدى: خەلقنىڭ قورقۇپ، ئۇلارنى جازالاشقا لايىق سەۋەب تاپالماي، ئۇلارغا
ھۆكۈمرانلىرى ۋە ئىسرائىلنىڭ ئاقساقاللىرى! 9 ئەگەر بىز بۇگۈن تېخىمۇ تەھدىت سېلىپ، قويۇپ بەردى. چۈنكى خالايىق
بۇ توكۇر ئادەمگە كۆرسەتكەن ياخشى ئەمەل ھەم ئۇنىڭ قانداق بولغان ۋەقە تۈپەيلىدىن خۇدانى ئۇلۇغلىغانىدى. 22 چۈنكى
ساقايتىلغانلىقى سەۋەبلىك سوراققا تارتىلغان بولساق، 10 سىلەر بۇ ساقايتىلىش مۆجىزىلىك ئالامىتى كۆرسىتىلگەن كىشىنىڭ
ۋە پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقى شۇنى بىلىڭىكى، سىلەر كېيىتىلگەن، يېشى قىرىقتىن ئاشقانىدى. 23 ئۇلار قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن،
ئەمما خۇدا ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن ناسارەتلىك ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆز ھەمراھلىرىنىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىپ، باش كاھىنلار ۋە
نامى بىلەن، ئۇنىڭ [كۈچ-قۇدرىتى] ئارقىلىق بۇ كىشى مۇشۇ ئاقساقاللارنىڭ قىلغان سۆزلىرىنى باشتىن-ئاخىر كۆپچىلىككە
يەردە ئالدىڭلاردا پۈتۈنلەي ساق-سالامەت تۇرىدۇ! 11 بۇ ئۇقتۇردى. 24 ئۇلار بۇنى ئاڭلىغاندا، ئاۋازىنى بىر نىيەت بىر دىل
[ئەيسا] بولسا، [مۇقەددەس يازمىلاردا] [پۈتۈلگەندەك]، دەل بىلەن خۇداغا كۆتۈرۈپ مۇنداق ندا قىلدى: ـ ئى ئىگىمىز،
سىلەر تاماچىلار ئېتىبارسىز دەپ تاشلىۋەتكەن، بىراق بۇرجەك سەن ئاسمان-زېمىن، دېڭىز-ئوكيانلارنى ۋە ئۇلاردىكى بارلىق
تېشى بولۇپ تىكلەنگەن تاشتۇر. 12 ئۇنىڭدىن باشقا ھېچكىمدە مەۋجۇداتلارنى ياراتقان خۇدادۇرسەن. 25 سەن مۇقەددەس
نىجاتلىق يوق، چۈنكى پۈتكۈل ئاسمان ئاستىدا ئىنسانلار ئارىسىغا روھ بىلەن خىزمەتكارىڭ بولغان داۋۇتنىڭ ئاغزى ئارقىلىق
تەقدىم قىلىنغان، ئەيسادىن باشقا بىزنى قۇتقۇزىدىغان ھېچقانداق مۇنداق دېگەنغۇ: «ئەللەر نېمىشقا چۇقان سالدۇ؟ نېمە ئۈچۈن
بىر نام يوقتۇر. 13 پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ بۇ جۈرئىتىنى كۆرگەن بىكاردىن-بىكار سۈيىقەست ئويلايدۇ؟ 26 دۇنيادىكى پادىشاھلار
ھۆكۈمرانلار ئۇلارنىڭ ئوقۇمىغان ئادەتتىكى ئادەملەردىن سەپ تارتىپ، ئەمەلدارلار يېغىلىشىپ، پەرۋەردىگار ۋە
ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ھەيران بولۇشتى؛ ئۇلارنىڭ بۇرۇن ئەيسا بىلەن ئۇنىڭ مەسىھى بىلەن قارشىلىشقا جەم بولۇشتى». 27 ـ
بىللە بولغانلىقىنىمۇ بىلدى. 14 ئۇنىڭ ئۈستىگە، ساقايغان ھېلىقى چۈنكى دەرۋەقە دەل بۇ شەھەردە ھېرود ھەم پونتىئۇس

پىلاتۇس، يات ئەللىكلەر ھەم ئىسرائىل خەلقلىرى بىرلىشىپ،
سەن مەسىھلىگەن مۇقەددەس خىزمەتكارىڭ ئەيسانىغا قارشى
چىقىپ توپلانغاندى، 28 شۇنىڭ بىلەن كۆچ-قۇدرىتىڭ ۋە
ئىرادەڭ بويىچە سەن بۇرۇنلا نېمىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشىنى
بېكىتكەن بولساڭ، ئۇلار شۇلارنى قىلغان. 29 ئەمدى ئى
پەرۋەردىگار، ئۇلارنىڭ سىلىۋاتقان تەھدىتلىرىنى كۆرگەيسەن،
قۇللىرىڭنى سۆز- كالامىڭنى تولۇق يۈرەكلىك بىلەن سۆزلەپ
يەتكۈزىدىغان قىلغايسەن؛ 30 ۋە كېسەللەرنى ساقايتىشقا قولۇڭنى
ئۇزىتىپ، مۇقەددەس خىزمەتكارىڭ ئەيسانىڭ نامىدا مۆجىزىلىك
ئالامەتلەر ۋە كارامەتلەرنى ياراتقايسەن. 31 ئۇلارنىڭ دۇئاسى
ئاياغلاشقاندا، ئۇلار تۇرغان يەر تەۋرىنىپ كەتتى. ئۇلار
ھەممىسى مۇقەددەس روھقا تولدۇرۇلۇپ، خۇدانىڭ سۆز-
كالامىنى يۈرەكلىك سۆزلەپ يەتكۈزۈشكە باشلىدى. 32 توپ-
توپ ئېتىقادچىلار بىر جان-بىر دىل، بىر مەقسەتتە ئىدى.
ھېچكىم ئۆزىگە تەئەللۇق پۇل-مېلىنى «ئۆزۈمنىڭ» دېمەيتتى،
بەلكى ھەممىسىگە ئورتاق ئىدى. 33 روسۇللار زور كۈچ-
قۇدرەت بىلەن رەب ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكىگە گۇۋاھلىق
بېرەتتى. خۇدانىڭ زور مېھىر-شەپقىتى ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ
ئۈستىگە قوندى. 34 ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكىلەرنىڭ ھېچنېمىگە
ھاجىتى چۈشمەيتتى. چۈنكى يەر-زېمىن، ئۆي-جاي ئىگىدارلىرى
بولغانلار ئۇلارنى سېتىپ، پۇلىنى ئېلىپ كېلىپ 35 روسۇللارنىڭ
ئايىغى ئالدىغا قويىاتتى؛ ئاندىن ھەركىمنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ
تەقسىم قىلىناتتى. 36 ئۇلارنىڭ ئىچىدە لاۋىي قەبىلىسىدىن
بولغان، سىپرۇستا تۇغۇلغان يۇسۇپ ئىسىملىك بىرسى بار ئىدى
(روسۇللار ئۇنى بارناباس، يەنى «رىغبەتلەندۈرگۈچى ئوغۇل
بالا» دەپ ئاتىغان)؛ 37 ئۇنىڭمۇ بىر پارچە ئېتىزى بار ئىدى؛ ئۇ
شۇ يولدا ئۇنى سېتىپ، پۇلىنى ئېلىپ روسۇللارنىڭ ئايىغى ئالدىغا
تاپشۇردى.

5 ئەمدى ئاناننىياس ئىسىملىك يەنە بىر ئادەممۇ ئايالى
سافىرا بىلەن بىر پارچە يېرىنى ساتتى. 2 ئاناننىياس پۇلنىڭ بىر
قىسمىنى ئۆزىگە قالدۇردى، يەنى بىر قىسمىنى ئېلىپ كېلىپ،
روسۇللارنىڭ ئايىغى ئالدىغا قويدى. ئايالىمۇ بۇنىڭدىن تولۇق
خەۋەردار ئىدى. 3 بىراق پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ ئاناننىياس،
نېمىشقا قەلبىڭنى شەيتاننىڭ ئىلكىگە تاپشۇرۇپ، مۇقەددەس
روھقا يالغان ئېيتىپ، يەر ساتقان پۇلنىڭ بىر قىسمىنى ئۆزۈڭگە
قالدۇردۇڭ؟ 4 يەر سېتىلمىغاندا، سېنىڭكى ئەمەسمىدى؟
سېتىلغاندىن كېيىن، پۇلۇڭ ئۆز ئىختىيارىڭدا بولمامتى؟ شۇنداق
تۇرۇقلۇق، نېمىشقا قەلبىڭدە بۇ ئىشنى نىيەت قىلدىڭ؟ سەن
ئىنسانلارغا ئەمەس، بەلكى خۇداغا يالغان ئېيتتىڭ! ـ دېدى.
5 ئاناننىياس بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان ھامان يىقىلىپ جان ئۈزدى.
بۇ ئىشنى ئاڭلىغۇچىلارنى قاتتىق قورقۇنچ باستى. 6 ئەمدى ياش
يىگىتلەر ئورنىدىن تۇرۇپ جەسىتنى كېيىنلەپ، سىرتقا ئاپىرىپ
دەپنە قىلدى. 7 تەخمىنەن ئۈچ سائەتتىن كېيىن، [ئاناننىياسنىڭ]
ئايالى كىرىپ كەلدى؛ بىراق ئۇ بولغان ۋەقەدىن خەۋەرسىز
ئىدى. 8 پېترۇس ئۇنىڭدىن: ـ ماڭا ئېيتقىن، سىلەر يەرنى مۇشۇ
پۇلغا ساتتىڭلارمۇ؟ ـ دەپ سوردى. ـ شۇنداق، مۇشۇنچىلىك
پۇلغا ساتتۇق، ـ دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. 9 پېترۇس: ـ سىلەر
نېمە ئۈچۈن مۇقەددەس روھنى سىناشقا تىل بىرىكتۈردۈڭلار؟
قارا، ئېرىڭنى دەپنە قىلىپ كەلگەنلەرنىڭ پۇتلىرى ئىشىك
تۈۋىدە تۇرىدۇ، ئۇلار سېنىمۇ ئەكېتىدۇ! ـ دېدى. 10 ئۇمۇ شۇئان
ئۇنىڭ ئاياغلىرى ئالدىغا يىقىلىپ، جان بەردى. ھېلىقى ياش
يىگىتلەر كىرىپ، ئۇنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆردى؛ ئۇلار ئۇنىمۇ
ئېلىپ بېرىپ ئېرىنىڭ يېنىغا دەپنە قىلدى. 11 پۈتۈن جامائەتنى،
شۇنداقلا بۇ ئىشنى ئاڭلىغانلارنىڭ ھەربىرىنى قاتتىق قورقۇنچ
باستى. 12 روسۇللارنىڭ قولى ئارقىلىق خەلق ئىچىدە نۇرغۇن
مۆجىزىلىك ئالامەتلەر ۋە كارامەتلەر كۆرسىتىلدى (بارلىق
[ئېتىقادچىلار] بىر نىيەتتە بولۇپ ئىبادەتخانىدىكى «سۇلايمان
پېيشايۋىنى»دا دائىم جەم بولاتتى. 13 بىراق باشقا كىشىلەر
ئۇلارغا قوشۇلۇشقا جۈرئەت قىلالمايتتى؛ ئەمما خالايىق ئۇلارنى
ئىنتايىن ھۆرمەتلەيتتى. 14 شۇنداقتىمۇ، ئېتىقاد قىلغۇچىلار
بارغانسېرى كۆپىيىپ، ھەم ئەرلەر ھەم ئاياللار توپ-توپ
بولۇپ رەبگە قوشۇلغىلى تۇردى). 15 شۇنىڭ بىلەن كىشىلەر
ھەتتا پېترۇس ئۇتۇپ كېتىۋاتقاندا ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭ سايىسى
بولسىمۇ ئۈستىگە چۈشسۇن دەپ، كېسەللەرنى كوچىلارغا
ئېلىپ چىقىپ كۆرپە ۋە زەمبىللەرگە ياتقۇزۇپ قويىاتتى. 16 يەنە

توپ-توپ كىشىلەر يېرۇسالىم ئەتراپىدىكى شەھەر-يېزىلاردىن لېكىن مانا، سىلەر يەنە شۇ تەلىمىگىلار بىلەن پۈتكۈل يېرۇسالېمنى
كېسەللەرنى ۋە ناپاك روھلار چاپلىشىۋالغان كىشىلەرنى ئېلىپ قاپلىدىگىلار ھەممە بۇ كىشىنىڭ قان قەرزىنى بىزگە ئارتماقچى
كېلەتتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ساقىيىپ قالاتتى. 17 باش بولۇۋاتىسىلەر! ـ دېدى. 29 لېكىن پېترۇس ۋە [باشقا] روسۇللار
كاھىن ۋە ئۇنىڭ تەرەپدارلىرى، يەنى سادۇقىي مەزھەپدىكىلەر جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ ئىنسانغا ئەمەس، خۇداغا
قوزغىلىپ بۇ ئىشلارغا غەزەپلىنىپ، 18 روسۇللارنى تۇتقۇن ئىتائەت قىلىش كېرەك! 30 سىلەر تۇتۇپ ياغاچقا ئېسىپ
قىلىپ، قامانقانىغا قامىدى. 19 لېكىن شۇ كېچە، رەببنىڭ بىر ئۇلتۇرگەن ئەيسانى، ئاتا-بوۋىمىزنىڭ خۇداسى تىرىلدۈردى.
پەرىشتىسى قامانقانىنىڭ دەرۋازىلىرىنى ئېچىپ، روسۇللارنى 31 خۇدا ئىسرائىل خەلقىنى توۋا قىلىشقا ۋە گۇناھلىرىنىڭ
ئېلىپ چىقىپ، ئۇلارغا: 20 ـ سىلەر ئىبادەتخانا ھويلىسىغا كەچۈرۈلىشىگە مۇيەسسەر قىلىش ئۈچۈن، ئۇنى ئۆلۈغلاپ
كىرىپ، خالايىققا بۇ ھاياتلىق توغرىسىدىكى ھەممە سۆزلەرنى يېتەكچى ھەم قۇتقۇزغۇچى سۈپىتىدە ئۆزىنىڭ ئوڭ يېنىغا
جاكارلاڭلار ـ دەپ تاپىلىدى. 21 روسۇللار بۇ سۆزنى كۆتۈرۈپ ئولتۇرغۇزدى. 32 بىز بۇ ئىشلارغا گۇۋاھچىلارمىز؛
ئاڭلاپ، تاڭ ئاتقاندا ئىبادەتخانا ھويلىسىغا كىرىپ، كىشىلەرگە شۇنداقلا خۇدا ئۆزىگە ئىتائەت قىلغۇچىلارغا ئاتا قىلغان
تەلىم بېرىشكە باشلىدى. باش كاھىن ۋە ئۇنىڭ تەرەپدارلىرى مۇقەددەس روھمۇ بۇ ئىشلارغا گۇۋاھچىدۇر. 33 ئۇلار بۇ
كەلگەندە، ئۇلار ئالىي كېڭەشمىدىكىلەر ۋە ئىسرائىللارنىڭ بارلىق سۆزلەرنى ئاڭلاپ قەلبىگە سانجىلغاندەك بولۇپ [روسۇللارنى]
ئاقساقاللىرىنى جەم بولۇشقا چاقىردى. ئاندىن [روسۇللارنى] ئولتۇرۇشكە مەسلىھەتلەشتى. 34 لېكىن كېڭەشمە ئىچىدە پۈتۈن
ئېلىپ كەلسۇن دەپ قامانقانىغا ئادەم ئەۋەتتى. 22 لېكىن خەلقىنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولغان پەرىسىي مەزھىپىدىكى
سىپاھلار زىندانغا يېتىپ بارغاندا، روسۇللارنىڭ ئۇ يەردە گامالىيەل ئىسىملىك بىر تەۋرات ئۇلىماسى بار ئىدى. ئۇ ئورنىدىن
يوقلۇقىنى بايقاپ قايتىپ بېرىپ، كېڭەشمىدىكىلەرگە: 23 ـ تۇرۇپ: ـ ئۇلارنى بىردەم سىرتقا چىقىرىپ تۇرۇڭلار، ـ
بىز بارساق، زىندان ھەھكەم تاقاقلىق تۇرۇپتۇ، قاراۋۇللارمۇ دەپ بۇيرۇدى. 35 ئاندىن ئۇ [كېڭەشمىدىكىلەرگە] مۇنداق
دەرۋازىلىرىدا كۆزەتتە تۇرۇپتۇ. لېكىن دەرۋازىلارنى ئېچىپ دېدى: ـ ئەي ئىسرائىللار، سىلەر بۇ كىشىلەرنى بىر تەرەپ
قارىساق، ئىچىدە بىرمۇ ئادەم يوق! ـ دەپ مەلۇمات بەردى. قىلىشتا ئۆزۈڭلارغا ئېھتىيات قىلىڭلار! 36 ئىلگىرى، ھېلىقى
24 بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغان ئىبادەتخانىدىكى [مەسئۇل] كاھىن تەۋداس ئىسىملىك ئۆزىنى چوڭ تۇتۇپ ئوتتۇرىغا چىقاندى.
ھەم قاراۋۇللارنىڭ باشلىقى ۋە باش كاھىنلار: ـ «ئەمدى بۇ ئۇنىڭغا تەخمىنەن تۆت يۈز ئادەم قوشۇلدى. بىراق ئۇ ئۆزى
ئىش زادى قانداق بولۇپ كېتەر؟» دېيىشىپ ئالاقزادىلىككە ئولتۇرۇلدى ۋە بارلىق ئەگەشكۈچىلىرى تارقىلىپ كېتىپ،
چۈمدى. 25 دەل شۇ چاغدا، بىر كىشى كىرىپ: ـ قاراڭلار، ئۇنىڭ ئىشى يوققا چىقتى. 37 ئاندىن كېيىن نوپۇس تىزىملاش
سىلەر زىندانغا قامىغان ئادەملەر ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تۇرۇپ كۈنلىرىدە، گالىلىيەلىك يەھۇدامۇ باش كۆتۈرۈپ چىقىپ، بىر
خالايىققا تەلىم بېرىۋاتىدىغۇ! ـ دەپ خەۋەر قىلدى. 26 بۇنىڭ توپ كىشىنى توپلاپ ئۆزىگە ئەگەشتۈرگەن. ئۇمۇ يوقىتىلىپ،
بىلەن، ھېلىقى قاراۋۇللار باشلىقى سىپاھلىرىنى باشلاپ بېرىپ، بارلىق ئەگەشكۈچىلىرىمۇ تارقىتىۋېتىلگەن. 38 ئەمدى سىلەرگە
[روسۇللارنى] ئېلىپ كەلدى. بىراق ئۇلار خالايىق بىزنى چالما- نەسىھىتىم شۇكى: بۇ كىشىلەر بىلەن كارىڭلار بولمىسۇن! ئۇلارنى
كېسەك قىلىشى مۇمكىن دەپ قورقۇپ، ئۇلارغا زورلۇق ئىختىيارىغا قويۇپ بېرىڭلار. چۈنكى ئەگەر بۇ ئېقىم ياكى بۇ ئىش
ئىشلەتمىدى. 27 ئۇلار [روسۇللارنى] ئېلىپ كەلگەندىن كېيىن، پەقەت ئىنساندىن كەلگەن بولسا، جەزمەن يوققا چىقىدۇ.
ئۇلارنى كېڭەشمىدىكىلەر ئالدىدا تۇرغۇزدى. باش كاھىن 39 لېكىن ئەگەر خۇدادىن بولسا، سىلەر ئۇلارنى يوقىتالمايسىلەر!
ئۇلارنى سوراق قىلىپ: 28 ـ بىز ئەسلى سىلەرنى بۇ نامدا ھەتتا ئۆزۈڭلار خۇداغا ھۇجۇم قىلغۇچىلار بولۇپ چىقىسىلەر!
كىشىلەرگە تەلىم بەرمەڭلار، دەپ قاتتىق ئاگاھلاندۇرغاندۇق. 40 ئالىي كېڭەشمىدىكىلەر نەسىھەتنى قوبۇل قىلدى؛ ئۇلار

روسۇللارنى چاقىرتىپ كىرىپ، ئۇلارنى قامچىلىتىپ، ئۇلارغا
ھەرگىز ئەيسانىڭ نامىدا سۆزلىمەسلىكنى ئاگاھلاندۇردى. ئاندىن
ئۇلارنى قويۇپ بەردى. 41 روسۇللار ئەمدى كېڭەشمىنىڭ
ئوتتۇرىسىدىن چىقىپ، ئۆزلىرىنىڭ مۇبارەك نام ئۈچۈن خورلۇق
ئازابى چېكىشكە لايىق كۆرۈلگەنلىكىدىن شادلاندى. 42 ئۇلار
يەنىلا ھەر كۈنى ئىبادەتخانا ھويلىسىدا ۋە ئۆيمۇ-ئۆي بېرىپ
تەلىم بېرىشتىن ۋە «ئەيسا ـ مەسىھدۇر!» دېگەن خۇش خەۋەرنى
جاكارلاشتىن ھېچ توختىمىدى.

6 شۇ كۈنلەردە، مۇخلىسلارنىڭ سانى بارغانسېرى
كۆپىيىپ، گېرىكچە سۆزلەيدىغان يەھۇدىيلار يەرلىك ئىبرانىي
قېرىنداشلارغا: ـ كۈندىلىك ئوزۇق-تۈلۈك تەقسىم قىلىنىشتا
ئارىمىزدىكى تۇل ئاياللار ئېتىبارغا ئېلىنمىدى، دەپ نارازىلىق
بىلدۈرۈشتى. 2 شۇڭا، ئون ئىككىيلەن پۈتكۈل مۇخلىسلارنى
چاقىرىپ يىغىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ بىزنىڭ خۇدانىڭ
سۆز- كالامنى يەتكۈزۈش خىزمىتىنى تاشلاپ قويۇپ، ئوزۇق-
تۈلۈك تەقسىم قىلىش بىلەن بولۇپ كېتىشىمىز توغرا بولمايدۇ.
3 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئى قېرىنداشلار، ئارا كاردىكى نام-ئابرۇيلىق
بار، مۇقەددەس روھقا ۋە دانالىققا تولغان يەتتە كىشىنى ئىلغاپ
تاللاڭلار، ۋە بىز ئۇلارنى بۇ ئىشقا مەسئۇل قىلىمىز. 4 بىز
بولساق، ئۆزىمىزنى دۇئا قىلىش ۋە سۆز- كالامنىڭ خىزمىتىدە
بولۇشقا بېغىشلايمىز. 5 بۇ مەسلىھەت خالايىقنىڭ ھەممىسىنى
خۇش قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىمان-ئىشەنچىگە ۋە روھقا
تولغان ئىستېپان ئىسىملىك بىر ئادەمنى تاللىدى، ۋە يەنە
فىلىپ، پروكورۇس، نىكانور، تىمون، پارمېناس ھەمدە بۇرۇن
تەۋرات ئېتىقادىغا كىرگەن ئانتاكىيالىق نىكولاسنى تاللاپ،
6 ئۇلارنى روسۇللارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقتى. روسۇللار
ئۇلارنىڭ [بۇ خىزمەتنى قىلىشى ئۈچۈن] قوللىرىنى ئۇلارنىڭ
ئۈستىگە تەككۈزۈپ تۇرۇپ، دۇئا قىلدىتى. 7 ۋە خۇدانىڭ
سۆز- كالامى داۋاملىق تارقالدى؛ يېرۇسالېمدىكى مۇخلىسلارنىڭ
سانىمۇ بارغانسېرى زور دەرىجىدە كۆپەيدى. نۇرغۇن كاھىنلارمۇ
[مەسىھ] ئېتىقادىغا ئىتائەت قىلىشقا كىرىشۋاتاتتى. 8 ۋە
ئىستېپان [خۇدانىڭ] مېھىر-شەپقىتى ۋە كۈچ-قۇدرىتىگە تولغان
بولۇپ، خەلق ئىچىدە كارامەتلەر ۋە زور مۇجىزىلىك ئالامەتلەرنى
كۆرسەتتى. 9 بىراق «قۇللۇقتىن چىققان ھۆرلەر» دەپ
ئاتالغان سىناگوگتىكى بەزىلەر، يەنى كۈرىنى ۋە ئىسكەندەرىيە
شەھەرلىرى ۋە كىلىكىيە ھەم ئاسىيا تۈلكىلىرىدىن كەلگەن بەزى
[يەھۇدىيلار] ئىستېپانغا قارشى چىقىپ، ئۇنىڭ بىلەن مۇنازىرە
قىلىشقا باشلىدى. 10 لېكىن ئۇلار ئۇ سۆز قىلغاندا ئۇنىڭدا بولغان
دانالىق ۋە روھقا تاقابىل تۇرۇشقا ئامالسىز قالدى. 11 بۇنىڭ بىلەن
ئۇلار بەزى ئادەملەرنىڭ ئاغزىنى مايلاپ: ـ بىز بۇ ئادەمنىڭ
مۇسا ۋە خۇداغا قارىتا كۈپۈرلۈق سۆزلىگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق، ـ
دېگەننى ئۇلارنىڭ ئاغزىغا سالدى. 12 ئۇلار مۇشۇنداق قىلىپ
خالايىقنى، ئاقساقاللارنى ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىنى قۇتراتتى؛
ئاندىن ئىستېپاننىڭ ئالدىنى توسۇپ ئۇنى تۇتقۇن قىلىپ، ئالىي
كېڭەشمىگە ئېلىپ باردى. 13 ئۇلار ساختا گۇۋاھچىلارنى
ئوتتۇرىغا چىقىرىپ مۇنداق دېگۈزدى: ـ بۇ ئادەم بۇ مۇقەددەس
جايغا ۋە تەۋرات قانۇنىغا قارشى سۆزلەرنى قىلىشتىن توختىمايدۇ.
14 چۈنكى بىز ئۇنىڭ ھېلىقى ناسارەتلىك ئەيسا توغرۇلۇق: «ئۇ
بۇ جايىنى ۋەيران قىلىدۇ ۋە مۇسا پەيغەمبەر بىزگە تاپشۇرغان
ئەنئەنىۋى قائىدە-يوسۇنلىرىمىزنى ئۆزگەرتىدۇ!» دېگەنلىكىنى
ئاڭلىدۇق. 15 كېڭەشمىدە ئولتۇرغانلارنىڭ ھەممىسى ئىستېپانغا
كۆز تىكىپ قارىغىندا، ئۇنىڭ چىرايىنىڭ پەرىشتىنىڭكىدەك
پارقىراق ئىكەنلىكىنى كۆردى.

7 باش كاھىن ئىستېپاندىن: ـ بۇلارنىڭ ئېيتقانلىرى راستمۇ؟
ـ دەپ سوردى. 2 ئىستېپان مۇنداق جاۋاب بەردى:
ـ قېرىنداشلار ۋە ئاتا-بوۋىلار، سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار!
ئاتىمىز ئىبراھىم تېخى مېسوپوتامىيە رايونىدا تۇرۇۋاتقاندا، يەنى
ھاران شەھىرىگە كۆچۈپ ماكانلىشىشتىن ئىلگىرى، شان-
شەرەپنىڭ ئىگىسى خۇدا ئۇنىڭغا ئايان بولۇپ: 3 «سەن تۇز
يۇرتۇڭ ۋە ئۇرۇق-جەمەتىڭدىن ئايرىلىپ چىقىپ، مەن ساڭا
كۆرسىتىدىغان زېمىنغا بارغىن» دېگەندى. 4 بۇنىڭ بىلەن
ئۇ كالدىيەلەرنىڭ زېمىنىنى تاشلاپ، ھاران شەھىرىگە بېرىپ
ئولتۇراقلاشتى. ئاتىسى ئۇلگەندىن كېيىن، خۇدا ئۇنى بۇ زېمىنغا،
يەنى سىلەر ھازىر تۇرۇۋاتقان زېمىنغا يۆتكەپ كەلدى. 5 ئۇ
ۋاقىتتا، [خۇدا] ئۇنىڭغا بۇ زېمىندىن مىراس بەرمىدى، ھەتتا

ئۇنىڭغا تەۋە پۈت قويغۇدەكمۇ بىر يەر بەرمىگەندى. گەرچە ئۇ
تىنچچە پەرزەنت كۆرمىگەن بولسىمۇ، [خۇدا] بۇ زېمىننى ئۇنىڭغا
ۋە ئۇنىڭ نەسلىگە ئىگىلىكى بولۇش ئۈچۈن بېرىشكە ۋەدە قىلدى.
6 ئاندىن خۇدا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى: «سېنىڭ نەسىللىرىڭ ياقا
يۇرتتا مۇساپىر بولۇپ تۇرىدۇ، شۇ يۇرتتىكىلەر ئۇلارنى قۇل قىلىپ
تۆت يۈز يىل خورلايدۇ. 7 بىراق ئۇلارنى قۇللۇققا سالغان ئەلنى
جازالايمەن»، دېدى خۇدا، «ۋە ئۇنىڭدىن كېيىن، [نەسىللىرىڭ]
ئۇ يەردىن چىقىپ، بۇ يەردە مېنىڭ ئىبادەت-خىزمىتىمدە
بولىدۇ». 8 كېيىن خۇدا ئىبراھىم بىلەن بەلگىسى خەتنە بولغان
ئەھدىنى تۈزگەن، شۇنىڭ بىلەن ئىسھاق ئۇنىڭدىن تۇرەلدى؛
[ئىبراھىم] ئۇنى سەككىزىنچى كۈنى خەتنە قىلدى؛ شۇنداق
قىلىپ ئىسھاقتىن ياقۇپ [تۇرەلدى]، ياقۇپتىن ئون ئىككى
«قەبىلە ئاتىسى» [تۇرەلدى]. 9 كېيىن، «قەبىلە ئاتىلىرى» ئىنىسى
يۈسۈپكە ھەسەت قىلىپ، ئۇنى مىسىرغا قۇللۇققا سېتىۋەتتى.
لېكىن خۇدا ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولۇپ، 10 ئۇنى بارلىق جەبىر-
جاپالاردىن قۇتقۇزۇپ، ئۇنى مىسىر پادىشاھى پىرەۋننىڭ نەزىرىدە
ئىلتىپاتقا ئىگە قىلىپ، ئۇنىڭغا دانىشمەنلىك ئاتا قىلدى. پادىشاھ
ئۇنى مىسىرغا باش ۋەزىر، ئوردىسىغا باش غوجىدار قىلدى.
11 كېيىن، ئېغىر ئاچارچىلىق پۈتكۈل مىسىر ۋە قانائان يەرلىرىنى
بېسىپ، زور قىينىچىلىق بولدى. ئاتا-بوۋىلىرىمىز ئوزۇق-تۈلۈك
تاپالمىدى. 12 ياقۇپ ئەمدى مىسىردا ئاشلىق بارلىقىنى ئاڭلىغان
بولۇپ، [ئوغۇللىرىنى]، يەنى ئاتا-بوۋىلىرىمىزنى ئۇ يەرگە بىرىنچى
قېتىم ئەۋەتتى. 13 ئىككىنچى قېتىم بارغاندا، يۈسۈپ ئاكىلىرىغا
ئۆزىنى ئاشكارىلىدى. شۇنىڭ بىلەن يۈسۈپنىڭ جەمەتىدىكىلەر
پىرەۋن پادىشاھقا مەلۇم بولدى. 14 ئاندىن يۈسۈپ ئاتىسى
ياقۇپنىڭ ئالدىغا خەۋەر يەتكۈزۈپ، ئۇنى پۈتۈن ئائىلە-جەمەتى
بىلەن، جەمئىي يەتمىش بەش كىشىنى مىسىرغا ئۆزىگە چاقىردى.
15 شۇنىڭ بىلەن ياقۇپ مىسىرغا چۈشتى ۋە شۇ يەردە ئۆلدى؛
كېيىن [ئۇنىڭدىن بولغان] ئاتا-بوۋىلىرىمىزمۇ شۇ يەردە ئۆلدى.
16 ئۇلارنىڭ جەسەتلىرى كېيىن شەكەم شەھىرىگە قايتۇرۇلۇپ،
ئىبراھىم بۇرۇن ھامورنىڭ ئوغۇللىرىدىن مەلۇم پۇلغا سېتىۋالغان،
شەكەمدىكى بىر يەرلىككە قويۇلدى. 17 لېكىن خۇدا ئىبراھىمغا
ئەسلى قىلغان ۋەدىنىڭ ۋاقتى يېقىنلاشقاندا، مىسىردا تۇرۇۋاتقان
[ئىسرائىل] خەلقىنىڭ نوپۇسى خېلى كۆپەيگەندى. 18 ئۇ
ۋاقىتتا، يۈسۈپتىن خەۋىرى بولمىغان يېڭى بىر پادىشاھ مىسىردا
تەختكە چىقتى. 19 بۇ پادىشاھ قوۋمىمىزغا ھىيلە-مىكىرلەر بىلەن
مۇئامىلە قىلىپ، ئاتا-بوۋىلىرىمىزنى ئېزىپ خورلىدى، ھەتتا ئۇلارنى
ئۆز بوۋاقلىرىنى ھايات قالدۇرماسلىقى ئۈچۈن تاشلىۋېتىشكە
مەجبۇر قىلدى. 20 مۇسا مانا شۇ چاغلاردا تۇغۇلغاندى. ئۇ
خۇدانىڭ ئالدىدا ئالاھىدە يېقىملىق بالا بولۇپ، ئاتىسىنىڭ
ئۆيىدە ئۈچ ئاي بېقىلدى. 21 كېيىن ئۇ سىرتقا قويۇپ قويۇلغاندا،
پىرەۋننىڭ قىزى ئۇنى [سۈدىن] ئېلىپ، ئۆز ئوغلى قىلىپ
چوڭ قىلدى. 22 مۇسا مىسىرلىقلارنىڭ بارلىق بىلىم-ھېكمىتى
بىلەن تەربىيىلىنىپ، سۆزدە ۋە ئەمەلدە ئىنتايىن قابىلىيەتلىك
ئادەم بولۇپ چىقتى. 23 لېكىن ئۇنىڭ تۇغۇلغىنىغا قىرىق
يىل توشقاندا، ئۆز قېرىنداشلىرى بولغان ئىسرائىللارنىڭ ھالىغا
يېتىش نىيىتىگە كەلدى. 24 ئۇ ئۇلاردىن بىرىنىڭ ئۇۋال قىلىنىپ
بوزەك قىلىنىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنى قوغداپ، خارلانغان
كىشى ئۈچۈن ئىنتىقام ئېلىپ خارلىغۇچى مىسىرلىقنى ئۆلتۈردى.
25 چۈنكى ئۇ ئۆز قېرىنداشلىرىنى: ـ خۇدا مېنىڭ قولۇم ئارقىلىق
بىزگە قۇتقۇزۇش يولىنى ئاچقان دەپ چۈشىنىدىغۇ، دەپ
ئويلىغاندى. لېكىن ئۇلار بۇنى چۈشەنمىدى. 26 ئەتىسى، مۇسا
ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بىر ئۇرۇش-جېدەلنى كۆرۈپ، ئارىسىغا
كىرىپ ياراشتۇرماقچى بولۇپ: سىلەر قېرىنداش تۇرۇپ، نېمىشقا
بىر-بىرىڭلارغا يولسىزلىق قىلىۋاتىسىلەر؟ ـ دېدى. 27 بىراق
قېرىندىشىنى يولسىز بوزەك قىلغان كىشى ئۇنى چەتكە تىتتىرىۋېتىپ:
ـ كىم سېنى بىزگە باش ھەم سوراقچى بولسۇن دەپتۇ؟! 28 مېنىمۇ
تۈنۈگۈنكى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرگەندەك ئۆلتۈرمەكچىمۇسەن؟ ـ
دېدى. 29 مۇسا بۇ سۆزنى ئاڭلاپ قورقۇپ، مىسىردىن
قېچىپ مىدىيان زېمىنىغا بېرىپ، ئۇ يەردە مۇساپىر بولۇپ
تۇرۇپ قالدى. ئۇ شۇ يەردە ئىككى ئوغۇل پەرزەنت كۆردى.
30 قىرىق يىل توشقاندىن كېيىن، سىناي تېغىنىڭ يېنىدىكى
چۆلدە، كۆيۈۋاتقان بىر چاتقاللىقنىڭ ئوت يالقۇنىدا بىر پەرىشتە
ئۇنىڭغا كۆرۈندى. 31 بۇ غايىبانە كۆرۈنۈشنى كۆرگەن مۇسا
ئۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران بولۇپ قالدى؛ بۇنىڭ قانداق ئىش
ئىكەنلىكىنى بىلەي دەپ يېقىنراق بارغاندا پەرۋەردىگارنىڭ

ئاۋازى ئاكلىنىپ: 32 «مەن سېنىڭ ئاتا-بوۋىلىرىڭنىڭ خۇداسى، يەنى ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپنىڭ خۇداسىدۇرمەن» دېدى. مۇسا قورقۇنچتا تىترەپ، قاراشقىمۇ جۈرئەت قىلالمىدى. 33 پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يەنە: ـ ئايىغىڭنى سېلىۋەت؛ چۈنكى سەن تۇرۇۋاتقان يەر مۇقەددەسىتۇر. 34 مەن دەرھەقىقەت مىسىردا تۇرۇۋاتقان خەلقىمنىڭ خارلىنىۋاتقانلىقىنى كۆردۇم، ئۇلارنىڭ نالە-پەريادلىرىنى ئاكلىدىم. شۇڭا مەن ئۇلارنى ئېلىپ چىقىلى چۈشتۈم. ئەمدى بارغىن، مەن سېنى مىسىرغا ئەۋەتەي!» دېدى. 35 مانا ھېلىقى كىشىلەر: «كىم سېنى بىزگە باش ھەم سوراقچى بولسۇن دەپتۇ!؟» دەپ رەت قىلغان دەل مۇشۇ مۇسانى، خۇدا ئۇنىڭغا چاتقاللىقتا كۆرۈنگەن پەرىشتىنىڭ قولى بىلەن ئىسرائىللارغا ھەم باش ھەم قۇتقۇزغۇچى بولۇشقا ئەۋەتتى. 36 ئەنە شۇ مۇسا خەلققە يېتەكچىلىك قىلىپ، ئۇلارنى [مىسىردىن] چىقاردى ھەمدە مىسىر زېمىنىدا، قىزىل دېڭىزنىڭ بويىدا ۋە قىرىق يىلنى ئۆتكۈزگەن چۆلدە كارامەتلەرنى ۋە مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى كۆرسەتتى. 37 ئەنە شۇ مۇسا ئۆزى ئىسرائىللارغا: «خۇدا قېرىنداشلىرىڭلار ئارىسىدىن ماڭا ئوخشاش بىر پەيغەمبەرنى تىكلەيدۇ» دېگەندى. 38 چۆل-باياۋاندىكى جامائەتكە ھەمراھ بولغان، سىناي تېغىدا ئۆزىگە سۆز قىلغان پەرىشتە بىلەن بىللە بولغان، ئاتا-بوۋىلىرىمىز بىلەن بىللە بولغان ھەمراھ دەل ئەنە شۇ ئىدى؛ ھاياتلىق بەخش يەتكۈزىدىغان ۋەھىيلەرنى بىزگە يەتكۈزۈش ئۈچۈن قوبۇل قىلغۇچى بولغان دەل ئەنە شۇ ئىدى؛ 39 شۇنداق بولسىمۇ، ئاتا-بوۋىلىرىمىز ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىشنى خالىماي، ئۆزى چەتكە قېقىپ، كۆڭلىدە مىسىرغا قايتىشنى ئارزۇ قىلدى؛ 40 شۇڭا ئۇلار ھارۇنغا: ـ «بىزگە يول باشلايدىغان ئىلاھلارنى ياساپ بەرگىن! چۈنكى بىزنى مىسىر زېمىنىدىن ئېلىپ چىققان ھېلىقى مۇسانىڭ نېمە بولۇپ كەتكەنلىكىنى بىلەلمىدۇق» دېدى. 41 شۇنىڭ بىلەن شۇ كۈنلەردە ئۇلار موزاي شەكلىدە بىر بۇت ياساپ، بۇ مەبۇدقا ئاتاپ قۇربانلىق سۇندى. شۇنداق قىلىپ ئۇلار ئۆز قوللىرى بىلەن ياسىغان بىر نەرسىنى خۇشال-خۇرامىلىق بىلەن تەبرىكلەشكە كىرىشتى. 42 لېكىن خۇدا ئۇلاردىن يۈزىنى ئۆرۈپ، ئۇلارنى ئاسماندىكى يۇلتۇز قوشۇنلىرىغا چوقۇنۇشقا قويۇپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن پەيغەمبەرلەرنىڭ مۇقەددەس يازمىسىدا پۈتۈلگەندەك، [خۇدا ئۇلارنى مۇنداق ئەيىبلىدى]: ـ «سىلەر چۆل-بياۋاندا بولغان قىرىق يىل جەريانىدا قىلغان قۇربانلىق-ھەدىيەلەرنى ھەققەتەن ماڭا ئېلىپ كەلگەنمۇسىلەر، ئى ئىسرائىل جەمەتى؟ 43 بەرھەق، سىلەر چوقۇنۇش ئۈچۈن ياسىغان مەبۇدلار، يەنى «مولوق»نىڭ چېدىرى ھەم بۇتۇڭ بولغان «رەمفان»نىڭ يۇلتۇز بەلگىسىنى كۆتۈرۈپ ماڭدىڭلار؛ ئەمدى مەن سىلەرنى ئەسىر قىلىپ بابىلدىن يىراققا سۈرگۈن قىلدۇرىمەن». 44 ئاتا-بوۋىلىرىمىز چۆلدىن كەزگەن ۋاقىتدا، «ھۆكۈم-گۇۋاھلىق» چېدىرى ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا تىكلەنگەندى؛ ئۇ دەل مۇساغا سۆز-كالام يەتكۈزگۈچىنىڭ بۇيرۇغىنىدەك، كۆرسىتىلگەن ئۈرنەك بويىچە ياسالغانىدى. 45 شۇ ئىبادەت چېدىرىنى ئاتا-بوۋىلىرىمىز ئىلگىرىدىكىلەردىمۇ ئىگىدارچىلىقىغا تاپۇشۇپ، يەشۇئانىڭ يېتەكچىلىكىدە، خۇدا ئۇلارنىڭ ئالدىدىلا قوغلىغان ئەللەرنىڭ زېمىنلىرىنى بېسىۋالغىنىدا، ئۇنى بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەن؛ ئۇ شۇنداقلا [پادىشاھ] داۋۇتنىڭ زامانىغىچە تۇرغان. 46 داۋۇت خۇدانىڭ شاپائىتىگە ئېرىشىپ، ياقۇپنىڭ خۇداسى ئۈچۈن بىر مۇقىم ماكان سېلىشقا ئىجازەت سورىغان. 47 بىراق كېيىن، [خۇدا] ئۈچۈن ئىبادەتخانا سالغان [داۋۇت ئەمەس]، ئەمەلىيەتتە سۇلايمان بولدى. 48 ھالبۇكى، ئەڭ ئالىي بولغۇچى ئىنسانىنىڭ قوللىرى بىلەن ياسىغان ماكانلاردا تۇرمايدۇ؛ خۇددى پەيغەمبەر مۇنداق دېگىنىدەك: ـ 49 «ئاسمانلار مېنىڭ تەختىم، زېمىن بولسا ئاياغلىرىمغا تەختىپەردۇر، ئەمدى ماڭا قانداق تۈي-ئىمارەت ياسىماقچىسىلەر؟ ماڭا قانداق يەر ئارامگاھ بولالايدۇ؟ 50 بۇلارنىڭ ھەممىسىنى مېنىڭ قولۇم ياراتقان ئەمەسمىدى؟» 51 ـ ئەي، بوينى قاتتىق، يۈرىكى ۋە قۇلىقى خەتىنسىز بولغانلار! سىلەر مۇقەددەس روھ بىلەن دائىم قارشىلىشىسىلەر؛ سىلەر ئاتا-بوۋىلىرىڭلار نېمە قىلغان بولسا، شۇنى ئوخشاش قىلىۋاتىسىلەر! 52 پەيغەمبەرلەردىن زادى قايىسىسىغا ئاتا-بوۋىلىرىڭلار زىيانكەشلىك قىلىپ باقمىغان؟ شۇنداق قىلىپ ئۇلار «ھەققانىي بولغۇچى»نىڭ كېلىدىغانلىقىنى ئالدىن جاكارلىغۇچىلارنى ئۆلتۈرۈشكەن. ئەمدى ئۇ ئۆزى ھازىر كەلگەندە، سىلەر ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى ۋە قاتىل بولۇپ

چقتىكىلار، 53 ئى سىلەر تەۋرات قانۇنىنى پەرىشتىلەرنىڭ
ئەمرى-تاپىلىغانلىرى بىلەن تاپشۇرۇۋۇپلىپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا
ئەمەل قىلمىغۇچىلار!» 54 [ئىستىپاننىڭ] بۇ سۆزلىرىنى ئاڭلىغان
[ئالىي كېڭەشمىدىكىلەر] يۈرىكىگە [خەنجەر] سانجىلغاندەك
بولۇپ، ئۇنىڭغا چىشلىرىنى غۇچۇرلاتتى. 55 لېكىن ئۇ بولسا
مۇقەددەس روھقا تولغان، كۆزلىرىنى كۆككە تىكىپ،
خۇدانىڭ جۇلاسىنى، شۇنداقلا ئۇنىڭ ئوڭ يېنىدا ئەيسانىڭ
تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، 56 ـ قاراڭلار! ئاسمانلار ئېچىلىپ،
ئىنسانئوغلىنىڭ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا تۇرغانلىقىنى كۆرۈۋاتىمەن!
ـ دېدى. 57 ئۇلار بۇنىڭغا قۇلاقلىرىنى قوللىرى بىلەن ئېتىۋېلىپ،
ئاۋازىنى قاتتىق كۆتۈرۈپ ۋارقىرىشىپ بىرلىكتە ئۇنىڭغا
يوپۇرۇلۇپ كېلىۋېدى، 58 ئۇنى شەھەرنىڭ سىرتىغا ئىتتىرىپ
چىقىرىپ، چالما-كېسەك قىلىشقا باشلىدى. [ئۇنى ئەرز قىلغان]
گۇۋاھچىلار [ئۇنى چالما-كېسەك قىلىشتىن ئاۋۋال] چاپانلىرىنى
سائۇل ئىسىملىك بىر ياشنىڭ پۇتى ئالدىدا قويۇپ قويۇشتى.
59 ئۇلار ئىستىپاننى چالما-كېسەك قىلغىنىدا ئۇ: ـ ئى رەب
ئەيسا، مېنىڭ روھىمنى قوبۇل قىلغايسەن! ـ دەپ ندا قىلدى.
60 ئاندىن ئۇ تىزلىنىپ تۇرۇپ قاتتىق ئاۋاز بىلەن: ـ ئى رەب،
بۇ گۇناھنىڭ ھېسابىنى ئۇلاردىن ئالمىغايسەن، ـ دېدى. ئۇ بۇ
سۆزنى قىلىپ بولۇپلا جان ئۈزۈپ ئۇخلاپ كەتتى.

8 ئىستىپاننىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىنى سائۇلمۇ قوللايتتى.
شۇ كۈندىن باشلاپ، يېرۇسالېمدىكى جامائەتكە قارشىلىغان
دەھشەتلىك زىيانكەشلىك قوزغالدى. روسۇللاردىن باشقا بارلىق
جامائەتتىكىلەر يەھۇدىيە ۋە سامارىيەنىڭ ھەرقايسى يۇرتلىرىغا
تارقىلىپ كېتىشتى. 2 بەزى ئىخلاسمەن كىشىلەر ئىستىپاننى دەپنە
قىلىپ، ئۇنىڭغا قاتتىق يىغا-زارلارنى كۆتۈرۈشتى. 3 لېكىن
سائۇل جامائەتكە ۋەيرانچىلىق سېلىپ، ئۆيمۇ-ئۆي ئاختۇرۇپ،
ئەر-ئايالغا قارىماي ئۇلارنى سۆرەپ چىقىپ زىندانغا تاشلىدى.
4 ئەمدى تارقىلىپ كەتكەنلەر تارقالغان يۇرتلاردا كېزىپ
سۆز-كالامنىڭ خۇش خەۋىرىنى جاكارلىدى. 5 ئۇلارنىڭ
ئىچىدىن فىلىپ بولسا سامارىيەنىڭ مەلۇم بىر شەھىرىگە بېرىپ،
يەرلىك كىشىلەرگە مەسىھنى جاكارلىدى. 6 توپ-توپ
كىشىلەر ئۇنى ئاڭلاپ ھەمدە ئۇ كۆرسەتكەن مۆجىزىلىك
ئالامەتلەرنى كۆرۈپ، بىر جان بىر دىلى بىلەن ئۇنىڭ سۆزلىرىگە
قۇلاق سالدى. 7 چۈنكى ناپاك روھلار بولسا، چاپلىشىۋالغان
كىشىلەردىن قاتتىق ۋارقىرىغىنىچە چىقىپ كەتتى. نۇرغۇن
پالەچ، توكۇرلارمۇ ساقايتىلدى؛ 8 زور شاد-خۇراملىق
شۇ شەھەرنى قاپلىدى. 9 ئۇ شەھەردە ئەسلى جادۇگەر-
سېھىرگەرلىك بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان سىمون ئىسىملىك بىر ئادەم
بار ئىدى؛ ئۇ شۇ يول بىلەن پۈتكۈل سامارىيەدىكىلەرنى ھاڭ-
تاڭ قالدۇرۇپ، ئۆزىنى قالتىس زات كۆرسەتمەكچى بولۇپ
كەلگەنىدى. 10 پېقىردىن تارتىپ ئامبالغىچە ئۇلارنىڭ ھەممىسى
ئۇنىڭغا ئىخلاس قىلىپ قارايتتى ۋە «خۇدانىڭ ئۇلۇغ كۈچ-
قۇدرىتى مانا شۇ!» دېيىشەتتى. 11 خالايىق ئۇنىڭغا شۇنداق
ئىخلاس قىلىشى ئۇنىڭ ئۆزۈندىن بېرى جادۇگەر-سېھىرگەرلىكى
بىلەن ئۇلارنى ھاڭ-تاڭ قالدۇرۇپ كەلگەنلىكى تۈپەيلىدىن
ئىدى. 12 لېكىن ئەمدى فىلىپ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ۋە ئەيسا
مەسىھنىڭ نامى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى جاكارلىغىندا
ئۇلار ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى ۋە ئەرلەر بولسۇن، ئاياللار
بولسۇن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. 13 سىمون ئۆزىمۇ
ئىشەندى. ئۇ چۆمۈلدۈرۈلگەن بولۇپ، ھەمىشە فىلىپنىڭ
يېنىدا يۈردى ھەمدە [فىلىپ] كۆرسىتىۋاتقان مۆجىزىلىك
ئالامەتلەر ۋە قۇدرەتلىك ئىشلارغا قاراپ، ئىنتايىن ھەيران
بولدى. 14 يېرۇسالېمدىكى روسۇللار سامارىيەلىكلەرنىڭ خۇدانىڭ
سۆزىنى قوبۇل قىلغانلىقىنى ئاڭلاپ، پېترۇس بىلەن يۇھاننانى
ئۇلارغا ئەۋەتتى؛ 15 ئىككىيلەن ئۇ يەرگە چۈشۈشى بىلەنلا،
ئۇلارنى مۇقەددەس روھنىڭ ئاتا قىلىنغۇچىسى بولسۇن دەپ
دۇئا قىلدى. 16 چۈنكى مۇقەددەس روھ تېخى ئۇلارنىڭ
ھېچقايسىسىغا چۈشمىگەنىدى؛ ئۇلار پەقەت رەب ئەيسانىڭ
نامى بىلەن چۆمۈلدۈرۈلگەنىدى. 17 پېترۇس بىلەن يۇھاننا
ئۇلارنىڭ ئۈستىگە قولىنى تەگكۈزۈشى بىلەن، مۇقەددەس روھ
ئۇلارغا ئاتا قىلىندى. 18 لېكىن سىمون مۇقەددەس روھنىڭ
روسۇللارنىڭ قولىنى تەگكۈزۈپ قويۇشى بىلەن ئاتا قىلىنغانلىقىنى
كۆرۈپ، ئۇلارغا پۇل تەكلىپ: 19 ـ بۇ كۈچ-قۇدرەتنى
ماڭىمۇ بېرىڭلاركى، مەنمۇ ھەركىمنىڭ ئۈستىگە قوللىرىمنى
تەگكۈزسەم، ئۇنىڭغا مۇقەددەس روھ ئاتا قىلىنسۇن، ـ دېدى.

20 لېكىن پېترۇس ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى: ـ خۇدانىڭ
بۇ ئىلتىپاتىنى پۇلغا سېتىۋالغىلى بولىدۇ، دەپ ئويلىغىنىڭ ئۈچۈن،
پۇلۇڭ سەن بىلەن تەڭ ھالاكەتكە بارسۇن! 21 سېنىڭ بۇ ئىشتا
ھېچ ھەسسەڭ ياكى نېسىۋەڭ يوقتۇر! چۈنكى سېنىڭ نىيىتىڭ
خۇدا ئالدىدا دۈرۈس ئەمەس! 22 شۇڭا، بۇ رەزىللىكىڭدىن
توۋا قىلىپ، رەببىمىز، مۇمكىن بولسا كۆڭۈلدىكى بۇ نىيىتىم
كەچۈرۈم قىلىنغاي، دەپ تۇتۇن! 23 چۈنكى سېنىڭ ئاچچىق
ھەسەتكە تولۇپ، ھەققانىيسىزلىقىنىڭ ئاسارىتىدا ئىكەنلىكىڭ
ماڭا مەلۇم. 24 سىمون ئۇلارغا: ـ مەن ئۈچۈن رەببىمىز
تۇتۇنۇڭلارىكى، سىلەر ئېيتقان ئىشلاردىن ھېچبىرى بېشىمغا
كەلمىگەي! ـ دېدى. 25 پېترۇس بىلەن يۇھاننا يەنە شۇ يەردە
ئاگاھ-گۇۋاھلىق بېرىپ رەببىنىڭ سۆز- كالامىنى يەتكۈزگەندىن
كېيىن، ساماريەنىڭ نۇرغۇن يېزا- كەنتلىرىگە بېرىپ خۇش
خەۋەر يەتكۈزگەچ، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتتى. 26 شۇ ۋاقىتتا،
خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى فىلىپقا: ـ ئورنۇڭدىن تۇرۇپ جەنۇبقا
قاراپ يېرۇسالېمدىن گازا شەھىرىگە ماڭىدىغان يول بىلەن
ماڭ! ـ دېدى (شۇ يول چۆلدىكى يولدۇر). 27 شۇڭا فىلىپ
ئورنىدىن تۇرۇپ يولغا چىقتى. ۋە مانا، يولدا ئېفىئوپىيە ئايال
پادىشاھى كانداسنىڭ بىر ئەمەلدارى، پۈتكۈل خەزىنىگە مەسئۇل
ئېفىئوپىيەلىك ئاغۋات ۋەزىر تۇراتتى. ئۇ يېرۇسالېمغا خۇداغا
ئىبادەت قىلغىلى بارغانىدى؛ ھازىر قايتىش يولىدا ئۆزىنىڭ
جەڭ ھارۋىسىدا ئولتۇرۇپ، يەشايا پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىنى
ئوقۇۋاتاتتى. 29 روھ فىلىپقا: ـ بۇ ھارۋىنىڭ يېنىغا بېرىپ
ئۇنىڭغا يېقىنلاشقىن، ـ دېدى. 30 فىلىپ يۈگۈرۈپ بېرىپ،
[ۋەزىرنىڭ] يەشايا پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدىن ئوقۇۋاتقانلىرىنى
ئاڭلاپ، ئۇنىڭدىن: ـ ئوقۇۋاتقىنىڭىزنى چۈشىنىۋاتامسىز؟ ـ
دەپ سوردى. 31 ۋەزىر ئۇنىڭغا: ـ بىرى ماڭا چۈشەندۈرۈپ
بەرمىسە، مەن قانداقمۇ چۈشىنەلەيمەن؟! ـ دەپ، فىلىپنى
ھارۋىسىغا چىقىپ يېنىدا ئولتۇرۇشقا ئۈندىدى. 32 ئۇ ئوقۇۋاتقان
يازما قىسمى بولسا: «ئۇ گويا بوغۇزلاشقا يېتىلەپ مېڭىلغان
قويدەك بوغۇزلاشقا ئېلىپ مېڭىلدى، قىرقىغۇچى ئالدىدا ئۈن-
تىنسىز ياتقان قوزىدەك، ئۇ زادىلا ئېغىز ئاچمىدى. 33 ئۇ
خورلىنىدۇ، ئۇ ھەق سوراقتىن مەھرۇم بولدى، ئەمدى ئۇنىڭ
ئەۋلادىنى كىممۇ بايان قىلالىسۇن؟! چۈنكى ھاياتى يەر يۈزىدىن
ئېلىپ كېتىلدى». 34 ئاغۋات فىلىپتىن: ـ دەپ بەرسىكىز،
پەيغەمبەرنىڭ بۇ سۆزى كىمگە قارىتىپ ئېيتىلغان؟ ئۆزىگىمۇ
ياكى باشقا بىرسىگىمۇ؟ ـ دەپ سوردى. 35 فىلىپ ئاغزىنى
ئېچىپ شۇ يازمىنىڭ شۇ قىسمىدىن باشلاپ، ئۇنىڭغا ئەيسا
توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى جاكارلاپ بەردى. 36 ئۇلار
يولدا كېتىۋېتىپ، سۇ بار بىر يەرگە كەلگەندە، ئاغۋات: ـ مانا
بۇ يەردە سۇ بار ئىكەن. [مۇشۇ يەردىلا] چۆمۈلدۈرۈلۈشۈمگە
قانداق توسالغۇ بار؟ ـ دېدى. 37 فىلىپ: «پۈتۈن قەلبىڭ
بىلەن ئىشەنگەن بولساڭ، چۆمۈلدۈرۈلگىلى بولىدۇ» دېدى. ئۇ
جاۋابەن: «ئىشىنىمەنكى، ئەيسا مەسىھ خۇدانىڭ ئوغلىدۇر»
دېدى. 38 ئۇ ھارۋىنى توختىتىشنى بۇيرۇدى. فىلىپ ۋە ئاغۋات
ئىككىسى بىللە سۇغا چۈشۈپ، ئۇنى چۆمۈلدۈردى. 39 ئۇلار
سۇدىن چىققاندا، رەببىنىڭ روھى فىلىپنى كۆتۈرۈپ ئېلىپ
كەتتى. ئاغۋات ئۇنى قايتا كۆرمىدى، ئەمما ئۇ شادلىنىپ
يولىنى داۋاملاشتۇردى. 40 فىلىپ بولسا ئاشدود شەھىرىدە
پەيدا بولدى؛ ئۇ شۇ يۇرتنى كېزىپ، شۇ يەردىن قەيسەرىيە
شەھىرىگە كەلگۈچە بولغان ھەممە شەھەرلەردە خۇش خەۋەر
جاكارلىدى.

9 ئەمما [شۇ چاغلار] سائۇل ھەر نەپەسىدە
رەببىنىڭ مۇخلىسلىرىغا تېخىچە ئىزچىل قىرغىنچىلىق تەھدىتلىرى
سېلىۋاتقان پەيت ئىدى. ئۇ باش كاھىننىڭ ئالدىغا بېرىپ،
2 دەمەشق شەھىرىدىكى سىناگوگلارغا تەۋسىيە خېتى يېزىپ
بېرىشنى سوردى. شۇنداق بولغاندا، ئۇ دەمەشقتە [مەسىھ]
يولىدىكىلەردىن بىرەرسىنى، مەيلى ئەر بولسۇن، ئايال بولسۇن
تېپىۋالسىلا، باغلاپ تۇتقۇن قىلىپ، يېرۇسالېمغا ئېلىپ كېلىشكە
رۇخسەت بولاتتى. 3 سائۇل يولغا چىقىپ، دەمەشق شەھىرىگە
يېقىنلاشقاندا، تۇيۇقسىز ئاسماندىن كۆچلۈك بىر نۇر چۈشۈپ،
ئۇنىڭ ئەتراپىنى يورۇتۇۋەتتى. 4 ئۇ يەرگە يېقىلدى ۋە ئۆزىگە:
ـ سائۇل، سائۇل! ماڭا نېمىشقا زىيانكەشلىك قىلىسەن؟ ـ
دېگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلىدى. 5 ـ ئى رەب، سەن كىمسەن؟
ـ دەپ سوردى ئۇ. ئاۋاز: ـ مەن سەن زىيانكەشلىك

قىلىۋاتقان ئەيسادۇرمەن. 6 ئورنۇڭدىن تۇر، شەھەرگە كىر، بولغان بىر نەرسىلەر چۈشۈپ، كۆزلىرى ئېچىلىپ كۆرەلەيدىغان
نېمە قىلىشىڭ كېرەكلىكى ساڭا ئېيتىپ بېرىلىدۇ» ـ دېدى. بولدى. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى.
7 ئۇنىڭ بىلەن بىللە ماڭغان ئادەملەر ئاۋازنى ئاڭلىسىمۇ، 19 ئۇ غىزالانغاندىن كېيىن، قۇۋۋەتلىنىپ ماغدۇرغا كىردى.
ھېچكىمنى كۆرەلمىگەچكە، شۇ يەردە ئۇن چىقىرالماي تۇرۇپلا 20 [سائۇل] دەمەشقتىكى مۇخلىسلارنىڭ يېنىدا بىرنەچچە
قالدى. 8 سائۇل يەردىن تۇرۇپ، كۆزلىرىنى ئېچىپ قاردى، كۆن تۇردى ۋە ۋاقتىنى ئوتكۈزمەي سىناگوگلارغا كىرىپ،
لېكىن ھېچ نەرسىنى كۆرەلمىدى. ھەمراھلىرى ئۇنى قولىدىن «ئۇ كىشى خۇدانىڭ ئوغلىدۇر» دەپ ئەيسانى جاكارلاشقا
يېتىلەپ دەمەشققە ئېلىپ كىردى. 9 ئۇ ئۈچ كۈنگىچە باشلىدى. 21 ئۇنى ئاڭلىغانلار سۆزلىرىدىن ئىنتايىن ھەيران
كۆزى كۆرمەس بولۇپ نە يېمىدى نە ئىچمىدى. 10 دەمەشقتە بولۇشۇپ: ـ بۇ ئادەم يېرۇسالېمدا بۇ نامغا نىدا قىلغۇچىلارنى قاتتىق
ئانانىياس ئىسىملىك مەلۇم بىر مۇخلىس بار ئىدى. رەب ئۇنىڭغا ۋەيران قىلغان ھېلىقى ئادەم ئەمەسمۇ؟ بۇ يەرگىمۇ مۇشۇنداقلارنى
بىر غايىبانە كۆرۈنۈشتە كۆرۈنۈپ ئۇنى: ـ ئانانىياس! ـ دەپ باغلاپ باش كاھىنلارغا تۇتۇپ بېرىش مەقسىتىدە كەلگەنمىدۇ؟
چاقىردى. ـ مانا مەن، ئى رەب، ـ دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. ـ دېيىشتى. 22 لېكىن سائۇلنىڭ قايىل قىلىش كۈچى بارغانسېرى
11 رەب ئۇنىڭغا: ـ سەن دەرھال «تۈز» دەپ ئاتالغان كوچىغا ئېشىپ، ئەيسانىڭ مەسىھ ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ دەمەشقتىكى
بېرىپ، يەھۇدانىڭ ئۆيىدىن تارسۇسلۇق سائۇل ئىسىملىك بىرنى يەھۇدىيلارنى پاراكەندىچىلىككە چۈمدۈردى. 23 كۆپ
سوراپ تاپ؛ چۈنكى مانا، ئۇ دۇئا-تىلاۋەت قىلىۋاتىدۇ. 12 ئۇ كۈنلەردىن كېيىن، يەھۇدىيلار سائۇلنى يوقاتماققا قەست قىلماقچى
دۇئا قىلىۋاتقىنىدا، غايىبانە كۆرۈنۈشتە ئانانىياس ئىسىملىك بىر بولدى. 24 لېكىن سائۇل ئۇلارنىڭ سۈيىقەستىدىن خەۋەر
كىشىنىڭ كېلىپ، كۆزىنى كۆرىدىغان قىلىش ئۈچۈن ئۈستىگە تاپتى؛ ئۇنى تۈتۈپ ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇلار كېچە-كۈندۈز
قولىنى تەككۈزگەنلىكىنى كۆردى، ـ دېدى. 13 ئانانىياس: ـ شەھەرنىڭ قوۋۇقلىرىدا پايلاپ يۈردى. 25 لېكىن مۇخلىسلار
ئى رەب، مەن بۇ ئادەمنىڭ خەۋرىنى نۇرغۇن كىشىلەردىن بىر كۈنى كېچىدە ئۇنى چوڭ سېۋەتكە ئولتۇرغۇزۇپ، سېپىل
ئاڭلىدىم، ئۇ يېرۇسالېمدىكى مۇقەددەس بەندىلىرىڭگە شۇنچە [كامارىدىن] چۈشۈردى. 26 سائۇل يېرۇسالېمغا يېتىپ بېرىپ،
كۆپ زىيان-زەخمەت يەتكۈزگەن! 14 ھازىر ئۇ مۇشۇ يەردە ئۇ يەردىكى مۇخلىسلارغا قوشۇلماقچى بولدى، لېكىن ئۇلارنىڭ
نامىڭنا نىدا قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى تۇتۇپ باغلاش ئۈچۈن ھەممىسى ئۇنىڭ مۇخلىس ئىكەنلىكىگە ئىشەنمەي، ئۇنىڭدىن
باش كاھىنلاردىن ھوقۇق ئاپتۇ ـ دېدى. 15 لېكىن رەب قورقتى. 27 بىراق بارناباس ئۇنى ئېلىپ بېرىپ، روسۇللار بىلەن
ئۇنىڭغا: ـ بارىۋەر! چۈنكى ئۇ نامىمنى ئەللەرنىڭ ۋە ئۇلارنىڭ كۆرۈشتۈردى. ئۇ ئۇلارغا سائۇلنىڭ دەمەشقنىڭ يولىدا رەبنى
پادىشاھلىرىنىڭ ھەم ئىسرائىللارنىڭ ئالدىدا ئايان قىلىش ئۈچۈن قانداق كۆرگەنلىكىنى، رەبنىڭمۇ ئۇنىڭغا گەپ قىلغانلىقىنى
ئۆزۈمگە ئالاھىدە تاللىغان بىر ئەسۋابتۇر. 16 چۈنكى مەن چۈشەندۈردى ۋە ئۇنىڭ دەمەشقتە ئەيسانىڭ نامىدا قانداق
ئۇنىڭغا نامىم ئۈچۈن قانچىلىك ئازاب-ئوقۇبەتلەرنى تارتىشىنىڭ جۈرئەتلىك بىلەن سۆز-كالام يەتكۈزگەنلىكىنى ئۇقتۇردى.
مۇقەررەر ئىكەنلىكىنى ئايان قىلىمەن، ـ دېدى. 17 بۇنىڭ بىلەن 28 بۇنىڭ بىلەن، سائۇل يېرۇسالېمدا روسۇللار بىلەن بىللە ئوچۇق-
ئانانىياس بېرىپ، شۇ ئۆيگە كىردى؛ ئۇ قوللىرىنى سائۇلنىڭ ئاشكارە يۈرۈپ، يۈرەكلىك ھالدا رەبنىڭ نامىدا سۆز-كالام
ئۈستىگە تەككۈزۈپ ئۇنىڭغا: ـ قېرىنداش سائۇل، رەب، يەنى يەتكۈزەتتى. 29 ئۇ يەنە گرېكچە سۆزلىشىدىغان يەھۇدىيلار
بۇ يەرگە كېلىۋاتقان يولۇڭدا ساڭا كۆرۈنگەن ئەيسا، كۆزلىرىڭنى بىلەنمۇ سۆزلىشىپ مۇنازىرىلىشەتتى؛ نەتىجىسى، ئۇلار ئۇنىڭغا
كۆرەلەيدىغان بولسۇن دەپ ۋە سېنىڭ مۇقەددەس روھقا قەست قىلماقچى بولدى. 30 قېرىنداشلار بۇ ئىشتىن خەۋەر
تولدۇرۇلۇشۇڭ ئۈچۈن مېنى شەخسەن ئۆزى ئەۋەتتى، ـ تېپىپ، ئۇنى قەيسەريە شەھىرىگە ئېلىپ بېرىپ، ئاندىن ئۇ
دېۋىدى، 18 سائۇلنىڭ كۆزلىرىدىن خۇددى بېلىق قاسىرىقىدەك يەردىن تارسۇس دېگەن شەھەرگە يولغا سالدى. 31 ئۇ چاغدا،

پۇتكۈل يەھۇدىيە، گالىلىيە ۋە ساماريەدىكى جامائەتلەر [بىر مەزگىل] تىنچلىققا ئېرىشىپ، [ئېتىقادتا] قۇرۇلدى؛ رەببنىڭ قورقۇنچىدا مېڭىپ، مۇقەددەس روھنىڭ رىغبەت-تەسەللىسى بىلەن ئۇلارنىڭ سانلىرىمۇ بارغانسېرى كۆپەيمەكتە ئىدى. 32 شۇ ۋاقىتلاردا شۇنداق بولدىكى، پېترۇس ھەرقايسى جايلارنى ئارىلاپ يۈرگەندە، لىددا شەھىرىدىكى مۇقەددەس بەندىلەرنىمۇ يوقلاشقا چۈشتى. 33 ئۇ يەردە ئۇ ئەنىياس ئىسىملىك بىر ئادەمنى ئۇچراتتى. بۇ ئادەم پالەچ بولۇپ، ئورۇن تۈتۈپ ياتقىلى سەككىز يىل بولغانىكەن. 34 پېترۇس ئۇنىڭغا: ـ ئەنىياس، ئەيسا، يەنى مەسىھ بولغۇچى سېنى ساقايتىدۇ. ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، پالىسكىنى يىغىشتۇر! ـ دېدى. ئۇ دەرھال ئورندىن تۇردى. 35 [ئەنىياسنى] كۆرگەن لىددا شەھىرىدىكى ۋە شارون رايونىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى توۋا قىلىپ رەببگە باغلاندى. 36 يوپپا شەھىرىدە بولسا تابىتا ئىسىملىك بىر ئايال مۇخلىس بار ئىدى (ئۇنىڭ ئىسمى گرېكچىدە «دوركاس» ئىدى). ئۇ ھەردائىم ياخشى ئەمەللەر ۋە خەير-ساخاۋەتلىك ئىشلارغا بېرىلەتتى. 37 شۇ كۈنلەردە شۇنداق بولدىكى، ئۇ كېسەل بولۇپ، ئۆلۈپ كەتتى. كىشىلەر جەسىتنى يۇيۇپ، ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى بىر ئۆيگە ياتقۇزۇپ قويدى. 38 يوپپا شەھىرى لىددا شەھىرىگە يېقىن بولغاچقا، يوپپادىكى مۇخلىسلار پېترۇسنىڭ لىددادا ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ ئالدىغا ئىككى ئادەم ئەۋەتتى. ئۇلار: «ھايال بولماي يېنىمىزغا كەلسەڭ!» ـ دەپ يىلىندى. 39 پېترۇس ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇلار بىلەن بىللە يوپپاغا باردى. يوپپاغا يېتىپ كېلىشى بىلەن ئۇلار ئۇنى ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى ئۆيگە باشلاپ چىقتى. بارلىق تۇل ئاياللار پېترۇسنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىپ، يىغا-زار قىلىشىپ ئۇنىڭغا دوركاسنىڭ ئۇلار بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتىدا تۈزلىرىگە تىكىپ بەرگەن كۆڭلەك-كىيىملىرىنى كۆرسىتىشتى. 40 لېكىن پېترۇس ھەممەيلەننى چىقىرىۋېتىپ، تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ دۇئا قىلدى. ئاندىن ئۇ جەسىتكە قاراپ: ـ تابىتا، ئورنۇڭدىن تۇر! ـ دېدى. تابىتا كۆزىنى ئېچىپ، پېترۇسنى كۆرۈپ، ئورندا ئولتۇردى. 41 پېترۇس ئۇنىڭغا قولىنى ئۇزىتىپ ئۇنى يۈلەپ تۇرغۇزدى ۋە مۇقەددەس بەندىلەر بىلەن تۇل ئاياللارنى چاقىرىپ، دوركاسنى ئۇلارغا تىرىك تاپشۇرۇپ بەردى. 42 بۇ خەۋەر پۈتكۈل يوپپاغا تارقىلىپ، نۇرغۇن كىشىلەر رەببگە ئېتىقاد قىلدى. 43 شۇنداق بولدىكى، پېترۇس يوپپادا سىمون ئىسىملىك بىر كۆنچىنىڭ ئۆيىدە ئۆزۈن كۈنلەر تۇردى.

10 قەيسەريە شەھىرىدە كورنىلىي ئىسىملىك بىر ئادەم بولۇپ، ئۇ [رىم] قوشۇنىدىكى «ئىتالىيەلىكلەر» قىسمىنىڭ يۈزبېشى ئىدى. 2 ئۇ ئىخلاسمەن ئادەم بولۇپ، ئۆزى ۋە پۈتكۈل ئۆيىدىكىلىرى خۇدادىن قورقاتتى. ئۇ مەردلىك بىلەن نامراتلارغا خەير-ساخاۋەت قىلىپ، دائىم خۇداغا دۇئا-تىلاۋەت قىلاتتى. 3 بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچىلەردە، ئۇ غايىبانە بىر كۆرۈنۈشتە خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسىنىڭ ئۆزىنىڭ يېنىغا كەلگەنلىكىنى ئوچۇق كۆردى. پەرىشتە ئۇنى: ـ كورنىلىي! ـ دەپ چاقىردى. 4 كورنىلىي ئۇنىڭغا كۆزلىرىنى تىكىپ قاتتىق چۆچۈپ: ـ تەقسىر، نېمە ئىش؟ ـ دەپ سوردى. پەرىشتە ئۇنىڭغا: ـ سېنىڭ دۇئالىرىڭ ۋە خەير-ساخاۋەتلىك ئىشلىرىڭ خۇدا ئالدىغا ئەسلەتمە قۇربانلىقتەك بېرىپ يەتتى. 5 ئەمدى سەن يوپپاغا ئادەم ئەۋەتىپ، پېترۇس دەپمۇ ئاتىلىدىغان سىمون ئىسىملىك ئادەمنى چاقىرتىپ كەل. 6 ئۇ سىمون ئىسىملىك بىر كۆنچىنىڭ ئۆيىدە مېھمان بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. سىموننىڭ ئۆيى دېڭىز بويىدا، ـ دېدى. 7 ئۇنىڭغا سۆزلىگەن پەرىشتە كەتكەندىن كېيىن، كورنىلىي ئۆيىدىكى خىزمەتچىلەردىن ئىككىنى ۋە دائىم يېنىدا تۇرۇپ خىزمەت قىلغۇچىلار ئىچىدىكى ئىخلاسمەن بىر لەشكەرنى چاقىردى. 8 بارلىق ئىشلارنى چۈشەندۈرگەندىن كېيىن، ئۇلارنى يوپپاغا ئەۋەتتى. 9 ئەتىسى ئۇلار سەپەر قىلىپ شەھەرگە يېقىنلاشقاندا، چۈش ۋاقتى بولۇپ، پېترۇس دۇئا قىلىش ئۈچۈن ئۆگزىگە چىقتى. 10 ئۇنىڭ قورسىقى ئېچىپ كېتىپ، بىر نەرسە يەي دېدى. بىراق ئۇلار غىزا تەييارلىۋاتقاندا، غايىبانە بىر ئالامەت پېترۇسنى ئورۇۋالدى. 11 ئۇ ئاسمان ئېچىلىپ، تۆت بۇرجىكىدىن باغلانغان ھالدا يەر يۈزىگە چۈشۈرۈلۈۋاتقان كەڭ داستىخاندەك بىر نەرسىنى كۆردى. 12 داستىخاندا ھەرخىل تۆت پۇتلۇق ھايۋانلار، يەر بېغىرلىغۇچىلار، ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلارمۇ بار ئىدى. 13 ئۇنىڭغا بىر ئاۋاز ئاڭلاندى: ـ «ئورنۇڭدىن تۇر، پېترۇس، ئۇلاردىن سويۇپ يە!» 14 ـ

ياق، رەب، ھەرگىز بولمايدۇ! مەن ھېچقاچان ھېچقانداق ـ سىلەرگە مەلۇمكى، بىز يەھۇدىيلارنىڭ يات ئەللىكلەردىن
ناپاك ياكى ھارام نەرسىنى يېگەن ئەمەسمەن! ـ دېدى پېترۇس. بىرسى بىلەن باردى-كەلدى قىلشى ياكى ئۆيلىرىگە كىرىشى
15 ئاۋاز ئىككىنچى قېتىم كېلىپ ئۇنىڭغا: ـ خۇدا ھالال 18 تەۋرات قانۇن-ئەقىدىلىرىمىزگە خىلاپ. لېكىن خۇدا ماڭا
دەپ پاكلىغانىنى سەن ھارام دېمە! ـ دېيىلدى. 16 بۇ ئىش ھېچقانداق ئادەمنى ناپاك ياكى ھارام دېمەسلىكىم كېرەكلىكىنى
ئۈچ قېتىم يۈز بېرىپ، ئاندىن داستىخاندەك بولغان شۇ نەرسە ئايان قىلدى. 29 شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەر ئادەم ئەۋەتىپ مېنى
دەرھال ئاسمانغا ئېلىپ چىقىپ كېتىلدى. 17 پېترۇس كۆرگەن چاقىرغاندا، ھېچ رەت قىلماي ئالدىڭلارغا كەلدىم. ئەمدى
غايىبانە ئالامەتنىڭ مەنىسى توغرىسىدا قايمۇقۇپ تۇرغاندا، مانا سورايى، مېنى نېمە دەپ چاقىردىڭلار؟ ـ دېدى. 30 كورنىلي
كورنىلي ئەۋەتكەن كىشىلەر سىموننىڭ ئۆيىنى تېپىپ، دەرۋازا مۇنداق دېدى: ـ تۆت كۈننىڭ ئالدىدا بۇگۈنكى مۇشۇ ۋاقىتقىچە
ئالدىدا تۇراتتى. 18 ئۇلار بىرسىنى چاقىرىپ، ئۇنىڭدىن پېترۇس روزا تۇتقاندىم؛ سائەت ئۈچلەردە مەن ئۆيدە دۇئا قىلىۋاتاتتىم.
دەپمۇ ئاتىلىدىغان سىمون دېگەن بىرسى بۇ يەردە تۇرامدۇ؟ ـ تۇيۇقسىز كىيىملىرىدىن نۇر چاقناپ تۇرىدىغان بىر ئادەم ئالدىمدا
دەپ سوردى. 19 پېترۇس تېخىچە شۇ غايىبانە ئالامەتنىڭ پەيدا بولۇپ تۇرە تۇردى: 31 «كورنىلي! دۇئايىڭ ئىجابەت
مەنىسى ئۈستىدە ئويلىنىۋاتقاندا، روھ ئۇنىڭغا: ـ مانا، سېنى ئۈچ قىلىندى ۋە خەير-ساخاۋەتلىك ئىشلىرىڭ خۇدا ئالدىغا ئەسلەتمە
ئادەم ئىزدەپ كەلدى. 20 ئورنۇڭدىن تۇر، پەسكە چۈش، قۇربانلىقتەك يەتتى. 32 شۇڭا يوپپاغا ئادەم ئەۋەتىپ، پېترۇس
ھېچ ئىككىلەنمەي ئۇلار بىلەن بىللە بارغىن. چۈنكى ئۇلارنى دەپمۇ ئاتىلىدىغان سىمون ئىسىملىك ئادەمنى چاقىرتىپ كەل.
ئەۋەتكۈچى مەن! ـ دېدى. 21 پېترۇس پەسكە چۈشۈپ، ئۇ دېڭىز بويىدا ئولتۇراقلۇق سىمون ئىسىملىك بىر كۆنچىنىڭ
ھېلىقى ئادەملەرگە: ـ سىلەر ئىزدىگەن كىشى مانا مەن بولىمەن. ئۆيىدە مېھمان بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ» دېدى. 33 شۇنىڭ ئۈچۈن،
بۇ يەرگە كېلىش سەۋەبىڭلار نېمىكىن؟ ـ دېدى. 22 ئۇلار دەرھال ئۆزلىرىنى چاقىرىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتكەنىدىم.
جاۋابەن: ـ ھەققانىي بىر ئادەم، خۇدادىن قورقىدىغان، شۇنداقلا ئۆزلىرى كۈلبەمگە كېلىپ ياخشى قىلدىلا! ئەمدى بىز ھەممەيلەن
پۈتكۈل يەھۇدىي خەلقى تەرىپىگەن كورنىلي ئىسىملىك رىملىق خۇدا ئۆزلىرىگە ئەمر قىلغان بارلىق سۆزلەرنى ئاڭلاش ئۈچۈن
يۈزبېشى مۇقەددەس بىر پەرىشتە تەرىپىدىن سىزنى ئۆيىگە خۇدانىڭ ئالدىدا ھازىر تۇرۇۋاتىمىز. 34 پېترۇس ئاغزىنى ئېچىپ
چاقىرتىپ، سىزدىن سۆز-كالام ئاڭلاشقا ئەمر قىلىنغان! ـ مۇنداق دېدى: ـ بەرھەق، مەن خۇدانى ھېچقانداق ئادەمگە
دېدى. 23 شۇڭا پېترۇس ئۇلارنى ئۆيگە تەكلىپ قىلىپ، يۈز-خاتىرە قىلمايدۇ، دەپ چۈشىنىپ يەتتىم؛ بەلكى ھەر
قوندۇرۇپ مېھمان قىلدى. ئەتىسى ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇ ئۇلار ئەلدىن بولغانلار ئېچىدە ئۇنىڭدىن قورقىدىغان ۋە ھەققانىيەت
بىلەن بىللە يولغا چىقتى. يوپپادىكى قېرىنداشلاردىن بەزىلىرى يۈرگۈزىدىغان كىشى بولسىلا، ئۇنىڭ ئالدىدا مەقبۇلدۇر.
ئۇلارغا ھەمراھ بولۇپ ماڭدى. 24 ئىككىنچى كۈنى، ئۇلار 36 خۇدا ئىسرائىل خەلقىگە يەتكۈزگەن سۆز-كالام، يەنى
قەيسەرىيەگە يېتىپ باردى. ئەمدى كورنىلي تۇغقانلىرى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق (ئۇ پۈتكۈل مەۋجۇدالارغا رەبدۇر)
ۋە يېقىن يار-بۇرادەرلىرىنى ئۆيگە چاقىرىپ، پېترۇسلارنى ئىناق-خاتىرجەملىك جاكارلانغان خۇش خەۋەر سىلەرگە
تەققەزارلىق بىلەن كۈتۈپ تۇراتتى. 25 پېترۇس ئۆيگە كىرگەندە، مەلۇمغۇ؛ 37 سىلەرنىڭمۇ يەھىيا [پەيغەمبەر] چۆمۈلدۈرۈش
كورنىلي ئالدىغا چىقىپ، ئايىغىغا ئۆزىنى ئېتىپ سەجدە قىلدى. چاقىرىقىنى يەتكۈزگەندىن تارتىپ، گالىلىيەدىن باشلاپ پۈتكۈل
26 لېكىن پېترۇس [دەرھال] ئۇنى يۆلەپ تۇرغۇزۇپ: ـ يەھۇدىيە زېمىنلىرىدا ناسارەتلىك ئەيسا توغرۇلۇق گۈۋاھلىقتىن
ئورنۇڭدىن تۇرغىن! مەنمۇ بىر ئىنسان، خالاس! ـ دېدى. 27 ئۇ ـ يەنى خۇدانىڭ قانداق قىلىپ ئۇنى مۇقەددەس روھ ۋە
كورنىلىيگە گەپ قىلغاچ ئۆيگە كىرىۋىدى، ئۆينىڭ ئېچىگە كۆچ-قۇدرەت بىلەن مەسىھلىگەنلىكى، شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھەممە
يىغىلغان توپ-توپ ئادەملەرنى كۆردى. 28 ئۇ ئۇلارغا: يەرنى كېزىپ، ياخشى ئەمەللەرنى قىلىپ، ئىبلىسنىڭ ئىلكىدە

بولغانلارنىڭ ھەممىسىنى ساقايتقانلىقىدىن خەۋىرىڭلار باردۇر. چۈنكى خۇدا ئۆزىنىڭ بىلەن بىللە ئىدى. 39 بىزمۇ ئۆزىنىڭ ھەم يەھۇدىيلارنىڭ زېمىنىدا ھەم يېرۇسالېمدا قىلغان پۈتۈن ئەمەللىرىنىڭ گۈۋاھچىلىرى. ئۇلار ئۇنى ياغاچقا ئېسىشى بىلەنمۇ ئۆلتۈردى. 40 بىراق ئۇچىنچى كۈنى، خۇدا ئۇنى قايتا تىرىلدۈرۈپ نامايان قىلدى. بىراق ھەممە كىشىلەرگە ئەمەس، پەقەت خۇدا ئۆزى ئالدى بىلەن تاللىغان گۈۋاھچىلار، يەنى ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلگەندىن كېيىن ئۆزىنىڭ بىلەن ھەمداستخان بولغان بىزلەرنىڭ ئارىمىزدا نامايان قىلدى. 42 ئۇ بىزگە خەلققە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشنى ۋە ئۆزىنىڭ خۇدا تەرىپىدىن تىرىكلەر ۋە ئۆلگەنلەرنىڭ سوراقچىسى قىلىنىپ تەيىنلەنگۈچى ئىكەنلىكىنى جاكارلاشنى ئەمر قىلدى. 43 بارلىق پەيغەمبەرلەر ئۆزىنىڭ گۈۋاھلىق بېرىدۇكى، ھەركىم ئۆزىنىڭ ئېتىقاد قىلغان بولسا ئۆزىنىڭ نامى ئارقىلىق گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. 44 پېترۇس تېخى بۇ سۆزلەرنى قىلىۋاتقاندا، مۇقەددەس روھ سۆز-كالامنى ئاڭلاۋاتقان ھەممە كىشىگە چۈشتى. 45 پېترۇس بىلەن بىللە كەلگەن خەتنىلىك بولغان ئىشەنگۈچىلەرنىڭ ھەربىرى مۇقەددەس روھنىڭ يات ئەللەردىكىلەرگىمۇ ئاتا قىلىنىپ تۆكۈلگەنلىكىنى كۆرۈپ بەك ھەيران بولۇشتى. 46 چۈنكى ئۇلارنىڭ [كارامەت نامەلۇم] تىللاردا سۆزلىشىپ خۇدانى ئۇلۇغلىغانلىقىنى ئاڭلىدى. شۇڭا پېترۇس: 47 ـ مۇشۇ كىشىلەر بىزگە ئوخشاش مۇقەددەس روھنى قوبۇل قىلغۇچى بولغان بولسا، كىم ئۇلارنىڭ سۇغا چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىشنى توسالىسۇن؟! ـ دېدى. 48 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇلارنىڭ رەببىنىڭ نامىدا چۆمۈلدۈرۈلۈشنى بۇيرۇدى. ئاندىن ئۇلار پېترۇسنىڭ ئۇلار بىلەن بىرنەچچە كۈن تۇرۇشنى ئۆتۈندى.

11 روسۇللار ۋە پۈتكۈل يەھۇدىيەدىكى باشقا قېرىنداشلار [يات] ئەللىكلەرنىڭمۇ خۇدانىڭ سۆز-كالامنى قوبۇل قىلغانلىقىنى ئاڭلىدى. 2 شۇڭا، پېترۇس يېرۇسالېمغا قايتقاندا، خەتنىلىك بولغان [ئىشەنگۈچىلەر] ئۇنى ئەيىبكە بۇيرۇپ: 3 ـ سەن خەتنە قىلىنمىغان ئادەملەرنىڭ ئۆيىدە مېھمان بولۇپ، ئۇلار بىلەن ھەمداستخان بولدۇڭ؟! ـ دېدى.

4 بىراق پېترۇس پۈتۈن ئىشنى باشتىن-ئاخىرىغىچە ئۇلارغا بىر-بىرلەپ چۈشەندۈرۈپ 5 مۇنداق دېدى: ـ يوپپا شەھىرىدە دۇئا قىلىۋاتقىنىمدا، غايىبانە كۆرۈنۈش مېنى ئورىۋېلىپ، بىر ئالامەتنى كۆردۇم. كەڭ داستخانەدەك بىر نەرسە تۆت بۇرجىكىدىن باغلانغان ھالدا ئاسماندىن چۈشۈپ، مېنىڭ يېنىمدا توختىدى. 6 ئۇنىڭغا كۆز تىكىپ قارىسام، ئىچىدە ھەرخىل تۆت پۇتلۇق ھايۋانلار، ياۋايى ھايۋانلار، يەر بېغىرلىغۇچىلار، ئاسماندىكى ئۇچار-قاناتلارمۇ بار ئىكەن. 7 ئاندىن: «ئورنۇڭدىن تۇر پېترۇس، ئۇلاردىن سويۇپ يە!» دېگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. 8 مەن: «ياق رەب، ھەرگىز بولمايدۇ! مەن ھېچقاچان ھەرقانداق ناپاك ياكى ھارام نەرسىنى ئاغزىمغا ئالغان ئەمەسمەن!» دېدىم. 9 بىراق ماڭا يەنە: «خۇدا ھالال دەپ پاكلىغان نەرسىنى سەن ھارام دېمە!» دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى. 10 بۇ ئىش ئۈچ قېتىم شۇنداق تەكرارلىنىپ، ئاخىر بۇلارنىڭ ھەممىسى ئاسمانغا قايتىدىن تارتىپ كېتىلدى. 11 مانا دەل شۇ چاغدا، قەيسەرىيەدىن مېنى چاقىرىشقا ئەۋەتىلگەن ئۈچ كىشى مەن تۇرغان ئۆيىنىڭ ئالدىغا كەلدى. 12 مۇقەددەس روھ مېنى ھېچ ئىككىلەنمەي ئۇلار بىلەن بىللە بېرىشقا بۇيرۇدى. مۇشۇ ئالتە قېرىنداشىمۇ مەن بىلەن بىللە باردى. [قەيسەرىيەگە يېتىپ كېلىپ]، ھېلىقى ئادەمنىڭ ئۆيىگە كىردۇق. 13 بۇ كىشى بىزگە ئۆزىنىڭ ئۆيىدە پەيدا بولۇپ ئۆزغان بىر پەرىشتىنى قانداق كۆرگەنلىكىنى ئېيتتى. پەرىشتە ئۇنىڭغا: «سەن يوپپاغا ئادەم ئەۋەتىپ، پېترۇس دەپمۇ ئاتىلىدىغان سىمون ئىسىملىك بىر ئادەمنى چاقىرتىپ كەل، 14 ئۇ ساڭا سېنى ۋە پۈتكۈل ئائىلەڭگە نىجاتلىق يەتكۈزىدىغان بىر خەۋەرنى ئېيتىپ بېرىدۇ» دېگەنىكەن. 15 مەن گەپنى باشلىغىنىمدا، مۇقەددەس روھ خۇددى باشتا بىزنىڭ ئۈستىمىزگە چۈشكىنىدەك، ئۇلارغىمۇ چۈشتى. 16 شۇ چاغدا، رەببىنىڭ سۆز-كالامنى، يەنى: «يەھيا كىشىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرگەن، لېكىن سىلەر بولساڭلار مۇقەددەس روھقا چۆمۈلدۈرۈلىسىلەر» دېگىنىنى ئېسىمگە ئالدىم. 17 شۇڭا، ئەگەر خۇدا ئەمدى مۇشۇلارغا بىز رەب ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغىنىمىزدىن كېيىن بىزگە بەرگەن ئىلتىپاتقا ئوخشاش ئىلتىپات ئاتا قىلغان بولسا، خۇدانى توسالغۇدەك

مەن زادى كىم ئىدىم؟ 18 ئۇلار بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغاندا،
ئەيىبلەشتىن توختاپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇپ: ـ بەرھەق،
خۇدا ئەللەرگىمۇ ھاياتلىققا ئېلىپ باردىغان توۋا قىلىشنى نىسىپ
قىلىپتۇ! ـ دېيىشتى. 19 ئۇ چاغدا، ئىستىپاننىڭ ئىشى بىلەن
زىيانكەشلىككە ئۇچراپ ھەرقايسى جايلارغا تارقىلىپ كەتكەنلەر
فەنىكىيە رايونى، سىپرۇس ئاربىلى ۋە ئانتاكيا شەھىرى قاتارلىق
جايلارغىچە يېتىپ بېرىپ، بۇ جايلاردا سۆز- كالامنى پەقەت
يەھۇدىيلارغىلا يەتكۈزەتتى. 20 لېكىن ئۇلاردىن سىپرۇس
ئاربىلى ۋە كۈرىنى شەھىرىدىن كەلگەن بەزىلەر ئانتاكيا شەھىرىگە
بارغاندا، رەب ئەيسانىڭ خۇش خەۋىرىنى گرېكلەرگىمۇ
يەتكۈزدى. 21 رەبنىڭ قولى ئۇلار بىلەن بىللە بولۇپ، تولىمۇ
نۇرغۇن كىشىلەر ئىشىنىپ توۋا قىلىپ رەبگە باغلاندى. 22 بۇ
خەۋەر يېرۇسالېمدىكى جامائەتنىڭ قۇلىقىغا يېتىپ كەلدى.
شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بارناباسنى ئانتاكياغىچە ئاربىلاپ ئۆتۈشكە
ئەۋەتتى. 23 بارناباس يېتىپ بېرىپ، خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىنى
كۆرۈپ، خۇشال بولدى. ئۇ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى جان-دىلىدىن
قەتئىيلىك بىلەن رەبگە چىڭ باغلىنىشقا رىغبەتلەندۈردى.
24 چۈنكى ئۇ مۇقەددەس روھقا ۋە ئىمان-ئىشەنچكە تولدۇرۇلغان
بولۇپ، ياخشى بىر ئادەم ئىدى. شۇنىڭ بىلەن زور بىر توپ
ئادەملەر رەبگە قوشۇلدى. 25 شۇنىڭ بىلەن بارناباس تارسۇس
شەھىرىگە سائۇلنى ئىزدەپ باردى. 26 ئۇنى تېپىپ ئانتاكياغا
ئېلىپ كەلدى؛ شۇنداق بولدىكى، ئىككىيلەن جامائەت بىلەن
بىللە ساق بىر يىل يىغىلىپ، نۇرغۇن ئادەمگە تەلىم بەردى.
مۇخلىسلارنىڭ «خرىستىئانلار» دەپ تۇنجى ئاتىلىشى ئانتاكيادىن
باشلاندى. 27 ئۇ كۈنلەردە بەزى پەيغەمبەرلەر يېرۇسالېمدىن
ئانتاكياغا چۈشۈپ كەلدى. 28 بۇلاردىن ئاگابۇس ئىسىملىك
بىرەيلەن ئوتتۇرىغا چىقىپ، روھنىڭ ۋەھيىنى يەتكۈزۈپ،
قاتتىق بىر ئاچارچىلىقنىڭ پۈتكۈل دۇنيانى باسىدىغانلىقىنى ئالدىن
ئېيتتى (بۇ ئاچارچىلىق دەرۋەقە «كلاۋدىيۇس قەيسەر» ھۆكۈم
سۈرگەن ۋاقىتتا يۈز بەردى). 29 بۇنىڭ بىلەن [ئانتاكيادىكى]
مۇخلىسلارنىڭ ھەربىرى ئۆز قۇربىغا قاراپ پۇل يىغىپ،
يەھۇدىيەدە تۇرۇۋاتقان قېرىنداشلارغا يارىدەم بېرىشنى قارار
قىلدى. 30 ئۇلار بۇ قارارنى ئادا قىلىپ، ئىشانىنى بارناباس ۋە
سائۇلنىڭ قولى ئارقىلىق [يەھۇدىيەدىكى جامائەت] ئاقساقاللىرىغا
يەتكۈزۈپ بەردى.

12 شۇ چاغلاردا، ھېرود پادىشاھ جامائەتتىكىلەردىن
بەزىلىرىگە زىيانكەشلىك قىلماقچى بولۇپ ئۇلارغا قول سالدى.
2 ئۇ يۇھاننانىڭ ئاكىسى ياقۇبنى قىلىچلاپ ئۆلتۈردى. 3 ئۇزىنىڭ
بۇ قىلغان ئىشىنىڭ يەھۇدىيلارغا ياققانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇ
پېترۇسنىمۇ ئوتقۇن قىلدۇرۇدى (شۇ چاغدا «پېتىر نان ھېيتى»
مەزگىلى ئىدى). 4 پېترۇسنى ئوتقاندىن كېيىن، ئۇنى زىندانغا
تاشلاپ، تۆت لەشكەر بىر گۇرۇپپا قىلىنغان تۆت قاراۋۇۋۇل
توپىغا تاپشۇردى. پاسخا ھېيتتىن كېيىن، ھېرود ئۇنى خالايىق
ئالدىدا سوراق قىلماقچى ئىدى. 5 شۇڭا پېترۇس زىنداندا
ئوتۇپ قېلىندى. لېكىن جامائەت خۇداغا جان-دىل بىلەن
ئۇنىڭ ئۈچۈن دۇئا قىلىشۋاتاتتى. 6 ئەمدى ھېرود ئۇنى ئېلىپ
چىقىپ سوت قىلىشنىڭ ئالدىنقى كېچىسى، پېترۇس ئىككى
زەنجىر بىلەن باغلاقلىق يېتى، ئىككى قاراۋۇلنىڭ ئوتتۇرىسىدا
ئۇخلاۋاتاتتى؛ ئىشىكنىڭ سىرتىدىمۇ بىرنەچچە قاراۋۇل زىندانىنى
كۈزەت قىلىۋاتاتتى. 7 ۋە تۇيۇقسىز رەبنىڭ بىر پەرىشتىسى
كۆرۈنۈپ، بىر نۇر كامېرنى يورۇتتى. پەرىشتە پېترۇسنىڭ بىقىنىغا
نوقۇپ: ـ تېز تۇر! ـ دەپ ئويغاتتى. ئۇنىڭ قوللىرىدىكى زەنجىر شۇ
ھامان بوشاپ چۈشۈپ كەتتى. 8 پەرىشتە ئۇنىڭغا: ـ بېلىڭنى
باغلىۋال! كەشىكنىمۇ كىي! ـ دېدى. پېترۇس ئۇنىڭ دېگىنىنى
قىلدى. ئاندىن ئۇ: ـ چاپىنىڭنى يېپىنچاقلاپ كەينىمدىن ماڭ!
ـ دېدى. 9 پېترۇس ئۇنىڭغا ئەگىشىپ [كامېردىن] چىقتى.
بىراق ئۇ پەرىشتىنىڭ ۋاستىسى بىلەن بولۇۋاتقان بۇ ئىشلارنىڭ
راستلىقىنى بىلمەي، بەلكى بىر غايىبانە كۆرۈنۈش كۆرۈپتىمەن،
دەپ ئويلاۋاتاتتى. 10 ئۇلار بىرىنچى ۋە ئىككىنچى كۈزەتتىن
ئۆتۈپ، زىندانىنىڭ شەھەرگە چىقىدىغان تۆمۈر دەرۋازىسىغا
بارغاندا، دەرۋازا ئۇلار ئۈچۈن ئۆزلۈكىدىن ئېچىلىپ كەتتى.
ئۇلار چىقىپ، بىر كوچىدىن ئۆتكەندە، پەرىشتە ئۇيۇقسىز ئۇنىڭ
يېنىدىن كەتتى. 11 شۇ چاغدا، پېترۇس ئېسىگە كېلىپ، ئۆز-
ئۆزىگە: «دەرۋەقە ئەمدى رەب ئۆز پەرىشتىسىنى ئەۋەتىپ،
مېنى ھېرودنىڭ قولىدىن ۋە يەھۇدىي خەلقىنىڭ كۈتكەنلىرىنىڭ

هەممىسىدىن قۇتقۇزۇپتۇ، دەپ بىلدىم» ـ دېدى. 12 ھەققىي
ئەھۋالنى چۈشىنىپ يەتكەندە، ئۇ ماركۇس دەپمۇ ئاتىلىدىغان
يۇھاننانىڭ ئانىسى مەريەمنىڭ ئۆيىگە باردى. ئۇ يەردە نۇرغۇن
كىشىلەر يىغىلىپ دۇئا-تىلاۋەت قىلىۋاتاتتى. 13 ئۇ دەرۋازىنىڭ
ئىشىكىنى قاققاندا، رودا ئىسىملىك بىر دېدەك ئاۋازىنى ئاڭلاپ
چىقتى. 14 ئۇ پېترۇسنىڭ ئاۋازىنى تونۇپ، خۇشاللىقىدىن
ئىشىكنى ئېچىشقىمۇ ئۇنۇتۇپ يۈگۈرۈپ كېلىپ، ھەممەيلەنگە:
ـ پېترۇس دەرۋازا ئالدىدا تۇرىدۇ! ـ دەپ خەۋەر قىلدى.
15 لېكىن ئۇلار: ـ ساراڭ بولۇپ قالدىڭغۇ! ـ دېيىشتى.
بىراق ئۇ: ـ راست شۇنداق، دەپ تۇرۇۋالدى. ئۇلار: ـ
ئۇ ئۇنىڭ پەرىشتىسى بولسا كېرەك! ـ دېيىشتى. 16 بىراق
پېترۇس دەرۋازىنى قېقىۋەردى. ئۇلار چىقىپ دەرۋازىنى
ئېچىپ، ئۇنىڭ ئۇزىنى كۆرگەندە ھەممەيلەن ھاڭ-تاڭ بولۇشتى.
17 پېترۇس ئۇلارغا ئۇن چىقارماسلىققا قول ئىشارىتى قىلىپ،
ئۇلارغا رەبنىڭ ئۇزىنى زىنداندىن قانداق ئېلىپ چىققانلىقىنى
ئېيتىپ بەردى. ئاندىن كېيىن، ئۇ: ـ بۇ خەۋەرنى ياقۇپقا
ۋە قېرىنداشلارغا يەتكۈزۈپ قويۇڭلار، ـ دەپ، ئۇزى ئۇ
يەردىن باشقا يەرگە كەتتى. 18 تاڭ ئاتقاندا، قاراۋۇللار پېترۇس
زادى نېمە بولدى دەپ سارىسىمگە چۈشتى. 19 ھېرود ئۇنى
ئىزدەپ ئۇنىڭ ئىز-دېرىكىنى تاپالمىغاچقا، قاراۋۇللارنى سوراق
قىلىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىشنى بۇيرۇدى. بۇ ئىشتىن
كېيىن، ئۇ يەھۇدىيەدىن چۈشۈپ قەيسەريە شەھىرىگە بېرىپ
شۇ يەردە تۇردى. 20 ئەسلىدە ھېرود [خان] بىلەن تۇر ۋە
زىدوندىكىلەر تارىسدا قاتتىق جېدەل بار ئىدى. ھالبۇكى،
تۇر ۋە زىدوندىكىلەر بىرلىشىپ، ھېرودنىڭ ئالدىغا كەلدى.
ئۇنىڭ بىلەن يارىشىۋېلىش ئۈچۈن ئۇلار ئالدى بىلەن خانىنىڭ
بىلاستۇس ئىسىملىك شەخسىي غوجدارىنى ئۆزلىرىگە يار-يۆلەك
بولۇشقا قايىل قىلغاندى. چۈنكى بۇ يۇرتتىكىلەر ئاشلىقنى خانىنىڭ
ئىلكىدىكى جايلاردىن ئالاتتى. 21 بەلگىلەنگەن كۈرۈشۈش
كۈنىدە ھېرود شاھانە تونلىرىنى كىيىپ، سوراق تەختىدە
ئولتۇرۇپ، ئۇلارغا نۇتۇق سۆزلىدى. 22 ئاڭلىغان خەلق: ـ بۇ
ئادەمنىڭ ئاۋازى ئەمەس، بەلكى بىر ئىلاھنىڭ ئاۋازىدۇر! ـ
دەپ ۋارقىراشتى. 23 شۇئان پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى
خانىنى ئۇردى؛ چۈنكى ئۇ شان-شەرەپنى خۇداغا بېغىشلىمىدى.
نەتىجىدە، ئۇ قۇرتقا يەم بولۇپ ئۆلدى. 24 ئەمما خۇدانىڭ
سۆز- كالامى داۋاملىق بەرق ئۇرۇپ كېڭەيدى. 25 بارناباس
بىلەن ساۋۇل يېرۇسالېمدا ئىشلىرىنى تاپشۇرۇش خىزمىتىنى ئادا
قىلغاندىن كېيىن، ئانتاكياغا قايتىپ كەتتى. ئۇلار ماركۇس
دەپمۇ ئاتىلىدىغان يۇھاننانى بىللە ئېلىپ باردى.

13 ئانتاكيادىكى جامائەت ئېچىدە بەزى پەيغەمبەرلەر ۋە تەلىم
بەرگۈچىلەر بار ئىدى. ئۇلار بارناباس، «قارا» دەپمۇ ئاتىلىدىغان
شىمىئون، كۇرىنىلىك لۇكىئۇس، ھېرود خان بىلەن بىللە چوڭ
بولغان مانائەن ۋە ساۋۇللار ئىدى. 2 ئۇلار رەبنىڭ ئىبادىتىدە
بولۇپ روزا تۇتۇۋاتقان بىر مەزگىلدە، مۇقەددەس روھ ئۇلارغا: ـ
بارناباس بىلەن ساۋۇلنى مەن ئۇلارنى قىلىشقا چاقىرغان خىزمەت
ئۈچۈن ماڭا ئايرىپ قويۇڭلار، ـ دېدى. 3 شۇنىڭ بىلەن،
ئۇلار يەنە روزا تۇتۇپ دۇئا قىلغاندىن كېيىن، ئىككىيلەننىڭ
ئۈستىگە قوللىرىنى تەككۈزۈپ ئۇزىتىپ قويدى. 4 ئۇلار
مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن بولۇپ، سەلىۋكىيە
شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىن كېمىگە چىقىپ سىپرۇس ئارىلىغا
قاراپ يولغا چىقتى. 5 سالامىس شەھىرىگە يېتىپ كېلىپ،
ئۇلار يەھۇدىيلارنىڭ سىناگوگلىرىدا خۇدانىڭ سۆز- كالامىنى
يەتكۈزۈشكە باشلىدى. يۇھاننا ئۇلارنىڭ ياردەمچىسى ئىدى.
6 ئۇلار پۈتۈن ئارالنى ئارىلاپ چىقىپ، پافوس شەھىرىگە
كەلدى. ئۇلار ئۇ يەردە بار يەشۇئا ئىسىملىك بىر كىشى بىلەن
ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇ سېھىرگەر بولۇپ، ساختا پەيغەمبەر بولغان
بىر يەھۇدىي ئىدى. 7 ئۇ كىشى بۇ [ئارالنىڭ] رىملىق ۋالىيسى
سىرگىيۇس پاۋلۇسنىڭ ھەمراھى ئىدى. ۋالىي ئۇقۇمۇشلۇق بىر
كىشى بولۇپ، بارناباس بىلەن ساۋۇلنى چاقىرتىپ، خۇدانىڭ
سۆز- كالامىنى ئاڭلىماقچى بولدى. 8 لېكىن ھېلىقى سېھىرگەر
(ئۇنىڭ گېرىكچە ئىسمى ئەلىماس بولۇپ، «سېھىرگەر» دېگەن
مەنىدە) ئۇلارغا قارشى چىقىپ، ۋالىينىڭ ئېتىقادتىن
قايتۇرۇشنى ئۇرۇنماقتا ئىدى. 9 بىراق مۇقەددەس روھقا
تولدۇرۇلغان ساۋۇل (يەنە «پاۋلۇس» دەپمۇ ئاتىلىدۇ) ھېلىقى
سېھىرگەرگە تىكلىپ قاراپ 10 ئۇنىڭغا: ـ ئەي، قەلبىڭ

هەرخىل ھىيلىگەرلىك ۋە ئالداڭچىلىق بىلەن تولغان ئىبلىسنىڭ داۋۇتنى پادىشاھ قىلىپ تۇرغۇزۇپ بەردى. خۇدا ئۇنىڭ
ئوغلى، ھەممە ھەققانىيلىقنىڭ دۈشمنى! پەرۋەردىگارنىڭ تۈز ھەققىدە گۇۋاھلىق بېرىپ: «كۆكۈلۈمدىكىدەك بىر ئادەمنى، يەنى
يوللىرىنى بۇرمىلاشنى زادى توختاتمامسەن؟! 11 ئەمدى رەببىنىڭ يەسسەنىڭ ئوغلى داۋۇتنى تاپتىم. ئۇ مېنىڭ تولۇق ئىرادەمگە
قولى ئۈستۈڭگە چۈشتى! كۆزلىرىڭ كور بولۇپ، بىر مەزگىل ئەمەل قىلدۇ»، ـ دېدى. 23 ئۆزى ۋەدە قىلغاندەك خۇدا
كۆننىڭ يورۇقىنى كۆرەلمەيسەن! ـ دېدى. شۇئان، بىر خىل بۇ ئادەمنىڭ نەسىلىدىن ئىسرائىل خەلقىگە بىر قۇتقۇزغۇچى
تۇمان ۋە قاراڭغۇلۇق ئۇنى باستى. ئۇ يولنى سىلاشتۇرۇپ، تىكلەپ بەردى ـ ئۇ بولسا ئەيسانىڭ ئۆزىدۇر! 24 ئۇ
كىشىلەردىن مېنى قولۇمدىن يېتىلەڭلار، دەپ ئىلتىجا قىلاتتى. خەلقىنىڭ ئوتتۇرىسىغا چىقىشتىن ئالۋۇال، يەھيا [پەيغەمبەر]
12 يۈز بەرگەن ئىشنى كۆرگەن ۋالىي رەببىنىڭ تەلىمىگە قاتتىق چىقىپ، بارلىق ئىسرائىل خەلقىنى توۋا قىلىشنى [بىلدۈرىدىغان]
ھەيران بولۇپ، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. 13 پاۋلۇس بىلەن ئۇنىڭ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىڭلار، دەپ جاكارلىدى. 25 يەھيا
ھەمراھلىرى كېمىگە چىقىپ، پافوستىن پامفىلىيە ئۆلكىسىدىكى [پەيغەمبەر] ۋەزىپىنى تاماملىغاندا، خالايىققا مۇنداق دېگەندى:
پەرگە شەھىرىگە باردى. ئۇ يەردە يۇھاننا ئۇلاردىن ئايرىلىپ «سىلەر مېنى كىم دەپ بىلىسىلەر؟ مەن سىلەر كۈتكەن زات
يېرۇسالېمغا قايتتى. 14 پاۋلۇسلار بولسا پەرگە شەھىرىدىن چىقىپ، ئەمەسمەن. بىراق مانا، مەندىن كېيىن بىرسى كېلىدۇ، مەن
داۋاملىق مېڭىپ پىسىدىيە رايونىدىكى ئانتاكيا شەھىرىگە بېرىپ، ھەتتا ئۇنىڭ ئاياغ كەشلىرىنى يېشىشكىمۇ لايىق ئەمەسمەن!»
شابات كۈنى سىناگوگقا كىردى. 15 تەۋرات قىسمىلىرىدىن ۋە 26 ئەي قېرىنداشلار، ئىبراھىمنىڭ جەمەتىنىڭ نەسىللىرى
پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن ئوقۇلغاندىن كېيىن، سىناگوگنىڭ ۋە ئاراڭلاردىكى خۇدادىن قورققانلار، بۇ نىجاتلىقنىڭ سۆز-
چوكىلىرى ئۇلارنى چاقىرتىپ: ـ قېرىنداشلار، ئەگەر خالايىققا كالامى سىلەرگە ئەۋەتىلدى! 27 يېرۇسالېمدا تۇرۇۋاتقانلار ۋە
بىرەر نەسىھەت سۆزۈڭلار بولسا، ئېيتىڭلار، ـ دېدى. ئۇلارنىڭ ھاكىملىرى [ئەيسانى] تونۇمايى، ئۇنىڭ ئۈستىدىن
16 پاۋلۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، قول ئىشىرىتى قىلىپ، خالايىققا گۇناھكار دەپ ھۆكۈم چىقارغىنى بىلەن، ھەر شابات كۈنى
مۇنداق دېدى: ـ ئەي ئىسرائىللار ۋە خۇدادىن قورققانلار، ئوقۇلىدىغان پەيغەمبەرلەرنىڭ ئالدىن ئېيتقان سۆزلىرىنى ئەمەلگە
قۇلاق سېلىڭلار! 17 بۇ ئىسرائىل خەلقىنىڭ خۇداسى ئاتا- ئاشۇردى. 28 گەرچە ئۇلار ئۇنىڭدىن ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم
بوۋىلىرىمىزنى تاللىدى؛ ئۇلار مىسىردا مۇساپىر بولۇپ ياشىغان قىلىشقا تېگىشلىك بىرەر گۇناھ تاپالمىغان بولسىمۇ، ۋالاي
ۋاقىتلاردا ئۇلارنى ئۇلۇغ قىلدى، ئۆزىنىڭ ئېگىز كۈتۈرگەن پىلاتۇستىن يەنىلا ئۇنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىشنى ئۆتۈندى.
بىلىكى بىلەن ئۇلارنى مىسىردىن قۇتقۇزۇپ چىقتى. 18 ئۇ چۆلدە 29 ئۇلار [بۇ] [ئىشلارنى قىلىپ] مۇقەددەس يازمىلاردا
ئۇلارغا تەخمىنەن قىرىق يىل غەمخورلۇق قىلدى 19 ئاندىن قاناتلىنىپ ئۇنىڭ ھەققىدە ئالدىن پۈتۈلگەنلەرنىڭ ھەممىسىنى [ئۆزلىرى
زېمىندىكى يەتتە ئەلنى يوقىتىپ، ئۇلارنىڭ زېمىنلىرىنى ئۇلارغا بىلىگەن ھالدا] ئەمەلگە ئاشۇرغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ جەسىتىنى
مىراس قىلىپ بەردى. 20 بۇ ئىشلارغا ئالدى- كەينى بولۇپ كرېستتىن چۈشۈرۈپ، بىر قەبرىگە قويدى. 30 لېكىن خۇدا ئۇنى
تەخمىنەن تۆت يۈز ئەللىك يىل كەتتى. كېيىن، تاكى سامۇئىل ئۆلۈمدىن تىرىلدۈردى! 31 تىرىلگەندىن كېيىن، ئۇ بۇرۇن ئۆزى
پەيغەمبەر ئوتتۇرىغا چىققىچە، ئۇ ئۇلارغا باتۇر ھاكىملارنى بىلەن گالىلىيەدىن يېرۇسالېمغىچە ئەگىشىپ كەلگەنلەرگە كۆپ
تىكلەپ بەردى. 21 ئاندىن ئۇلار بىزگە بىر پادىشاھنى بەرسىكەن، كۈنلەر ئېچىدە [نەچچە قېتىم] كۆرۈنۈپ تۇردى. بۇ كىشىلەر
دەپ [سامۇئىل پەيغەمبەردىن] تىلىدى. شۇنىڭ بىلەن خۇدا ھازىر [ئىسرائىل] خەلقىگە ئۇنىڭ گۇۋاھچىلىرى بولۇۋاتىدۇ.
ئۇلارغا بىنيامىن قەبىلىسىدىن كىش ئىسىملىك ئادەمنىڭ ئوغلى 32 بىزمۇ ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا قىلىنغان ۋەدىنىڭ خۇش خەۋىرىنى
ساۋۇلنى تىكلەپ بەردى. ئۇ قىرىق يىل ھۆكۈم سۈردى. سىلەرگە ھازىر جاكارلايمىز ـ خۇدا ئەيسانى [ئارىمىزدا] تىكلەپ،
22 بىراق [خۇدا] ساۋۇلنى سەلتەنىتىدىن چۈشۈرۈپ، ئۇلارغا بۇ ۋەدىنى ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان بىزلەرگە ئەمەلگە

ئاشۇردى. بۇ ھەقتە زەبۇرنىڭ ئىككىنچى كۈيىدە ئالدىنئالا
مۇنداق پۈتۈلگەن: «سەن مېنىڭ ئوغلۇم، تۈزۈم سېنى بۈگۈنكى
كۈندە تۇغدۇردۇم». 34 ئەمدىلىكتە خۇدانىڭ ئەيساغا چىرىشنى
قايتا كۆرگۈزمەي تۇلۇمدىن تىرىلدۈرىدىغانلىقى ھەققىدە تۇ
[مۇقەددەس يازمىلاردا] مۇنداق ئالدىن ئېيتقان: «داۋۇتقا ۋەدە
قىلغان مېھىر-شەپقەتلەرنى سىلەرگە ئاتا قىلىمەن!» 35 شۇڭا يەنە
بۇ ھەقتە يەنە بىر ئايەتتە: ـ «[ئى خۇدا]، سېنىڭ مۇقەددەس
بولغۇچىڭغا تېنىنىڭ چىرىشىنى كۆرگۈزمەيسەن». 36 چۈنكى
داۋۇت دەرۋەقە خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە تۈز دەۋرى ئۈچۈن
خىزمەت قىلىپ، تۈز ئاتا-بوۋىلىرىغا قوشۇلۇپ تۇلۇمدە ئۇخلاپ
ئۇنىڭ تېنى چىرىپ كەتكەندى. 37 لېكىن خۇدا تۇلۇمدىن
تىرىلدۈرگۈچى بولسا چىرىشنى ھېچ كۆرمىدى. 38 ئەمدى
شۇڭا سىلەر شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، ئى قېرىنداشلار،
ھازىر گۇناھلاردىن كەچۈرۈم قىلىنىش يولى دەل شۇ كىشى
ئارقىلىق سىلەرگە جاكارلىنىۋاتىدۇ. 39 مۇسا پەيغەمبەرگە
چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنى بىلەن سىلەر خالاس بولالمايۋاتقان
ئىشلاردىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچىلار ئۇ ئارقىلىق خالاس
قىلىنىپ ھەققانىي قىلىنىدۇ! 40 شۇڭا، پەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان
شۇ بالا يېتىپەت يېشىڭلارغا چۈشمەسلىكى ئۈچۈن ئېھتىيات
قىلىڭلار! ـ 41 «قاراڭلار، ئى مازاق قىلغۇچىلار، ھەيرانۇھەس
بولۇپ ھالاك بولۇڭلار! چۈنكى سىلەرنىڭ كۈنلىرىڭلاردا
بىر ئىش قىلىمەنكى، ئۇنى بىرسى سىلەرگە ئېلان قىلسىمۇ
سىلەر شۇ ئىشقا ھەرگىز ئىشەنمەيسىلەر!» 42 پاۋلۇس بىلەن
بارناباس سىناگوگدىن چىقىۋاتقاندا، جامائەت ئۇلارغا كېلەركى
شابات كۈنى بۇ ئىشلار ھەققىدە يەنە سۆزلەشنى ييلىندى.
43 سىناگوگتىكى جامائەت تارقالغاندا، نۇرغۇن يەھۇدىيلار ۋە
خۇدادىن قورققان تەۋراتقا ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ
پاۋلۇس بىلەن بارناباسقا ئەگەشتى. ئىككىسى ئۇلارغا سۆز قىلىپ،
ئۇلارنى خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىدە چىڭ تۇرۇشقا دەۋەت
قىلدى. 44 كېيىنكى شابات كۈنى، پۈتۈن شەھەر خەلقى
دېگۈدەك خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى ئاڭلىغىلى كېلىشتى. 45 بىراق
يۇنداق توپ-توپ ئادەملەرنى كۆرگەن يەھۇدىيلار ھەسەتكە
چۆمۈپ، پاۋلۇسنىڭ سۆزلىرىگە قارشى تەتۇر گەپ قىلىپ،
ئۇنىڭغا تۆھمەت قىلدى. 46 ئەمدى پاۋلۇس بىلەن بارناباس
تېخىمۇ يۇرەكلىك ھالدا مۇنداق دېدى: ـ خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى
ئالدى بىلەن سىلەر [يەھۇدىي خەلقىگە] يەتكۈزۈش كېرەك
ئىدى. لېكىن سىلەر ئۇنى چەتكە قېقىپ ئۆزۈڭلارنى مەڭگۈلۈك
ھاياتقا لايىق كۆرمىگەندىن كېيىن، مانا بىز [سىلەردىن] بۇرۇلۇپ
ئەللەرگە يۈزلىنىمىز! (aiōnios g166) 47 چۈنكى پەرۋەردىگار
[مۇقەددەس يازمىلاردا] بىزگە مۇنداق بۇيرۇغان: ـ «مەن سېنى
[يات] ئەللەرگە نۇر بولۇشقا، يەر يۈزىنىڭ چەت-ياقىلىرىغىچە
نىجاتلىق بولۇشۇڭ ئۈچۈن سېنى ئاتىدىم». 48 ئەللەردىكىلەر بۇ
سۆزنى ئاڭلاپ، خۇشال بولۇشۇپ رەبنىڭ سۆز-كالامىنى
تۇلۇغلاشتى؛ مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىشكە بېكىتىلگەنلەرنىڭ
ھەممىسى ئېتىقاد قىلدى. (aiōnios g166) 49 شۇنداق قىلىپ،
رەبنىڭ سۆز-كالامى پۈتكۈل زېمىنغا تارقالدى. 50 بىراق
يەھۇدىيلار خۇدادىن قورققان يۇقىرى تەبىقىلىك ئاياللارنى
ھەم شەھەر مۇتىۋەرلىرىنى قۇتراتتى، پاۋلۇس بىلەن بارناباسقا
زىيانكەشلىك قىلغۇزۇپ، ئۇلار ئىككىسىنى ئۆز يۇرتلىرىدىن
قوغلاپ چىقاردى. 51 ئەمما پاۋلۇس بىلەن بارناباس ئۇلارغا
قاراپ ئاياغلىرىدىكى توپىنى قېقىشتۇرۇۋېتىپ، كونيا شەھىرىگە
قاراپ ماڭدى. 52 [ئانتاكيادىكى] مۇخلىسلار بولسا خۇشاللىققا
ھەمدە مۇقەددەس روھقا تولدۇرۇلدى.

14 كونيا شەھىرىدە شۇنداق بولدىكى، پاۋلۇس بىلەن
بارناباس يەھۇدىيلارنىڭ سىناگوگىغا كىرگەندە، جامائەتكە
شۇنداق سۆزلىدىكى، نەتىجىدە يەھۇدىيلار ۋە گرېكلەردىنمۇ
نۇرغان كىشىلەر ئېتىقاد قىلدى 2 (ھالبۇكى، ئىشەنمىگەن
يەھۇدىيلار [يات] ئەللىكلەرنىڭ كۆڭۈللىرىنى زەھەرلەپ،
ئۇلارنى قېرىنداشلارغا قارشى تۇرۇشقا قۇتراتتى). 3 شۇڭا
[پاۋلۇس بىلەن بارناباس] ئۇ يەردە خېلى ئۇزۇن تۇرۇپ،
رەبگە تايىنىپ يۈرەكلىك ھالدا [خۇش خەۋەرنى] جاكارلىدى؛
رەب ئۇلارنىڭ قوللىرى بىلەن مۇجىزىلىك ئالامەتلەر ۋە
كارامەتلەرنى كۆرسىتىپ ئۆز مېھىر-شەپقىتىنىڭ سۆز-كالامىغا
گۇۋاھلىق بەردى. 4 بۇنىڭ بىلەن شەھەر خەلقى ئىككىگە
بۆلۈنۈپ كېتىپ، بەزىلىرى يەھۇدىيلار تەرەپتە، بەزىلىرى بولسا
روسۇللار تەرەپتە تۇردى. 5 ئاخىردا، بىر قىسىم يات ئەللىكلەر

بىلەن يەھۇدىيلار ئارىسىدا (تۆز باشلىقلىرى بىلەن بىرلىكتە) قىلىپ، ئاش-تاماق بىلەن سىلەرنى تويغۇزۇپ، قەلبىڭلارنى
روسۇللارنى قىيناپ، چالما-كېسەك قىلىش قۇتراتقۇلۇقى باش خۇشاللىققا چۈمدۈرۈپ كەلدى. 18 ھەتتا ئۇلار بۇ سۆزلەرنى
كۆتۈردى. 6 لېكىن ئۇلار بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ، شۇ يەردىن قلغان بولسىمۇ، خالايىقنىڭ ئۇلارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىشنى
قېچىپ لىكاۇۇنيا رايوندىكى لىسترا ۋە دەربە شەھەرلىرى ئارانلا توسۇۋالدى. 19 لېكىن ئانتاكيا ۋە كونيا شەھەرلىرىدىن
ھەمدە ئەتراپتىكى يۇرتلارغا قاراپ ماڭدى. ئۇلار شۇ يەرلەردە بەزى يەھۇدىيلار كېلىپ، كىشىلەرنى ئۆزلىرىگە قايىل قىلىشى
خۇش خەۋەرنى داۋاملىق جاكارلاۋەردى. 8 شۇ چاغدا، بىلەن، خەلق پاۋلۇسنى چالما-كېسەك قىلدى، ئاندىن ئۇنى
لىسترا شەھىرىدە يۈتلىرىدا ماغدۇرى يوق، ھېچ مېڭىپ باقمغان ئۆلدى دەپ قاراپ، شەھەر سىرتىغا سۆرەپ ئاچقىپ
بىر تۇغما پالەچ ئولتۇراتتى. 9 پاۋلۇس سۆز قىلىۋاتقاندا، بۇ تاشلىۋەتتى. 20 لېكىن مۇخلىسلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولاشقاندا،
ئادەم ئۇنىڭغا قۇلاق سېلىپ ئولتۇراتتى. پاۋلۇس ئۇنىڭغا پاۋلۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، شەھەرگە قايتىپ كىردى. ئەتىسى،
كۆز تىكىپ ئۇنىڭ ساقايتىلىشىغا ئىشەنچى بارلىقىنى كۆرۈپ ئۇ بارناباس بىلەن بىللە دەربە شەھىرىگە كەتتى. 21 ئەمدى
يېتىپ، 10 يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ــ ئورنۇڭدىن دەس تۇر! ــ ئۇلار دەربە شەھىردە خۇش خەۋەر جاكارلاپ، نۇرغۇن
دېدى. ھېلىقى ئادەم شۇئان ئورنىدىن دەس تۇرۇپ مېڭىشقا ئادەملەرنى [مەسىھكە] مۇخلىس بولۇشقا كىرگۈزگەندىن
باشلىدى. 11 لېكىن پاۋلۇسنىڭ بۇ ئىشنى كۆرگەن توپ-توپ كېيىن، ئىككىيلەن لىسترا، كونيا ۋە ئانتاكيا شەھەرلىرىگە
ئادەملەر لىكاۇۇنيا تىلى بىلەن: ــ ئىلاھلار ئىنسان قىياپىتىگە قايتىپ باردى. 22 ئۇلار ئۇ يەرلەردە مۇخلىسلارنىڭ قەلبلىرىنى
كىرىپ ئارىمىزغا چۈشۈپتۇ! ــ دەپ ۋارقىرىشىپ كەتتى. كۈچەيتىپ، ئۇلارنى ئېتىقادتا چىڭ تۇرۇشقا رىغبەتلەندۈرۈپ،
12 ئۇلار بارناباسنى «ئىلاھ زېئۇس» دەپ ئاتاشتى ۋە پاۋلۇسنى شۇنداقلا: ــ بىز خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشتە نۇرغۇن جاپا-
سۆزلەشتە باشلامچى بولغاچقا ئۇنى «ئىلاھ ھېرمىس» دەپ مۇشەققەتلەرنى بېشىمىزدىن ئۆتكۈزۈشىمىز مۇقەررەر بولىدۇ، ــ
ئاتاشتى. 13 شەھەرنىڭ سىرتىدا «زېئۇس ئىلاھ»نىڭ بۇتخانىسى دەپ نەسىھەت قىلدى. 23 ئۇلار يەنە ھەرقايسى جامائەت
بار ئىدى. شۇ [بۇتخانىدىكى] كاھىن شەھەر دەرۋازىسىغا ئىچىدە ئاقساقاللارنى تاللاپ بەلگىلەپ، دۇئا قىلىش ۋە روزا
ئۆكۈز ۋە گۈل چەمبىرەكلەرنى ئېلىپ كېلىپ، خەلق بىلەن تۇتۇش ئارقىلىق ئۇلارنى ئۆزلىرى ئېتىقاد باغلىغان رەببگە
بىللە روسۇللارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلماقچى بولدى. 14 لېكىن تاپشۇردى. 24 ئىككىيلەن پىسىدىيە رايوندىن ئۆتۈپ پامفىلىيە
روسۇللار بارناباس بىلەن پاۋلۇس بۇ ئىشنى ئاڭلاپ، كىيىم- ئۆلكىسىگە كەلدى. 25 ئۇلار پەرگە شەھىردە سۆز- كالامنى
كېچەكلىرىنى يىرتقان ھالدا، كۆپچىلىكنىڭ ئارىسىغا يۈگۈرۈپ يەتكۈزگەندىن كېيىن، ئاتتالىيا شەھىرىگە باردى. 26 ئاندىن
كىرىپ، ۋارقىراپ مۇنداق دېدى: 15 ــ خالايىق، بۇ ئىشلارنى ئۇ يەردىن كېمىگە چىقىپ، [سۈرىيەدىكى] ئانتاكيانىڭ قاراپ
نېمە دەپ قىلىۋاتىسىلەر؟! بىز سىلەرگە ئوخشاش ھېسسىياتتىكى كەتتى. ئۇلار ئەسلىدە شۇ يەردە ئۆزلىرى ھازىر تاماملىغان
ئىنسانلارمىز! بىز سىلەرگە بۇ ئەرزىمەس نەرسىلەرنى تاشلاپ، بۇ ۋەزىپىنى ئادا قىلىشقا [جامائەتنىكىلەر تەرىپىدىن] خۇدانىڭ
ئاسمان-زېمىن، دېڭىز-ئوكيان ۋە ئۇلاردىكى بارلىق مەخلۇقلارنى مېھىر-شەپقىتىگە تاپشۇرۇلغاندى. 27 قايتىپ كەلگەندە، ئۇلار
ياراتقۇچى ھايات خۇداغىلا ئىبادەت قىلىشىڭلار كېرەك جامائەتنى بىر يەرگە جەم قىلغاندا، ئۇلارغا خۇدانىڭ ئۆزلىرى
دەپ جاكارلاۋاتىمىز! 16 بۇرۇنقى دەۋرلەردە، ئۇ ھەرقايسى ئارقىلىق قىلغان بارلىق ئەمەللىرىنى، شۇنداقلا خۇدانىڭ قانداق
ئەللەرنى ئۆز يوللىرىدا مېڭىشقا يول قويغان. 17 شۇنداق قىلىپ ئەللەركەئېتىقادنىڭ بىر ئىشىكىنى ئاچقانلىقىنى سۆزلەپ
بولسىمۇ، ئۇ ئۆزىنى ئىسپاتلايدىغان گۈۋاھلىقنى قالدۇرمىغان بەردى. 28 ئۇلار ئۇ يەردە مۇخلىسلار بىلەن بىللە ئۆزۈن مەزگىل
ئەمەس. چۈنكى ئۇ ھەمىشە سىلەرگە شاپائەت كۆرسىتىپ، تۇردى.
يامغۇرنى ئۆز ۋاقتىدا ئەرشتىن ياغدۇرۇپ مول ھوسۇل ئاتا

15 شۇ چاغلاردا بەزىلەر يەھۇدىيە تۈلكىسىدىن چىقىپ،
[ئانتاكيادىكى] قېرىنداشلارغا: ـ سىلەر مۇسا [پەيغەمبەرگە]
تاپشۇرۇلغان يوسۇن بويىچە خەتنە قىلىنمىساڭلار،
قۇتقۇزۇلمايسىلەر! ـ دەپ تەلىم بېرىشكە باشلىدى. 2 بۇ ئىش
توغرىسىدا چوڭ ماجىرا چىققان بولۇپ، پاۋلۇس بىلەن بارناباس
ئىككىيلەن شۇ كىشىلەر بىلەن كەسكىن مۇنازىرە قىلىشقاندىن
كېيىن، [قېرىنداشلار] پاۋلۇسنى، بارناباسنى، شۇنداقلا تۈلارنىڭ
ئارىسىدىن بىرنەچچەيلەننى بۇ مەسىلە توغرىسىدا روسۇللار ۋە
ئاقساقاللار بىلەن كۆرۈشۈشكە يېرۇسالېمغا بارسۇن دەپ
بېكىتكەن. 3 شۇنداق قىلىپ تۈلار جامائەت تەرىپىدىن يولغا
سېلىنىپ، سەپىردە فەنىكىيە رايونى ۋە ساماريە تۈلكىسىنى
بېسىپ ئۆتۈپ، بارغانلا يېردە ئەللەرنىڭمۇ توۋا قىلىپ [ئېتىقاد]
يولىغا كىرگەنلىكىنى تەپسىلىي سۆزلىدى. بۇ خەۋەر بارلىق
قېرىنداشلارنى زور شادلىققا چۆمگۈزدى. 4 پاۋلۇسلار
يېرۇسالېمغا كەلگىنىدە، تۈلار جامائەتنىكەلەر، روسۇللار ۋە
ئاقساقاللار تەرىپىدىن قارشى ئېلىنىپ، كۆپچىلىككە خۇدانىڭ
ئۆزلىرى ئارقىلىق بارلىق قىلغان ئەمەللىرىنى بايان قىلىپ بەردى.
5 لېكىن پەرىسىي مەزھىپىدىكىلەردىن ئېتىقاد يولىغا كىرگەن
بەزىلەر ئورنىدىن تۇرۇشۇپ: ـ مۇشۇ [يات ئەللىكلەرنى] خەتنە
قىلىش كېرەك، شۇنداقلا تۈلارغا مۇساغا چۈشۈرۈلگەن
تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشى كېرەكلىكىنى جېكىلەش
كېرەك! ـ دېدى. 6 شۇڭا روسۇللار بىلەن ئاقساقاللار بۇ
مەسىلىنى مۇزاكىرە قىلىش ئۈچۈن جەم بولۇشتى. 7 ئۆزۈن
سۆھبەتلىشىشتىن كېيىن، پېترۇس ئورنىدىن تۇرۇپ مۇنداق
دېدى: ـ قېرىنداشلار، دەسلەپتىكى كۈنلەردە خۇدانىڭ
ئىچىڭلاردىن مېنى تاللاپ مېنىڭ ئاغزىم ئارقىلىق خۇش
خەۋەردىكى سۆز- كالامنى يات ئەللىكلەرگە ئاڭلىتىپ ئۈلارنىڭ
ئېتىقاد قىلىشىدا ۋاستە قىلىشقا بېكىتكەنلىكىدىن خەۋىرىڭلار
بار. 8 ۋە ئىنسانلارنىڭ قەلبىنى بىلگۈچى خۇدا مۇقەددەس
روھنى بىزگە ئاتا قىلغىنىدەك، تۈلارغىمۇ ئاتا قىلدى. 9 شۇنداق
قىلىپ، خۇدا ئۈلارنى بىز بىلەن ھېچقانداق پەرقلەندۈرمەي،
ئۈلارنىڭ قەلبلىرىنى ئېتىقاد ئارقىلىق پاك قىلدى. 10 [ئەھۋال
مانا شۇنداق ئىكەن]، ئەمدى سىلەر نېمە ئۈچۈن تۈزىمىز ۋە ئاتا-
بوۋىلىرىمىزمۇ كۆتۈرەلمىگەن بىر بويۇنتۇرۇقنى مۇخلىسلارنىڭ
بوينىغا ئارتماقچى بولۇپ، خۇدانى سىنىماقچى بولىسىلەر؟!
11 ئەمدىلىكتە، بىز بولساق رەب ئەيسانىڭ مېھىر-شەپقىتىگە
تايىنىپ ئۈلارغا ئوخشاش قۇتقۇزۇلىمىز، دەپ ئىشىنىمىز. 12 [بۇ
سۆزدىن كېيىن]، بارناباس بىلەن پاۋلۇس چېقىپ، خۇدا
ئۆزلىرى ئارقىلىق يات ئەللىكلەرنىڭ ئارىسىدا كۆرسەتكەن
بارلىق مۇجىزىلىك ئالامەتلەرنى ۋە كارامەتلەرنى بايان قىلىپ
بەردى؛ كۆپچىلىك ئۈلارغا قۇلاق سېلىپ سۆزىنى تۈردى.
13 ئۈلارنىڭ سۆزى تۈگىگەندىن كېيىن، ياقۇپ مۇنداق دېدى:
ـ قېرىنداشلار، ماڭا قۇلاق سېلىڭلار! 14 بايانىنى شىمئۇن
خۇدانىڭ يات ئەللىكلەرنىمۇ باشتىنلا شاپائەت بىلەن يوقلاپ،
ئۈلارنىڭ ئارىسىدىن ئۆز نامى ئۈچۈن بىر خەلق چىقىرىدىغانلىقىنى
چۈشەندۈرۈپ ئۆتتى. 15 پەيغەمبەرلەرنىڭ ئېيتقانلىرىمۇ بۇنىڭغا
ئۇيغۇن كېلىدۇ، خۇددى [مۇقەددەس يازمىلاردا] مۇنۇ سۆزلەر
پۈتۈلگەندەك: ـ 16 ـ «مۇشۇ ئىشلاردىن كېيىن، مەن
قايتىپ كېلىپ، داۋۇتنىڭ يىقىلغان چېدىرىنى يېڭىباشتىن
قۇرۇپ تىكلەيمەن، ئۈنىڭ خاراب‌لىكلىرىنى قايتا بىنا قىلىپ،
ئەسلىگە كەلتۈرىمەن. 18 شۇنداق قىلىپ، جاھاندىكى باشقا
ئىنسانلارمۇ، يەنى مېنىڭ نامىم بىلەن ئاتالغان بارلىق ئەللەر مېنى
ئىزدەپ تاپىدۇ» دەيدۇ بۇ ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇرغۇچى ۋە
شۇنداقلا ئۈلارنى ئەزەلدىن ئايان قىلىپ كەلگەن پەرۋەردىگار!»
(aiōn g165) 19 ـ شۇنىڭ ئۈچۈن خۇلاسەم شۇكى، يات
ئەللىكلەر ئارىسىدىن توۋا قىلىپ خۇداغا ئېتىقاد باغلىغانلارغا
ئاۋارە-ئېغىرچىلىك سېلىپ قويماسلىقىمىز كېرەك؛ 20 پەقەت
ئۈلارغا: «بۇتلارغا ئاتىلىپ بۇلغانغان نەرسىلەرنى يېيىشتىن،
جىنسىي بۇزۇقلۇقتىن، قانىنى ۋە بوغۇپ سويۇلغان ھايۋانلارنىڭ
گۆشىلىرىدىنمۇ يېيىشتىن نېرى بولۇڭلار» دەپ تاپىلاپ، بىر پارچە
خەت يازايلى. 21 چۈنكى قەدىمكى دەۋرلەردىن تارتىپ ھەر
شەھەردە شابات كۈنىدە سىناگوگلاردا مۇسا [پەيغەمبەر]نىڭ
ئېيتقانلىرى ئوقۇلۇپ، ئۈنىڭ كۆرسەتمىلىرى ئۆگىتىلىپ كەلگەن.
22 شۇنىڭ بىلەن روسۇللار، ئاقساقللار، شۇنداقلا يېرۇسالېمدىكى
پۈتكۈل جامائەتنىكەلەر ئۆز ئارىسىدىن بىرنەچچە ئادەمنى تاللاپ،
ئۈلارنى پاۋلۇس ۋە بارناباس بىلەن بىللە ئانتاكياغا ئەۋەتىشنى

لايق كۆردى. ئەسلىدە قېرىنداشلار ئىچىدە باشلامچى بولغان
يەھۇدا (بارساباس دەپمۇ ئاتىلىدۇ) بىلەن سىلاسلار بۇنىڭغا
تاللاندى. 23 خەت بولسا ئۇلارغا تاپشۇرۇلدى، ئۇنىڭدا مۇنداق
يېزىلغاندى: ـ «ئى ئانتاكيا، سۈريە ۋەكلىكىيەدە تۇرۇۋاتقان يات
ئەللىك قېرىنداشلار، ـ [پېرۇساليمدىكى] قېرىنداشلىرىڭلاردىن،
روسۇللار بىلەن ئاقساقاللاردىن سىلەرگە سالام! 24 ئارىمىزدىن
بەزى كىشىلەر چىقىپ يېنىڭلارغا بېرىپ، سۆزلىرى بىلەن
سىلەرنى بىئارامليققا سېلىپ كۆڭۈلۈڭلارنى پارا كەندە قىلىپ
قويغانلىقىنى ئاڭلىدۇق. لېكىن بىز ئۇلارغا ھېچقانداق سۆز-ئەمر
قىلمىدۇق. 25 شۇ سەۋەبتىن، بىز بۇ ئىشتا ئويلىرىمىز بىر يەردىن
چىققاندىن كېيىن، ئارىمىزدىن تاللانغان بىرنەچچەيلەننى سۆيۈملۈك
بارناباس ۋە پاۋلۇسىمىز بىلەن بىللە يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى قارار
قىلدۇق. 26 بۇ ئىككىيلەن رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ نامى
ئۈچۈن ھاياتىنى خەتەرگە تەۋەككۈل قىلغان كىشىلەردۇر.
27 شۇڭا بىز يەھۇدا بىلەن سىلاسنى يازغانلىرىمىزنى سىلەرگە تۆز
ئاغزى بىلەنمۇ سۆزلەپ بەرسۇن دەپ، يېنىڭلارغا ئەۋەتتۇق.
28 گەپنىڭ پوسكاللىسىغا كەلسەك، مۇقەددەس روھقا،
شۇنداقلا بىزلەرگىمۇ شۇ لايىق كۆرۈنگەنكى، تۆۋەندىكى زۆرۈر
بولغان ئىشلاردىن سىرت، سىلەرگە ھېچقانداق باشقا ئىشنى
يۈكلىمەسلىكىمىز كېرەك: 29 ـ بۇتلارغا ئاتالغان نەرسىلەردىن،
قانىنى ۋە بوغۇپ سويۇلغان ھايۋانلارنىڭ گۆشىلىرىدىن يېيىشتىن
ۋە جىنسىي بۇزۇقلۇقتىن نېرى بولۇش ـ سىلەر مۇشۇ بىرنەچچە
ئىشتىن ساقلانساڭلار، ياخشى قىلغان بولىسىلەر. ئامان-
خاتىرجەم بولۇڭلار!» 30 شۇنداق قىلىپ، ئۇلار [قېرىنداشلار]
تەرىپىدىن يولغا سېلىنىپ، ئانتاكياغا باردى. ئۇ يەردە پۈتۈن
جامائەتنىكىلەرنى يىغىپ، خەتنى ئۇلارغا تاپشۇردى. 31 ئۇلار
خەتنى ئوقۇپ، ئۇنىڭدىن بولغان رىغبەت-تەسەللىدىن زور
شادلاندى. 32 يەھۇدا ۋە سىلاسلار ئۆزلىرىمۇ پەيغەمبەرلەردىن
بولۇپ، ئۇلار قېرىنداشلارنى نۇرغۇن سۆز-نەسىھەتلەر بىلەن
رىغبەتلەندۇرۇپ، ئۇلارنى قۇۋۋەتلەندۈردى. 33 [يەھۇدا
ۋە سىلاسلار] ئۇ يەردە بىر مەزگىلنى ئوتكۈزگەندىن كېيىن،
ئانتاكيادىكى قېرىنداشلارنىڭ سەپىرىگە ئامانلىق تىلىگەن ھالدا
ئۇزىتىشى بىلەن، ئۇلار ئۆزلىرىنى ئەۋەتكەن [پېرۇساليمدىكىلەرنىڭ]
قېشىغا قايتتى. 34 لېكىن پاۋلۇس ۋە بارناباس ئانتاكيادا
قېلىپ، باشقا نۇرغۇن قېرىنداشلارنىڭ ھەمكارلىقىدا تەلىم
بېرىپ رەببىنىڭ سۆز-كالامىدىكى خۇش خەۋىرىنى جاكارلاپ
تۇردى. 36 لېكىن يەنە بىرنەچچە كۈنلەردىن كېيىن پاۋلۇس
بارناباسقا: بىز بۇرۇن رەببىنىڭ سۆز-كالامىنى يەتكۈزگەن ھەممە
شەھەر-يېزىلارغا بېرىپ، قېرىنداشلارنىڭ يېنىغا بېرىپ، ھالىنى
سوراپ كېلەيلى، ـ دېدى. 37 بارناباس بولسا يۇھاننا (مارکۇسمۇ
دېيىلىدۇ)نى بىللە ئېلىپ بارماقچى بولغاندى. 38 بىراق پاۋلۇس
ئالدىنقى قېتىم پامفىلىيە تۈلكىسىدە ئۇلاردىن ئايرىلىپ كەتكەن،
رەببىنىڭ خىزمىتىدە ئۇلار بىلەن بىللە [داۋاملىق] سەپەر قىلىشقان
مارکۇسنى يەنە ئېلىپ بېرىشنى ئاقىلانىلىك ئەمەس دەپ
قاردى. 39 شۇنىڭ بىلەن ئىككىيلەن ئوتتۇرىسىدا بەك كەسكىن
ئىختىلاپ بولۇپ، ئاخىر بېرىپ ئۇلار بىر-بىرىدىن ئايرىلىپ
كېتىشتى. بارناباس مارکۇسنى ئېلىپ، كېمىگە ئولتۇرۇپ
سىپرۇس ئارىلىغا كەتتى. 40 پاۋلۇس بولسا سىلاسنى تاللىدى؛
قېرىنداشلارنىڭ ئىككىيلەننى خۇدانىڭ شاپائىتىگە ئامانەت
قىلىشى بىلەن ئۇ ئىككىسى يولغا چىقتى. 41 ئۇ ئەمدى سۈريە
ۋەكلىكىيە ئۆلكىلىرىنى ئارىلاپ ئۆتۈپ، [ھەرقايسى جايلاردا]
جامائەتلەرنى قۇۋۋەتلەندۈردى.

16 ئاندىن ئۇ دەربە ۋە لىسترا شەھەرلىرىگىمۇ باردى.
مانا، شۇ يەردە ئېتىقادچى يەھۇدىي بىر ئايالنىڭ ئوغلى، تىموتىي
ئىسىملىك بىر مۇخلىس بار ئىدى. ئۇنىڭ ئاتىسى بولسا گرېك
ئىدى. 2 لىسترا ۋە كونيا شەھەرلىرىدىكى قېرىنداشلارنىڭ
ھەممىسى ئۇنىڭ توغرۇلۇق ياخشى گۇۋاھلىق بېرەتتى. 3 پاۋلۇس
ئۇنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ ماكاڭچى بولدى. بىراق بۇ
يەردىكى يەھۇدىيلارنىڭ ھەممىسى [تىموتىينىڭ] ئاتىسىنىڭ گرېك
ئىكەنلىكىنى بىلگەچكە، پاۋلۇس ئۇنى ئېلىپ خەتنە قىلدۇردى.
4 ئۇلار شەھەر-يېزىلاردىن ئۆتكەچ، پېرۇساليمدىكى روسۇللار
بىلەن ئاقساقاللار [يات ئەللەرگە] بېكىتكەن بەلگىلىمىلەرنى
ئۇلارنىڭ رىئايە قىلىشى ئۈچۈن تاپشۇردى. 5 شۇنداق قىلىپ،
جامائەتلەر ئېتىقادتا كۈچەيتىلىپ، سانلىرىمۇ كۈندىن-كۈنگە
كۆپەيدى. 6 مۇقەددەس روھ ئۇلارنىڭ ئاسىيا ئۆلكىسىدە

سۆز- كالامنى جاكارلىشىغا يول قويمىغان بولۇپ، پاۋلۇسلار ئەمدى فرىگىيە ۋە گالاتىيا رايونلىرىدىن ئۆتۈپ، 7 مىسىيە رايونىغا كەلگەندىن كېيىن، بىتىنىيە تۈلكىسىگە كىرمەكچى بولدى. بىراق ئەيسانىڭ روھى ئۇلارغا بۇنداق قىلىشقىمۇ يول قويمىدى. 8 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار مىسىيەدىن ئۆتۈپ، دېڭىز بويىدىكى تروئاس شەھىرىگە چۈشتى. 9 شۇ كۈنى كەچتە، پاۋلۇسقا بىر غايىبانە كۆرۈنۈش كۆرۈنۈپ، ماكېدونىيەلىك بىر كىشى ئۇنىڭ ئالدىدا تۇرە تۇرۇپ: ـ [دېڭىزدىن] ئۆتۈپ، ماكېدونىيەگە كېلىپ، بىزگە ياردەم بەرگەيسەن! ـ دەپ ئۆتۈندى. 10 ئۇ بۇ كۆرۈنۈشنى كۆرگەندىن كېيىن، رەب بىزنى جەزمەن ئۇ كىشىلەرنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۇلارغا خۇش خەۋەر جاكارلاشقا چاقىرغان، دېگەن خۇلاسىگە كېلىپ، دەرھال ماكېدونىيەگە بېرىشقا تەييارلاندۇق. 11 بىز كېمىگە چىقىپ، تروئاستىن يولغا چىقىپ، سامودراك ئارىلىغا قاراپ يول ئالدۇق ۋە ئەتىسى [ماكېدونىيەدىكى] نېئاپولىس شەھىرىگە يېتىپ باردۇق. 12 ئۇ يەردىن ماكېدونىيەنىڭ شۇ رايونىدىكى فىلىپپى دېگەن مۇھىم شەھىرىگە ئۆتتۇق. بۇمۇ رىمدىكى بىر مۇستەملىكە شەھەر ئىدى. بىز بۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇردۇق. 13 شابات كۈنى، [شەھەر] دەرۋازىسىدىن چىقىپ دەريا ساھىلىگە باردۇق؛ چۈنكى بىز ئۇ يەردە دۇئا-تىلاۋەت قىلىدىغان بىر جاي بار دەپ ئويلىدۇق؛ دەرۋەقە شۇنداق بولدى. بىز ئولتۇرۇپ، ئۇ يەرگە يىغىلغان ئاياللارغا سۆزلەشكە باشلىدۇق. 14 ئۇلارنىڭ ئىچىدە سۆسۈن رەخت سودىسى قىلىدىغان، تىياتىرا شەھىرىلىك، خۇدادىن قورقىدىغان لىدىيا ئىسىملىك بىر ئايال بار ئىدى. رەب ئۇنىڭ قەلبىنى پاۋلۇسنىڭ ئېيتقانلىرىنى قوبۇل قىلىشقا ئاچتى. 15 ئۇ ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن چۆمۈلدۈرۈلگەن بولۇپ بىزدىن ئۆتۈنۈپ: ـ ئەگەر سىلەر مېنى [ھەقىقەتەن] رەبگە ئېتىقاد قىلغۇچى دەپ بىلسەڭلەر، مېنىڭ ئۆيۈمگە بېرىپ تۇرۇڭلار! ـ دەپ چىڭ تۇرۇپ بىزنى ماقۇللاتتى. 16 بىر كۈنى بىز شۇ دۇئا قىلىدىغان جايغا كېتىپ بارغىنىمىزدا، بىر دېدەك بىزگە يولۇقتى؛ بۇ قىزغا پال سالغۇچى بىر جن چاپلىشىۋالغاندى؛ دېدەك خوجايىنلىرىغا پال سېلىش يولى بىلەن نۇرغۇن پايدا تېپىپ بەرگەندى. 17 ئۇ يول بويى پاۋلۇس ۋە بىزگە ئەگىشىپ: ـ بۇ كىشىلەر ھەممىدىن ئالىي خۇدانىڭ قۇللىرى، ئۇلار سىلەرگە نىجاتلىق بىر يولىنى جاكارلايدۇ! ـ دەپ ۋارقىراپ ماكىدى. 18 ئۇ ئۇدا كۆپ كۈنلەر شۇنداق ۋارقىرىدى. بۇ ئىش پاۋلۇسنىڭ قەلبىنى ئازابلاپ، ئۇ قىزغا بۇرۇلۇپ، جىنغا: ـ ئەيسا مەسىھنىڭ نامى بىلەن بۇيرۇيمەنكى، ئۇنىڭدىن چىق! ـ دېيىشىگلا، جن شۇئان چىقىپ كەتتى. 19 دېدەكنىڭ خوجايىنلىرى ئۇنىڭغا باغلىغان پۇل تېپىش ئۈمىدىنىڭ يوققا چىققانلىقىنى كۆرۈپ، پاۋلۇس بىلەن سىلاسقا قول سېلىپ، ئۇلارنى بازار مەيدانىغا سۆرەپ، ھۆكۈمدارلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. 20 ئۇلار ئىككىيلەننى سوراقچى ئەمەلدارلارنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ: ـ بۇ ئادەملەر يەھۇدىيلار بولۇپ، شەھىرىمىزنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋەتمەكتە. 21 بىز بولساق رىملىقلارمىز، ئۇلار قانۇنىمىزغا خىلاپ بولغان ۋە قوبۇل قىلىشقا ياكى يۈرگۈزۈشكە بولمايدىغان قائىدە-يوسۇنلارنى تەرغىب قىلىۋاتىدۇ! ـ دەپ شىكايەت قىلدى. 22 توپلانغان خالايىقمۇ ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىشقا قوزغالدى؛ سوراقچى ئەمەلدارلار ئۇلارنىڭ كىيىملىرىنى يىرتىپ يالىڭاچلاپ، كالتەك بىلەن دۇمبىلاشقا ئەمر چۈشۈردى. 23 ئىككىيلەننى كالتەك بىلەن كۆپ دۇمبىلىغاندىن كېيىن، ئۇلارنى زىندانغا تاشلىدى ۋە شۇنداقلا گۈندىپانىي قاتتىق كۆزىتىشكە بۇيرۇدى. 24 ئۇ بۇيرۇقنى تاپشۇرۇۋېلىش بىلەن ئۇلارنى زىندانىنىڭ ئىچكىرىدىكى كامېرغا سولاپ، پۇتلىرىغا ئىشكەل سالدى. 25 تۈن يېرىمدا، پاۋلۇس بىلەن سىلاس دۇئا قىلىپ، خۇداغا مەدھىيە كۈيلىرىنى ئېيتىۋاتاتتى. باشقا مەھبۇسلار بولسا قۇلاق سېلىپ ئاكلاۋاتاتتى. 26 تۇيۇقسىز قاتتىق يەر تەۋرەش يۈز بەردى؛ زىندانىنىڭ ئۇللىرىمۇ تەۋرىنىپ كەتتى ۋە زىندانىنىڭ ھەممە ئىشىكلىرى شۇئان ئېچىلىپ، ھەربىر مەھبۇسنىڭ كىشىنلىرىمۇ چۈشۈپ كەتتى. 27 گۈندىپاي ئۇيقۇدىن ئويغىنىپ، زىندانىنىڭ ئىشىكلىرىنىڭ ئوچۇق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، مەھبۇسلار قېچىپ كېتىپتۇ دەپ ئويلاپ، قىلىچنى سۇغۇرۇپ ئېلىپ، ئۆزىنى ئولتۇرۇۋالماقچى بولدى. 28 لېكىن پاۋلۇس قاتتىق تاۋازدا: ـ ئۆزۈڭگە زەرەر يەتكۈزمە، ھەممىز بار! ـ دەپ ۋارقىرىدى. 29 گۈندىپاي: چىراغلارنى كەلتۈرۈڭلار دەپ توۋلاپ ئىچكىرىگە ئېتىلىپ كىرىپ، تىترىگەن ھالدا پاۋلۇس بىلەن سىلاسنىڭ ئايىغىغا

يىقىلدى. 30 ئاندىن ئۇلارنى تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىپ: ـ
قۇتقۇزۇلۇشۇم ئۈچۈن نېمە قىلىشىم كېرەك؟ ـ دەپ سوريدى.
31 رەب ئەيسانىڭ ئېتىقاد قىلغىن، ۋە شۇنداق قىلساڭ، تۇرۇقۇڭ
ھەم ئائىلەڭدىكىلەرمۇ قۇتقۇزۇلىدۇ! ـ دېدى ئۇلار. 32 شۇنىڭ
بىلەن، ئىككىيلەن ئۇنىڭغا ۋە ئۇنىڭ بارلىق ئائىلىسىدىكىلەرگە
رەبنىڭ سۆز-كالامىنى يەتكۈزدى. 33 كېچە شۇ سائەتنىڭ
ئۆزىدىلا [گۈندىپاي] ئۇلارنى باشلاپ چىقىپ، يارىلىرىنى
يۇيۇپ تازىلىدى؛ ئاندىن ئۇ دەرھال ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن
چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى؛ 34 ئىككىيلەننى ئۆز ئۆيىگە
باشلاپ كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا داستىخان سالدى. ئۇ پۈتكۈل
ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن خۇداغا ئېتىقاد قىلغانلىقتىن زور شادلاندى.
35 ئەتىسى ئەتىگەندە، سوراقچى ئەمەلدارلار ياساۋۇلىلارنى
زىندانغا ئەۋەتىپ: ـ ئۇ ئىككىيلەننى قويۇۋېتىڭلار! ـ دەپ
بۇيرۇدى. 36 گۈندىپاي بۇ سۆزنى پاۋلۇسقا يەتكۈزۈپ: ـ
سوراقچى ئەمەلدارلار ئىككىڭلارنى قويۇۋېتىش يارلىقىنى
چۈشۈردى. سىلەر ئەمدى زىنداندىن چىقىپ، تىنچ-ئامان
يولۇڭلارغا چىقىڭلار، ـ دېدى. 37 براق پاۋلۇس ياساۋۇلىلارغا:
ـ بىز رىم پۇقرالىرى بولساقمۇ، ئەمەلدارلار بىزنى سوراق قىلمايلا
خالايىقنىڭ ئالدىدا كالتەك بىلەن دۇمبالاپ، زىندانغا تاشلىدى.
ئەمدى ئۇلار ھازىر بىزنى يوشۇرۇنچە قوغلىماقچىمۇ؟ ياق، بۇنداق
قىلسا بولمايدۇ! ئەمەلدارلار ئۆزلىرى كېلىپ بىزنى چىقارسۇن! ـ
دېدى. 38 ياساۋۇلىلار بۇ سۆزلەرنى سوراقچى ئەمەلدارلارغا
يەتكۈزدى. ئۇلار ئىككىيلەننىڭ رىم پۇقراسى ئىكەنلىكىنى
ئاڭلاپ قورقۇپ كەتتى؛ 39 ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى ئېلىشقا
[زىندانغا] بېرىپ، ئۇلارنى زىنداندىن ئېلىپ چىققاندىن كېيىن،
شەھەردىن چىقىپ كېتىشنى قايتا-قايتا ئۆتۈندى. 40 ئىككىيلەن
زىنداندىن چىقىشى بىلەن لىدىيانىڭ ئۆيىگە باردى؛ ئاندىن ئۇ يەردە
قېرىنداشلىرى بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈرگەندىن
كېيىن، يولغا چىقىپ كەتتى.

17 ئۇلار سەپىرنى داۋام قىلىپ ئامفىپولىس ۋە
ئاپوللونىيا شەھەرلىرىدىن ئۆتۈپ، تېسالونىكا شەھىرىگە كەلدى.
ئۇ يەردە يەھۇدىيلارنىڭ سىناگوگى بار ئىدى. 2 پاۋلۇس
ئادىتى بويىچە ئۇلارنىڭ ئارىسىغا كىرىپ، ئۈدا ئۈچ شابات
كۈنى ئۇ يەردە جەم بولغانلار بىلەن مۇقەددەس يازمىلارنى
شەرھلەپ مۇنازىرىلىشىپ، 3 ئۇلارغا مەسىھنىڭ ئازاب-
ئوقۇبەتلەر تارتقاندىن كېيىن ئۆلۈمدىن تىرىلىشى مۇقەررەر
دەپ چۈشەندۈردى ھەم ئىسپاتلىدى ۋە: ـ مەن سىلەرگە
جاكارلىغان مۇشۇ ئەيسا دەل مەسىھنىڭ ئۆزى شۇ! ـ
دېدى. 4 [يەھۇدىيلارنىڭ] ئىچىدىن بەزىلەر قايىل بولۇپ
ئىشىنىپ، پاۋلۇس بىلەن سىلاسقا قوشۇلدى؛ شۇنداقلا خۇدادىن
قورقىدىغان گېرىكلەردىن زور بىر توپ ئادەملەر ۋە ئاز بولمىغان
يۇقىرى تەبىقىدىكى گېرىك ئاياللارمۇ شۇنداق ئىشەندى. 5 براق
يەھۇدىيلار بۇنىڭغا ھەسەت قىلىپ، بىرنەچچە قەبىھ ئادەملەرنى
يېغىپ، بىر توپ كىشىلەرنى توپلاپ، شەھەرنى ئاستىن-
ئۈستۈن قىلىۋەتتى. يەھۇدىيلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسنى شەھەر
خەلق [كېڭىشمىسىگە] تاپشۇرۇپ بېرىش ئۈچۈن ئۇلارنى
تۇتۇش مەقسىتىدە ياسون ئىسىملىك بىرسىنىڭ ئۆيىگە باستۇرۇپ
باردى. 6 لېكىن ئۇلار ئىككىيلەننى تاپالماي ئۇلار ياسون
ۋە باشقا بىرنەچچە قېرىندىشاشنى شەھەر ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىغا
تارتىپ ئاپىرىپ: ـ ھەممە جايلاردا ئالەمنى ئاستىن-ئۈستۈن
قىلىۋەتكەن ئاشۇ ئادەملەر مۇشۇ يەرگىمۇ يېتىپ كەلدى؛
7 ياسون ئۇلارنى ئۆيىدە قوبۇل قىلدى. ئۇلار ئەيسا ئىسىملىك
باشقا بىر پادىشاھ بار دەپ جاكارلاپ، قەيسەرنىڭ پەرمانلىرىغا
قارشى چىقىۋاتىدۇ! ـ دەپ چۇقان سېلىشتى. 8 ئۇلار بۇ
سۆزلەر بىلەن خالايىقنى ۋە شەھەر ئەمەلدارلىرىنى دەككە-
دۈككىگە سېلىپ قويدى. 9 ئەمەلدارلار ياسون ۋە باشقا
تۇتۇپ كېلىنگەنلەردىن كاپالەت پۇلى ئالغاندىن كېيىن، ئۇلارنى
قويۇۋەتتى. 10 قېرىنداشلار ھايال بولماي پاۋلۇس بىلەن سىلاسنى
شۇ كۈنى كېچىدە بېرىيا شەھىرىگە ئەۋەتىۋەتتى. ئۇلار ئۇ
يەرگە يېتىپ بارغاندا، يەھۇدىيلارنىڭ سىناگوگىغا كىردى.
11 ئۇ يەردىكى [سىناگوگدىكىلەر] تېسالونىكادىكىلەرگە قارىغاندا
ئېسىل خىسلەتلىك بولۇپ، سۆز-كالامنى قىزىقىپ ئاڭلىدى ۋە
ئۇلارنىڭ ئېيتقانلىرىنىڭ توغرا يا كى خاتالىقىنى ئېنىقلاپ بىلىش
ئۈچۈن، ھەركۈنى مۇقەددەس يازمىلارنى قېتىرقىنىپ ئىزلەندى.
12 نەتىجىدە، ئۇلاردىن نۇرغۇن يەھۇدىيلار، ئېسىلزادە گېرىك

ئايالالاردن بىر قىسمى ۋە شۇنداقلا خېلى كۆپ گېپك ئەرلەر
ئېتىقاد قىلدى. 13 لېكىن تېسالونىكادىكى يەھۇدىيلار خۇدانىڭ
سۆز-كالامىنىڭ پاۋلۇس ئارقىلىق بېرىيادىمۇ جاكارلىنىۋاتقىنىنى
ئاڭلاپ، ئۇ يەرگىمۇ بېرىپ توپلاڭ كۆتۈرمەكچى بولۇپ،
ئامىنى قۇتراتتى. 14 شۇنىڭ بىلەن قېرىنداشلار پاۋلۇسنى دەرھال
دېڭىز بويىغا ئەۋەتىۋەتتى. سىلاس بىلەن تىموتىي بولسا بېرىيادا
قالدى. 15 پاۋلۇسنى ئۇزىتىپ ماڭغانلار ئۇنى ئافىنا شەھىرىگىچە
ئېلىپ باردى. ئاندىن ئۇلار پاۋلۇسنىڭ: ـ «سىلەر سىلاس
بىلەن تىموتىيغا مۇمكىنقەدەر مېنىڭ يېنىمغا تېزراق كەلسۇن
دەپ يەتكۈزۈپ قويۇڭلار» دېگەن تاپشۇرۇقىنى ئېلىپ،
[بېرىياغا] قايتىپ كەلدى. 16 پاۋلۇس ئافىنا شەھىرىدە سىلاس
بىلەن تىموتىينى كۈتۈپ تۇرغاندا، پۈتكۈل شەھەردىكىلەرنىڭ
بۇتپەرەسلىككە بېرىلىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، روھى
قاتتىق ئازابلاندى. 17 شۇڭا ئۇ سىناگوگا يەھۇدىيلار ۋە
خۇدادىن قورقىدىغانلار بىلەن ھەم شۇنىڭدەك ھەركۈنى بازاردا
ئۇچرىغانلا كىشىلەر بىلەن مۇنازىرىلىشەتتى. 18 «ئېپىكۇرلار»
ۋە «ستوئىكلار» دەپ ئاتالغان بەزى پەيلاسوپلارمۇ ئۇنىڭ
بىلەن مۇنازىرىلىشىشكە باشلىدى. ئۇلاردىن بەزىلەر: ـ بۇ
بىلەرمەن پوچى نېمە دەپ جۈيلۈۋاتىدۇ؟ ـ دېيىشتى. يەنە بەزىلەر
پاۋلۇسنىڭ ئەيسا ۋە ئادەملەرنىڭ تۇلۇمدىن تىرىلىدۇرۇلىدىغانلىقى
ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى جاكارلىغانلىقىدىن: ـ ئۇ يات
ئىلاھلارنىڭ تەرغىباتچىسى ئوخشايدۇ! ـ دېيىشتى. 19 شۇڭا،
ئۇلار پاۋلۇسنى ئېلىپ «ئارىئوپاگۇس» دېگەن [كېڭەش]
مەيدانىغا ئاپىرىپ: ـ سەن تارقىتىۋاتقان يېڭى تەلىمىڭنىڭ
نېمە ئىكەنلىكىنى بىزمۇ بىلسەك قانداق؟ 20 چۈنكى سەن
بەزى غەيرىي ئىشلارنى قۇلىقىمىزغا يەتكۈزۈۋاتىسەن، بىز
ئۇلارنىڭ مەنىسى زادى نېمە ئىكەنلىكىنى بىلگۈمىز بار، ـ
دېيىشتى 21 (ئەمدى ئافىنالىقلار ۋە ئۇ يەردە تۇرۇۋاتقان
چەتئەللىكلەرنىڭ ھەممىسى ۋاقتىنى بىرەر يېڭىلىقنى يەتكۈزۈش
يا كى ئاڭلاشتىن باشقا ئىشقا سەرپ قىلمايتتى). 22 شۇڭا پاۋلۇس
ئارىئوپاگۇس مەيدانىنىڭ ئوتتۇرىسىغا چىقىپ مۇنداق دېدى:
ئەي ئافىنا خەلقى! سىلەرنىڭ ھەر جەھەتتىن جىن-ئىلاھلارغا
چوقۇنۇشقا قاتتاق بېرىلگەنلىكىڭلارنى كۆردۈم. 23 چۈنكى
ھەممە يەرنى ئاربلاپ، سىلەرنىڭ تاۋاپگاھلىرىڭلارنى كۆزدىن
كەچۈرگىنىمدە، ئۈستىگە «نامەلۇم بىر خۇداغا ئاتالغان» دەپ
پۈتۈلگەن بېغىشلىمىسى بار يەنە بىر قۇربانگاھنى كۆردۈم. ئەمدى
مەن سىلەر تونۇمايۋاتقان بۇ خۇدانى [خۇدانى]
مانا ھازىر سىلەرگە تونۇشتۇرۇپ جاكارلايمەن. 24 پۈتكۈل
ئالەمنى ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق مەۋجۇداتلارنى يارىتىقان خۇدا
ئاسمان-زېمىننىڭ ئىگىسى بولۇپ، ئىنسانلارنىڭ قولى بىلەن
ياسالغان ئىبادەتخانىلاردا تۇرمايدۇ، 25 يا كى بىرەر نەرسىگە
ھاجىتى چۈشكەندەك ئىنسانلارنىڭ قوللىرىنىڭ ئەجرىگە موھتاج
ئەمەستۇر، چۈنكى ئۇ ئۆزى ھەممە جانۋارغا ھاياتلىق، نەپەس،
شۇنداقلا [ئېھتىياجلىق بولغان] ھەممە نەرسىنى ئاتا قىلىدۇ.
26 ئۇ بىرلا ئادەمدىن ئىنسانىيەتنىكى بارلىق مىللەتلەرنى بارلىققا
كەلتۈردى، ئۇلارنى پۈتۈن يەر يۈزىگە ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئۇلارغا
خاس بولغان پەيت-پەسلەر ھەمدە تۇرىدىغان جايلىرىنىڭ
پاسىللىرىنى ئالدىن بەلگىلەپ بەردى. 27 بۇلارنىڭ مەقسىتى
«ئىنسانلار مېنى ئىزدىسۇن، بەلكىم سىلاشتۇرۇپ تاپسۇن»
دېگەنلىكتۇر. ئەمەلىيەتتە، ئۇ ھېچقايسىمىزدىن يىراق ئەمەس.
28 چۈنكى بىز ئۇنىڭدا ياشايمىز، ھەرىكەت قىلىمىز ۋە ئۇنىڭدا
ۋۇجۇدىمىز باردۇر، ئاراڭلاردىكى بەزى شائىرلار ئېيتقىنىدەك:
«بىز ئۇنىڭ نەسلىدۇرمىز!». 29 شۇڭا، خۇدانىڭ نەسلى بولغاچقا،
بىز تەڭرى بولغۇچىنى ئالتۇن-كۈمۈش يا كى تاشتىن ياسالغان،
ھۈنەرۋەننىڭ ماھارىتى ۋە تەسەۋۋۇرى بىلەن ئويۇلغان بىرەر
نەرسىگە ئوخشايدۇ، دەپ ئويلىماسلىقىمىز كېرەك. 30 شۇڭا
خۇدا بۇرۇنقى زامانلاردىكىلەرنىڭ شۇنداق غەپلەتلىك ۋاقىتلىرىنى
نەزىرىدىن ساقت قىلغىنى بىلەن، لېكىن بۈگۈنكى كۈندە ئۇ
ھەممىلا يەردە پۈتۈن ئىنسانلارنى گۇناھلىرىغا توۋا قىلىشقا
ئەمر قىلماقتا! 31 چۈنكى ئۇ ئۆزى تىكلىگەن ئىنسان ئارقىلىق
پۈتكۈل دۇنيانى ھەققانىيلىق بىلەن سوراق قىلىدىغان بىر كۈننى
بەلگىلدى؛ ئۇ ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەنلىكى بىلەن بۇ ئىشنىڭ
مۇقەررەر ئىكەنلىكىگە ئىسپات بەرگەندى. 32 [پاۋلۇسنىڭ]
«ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى» ھەققىدە ئېيتقانلىرىنى ئاڭلىغاندا بەزىلەر
ئۇنى مەسخىرە قىلىشقا باشلىدى. يەنە بەزىلەر: ـ بۇ ئىش ھەققىدە
سەندىن يەنە ئاڭلايلى، ـ دېدى. 33 بۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس

مەيداندن چىقىپ كەتتى. 34 براق بەزىلەر ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ،
ئېتىقاد قىلدى. بۇلارنىڭ ئىچىدە «ئارىئوپاگۇس» كېڭىشمە
ھەيئەتلىرىدىن بىرى بولغان دىيونىسىيۇس ۋە دامارىس ئىسملىك
بىر ئايال، شۇنىڭدەك باشقا بىرقانچە كىشىمۇ بار ئىدى.

18 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، پاۋلۇس ئافىنا شەھىردىن
ئايرىلىپ كورىنت شەھىرىگە باردى. 2 ئۇ ئۇ يەردە پونتۇس
ئۇلۇكسىدە تۇغۇلغان ئاكۇيلا ئىسملىك بىر يەھۇدىي بىلەن
ئۇنىڭ ئايالى پرىسكىلانى ئۇچراتتى. ئۇلار [رىم] [ئىمپىراتورى]
كلاۋدىيۇسنىڭ بارلىق يەھۇدىيلار رىم شەھىردىن چىقىپ
كېتىشى كېرەك، دېگەن يارلىقى سەۋەبلىك يېقىندا ئىتالىيەدىن
كەلگەندى. پاۋلۇس ئۇلار بىلەن تونۇشۇپ، 3 ئۇلار بىلەن
كەسپداش بولغاچقا، بىللە تۇرۇپ ئىشلىدى (چۈنكى ئۇلار
چېدىرچىلىق بىلەن شۇغۇللىناتتى). 4 ھەر بىر شابات كۈنىدە ئۇ
يەھۇدىيلارنىڭ سىناگوگىغا كىرىپ، يەھۇدىيلار ۋە گرېكلار
بىلەن مۇنازىرىلىشىپ ئۇلارنى [خۇدانىڭ سۆز- كالامىغا] قايىل
قىلىشقا تىرىشاتتى. 5 براق سىلاس بىلەن تىموتىي ماكېدونىيەدىن
كەلگەندىن كېيىن، پاۋلۇس سۆز- كالامنى يەتكۈزۈشكە
ئالدىرىدى، جان كۈيدۈرۈپ يەھۇدىيلارغا: ـ ئەيسا ـ مەسىھنىڭ
تۇزىدۇر، دەپ گۇۋاھلىق بەردى. 6 لېكىن، ئۇلار ئۇنىڭغا
قارشى چىقىپ ئۇنى ھاقارەتلىدى. بۇنىڭ بىلەن پاۋلۇس پېشىنى
قېقىپ، ئۇلارغا: ـ تۇز قېنىڭلار تۇز بېشىڭلارغا چۈشسۇن!
مەن بۇنىڭغا جاۋابكار ئەمەسمەن! بۇگۈندىن باشلاپ، مەن
[سىلەردىن بۇرۇلۇپ] يات ئەللىكلەرگە بارىمەن، ـ دېدى.
7 بۇنىڭ بىلەن پاۋلۇس ئۇلاردىن ئايرىلىپ، تىتىيۇس يۇستۇس
ئىسملىك، خۇدادىن قورقىدىغان بىر كىشىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ
تۇردى. ئۇنىڭ ئۆيى سىناگوگىنىڭ يېنىدا ئىدى. 8 ئەمدى
سىناگوگنىڭ چوڭى كرىسپۇس پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن
رەببگە ئېتىقاد قىلدى. نۇرغۇن كورىنتلىقلارمۇ بۇ خەۋەرنى
ئاڭلاپ، ئېتىقاد قىلىپ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. 9 رەب
كېچىدە پاۋلۇسقا بىر غايىبانە كۆرۈنۈش ئارقىلىق ۋەھيي
يەتكۈزۈپ ئۇنىڭغا: ـ قورقما، سۈكۈت قىلماي سۆزلە، 10 چۈنكى
مەن سەن بىلەن بىللە. ھېچكىم ساڭا قول سېلىپ زەرەر
يەتكۈزمەيدۇ، چۈنكى مېنىڭ بۇ شەھەردە نۇرغۇن كىشىلىرىم
بار، ـ دېدى. 11 شۇنىڭ بىلەن پاۋلۇس ئۇ يەردە بىر يىل ئالتە
ئاي تۇرۇپ، ئۇ يەردىكى كىشىلەر ئارىسىدا خۇدانىڭ سۆز-
كالامنى تۈگەتتى. 12 ئەمما گاللىيو ئاخايا ئۆلكىسىنىڭ ۋالىيسى
بولغان ۋاقتىدا، يەھۇدىيلار بىرلىشىپ پاۋلۇسنى تۇتۇپ گاللىيونىڭ
«سوراق تەختى»نىڭ ئالدىغا ئاپىرىپ، ئۇنىڭ ئۈستىدىن: بۇ ئادەم
كىشىلەرنى قانۇنغا خىلاپ ھالدا خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا
قايىل قىلىۋاتىدۇ! ـ دەپ شىكايەت قىلدى. 14 پاۋلۇس ئاغزىنى
ئاچاي دەپ تۇرۇشىغا، ۋالي گاللىيو يەھۇدىيلارغا: ـ دەرۋەقە،
ئى يەھۇدىيلار، بۇ شىكايىتىڭلار بىرەر ناھەقلىق يا كى ئېغىر
جىنايەت توغرىسىدا بولغان بولسا، سەۋرچانلىق بىلەن سىلەرگە
قۇلاق سالسام ئورۇنلۇق بولاتتى. 15 براق بۇ ئىش [پەقەت]
بەزى نام-ئىسىملار، سۆزلەر ۋە ئۆزۈڭلارنىڭ [تەۋرات]
قانۇنىڭلار ئۈستىدە تالاش-تارتىشلارغا چېتىشلىق ئىكەن،
ئۇنى ئۆزۈڭلار بىر تەرەپ قىلىڭلار! مەن بۇنداق ئىشلارغا
سوراقچى بولمايمەن! ـ دېدى. 16 شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇلارنى
سوراق تەختى ئالدىدىن ھەيدەپ چىقاردى. 17 خالايىق
سىناگوگنىڭ چوڭى سوستېنىسنى ئۇتۇۋېلىپ، سوراق تەختىنىڭ
ئالدىدا قاتتىق ئۇرغىلى تۇردى. براق [ۋالي] گاللىيو بۇ
ئىشلارنىڭ ھېچقايسىسىغا قىلچە پىسەنت قىلمىدى. 18 پاۋلۇس
كورىنت شەھىردە يەنە كۆپ كۈنلەرنى ئۆتكۈزگەندىن كېيىن،
قېرىنداشلار بىلەن خوشلىشىپ، پرىسكىلا ۋە ئاكۇيلالارنىڭ
ھەمراھلىقىدا كېمىگە ئولتۇرۇپ، سۈرىيەگە قاراپ كەتتى.
[يولغا چىقىشتىن ئىلگىرى] ئۇ كەنقرىيا شەھىردە خۇداغا
ئىچكەن بىر قەسىمدىن چاچلىرىنى چۈشۈرۈۋەتكەندى. 19 ئۇلار
ئەفەسۇس شەھىرىگە بارغاندىن كېيىن، ئۇ پرىسكىلا ۋە ئاكۇيلانى
قالدۇرۇپ قويۇپ ئۆزى [شۇ يەردىكى] سىناگوگقا كىرىپ،
يەھۇدىيلار بىلەن مۇنازىرىلەشتى. 20 ئۇلار ئۇنى ئۇزۇنراق
تۇرۇشقا تەلەپ قىلىۋىدى، ئۇ قوشۇلماي، 21 «مەن قانداقلا
بولمىسۇن كېلەر ھېيتنى يېرۇسالېمدا ئۆتكۈزىمەن؛ ئاندىن خۇدا
بۇيىرۇسا، سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا يەنە كېلىمەن»، ـ دەپ ئۇلار
بىلەن خوشلىشىپ، ئەفەسۇستىن كېمە بىلەن يولغا چىقتى.
22 ئۇ قەيسەرىيە شەھىردە كېمىدىن چۈشۈپ، [يېرۇسالېمغا]

چقىپ جامائەت بىلەن ھال سوراشقاندىن كېيىن، ئانتاكيا
شەھىرىگە چۈشۈپ كەتتى. 23 ئانتاكيادا بىر مەزگىل تۇرغاندىن
كېيىن، ئۇ يەنە يولغا چىقىپ گالاتىيا ۋە فرىگىيە يۇرتلىرىنى
بىر-بىرلەپ ئارىلاپ، بارغانلا يېرىدە بارلىق مۇخلىسلارنىڭ
ئېتىقادىنى قۇۋۋەتلىدى. 24 بۇ ئاردىدا، ئىسكەندەرىيە شەھىرىدە
تۇغۇلغان ئاپوللوس ئىسىملىك بىر يەھۇدىي ئەفەسۇس شەھىرىگە
كەلدى. ئۇ ناتىق ئادەم بولۇپ، مۇقەددەس يازمىلاردىن خېلىلا
چوڭقۇر ساۋاتى بار ئادەم ئىدى. 25 ئۇ رەببنىڭ يولى توغرۇلۇق
تەلىم ئالغان بولۇپ، ئوتلۇق روھ بىلەن ئەيسا ھەققىدە ئەينەن
سۆزلەپ تەلىم بېرەتتى. بىراق ئۇنىڭ خەۋىرى پەقەت يەھيا
[پەيغەمبەر]نىڭ يۇرگۈزگەن چۆمۈلدۈرۈشى بىلەن چەكلىنەتتى.
26 ئۇ سىناگوگىدا يۇرەكلىك سۆزلەشكە باشلىدى. ئۇنى ئاكىلىغان
پرىسكىللا بىلەن ئاكۇيلا ئۇنى ئۆيىگە ئېلىپ بېرىپ، ئۇنىڭغا
خۇدانىڭ يولىنى تېخىمۇ تەپسىلىي چۈشەندۈردى. 27 كېيىن،
ئاپوللوس ئاخايا ئۆلكىسىگە بارماقچى بولغاندا، [ئەفەسۇسلۇق]
قېرىنداشلار [ئاخايادىكى] مۇخلىسلارغا خەت يېزىپ، ئۇلاردىن
ئاپوللوسنى قارشى ئېلىشنى بەكمۇ تەلەپ قىلدى. ئۇ شۇ يەرگە
بېرىپ، خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق ئېتىقاد قىلغانلارغا
قوشۇلۇپ، ئۇلارغا زور يارىدەمدە بولدى. 28 چۈنكى ئۇ خەلق-
ئالەم ئالدىدا يەھۇدىيلار بىلەن مۇنازىرىلىشىپ، ئۇلارغا كۆچلۈك
رەددىيە بېرىپ، مۇقەددەس يازمىلارنى شەرھلىشى بىلەن
مەسىھنىڭ ئەيسا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بەردى.

19 ئاپوللوس كورىنت شەھىرىدىكى ۋاقتىدا، پاۋلۇس سەپەر
قىلىپ، ئىچكى قۇرۇقلۇق ئارقىلىق ئەفەسۇس شەھىرىگە كەلدى.
ئۇ يەردە بەزى مۇخلىسلار بىلەن ئۇچرىشىپ، 2 ئۇلاردىن: ـ
سىلەر ئېتىقاد قىلغىنىڭلاردا، مۇقەددەس روھ سىلەرگە ئاتا
قىلىنغانمۇ؟ ـ دەپ سوردى. ـ ياق، بىز ھەتتا مۇقەددەس روھ
بار دېگەننى زادى ئاڭلىماپتىكەنمىز، ـ دەپ جاۋاب بەردى
ئۇلار. 3 پاۋلۇس يەنە: ـ ئۇنداقتا، سىلەر قانداق چۆمۈلدۈرۈلۈشتە
چۆمۈلدۈرۈلگەنسىلەر؟ ـ دەپ سوردى. ـ بىز يەھيا
[پەيغەمبەر] يەتكۈزگەن چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلدۇق، ـ
دېدى ئۇلار. 4 پاۋلۇس: ـ يەھيا [پەيغەمبەر] خەلققە يەتكۈزگەن
چۆمۈلدۈلۈرۈش بولسا گۇناھلارغا توۋا قىلىشنى بىلدۈرىدىغان
چۆمۈلدۈرۈلۈش بولۇپ، ئۇلارغا ئۆزىدىن كېيىن كەلگۈچىگە،
يەنى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىش كېرەكلىكىنى تاپىلىغانىدى، ـ دېدى.
5 ئۇلار بۇنى ئاڭلاپ، رەب ئەيسانىڭ نامىدا چۆمۈلدۈرۈلۈشنى
قوبۇل قىلدى. 6 پاۋلۇس قولىنى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە تەككۈزۈپ
تۇرۇشى بىلەن، مۇقەددەس روھ ئۇلارغا چۈشتى. بۇنىڭ بىلەن
ئۇلار نامەلۇم تىللاردا سۆزلەشكە ھەم پەيغەمبەرلەرچە ۋەھيي-
بېشارەتلەرنى يەتكۈزۈشكە باشلىدى. 7 ئۇلار تەخمىنەن ئون
ئىككى ئەركەك كىشى ئىدى. 8 پاۋلۇس ئۆچ ئاي داۋامىدا
[ئەفەسۇس شەھىرىدىكى] سىناگوگقا كىرىپ، يۇرەكلىك بىلەن
سۆز قىلىپ، ئۇلار بىلەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىكى ئىشلار
توغرىسىدا مۇنازىرىلىشىپ قايىل قىلىشقا تىرىشتى. 9 لېكىن
بەزىلىرى جاھىللىق قىلىپ ئىشەنمىگىنى رەت قىلىپ، خالايىق
ئالدىدا [رەببنىڭ] يولىغا ھاقارەت كەلتۈرگەندە، پاۋلۇس
ئۇلاردىن چىقىپ، مۇخلىسلارنىمۇ ئايرىپ چىقتى. ئۇ ھەر كۈنى
تىرانۇس ئىسىملىك ئادەمنىڭ لېكسىيىخانىسىدا مۇنازىرە-
مۇزاكىرە ئۆتكۈزدى. 10 بۇ ئىش ئىككى يىل داۋاملاشتى.
نەتىجىدە، ئاسىيا ئۆلكىسىدىكى يۇتۇن خەلق، يەھۇدىيلار بولسۇن،
گېرىكلەر بولسۇن ھەممەيلەن رەببنىڭ سۆز- كالامىنى ئاڭلىدى.
11 خۇدا پاۋلۇسنىڭ قوللىرى ئارقىلىق كارامەت مۇجىزىلەرنى
يارىتتى. 12 كىشىلەر ھەتتا قول ياغلىق ۋە پەرتۇقلارنى پاۋلۇسنىڭ
تېنىگە تەككۈزۈپ، ئاندىن كېسەللەرنىڭ يېنىغا ئاپىرىپ،
ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ياپاتتى. نەتىجىدە، كېسەللەر ساقىيىپ،
يامان روھلار ئۇلاردىن چىقىپ كېتەتتى. 13 لېكىن شۇ
ئەتراپتا يۇرىدىغان، «جىنكەش» يەھۇدىيلارنى بەزىلىرىمۇ رەب
ئەيسانىڭ نامىنى ئىشلىتىپ باققۇسى كېلىپ، جىن چاپلاشقانلار
ئۈستىدە تۇرۇپ جىنلارغا: «پاۋلۇس جاكارلاۋاتقان ئەيسانىڭ
نامىدىن ساڭا قاتتىق بۇيرۇق بېرىمەن!» دەيدىغان بولدى.
14 بۇ ئىشنى قىلىدىغانلارنىڭ ئارىسىدا سكېۋا ئىسىملىك بىر
يەھۇدىي باش كاھىننىڭ يەتتە ئوغلىمۇ بار ئىدى. 15 لېكىن
[ئۇلار قوغلىۋەتمەكچى بولغان] يامان روھ ئۇلارغا جاۋابەن: ـ
ئەيسانى تونۇيمەن، پاۋلۇستىن خەۋىرىم بار، بىراق ئۆزۈڭلار كىم
بولىسىلەر؟! ـ دېۋىدى، 16 يامان روھ چاپلىشىۋالغان كىشى

ئۇلارغا ئېتىلىپ چىقىپ، ئۇلارنى ئۇرۇپ شاما قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئاسىيا ئۆلكىسى ۋە پۈتكۈل جاھان ئىبادەت قىلىدىغان [بۇ
ئۈستىدىن غالىب كەلدى. ئۇلار يالىڭاچ ۋە يارىلانغان ھالدا ئايال ئىلاھىمىزنىڭ] شان-شەرىپىمۇ يوقىلىش خەۋپىگە دۇچ
ئۇيدىن قېچىپ چىقىپ كەتتى. 17 بۇ ئىش ئەفەسۇس شەھىرىدە كېلىۋاتىدۇ! ـ دېدى. 28 بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان كۆپچىلىك
ئۇرۇۋاتقان بارلىق يەھۇدىيلار ۋە گېرىكلەرگىمۇ مەلۇم بولۇپ، غەزەپكە چۈمۈپ، قايتا-قايتا: ـ ئەفەسۇسلۇقلارنىڭ ئارتېمىسمىز
قورقۇنچ ھەممىسىنى باستى ۋە رەب ئەيسانىڭ نامى ئۇلۇغلاندى. بۈيۈكتۇر! ـ دەپ چۇقان كۆتۈرۈشكە باشلىدى. 29 بۇنىڭ بىلەن
18 نەتىجىدە، نۇرغۇن ئېتىقادچىلار بۇرۇنقى قىلغانلىرىنى ئىقرار پۈتكۈل شەھەرمالىماتاڭ بولۇپ كەتتى. خالايىق پاۋلۇسنىڭ
قىلىپ، ئالدىغا چىقتى. 19 سېھىرگەرلىك قىلغانلاردىن نۇرغۇن سەپەرداشلىرىدىن ماكېدونىيەلىك گايۇس ۋە ئارىستارخۇسلارنى
ئادەملەر تۆزلىرىنىڭ سېھىرگەرلىك كىتاب-پالناملىرىنى ئەكېلىپ تۇتۇپ سۈرەپ، سېرىك مەيدانىغا تەكلا يوپۇرۇلۇپ ماكېدى.
[بىر يەرگە دۆۋىلەپ]، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا كۆيدۈرۈشتى. بۇ 30 پاۋلۇس خالايىق ئارىسىغا كىرمەكچى بولغاندى، لېكىن
كىتابلارنىڭ قىممىتى جەمئىي ئەللىك مىڭ كۈمۈش تەڭگىگە مۇخلىسلار ئۇنىڭ كىرىشىگە يول قويمىدى. 31 ھەتتا پاۋلۇسنىڭ
يېتەتتى. 20 شۇنداق قىلىپ، رەبنىڭ سۆز-كالامى كۈچىگە دوستلىرى بولغان ئۇلۇكە ئەمەلدارلىرىدىن بەزىلىرىمۇ ئۇنىڭغا خەۋەر
ئىگە بولۇپ، بەرق ئۇرۇپ ئۈستۈنلۈككە ئۇتتى. 21 بۇ ئىشلار يەتكۈزۈپ، ئۇنى سېرىك مەيدانىغا بېرىشقا تەۋەككۈل قىلماسلىققا
يۈز بەرگەندىن كېيىن، پاۋلۇس كۆڭلىدە، ماكېدونىيە ۋە ئاخايا جېكىلدى. 32 ئەمدى بەزىلەر بۇنى دەپ ۋارقىرىسا، بەزىلەر
ئۇلۇكسىدىن ئۇتۇپ يېرۇسالېمغا بېرىشقا نىيەت باغلىدى. ئۇ: ـ ئۇ ئۇنى دەپ ۋارقىرىشىپ، پۈتۈن سورۇن ۋاراڭ-چۇرۇڭغا تولدى؛
يەرگە بارغاندىن كېيىن، رىم شەھىرىنى كۆرۈپ كېلىشىم كېرەك، كىشىلەرنىڭ كۆپىنچىسى ئۇزلىرىنىڭ نېمىگە يىغىلغانلىقىنىمۇ
ـ دېدى. 22 شۇنىڭ بىلەن، ئۇ ئۇزىگە يارىدەمدە بولۇۋاتقانلاردىن بىلمەيتتى. 33 يەھۇدىيلار ئىسكەندەر ئىسىملىك ئادەمنى ئالدىغا
تەمۇتىي بىلەن ئېراستۇس ئىككىيلەنىنى ماكېدونىيەگە ئەۋەتۈېتىپ، ئىنتىرىپ چىقىرىۋىدى، كۆپچىلىك ئۇنى ئالدىغا تۇرغۇزدى.
ئۇزى يەنە بىر مەزگىل ئاسىيا ئۆلكىسىدە تۇردى. 23 دەل شۇ ئىسكەندەر كۆپچىلىككە قول ئىشارىتى قىلىپ، [يەھۇدىيلارنى]
چاغدا، [ئەفەسۇس شەھىرىدە] [رەبنىڭ] يولى توغرۇلۇق ئېغىر ئاقلىماقچى بولدى. 34 بىراق كۆپچىلىك ئۇنىڭ يەھۇدىي
مالىماچىلىق كۆتۈرۈلدى. 24 ئايال ئىلاھ ئارتېمىسنى سۈرەتلەپ ئىكەنلىكىنى بىلىپ قېلىپ، ھەممىسى تەكلا: ـ ئەفەسۇسلۇقلارنىڭ
كۈمۈش تەكچە-ھەيكەللەرنى ياسىغۇچى دىمىتري ئىسىملىك بىر ئارتېمىسمىز بۈيۈكتۇر! ـ دەپ ئىككى سائەتچە چۇقان كۆتۈرۈپ
زەرگەر بار ئىدى. ئۇنىڭ بۇ ئىشى ھۈنەرۋەنلەرگە كۆپ پايدا تۇرۇشتى. 35 ئاخىردا، شەھەرنىڭ باش مىرزىسى خالايىقنى
تاپقۇزاتتى. 25 دىمىتري ھۈنەرۋەنلەرنى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش تىنچلاندۇرۇپ مۇنداق دېدى: ـ ئەي ئەفەسۇسلۇقلار! بىز
ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان باشقا تۈستىلارنى يىغىپ، ئۇلارغا: ئەفەسۇسلۇقلارنىڭ شەھىرىنىڭ بۈيۈك ئارتېمىسنىڭ بۇتخانىسىنىڭ
ـ بۇرادەرلەر، بىزنىڭ گۈللىنىشىمىزنىڭ بۇ ئىش بىلەن باغلىق ۋە ئۇنىڭ ئاسماندىن چۈشكەن سۈرىتىنىڭ قوغدىغۇچىسى
ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر، 26 ھازىر ھېلىقى پاۋلۇسنىڭ نېمە ئىشلارنى ئىكەنلىكىنى بىلمەيدىغان كىم بار! 36 بۇ ئىشلارنى ئىنكار
قىلىپ يۈرگەنلىكىنى ئاڭلىغان ھەم كۆرگەن بولۇشۇڭلار كېرەك. قىلالمىغانىكەن، تۆزۈگۈلارنى بېسىۋېلىشىڭلار، باشباشتاقلىق
ئۇ: «قول بىلەن ياسىۋالغان نەرسىلەر ئىلاھلار ئەمەس» دېيىش قىلماسلىقىڭلار كېرەك. 37 چۈنكى سىلەر بۇ كىشىلەرنى بۇ
بىلەن، پەقەت ئەفەسۇستا ئەمەس، بەلكى پۈتكۈل ئاسىيا يەرگە [سوراققا تارتىشقا] ئېلىپ كەلدىڭلار؛ لېكىن ئۇلار يا
ئۇلۇكسىدە دېگۈدەك نۇرغۇنلىغان كىشىلەرنى قايىل قىلىپ، بۇتخانىلارنى بۇلغۇچىلار يا بىزنىڭ ئايال ئىلاھىمىزغا كۆپۈرۈلۈق
ئازدۇرۇپ بۇراۋاتىدۇ. 27 ئەمدى ھازىر بىزنىڭ بۇ سودىمىزغا قىلغۇچىلاردىن ئەمەس. 38 ئەگەر دىمىتري ۋە ئۇنىڭغا قوشۇلغان
بەتنام چاپلاش خەۋپى بولۇپلا قالماي، بەلكى بۈيۈك ئايال ھۈنەرۋەنلەرنىڭ مەلۇم بىر كىشىنىڭ ئۈستىدىن شىكايىتى بولسا،
ئىلاھ ئارتېمىسنىڭ بۇتخانىسىمۇ ئەرزىمەس دەپ قارىلىپ، ھەتتا سوراقچىلار ئوچۇق تۈرماقتا ۋە سوراقچى ۋالىيلارمۇ بار. ئۇلار

شۇيەرلەردە بىر-بىرى بىلەن دەۋالاشسۇن؛ 39 ۋە باشقا بىرەر
مەسىلىرىگىلار بولسا، رەسمىي سورۇندا بىر تەرەپ قىلىنىشى
لازىم. 40 بىز ئەمدى يەنە بۇگۈنكى ۋەقەنى توپلاڭ دەپ ئەرز
قىلىنىش خەۋپىدە تۇرۇۋاتىمىز؛ چۈنكى بۇ مالىمانچىلىقنىڭ ھېچ
سەۋەبى كۆرسىتىلمىگەچكە، ھېسابىنىمۇ بېرەلمەيمىز-دە! 41 بۇ
سۆزلەرنى قىلىپ بولۇپ، ئۇ يىغىلغان خالايىقنى تارقىتىۋەتتى.

20 توپلاڭ بېسىققاندىن كېيىن، پاۋلۇس مۇخلىسلارنى
چاقىرىپ، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈردى ۋە ئۇلار بىلەن خوشلىشىپ،
ماكېدونىيەگە قاراپ كەتتى. 2 ئۇ شۇ ئەتراپتىكى
يۇرتلارنى ئارىلاپ، ئېتىقادچىلارنى نۇرغۇن سۆز-تەلىمەر بىلەن
رىغبەتلەندۈرگەندىن كېيىن، يۇنانغا بېرىپ، 3 ئۇ يەردە ئۈچ
ئاي تۇردى. پاۋلۇس كېمىگە ئولتۇرۇپ سۈرىيەگە ماڭاي
دەپ تۇرغاندا، يەھۇدىيلارنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈش سۈيىقەستى
بىلىنىپ قېلىپ، ماكېدونىيە ئارقىلىق [قۇرۇقلۇق بىلەن] قايتىپ
كېتىش قارارىغا كەلدى. 4 ئۇنىڭغا ھەمراھ بولغانلار بېرىيالىق
پىررۇسنىڭ ئوغلى سوپاتېر، تېسالونىكالىقلاردىن ئارىستارخۇس
بىلەن سېكۇندۇس، دەربەلىك گايۇس، تىموتىي ۋە ئاسىيا
ئۆلكىسىدىن تىكىكۇس بىلەن تروفىمۇسلار ئىدى. 5 ئۇلار
ئاۋۋال تروئاس شەھىرىگە بېرىپ، بىزنىڭ يېتىپ بېرىشىمىزنى
كۈتۈپ تۇردى. 6 بىز بولساق «پېتىر نان ھېيتى» كۈنلىرىدىن
كېيىن، فىلىپپى شەھىرىدىن كېمىگە ئولتۇرۇپ، بەش كۈندىن
كېيىن تروئاسقا كېلىپ، ئۇلار بىلەن ئۈچراشتۇق ۋە ئۇ يەردە
يەتتە كۈن تۇردۇق. 7 ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى، بىز نان
ئوشتۇشقا جەم بولغاندا، پاۋلۇس ئەتسى كەتمەكچى بولغاچقا،
جامائەتكە سۆز قىلىشقا باشلىدى؛ ئۇ سۆزىنى تۈن يېرىمگىچە
ئۇزارتتى. 8 بىز جەم بولغان يۇقىرىقى قەۋەتتىكى ئۈيدە نۇرغۇن
قارا چىراغلار يېنىپ تۇراتتى. 9 ئەۋتىكۇس ئىسىملىك
بىر يىگىت دېرىزىدە ئولتۇرغانىدى. پاۋلۇس سۆزلەپ خېلى
بىر يەرگە بارغاندا، ئۇنى مۇگدەك بېسىۋاتقانىدى. ئاندىن ئۇ
غەرق ئۇيقۇغا كېتىپ، ئۇ ئۈچىنچى قەۋەتتىن يەرگە يىقىلىپ
چۈشتى. كۆپچىلىك ئۇنى يەردىن كۆتۈرۈپ قارىسا، ئۇ ئۆلۈپ
بولغانىدى. 10 پاۋلۇس پەسكە چۈشۈپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە
ئېتىلىپ، قۇچاقلاپ تۇرۇپ: ئازابلانماڭلار، ئۇ تىرىككەن! ـ
دېدى. 11 قايتىدىن ئۈيگە چىقىپ، نانىنى ئوشتۇپ يېگەندىن
كېيىن، پاۋلۇس ئۇلار بىلەن تاڭ ئاتقۇچە ئۇزۇن سۆزلەشتى ۋە
ئۇ بۇ يەردىن يولغا چىقتى. 12 [تروئاستىكىلەر] بولسا ھېلىقى
يىگىتنى ئۈيىگە ھايات ئاپىرىپ قويدى. ئۇلار بۇنىڭدىن چەكسىز
تەسەللى تاپتى. 13 بىز بولساق پاۋلۇستىن بۇرۇن ئاسسوس
شەھىرىگە كېمە بىلەن باردۇق. چۈنكى پاۋلۇس شۇ يەرگە پىيادە
باراي، سىلەر مەندىن ئاۋۋال يېتىپ بېرىپ، ئۇ يەردە مېنى
كېمىگە ئېلىۋېلىشنى كۈتۈڭلار، دەپ ئورۇنلاشتۇرغانىدى.
14 ئاسسوستا ئۇ بىز بىلەن ئۈچراشقاندىن كېيىن بىز ئۇنى
كېمىگە ئېلىپ مىتۇلىن شەھىرىگە كەلدۇق. 15 ئاندىن شۇ
يەردىن چىقىپ، ئەتسى خىيوس ئارىلىنىڭ ئۇدۇلىغا كېلىپ
تۇردۇق. ئۈچىنچى كۈنى ساموس ئارىلىغا يېتىپ كەلدۇق
ۋە تروگىللىئۇم شەھىرىدە قوندۇق؛ ئۇنىڭ ئەتسى مىلېتۇس
شەھىرىگە باردۇق. 16 چۈنكى پاۋلۇس ئاسىيا ئۆلكىسىدە كۆپ
ۋاقىتنى ئوتكۈزۈۋەتمەسلىك ئۈچۈن، دېگۈز سەپىرىدە ئەفەسۇستا
توختىمايلا ئوتۇپ كېتىشنى قارار قىلغانىدى. سەۋەبى، ئۇ «ئورما
ھېيتى» كۈنىنى مۇمكىنقەدەر يېرۇسالېمدا ئوتكۈزۈش ئۈچۈن
ئالدىراياتتى. 17 ئەمدى مىلېتۇس شەھىرىدىن ئەفەسۇسقا ئادەم
ئەۋەتىپ، جامائەتتىكى ئاقساقاللارنى چاقىردى. 18 ئۇلار
كەلگەندىن كېيىن، ئۇ ئۇلارغا مۇنداق دېدى: ـ مەن ئاسىيا
ئۆلكىسىگە ئاياغ باسقان بىرىنچى كۈندىن تارتىپ، سىلەر بىلەن
قانداق ئۆتكەنلىكىم ھەربىرىڭلارغا مەلۇم. 19 رەببنىڭ خىزمىتىدە
ھەر تەرەپتە كەمتەر بولۇپ، كۆز ياشلىرىم تۆكۈلگەنلىكىنى،
شۇنداقلا يەھۇدىيلارنىڭ سۈيىقەستلىرى تۈپەيلىدىن بېشىمدىن
ئۆتكەن سىناقلاردا چىدىغانلىقىمنى بىلىسىلەر، 20 ۋە يەنە مەيلى
ئاممىۋى سورۇنلاردا بولسۇن ياكى ئۆي-ئۆيلەردە بولسۇن،
سىلەرگە تەلىم بەرگىنىمدە، سىلەرگە پايدىلىق بولسىلا ھېچنېمىنى
ئايمايلا جاكارلاپ، 21 يەھۇدىيلار ھەم گېرىكلەرگىمۇ خۇدا
ئالدىدا توۋا قىلىش ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىش
كېرەكلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىپ جېكىلگەنلىكىم ھەممىڭلارغا
مەلۇم. 22 ھازىر مانا، روھتا باغلانغان ھالدا يېرۇسالېمغا
كېتىۋاتىمەن. ئۇ يەردە نېمە ئىشلارنىڭ بېشىمغا چۈشىدىغانلىقىنى

ئۇقايمەن؛ 23 پەقەت شۇنى بىلىمەنكى، مۇقەددەس روھ
مەن بارغانلا شەھەرلەردە زىندان كىشەنلىرى ۋە ئازاب-
ئوقۇبەتلەرنىڭ مېنى كۈتۈپ تۇرىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېنىق
ئېيتىپ كەلمەكتە. 24 لېكىن مەن ئۆز مۇساپەمنى تامامىلىشىم،
رەب ئەيسادىن تاپشۇرۇۋالغان خىزمەتنى ئادا قىلىشىم، يەنى
خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ تولۇق
گۇۋاھچىسى بولۇشۇم ئۈچۈن، ئۆز ھاياتىمنى قىلچە ئايىمايمەن.
25 مەن سىلەر بىلەن ئارىلىشىپ، ھەممىگىلار ئارىسىدا يۈرۈپ
خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى جاكارلىدىم؛ ئەمدى مانا ماكا مەلۇمكى،
بۇنىڭدىن كېيىن سىلەردىن ھېچكىم يۈزۈمنى قايتا كۆرەلمەيسىلەر.
26 شۇنىڭ ئۈچۈن، بۈگۈن سىلەرگە گۇۋاھلىق قىلىپ ئېيتىپ
قويايكى، مەن ھېچبىرىنىڭ قېنىغا قەرزدار ئەمەسمەن. 27 چۈنكى
مەن خۇدانىڭ تولۇق مەقسەت-ئىرادىسىنى قىلچە ئېلىپ
قالماي سىلەرگە بايان قىلىپ يەتكۈزۈشتىن باش تارتمىدىم.
28 مۇقەددەس روھ سىلەرنى خۇدانىڭ جامائىتىنى بېقىش
ئۈچۈن ئۇنىڭ پادىسى ئىچىدە يېتەكچى قىلىپ تىكلىگەندى؛
ئەمدى ئۆزۈڭلارغا ھەم ئۆز ئوغلىنىڭ قېنى بىلەن سېتىۋالغان
بارلىق پادىسىغا سەگەك بولۇڭلار! 29 چۈنكى ماكا ئايانكى، مەن
كەتكەندىن كېيىن، چىلبۆرىلەر ئاراڭلارغا كىرىپ، پادىنى ھېچ
ئايمايدۇ، 30 ھەمدە ھەتتا ئاراڭلاردىنمۇ بەزىلەر مۇخلىسلارنى
ئۆزلىرىگە تارتىۋېلىش ئۈچۈن ھەققەتنى بۇرمىلىغان تورلۇك
ئىشلارنى سۆزلەيدۇ. 31 شۇڭا، سەگەك بولۇڭلار، مېنىڭ
ئۈچ يىل كېچە-كۈندۈز دېمەي، ھەربىرىڭلارغا كۆز ياشلىرىم
بىلەن توختىماي نەسىھەت بېرىپ تۇرغانلىقىمنى ئېسىڭلاردا
تۇتۇڭلار. 32 ئەمدى مەن سىلەرنى خۇداغا ۋە ئۇنىڭ مېھىر-
شەپقەت يەتكۈزىدىغان سۆز- كالامىغا تاپشۇرىمەن. بۇ سۆز-
كالام ئېتىقادىڭلارنى قۇرۇشقا ھەم پاك-مۇقەددەس قىلىنغان
بارلىق خەلقى ئارىسىدا ئىلتىپات قىلىنىدىغان مىراستىن سىلەرنى
نېسىپ قىلىشقا قادىردۇر. 33 مەن ھېچقاچان ھېچكىمدىن
كىيىم-كېچەك ياكى ئالتۇن-كۈمۈش تاما قىلىپ باقمىغانمەن.
34 سىلەرگە مەلۇمكى، مەن ئىككى بىلىكىمگە تايىنىپ، ئۆزۈمنىڭ
ۋە ھەمراھلىرىمنىڭ ھاجىتىدىن چىقتىم. 35 بۇنداق قىلىپ ھەربىر
ئىشلاردا مەن سىلەرگە مۇشۇنداق ئەجىر-ئەمگەك ئارقىلىق
ئاجىز-ھاجەتمەنلەرگە يارىدەم بېرىش لازىملىقىنى، شۇنداقلا رەب
ئەيسا ئۆزى ئېيتقان: «بەرمەك ئالماقتىنمۇ بەختلىكتۇر» دېگىنىنى
ئېسىڭلاردىن چىقارماسلىقىڭلار كېرەكلىكىنى كۆرسەتتىم.
36 بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولۇپ، ئۇ ھەممەيلەن بىلەن بىرلىكتە
تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ دۇئا قىلدى. 37 ھەممەيلەن قاتتىق يىغلىشىپ
كەتتى؛ پاۋلۇسنىڭ بوينىغا ئېسىلىپ قۇچاقلاپ، قىزغىن
سۆيۈشتى. 38 ئۇلارنى ئەڭ ئازابلىغىنى پاۋلۇسنىڭ، «بۇنىڭدىن
كېيىن يۈزۈمنى قايتا كۆرەلمەيسىلەر» دېگەن سۆزى بولدى.
كېيىن، ئۇلار ئۇنى كېمىگە چىقىرىپ ئۇزىتىپ قويدى.

21 ئاندىن بىز ئۇلاردىن ئاجرىلىپ چىققاندىن كېيىن،
كېمە بىلەن ئۆدۈل قوس ئارىلىغا قاراپ يول ئالدۇق. ئەتسى،
رودوس ئارىلىغا، ئۇ يەردىن پاتارا شەھىرىگە بارىدۇق. 2 پاتارادا
فەنىكىيە رايونىغا بارىدىغان بىر كېمىنى تېپىپ، ئۇنىڭغا ئولتۇرۇپ
يولغا چىقتۇق. 3 سىپرۇس ئارىلى كۆرۈنگەندىن كېيىن، ئۇنى
سول تەرىپىمىزدە قالدۇرۇپ ئۆتۈپ، سۈرىيەگە قاراپ مېڭىپ،
تۇر شەھىرىدە قۇرۇقلۇققا چىقتۇق. چۈنكى كېمە بۇ يەردە
يۈك چۈشۈرمەكچى ئىدى. 4 ئۇ يەردە مۇخلىسلارنى تېپىپ،
ئۇلارنىڭ يېنىدا يەتتە كۈن تۇردۇق. ئۇلارغا مۇقەددەس
روھنىڭ ۋەھيىسى كېلىپ، ئۇلار پاۋلۇسقا ئايىغىڭ يېرۇسالېمغا
باسمىسۇن، دەپ نەسىھەت قىلدى. 5 بىراق بىز ئۇ يەردە
تۇرۇش ۋاقتىمىز توشقاندا، سەپىرىمىزنى داۋاملاشتۇردۇق.
ئۇلارنىڭ ھەممىسى، جۈملىدىن خوتۇن-بالىلىرى بىزنى شەھەرنىڭ
سىرتىغىچە ئۇزىتىپ چىقتى. ھەممىمىز دېڭىز بويىدا تىزلىنىپ
ئولتۇرۇپ بىللە دۇئا قىلدۇق. 6 قۇچاقلىشىپ خوشلاشقاندىن
كېيىن، بىز كېمىگە چىقتۇق، ئۇلار ئۆيلىرىگە قايتىشتى. 7 تۇر
شەھىرىدىن دېڭىز سەپىرىمىزنى داۋاملاشتۇرۇپ، ئاخىرىدا
پىتولىمايىس شەھىرىگە كەلدۇق. ئۇ يەردىكى قېرىنداشلار بىلەن
كۆرۈشۈپ، ئۇلارنىڭ يېنىدا بىر كۈن تۇردۇق. 8 ئەتسى،
ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، قەيسەرىيە شەھىرىگە كەلدۇق. بىز بۇرۇن
[يېرۇسالېمدىكى] «يەتتە خىزمەتكار»دىن بىرى بولغان، خۇش
خەۋەرچى فىلىپنىڭ ئۆيىگە بېرىپ قوندۇق. 9 بۇ كىشىنىڭ
تېخى ياتلىق قىلىنمىغان، بېشارەت-ۋەھيىلەرنى يەتكۈزىدىغان

تۇت قىزى بار ئىدى. 10 بىز ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇرغاندىن
كېيىن، ئاگابۇس ئىسىملىك بىر پەيغەمبەر يەھۇدىيە تۇلۇكسىدىن
چۈشتى. 11 بۇ كىشى بىزنىڭ ئالدىمىزغا كېلىپ، پاۋلۇسنىڭ
بەلۋېغىنى قولىغا ئېلىپ، تۆزىنىڭ پۇت-قولىنى باغلاپ: ـ
مۇقەددەس روھ مۇنداق دەيدۇ: ـ يەھۇدىيلار بۇ بەلۋاغنىڭ
ئىگىسىنى يېرۇسالېمدا مۇشۇنداق باغلاپ، يات ئەللىكلەرنىڭ
قولىغا تاپشۇرىدۇ! ـ دېدى. 12 بۇلارنى ئاڭلاپ، ھەم بىز
ھەم شۇ يەرلىك كىشىلەر بىلەن بىرلىكتە پاۋلۇستىن يېرۇسالېمغا
بارمىغىن دەپ تۆتۈندۇق. 13 لېكىن پاۋلۇس جاۋابەن: ـ سىلەر
نېمىشقا بۇنچىۋالا يىغلاپ، يۈرىكىمنى ئېزىسىلەر؟ مەن يېرۇسالېمدا
رەب ئەيسانىڭ نامى ئۈچۈن تۇتقۇن بولۇشلا ئەمەس، شۇ
يەردە تۇلۇشكىمۇ تەييارمەن، ـ دېدى. 14 بىز ئۇنى قايىل
قىلالمايمىز، ئاخىرىدا سۈكۈت قىلىپ: ـ رەبنىڭ ئىرادىسى ئادا
قىلىنسۇن! ـ دېدۇق. 15 بۇ كۈنلەردىن كېيىن، يۈك-تاقىمىزنى
يىغىشتۇرۇپ، يېرۇسالېمغا چىقىپ باردۇق. 16 قەيسەريەلىك
مۇخلىسلاردىن بىرنەچچىسى بىز بىلەن سەپەرداش بولدى؛ تۇلار
مناسون ئىسىملىك بىر كىشىنىڭ ئۆيىدە قونىمىز دەپ ئۇنى
بىرگە ئېلىپ ماكېدى؛ بۇ كىشى سىپرۇسلۇق، قېرى مۇخلىس
ئىدى. 17 يېرۇسالېمغا يەتكەندە قېرىنداشلار بىزنى خۇشاللىق
بىلەن قارشى ئالدى. 18 ئەتىسى، پاۋلۇس بىز بىلەن بىللە ياقۇبنى
كۆرگىلى باردى. ياقۇپ بىلەن ئاقساقاللارنىڭ ھەممىسى ئۇ
يەرگە يىغىلاندى. 19 پاۋلۇس تۇلار بىلەن سالاملاشقاندىن
كېيىن، خۇدانىڭ ئۆزىنىڭ خىزمىتى ئارقىلىق ئەللەر ئارىسىدا
قىلغان ئىشلىرىنى بىر-بىرلەپ تۇلارغا تەپسىلىي ئېيتىپ بەردى.
20 بۇلارنى ئاڭلىغاندا، تۇلار خۇداغا مەدھىيە ئوقۇدى، ئاندىن
پاۋلۇسقا: ـ كۆرۈۋاتىسەن، ئى قېرىندىشىم، يەھۇدىيلار ئىچىدە
قانچە مىڭلىغان ئېتىقاد قىلغۇچىلار بار! تۇلارنىڭ ھەممىسى
تەۋرات قانۇنىغا [ئەمەل قىلىشقا] ئىنتايىن قىزغىن ئىكەن.
21 تۇلار سېنىڭ توغرا ئاڭلا: «ئۇ ئەللەرنىڭ ئارىسىدا ياشىغان يۇتۇن
يەھۇدىيلارغا مۇسا [پەيغەمبەرگە] تاپشۇرۇلغىنىدىن يېنىشنى، يەنى
بالىلىرىنى خەتنە قىلدۇرماسلىقنى، يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىلىرىگە
رىئايە قىلماسلىقنى ئۆگىتىدۇ» دەپ ئاڭلىدى. 22 ئەمدى قانداق
قىلىش كېرەك؟ چۈنكى خالايىق چوقۇم سېنىڭ بۇ يەرگە
كەلگەنلىكىڭنى ئاڭلاپ قالىدۇ. 23 شۇڭا بىزنىڭ دېگىنىمىزدەك
قىلغىن: ئارىمىزدا قەسەم ئىچكەن تۇت ئادەم بار. 24 سەن ئۇلارنى
ئېلىپ، ئۇلار بىلەن بىرلىكتە [تەۋراتتىكى] تازىلىنىش قائىدىسىدىن
ئۆتۈپ، ئۇلارنىڭ [قۇربانلىق] چىقىملىرىنى ئۆزۈڭۈڭ كۆتۈرگىن،
ئاندىن ئۇلار چاچلىرىنى چۈشۈرەلەيدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ھەممەيلەن
سەن توغرۇلۇق ئاڭلىغانلىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ راست ئەمەسلىكىنى
ۋە سېنىڭ ئۆزۈڭنىڭ تەۋراتقا تەرتىپى بويىچە رىئايە قىلىۋاتلىقىڭنى
بىلىپ يېتىدۇ. 25 ئەمما ئەللەردىن بولغان ئېتىقادچىلارغا
كەلسەك، بىز ئۇلارغا پەقەتلا بۇتلارغا ئاتالغان نەرسىلەرنى
يېمەسلىك، قانىنى ۋە بوغۇپ سويۇلغان ھايۋاننىڭ گۆشىنىمۇ
يېيىشتىن ۋە جىنسىي بۇزۇقلۇقتىن ئۆزلىرىنى ساقلاش توغرۇلۇق
قارارىمىزنى ئۆتكەنكى خەت ئارقىلىق ئۇقتۇردۇق. 26 بۇنىڭ
بىلەن، پاۋلۇس ئۇ كىشىلەرنى ئېلىپ، ئەتىسى ئۆزى ئۇلار بىلەن
بىللە تازىلىنىش قائىدىسىنى ئۆتكۈزۈشتى؛ ئاندىن ئۇ ئىبادەتخانىغا
كىرىپ، [كاھىنلارغا] ئۆزلىرىنىڭ پاكلىنىش مۇددىتىنىڭ قاچان
توشۇدىغانلىقى، يەنى ھەرقايسىسى ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىنىشىنىڭ
قايسى كۈنى بولىدىغانلىقىنى ئۇقتۇرۇپ قويدى. 27 يەتتە كۈنلۈك
مۇددەت توشۇشقا ئاز قالغاندا، ئاسىيا تۇلۇكسىدىن كەلگەن
بەزى يەھۇدىيلار پاۋلۇسنى ئىبادەتخانىدا كۆرۈپ، خالايىقنى
قۇتراتىپ، ئۇنىڭغا قول سېلىپ: 28 ـ ئەي ئىسرائىللار، ياردەمدە
بولۇڭلار! ھەممە يەردىلا، ھەممە ئادەمگە خەلقىمىزگە، تەۋرات
قانۇنىغا ۋە ئىبادەتخانىغا قارشى سۆزلەرنى ئۆگىتىۋاتقان ئادەم
دەل شۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇ يەنە گرېكلەرنى ئىبادەتخانىمىزغا
باشلاپ كىرىپ، بۇ مۇقەددەس جاينى بۇلغىدى! ـ دەپ
چۇقان كۆتۈردى 29 (ئۇلارنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى،
ئەسلىدە ئۇلار شەھەردە ئەفەسۇسلۇق تروفىمۇسنىڭ پاۋلۇس
بىلەن بىللە بولغانلىقىنى كۆرگەندى ۋە پاۋلۇس ئۇنى ئىبادەتخانىغا
باشلاپ كىرگەن، دەپ ئويلىغانىدى). 30 شۇنىڭ بىلەن، پۈتۈن
شەھەر زىلزىلىگە كەلدى. خالايىق تەرەپ-تەرەپتىن يۈگۈرۈپ
كېلىپ، پاۋلۇسنى تۇتتۇپ، ئىبادەتخانىدىن سۆرەپ ئېلىپ چىقتى.
ئىبادەتخانىنىڭ دەرۋازىلىرى دەرھال تاقىۋېتىلدى. 31 بۇ ئۇپ
ئادەم پاۋلۇسنى [ئۇرۇپ] ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولۇپ تۇرغاندا،
پۈتكۈل يېرۇسالېمنى ماڭمانچلىق قاپلاپ كەتكەنلىكى توغرىسىدىكى

بىر خەۋەر تۇيەردە تۇرۇشلۇق [رىم] قىسمىنىڭ مىكىيىشىغا
يەتكۈزۈلدى. 32 مىكىيىشى دەرھال لەشكەر ۋە بىرنەچچە
يۈزبېشىنى ئېلىپ، توپ-توپ ئادەملەرنى باستۇرۇشقا يۈگۈرۈپ
كەلدى. مىكىيىشى ۋە ئەسكەرلەرنى كۆرگەن خالايىق پاۋلۇسنى
ئۇرۇشتىن توختىتىدى. 33 مىكىيىشى ئالدىغا ئوتۇپ، لەشكەرلەرنى
پاۋلۇسنى تۇتۇپ ئىككى زەنجىر بىلەن باغلاشقا بۇيرۇدى. ئاندىن
ئۇ: ـ بۇ ئادەم كىم؟ ئۇ نېمە گۇناھ قىلدى؟ ـ دەپ سوردى.
34 لېكىن [توپلاڭچىلارنىڭ] ئىچىدە بەزىلەر ئۇنى دېسە، بەزىلەر
بۇنى دېيىشىپ ۋارقىرىشاتتى. مالىمانچىلىق تۈپەيلىدىن مىكىيىشى
ھەققىي ئەھۋالنى ئېنىقلاشقا ئامالسىز قېلىپ، ئاخىر پاۋلۇسنى
قەلئەگە ئېلىپ كىرىشنى بۇيرۇدى. 35 لېكىن پاۋلۇس قەلئەنىڭ
پەلەمپىيىگە كەلگەندە، توپلاڭچىلار تېخىمۇ زوراۋانلىشىپ
كەتكەچكە، لەشكەرلەر ئۇنى كۆتۈرۈشكە مەجبۇر بولدى.
36 چۈنكى ئۇلارنىڭ كەيندىن توپ-توپ ئادەملەر ئەگىشىپ
مېڭىپ: ـ ئۇ يوقىتىلسۇن! ـ دەپ ۋارقىرىشاتتى. 37 قەلئەگە
ئەكىرىلىشىگە ئاز قالغاندا، پاۋلۇس مىكىيىشىغا: ـ سىزگە بىر ئېغىز
سۆز قىلسام بولامدىكىن؟ ـ دەپ سوردى. مىكىيىشى: ـ
گېرىكچە بىلەمسەن؟ 38 ئۇنداقتا، ئىلگىرى ئىسيان كۆتۈرۈپ،
«خەنجەرچى قاتىللار»دىن تۆت مىڭ ئادەمنى باشلاپ چۆلگە
قېچىپ كەتكەن ھېلىقى مىسىرلىق ئەمەسمۇسەن؟ ـ دەپ
سوردى. 39 لېكىن پاۋلۇس: ـ مەن يەھۇدىي، كىلىكىيە
تۇلكىسىدىكى تۇلۇغ شەھەر تارسۇسنىڭ پۇقراسىمەن. خالايىققا
بىرنەچچە ئېغىز سۆز قىلىشىمغا ئىجازەت قىلىشىڭىزنى ئۆتۈنىمەن، ـ
دېدى. 40 [مىكىيىشى] ئىجازەت بېرىۋىدى، پاۋلۇس پەلەمپەيدە
تۇرۇپ، خالايىققا قول ئىشارىتى قىلدى. قاتتىق جىمجىتلىق
باسقاندا، ئۇ ئىبرانىي تىلىدا سۆزلەشكە باشلاپ: ـ

22 ـ قېرىنداشلار ۋە ئاتا-بوۋىلار! ئەمدى ئۆزۈمنى ئاقلاش
سۆزلىرىمگە قۇلاق سالغايسىلەر، ـ دېدى. 2 ئۇلار پاۋلۇسنىڭ
ئىبرانىي تىلىدا سۆزلىگىنىنى ئاڭلاپ، تېخىمۇ جىم بولۇشتى. ئۇ
سۆزىنى داۋام قىلدى: 3 ـ مەن بىر يەھۇدىي، كىلىكىيەدىكى
تارسۇس شەھىرىدە تۇغۇلدۇم؛ لېكىن بۇ شەھەردە بېقىپ چوڭ
قىلىندىم، گامالىيەلنىڭ قول ئاستىدا ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا تاپشۇرۇلغان
تەۋرات قانۇنىنىڭ زىر-زەۋەرلىرىنى قويماي ئۆگىنىپ تەلىم-
تەربىيە ئالدىم. مەن سىلەرنىڭ بۈگۈن بولغىنىڭلارغا ئوخشاش،
خۇدا يولىغا ئىنتايىن قىزغىن ئىدىم. 4 مەن بۇ يولدىكىلەرنى ھەتتا
ئۆلتۈرۈشكىچە زىيانكەشلىك قىلىپ، ئۇلارنى ئەر-ئايال دېمەي
تۈتقۇن قىلىپ زىندانغا سالدۇردۇم. 5 بۇ توغرۇلۇق باش كاھىن
ۋە ئالىي كېڭەشمىدىكى بارلىق ئاقساقاللارمۇ ماڭا گۇۋاھچىدۇر.
مەن ئۇلاردىن دەمەشقتىكى [يەھۇدىي] قېرىنداشلارغا يېزىلغان
خەتلەرنى تاپشۇرۇۋېلىپ، شۇيەردە تۇرۇۋاتقان بۇ [يولدىكىلەرنى]
جازالاش ئۈچۈن، ئۇلارنى تۈتقۇن قىلىپ يېرۇسالېمغا ئاپىرىمەن
دەپ يولغا چىققانىدىم. 6 ئەمدى شۇنداق بولدىكى، سەپەر
قىلىپ دەمەشقكە يېقىنلاشقاندا، چۈشكە يېقىن، تۇيۇقسىز
ئاسماندىن كۈچلۈك بىر نۇر چۈشۈپ، ئەتراپىمنى يورۇتۇۋەتتى.
7 مەن يەرگە يىقىلىپ كەتتىم، ئاندىن ماڭا: «ساۋۇل، ساۋۇل،
ماڭا نېمىشقا زىيانكەشلىك قىلىسەن؟» دېگەن ئاۋازنى ئاڭلىدىم.
8 «ئى رەب، سەن كىمسەن؟» دەپ سورىسام، ئۇ ماڭا: ـ
«مەن سەن زىيانكەشلىك قىلىۋاتقان ناسارەتلىك ئەيسادۇرمەن!»
دېدى. 9 مەن بىلەن بىللە مېڭىۋاتقانلار ئۇ نۇرنى كۆرگەن
بولسىمۇ، لېكىن ماڭا قىلغان سۆزلەرنى چۈشەنمىدى. 10 مەن
يەنە، «ئى رەب، نېمە قىلىشىم كېرەك؟» دەپ سورىسام، رەب
ماڭا، «ئورنۇڭدىن تۇر، دەمەشققە كىر، شۇ يەردە سەن ئادا
قىلىش بېكىتىلگەن ئىشلارنىڭ ھەممىسى توغرۇلۇق ساڭا ئېيتىپ
بېرىلىدۇ!» دېدى. 11 ھېلىقى نۇرنىڭ جۇلالىقىدىن كۆزلىرىم
كۆرمەس بولۇپ قالدى. يېنىمدىكىلەر قولۇمدىن يېتەكلەپ،
دەمەشققە ئېلىپ كىردى. 12 ئۇ يەردە تەۋرات قانۇنىغا
ئىخلاس باغلىغان، دەمەشقتىكى بارلىق يەھۇدىيلارنىڭ ھۆرمىتىگە
سازاۋەر بولغان ئاناننىياس ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى.
13 ئۇ كېلىپ، يېنىمدا تۇرۇپ: «قېرىنداش ساۋۇل، بېشىڭنى
كۆتۈرۈپ قارا!» دېدى. مەن شۇئان بېشىمنى كۆتۈرۈپ
قاراپ ئۇنى كۆردۇم. 14 ئۇ ماڭا: «ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ خۇداسى
سېنى ئىرادىسىنى بىلىشىڭ، ھەققانىي بولغۇچىنى كۆرۈشۈڭ ۋە
ئۇنىڭ ئاغزىدىن چىققان ئاۋازنى ئاڭلىشىڭ ئۈچۈن ئاللىقاچان
تاللىدى. 15 چۈنكى سەن پۈتۈن ئىنسانلار ئالدىدا كۆرگەن-
ئاڭلىغانلىرىڭغا ئۇنىڭ گۇۋاھچىسى بولىسەن! 16 شۇنداق ئىكەن،

سەن یەنە نېمگە هایال بولىسەن؟ ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، تۇنۇك نامىغا
ندا قىلىپ چۈمۈلدۈرۈلۈپ، گۈناھلىرىڭنى يۇغۇزغىن!» دېدى.
17 شۇنداق بولدىكى، پېترۇسنىڭ قايتىپ كەلگىنىدىن كېيىن،
ئىبادەتخانىدا دۇئا قىلىۋاتقىنىمدا، بىر غايىبانە كۆرۈنۈش مېنى
ئورۇۋالدى 18 ۋە [رەببنىڭ] ماڭا: «چاپسان بول، يېرۇسالېمدىن
دەرھال كەت. چۈنكى ئۇلار سېنىڭ ماڭا قىلغان گۇۋاھلىقىڭنى
قوبۇل قىلمايدۇ!» دەۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. 19 مەن، «ئى رەب،
ئۇلار مېنىڭ ساڭا ئېتىقاد قىلغانلارنى زىندانغا سولاپ، ھەربىر
سىناگوگلارغا كىرىپ ئۇلارنى ئۇرغانلىقىمنى بىلىدۇ. 20 سېنىڭ
گۇۋاھچىڭ بولغان ئىستىپاننىڭ قېنى تۆكۈلگىنىدە، مەنمۇ
يېنىدا تۇرۇپ ئۇنى ئۆلتۈرگەنلەرنىڭ قىلمىشلىرىغا قوشۇلۇپ،
ئۇلارنىڭ كىيىملىرىگە قاراپ بەردىم!» ـ دېدىم. 21 بىراق ئۇ
ماڭا: «كەتكىن! سېنى يىراقتىكى ئەللەرگە ئەۋەتىمەن!» ـ دېدى.
22 پاۋلۇس مۇشۇ سۆزنى دېگۈچە خالايىق ئۇنىڭغا قۇلاق
سېلىۋاتاتتى. لېكىن بۇنى ئاڭلاپ ئۇلار ئاۋازىنى كۆتۈرۈپ: ـ
ئۇنداق بىر كىشى يەر يۈزىدىن يوقىتىلسۇن! ئۇ تىرىك تۇرۇشقا
لايىق ئەمەس! ـ دەپ چۇقان سېلىشتى. 23 ئۇلار چىرقىرىشىپ،
چاپان-يېپىنچىلىرىنى سېلىپ تاشلاپ، توپا-چاڭ سورۇۋاتقاندا،
24 مىڭبېشى پاۋلۇسنى قەلئەگە ئېلىپ كىرىپ كېتىشكە ئەمر
قىلىۋىدى، خالايىقنىڭ ئۇنىڭغا نېمە ئۈچۈن بۇنداق چۇقان
سالىدىغانلىقىنى ئېنىقلاش ئۈچۈن لەشكەرلىرىگە ئۇنى قامچىلاپ
سوراق قىلىشنى بۇيرۇدى. 25 لېكىن ئۇلار پاۋلۇسنى قامچىلاش
ئۈچۈن غۇلاچلىتىپ باغلىغاندا، ئۇ يېنىدا تۇرغان يۈزبېشىغا: ـ
بىر رىم پۇقراسىنى جىنايىتى بېكىتىلمەيلا قامچىلىشىڭلار قانۇنغا
ئۇيغۇنمۇ؟ ـ دېدى. 26 بۇ سۆزنى ئاڭلىغان يۈزبېشى مىڭبېشىنىڭ
ئالدىغا بېرىپ: ـ سىز نېمە ئىش قىلاي دەۋاتىسىز؟ چۈنكى ئۇ
كىشى رىم پۇقراسى ئىكەن! ـ دېدى. 27 مىڭبېشى پاۋلۇسنىڭ
ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭدىن: ـ ماڭا ئېيتقىن، سەن راستتىنلا رىم
پۇقراسىمۇ؟ ـ دەپ سوريدى. ـ راست، دېدى ئۇ. 28 ـ
مەن ناھايىتى يۇقىرى باھادا مۇشۇ پۇقرالىققا ئىگە بولدۇم، ـ
دېدى مىڭبېشى. پاۋلۇس: ئەمما مەن تۇغۇلۇشۇمدىنلا شۇنداق!
ـ دېدى. 29 شۇنىڭ بىلەن، ئۇنى سوراققا تارتماقچى بولغان
لەشكەرلەر دەرھال ئۇنىڭدىن تۇزىنى چەتكە ئالدى. مىڭبېشىمۇ
ئۇنىڭ رىم پۇقراسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇنى باغلاتقانلىقى
تۇپەيلىدىن قورقۇپ كەتتى. 30 مىڭبېشى يەھۇدىيلارنىڭ
پاۋلۇسنىڭ ئۈستىدىن قىلغان شىكايىتىنىڭ ھەقىقىي سەۋەبىنى
بىلىش ئۈچۈن، ئەتىسى ئۇنى يېشىپ، باش كاھىنلار ۋە پۈتۈن
ئالىي كېڭەشمىدىكىلەرنىڭ بىر يەرگە يىغىلىشىنى بۇيرۇدى. ئاندىن
پاۋلۇسنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا تۇرغۇزدى.

23 پاۋلۇس ئالىي كېڭەشمە ھەيئەتلىرىگە تىكىلىپ تۇرۇپ:
قېرىنداشلار، مەن بۇگۈنگىچە خۇدانىڭ ئالدىدا پاك ۋىجدانىدا
مېڭىپ كەلدىم، ـ دېدى. 2 بۇنى ئاڭلىغان باش كاھىن
ئاننانىياس [پاۋلۇسنىڭ] يېنىدا تۇرغانلارغا ئۇنىڭ ئاغزىغا ئۇرۇشنى
بۇيرۇدى. 3 پاۋلۇس ئۇنىڭغا: ـ خۇدا سېنى ئۇرىدۇ، ئەي
ئاقارتىلغان تام! سەن ئۇ يەردە مېنى تەۋرات قانۇنى بويىچە
سوراققا تارتىشقا ئولتۇرسەن، لېكىن تەۋرات قانۇنىغا خىلاپ
ھالدا مېنى ئۇرۇۋىلار دەپ بۇيرۇدىڭىزمۇ؟! ـ دېدى. 4 ـ سەن
خۇدانىڭ باش كاھىنىغا ئاشۇنداق ھاقارەت كەلتۈرەمسەن؟!
ـ دېيىشتى يېنىدا تۇرغانلار. 5 پاۋلۇس: ـ ئى قېرىنداشلار،
مەن ئۇنىڭ باش كاھىن ئىكەنلىكىنى بىلمەپتىمەن. چۈنكى
تەۋراتتا: «خەلقىڭنى ئىدارە قىلغۇچىنىڭ يامان گېپىنى قىلما!»
دېيىلگەن، ـ دېدى. 6 لېكىن پاۋلۇس ئۇلارنىڭ بىر قىسمىنىڭ
سادۇقىي، يەنە بىر قىسمىنىڭ پەرىسىيلەر ئىكەنلىكىنى بىلىپ،
ئالىي كېڭەشمىدە يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ قېرىنداشلار، مەن
بولسام پەرىسىيلەردىن بولىمەن ۋە پەرىسىيلەرنىڭ پەرزەنتىمەن.
مەن ئۆلگەنلەر قايتا تىرىلىشقا باغلىغان ئۈمىد تۇغرۇلۇق بۇ يەردە
سوراققا تارتىلىۋاتىمەن! ـ دەپ ۋارقىرىدى. 7 ئۇ بۇ سۆزنى
دېيىشى بىلەنلا، پەرىسىيلەر بىلەن سادۇقىيلار ئارىسىدا جېدەل-
غوۋغا قوزغىلىپ، كېڭەشمىدىكىلەر ئىككىگە بۆلۈنۈپ كەتتى
8 (چۈنكى سادۇقىيلار ئۆلگەنلەرنىڭ قايتا تىرىلىشى، يا كى پەرىشتە
يا كى روھلار مەۋجۇت ئەمەس، دەيدۇ. لېكىن پەرىسىيلەر
ھەممىسىنى ئېتىراپ قىلىدۇ). 9 بۇنىڭ بىلەن قاتتىق بىر چۇقان-
سۈرەن كۆتۈرۈلۈپ، پەرىسىي تەرەپدارى بولغان بەزى تەۋرات
ئۇستازلىرى ئورنىدىن تۇرۇپ: ـ بىز بۇ ئادەمدىن ھېچقانداق
ئەيىب تاپالمىدۇق! بىر روھ يا كى پەرىشتە ئۇنىڭغا سۆز قىلغان بولسا

نىمە بوپتۇ! ـ دەپ، قاتتىق مۇنازىرىلەشتى. 10 چۇقان-سۈرەن قىرىقتىن ئارتۇق ئادەم ئۇنى پايلاپ تۇرىدۇ. ئۇلار پاۋلۇسنى
تېخىمۇ كۆچىيىپ كەتكەچكە، مىڭبېشى [يەھۇدىيلارنىڭ] ئۇلتۇرمىگۈچە ھېچنەرسە يېمەيمىز، ئىچمەيمىز، دېگەن قارغىش
پاۋلۇسنى تارتىشتۇرۇپ تىتما-تىتما قىلىۋېتىشىدىن قورقۇپ، قەسەمگە باغلىنىپتۇ. ئۇلار ھازىر ئۆزلىرىنىڭ ئۇلارنىڭ تەلىپىگە
قەسسىغا زالغا چۈشۈپ ئۇنى ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن زورلۇق بىلەن ماقۇل بولۇشلىرىنى كۈتۈپ تۇرىدۇ. 22 مىڭبېشى ئۇنىڭغا: ـ
تارتىپ چىقىپ، قەلئەگە ئەكىرىپ كېتىشنى بۇيرۇدى. 11 شۇ بۇ ئىشنى ماڭا مەلۇم قىلغانلىقىڭنى ھېچكىمگە تىنما! ـ دەپ
كۈنى كېچىسى، رەب پاۋلۇسنىڭ يېنىدا تۇرۇپ: ـ جاسارەتلىك تاپىلاپ، بالىنى قايتۇردى. 23 مىڭبېشى يۈزبېشىدىن ئىككىنى
بول! چۈنكى يېرۇسالېمدا مەن توغرامدىكى ئىشلارغا تولۇق چاقىرتىپ: ـ ئىككى يۈز پىيادە لەشكەر، يەتمىش ئاتلىق لەشكەر
گۇۋاھلىق بەرگىنىڭدەك، رىم شەھىرىدىمۇ شۇنداق گۇۋاھلىق ۋە ئىككى يۈز نەيزىۋاز لەشكەرنى بۇگۈن كېچە سائەت توققۇزدا
قىلىشىڭ مۇقەررەر بولىدۇ! ـ دېدى. 12 ئەتىسى ئەتىگەندە، قەيسەرىيە شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقىشقا ھازىرلانغىلار!
يەھۇدىيلار پاۋلۇسنى ئۇلتۇرۇشنى قەستلەپ، ئۇنى ئۇلتۇرمىگۈچە 24 شۇنىڭ بىلەن بىللە، پاۋلۇسنى ۋالىي فېلىكسنىڭ يېنىغا ساق-
ھېچنەرسە يېمەيمىز، ئىچمەيمىز، دەپ ئۆزلىرىگە لەنىتى بىر قەسەمنى سالامەت يەتكۈزۈش ئۈچۈن، ئۇنىڭ مىنىشىگە ئۇلاغلارنى
قىلىشتى. 13 بۇ سۈيىقەست قەسمنى ئىچكەنلەر قىرىق نەچچە تەييارلانغىلار! ـ دەپ بۇيرۇدى. 25 مىڭبېشى [فېلىكسكە]
كىشى ئىدى. 14 ئۇلار باش كاھىنلار ۋە ئاقساقاللارنىڭ ئالدىغا مۇنداق بىر خەت يازدى: ـ 26 «ھۆرمەتلىك ۋالىي فېلىكس
بېرىپ: ـ بىز پاۋلۇسنى ئۇلتۇرمىگۈچە ھېچنەرسە تېتىماسلىققا جانابلىرىغا كلاۋدىيۇس لىسىياستىن سالام! 27 ئۇشبۇ ئادەمنى
قاتتىق قەسەم ئىچتۇق. 15 ھازىر سىلەر ۋە ئالىي كېڭەشمە ئۇنىڭ يەھۇدىيلار تۇتۇۋالغان بولۇپ، ئۇنى ئۇلتۇرمەكچى بولغاندا، ئۇنىڭ
ئىشلىرىنى تېخىمۇ تەپسىلىي تەكشۈرۈشنى باھانە قىلىپ، ۋەكىل رىم پۇقراسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ يېتىپ، قەسمنى باشلاپ
ئەۋىتىپ ئۇنى كېڭەشمىگە ئېلىپ كېلىشنى مىڭبېشىدىن تەلەپ بېرىپ ئۇنى قۇتقۇزدۇم. 28 مەن ئۇلارنىڭ بۇ كىشى ئۈستىدىن
قىلىڭلار. ئۇ بۇ يەرگە يېقىن كەلمەيلا ئۇنى جايلىۋېتىشكە تەييار قىلغان شىكايىتىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى ئېنىقلىماقچى بولۇپ، ئۇنى
تۇرىمىز، ـ دېدى. 16 لېكىن پاۋلۇسنىڭ سىڭلىسىنىڭ ئوغلى يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىگە ئېلىپ باردىم. 29 ئەمەلىيەتتە
بۆكتۈرمىدىن خەۋەر تېپىپ قەلئەگە كىرىپ، پاۋلۇسقا مەلۇم ئۇلارنىڭ ئۇنىڭ ئۈستىدىن قىلغان شىكايىتىنىڭ ئۆزلىرىنىڭ
قىلىپ قويدى. 17 بۇنىڭ بىلەن پاۋلۇس يۈزبېشىلىردىن بىرنى تەۋرات قانۇنىغا دائىر دەتالاش مەسىلىلەرگە مۇناسىۋەتلىك
چاقىرتىپ، ئۇنىڭغا: ـ بۇ بالىنى مىڭبېشى بىلەن كۆرۈشتۈرۈپ ئىكەنلىكىنى بايقىدىم، ئىراق ئۈنىڭدىن ئۇلۇم جازاسى بېرىشكە
قويىسىڭىز. چۈنكى ئۇنىڭغا مەلۇم قىلىدىغان ئىشى بار ئىكەن، ـ يا كى زىندانغا تاشلاشقا لايىق بىرەر شىكايەت قىلغۇدەك ئىشنى
دېدى. 18 يۈزبېشى ئۇنى ئېلىپ مىڭبېشىنىڭ ئالدىغا باشلاپ تاپالمىدىم. 30 كېيىن، يەھۇدىيلارنىڭ ئۇنى ئۇلتۇرۇۋېتىش قەستىدە
كىرىپ: ـ مەھبۇس پاۋلۇس مېنى چاقىرتىپ، بۇ بالىنى سىز يۈرۈۋاتقانلىقى ھەققىدىكى ئاخبارات ماڭا مەلۇم قىلىنغاندا،
بىلەن كۆرۈشتۈرۈپ قويۇشۇمنى تەلەپ قىلدى. چۈنكى دەرھال ئۇنى سىلگە يوللاتتىم ۋە شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئۇنىڭغا
ئۇنىڭ سىزگە مەلۇم قىلىدىغان ئىشى بار ئىكەن، ـ دېدى. ئەرز قىلغۇچىلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ئالدىدا شىكايەتلىرىنى ئېيتىشىنى
19 مىڭبېشى ئۇنى قولىدىن تۇتۇپ، بىر چەتكە تارتىپ: ـ ماڭا بۇيرۇدۇم. خەيرلا». 31 لەشكەرلەر ئەمدى بۇيرۇق بويىچە پاۋلۇسنى
مەلۇم قىلىدىغان نىمە ئىشىڭ بار؟ ـ دەپ سوردى. 20 ئۇ كېچىلەپ ئانتىپاترىس شەھىرىگە يەتكۈزدى. 32 ئەتىسى،
جاۋابەن مۇنداق دېدى: ـ يەھۇدىيلار پاۋلۇسنىڭ ئىشلىرىنى ئاتلىق لەشكەرلەر پاۋلۇسنى ئېلىپ مېڭىشقا قالدۇرۇلۇپ،
تەپسىلىي تەكشۈرەيلى دەپ سەۋەب كۆرسىتىپ ئۆزلىرىدىن قالغان لەشكەرلەر [يېرۇسالېمدىكى] قەلئەگە قايتىپ كەلدى.
ئەتە ئۇنى ئالىي كېڭەشمىگە ئېلىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىش 33 ئاتلىقلار قەيسەرىيەگە كىرىپ، خەتنى ۋالىيغا تاپشۇردى
ئۈچۈن تىل بىرىكتۈرۈشتى. 21 ئۇلارغا قايىل بولمىغايلا، چۈنكى ۋە پاۋلۇسنىمۇ ئۇنىڭ ئالدىدا ھازىر قىلدى. 34 ۋالىي خەتنى

ئوقۇغاندىن كېيىن، پاۋلۇسنىڭ قايسى تۆلكىدىن ئىكەنلىكىنى سوراپ، ئۇنىڭ كىلىكىيەدىن كەلگەنلىكىنى بىلىپ، 35 ئۇنىڭغا: ـ ئۈستۈڭدىن ئەرز قىلغۇچىلار كەلگەندە ئىشلىرىڭنى تولۇق ئاڭلايمەن، ـ دېدى ۋە ئۇنى ھېرود خانىنىڭ ئوردىسىدا نەزەربەند قىلىپ قويۇشنى بۇيرۇدى.

24 بەش كۈندىن كېيىن، باش كاھىن ئانانىياس ئاقساقاللاردىن بىرنەچچەيلەن ۋە تەرتۇللۇس ئىسىملىك بىر ئادۋوكات بىلەن قەيسەرىيەگە چۈشۈپ، پاۋلۇس توغرىسىدىكى رەسمىي شىكايەتلىرىنى ۋالىيغا سۈندى. 2 پاۋلۇس چاقىرتىلىپ، تەرتۇللۇس ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ مۇنداق دېدى: ـ ھۆرمەتلىك فېلىكس جانابلىرى! بىز ئۆزلىرىنىڭ قول ئاستىلىرىدا ھەر تەرەپتىن ئامان-ئېسەنلىككە ئېسىپ بولۇپ كەلمەكتىمىز ۋە ئالدىن كۆرەرلىكلىرى بىلەن خەلقىمىز ئارىسىدا دانا ئىسلاھاتلار بارلىققا كەلتۈرۈلمەكتە، بىز بۇ ئىشلاردىن ھەر ۋاقىت، ھەر جايدا تولۇق مىننەتدارلىق بىلەن بەھرىمان بولۇۋاتىمىز. 4 بىراق ئۆز ۋاقتىلىرىنى كۆپ ئېلىپ قويماسلىقىم ئۈچۈن، شەپقەتلىرى بىلەن سۆزىمىزنى قىسقىلا ئاڭلاشلىرىنى ئۈتۈنۈپ سورايمەن. 5 چۈنكى بىز شۇنى تونۇپ يەتتۇقكى، بۇ ئادەم بالاخور بولۇپ، پۈتكۈل جاھاندىكى يەھۇدىيلار ئارىسىدا ماجىرا-توپلاڭ پەيدا قىلىشنى كۆشكۈرتكۈچى، شۇنداقلا «ناسارەتلىكلەر» دەپ ئاتالغان مەزھەپنىڭ كاتتىۋاشلىرىدىن بىرىدۇر. 6 ئۇ بىزنىڭ ئىبادەتخانىمىزنىمۇ بۇلغىماقچى بولغانىدى. شۇڭا، بىز ئۇنى تۇتۇۋالدۇق ۋە ئۇنى ئۆز قانۇنىمىز بويىچە سوتلايتتۇق. لېكىن مىڭبېشى لىسىياس ئەشەددىي زورلۇق بىلەن ئۇنى قوللىرىمىزدىن تارتىۋالدى ۋە ئۇنىڭغا ئەرز قىلغۇچىلارنى ئۆزلىرىنىڭ ئالدىغا چىلىشكە بۇيرۇغانىدى. 8 ئۇنى سوراق قىلىپ كۆرسىلە، بىزنىڭ ئۇنىڭغا قىلغان ئەرزلىرىمىزنىڭ توغرىلىقىنى بىلىپ يېتىدىلا! 9 سورۇندا بولغان يەھۇدىيلارمۇ ئۇنىڭ ئېيتقانلىرىغا قوشۇلۇپ: راست، راست، دەپ شىكايەتنى كۈچەيتتى. 10 ۋالىي پاۋلۇسقا سۆز قىلغىن دەپ قول ئىشارىتىنى قىلغاندا، ئۇ مۇنداق دېدى: ـ مەن سىلىنىڭ ئۆزۈن يىللاردىن بېرى بۇ خەلقنى سوراپ كەلگەنلىكىرىنى بىلگەچكە، خاترجەملىك بىلەن ئالدىلىرىدا ئۆزۈم توغرامدا جاۋاب بېرىمەن. 11 ئاسانلا بىلەلەيدىلىكى، مەن يېرۇسالېمغا ئىبادەت قىلىشقا بارغىنىمدىن ھازىرغىچە پەقەت ئون ئىككى كۈنلا ئۆتتى. 12 ئۇلار مېنىڭ ئىبادەتخانىدا بىرەر ئادەم بىلەن مۇنازىرىلەشكىنىمنى كۆرمىگەن، ياكى سىناگوگلاردا ياكى شەھەردە ئامىمنى توپلاڭغا قۇتراتقانلىقىمنىمۇ ھېچ كۆرمىدى. 13 ئۇلار يەنە ھازىر جانابلىرىغا مېنىڭ ئۈستۈمدىن قىلغان شىكايەتلىرىگە ھېچ ئىسپاتمۇ كەلتۈرەلمەيدۇ. 14 بىراق سىلىگە شۇنى ئېتىراپ قىلىمەنكى، مەن ئۇلار «مەزھەپ» دەپ ئاتىغان يول بىلەن مېڭىپ، تەۋراتتا ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدا پۈتۈلگەنلەرنىڭمۇ ھەممىسىگە ئىشىنىپ، ئاتا-بوۋىلىرىمنىڭ خۇداسىغا ئىبادەت قىلىمەن. 15 مېنىڭ خۇداغا باغلىغان ئۈمىدىم بارىكى (بۇ كىشىلەرمۇ بۇ ئۈمىدنى تۇتىدۇ)، كەلگۈسىدە ھەم ھەققانىيلارنىڭ ھەم ھەققانىيسىزلارنىڭ تۈلۈمدىن تىرىلىشى بولىدۇ. 16 شۇ سەۋەبتىن، ئۆزۈم ھەمىشە خۇدا ئالدىدىمۇ، ئىنسانلار ئالدىدىمۇ پاك ۋىجدانلىق بولۇشقا ئىنتىلىمەن. 17 مەن [يېرۇسالېمدىن] ئايرىلغىلى خېلى يىللار بولغان بولۇپ، بۇ قېتىم ئۇ يەرگە ئۆز خەلقىمگە خەير-سەدىقە يەتكۈزۈپ بەرگىلى ۋە خۇدا ئالدىغا ھەدىيە سۈنغىلى بارغانىدىم. 18 مەن بۇ ئىشلاردا بولۇۋاتاتىم، بۇلار مېنى تازىلىنىش قائىدىسىنى ئادا قىلىپ بولغان چاغدا ئىبادەتخانا ھويلىسىدا ئۈچراتتى؛ لېكىن مەن ئەتراپىمغا ئادەم توپلىغىنىمىمۇ يوق، مالىمانچىلىق چىقارغىنىمىمۇ يوق. 19 ئەمەلىيەتتە مېنى ئۈچراتقانلار بولسا ئاسىيا ئۆلكىسىدىن كەلگەن بەزى يەھۇدىيلار ئىدى؛ ئۇلارنىڭ ئۈستۈمدىن شىكايەتلىرى بار بولسا، ئەسلى ئۇلار ئۆزلىرى كېلىپ، سىلىنىڭ ئالدىلىرىدا ئەرز قىلىشقا توغرا كېلەتتى. 20 بولمىسا، مۇشۇ سورۇندىكىلەر ئالىي كېڭەشمە ئالدىدا ئۇرغىنىمدا، مېنىڭدىن قانداق جىنايەت تاپقانلىقىنى ئېيتىپ باقسۇن! 21 پەقەت مۇنداق بىر ئىش بولغانىدى: ـ مەن ئۇلارنىڭ ئالدىدا، «بۈگۈنكى كۈندە ئۆلگەنلەرنىڭ قايتا تىرىلىشى توغرۇلۇق سىلەرنىڭ سورىقىڭلارغا تارتىلغانىمەن!» دەپ ۋارقىرىغانىدىم. 22 [رەبنىڭ] يولى توغرۇلۇق تەپسىلي خەۋىرى بار بولغان فېلىكس سوراقنى توختىتىپ، ئۇلارغا: ـ مىڭبېشى لىسىياس كەلگەندە دەۋايىڭلار توغرىسىدىكى ھۆكۈمنى چىقىرىمەن، ـ دېدى. 23 ئۇ يۈزبېشىغا پاۋلۇسنى

نەزەربەند ئاستىغا ئېلىپ، ئەمما ئۇنىڭغا بىرئاز كەچۈلۈك قىلىپ، دوست-بۇرادەرلىرىنىڭ ھەرقايسىسىنىڭ ئۇنىڭ ھاجەتلىرىدىن چىقىشىنى توسمىغىن، دەپ بۇيرۇدى. 24 بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ۋالىي فېلىكس ئايالى دروسىلا بىلەن بىللە كەلدى (دروسىلا يەھۇدىي ئىدى). ئۇ پاۋلۇسنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن مەسىھ ئەيسانىڭ ئېتىقاد قىلىش يولى توغرۇلۇق ئاڭلىدى. 25 پاۋلۇس ھەققانىي ياشاش، تۆزۈنى تۇتۇۋېلىش، قىيامەت كۈنىدىكى سوئال-سوراق قىلىنىشلار توغرىسىدا سۆزلەۋاتقاندا، فېلىكس ۋەھىمىگە چۈشۈپ ئۇنىڭغا: ـ ھازىرچە قايتىپ تۇرساڭ بولىدۇ. كېيىن ماڭا پەيت كەلگەندە، يەنە چاقىرتىمەن، ـ دېدى. 26 ئۇ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا پاۋلۇسنىڭ پارا بېرىشىنى ئۈمىد قىلاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇنى ئىمكانقەدەر پات-پات چاقىرتىپ، ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشەتتى. 27 لېكىن ئىككى يىل توشقاندا، فېلىكسنىڭ ئورنىغا پوركىيۇس فېستۇس ۋالىي بولدى. فېلىكس يەھۇدىيلارغا ئىلتىپات كۆرسىتىپ ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى ئېلىش ئۈچۈن پاۋلۇسنى سولاقتا قالدۇردى.

25 فېستۇس [يەھۇدىيە] ئۆلكىسىگە كىرىپ، ئۈچ كۈندىن كېيىن قەيسەرىيەدىن چىقىپ يېرۇسالېمغا بارغاندى. 2 باش كاھىنلار بىلەن يەھۇدىيلارنىڭ مۆتىۋەرلىرى ئۇنىڭ ئالدىدا پاۋلۇسنىڭ ئۈستىدىن رەسمىي شىكايەت قىلىپ، ئۇنىڭدىن ئىلتىپات سوراپ، ئادەم ئەۋىتىپ پاۋلۇسنى 3 يېرۇسالېمغا ئېلىپ كېلىشنى ئۆتۈندى. مەقسىتى، ئۇلار يول ئۈستىدە بۇكتۇرمە تەييارلاپ پاۋلۇسنى ئۆلتۈرۈش ئىدى. 4 فېستۇس بۇنى ئاڭلاپ ئۇلارغا: ـ پاۋلۇس ھازىر قەيسەرىيەدە سولاقتا تۇرىۋەرسۇن. مەن يېقىندا ئۆيەرگە قايتىپ كەتمەكچىمەن. 5 ئاراڭلاردىن ھوقۇقدار بولغانلار مەن بىلەن بىللە چۈشسۇن. ئەگەر ئۇنىڭ بىرەر ئەيبى بولسا، ئۇلار شۇ يەردە شىكايەت قىلسا بولىدۇ، ـ دەپ جاۋاب بەردى. 6 فېستۇس ئۇلارنىڭ ئىچىدە سەككىز-ئون كۈندىن ئارتۇق تۇرماي، قەيسەرىيەگە قايتىپ چۈشتى. ئەتىسى سوراق تەختىگە ئولتۇرۇپ، پاۋلۇسنى ئېلىپ كېلىشنى بۇيرۇدى. 7 پاۋلۇس كەلگەندە، يېرۇسالېمدىن چۈشكەن يەھۇدىيلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولىشىپ، ئۇنىڭغا نۇرغۇن ئېغىر جىنايەتلەر بىلەن قارىلاپ شىكايەتلەرنى قىلدى. بىراق بۇلارنىڭ ھېچقايسىسىغا ئىسپات كۆرسىتىپ بېرەلمىدى. 8 پاۋلۇس ئۆزىنى ئاقلاپ: ـ مەن ھېچقايسى ئىشتا يەھۇدىيلارنىڭ قانۇنىغا، ئىبادەتخانىسىغا ياكى [ئىمپېراتور] قەيسەرگە قارشى بىرەر جىنايەتمۇ سادىر قىلمىدىم، ـ دېدى. 9 لېكىن، فېستۇس يەھۇدىيلارنىڭ كۆڭلىنى ئېلىشقا، ئۇلارغا ئىلتىپات كۆرسەتمەكچى بولۇپ پاۋلۇستىن: ـ يېرۇسالېمغا بېرىپ، ئۇ يەردە مېنىڭ ئالدىمدا بۇ شىكايەتلەرگە ئاساسەن سوتلىنىشقا رازى بولامسەن؟ ـ دەپ سوردى. 10 لېكىن پاۋلۇس جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى: ـ مەن ھازىر قەيسەرنىڭ سوراق تەختى ئالدىدا تۇرىمەن. مېنى سوراق قىلىشقا تېگىشلىك يەر مانا مۇشۇ. ئۆزلىرىگە ئېنىق مەلۇم بولغاندەك، مەن يەھۇدىيلارغا ھېچقانداق ناھەقلىق قىلمىدىم. 11 ئەگەر جىنايىتىم بولسا، شۇنداقلا ئۆلۈمگە لايىق بىرەر ئىش قىلغان بولسام، مەن ئۆزۈمنى ئۆلۈمدىن قاچۇرمايمەن. بىراق ئۇلارنىڭ مېنىڭ ئۈستۈمدىن قىلغان شىكايەتلىرىنىڭ ئاساسى بولمىسا، ھېچكىمنىڭ مېنى ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بېرىشكە ھەققى يوق. مەن قەيسەرگە مۇراجىئەت قىلىمەن! 12 ئاندىن فېستۇس مەسلىھەتچىلىرى بىلەن سۆزلەشكەندىن كېيىن، پاۋلۇسقا: ـ سەن قەيسەرگە مۇراجىئەت قىلدىڭ ـ ئۇنىڭ ئالدىغا ئەمدى بارىسەن! ـ دېدى. 13 بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ئاگرىپپا خان بىلەن [سىڭلىسى] بەرنىكى فېستۇسقا تەبرىك-سالامغا قەيسەرىيەگە كەلدى. 14 ئۇ يەردە ئۆزۈن كۈنلەر تۇرغاندىن كېيىن، فېستۇس پاۋلۇسنىڭ ئىشىنى خانغا مەلۇم قىلىپ: ـ بۇ يەردە فېلىكس قالدۇرۇپ كەتكەن بىر مەھبۇس بار. 15 مەن يېرۇسالېمغا بارغىنىمدا، يەھۇدىي باش كاھىنلىرى بىلەن ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ، مەندىن ئۇنى جازاغا مەھكۇم قىلىشىمنى تەلەپ قىلدىشتى. 16 مەن ئۇلارغا، ئەرز قىلىنغۇچى ئەرز قىلغۇچىلار بىلەن يۈزلەشتۈرۈلۈپ، ئۇنىڭغا ئۆزىنى ئاقلاش پۇرسىتى بېرىلمىگۈچە، ئۇنى جازاغا تاپشۇرۇش رىملىقلارنىڭ ئادىتى ئەمەستۇر، دەپ ئېيتتىم. 17 شۇڭا ئۇلار مەن بىلەن بىللە بۇ يەرگە كەلگەندىن كېيىن، مەن ۋاقىتنى كەينىگە سوزماي، ئەتىسىلا سوراق تەختىگە ئولتۇرۇپ ئۇ كىشىنى ئەكىلىشنى بۇيرۇدۇم. 18 ئەرز قىلغۇچىلار ئورۇنلىرىدىن تۇرغاندا، ئۇلارنىڭ

ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلغانلىرى مېنىڭ ئويلىغىنىمدەك
رەزىل ئىشلار ئەمەس ئىدى، 19 بەلكى ئۇلارنىڭ ئۆز ئىبادەت
تۈزۈمى توغرۇلۇق ۋە ئەيسا ئىسىملىك بىر كىشى ھەققىدە
مەلۇم تالاش-تارتىش مەسىلىلىرى بار ئىكەن. ئۇ كىشى ئۆلگەن
بولۇپ، پاۋلۇس بولسا ئۇ تىرىلدى دەيدىكەن. 20 بۇ مەسىلىلەرنى
زادى قانداق ئېنىقلاشنى بىلەلمەي، مەن پاۋلۇستىن يېرۇسالېمغا
بېرىپ، ئۇ يەردە بۇ ئىشلار توغرۇلۇق سوراققا تارتىلىشقا رازى
بولۇش-بولماسلىقىنى سورىغانىدىم. 21 پاۋلۇس سولاقتا تۇرۇپ
ئىمپېراتور جانابلىرىنىڭ سوراق قارارىنى چىقىرىشىنى مۇراجىئەت
قىلغاندىن كېيىن، مەن ئۇنى قەيسەرنىڭ ئالدىغا ئەۋەتكۈچە،
سولاقتا تۇتۇپ تۇرۇشنى بۇيرۇدۇم. 22 ئاگرىپپا فېستۇسقا: ـ
مېنىكۈمۇ بۇ كىشىنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ باققۇم بار، ـ دېدى.
ـ ئەتە ئاڭلايسىز، ـ دېدى ئۇ. 23 شۇنىڭ بىلەن ئەتىسى، ئاگرىپپا
بىلەن بەرنىكى ھەيۋەت بىلەن ئاممۇئېي يېغىن زالىغا كىرىپ
كەلدى، مىڭبېشىلار ۋە شەھەر كاتتىۋاشلىرىمۇ ئۇلار بىلەن
بىللە كىرىپ كېلىشتى. فېستۇس ئەمر قىلىۋىدى، پاۋلۇس ئېلىپ
كىرىلدى. 24 فېستۇس مۇنداق دېدى: ـ ئاگرىپپا پادىشاھ
ئالىيلىرى ۋە مۇشۇ سورۇنغا يىغىلغان جانابلار! بۇ كىشىنى
كۆرۈۋاتىسىلەر. ھەم يېرۇسالېمدا ھەم بۇ يەردە پۈتۈن يەھۇدىي
ئاھالىسى ئۇنىڭ توغرۇلۇق ئەرز قىلىپ ماڭا مۇراجىئەت قىلىپ،
ئۇ تىرىك قالدۇرۇشقا بولمايدۇ! ـ دەپ چۇرقىراشقانىدى.
25 لېكىن مەن ئۇنىڭدىن ئۆلۈم جازاسى بېرىشكە تېگىشلىك
بىرەر جىنايەت تاپالمىدىم. ھازىر بۇ كىشى ئىمپېراتور جانابلىرىغا
مۇراجىئەت قىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنى [رىمغا] ئەۋەتىشنى
قارار قىلدىم. 26 بىراق ئۇنىڭ ھەققىدە غوجامغا مەلۇم
قىلىپ يازغۇدەك ئىش يوق. شۇنىڭ بىلەن ئەھۋالنى رەسمىي
تەكشۈرۈپ بىرەر يازغۇدەك مەلۇماتقا ئىگە بولۇش مەقسىتىدە
ئۇنى ھەربىرلىرىنىڭ ئالدىغا، بولۇپمۇ سىلى، ئاگرىپپا پادىشاھ
ئالىيلىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدىم. 27 چۈنكى مەھبۇسنى سوتقا
ئەۋەتكەندە، ئۇنىڭ ئۈستىدىن قىلىنغان شىكايەتلەرنى ئېنىق
كۆرسەتمەسلىك ماڭا نىسبەتەن ئورۇنلۇق ئەمەستەك بىلىنىدۇ.

26 شۇنىڭ بىلەن، ئاگرىپپا پاۋلۇسقا: ـ ئۆزۈڭنىڭ گېپىڭنى
قىلىشىڭغا رۇخسەت، ـ دېدى. پاۋلۇس قولىنى سوزۇپ
ئۆزىنى ئاقلاشقا باشلىدى: 2 ـ ئى ئاگرىپپا خان، بۈگۈن
ئالدىلىرىدا يەھۇدىيلار مېنىڭ ئۈستۈمدىن شىكايەت قىلغان
پۈتۈن ئىشلار توغرۇلۇق جاۋاب بېرىش پۇرسىتىگە ئېسىپ
بولغانلىقىم ئۈچۈن، بولۇپمۇ ئۆزلىرىنىڭ يەھۇدىيلارنىڭ ئادەتلىرى
ۋە ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى تالاش-تارتىشلىرىدىن خەۋەرلىرى
بولغانلىقى ئۈچۈن ئۆزۈمنى بەختلىك ھېسابلايمەن! شۇنىڭ
ئۈچۈن دېگەنلىرىمنى سەۋرچانلىق بىلەن ئاڭلاپ بېقىشلىرىنى
ئۆتۈنىمەن. 4 مېنىڭ دەسلەپكى ۋاقىتلىرىمدا، يەنى كىچىكىمدىن
تارتىپ ئۆز ئېلىمدە، يېرۇسالېمدا يۇرۇش-تۇرۇشۇمنىڭ قانداق
ئىكەنلىكى يەھۇدىيلارنىڭ ھەممىسگە ئايان. 5 ئۇلار شۇ
دەسلەپكى ۋاقىتىمدىن بېرى مېنى تونۇغاچقا (ئەگەر خالىسائىدى،
شۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرەتتى)، مېنىڭ ئىبادەت تۈزۈمىدىكى ئەڭ
تەلەپچان مەزھەپنىڭ شەرتلىرى بويىچە ياشاپ، يەنى پەرىسىي
بولۇپ ئۆمرۈمنى ئۆتكۈزگىنىمنى بىلىدۇ. 6 ئەمدى مەن خۇدا
ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا قىلغان ۋەدىگە باغلىنىپ ئۈمىدىم تۈپەيلىدىن
ھازىر سوراق قىلىنۇاتىمەن. 7 شۇ [ۋەدىنىڭ] ئېسىۋىسگە
يېتىشنى بىزنىڭ پۈتكۈل ئون ئىككى قەبىلىمىز كېچە-كۈندۈز
توختاۋسىز خۇداغا ئىبادەت قىلىپ ئۈمىد قىلماقتا. ئى ئالىيلىرى،
يەھۇدىيلارنىڭ مېنىڭ ئۈستۈمدىن قىلغان شىكايەتلىرى دەل شۇ
ئۈمىدىكە باغلىقتۇر! 8 [خالايىق]، خۇدا ئۆلگەنلەرنى تىرىلدۈرسە،
نېمە ئۈچۈن ئىشىنىشكە بولمايدۇ، دەپ قارايسىلەر؟ 9 دەرۋەقە،
ئۆزۈمۇ ئەسلىدە ناسارەتلىك ئەيسانىڭ نامىغا قارشى نۇرغۇن
ئىشلارنى قىلىشىم كېرەك دەپ قايىل ئىدىم 10 ۋە يېرۇسالېمدا
ئەنە شۇنداق ئىشلارنى قىلغانىدىم. باش كاھىنلاردىن ھوقۇق
ئېلىپ، ئۆزۈم خۇدانىڭ نۇرغۇن مۇقەددەس بەندىلىرىنى زىندانغا
تۇتۇپ بەرگەن، ئۇلار ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنغاندىمۇ، ھۆكۈمگە
ئاۋاز قوشقانىدىم. 11 مەن ھەممە سىناگوگلاردا كۆپ قېتىم
ئۇلارنى ئىزدەپ تېپىپ جازالاپ، كۈپۈرلۈق گەپ قىلىشقا
زورلىغانىدىم. مەن ئۇلارغا تەلۇلەرچە ئۆچ بولۇپ، ھەتتا ياقا
يۇرتتىكى شەھەرلەرگە بېرىپ، ئۇلارغا زىيانكەشلىك قىلغانىدىم.
12 بۇ ئىشلاردا بولۇپ باش كاھىنلار بەرگەن تولۇق ۋەكىللىك
ھوقۇقى بىلەن دەمەشق شەھىرىگە قاراپ سەپەر قىلىۋاتاتتىم.
13 چۈش ۋاقتىدا يولدا كېتىۋېتىپ، ئاسماندىن چۈشكەن، قۇياش

نۇربىتىمۇ كۆچلۈك بىر نۇرنىڭ ئەتراپىنى ۋە بىللە كېتىۋاتقانلارنى
يورۇتۇۋەتكەنلىكىنى كۆردۇم. 14 ھەممىزىيەرگە يىقىلغان بولۇپ
مەن ئىبرانىي تىلىدا ئېيتىلغان: «ئەي سائۇل، سائۇل! ماڭا نېمىشقا
زىيانكەشلىك قىلىسەن؟ سېنى زىخلاشلارغا قارشى تەپمىكىڭ
سەن ئۆچۈن تەس كېلىدۇ!» دېگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. 15 مەن:
ـ «ئى رەب، سەن كىمسەن؟» دەپ سوراىسام، رەب ماڭا:
«مەن سەن زىيانكەشلىك قىلىۋاتقان ئەيسادۇرمەن! 16 ئەمدى
ئورنۇڭدىن تۇر، چۈنكى مەن سېنى سەن كۆرگەن ئىشلارغا
ھەمدە تۆزۈم ساڭا ئايان قىلىنغىنىمدا كۆرىدىغان ئىشلارغا
خەزىنىچى غوجىدار ۋە گۇۋاھلىق بەرگۈچى بولۇشقا تىكلەش
ئۈچۈن، ساڭا ئايان بولدۇم. 17 مەن سېنى تۆز خەلقىڭنىڭ
ھەم ئەللەرنىڭ قولىدىن قۇتقۇزىمەن ـ چۈنكى مەن سېنى
يات ئەللىكلەرنىڭ كۆزلىرىنى ئېچىپ، ئۇلارنىڭ قاراڭغۇلۇقتىن
يورۇقلۇققا، شەيتاننىڭ ئىلكىدىن خۇداغا باغلىنىشقا بۇرۇلۇشى
ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتىمەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار
گۇناھلىرىنىڭ كەچۈرۈمىگە، شۇنداقلا ماڭا ئېتىقاد قىلىش
ئارقىلىق پاك-مۇقەددەس قىلىنغانلارنىڭ ئارىسىدا مىراسقا
مۇيەسسەر بولىدۇ» ـ دېدى. 19 شۇڭا، ئى ئاگرىپپا ئالىيلىرى،
مەن ئەرشتىن كەلگەن بۇ غايىبانە كۆرۈنۈشكە ئىتائەتسىزلىك
قىلمىدىم. 20 بەلكى ئالدى بىلەن دەمەشق خەلقىگە، ئاندىن
يېرۇسالېم شەھىرىدىكىلەرگە، پۈتۈن يەھۇدىيە تۆلكىسىدىكىلەرگە
ھەمدە يات ئەللىكلەرگىمۇ، «توۋا قىلىپ، خۇداغا باغلىنىڭلار،
شۇنداقلا توۋا قىلىشقا ئۈيغۇن ئەمەللەرنى كۆرسىتىڭلار» دەپ
جاكارلاپ خەۋەرىيەتكۈزۈپ كەلدىم. 21 بۇ ئىشلار تۈپەيلىدىن
يەھۇدىيلار مېنى ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تۇتۇپ، مۇشتلاپ
تۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولۇشتى. 22 لېكىن بۇگۈنگىچە خۇدانىڭ
ياردەم-مەدىتىگە مۇيەسسەر بولۇپ مەن چىڭ تۇرۇۋاتىمەن،
تۆۋەندىكىلەر بولسۇن يۇقىرىدىكىلەر بولسۇن ھەممەيلەنگە گۇۋاھلىق
بېرىپ كەلدىم. گۇۋاھلىقىم دەل پەيغەمبەرلەر ھەم مۇسا تۆزى
بېشارەت قىلىپ ئېيتقانلىرىدىن باشقا نەرسە ئەمەس ـ 23 دېمەك،
مەسىھ جەزمەن ئازاب-ئۇقۇبەت چېكىپ، تۇنجى بولۇپ
تۆلۈمدىن تىرىلگۈچى بولۇپ [يەھۇدىي] خەلقىگە ھەم پۈتكۈل
ئەللەرگىمۇ يورۇقلۇق جاكارلايدۇ. 24 پاۋلۇس بۇ ئىشلارنى
ئېيتىپ تۆزىنى شۇنداق ئاقلاش جاۋابىنى بەرگەندە، فېستۇس
يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئۇنىڭغا: ـ پاۋلۇس، ساراڭ بولۇپسەن!
بىلىمىڭنىڭ كۆپلىكى ئەقلىڭنى ئازدۇرۇپتۇ! ـ دېدى. 25 لېكىن
پاۋلۇس: ـ ساراڭ ئەمەسمەن، ئى فېستۇس جانابلىرى، مەن
بەلكى ھەققەتكە ئۈيغۇن ھەم سالمىقى بار سۆزلەرنى جار
قىلىمەن. 26 چۈنكى [ئاگرىپپا ئالىيلىرىنىڭ بۇ ئىشلاردىن خەۋىرى
بار. مەن ئۇنىڭغا يۈرەكلىك بىلەن ئوچۇق سۆزلەۋاتىمەن، چۈنكى
بۇ ئىشلارنىڭ ھېچقايسىسىنىڭ ئۇنىڭدىن يوشۇرۇن ئەمەسلىكىگە
ئىشىنىمەن. چۈنكى بۇ ئىش بۇلۇڭ-پۇچقاقلاردا قىلىنغان
ئەمەس! 27 ـ ئەي ئاگرىپپا ئالىيلىرى، ئۆزلىرى پەيغەمبەرلەرنىڭ
ئېيتقانلىرىغا ئىشىنەمدىلا؟ مەن ئىشىنىدىغانلىقلىرىنى بىلىمەن!
ـ دېدى. 28 ئاگرىپپا پاۋلۇسقا: ـ سەن مېنى مۇشۇنچىلىك
قىسقىغىنا ۋاقىتتا خرىستىئان بولۇشقا قايىل قىلماقچىمۇسەن؟
ـ دېدى. 29 پاۋلۇس: ـ مەيلى قىسقا ۋاقىت ئېچىدە ياكى
ئۇزۇن ۋاقىتتا بولسۇن، پەقەت ئۆزلىرىنىڭ ئەمەس، بەلكى
بۇگۈن سۆزۈمنى ئاڭلىغۇچىلارنىڭ ھەممىسى ماڭا ئوخشاش
بولغاي (پەقەت مەندىكى زەنجىرلەر سىلەردە بولمىسۇن!) دەپ
خۇدادىن تىلەيمەن، ـ دېدى. 30 شۇنىڭ بىلەن [ئاگرىپپا
خان، شۇنداقلا ۋالىي، بەرنىكى ۋە ئۇلار بىلەن بىللە ئولتۇرغانلار
ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ، 31 [زالدىن] چىقىپ، بىر-بىرىگە: ـ بۇ
كىشىنىڭ ئۆلۈمگە ياكى تۇرمىگە سولاشقا تېگىشلىك ھېچبىر
جىنايىتى يوق ئىكەن! ـ دېيىشتى. 32 ئاگرىپپا فېستۇسقا: ـ بۇ
ئادەم قەيسەرگە مۇراجىئەت قىلمىغان بولسا، قويۇپ بېرىلسە
بولىدىغانتۇق! ـ دېدى.

27 بىزنىڭ ئىتالىيەگە دېڭىز يولى بىلەن بېرىشىمىز
قارار قىلىنغاندىن كېيىن، ئەمەلدارلار پاۋلۇس بىلەن باشقا
بىرنەچچە مەھبۇسنى «ئاۋغۇستۇس قىسمى»دىكى يۇلىيۇس
ئىسىملىك بىر يۈزبېشىغا تاپشۇردى. 2 بىز ئادرامىتتىئومنىڭ
بىر كېمىسىگە چىقتۇق. كېمە ئاسىيا ئۆلكىسىنىڭ دېڭىز
بويلىرىدىكى شەھەرلەرگە باراتتى. تېسالونىكا شەھىرىدىن بولغان
ماكېدونىيەلىك، ئارىستارخۇس ئىسىملىك بىر كىشى بىز بىلەن
ھەمسەپەر بولدى. 3 ئەتىسى بىز زىدون شەھىرىگە يېتىپ

كەلدۇق. يۇلىۋس پاۋلۇسقا كەڭچىلىك قىلىپ، شۇ يەردىكى
دوست-بۇرادەرلىرىنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇلارنىڭ غەمخورلىقىنى
قوبۇل قىلىشىغا رۇخسەت قىلدى. 4 بىز ئۇ يەردىن يەنە
دېڭىزغا چىقتۇق. شامالار قېرشىقاندەك قارشى تەرىپىمىزدىن
چىققانلىقى ئۈچۈن، سىپرۇس ئارىلىنىڭ شامالغا دالدا تەرىپى
بىلەن ماكۇدۇق. 5 كىلىكىيە ۋە پامفىلىيە ئۆلكىلىرىنىڭ ئۇدۇلىدىكى
دېڭىزدىن ئۆتۈپ، لىكىيە ئۆلكىسىدىكى مىرا شەھىرىگە كەلدۇق.
6 شۇ يەردە يۈزبېشى ئىسكەندەرىيە شەھىرىدىكى ئىتالىيەگە
بارىدىغان باشقا بىر كېمىنى تېپىپ، بىزنى ئۇنىڭغا چىقىرىپ
قويدى. 7 دېڭىزدا كۆپ كۈنلەر ناھايىتى ئاستا مېڭىپ،
تەسلىكتە كىنىدوس شەھىرىنىڭ ئۇدۇلىغا كەلدۇق. شامال
مېڭىش يۆنىلىشىمىزنى توسۇغاچقا، كرېت ئارىلىنىڭ شامالدىن
دالدا تەرىپى بىلەن مېڭىپ، سالموني [يېرىم ئارىلى]دىن ئۆتۈپ،
8 دېڭىزدا تەسلىكتە ئىلگىرىلەپ قىرغاقنى بويلاپ، لاسىيا
شەھىرىگە يېقىن بولغان «گۈزەل ئارامگاھ» دەپ ئاتىلىدىغان
بىر يەرگە كەلدۇق. 9 سەپەر بىلەن خېلى ۋاقىتلار ئۆتۈپ،
روزا كۈنى ئاللىقاچان ئۆتكەن بولغاچقا، دېڭىزدا سەپەر قىلىش
خەتەرلىك ئىدى. شۇڭا پاۋلۇس كۆپچىلىككە نەسىھەت قىلىپ:
10 ـ بۇرادەرلەر، بۇ سەپەرنىڭ بالا-ئىشاپەت ۋە ئېغىر زىيان
بىلەن تۈگەيدىغانلىقىنى كۆرۈۋاتىمەن؛ مال ۋە كېمىدىن مەھرۇم
بولۇپلا قالماي، سەپەر ئۆز جېنىمىزغىمۇ زامىن بولىدۇ! ـ
دەپ ئاگاھلاندۇردى. 11 بىراق يۈزبېشى بولسا پاۋلۇسنىڭ
سۆزىگە ئىشەنمەي، كېمە باشلىقى بىلەن كېمە ئىگىسىنىڭ
سۆزىگە ئىشەندى. 12 ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ پورتىمۇ قىشلاشقا
مۇۋاپىق جاي بولمىغاچقا، كۆپچىلىك يەنە دېڭىزغا چىقىپ،
مۇمكىنقەدەر فېنىكس شەھىرىگە يېتىپ بېرىپ، شۇ يەردە
قىشلاشنى قۇۋۋەتلىدى. فېنىكس بولسا كرېت ئارىلىدىكى بىر
دېڭىز پورتى بولۇپ، بىر تەرىپى غەربي جەنۇبقا ۋە بىر تەرىپى
غەربي شىمالغا قارايتتى. 13 جەنۇبتىن مەيىن شامال چىقىۋاتاتتى،
كۆپچىلىك نىشانىمىزغا يېتىدىغان بولدۇق دەپ، لەنگەرنى
ئېلىۋېتىپ، كېمىنى كرېت ئارىلىنىڭ قىرغىقىنى بويلاپ ھەيدەپ
ماكۇدى. 14 لېكىن ئۇزۇن ئۆتمەي، ئارالدىن قاتتىق «شەرقي
شىمالدىن كەلگۈچى» دەپ ئاتىلىدىغان ئەشەددىي قارا بوران
چىقىپ كەتتى. 15 كېمە بۇراننىڭ قامالىدا قالغاچقا، ئۇنى
شامالغا يۈزلەندۈرەلمەي، بوراننىڭ مەيلىچە مېڭىشىغا قويۇپ
بەردۇق. 16 كلاۋدا دېگەن كىچىك بىر ئارالنىڭ شامالغا
دالدا تەرىپىگە ئۆتۈۋېلىپ، قولۇاقنى كېمىگە چىقىرىۋېلىپ،
ئارانلا ئۇنى ساقلاپ قالالىدۇق. ئاندىن كېمىچىلەر كېمىنى
ئارغامچىلار بىلەن سىرتىدىن ئوراپ باغلىۋالدى. كېمىنىڭ
سىرتىس دەپ ئاتالغان دېڭىز ئاستىدىكى تاش-قۇم دۆۋىلىرىگە
قېقىلىپ يېتىپ قېلىشىدىن قورقۇپ، تورمۇز لەنگەرلىرىنى
چۈشۈرۈپ، كېمىنى شامالنىڭ ھەيدىشىگە قويۇپ بەردى.
18 بوران ئۈستىمىزگە شىددەتلىك سوققاچقا، ئەتىسى مالنى
دېڭىزغا تاشلاشقا باشلىدى. 19 ئۈچىنچى كۈنىدە ئۆلار
ئۆز قوللىرى بىلەن كېمىدىكى قورال-جابدۇقلىرىنى دېڭىزغا
تاشلىۋەتتى. 20 كۆپ كۈنلەرگىچە يا كۈن يا يۇلتۇزلار
كۆرۈنمەي، بوران-چاپقۇن يەنىلا شىددەتلىك ئۈستىمىزگە
توختىماي سوقۇۋەرگەچكە، ئاخىردا قۇتۇلۇپ قېلىش ئۈمىدىمىزمۇ
يوققا چىققاندىدى. 21 كېمىدىكىلەر بىرنەرسە يېمىگىنىگە كۆپ
كۈنلەر بولغاندىن كېيىن، پاۋلۇس ئۆلارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇپ: ـ
بۇرادەرلەر، سىلەر بالدۇرلا مېنىڭ گېپىمگە قۇلاق سېلىپ
كرېتتىن دېڭىزغا چىقماسلىقىڭلار كېرەك ئىدى. شۇنداق
قىلغان بولساڭلار بۇ بالا-ئىشاپەت ۋە زىيان-زەخمەتلەرگە
ئۇچرىمىغان بولاتتىڭلار. 22 لېكىن ئەمدى سىلەرنى غەيرەتلىك
بولۇشقا دەۋەت قىلىمەن. چۈنكى ئاراڭلاردا ھېچقايسىڭلار
جېنىدىن ئايرىلغىنى يوق، پەقەت كېمىدىنلا مەھرۇم قالىسىلەر.
23 چۈنكى مەن تەۋە بولغان ۋە ئىبادەت-خىزمىتىنى قىلىپ
كەلگەن خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى ئۇنۇڭگۈن كېچە يېنىمغا كېلىپ
24 ماڭا: «پاۋلۇس، قورقما! سەن قەيسەرنىڭ ئالدىغا بېرىپ
ئۇرۇشۇڭ كېرەك؛ ۋە مانا، خۇدا شاپائەت قىلىپ سەن بىلەن
بىللە سەپەر قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ جېنىنى تىلىگىنىڭنى ساڭا
ئىجابەت قىلدى!» دېدى. 25 شۇنىڭ ئۈچۈن ئەي ئەپەندىلەر،
غەيرەتلىك بولۇڭلار؛ چۈنكى خۇداغا ئىشىنىمەنكى، ماڭا قانداق
ئېيتىلغان بولسا شۇنداق ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. 26 بىراق بىز
مەلۇم ئارالنىڭ قىرغىقىغا ئۇرۇلۇپ كېتىشىمىز مۇقەررەر بولىدۇ.
27 سەپىرىمىزنىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى كېچىسى، كېمە ئادرىئاتىك

دېگىزدا لەيلەپ يۈرۈۋاتقان بولۇپ، تۆن نىسپىدە، كېمىچىلەر
قۇرۇقلۇققا يېقىنلاپ قېلىپتۇق، دەپ ئويلىدى. 28 ئۇلار
چوكۇتقۇرلۇقنى تۆلچەپ ئارغامچىسىنى دېگىزغا چۈشۈرۈپ،
سۈنىڭ چوكۇتقۇرلۇقنى تۆلچەپ كۆرگەندى، يىگىرمە غۇلاچ
چىقتى. سەل ئالدىغا مېڭىپ يەنە تۆلچىۋىدى، ئون بەش
غۇلاچ چىقتى. 29 ئۇلار كېمىنىڭ خادا تاشلارغا ئۇرۇلۇپ
كېتىشىدىن قورقۇپ، كېمىنىڭ كەيندىن تۆت لەنگەرنى
تاشلىۋېتىپ، تاڭ ئېتىشنى تەلەۋرۈپ كۈتۈپ تۇردى. 30 لېكىن
كېمىچىلەر كېمىدىن قاچماقچى بولۇپ كېمىنىڭ بېشىدىنمۇ
لەنگەرنى ئېلىپ تاشلىۋېتەيلى دەپ باھانە كۆرسىتىپ، قولۇاقنى
دېگىزغا چۈشۈردى. 31 پاۋلۇس يۈزبېشى ۋە لەشكەرلەرگە: ـ بۇ
[كېمىچىلەر] كېمىدە قالمىسا، سىلەر قۇتۇلالمايسىلەر! ـ دېدى.
32 بۇنىڭ بىلەن لەشكەرلەر كېمىدىكى قولۇاقنىڭ ئارغامچىلىرىنى
كېسىپ، ئۇنى لەيلىتىپ قويدى. 33 تاڭ ئاتاي دېگەندە،
پاۋلۇس ھەممەيلەننى بىرئاز غىزالىنىۋېلىشقا دەۋەت قىلدى. ئۇ: ـ
سىلەرنىڭ دەككە-دۈككە ئىچىدە ھېچنېمە يېمەي تۇرغىنىڭلارغا
ئون تۆت كۈن بولدى. 34 ئەمدى بىرئاز غىزالىنىشىڭلارنى
ئۈتۈنىمەن. چۈنكى ھايات قېلىشىڭلار ئۈچۈن مۇشۇنداق قىلىشقا
توغرا كېلىدۇ؛ چۈنكى ھېچقايسىڭلارنىڭ بېشىدىكى بىر تال
مويمۇ زىيانغا ئۇچرىمايدۇ! ـ دېدى. 35 بۇ سۆزنى قىلىپ
بولۇپ، ئۇ قولىغا بىر پارچە نانىنى ئېلىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا
خۇداغا تەشەككۈر ئېيتىپ ئوشتۇپ يېدى. 36 شۇنىڭ بىلەن
ھەممەيلەن غەيرەتلىنىپ غىزالىنىشقا باشلىدى 37 (كېمىدە بىز
جەمئىي ئىككى يۈز يەتمىش ئالتە كىشى ئىدۇق). 38 ھەممەيلەن
قورساقلىرىنى توقلىغاندىن كېيىن، كېمىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن،
كېمىدىكى بۇغدايلارنىمۇ دېگىزغا تاشلىۋەتتى. 39 تاڭ ئاتقاندا،
كېمىچىلەر قۇرۇقلۇقنىڭ نە ئىكەنلىكىنى تونۇمىدى. لېكىن
ئۇنىڭدىكى بىر قۇملۇق قولتۇقنى بايقاپ، كېمىنى بىر ئامال
قىلىپ شۇ يەردە ئۇرۇلدۇرۇپ قۇرۇقلۇققا چىقارماقچى بولدى.
40 ئۇلار ئالدى بىلەن لەنگەرلەرنى بوشۇتىپ، ئۇلارنى
دېگىزغا تاشلىۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كېمىنىڭ ئىككى
يۇنىلىش پالىقىنىڭ باغلىرىنى بوشتىپ، ئۇلارنى چۈشۈرۈۋەتتى.
ئاندىن كېمىنىڭ بېشىدىكى يەلكەننى شامالغا چىقىرىپ،
كېمىنى قۇملۇقنىڭ قىرغىقىغا قارىتىپ ماكدۇردى. 41 ئەمدى
ئىككى ئېقىم بىر-بىرىگە ئۇچراشقان يەرگە كىرىپ قېلىپ، ئۇلار
كېمىنى قىراققا سوقتۇرۇۋالدى؛ كېمىنىڭ بېشى دېگىز تېگىگە
ئۇرۇلۇپ يېتىپ، مىدىرلىماي قالدى، لېكىن كېمىنىڭ ئارقا
تەرىپى دولقۇنلارنىڭ زەربىسى بىلەن چۈۋۈلۈپ كېتىشكە
باشلىدى. 42 لەشكەرلەر مەھبۇسلارنىڭ سۈغا سەكرەپ قېچىپ
كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، ھەممىسىنى ئولتۇرۇۋەتمەكچى
بولدى. 43 لېكىن يۈزبېشى پاۋلۇسنى قۇتقۇزۇشنى خالىغان
بولۇپ، لەشكەرلەرنىڭ بۇنداق قىلىشىغا يول قويمىدى. ئۇ ئالدى
بىلەن سۇ ئۈزۈشنى بىلىدىغانلارنىڭ سۈغا چۈشۈپ قىرغاققا
چىقىشىنى، 44 قالغانلارنىڭ بەزىلىرىنى تاختايلارغا، بەزىلىرىنى
كېمىنىڭ چۈۋۈلۈپ كەتكەن پارچىلىرىغا ئېسىلىپ، قىرغاققا
چىقىشىنى بۇيرۇدى. شۇنداق بولدىكى، ھەممەيلەن قۇتۇلۇپ
ساق-سالامەت قۇرۇقلۇققا چىقتى.

28 بىز قۇتۇلۇپ ساق-سالامەت قىرغاققا چىققاندىن
كېيىن، ئۇ ئارالنىڭ مالتا دەپ ئاتىلىدىغانلىقىنى بىلدۇق.
2 يەرلىك خەلق بىزگە ئىنتايىن مېھرىبانلىق بىلەن مۇئامىلە قىلدى؛
چۈنكى ئۇ چاغدا يامغۇر يېغىپ، ھاۋا سوغۇق بولغاچقا، ئۇلار
گۈلخان يېقىپ بىزنى كۈتۈۋالدى. 3 پاۋلۇس بىر باغلام ئوتۇن
تېرىپ كېلىپ ئوتقا تاشلىدى، ئىسسىقتىن ئېتىلىپ چىققان بىر
زەھەرلىك يىلان ئۇنىڭ قولىنى چىشلىگىنىچە چاپلىشىۋالدى.
4 شۇ يەرلىكلەر پاۋلۇسنىڭ قولىغا يېپىشىپ تۇرغان يىلاننى
كۆرۈپ، بىر-بىرىگە: ـ بۇ ئادەم چوقۇم بىر قاتىل ئىكەن!
دېگىزدىن قۇتۇلۇپ چىققان بولسىمۇ، «ئادىلىق» ئۇنىڭ تىرىك
قېلىشىغا يول قويمىدى، ـ دېيىشتى. 5 لېكىن پاۋلۇس يىلاننى
ئوتنىڭ ئىچىگە سىلكىپ ئاتتى، ئۇزى بولسا ھېچقانداق زەخىم
يېمىدى. 6 خەلق ئۇنىڭغا بەدىنى ئىششىپ كېتىدۇ يا كى ئۇ
تۈيۈقسىز يىقىلىپ ئۆلىدۇ دەپ قاراپ تۇراتتى. لېكىن ئۇزۇن
ۋاقىت قاراپ تۇرۇپ، ئۇنىڭدا ھېچقانداق بىنورمال ھالەتنىڭ
بولمىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئويلىغىنىدىن يېنىپ: ـ بۇ بىر ئىلاھ
بولسا كېرەك! ـ دېيىشتى. 7 ئۇ يەرنىڭ ئەتراپىدىكى يۇرتتا،
ئارال باشلىقى (پۇبلىيۇس دەپ ئاتالغان) نىڭ بىرنەچچە يەر-

ئېتىزلىرى بار ئىدى. ئۇ بىزنى ئۆيىگە باشلاپ، ئۆچ كۈن
قىزغىن مېھمان قىلىپ كۈتتى. 8 ئۇ چاغدا شۇنداق بولدىكى،
پۇبلىيۇسنىڭ ئاتىسىنىڭ قىزىتمىسى ئۆرلەپ، تولغاق بولۇپ يېتىپ
قالغانىكەن. پاۋلۇس ئۇنىڭ يېنىغا كىرىپ، دۇئا قىلىپ ئۇستىگە
قولىنى تەككۈزۈپ، ئۇنى ساقايتىپ قويدى. 9 شۇنىڭدىن
كېيىن ئارالدىكى قالغان كېسەللەرنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئالدىغا
كېلىپ، ساقايتىلدى. 10 ئۇلار بىزنىڭ ھۆرمىتىمىزگە نۇرغۇن
سوۋغاتلارنى بېغىشلىغان بولۇپ، ئاخىردا بۇ يەردىن يەنە يولغا
چىققان ۋاقتىمىزدا، بىزنى يولغا لازىملىق نەرسە-كېرەكلەر بىلەن
تەمىنلىدى. 11 مالتا ئارىلىدا ئىسكەندەرىيەدىن كەلگەن، بېشىغا
«ساماۋۇي قوشكېزەك» ئىلاھلىرىنىڭ نەقىشلىرى ئويۇلغان بىر
كېمە قىشلىغانىدى. ئارالدا ئۆچ ئاي تۇرغاندىن كېيىن، بىز بۇ
كېمە بىلەن يولغا چىقتۇق. 12 سىراكوزا شەھىرىگە كېلىپ،
ئۇ يەردە ئۆچ كۈن تۇردۇق. 13 ئاندىن ئايلىنىپ مېڭىپ،
[ئىتالىيەدىكى] رېگىيۇم شەھىرىگە كەلدۇق. ئەتىسى شامال
يۇنلىشى ئۆزگىرىپ جەنۇبتىن چىقىشى بىلەن، ئىككىنچى كۈنى
پۇتېئولى شەھىرىگە يېتىپ كەلدۇق. 14 ئۇ يەردە بىرنەچچە
قېرىنداشلارنى تاپتۇق، ئۇلارنىڭ ئۆتۈنۈشىلىرى بىلەن بىز ئۇلاردا
بىر ھەپتە تۇردۇق. شۇنداق قىلىپ بىز رىم شەھىرىگە يېتىپ
كەلدۇق. 15 كېلىۋاتقانلىقىمىزدىن خەۋەر تاپقان شۇ يەردىكى
قېرىنداشلار بىزنى قارشى ئېلىش ئۈچۈن شەھەردىن چىقىپ
ھەتتا «ئاپپىيۇس بازىرى»غىچە، [بەزىلىرى] «ئۈچ ساراي»غىچە
كەلگەنىدى. پاۋلۇس ئۇلارنى كۆرگەندە، خۇداغا رەھمەت
ئېيتىپ، غەيرەتلەندى. 16 رىم شەھىرىگە كىرگىنىمىزدە،
يۈزبېشى مەھبۇسلارنى ئوردا قاراۋۇل بېگىگە تاپشۇردى؛
لېكىن پاۋلۇسنىڭ بىرلا كۆزەتكۈچى لەشكەر بىلەن بىر ئۆيدە
ئايرىم تۇرۇشىغا رۇخسەت قىلىندى. 17 ئۈچ كۈندىن كېيىن،
ئۇ ئۇ يەردىكى يەھۇدىيلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىنى ئۆزى بىلەن
كۆرۈشۈشكە چاقىردى. ئۇلار جەم بولغاندا، ئۇ مۇنداق
دېدى: ـ قېرىنداشلار! مەن خەلقىمىزگە يا كى ئاتا-بوۋىلىرىمىزدىن
قالدۇرۇلغان ئورپ-ئادەتلەرگە قارشى ھېچقانداق ئىش قىلمىغان
بولسامۇ، يېرۇسالېمدا تۇرغىنىمدا ئۇتقۇن قىلىنىپ رىملىقلارنىڭ
قولىغا تاپشۇرۇلدۇم. 18 رىملىقلار مېنى سوراققا تارتىپ، مەندە
ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلغۇدەك بىرەر جىنايەت بولمىغاچقا،
مېنى قويۇۋەتمەكچى بولدى. 19 لېكىن يەھۇدىيلار بۇنىڭغا
قارشىلىق بىلدۈرگەچكە، قەيسەرگە مۇراجىئەت قىلىشقا مەجبۇر
بولدۇم. بۇلارنى دېگىنىم بىلەن، بۇ مېنىڭ ئۆز خەلقىم ئۈستىدىن
شىكايىتىم بار دېگەنلىكىم ئەمەس. 20 شۇ سەۋەبتىن مەن
سىلەر بىلەن يۈز كۆرۈشۈش ۋە بۇ ھەققىتە سىلەرگە ئېيتىش
ئۈچۈن سىلەرنى بۇ يەرگە چاقىردىم. چۈنكى بۇ زەنجىر بىلەن
باغلىنىشىنىڭ سەۋەبى دەل ئىسرائىلنىڭ كۈتكەن ئۈمىدىدۇر.
21 ئۇلار پاۋلۇسقا: ـ بىز بولساق يەھۇدىيەدىن سەن توغرۇلۇق
خەت ئالمىدۇق، يا كى ئۇ يەردىن كەلگەن قېرىنداشلارنىڭ
ھېچقايسىسىمۇ سەن توغرۇلۇق بىرەر يامان خەۋەر ئەكەلمىدى
يا كى يامان گېپىڭنى قىلمىدى. 22 لېكىن سېنىڭ پىكىرلىرىڭنى
ئاڭلىغۇمىز بار. چۈنكى ھەممە يەردە كىشىلەرنىڭ [سەن تەۋە
بولغان] بۇ مەزھەپكە قارشى سۆزلەۋاتقانلىقىدىن خەۋىرىمىز بار! ـ
دېيىشتى. 23 شۇنىڭ بىلەن ئۇلار پاۋلۇس بىلەن كۆرۈشۈشكە بىر
كۈننى بېكىتتى. ئۇ كۈنى نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ ئۆزالغۇسىغا
كەلگەنىدى؛ ئۇ تاڭ ئاتقاندىن كەچكىچە ئۇلارغا [سۆز-
كالامنى] شەرھلەپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدە تولۇق
گۇۋاھلىق بېرىپ، تەۋرات ھەم پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن
نەقىل كەلتۈرۈپ، ئۇلارنى ئەيسا توغرۇلۇق قايىل قىلىشقا
كۈچىدى. 24 ئۇنىڭ سۆزلىرىگە بەزىلەر ئىشەندۈرۈلدى،
بەزىلەر ئىشىنىشنى رەت قىلدى. 25 ئۇلار پاۋلۇسنىڭ مۇنداق
بىر سۆزنى قىلىشى بىلەن ئۆزئارا كېلىشەلمەي قايتىپ كەتتى. ئۇ
مۇنداق دېدى: ـ مۇقەددەس روھ يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق
ئاتا-بوۋىلىرىمىزغا مۇنۇ سۆزنى دەل جايىدا ئېيتقان: 26 ـ «بارغىن؛
مۇشۇ خەلققە مۇنداق دەپ ئېيتقىن: ـ «سىلەر ئاڭلاشنى
ئاڭلايسىلەر، بىراق چۈشەنمەيسىلەر؛ كۆرۈشنى كۆرۈسىلەر،
بىراق بىلىپ يەتمەيسىلەر. 27 چۈنكى مۇشۇ خەلقنىڭ يۈرىكىنى
ماي قاپلاپ كەتكەن، ئۇلار ئاڭلىغاندا قۇلاقلىرىنى ئېغىر
قىلىۋالغان، ئۇلار كۆزلىرىنى يۇمۇۋالغان؛ ئۇنداق بولمىسىدى،
ئۇلار كۆزلىرى بىلەن كۆرۈپ، قۇلىقى بىلەن ئاڭلاپ، كۆڭلى
بىلەن چۈشىنىپ، ئۆز يولىدىن يانداۋرۇلۇشى بىلەن، مەن ئۇلارنى
ساقايتقان بولاتتىم»». 28 شۇڭا بىلىشىڭلار كېرەككى، خۇدانىڭ

بۇ نىجاتلىقى يات ئەللىكلەرگە ئەۋەتىلىۋاتىدۇ. تۆلار بولسا ئۇنىڭغا قۇلاق سالماي قالمايدۇ! ـ دېدى. ئۇ بۇ سۆزلەرنى ئېيتقاندا يەھۇدىيلار تۆز-ئارا قاتتىق تالاش-تارتىش قىلىشىپ كەتتى.
30 [پاۋلۇس] تۆزى ئىجارىگە ئالغان ئۆيدە تولۇق ئىككى يىل تۇردى ۋە بۇ يەردە ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشۈشكە كەلگەن ھەممە كىشىلەرنى قوبۇل قىلىپ، 31 تولىمۇ يۇرەكلىك بىلەن ھەم ھېچ توسالغۇغا ئۇچرىماي، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى جار قىلىپ، رەب ئەيسا مەسىھكە دائىر ھەققەتلەرنى يەتكۈزۈپ تەلىم بەردى.

رىملىقلارغا

1 روسۇللۇققا تاللاپ چاقىرىلغان، خۇدانىڭ خۇش
خەۋىرىنى جاكارلاشقا ئايرىپ تەيىنلەنگەن، مەسىھ ئەيسانىڭ
قۇلى بولغان مەنكى پاۋلۇستىن سالام! 2 خۇدا بۇ خۇش
خەۋەرنىڭ كېلىشىنى خېلى بۇرۇنلا پەيغەمبەرلىرى ئارقىلىق
مۇقەددەس يازمىلاردا ۋەدە قىلغاندى. 3 بۇ خۇش خەۋەر ئۆز
ئوغلى، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىدۇر؛ جىسمانىي
جەھەتتىن ئۇ داۋۇتنىڭ نەسلىدىن تۇغۇلغان؛ بىردىنبىر پاك-
مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن تىرىلدۈرۈلۈش ئارقىلىق
«كۈچ-قۇدرەت ئىگىسى خۇدانىڭ ئوغلى» دەپ كۆرسىتىلىپ
بېكىتىلگەن؛ 5 ئۇ ئارقىلىق، شۇنداقلا ئۇنىڭ نامى ئۈچۈن
بارلىق ئەللەر ئارىسىدا خۇداغا ئېتىقادتىن بولغان ئىتائەتمەنلىك
ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلۈشكە بىز مېھىر-شەپقەتكە ۋە روسۇللۇققا
مۇيەسسەر بولدۇق؛ 6 سىلەر ئۇلار ئارىسىدا، ئەيسا مەسىھ
تەرىپىدىن چاقىرىلغانسىلەر. 7 شۇنداق، خۇدا سۆيگەن ۋە ئۇ
«مۇقەددەس بەندىلىرىم» دەپ چاقىرغان رىم شەھىرىدىكى
ھەممىگىلارغا، ئاتىمىز خۇدادىن ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھتىن مېھىر-
شەپقەت ۋە ئامان-خاتىرجەملىك بولغاي! 8 ئالدى بىلەن مەن
ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ھەممىگىلار ئۈچۈن خۇدايىمغا تەشەككۇر
ئېيتىمەن؛ چۈنكى سىلەرنىڭ ئېتىقادىگىلار پۈتكۈل ئالەمگە پۇر
كەتتى. 9 ئۆز ئوغلى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەردە چىن روھ-
قەلبىم بىلەن مەن خىزمىتىنى قىلىۋاتقان خۇدا ئۆزى مېنىڭ
دۇئالىرىمدا سىلەرنى شۇنچە ئۈزلۈكسىز ئەسلەپ تۇرغانلىقىمغا
گۇۋاھتۇر. 10 مەن دۇئالىرىمدا، مۇمكىن قەدەر خۇدانىڭ
ئىرادىسى بىلەن سىلەرنىڭ يېنىگىلارغا بېرىشقا ئاخىر مۇيەسسەر
بولۇشقا ھەمىشە ئۈتۈنىمەن. 11 چۈنكى مەن سىلەرنى بىرەر
روھىي ئىلتىپاتقا ئىگە قىلىش ئارقىلىق مۇستەھكەملەش ئۈچۈن
سىلەر بىلەن كۆرۈشۈشكە ئىنتايىن تەقەززامەن؛ 12 يەنى،
مەن ئاراگىلاردا بولسام، بىر-بىرىمىزنىڭ ئېتىقادىدىن ئۈزئارا
تەسەللى ۋە ئىلھام ئالالايمىز دېمەكچىمەن. 13 قېرىنداشلار،
مەن سىلەرنىڭ شۇنى بىلىشىگىلارنى خالايمەنكى، باشقا يەردىكى
ئەللىكلەرنىڭ ئارىسىدا خىزمىتىم مېۋە بەرگەندەك، سىلەرنىڭ
ئاراگىلاردىمۇ خىزمىتىمنىڭ مېۋە بېرىشى ئۈچۈن يېنىگىلارغا
بېرىشنى كۆپ قېتىم نىيەت قىلدىم، لېكىن بۇگۈنگىچە توسالغۇغا
ئۇچراپ كېلىۋاتىمەن. 14 مەن ھەرقانداق ئادەملەرگە، مەيلى
يۇنانلىقلار ۋە يات تائىپىلەرگە، دانىشمەن ۋە نادانلارغا بولسۇن،
ھەممىسىگە قەرزدارمەن. 15 شۇنىڭ ئۈچۈن ئىمكانىيەت ماڭا
يار بەرسىلا مەن رىمدىكى سىلەرگىمۇ خۇش خەۋەرنى
يەتكۈزۈپ بايان قىلىشقا قىزغىنمەن. 16 چۈنكى مەن مەسىھ
توغرىسىدىكى بۇ خۇش خەۋەردىن ھەرگىز خىجىل بولمايمەن!
چۈنكى ئۇ ئۇنىڭغا ئىشەنگۈچىلىرىنىڭ ھەممىسىنى، ئالدى بىلەن
يەھۇدىيلارنى، ئاندىن كېيىن گرېكلەرنى نىجاتقا ئېرىشتۈرىدىغان
خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتىدۇر! 17 چۈنكى [خۇش خەۋەردە]
ئېتىقادقا ئاساسلانغان، خۇدانىڭ بىرخىل ھەققانىيلىقى ئېتىقاد
قىلغۇچىلارغا ۋەھىي قىلىنغاندۇر. [مۇقەددەس يازمىلاردا]
يېزىلغىنىدەك: ـ «ھەققانىي ئادەم ئىشەنچ-ئېتىقادى بىلەن ھايات
بولىدۇ». 18 چۈنكى ھەققانىيەتسىزلىك بىلەن ھەقىقەتنى باسىدىغان
ئىنسانلارنىڭ بارلىق ئېپلاسلىقىغا ۋە ھەققانىيەتسىزلىككە
نىسبەتەن خۇدانىڭ قاراتقان غەزىپى ئەرشتىن ئوچۇق ۋەھىي
قىلىنماقتا. 19 چۈنكى ئىنسانلار خۇدا توغرىسىدا بىلەلەيدىغان
ئىشلار ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدا تۇرىدۇ؛ چۈنكى خۇدا ھەممىنى
ئۇلارغا ئوچۇق كۆرسىتىپ بەرگەن 20 (چۈنكى دۇنيا ئاپىرىدە
بولغاندىن بېرى خۇدانىڭ كۆزگە كۆرۈنمەس ئۆزگىچىلىكلىرى،
يەنى مەڭگۈلۈك قۇدرىتى ۋە بىردىنبىر خۇدا ئىكەنلىكى ئۆزى
ياراتقان مەۋجۇداتلار ئارقىلىق ئوچۇق كۆرۈلمەكتە، شۇنداقلا
بۇنى چۈشىنىپ يەتكىلى بولىدۇ. شۇ سەۋەبتىن ئىنسانلار
ھېچ باھانە كۆرسىتەلمەيدۇ) (aïdios g126) 21 ـ چۈنكى
ئىنسانلار خۇدانى بىلسىمۇ، ئۇنى خۇدا دەپ ئۇلۇغلىمىدى،
ئۇنىڭغا تەشەككۇر ئېيتمىدى؛ ئەكسىچە، ئۇلارنىڭ ئوي-
پىكىرلىرى بىمەنە بولۇپ، نادان قەلبى قاراڭغۇلىشىپ كەتتى.
22 ئۆزلىرىنى دانىشمەن قىلىپ كۆرسەتسىمۇ، لېكىن ئەقىلسىز
بولۇپ چىقتى؛ 23 چىرىماس خۇدانىڭ ئۇلۇغلۇقىنىڭ ئورنىغا
چىرىپ ئۆلىدىغان ئادەمزاتقا، ئۇچار-قاناتلارغا، تۆت ئاياغلىق
ھايۋانلارغا ۋە يەر بېغىرلىغۇچىلارغا ئوخشايدىغان بۇتلارنى
ئالماشتۇرۇپ قويغاندى. 24 شۇنداق خۇدا ئۇلارنى قەلبىدىكى

شەھۋاني ھەۋەسلىرى بىلەن ئىپلاسلىق قىلىشقا، شۇنداقلا
بىر-بىرىنىڭ تەنلىرىنى نومۇسقا قالدۇرۇشقا قويۇپ بەردى.
25 ئۇلار خۇدا توغرىسىدىكى ھەقىقەتنى يالغانغا ئايلاندۇردى،
ياراتقۇچىنىڭ ئورنىغا يارىتىلغان نەرسىلەرگە چوقۇنۇپ، تاۋاپ-
تائەت قىلغاندى. ھالبۇكى، ياراتقۇچىغا تەشەككۇر-مەدھىيە
مەڭگۈگە ئوقۇلماقتا! ئامىن! (aiōn g165) 26 مانا شۇنىڭ ئۈچۈن،
خۇدا ئۇلارنى پەسكەش شەھۋاني ھەۋەسلەرگە قويۇپ
بەردى. ھەتتا ئاياللارمۇ تەبىئي جىنسي مۇناسىۋەتنى غەيرىي
مۇناسىۋەتكە ئايلاندۇردى؛ 27 شۇنىڭدەك، ئەرلەرمۇ ئاياللار
بىلەن بولىدىغان تەبىئي جىنسي مۇناسىۋەتلەرنى تاشلاپ،
باشقا ئەرلەرگە شەھۋاني ھەۋەسلەر بىلەن كۆيۈپ پىشىدىغان
بولدى. ئەرلەر ئەرلەر بىلەن شەرمەندىلىككە كىرىشتى ۋە
نەتىجىدە ئۇلارنىڭ مۇخالىپ قىلمىشلىرى ئۆز بېشىغا چىقتى.
28 ئۇلار خۇدانى بىلىشتىن ۋاز كېچىشنى لايىق كۆرگەنلىكى
تاللىغانلىقى ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنى بۇزۇق نىيەتلەرگە ۋە
نالايىق ئىشلارنى قىلىشقا قويۇپ بەردى. 29 ئۇلار ھەرخىل
ھەققانىيەتسىزلىك، رەزىللىك، نەپسانىيەتچىلىك، ئۆچمەنلىككە
چۆمۈپ، ھەسەتخورلۇق، قاتىللىق، جېدەلخورلۇق، مەككارلىق
ۋە ھەرخىل بەتنىيەتلەر بىلەن تولدى. ئۇلار ئىغۋاگەر،
30 تۆھمەتخور، خۇداغا نەپرەتلىنىدىغان، كىبىرلىك، ماختانچاق،
چوكچى، ھەرخىل رەزىللىكلەرنى ئويلاپ چىقىرىدىغان، ئاتا-
ئانىسىنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمايدىغان، 31 يورۇتۇلمىغان، ۋەدىسىدە
تۇرمايدىغان، كۆيۈمسىز ۋە رەھىمسىز ئىنسانلاردۇر. 32 ئۇلار
خۇدانىڭ شۇلارغا بولغان ئادىل ھۆكۈمنى، يەنى شۇنداق
ئىشلارنى قىلغۇچىلارنىڭ ئۆلۈمگە لايىق ئىكەنلىكىنى ئېنىق
بىلسىمۇ، بۇ ئىشلارنى ئۆزلىرى قىلىپلا قالماي، بەلكى شۇنداق
قىلىدىغان باشقىلاردىن سۆيۈنۈپ ئۇلارنى ئالقىشلايدۇ.

2 ئەمدى ئەي باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىدىغان
ئىنسان، كىم بولۇشۇڭدىن قەتئىينەزەر باھانە كۆرسىتەلمەيسەن؛
چۈنكى باشقىلار ئۈستىدىن قايسى ئىشتا ھۆكۈم قىلساڭ، شۇ
ئىشتا ئۆز گۇناھىڭنى بېكىتىسەن. چۈنكى ئەي ھۆكۈمچى،
سەن ئۆزۈڭمۇ ئۇلارغا ئوخشاش ئىشلارنى قىلىۋاتىسەن. 2 بىزگە
مەلۇمكى، خۇدانىڭ ئۇنداق ئىشلارنى قىلغانلار ئۈستىدىن ھۆكۈم
چىقىرىشى [مۇتلەق] ھەققەتكە ئاساسلانغاندۇر. 3 شۇڭا، ئى
شۇنداق ئىشلارنى قىلغانلار ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقارغۇچى،
شۇنداقلا شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلارنى قىلغۇچى ئىنسان، ئۆزۈڭنى
خۇدانىڭ ھۆكۈمىدىن قاچالايمەن دەپ خىيال قىلامسەن؟
4 ياكى خۇدانىڭ مېھرىبانلىقىنىڭ سېنى توۋا قىلىش يولىغا
باشلايدىغانلىقىنى ھېچ بىلمەي، ئۇنىڭ مېھرىبانلىقى، كەڭ
قورساقلىقى ۋە سەۋر-تاقىتىنىڭ مولۇقىغا سەل قاراۋاتامسەن؟
5 ئەكسىچە، توۋا قىلمايدىغان جاھىللىقىڭ ۋە تاش يۈرەكلىكىڭدىن،
خۇدا ئادىل ھۆكۈمنى ئايان قىلىدىغان غەزەپلىك كۈنى ئۈچۈن
سەن ئۆز بېشىڭغا چۈشىدىغان غەزىپىنى توپلاۋاتىسەن. 6 خۇدا
ھەركىمگە ئۆز ئەمەللىرىگە يارىشا ئىش كۆرىدۇ. 7 ياخشى
ئىشلارنى سەۋرچانلىق بىلەن قىلىپ، شان-شەرەپ، ھۆرمەت-
ئېھتىرام ۋە باقىيلىقنى ئىزدىگەنلەرگە ئۇ مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا
قىلىدۇ؛ (aiōnios g166) 8 لېكىن شەخسىيەتچىلەرگە، ھەققەتكە
تەن بەرمەي، ئەكسىچە ھەققانىيەتسىزلىككە ئەگەشكەنلەرگە
غەزەپ-قەھر ياغدۇرۇلىدۇ؛ 9 يامانلىق قىلىدىغان بارلىق جان
ئىگىسىگە، ئالدى بىلەن يەھۇدىيلارغا، ئاندىن گېرىكلەرگە
كۈلپەت ۋە دەرد-ئەلەم چۈشىدۇ؛ 10 بىراق، بارلىق ياخشىلىق
قىلغۇچىلارغا، ئالدى بىلەن يەھۇدىيلارغا، ئاندىن يەھۇدىي
ئەمەسلەرگە شان-شەرەپ، ھۆرمەت-ئېھتىرام ۋە ئامان-
خاتىرجەملىك تەقدىم قىلىنىدۇ. 11 چۈنكى خۇدادا ئادەمنىڭ
يۈز-خاتىرىسىنى قىلىش يوقتۇر. 12 ــ چۈنكى تەۋرات قانۇنىنى
بىلمەي گۇناھ سادىر قىلغانلارنىڭ ھەربىرى تەۋرات قانۇنىنىڭ
ھۆكۈمىگە ئۇچرىمىسىمۇ، [ئەيبىگە ئۇچراپ] ھالاك بولىدۇ؛
تەۋرات قانۇنىنى بىلىپ تۇرۇپ گۇناھ سادىر قىلغانلارنىڭ
ھەربىرى بۇ قانۇن بويىچە سوراققا تارتىلىدۇ 13 (چۈنكى
خۇدانىڭ ئالدىدا قانۇنىنى ئاڭلىغانلار ئەمەس، بەلكى قانۇنغا
ئەمەل قىلغۇچىلار ھەققانىي ھېسابلىنىدۇ. 14 چۈنكى تەۋرات
قانۇنىنى بىلمەيدىغان ئەللىكلەر تەبىئي ھالدا بۇ قانۇنغا ئۇيغۇن
ئىشلارنى قىلسا، گەرچە بۇ قانۇندىن خەۋەرسىز بولسىمۇ،
تەۋرات قانۇنى ئۇلاردا كۆرۈنگەن بولىدۇ. 15 ئۇلارنىڭ بۇ
قىلغانلىرى ئۆز قەلبىلىرىگە قانۇن تەلەپلىرىنىڭ پۈتۈكلۈك ئىكەنلىكىنى

كۆرسىتىدۇ، شۇنىڭدەك، ئۇلارنىڭ ۋىجدانلىرىمۇ ئۆزلىرىگە
هەققەتنىڭ گۇۋاهچىسى بولۇپ، ئوي-پىكىرلىرى ئۆزىنى
ئەيىبلەيدۇ ياكى ئۆزىنى ئاقلايدۇ) 16 ـ مەن يەتكۈزۈپ
كېلىۋاتقان بۇ خۇش خەۋەرگە ئاساسەن خۇدانىڭ ئەيسا مەسىھ
ئارقىلىق ئىنسانلارنىڭ قەلبىدە پۈككەن مەخپىي ئىشلار ئۈستىدىن
ھۆكۈم چىقىرىدىغان كۈنىدە، [يۇقىرىدا ئېيتىلغان ئىشلار چوقۇم
يۈز بېرىدۇ]. 17 سەنچۈ، ئەگەر ئۆزۈڭنى يەھۇدىي دەپ
ئاتاپ، تەۋرات قانۇنىغا ئۈمىد باغلاپ، خۇداغا تەۋەمەن
دەپ ماختانساڭ، 18 قانۇندىن ئۆگىنىپ ئۆنىڭ ئىرادىسىنى
بىلىپ، ئېسىل بىلەن پەسنى پەرق ئەتكەن بولساڭ، 19 تەۋرات
قانۇنىدىن بىلىم ۋە هەققەتنىڭ جەۋھىرىگە ئىگە بولدۇم دەپ
قاراپ، ئۆزۈڭنى كورلارغا يول باشلىغۇچى، قاراڭغۇدا
قالغانلارغا مایاك، نادانلارغا ئۆگەتكۈچى، گۆدەكلەرگە ئۇستاز
دەپ ئىشەنگەن بولساڭ ـ 21 ئەمدى سەن باشقىلارغا تەلىم
بېرىسەنۇ، ئۆزۈڭگە بەرمەمسەن؟ ئوغرىلىق قىلما كۈلار دەپ ۋەز
ئېيتىسەنۇ، ئۆزۈڭ ئوغرىلىق قىلامسەن؟ 22 «زىنا قىلما كۈلار»
ـ دەپ ۋەز ئېيتىيسەنۇ، ئۆزۈڭ زىنا قىلامسەن؟ بۇتلاردىن
نەپرەتلىنىسەنۇ، ئۆزۈڭ بۇتخانىلاردىكى نەرسىلەرنى بۇلاڭ-تالاڭ
قىلامسەن؟ 23 تەۋرات قانۇنى بىلەن ماختىنىسەنۇ، ئۆزۈڭ
شۇ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ، خۇداغا داغ كەلتۈرەمسەن؟!
24 خۇددى [مۇقەددەس يازمىلاردا] يېزىلغىنىدەك: «سىلەرنىڭ
قىلمىشىڭلار تۈپەيلىدىن خۇدانىڭ نامى تائىپىلەر ئارىسىدا
كۈپۈرلۈققا ئۇچرىماقتا». 25 تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلساڭ،
خەتنە قىلىنغىنىڭنىڭ ئەھمىيىتى بولدۇ، لېكىن ئۆنىڭغا خىلاپلىق
قىلساڭ، خەتنە قىلىنغىنىڭ خەتنە قىلىنمىغاندەك ھېسابلىنىدۇ.
26 ئەمدى خەتنىسىزلەر قانۇننىڭ تەلەپلىگەن ئەمەل قىلسا، گەرچە
خەتنىسىز بولسىمۇ، خۇدا تەرىپىدىن خەتنىلىك ھېسابلانمامدۇ؟
27 تەۋرات قانۇن دەستۇرىدىن خەۋەردار ۋە خەتنىلىك
تۈرۈقلۇق قانۇنغا خىلاپلىق قىلغۇچى، ئى يەھۇدىي، قانۇنغا
ئەمەل قىلىدىغان جىسمانىي خەتنىسىزلەر تەرىپىدىن سېنىڭ
گۇناھىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىلۇۋاتمامدۇ؟ 28 چۈنكى سىرتقى
كۆرۈنۈشى يەھۇدىي بولسىلا ئۇنى [ھەقىقىي] يەھۇدىي دېگىلى
بولمايدۇ، سىرتقى جەھەتتىكى جىسمانىي خەتنىنىمۇ [ھەقىقىي]
خەتنە دېگىلى بولمايدۇ، 29 روھىدا يەھۇدىي بولغىنى [ھەقىقىي]
يەھۇدىيدۇر، ئۇنىڭ خەتنە قىلىنغىنى خەتنە قانۇن دەستۇرى
ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى قەلبىدە، روھتىندۇر. بۇنداق كىشىنىڭ
تەرىپلىنىشى ئىنسانلار تەرىپىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدا تەرىپىدىن
بولىدۇ.

3 ئۇنداقتا، يەھۇدىي بولغانلىقنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلىكتىن
نېمە ئارتۇقچىلىقى بار؟ خەتنىلىك بولغانلىقنىڭ نېمە پايدىسى بار؟
2 ئەمەلىيەتتە، ئۇلارنىڭ ھەر جەھەتتىن كۆپ ئارتۇقچىلىقى
بار. بىرىنچىدىن، خۇدانىڭ بېشارەتلىك سۆزلىرى يەھۇدىيلارغا
ئامانەت قىلىنغان. 3 ئەمدى گەرچە ئۇلاردىن بەزىلىرى
ئىشەنچسىز چىققان بولسىمۇ، بۇنىڭغا نېمە بولاتتى؟ ئۇلارنىڭ
ئىشەنچسىزلىكى خۇدانىڭ ئىشەنچىلىكلىكىنى يوققا چىقىرۋېتەرمۇ؟
4 ھەرگىز ئۇنداق قىلمايدۇ! خۇدا راستچىل ھېسابلىنىپ،
ھەممە ئادەم يالغانچى ھېسابلانسۇن! خۇددى [مۇقەددەس
يازمىلاردا خۇدا ھەققىدە] يېزىلغىنىدەك: ـ «سۆزلىگىنىڭدە
ئادىل دەپ ئىسپاتلانغايسەن، شىكايەتكە ئۇچرىغىنىڭدا غەلبە
قىلغايسەن». 5 لېكىن بىزنىڭ ھەققانىيسىزلىقىمىز ئارقىلىق
خۇدانىڭ ھەققانىيلىقى تېخىمۇ ئېنىق كۆرىنىلسە، بۇنىڭغا نېمە
دەيمىز؟ ھەققانىيسىزلىق ئۈستىگە غەزەپ تۆكىدىغان خۇدانى
ھەققانىي ئەمەس دەيمىزمۇ (مەن ئىنسانچە سۆزلەيمەن)؟
6 مۇنداق دېيىشكە ھەرگىز بولمايدۇ! ئەگەر ئۇنداق بولسا، خۇدا
ئالەمنى قانداق سوراققا تارتىدۇ؟ 7 [بەزىلەر يەنە]: «مېنىڭ
يالغانچىلىقىمدىن خۇدانىڭ ھەققەتلىكى تېخىمۇ ئوچۇق قىلىنسا،
شۇنداقلا ئۇلۇغلۇقى تېخىمۇ يورۇتۇلسا، ئەمدى مەن يەنە نېمە
ئۈچۈن گۇناھكار دەپ قارىلىپ سوراققا تارتىلىمەن؟» [دېيىشى
مۇمكىن]. 8 ئۇنداق بولغاندا نېمىشقا (بەزىلەر بىزگە تۆھمەت
چاپلىماقچى بولۇپ، گەپلىرىمىزنى بۇرىۋەتكەندەك) «يامانلىق
قىلايلى، بۇنىڭدىن ياخشىلىق چىقىپ قالار» ـ دېيىشكە بولمايدۇ؟
بۇنداق دېگۈچىلەرنىڭ جازالىنىشى ھەقلىقتۇر! 9 ئەمدى نېمە
دېيىش كېرەك؟ بىز [يەھۇدىيلار] [يەھۇدىي ئەمەسلەردىن]
ئۈستۈن تۇرامدۇق؟ ياق، ھەرگىز! چۈنكى بىز يۇقۇرىدا يەھۇدىيلار
بولسۇن، گېرىكلەر بولسۇن ھەممىسىنىڭ گۇناھىنىڭ ئىلكىدە

ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ ئەيىبلىدۇق. 10 دەرۋەقە، مۇقەددەس
يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: ـ «ھەققانىي ئادەم يوق، ھەتتا بىرىمۇ
يوقتۇر، 11 يورۇتۇلغان كىشى يوقتۇر، خۇدانى ئىزدىگىنىمۇ
يوقتۇر. 12 ھەممە ئادەم يولدىن چەتنىدى، ئۇلارنىڭ بارلىقى
ئەرزىمەس بولۇپ چىقتى. مېھرىبانلىق قىلغۇچى يوق، ھەتتا
بىرىمۇ يوقتۇر. 13 ئۇلارنىڭ گېلى ئېچىلغان قەبرىدەك سېىسقىتۇر،
تىللىرى كازىزاپلىق قىلماقتا؛ كوبرا يىلاننىڭ زەھىرى لەۋلىرى
ئاستىدا تۇرىدۇ؛ 14 ئۇلارنىڭ زۇۋانى قارغاش ھەم زەردىگە
تولغان. 15 «پۇتلىرى قان توكۈشكە ئالدىرايدۇ؛ 16 بارغانلا
يېرىدە ۋەيرانچىلىق ۋە پاجىئەلىك ئىشلار باردۇر. 17 تىنچلىق-
ئارامىلىق يولىنى ئۇلار ھېچ تونۇغان ئەمەس». 18 «ئۇلارنىڭ
نەزىرىدە خۇدادىن قورقىدىغان ئىش يوقتۇر». 19 تەۋراتتىكى
بارلىق سۆزلەرنىڭ تەۋرات قانۇنى ئاستىدا ياشايدىغانلارغا قارىتا
ئېيتىلغانلىقى بىزگە ئايان. بۇلارنىڭ مەقسىتى، ھەر ئىنساننىڭ
ئاغزى باھانە كۆرسىتەلمەي تۇۋاقلىنىپ، پۈتكۈل دۇنيادىكىلەر
خۇدانىڭ سورىقىدا ئەيىبكار ئىكەن دەپ ئايان قىلىنسۇن،
دېگەنلىكتۇر. 20 شۇڭا، ھېچقانداق ئەت ئىگىسى تەۋرات-
قانۇنغا ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىشلىرى بىلەن [خۇدانىڭ] ئالدىدا
ھەققانىي ھېسابلانمايدۇ؛ چۈنكى تەۋرات قانۇنى ئارقىلىق ئىنسان
تۆز گۇناھىنى تونۇپ يېتىدۇ. 21 بىراق، ھازىر قانۇن يولى
بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ تۆزىدىن كەلگەن بىرخىل
ھەققانىيلىق ئاشكارىلاندى! بۇ خىل ھەققانىيلىققا قانۇننىڭ
تۆزى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ [يازمىلىرىمۇ] گۇۋاھلىق بەرگەندۇر؛
22 يەنى، خۇدانىڭ ئەيسا مەسىھنىڭ ئىشەنچ-ساداقەتلىكى
ئارقىلىق ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئېچىگە ھەم
ئۈستىگە يەتكۈزىدىغان ھەققانىيلىقىدۇر! بۇ ئىشتا ئايرىمچىلىق يوقتۇر
23 (چۈنكى بارلىق ئىنسانلار گۇناھ سادىر قىلىپ، خۇدانىڭ
شان-شەرىپىگە يېتەلمەي، ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولدى) 24 چۈنكى
ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى مەسىھ ئەيسادا بولغان نىجات-ھۆرلۈك
ئارقىلىق، [خۇدانىڭ] مېھىر-شەپقىتى بىلەن بەدەلسىز ھەققانىي
قىلىنىدۇ. 25 خۇدا ئۇنى گۇناھلارنىڭ جازاسىنى كۆتۈرگۈچى
كەفارەت قۇربانلىقى سۈپىتىدە تەيىنلىدى؛ [ئىنسانلارنىڭ]
ئۇنىڭ [قۇربانلىق] قېنىغا ئىشەنچ باغلىشى بىلەن [قۇربانلىق]
ئىناۋەتلىكتۇر. خۇدا بۇ ئارقىلىق بۇرۇنقى زاماندىكىلەرنىڭ
سادىر قىلغان گۇناھلىرىغا سەۋر-تاقەتلىك بولۇپ، جازالىماي
ئوتكۈزۈۋېتىشىنىڭ ئادىللىق ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى. 26 بۇنىڭغا
ئوخشاش بۇ [قۇربانلىق] ئارقىلىق ئۇ ھازىرقى زاماندا بولغان
ھەققانىيلىقىنىمۇ كۆرسەتكەن. شۇنداق قىلىپ ئۇ ئۆزىنىڭ
ھەم ھەققانىي ئىكەنلىكىنى ھەم ئەيسانىڭ ئېتىقادىدا بولغۇچىنى
ھەققانىي قىلغۇچى ئىكەنلىكىنىمۇ نامايان قىلدى. 27 ئۇنداق بولسا،
ئىنسانىڭ نېمە ماختانغۇچىلىكى بار؟ ماختىنىش يوق قىلىندى! ـ
نېمە پرىنسىپقا ئاساسەن؟ قانۇنغا ئىنتىلىش پرىنسىپى بىلەنمۇ؟ ـ ياق!
«ئېتىقاد» پرىنسىپى بىلەن! 28 چۈنكى «ئىنسان تەۋرات قانۇنىغا
ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىشلىرى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد بىلەن
ھەققانىي قىلىنىدۇ» دەپ ھېسابلايمىز! 29 ئەجەبا، خۇدا پەقەتلا
يەھۇدىيلارنىڭلا خۇداسىمۇ؟ ئۇ ئەللەرنىڭمۇ خۇداسى ئەمەسمۇ؟
شۇنداق، ئۇ ئەللەرنىڭمۇ خۇداسىدۇر. 30 خۇدا بولسا بىردۇر، ئۇ
خەتنە قىلىنغانلارنى ئېتىقاد بىلەن ھەمدە خەتنە قىلىنمىغانلارنىمۇ
ئېتىقاد بىلەن ھەققانىي قىلىدۇ. 31 ئەمدى ئېتىقاد پرىنسىپى
بىلەن تەۋرات قانۇنىنى بىكار قىلىۋېتىمىزمۇ؟ ياق، دەل بۇنىڭ
ئەكسىچە، ئۇنى كۆچىگە ئىگە قىلىمىز.

4 ئۇنداقتا، بىز [يەھۇدىيلارنىڭ] جىسمانىي جەھەتتىكى
ئاتىمىز ئىبراھىمنىڭ ئېرىشكىنى توغرىسىدا نېمە دەيمىز؟ 2 ئەگەر
ئىبراھىم ئەمەللىرى بىلەن ھەققانىي دەپ جاكارلانغان بولسا،
ئۇنىڭدا ماختانغۇدەك ئىش بولاتتى (بەرىبىر خۇدانىڭ ئالدىدا
ئۇنىڭ ماختىنىش ھەققى يوق ئىدى). 3 چۈنكى مۇقەددەس
يازمىلاردا نېمە دېيىلگەن؟ ـ «ئىبراھىم خۇداغا ئېتىقاد قىلدى؛
بۇ ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى ھېسابلاندى» دېيىلدۇ. 4 ئىشلىگۈچىگە
بېرىلىدىغان ھەق «مېھىر-شەپقەت» ھېسابلانمايدۇ، بەلكى
بىرخىل «قەرز قايتۇرۇش» ھېسابلىنىدۇ. 5 بىراق، ھېچ ئىش-
ئەمەل قىلماي، پەقەت نومۇسسىز گۇناھكارلارنى ھەققانىي
قىلغۇچى خۇداغا ئېتىقاد قىلىدىغان كىشىنىڭ بولسا، ئۇنىڭ
ئېتىقادى ھەققانىيلىق دەپ ھېسابلىنىدۇ! 6 خۇدا قىلغان
ئەمەللىرىگە قارىمای، ھەققانىي دەپ ھېسابلىغان كىشىنىڭ
بەختى توغرۇلۇق داۋۇت [پەيغەمبەرمۇ] مۇنداق دېگەن: ـ

7 «ئىتائەتسىزلىكلىرى كەچۈرۈم قىلىنغان، گۇناھلىرى يېپىلغان
كىشى نېمىدېگەن بەختلىكتۇر! 8 پەرۋەردىگار گۇناھلىرى بىلەن
ھېچ ھېسابلاشمايدىغانلار نېمىدېگەن بەختلىكتۇر!». 9 ئەمدى
بەخت يالغۇز خەتنە قىلىنغانلارغىلا مەنسۇپ بولامدۇ،
ياكى خەتنە قىلىنمىغانلارغىمۇ مەنسۇپ بولامدۇ؟ چۈنكى:
«ئىبراھىمنىڭ ئېتىقادى ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى دەپ ھېسابلاندى»
دەۋاتىمىز. 10 ھەققانىيلىق قانداق ئەھۋالدا ئۇنىڭغا ھېسابلاندى؟
خەتنە قىلىنىشتىن ئىلگىرىمۇ ياكى خەتنە قىلىنىشتىن كېيىنمۇ؟ ئۇ
خەتنە قىلىنغان ھالدا ئەمەس، بەلكى خەتنە قىلىنمىغان ھالدا
ھېسابلاندى! 11 ئۇنىڭ خەتنىنى قوبۇل قىلغىنى بولسا، ئۇنى خەتنە
قىلىنىشتىن بۇرۇنلا ئېتىقادى ئارقىلىق ئىگە بولغان ھەققانىيلىققا
مۆھۈر بەلگىسى سۈپىتىدە بولغانىدى. دېمەك، ئۇ خەتنىسىز
تۇرۇپ خۇداغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئاتىسى
بولدى ـ ئۇلارمۇ [ئېتىقادى بىلەن] ھەققانىي ھېسابلىنىدۇ! 12 ئۇ
يەنە خەتنە قىلىنغانلارنىڭمۇ ئاتىسىدۇر، دېمەك، خەتنە قىلىنغان
بولۇشى بىلەن تەڭلا خەتنە قىلىنمىغان ۋاقتىدىمۇ ئېتىقادلىق يول
ماڭغان ئاتىمىز ئىبراھىمنىڭ ئىزلىرىنى يېسىپ ماڭغانلارنىڭمۇ
ئاتىسى بولغاندۇر. 13 چۈنكى [خۇدانىڭ] ئىبراھىمغا ۋە نەسلىگە
دۇنياغا مىراسخور بولۇش توغرىسىدىكى ۋەدە بېرىشى ئىبراھىمنىڭ
تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلگىنىدىن ئەمەس، بەلكى
ئېتىقادتىن بولغان ھەققانىيلىقتىن كەلگەن. 14 چۈنكى ئەگەر
قانۇنغا ئىنتىلىدىغانلار مىراسخور بولىدىغان بولسا ئېتىقاد بىكار
نەرسە بولۇپ قالاتتى، خۇدانىڭ ۋەدىسىمۇ يوققا چىقىرىلغان
بولاتتى. 15 چۈنكى تەۋرات قانۇنى [خۇدانىڭ] غەزىپىنى
ئېلىپ كېلىدۇ؛ چۈنكى قانۇن بولمىسا، ئىتائەتسىزلىك دېگەن
ئىشمۇ بولمايدۇ. 16 شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ۋەدىسىنىڭ
[پەقەت] تۆز مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى
ئۈچۈن، ئۇ ئېتىقادقىلا ئاساسلىنىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ۋەدە
ئىبراھىمنىڭ بارلىق ئەۋلادلىرىغا، پەقەت تەۋرات قانۇنى
ئاستىدا تۇرىدىغانلارغىلا ئەمەس، بەلكى ئىبراھىمچە ئېتىقاد
قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسىگىمۇ كاپالەتلىك قىلىنغان. چۈنكى
مۇقەددەس يازمىلاردا: «سېنى نۇرغۇن قوۋمنىڭ ئاتىسى
قىلدىم» دەپ يېزىلغىنىدەك، ئىبراھىم ھەممىزنىڭ ئاتىسىدۇر.
دەرھەقىقەت، ئۇ ئۆلۈكلەرنى تىرىلدۈرىدىغان، مەۋجۇت
بولمىغاننى بار دەپ مەۋجۇت قىلىدىغان، ئۆزى ئېتىقاد باغلىغان
خۇدا ئالدىدا ھەممىزنىڭ ئاتىسى بولدى. 18 ھېچقانداق
ئۈمىد قالمىسىمۇ ئۇ يەنىلا ئۈمىدتە ئېتىقاد قىلدى ۋە شۇنىڭ
بىلەن ئۇنىڭغا: «سېنىڭ نەسلىڭ [سان-ساناقسىز] بولىدۇ» دەپ
ئالدىن ئېيتىلغاندەك نۇرغۇن قوۋمنىڭ ئاتىسى بولدى. 19 ئۇ يۈز
ياشقا يېقىنلاپ، تېنىنى ئۆلگەن ھېسابلىسىمۇ، شۇنداقلا ئايالى
ساراھنىڭمۇ بالياتقۇسىنى ئۆلدى دەپ قارىسىمۇ، يەنىلا ئېتىقادتا
ئاجىزلاشمىدى؛ 20 خۇدانىڭ ۋەدىسىگە نىسبەتەن ئېتىقادسىزلىق
قىلىپ ھېچ ئىككىلەنمىدى، ئەكسىچە ئۇ ئېتىقادى ئارقىلىق
كۈچەيتىلدى ۋە خۇدانى ئۇلۇغلىدى، 21 «ئۇ نېمىنى ۋەدە قىلغان
بولسا شۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش قۇدرىتىگە ئىگىدۇر» دەپ
تولۇق ئىشەندۈرۈلدى. 22 شۇنىڭ بىلەن بۇ «ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى
ھېسابلاندى». 23 بۇ، «ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى ھېسابلاندى»
دېگەن سۆز يالغۇز ئۇنىڭ ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى رەببىمىز
ئەيسانى تۇلۇمدىن تىرىلدۈرگەن خۇداغا ئېتىقاد قىلىشىمىز بىلەن
ھەققانىي ھېسابلىنىدىغان بىزلەر ئۈچۈنمۇ يېزىلغان؛ [مەسىھ] بولسا
ئىتائەتسىزلىكلىرىمىز ئۈچۈن پىدا يولىغا تاپشۇرۇلدى ۋە ھەققانىي
قىلىنىشىمىز ئۈچۈن تىرىلدۈرۈلدى.

5 شۇنىڭا ئېتىقاد بىلەن ھەققانىي قىلىنغان ئىكەنمىز، رەببىمىز
ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدا بىلەن ئىناق مۇناسىۋەتتە بولىمىز.
2 ئۇ ئارقىلىق ئېتىقاد يولىدا بىزنى چىڭ تۇرغۇزىدىغان بۇ
مېھىر-شەپقىتىنىڭ ئىچىگە كىرىش ھوقۇقىغا مۇيەسسەر بولدۇق،
شۇنىڭدەك خۇدانىڭ شان-شەرىپىگە باغلىغان ئۈمىدىمىزدىن
شاد-خۇرام بولىمىز. 3 شۇنداق بولۇپلا قالماي، مۇشكۈل
ئەھۋاللار ئىچىدە شادلىنىمىز؛ چۈنكى مۇشكۈلۈك سەۋرچانلىقنى،
سەۋرچانلىق چىداملىقنى، چىداملىق ئۈمىدنى ئېلىپ كېلىدۇ،
دەپ بىلىمىز. 5 ۋە بۇ ئۈمىد بىزنى يەرگە قارىتىپ قويمايدۇ،
چۈنكى بىزگە ئاتا قىلىنغان مۇقەددەس روھ ئارقىلىق خۇدانىڭ
مېھىر-مۇھەببىتى ئاللىبۇرۇن قەلبىمىزگە قۇيۇلۇپ ئېشىپ تاشتى.
6 چۈنكى بىز پەقەت ئامالسىز قالغىنىمىزدا، مەسىھ بىز
ئىخلاسسىزلار ئۈچۈن [خۇدا] بېكىتكەن ۋاقىتتا ئۆزىنى پىدا

قىلدى. 7 بىرسىنىڭ ھەققانىي ئادەم ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلىشى
ناھايىتى ئاز ئۈچرايدىغان ئىش؛ بەزىدە ياخشى ئادەم ئۈچۈن
بىرسى پىدا بولۇشقا جۈرئەت قىلىشمۇ مۇمكىن؛ 8 لېكىن خۇدا
ئۆز مېھىر-مۇھەببىتىنى بىزگە شۇنىڭدا كۆرسىتىدۇكى، بىز تېخى
گۇناھكار ۋاقتىمىزدا، مەسىھ بىز ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلدى.
9 ھازىر بىز ئۇنىڭ قېنى بىلەن ھەققانىي قىلىنغان ئىكەنمىز، ئەمدى
ئۇ ئارقىلىق [كېلىدىغان] غەزەپتىن قۇتۇلۇشىمىز تېخىمۇ جەزمەندۇر.
10 چۈنكى بۇرۇن خۇداغا دۈشمەن بولغان بولساقمۇ، ئوغلىنىڭ
ئۆلۈمى ئارقىلىق بىزنى ئۇنىڭ بىلەن ئىناقلاشتۇرغان يەردە،
ئۇنىڭ بىلەن ئىناقلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، ئەمدى [ئوغلىنىڭ]
ھاياتى ئارقىلىق بىز تېخىمۇ قۇتۇلدۇرۇلمامدۇق؟! 11 بۇنىڭ بىلەنلا
قالماي، ھازىر بىز رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدا بىلەن
ئىناقلاشتۇرۇلدۇق، ئۇ ئارقىلىقمۇ خۇدانىڭ ئۆزىدىن شادلىنىمىز.
12 شۇنىڭدەك، گۇناھنىڭ دۇنياغا كىرىشى بىرلا ئادەم ئارقىلىق
بولدى، ئۆلۈمنىڭ دۇنياغا كىرىشى گۇناھ ئارقىلىق بولدى؛
شۇنىڭ بىلەن گۇناھ ئارقىلىق ئۆلۈم ھەممە ئادەمگە تارقالدى؛
چۈنكى ھەممە ئادەم گۇناھ سادىر قىلدى 13 (چۈنكى تەۋرات
قانۇنىدىن ئىلگىرىمۇ گۇناھ دۇنيادا بار ئىدى، ئەلۋەتتە؛ ھالبۇكى،
قانۇن بولمىسا گۇناھنىڭ ھېسابى ئېلىنمايدۇ. 14 شۇنداقتىمۇ،
ئۆلۈم ئادەمئاتا ۋاقتىدىن مۇسا پەيغەمبەر ۋاقتىغىچە ئىنسانلارغىمۇ
ھۆكۈم سۈردى؛ ئۇلار گەرچە ئادەمئاتىنىڭ سادىر قىلغان
ئىتائەتسىزلىكىدەك گۇناھ سادىر قىلمىغان بولسىمۇ، بۇ ئىنسانلارمۇ
ئۆلۈم ھۆكۈمىدىن خالي بولمىدى). ئادەمئاتىنىڭ ئۆزى ـ كېيىن
كېلىدىغان مەسىھنىڭ بىر ھېشارەتلىك ئۈلگىسىدۇر؛ 15 ھالبۇكى،
[خۇدانىڭ] شاپائەتلىك سوۋغىتى ئادەمئاتىنىڭ ئىتائەتسىزلىكىنىڭ
پۈتۈنلەي ئەكسىدۇر. چۈنكى بىرلا ئادەمنىڭ ئىتائەتسىزلىكى
بىلەن نۇرغۇن ئادەم ئۆلگەن بولسا، ئەمدى خۇدانىڭ مېھىر-
شەپقىتى ۋە شۇنىڭدەك بىرلا ئادەم، يەنى ئەيسا مەسىھنىڭ
مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق كەلگەن سوۋغات ئېشىپ-تېشىپ
تۇرغاچقا، نۇرغۇن ئادەمگە يەتكۈزۈلۈپ تېخىمۇ زور نەتىجە
ھاسىل قىلدى! 16 شۇ شاپائەتلىك سوۋغاتنىڭ نەتىجىسى بولسا،
شۇ بىر ئادەمنىڭ گۇناھىنىڭ ئاقىۋىتىگە پۈتۈنلەي ئوخشىمايدۇ.
چۈنكى بىر ئادەمنىڭ بىر قېتىم ئۆتكۈزگەن ئىتائەتسىزلىكىدىن
چىقارغان ھۆكۈم ئىنسانلارنى گۇناھكار دەپ بېكىتكەن
بولسىمۇ، ئەمما شۇ شاپائەتلىك سوۋغات بولسا كۆپلىگەن
كىشىلەرنىڭ نۇرغۇن ئىتائەتسىزلىكلىرىدىن «ھەققانىي قىلىنىش»قا
ئېلىپ بارىدۇ. 17 ئەمدى بىر ئادەمنىڭ ئىتائەتسىزلىكى تۈپەيلىدىن،
ئەنە شۇ بىر ئادەم ئارقىلىق ئۆلۈم ھۆكۈمران بولغان يەردە،
[خۇدانىڭ] مول مېھىر-شەپقىتىنى، شۇنداقلا ھەققانىيلىق بولغان
شاپائەتلىك سوۋغىتىنى قوبۇل قىلغانلار بىر ئادەم، يەنى شۇ ئەيسا
مەسىھ ئارقىلىق ھاياتتا شۇنچە غالىبانە ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچىلار
بولىمامدۇ! 18 شۇنداق، بىر قېتىملىق ئىتائەتسىزلىك تۈپەيلىدىن
بارلىق ئىنسانلار گۇناھنىڭ جازاسىغا مەھكۇم قىلىنغان بولسا،
ئوخشاشلا بىر قېتىملىق ھەققانىي ئەمەل بىلەن ھاياتلىق ئېلىپ
كېلىدىغان ھەققانىيلىق پۈتكۈل ئىنسانلارغا يەتكۈزۈلگەن. 19 بىر
ئادەمنىڭ بىر قېتىملىق ئىتائەتسىزلىكى ئارقىلىق نۇرغۇن كىشىلەر
دەرۋەقە گۇناھكار قىلىنىپ بېكىتىلگەندەك، بىر ئادەمنىڭ
بىر قېتىملىق ئىتائەتمەنلىكى بىلەنمۇ نۇرغۇن كىشىلەر ھەققانىي
قىلىنىپ بېكىتىلىدۇ. 20 ئەمدى تەۋرات قانۇنى ئىنسانلىقنىڭ
ئىتائەتسىزلىكلىرى كۆپەيسۇن دەپ كىرگۈزۈلگەندى. لېكىن گۇناھ قەيەردە كۆپەيگەن بولسا،
[خۇدانىڭ] مېھىر-شەپقىتىمۇ شۇ يەردە تېخىمۇ ئېشىپ تاشتى.
21 شۇنىڭدەك، گۇناھ [ئىنسانىيەتنىڭ] ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق
قىلىپ [ئۆلارنى] ئۆلۈمگە ئېلىپ بارغىنىدەك، [خۇدانىڭ]
مېھىر-شەپقىتى ھەققانىيلىققا ئاساسلىنىپ ھۆكۈمرانلىق قىلىپ،
ئىنسانىنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق مەڭگۈلۈك ھاياتلىققا
ئېرىشتۈرىدۇ. (aiōnios g166)

6 ئۇنداقتا، نېمە دېگۈلۈك؟ خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى
تېخىمۇ ئاشسۇن دەپ گۇناھ ئېچىدە ياشاۋېرەمدۇق؟ 2 ياق،
ھەرگىز! گۇناھقا نىسبەتەن ئۆلگەن بىزلەر قانداقمۇ ئۇنىڭ ئېچىدە
ياشاۋېرىمىز؟ 3 ياكى سىلەر بىلمەمسىلەر؟ ھەرقايسىمىز مەسىھ
ئەيسانىڭ كىرىشكە چۈمۈلدۈرۈلگەن بولساق، ئۇنىڭ ئۆلۈمى
ئېچىگە چۈمۈلدۈرۈلدۇق؟ 4 بىز چۈمۈلدۈرۈش ئارقىلىق ئۇنىڭ
ئۆلۈمى ئېچىگە كىرىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە كۆمۈلدۇق؛ بۇنىڭ
مەقسىتى، مەسىھ ئاتىنىڭ شان-شەرىپى ئارقىلىق ئۆلۈمدىن

تىرىلگىندەك، بىزنىڭمۇ يېڭى ھاياتتا مېڭىشىمىز ئۈچۈندۇر.
5 چۈنكى [مەسىھنىڭ] ئۆلۈمىگە ئوخشاش بىر ئۆلۈمدە ئۆنۈك
بىلەن بىرگە باغلانغانكەنمىز، ئەمدى بىز چوقۇم ئۆنۈك تىرىلىشىگە
ئوخشاش بىر تىرىلىشتىمۇ ئۆنۈك بىلەن بىرگە بولىمىز. 6 شۇنى
بىلىمىزكى، گۇناھنىڭ ماكانى بولغان تېنىمىز كاردىن چىقىرىلىپ،
گۇناھنىڭ قۇللۇقىدا يەنە بولماسلىقىمىز ئۈچۈن، «كونا ئادەم»ىمىز
مەسىھ بىلەن بىللە كېرىستىلىنىپ ئۆلگەن 7 (چۈنكى ئۆلگەن
كىشى گۇناھتىن خالاس بولغان بولىدۇ). 8 مەسىھ بىلەن
بىللە ئۆلگەن بولساق، ئۆنۈك بىلەن تەڭ ياشايدىغانلىقىمىزغىمۇ
ئىشىنىمىز. 9 چۈنكى مەسىھنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلگەندىن كېيىن
قايتا ئۆلمەيدىغانلىقى، ئۆلۈمنىڭ ئەمدى ئۆنۈك ئۈستىدىن يەنە
ھۆكۈمرانلىق قىلالمايدىغانلىقى بىزگە مەلۇم. 10 چۈنكى ئۆنۈك
ئۆلۈمى، ئۇ گۇناھنى بىر تەرەپ قىلىش ئۈچۈن پەقەت بىر
قېتىملىق ئۆلدى؛ ئۆنۈك ھازىر ياشاۋاتقان ھاياتى بولسا، ئۇ خۇداغا
يۈزلىنىپ ياشاۋاتقان ھاياتتۇر. 11 شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ
ئۆزۈڭلارنى گۇناھقا نىسبەتەن ئۆلگەن، ئەمما مەسىھ ئەيسادا
بولۇپ خۇداغا يۈزلىنىپ تىرىك دەپ ھېسابلاڭلار. 12 شۇڭا
گۇناھنىڭ ئۆلىدىغان تېنىڭلاردا ھۆكۈمرانلىق قىلىشىغا يول
قويماڭلار، ئۆنۈك رەزىل ئارزۇ-ھەۋەسلىرىگە بويسۇنماڭلار،
13 شۇنىڭدەك تېنىڭلارنىڭ ھېچ ئەزاسىنى ھەققانىيەتسىزلىققا
قورال قىلىپ گۇناھقا ئۆتۈپ بەرمەڭلار. ئەكسىچە، ئۆلۈمدىن
تىرىلدۈرۈلگەنلەردەك، ئۆزۈڭلارنى خۇداغا ئاتاڭلار ھەمدە
تېنىڭلاردىكى ئەزالارنى ھەققانىيەتنىڭ قورالى قىلىپ خۇداغا
ئاتاڭلار. 14 گۇناھ سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلارغا ھېچ ھۆكۈمرانلىق
قىلمايدۇ؛ چۈنكى سىلەر تەۋرات قانۇنىنىڭ ئاستىدا ئەمەس،
بەلكى خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى ئاستىدا ياشاۋاتىسىلەر.
15 ئۇنداقتا، قانداق قىلىش كېرەك؟ قانۇننىڭ ئاستىدا ئەمەس،
مېھىر-شەپقەت ئاستىدا بولغانلىقىمىز ئۈچۈن گۇناھ سادىر
قىلىۋەرسەك بولامدۇ؟ ياق، ھەرگىز! 16 ئۆزلىرىڭلارنى ئىتائەتمەن
قۇللاردەك بىرگە ئۆتۈپ بەرسەڭلار، شۇ كىشىنىڭ قۇلى
بولغانلىقىڭلارنى بىلمەمسىلەر ـ ياكى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان
گۇناھنىڭ قۇللىرى، ياكى خۇدا ئالدىدا ھەققانىيلىققا ئېلىپ
بارىدىغان ئىتائەتمەنلىكنىڭ قۇللىرى بولۇشۇڭلار مۇخەررەر.
17 خۇداغا تەشەككۇر! بۇرۇن گۇناھنىڭ قۇلى بولغانسىلەر،
بىراق [مەسىھنىڭ] تەلىمىگە باشلىنىپ، بۇ تەلىم كۆرسەتكەن
نەمۇنىگە چىن دىلىڭلاردىن ئىتائەت قىلدىڭلار. 18 سىلەر
گۇناھنىڭ كۆچىدىن قۇتۇلدۇرۇلۇپ، ھەققانىيلىقنىڭ قۇللىرى
بولدۇڭلار. 19 ئەتىلىرىڭلار ئاجىز بولغاچقا، سىلەرگە ئىنسانچە
سۆزلەۋاتىمەن: ـ ئىلگىرى سىلەر تەن ئەزايىڭلارنى ناپاك
ئىشلارغا ۋە ئەخلاقسىزلىققا قۇللاردەك تۆتۈپ بېرىشىڭلار
بىلەن تېخىمۇ ئەخلاقسىزلىقلارنى قىلغاندەك، ئەمدى ھازىر تەن-
ئەزالىرىڭلارنى پاك-مۇقەددەسلىككە باشلايدىغان ھەققانىيلىققا
قۇللاردەك تۆتۈپ بېرىڭلار. 20 سىلەر گۇناھنىڭ قۇللىرى
بولغان ۋاقتىڭلاردا، ھەققانىيلىقنىڭ ئىلكىدە ئەمەس ئىدىڭلار.
21 ھازىر نومۇس دەپ قارىغان بۇرۇنقى ئىشلاردىن شۇ چاغدا
سىلەر زادى قانداق مېۋە كۆردۈڭلار؟ ئۇ ئىشلارنىڭ ئاقىۋىتى
ئۆلۈمدۇر. 22 بىراق، ھازىر سىلەر گۇناھتىن ئەركىن قىلىنىپ،
خۇدانىڭ قۇللىرى بولغان ئىكەنسىلەر، سىلەردە ئۆزۈڭلارنى
پاك-مۇقەددەسلىككە ئېلىپ بارىدىغان مېۋە بار، ئۆنۈك نەتىجىسى
مەڭگۈلۈك ھاياتتۇر. (aiōnios g166) 23 چۈنكى گۇناھنىڭ
ئىش ھەققى يەنىلا ئۆلۈمدۇر، بىراق خۇدانىڭ رەببىمىز مەسىھ
ئەيسادا بولغان سوۋغىتى بولسا مەڭگۈلۈك ھاياتتۇر. (aiōnios
g166)

7 ئى قېرىنداشلار، مەن ھازىر تەۋرات قانۇنىنى بىلگەنلەرگە
سۆزلەۋاتىمەن؛ سىلەر قانۇننىڭ پەقەت ھايات ۋاقتىدىلا ئىنسان
ئۈستىگە ھۆكۈمران بولىدىغانلىقىنى بىلمەمسىلەر؟ 2 مەسىلەن،
ئېرى بار ئايال، ئېرى ھاياتلا بولىدىكەن، قانۇن بوينىچە ئېرىگە
باغلانغان؛ لېكىن ئېرى ئۆلۈپ كەتسە، [ئۆزىنى ئېرىگە باغلىغان]
نىكاھ قانۇنىدىن ئازاد قىلىنىدۇ. 3 شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇ ئايال
ئېرى ھايات ۋاقتىدا باشقا بىر ئەرگە باغلانسا، زىناخور ئايال
دەپ ئاتىلىدۇ. لېكىن ئېرى ئۆلۈپ كەتسە، ئۇ [نىكاھ]
قانۇنىدىن ئەركىن بولىدۇ؛ شۇ چاغدا باشقا بىر ئەرگە تەگسە،
زىنا قىلغان بولمايدۇ. 4 خۇددى شۇنىڭدەك، قېرىنداشلار،
سىلەر ئەيسا مەسىھنىڭ [قۇربانلىق] تېنى ئارقىلىق تەۋرات
قانۇنىغا نىسبەتەن ئۆلدۈڭلار. بۇنىڭ مەقسىتى سىلەرنىڭ باشقا
بىرسىگە، يەنى ئۆلۈمدىن تىرىلگۈچىگە باغلىنىشىڭلار ۋە شۇنىڭ

بىلەن خۇداغا مېۋە بېرىشكىلاردىن ئىبارەتتۇر. 5 چۈنكى بىز
«ئەت»نىڭ ئىلكىدە ۋاقتىمىزدا، تەۋرات قانۇنى گۇناھنىڭ
ئارزۇ-ھەۋەسلىرىنى تېخىمۇ قوزغاپ، تېنىمىزدىكى ئەزالاردا
تۇلۇمگە ئېلىپ بارىدىغان مېۋىنى چىقارغاندى؛ 6 لېكىن،
ھازىر بىز تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدىن ئەركىن بولدۇق. چۈنكى
تۇزىمىزنى بوغۇپ تۇرىدىغان بۇ قانۇنغا نىسبەتەن تۇلگەن بولۇپ،
قانۇننىڭ دەستۇرىنىڭ كونا يولىدا ئەمەس، بەلكى روھنىڭ يېڭى
يولىدا [خۇدانىڭ] قۇللۇقىدا بولىمىز. 7 ئۇنداقتا نېمە دېگۈلۈك؟
تەۋرات قانۇننىڭ تۈزى گۇناھمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس!
دەرۋەقە، قانۇننىڭ كۆرسەتمىلىرى بولمىسا، گۇناھنىڭ نېمە
ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتىم. قانۇن «نەپسانىيەتچىلىك قىلما» دېمىگەن
بولسا، نەپسانىيەتچىلىكنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بىلمىگەن بولاتتىم.
8 لېكىن گۇناھ قانۇننىڭ ئەمرى ئارقىلىق پۇرسەت تېپىپ،
ئىچىمدە ھەرخىل نەپسانىيەتچىلىكلەرنى قوزغىدى. تەۋرات قانۇنى
بولمىسا، گۇناھمۇ تۇلۇكتەك جانسىز بولاتتى. 9 بىر چاغلاردا
قانۇننىڭ سىرتىدا ياشىغىنىمدا ھايات ئىدىم، لېكىن قانۇن ئەمرىنى
بىلىشىم بىلەنلا، گۇناھمۇ جانلىنىپ، مېنى تۇلۇمگە ئېلىپ باردى.
10 ئەسلىدە كىشىگە ھاياتلىق ئېلىپ كەلسۇن دەپ بۇيرۇلغان
قانۇننىڭ ئەمرى ئەكسىچە ماڭا تۇلۇم ئېلىپ كەلدى. 11 چۈنكى
گۇناھ قانۇننىڭ ئەمرى بىلەن ھۇجۇم پۇرسىتىنى تېپىپ، مېنى
ئازدۇردى ۋە ئەمر ئارقىلىق مېنى تۇلتۇردى. 12 بۇنىڭدىن
قارىغاندا قانۇن ھەققەتەن پاك-مۇقەددەستۇر، ئۇنىڭ ئەمرىمۇ
مۇقەددەس، توغرا-ئادالەتلىك ۋە ياخشىدۇر. 13 ئۇنداقتا،
ياخشى بولغىنى ماڭا تۇلۇم بولدىمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس!
بەلكى، گۇناھنىڭ قەۋەتلا قەبىھ ئىكەنلىكى ئەمر ئارقىلىق
ئوچۇق ئاشكارىلىنىشى ئۈچۈن، بۇ ياخشى ئەمرنىڭ ۋاستىسى
بىلەن گۇناھ مەندە تۇلۇم پەيدا قىلدى. 14 تەۋرات قانۇننىڭ
«روھقا تەۋە» ئىكەنلىكىنى بىلىمىز. بىراق مەن بولسام «ئەتكە
تەۋە»دۇرمەن، دېمەك گۇناھقا قۇلدەك سېتىلغانىمەن. 15 چۈنكى
نېمە قىلۋاتقىنىمنى تۈزۈمۈ بىلمەيمەن. چۈنكى تۈزۈم نىيەت قىلغان
ئىشلارنى قىلمايمەن؛ ئەكسىچە، نەپرەتلىنىدىغىنىمنى قىلىمەن.
16 لېكىن ئەگەر تۈزۈم خالىمىغان ئىشلارنى قىلسام، تۈزۈم
قانۇننىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلغان بولىمەن. 17 شۇنداق
ئىكەن، بۇ ئىشلارنى مەن ئەمەس، بەلكى ئىچىمدە مەۋجۇت
بولغان گۇناھ قىلدۇرىدۇ. 18 ئىچىمدە، يەنى مېنىڭ ئەتلىرىمدە
ھېچ ياخشىلىقنىڭ مەۋجۇت ئەمەسلىكىنى بىلىمەن؛ چۈنكى
ياخشىلىق قىلىش نىيىتىم بار بولسىمۇ، ئۇنى قىلالمايمەن. 19 شۇنىڭ
ئۈچۈن تۈزۈم خالىغان ياخشىلىقنى قىلماي، ئەكسىچە خالىمىغان
يامانلىقنى قىلىمەن. 20 تۈزۈم نىيەت قىلمىغان ئىشنى قىلسام، بۇنى
قىلىدىغان مەن ئەمەس، بەلكى ئىچىمدە ماكان قىلغان گۇناھتۇر.
21 بۇنىڭدىن تۈزۈمدىكى شۇنداق بىر قانۇنىيەتنى بايقايمەنكى،
ياخشىلىقنى قىلماقچى بولغىنىمدا، يامانلىق ھامان ئىچىمدە ماڭا
ھەمراھ بولىدۇ. 22 قەلبىمدە خۇدانىڭ قانۇنىدىن سۆيۈنىمەن؛
23 بىراق تېنىمدىكى ئەزالىرىمدا باشقا بىر قانۇنىيەتنى سېزىمەن. بۇ
قانۇنىيەت قەلبىمدىكى قانۇن بىلەن جەڭ قىلىپ، مېنى تېنىمدىكى
ئەزالىرىمدىكى گۇناھ سادىر قىلدۇرغۇچى قانۇنىيەتكە ئەسىر
قىلىدۇ. 24 نېمىدېگەن دەردەمەن ئادەممەن-ھە! تۇلۇمگە ئېلىپ
بارىدىغان بۇ تېنىمدىن كىممۇ مېنى قۇتقۇزار؟ 25 رەببىمىز ئەيسا
مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا تەشەككۇر بولسۇن! شۇنداق قىلىپ،
قەلبىم بىلەن خۇدانىڭ قانۇنىغا ئىتائەت قىلىمەن، لېكىن ئەتلىرىمدە
گۇناھ سادىر قىلدۇرغۇچى قانۇنىيەتكە ئىتائەت قىلىمەن.

8 خۇلاسىلىساق، مەسىھ ئەيسادا بولغانلار گۇناھنىڭ
جازاسىغا مەھكۇم بولمايدۇ. 2 چۈنكى مەسىھ ئەيسادا بولغان
ھاياتلىقنى بەخش ئېتىدىغان روھنىڭ قانۇنىيىتى ئادەمنى گۇناھقا
ۋە تۇلۇمگە ئېلىپ بارىدىغان قانۇنىيەتتىن سىلەرنى خالاس
قىلدى. 3 چۈنكى [گۇناھلىق] ئەت ئېلىپ كېلىدىغان ئاجىزلىق
تۈپەيلىدىن تەۋرات قانۇنى قىلالمىغاننى خۇدانىڭ تۈزى [قىلدى]؛
ئۇ تۈز ئوغلىنى گۇناھكار ئەتلىك قىياپەتتە گۇناھنى بىر تەرەپ
قىلىشقا ئەۋەتىپ، ئەتتىكى مەۋجۇت گۇناھنى [تۇلۇمگە]
مەھكۇم قىلىۋەتتى؛ 4 بۇنىڭ بىلەن [مۇقەددەس] قانۇننىڭ
ھەققانىي تەلىپى ئەتكە ئەگەشمەيدىغان، بەلكى روھقا ئەگىشىپ
ماڭىدىغان بىزلەردە ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. 5 چۈنكى ئەتكە تەۋە
بولغانلار ئەتكە خاس ئىشلارنىڭ ئويىدا يۈرىدۇ؛ مۇقەددەس
روھقا تەۋە بولغانلار بولسا، شۇ روھقا ئائىت ئىشلارنىڭ
ئويىدا يۈرىدۇ. 6 ئەتتىكى ئوي-نىيەتلەر ئادەمنى تۇلۇمگە ئېلىپ

باردۇ، مۇقەددەس روھقا ئائىت ئوي-نىيەتلەر ھاياتلىق ۋە
خاتىرجەم-ئامانلىقتۇر، 7 چۈنكى ئەتتىكى ئوي-نىيەتلەر خۇداغا
دۈشمەنلىكتۇر، چۈنكى ئەت خۇدانىڭ قانۇنىغا بويسۇنمايدۇ ھەم
ھەتتا ئۇنىڭغا بويسۇنۇشى مۇمكىن ئەمەس، 8 ئەتتە بولغانلار
خۇدانى خۇرسەن قىلالمايدۇ. 9 ئەمما سىلەرگە كەلسەك،
پەقەت خۇدانىڭ روھى دەرۋەقە ئىچىڭلاردا ياشاۋاتقان بولسا،
سىلەر ئەتتە ئەمەس، بەلكى روھتا ياشايسىلەر. ئەمما مەسىھنىڭ
روھىغا ئىگە بولمىغان ئادەم بولسا، ئۇ مەسىھكە مەنسۇپلاردىن
ئەمەس. 10 لېكىن مەسىھ قەلبىڭلاردا بولسا، تېنىڭلار
گۇناھ تۈپەيلىدىن ئۆلۈمنىڭ ئىلكىدە بولسىمۇ، ھەققانىيلىق
تۈپەيلىدىن روھىڭلار ھاياتتۇر. 11 ھالبۇكى، ئۆلگەن ئەيسانى
ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچىنىڭ ئۆزىدىكى روھ سىلەردە ياشىسا،
مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى قەلبىڭلاردا ياشاۋاتقان
روھى ئارقىلىق ئۆلىدىغان تېنىڭلارنىمۇ ھاياتى كۈچىگە ئىگە
قىلىدۇ. 12 شۇنىڭ ئۈچۈن، قېرىنداشلار، بىز ئەتتىكە قەرزدار
ئەمەس، يەنى ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ياشاشقا قەرزدار ئەمەسمىز.
13 چۈنكى ئەتتىكە ئەگىشىپ ياشىسا ئۆلار، ھالاك بولىسىلەر؛
لېكىن مۇقەددەس روھقا تايىنىپ ئەتتىكى قىلمىشلارنى ئۆلۈمگە
مەھكۇم قىلسا ئۆلار، ياشايسىلەر. 14 چۈنكى كىملەركى
خۇدانىڭ روھىنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشىسا، شۇلارنىڭ ھەممىسى
خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىدۇر. 15 چۈنكى سىلەر قوبۇل قىلغان روھ
قۇللۇققا ئائىت ئەمەس، شۇنداقلا سىلەرنى قايتا قورقۇنچقا
سالغۇچى بىرخىل روھ ئەمەس، بەلكى سىلەر ئوغۇللۇققا ئېلىپ
باردىغان روھنى قوبۇل قىلغانسىلەر؛ ئۇ ئارقىلىق «ئابا، ئاتا!»
دەپ ندا قىلىمىز. 16 روھ بىزنىڭ ئۆز روھىمىز بىلەن بىللە بىزنىڭ
خۇدانىڭ بالىلىرى ئىكەنلىكىمىزگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. 17 خۇدانىڭ
بالىلىرى ئىكەنمىز، ئەمدى مىراسخورلارمۇ بولىمىز ـ خۇدانىڭ
مىراسخورلىرى ھەمدە مەسىھ بىلەن تەڭ مىراسخور بولىمىز ـ پەقەتلا
ئۇنىڭ بىلەن تەڭ ئازاب-ئۇقۇبەت تارتساقلا، ئۇنىڭ بىلەن شان-
شەرەپتىن تەڭ بەھرىمەن بولىمىز. 18 چۈنكى مەن ھازىرقى ئازاب-
ئۇقۇبەتلەرنىڭ كەلگۈسىدە بىزدە ئاشكارىلىنىدىغان شان-
شەرەپلەرگە ھېچ سېلىشتۇرغۇچىلىقى يوق دەپ ھېسابلايمەن.
19 چۈنكى پۈتكۈل كائىنات خۇدانىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئايان
قىلىنىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتىمەكتە. 20 چۈنكى يارىتىلغان
كائىنات [خۇدانىڭ] [لەنىتى ئاستىدا قېلىپ]، ئەمەلىيەتتە
چۆكتۈرۈلدى. بۇ، كائىناتنىڭ ئۆز ئىختىيارى بىلەن ئەمەس،
بەلكى ئۇنى چۆكتۈرگۈچىنىڭ ئىرادىسى بىلەن بولدى ۋە شۇنداق
ئۈمىدى بىلەن بولدىكى، كائىنات ئۆزىمۇ چىرىشتىن بولغان
قۇللۇقتىن قۇتقۇزۇلۇپ، خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىگە ئېرىشىلىنىدىغان
شان-شەرەپكە تەۋە بولغان ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرۈلۈشتىن ئىبارەت
ئىدى. 22 چۈنكى پۈتكۈل كائىناتنىڭ ھازىرغىچە نالە-پەرياد
كۆتۈرۈپ، تۇغۇت تولغىقىنىڭ ئازابىنى بىرلىكتە تارتىۋاتقانلىقىنى
بىلىمىز. 23 يالغۇز كائىنات ئەمەس، ھەتتا بىزمۇ، يەنى
[مۇقەددەس] روھنىڭ تۇنجى چىقارغان مېۋىسىدىن بەھرىمەن
بولغان بىزلەرمۇ دىلىمىزدا نالە-پەرياد كۆتۈرمەكتىمىز ھەمدە
[خۇدانىڭ] ئوغۇللىرى سۈپىتىدە قوبۇل قىلىنىشىمىزنى، يەنى
تېنىمىزنىڭ نىجاتلىنىڭ ھۆرلۈكىگە چىقىرىلىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن
كۈتىمەكتىمىز. 24 بىز ئۈمىدكە باغلانغاچقا، قۇتقۇزۇلغانىكەنمىز.
لېكىن ئۈمىد قىلىنغان نەرسە كۆرۈلگەن بولسا، ئۇ يەنە ئۈمىد
بولامدۇ؟ كىممۇ كۆز ئالدىدىكى نەرسىنى ئۈمىد قىلسۇن؟
25 بىراق، تېخى كۆرمىگىنىمىزگە ئۈمىد باغلىغانىكەنمىز، ئۇنى
سەۋرچانلىق بىلەن كۈتۈشىمىز كېرەكتۇر. 26 شۇنىڭدەك،
ئىنسانىي ئاجىزلىقىمىزدا [مۇقەددەس] روھ كېلىپ بىزگە ياردەم
قىلىدۇ، چۈنكى قانداق دۇئا قىلىشىمىز كېرەكلىكىنى بىلمەيمىز.
لېكىن روھنىڭ ئۆزى ئىپادىلىگۈسىز نالە-پەرياد بىلەن بىز
ئۈچۈن [خۇدانىڭ ئالدىدا] تۇرۇپ دۇئا-تىلاۋەت قىلماقتا.
27 ئىنسانلارنىڭ قەلبىنى ئىنچىكىلەپ كۆزىتىپ قارىغۇچى بولسا،
[مۇقەددەس] روھنىڭ ئوي-نىيەتلىرىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ؛
چۈنكى ئۇ خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە مۇقەددەس بەندىلىرى
ئۈچۈن [خۇدانىڭ ئالدىدا] دۇئا قىلىپ ئۆتۈنمەكتە. 28 شۇنداقلا
شۇنى بىلىمىزكى، پۈتكۈل ئىشلار خۇدانى سۆيىدىغانلارنىڭ،
يەنى ئۇنىڭ مەقسەت-مۇددىئاسى بويىچە چاقىرىلغانلارنىڭ
بەخت-بەركىتىگە بىرلىكتە خىزمەت قىلماقتا. 29 چۈنكى خۇدا
ئالدىن كۆزلىگەن پۈككەنكىشىلەرنى، ئۇلارنىڭ كەلگۈسىدە ئۆز
ئوغلىنىڭ ئوبرازىغا ئوخشاش بولىدىغىنىنى، ئوغلىنىڭ نۇرغۇن
قېرىنداشلىرى ئارىسىدىكى تۇنجى ئوغلى بولىدىغىنىنى ئالدىن

بەلگىلىگەن. 30 ئالدىن بېكىتكەن كىشىلەرنى ئۇ چاقىردى،
چاقىرغان كىشىلەرنى ئۇ ھەققانىي قىلدى؛ ھەققانىي قىلغانلارغا
ئۇ شان-شەرەپ ئاتا قىلدى. 31 ئۇنداقتا، بۇ ئىشلارغا يەنە
نېمە دەيلى؟ خۇدا بىز تەرەپتە تۇرغانىكەن، كىممۇ بىزگە قارشى
چىقالىسۇن؟! 32 ئۆز ئوغلىنىمۇ ئايىماي، ئۇنى ھەممىمىز ئۈچۈن
پىدا يولىغا تاپشۇرغان [خۇدا]، ئۇنىڭغا قوشۇپ ھەممىنى بىزگە
شەرتسىز ئاتا قىلماي قالارمۇ؟ 33 كىممۇ خۇدانىڭ تاللىغانلىرى
ئۈستىدىن شىكايەت قىلالىسۇن؟! خۇدا ھەققانىي قىلغان يەردە،
34 كىممۇ گۇناھقا مەھكۇم قىلالىسۇن؟ ئۆلگەن، شۇنداقلا
تىرىلگەن ۋە خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا تۇرۇۋاتقان، ھەمدە بىز ئۈچۈن
[خۇدانىڭ ئالدىدا] تۇرۇپ دۇئا-تىلاۋەت قىلىۋاتقان مەسىھ
شۇنداق قىلارمۇ؟! 35 كىم بىزنى مەسىھنىڭ مېھىر-مۇھەببىتىدىن
ئايرىۋېتەلەيسۇن؟ جاپا-مۇشەققەتمۇ، دەرد-ئەلەمۇ، زىيانكەشلىكمۇ،
ئاچارچىلىقمۇ، يالىڭاچلىقمۇ، خېيىم-خەتەرمۇ ياكى قىلىچمۇ؟
36 [مۇقەددەس يازمىلاردا] ئېيتىلغىنىدەك: ـ «سېنى دەپ كۈن
بويى قىرىلماقتىمىز، بوغۇزلىنىشنى كۈتۈپ تۇرغان قويلاردەك
ھېسابلانماقتىمىز». 37 بىراق بىزنى سۆيگۈچىگە تايىنىپ
بۇلارنىڭ ھەممىسىدە غالىپلارنىڭ غالىپى بولماقتىمىز؛ 38 شۇنىڭغا
قەتئىي قايىل قىلىندىمكى، مەيلى ئۆلۈم بولسۇن ھاياتلىق بولسۇن،
پەرىشتىلەر بولسۇن جىن-شەيتان ھۆكۈمرانلار بولسۇن، ھازىرقى
ئىشلار ياكى كەلگۈسىدىكى ئىشلار بولسۇن، ھەرقانداق
روھىي كۈچلەر بولسۇن، 39 پەلەك بولسۇن ھاڭ بولسۇن،
شۇنداقلا پۈتكۈل كائىناتتا يارىتىلغان ھەرقانداق باشقا بىر شەيئى
بولسۇن، بىزنى رەببىمىز مەسىھ ئەيسادا بولغان خۇدانىڭ مېھىر-
مۇھەببىتىدىن ھېچقاچان ئايرىۋەتكۈچى بولالمايدۇ.

9 مەن مەسىھتە ھەقىقەتنى سۆزلەيمەن، يالغان گەپ
ئېيتمايمەن، ۋىجدانىم مۇقەددەس روھنىڭ ئىلكىدە بولۇپ
تۆزەمگە گۇۋاھلىق قىلماقتا ـ 2 قەلبىمدە زور دەرد-ئەلەم
ۋە تۈگىمەس ئازاب بار. 3 چۈنكى مېنىڭ بۇرادەرلىرىم،
يەنى جىسمانىي جەھەتتىكى قېرىنداشلىرىم بولغان ئىسرائىللارنى
[نىجات تاپقۇزالىسام] [خۇدانىڭ] لەنىتىگە قېلىپ مەسىھتىن
مەھرۇم قىلىنىشىمنى تىلەشكە رازى ئىدىم؛ ئۇلار ئىسرائىللار!
ـ ئۇلارغا ئوغۇللۇق ھوقۇقى، [خۇدانىڭ] شان-شەرىپىنىڭ
ئايان قىلىنىشى، ئەھدىلىرى، تەۋرات قانۇنىنىڭ ئامانەت
بولۇشى، ئىبادەت خىزمەتلىرى ۋە [تەۋرات] ۋەدىلىرى نېسىۋە
قىلىندى. 5 ئۇلۇغ [ئىبراھىم] ئاتا-بوۋىلىرى ئۇلارنىڭكىدۇر،
جىسمانىي جەھەتتە مەسىھ ئۇلارنىڭ ئەجدادىدۇر. ئۇ بارلىق
مەۋجۇدات ئۈستىدىن ھۆكۈم سۈرگۈچى، مەڭگۈ مۇبارەك
خۇدادۇر. ئامىن! (aiōn g165) 6 ـ بىراق خۇدانىڭ [ئىسرائىلغا
بولغان] سۆزى بىكار بولدى، دېمەيمەن؛ چۈنكى ئىسرائىلدىن
بولغانلارنىڭ ھەممىسلا ھەقىقىي ئىسرائىل ھېسابلانمايدۇ؛
7 شۇنىڭدەك، ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى بولىسىمۇ، ھەممىسلا
ئۇنىڭ پەرزەنتلىرى ھېسابلانمايدۇ. چۈنكى [مۇقەددەس
يازمىلاردا ئىبراھىمغا]: «ئىسھاقتىن تۇرەلگەنلەرلا سېنىڭ
نەسلىڭ ھېسابلىنىدۇ» ـ دېيىلگەن. 8 دېمەك، جىسمانىي
جەھەتتىن [ئىبراھىمدىن] تۇرەلگەن پەرزەنتلەر خۇدانىڭ
پەرزەنتلىرى بولۇۋەرمەيدۇ، بەلكى [خۇدانىڭ] ۋەدىسى ئارقىلىق
تۇرەلگەنلەر [ئىبراھىمنىڭ] ھەقىقىي نەسلى ھېسابلىنىدۇ.
9 چۈنكى خۇدانىڭ بەرگەن ۋەدىسى مۇنداق ئىدى: «[كېلەر يىلى]
مۇشۇ چاغدا قايتىپ كېلىمەن، ساراھ بىر ئوغۇلغا ئانا بولىدۇ».
10 ئۇنىڭ ئۈستىگە، رىۋكاھ بىر ئەردىن، يەنى ئەجدادىمىز ئىسھاقتىن
[قوشكېزەككە] ھاملىدار بولغاندا، 11 پەرزەنتلىرى تېخى
تۇغۇلمىغاندا، ھېچقانداق ياخشى ياكى يامان ئىشنىمۇ قىلماستا،
خۇدا ئۆزىنىڭ ئادەملەرنى تاللاشتىكى مۇددىئاسىنىڭ ئۇلارنىڭ
قىلغان ئىش-ئەمەللىرىگە ئەمەس، پەقەت چاقىرغۇچى بولغانلىقىنى
ئىرادىسىگە ئاساسلانغانلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، ربۇكاھىغا:
«چوڭى كىچىكنىڭ خىزمىتىنى قىلىدۇ» ـ دېيىلگەندى.
13 خۇددى يەنە مۇقەددەس يازمىلاردا ئېيتىلغىنىدەك: «ياقۇپنى
سۆيدۇم، ئەساۋدىن نەپرەتلەندىم». 14 ئۇنداقتا، بۇلارغا نېمە
دەيلى؟ خۇدادا ئادالەتسىزلىك بارمۇ؟ ھەرگىز يوق! 15 چۈنكى
خۇدا مۇساغا مۇنداق دېگەن: ـ «كىمگە رەھىم قىلغۇم كەلسە،
شۇنىڭغا رەھىم قىلىمەن، كىمگە ئىچ ئاغرىتقۇم كەلسە،
شۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىمەن». 16 دېمەك، بۇ ئىش ئىنسانىنىڭ
ئىرادىسىگە ياكى ئۇلارنىڭ تىرىشچانلىقىغا ئەمەس، بەلكى
رەھىمدىللىق كۆرسەتكۈچى خۇداغا باغلىقتۇر. 17 چۈنكى خۇدا

مۇقەددەس يازمىلاردا پىرئەۋنگە مۇنداق دېگەن: ـ «مېنىڭ
سېنى تىكلىشىمدىكى مەقسەت دەل شۇكى، قۇدرىتىمنى ئۇستۈڭدە
كۆرسىتىش ھەمدە ناممىنىڭ پۈتكۈل جاھانغا جاكارلىنىشى». 18 دېمەك، خۇدا خالىغىنىغا رەھىم قىلىدۇ، خالىغىنىنى تاش
يۈرەك قىلىدۇ. 19 ئەمدى بەلكىم سەن ماڭا: «خۇدانىڭ
ئىرادىسىگە ھېچكىم قارشى چىقالمايدىغان تۇرسا، ئۇنداقتا خۇدا
نېمە ئۈچۈن ئىنسانىنى ئەيىبلەيدۇ؟» ـ دېيىشىڭ مۇمكىن. 20 بىراق،
ئەي ئىنسان، خۇدا بىلەن تاكالالاشقۇدەك كىمسەن؟ قېلىپتا
شەكىللەندۈرۈلۈۋاتقان نەرسە ئۆزىنى شەكىللەندۈرگۈچىگە: ـ «مېنى
نېمە ئۈچۈن بۇنداق ياسىدىڭ؟» ـ دېيەلەمدۇ؟ 21 خۇمدانچىنىڭ
ئوخشاش بىر كاللەك لايدىن ئېسىل ئورۇنغا ئىشلىتىدىغان
قاچىمۇ، شۇنداقلا ئادەتتىكى ئورۇنغا ئىشلىتىدىغان قاچىمۇ
ياساش ھوقۇقى يوقمۇ؟ 22 خۇدا ئۆز غەزىپىنى كۆرسىتىشنى
ۋە كۈچ-قۇدرىتىنى تونۇتۇشنى نىيەت قىلغان بولسا، غەزىپىگە
لايىق بولغان، ھالاكەتكە تەييارلانغان «قاچىلار»غا ئادەتتىن
تاشقىرى سەۋرچانلىق بىلەن كۆكسى-قارنىنى كەڭ قىلىپ
كەلگەن بولسا، ئۇنىڭغا نېمە بوپتۇ؟ 23 ۋە شۇنىڭ بىلەن
ئۆزىنىڭ رەھىم-شەپقىتىنىڭ نىشانى قىلغان ۋە شان-شەرەپكە
مۇيەسسەر بولۇشقا ئالدىنئالا تەييارلىغان «قاچىلار»دا، يەنى
ئۆزى يەھۇدىيلار ئارىسىدىلا ئەمەس، بەلكى ئەللەر ئارىسىدىنمۇ
چاقىرغان بىزلەردە شان-شەرىپىنىڭ چەكسىزلىكىنى نامايان
قىلىش ئۈچۈن شۇنداق قىلىشنى خالىغان بولسا، بۇنىڭغا نېمە
بوپتۇ؟ 25 بۇ خۇددى خۇدانىڭ ھوشىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق
ئېيتقىنىدەك: ـ «ئەسلى خەلقىم ھېسابلانمىغان خەلقنى خەلقىم،
ئەسلى سۆيىمگەنلەرنى سۆيگەنلىرىم دەيمەن»؛ 26 ۋە يەنە: ـ
«بۇرۇن ئۇلارغا: «سىلەر مېنىڭ خەلقىم ئەمەسسىلەر» دېيىلگەن
جايدا، كەلگۈسىدە دەل شۇ جايدا ئۇلارغا «تىرىك خۇدانىڭ
ئوغۇللىرى!» دېگەن نام بېرىلىدۇ». 27 يەشايا پەيغەمبەرمۇ
ئىسرائىل توغرۇلۇق مۇنداق جاكارلىغاندى: ـ «ئىسرائىللارنىڭ
سانى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك كۆپ بولسىمۇ، لېكىن پەقەت
بىرلا «قالدى» قۇتقۇزۇلىدۇ؛ 28 چۈنكى، پەرۋەردىگار ئۆز
ئىشنى تۈگىتىۋېتىپ، ھەققانىيلىق بىلەن تېزدىن ئۈنى ئىجرا قىلىدۇ؛
چۈنكى ئۇ يەر يۈزىدە ھۆكۈمنى تەلتۈكۈس ۋە تېز ئىجرا قىلىدۇ».
29 يەشايا پەيغەمبەر يەنە ئالدىن ئېيتقىنىدەك: ـ «ئەگەر ساماۋى
قوشۇنلارنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار بىزگە بىر نەسىل
قالدۇرمىغان بولسا، سودوم شەھىرىدەك، گومورىرا شەھىرىدەك
[يوقالغان] بولاتتۇق». 30 ئۇنداقتا، بۇلارغا نېمە دېيىشىمىز
كېرەك؟ ھەققانىيلىققا ئىنتىلمىگەن ئەللىكلەر ھەققانىيلىققا، يەنى
ئېتىقادقا ئاساسلانغان بىرخىل ھەققانىيلىققا ئېرىشتى. 31 لېكىن
ئىسرائىل ھەققانىيلىقنى كۆرسەتكەن تەۋرات قانۇنىغا ئىنتىلگىنى
بىلەن قانۇننىڭ تەلىپىگە يېتەلمىدى. 32 نېمە ئۈچۈن؟ چۈنكى
ئۇلارنىڭ [ھەققانىيلىققا] ئىنتىلىشى ئېتىقاد بىلەن ئەمەس،
بەلكى «ساۋابلىق ئىشلار» بىلەن ئىدى. ئۇلار «پۇتلىكاشاڭ
تاش»قا پۇتلىشىپ يىقىلىپ چۈشتى؛ 33 خۇددى [مۇقەددەس
يازمىلاردا] يېزىلغىنىدەك: «خەلقنى پۇتلىشىدىغان پۇتلىكاشاڭ
تاشنى، ئادەمنى يىقىتىدىغان قورام تاشنى زىئونغا قويدۇم، ئۇنىڭغا
ئېتىقاد قىلغۇچى ھەرگىز يەرگە قارىتىلىپ قالماس».

10 قېرىنداشلار، يۈرەك ئىنتىزارىم، شۇنداقلا
خۇداغا يېلىنىشىم ئىسرائىللارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈندۇر.
2 چۈنكى شۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىمەنكى، ئۇلارنىڭ خۇداغا
ھەققەتەنمۇ قىزغىن ئىنتىلىشى بار، بىراق ئۇلارنىڭ ئىنتىلىشى
ھەقىقىي بىلىم ئۈستىگە قۇرۇلغان ئەمەس. 3 چۈنكى ئۇلار
خۇدانىڭ ھەققانىيلىقىنى بىلمىگەچكە، ئۇنىڭ ئورنىغا ئۆزلىرىنىڭ
ھەققانىيلىقىنى تىكلەشكە تىرىشىپ، خۇدانىڭ ھەققانىيلىقىغا
بويسۇنمىدى. 4 چۈنكى تەۋرات قانۇننىڭ نىشان-مەقسىتى
مەسىھنىڭ ئۆزىدۇر؛ شۇنىڭ بىلەن ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ
ھەربىرى ئۈچۈن ھەققانىيلىق بار بولدى. 5 چۈنكى تەۋرات
قانۇنىغا ئەمەل قىلىشتىن كەلگەن ھەققانىيلىق ھەققىدە مۇسا
پەيغەمبەر مۇنداق يازغان؛ «قانۇننىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلغانلار
شۇ ئىشلىرىدىن ھاياتلىق تاپىدۇ». 6 لېكىن ئېتىقادتىن بولغان
ھەققانىيلىق مۇنداق دەيدۇ: ـ «كۆڭلۈڭدە: ـ «كىم ئاسمانغا
چىقار؟» (يەنى «كىم مەسىھنى ئاسماندىن ئېلىپ چۈشۈرەر؟»)
7 ۋە ياكى «ھاڭ تېگىگە كىم چۈشەر؟» (يەنى «مەسىھنى
تۇلۇمدىن كىم قايتۇرار؟») ـ دېمىگىن». (Abyssos g12)
8 ئەمدى شۇ [ھەققانىيلىق] نېمە دەيدۇ؟ ـ «سۆز- كالام ساڭا

يېقىندۇر، تىلىڭدا ۋە دىلىڭدۇر!» ـ بۇ سۆز- كالام دەل بىز
جاكارلايدىغان ئېتىقادنىڭ سۆزىدۇر. 9 دېمەك، «ئەيسانىڭ
رەب ئىگەنلىكىنى ئاغزىڭ بىلەن ئېتىراپ قىلساڭ ۋە قەلبىڭدە
خۇدانىڭ ئۆنى تىرىلدۈرگەنلىكىگە ئىشەنسەڭ،
قۇتقۇزۇلىسەن»! 10 چۈنكى ئىنسان قەلبىدە ئېتىقاد قىلىش
بىلەن ھەققانىي قىلىنىدۇ، ئېغىزىدا ئېتىراپ قىلىش بىلەن نىجاتقا
ئېرىشىدۇ. 11 مۇقەددەس يازمىلاردا دېيىلگەندەك، «ئۇنىڭغا
ئېتىقاد قىلغۇچىنىڭ ھەرىبىرى ھەرگىز يەرگە قارتىلماس».
12 چۈنكى بۇ جەھەتتە يەھۇدىيلار بىلەن گېرىكلارنىڭ پەرقى
يوق؛ ھەر ئىككىسىنىڭ رەببى ھەممىنىڭ رەببىدۇر ۋە ئۆزىگە ندا
قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە مول بايلىقلىرىنى ئايىمايدۇ. 13 چۈنكى:
«كىمدىكىم رەبنىڭ نامىنى چاقىرىپ ندا قىلسا قۇتقۇزۇلىدۇ».
14 لېكىن رەبگە ئىشەنمىگەن كىشى قانداقمۇ ئۇنىڭغا ندا
قىلالىسۇن؟ ئۇ توغرۇلۇق ئاڭلىمىغان كىشى قانداقمۇ ئۇنىڭغا
ئىشەنسۇن؟ خۇش خەۋەر جاكارلىغۇچى بولمىسا، ئۇلار ئۆنى
قانداقمۇ ئاڭلىيالىسۇن؟ 15 شۇ جاكارلىغۇچىلار ئەۋەتىلمىگەن
بولسا، خۇش خەۋەرنى قانداقمۇ يەتكۈزەلىسۇن؟ مۇقەددەس
يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: «ئامان-خاتىرجەملىك توغرۇلۇق خۇش
خەۋەرنى، بەخت-سائادەت توغرۇلۇق خۇش خەۋەرنى
يەتكۈزگەنلەرنىڭ ئاياغلىرى نېمىدېگەن گۈزەل-ھە!». 16 بىراق،
خۇددى يەشايا [پەيغەمبەرنىڭ] «ئى پەرۋەردىگار، بىزنىڭ
خەۋىرىمىزگە كىممۇ ئىشەندى؟» دېگىنىدەك ھەممە ئادەم خۇش
خەۋەرگە ئىتائەت قىلغان ئەمەس. 17 شۇڭا ئېتىقاد خەۋەرنى
ئاڭلاشتىن كېلىدۇ ۋە شۇ خەۋەر مەسىھ توغرۇلۇق سۆزدە
ئاڭلىتىلىدۇ. 18 لېكىن شۇنى سورايمەنكى، ئۇلار شۇ خەۋەرنى
ئاڭلىمىغانمىدۇ؟ ئەلۋەتتە ئاڭلىدى: ـ «ئۇلارنىڭ ساداسى پۈتكۈل
دۇنياغا، سۆزلىرى يەر يۈزىنىڭ قەرلىرىگە يەتتى». 19 يەنە شۇنى
سورايمەنكى، ئىسرائىللار [شۇ خەۋەردىن] ۋاقىپ بولمىغانمىدۇ؟
ئالدى بىلەن، مۇسا [ئىسرائىلغا] مۇنداق بېشارەت بەرگەن:
ـ «ھېچ خەلق ئەمەس» بولغان بىر خەلق ئارقىلىق سىلەردە
ھەسەت قوزغايمەن، نادان بىر خەلق ئارقىلىق غەزەپىڭلارنى
قوزغايمەن». 20 كېيىن، يەشايا پەيغەمبەر ئىنتايىن يۈرەكلىك
ھالدا شۇ بېشارەتنى بېرىپ: ـ «ئۆزۈمگە ئىنتىلمىگەنلەرگە ئۆزۈمنى
تاپقۇزدۇم، مېنى سورىمىغانلارغا ئۆزۈم كۆرۈندۇم» ـ دېدى.
21 لېكىن، ئۇ ئىسرائىللار ھەققىدە: ـ «مەن كۈن بويى بۇ
ئىتائەتسىز ۋە تەرسا خەلققە قوللىرىمنى ئۆزىتىپ ئىنتىلىپ كەلدىم!»
ـ دەيدۇ.

11 ئۇنداقتا، شۇنى سورايمەنكى: ـ خۇدا ئۆز خەلقىدىن ۋاز
كەچتىمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! مەنمۇ ئىبراھىم ئەۋلادىدىن،
بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان بىر ئىسرائىلغۇ! 2 خۇدا ئالدىن
كۆزلىگىنى پۈككەن ئۆز خەلقىدىن ۋاز كەچكىنى يوق. مۇقەددەس
يازمىلاردا ئىلياس [پەيغەمبەر] ھەققىدە نېمە دېيىلگەنلىكى
سىلەرگە ئايان ئەمەسمۇ؟ ئۇ ئىسرائىللاردىن ئازار چېكىپ خۇداغا
يېلىنىپ: ـ 3 «ئى پەرۋەردىگار، ئۇلار سېنىڭ پەيغەمبەرلىرىڭنى
ئۆلتۈرۈشتى، قۇربانگاھلىرىڭنى چېقىشتى. پەقەت ئۆزۈم يالغۇزلا
قالدىم، ئۇلار يەنە مېنىڭمۇ جېنىمنى ئالماقچى بولۇشۇۋاتىدۇ»،
دېگەن. 4 خۇدانىڭ ئۇنىڭغا قايتۇرغان كالامى قانداق
بولدى؟ ئۇ: «باۋالغا تىز پۈكمىگەن يەتتە مىڭ ئادەمنى ئۆزۈمگە
ئېلىپ قالدىم» ـ دېگەن. 5 خۇددى شۇنىڭدەك، بۈگۈنكى
كۈندىمۇ خۇدانىڭ شاپائىتى بىلەن [ئىسرائىلدىن] ئۆزى تاللىغان
بىر «قالدى» بار. 6 [ئۇلارنىڭ تاللىنىشى] شاپائەت بىلەن
بولغان بولسا، ئۇنداقتا ئۆزلىرىنىڭ ئەجىر-ئەملى بىلەن بولغان
ئەمەس. ئەمەللەردىن بولغان بولسا، شاپائەت شاپائەت بولماي
قالاتتى. 7 نەتىجىدە قانداق بولدى؟ ئىسرائىللار ئىزدىگىنىگە
ئېرىشەلمىدى، لېكىن ئۇلاردىن تاللانغانلار ئېرىشتى. قالغانلارنىڭ
بولسا، كۆڭۈللىرى بىخۇدلاشتۇرۇلدى. 8 خۇددى مۇقەددەس
يازمىلاردا ئېيتىلغىنىدەك: ـ «خۇدا ئۇلارنىڭ روھ-قەلبىنى
غەپلەتكە سالدى، بۈگۈنگە قەدەر كۆزلىرىنى كۆرمەس،
قۇلاقلىرىنى ئاڭلىماس قىلدى». 9 شۇنىڭدەك داۋۇت
[پەيغەمبەرمۇ] مۇنداق دېگەن: «ئۇلارنىڭ داستىخىنى ئۆزلىرىگە
قاپقان ۋە تۇزاق بولۇپ، ئۇلارنى پۈتلاشتۇرۇپ، قىلمىشلىرىنى
ئۆز بېشىغا چۈشۈرسۇن! 10 كۆزلىرى قاراڭغۇلىشىپ،
كۆرەلمىسۇن؛ بەللىرىنى مەڭگۈ رۇسلاتماي پۈكۈلدۈرگەيسەن!»
11 ئۇنداقتا، شۇنىمۇ سورايكى: [ئىسرائىللار] يېقىلىپ قايتىدىن
تۇرغۇزۇلماسلىققا پۈتلاشقانمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! لېكىن

ئۇلارنىڭ تېپىلىپ ئىتائەتسىزلىك قىلغانلىقىدىن نىجات يات
ئەللىكلەرگە يەتكۈزۈلدى. بۇنىڭدىن مەقسەت ئىسرائىللارنى
ھەسەتكە قوزغاشتىن ئىبارەتتۇر. 12 ئەمدى ئۇلارنىڭ تېپىلىپ
ئىتائەتسىزلىك قىلىشى دۇنياغا ئاسايىشلىق بەخش ئەتكەن بولسا،
شۇنداقلا ئۇلارنىڭ زىيان تارتقىنى ئەللەرنى بېيىتقان بولسا، ئۇنداقتا
كەلگۈسىدە ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ تولۇق نىجاتلىققا ئېرىشىشى
دۇنياغا تېخىمۇ زور بەخت ئېلىپ كەلمەمدۇ؟! 13 ئەمدى
سىلەر ئەللىكلەرگە سۆزلەۋاتىمەن؛ مەن ئەللىكلەرگە رەسۇل
سۈپىتىدە بېكىتىلگەندىن كېيىن، ۋەزىپەمنى شان-شەرەپلىك
دەپ ئۇلۇغلايمەنكى، 14 جانجىگەرلىرىم بولغانلارنىڭ ھەسىتىنى
قوزغاپ، ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى قۇتۇلدۇرارمەنمىكەن دېگەن
ئۈمىدتە بولىمەن. 15 چۈنكى ئۇلارنىڭ تاشلىۋېتىلگەنلىكىنىڭ
نەتىجىسى دۇنيادىكى ئەللەرنى خۇدا بىلەن ئىناقلاشتۇرۇش
بولسا، ئۇنداقتا ئۇلارنىڭ قوبۇل قىلىنىشى ئۆلۈمدىن تىرىلىش
بولماي نېمە؟ 16 ھوسۇلدىن تۇنجى بولۇپ چىققان خېمىردىن بىر
كاللىكى مۇقەددەس ھېسابلانسا، پۈتۈن خېمىر مۇقەددەس
دەپ ھېسابلىنىدۇ. دەرەخنىڭ يىلتىزى مۇقەددەس بولسا،
شاخلىرىمۇ مۇقەددەس بولىدۇ. 17 زەيتۇن دەرىخىنىڭ بىرنەچچە
شېخى دەرۋەقە سۈندۈرۈۋېتىلگەندى، ۋە سەن ياۋا زەيتۇن
كۆچىتى بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئورنىغا ئۇلاندىڭ. مانا ئەمدى
دەرەخ يىلتىزىدىن ئوزۇقلۇق ئېلىپ، مول شىرنىسىدىن بەھرىمەن
بولغۇچى بولغانىكەنسەن،. 18 ئەمدى سۈندۈرۈۋېتىلگەن ئاشۇ
شاخلاردىن ئۆزۈڭنى ئۈستۈن قىلىپ ماختانما. ماختانساڭ، شۇنى
ئۇنتۇمىغىنىكى، سەن يىلتىزنى ئەمەس، يىلتىز سېنى كۆتۈرۈپ
قۇۋۋەتلەۋاتىدۇ. 19 سەن ئەمدى: «شاخلار مېنىڭ ئۈلىنىشىم
ئۈچۈن سۈندۈرۈۋېتىلدى» ـ دېيىشىڭ مۇمكىن. 20 توغرا،
ئۇلار ئېتىقادسىزلىقتىن سۈندۈرۈلدى؛ سەن بولساڭ، ئېتىقادىڭ
بىلەن تىك تۇرىسەن؛ بىراق ئۇنىڭدىن مەغرۇرلانما، ئەكسىچە
[خۇدادىن] قورق! 21 چۈنكى خۇدا ئەينى ۋاقىتدا بۇ دەرەخنىڭ
ئۆز شاخلىرىنى ئايىمىغانىكەن، سېنىمۇ ئايىماسلىقى مۇمكىن.
22 مانا، [بۇ ئىشلاردا] خۇدانىڭ مېھرىبانلىقىغا ھەمدە قاتتىق
قول ئىكەنلىكىگە قارا. ئۆ ئۆز يولىدىن يېقىلىپ چۈشكەنلەرگە
قاتتىق قول ئىدى، لېكىن ساڭا (مېھرىبانلىقىدا داۋاملىق
تۇرساڭلا) مېھرىبانلىق كۆرسەتمەكتە. ئۇنداق بولمىغاندا، سەنمۇ
كېسىپ تاشلىنىسەن. 23 [يەھۇدىيلارمۇ] ئېتىقادسىزلىقتا چىڭ
تۇرۇۋالمىسا، ئەسلىدىكى دەرەخكە ئۇلىنىدۇ. چۈنكى خۇدا
ئۇلارنى قايتا ئۇلاشقا قادىردۇر. 24 چۈنكى ئەگەر سەن ياۋا
زەيتۇن دەرىخىدىن كېسىپ ئېلىنىپ، تەبىئىي قانۇنىيەتكە خىلاپ
ھالدا [باغدىكى] ياخشى زەيتۇن دەرىخىگە ئۇلانغان يەردە،
ئەسلىدىكى بۇ تەبىئىي شاخلارنىڭ ئۆز دەرىخىگە ئۇلىنىشى تېخىمۇ
مۇمكىنغۇ؟! 25 قېرىنداشلار، ئۆزۈڭلارنى ئۈستۈن ۋە ئەقىللىق
چاغلاشتىن ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن، ۋەھىي قىلىنغان شۇ سىردىن
خەۋەرسىز قېلىشىڭلارنى خالىمايمەنكى، تا [خۇدا تاللىغان]
يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ سانى تولۇقلانغۇچە، ئىسرائىلنىڭ بىر
قىسمى تاش يۈرەكلىككە قالدۇرۇلدۇ؛ 26 ئاندىن پۈتكۈل
ئىسرائىل قۇتقۇزۇلىدۇ. بۇ توغرۇلۇق مۇقەددەس يازمىلاردا
مۇنداق يېزىلغان: ـ «قۇتقۇزغۇچى زىئوندىن كېلىپ، ئىپلاسلىقنى
ياقۇپتىن يوق قىلىدۇ. 27 مەن ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى ئېلىپ
تاشلىۋەتكىنىمدە، مانا بۇ ئۇلار بىلەن تۈزىدىغان ئەھدەم بولىدۇ».
28 ئەمدى خۇش خەۋەر جەھەتتىن قارىغاندا، سىلەرنىڭ
بەختىكلار ئۈچۈن يەھۇدىي خەلقى [خۇش خەۋەرگە]
دۈشمەن قىلىپ بېكىتىلگەن؛ بىراق خۇدانىڭ تاللىشى جەھەتتىن
قارىغاندا، ئاتا-بوۋىلىرىمىز سەۋەبىدىن سۆيۈلگەندۇر. 29 چۈنكى
خۇدا ئۆزى بەرگەنلىرىنى ۋە چاقىرىقىنى قايتۇرۇۋالمايدۇ.
30 سىلەر ئەللىكلەرمۇ بىر چاغلاردا خۇداغا ئىتائەت قىلمىغان
بولساڭلارمۇ، [يەھۇدىيلارنىڭ] ئىتائەتسىزلىكىنىڭ نەتىجىسىدە
ھازىر رەھىم-شەپقەتكە ئېرىشتىڭلار. 31 يەھۇدىيلار بولسا
ئىتائەت قىلماي كېلىۋاتىدۇ؛ [خۇدانىڭ] بۇنىڭدىكى مەقسىتى،
سىلەرگە كۆرسەتكەن رەھىم-شەپقەت ئارقىلىق ئۇلارنىمۇ رەھىم-
شەپقەتكە ئېرىشتۈرۈشتىن ئىبارەتتۇر. 32 چۈنكى خۇدا پۈتكۈل
ئىنسانغا رەھىم-شەپقەت كۆرسىتىش ئۈچۈن، ھەممەيلەننى
ئىتائەتسىزلىككە سولاپ قويدى. (eleēsē g1653) 33 ـ ئاھ!
خۇدانىڭ دانالىقى ۋە ئىلىم-ھېكمىتىنىڭ بىباھا بايلىقلىرى ھەم
ھېسابسىز چوڭقۇرلۇقى! ئۇنىڭ ھۆكۈملىرىنىڭ تېگىگە يەتكىلى
بولماس! ئۇنىڭ يوللىرى ئىزدەپ تېپىشتىن شۇنچە يىراقتۇر!
34 «كىممۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئوي-مۇددىئالىرىنى چۈشىنىپ

يەتتى؟ كىممۇ ئۇنىڭغا مەسلىھەتچى بولالىدى؟» 35 «ئۇنىڭغا كىم
ئاۋۋال بىر نەرسە بېرىپ، كېيىن ئۇنى قايتۇرۇپ بەر دېيەلىدى؟».
36 چۈنكى بارلىق مەۋجۇداتلار ئۇنىڭدىن كەلگەن، ئۇ ئارقىلىق
مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ، ھەم ئۇنىڭ ئۈچۈن مەۋجۇت بولۇپ
تۇرىدۇ. [بارلىق] شان-شەرەپ ئەبەدگىچە ئۇنىڭغا بولغاي!
ئامىن. (aiōn g165)

12 شۇنداق، ئەي قېرىنداشلار، خۇدانىڭ رەھمىدىللىقى
بىلەن سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنىمەنكى، تېنىڭلارنى مۇقەددەس،
خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان، تىرىك قۇربانلىق سۈپىتىدە ئۇنىڭغا
بېغىشلاڭلار. مانا بۇ سىلەرنىڭ [خۇداغا] قىلىدىغان ھەقىقىي
ئىبادىتىڭلاردۇر. 2 بۇ دۇنيانىڭ قېلىپىغا كىرىپ قالماڭلار،
بەلكى ئوي-پىكىرلىڭلارنىڭ يېڭىلىنىشى بىلەن ئۆزگەرتىلىڭلار،
ئۇنداق قىلغاندا خۇدانىڭ ياخشى، قوبۇل قىلارلىق ۋە مۇكەممەل
ئىرادىسىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بىلەلەيسىلەر. (aiōn
g165) 3 ماڭا ئاتا قىلىنغان شاپائەتكە ئاساسەن ھەربىرىڭلارغا
شۇنى ئېيتىمەنكى، ئۆزۈڭلار توغرۇلۇق ئۆزەڭلاردا بار
بولغىنىدىن ئارتۇق ئويلىمايلا، بەلكى خۇدا ھەربىرىڭلارغا
تەقسىم قىلغان ئىشەنچىنىڭ مىقدارىغا ئاساسەن سالماقلىق
بىلەن ئۆزۈڭلارنى دەڭسەپ كۆرۈڭلار. 4 چۈنكى تېنىمىز
كۆپلىگەن ئەزالاردىن تەركىب تاپقان ھەمدە ھەربىر
ئەزايىمىزنىڭ ئوخشاش بولمىغان رولى بولغاندەك، 5 بىزمۇ
كۆپ بولغىنىمىز بىلەن مەسىھتە بىر تەن بولۇپ بىر-بىرىمىزگە
باغلىنىشلىق ئەزا بولىمىز. 6 شۇنىڭ ئۈچۈن بىزگە ئاتا قىلىنغان
مېھىر-شەپقەت بويىچە، ھەرخىل روھىي ئىلتىپاتلىرىمىزمۇ بار
بولدى. بىرسىگە ئاتا قىلىنغان ئىلتىپات ۋەھىينى يەتكۈزۈش
بولسا، ئىشەنچىسىنىڭ دائىرىسىدە ۋەھىينى يەتكۈزسۇن؛
7 باشقىلارنىڭ خىزمىتىنى قىلىش بولسا، خىزمەت قىلسۇن؛
تەلىم بېرىش بولسا، تەلىم بەرسۇن؛ 8 رىغبەتلەندۈرۈش بولسا،
رىغبەتلەندۈرسۇن؛ سەدىقە بېرىش بولسا، مەردلىك بىلەن سەدىقە
بەرسۇن؛ يېتەكلەش بولسا، ئەستايىدىللىق بىلەن يېتەكلىسۇن؛
خەيرخاھلىق كۆرسىتىش بولسا، خۇشال-خۇراملىق بىلەن
قىلسۇن. 9 مېھىر-مۇھەببىتىڭلار ساختا بولمىسۇن؛ رەزىللىكتىن
نەپرەتلىنىڭلار، ياخشىلىققا چىڭ باغلىنىڭلار، 10 بىر-
بىرىڭلارنى قېرىنداشلارچە قىزغىن مېھىر-مۇھەببەت بىلەن
سۆيۈڭلار؛ بىر-بىرىڭلارنى ھۆرمەتلەپ يۇقىرى ئورۇنغا
قويۇڭلار. 11 ئىنتىلىشىڭلاردا ئېرىنمەڭلار، روھ-قەلبىڭلار
يالقۇنلاپ كۆيۈپ تۇرۇپ، رەببگە قۇللارچە خىزمەت
قىلىڭلار. 12 ئۈمىدتە بولۇپ شادلىنىپ يۈرۈڭلار؛ مۇشەققەت-
قىينىچىلىقلارغا سەۋر-تاقەتلىك بولۇڭلار؛ دۇئايىڭلارنى
ھەرقانداق ۋاقىتتا توختاتماڭلار. 13 مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
ئېھتىياجىدىن چىقىڭلار؛ مېھماندوستلۇققا ئىنتىلىڭلار؛
14 سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلغۇچىلارغا بەخت تىلەڭلار؛ پەقەت
بەخت تىلەڭلارکى، ئۇلارنى قارغىماڭلار. 15 شادلانغانلار
بىلەن بىللە شادلىنىڭلار؛ قايغۇرۇپ يىغلىغانلار بىلەن بىللە
قايغۇرۇپ يىغلاڭلار. 16 بىر-بىرىڭلار بىلەن ئىناق ئۆتۈپ
ئوخشاش ئوي-پىكىردە بولۇڭلار؛ نەزىرىڭلارنى ئۈستۈن
قىلماڭلار، بەلكى تۆۋەن تەبىقىدىكى كىشىلەر بىلەن بېرىش-
كېلىش قىلىڭلار. ئۆزۈڭلارنى دانىشمەن دەپ چاغلىماڭلار.
17 ھېچكىمنىڭ يامانلىقىغا يامانلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرماڭلار.
بارلىق كىشىنىڭ ئالدىدا ئىشلىرىڭلار پەزىلەتلىك بولۇشقا كۆڭۈل
قويۇڭلار. 18 ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە كۆپچىلىك بىلەن ئىناق
ئۆتۈڭلار؛ 19 ئىنتىقام ئالماڭلار، ئى سۆيۈملۈكلىرىم؛ ئۇنى خۇداغا
تاپشۇرۇپ ئۆتىنىڭ غەزىپىگە يول قويۇڭلار، چۈنكى [مۇقەددەس
يازمىلاردا] مۇنداق يېزىلغان: «پەرۋەردىگار دەيدۇكى، ئىنتىقام
مېنىڭكىدۇر، [يامانلىق] مەن قايتۇرىمەن». 20 شۇنىڭا ئەكسىچە
«دۈشمىنىڭ ئاچ بولسا، ئۇنى تويدۇر، ئۇسسىغان بولسا، قاندۇر.
بۇنداق قىلىش بىلەن «ئۇنىڭ بېشىغا كۆمۈر چوغىنى توپلاپ
سالغان بولىسەن». 21 يامانلىق ئالدىدا باش ئەگمەڭلار، بەلكى
يامانلىقنى ياخشىلىق بىلەن يېڭىڭلار.

13 ھەممە ئادەم ئۆزلىرىنى ئىدارە قىلغۇچى ھوقۇق
ئىگىلىرىگە بويسۇنسۇن. چۈنكى خۇدا تىكىلمىگەن ھۆكۈمەت
يوق، قايسى ھوقۇق-ھۆكۈمەت مەۋجۇت بولسىلا خۇدا
تەرىپىدىن تىكلەنگەندۇر. 2 شۇنىڭ ئۈچۈن، ھوقۇق-ھۆكۈمەتكە
قارشىلىق قىلغۇچى كىشى خۇدانىڭ ئورنۇلاشتۇرۇشىغا

قارشىلىق قىلغان بولىدۇ. قارشىلىق قىلغۇچىلار سوراققا تارتىلىدۇ 3 (چۈنكى ھۆكۈمرانلار ياخشىلىق قىلغۇچىلارغا ئەمەس، بەلكى يامانلىق قىلغۇچىلارغا قورقۇنچ كەلتۈرىدۇ). ھۆكۈمرانلاردىن قورقۇشنى خالىمايمەن دېسەڭ، ئۇنداقتا ياخشى ئەمەل قىل. ئۇ چاغدا ھۆكۈمەت تەرىپىدىن تەرىپلىنىسەن. 4 چۈنكى ھۆكۈمرانلار سېنىڭ مەنپەئىتىڭ ئۈچۈن خۇدانىڭ خىزمەتچىسىدۇر. لېكىن يامانلىق قىلساڭ، ئۇنىڭدىن قورقۇشۇڭ كېرەك! [ھۆكۈمران] قىلىچنى بىكارغا ئېسىۋالمايدۇ، ئۇ يامانلىق قىلغۇچىغا خۇدانىڭ غەزىپىنى كۆرسىتىدىغان جازا بەرگۈچى سۈپىتىدە خۇدانىڭ خىزمەتچىسىدۇر. 5 شۇنىڭ ئۈچۈن، ھۆكۈمرانلارغا بويسۇنۇش كېرەك. بۇ، پەقەت جازالىنىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى پاك ۋىجدانلىق بولۇش ئۈچۈندۇر. 6 مۇشۇ سەۋەبتىنمۇ باج تاپشۇرۇڭلار؛ ھۆكۈمرانلار بولسا، خۇدانىڭ مەخسۇس بۇ ئىشلارنى باشقۇرۇشقا بېكىتكەن خىزمەتكارلىرىدۇر. 7 ھەركىمگە ئۆز تېگىشلىك ھەققىنى تۆلەڭلار؛ غەللە-پاراق تاپشۇرۇۋالغۇچىغا غەللە-پاراقنى، باج يىغقۇچىلارغا باجنى تاپشۇرۇڭلار؛ ئېھتىرامغا تېگىشلىك بولغانلارغا ئېھتىرام قىلىڭلار، ھۆرمەت قىلىشقا تېگىشلىك بولغانىنى ھۆرمەت قىلىڭلار. 8 بىر-بىرىڭلارنى سۆيۈشتىن باشقا، ھېچكىمگە ھېچنەرسىدىن قەرزدار بولماڭلار. چۈنكى باشقىلارنى سۆيگەن كىشى تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپىنى ئەمەلگە ئاشۇرغان بولىدۇ. 9 چۈنكى «زىنا قىلما، قاتىللىق قىلما، ئوغرىلىق قىلما، نەپسانىيەتچىلىك قىلما» دېگەن پەرھىزلەر ۋە بۇلاردىن باشقا ھەرقانداق پەرزلەرمۇ، «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆيگىن» دېگەن بۇ ئەمرگە يېغىنچاقلانغان. 10 مېھىر-مۇھەببەتكە بېرىلگەن [كىشى] ئۆز يېقىنىغا ھېچقانداق يامانلىق يۈرگۈزمەيدۇ؛ شۇنىڭ ئۈچۈن، مېھىر-مۇھەببەت تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپىنى ئەمەلگە ئاشۇرغۇچىدۇر. 11 ھازىرقى ۋاقىتنىڭ جىددىيلىقىنى بىلىپ، شۇلارنى قىلىڭلار. چۈنكى بىز ئۈچۈن ئاللىقاچان ئۈيقۇدىن ئويغىنىش ۋاقىت-سائىتى يېتىپ كەلدى. چۈنكى دەسلەپكى ئېتىقاد قىلغان ۋاقتىمىزغا نىسبەتەن نىجاتىمىز تېخىمۇ يېقىنلاپ قالدى. 12 كېچە ئۆتۈشكە ئاز قالدى، كۈندۈز يېقىنلاشتى. شۇڭا، قاراڭغۇلۇقنىڭ ئىشلىرىنى تاشلاپ، يورۇقلۇقنىڭ قورال-ياراقلىرىنى كىيەيلى. 13 كۈندۈزگە مۇۋاپىق دىيانەتلىك ھايات كەچۈرەيلى، ئەيش-ئىشرەت ۋە شارابخورلۇققا، زىنا ۋە كەيپ-ساپاغا، جېدەل-ماجىرا ۋە ھەسەتخورلۇققا بېرىلمەيلى؛ 14 ئەكسىچە ئۆزۈڭلارغا رەب ئەيسا مەسىھنى كىيىۋېلىڭلار ۋە گۈناھكار ئەتتىكى ئارزۇ-ھەۋەسلەرنى قانداق قاندۇرۇشنى ھېچ ئويلىماڭلار.

14 ئېتىقادى ئاجىزلارنى قوبۇل قىلىڭلار، لېكىن ئۇلار بىلەن پىكىردە تالاش-تارتىش قىلماڭلار. 2 بىرسى ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېيىشكە بولىدىغىنىغا ئىشىنىدۇ؛ لېكىن يەنە ئېتىقادى ئاجىز بىرسى پەقەت كۆكتاتلارنىلا يەيدۇ. 3 ھەرقانداق يېمەكلىكلەرنى يەيدىغان كىشىنى يېمەيدىغان كىشىنى كەمسىتمىسۇن؛ ھەمدە [بەزى نەرسىنى] يېمەيدىغان كىشى ھەرقانداق يېمەكلىكلەرنى يەيدىغان كىشى ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلمىسۇن. چۈنكى خۇدا ئۇنى قوبۇل قىلغان. 4 باشقا بىرسىنىڭ خىزمەتكارى ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلغۇچى سەن كىم ئىدىڭ؟ خىزمەتكارنىڭ تىك تۇرۇشى ياكى يېقىلىپ كېتىشىگە پەقەتلا ئۆز خوجايىنى مەسئۇلدۇر. ھەمدە [شۇ خىزمەتكارمۇ] تىك تۇرىدىغان قىلىنىدۇ ـ چۈنكى [خوجايىنى] رەب ئۇنى تىك تۇرغۇزۇشقا قادىردۇر. 5 مەلۇم بىرسى مەلۇم بىر كۈننى يەنە بىر كۈندىن ئۈستۈن كۆرىدۇ، يەنە بىرسى ھەممە كۈننى ئوخشاش دەپ قارايدۇ. ھەركىم ئۆزىنىڭ كۆزقارىشىغا تولۇق ئىشەنچى بولسۇن. 6 مەلۇم كۈننى قەدىرلەيدىغان كىشى بۇنىڭ بىلەن رەببىنىڭ ھۆرمىتىدە ئۇنى قەدىرلەيدۇ. بىر نەرسىنى يەيدىغان كىشىمۇ رەببىنىڭ ھۆرمىتىدە يەيدۇ، چۈنكى ئۇ ئۆز رىزقى ئۈچۈن خۇدانىڭ تەشەككۇر ئېيتىدۇ. مەلۇم نەرسىنى يېمەيدىغان كىشى يېمەيدىغانلىقى بىلەن ئۆزىنىڭ رەببىنىڭ ھۆرمىتىدە يېمەيدۇ، ئۇمۇ شۇنداقلا خۇدانىڭ تەشەككۇر ئېيتىدۇ. 7 چۈنكى ھېچقايسىمىز ئۆزىمىز ئۈچۈن ياشىمايمىز ۋە ھېچقايسىمىز ئۆزىمىز ئۈچۈن ئۆلىمىز؛ 8 بەلكى ئەگەر ياشىساق، رەببىمىز ئۈچۈن ياشايمىز؛ ئۆلسەك، رەببىمىز ئۈچۈن ئۆلىمىز. شۇنىڭ ئۈچۈن ياشىساقمۇ، ئۆلسەكمۇ رەببىمىزگە مەنسۇپتۇرمىز. 9 چۈنكى مەسىھنىڭ ئۆلۈشى ۋە تىرىلىشىدىل شۇ مەقسەت بىلەن بولدىكى، ئۇنىڭ ئۆلۈكلەرنىڭ

هەم تىركەلەرنىڭ رەبىي بولۇشى ئۈچۈندۇر. 10 ئۇنداقتا، سەن نېمە
ئۈچۈن قېرىندىشىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىسەن؟ ياكى نېمە ئۈچۈن
قېرىندىشىڭنى مەنسىتمەيسەن؟ چۈنكى ھەممىمىز خۇدانىڭ سوراق
تەختى ئالدىدا تۇرىشىمىز كېرەك بولىدۇ. 11 چۈنكى [مۇقەددەس
يازمىلاردا] ئېيتىلغىنىدەك: ـ «پەروەردىگار دەيدۇكى: ـ تىرىز
ھاياتىم بىلەن قەسەم ئىچمەنكى، ماڭا بارلىق تىزلار پۈكۈلىدۇ،
بارلىق تىللار مېنى ئېتىراپ قىلىپ مەدھىيە ئوقۇيدۇ». 12 شۇڭا،
ھەربىرىمىز خۇدا ئالدىدا ئۆزىمىز توغرۇلۇق ھېساب بېرىمىز.
13 شۇنىڭ ئۈچۈن، بىر-بىرىمىزنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلغۇچى
ئىككىنچى بىرى بولمايلى. بۇنىڭ ئورنىغا شۇنداق ھۆكۈم-قارارغا
كېلىڭلاركى، ھەرقانداق قېرىنداشقا گۇناھقا يېتىلىدىغان بىر
نەرسىنى ياكى تۇزاقنى قويماسلىق كېرەك. 14 رەببىمىز ئەيسادا
بولغانلىقىمدىن شۇنىڭغا قەتئىي ئىشەنىدۇرۇلۇپ بىلىمەنكى،
ھەرقانداق نەرسە ئۆزلىكىدىن ھارام ئەمەستۇر؛ لېكىن بىر
نەرسىنى ھارام دەپ قارىغان كىشى ئۈچۈن، ئۇ ئۇنىڭغا
ھارامدۇر. 15 ئەگەر يېمەكلىكىڭ تۈپەيلىدىن قېرىندىشىڭنى ئازابقا
قويغان بولساڭ، مېھىر-مۇھەببەت يولىدا ماڭمىغان بولىسەن.
مەسىھ ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆز جېنىنى پىدا قىلىپ ئۆلگەن، بۇ
[قېرىندىشىڭنى] يېمەكلىكىڭ بىلەن نابۇت قىلما! 16 ئەمدى سىلەر
ياخشى دەپ قارىغان ئىشلارنىڭ يامان دېيىلىشىگە سەۋەبچى
بولۇپ قالماڭلار. 17 چۈنكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى يېمەك-
ئىچمەكتە ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھتا بولغان ھەققانىيلىق،
ئىناقلىق-خاتىرجەملىك ۋە شادلىقتىدۇر. 18 بۇلاردا ياشاپ
مەسىھكە خىزمەت قىلغۇچى كىشى خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ
ۋە ئىنسانلارنىڭ تەرىپىلىشىگە سازاۋەر بولىدۇ. 19 شۇنىڭ ئۈچۈن
ئۆزىمىزنى ئىناقلىقنى ئىلگىرى سۈرىدىغان ۋە بىر-بىرىمىزنىڭ
ئېتىقادىنى قۇرۇپ چىقىدىغان ئىشلارغا ئاتايلى. 20 يېمەكلىكنى
دەپ خۇدانىڭ ئەجرىنى نابۇت قىلماڭلار. ھەممە نەرسە
دەرۋەقە ھالالدۇر؛ بىراق بىرسى يېگىنى بىلەن [ئېتىقادىدا]
پۈتالاشسا، ئۇ ئۇنىڭغا يامان ھېسابلىنىدۇ. 21 شۇنىڭ ئۈچۈن
گۆش يېيىش، شاراب ئىچىش، شۇنداقلا باشقا ھەرقانداق
ئىشلارنى قىلىشىڭ قېرىندىشىڭنى گۇناھقا تېيىلدۇرىدىغان،
ئازابقا قويىدىغان ياكى ئۇنى ئاجىزلاشتۇرىدىغان بولسا، بۇلارنى
قىلمىغىنىڭ تۈزۈك. 22 سېنىڭ [مەلۇم بىر ئىشنى قىلىشقا]
ئىشەنچىڭ بارمۇ؟ ئەمدى بۇ ئىشەنچ خۇدا بىلەن سېنىڭ
ئارا گۈدىكى ئىشتۇر. ئۆزىي قىلىۋاتقان ئىشنى توغرا دەپ
قارىغان، شۇنىڭدىن ۋىجدانىمۇ ئەيىبكە بۇيرۇلمىغان كىشى نېمىدېگەن
بەختلىك-ھە! 23 لېكىن [يېمەكلىكتىن] گۇمانلىنىپ تۇرۇپ يەنە
شۇنى يېگەن كىشى ئەيىبكە بۇيرۇلىدۇ، چۈنكى بۇنى ئىشەنچ
بىلەن يېمىگەن. ئىشەنچتىن بولمىغان ھەرقانداق ئىش گۇناھتۇر.

15 ئەمدى ئېتىقادىمىز كۈچلۈك بولغان بىزلەر ئۆزىمىزنى
قانائەتلەندۈرۈشنىلا ئويلىماي، بەلكى ئېتىقادى ئاجىزلارنىڭمۇ
ئاجىزلىقلىرىنى كۆتۈرىشىمىز كېرەك. 2 ھەربىرىمىز ئۆز
يېقىنىمىزنىڭ ئېتىقادىنى قۇرۇپ چىقىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭ
بەخت-بەرىكىتىنى كۆزلەپ، ئۇنى خۇرسەن قىلىشقا ئىنتىلەيلى.
3 چۈنكى مەسىھ ئۆزىنى قاندۇرۇشنى ئويلىمىغاندى.
بۇ توغرىسىدا مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق پۈتۈلگەن:
«سەن [خۇدانى] ھاقارەت قىلغانلارنىڭ ھاقارەتلىرى مېنىڭ
ئۈستۈمگە چۈشتى». 4 چۈنكى بۇرۇندا [ۋەھيي بىلەن] پۈتۈلگەن
يازمىلاردىكى ھەرقايسى سۆزلەر بىزگە ئۆگىتىش ئۈچۈن يېزىلغان
بولۇپ، مەقسىتى مۇقەددەس كىتابلاردىن كەلگەن سەۋر-
تاقەت ۋە ئىلھامبەخش ئارقىلىق بىزدە ئازرۇ-ئۈمىدنىڭ بولۇشى
ئۈچۈندۇر. 5 ئەمدى سەۋر-تاقەت ۋە ئىلھامبەخشىنىڭ ئىگىسى
خۇدا سىلەرنى مەسىھ ئەيسانى ئۇلۇغلاش قىلىپ، ئۆزئارا بىر ئوي-
نىيەتكە كەلتۈرگەي؛ 6 بۇنىڭ بىلەن سىلەر خۇدانى، يەنى
رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ئاتىسىنى بىر جان بىر دىل بىلەن بىر
ئېغىزدىن ئۇلۇغلىغايسىلەر. 7 شۇڭا، مەسىھ سىلەرنى قوبۇل
قىلىپ، خۇداغا شان-شەرەپ كەلتۈرگىنىدەك، سىلەرمۇ
بىر-بىرىڭلارنى قوبۇل قىلىڭلار. 8 چۈنكى سىلەرگە شۇنى
ئېيتىمەنكى، ئەيسا مەسىھ خۇدانىڭ ئاتا-بوۋىلارغا بەرگەن
ۋەدىلىرىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن، شۇ ئارقىلىق ئەللەرمۇ خۇدانىڭ
رەھىم-شەپقىتىنى كۆرۈپ ئۇنى ئۇلۇغلىشى ئۈچۈن، خەتنە
قىلىنغانلارغا خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى يەتكۈزگۈچى خىزمەتكار
سۈپىتىدە تەيىنلەندى. بۇ خۇددى [مۇقەددەس يازمىلاردا]:
ـ «شۇڭا ساڭا ئەللەر ئارىسىدا مەدھىيە ئوقۇيمەن، ۋە سېنىڭ

نامىڭنى كۆزىلەيمەن» ـ دەپ يېزىلغاندى. 10 ۋە ئۇ يەنە: سالغان ئۇلنىڭ ئۈستىگە بىنا سالماسلىق ئۈچۈن، ئەزەلدىن
ـ «ئەي ئەللەر، [خۇدا]نىڭ خەلقى بىلەن بىللە شاد-خۇرام مەسىھنىڭ نامى ئاگلانمىغان يەرلەردە بۇ خۇش خەۋەرنى
بولۇڭلار!» ـ دەيدۇ. 11 ۋە يەنە ئۇ: ـ «ئەي بارلىق ئەللەر، جاكارلاشقا ئىنتىلىپ كەلدىم. 21 بۇ توغرىسىدا [مۇقەددەس
پەرۋەردىگارنى مەدھىيىلەڭلار، ئەي پۈتكۈل قوۋملەر، ئۇنى يازمىلاردا] ئېيتىلغىنىدەك: ـ «ئۇنىڭدىن خەۋەرسىز بولغانلار
ئۇلۇغلاڭلار!» ـ دەيدۇ. 12 يەنە، يەشايا [پەيغەمبەرمۇ] مۇنداق ئۇنى كۆرىدۇ، ئاڭلىمىغانلار ئاڭلاپ چۈشىنىدۇ». 22 مانا،
دەيدۇ: ـ «يەسسەنىڭ يىلتىزى بولغان كىشى مەيدانغا چىقىدۇ، شۇ [خىزمەتلىرىم] سەۋەبىدىن يېنىڭلارغا بېرىشنى كۆپ قېتىم
ئەللەرگە ھاكىملىق قىلىدىغان زات ئورنىدىن تۇرىدۇ؛ ئەللەر ئويلىغان بولساممۇ، لېكىن توسۇلغۇلارغا ئۇچراپ بارالمىدىم.
دەرۋەقە ئۇنىڭغا ئۈمىد باغلايدۇ». 13 ئەمدى ئۈمىدنىڭ 23 لېكىن ھازىر مۇشۇ ئەتراپلاردا [خۇش خەۋەر يەتكۈزۈلمىگەن]
ئىگىسى خۇدا ئۆزىگە ئىشىنىۋاتقانلىقىڭلاردىن قەلبىڭلارنى تولۇق يەرلەر ماڭا قالمىغانلىقتىن، ھەممە كۆپ يىللاردىن بېرى
شاد-خۇراملىق ۋە تىنچ-خاتىرجەملىككە تولدۇرغاي، شۇنىڭ سىلەرنى يوقلاپ بېرىش ئارزۇيۇم بولغانلىقتىن، ئىسپانىيەگە
بىلەن مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ-قۇدرىتى بىلەن ئۈمىدكە بېرىشىمدا سىلەرنىمۇ يوقلاپ ئۆتمەكچىمەن. سەپىرىمدە ئالدى
تولۇپ تاشقايسىلەر. 14 ئى قېرىنداشلىرىم، كۆڭۈلۈڭلارنىڭ بىلەن سىلەر بىلەن كۆرۈشۈپ، بىر مەزگىل ھەمراھلىقىڭلاردىن
مېھرىبانلىق بىلەن تولغانلىقىغا، مول بىلىملەر بىلەن تولۇق تولۇق خۇشاللىنىپ، ئاندىن سىلەرنىڭ يارديمىڭلاردا سەپىرىمنى
بېزەلگەنلىكىگە، شۇنداقلا بىر-بىرىڭلارغا ئۆزئارا جېكىلەپ داۋاملاشتۇرۇشۇمنى ئۈمىد قىلىمەن. 25 بىراق ھازىر بولسا
بېرەلەيدىغانلىقىڭلارغىمۇ قايىلمەن. 15 شۇنداق بولسىمۇ، يېرۇسالېمغا بېرىپ، ئۇ يەردىكى مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
خۇدا ماڭا ئاتا قىلغان شاپائەت تۈپەيلىدىن مەن سىلەرگە خىزمىتىدە بولۇشقا كېتىۋاتىمەن. 26 چۈنكى ماكېدونىيە ۋە ئاقايا
بىر قىسىم تەرەپلەردىن نەچچە ئىشلارنى ئەسلىتىپ قويۇشقا ئۆلكىلىرىدىكى جامائەتلەر يېرۇسالېمدىكى مۇقەددەس بەندىلەر
سەل جۈرەتلىك بولۇپ ئۆشبۇ خەتنى يازماقتىمەن. 16 شۇ تارىسىدىكى يوقسۇللارغا ئىئانە توپلاپ ياردەم بېرىشنى لايىق
شاپائەت بىلەن مەن خۇدانىڭ خۇش خەۋرىنى يەتكۈزۈپ كۆردى. 27 بۇ ئىشنى ئۇلار بەرھەق لايىق كۆردى؛
كاھىندەك ئۇنىڭ ئىبادىتىنى ھەممە يەردە ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈش ئەمەلىيەتتە بولسا ئۇلار يېرۇسالېمدىكىلەرگە قەرزدارىدۇر. چۈنكى
خىزمىتىدە [يەھۇدىي ئەمەس] ئەللەرگە مەسىھ ئەيسانىڭ ئەللەر [يەھۇدىي قېرىنداشلارنىڭ] روھىي بەختلىرىدىن بەھرىمەن
خىزمەتكارى بولۇپ تەينىلەندىم. بۇ خىزمىتىمنىڭ مەقسىتى بولغان بولسا، ماددىي جەھەتتىن ئۇلارغا ياردەم بېرىشكە
ئەللەرنىڭ خۇداغا سۇنىدىغان ئىبادىتى مۇقەددەس روھ توغرا كېلىدۇ. 28 مەن بۇ ئىشنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، يەنى
ئارقىلىق پاك-مۇقەددەس قىلىنىپ، خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان [يېرۇسالېمدىكى] قېرىنداشلارنىڭ [جامائەتلەرنىڭ ئېتىقادىنىڭ]
قۇربانلىقتەك ئۇنىڭ قوبۇل قىلىشىغا لايىق بولۇشى ئۈچۈندۇر. بۇ مېۋىسىنى قوبۇل قىلىشنى جەزمەنلەشتۈرگەندىن كېيىن،
17 شۇنىڭ ئۈچۈن مەسىھ ئەيسادا بولغانلىقىمدىن خۇدانىڭ ماڭا سىلەرنى يوقلاپ ئۆتۈپ ئىسپانىيەگە بارىمەن. 29 يېنىڭلارغا
تاپشۇرغانلىرىدىن پەخىرلىنىمەن. 18 چۈنكى ئەللەرنىڭ خۇداغا بارغىنىمدا، مەسىھنىڭ تولۇق بەخت-بەرىكىتىنى سىلەرگە ئېلىپ
ئىتائەت قىلىشى ئۈچۈن مەسىھنىڭ ماڭا قىلدۇرغانلىرىدىن بارىدىغانلىقىمنى بىلىمەن. 30 قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسىھ
باشقا ھېچنېمىنى تىلغا ئېلىشقا ھەددىم ئەمەس. سۆز ۋە ئەمەلدە ئىشلىتىلىدىغان ھەممىنى بىلەن سىلەردىن
ئەمەللەر ئارقىلىق، ئالامەتلىك مۇجىزىلەر ۋە كارامەتلەر ئارقىلىق، ئۆتۈنىمەنكى، مەن ئۈچۈن خۇداغا دۇئا قىلىپ مەن بىلەن بىرلىكتە
مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ-قۇدرىتى بىلەن يېرۇسالېمدىن باشلاپ كۆرەش قىلغايسىلەر ـ 31 مېنىڭ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى
ئىللىريكون ئۆلكىسگىچە ئايلىنىپ ھەممە يەردە مەسىھنىڭ خۇش ئېتىقاد قىلمىغانلارنىڭ يامان نىيەتلىرىدىن ساقلىنىشىم، شۇنىڭدەك
خەۋرىنى تولۇق جاكارلىدىم. 20 شۇنداق قىلىپ باشقىلار يېرۇسالېمدا ئىنئامنى يەتكۈزۈش خىزمىتىمنىڭ شۇ يەردىكى

مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ قوبۇل قىلىشىغا ئېرىشىشى ئۈچۈن
32 ھەمدە ئاخىردا خۇدا بۇيرۇسا، پېقىرنىڭ شاد-خۇراملىق
بىلەن يېنىكلارغا بېرىپ، سىلەر بىلەن ئورتاق ئىستىراھەت
قىلىشىمىز ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلغايسىلەر. 33 ئامانلىق-خاتىرجەملىك
ئىگىسى بولغان خۇدا ھەممىگىلار بىلەن بىللە بولغاي! ئامىن!

16 كەنقريا شەھىرىدىكى جامائەتنىڭ خىزمەتچىسى
سىڭلىمىز فىبىنى سىلەرگە تەۋسىيە قىلىپ تونۇشتۇرىمەن؛ 2 ئۇنى
مۇقەددەس بەندىلەرگە لايىق رەۋىشتە مۇھەببىتىدە قوبۇل
قىلىپ كۆتۈۋالغايسىلەر، ئۇنىڭ ھەرقانداق ئىشتا سىلەرگە
ھاجىتى چۈشسە، ئۇنىڭغا يارىدەم قىلغايسىلەر. چۈنكى ئۇ
ئۆزىمۇ نۇرغۇن كىشىلەرگە، جۈملىدىن ماڭىمۇ چوڭ يارىدەمچى
بولغان. 3 مەن بىلەن بىرگە ئىشلىگەن، مەسىھ ئەيسادا بولغان
خىزمەتداشلىرىم پرىسكا بىلەن ئاكۈيلاغا سالام ئېيتقايسىلەر
4 (ئۇلار مېنى دەپ ئۆز ھاياتىنىڭ خېيىم-خەتىرىگە قارىمىدى.
ھەم يالغۇز مەنلا ئەمەس، بەلكى ئەللەردىكى بارلىق جامائەتلەرمۇ
ئۇلاردىن مىننەتدارىدۇر). 5 ئۇلارنىڭ ئائىلىسىدە جەم بولىدىغان
جامائەتكىمۇ سالام ئېيتقايسىلەر. ئاسىيا ئۆلكىسىدىن مەسىھكە
ئېتىقادتا ئەڭ دەسلەپكى مېۋە بولۇپ چىققان، سۆيۈملۈكۈم
ئېپەنىتكە سالام ئېيتقايسىلەر. 6 سىلەر ئۈچۈن كۆپ ئەجىر
سىڭدۈرگەن مەريەمگە سالام ئېيتقايسىلەر. 7 مەن بىلەن
زىنداناش بولغان، يەھۇدىي قېرىنداشلىرىم ئاندرونىكۇس ۋە
يۇنياغا سالام ئېيتقايسىلەر. ئۇلار مەندىن ئاۋۋال مەسىھتە
بولغان بولۇپ، روسۇللار ئارىسىدىمۇ ئابرۇيلۇقتۇر. 8 رەببىمىزدە
بولغان سۆيۈملۈكۈم ئامپلىياتقا سالام ئېيتقايسىلەر. 9 بىز
بىرگە ئىشلىگەن مەسىھتە بولغان خىزمەتدىشىمىز ئۇربانۇس ۋە
سۆيۈملۈكۈم ستاخۇسلارغا سالام ئېيتقايسىلەر. 10 سىناقلاردىن
ئۆتكەن، مەسىھتە سادىق ئىسپاتلىنىپ كەلگەن ئاپېلىسقا
سالام ئېيتقايسىلەر. ئارىستوۋۇلۇسنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرگە سالام
ئېيتقايسىلەر. 11 يەھۇدىي قېرىندىشىم ھېرودىيونغا، ناركىسنىڭ
ئائىلىسىدىكىلەردىن رەببە بولغانلارغا سالام ئېيتقايسىلەر.
12 رەببنىڭ خىزمىتىدە جاپا تارتىۋاتقان تريفىنا ۋە تريفوسا
خانىمغا سالام ئېيتقايسىلەر. رەببنىڭ خىزمىتىدە نۇرغۇن جاپا
تارتقان سۆيۈملۈك [سىڭلىم] پەرسىسقا سالام ئېيتقايسىلەر.
13 رەببدە تاللانغان رۇفۇسقا ۋە ئۇنىڭ ماڭىمۇ ئانا بولغان ئانىسىغا
سالام ئېيتقايسىلەر. 14 ئاسىنكريتۇس، فىلىگون، ھەرمىس،
پاتروباس، ھېرماس ۋە ئۇلارنىڭ يېنىدىكى قېرىنداشلارغا سالام
ئېيتقايسىلەر. 15 فىلولوگۇس ۋە يۇلياغا، نېرىئۇس ۋە سىڭلىسىغا،
ئولىمپاس ۋە ئۇلارنىڭ يېنىدىكى بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە
سالام ئېيتقايسىلەر. 16 بىر-بىرىڭلار بىلەن پاك سۆيۈشلەر بىلەن
سالاملىشىڭلار. مەسىھنىڭ ھەممە جامائەتلىرىدىن سىلەرگە
سالام! 17 قېرىنداشلار، سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنىمەنكى، سىلەر
ئۆگەنگەن تەلىمگە قارشى چىققان، ئاراكىلاردا ئىختىلاپلارنى
پەيدا قىلىدىغان ۋە ئادەمنى ئېتىقاد يولىدىن تېيىلدۇرىدىغان
كىشىلەردىن پەخەس بولۇڭلار، ئۇلاردىن نېرى بولۇڭلار.
18 بۇنداق كىشىلەر رەببىمىز مەسىھكە ئەمەس، بەلكى ئۆز
قارنىغا قۇل بولىدۇ؛ ئۇلار سىلىق-سىپايە گەپلەر ۋە خۇشامەت
سۆزلىرى بىلەن سادىلارنىڭ قەلبىنى ئازدۇرىدۇ. 19 سىلەرنىڭ
رەبگە بولغان ئىتائەتمەنلىكىڭلاردىن ھەممەيلەن خەۋەر تاپتى.
شۇڭا ئەھۋالىڭلاردىن شادلىنىمەن؛ شۇنداقتىمۇ، ياخشى ئىشلار
جەھەتتە ئاقىل بولۇشۇڭلارنى، يامان ئىشلارغا نىسبەتەن
نادان بولۇشۇڭلارنى خالايمەن. 20 ئامانلىق-خاتىرجەملىك
ئىگىسى بولغان خۇدا ئۇزۇن ئۆتمەي شەيتانىنى ئاياغ ئاستىڭلاردا
يەنجىيدۇ. رەببىمىز ئەيسانىڭ مېھىر-شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي!
21 خىزمەتدىشىم تىموتي، يەھۇدىي قېرىنداشلىرىم لۇكيۇس،
ياسون ۋە سوسىپاتىرلاردىن سىلەرگە سالام. 22 (ئۇشبۇ خەتكە
قەلەم تەۋرەتكۈچى مەنكى تەرتىيمۇ رەببدە سىلەرگە سالام
يوللايمەن). 23 ماڭا ۋە ئۆيىدە دائىم يىغىلىدىغان پۈتۈن جامائەتكە
ساھىبخانلىق قىلىدىغان گايۇستىن سىلەرگە سالام. شەھەرنىڭ
خەزىنچىسى ئېراستۇس سىلەرگە سالام يوللايدۇ، قېرىندىشىمىز
كۇۋارتۇسمۇ شۇنداق. 24 رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر-
شەپقىتى ھەممىگىلارغا يار بولغاي! ئامىن! 25 ئۇزۇن زامانلاردىن
بۇيان سۇكۇتتە ساقلىنىپ كەلگەن سىرنىڭ ۋەھيى قىلىنىشى
بويىچە، مېنىڭ ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەن بۇ خۇش خەۋەر، يەنى
ئەيسا مەسىھنىڭ جاكارلىنىشى بىلەن سىلەرنى مۇستەھكەملەشكە
قادىر بولغۇچىغا [شان-شەرەپ بولغاي]! (aiōnios g166) 26 سىر

بولسا ئىنسانلارنى ئېتىقادتىكى ئىتائەتمەنلىك يولىغا ئېلىپ بېرىش
ئۈچۈن، مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ ئەمرىگە بىنائەن ھەم بۇ ئاستە
ھەم بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەرنىڭ يېزىپ قالدۇرغانلىرى ئارقىلىق،
ھازىر بارلىق ئەللەرگە ۋەھىي قىلىندى؛ (aiōnios g166) 27 شۇنداق
قىلغان بىردىنبىر دانا بولغۇچى خۇداغا ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق
شان-شەرەپ ئەبەدىلئەبەد بولغاي! ئامىن! (aiōn g165)

كورىنتۇسلۇقلارغا 1

1 خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن مەسىھ ئەيسانىڭ
روسۇلى دەپ چاقىرىلغان مەنكى پاۋلۇستىن ۋە قېرىندىشىمىز
سوستېنىستىن كورىنت شەھىرىدىكى جامائەتكە، مەسىھ ئەيسادا
پاك-مۇقەددەس قىلىنىپ، «مۇقەددەس بەندىلىرىم» دەپ
چاقىرىلغانلارغا ۋە شۇنىڭدەك ھەر يەرلەردە رەب ئەيسا
مەسىھنىڭ (ئۇ ئۇلارغا ۋە بىزگە مەنسۇپ!) نامىغا ندا
قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسگە سالام! 3 ئاتىمىز خۇدا ھەم رەب
ئەيسا مەسىھتىن سىلەرگە مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك
بولغاي! 4 خۇدانىڭ مەسىھ ئەيسادا سىلەرگە ئاتا قىلىنغان مېھىر-
شەپقىتى تۈپەيلىدىن خۇدايىمغا ھەردائىم تەشەككۇر ئېيتىمەن؛
5 بۇنىڭ بىلەن سىلەر ئۇنىڭدا ھەر تەرەپتە، ھەرقانداق سۆزدە،
ھەر تەرەپتىكى بىلىملەردە باي قىلىنغانسىلەر، 6 خۇددى
مەسىھنىڭ گۇۋاھلىقى سىلەردە تەستىقلانغاندەك. 7 شۇنىڭ
بىلەن سىلەردە ھەرقانداق روھىي ئىلتىپات كەملىك قىلماستان،
رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ئايان قىلىنىشىنى كۈتىسىلەر؛ 8 ئۇ
يەنە سىلەرنى مۇستەھكەملەيدۇكى، رەب ئەيسا مەسىھنىڭ
كۈنى كەلگۈچە ئەيىبسىز ساقلىنىسىلەر؛ 9 خۇدا سۆزىدە
تۇرغۇچىدۇر ـ سىلەرنى ئۆز ئوغلى رەب ئەيسا مەسىھنىڭ
سىرداش-ھەمدەملىكىگە چاقىرغۇچى دەل ئۇنىڭ ئۆزىدۇر.
10 ئەمدى مەن سىلەردىن رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ نامى
بىلەن شۇنى ئۆتۈنمەنكى، ئى قېرىنداشلار، گېپىڭلار بىر
يەردىن چىقسۇن، ئاراڭلاردا بۆلگۈنچىلىك بولمىسۇن، بىر
پىكىردە، بىر نىيەتتە كامىل بىرلەشتۈرۈلۈڭلار؛ 11 چۈنكى
كلوۋنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ ماڭا سىلەر توغرا ئاڭلاردا
ئېيتىشچە، ئى قېرىنداشلىرىم، ئاراڭلاردا تالاش-تارتىشلار
بار ئىكەن. 12 دېمەكچى بولغىنىم شۇكى، ھەربىرىڭلار: «مەن
پاۋلۇسنىڭ تەرەپدارى»، «مەن ئاپوللوسنىڭ تەرەپدارى»، «مەن
كېفاسنىڭ تەرەپدارى» ۋە «مەن مەسىھنىڭ تەرەپدارى»
دەۋاتىسىلەر. 13 ئەجەبا، مەسىھ بۆلۈنگەنمىكەن؟ سىلەر ئۈچۈن
كېرىستىلەنگەن ئادەم پاۋلۇسمىدى؟ سىلەر پاۋلۇسنىڭ نامىغا
چۆمۈلدۈرۈلدۈڭلارمۇ؟ 14 مەن خۇداغا تەشەككۇر ئېيتىمەنكى،
ئاراڭلاردىن كرىسپۇس بىلەن گايۇستىن باشقا ھېچقايسىڭلارنى
چۆمۈلدۈرمىدىم؛ 15 شۇنىڭ بىلەن ھېچكىم مېنى ئۆزىنىڭ نامىدا
ئادەملەرنى چۆمۈلدۈردى، دېيەلەيدۇ. 16 دۇرۇس، مەن يەنە
ئىستىفاناسنىڭ ئۆيىدىكىلەرنىمۇ چۆمۈلدۈردۇم؛ باشقا بىراۋنى
چۆمۈلدۈرگىنىمنى ئەسلىيەلەيمەن. 17 چۈنكى مەسىھ مېنى
ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرۈشكە ئەمەس، بەلكى خۇش خەۋەرنى
جاكارلاشقا ئەۋەتتى؛ ئۇنى جاكارلاش بولسا ئىنساننىڭ
ھېكمەتلىك سۆزلىرى بىلەن بولماسلىقى كېرەك؛ ئۇنداق بولغاندا
مەسىھنىڭ كرېستتىكى [قۇربانلىقىنىڭ] كۈچى يوقىتىلغان
بولىدۇ. 18 چۈنكى كرېستتىكى قۇربانلىقى توغرۇلۇق سۆز- كالام
ھالاكەتكە كېتىۋاتقانلارغا ئەخمەقلىق، ئەمما قۇتۇلدۇرۇلۇۋاتقان
بىزلەرگە خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتىدۇر. 19 چۈنكى مۇنداق
پۈتۈلگەنكى، «مەن دانىشمەنلەرنىڭ دانىشمەنلىكىنى يوقىتىمەن،
ئاقىللارنىڭ ئاقىللىقىنى چەتكە قاقىمەن». 20 ئۇنداقتا، دانىشمەنلەر
قېنى؟ تەۋرات ئۇلىمالىرى قېنى؟ بۇ دۇنيادىكى بەس-مۇنازىرە
قىلغۇچىلار قېنى؟ خۇدا بۇ دۇنيادىكى دانالىقنى ئەخمەقلىق
دەپ كۆرسەتكەن ئەمەسمۇ؟ (aiōn g165) 21 چۈنكى خۇدا
دانالىقى بىلەن بېكىتكىنى بويىچە، دۇنيا ئۆز دانالىقى ئارقىلىق
خۇدانى تونۇمىغان، شۇڭا خۇدا ئەخمىقانە دەپ قارالغان،
جاكارلىنىۋاتقان سۆز- كالام ئارقىلىق ئۇنىڭغا ئىشەنگۈچىلەرگە
نىجاتلىق يەتكۈزۈشنى لايىق كۆرگەن. 22 چۈنكى يەھۇدىيلار
مۇجىزىلىك ئالامەتلەرنى، گرېكلار بولسا «دانالىق»نى تەلەپ
قىلىدۇ؛ 23 ئەمما بىز بولساق مەسىھنى، يەنى كرېستىلەنگەن
مەسىھنى جاكارلايمىز؛ بۇ يەھۇدىيلارغا نىسبەتەن بىزارلىق
ئىش، ئەللەرگە نىسبەتەن ئەخمىقانىلىك دەپ قارىلىدۇ؛ 24 ئەمما
چاقىرىلغانلار ئۈچۈن ئېيتقاندا، مەيلى يەھۇدىيلار بولسۇن يا كى
گرېكلار بولسۇن، مەسىھ خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتى ۋە خۇدانىڭ
دانالىقىدۇر. 25 چۈنكى خۇدانىڭ ئەخمىقانىلىكى ئىنسانلارنىڭ
دانالىقىدىن ئۈستۈندۇر، خۇدانىڭ ئاجىزلىقى ئىنسانلارنىڭ
كۈچىدىن ئۈستۈندۇر. 26 چۈنكى، ئى قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ
چاقىرىلغان ۋاقىتتىكى ھالىڭلار ئۈستىدە ئويلىنىپ بېقىڭلار؛
چاقىرىلغانلار ئارىسىدا ئىنساني تەرەپتىن دانا قارالغانلار ئانچە
كۆپ ئەمەس، كۈچ-ھوقۇققا ئىگە بولغانلار ئانچە كۆپ

ئەمەس، ئاقسۇڭكەلەر ئانچە كۆپ ئەمەس ئىدى؛ 27 بەلكى
خۇدا دانالارنى خجالەتكە قالدۇرۇش ئۈچۈن بۇ دۇنيادىكى
ئەخمەق سانالغانلارنى تاللىۋالدى؛ كۈچلۈكلەرنى خجالەتكە
قالدۇرۇش ئۈچۈن بۇ دۇنيادىكى ئاجىز سانالغانلارنى تاللىۋالدى؛
28 ئۇ يەنە بۇ دۇنيادىكى قەدىرسىزلەرنى، پەس كۆرۈلىدىغانلارنى
تاللىۋالدى، «يوق بولغان نەرسىلەر»نى مەۋجۇت شەيئىلەرنى
يوققا چىقىرىۋېتىش ئۈچۈن تاللىۋالدى. 29 ئۇنىڭ مەقسىتى
خۇدا ئالدىدا ھېچ ئەت ئىگىسى ماختانماسلىق ئۈچۈندۇر.
30 ئەمما ئۇنىڭ تەرىپىدىن سىلەر مەسىھ ئەيسادا تۇرىسىلەر،
ئۇ بىزگە خۇدادىن كەلگەن دانالىق، ھەققانىيلىق، پاك-
مۇقەددەسلىك ۋە ھۆرلۈك-ئازادلىق قىلىنغاندۇر، 31 شۇنىڭدەك
[تەۋراتتا] پۈتۈلگەندەك: «پەخىرلىنىپ ماختىغۇچى بولسا رەبدىن
پەخىرلىنىپ ماختىسۇن!».

2 مەن بولسام، ئى قېرىنداشلار، يېنىڭلارغا بارغىنىمدا،
خۇدانىڭ گۈۋاھلىقىنى جاكارلاش ئۈچۈن ھېچ گەپدانلىق
ياكى ئەقىل-دانالىق ئىشلىتىپ كەلگەن ئەمەسمەن؛ 2 چۈنكى
مەن ئاراڭلاردا ئەيسا مەسىھتىن باشقا، يەنى كېرىستىلەنگەن
مەسىھتىن باشقا ھېچنېمىنى بىلمەسلىككە بەل باغلىغانىدىم؛
3 مەن ئاراڭلاردا بولغان ۋاقتىمدا ئاجىزلىقتا، قورقۇنچتا ۋە
تىترىگەن ھالەتتە بولاتتىم؛ 4 مېنىڭ سۆزلىرىم ھەم جاكارلىشىم
بولسا ئادەمنى قايىل قىلغۇدەك ئىنسانىي دانالىق سۆزلەر
بىلەن ئەمەس، بەلكى روھنىڭ ئالامەت كۆرسىتىشلىرى ۋە
كۈچ-قۇدرەت بىلەن بولغان ئىدى. 5 بۇنىڭدىن مەقسەت
سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار ئىنسانىي دانالىققا ئەمەس، بەلكى
خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتىگە باغلانسۇن دېگەندىن ئىبارەت ئىدى.
6 ھالبۇكى، كامالەتكە يەتكەنلەر ئارىسىدا بىز دانالىقنى بايان
قىلىمىز؛ بۇ دانالىق بۇ دەۋردىكى دانالىق ئەمەس، ياكى بۇ
دەۋردىكى ھۆكۈمرانلارنىڭ دانالىقى ئەمەس (ئۇلار زاۋاللىققا
يۈز تۇتقاندۇر)؛ (aiōn g165) 7 ئەمما بىز بىر سىرنى ئاشكارىلاپ،
خۇدانىڭ بىر دانالىقىنى بايان قىلىمىز؛ خۇدا ئەسلىدە ئاشكارە
قىلىنمىغان بۇ دانالىقنى بارلىق دەۋرلەردىن بۇرۇن بىزنىڭ شان-
شەرەپكە مۇيەسسەر بولۇشىمىز ئۈچۈن بېكىتكەندى. (aiōn g165)
8 بۇ دانالىقنى بۇ دەۋردىكى ھۆكۈمرانلارنىڭ ھېچقايسىسى
چۈشىنىپ يەتمىگەندى؛ ئۇنى چۈشىنىپ يەتكەن بولسا، شان-
شەرەپنىڭ ئىگىسى بولغان رەبنى كېرىستىلىمىگەن بولاتتى.
(aiōn g165) 9 ھالبۇكى، [تەۋراتتا] پۈتۈلگەنندەك: ـ «ئۇزىنى
سۆيگەنلەرگە خۇدانىڭ تەييارلىغانلىرى ـ دەل ھېچقانداق
كۆز كۆرمىگەن، ھېچقانداق قۇلاق ئاڭلىمىغان، ھېچقانداق
كۆڭۈل ئويلاپ باقمىغان نەرسىلەردۇر». 10 ئەمما بۇ نەرسىلەرنى
خۇدا روھى ئارقىلىق ئايان قىلدى؛ چۈنكى روھ بولسا ھەممە
ئىشلارنى، ھەتتا خۇدانىڭ چوڭقۇر تەگلىرىنى ئىنچىكىلەپ
ئىزلىگۈچىدۇر؛ 11 چۈنكى ئىنسانلاردا، ئىنسانلىقنىڭ كۆڭلىدىكىنى
بىلگۈچى شۇ ئىنسانلىقنىڭ روھىدىن باشقا نەرسە بارمۇ؟ شۇنىڭغا
ئوخشاش، خۇدانىڭ روھىدىن باشقا، خۇدانىڭ كۆڭلىدىكىلىرىنى
بىلگۈچى يوقتۇر. 12 ئەمما بىزنىڭ قوبۇل قىلغىنىمىز بولسا بۇ
دۇنيادىكى روھ ئەمەس، بەلكى خۇدادىن كەلگەن روھتۇر؛
دەل شۇنداق بولغاچقا بىز خۇدا تەرىپىدىن بىزگە سېخىيلىق
بىلەن ئاتا قىلىنغان نەرسىلەرنى بىلىپ يېتەلەيمىز. 13 بۇ ئىش-
شەيئىلەرنى ئىنسانىي دانالىقتىن ئۆگىتىلگەن سۆزلەر بىلەن
ئەمەس، بەلكى [مۇقەددەس] روھتىن ئۆگىتىلگەن سۆزلەر
بىلەن، روھىي ئىشلارنى روھىي سۆزلەر بىلەن چۈشەندۈرۈپ
سۆزلەيمىز. 14 ئەمما «جانغا تەۋە» كىشى خۇدانىڭ روھىنىڭ
ئىشلىرىنى قوبۇل قىلمايدۇ، چۈنكى بۇ ئىشلار ئۇنىڭغا نىسبەتەن
ئەخمىقانىلىكتۇر؛ ئۇ ئۇلارنى ھېچ چۈشىنىپ يېتەلمەيدۇ، چۈنكى
ئۇلار روھ بىلەن پەرق ئېتىلىپ باھالىنىشى كېرەكتۇر. 15 روھقا
تەۋە كىشى ھەممە ئىشلارغا باھا بېرەلەيدۇ؛ ئەمما ئۇنىڭغا بولسا
ھېچكىم باھا بېرەلمەيدۇ. 16 چۈنكى كىم رەبنىڭ ئوي-كۆڭلىنى
چۈشىنىپ يېتىپ، ئۇنىڭغا مەسلىھەتچى بولالىسۇن؟ ئەمما بىز
بولساق مەسىھنىڭ ئوي-كۆڭلىگە ئىگىمىز.

3 لېكىن مەن، ئى قېرىنداشلار، روھقا تەۋە كىشىلەرگە
سۆز قىلغاندەك سىلەرگە سۆز قىلالمايى كېلىۋاتىمەن؛ ئەكسىچە
سىلەرنى ئەتكە تەۋە كىشىلەر، مەسىھدە بولغان بوۋاق ھېسابلاپ
سىلەرگە سۆزلەشكە مەجبۇر بولدۇم. 2 مەن سىلەرگە سۈت
ئىچكۈزدۇم، گۈشنى يېگۈزمىدىم؛ چۈنكى سىلەر گۈشنى ھەزىم

قىلالمايىتتىڭلار، شۇنداقلا ھازىرمۇ تېخى ھەزىم قىلالمايسىلەر؛
3 چۈنكى سىلەر يەنىلا ئەتكە تەۋەدۇرسىلەر. ئاراڭلاردا
ھەسەتخورلۇق ۋە تالاش-تارتىشلار بار بولغاچقا، سىلەر
ئەتكە تەۋە ئەمەسمۇ، ئىنسانلارچە مېڭىۋاتمامسىلەر؟ 4 چۈنكى
بىرسى «مەن پاۋلۇس تەرەپدارى»، باشقا بىرسى «مەن
ئاپوللوس تەرەپدارى» دېسە، سىلەر پەقەت ئىنسانلارنىڭ يولىدا
ماڭغان بولۇپ قالمامسىلەر؟ 5 ئاپوللوس دېگەن كىم؟ پاۋلۇس
كىم ئىدى؟ بىز پەقەت سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلارغا ۋاستىچى
بولدۇق، خالاس؛ ھەربىرىمىز پەقەت رەب بىزگە تەقسىم
قىلغىنى بويىچە ۋەزىپە ئادا قىلىدىغان خىزمەتكارلار، خالاس،
شۇنداق ئەمەسمۇ؟ 6 مەن تىكتىم، ئاپوللوس سۇغاردى؛ ئەمما
تۆستۈرگۈچى بولسا خۇدادۇر. 7 شۇڭا تىككۈچى ھېچنېمىگە
ھېساب ئەمەس، سۇغارغۇچىمۇ ھېچنېمىگە ھېساب ئەمەس،
پەقەت تۆستۈرگۈچى خۇدا تۆزى ھەممىدۇر. 8 ئەمما تىككۈچى
ۋە ئوسا قىلغۇچى بولسا بىر مەقسەتتىدۇر؛ شۇنداقتىمۇ ھەربىرى
تۆز ئەجرى بويىچە ئىنئامىنى قوبۇل قىلىدۇ. 9 چۈنكى بىز
خۇداغا تەۋە مېھنەتداشتۇرمىز؛ سىلەر بولسا ئاڭلار خۇدانىڭ باغ-
ئېتىزى، خۇدانىڭ قۇرۇلۇشىسىلەر. 10 خۇدانىڭ ماڭا تەقسىم
قىلغان مېھىر-شەپقىتى بويىچە، خۇددى تۈستا مېمارىدەك تۈل
سالدىم، ئاندىن باشقا بىرسى ئۇنىڭ ئۈستىگە قۇرۇۋاتىدۇ. ئەمما
ھەربىر قۇرغۇچى قانداق قۇرۇۋاتقانلىقىغا ئېھتىيات قىلسۇن.
11 چۈنكى سېلىنغان تۈلنى، يەنى ئەيسا مەسىھتىن باشقا ھېچقانداق
تۈلنى سېلىشقا بولمايدۇ. 12 ئەمدى بىرسى بۇ تۈل ئۈستىگە
ئالتۇن، كۈمۈش، قىممەتلىك تاشلار، ياغاچ، چۆپلەر، سامان
سالسا، 13 ھەربىرىنىڭ سىكىۋىرگەن ئەجرىنىڭ قانداقلىقى
كۆرۈندۇ؛ چۈنكى شۇ كۈنى ئۇنى ئاشكارە قىلىدۇ، چۈنكى
ئۇنىڭ ماھىيىتى ئوتتا كۆرۈلىدۇ؛ ئوت ھەربىر كىشىنىڭ
ئەجرىنى، قانداق ماھىيەتتىن بولغانلىقىنى سىنايدۇ. 14 بىرسىنىڭ
تۈل ئۈستىگە قۇرغان ئىشى پۈختا ساقلىنىپ قالسا، ئۇ ئىنئامغا
ئېرىشىدۇ؛ 15 بىرسىنىڭ قۇرغىنى كۆيۈپ كەتسە، ئۇ زىيان
تارتىدۇ؛ ئۇ تۆزى قۇتۇلىدۇ، ئەمما گويا ئوتتىن ئۆتۈپ قۇتۇلغان
بىرسىگە ئوخشاپ قالىدۇ. 16 ئەجەبا، تۆزۈڭلارنىڭ خۇدانىڭ
ئىبادەتخانىسى ئىكەنلىكىڭلارنى ۋە خۇدانىڭ روھىنىڭ سىلەردە
تۇرغانلىقىنى بىلمەمسىلەر؟ 17 بىرسى خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنى
خاراب قىلسا، خۇدا ئۇنى خاراب قىلىدۇ؛ چۈنكى خۇدانىڭ
ئىبادەتخانىسى پاك-مۇقەددەستۇر، سىلەر دەل شۇنداقسىلەر.
18 ھېچكىم تۆز-تۆزىنى ئالدىمىسۇن؛ بىرسى تۆزىنى بۇ دەۋردە
دانا دەپ سانىسا، نادان بولۇپ قالسۇن؛ شۇنىڭ بىلەن ئۇ
دانا بولىدۇ. (aiōn g165) 19 چۈنكى بۇ دۇنيادىكى دانالىق
خۇداغا نىسبەتەن ئەخمەقلىقتۇر؛ چۈنكى: ـ «ئۇ دانىشمەنلەرنى
ئۆز ھىيلىگەرلىكىنىڭ تۇزىقىغا ئالدۇ»، دەپ ۋە يەنە: «رەب
دانىشمەنلەرنىڭ ئوي-خىياللىرىنىڭ تۈتامى يوقلۇقىنى بىلىدۇ»
دەپ پۈتۈكلۈكتۇر. 21 شۇڭا ھېچكىم ئىنسان دېگەنلەرنى
پەخىرلىنىپ داڭلىمىسۇن؛ چۈنكى ھەممە مەۋجۇداتلار سىلەرگە
تەۋەدۇر؛ 22 پاۋلۇس بولسۇن، ئاپوللوس بولسۇن، كېفاس
بولسۇن، دۇنيا-جاھان بولسۇن، ھايات بولسۇن، تۈلۈم بولسۇن،
ھازىرقى ئىشلار بولسۇن، كەلگۈسى ئىشلار بولسۇن، ھەممىسى
سىلەرگە مەنسۇپتۇر؛ 23 سىلەر بولسا ئاڭلار مەسىھنىڭ، مەسىھ
بولسا خۇدانىڭكىدۇر.

4 بىرسى بىز توغرۇلۇق بىرنېمە دېمەكچى بولسا، بىزنى
مەسىھنىڭ خىزمەتكارلىرى ۋە خۇدانىڭ سىرلىرى ئامانەت
قىلىنغان غوجدارلار دەپ بىلسۇن. 2 ئەمدى غوجدار
دېگەنلەردىن تەلەپ قىلىنىدىغىنى شۇكى، تۈلار ۋاپادار-سادىق
بولۇشى كېرەكتۇر. 3 ئەمما مەن سىلەر تەرىپىڭلاردىن ياكى باشقا
ھەرقانداق ئىنسانىي سوت تەرىپىدىن سۈرۈشتۈرۈپ باھالانسام،
بۇ مەن ئۈچۈن زىغىرچىلىك ئىش؛ مەن ھەتتا ئۆزۈم توغرۇلۇق
سۈرۈشتۈرۈپ ئولتۇرمايمەن. 4 چۈنكى ۋىجدانىم ئەيىبلەيدىغان
ھېچقانداق ئىشلىرىمدىن خەۋىرىم يوق؛ ئەمما بۇ ئىشنىڭ ئۆزى
مېنى ھەققانىي دەپ ئاقلىمايدۇ؛ مېنى سۈرۈشتۈرۈپ باھالىغۇچى
بولسا رەبدۇر. 5 شۇڭا ۋاقتى-سائىتى كەلمىگۈچە، يەنى رەب
كەلمىگۈچە ھېچ ئىش توغرۇلۇق ھۆكۈم چىقارماڭلار؛ رەب
كەلگەندە ئۇ قاراڭغۇلۇقتىكى يوشۇرۇن ئىشلارنى ئاشكارىلايدۇ،
قەلب-دىللاردىكى بارلىق ئوي-نىيەتلەرنى ئايان قىلىدۇ؛ شۇ
چاغدا ھەربىرى خۇدا تەرىپىدىن تەرىپلىنىدۇ. 6 ئەمما، ئى
قېرىنداشلار، بۇ ئىشلارنى سىلەرنىڭ مەنپەئەتىڭلارنى دەپ

تۆزۈمگە ۋە ئاپوللوسقا تەتبىقلىدىم، مەقسەت سىلەر بىز ئارقىلىق
«پۈتۈلگەننىڭ دائىرىسىدىن ھالقىپ كەتمەڭلار» دېگەن ساۋاقنى
ئۆگىنىشىڭلار، شۇنداقلا ھېچقايسىڭلارنىڭ مەلۇم بىرسىنى
باشقا بىرسىدىن ئۈستۈن دەپ پەخىرلىنىپ تەكەببۇرلىشىپ
كەتمەسلىكىڭلار ئۈچۈندۇر. 7 چۈنكى كىم سېنى باشقا بىرسىدىن
ئۈستۈن قىلىدۇ؟ ساڭا ئاتا قىلىنغان نەرسىدىن باشقا سەندە يەنە
نېمە بار؟ ھەممە ساڭا بېرىلگەن تۇرسا، نېمىشقا «مەندە ئەسلى بار
ئىدى» دەپ پەخىرلىنىپ كۆرەڭلەپ كېتىسەن؟ 8 سىلەر
ئاللىقاچان تويۇنۇپ كەتتىڭلار! ئاللىقاچان بېيىپ كەتتىڭلار!
سىلەر بىزسىز پادىشاھلار بولۇپ ھۆكۈم سۈردۈڭلار! كاشكى
سىلەر ھەقىقەتەن ھۆكۈم سۈرگەن بولساڭلار ئىدى ـ ئۇنداقتا
بىز سىلەر بىلەن بىللە ھۆكۈم سۈرگەن بولاتتۇق! 9 چۈنكى
خۇدا روسۇللار بولغان بىزلەرنى ئۆلۈمگە مەھكۇم بولغان
ئادەملەردەك ئەڭ ئاخىرغا قويۇپ سازايى قىلىپ ئوتتۇرىغا
چىقارغان، دەپ ئويلايمەن؛ چۈنكى بىز پۈتكۈل ئالەمگە، يەنى
ھەم پەرىشتىلەرگە ھەم ئىنسانلارغا بىر خىل تاماشا بولدۇق.
10 بىز مەسىھ ئۈچۈن ئەخمەق سانالغانلارمىز، ئەمما سىلەر
مەسىھدە داناسىلەر! بىز ئاجىز، ئەمما سىلەر كۈچلۈكسىلەر؛
سىلەر ئىززەتلىك، ئەمما بىز خار؛ 11 ھازىرقى دەقىقىگىچە ئاچ-
يالىڭاچ، چاكىقاپ يۈرمەكتىمىز، دۇمبالىنىپ، سەرگەردان،
ماكانسىز بولۇپ يۈرمەكتىمىز، 12 تۆز قولىمىز بىلەن ئىشلەپ
جاپا تارتماقتىمىز؛ ئاھانەتكە قالغاندا ياخشىلىق تىلەۋاتىمىز؛
زىيانكەشلىككە ئۇچرىغاندا، چىداۋاتىمىز؛ 13 تۆھمەتكە ئۇچرىغاندا،
[بىز ئۆلارنى] چىرايلىقچە [توۋغا] ئۈندەيمىز؛ بىز جاھاننىڭ
داشقىلى، ئىنسانلارنىڭ سۈپۈرۈندىسى دەپ قارىلىۋاتىمىز،
تا ھازىرغىچە شۇنداق. 14 بۇ ئىشلارنى يېزىشىم، سىلەرنى
خجالەتكە قالدۇرۇش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سۆيۈملۈك
بالىلىرىم سۈپىتىدە سىلەرگە نەسىھەت قىلىۋاتىمەن؛ 15 چۈنكى
سىلەرنىڭ مەسىھدە تۈمەنلىگەن تەربىيىلگۈچىلىرىڭلار بولسىمۇ،
سىلەرنىڭ ئاتاڭلار كۆپ ئەمەستۇر؛ چۈنكى مەن مەسىھ
ئەيسادا بولۇپ سىلەرنى خۇش خەۋەر ئارقىلىق تۇرەلدۈرۈپ
ئاتا بولدۇم. 16 شۇڭا مەن سىلەردىن ئۆتۈنىمەنكى، مېنى ئۈلگە
قىلىڭلار. 17 دەل بۇ سەۋەبتىن مەن رەبدە بولغان تۆز
سۆيۈملۈك ۋە ئىشەنچلىك ئوغلۇم تىموتىينى يېنىڭلارغا ئەۋەتتىم؛
ئۇ سىلەرگە ھەرقايسى جايلاردىكى جامائەتتە ئۆگەتكەنلىرىمگە
ئەگىشىپ، مەسىھدە بولغان يوللىرىم توغرۇلۇق ئەسلىتىدۇ.
18 ئەمما بەزىلىرىڭلار، «پاۋلۇسنى يېنىمىزغا كەلمەيدۇ»، دەپ
كۆرەڭلەپ كەتتىڭلار؛ 19 بىراق رەب بۇيرۇسا مەن پات ئاردا
يېنىڭلارغا بارىمەن، شۇ چاغدا مەن كۆرەڭلەپ كەتكەنلەرنىڭ
سۆزلىرىنى ئەمەس، بەلكى ئۇلاردا بولغان كۈچ-قۇدرەتنى
كۆرۈپ باقاي. 20 چۈنكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سۆزدە
ئەمەس، بەلكى كۈچ-قۇدرەتتە ئىسپاتلىنىدۇ. 21 ئەمدى نېمىنى
خالايسىلەر؟ يېنىڭلارغا تاياق كۆتۈرۈپ بېرىشىمنىمۇ، يا كى
مېھىر-مۇلايىملىق روھىدا بېرىشىمنىمۇ؟

5 ھەرتەرەپتىن شۇ ئاڭلىنىۋاتىدۇكى، ئاراڭلاردا بۇزۇقچىلىق
بار ئىكەن ـ بۇنداق بۇزۇقچىلىق ھەتتا تائىپىلەر ئارىسىدىمۇ
تىلغا ئېلىنمايدۇ ـ ئۇ بولسىمۇ بىرسىنىڭ ئۆز ئاتىسىنىڭ ئايالىغا
چېقىلىشتىن ئىبارەت. 2 ئەمما سىلەر يوغىناپ كۆرەڭلەپ
كەتتىڭلار! بۇ رەزىل ئىشنى سادىر قىلغان كىشى ئارىمىزدىن
قوغلىۋېتىلسۇن دەپ ئۆكۈنۈشۈڭلارغا توغرا كەلمەمدۇ!؟
3 چۈنكى گەرچە تەندە سىلەر بىلەن بىللە بولمىسامۇ، ئەمما
روھتا سىلەر بىلەن بىللە بولۇش سۈپىتىدە ئاللىقاچان شۇنداق
مەن شۇ ھۆكۈمنى چىقاردىمكى، 4 (ھەممىڭلار رەب ئەيسا
مەسىھنىڭ نامىدا جەم بولغاندا، تۆزۈمنىڭ روھىم سىلەر بىلەن
بولۇپ، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ كۈچ-قۇدرىتىگە تايىنىپ) ـ
5 شۇنداق قىلغان كىشىنىڭ ئەتىلىرى ھالاك قىلىنسۇن، شۇنىڭ
بىلەن ئۇنىڭ روھى رەب ئەيسانىڭ كۈندە قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن
شەيتاننىڭ ئىلىكىگە تاپشۇرۇلسۇن. 6 سىلەرنىڭ چوڭچىلىق
قىلغىنىڭلار ياخشى ئەمەس. «كىچىككىنە خېمىرتۇرۇچ پۈتكۈل
خېمىرنى بولدۇرۇپ يوغىنىتىدۇ» دەپ بىلمەمسىلەر؟ 7 كونا
خېمىرتۇرۇچنى چىقىرىۋېتىڭلار، شۇنىڭ بىلەن سىلەر ئەسلى
خېمىرتۇرۇچسىز خېمىردەك يېڭى بىر زۇۋۇلا بولىسىلەر؛
چۈنكى «ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى»[دىكى قوزىمىز] بولغان مەسىھ
قۇربانلىق قىلىندى؛ 8 شۇڭا ھېيتنى يامان نىيەتلىك ۋە رەزىللىك
بولغان خېمىرتۇرۇچ بىلەن ئەمەس، بەلكى سەممىيلىك ۋە
ھەققەت بولغان پېتىر نان بىلەن تەنتەنە قىلىپ ئوتكۈزەيلى.

9 مەن [ئالدىنقى] خەتتە سىلەرگە بۇزۇقچىلىق قىلغۇچىلار بىلەن
ئارىلاشماڭلار دەپ يازغاندىم؛ 10 ئەمما بۇ دېگىنىم بۇ دۇنياىدىكى
بۇزۇقچىلىق قىلغۇچىلار، ياكى نەپسانىيەتچىلەر، ياكى كازىزاپلار
ياكى بۇتپەرەسلەر بىلەن ئارىلاشماڭلار دېگىنىم ئەمەس؛ ئۇنداق
بولغاندا دۇنياىدن ئايرىلىشقا مەجبۇر بولاتتىڭلار؛ 11 ئەمما ھازىرقى
بۇ خېتىمدە يازغىنىم شۇكى، ئۆزىنى «قېرىنداش» دەپ ئاتىۋالغان
ئەمما شۇنداقلا بۇزۇقلۇق قىلغۇچى، نەپسانىيەتچى، بۇتپەرەس،
ھاراقكەش ياكى كازىزاپ بولسا، ئۇنداق بىر كىشى بىلەن
ئارىلاشماڭلار، ھەتتا ئۇنىڭ بىلەن ھەمداستىخانمۇ بولماڭلار.
12 سىرتتىكىلەرنى ھۆكۈم چىقىرىپ بىر تەرەپ قىلىشنىڭ مەن
بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى؟ لېكىن ئىچىڭلاردىكىلەرنى ئۆزۈڭلار
ھۆكۈم چىقىرىپ بىر تەرەپ قىلىش سىلەرنىڭ ئىشىڭلار
ئەمەسمۇ؟ 13 لېكىن سىرتتىكىلەرنىڭ ئۈستىگە بولسا خۇدا ئۆزى
ھۆكۈم چىقىرىدۇ. شۇڭا «بۇ رەزىل ئادەمنى ئاراڭلاردىن
چىقىرىۋېتىڭلار».

6 سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا ئۆزئارا ئازازلىق ئىش بولسا،
ئۇنى مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرماي،
ھەققانىيسىزلارنىڭ ئالدىدا دەۋالىشىشقا پېتىنالامسىلەر؟
2 مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ دۇنياىنى سوراق قىلىدىغانلىقىنى
بىلمەمسىلەر؟ ئەگەر دۇنياىنى سىلەر سوراق قىلىدىغان ئىش
بولسا، ئەمدى زىغىرچىلىك ئىشلارنى ھەل قىلىشقا يارىمامسىلەر؟
3 پەرىشتىلەر ئۈستىدىنمۇ ھۆكۈم چىقىرىدىغانلىقىمىزنى بىلمەمسىلەر؟
شۇنداق بولغانىكەن، بۇ ھاياتتىكى ئىشلارنى ھەل قىلىش
قانچىلىك ئىش ئىدى؟ 4 سىلەردە مۇشۇ ھاياتتىكى ئىشلار
ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىش زۆرۈر تېپىلغاندا، جامائەت ئارىسىدا
تۇتۇۋەن دەپ قارالغانلارنى ئۇنى ھەل قىلىشقا سالمامسىلەر؟
5 مۇشۇلارنى سىلەرنى خىجالەتكە قالدۇرۇش ئۈچۈن دەۋاتىمەن.
ئەجەبا، ئاراڭلاردا ئۆز قېرىنداشلىرى ئوتتۇرىسىدا ھۆكۈم
چىقارغۇدەك دانا كىشى يوقمۇ، ھەتتا بىرىمۇ يوقمۇ؟ 6 ئۇنىڭ
ئورنىدا، قېرىنداش بىلەن قېرىنداش دەۋالىشىۋاتىدۇ، ــ ۋە
كاپىرلار ئالدىدا شۇنداق قىلىدۇ! 7 ئەمەلىيەتتە ئۆز ئاراڭلاردا
دەۋالارنىڭ بولغانلىقىنىڭ ئۆزى سىلەرگە نىسبەتەن بىر ئەيىبتۇر.
نېمىشقا ئۆۋاڭچىلىققا چىدىمايسىلەر؟ نېمىشقا ناھەقچىلىككە يول
قويمايسىلەر؟ 8 ئەكسىچە، سىلەر ناھەقچىلىك قىلىۋاتىسىلەر،
خىيانەت قىلىۋاتىسىلەر، يەنە كېلىپ قېرىنداشلىرىڭلارغا شۇنداق
قىلىسىلەر! 9 ھەققانىيسىزلارنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا
ۋارىسلىق قىلالمايدىغانلىقىنى بىلمەمسىلەر؟ ئالدىنىپ كەتمەڭلار!
بۇزۇقچىلىق قىلغۇچىلار، بۇتپەرەسلەر، زىنا قىلغۇچىلار،
بەچچىۋازلار، باشقا ئەرلەر بىلەن بۇزۇقلۇق قىلغۇچىلار،
10 ئوغرىلار، نەپسانىيەتچىلەر، ھاراقكەشلەر، تۆھمەتخورلار
ياكى ئالدامچى-كازىزاپلار خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا ۋارىسلىق
قىلالمايدۇ؛ 11 بەزىڭلار دەرۋەقە شۇنداق بولغانسىلەر، ئەمما
سىلەر رەب ئەيسا مەسىھنىڭ نامىدا ۋە خۇدايىمىزنىڭ روھى
بىلەن يۇيۇلدۇڭلار، پاك-مۇقەددەس قىلىندىڭلار، ھەققانىي
قىلىندىڭلار. 12 «ھەممە نەرسە ماڭا ھالالدۇر»، ئەمما ھەممە
نەرسە پايدىلىق بولۇۋەرمەيدۇ؛ «ھەممە نەرسە ماڭا ھالالدۇر»،
ئەمما مەن ھېچقانداق نەرسىنىڭ خۇمارىغا قۇل بولمايمەن.
13 «يېمەكلىكلەر ئاشقازان ئۈچۈن، ئاشقازان بولسا يېمەكلىكلەر
ئۈچۈندۇر»؛ ئەمما خۇدا ئۇ ۋە بۇ ھەر ئىككىسىنى يوققا
چىقىرىدۇ، تەن بولسا بۇزۇقچىلىق ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى
رەب ئۈچۈندۇر؛ رەب تەن ئۈچۈندۇر. 14 خۇدا رەبنى
تىرىلدۈردى، شۇنىڭدەك بىزنىمۇ ئۆز قۇدرىتى بىلەن ئۆلۈمدىن
تىرىلدۈرىدۇ. 15 تېنىڭلارنىڭ مەسىھنىڭ ئەزالىرى ئىكەنلىكىنى
بىلمەمسىلەر؟ ئۇنداقتا، مەسىھنىڭ ئەزالىرىنى ئېلىپ، پاھىشە
ئايالنىڭ ئەزالىرى قىلسام بولامدۇ؟ ھەرگىز بولمايدۇ! 16 كىم
پاھىشە ئايال بىلەن باغلانغان بولسا ئۇنىڭ بىلەن بىر تەن بولىدۇ،
دەپ بىلمەمسىلەر؟ چۈنكى «[ئەر-ئايال] ئىككىسى بىر تەن
بولىدۇ» ــ دېيىلگەندىدى. 17 ئەمما رەبگە باغلانغۇچى بولسا ئۇنىڭ
بىلەن بىر روھتۇر. 18 بۇزۇقلۇقتىن قېچىڭلار. «ئىنسانلارنىڭ
ھەربىر سادىر قىلغان گۇناھى ئۆز تېنىنىڭ سىرتىدا بولىدۇ!» ــ
ئەمما بۇزۇقلۇق سادىر قىلغۇچى ئۆز تېنىگە قارشى گۇناھ قىلىدۇ.
19 سىلەرنىڭ تېنىڭلار سىلەرنى تۇرالغۇ قىلغان، خۇدا تەرىپىدىن
سىلەرگە ئىلتىپات قىلىنغان مۇقەددەس روھنىڭ ئىبادەتخانىسى،
سىلەر ئۆزۈڭلارنى ئۆزۈمنىڭكى ئەمەس دەپ بىلمەمسىلەر؟

20 چۈنكى سىلەر چوڭ بەدەل بىلەن سېتىۋېلىنغانسىلەر، شۇڭا
تېنىڭلاردا خۇدانى ئۇلۇغلاڭلار.

7 ئەمدى ھازىر سىلەر خېتىڭلاردا ئوتتۇرىغا قويغان
سوئاللارغا كېلەيلى، ـ «ئەر ئايال زاتىنىڭ تېنىگە تەگمىسە
ياخشىدۇر». 2 دۇرۇس. ئەمما بۇزۇقچىلىقلاردىن ساقلىنىش
ئۈچۈن، ھەربىر ئەركەكنىڭ ئۆزىنىڭ ئايالى بولسۇن، ھەربىر
ئايالنىڭ ئۆزىنىڭ ئېرى بولسۇن. 3 ئەر ئايالىغا نىسبەتەن ئەرلىك
مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلسۇن، ئايالمۇ ئېرىگە نىسبەتەن ئايالىلىق
مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلسۇن. 4 ئايال ئۆز تېنىنىڭ ئىگىسى ئەمەس،
بەلكى ئېرى ئۈنىڭ ئىگىسىدۇر؛ شۇنىڭغا ئوخشاشلا، ئەر ئۆز
تېنىنىڭ ئىگىسى ئەمەس، بەلكى ئايالى ئۈنىڭ ئىگىسىدۇر.
5 پەقەت پۈتۈن زېھنىڭلار بىلەن دۇئالارغا بېرىلىش مەقسىتىدە
ئۆز ماقۇللۇقۇڭلار بىلەن ۋاقتىنچە بىرگە ياتماسلىققا كېلىشكەندىلا
باشقا، ئەر-ئايال ئۆزئارا بىر-بىرىنىڭ جىنسىي ھەق-تەلىپىنى
رەت قىلمىسۇن. شۇنداق ئالاھىدە مەزگىلدىن كېيىن يەنە بىرگە
بولۇڭلار. بولمىسا، ئۆزۈڭلارنى تۇتۇۋالالمايدىغانلىقىڭلاردىن
شەيتان سىلەرنى ئازدۇرۇش پۇرسىتىنى تېپىشى مۇمكىن. 6 ئەمما
مۇنداق دېيىشىم بۇيرۇق يولىدا ئەمەس، بەلكى مەسلىھەت
يولىدىدۇر. 7 ئەمدى مەن بارلىق ئادەملەرنىڭ ماڭا ئوخشاش
[بويتاق] بولۇشىنى خالايتتىم؛ لېكىن بۇ ئىشتا خۇدانىڭ ھەممە
ئادەمگە بەرگەن ئۆز ئىلتىپاتى بار؛ بىرسى ئۇنداق، يەنە بىرسى
بۇنداق. 8 ئەمما مەن جورىسىز تەنھا ياشىغانلار ۋە تۇللارغا شۇنى
ئېيتىمەنكى، مەندەك تەنھا تۇرىۋەرسە ياخشى بولىدۇ؛ 9 ئەمما
ئۆزۈڭلارنى تۇتۇۋالالمىساڭلار، نىكاھلىنىڭلار؛ چۈنكى [ئىشق]
ئوتىدا كۆيگەندىن كۆرە نىكاھلىق بولغان ياخشى. 10 ئەمما
نىكاھلانغانلارغا كەلسەك، ئۇلارغا مەن شۇنى تاپىلايمەنكى، ـ
(بۇ ئەمەلىيەتتە مېنىڭ تاپىلىغىنىم ئەمەس، يەنىلا رەببىنىڭكى)،
ئايال ئېرىدىن ئاجراشمىسۇن 11 (ئەمما ئۇ ئاجراشقان بولسا،
ئۇ تەنھا تۇتسۇن، ياكى ئېرى بىلەن يارىشىۋالسۇن)؛ ۋە ئەرمۇ
ئايالىنى قويۇپ بەرمىسۇن. 12 قالغانلىرىڭلارغا كەلسەك، مەن
شۇنى ئېيتىمەنكى (بۇ رەببىنىڭ ئېيتقىنى ئەمەس)، قېرىنداشنىڭ
ئېتىقادسىز ئايالى بولسا ۋە ئايالى ئۈنىڭ بىلەن تۇرۇۋېرىشكە رازى
بولسا، ئۇ ئۈنى قويۇپ بەرمىسۇن؛ 13 [ئېتىقادچى] ئايالنىڭ
ئېتىقادسىز ئېرى بولسا ۋە ئېرى ئۈنىڭ بىلەن تۇرۇۋېرىشكە
رازى بولسا، ئۇ ئېرىدىن ئاجرىشىپ كەتمىسۇن. 14 چۈنكى
ئېتىقادسىز ئەر بولسا ئېتىقاد قىلغان ئايالدا پاك دەپ ھېسابلىنىدۇ؛
ئېتىقادسىز ئايال بولسا [ئېتىقاد قىلغان] قېرىنداشتا پاك دەپ
ھېسابلىنىدۇ؛ بولمىسا، پەرزەنتلىرىڭلار ھارامدىن بولغان بولاتتى؛
ئەمما ئۇلار ئەمدى پاك بولدى. 15 لېكىن ئېتىقادسىز بولغان
تەرەپنىڭ كەتكۈسى بولسا، ئۇ ئاجرىشىپ كەتسۇن؛ بۇنداق
ئەھۋاللاردا قېرىنداش ئاكا-ئۇكىلار، ھەدە-سىڭىلار [نىكاھ
مەجبۇرىيىتىگە] باغلىنىپ قالغان بولمايدۇ؛ قانداقلا بولمىسۇن
خۇدا بىزنى ئىناق-خاتىرجەملىكتە ياشاشقا چاقىرغاندۇر.
16 ئەي [ئېتىقادچى] ئايال، ئېرىڭنى [ئېتىقاد قىلدۇرۇپ]
قۇتۇلدۇرالايدىغانلىقىڭنى نەدىن بىلىسەن؟ ئەي [ئېتىقادچى]
ئەر، خوتۇنۇڭنى [ئېتىقاد قىلدۇرۇپ] قۇتۇلدۇرالايدىغانلىقىڭنى
نەدىن بىلىسەن؟ 17 ھالبۇكى، رەب ھەرقايسىسىمىزغا قانداق
تەقسىم قىلغان بولسا، قانداق ھالەتتە چاقىرغان بولسا، ئۇ شۇنىڭدا
مېڭىۋەرسۇن؛ مەن ھەممە جامائەتلەردە شۇنداق يولىيورۇقنى
تاپىلايمەن. 18 بىرسى سۈننەتلىك ھالەتتە چاقىرىلدىمۇ؟ ئۇ قايتا
سۈننەتسىز قىلىنمىسۇن؛ بىرسى سۈننەتسىز ھالەتتە چاقىرىلدىمۇ؟ ئۇ
ئەمدى سۈننەت قىلىنمىسۇن. 19 سۈننەتلىك بولۇش ھېچنەرسە
ھېسابلانماس، سۈننەتسىز بولۇشمۇ ھېچنەرسە ھېسابلانماس؛
[ھېساب بولىدىغىنى] خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىشتىن
ئىبارەتتۇر. 20 ھەركىم قايسى ھالەتتە چاقىرىلغان بولسا، شۇ
ھالەتتە قالسۇن. 21 سەن چاقىرىلغاندا قۇل ھالىتىدە ئىدىڭمۇ؟
ئۇنىڭ بىلەن كارىڭ بولمىسۇن؛ لېكىن ئەگەر ھۆرلۈك پۇرسىتى
كەلسە، ئۇنى قولۇڭدىن بەرمە. 22 چۈنكى رەببە چاقىرىلغان قۇل
بولسا رەببىنىڭ ھۆر ئادىمىدۇر؛ ئۇنىڭغا ئوخشاش، چاقىرىلىپ ھۆر
بولغۇچىمۇ مەسىھنىڭ قۇلىدۇر. 23 سىلەر چوڭ بەدەل بىلەن
سېتىۋېلىندىڭلار؛ ئىنسانلارغا قۇل بولماڭلار. 24 ئى قېرىنداشلار،
ھەربىرىڭلار قايسى ھالەتتە چاقىرىلغان بولساڭلار، شۇ ھالەتتە
خۇدا بىلەن بىللە تۇرۇڭلار. 25 ئەمما نىكاھلانمىغانلار توغرۇلۇق
رەببدىن بۇيرۇق تاپشۇرۇۋالمىدىم؛ شۇنداقتىمۇ رەببدىن بولغان
رەھىم-شەپقەتكە مۇيەسسەر بولغانلىقىم ئۈچۈن سادىق ئادەم

سۈپىتىدە تۈز پىكرىمنى ئېيتىمەن. 26 ئەمدى ھازىرقى قىينچىلىققا
قارىغاندا، ئەر كىشىنىڭ شۇ [تەنھا] ھالەتتە بولۇشىنى ياخشى
ئىش دەيمەن. 27 ئايالغا باغلانغان بولساڭ، ئۇنداقتا، ئۇنىڭ بىلەن
ئاجرىشىشنى ئويلىما؛ ئايالىڭدىن ئاجرىشىپ كەتتىڭمۇ؟ ئۇنداقتا
يەنە ئۈيلىنىشنى ئويلىما. 28 لېكىن ئۈيلەنسەڭ، سەن گۇناھ
قىلغان بولمايسەن؛ ۋە نىكاھلانمىغانلار نىكاھلانسا، ئۇلارمۇ
گۇناھ قىلغان بولمايدۇ. ئەمما شۇنداق قىلسا ئۇلار جىسمانىي
جەھەتتە جاپاغا ئۇچرايدۇ؛ مېنىڭ سىلەرنى ئۇنىڭدىن خالىي
قىلغۇم بار. 29 ئەمما شۇنى دېگۈم بارىكى، ئى قېرىنداشلار ـ ۋاقىت
قىسقىدۇر. شۇڭا ئايالىق بولغانلار ئايالسىزلاردەك بولسۇن؛
30 ماتەم تۇتقانلار ماتەم تۇتمىغانلاردەك بولسۇن؛ بەخت-
خۇشاللىقتا بولغانلار بەخت-خۇشاللىقتا بولمىغانلاردەك بولسۇن؛
مال-مۈلۈك سېتىۋالغانلار مال-مۈلۈكسىزلەردەك بولسۇن؛ 31 بۇ
دۇنيادىكى بايلىقلاردىن بەھرىمەن بولغانلار دۇنيانى ئۇزىنىڭ
تەئەللۇقاتى دەپ بىلمىسۇن؛ چۈنكى بۇ دۇنيادىكى ھازىرقى ھالەت
ئۆتۈپ كېتىدۇ. 32 ئەمما سىلەرنىڭ غەمسىز بولۇشۇڭلارنى
خالايمەن. ئايالسىز كىشى بولسا رەببنىڭ ئىشلىرىنى ئويلايدۇ،
قانداق قىلىپ رەببنى خۇرسەن قىلىشنىڭ غېمىدە بولىدۇ.
33 ئەمما ئايالىق كىشى قانداق قىلىپ ئايالىنى خۇرسەن قىلىش
ئۈچۈن بۇ دۇنيادىكى ئىشلارنىڭ غېمىدە بولىدۇ؛ 34 يەنە
كېلىپ ئايال ۋە نىكاھلانمىغان قىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا پەرق بار؛
نىكاھلانمىغان قىز بولسا رەببنىڭ ئىشلىرىنىڭ، قانداق قىلىپ ھەم
تەندە ھەم روھتا پاك-مۇقەددەس بولۇشنىڭ غېمىدە بولىدۇ؛
ئەمما ياتلىق بولغان ئايال قانداق قىلىپ ئېرىنى خۇرسەن قىلىش
ئۈچۈن، بۇ دۇنيادىكى ئىشلارنىڭ غېمىدە بولىدۇ. 35 ئەمما
مەن بۇ سۆزنى سىلەرنىڭ مەنپەئەتىڭلارنى كۆزدە تۇتۇپ
دەۋاتىمەن؛ بوينۇڭلارغا سىرتماق سېلىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى
ئىشلىرىڭلارنىڭ گۈزەل بولۇشى، كۆڭۈلۈڭلار بۇلۇنمىگەن ھالدا
رەببگە بېرىلىپ ئۇنى كۆتۈشۈڭلار ئۈچۈن دەۋاتىمەن. 36 ئەمما
ئەگەر بىرسى نىيەت قىلغان قىزغا نىسبەتەن مۇئامىلەمنىڭ دۇرۇس
بولمىغان يېرى بار دەپ قارىسا، ئۇ قىز ياشلىق باھاردىن ئۆتۈپ
كەتكەن بولسا، ئىككىسى ئۆزىنى تۇتۇۋالالمىسا، ئۇ خالىغىنىنى
قىلسۇن، ئۇ گۇناھ قىلغان بولمايدۇ؛ ئۇلار نىكاھ قىلسۇن.
37 بىراق، بىرسى ئۆز كۆڭلىدە مۇقىم تۇرۇپ، ھېچقانداق ئىشق
بىسىمى ئاستىدا بولماي، بەلكى ئۆز ئىرادىسىنى باشقۇرۇپ،
كۆڭلىدە نىيەت قىلغان قىزنى ئەمرىگە ئالماسلىقنى قارار قىلغان
بولسا، ياخشى قىلغان بولىدۇ. 38 قىسقىسى، ئۈيلەنگەننىڭ
ئۈيلەنگىنىمۇ ياخشى ئىش، ئۈيلەنمىگەننىڭ ئۈيلەنمىگىنىمۇ
تېخىمۇ ياخشى ئىش. 39 ئېرى ھايات چاغدا ئايالى ئۇنىڭغا
باغلانغاندۇر؛ ئەمما ئېرى ئۆلۈمدە ئۇخلىغان بولسا، ئۇ خالىغان
كىشىگە (پەقەت رەببدە، ئەلۋەتتە) نىكاھلىنىشقا ئەركىن بولىدۇ.
40 لېكىن قارىشىمچە ئۇ ئۆل قالسا، تېخىمۇ بەختلىك بولىدۇ؛
مەندىمۇ خۇدانىڭ روھى بار، دەپ ئىشىنىمەن!

8 ئەمدى «بۇتلارغا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان تاۋاملار»
مەسىلىسىگە كېلەيلى. «ھەممىزدە بىلىم بار» دەپ بىلىمىز. خوش،
بىراق بىلىم بولسا ئادەمنى كۆزىگىلىتىدۇ؛ مېھىر-مۇھەببەت بولسا
ئادەمنى قۇرىدۇ. 2 «مېنىڭ بىلىمىم بار» دەپ ھېسابلىغان
كىشى، ئەمەلىيەتتە ھېچنېمىنى تېخى بىلىشكە تېگىشلىك دەرىجىدە
بىلمىگەن بولىدۇ. 3 ئەمما خۇدانى سۆيگەن كىشى بولسا،
ئۇ ئۇنىڭ تەرىپىدىن تونۇلىدۇ. 4 خوش، ئەمدى «بۇتلارغا
ئاتاپ نەزىر قىلىنغان تاۋاملار» توغرۇلۇق ـ بىزگە مەلۇمكى،
«جاھاندا بۇت دېگەن ھېچنېمە ھېسابلانمايدۇ»، ۋە «بىرلا
خۇدادىن باشقا ھېچ ئىلاھ يوقتۇر». 5 گەرچە نۇرغۇن ئاتالمىش
ئىلاھلار بار بولسىمۇ ـ مەيلى ئۇلار زېمىندا ياكى ئاسماندا
تۇرىدۇ دەپ قارىلىشىدىن قەتئىينەزەر (دەرۋەقە «ئىلاھلار»
كۆپ، ۋە «رەب»لەر كۆپتۇر) 6 بىراق بىز ئۈچۈن پەقەتلا بىر
خۇدا، يەنى ئاتا باردۇر. ئۇنىڭدىن بارلىق ھەممە مەۋجۇداتلار
ئاپىرىدە بولغان، بىزمۇ ئۇنىڭ ئۈچۈن مەۋجۇت بولغانمىز؛
[شۇنىڭدەك]، بىرلا رەب، يەنى ئەيسا مەسىھ باردۇر. پۈتكۈل
مەۋجۇداتلار ئۇ ئارقىلىق مەۋجۇت، بىزمۇ ئۇ ئارقىلىق ھاياتمىز.
7 ئەمما بۇنداق بىلىم ھەممىمىزدە تېخى يوقتۇر؛ تېخى بۇتلارغا
كۆندۈرۈلگىنىدىن خالاس بولمىغان بەزى [ئىشەنگۈچىلەر]
بولسا مۇشۇنداق تاۋاملارنى «بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان» دەپ
بىلىپ يەيدۇ؛ شۇنداقلا ئۇلارنىڭ ۋىجدانى ئاجىز بولغاچقا،
بۇلغانغان بولىدۇ. 8 ئەمەلىيەتتە تاۋاملارنىڭ ئۆزلىرى بىزنى
خۇدا بىلەن ياراشتۇرالمايدۇ؛ يېمىسەك بىزنىڭ كەمچىلىكىمىز

هېسابلانمايدۇ، يېگەن بولساق ئارتۇقچىلىقىمىز يوقتۇر. 9 بىراق ھەرھالدا [يېيىش] ئەركىنلىكىڭلارنىڭ ئاجىزلارغا
پۇتلىكاشاڭ بولماسلىقىغا كۆزۈل قويۇڭلار. 10 چۈنكى ئاجىز
بىر بەندە بىلىمى بار بولغان سېنىڭ بۇتخانىدىكى داستىخاندا
ئولتۇرۇپ يېگەنلىكىڭنى كۆرسە، ئۇنداقتا ئۇ ئۆز ئاجىز ۋىجدانىغا
قارشى ھالدا بۇتلارغا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان تاۋاملارنى يېيىشكە
«قۇرۇلۇپ كۆچەيتىلىدىغان» بولمامدۇ؟ 11 شۇنىڭ بىلەن مەسىھ
ئۈنىڭ تىجاتى ئۈچۈن ئۆلگەن، سېنىڭ قېرىندىشىڭ بولغان بۇ ئاجىز
بەندە سېنىڭ بىلىمىڭ ۋەجىدىن ھالاك بولىدۇ. 12 شۇ يول
بىلەن قېرىنداشلارغا زىيان يەتكۈزۈپ گۇناھ قىلىپ، ئۇلارنىڭ
ئاجىز ۋىجدانىنى زەخىملەندۈرۈپ، مەسىھكە قارشى گۇناھ
قىلۋاتىسىلەر. 13 شۇڭا، ئەگەر بىرەر تاۋام ئۆز قېرىندىشىمنى
يېقىتىدىغان قىلتاق بولسا، قېرىندىشىمنى يېقىتماسلىقىم ئۈچۈن
مەن مەڭگۈگىچە گۆشنى قەتئىي يېمەيمەن. (aiōn g165)

9 مەن ئەركىن ئەمەسمۇ؟ مەن رەسۇل ئەمەسمۇ؟ مەن
رەببىمىز ئەيسا مەسىھنى كۆرگەن ئەمەسمۇ؟ سىلەر ئۆزۈڭلار
مېنىڭ رەبدە بولغان ئەجرىم ئەمەسمۇ؟ 2 ئەگەر باشقىلارغا
نىسبەتەن رەسۇل دەپ ھېسابلانمىسام، مەن ھېچ بولمىغاندا
سىلەرگە رەسۇل بولدۇم؛ چۈنكى ئۆزۈڭلار رەبدە مېنىڭ
رەسۇل بولغانلىقىمنى تەستىقلىغان مۆھۈردۇرسىلەر. 3 مېنى
سۈرۈشتە قىلماقچى بولغانلارغا بولغان جاۋابىم مۇنداق: ـ
4 بىزلەرنىڭ يەپ-ئىچىشكە ھوقۇقىمىز بار ئەمەسمۇ؟ 5 بىزنىڭ
باشقا رەسۇللار، رەببىنىڭ ئۆز ئىنىلىرى ۋە كېپاسنىڭ قىلىنىدەك،
ئېتىقادچى بىر سىڭلىنى ئەمرىمىزگە ئېلىپ سەپەردە ھەمراھ
قىلىپ يۈرۈش ھەققىمىز يوقمۇ؟ 6 ئەجەبا، پەقەت بارناباس
بىلەن مېنىلا ئەمگەك قىلماسلىققا ھوقۇقىمىز يوقمۇ؟ 7 كىم
خىراجەتنى ئۆزى تۆلەپ [ئەسكەر بولۇپ] جەڭگە چىقىدۇ؟
كىم ئۈزۈمزار بىنا قىلىپ ئۈنىڭ مېۋىسىدىن يېمەيدۇ؟ قايسى پادا
باققۇچى پادىنىڭ سۈتىدىن ئىچمەيدۇ؟ 8 بۇ دېگەنلىرىم پەقەت
ئىنسانىي كۆزقاراش بويىچە ئېيتىلغانمۇ؟ تەۋرات-قانۇننىڭ ئۆزىدىمۇ
ئوخشاش دېيىلگەن ئەمەسمۇ؟! 9 چۈنكى مۇساغا چۈشۈرۈلگەن
قانۇندا: «خامان تەپكەن ئۆكۈزنىڭ ئاغزىغا كۆشەك سالما»
دەپ پۈتۈلگەندۇر. خۇدا ئۆكۈزلەرگىلا كۆيۈنگەنمۇ، 10 يا كى
بۇنى پەقەت بىزلەرنى دەپ ئېيتقانمۇ؟ شۇبھىسىزكى، بۇ سۆزلەر
بىزلەر ئۈچۈن پۈتۈلگەندۇر؛ شۇنىڭ ئۈچۈن يەر ھەيدىگۈچى
ئۈمىدتە ھەيدىشىگە تېگىشلىك، شۇنداقلا خامان تەپكۈچىمۇ
ھوسۇلدىن بەھرىمەن بولۇش ئۈمىدىدە ئىشلەشكە تېگىشلىكتۇر.
11 بىز سىلەرگە روھىي بەخت-بەركەتلەرنى تېرىپ، سىلەردىن
ماددىي جەھەتتىن يېغىۋالساق بۇ چەكتىن ئېشىپ كەتكەنلىك
بولامدۇ؟ 12 باشقا [خىزمەتچىلەر] سىلەردە مۇشۇ ھوقۇقنى
ئىشلەتكەن يەردە، بىز شۇنداق قىلساق تېخىمۇ بولىدىغۇ؟ ئەمما
مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىگە ھېچ توسالغۇ بولمىسۇن دەپ،
بىز بۇ ھوقۇقنى ھېچقاچان ئىشلىتىپ باقمىدۇق؛ ئەكسىچە،
ھەرقانداق ئىشلارغا چىداپ كېلىۋاتىمىز. 13 ئىبادەتخانىدىكى
مۇقەددەس ئىشلار ئۈچۈن ئىشلىگۈچىلەرنىڭ ئىبادەتخانىغا
ئاتالغان ھەدىيەلەردىن يەيدىغانلىقىنى، قۇربانگاھتا خىزمەت
قىلىۋاتقانلارنىڭ قۇربانلىقلاردىن ئۈلۈشنى ئالىدىغانلىقىنى
بىلمەمسىلەر؟ 14 شۇنىڭغا ئوخشاش، رەب خۇش خەۋەرنى
جاكارلىغۇچىلارنىڭ جېنى خۇش خەۋەردىن بېقىلىشۇن دەپ
بېكىتكەندۇر. 15 ئەمما مەن بولسام بۇ ھوقۇقلارنىڭ ھېچقايسىسىنى
ئىشلىتىپ باقمىدىم. ھەم ھازىرمۇ مۇشۇ ھوقۇقتىن پايدىلىناي دەپ
مۇشۇلارنى يېزىۋاتقىنىم يوق! چۈنكى مەن باشقىلارنىڭ مېنى
بۇ پەخىرلىنىدىغانلىرىمدىن مەھرۇم قىلغىنىدىن كۆرە تۆلگىنىم
تۈزۈك! 16 چۈنكى مېنىڭ خۇش خەۋەرنى جاكارلىشىمدا
پەخىرلەنگۈدەك ئىش يوق؛ چۈنكى ئۈنىڭ مەجبۇرىيىتى مېنى
بېسىپ تۇرىدۇ؛ خۇش خەۋەرنى جاكارلىمىسام ھالىمغا ۋاي!
17 چۈنكى ئەگەر ئۆزۈم خالىس قىلسام، بۇنىڭدىن ماكا ئىنئام
بولىدۇ؛ ئەمما ئۆز ئىختىيارىم بىلەن بولمىسا، بۇ پەقەت مېنىڭ
غوجىدارلىق بۇرچىنى ئادا قىلغىنىم بولىدۇ، خالاس. 18 شۇنداق
ئىكەن، مېنىڭ ئىنئامىم زادى نېمە بولىدۇ؟ مېنىڭ ئىنئامىم دەل
شۇكى، خۇش خەۋەر جاكارلىغىنىمدا مەن خۇش خەۋەرگە
كىشىلەرنى ھەقسىز ئېرىشتۈرىمەن ـ دېمەك، ئىنئامىم خۇش
خەۋەر يەتكۈزۈشتىكى تېگىشلىك [ھەق ئېلىش] ھوقۇقلىرىمنى
ھېچ ئىشلەتمەسلىكىمدىن ئىبارەتتۇر. 19 چۈنكى ھەممە ئادەمنىڭ
ئىلكىدىن ئەركىن بولۇپ، ئۆزۈمنى كۆپچىلىككە قۇل قىلدىم؛ شۇ

يول بىلەن تېخىمۇ كۆپرەك ئادەملەرنى قايىل قىلىپ قۇتقۇزسام
دەيمەن. 20 يەھۇدىيلارنى قايىل قىلىپ قۇتقۇزۇش ئۈچۈن
يەھۇدىيلارغا نىسبەتەن يەھۇدىيغا ئوخشاش بولدۇم؛ تەۋرات
قانۇنى ئاستىدا تۇرغانلارنى قايىل قىلىپ قۇتقۇزۇش ئۈچۈن
(تەۋرات قانۇنى ئاستىدا تۇرغان بولمىساممۇ) تەۋرات قانۇنى
ئاستىدا تۇرغانلارغا نىسبەتەن تەۋرات قانۇنى ئاستىدا تۇرغانغا
ئوخشاش بولدۇم؛ 21 تەۋرات قانۇندا بولمىغانلارنى قايىل قىلىپ
قۇتقۇزۇش ئۈچۈن تەۋرات قانۇندا بولمىغانلارغا نىسبەتەن
(خۇدا ئالدىدا قانۇنسىز بولماي، بەلكى مەسىھنىڭ قانۇنىغا
بويسۇنۇشۇم بىلەن) مەن تەۋرات قانۇندا بولمىغانلارغا ئوخشاش
بولدۇم؛ 22 ئاجىزلارنى قايىل قىلىپ قۇتقۇزۇش ئۈچۈن
ئاجىزلارغا ئۆزۈم ئاجىزدەك بولدۇم؛ مۇمكىن قەدەر كۆپرەك
ئادەمنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن مەن ھەرقانداق ئادەمگە قارىتا
شۇنداق ئادەم بولدۇم. 23 ئۆزۈمنىڭ خۇش خەۋەردىن
نىسىۋەم بولۇشى ئۈچۈن ئۇنى دەپ ھەممە ئىشنى قىلىمەن.
24 بەيگىگە چۈشكەنلەرنىڭ ھەممىسى يۈگۈرىشىدۇ، ئەمما پەقەت
بىرىلا مۇكاپاتقا ئېرىشىدىغىنىنى بىلمەمسىلەر؟ غەلىبە قازىنىش
ئۈچۈن يۈگۈرۈڭلار. 25 مۇسابىقىدە ئېلىشقۇچىلارنىڭ ھەممىسى
ئۆزىنى ھەر جەھەتتىن تىزگىنلەيدۇ؛ ئۇلار پەقەت بىر چىرىپ
كېتىدىغان تاجنى ئېرىشىش ئۈچۈن شۇنداق قىلىدۇ، ئەمما بىز
بولساق چىرىماس تاج ئۈچۈن شۇنداق قىلىمىز. 26 شۇڭا مەن
نىشانسىز ئادەمدەك يۈگۈرۈۋاتمايمەن؛ مۇشت ئاتسام ھاۋانى
ئاتىدىغان ئادەمدەك بولمايمەن. 27 ئۆزۈمنى ئورنىغا مەن ئۆز تېنىمنى
ئۇرۇپ ئۆزۈمگە كۆندۈرۈپ، ئۇنى ئۆزۈمگە قۇل قىلىمەن؛
ئۇنداق قىلمىغاندا، باشقىلارغا تەلىم جاكارلاپ ئۇرۇپ ئۆزۈم
لايىقەتلىك بولماي قېلىشىم مۇمكىن.

10 چۈنكى، ئى قېرىنداشلار، مەن سىلەرنىڭ ئاتا-
بوۋىلىرىمىزنىڭ ھەممىسىنىڭ بۇلۇت ئاستىدا يۈرگەنلىكىدىن
ۋە ھەممىسىنىڭ دېڭىزدىن ئۆتۈپ ماڭغانلىقىدىن خەۋەرسىز
يۈرۈشۈڭلارنى خالىمايمەن؛ 2 ئۇلارنىڭ ھەممىسى بۇلۇتتا
ھەم دېڭىزدا مۇسانىڭ [يېتەكچىلىكىگە] چۆمۈلدۈرۈلگەن؛
3 ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئوخشاش روھىي تائامنى يېگەن، 4 ھەممىسى
ئوخشاش روھىي ئىچىملىكنى ئىچكەن؛ چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىگە
[ھەمراھ بولۇپ] ئەگىشىپ يۈرگەن روھىي ئۇيۇلتاشتىن
ئىچەتتى (ئەمەلىيەتتە، مۇشۇ ئۇيۇلتاش مەسىھنىڭ ئۆزى
ئىدى)؛ 5 شۇنداقتىمۇ، خۇدا ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسىدىن رازى
بولمىغانىدى؛ چۈنكى «ئۇلار[نىڭ جەسەتلىرى] چۆل-بىاباۋاندا
چېچىلىپ قالغان». 6 ئەمما بۇ ئىشلار ئۇلارنىڭ بېشىغا بىزلەرگە
ساۋاق-بېشارەت بولسۇن ئۈچۈن چۈشكەنىدى؛ بۇنىڭدىن
مەقسەت، بىزنىڭ ئۇلارنىڭ يامان ئىشلارغا ھەۋەس قىلغىنىدەك
ھەۋەس قىلماسلىقىمىز ئۈچۈندۇر. 7 سىلەر يەنە ئۇلارنىڭ
بەزىلىرىگە ئوخشاش بۇتقا چوقۇنىدىغانلاردىن بولماڭلار؛ بۇلار
توغرۇلۇق: «خەلق يەپ-ئىچىشكە ئولتۇردى، ئاندىن كەيپ-
ساپاغا تۇردى» دەپ پۈتۈلگەن. 8 بىز يەنە ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ
بۇزۇقچىلىق قىلغىنىدەك بۇزۇقچىلىق قىلمايلى؛ چۈنكى شۇ ۋەجىدىن
ئۇلاردىن يىگىرمە ئۈچ مىڭ كىشى بىر كۈندىلا ئۆلدى.
9 يەنە ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ مەسىھنى سىنىغىنىدەك مەسىھنى
سىنىمايلى؛ چۈنكى شۇ سەۋەبتىن ئۇلار يىلانلار چېقىشى بىلەن
ھالاك بولدى. 10 يەنە ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئاغرىنىغانىدەك
ئاغرىنىپ قاقشىماڭلار ـ نەتىجىدە، ئۇلار جان ئالغۇچى
[پەرىشتە] تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى. 11 ئەمدى بۇ ۋەقەلەرنىڭ
ھەممىسى ئۇلارنىڭ بېشىغا بېشارەتلىك مىساللار سۈپىتىدە
چۈشكەن ۋە ئاخىرقى زامانلار بېشىمىزغا كېلىۋاتقان بىزلەرنىڭ
ئۇلاردىن ساۋاق-ئىبرەت ئېلىشىمىز ئۈچۈن خاتىرىلەنگەنىدى.
(aiōn g165) 12 شۇنىڭ بىلەن «مەن [ئېتىقادتا] چىڭ تۇرۇپ
تۇرماقتىمەن» دېگەن كىشى ئۆزىنىڭ يىقىلىپ كېتىشىدىن
ھېزى بولسۇن! 13 سىلەر دۇچ كەلگەن سىناقلارنىڭ
ھەممىسىگە باشقا ئادەملەرمۇ ئوخشاش دۇچ كەلگەن. ۋە خۇدا
بولسا ۋەدىسىدە تۇرغۇچىدۇر، ئۇ سىلەرنى كۈتۈرەلمىگۈدەك
سناقلارغا ئۇچراتمايدۇ، بەلكى سناق بېشىڭلارغا چۈشكەندە،
شۇنىڭ بىلەن تەڭ ئۇنىڭدىن ئۆتۈپ قۇتۇلۇش يولىنى يارىتىپ
بېرىدۇ؛ سىلەر شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرىدىغان
بولىسىلەر. 14 شۇ سەۋەبتىن، سۆيۈملۈكلىرىم، بۇتپەرەسلىكتىن
قېچىڭلار! 15 سىلەرنى ئەقىل-ھوشى جايىدا كىشىلەر دەپ
قاراپ شۇنى ئېيتىۋاتىمەن؛ سۆزلىگەنلىرىمنى باھالاپ بېقىڭلار:

ـ 16 بىز بەرىكەتلىك بولسۇن دەپ تىلىگەن، بەرىكەتلىك
جامدىكى شارابنى ئىچكىنىمىز، مەسىھنىڭ قېنىدىن ئورتاق
بەھرلەنگىنىمىز ئەمەسمۇ؟ بىزنىڭ ئوشۇقتىكى نانىنى يېگىنىمىز،
مەسىھنىڭ تېنىدىن ئورتاق بەھرلەنگىنىمىز ئەمەسمۇ؟ 17 بىز
نۇرغۇن بولساقمۇ بىر نان، بىر تەندۇرمىز، چۈنكى ھەممىمىز شۇ
بىر نان^{ىدىن} نېسىۋە ئالىمىز. 18 جىسمانىي ئىسرائىلغا قاراڭلار،
قۇربانلىقلارنى يېگەنلەر قۇربانگاھقا نېسىپداشلار ئەمەسمۇ؟
19 ئەمدى نېمە دېمەكچىمەن؟ بۇتقا ئاتاپ سۇنۇلغان قۇربانلىقنىڭ
بىرەر ئەھمىيىتى بارمىدۇ؟ بۇتنىڭ بىرەر ئەھمىيىتى بارمىدۇ؟
20 ياق، بىراق كاپىرلار بۇتلارغا سۇنغان قۇربانلىقلارنى خۇداغا
ئەمەس، بەلكى جىنلارغا ئاتايدۇ. مەن سىلەرنىڭ جىنلار
بىلەن ئورتاق نېسىپداش بولۇشۇڭلارنى خالىمايمەن. 21 رەببنىڭ
جامىدىن ۋە جىنلارنىڭ جامىدىن تەڭ ئىچكۈچى بولىساڭلار
بولمايدۇ، رەببنىڭ داستىخىنىغا ۋە جىنلارنىڭ داستىخىنىغا تەڭ
داخىل بولىساڭلار بولمايدۇ. 22 رەببنىڭ ھەسەت-غەزىپىنى
قوزغىماقچىمىزمۇ؟ بىز ئۇنىڭدىن كۈچلۈكمۇ-يا؟ 23 «ھەممە نەرسە
ھالالدۇر»، ئەمما ھەممە نەرسە پايدىلىق بولۇۋەرمەيدۇ، «ھەممە
نەرسە ھالالدۇر»، ئەمما ھەممە نەرسە ئادەمنىڭ [ئېتىقادىنى]
قۇرالمايدۇ. 24 ئەمدى ھېچكىم ئۆز مەنپەئەتىنى ئىزدىمىسۇن،
بەلكى ئۆزگىلەرنىڭكىنى ئىزدىسۇن. 25 گۆش بازىردا سېتىلغان
ھەربىرنەرسىنى ۋىجدانىڭلارنى دەپ ئولتۇرماي، ھېچنېمىنى
سۈرۈشتە قىلماي يەۋېرىڭلار. 26 چۈنكى «جاھان ۋە ئۇنىڭغا
تولغان ھەممە مەۋجۇداتلار پەرۋەردىگارغا مەنسۇپتۇر» [دەپ
يۈتۈلگەن]. 27 ئەمما ئېتىقاد قىلمىغانلارنىڭ بىرەرسى سېنى
زىيافەتكە تەكلىپ قىلسا ۋە كۆڭلۈڭ تارتسا، ئالدىڭغا قويۇلغان
ھەممىنى ۋىجدانىڭنى دەپ ئولتۇرماي يەۋەر، 28 ئەمما بىرسى
ساڭا: «بۇ بۇتلارغا ئاتالغان قۇربانلىق تاتامى» دېسە، ئۇنداقتا ئۇنى
يېمە، نېمىشقا دېسەڭ، بۇ ئىشنى ساڭا ئېيتقان ئادەمنىڭ سەۋەبى
ئۈچۈن، شۇنداقلا ۋىجداننىڭ سەۋەبى ئۈچۈندۇر، 29 مەن
دېگەن ۋىجدان سېنىڭكى ئەمەس، بەلكى ھېلىقى كىشىنىڭ
ۋىجدانى، مېنىڭ ئەركىنلىكىمگە باشقىلارنىڭ ۋىجدانى تەرىپىدىن
يامان دەپ باھا بېرىلىشىنىڭ ھاجىتى بارمۇ؟ 30 مەن تەشەككۇر
ئېيتىپ يېسەم، تەشەككۇر ئېيتقان نەرسىنى دۇرۇس يېگىنىم
تۆپەيلىدىن يامان دەپ قارىلىشىمنىڭ نېمە ھاجىتى؟ 31 شۇڭا
سىلەر نېمىنى يېسەڭلار، نېمىنى ئىچسەڭلار يا كى ھەرقانداق
باشقا ئىشلارنى قىلساڭلار، ھەممە ئىشلارنى خۇداغا شان-
شەرەپ كەلتۈرۈلسۇن دەپ قىلىڭلار. 32 مەن ئۆزۈم
ھەممەيلەننى ھەممە ئىشتا مەمنۇن قىلىشقا ئىنتىلگىنىمدەك، ئۆز
مەنپەئەتىم ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى كۆپچىلىكنىڭ مەنپەئەتى،
ئۇلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن ئىنتىلگىنىمدەك، ھېچكىمنىڭ
ئالدىغا ـ يەھۇدىيلار بولسۇن، گېرىكلار بولسۇن، خۇدانىڭ
جامائىتىدىكىلەر بولسۇن ئالدىغا پۈتلىكاشاڭ بولماڭلار. مەن
مەسىھنى ئۈلگە قىلغىنىمدەك، سىلەرمۇ مېنى ئۈلگە قىلىڭلار.

11 ئەمدى سىلەرنى شۇنىڭ ئۈچۈن تەرىپلەيمەنكى،
ئى قېرىنداشلار، ھەممە ئىشلاردا سىلەر مېنى ئەسلەپ
تۇرۇۋاتىسىلەر، مەن سىلەرگە تاپشۇرغىنىمدەك، كۆرسەتمىلەرنى
تۇتۇپ كېلىۋاتىسىلەر. 3 ئەمما مەن سىلەرنىڭ ھەر ئەرنىڭ
بېشى مەسىھدۇر، ئايالنىڭ بېشى ئەردۇر ۋە مەسىھنىڭ بېشى
خۇدادۇر دەپ بىلىشىڭلارنى خالايمەن. 4 شۇڭا، [ئىبادەتكە
قاتناشقاندا]، ھەرقانداق ئەر بېشىغا بىرنەرسە ئارتقان ھالدا دۇئا
قىلسا يا كى بېشارەت بەرسە، ئۇ ئۆز بېشىغا ھۆرمەتسىزلىك قىلغان
بولىدۇ. 5 ئەمما [ئىبادەتكە قاتناشقاندا]، ھەرقانداق ئايال بېشىغا
بىرەر نەرسە ئارتمىغان ھالدا دۇئا قىلسا يا كى بېشارەت بەرسە،
ئۇ ئۆز بېشىغا ھۆرمەتسىزلىك قىلغان بولىدۇ، بۇنداق ئايالنىڭ
چېچى چۈشۈرۈۋېتىلگەن، [رەسۋا قىلىنغان] ئايالدىن پەرقى
يوقتۇر. 6 ئايال كىشىنىڭ بېشىغا ئارتقىنى يوق بولسا، چاچلىرى
چۈشۈرۈۋېتىلسۇن، ئايالغا نىسبەتەن چاچلىرىنىڭ كېسىۋېتىلىشى
يا كى چۈشۈرۈۋېتىلىشى ئۇياتلىق ئىش بولسا، ئەمدى ئۇنىڭ
بېشىغا بىرەر ئارتقىنى بولسۇن. 7 چۈنكى ئەر كىشى بولسا بېشىنى
ياپماسلىقى كېرەك، چۈنكى ئۇ خۇدانىڭ سۈرەت-ئوبرازى
ۋە شان-شەرىپىدۇر، ئەمما ئايال كىشى بولسا ئەرنىڭ شان-
شەرىپىدۇر. 8 چۈنكى ئەر بولسا ئايالدىن ئەمەس، بەلكى ئايال
ئەردىندۇر. 9 شۇنىڭدەك ئەر كىشى ئايال ئۈچۈن ئەمەس،
ئايال كىشى ئەر ئۈچۈن يارىتىلغاندۇر. 10 بۇ سەۋەبتىن، ھەم
پەرىشتىلەرنىڭ سەۋەبىدىن ئايال كىشى بېشىدا ھوقۇق[نىڭ]
[بەلگىسىگە] ئىگە بولۇشى كېرەك. 11 ھالبۇكى، رەببدە ئايال

ئەرسىز بولماس ۋە ئەر ئايالسىز بولماس، 12 چۈنكى ئايال
ئەردىن چىقىرىلغىنىدەك، ئەر ئايال ئارقىلىق [تۇغۇلىدۇ]؛ لېكىن
ھەممە ئىش خۇدادىندۇر. 13 ئۆز كۆڭلۈڭلاردا باھا بېرىڭلار؛
ئايالىلارنىڭ بېشىغا بىرنەرسە ئارتمامي تۇرۇپ خۇداغا دۇئا
قىلىشى مۇۋاپىقمۇ؟ 14 تەبىئەتنىڭ ئۆزى سىلەرگە ئەر كىشىنىڭ
ئۇزۇن چاچلىرى بولسا ئۇنىڭغا ئۇيات ئىكەنلىكىنى ئۆگەتمىدىمۇ؟
15 ئەمما ئايال كىشىنىڭ ئۇزۇن چاچلىرى بولسا، بۇ ئۇنىڭغا
شان-شەرەپ بولىدۇ؛ چۈنكى ئۇنىڭ ئۇزۇن چاچلىرى ئۇنىڭغا
بېزەك-يېپىنچا بولسۇن دەپ تەقدىم قىلىنغان. 16 [بىرسىنىڭ
بۇ ئىشلار توغرۇلۇق] تالاش-تارتىش قىلغۇسى بولسا، [شۇنى
بىلسۇنكى]، بىزلەردە ھەم خۇدانىڭ جامائەتلىرىدىمۇ شۇلاردىن
باشقا ھېچ قائىدىلەر يوقتۇر. 17 ئەمما ھازىر دېمەكچى بولغان ئىش،
يەنى سىلەر يىغىلغان سورۇنلارغا كەلسەك، ئۇنىڭدا سىلەرنى
تەرىپلىمەيمەن؛ چۈنكى يىغىلغىنىڭلارنىڭ نەتىجىسى پايدىلىق
ئەمەس، بەلكى زىيانلىق بولۇۋاتىدۇ. 18 چۈنكى بىرىنچىدىن،
سىلەر جامائەتتە يىغىلغىنىڭلاردا، ئاراڭلاردا گۇرۇھلارغا
بۆلۈنۈشلەر بولغانلىقىنى ئاڭلىدىم؛ بۇ گەپكە قىسمەن ئىشەندىم.
19 ئاراڭلاردا بۆلۈنۈشلەر پەيدا بولماي قالمايدۇ. ئۇنداق بولمىغاندا
ئاراڭلاردا كىمنىڭ لاياقەتلىك بولغانلىقىنى كۆرۈۋالغىلى
بولمايتتى. 20 سىلەر بىر يەرگە جەم بولغىنىڭلاردا، سىلەر
[ھەققەتەن] «رەبنىڭ زىياپىتى»دىن يېمەيسىلەر. 21 چۈنكى
يېگىنىڭلاردا ھەربىرىڭلار باشقىلارنىڭ يېيىشىنى كۈتمەيلا
ئۆزۈڭلار ئېلىپ كەلگەن غىزانى يەۋېرىسىلەر-دە، بىرسى
ئاچ قالىدۇ، يەنە بىرسى مەست بولۇپ كېتىدۇ. 22 يەپ-
ئىچىشكە ئۆز ئۆيلىرىڭلار يوقمۇ؟ خۇدانىڭ جامائىتىنى كۆزگە
ئىلماي، يوقسۇللارنى خجالەتكە قويماقچىمۇسىلەر؟ سىلەرگە
نېمە دېيەم بولار؟ سىلەرنى تەرىپلەمدىمەن؟ ياق، سىلەرنى
تەرىپلىمەيمەن. 23 چۈنكى مەن سىلەرگە [رەبنىڭ زىياپىتى
توغرۇلۇق] يەتكۈزگەنلىرىمنى ئۆزۈم رەبدىن تاپشۇرۇۋالغانمەن؛
دېمەك، رەب ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلىنغان كېچىدە ئۇ قولىغا
نان ئېلىپ، 24 تەشەككۇر ئېيتقاندىن كېيىن ئۇنى ئوشتۇپ:
«مانا، سىلەرگە ئاتالغان مېنىڭ تېنىم؛ بۇنى مېنى ئەسلەپ تۇرۇش
ئۈچۈن مۇشۇنداق قىلىڭلار» ـ دېدى. 25 شۇنىڭدەك، غىزادىن
كېيىن ئۇ جامنى قولىغا ئېلىپ: «مانا، بۇ جامدىكى شاراب قېنىمدا
بولغان «يېڭى ئەھدە»دۇر؛ ھەر قېتىم بۇنىڭدىن ئىچكىنىڭلاردا،
مېنى ئەسلەپ تۇرۇش ئۈچۈن شۇنداق قىلىڭلار» ـ دېدى.
26 چۈنكى سىلەر ھەر قېتىم بۇ ناندىن يېگەن، بۇ جامدىن ئىچكەن
بولسا ئاڭلار، تاكى ئۇنىڭ قايتىپ كېلىشىگىچە سىلەر رەبنىڭ
ئۆلۈمىنى جاكارلىغان بولىسىلەر. 27 شۇنىڭ ئۈچۈن، كىمكى
لاياقەتسىز ھالدا بۇ نانىنى يېسە ياكى رەبنىڭ جامىدىن ئىچسە،
رەبنىڭ تېنى ھەم قېنىغا نىسبەتەن گۇناھكار بولىدۇ. 28 شۇنىڭ
ئۈچۈن ھەربىرسى بۇ ئىشلار ئۈستىدە ئۆز-ئۆزىنى تەكشۈرۈپ،
ئاندىن نان يېسۇن، جامدىن ئىچسۇن. 29 چۈنكى [رەبنىڭ]
تېنىنى پەرق ئەتمەي تۇرۇپ يېگۈچى ۋە ئىچكۈچى ھەركىم
ئۆزىگە ھۆكۈم-جازانى يەتكۈزۈپ يەپ-ئىچىدۇ. 30 بۇ سەۋەبتىن
ئاراڭلاردىكى نۇرغۇن ئادەملەر زەئىپلىشىپ كېسەل بولدى،
ھەتتا خېلى بىر قىسمى [ئۆلۈمدە] ئۇخلاپ قالدى. 31 لېكىن
ئەگەر ئۆز ئۈستىمىزنى تەكشۈرۈپ ھۆكۈم چىقارغان بولساق،
بېشىمىزغا [رەبنىڭ] ھۆكۈم-جازاسى چۈشۈرۈلمەيدىغان بولىدۇ.
32 ئەمما گەرچە ئۈستىمىزگە رەب تەرىپىدىن ھۆكۈم-جازالار
چۈشۈرۈلگەن بولسىمۇ، ئەمەلىيەتتە بۇ ئۇنىڭ بىزگە چۈشۈرگەن
«تەربىيە جازاسى»دۇر؛ بۇنىڭدىن مەقسەت، بىزنىڭ بۇ دۇنيا
بىلەن بىرلىكتە ھالاكەتكە ھۆكۈم قىلىنماسلىقىمىز ئۈچۈندۇر.
33 شۇڭا، ئى قېرىنداشلار، [رەبنىڭ زىياپىتىدە] يېيىشكە جەم
بولغىنىڭلاردا، [ھەممەيلەن تولۇق كەلگۈچە] بىر-بىرىڭلارنى
كۈتۈڭلار. 34 بىرسى ئاچ قورساق بولسا ئاۋۋال ئۆيىدە
يەپ كەلسۇن؛ شۇنداق قىلسىڭ سىلەرنىڭ جەم بولۇشۇڭلار
ئۆزۈڭلارغا ھۆكۈم-جازا يەتكۈزمەيدىغان بولىدۇ. قالغان باشقا
مەسىلىلەرنى بولسا، مەن بارغىنىمدا تەرتىپكە سالىمەن.

12 ئەمما ئى قېرىنداشلار، روھىي ئىلتىپاتلارغا كەلسەك،
سىلەرنىڭ ئۇلار توغرۇلۇق بىلمەي قېلىشىڭلارنى خالىمايمەن.
2 سىلەر تائىپىلەرنىڭ ئارىسىدا بولغان ۋاقتىڭلاردا ھەرخىل
يوللارغا باشلىنىپ، گاس-گاچا بۇتلارغا [چوقۇنۇشقا]
ئازدۇرۇلۇپ كەتكىنىڭلارنى بىلىسىلەر. 3 شۇڭا مەن سىلەرگە
ئۇقتۇرىمەنكى، ھېچكىم خۇدانىڭ روھىدا تۇرۇپ: «ئەيساغا

لەنەت!» دېمەيدۇ ۋە ھەرقانداق بىرى مۇقەددەس روھتا
بولماي تۇرۇپ «ئەيسا رەببۇر!» دەپ ئېيتالمايدۇ. 4 ئەمما
ئىلتىپاتلار خىلمۇخىل، لېكىن روھ بولسا بىردۇر. 5 خىزمەتلەر
بولسا ھەرخىل، ئەمما [بىز خىزمىتىنى قىلىدىغان] رەب بىردۇر.
6 ئىشلەش يوللىرى ھەرخىل، ئەمما ھەممەيلەندە ھەممە ئىشنى
ۋۇجۇدقا چىقارغۇچى خۇدا بىردۇر. 7 ئەمما ھەممەيلەننىڭ
مەنپەئەتى ئۈچۈن ھەربىرىگە روھنىڭ نامايان بولۇشى بېغىشلىنىدۇ.
8 چۈنكى روھ ئارقىلىق بىرىگە دانالىق يەتكۈزگۈچى سۆز،
يەنە بىرىگە شۇ ئوخشاش روھ ئارقىلىق خەۋەر يەتكۈزگۈچى
سۆز تەقسىم قىلىنىدۇ؛ 9 يەنە ئوخشاش روھ ئارقىلىق باشقا
بىرىگە ئالاھىدە ئىشەنچ، يەنە بىرىگە ئوخشاش روھ ئارقىلىق
[كېسەللەرنى] ساقايتىش ئىلتىپاتلىرى، 10 بىراۋغا مۆجىزىلەرنى
يارىتىش تەقسىم قىلىنىدۇ؛ بىراۋغا ۋەھيي-بېشارەت بېرىش؛
بىراۋغا ھەرخىل روھلارنى پەرق ئېتىش، بىراۋغا نامەلۇم
تىللاردا سۆزلەش، يەنە بىراۋغا نامەلۇم تىللارنى تەرجىمە قىلىش
ئىلتىپاتى تەقسىم قىلىنىدۇ. 11 ئەمما بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى
يۇرگۈزگۈچى ئوخشاش شۇ بىر روھتۇر، ئۇ ھەربىرىگە ئۆزى
لايىق كۆرۈپ، ئايرىم-ئايرىم تەقسىم قىلىپ بېرىدۇ. 12 چۈنكى
ئىنساني تەن بىر بولسىمۇ نۇرغۇن ئەزالىرى بولغىنىدەك، شۇنداقلا
ئەزالىرى نۇرغۇن بولسىمۇ ئۆزئارا قوشۇلۇپ بىر تەن بولغانىدەك،
مەسىھ ئۆزىمۇ ھەم شۇنداقتۇر. 13 چۈنكى ھەممىمىز، مەيلى
يەھۇدىيلار بولساقۇ، گرېكلەر بولساقۇ، قۇللار بولساقۇ، ھۆرلەر
بولساقۇ، بىر روھتا بىر تەنگە كىرىشكە چۆمۈلدۈرۈلدۇق ۋە
بىر روھتىن ئىچىشكە نېسىب قىلىنىدۇق. 14 چۈنكى تەن بىرلا
ئەزادىن ئەمەس، بەلكى كۆپ ئەزالاردىن تەركىب تاپىدۇ.
15 ئەگەر پۇت: «مەن قول بولمىغىنىم ئۈچۈن مەن تەنگە
تەۋە ئەمەسمەن» دېسىلا، ئۇنداقتا ئۇ ھەقىقەتەن تەنگە تەۋە
ئەمەس بولامدۇ؟ 16 قۇلاق: «مەن كۆز ئەمەس، شۇڭا مەن
تەنگە تەۋە ئەمەسمەن» دېسىلا، ئۇنداقتا ئۇ ھەقىقەتەن تەنگە
تەۋە ئەمەس بولامدۇ؟ 17 پۈتۈن تەن كۆزلا بولسا، ئۇنداقتا
ئاڭلاش سېزىمىمىز نەدىن بولىدۇ؟ پۈتۈن تەن قۇلاقلا بولسا،
ئۇنداقتا پۇراش سېزىمىمىز نەدىن بولىدۇ؟ 18 ھالبۇكى، خۇدا
ئۆزىگە لايىق كۆرگەن تەن ئەزالىرىنىڭ ھەربىرىنى ئايرىم-ئايرىم
ئۆز جايىغا ئورۇنلاشتۇرغان؛ 19 ئەگەر ئۇلارنىڭ ھەممىسى
ئوخشاش ئەزا بولسا، ئۇنداقتا ئۇنى قانداقمۇ تەن دېگىلى بولاتتى؟
20 ئەمدىلىكتە ئەزالار كۆپ، تەن بولسا بىردۇر. 21 كۆز
قولغا: «مېنىڭ ساڭا ئېھتىياجىم چۈشمەيدۇ!» دېيەلمەيدۇ، ياكى
باش بولسا پۇتلارغا: «مېنىڭ سىلەرگە ئېھتىياجىم چۈشمەيدۇ!»
دېيەلمەيدۇ. 22 دەل ئەكسىچە، تەندىكى ئاجىز-ئەرزىمەس دەپ
كۆرۈنگەن ئەزالار كەم بولسا بولمايدۇ؛ 23 ۋە ھەم تەندىكى بىز
ئېتىۋارسىز دەپ ھېسابلىغان ئەزالارغا بولسا، تېخىمۇ كۆپرەك
ئېتىۋار قىلىمىز؛ شۇنداقلا ئىسكەتسىز دەپ قارالغان ئەزالىرىمىز
تېخىمۇ ئىسكەتلىك قىلىنىدۇ؛ 24 ئەسلىدە يارىشىملىق بولغان
ئەزالىرىمىزغا بولسا شۇنداق قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق. ئەمما خۇدا
پۈتۈن تەننى شۇنداق بىرلەشتۈرگەنكى، ئۇ ئېتىۋارسىز دەپ
ھېسابلانغان ئەزالارغا تېخىمۇ كۆپ ئېتىۋار بېرىدۇ. 25 بۇنىڭدىن
مەقسەت تەندە ھېچ بۆلۈنۈشلەر بولماسلىقى، بەلكى بارلىق
ئەزالار ئۆزئارا ئوخشاش كۆيۈنچانلىقتا بولۇشى ئۈچۈندۇر.
26 بىر ئەزا جاپا-دەرد تارتسا، بارلىق ئەزالار ئۇنىڭ بىلەن تەڭ
جاپا-دەرد تارتىدۇ؛ بىر ئەزاغا شەرەپ كەلسە، بارلىق ئەزالار
ئۇنىڭ بىلەن تەڭ شادلىنىدۇ. 27 ئەمدى سىلەر مەسىھنىڭ
تېنىدۇرسىلەر، ھەربىرىڭلار ئۇنىڭ ئايرىم-ئايرىم ئەزاسىدۇرسىلەر.
28 خۇدا جامائەتتە مۇشۇنداقلارنى ئورۇنلاشتۇرغان: ـ ئاۋۋال
رەسۇللارنى، ئاندىن پەيغەمبەرلەرنى، ئۈچىنچى بولۇپ تەلىم
بەرگۈچىلەرنى؛ ئاندىن مۆجىزە كۆرسەتكۈچىلەرنى، ئاندىن
تۇرلۇك كېسەللەرنى ساقايتىش ئىلتىپاتلىرىغا ئىگە بولغانلارنى،
ياردەم بەرگۈچىلەرنى، يېتەكچىلىك قىلغۇچىلارنى، ھەرخىل
نامەلۇم تىللاردا سۆزلەيدىغانلارنى تەيىنلەپ ئورۇنلاشتۇرغاندۇر.
29 ھەممەيلەن رەسۇلمۇ؟ ھەممەيلەن پەيغەمبەرمۇ؟ ھەممەيلەن تەلىم
بەرگۈچىمۇ؟ ھەممەيلەن مۆجىزە كۆرسەتكۈچىمۇ؟ 30 ھەممەيلەندە
ساقايتىش ئىلتىپاتلىرى بارمۇ؟ ھەممەيلەن نامەلۇم تىللاردا
سۆزلەمدۇ؟ ھەممەيلەن نامەلۇم تىللارنى تەرجىمە قىلالامدۇ؟
31 ئەمما سىلەر چوڭراق ئىلتىپاتلارنى تەقەززا بولۇپ قوغلاڭلار،
ھالبۇكى، مەن ھازىر سىلەرگە ھەممىدىن ئەۋزەل بىر يولنى
كۆرسىتىپ بېرەي.

13 مەن ئەگەردە بۇ دۇنيادىكى كىشىلەر سۆزلەۋاتقان
ھەرخىل تىللار ھەتتا پەرىشتىلەرنىڭ تىللىرى بىلەنمۇ
سۆزلىيەلەيدىغان بولسامۇ، بىراق مەن مېھىر-مۇھەببەتسىز بولسام،
ئۇ چاغدا مەن پەقەت بىر «داڭ-داڭ» قىلىدىغان مىس داڭ،
بىر «جاڭ-جاڭ» قىلىدىغان جاڭ بولۇپ قالىمەن، خالاس.
2 ئەگەر مەن پەيغەمبەرلىك قىلالىسام، بارلىق سىرلار، بارلىق
بىلىملەرنى چۈشىنىپ بولغان بولسامۇ، ھەم شۇنىڭ بىلەن بىر
ۋاقىتتا تاغلارنى يۆتكىيەلىگۈدەك تولۇق ئىشەنچىتە بولسامۇ،
ئەمما مەندە مېھىر-مۇھەببەت بولمىسا، ئۇنداقتا مەن ھېچنەرسە
بولمىغان بولىمەن. 3 ئەگەر بارلىق مال-مۈلكۈمنى سەدىقىگە
ئاتاپ ھەم تېنىمنى [خۇدانىڭ يولىدا] قۇربانلىق سۈپىتىدە
كۆيدۈرۈلۈشكە سۇنغان تەقدىردىمۇ، ئەمما مەندە يەنىلا مېھىر-
مۇھەببەت بولمىسا، ئۇنداقتا مېنىڭ ھېچقانداق پايدام يوق
بولغان بولىدۇ. 4 مۇھەببەت سەۋر-تاقەتلىك بولۇش ھەم
مېھرىبانلىقتۇر؛ مۇھەببەت ھەسەتخورلۇق قىلمايدۇ: مۇھەببەت
ئۆزىنى ماختىمايدۇ، تەكەببۇرلۇق قىلمايدۇ، 5 نومۇسسىزلىق
قىلمايدۇ، ئۆز مەنپەئەتىنى كۆزلەپ يۈرمەيدۇ، تېرىكتۈرۈلمەيدۇ،
كۆڭلىدە ئۆچمەنلىك ساقلىمايدۇ، 6 ھەققانىيسىزلىقتىن خۇشال
بولمايدۇ، بەلكى ئەمەلىيەتتىن، ھەققەتتىن خۇشال بولىدۇ؛
7 ھەممە ئىشتا قورسىقى كەڭلىك قىلىدۇ، ھەممىگە يۈزلىنىپ
[خۇداغا] ئىشىنىدۇ، ھەممە ئىشقا ئۈمىد باغلايدۇ، ھەممىگە
چىدايدۇ. 8 مېھىر-مۇھەببەت ھەرگىز ئاخىرلاشمايدۇ. بېشارەتلەر
بولسا، كارغا كەلمەيدۇ: «نامەلۇم تىللار» بولسا، تۈگەيدۇ:
[مۇجىزىلىك] بىلىملەرمۇ كارغا كەلمەيدۇ. 9 چۈنكى بىزنىڭ
بىلىدىغانلىرىمىز قىسمەن، بېشارەت بېرىدىغانلىرىمىز قىسمەن؛
10 لېكىن مۇكەممەللىك كەلگەندە، قىسمەنلىك يوقىلىدۇ. 11 مەن
كىچىكىمدە بالىلارچە سۆزلىدىم، بالىلارچە ئويلىدىم، بالىلارچە
ھېسابلىدىم؛ چوڭ بولغىنىمدا، مەن بالىلىقنى تاشلىدىم. 12 چۈنكى
بىز ھازىر بىر تۈتۈق دېرىزىدىن مۇجمەل ھالدا كۆرىمىز، لېكىن
شۇ چاغدا يۈزمۇيۈز كۆرىمىز: ھازىر مەن قىسمەن تونۇيىمەن،
شۇ چاغدا مەن [خۇدا] مېنى تونۇپ كېلىۋاتقاندەك تونۇيىمەن.
13 ھازىر ئىشەنچ، ئۈمىد، مېھىر-مۇھەببەتتىن ئىبارەت بۇ ئۈچ
نەرسە تۇرۇپتۇ، بۇلاردىن ئەڭ ئۈستۈن تۇرىدىغىنى مېھىر-
مۇھەببەتتۇر.

14 مېھىر-مۇھەببەتكە ئىنتىلىپ ئۇنى قوغلىشىڭلار ۋە
ھەم روھىي ئىلتىپاتلارغا، بولۇپمۇ بېشارەت بېرىشكە ئىنتىزار
بولۇڭلار. 2 چۈنكى نامەلۇم تىلدا سۆزلەيدىغان كىشى ئادەملەرگە
ئەمەس، بەلكى خۇداغا سۆزلەيدۇ؛ ئاڭلىغۇچىلاردىن ھېچكىم
ئۇنى چۈشەنمەيدۇ، ئەمما ئۇ روھتا سىرلىق ئىشلارنى ئېيتىپ
بېرىدۇ. 3 لېكىن بېشارەت بېرىدىغان كىشى بولسا ئادەملەرنىڭ
ئېتىقادىنى قۇرۇشقا، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈرۈشكە ۋە تەسەللى
بېرىشكە سۆزلەيدۇ. 4 نامەلۇم تىلدا سۆزلىگۈچى ئۆز روھىنى
قۇرىدۇ؛ ئەمما بېشارەت بەرگۈچى جامائەتنىڭ [ئېتىقادىنى]
قۇرىدۇ. 5 ئەمدىلىكتە مەن سىلەرنىڭ ھەممىڭلارنىڭ نامەلۇم
تىلاردا سۆزلىيەلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن، لېكىن بېشارەت
بېرىشىڭلارنى تېخىمۇ ئۈمىد قىلىمەن. نامەلۇم تىلدا سۆزلىگۈچى
سۆزىنى تەرجىمە قىلمىسا، جامائەتنىڭ ئېتىقاد قۇرۇلۇشىدا
بېشارەت بەرگۈچى ئۇنىڭدىن ئۈلۈغ بولىدۇ. 6 قېرىنداشلار، مەن
يېنىڭلارغا كېلىپ، نامەلۇم تىلاردىلا سۆزلىگىنىم بىلەن مەلۇم
ۋەھيي، بىلىم، بېشارەت يا كى تەلىمنى يەتكۈزمىسەم، مەن سىلەرگە
نېمە پايدا تەگكۈزىمەن؟ 7 ھەتتا ئاۋاز چىقىرالايدىغان جانسىز
نەرسىلەر، مەيلى نەي بولسۇن، چىلتار بولسۇن شۇنداق؛ ئۇلارنىڭ
ئاھاڭلىرىنىڭ بىر-بىرىدىن پەرقى بولمىسا، ئۇلاردا چېلىنغان پەدە
قانداقمۇ پەرق ئېتىلسۇن؟ 8 [جەڭ] كانىيىمۇ بەلگىلىك بىر
ئاھاڭدا چېلىنمىسا، كىم جەڭگە ھازىرلانسۇن؟ 9 شۇنىڭدەك
سىلەر تىلدا ئېنىق چۈشىنىلىگۈدەك سۆز قىلمىساڭلار، نېمە
دېمەكچى بولغىنىڭلارنى كىم چۈشىنەلەيدۇ؟ سىلەر ھاۋاغا گەپ
قىلغاندەك بولىسىلەر. 10 جاھاندا، شۇبھىسىزكى، خىلمۇخىل
تىل-ئاۋازلار بار ۋە ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى مەنىسىز ئەمەس؛
11 ئەگەر ئەمدى مەن مەلۇم ئاۋاز-تىلنىڭ مەنىسىنى بىلمىسەم،
مەن سۆزلىگۈچىگە نىسبەتەن يات ۋە ئۇ ماڭا نىسبەتەن يات
بولىدۇ. 12 ئەھۋال سىلەردىمۇ شۇنداق. شۇڭا، سىلەر روھىي
ئىلتىپاتلارغا قىزغىنلىق بىلەن ئىنتىلگەنىكەنسىلەر، جامائەتنىڭ
ئېتىقادىنى قۇرىدىغان ئىلتىپاتلارغا باي بولۇشقا ئىنتىلىڭلار.

13 شۇڭا، نامەلۇم تىلدا سۆزلەيدىغان كىشى سۆزلىگەنلىرىنى
تەرجىمە قىلىپ بېرەلەيدىغان بولسام دەپ دۇئا قىلسۇن.
14 چۈنكى نامەلۇم تىلدا دۇئا قىلغىنىمدا، روھىم دۇئا قىلىدۇ،
لېكىن ئەقىل-ئىدراكىمدىن بولسا مېۋە چىقمايدۇ. 15 ئۇنداقتا
قانداق قىلىش كېرەك؟ مەن بەزىدە روھىم بىلەن دۇئا قىلىمەن،
ھەم بەزىدە ئەقىل-ئىدراكىم بىلەنمۇ دۇئا قىلىمەن؛ مەن بەزىدە
روھىم بىلەن مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتىمەن، ھەم بەزىدە ئەقىل-
ئىدراكىم بىلەنمۇ مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتىمەن؛ 16 بولمىسا،
پەقەت روھىڭ بىلەنلا مەدھىيە ئوقۇساڭ، ئىشلەتكەن [تىلىڭنى]
بىلمىگەنلەرنىڭ قاتارىدا ئولتۇرغۇچى تەشەككۇرۇڭگە قانداقمۇ
«ئامىن» دېيەلىسۇن؟ چۈنكى ئۇ ئېيتقىنىڭنى چۈشىنىمەيدۇ. 17 سەن
دەرھەقىقەت تەشەككۇرنى ياخشى ئېيتىسەن، ئەمما يېنىڭدىكى
ئاكىلىغۇچىنىڭ ئېتىقادى قۇرۇلغىنى يوق. 18 مەن بۇنداق نامەلۇم
تىللاردا شەخسەن ھەممىڭلاردىن كۆپ سۆزلەيدىغانلىقىم
ئۈچۈن خۇداغا تەشەككۇر ئېيتىمەن؛ 19 ھالبۇكى، جامائەتتە
بولغاندا، نامەلۇم تىلدا تۈمەن ئېغىز سۆزلىگىنىمدىن كۆرە،
باشقىلارغا تەلىم-تەربىيە بېرەلىگۈدەك چۈشىنىشلىك سۆزدىن
بەش ئېغىزلا سۆزلىيەلىسەم دەيمەن. 20 قېرىنداشلار، ئەقىل-
ھوشۇڭلاردا بالا بولماڭلار؛ يامانلىق جەھەتتە بوۋاق بولۇڭلار،
ئەمما ئەقىل-ھوشۇڭلاردا پىشقەدەم بولۇڭلار. 21 تەۋراتتا:
«چەت تىللىقلارنىڭ سۆزى ۋە يات ئادەملەرنىڭ لەۋلىرى
ئارقىلىق مەن مۇشۇ خەلققە گەپ قىلىمەن؛ لېكىن شۇنداق
بولسىمۇ ئۇلار يەنىلا ماڭا قۇلاق سالمايدۇ ـ دەيدۇ پەرۋەردىگار»
دەپ پۈتۈلگەندۇر. 22 شۇڭا «نامەلۇم تىللار» بولسا بىر ئالامەت
بەلگىدۇر؛ ئېتىقادچىلارغا ئەمەس، بەلكى ئېتىقادسىزلارغا
ئالامەت بەلگىدۇر؛ ۋەھىي-بېشارەتلەر بولسا، ئېتىقادسىزلار
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئېتىقادچىلار ئۈچۈن بولىدۇ. 23 شۇنىڭ
ئۈچۈن پۈتكۈل جامائەت بىر يەردە جەم بولغاندا، ھەممىسى
تۈز ئالدىغا بۇنداق نامەلۇم تىللاردا سۆزلەۋەرسە ۋە ساددا
ياكى ئېتىقادسىز كىشىلەر كىرىپ قالسا، ئۇلار ھەممىڭلارنى
ساراڭ بولۇپ قاپىسلەر دېيىشمەمدۇ؟ 24 ئەمما ھەممىڭلار
ۋەھىي-بېشارەت يەتكۈزسەڭلار، ئېتىقادسىز ياكى ساددا
كىشى ئاراڭلارغا كىرىپ قالسا، ھەممىڭلار تەرىپىدىن ئۇنىڭ
گۇناھلىرىغا تەنبىھ بېرىلىدۇ، ھەممىڭلار تەرىپىدىن ئۇنىڭ گۇناھكار
ئىكەنلىكى كۆرسىتىلىدۇ؛ 25 قەلبىدىكى سىرلار ئاشكارە
قىلىنغاندا، ئۇ ئۆزىنى يەرگە تاشلاپ: ـ «خۇدا ھەقىقەتەن
ئاراڭلاردىدۇر» دەپ خۇداغا سەجدە قىلىدۇ. 26 ئەمدى
قېرىنداشلار، قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ سىلەر بىر يەرگە جەم
بولغىنىڭلاردا، ھەربىرىڭلاردا [بىر ئىلتىپات] بولىدۇ؛ بىرسىدە
مەدھىيە ناخشىسى، بىرسىدە تەلىم، بىرسىدە نامەلۇم تىل،
بىرسىدە ۋەھىي، بىرسىدە نامەلۇم تىلنىڭ يېشىمى بولىدۇ. ھەممە
ئىشلار ئېتىقادنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن بولسۇن. 27 نامەلۇم
تىلدا سۆزلىگۈچىلەر بولۇپ قالسا، ئىككىسى ياكى ئەڭ كۆپ
بولغاندا ئۈچى نۆۋەت بىلەن سۆزلىسۇن ۋە بىرسى ئۇلارنىڭ
ئېيتقانلىرىنى ئۇرىسۇن. 28 ئەمما [جامائەتتە] ئۇرىڭۇچى بولمىسا، ئۇ
سۈكۈت قىلسۇن؛ ئۆز-ئۆزىگە ۋە خۇداغا ئېيتسۇن. 29 ۋەھىي-
بېشارەت يەتكۈزگۈچىلەر بولسا، ئىككى-ئۈچى سۆزلىسۇن؛
قالغانلار گەپلىرىنىڭ ۋەزنىنى دىتلاپ تۇرسۇن؛ 30 ئەمما
ئولتۇرغانلار ئارىسىدىن باشقا بىر كىشىگە مەلۇم بىر ۋەھىي
بېرىلسە، سۆزلەۋاتقان كىشى سۆزىنى توختىتىپ نۆۋەتنى
ئېنىكىغا بەرسۇن. 31 چۈنكى ھەممىڭلار بىر-بىرلەپ ۋەھىي-
بېشارەت يەتكۈزسەڭلار بولىدۇ؛ شۇنىڭ بىلەن ھەممەيلەن
تۆگىنىدۇ، ھەممەيلەن رىغبەتلىنىدۇ. 32 پەيغەمبەرلەرنىڭ تۆز
روھلىرى پەيغەمبەرلەرنىڭ تۆزلىرىگە ئىتائەت قىلىدۇ. 33 چۈنكى
خۇدا قالايمىقانچىلىق تۇغدۇرغۇچى ئەمەس، بەلكى تىنچ-
خاتىرجەملىك بەرگۈچىدۇر. بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
جامائەتلىرىدە شۇنداق تەرتىپ بار. 34 ئاراڭلاردىكى ئايالار
جامائەتلەردە سۈكۈتتە ئولتۇرسۇن؛ ئۇلارنىڭ سۆزلىشىگە
رۇخسەت قىلىنمىغان؛ تەۋرات قانۇنىدا بەلگىلەنگەندەك، ئۇلار
[تەرتىپكە] بويسۇنسۇن. 35 ئەمما ئۇلار مەلۇم ئىشنى بىلمەكچى
بولسا، ئۆيىدە ئۆز ئەرلىرىدىن سورىسۇن؛ ئايالنىڭ جامائەتتە
سۆزلىشى ئۇياتلىق ئىشتۇر. 36 خۇدانىڭ سۆز-كالامى سىلەردىن
باشلانغانمۇ؟! ياكى يالغۇز سىلەرگىلا يېتىپ كەلگەنمۇ؟! 37 بىرسى
ئۆزىنى ۋەھىي-بېشارەتچى ياكى روھىي كىشى دەپ سانىسا،
ئۇ سىلەرگە ھازىر يازغان بۇ سۆزۈمنىڭ ھەقىقەتەن رەببىنىڭ
ئەمرى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلسۇن. 38 بىرسى بۇنى ئېتىراپ

قىلىشنى خالىمىسا، ئۇ ئېتىراپ قىلىنمايدۇ. 39 شۇنىڭ ئۈچۈن،
ئى قېرىنداشلار، ۋەھىي-بېشارەتلەرنى يەتكۈزۈشكە تەلمۇرۈپ
ئىنتىلىڭلار، شۇنداقلا نامەلۇم تىللاردا سۆزلەشنى چەكلىمەڭلار.
40 [خۇلاسە قىلىپ ئېيتقاندا]، ھەربىر ئىش چىرايلىق، تەرتىپلىك
قىلىنسۇن.

15 ئەمما، ئى قېرىنداشلار، مەن سىلەرگە ئەسلىدە
يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرنى بايان قىلماقچىمەن؛ سىلەر بۇ خۇش
خەۋەرنى قوبۇل قىلغان ۋە ئۆزىڭىز چىڭ تۇرۇۋاتىسىلەر؛ 2 مەن
سىلەرگە يەتكۈزگەن خۇش خەۋەر بولغان كالامدا چىڭ تۇرغان
بولسا ئۇلار، ـ (ئىشەنگىنىڭلار بىكارغا كەتمىگەن بولسا) ـ سىلەر
ئۇنىڭ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلۇۋاتىسىلەر. 3 چۈنكى مەن ئۆزۈمگە
ئامانەت قىلىنغانلىرنى ئەڭ زۆرۈر ئىش سۈپىتىدە سىلەرگىمۇ
تاپشۇردۇم؛ يەنى، تەۋرات-زەبۇردا ئالدىن ئېيتىلغىنىدەك،
مەسىھ گۇناھلىرىمىز ئۈچۈن ئۆلدى؛ 4 ئۇ دەپنە قىلىندى؛ ۋە
ئۈچىنچى كۈنى يەنە تەۋرات-زەبۇردە ئالدىن ئېيتىلغىنىدەك
تىرىلدۈرۈلدى؛ 5 ئۇ كېفاسقا، ئاندىن ئون ئىككىيلەنگە
كۆرۈندى؛ 6 ئاندىن ئۇ بىر سورۇندا بەش يۈزدىن ئارتۇق
قېرىنداشقا كۆرۈندى؛ ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى بۈگۈنكى كۈندە
تىرىك، ئەمما بەزىلىرى ئۆلۈمدە ئۆخلاۋاتىدۇ؛ 7 ئۇ ياقۇپقا، ئاندىن
روسۇللارنىڭ ھەممىسىگە كۆرۈندى؛ 8 ھەممىسىدىن كېيىن ئۇ
خۇددى ۋاقتىسىز تۇغۇلغان بوۋاقتەك بولغان ماڭىمۇ كۆرۈندى.
9 چۈنكى مەن روسۇللار ئارىسىدىكى ئەڭ تۆۋەنىمەن، روسۇل
دەپ ئاتىلىشقا لايىق ئەمەسمەن؛ چۈنكى مەن خۇدانىڭ
جامائىتىگە زىيانكەشلىك قىلغانىمەن. 10 لېكىن ھازىر نېمىلا
بولسام خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق بولدۇم؛ ئۇنىڭ ماڭا
كۆرسەتكەن شۇ مېھىر-شەپقىتى بىكارغا كەتمىدى؛ چۈنكى
مەن [خۇدانىڭ خىزمىتىدە] بارلىق روسۇللاردىن بەكرەك
جاپالىق ئىشلىگەنمەن؛ ئەمەلىيەتتە ئىشلىگۈچى مەن ئەمەس،
بەلكى مەن بىلەن بىللە بولغان خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىدۇر.
11 دېمەك، مەيلى مەن ياكى باشقا [روسۇللار] بولسۇن،
ھەممىزنىڭ يەتكۈزگەنلىرى ئوخشاش بولۇپ، ئۇ دەل سىلەر
ئىشىنىپ قوبۇل قىلغان خۇش خەۋەردۇر. 12 ئەمما مەسىھ
ئۆلگەنلەر ئىچىدىن تىرىلدۈرۈلگەن دەپ جاكارلانغان بولسا،
قانداقمۇ ئاراڭلاردىكى بەزىلەر ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى دېگەن
يوق ئىش، دەيدۇ؟ 13 ئەمما ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى دېگەن
يوق ئىش بولسا، مەسىھنىڭ تىرىلىشىمۇ يوق ئىش بولغان
بولاتتى. 14 شۇنىڭدەك ئەگەر مەسىھ ئۆلۈمدىن تىرىلگەن بولمىسا،
جاكارلىغان خەۋىرىمىز بېھۇدە بولغان، سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلارمۇ
بېھۇدە بولغان بولاتتى. 15 ھەتتا بىزمۇ خۇدا توغرىسىدىكى
يالغان گۇۋاھچىلار بولغان بولاتتۇق ـ چۈنكى بىز خۇدانىڭ
مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەنلىكىگە گۇۋاھلىق بەردۇق.
ئەگەر ھەققەتەن ئۆلۈمدىن تىرىلىش بولمىسا، خۇدا مەسىھنىمۇ
ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرمىگەن بولاتتى. 16 چۈنكى ئۆلگەنلەر قايتا
تىرىلدۈرۈلمىسە، مەسىھمۇ تىرىلمىگەن بولاتتى. 17 مۇبادا مەسىھ
تىرىلمىگەن بولسا، ئېتىقادىڭلار كېرەكسىز بولغان، سىلەر تېخىچە
گۇناھلىرىڭلاردا يۈرۈۋاتقان بولاتتىڭلار، 18 شۇنداقلا مەسىھتە
ئۆلۈمدە ئۇخلاۋاتقانلارمۇ ھالاكەتكە يۈز تۇتقان بولاتتى.
19 ئەگەر ئۈمىدىمىزنى پەقەت بۇ دۇنيادىكى ھاياتىمىز ئۈچۈنلا
مەسىھكە باغلىغان بولساق، بىز ئىنسانلار ئارىسىدىكى ئەڭ بېچارە
ئادەملەردىن بولغان بولىمىز. 20 ئەمما ئەمەلىيەتتە، مەسىھ ئۆلۈمدە
ئۆخلىغانلار ئىچىدە «ھوسۇلنىڭ تۇنجى مېۋىسى» بولۇپ، ئۆلۈمدىن
تىرىلگەندۇر؛ 21 چۈنكى بىر ئىنسان ئارقىلىق ئۆلۈم [ئالەمدە] پەيدا
بولغىنىدەك، ئۆلۈمدىن تىرىلىشمۇ بىر ئىنسان ئارقىلىق [ئالەمدە]
پەيدا بولدى. 22 ئادامئاتىمىزدىن بولغانلارنىڭ ھەممىسى [ئۆنىڭ
تۆپەيلىدىن] ئۆلۈمگە مەھكۇم بولغانلىقىغا ئوخشاش، مەسىھدە
بولغانلارنىڭ ھەممىسى [ئۆنىڭ تۆپەيلىدىن] ئۆلۈمدىن ھاياتقا
ئېرىشىدۇ. 23 ئەمما ھەممەيلەن ئۆز نۆۋەت-قاتاردا تىرىلىدۇ؛
تۇنجى ھوسۇلنىڭ مېۋىسى بولغان مەسىھ بىرىنچى؛ ئىككىنچىلەر
بولسا مەسىھنىڭ دۇنياغا قايتىپ كەلگىنىدە ئۆزىگە تەۋە
بولغانلار. 24 ئاندىن ئاخىرەت بولىدۇ؛ شۇ چاغدا ئۇ بارلىق
ھۆكۈمرانلىقنى، بارلىق ھوقۇق ۋە ھەرخىل كۈچلەرنى ئەمەلدىن
قالدۇرۇپ، پادىشاھلىقنى خۇدا-ئاتىغا تاپشۇرىدۇ. 25 چۈنكى ئۇ
بارلىق دۈشمەنلەرنى [مەغلۇپ قىلىپ] ئايىغى ئاستىدا قىلغۇچە
ھۆكۈم سۈرۈشى كېرەكتۇر؛ 26 ئەڭ ئاخىرقى يوقىتىلىدىغان
دۈشمەن بولسا ئۆلۈم ئۆزىدۇر. 27 چۈنكى [زەبۇردا] «[خۇدا]

پۇتكۈل مەۋجۇداتنى ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىغا بويسۇندۇرغان» [دەپ پۇتۇكلۈكتۇر]. ئەمما «پۇتكۈل مەۋجۇدات ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇلغان» دېيىلگىنىدە، روشەنكى، شۇ «پۇتكۈل» دېگەن سۆز «ھەممىنى ئۇنىڭغا بويسۇندۇرغۇزغۇچى»نىڭ ئۆزىنى ئىچىگە ئالغان ئەمەستۇر. 28 ئەمما ھەممە ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇلغاندىن كېيىن، ئوغۇل ھەممىنى ئۆزىگە بويسۇندۇرغۇچىغا بويسۇنىدۇ، شۇنىڭ بىلەن خۇدا ھەممىنىڭ ھەممىسى بولىدۇ. 29 ئۇلۇمدىن تىرىلىش بولمىسا، بەزىلەرنىڭ ئۇلگەنلەرئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈلۈشىنى قانداق چۈشىنىش كېرەك؟ ئۇلگەنلەر زادى تىرىلمىسە، كىشىلەر ئۇلار ئۈچۈن نېمە دەپ چۆمۈلدۈرۈلىدۇ؟ 30 بىزلەر نېمە دەپ [ھەر كۈنى] ھەر سائەتتە خەۋپ-خەتەرگە دۇچ كېلىپ يۈرىمىز؟ 31 رەببىمىز مەسىھ ئەيسادا سىلەردىن پەخىرلىنىشىم راست بولغاندەك، [ئى قېرىنداشلىرىم]، مەن ھەركۈنى ئۇلۇمگە دۇچ كېلىمەن. 32 ئەگەر ئىنسانلارنىڭ نۇقتىئىنەزىردىن ئېيتقاندا «ئەفەسۇس شەھىرىدە ۋەھشىي ھايۋانلار بىلەن ئېلىشتىم» دېسەم، ئۇلگەنلەر ئۇلۇمدىن تىرىلمىسە، بۇنىڭ ما گا نېمە پايدىسى؟ «ئەتە بەرىبىر ئۇلۇپ كېتىدىغان بولغاندىن كېيىن، يەپ-ئىچىپ يۈرۈۋالايلى» دېگەن سۆز يوللۇق بولامتى؟ 33 ئالدانما گىلار، چۈنكى «يامان ھەمراھلار ئەخلاقنى بۇزىدۇ». 34 ھەققانىي بولۇش ئۈچۈن ئويغىنىگىلار، گۇناھتىن قول ئۈزۈگىلار، چۈنكى بەزىلىرىگىلاردا خۇدا توغرۇلۇق خەۋەر يوقتۇر ـ بۇنى ئېيتىسام سىلەر ئۈچۈن ئۇيات ئەمەسمۇ؟ 35 بەلكىم بىرسى: «ئۇلۇكلەر قانداق تىرىلىدۇرىلەر؟ ئۇلار قانداق تەن بىلەن تىرىلەر؟» ـ دەپ سورىشى مۇمكىن. 36 ئى ئەخمەق كىشى، سېنىڭ تېرىغىنىڭ، ئۇنلەي تۇرۇپ قايتىدىن تىرىلمەيدۇ. 37 ھەم سېنىڭ تېرىغىنىڭ، ئۇسۇملۇكنىڭ تېنى ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ يالىڭاچ دېنى ـ مەسىلەن، بۇغداينىڭ يا كى باشقا بىرەر زىرائەتنىڭ دېنى، خالاس. 38 ۋە كېيىن خۇدا ئۆز خاھىشى بويىچە ئۇنىڭغا مەلۇم بىر تەننى بېرىدۇ، شۇنداقلا ئۇرۇق دانلىرىنىڭ ھەربىرىگە ئۆزىنىڭ تېنىنى ئاتا قىلىدۇ. 39 جانىۋارلارنىڭ ئەتلىرى بولسا بىر-بىرىگە ئوخشىمايدۇ، ئىنسانلارنىڭ ئۆزىگە خاس ئەتلىرى بار، ھايۋانلارنىڭ ئۆزىگە خاس ئەتلىرى بار، ئۇچار-قاناتلارنىڭمۇ بار، بېلىقلارنىڭمۇ بار. 40 ئاسماندا جىسىملار بار، يەر يۈزىدىمۇ جىسىملار بار، ئەمما ئاسماندىكىسىنىڭ جۈلا-شەرپىي باشقىچە، يەر يۈزىدىكىسىنىڭمۇ باشقىچە بولىدۇ؛ 41 قۇياشنىڭ شان-شەرپىي بىر خىل، ئاينىڭ شەرپىي يەنە بىر خىل، يۇلتۇزلارنىڭ شان-شەرپىي يەنە بىر خىلدۇر؛ چۈنكى يۇلتۇزلار شان-شەرەپلىرىدە بىر-بىرىدىن پەرقلىنىدۇ. 42 ئۇلۇمدىن تىرىلىش ھەم شۇنداقتۇر. [تەن] چىرىش ھالىتىدە تېرىلىدۇ، چىرىماس ھالەتتە تىرىلدۈرۈلىدۇ؛ 43 ئۇياتلىق ھالەتتە تېرىلىدۇ، شان-شەرەپ بىلەن تىرىلدۈرۈلىدۇ؛ ئاجىز ھالەتتە تېرىلىدۇ، ئەمما كۈچ-قۇدرەت بىلەن تىرىلدۈرۈلىدۇ. 44 ئۇ تەبىئەتكە تەۋە بىر تەن سۈپىتىدە تېرىلىدۇ، روھقا تەۋە بىر تەن بولۇپ تىرىلدۈرۈلىدۇ؛ ئەسلىدە تەبىئەتكە تەۋە بىر «جانلىق» تەن بولغان بولسا، ئەمدى روھىي بىر تەن بولىدۇ. 45 شۇنىڭ [تەۋراتتا] مۇنداق پۈتۈلگەنكى: «تۇنجى ئىنسان ئادەمئاتىمىز تىرىك بىر جان قىلىپ يارىتىلدى»؛ ئەمما «ئاخىرقى ئادەمئاتا» بولسا ھاياتلىق بەرگۈچى روھ بولدى. 46 ئەمما ئاۋۋال كەلگىنى روھىي ئادەم ئەمەس، بەلكى «تەبىئەتكە تەۋە بولغۇچى» ئادەم ئىدى، كېيىن «روھىي ئادەم» كەلدى. 47 دەسلەپكى ئىنسان بولسا يەردىن، تۇپراقتىن ئاپىرىدە قىلىنغان، ئىككىنچى ئىنسان بولسا ئاسماندىن كەلگەندۇر؛ 48 تۇپراقتىن ئاپىرىدە قىلىنغىنى قانداق بولغان بولسا، [ئۇنىڭدىن] [بولغان] «تۇپراقلىق»لار مۇ شۇنداق بولىدۇ؛ ئاسماندىن كەلگىنى قانداق بولسا، ئۇنىڭدىن بولغان «ئاسمانلىقلار»مۇ شۇنداق بولىدۇ. 49 بىزلەر «تۇپراقلىق ئادەم» سۈرىتىدە بولغىنىمىزدەك، «ئاسمانلىق ئادەم» سۈرىتىدىمۇ بولالايمىز. 50 ئەمما شۇنى ئېيتىمەنكى، ئى قېرىنداشلار، ئەت ۋە قاندىن تۇرەلگەنلەر خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا ۋارىسلىق قىلالمايدۇ؛ چىرىگۈچى چىرىمايدىغانغا ۋارىسلىق قىلالمايدۇ. 51 مانا، مەن سىلەرگە بىر سىرنى ئېيتىپ بېرىمەن؛ بىز ھەممىمىزلا [ئۇلۇمدە] ئۇخلايدىغانلاردىن بولمايمىز؛ بىراق ھەممىمىز ئۆزگەرتىلىمىز! 52 بىر دەققىدىلا، كۆزنى بىر يۇمۇپ ئاچقۇچە، ئەڭ ئاخىرقى كاناي چېلىنغاندا ئۆزگەرتىلىمىز؛ چۈنكى كاناي چېلىنىپلا ئۇلگەنلەر چىرىماس ھاياتقا تىرىلدۈرۈلىدۇ، شۇنداقلا ئۆزگەرتىلىمىز؛ 53 چۈنكى بۇ چىرىپ كەتكۈچى چىرىماس ھاياتنى كىيىۋېلىشى، بۇ ئۇلگۈچى ئۇلمەسلىكنى كىيىۋېلىشى كېرەك؛ 54 ئەمما

چىرىپ كەتكۈچى چىرىماس ھاياتنى كىيگەندە، بۇ تۆلگۈچى
ئۆلەسلىكنى كىيگەندە، شۇ چاغدا بۇ سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ:
«ئۆلۈم غەلبە تەرىپىدىن يۇتۇلۇپ يوقىتىلىدۇ!». 55 «ئاھ،
ئۆلۈم، سېنىڭ نەشتىرىڭ قېنى؟! ئاھ، ئۆلۈم، سېنىڭ غەلبەڭ
قېنى؟!» (Hadēs g86) 56 ئۆلۈمدىكى نەشتەر ـ گۇناھتۇر،
گۇناھنىڭ كۈچى بولسا، تەۋرات قانۇنى ئارقىلىق نامايان
بولىدۇ. 57 لېكىن بىزنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بۇلارنىڭ
ئۈستىدىن غەلىبىگە ئېرىشتۈرگۈچى خۇداغا تەشەككۈر! 58 شۇنىڭ
ئۈچۈن، سۆيۈملۈك قېرىنداشلىرىم، چىڭ تۇرۇپ تەۋرەنمەس
بولۇڭلار، رەببىڭ خىزمىتىدىكى ئىشلىرىڭلار ھەمىشە كەڭ
زىيادىلەشسۇن؛ چۈنكى رەببىدە بولغان ئەجىر-جاپايىڭلار ھەرگىز
بېھۇدە كەتمەيدىغانلىقىنى بىلىسىلەر.

16 ئەمدى مۇقەددەس بەندىلەر ئۈچۈن ئىئانە توپلاش
توغرۇلۇق، سىلەرمۇ گالاتىيا ئۆلكىسىدىكى جامائەتلەرگە
تاپىلىغىنىمدەك قىلىڭلار. 2 ھەر ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنىدە
ھەربىرىڭلار تاپاۋىتىڭلارنىڭ بەرىكىتى بويىچە ئۆزىڭدىن بىر
ئۈلۈشىنى ئاجرىتىپ ئۆز يېنىڭلاردا ساقلاپ قويۇڭلار؛
شۇنداق قىلساڭلار، كەلگەن ۋاقتىمدا ئىئانە توپلاش ھاجەت
بولمايدۇ. 3 مەن كەلگىنىمدە، سىلەر قايسى ئادەملەرنى لايىق
كۆرۈپ تاللىساڭلار، مەن شۇلارغا [تونۇشتۇرۇش] خەتلىرىنى
يېزىپ بېرىپ مۇشۇ ئىئانە-شەپقىتىڭلارنى يېرۇسالېمغا ئاپىرىپ
بېرىشكە ئەۋەتىمەن. 4 مېنىڭمۇ بېرىشىم مۇۋاپىق كۆرۈلسە،
ئۇلار ماڭا ھەمراھ بولۇپ بارىدۇ. 5 ئەمما مەن ماكېدونىيە
ئۆلكىسىدىن ئۆتكەندىن كېيىن يېنىڭلارغا كېلىمەن ـ چۈنكى
مەن ماكېدونىيەدىن ئۆتمەكچىمەن ـ 6 بەلكىم مەن سىلەر
بىلەن بىللە بىر مەزگىل تۇرۇشۇم مۇمكىن، ھەتتا يېنىڭلاردا
قىشلاپ قېلىشىممۇ مۇمكىن؛ شۇنىڭدەك ئاندىن قەيەرگە
بارماقچى بولسام، سىلەر ياردەم قىلىپ، مېنى يولغا سېلىپ
قويارسىلەر. 7 چۈنكى بۇ قېتىم سىلەرنى يول ئۈستىدىلا كۆرۈپ
ئۆتۈپ كېتىشنى خالىمايمەن، بەلكى رەب بۇيرۇسا، سىلەر
بىلەن بىللە ئۆزۈنراق بىر مەزگىل تۇرغۇم بار. 8 ئەمما مەن
ئەفەسۇس شەھىرىدە ئورما ھېيتىغىچە تۇرماقچىمەن. 9 چۈنكى
[مۇشۇ يەردە] ماڭا ئاجايىب چوڭ، ئۈتۈق-مېۋە بېرىۋاتقان
بىر ئىشىك كەڭ ئېچىلدى، شۇنىڭدەك قارشى چىققۇچىلارمۇ
كۆپ. 10 تىموتىي يېنىڭلارغا بېرىپ تۇرسا، ئۇنىڭ ئارا ئۇلاردا
قورقماي ئەركىن-ئازادە يۈرۈشىگە كۆڭۈل بۆلۈڭلار. چۈنكى
ئۇمۇ ماڭا ئوخشاش رەببنىڭ خىزمىتىنى ئىشلەۋاتىدۇ. 11 شۇڭا
ھېچكىم ئۇنى تۇۋەن كۆرمىسۇن؛ بەلكى ئۇنى مېنىڭ يېنىمغا
كېلىشى ئۈچۈن ئامان-ئېسەن ئۇزىتىپ يولغا سېلىپ قويۇڭلار؛
چۈنكى ئۇنىڭ قېرىنداشلار بىلەن بىللە كېلىشىنى كۈتىمەكتىمەن.
12 ئەمما قېرىنداشىمىز ئاپوللوسقا كەلسەم، ئۇنىڭدىن قېرىنداشلار
بىلەن بىللە سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بېرىشنى كۆپ ئۆتۈندۇم.
لېكىن ئۇنىڭ ھازىرچە بارغۇسى يوق. كېيىن پۇرسەت پىشىپ
يېتىلگەندە باريدۇ. 13 ھوشيار بولۇڭلار، ئېتىقادتا چىڭ
تۇرۇڭلار؛ مەردانە ئەردەك بولۇڭلار! قەيسەر بولۇڭلار!
14 سىلەرنىڭ قىلغان ھەممە ئىشىڭلار مېھىر-مۇھەببەت بىلەن
قىلىنسۇن. 15 ئەمدى، ئى قېرىنداشلار، ئاخايا ئۆلكىسىدىكى
ئەڭ دەسلەپكى ئېتىقاد مېۋىسى بولغان ستىفاناس ۋە ئۇنىڭ
ئائىلىسىدىكىلەرنى، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ مۇقەددەس
بەندىلىرىنىڭ خىزمىتىدە بولۇشقا قانداق تۆزلىرىنى ئاتىغانلىقىنى
ئوبدان بىلىسىلەر؛ مەن سىلەردىن ئۆتۈنىمەنكى، مۇشۇنداق
كىشىلەرنىڭ ۋە ئۇلار بىلەن بىرلىكتە خىزمەتتە ھەربىر جاپا
تارتىۋاتقانلارنىڭ سۆزلىرىگە كىرىڭلار. 17 ئەمما [يېنىڭلاردىن]
ستىفاناس، فورتۇناتۇس ۋە ئاقايىكۇسنىڭ بۇ يەرگە مېنى يوقلاپ
كەلگەنلىكىدىن شادلاندىم؛ چۈنكى ئۇلار سىلەر تەرەپتىن
كەم بولغانلىرىنى تولۇقلاپ بەردى. 18 چۈنكى ئۇلار مېنىڭ
روھىمنى ۋە ھەم سىلەرنىڭكىنىمۇ يېڭىلاندۇردى؛ شۇڭا
شۇنداق ئادەملەرنى ئەتىۋارلاپ ھۆرمەتلەڭلار. 19 ئاسىيادىكى
جامائەتلەردىن سىلەرگە سالام. ئاكۈيلا ۋە پرىسكىللا ھەم
ئۇلارنىڭ ئۆيىدە جەم بولىدىغان جامائەتتىنمۇ رەببدە سىلەرگە
قىزغىن سالام يوللايدۇ. 20 قېرىنداشلارنىڭ ھەممىسى سىلەرگە
سالام يوللايدۇ. بىر-بىرىڭلار بىلەن پاك سۆيۈشلەر بىلەن
سالاملىشىڭلار. 21 مانا، مەنكى پاۋلۇس ئۆز قولۇم بىلەن سالام
يېزىۋاتىمەن! 22 ھەركىم رەب ئەيسا مەسىھنى سۆيگۈچى بولمىسا،
ئۇنىڭغا لەنەت بولسۇن! رەببىمىز، كەلگەيسەن! 23 رەب ئەيسا

مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى ھەممىگىلارغا يار بولغاي! 24 مېنىڭ
مەسىھ ئەيسادا بولغان مۇھەببىتىم ھەممىگىلار بىلەن بىللە بولغاي.
ئامىن!

كورىنتۇسلۇقلارغا 2

1 خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن بىكىتىلگەن، مەسىھ ئەيسانىڭ
رىسۇلى مەنكى پاۋلۇس ۋە قېرىنداش بولغان تىموتىيدىن كورىنت
شەھىرىدە تۇرۇۋاتقان، خۇدانىڭ جامائىتىگە ۋە شۇنىڭدەك
پۈتكۈل ئاخايا ئۆلكىسىدىكى بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە
سالام! 2 ئاتىمىز خۇدا ھەم رەب ئەيسا مەسىھتىن سىلەرگە
مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك بولغاي! 3 رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ ئاتىسى، رەھمدىللىقلارنىڭ ئىگىسى ئاتا، بارلىق
رىغبەت-تەسەللىنىڭ ئىگىسى بولغان خۇداغا تەشەككۇر-
مەدھىيە ئوقۇلغاي! 4 بىز ئۆچرىغان ھەرقانداق جاپا-مۇشەققەتتە
ئۇ بىزگە رىغبەت-تەسەللى بېرىۋاتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىز خۇدا
تەرىپىدىن رىغبەتلەندۈرۈلگەن بولۇپ ئۇ بىزگە يەتكۈزگەن
رىغبەت-تەسەللى بىلەن ھەرقانداق باشقا جاپا-مۇشەققەتكە
ئۇچرىغانلارغا رىغبەت-تەسەللى بېرەلەيدىغان بولدۇق. 5 چۈنكى،
مەسىھنىڭ ئازاب-ئوقۇبەتلىرى بىز تەرەپكە ئېشىپ تاشقاندەك،
مەسىھ ئارقىلىق بولغان رىغبەت-تەسەللىمىزمۇ ئېشىپ تاشىدۇ.
6 ئەمما بىز جاپا-مۇشەققەتتە قالساقمۇ بۇ سىلەرنىڭ رىغبەت-
تەسەللى ۋە نىجات تېپىشىڭلار ئۈچۈن بولىدۇ؛ بۇلار سىلەرنىڭ
بىز تارتقان ئازاب-ئوقۇبەتلەرگە ئوخشاش ئازاب-ئوقۇبەتلەرگە
چىدىشىڭلار بىلەن سىلەردىمۇ ھاسىل قىلىنىدۇ؛ بىز رىغبەت-
تەسەللى تاپساقمۇ ئۇ سىلەرنىڭ رىغبەت-تەسەللىرىڭلار ۋە
نىجاتىڭلار ئۈچۈن بولىدۇ؛ شۇڭا بىزنىڭ سىلەرگە باغلىغان
ئۈمىدىمىز مۇستەھكەمدۇر؛ چۈنكى سىلەر ئازاب-ئوقۇبەتلەردىن
ئورتاق نېسىۋىلىك بولىساڭلار، ئوخشاشلا رىغبەت-تەسەللىدىن
ئورتاق نېسىۋىلىك بولىسىلەر دەپ بىلىمىز. 8 چۈنكى، ئى
قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ ئاسىيادا بىز دۇچ كەلگەن جاپا-
مۇشەققەتتىن خەۋەرسىز يۈرۈشۈڭلارنى خالىمايمىز؛ ئۇ ۋاقىتلاردا
بىز چىدىغۇسىز ئېغىر بېسىمغا دۇچ كەلدۇق، ھەتتا ھاياتنىڭ
ئۈزىدىن ئۈمىد ئۈزگۈدەك بولغانىدۇق؛ 9 ئەمما ئۆزىمىزگە
ئەمەس، بەلكى ئۆلگەنلەرنى تىرىلدۈرگۈچى خۇداغا تايىنىشىمىز
ئۈچۈن قەلبىمىزدە ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنغاندەك يۈرەتتۇق.
10 ئۇ بىزنى بۇنداق دەھشەتلىك بىر ئۆلۈمدىن قۇتقۇزغان ۋە
ھازىر قۇتقۇزماقتا، ۋە بىزنى يەنىلا قۇتقۇزىدۇ، دەپ ئۈنىكۈگا
ئۈمىد باغلىدۇق؛ 11 سىلەرمۇ بۇنىڭدا ھەم بىز ئۈچۈن دۇئا-
تىلاۋەتلەر بىلەن مەدەت بېرىۋاتىسىلەر؛ شۇنداق قىلىپ تالاي
ئادەملەرنىڭ ۋاستىسى ئارقىلىق بىزگە كۆرسىتىلگەن ئىلتىپات
تۈپەيلىدىن تالاي ئادەملەر [خۇداغا] رەھمەتلەر ئېيتىدىغان
بولىدۇ. 12 چۈنكى پەخىرىمىز، يەنى ۋىجدانىمىزنىڭ گۈۋاھلىقى
شۇكى، خۇدانىڭ ئالدىدا ساپ نىيەتلەر ۋە سەممىيلىك بىلەن
(ئىنسانىي پاراسەت بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مېھىر-
شەپقىتى بىلەن) بىز بۇ دۇنياغا نىسبەتەن ۋە بولۇپمۇ سىلەرگە
نىسبەتەن ئۆزىمىزنى تۇتۇۋالىدىغان بولىدۇق. 13 چۈنكى سىلەرگە
يازغىنىمىز ئوقۇيالايدىغان ۋە تونۇپ يېتەلەيدىغاندىن باشقا
ھېچ نەرسە ئەمەس؛ لېكىن مەن سىلەرنىڭ بىزنى قىسمەن
تونۇپ يەتكىنىڭلار بويىچە رەب ئەيسانىڭ كۈنىدە سىلەر بىزنىڭ
پەخىرىمىز بولىدىغىنىڭلاردەك بىزلەرنىمۇ سىلەرنىڭ پەخىرىڭلار
بولىدۇ دەپ بىزنى تولۇق تونۇپ يېتىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.
15 شۇنىڭ بىلەن مۇشۇنداق ئىشەنچتە بولۇپ مەن ئەسلىدە
ئىككىنچى قېتىم سىلەرگە مېھىر-شەپقەتنى يەتكۈزۈشكە ئاۋۋال
سىلەرنىڭ قېشىڭلارغا بارماقچىدىم؛ 16 يەنى، قېشىڭلاردىن
ماكېدونىيەگە ئۆتۈپ، ئاندىن ماكېدونىيەدىن يەنە قېشىڭلارغا
كېلىشنى، شۇنداقلا سىلەر تەرىپىڭلاردىن يەھۇدىيە ئۆلكىسىگە
ئۇزىتىلىشىمنى ئۈمىد قىلغانىدىم. 17 مەندە شۇنداق نىيەت
بولغاندا، مەن ئۇنى يېنىكلىك بىلەن قارار قىلغانمۇ؟ مەن
نىيەت قىلغاندا، مەندە «ئەتلىك» كىشىلەردىكىدەك: بىردەم
«بەرھەق، بەرھەق» ۋە بىردەم «ياق، ياق» دېيىش بارمۇ؟
18 ئەمما خۇدا ئۆز سۆزىدە ئۇرغىنىدەك، بىزنىڭ سىلەرگە
ئېيتقان سۆزىمىز بىردەم «بەرھەق» ۋە بىردەم «ياق» بولمايدۇ؛
19 چۈنكى بىز (مەن ۋە سىلۋانۇس ۋە تىموتىي) نىڭ ئاراڭلاردا
جاكارلىغىنىمىز ـ خۇدانىڭ ئوغلى، ئەيسا مەسىھ، بىردەم
«بەرھەق» ۋە بىردەم «ياق» ئەمەستۇر؛ بەلكى ئۈنىكۈدا
«بەرھەق»لا باردۇر. 20 چۈنكى خۇدانىڭ قانچىلىك ۋەدىلىرى
بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئۇلار ئۈنىكۈدا «بەرھەق»تۇر، ۋە بىز
ئارقىلىق ئۈنىكۈمۇ خۇداغا شان-شەرەپ كەلتۈرىدىغان «ئامىن»
باردۇر. 21 ئەمدى بىزلەرنى سىلەر بىلەن بىللە مەسىھدە چىڭ

تۇرغۇزغۇچى بولغىنى ھەم بىزنى مەسىھلىگىنى بولسا خۇدادۇر.
22 ئۇ يەنە ئۈستىمىزگە مۆھۈر بېسىپ، قەلبىمىزگە ئۆز روھىنى
«كاپالەت» بولۇشقا ئاتا قىلدى. 23 ئەمما خۇدانى ئۆز جېنىمغا
گۇۋاھچى بولۇشقا چاقىرىمەنكى، كورىنتقا تېخى بارمىغانلىقىمنىڭ
سەۋەبى كۆڭۈلۈڭلارنى ئاياش ئۈچۈن ئىدى. 24 بىز ھەرگىز
ئىمان-ئېتىقادىڭلار ئۈستىگە ھۆكۈم سۈرگۈچىلەر ئەمەسمىز،
بەلكى سىلەرنىڭ شاد-خۇراملىقىڭلارنى ئاشۇرۇشقا سىلەرگە
ھەمكارلاشقۇچىلارمىز، چۈنكى سىلەر ئېتىقاد ئارقىلىقلا
مەزمۇت تۇرىسىلەر.

2 لېكىن مەن ئىچىمدە، قېتىشىڭلارغا بارسام يەنە ئازار
ئېلىپ بارمايمەن دېگەن قارارغا كەلدىم. 2 چۈنكى ئەگەر مەن
سىلەرگە ئازار بەرسەم، مېنىڭ تۈپەيلىمدىن ئازار يېگەنلەردىن
باشقا قايسىبىرى مېنى شادلاندۇرالىسۇن؟ 3 مەن ئەسلى مېنى
شادلاندۇرۇشى تېگىشلىك بولغانلاردىن ئەكسىچە ئازار يەپ
قالماي دېگەن مەقسەتتە شۇ خەتنى يازدىم، چۈنكى مېنىڭ
شادلىقىم سىلەر ھەممىڭلارنىڭمۇ شادلىقىدۇر دەپ سىلەر
ھەممىڭلارغا ئىشەنچ باغلىدىم. 4 چۈنكى ئەسلىدە ئۆزۈم ئېغىر
ئازاب ئىچىدە قەلبىمدىكى دەرد-ئەلەمدىن كۆپ كۆز ياشلىرىمنى
تۆككۈزۈپ تۇرۇپ سىلەرگە شۇ خەتنى يازغانىدىم، مەقسىتىم
سىلەرگە ئازار بېرىش ئەمەس، بەلكى سىلەرگە چوڭقۇر
باغلانغان، ئېشىپ تاشقان مۇھەببىتىمنى بىلدىشىڭلار ئۈچۈن
ئىدى. 5 ئەمما بىرەرسى ئازار يەتكۈزگەن بولسا، ئۇنىڭ ئازار
يەتكۈزگىنى مەن ئەمەس دەيمەن، ئۇ بەلكى مەلۇم دەرىجىدە (بۇ
ئىشنى زىيادە ئېغىر قىلغۇم يوق) ھەممىڭلارغا ئازار يەتكۈزدى.
6 بۇنداق ئادەمنىڭ كۆپىنچىڭلار تەرىپىدىن تەنبىھلەنگىنى
يېتەرلىكتۇر، 7 شۇڭا ھازىر ئەكسىچە، سىلەر ئۇنىڭغا مېھىر-
شەپقەت كۆرسىتىپ رىغبەت-تەسەللى بېرىشىڭلارغا توغرا
كېلىدۇ، بولمىسا بۇنداق بىر كىشى بەلكىم غايەت زور دەرد-
ئەلەمدىن ئۈزىنى يوقىتىشىمۇ مۇمكىن. 8 شۇڭا مەن سىلەرگە
ئۇنىڭغا مۇھەببىتىڭلارنى ئىسپاتلىشىڭلارنى جېكىلەيمەن. 9 شۇ
خېتىمنى يەنە بىر مەقسەتتە، يەنى سىلەرنىڭ ھەممە ئىشلاردا
ئىتائەتمەن يا كى ئىتائەتمەن ئەمەسلىكىڭلارنى سىناپ بىلىشىم
ئۈچۈن يازدىم. 10 لېكىن سىلەر قايسىبىرىنى مەلۇم ئىش ئۈچۈن
كەچۈرۈم قىلغان بولسا ئۆلار، مەنمۇ ھەم ئۇنى شۇنداق قىلغان
بولىمەن؛ مەنمۇ مەلۇم بىر ئىشنى كەچۈرۈم قىلغىنىمدا (بىرەر ئىشنى
كەچۈرۈم قىلغان بولسام)، مەن سىلەرنى دەپ مەسىھنىڭ
ھۇزۇرىدا شۇنداق قىلدىم. 11 شۇنىڭ بىلەن شەيتان بىزدىن ھېچ
ئۈستۈنلۈككە ئېرىشەلەيدۇ؛ چۈنكى بىز ئۇنىڭ ھىيلە-مىكىرلىرىدىن
بىخەۋەر ئەمەسمىز. 12 ئەمدى مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىنى
جاكارلاشقا تروئاس شەھىرىگە كەلگىنىمدە ۋە شۇنداقلا رەب
تەرىپىدىن [پۇرسەت] ئىشىكى ماڭا ئېچىلغىنى بىلەن، 13 قېرىندىشىم
تىتۇسنى تاپالمىغىنىم تۈپەيلىدىن روھىم ئارام تاپمىدى؛ شۇنىڭ بىلەن
مەن شۇ يەردىكىلەر بىلەن خوشلىشىپ، ماكېدونىيەگە سەپەر
ئالدىم. 14 ئەمما بىزنى مەسىھدە ھەمىشە تەنتەنە بىلەن غالىبانە
باشلايدىغان، بىز ئارقىلىق ھەر يەردە ئۆزىگە دوست تارتقۇچى
خۇشپۇراقنى چاچقۇچى خۇداغا تەشەككۈر! 15 چۈنكى
بىز خۇداغا يەتكۈزۈلۈۋاتقان مەسىھنىڭ خۇشپۇرىقىدۇرمىز،
ھەم قۇتقۇزۇلۇۋاتقانلار ئارىسىدا ھەم ھالاكەتكە كېتىۋاتقانلار
ئارىسىدا شۇنداقمىز؛ 16 كېيىنكىلەرگە ئۆلۈمگە بولغان ئۆلۈمنىڭ
پۇرىقى، ئالدىنقىلارغا ھاياتلىققا بولغان ھاياتلىقنىڭ پۇرىقىدۇرمىز؛
ئەمدى مۇشۇنداق ئىشلارنىڭ ھۆددىسىدىن كىم چىقالايدۇ؟
17 چۈنكى بىز كۆپ كىشىلەرنىڭ قىلغىنىدەك خۇدانىڭ
كالام-سۆزىنى سودا-سېتىق ئىشى قىلمايمىز؛ ئەكسىچە بىز
سەممىيلىك بىلەن خۇدا ئالدىدا خۇدادىن [ئەۋەتىلگەنلەر]
سۈپىتىدە مەسىھدە سۆزلەيمىز.

3 بىز يەنە ئۆزىمىزنى تەۋسىيە قىلغىلى تۇرۇۋاتامدۇق؟ يا كى
باشقا بەزىلەرگە كېرەك بولغاندەك، سىلەرگە يېزىلغان يا كى سىلەر
يازغان تەۋسىيىنامىلە بىزگە كېرەكمۇ؟ 2 سىلەر ئۆزۈڭلار بىزنىڭ
تەۋسىيىنامىمىزدۇرسىلەر، قەلبىمىزدە پۈتۈلگەن، ھەر ئىنسانغا
تونۇش بولغان ۋە ئوقۇلىدىغان. 3 سىلەرنىڭ بىز تەرىپىمىزدىن
پەرۋىش قىلىنغان، مەسىھنىڭ مەكتۇبى ئىكەنلىكىڭلار ئايان
بولدى (بۇ مەكتۇپ سىياھ بىلەن ئەمەس، بەلكى تىرىك
خۇدانىڭ روھى بىلەن يېزىلغان، تاش تاختايلارغا ئەمەس،
بەلكى قەلبىنىڭ ئەتلىك تاختايلىرىغا پۈتۈكلۈكتۇر). 4 ئەمدى

بىزنىڭ مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا قارايدىغان شۇنچە زور ئىشەنچىمىز
بار؛ 5 تۆزىمىزنى بىرەرنەرسىنى قىلغۇدەك ئىقتىدارىمىز بار دەپ
چاغلىغىنىمىز يوقتۇر؛ ئىقتىدارلىقىمىز بولسا پەلىكى خۇدادىندۇر.
6 ئۇ بىزنى يېڭى ئەھدىنىڭ خىزمەتكارلىرى بولۇشقا ئىقتىدارلىق
قىلدى؛ بۇ ئەھدە پۈتۈكلۈك سۆز-جۈملىلەرگە ئەمەس، پەلىكى
روھقا ئاساسلانغان. چۈنكى پۈتۈكلۈك سۆز-جۈملىلەر ئادەمنى
ئۆلتۈرىدۇ؛ لېكىن روھ بولسا ئادەمگە ھايات كەلتۈرىدۇ. 7 ئەمما
سۆز-جۈملىلەر بىلەن تاشلارغا ئويۇلغان، ئۆلۈم كەلتۈرىدىغان
خىزمەت شان-شەرەپ بىلەن بولغان ۋە شۇنداقلا ئىسرائىللار
مۇسانىڭ يۈزىدە جۇلالانغان شان-شەرەپتىن ئۆزىنىڭ يۈزىگە
كۆزلىرىنى تىكىپ قارىيالمىغان يەردە (گەرچە شۇ شان-
شەرەپ ھازىر ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان بولسىمۇ)، 8 روھ بىلەن
يۈرگۈزۈلىدىغان خىزمەت تېخىمۇ شان-شەرەپلىك بولمامدۇ؟
9 چۈنكى ئادەمنىڭ گۇناھىنى بېكىتىدىغان خىزمەت شەرەپلىك
بولغان يەردە، ئىنسانىنى ھەققانىي قىلىدىغان خىزمەتنىڭ شەرىپى
تېخىمۇ ئېشىپ تاشمامدۇ!؟ 10 چۈنكى ئەسلىدە شان-شەرەپلىك
بولغان ئىشنىڭ ھازىرقى غايەت زور شان-شەرەپلىك ئىشنىڭ
ئالدىدا ھېچقانداق شان-شەرەپلىكلىكى يوقتۇر؛ 11 چۈنكى
ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان ئىش ئەسلىدە شان-شەرەپ بىلەن
كەلتۈرۈلگەن يەردە، ھازىر ئورنىنى باسقان ئىش تېخىمۇ شان-
شەرەپلىك بولىدۇ. 12 بىزدە شۇنچە زور شۇنداق بىر ئۈمىد
بولغانىكەن، بىز تولىمۇ يۈرەكلىك بولىمىز. 13 بىز ئىسرائىللارنى
ئەمەلدىن قالدۇرۇلىدىغان [ئەھدىنىڭ] پارلاق نۇرىغا كۆزىنى
تىكىپ قاراشنىڭ ئاقىۋىتىگە تۆچراپ كەتمىسۇن دەپ يۈزىگە
چۈمپەردە تارتىۋالغان مۇساغا ئوخشىمايمىز. 14 ئەمما ئۇلارنىڭ
ئوي-كۆڭۈللىرى قاداقلاشقانىدى؛ چۈنكى بۈگۈنگە قەدەر كونا
ئەھدىنى ئوقۇغىنىدا مۇشۇ چۈمپەردە ئېلىۋېتىلمەي كەلدى؛
چۈنكى پەقەت مەسىھدە بولغاندىلا ئۇ ئېلىپ تاشلىۋېتىلىدۇ.
15 ئەمما بۈگۈنگە قەدەر، مۇسانىڭ يازمىلىرى ئوقۇلغىنىدا شۇ
چۈمپەردە يەنىلا قەلبىنى يېپىۋالماقتا. 16 ئەمما ھەركىم رەبگە
قاراپ بۇرۇلسا، چۈمپەردە ئېلىپ تاشلىنىدۇ. 17 ئەمما رەب شۇ
روھتۇر؛ ۋە رەبنىڭ روھى قەيەردە بولسا، شۇ يەردە ھۆرلۈك
بولىدۇ. 18 ۋە بىز ھەممىزنىڭ يۈزىمىز چۈمپەردىسىز ھالدا
رەبنىڭ شان-شەرىپىگە قارىغىنىدا، ئۆزىنىڭ ئوخشاش سۈرىتىدە
بولۇشقا روھ بولغان رەب تەرىپىدىن شان-شەرەپ ئۈستىگە
شان-شەرەپ قوشۇلۇپ ئۆزگەرتىلمەكتىمىز.

4 شۇنىڭا [خۇدا] بىزگە رەھىم-شەپقەت كۆرسەتكەنىدەك، بۇ
خىزمەت بىزگە ئامانەت قىلىنغانىكەن، بىز بەل قويۇۋەتمەيمىز؛
2 ئەمدىلىكتە شەرمەندىلىككە ئائىت يوشۇرۇن ئىشلارنى
تاشلاپ، نە ئالداڭچىلىقتا ماڭماي، نە خۇدانىڭ سۆزىنى
بۇرمىلىماي، پەلىكى ھەققەتنى ئەينەن ئايان قىلىش بىلەن خۇدا
ئالدىدا دۇرۇسلۇقىمىزنى ھەر ئادەمنىڭ ۋىجدانىغا كۆرسىتىمىز.
3 ئەمما خۇش خەۋىرىمىز چۈمكەلگەن بولسىمۇ، ئۇ ھالاك
بولۇۋاتقانلارغا نىسبەتەن چۈمكەلدى؛ 4 چۈنكى خۇدانىڭ
سۈرەت-ئوبرازى بولغان مەسىھنىڭ شان-شەرىپى توغرىسىدىكى
خۇش خەۋەرنىڭ نۇرى ئۇلارنىڭ ئۈستىدە يورۇمىسۇن
دەپ، بۇ زامانىنىڭ ئىلاھى ئېتىقادسىزلارنىڭ ئوي-زېھىنلىرىنى
كور قىلدى. (aiōn g165) 5 چۈنكى بىز ئۆزىمىزنى ئەمەس،
پەلىكى مەسىھ ئەيسانى رەب، شۇنىڭدەك ئۆزىمىزنى ئەيسا
ئۈچۈن سىلەرنىڭ خىزمەتكارىڭلار دەپ ئېلان قىلىمىز.
6 چۈنكى «قاراڭغۇلۇقتىن نۇر يورۇسۇن» دەپ بۇيرۇغان خۇدا،
مەسىھنىڭ دىدارىدىن ئۆزىنىڭ شان-شەرىپىنى تونۇتۇشقا بولغان
يورۇقلۇقنىڭ [بىز ئارقىلىق] چېچىلىشى ئۈچۈن، بىزنىڭ قەلبىمىزنى
يورۇتقاندۇر. 7 ئەمما قۇدرەتنىڭ غايەت زورلۇقى بىزدىن ئەمەس،
پەلىكى خۇدادىن بولغانلىقى كۆرۈنسۇن دەپ بۇ گۆھەرگە
ساپال ئىدىشلاردا قاچىلاقلىق ھالدا ئىگىدارلىق قىلىمىز.
8 مانا بىز ھەرتەرەپتە قىستىلىپ قالدۇق، ئەمما يەنجىلمىدۇق؛
تەمتىرەپ قالدۇق، ئەمما ئۈمىدسىزلەنمىدۇق؛ 9 زىيانكەشلىككە
ئۇچراۋاتىمىز، ئەمما ھەمدەمسىز قالمىدۇق؛ يېقىتىلدۇق، ئەمما
ھالاك بولمىدۇق؛ 10 ئەيسانىڭ ھاياتى تېنىمىزدە ئايان قىلىنسۇن
دەپ، ھەردائىم تېنىمىزدە ئەيسانىڭ ئۆلۈمىنى كۆتۈرۈپ يۈرىمىز.
11 چۈنكى ئەيسانىڭ ھاياتى ئۆلىدىغان ئەتلىرىمىزدە ئايان قىلىنسۇن
ئۈچۈن، تىرىك قالغان بىزلەر ھەردائىم ئۆلۈمگە تاپشۇرۇلماقتىمىز.
12 شۇنىڭ بىلەن بىزدە ئۆلۈم ئىشلەۋاتىدۇ، ئەمما ھايات سىلەردە
ئىشلەۋاتىدۇ. 13 ۋە «مەن ئىشەندىم، شۇنىڭا سۆز قىلدىم» دەپ

يېزىلغاندىكىدەك ئىمان-ئىشەنچىتىكى روھقا ئىگە بولۇپ، بىزمۇ
ئىشەندۇق ۋە شۇنىڭ بىلەن سۆز قىلىمىز؛ 14 چۈنكى رەب
ئەيسانى تىرىلدۈرگەن [خۇدا] بىزنى ئەيسا بىلەن بىرگە تىرىلدۈرىدۇ،
شۇنداقلا بىزنى سىلەر بىلەن بىرگە تۆز ئالدىغا ھازىر قىلىدۇ، دەپ
بىلىمىز. 15 چۈنكى [بۇ] ھەممە ئىشلار سىلەر ئۈچۈندۇركى، تېخىمۇ
كۆپ كىشىلەرنىڭ ۋۇجۇدىدا ئېشىپ تاشقۇچە بېغىشلانغان
مېھىر-شەپقەت سەۋەبىدىن كۆپ كىشىلەرنىكىمۇ خۇدانى
ئۇلۇغلاپ ئېيتقان تەشەككۇرلىرى ئېشىپ تاشىدۇ. 16 شۇڭا بىز
بەل قويۇۋەتمەيمىز؛ گەرچە تاشقى ئىنسانلىقىمىز سولاشسىمۇ،
دەرھەققەت ئىچكى ئىنسانلىقىمىز كۈندىن-كۈنگە يېڭىلانماقتا.
17 چۈنكى بىزنىڭ بىر دەققىلىك ۋە يېنىك جاپا-مۇشەققەتلىرىمىز
بىز ئۈچۈن ئېشىپ تاشقان، مەڭگۈلۈك، زور ۋەزىنلىك شان-
شەرەپنى ھاسىل قىلىدۇ. (aiōnios g166) 18 شۇڭا بىز كۆرۈنگەن
ئىشلارغا ئەمەس، بەلكى كۆرۈنمەس ئىشلارغا كۆز تىكىمىز؛
چۈنكى كۆرۈنگەن ئىشلار ۋاقىتلىق، ئەمما كۆرۈنمەس ئىشلار
مەڭگۈلۈكتۇر. (aiōnios g166)

5 چۈنكى بۇ زېمىنغا تەۋە تۇيىمىز، يەنى بۇ چېدىرىمىز
يوقىتىلسىمۇ، خۇدا تەرىپىدىن بولغان، ئىنسان قولى بىلەن
ياسالمىغان بىر تۇي، يەنى ئاسمانلاردا ئەبەدىي بىر ماكانىمىز
باردۇر دەپ بىلىمىز. (aiōnios g166) 2 ئەمدى بۇ [كونا
تۇيىمىزدە] تۇرغىنىمىزدا ئاسماندىكى تۇيىمىزنى كىيىۋېلىشقا زور
ئىنتىزار بىلەن ئاھ ئۇرماقتىمىز 3 (بەرھەق، [ئاسماندىكى
تۇيىمىزنى] كىيىۋالساق يالىڭاچ قالمايمىز). 4 چۈنكى مۇشۇ
چېدىردا تۇرغىنىمىزدا، ئېغىرچىلىقتا ئاھ ئۇرماقتىمىز؛ بۇ بىزنىڭ
يالىڭاچلىنىشنى خالىغىنىمىز ئەمەس، بەلكى كىيىندۈرۈلۈشنى،
يەنى بىزدە تۇلدىغان نېمە بولسا، ئۇنىڭ ھايات تەرىپىدىن يۇتۇلۇشنى
خالايمىز. 5 ئەمدى بىزنى دەل مۇشۇ ئىشقا تەييارلىغۇچى
بولسا خۇدادۇر؛ ئۇ بىزگە «كاپالەت» بولغان ئۆز روھىنىمۇ ئاتا
قىلدى. 6 شۇنىڭ بىلەن بىز ھەمىشە يۈرەكلىك بولىمىز؛ ھەمدە
تېنىمىزدە ماكان تۇتقىنىمىزدا رەبدىن نېرى بولغان مۇساپىر
بولىمىز دەپ بىلىمىز 7 (چۈنكى بىز كۆرۈش سېزىمى بىلەن
ئەمەس، ئېتىقاد بىلەن ماڭىمىز)؛ 8 بىز يۈرەكلىك بولۇپ،
شۇنىڭدەك تەندىن نېرى بولۇپ رەب بىلەن بىللە بىر ماكاندا
بولۇشقا تېخىمۇ خۇرسەنمىز. 9 شۇنىڭ بىلەن، مەيلى تەندە
بولايلى، مەيلى تەندىن نېرى بولايلى، ئۇنى خۇرسەن قىلىشنى
ئىستەك-نىشان قىلىپ ئىنتىلىمىز. 10 چۈنكى تەندە قىلغان
ئەمەللىرىمىزنى، ياخشىلىق بولسۇن، يامانلىق بولسۇن، ھەربىرىمىزگە
قايتۇرۇلۇشى ئۈچۈن مەسىھنىڭ سوراق تەختى ئالدىدا ھازىر
بولۇشىمىز لازىم بولىدۇ. 11 شۇنىڭ بىلەن رەبنىڭ دەھشىتىنى
بىلگەنلىكىمىز ئۈچۈن، ئىنسانلارنى ئىشەندۈرۈشكە تىرىشىمىز؛
لېكىن بىز خۇداغا ئوچۇق-ئاشكارىمىز، شۇنىڭدەك سىلەرنىڭ
ۋىجدانىڭلاردىمۇ ئاشكارە تونۇلساق دەپ ئۈمىد قىلىمەن. 12 بىز
ھازىر ئۆزىمىزنى قايتىدىن سىلەرگە تەۋسىيە قىلغىنىمىز يوق،
بەلكى پەقەت سىلەردە قەلبىدىكى ئىشلاردىن ئەمەس، تاشقى
قىياپەتتىن پەخىرلىنىدىغانلارغا بەرگۈدەك جاۋاب بولسۇن دەپ،
سىلەرگە بىزلەردىن پەخىرلىنىش ئىمكانىيىتىنى يارىتىپ بېرىۋاتىمىز.
13 چۈنكى ئىچ-ئىچىمىزگە سىغماي قالغان بولساقمۇ خۇدا ئالدىدا
شۇنداق بولدۇق، سالماق بولساقمۇ سىلەر ئۈچۈن شۇنداق بولىمىز.
14 چۈنكى مەسىھنىڭ مۇھەببىتى بىزنى [شۇنداق قىلىشقا]
ئۈندەيدۇ؛ چۈنكى بىز بىرسى ھەممەيلەن ئۈچۈن ئۆلدى، شۇڭا
ھەممەيلەننىمۇ ئۆلدى، دەپ ھېسابلايمىز. 15 ۋە ئۇ ھەممەيلەننى
دەپ ئۆلدى، بۇنىڭدىن مەقسەت، ھايات بولغانلار ئۆزلىرى
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى دەپ ئۆلۈپ تىرىلگۈچى
ئۈچۈن ياشىشى ئۈچۈندۇر. 16 شۇنىڭ بىلەن بىز بۇنىڭدىن
كېيىن ھېچكىمنى ئىنسانلارچە تونۇمايمىز؛ ھەتتا بىز مەسىھنى
ئىنسانلارچە تونۇغان بولساق، بۇنىڭدىن كېيىن ئۇنى يەنە شۇنداق
تونۇمايمىز. 17 شۇڭا ئەمدى بىرسى مەسىھدە بولسا، ئۇ يېڭى بىر
يارىتىلغۇچىدۇر! كونا ئىشلار ئۆتۈپ، مانا، ھەممە ئىش يېڭى
بولدى! 18 ۋە بارلىق ئىشلار خۇدادىندۇر؛ ئۇ بىزنى مەسىھ
ئارقىلىق ئۆزىگە ئىناقلاشتۇردى، شۇنداقلا بىزگە ئىناقلاشتۇرۇش
خىزمىتىنى تاپشۇردى: ـ 19 دېمەك، خۇدا مەسىھدە ئادەملەرنىڭ
ئىتائەتسىزلىكلىرىنى ئۇلارنىڭ ئەيبى بىلەن ھېسابلاشمايى، ئالەمنى
ئۆزىگە ئىناقلاشتۇردى؛ شۇنىڭدەك بىزگە ئىناقلاشتۇرۇش
خەۋىرىنى ئامانەت قىلىپ تاپشۇردى. 20 شۇڭا خۇددى خۇدا
بىز ئارقىلىق [ئادەملەردىن ئىناقلىققا كېلىشنى] ئۆتۈنگىنىدەك،

بىز مەسىھكە ۋاكالىتەن ئەلچىلەردۇرمىز، مەسىھنىڭ ئورندا «خۇدانىڭ ئىناقلاشتۇرۇلغايسىلەر!» دەپ ئۆتۈنىمىز. 21 گۇناھقا ھېچ تونۇش بولمىغان كىشىنى خۇدا بىزنى دەپ گۇناھنىڭ ئۆزى قىلدى، مەقسىتى شۇكى، بىزنىڭ ئۆنىكىدا خۇدانىڭ ھەققانىيلىقى بولۇشىمىز ئۈچۈندۇر.

6 ئەمدى [خۇدانىڭ] ھەمكارلىرى سۈپىتىدە سىلەردىن ئۆتۈنۈپ مېھىر-شەپقىتىنى قوبۇل قىلىپ تۇرۇپ ئۇنى بىكارغا كەتكۈزمەڭلار دەپ ئۆتۈنىمىز 2 (چۈنكى ئۇ: «شاپائەت كۆرسىتىلدىغان بىر پەيتتە دۇئايىڭنى ئىجابەت قىلدىم بېكىتكەنمەن، نىجات-قۇتۇلۇش يەتكۈزۈلدىغان بىر كۈندە مەن ساڭا ياردەمدە بولۇشۇمنى بېكىتكەنمەن» ـ دېدى. مانا، ھازىر بولسا «شاپائەت كۆرسىتىلدىغان ياخشى پەيت»؛ مانا، ھازىر «نىجات-قۇتۇلۇش كۈنى»دۇر!). 3 [رەببنىڭ] خىزمىتىگە داغ كەلتۈرۈلمىسۇن دەپ ھېچقانداق ئىشتا ھېچكىمنىڭ ئىمانىغا توسالغۇلۇق قىلمايمىز؛ 4 بەلكى ھەربىر ئىشتا ئۆزىمىزنى خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى سۈپىتىدە نەمۇنە قىلىپ يۈرىمىز؛ زور چىداملىق بىلەن، جەبىر-زۇلۇملاردا، جاپا-مۇشەققەتلەردە، بېسىم-قىستاقلاردا، 5 قامچا يارىلىرىدا، زىندانلاردا، قوزغىلاڭ-توپىلاڭلار ئىچىدە، ئېغىر مېھنەتلەردە، تۈنەشلەردە، روزا تۇتۇشلاردا، 6 پاكلىق بىلەن، بىلىملەر بىلەن، سەۋر-تاقەتلىك بىلەن، مېھرىبانلىقلار بىلەن، مۇقەددەس روھ بىلەن، ساختىلىقسىز مېھىر-مۇھەببەت بىلەن، 7 ھەقىقەتنىڭ سۆز-كالامى بىلەن، خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتى بىلەن، ھەققانىيلىقنىڭ ئوڭ-سول قوللاردىكى قوراللىرى بىلەن، 8 ھەم ئىززەت-شۆھرەتتە ھەم ھاقارەت ئىچىدە، تۆھمەت ھەم تەرىپلىنىشلەر ئىچىدە [ئۆزىمىزنى خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى سۈپىتىدە نامايان قىلدۇق]؛ يالغانچىلار دەپ قارالغان بولساقمۇ سەممىي-سادىق بولۇپ، 9 نامسىز بولدۇق-يۇ، ئەمما مەشھۇرمىز؛ ئۆلەي دەپ قالدۇق-يۇ، ئەمما مانا، ھاياتتۇرمىز؛ تەربىيىدە جازالاندۇق-يۇ، ئەمما ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنمىدۇق؛ 10 دەرد-ئەلەم تارتىۋۇق-يۇ، ئەمما دائىم شاد-خۇراملىقتا تۇرىمىز؛ نامرات بولغىنىمىز بىلەن، ئەمما كۆپ ئادەملەرنى باي قىلغۇچىمىز؛ ھېچنېمىمىز يوق بولغىنى بىلەن، ئەمما ھەممىگە ئىگىدارمىز. 11 سىلەرگە ئوچۇق-يورۇق سۆزلىدۇق، ئەي كورىنتلىقلار، بىزنىڭ باغرىمىز سىلەرگە كەڭ ئېچىلدى! 12 سىلەر بىز تەرەپتىن قىسىلغان ئەمەس، لېكىن ئۆز ئىچ-باغرىڭلارنىڭ تارلىقىدىن قىسىلىسىلەر؛ 13 ئەمدى ئادىل ئالماشتۇرۇشتا بولۇپ ـ (ئۆز پەرزەنتلىرىمگە سۆزلىگەندەك سۆزلەيمەن) ـ باغرىڭلارنى بىزگىمۇ كەڭ ئېچىڭلار. 14 ئېتىقادسىزلار بىلەن بىر بويۇنتۇرۇقتا چېتىلىپ تەڭسىزلىكتە بولماڭلار؛ چۈنكى ھەققانىيلىق ۋە قەبىھلىك ئوتتۇرىسىدا قانداقمۇ ئورتاقلىق بولسۇن؟ يورۇقلۇقنىڭ قاراڭغۇلۇق بىلەن قانداق ھەمراھلىقى بولسۇن؟ 15 مەسىھنىڭ بېلىئال بىلەن نېمە ئىناقلىقى بولسۇن؟ ئىشەنگۈچىنىڭ ئىشەنمىگۈچى بىلەن قانداق ئورتاق نېسىۋىسى بولسۇن؟ 16 خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ بۇتلار بىلەن قانداق بىرلىكى بولسۇن؟ چۈنكى سىلەر تىرىك خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدۇرسىلەر ـ خۇدانىڭ: «مەن ئۇلاردا تۇرىمەن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا يۈرىمەن؛ ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىمەن ۋە ئۇلار مېنىڭ خەلقىم بولىدۇ» دېگىنىدەك [سىلەر ئۇنىڭ ئىبادەتخانىسىدۇرسىلەر]»؛ 17 شۇنىڭ ئۈچۈن «ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن چىقىپ كېتىڭلار، ماڭا ئايرىلىڭلار»، ـ دەيدۇ رەب، ـ «ھېچ ناپاك نەرسىگە تەگمىگۈچى بولماڭلار»، «شۇندىلا مەن سىلەرنى قوبۇل قىلىمەن»، 18 ۋە: «مەن سىلەرگە ئاتا بولىمەن، سىلەر ماڭا ئوغۇل-قىزلىرىم بولىسىلەر» ـ دەيدۇ ھەممىگە قادىر بولغان رەب.

7 ئەمدى بۇ ۋەدىلەرگە مۇيەسسەر بولغاندىن كېيىن، ئى سۆيۈملۈكلەر، ئۆزىمىزنى ئەتلەردىكى ھەم روھتىكى ھەرخىل پاسكىنىلىقتىن تازىلاپ، خۇدانىڭ قورقۇنچىدا ئۆزىمىزدە [ئايان قىلىنغان] پاك-مۇقەددەسلىكنى كامالەتكە يەتكۈزەيلى. 2 بىزنى قوبۇل قىلغايسىلەر! بىز ھېچكىمگە زىيان-زەخمەت يەتكۈزمىدۇق، ھېچكىمنى نابۇت قىلمىدۇق، ھېچكىمدىن پايدىلانمىدۇق. 3 مۇشۇلارنى دەپ، سىلەرنى ئەيىبلىمەكچى ئەمەسمەن؛ چۈنكى مەن يۇقىرىدا ئېيتقىنىمدەك، سىلەر قەلبىمىزدىدۇرسىلەركى، بىز سىلەر بىلەن بىللە تۇلۇشكە، سىلەر بىلەن بىللە ياشاشقا تەييارمىز. 4 سىلەرگە باغلىغان ئىشەنچىم

زور، سلەردن بولغان پەخرىم زور، شۇنىڭ ئۈچۈن رىغبەت-
تەسەللىگە تولدۇرۇلدۇم، بارلىق جاپا-مۇشكۈلچىلىكلىرىمزدە
خۇشاللىقىم ئېشىپ تاشتى. 5 چۈنكى بەرھەق، ماكېدونىيەگە
كىرگىنىمىزدىمۇ ئەتلىرىمىز ھېچ ئارام تاپالمايى، ھەرتەرەپتىن
قىسىلىپ قالدۇق؛ سىرتىمىزدا جېدەل-كۈرەشلەر، ئىچىمىزدە
قورقۇنچلار بار ئىدى. 6 ئەمما چۈشكۈنلەرگە رىغبەت-تەسەللى
بەرگۈچى خۇدا بىزگە تىتۇسنىڭ كېلىشى ئارقىلىق رىغبەت-
تەسەللى بەردى؛ 7 تاپقان رىغبەت-تەسەللىمىز پەقەت ئۇنىڭ
كېلىشى ئارقىلىقلا ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ سىلەردىن تاپقان
رىغبەت-تەسەللىسى ئارقىلىقمۇ بولدى؛ چۈنكى ئۇ سىلەرنىڭ
[بىزگە] زارىقىپ تەلەۋرگىنىڭلارنى، سىلەرنىڭ ھەسرىتىڭلارنى،
سىلەرنىڭ ماڭا بولغان قىزغىن غەمخورلۇقۇڭلارنى ئېيتىپ بەردى،
شۇنىڭ بىلەن مەن تېخىمۇ خۇشاللاندىم. 8 چۈنكى گەرچە
مەن سىلەرنى خېتىم بىلەن ئازابلىغان بولسامۇ، مەن ھازىر
ئۇنىڭدىن پۇشايمان قىلمايمەن؛ لېكىن ئەسلىدە مەن شۇ خېتىمنىڭ
سىلەرنى ئازابلىغىنىنى كۆرۈپ پۇشايمان قىلغانىدىم (ئەمەلىيەتتە،
سىلەرنىڭ ئازابلىنىشىڭلار قىسقىغىنە بىر مەزگىللا بولغان). 9 ئەمما
ھازىر شادلىنىمەن ـ ئازابلانغىنىڭلاردىن ئەمەس، بەلكى شۇ
ئازابنىڭ سىلەرنى توۋا قىلدۇرغانلىقىدىن شادلىنىمەن؛ چۈنكى
سىلەرنىڭ ئازابلىنىشىڭلار خۇدانىڭ يولىدا ئىدى، شۇنىڭ بىلەن
سىلەر بىزدىن ھېچ زىيان تارتمىدىڭلار. 10 چۈنكى خۇدانىڭ
يولىدا بولغان ئازاب-قايغۇ ئادەمنى ھەرگىز پۇشايمان قىلمايدىغان
نىجاتقا باشلايدىغان توۋىغا ئېلىپ بارىدۇ، ئەمما بۇ دۇنيادىكى
ئازاب-قايغۇ ئادەمنى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدۇ. 11 چۈنكى مانا،
دەل مۇشۇ ئىش، يەنى خۇدانىڭ يولىدا ئازابلىنىشىڭلار،
سىلەرگە شۇنچە كۆپ ئەستايىدىللىق، ئۆزلىرىڭلارنى ئەيىبتىن
نەقەدەر خالاس قىلدىش، شۇنچە كۆپ غەزەپ، شۇنچە
كۆپ قورقۇنچ، شۇنچە كۆپ تەقەززارلىق، شۇنچە كۆپ
قىزغىنلىق ۋە جازالاشقا شۇنچە تەييار بولۇشنى ئېلىپ كەلدى!
سىلەر بۇ ئىشنىڭ ھەر تەرىپىدە ئۆزۈڭلارنىڭ ئەيىبتىن خالاس
بولۇشۇڭلارنى ئىسپاتلىدىڭلار. 12 ئەمدى سىلەرگە [شۇ]
خەتنى يازغان بولسامۇ، ئۇ خەتنى زىيان-زەخمەت قىلغۇچى
كىشى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى خۇدا ئالدىدا بىزگە بولغان
كۆڭۈلۈڭلاردىكى قىزغىنلىقنىڭ ئاراڭلاردا ئايان بولۇشى ئۈچۈن
يازدىم. 13 بۇ سەۋەبتىن بىز رىغبەت-تەسەللىگە ئېرىشتۇق.
ۋە رىغبەت-تەسەللىمىز ئۈستىگە بىز تىتۇسنىڭ خۇشاللىقى
تۈپەيلىدىن تېخىمۇ زور شادلاندۇق؛ چۈنكى ئۇنىڭ روھى سىلەر
تەرىپىڭلاردىن يېڭىلاندى. 14 چۈنكى مەن سىلەر توغرا ئۇلاردا
بىرەر ئىشتا پەخرلىنىپ ماختىغان بولسام، ئۇ ئىشتا ھېچ
خىجىل قالدۇرۇلمىدىم؛ بەلكى سىلەرگە ئېيتقانلىرىمىزنىڭ ھەممىسى
ھەقىقەت بولغىنىدەك، بىزنىڭ تىتۇسقا سىلەرنى پەخرلىنىپ
ماختىشىمىزمۇ ھەقىقەت بولۇپ ئىسپاتلاندى. 15 ئۇ سىلەرنىڭ
ئىتائەتمەنلىكىڭلارنى، سىلەرنىڭ ئۇنىڭدىن قانداق ئەيمەنگەن
ۋە تىترىگەن ھالدا ئۇنى قارشى ئالغىنىڭلارنى ئەسلىگىنىدە،
ئۇنىڭ سىلەرگە باغلىغان ئىچ-باغرىدىكى مۇھەببەتلىرى تېخىمۇ
ئېشىپ تاشىدۇ. 16 مەن سىلەرگە ھەربىر ئىشتا ئىشەنچىم كامىل
بولغانلىقىدىن شادلىنىمەن.

8 ئەمما، ئى قېرىنداشلار، بىز سىلەرگە خۇدانىڭ
ماكېدونىيەدىكى جامائەتلەرگە بېغىشلىغان مېھىر-شەپقىتىنى ئايان
قىلماقچىمىز؛ 2 ئۇلار زور ئېغىر جاپا-مۇشەققەتتە سىنالغىنىدا،
قاتتىق نامرات ئەھۋالدا ئېشىپ تاشقان شادلىقى بىلەن ئۇلارنىڭ
ئوچۇق قوللۇقىنىڭ بايلىقى ئۈرغۈپ چىقتى؛ 3 چۈنكى ئۇلارنىڭ
كۈچىنىڭ بارىچە، ھەتتا كۈچىدىن ئارتۇق خەير-ساخاۋەت
قىلغانلىقىغا ئۈزۈم گۇۋاھ. ئۇلار ئېختىيارى بىلەن شۇنداق قىلىپ،
4 بىزدىن مۇقەددەس بەندىلەرگە شۇ يارەدەمدە بولۇشنىڭ بەختىگە
ۋە شېرىكلىكىگە مۇيەسسەر بولۇشنى قاتتىق ئۆتۈندى؛ 5 شۇنداق
قىلىپ، ئۇلار كۈتكىنىمىزدەك ئەمەس، ئۆمىد قىلغىنىمىزدىن
ئېشىپ ئۆزلىرىنى ئاۋۋال رەبگە، ئاندىن خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن
بىزگىمۇ بېغىشلىدى؛ 6 شۇڭا، تىتۇس سىلەردە [بۇ] مېھىربانلىقنى
باشلىغانىكەن، بىز تىتۇستىن سىلەرنى بۇنىڭغا ئېسىپداش قىلىپ
ئۇنى ئادا قىلىشقا ئۈتۈندۇق. 7 ئەمما سىلەر ھەر تەرەپتە،
يەنى ئىشەنچىتە، سۆزدە، بىلىمدە، تولۇق ئەستايىدىللىقتا ھەم
بىزگە بولغان مېھىر-مۇھەببىتىڭلاردا ئەۋزەل بولغىنىڭلاردەك،
مۇشۇ مېھىرلىك ئىشتىمۇ ئۆزۈڭلارنى ئەۋزەل كۆرسىتىڭلار.

8 مەن بۇ گەپ بىلەن سىلەرگە بۇيرۇق قىلماقچى ئەمەسمەن،
بەلكى باشقىلارنىڭ قىزغىنلىقى ئارقىلىق مۇھەببىتىڭلارنىڭ
ھەققىيلىكىنى ئىسپاتلىماقچىمەن. 9 چۈنكى سىلەر رەببىمىز
ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتىنى بىلىسىلەر ـ گەرچە ئۇ
باي بولسىمۇ، سىلەرنى دەپ يوقسۇل بولدىكى، سىلەر ئۇنىڭ
يوقسۇللۇقى ئارقىلىق بېيىتىلىسىلەر. 10 مەن بۇ توغرۇلۇق
پىكرىمنى ئوتتۇرىغا قويىمەن ـ بۇ سىلەرگە پايدىلىق، چۈنكى
سىلەر ئالدىنقى يىلىلا ئىشانە قىلىشتا ۋە شۇنىڭغا ئىرادە باغلاشتا
ياخشى باشلىدىڭلار. 11 ئەمدى ھازىر ئۇنى ئادا قىلىڭلار؛
قىزغىن ئىرادە باغلىغىنىڭلاردەك، بار دۇنياىڭلار بىلەن شۇ
ئىشقا ئەمەل قىلىڭلار. 12 چۈنكى [خەير-ساخاۋەتكە] بەل
باغلىغۇچىغا نىسبەتەن، سوۋغىنىڭ خۇداغا يارىغۇدەك بولۇشى
قولىدا يوققا ئەمەس، بەلكى قولىدا بارىغا باغلىقتۇر. 13 چۈنكى بۇ
باشقىلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىمەن دەپ، ئۆزۈڭلارنى قىينا ڭلار
دېگىنىم ئەمەس، 14 سىلەردە ئارتۇق بولغىنى ھازىرچە ئۇلارنىڭ
كەم بېرىنى تولدۇرغىنىدەك، [كۈنلەرنىڭ بىرىدە] ئۇلاردا ئارتۇق
بولغىنى سىلەرنىڭ كەم بېرىڭلارنى تولدۇرىدۇ، شۇنىڭ بىلەن
تەڭلىشىدۇ. 15 خۇددى [مۇقەددەس يازمىلاردا]: «كۆپ
يىغقانلارنىڭكىدىن ئېشىپ قالمىدى، ئاز يىغقانلارنىڭمۇ كەملىك
قىلمىدى» دەپ يېزىلغاندەك بولغاي. 16 ئەمما تىتۇسنىڭ قەلبىگە
سىلەرگە بولغان كۆيۈمۈمگە ئوخشاش كۆيۈمنى سالغان خۇداغا
تەشەككۇرلەر بولغاي؛ 17 چۈنكى ئۇ دەرھەققەت بىزنىڭ
ئىلتماسىمىزنى قوبۇل قىلغىنى بىلەن، ئۆزىنىڭ سىلەرگە كۈچلۈك
كۆيۈمى بولغاچقا، ئۇ ئۆزلۈكىدىن يېنىڭلارغا باردى؛ 18 ئەمما
بىز ئۇنىڭغا بارلىق جامائەتلەر ئارىسىدا خۇش خەۋەر خىزمىتىدە
تەرىپلەنگەن قېرىنداشنى ھەمراھ قىلىپ ئەۋەتتۇق؛ 19 شۇنىڭدەك
ئۇ پەقەت شۇ تەرەپتىلا ئەمەس، بەلكى جامائەتلەر تەرىپىدىن
بۇ خەيرلىك ئىشتا بىزگە ھەمسەپەر بولۇشقا تاللىۋېلىنغانىدى.
ئەمدى بىز بۇ خەير-ساخاۋەتنى بولسا، رەببىنىڭ
ھەم يارىدەمدىكى قىزغىنلىقىمىزنى كۆرسىتىش ئۈچۈن ئۇنى
يەتكۈزۈش خىزمىتىدە بولىمىز؛ 20 شۇنداق قىلىپ بىز بۇ مول
سوۋغىنى مەسئۇل بولۇپ يەتكۈزۈشتە ھەرقانداق ئادەمنىڭ
بىزنىڭ ئۈستىمىزدىن تۆھمەت قىلماسلىقى ئۈچۈن ئېھتىيات
قىلىمىز. 21 چۈنكى بىز پەقەت رەببىنىڭ ئالدىدىلا ئەمەس،
بەلكى ئىنسانلارنىڭ كۆز ئالدىدىمۇ ئىشىمىزنى دۇرۇس قىلىشقا
كۆڭۈل بۆلۈپ كېلىۋاتىمىز. 22 بىز يەنە ئۇلار بىلەن بىللە كۆپ
ئىشلاردا ئىنتايىن ئەستايىدىللىقى نۇرغۇن قېتىم ئىسپاتلانغان
قېرىنداشنى ئەۋەتمەكچىمىز؛ ھازىر ئۇنىڭ سىلەرگە باغلىغان
زور ئىشەنچى تۈپەيلىدىن ئۇنىڭ ئىنتايىن ئەستايىدىللىقى تېخىمۇ
كۈچلۈك بولدى. 23 تىتۇس توغرۇلۇق سوئاللار بولسا ئۇ
مېنىڭ ھەمراھىم ۋە خىزمىتىڭلاردا بولغان ھەمكارىمدۇر؛ باشقا
ئىككى قېرىندىشىمىز بولسا، ئۇلار جامائەتلەرنىڭ ئەلچىلىرى،
مەسىھنىڭ شان-شەرىپىدۇر. 24 شۇڭا، جامائەتلەرنىڭ كۆز
ئالدىدا مۇھەببىتىڭلارنىڭ ئىسپاتىنى، شۇنداقلا بىزنىڭ سىلەردىن
پەخىرلىنىشلىرىمىزنىڭ بىكار ئەمەسلىكىنى ئۇلارغا كۆرسىتىڭلار.

9 چۈنكى مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ بۇ يارىدەم خىزمىتى
توغرۇلۇق سىلەرگە يەنە يېزىشىمنىڭ ھاجىتى يوق. 2 چۈنكى
مەن سىلەرنىڭ بۇ ئىشقا قاتتىق بەل باغلىغىنىڭلارنى بىلىمەن؛
مەن بۇ توغرۇلۇق: ئاخايادىكىلەر ئوتتەن يىلدىن بېرى خەير-
سەدىقە بېرىشكە تەييار تۇرۇۋاتىدۇ، دەپ ماكېدونىيەدىكى
[قېرىنداشلارغا] پەخىرلىنىپ ماختاپ كەلمەكتىمەن، شۇنىڭ
بىلەن سىلەرنىڭ قىزغىنلىقىڭلار ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسىنىڭ
[خەير-سەدىقە] [بېرىشىگە] تۈرتكە بولدى. 3 لېكىن
قېرىنداشلارنى ئەۋەتىشتىكى مەقسىتىم سىلەرنىڭ توغرا ڭلاردا
پەخىرلىنىپ ماختىشىمنىڭ بۇ ئىشلاردا بىھۇدە ئىش بولۇپ
قالماسلىقى، سىلەرنىڭ دېگىنىمدەك تەييار بولۇپ تۇرۇشۇڭلار
ئۈچۈندۇر. 4 مۇبادا ماكېدونىيەدىكىلەر مەن بىلەن بىللە
بارغىنىدا، سىلەر تەييارلىقسىز بولسا ڭلار، بۇ ئىشەنچىمىز
ۋەجىدىن بىز خىجالەتتىكە قالدۇرۇلىمىز، سىلەر سۆزسىز شۇنداق
بولىسىلەر. 5 شۇ سەۋەبتىن مەن قېرىنداشلاردىن يېنىڭلارغا
بېرىپ سىلەردىن بۇ ۋەدە قىلغان خەيرلىك ئىشنى ئالدىنئالا
تەييارلاپ پۈتتۈرۈشنى ئوتتۇنۇشنى زۆرۈر دەپ ھېسابلىدىم؛
شۇنداقلا بۇ سىلەردىن بىرەر نەرسە ئۈندۈرۈۋېلىش بولمىسۇن،
بەلكى مېھرىبانلىقىڭلاردىن بولسۇن. 6 ئەمما بۇنى [ئەسلىڭلار]:
بېخىللىق بىلەن ئاز تېرىغان ئاز ئالدۇ، ئوچۇق قوللۇق بىلەن

تېرىغىنى مول ئالدۇ. 7 ھەر ئادەم ھېچ قىينىلىپ قالماي ياكى
مەجبۇرەن ئەمەس، بەلكى ئۆز كۆڭلىدە پۈككىنىچە بەرسۇن؛
چۈنكى خۇدا خۇشاللىق بىلەن بەرگۈچىنى ياخشى كۆرىدۇ.
8 ئەمما خۇدا ھەربىر ئىلتىپات-شاپائەتنى سىلەرگە ئېشىپ
تاشتۇرۇشقا قادىردۇر؛ شۇنىڭ بىلەن سىلەر ھەردائىم ھەرتەرەپتە
ھەر ئېھتىياجقا تەييار قۇۋۋەتلىنىسىلەر، كەڭچىلىكتە تۇرۇپ
قوللىرىڭلار ھەرخىل گۈزەل ئىشقا يېتىدۇ. 9 [مۇقەددەس
يازمىلاردا] پۈتۈلگىنىدەك: ــ «ئۇ ئۆزىنىڭكىنى تارقاتقان، ئۇ
يوقسۇللارغا سەدىقە بەرگەن؛ ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى مەڭگۈگە
تۇرىدۇ». (aiōn g165) 10 ئەمدى تېرىغۇچىغا تېرىغىلى ئۇرۇق،
يېگىلى نان ئاتا قىلغۇچى سىلەرنىڭ تېرىيدىغان ئۇرۇقلىرىڭلارنى
تەمىنلەپ مول قىلىدۇ، ھەققانىيلىقىڭلارنىڭ ھوسۇل-مېۋىلىرىنى
كۆپەيتىدۇ. 11 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ھەرقانداق ئەھۋالدا
قولى ئوچۇق بولۇشقا ھەر تەرەپتە بېيىتىلىسىلەر، شۇنىڭدەك
بۇ ئىش بىز ئارقىلىق خۇداغا كۆپ تەشەككۈرلەرنى ئېلىپ
باريدۇ؛ 12 چۈنكى بۇ خەيرلىك خىزمەتنى ئادا قىلىش پەقەت
مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ ھاجەتلىرىنى قاندۇرۇپلا قالماي،
كۆپ كىشىلەرنىڭ خۇداغا يەتكۈزگەن تەشەككۈرلىرىنى
ئېشىپ تاشتۇرىدۇ. 13 بۇ ياردەم خىزمىتى ئۆزلىرىڭلارنىڭ
مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىنى ئېتىراپ قىلىشىڭلاردىكى مېۋە
بولغان ئىتائەتمەنلىكىڭلارغا دەلىل-ئىسپات بولىدۇ، شۇنداقلا
سىلەرنىڭ مۇشۇ [ھاجەتمەن] بەندىلەرگە، شۇنداقلا بارلىق
ئادەملەرگە كۆرسەتكەن ئوچۇق قوللۇق سېخىيلىقىڭلاردىن ئۇلار
خۇدانى ئۇلۇغلايدۇ. 14 ۋە خۇدانىڭ سىلەردە تاشقىنلاتقان
ئاجايىب مېھىر-شەپقىتى تۈپەيلىدىن، ئۇلار سىلەر ئۈچۈن دۇئا-
تىلاۋەت قىلغىنىدا، ئۇلار سىلەرگە تەلپۈنۈپ قاتتىق سېغىنىپ
ئەسلەيدۇ. 15 ئۇنىڭ تىل بىلەن ئېيتىلىگۈسىز ئاجايىب سوۋغىسى
ئۈچۈن خۇداغا تەشەككۈر بولغاي!

10 ئەمما ئۆزۈم، سىلەر بىلەن بىللە بولغاندا مۇئامىلىسى
يۇمشاق، لېكىن سىلەردىن ئايرىلغاندا سىلەرگە قارىتا قاتتىق
قوللۇق دەپ قارالغان مەنكى پاۋلۇس مەسىھنىڭ يۈۋاش-
مۇمىنلىكى ۋە مۇلايىملىقى بىلەن سىلەردىن ئۆتۈنۈمەن، 2 ــ
شۇنى تەلەپ قىلىمەنكى، يېنىكۈلارغا بارغىنىمدا، بىزنى «ئەتلەر
بويىچە ماڭغانلار!» دەپ گۈمان بىلەن قارايدىغان بەزىلەرگە
قارىتا ئويلىغىنىمدەك قاتتىق قوللۇق قىلىشقا مېنى مەجبۇر
قىلماڭلار، 3 گەرچە بىز ئىنسانىي ئەتلەردە يۈرسەكمۇ، بىز
ئەتلەر بويىچە جەڭ قىلمايمىز. 4 چۈنكى جەڭ قوراللىرىمىز
ئەتكە تەۋە قوراللار ئەمەس، بەلكى خۇدا تەرىپىدىن قورغان-
ئىستىھكاملارنى گۈمران قىلىش كۈچىگە ئىگە قىلىنغان
قوراللاردۇر؛ 5 بىز ئۇلار بىلەن بەس-مۇنازىرىلەرنى ۋە خۇدانى
تونۇشقا قارشىلىشىشقا تۇرغان ھەرقانداق ھاكاۋۇر توسالغۇنى
گۈمران قىلىمىز، شۇنداقلا ھەربىر ئوي-خىيالىلارنى مەسىھكە
بېقىندۇرۇپ ئىتائەت قىلىشقا كەلتۈرىمىز؛ 6 سىلەر تولۇق
ئىتائەت قىلغاندىن كېيىن، [ئاراڭلاردا] قانداق ئىتائەتسىزلىك
قالغان بولسا بۇلارنى جازالاشقا تەييارمىز. 7 سىلەر پەقەت
كۆز ئالدىڭلاردىكى ئىشلارغىلا قارايدىكەنسىلەر. ئەگەر بىرسى
ئۆزىنى مەسىھكە تەۋەمەن دەپ قارىسا، ئۇ يەنە شۇنىڭ ئۈستىگە
ئويلانسۇنكى، ئۇ مەسىھكە تەۋە بولغىنىغا ئوخشاش، بىزمۇ ئۇنىڭغا
تەۋەدۇرمىز. 8 چۈنكى، رەب تەرىپىدىن سىلەرنى نابۇت قىلىش
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئېشىقادىڭلارنى قۇرۇش ئۈچۈن بىزگە
ئامانەت قىلىنغان ھوقۇقىمىز توغرۇلۇق تېخىمۇ كۆپ زىيادىرەك
ماختانسامۇ، بۇنىڭدا ھېچ يەرگە قاراپ قالمايمەن؛ 9 ئەمدى
مەن پەقەت خەتلەردىلا سىلەرنى قورقىتىماقچى ئەمەسمەن؛
10 چۈنكى بەزىلەر: «ئۇنىڭ خەتلىرى دەرۋەقە ۋەزىنلىك ھەم
كۈچلۈك؛ لېكىن ئۇ يېتىپ كەلگەندە سالاپەتسىز، گەپىنىڭ
تۈتامى يوق بولىدۇ» دېيىشىدۇ. 11 ئەمدى بۇنداق خىيال
قىلغۇچىلار شۇنى بىلسۇن قويسۇنكى، بىز يىراقتا بولغىنىمىزدا
خەتلەردىكى سۆزىمىز قانداق بولغان بولسا بىز يېتىپ بارغىنىمىزدا
ئەمەلىيىتىمىزمۇ شۇنداق بولىدۇ. 12 چۈنكى بىز ئۆزىمىزنى ئۆزىنى
قالتىس چاغلايدىغانلار بىلەن بىر قاتارغا قويۇشقا ياكى ئۇلار
بىلەن سېلىشتۇرۇشقا پېتىنمايمىز؛ شۇنداق كىشىلەر ئۆزلىرىنى
ئۆزلىرىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچەپ، ئۆزلىرىنى ئۆزلىرى بىلەن
سېلىشتۇرىدىغان بولۇپ، ھەقىقەتەن ئەقىلسىزلاردىندۇر. 13 بىز
ئەمدى ئۆزىمىزگە بېكىتىلگەن ئۆلچەمدىن ھالقىپ ماختىنىپ
يۈرگىنىمىز يوق. بىز بەلكى ھەممىنى ئۆلچىگۈچى خۇدا بىزگە

بېكىتكەن خىزمەت دائىرىسىدىكى تۆلچەم، يەنى سىلەرنىڭ
[خىزمىتىڭلارغىمۇ] يېتىدىغان تۆلچەم بىلەن پەخىرلىنىمىز.
14 چۈنكى تۆلچىمى سىلەرنىڭ خىزمىتىڭلارغا يەتمەيدىغان
كىشىلەردەك، [خىزمىتىڭلاردا بولغىنىمىزدا] دائىرىمىزدىن
ھالقىپ كەتمەيمىز، چۈنكى بىز مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىنى
يەتكۈزۈشتە [بىرىنچى بولۇپ] يېتىڭلارغىمۇ كەلدۇق. 15 بىز
خىزمەت دائىرىمىزدىن ھالقىپ، باشقىلارنىڭ سىكىۋىرگەن
جايا-ئەجىرلىرى بىلەن ماختانغىنىمىز يوق؛ لېكىن بىز سىلەرنىڭ
ئىمان-ئېتىقادىڭلار تۈسكەنسېرى ئاراڭلاردىكى خىزمىتىمىز بىزگە
بېكىتىلگەن دائىرىمىز ئىچىدە تېخىمۇ زىيادە كېڭەيتىلىشۈن دەپ
ئۈمىد قىلىمىز؛ 16 شۇنداق بولغاندا، بىز سىلەردىن تېخىمۇ يىراق
يەرلەرگە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈپ جاكارلايدىغان بولىمىز؛
تەييارغا ھەييار بولۇپ، باشقىلارنىڭ دائىرىسىدىكى خىزمەت
ئەجرى بىلەن ماختىنىش بىزگە يات. 17 ئەمما «پەخىرلىنىپ
ماختىغۇچى بولسا رەبدىن پەخىرلىنىپ ماختىشى كېرەك!».
18 چۈنكى ئۆزىنى تەرىپلىگۈچى ئەمەس، بەلكى رەب تەرىپلىگەن
كىشى ھەققەتەن لايىقەتلىكتۇر.

11 [ماختانغان] بۇ ئازغىنە ئەخمەقلىكىمغا سەۋرچان
بولغايسىلەر! ئەمدى سىلەر ماڭا سەۋرچانلىق قىلىپ
كېلىۋاتىسىلەر. 2 چۈنكى مەن خۇدادىن كەلگەن ئوتلۇق
مۇھەببەت بىلەن سىلەرنى [ئازدۇرۇشلاردىن] ھەسەت
قىلىمەن؛ چۈنكى قىزنى بىر ئەرگىلا ياتلىق قىلغاندەك، مەن سىلەرنى
مەسىھكىلا پاك قىز سۈپىتىدە ھازىر بولۇشقا ۋەدىلەشتۈرگەنمەن.
3 ئەمما يىلان ھاۋائىنىڭ ھىيلىگەرلىكى بىلەن ئازدۇرغاندەك،
ئوي-كۆڭۈلۈڭلار مەسىھكە باغلانغان سەممىي، ساپ ۋاپالىقتىن
ئېزىپ بۇلغىنىشى مۇمكىن دەپ ئەنسىرەيمەن. 4 چۈنكى بىرسى
كېلىپ بىز سىلەرگە ھېچ جاكارلاپ باقمىغان باشقا بىر ئەيسانى
جاكارلىسا، ياكى قەلبىڭلاردىن ئورۇن بەرگەن روھنىڭ ئورنىغا
باشقا بىر روھقا ئورۇن بەرسەڭلار ۋە سىلەر قوبۇل قىلغان خۇش
خەۋەردىن باشقا بىر «خۇش خەۋەر»نى قوبۇل قىلساڭلار،
سىلەر بۇ ئىشلارغا ئاجايىب سەۋر-تاقەت بىلەن تۆتۈۋېرىشىڭلار
مۇمكىن! 5 ھالبۇكى، مەن ئۆزۈمنى ھەرقانداق ئىشتا ئاشۇ
«قالتىس ئۇلۇغ روسۇللار»دىن كەم سانىمايمەن! 6 گەرچە
مېنىڭ گەپ-سۆزلىرىم ئاددىي بولسىمۇ، بىلىم جەھەتتە مەن
ئۇنداق ئەمەس؛ بىز قىلىۋاتقان ھەربىر ئەمەللىرىمىزدە بۇنى
سىلەرگە ھەر جەھەتتىن ئىسپاتلاپ روشەن قىلدۇق. 7 ئەمدى
مەن سىلەرنى كۆتۈرۈلسۈن دەپ ئۆزۈمنى تۆۋەن تۇتۇپ،
خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى ھەق تەلەپ قىلماي جاكارلاپ
گۇناھ قىلدىممۇ؟ 8 مەن سىلەرنىڭ خىزمىتىڭلاردا بولۇشقا
باشقا جامائەتلەردىن بۇلاپ-تالاپ، ئۇلارنىڭ ياردىمىنى قوبۇل
قىلدىم. 9 سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتلىرىمدا، ھاجەتمەن
بولغان بولسامۇ، مەن ھېچكىمگە ئېغىرىمنى سالغان ئەمەس
(چۈنكى ماكېدونىيەدىن كەلگەن قېرىنداشلار مېنىڭ كەم-
كۆتەمنى تولۇقلاپ بەردى)؛ ھەرقانداق ئىشتا ئۆزۈمنى سىلەرگە
يۈك بولۇپ قېلىشتىن ساقلاپ كەلدىم ۋە بۇنىڭدىن كېيىنمۇ
شۇنداق قىلىمەن. 10 مەسىھنىڭ ھەققىتى مەندە راست
بولغاندەك، ئاقايا يۇرتلىرىدا ھېچكىممۇ مېنى مۇشۇ ماختىنىشتىن
توسىمايدۇ! 11 نېمە ئۈچۈن؟ سىلەرنى ياخشى كۆرمىگەنلىكىم
ئۈچۈنمۇ؟! خۇدا بىلىدۇ! 12 لېكىن [بىزگە ئوخشاش ھېسابلىنىش]
پۇرسىتىنى ئىزدىگۈچىلەرنىڭ پۇرسىتىنى مەھرۇم قىلىش ئۈچۈن،
شۇنىڭدەك ئۇلار ماختىنىدىغان ئىشلاردا ھەققەتەن بىزگە
ئوخشاش بولسۇن دەپ، مەن نېمە قىلىۋاتقان بولسام شۇنى
قىلىۋېرىمەن. 13 چۈنكى بۇنداق كىشىلەر ساختا روسۇللار،
ئالدامچى خىزمەتكارلار، مەسىھنىڭ روسۇللىرىنىڭ قىياپىتىگە
كىرىۋالغانلاردۇر. 14 بۇ ئىش ئەجەبلىنەرلىك ئەمەس، چۈنكى
شەيتان ئۆزىمۇ نۇرلۇق بىر پەرىشتىنىڭ قىياپىتىگە كىرىۋالىدۇ.
15 شۇڭا ئۇنىڭ خىزمەتچىلىرىنىڭمۇ ئۆزلىرىنى ھەققانىيلىقنىڭ
خىزمەتچىلىرى قىياپىتىگە كىرگۈزۈۋېلىشى ئەجەبلىنەرلىك ئىش
ئەمەس؛ لېكىن ئۇلارنىڭ ئاقىۋىتى ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىگەنلىرىگە
لايىق بولىدۇ. 16 يەنە شۇنى ئېيتىمەنكى، ھېچكىم مېنى
ئەخمەق دەپ ھېسابلىمىسۇن؛ ھەتتا ئەگەر مېنى شۇنداق
دەپ قارىساڭلارمۇ، ئەمدى مەندەك ئەخمەقنى سەۋر قىلىپ
قوبۇل قىلغايسىلەر، شۇنىڭ بىلەن ئۆزۈمۇ ئازغىنە ماختىنىۋالاي.
17 مېنىڭ ھازىر بۇلارنى سۆزلىشىم رەب تەرىپىدىن ئەمەس،
بەلكى ئۆزۈمنىڭ ئەخمەقلەرچە يۈرەكلىك پو ئېتىپ ماختىنىشىم،

خالاس. 18 نۇرغۇن ئادەملەر ئىنسانلارچە پو ئېتىپ
ماختانغاندىكەن، مەنمۇ ماختىنىپ باقاي. 19 چۈنكى تۆزۈكلار
شۇنچە دانا بولغاندىن كېيىن، سىلەر ئەخمەقلەرگە سەۋر-تاقەت
قىلىشقا رازى بولىسىلەر! 20 مەسىلەن بىرسى سىلەرنى قۇل
قىلىۋالسا، بىرسى سىلەرنى يۇتۇۋالسا، بىرسى سىلەردىن نەپ
ئالسا، بىرسى ئالدىكىلاردا چوڭچىلىق قىلسا ياكى يۈزۈكلارغا
كاچات سالسا، سىلەر تۇنىكىغا يول قويىسىلەر. 21 ئەپسۇس،
نومۇس قىلىپ ئېيتىمەنكى، بىز ئۇنداق ئىشلارغا ئاجىزلىق
قىلدۇق! ئەمما ئۇلار بىرەر ئىشتا ماختىنىشقا پېتىنغان يەردە
(ئەخمەقلەرچە سۆزلەۋاتىمەن!) مەنمۇ شۇ ئىشتا [ماختىنىشقا]
پېتىنىمەن. 22 ئۇلار ئىبرانىيلارمۇ؟ مەنمۇ شۇنداق. ئۇلار
ئىسرائىللارمۇ؟ مەنمۇ شۇنداق. ئۇلار ئىبراھىمنىڭ نەسىلىمۇ؟ مەنمۇ
شۇنداق. 23 ئۇلار مەسىھنىڭ خىزمەتكارلىرىمۇ؟ (مەن ئەقىلدىن
ئازغانلاردەك سۆزلەۋاتىمەن!)، مەن تېخىمۇ شۇنداق، زىيادە
كۆپ زورۇقۇپ ئىشلىدىم، ئىنتايىن كۆپ دەررىلەندىم، ئىنتايىن
كۆپ قېتىم قامالدىم، كۆپ قېتىم ئۆلۈم خەۋپلىرىگە دۇچ كەلدىم،
24 يەھۇدىيلارنىڭ «بىر كەم قىرىق قامچا» جازاسىغا بەش قېتىم
تارتىلدىم، 25 ئۈچ قېتىم تىكەنلىك قامچا جازاسىنى يېدىم، بىر قېتىم
چالما-كېسەك قىلىندىم، ئۈچ قېتىم كېمە ھادىسىسىگە ئۇچرىدىم،
بىر كېچە-كۈندۈزنى دېڭىزدا ئۆتكۈزدۈم. 26 دائىم سەپەرلەردە
بولىمەن؛ دەريالارنىڭ خەۋپلىرىنى، قاراقچىلارنىڭ خەۋپلىرىنى،
يۇرتداشلىرىمنىڭ خەۋپلىرىنى، يات ئەللىكلەرنىڭ خەۋپلىرىنى،
شەھەرنىڭ خەۋپىنى، باياۋاننىڭ خەۋپلىرىنى، دېڭىزنىڭ
خەۋپلىرىنى، ساختا قېرىنداشلار ئارىسىدىكى خەۋپلىرىنى باشتىن
كەچۈردۈم؛ 27 ئەمگەكلەر ۋە جاپا ئىشلاردا زورۇقۇپ،
پات-پات تۈنەكلەردە، ئاچلىقتا ۋە ئۇسسۇزلۇقتا، دائىم روزا
تۇتۇشلاردا، سوغۇقلاردا ۋە يېلىڭ-يالىڭاچلىقتا يۈرۈپ كەلدىم.
28 بۇ سىرتتىكى ئىشلاردىن باشقا، ئىچ-باغرىمدا بارلىق جامائەتلەر
ئۈچۈن ھەر كۈنى ئۈستۈمنى بېسىپ كېلىۋاتقان غەملەرنى
يەۋاتىمەن. 29 ھەركىم ئاجىزلىسا، مەن ئاجىزلىمىدىممۇ؟ ھەركىم
ئېزىپ يۇتلاشقان بولسا، مەن ئۆرتەنمىدىممۇ؟! 30 ئەمدى ئەگەر
ماختىنىشىم زۆرۈر بولسا، ئۆز ئاجىزلىقىمنى كۆرسىتىدىغان
ئىشلار بىلەن ماختىنىمەن. 31 رەب ئەيسانىڭ خۇدا-ئاتىسى،
مەڭگۈ تەشەككۇر-مەدھىيىلەرگە لايىق بولغۇچىغا ئايانكى،
مەن يالغان ئېيتمىدىم. (aiōn g165) 32 دەمەشق شەھىرىدە
پادىشاھ ئارېتاسنىڭ قول ئاستىدىكى ۋالي مېنى تۇتۇش ئۈچۈن،
پۈتۈن دەمەشق شەھىرىنى قاتتىق تەقىب ئاستىغا ئالغانىدى.
33 لېكىن مەن سېپىلدىكى بىر كامىردىن سېۋەت بىلەن پەسكە
چۈشۈرۈلۈپ، ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلۇپ قاچتىم.

12 [ئەپسۇس]، ماختىنىۋېرىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بار. گەرچە
ئۇنىڭ پايدىسى بولمىسىمۇ، مەن رەبدىن كەلگەن ئالامەت
كۆرۈنۈشلەر ۋە ۋەھيلەر ئۈستىدە توختىلاي. 2 مەسىھدە
بولغان بىر ئادەمنى تونۇيمەن؛ ئۇ ئون تۆت يىل ئىلگىرى (تەندە
بولغان ھالدىمۇ، ياكى تەندىن تاشقىرىمۇ بىلمەيمەن، خۇدا بىلىدۇ)
ئۈچىنچى قات ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى. 3 مەن شۇنداق بىر
كىشىنى بىلىمەن (تەندە بولغان ھالدىمۇ، ياكى تەندىن تاشقىرىمۇ
بىلمەيمەن، خۇدا بىلىدۇ) ـ 4 ئۇ جەننەتكە كۆتۈرۈلۈپ، شۇ
يەردە تىل بىلەن ئېپادىلىگلى بولمايدىغان، ئىنسانلارنىڭ دېيىشى
مەنئى قىلىنغان ئاجايىپ ئىشلارنى ئاڭلىدى. 5 شۇنداق بىر
ئادەم بىلەن ماختىنىمەن، ئۆزۈم ھەققىدە بولسا ئاجىزلىقىمدىن
باشقا بىرەر ئىش بىلەن ماختىنمايمەن. 6 ھەتتا ماختىناي
دېسەممۇ ئەخمەق ھېسابلانمايمەن؛ چۈنكى مەن ھەققەتنى ئېيتقان
بولاتتىم؛ ئەمما بىرسى مەندە كۆرگىنىدىن ياكى مەن توغرۇلۇق
ئاڭلىغىنىدىن مېنى (ماڭا ئاشكارىلانغان ۋەھيلەرنىڭ غايەت زور
ئۈلۈغلۇق تۈپەيلىدىن) يۇقىرى ئويلاپ قالمىسۇن دەپ ئۆزۈمنى
ماختىنىشتىن يىغدىم. مۇشۇ ۋەھيلەرنىڭ زور ئۈلۈغلۇق تۈپەيلىدىن
كۆرەكلەپ كەتمەسلىكىم ئۈچۈن ئەتلىرىمگە سانجىلغان بىر
تىكەن، يەنى مېنى ئۇرۇپ تۇرسۇن دەپ شەيتاننىڭ بىر ئەلچىسى
ماڭا تەقسىم قىلىنغان؛ بۇنىڭ مەقسىتى، مېنىڭ كۆرەكلەپ
كەتمەسلىكىم ئۈچۈندۇر. 8 بۇنىڭ توغرىسىدا ئۇ مەندىن كەتسۇن
دەپ رەبگە ئۈچ قېتىم يېلىندىم؛ 9 لېكىن ئۇ ماڭا: «مېنىڭ
مېھىر-شەپقىتىم ساڭا يېتەرلىك؛ چۈنكى مېنىڭ كۈچ-قۇدرىتىم
ئىنسانلارنىڭ ئاجىزلىقىدا تولۇق ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ» ـ دېدى.
شۇڭا مەن مەسىھنىڭ كۈچ-قۇدرىتى ۋۇجۇدۇمدا تۇرسۇن دەپ
ئاجىزلىقلىرىمدىن ماختىنىشنى تېخىمۇ خۇشلۇق بىلەن تاللىۋالىمەن؛

10 شۇكا مەن مەسىھ ئۈچۈن ئاجىزلىقلارنى، ھاقارەتلەرنى، قىينىچىلىقلارنى، زىيانكەشلىكلەرنى ۋە ئازاب-ئۇقۇبەتلەرنى خۇرسەنلىك دەپ بىلىمەن. چۈنكى قاچان ئاجىز بولسام، شۇ چاغدا كۈچلۈك بولىمەن. 11 مەن [ماختىنىپ] دەرۋەقە ئەخمەق بولۇپ قالدىم! لېكىن ئۆزۈڭلار مېنى بۇنىڭغا مەجبۇر قىلدىڭلار. ئەمەلىيەتتە ئەسلىدە مەن سىلەر تەرىپىڭلاردىن تەرىپلىنىشىم كېرەك بولاتتى؛ چۈنكى ھېچ ئەرزىمەس بولسامۇ، مەن ھىلىقى «قالتىس ئۇلۇغ روسۇللار»دىن ھېچ تەرەپتە ھېچ ئىشتا كەم ئەمەسمەن. 12 دەرۋەقە مەن ئاراڭلاردا بولغان چاغدا روسۇلىنىڭ بېشارەتلىك ئالامەتلىرى، ھەرتەرەپلىك چىدام-سەۋرچانلىق ئىچىدە مۆجىزىلىك ئالامەتلەر، كارامەتلەر ھەم قۇدرەتلىك مۆجىزىلەر بىلەن ئەمەلدە كۆرسىتىلگەن. 13 سىلەرنى باشقا جامائەتلەردىن قايسى تەرەپتە تۆۋەن ئورۇنغا قويدۇم؟ ـ پەقەتلا ئۆزۈمنى سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلارغا يۈك قىلىپ ئارتىپ قويمىغىنىم بىلەنمۇ؟! مېنىڭ بۇ ئادالەتسىزلىكىمنى ئەپۇ قىلغايسىلەر! 14 مانا، ھازىر يېنىڭلارغا ئۈچىنچى قېتىم بېرىشقا تەييارمەن، شۇنىڭ بىلەن سىلەرگە ھېچ يۈك ئېغىرىمنى سالغۇم يوق. چۈنكى ئىزدىگىنىم ئىگىلىكىڭلار ئەمەس، بەلكى ئۆزۈڭلاردۇر؛ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئاتا-ئانىلار پەرزەنتلىرى ئۈچۈن مال-مۈلۈك يىغىشى كېرەك. 15 ئەمدى جېنىڭلار ئۈچۈن ئىگىلىكىمدىن خۇشلۇق بىلەن سەرپ قىلىمەن ھەمدە ئۆزۈمنى سەرپ قىلىمەن ـ گەرچە مەن سىلەرنى قانچە سۆيگەنسېرى مەن شۇنچە ئاز سۆيۈلسەمۇ. 16 ئەمدى شۇنداق بولغىنى بىلەن، مەن سىلەرگە ھېچ يۈك بولغان ئەمەسمەن؛ بىراق ھىلىگەرلىك قىلىپ، مەن سىلەرنى بابلاپ قويدۇم! 17 ئەجەبا، مەن سىلەرگە ئەۋەتكەن ئادەملەرنىڭ بىرەرسى ئارقىلىق سىلەردىن نەپ ئالدىممۇ؟! 18 مەن تىتۇسنى سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بېرىشقا ئۈندىدىم ۋە يەنە ھىلىقى قېرىنداشنىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئەۋەتتىم. تىتۇسنىڭ سىلەردىن نەپ ئېلىپ باققان يېرى بارمۇ؟ بىز ئىككىيلەن ئوخشاش بىر روھتا يۈرۈۋاتامدۇق؟ بىزنىڭ باسقان ئىزىمىز ئوخشاش ئەمەسمىكەن؟ 19 يا كى سىلەر ئەزەلدىن بىزنى «ئۇلار ئالدىمىزدا ئۆزلىرىنى ئاقلاپ كېلىۋاتىدۇ» دەپ ئويلاۋاتامسىلەر؟ [ئىش ئۇنداق ئەمەس]. بىز پەقەت مەسىھدە بولۇپ خۇدا ئالدىدا سۆزلەۋاتىمىز؛ قىلىۋاتقان ھەممە ئىشلار، ئى سۆيۈملۈكلىرىم، سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلارنى قۇرۇش ئۈچۈندۇر. 20 چۈنكى مەن يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، سىلەرنىڭ ئۈمىد قىلغان يېرىمدىن چىقماي قېلىشىڭلاردىن، ئۆزۈمنىڭمۇ سىلەرنىڭ ئۈمىد قىلغان يېرىڭلاردىن چىقماي قېلىشىمدىن، يەنى ئاراڭلاردا غوۋغا-جېدەل، ھەسەتخورلۇق، غەزەپ-نەپرەت، مەنمەنچىلىك، تۆھمەتخورلۇق، غەيۋەتخورلۇق، تەكەببۇرلۇق ۋە پاراكەندىچىلىكلەر بولارمىكىن دەپ ئەنسىرەيمەن؛ 21 ـ بۇ قېتىم سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، ئاراڭلاردىكى گۇناھ سادىر قىلىپ، تاكى بۇگۈنگە قەدەر ئۆتكۈزگەن ناپاكلىق، بۇزۇقلۇق ۋە شەھۋانىي ئىشلاردىن تېخى توۋا قىلمىغان نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ سەۋەبىدىن خۇدايىم مېنى ئالدىڭلاردا تۆۋەن قىلىپ قويارمىكىن، شۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ماتەم تۇتماي تۇرالمايمەنمىكىن، دەپ ئەنسىرەيمەن.

13 بۇ يېنىڭلارغا ئۈچىنچى قېتىم بېرىشىم بولىدۇ. «ھەر بىر ھۆكۈم ئىككى-ئۈچ گۇۋاھچىنىڭ ئاغزىدا ئىسپاتلىنىشى كېرەك». 2 مەن ئىلگىرى ئىككىنچى قېتىم يېنىڭلاردا بولغىنىمدا بۇرۇن گۇناھ سادىر قىلغانلارغا ھەم قالغان ھەممىڭلارغا شۇنداق ئېيتقان، ھازىرمۇ سىلەردىن نېرى بولسامۇ قايتىدىن ئالدىنئالا ئاگاھلاندۇرۇپ ئېيتىمەنكى (سىلەر مەسىھنىڭ مەن ئارقىلىق سۆزلىگەنلىكىگە ئىسپات تەلەپ قىلىپ كېلىۋاتقىنىڭلار تۇپەيلىدىن)، مەن بارغىنىمدا ھېچكىمنى ئايىمايمەن؛ دەرۋەقە مەن ئارقىلىق سۆزلەۋاتقان مەسىھ سىلەرگە نىسبەتەن ئاجىز ئەمەس، بەلكى ئالدىڭلاردا ئىنتايىن قۇدرەتلىكتۇر؛ 4 ئۇ دەرۋەقە ئاجىزلىقتا كېرىستىلەنگەن بولسىمۇ، لېكىن خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن يەنىلا ھايات. بىزمۇ ئۇنىڭدا ئاجىز بولساقۇ، خۇدانىڭ سىلەرگە قاراتقان قۇدرىتى بىلەن، ئۇنىڭغا باغلىنىپ ھايات ياشايمىز. 5 ئەمدى ئۆزۈڭلارنى ئېتىقادتا بارمۇ-يوق دەپ تەكشۈرۈپ كۆرۈڭلار؛ ئۆزۈڭلارنى سىناپ بېقىڭلار! سىلەر ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆزۈڭلاردا بولغانلىقىنى (سىناقتىن شاللىنىپ قالمىساڭلار!) بىلىپ يەتمەمسىلەر؟ 6 ئەمدى سىلەرنىڭ بىزنىڭ سىناقتىن شاللىنىپ قالمىغانلىقىمىزنى بىلىپ قېلىشىڭلارنى ئۈمىد

قىلمەن. 7 سىلەرنىڭ ھېچقانداق رەزىللىك قىلماسلىقىڭلار
ئۈچۈن خۇداغا دۇئا قىلىمىز؛ بۇ، بىزنىڭ سىناقتىن ئۆتتى دەپ
قارىلىشىمىز ئۈچۈن ئەمەس ـ ھەتتا سىناقتىن ئۆتمىدى، دەپ
قارالساقمۇ، مەيلى ـ مۇھىمى سىلەرنىڭ دۇرۇس بولغانىنى
قىلىشىڭلار. 8 چۈنكى بىز ھەققەتكە قارشى ھېچ ئىش قىلالمايمىز،
پەقەت قىلساق ئۇ بەرىبىر ھەققەتنى ئايان قىلىدۇ، خالاس.
9 چۈنكى بىز ئاجىز بولساقمۇ، سىلەرنىڭ كۈچلۈك بولغىنىڭلاردىن
شادلىنىمىز. شۇنىڭدەك بىز يەنە شۇنىڭغا دۇئا قىلىمىزكى،
سىلەر كامالەتكە يەتكۈزۈلگەيسىلەر. 10 سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا
بارغىنىمدا رەب ماڭا غۇلىتىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى
ئېتىقادنى قۇرۇش ئۈچۈن ئامانەت قىلغان ھوقۇقىمنى ئىشلىتىپ
سىلەرگە قاتتىق قوللۇقنى كۆرسەتمەسلىكىم ئۈچۈن، مەن
سىلەردىن يىراقتا بولغىنىمدا مۇشۇلارنى يازدىم. 11 ئەڭ ئاخىردا،
قېرىنداشلار، شادلىنىڭلار؛ كامالەتكە يەتكۈزۈلۈڭلار، رىغبەت-
تەسەللىدە كۆچەيتىلىڭلار؛ بىر ئوي، بىر پىكىردە بولۇڭلار؛
ئىناق-خاتىرجەملىكتە ئۆتۈڭلار؛ ۋە مېھىر-مۇھەببەت ۋە ئىناق-
خاتىرجەملىكنىڭ ئىگىسى خۇدا سىلەر بىلەن بىللە بولىدۇ. 12 بىر-
بىرىڭلار بىلەن پاك سۆيۈشىلەر بىلەن سالاملىشىڭلار. 13 بارلىق
مۇقەددەس بەندىلەردىن سىلەرگە سالام. 14 رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ شاپائىتى، خۇدانىڭ مېھىر-مۇھەببىتى ۋە مۇقەددەس
روھنىڭ ھەمراھ-ھەمدەملىكى سىلەرگە يار بولغاي!

گالاتىيالىقلارغا

1 مەنكى پاۋلۇس، روسۇل بولغان (ئىنسانلار تەرىپىدىن
ئەمەس ياكى ئىنسانلارنىڭ ۋاستىسى بىلەن ئەمەس، بەلكى
ئەيسا مەسىھ ۋە ئۇنى تۇلگىلەنلەردىن تىرىلدۈرگۈچى خۇدائاتا
تەرىپىدىن تەيىنلەنگەن) 2 ۋە مەن بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقان بارلىق
قېرىنداشلاردىن گالاتىيا تۇلكىسىدىكى جامائەتلەرگە سالام.
3 خۇدائاتا ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھتىن سىلەرگە مېھىر-شەپقەت
ۋە خاترجەملىك بولغاي! 4 ئۇ خۇدائاتىمىزنىڭ ئىرادىسى بويىچە
بىزنى بۇ ھازىرقى رەزىل زاماندىن قۇتقۇزۇشقا ئۆزىنى گۇناھلىرىمىز
ئۈچۈن پىدا قىلدى؛ (aiōn g165) 5 خۇداغا بارلىق شان-شەرەپ
ئەبەدىل-ئەبەدگىچە بولغاي، ئامىن! (aiōn g165) 6 سىلەر
ئۆزۈڭلارنى مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق چاقىرغۇچىنىڭ
يېنىدىن شۇنچە تېز يىراقلاشتۇرۇپ باشقىچە بىر خىل «خۇش
خەۋەر» گە ئەگىشىپ كېتىۋاتقىنىڭلارغا ئىنتايىن ھەيران
قالماقتىمەن! 7 ئەمەلىيەتتە ئۇ ھېچقانداق باشقا «خۇش خەۋەر»
ئەمەستۇر! ـ پەقەتلا بەزى كىشىلەر سىلەرنى قايماقتۇرۇپ،
مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىنى بۇرمىلىماقچى بولغان، خالاس.
8 لېكىن ھەتتا بىز ئۆزىمىز بولايلى ياكى ئاسماندىن چۈشكەن پەرىشتە
بولسۇن، بىرسى بىزنىڭ سىلەرگە جاكارلىغىنىمىزغا ئوخشىمايدىغان
باشقا بىر «خۇش خەۋەر»نى سىلەرگە جاكارلىسا، ۋېشىغا
لەنەت ياغسۇن! 9 بىز بۇرۇن ئېيتقىنىمىزدەك، ھازىرمۇ مەن
شۇنى ئېيتىمەنكى، بىرسى سىلەرنىڭ قوبۇل قىلغىنىڭلارغا
ئوخشىمايدىغان باشقا بىر خۇش خەۋەرنى جاكارلىسا، ۋېشىغا
لەنەت ياغسۇن! 10 مەن خۇدانى ئىشەندۈرۈشۈم كېرەكمۇ
ياكى ئىنسانلارنى ئىشەندۈرۈشۈم كېرەكمۇ؟ ياكى ئىنسانلارنى
خۇرسەن قىلىشىم كېرەكمۇ؟ مەن ئىنسانلارنى خۇرسەن قىلىشنى
نىشان قىلغان بولسام، مەسىھنىڭ قۇلى بولمىغان بولاتتىم.
11 ئەمدى، ئى قېرىنداشلار، سىلەرگە شۇنى ئۇقتۇرىمەنكى،
مەن جاكارلايدىغان خۇش خەۋەر ئىنسانلاردىن كەلگەن
ئەمەس. 12 چۈنكى مەن ئۇنى ئىنسانلاردىن قوبۇل قىلغىنىم
يوق ياكى بىرەر كىشى ئۇنى ماڭا ئۆگەتكىنى يوق، بەلكى
ئەيسا مەسىھ ماڭا ۋەھيى ئارقىلىق يەتكۈزگەن. 13 چۈنكى
سىلەر مېنىڭ يەھۇدىيلارنىڭ دىنىي يولىدا قانداق ھايات
كەچۈرگەنلىكىم توغرۇلۇق ـ مېنىڭ خۇدانىڭ جامائىتىگە
ئەشەددىي زىيانكەشلىك قىلىپ ئۇنىڭغا بۇزغۇنچىلىق قىلغانلىقىمنى
ئاڭلىغانسىلەر. 14 ھەمدە مەن يەھۇدىيلارنىڭ دىنىي يولىدا
ئېلىمىزدىكى نۇرغۇن تەڭتۇشلىرىمدىن خېلىلا ئالدىدا تۇراتتىم ۋە
ئاتا-بوۋىلىرىمنىڭ ئەنئەنىلىرىنى ساقلاشقا پەۋقۇلئاددە قىزغىن
ئىدىم. 15 ئەمما ئانامنىڭ قورسىقىدىن تارتىپ مېنى ئۆزى ئۈچۈن
ئايرىپ، مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق مېنى چاقىرغان خۇدا ئۆز ئوغلىنى
ئەللەر ئارىسىدا جاكارلاش ئۈچۈن مەندە ئۇنى ئاشكارىلاشنى
لايىق كۆرگىنىدە، مەن ھېچقانداق قان-ئەت ئىگىسى بىلەن
مەسلىھەتلەشمەي، 17 ياكى يېرۇسالېمغا مەندىن ئىلگىرى روسۇل
بولغانلار بىلەن كۆرۈشۈشكە بارماي، بەلكى ئۇدۇل ئەرەبىستانغا
ئاتلاندىم. كېيىن دەمەشققە قايتىپ كەلدىم. 18 ئاندىن ئۈچ
يىلدىن كېيىن يېرۇسالېمغا پېترۇس بىلەن تونۇشۇشقا باردىم ۋە
ئۇنىڭ قېشىدا ئون بەش كۈن تۇردۇم. 19 ئەمما شۇ چاغدا
رەبنىڭ ئىنىسى ياقۇپتىن باشقا روسۇللارنىڭ ھېچقايسىسى بىلەن
كۆرۈشمىدىم. 20 مانا، مېنىڭ سىلەرگە ھازىر يازغىنىم خۇدا
ئالدىدا ھېچ يالغان ئەمەس! 21 كېيىن، مەن سۈرىيە ۋە كىلىكىيە
تۇلكىلىرىگە باردىم. 22 ئەمما يەھۇدىيەدىكى مەسىھدە بولغان
جامائەتلەر مېنى چىرايىمدىن تونۇمايىتى. 23 ئۇلار پەقەت بۇرۇن
بىزگە زىيانكەشلىك قىلغان ئادەمنىڭ ئۆزى شۇ چاغدا يوقاتماقچى
بولغان ئېتىقادنى ھازىر خۇش خەۋەر دەپ جاكارلىماقتا، دەپ
ئاڭلىغانىدى؛ 24 شۇنىڭدەك ئۇلار مېنىڭ سەۋەبىمدىن خۇدانى
ئۇلۇغلىدى.

2 يەنە بۇنىڭدىن ئون تۆت يىل كېيىن، مەن بارناباس
بىلەن يېرۇسالېمغا چىقتىم؛ تىتۇسنىمۇ ھەمراھ قىلىپ باردىم.
2 مەن بىر ۋەھىيگە بىنائەن شۇ يەرگە بارغانىدىم؛ ۋە مەن
بىكار چاپمىغىنىمنى ياكى بىكار چاپمايۋاتقىنىمنى جەزملەشتۈرۈش
ئۈچۈن [يېرۇسالېمدىكىلەرنىڭ] ئالدىدا (ئەمەلىيەتتە پەقەت
«جامائەتنىڭ تۈۋرۈكلىرى»دەكىلەرگە ئايرىم ھالدا) ئەللەر ئارىسىدا
جاكارلايدىغان خۇش خەۋەرنى بايان قىلدىم. 3 نەتىجىدە،
ھەتتا ماڭا ھەمراھ بولغان تىتۇس يۇنانلىق بولسىمۇ، خەتنىنى

قوبۇل قىلىشقا مەجبۇرلانمىدى، 4 [شۇ چاغدىكى «خەتنە» مەسىلىسى»] بولسا، بىزنىڭ مەسىھ ئەيسادا مۇيەسسەر بولغان ھۆرلۈكۈمىزنى نازارەت قىلىش ئۈچۈن ئارىمىزغا سوقۇنۇپ كىرىۋالغان، بىزنى قۇللۇققا چۈشۈرۈشمەكچى بولۇپ، يالغانچىلىق قىلغان ساختا قېرىنداشلار تۈپەيلىدىن بولغاندىمۇ. 5 لېكىن بىز خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقىتى سىلەردىن مەھرۇم قىلىنمىسۇن دەپ ئۇلارغا ھەتتا بىر سائەتچىمۇ يول قويغىنىمىز يوق؛ 6 لېكىن ئابرۇيلۇق ھېسابلانغان ئادەملەردىن بولسا (مېنىڭ ئۇلارنىڭ نېمە ئىكەنلىكى بىلەن كارىم يوق؛ خۇدا ھېچقانداق ئىنساننىڭ يۈز خاتىرىسىنى قىلمايدۇ!) ـ مۇشۇ ئابرۇيلۇق [ئەربابلار] دەپ سانالغانلارنىڭ مەندىكى [خۇش خەۋەرگە] قوشقىنى يوق ئىدى. 7 دەل ئەكسىچە، خۇش خەۋەرنى خەتنە قىلىنغانلارغا يەتكۈزۈش ۋەزىپىسى پېترۇسقا تاپشۇرۇلغاندەك، خەتنىسىزلەرگە يەتكۈزۈش ۋەزىپىسى ماڭا تاپشۇرۇلغان دەپ تونۇپ يېتىپ 8 (چۈنكى پېترۇسنى خەتنىلىكلەرگە روسۇللۇققا كۆچلەندۈرگۈچى بولسا، مېنىمۇ ئەللەرگە [روسۇل بولۇشقا] كۆچلەندۈرگەندى)، 9 ماڭا ئاتا قىلىنغان شۇ مېھىر-شەپقەتنى تونۇپ يەتكەن «جامائەتنىڭ تۈۋرۈكلىرى» ھېسابلانغان ياقۇپ، كېفاس ۋە يۇھاننالار بولسا، سىلەر ئەللەرگە بېرىكۈلار، بىز خەتنىلىكلەرگە بارايلى دەپ بارناباس بىلەن ئىككىمىزگە ھەمدەملىك ئوڭ قولىنى بېرىشتى. 10 ئۇلارنىڭ بىزگە پەقەت كەمبەغەللەرنى ئۇنتۇماڭلار دېگەن بىرلا تەلىپى بار ئىدى؛ مەن دەل بۇ ئىشقا قىزغىن بولۇپ كېلىۋاتاتتىم. 11 بىراق، كېيىن پېترۇس ئانتاكيا شەھىرىگە كەلگەندە، ئۇنىڭ ئەيىبلىك ئىكەنلىكى ئېنىق بولغاچقا، مەن ئۇنى يۈزتۇرانە ئەيىبلىدىم. 12 چۈنكى ياقۇپنىڭ يېنىدىن بەزى ئادەملەر كېلىشتىن ئىلگىرى ئۇ يات ئەللىكلەر بىلەن ھەمداستىخان بولغاندى؛ بىراق ئۇلار كەلگەندە، خەتنىلىكلەردىن قورقۇپ [شۇ قېرىنداشلاردىن] ئۆزىنى ئايرىپ تارتتى. 13 ھەتتا باشقا يەھۇدىي [قېرىنداشلار] ئۇنىڭ بۇ ساختىلىقىغا قوشۇلۇپ كەتتى؛ ھەتتا بارناباسمۇ ئازدۇرۇلۇپ ئۇلارنىڭ ساختىپەزلىكىگە شېرىك بولدى. 14 ئەمما مەن ئۇلارنىڭ خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقىتى بويىچە دۇرۇس ماڭمىغانلىقىنى كۆرۈپ، ھەممەيلەننىڭ ئالدىدىلا پېترۇسقا: «سەن يەھۇدىي تۇرۇپ، يەھۇدىيلارنىڭ ئادەتلىرى بويىچە ياشىماي، بەلكى يات ئەللىكلەردەك ياشاۋاتسەن؛ شۇنداق تۇرۇقلۇق، نېمىشقا سەن يات ئەللىكلەرنى يەھۇدىيلاردەك ياشاشقا زورلىماقچىمۇسەن؟» ـ دېدىم، 15 ۋە يەنە: «بىز [ئىككىمىز] تۇغۇلۇشىمىزدىنلا يەھۇدىيمىز، «گۇناھكار دەپ قارالغان يات ئەللىكلەر»دىن ئەمەسمىز، 16 لېكىن ئىنسان تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىشلىرى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسىھنىڭ ئېتىقاد-ساداقەتلىكى بىلەن ھەققانىي قىلىنىدۇ دەپ بىلىمىز. شۇڭا تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىش بىلەن ئەمەس، بەلكى مەسىھكە باغلانغان ئېتىقاد بىلەن ھەققانىي قىلىنىشىمىز ئۈچۈن بىزمۇ مەسىھ ئەيساغا ئېتىقاد قىلدۇق ـ چۈنكى ھېچ ئەت ئىگىسى تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىشلىرى بىلەن ھەققانىي قىلىنمايدۇ» ـ دېدىم. 17 ئەمما مەسىھتە ھەققانىي قىلىنىشقا ئىزدەنگىنىمىزدە، بىزمۇ «گۇناھكار» دەپ ئىسپاتلانغان بولساقمۇ، مەسىھ ئەمدى گۇناھنىڭ خىزمىتىدە بولغۇچىمۇ؟! ياق، ھەرگىز! 18 ئەمما مەن ئەسلىدە غۇلاتقان نەرسىلەرنى قايتىدىن قۇرسام، ئۆزۈمنى [تەۋرات قانۇنىغا] خىلاپلىق قىلغۇچى دەپ ئىسپاتلاپ كۆرسەتكەن بولىمەن. 19 چۈنكى مەن تەۋرات قانۇنى بىلەن تەۋرات قانۇنىغا نىسبەتەن ئۆلدۇم؛ نەتىجىدە، مەن خۇداغا يۈزلىنىپ ياشاۋاتىمەن. 20 مەن مەسىھ بىلەن بىللە كېرىستىلەنگەنمەن، لېكىن مانا، ياشاۋاتىمەن! لېكىن ياشاۋاتقىنى مەن ئەمەس، بەلكى مەندە تۇرۇۋاتقان مەسىھدۇر. ۋە مېنىڭ ھازىر ئەتلىرىمدە ياشاۋاتقان ھايات بولسا، مېنى سۆيگەن ۋە مەن ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلغان خۇدانىڭ ئوغلىنىڭ ئىمان-ئېتىقادىدىندۇر. 21 مەن خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىنى بىكار قىلىۋەتمەيمەن؛ چۈنكى ھەققانىيلىق تەۋرات قانۇنى ئارقىلىق كېلىدىغان بولسا، مەسىھنىڭ ئۆلۈشى بىكاردىن-بىكار بولۇپ قالاتتى.

3 ئى ئەقلسىز گالاتىيالىقلار، كۆز ئالدىڭلاردا ئەيسا مەسىھ ئېنىق سۈرەتلەنگەن، ئاراڭلاردا كېرىستىلەنگەندەك كۆرۈنگەنىكەن، كىم سىلەرنى ھەقىقەتكە ئىتائەت قىلىشتىن ئازدۇرۇپ سېھىرلىدى؟ 2 مەن پەقەت شۇنىلا سىلەردىن

سوراپ بىلەيكى: ـ سىلەر روھنى تەۋرات قانۇنىغا ئىنتىلىش ئارقىلىق قوبۇل قىلدىڭلارمۇ، ياكى [خۇش خەۋەرنى] ئاڭلاپ، ئېتىقاد ئارقىلىق قوبۇل قىلدىڭلارمۇ؟ 3 سىلەر شۇنچە ئەقىلسىزمۇ؟ روھقا تايىنىپ [ھاياتنى] باشلىغانىكەنسىلەر، ئەمدىلىكتە ئەت ئارقىلىق كامالەتكە يەتمەكچىمۇ؟ 4 سىلەر [ئېتىقاد يولىدا] بولغان شۇنچە كۆپ ئازاب-ئۇقۇبەتلەرنى بىكارغا تارتتىڭلارمۇ؟ دەرۋەقە بىكارغا كەتتىغۇ؟! 5 سىلەرگە روھنى تەمىنلىگۈچى، ئاراڭلاردا مۆجىزىلەرنى يارىتىۋاتقۇچى بۇ كارامەتلەرنى سىلەرنىڭ تەۋرات قانۇنىغا ئىنتىلىپ تاياىنغىنىڭلاردىن قىلامدۇ، ياكى ئاڭلىغان خەۋەرگە باغلىغان ئىشەنچ-ئېتىقادىڭلاردىن قىلامدۇ؟ 6 [مۇقەددەس يازمىلاردا دېيىلگەندەك]: «ئىبراھىم خۇداغا ئېتىقاد قىلدى، بۇ ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى ھېسابلاندى». 7 شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇنى چۈشىنىشىڭلار كېرەككى، ئېتىقادتىن تۇغۇلغانلارلا ئىبراھىمنىڭ ھەقىقىي پەرزەنتلىرىدۇر. 8 مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ يات ئەللىكلەرنى ئۆزىگە ئېتىقاد قىلىشى ئارقىلىق ئۇلارنى ھەققانىي قىلىدىغانلىقى ئالدىنئالا كۆرۈلۈپ، خۇدانىڭ ئىبراھىمغا: «سەندە بارلىق ئەل-مىللەتلەرگە بەخت ئاتا قىلىنىدۇ» دەپ خۇش خەۋەرنى ئالدىن ئېيتقانلىقى خاتىرىلەنگەندى. 9 شۇنىڭ بىلەن، ئېتىقادتىن بولغانلار ئېتىقاد قىلغۇچى ئىبراھىم بىلەن تەڭ بەخت تاپىدۇ. 10 لېكىن تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلمىز دەپ يۈرگەنلەر بولسا ھەممىسى لەنەتكە قالدۇ. چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردا] مۇنداق يېزىلغان: «تەۋرات قانۇنىدا يېزىلغان ھەممە ئەمرلەرگە ئۈزۈلۈكسىز ئەمەل قىلمايۋاتقان ھەربىر كىشى لەنەتكە قالدۇ». 11 يەنە روشەنكى، ھېچكىم خۇدانىڭ ئالدىدا قانۇنغا ئىنتىلىش ئارقىلىق ھەققانىي قىلىنمايدۇ، چۈنكى [مۇقەددەس كىتابتا يېزىلغىنىدەك]: ـ «ھەققانىي ئادەم ئىشەنچ-ئېتىقادى بىلەن ھايات بولىدۇ». 12 ئەمما قانۇن يولى ئېتىقاد يولىغا ئاساسلانغان ئەمەس، بەلكى [مۇقەددەس كىتابتا]: ـ «قانۇننىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلغۇچى شۇ ئىشلار بىلەن ھايات بولىدۇ» دېيىلگەندەكتۇر. 13 ھالبۇكى، مەسىھ بىزنى تەۋرات قانۇنىدىكى لەنەتتىن ھۆر قىلىش ئۈچۈن ئۆزىمىزدا لەنەت بولۇپ بەدەل تۆلىدى. بۇ ھەقتە [مۇقەددەس يازمىلاردا]: «ياغاچقا ئېسىلغان ھەربىر كىشى لەنەتكە قالغان ھېسابلانسۇن» دەپ يېزىلغان. 14 شۇنىڭ بىلەن مەسىھ ئەيسا ئارقىلىق ئىبراھىمغا ئاتا قىلىنغان بەخت يات ئەللىكلەرگىمۇ كەلتۈرۈلۈپ، بىز ۋەدە قىلىنغان روھنى ئېتىقاد ئارقىلىق قوبۇل قىلالايمىز. 15 قېرىنداشلار، مەن ئىنسانلارچە سۆزلەيمەن؛ ھەتتا ئىنسانلار ئارىسىدا ئۆزئارا ئەھدە تۈزۈلسىمۇ، باشقا ھېچكىم ئۇنى يوققا چىقىرىۋېتەلەيدۇ ياكى ئۇنىڭغا بىرەر نەرسە قوشالمايدۇ. 16 شۇنىڭدەك، [خۇدانىڭ ئەھدىسىدىكى] ۋەدىلەر ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ نەسلىگە ئېيتىلغان. [مۇقەددەس كىتابتا] ئۇ: «ۋە سېنىڭ نەسىللىرىڭگە»، (يەنى، كۆپ كىشىلەرگە) دېمەيدۇ، بەلكى «سېنىڭ نەسلىڭگە»، (يەنى يالغۇز بىر كىشىگىلا)، دەيدۇ ـ بۇ «نەسىل» مەسىھدۇر. 17 مەن شۇنى دېمەكچىمەنكى، خۇدانىڭ مەسىھكە ئالدىن تۈزگەن بىر ئەھدىسىنى تۆت يۈز ئوتتۇز يىلدىن كېيىن چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنى ئەمەلدىن قالدۇرالمايدۇ، خۇدانىڭ بۇ ۋەدىسىنى ھېچ بىكار قىلالمايدۇ. 18 چۈنكى [ۋەدە قىلىنغان] مىراس قانۇنغا ئاساسلانغان بولسا، مانا ئۇ خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئاساسلانغان بولمايتتى؛ لېكىن خۇدا شاپائەت بىلەن ئۇنى ئىبراھىمغا ۋەدە قىلىپ ئاتا قىلغان. 19 ئۇنداقتا، تەۋرات قانۇنىنى چۈشۈرۈشتىكى مەقسەت نېمە؟ ئۇ بولسا، ئىنسانلارنىڭ ئىتائەتسىزلىكلىرى تۈپەيلىدىن، خۇدانىڭ مىراسى ۋەدە قىلىنغۇچى، يەنى ئىبراھىمنىڭ نەسلى دۇنياغا كەلگۈچە قوشۇمچە قىلىپ بېرىلگەن؛ ئۇ پەرىشتىلەر ئارقىلىق بىر ۋاستىچىنىڭ قولى بىلەن بېكىتىلىپ يولغا قويۇلغان. 20 ئەمما «ۋاستىچى» بىر تەرەپنىڭلا ۋاستىچىسى ئەمەس (بەلكى ئىككى تەرەپنىڭكىدۇر)، لېكىن خۇدا ئۆزى پەقەت بىردۇر. 21 ئۇنداقتا، تەۋرات قانۇنى خۇدانىڭ ۋەدىلىرىگە زىتمۇ؟ ياق، ھەرگىز! ئەگەر بىرەر قانۇن ئىنسانلارنى ھاياتلىققا ئېرىشتۈرەلەيدىغان بولسا، ئۇنداقتا ھەققانىيلىق جەزمەن شۇ قانۇنغا ئاساسلانغان بولاتتى. 22 ھالبۇكى، مۇقەددەس يازمىلار پۈتكۈل ئالەمنى گۇناھنىڭ ئىلكىگە قاماپ قويغان؛ بۇنىڭدىكى مەقسەت، ئەيسا مەسىھنىڭ ساداقەت-ئېتىقادى ئارقىلىق ۋەدىنىڭ ئېتىقاد قىلغۇچىلارغا بېرىلىشى ئۈچۈندۇر. 23 لېكىن ئېتىقاد يولى كېلىپ ئاشكارە بولغۇچە، بىز تەۋرات قانۇنى تەرىپىدىن قوغدىلىپ، ئاشكارە بولىدىغان ئېتىقادنى كۈتۈشكە قاماپ قويۇلغانىدۇق.

24 شۇ تەربقىدە، بىزنىڭ ئېتىقاد ئارقىلىق ھەققانىي قىلىنىشىمىز
ئۈچۈن تەۋرات قانۇنى بىزگە «تەربىيىلىگۈچى» بولۇپ، بىزنى
مەسىھكە يېتەكلىدى. 25 لېكىن ئېتىقاد يولى ئاشكارا بولۇپ،
بىز ئەمدى يەنە «تەربىيىلىگۈچى»نىڭ نازارىتىدە ئەمەسمىز.
26 چۈنكى ھەممىڭلار مەسىھ ئەيساغا ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق
خۇدانىڭ ئوغۇللىرى بولدۇڭلار. 27 چۈنكى ھەرقايسىڭلار
مەسىھكە كىرىشكە چۆمۈلدۈرۈلگەن بولساڭلار، مەسىھنى
كىيىۋالغان بولدۇڭلار. 28 مەسىھدە نە يەھۇدىي بولمايدۇ نە
گرېك بولمايدۇ، نە قۇل بولمايدۇ نە ھۆر بولمايدۇ، نە ئەر بولمايدۇ نە
ئايال بولمايدۇ، ھەممىڭلار مەسىھ ئەيسادا بىر بولىسىلەر. 29 سىلەر
مەسىھكە مەنسۇپ بولغانىكەنسىلەر، سىلەرمۇ ئىبراھىمنىڭ
نەسلى بولىسىلەر ۋە ۋەدىنىڭ ۋارىسلىرى بولىسىلەر.

4 يەنە شۇنى ئېيتىمەنكى: گەرچە بىر بالا پۈتۈن مۇلۇكنىڭ
ئىگىسى بولسىمۇ، مىراسخور گۆدەك ۋاقتىلىرىدا تاكى ئاتىسى
بەلگىلىگەن ۋاقىت توشمىغۇچە، ئۇ ئۆز ئۈيىدىكى قۇلدىن پەرقى
بولمايدۇ. چۈنكى ئۇ يەنىلا خوجىدارلار ۋە بالا باققۇچىلارنىڭ
باشقۇرۇشىدا بولىدۇ. 3 شۇنىڭغا ئوخشاش، بىزمۇ گۆدەك
ۋاقتىمىزدا، بۇ دۇنيادىكى «ئاساسىي قائىدە-قانۇنىيەتلەر» ئاستىدا
قۇل بولغانىدۇق. 4 لېكىن، ۋاقىت-سائىتى تولۇق توشقاندا،
خۇدا ئۆز ئوغلىنى [بۇ دۇنياغا] ئەۋەتتى. ئۇ بىر ئايال كىشىدىن
تۇغۇلغان، شۇنىڭدەك تەۋرات قانۇنى ئاستىدا تۇغۇلغانىدى.
5 بۇنىڭدىكى مەقسەت، خۇدا تەۋرات قانۇنى ئاستىدا ياشىغان
[بىزلەرنى] بەدەل تۆلەپ ھۆرلۈككە چىقىرىپ، بىزنىڭ ئوغۇللۇققا
قوبۇل قىلىنىشىمىز ئۈچۈندۇر. 6 ھەم سىلەر ئۆز ئوغۇللىرى
بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، خۇدا ئۆز ئوغلىنىڭ: «ئاببا! ئاتام!» دەپ
چاقىرغۇچى روھىنى ئەۋەتىپ قەلبىمىزگە سالدى. 7 شۇنىڭ
ئۈچۈن، سىلەر ھازىر قۇل ئەمەس، بەلكى ئوغۇللىرىدۇرسىلەر،
ئوغۇللىرى بولغانىكەنسىلەر، خۇدا ئارقىلىق ئۆزىگە مىراسخور
بولىسىلەر. 8 بۇرۇن، خۇدانى تونۇمىغان ۋاقتىڭلاردا دەرۋەقە
يالغان ئىلاھلارنىڭ قۇللۇقىغا تۇتۇلغانىسىلەر. 9 ئەمدىلىكتە،
ھازىر [ھەقىقىي] خۇدانى تونۇغانىكەنسىلەر، ـ ياكى ئېنىقراق
قىلىپ ئېيتقاندا، خۇدا تەرىپىدىن تونۇلغانىكەنسىلەر، ئەمدى
سىلەر نېمە دەپ بۇ دۇنيادىكى كۈچسىز، ئەبجەق ئەرزىمەس
«ئاساسىي قائىدە-قانۇنىيەتلەر» گە قارايسىلەر؟ ئۇلارنىڭ
قۇللۇقىغا يېڭىۋاشتىن قايتىشنى خالامسىلەر؟ 10 سىلەر ئالاھىدە
كۈن، ئاي، پەسىل ۋە يىللارنى ئېتىۋارغا ئېلىپ خاتىرىلەشكە
باشلىدىڭلار! 11 مەن ئىلگىرى سىلەرگە سىڭدۈرگەن ئەجرىم
بىكار كېتەرمىكىن، دەپ سىلەر ئۈچۈن ئەنسىرەۋاتىمەن.
12 قېرىنداشلار، مەن شۇنى سىلەردىن تۆتۈنمەنكى، ماڭا
ئوخشاش بولۇڭلار؛ چۈنكى مەن سىلەرگە ئوخشاش بولدۇم.
سىلەر ئەسلىدە ماڭا ھېچ ئازار يەتكۈزمىگەندىڭلار. 13 ئەمما
سىلەرگە مەلۇمكى، ئەتلىرىمدىكى بىر زەئىپلىك تۈپەيلىدىن، مەن
خۇش خەۋەرنى سىلەرگە بىرىنچى قېتىم يەتكۈزگەندىم. 14 ئۇ
چاغدا، ئەتلىرىمدىكى بۇ زەئىپلىك سىلەرگە نىسبەتەن سىناقتەك
بولىسىمۇ، لېكىن سىلەر مېنى كەمسىتمىدىڭلار ياكى چەتكە
قاقمىدىڭلار. ئەكسىچە، مېنى خۇدا ئەۋەتكەن بىر پەرىشتىنى،
ھەتتا مەسىھ ئەيسا ئۆزىنى كۈتكەندەك كۈتۈۋالدىڭلار. 15 ئۇ
چاغدىكى بەخت-بەرىكىتىڭلار ئەمدى نەگە كەتتى؟! مەن
سىلەرگە گۇۋاھچى بولۇپ ئېيتالايمەنكى، ئۇ چاغدا سىلەر
مۇمكىن بولسا، ماڭا كۆزلىرىڭلارنى ئويۇپ بېرىشكىمۇ رازى
ئىدىڭلار! 16 ئەمدىلىكتە، سىلەرگە ھەقىقەتنى سۆزلىگەنلىكىم
ئۈچۈن دۈشمىنىڭلارغا ئايلىنىپ قالدىممۇ؟ 17 [مەن ئېيتىپ
ئۆتكەن] ھېلىقى ئادەملەر سىلەرگە قىزغىنلىق كۆرسىتىدۇ، ئەمما
نىيىتى دۇرۇس ئەمەس؛ ئۇلار پەقەت سىلەرنى [نىجاتىنىڭ]
سىرتىغا چىقىرىپ، قىزغىنلىقىڭلارنى ئۆزلىرىگە قارىتىۋالماقچى.
18 ئەمما مەن سىلەر بىلەن بىرگە بولغان ۋاقىتلاردىلا ئەمەس،
بەلكى ھەردائىم گۈزەل ئىشقا قىزغىنلىق قىلىشنىڭ ئۆزى
ياخشىدۇر، ئەلۋەتتە. 19 سۆيۈملۈك بالىلىرىم! مەسىھ سىلەردە
تۇرەلدۈرۈلگۈچە مەن سىلەر ئۈچۈن تولغاق ئازابلىرىنى يەنە
بىر قېتىم تارتىۋاتىمەن! 20 مېنىڭ ھازىرلا يېنىڭلارغا بېرىپ،
سىلەرگە باشقىچە تەلەپپۇز بىلەن سۆزلىگۈم كېلىۋاتىدۇ؛ چۈنكى
بۇ ئەھۋالىڭلار توغرۇلۇق نېمە قىلىشنى زادىلا بىلمەيۋاتىمەن!
21 ئى تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە ياشاشنى خالايدىغانلار،
سىلەردىن شۇنى سوراپ باقاي، سىلەر تەۋراتنىڭ ئۆزىدە نېمە

دېيلگەنلىكىگە قۇلاق سالمامسىلەر؟ 22 تەۋراتتا، ئىبراھىمنىڭ
ئىككى ئوغلى بولۇپ، بىرى دېدەكتىن، يەنە بىرى ھۆر ئايالدىن
بولغان، دەپ خاتىرىلەنگەن. 23 دېدەكتىن بولغان ئوغۇل
«ئەت بىلەن» تۇغۇلغان؛ ھۆر ئايالدىن بولغان ئوغۇل بولسا
خۇدانىڭ ۋەدىسى ئارقىلىق تۇغۇلغاندۇر. 24 بۇ ئىككى ئىشنى
بىر ئوخشىتىش دېگلى بولىدۇ. بۇ ئىككى ئايال [خۇدانىڭ
ئىنسانلار بىلەن] تۈزگەن ئىككى ئەھدىسىنىڭ ۋەكىلىدۇر. بىرىنچى
ئەھدە سىناي [تېغىدىن] كېلىپ، دەرھەققەت بالىلىرىنى قۇللۇققا
بولۇشقا تۇغدۇ؛ مانا ھەجەر تۇنىڭغا ۋەكىلدۇر؛ 25 دېمەك،
ھەجەر بولسا ئەرەبىستاندىكى سىناي تېغىغا سىمۋول قىلىنىپ،
يەنى بۇگۈنكى يېرۇسالېمغا ئوخشىتىلىدۇ؛ چۈنكى ئۇ شەھەر ۋە
ئۇنىڭ بالىلىرى قۇللۇققا تۇرماقتا. 26 ئەمما يۇقىرىدىن بولغان
يېرۇسالېم ھۆردۇر، ئۇ ھەممىزنىڭ ئانىسىدۇر؛ 27 چۈنكى،
[مۇقەددەس يازمىلاردا] مۇنداق يېزىلغان: ـ «خۇشال بول، ئى
پەرزەنت كۆرمىگەن تۇغماس ئايال! تەنتەنە قىلىپ ياكۆزات،
توۋلا، ئى تولغاق تۇتۇپ باقمىغان! ـ چۈنكى غېرىب ئايالنىڭ
بالىلىرى ئېرى بار ئايالنىڭكىدىن كۆپتۇر!» 28 ئەمدى ئى
قېرىنداشلار، ئىسھاق خۇدانىڭ ۋەدىسىدىن تۇغۇلغاندەك بىزمۇ
خۇدانىڭ ۋەدىسى بويىچە تۇغۇلغان پەرزەنتلەرمىز. 29 لېكىن ئۇ
چاغدا «ئەتلەردىن تۇغۇلغان» بالا «روھتىن تۇغۇلغان» بالىغا
زىيانكەشلىك قىلغىنىدەك، ھازىر شۇنداق بولىدۇ. 30 لېكىن
مۇقەددەس يازمىلاردا نېمە دېيىلگەن؟ ئۇنىڭدا: «سەن بۇ
دېدىكىنى ئوغلى بىلەن قوشۇپ ھەيدىۋەت! چۈنكى دېدەكتىن
تاپقان ئوغۇل ھەرگىز ھۆر ئايالنىڭدىن بولغان ئوغۇل بىلەن مىراسقا
ئورتاق بولمايدۇ!» دەپ پۈتۈلگەن. 31 ئەمدى، قېرىنداشلار، بىز
دېدەكنىڭ ئەمەس، بەلكى ھۆر ئايالنىڭ پەرزەنتلىرىدۇرمىز.
مەسىھ بىزنى ھۆرلۈكتە ياشىسۇن دەپ ھۆر قىلدى. شۇنىڭ
بىلەن ئۇنىڭدا تاپان تىرەپ تۇرۇڭلار ۋە قۇللۇقنىڭ بويۇنتۇرۇقىغا
قايتىدىن قىسىلىپ قالماڭلار.

5 مانا، مەنكى پاۋلۇس سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايكى،
ئەگەر سىلەر خەتنە قوبۇل قىلساڭلار، ئۇ چاغدا مەسىھنىڭ
سىلەرگە ھېچقانداق پايدىسى قالمايدۇ. 3 مەن خەتنىنى قوبۇل
قىلغان ھەربىر كىشىگە يەنە ئاگاھلاندۇرۇپ ھەققەتنى ئېيتىپ
قويايكى، ئۇلارنىڭ تەۋراتتىكى بارلىق ئەمر-بەلگىلىمىلەرگە
[تولۇق ئەمەل قىلىش] مەجبۇرىيىتى باردۇر. 4 ئەي تەۋرات
قانۇنى ئارقىلىق ئۆزۈمنى ھەققانىي ئادەم قىلاي دېگەنلەر،
ھەربىرىڭلار مەسىھتىن ئايرىلىپ، مەھرۇم بولۇپ، [خۇدانىڭ]
شاپائىتىدىن چىقىپ، يېقىلىپ ئۇنىڭدىن قالدىڭلار. 5 چۈنكى
روھقا تايىنىپ ھەققانىيلىققا باغلانغان ئارزۇ-ئارمانىنى ئېتىقاد
بىلەن تەلپۈنۈپ كۈتىمەكتىمىز. 6 چۈنكى مەسىھ ئەيسادا خەتنىلىك
كۆچىكە ئىگە ئەمەس، خەتنىسىزلىكمۇ كۆچىكە ئىگە ئەمەس،
كۆچىكە ئىگە بولغىنى پەقەت مۇھەببەت ئارقىلىق ئىش قىلىدىغان
ئېتىقادتۇر. 7 سىلەر ئوبدان چېپىپ مېڭۋاتقانىدىڭلار؛
بىراق كىم سىلەرنى ھەققەتكە ئىتائەت قىلىشتىن توسۇۋالدى؟
8 بۇنداق قايىل قىلىش ئامىلى سىلەرنى چاقىرغۇچىدىن بولغان
ئەمەس! 9 «كىچىككىنە خېمىرتۇرۇچ پۈتكۈل خېمىرنى
بولدۇرۇپ يوغىنىتىدۇ!» 10 ئۆزۈم رەبگە قاراپ قايىل
بولدۇمكى، سىلەرمۇ بۇ ئىشتا ھېچ باشقىچە ئويدا بولمايسىلەر.
ئەمما سىلەرنى قايمۇقتۇرۇۋاتقان كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر،
ئۇ چوقۇم تېگىشلىك جازاسىنى تارتىدۇ. 11 قېرىنداشلار،
ئەگەر مەن «خەتنە قىلىنىش كېرەك» دەپ جاكارلاپ
يۈرگەن بولسام، ئۇنداقتا مەن بۇگۈنكى كۈنگىچە يەنە نېمە
ئۈچۈن [يەھۇدىيلاردىن] زىيانكەشلىككە ئۇچراپ كېلىمەن؟
ئەگەر شۇنداق قىلغان بولسام، «كرېست بىزارلىقى» يوق
قىلىناتتى! 12 سىلەرنى قۇتراتىۋاتقان بۇ ئادەملەر ئۆزلىرىنى ئاختا
قىلىۋەتسۇن دەيمەن! 13 چۈنكى قېرىنداشلار، سىلەر ئەركىنلىككە
چاقىرىلدىڭلار. لېكىن ئەركىنلىكىڭلارنى ئەتلەرنىڭ ئارزۇ-
ھەۋەسلىرىگە قاندۇرۇشنىڭ باھانىسى قىلماڭلار، بەلكى مېھىر-
مۇھەببەت بىلەن بىر-بىرىڭلارنىڭ قۇللۇقىدا بولۇڭلار. 14 چۈنكى
پۈتكۈل تەۋرات قانۇنى «قوشنىڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك
سۆيگىن» دېگەن بىرلا ئەمردە ئەمەل قىلىنىدۇ. 15 لېكىن
پەخەس بولۇڭلارکى، بىر-بىرىڭلارنى چىشلەپ تارتىپ يالماپ
يۈرۈپ، بىر-بىرىڭلاردىن يۇتۇلۇپ كەتمەڭلار يەنە! 16 ئەمما
شۇنى دەيمەنكى ـ [مۇقەددەس] روھتا مېڭىڭلار، ۋە شۇ چاغدا
سىلەر ئەتلەرنىڭ ئارزۇ-ھەۋەسلىرىگە يول قويمايسىلەر. 17 چۈنكى

ئەت روھقا زىت بولغان ئىشلارنى ئارزۇ قىلدۇ، ۋە روھ ئەتكە
زىت بولغان ئىشلارنى ئارزۇ قىلدۇ. ئۇلار ئىككىسى بىر-بىرىگە
قارىمۇقارشىدۇر، نەتىجىدە، ئۆزۈڭلار ئارزۇ قىلغان ئىشلارنى
قىلالمايسىلەر. 18 ۋەھالەنكى، سىلەر روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە
بولساڭلار، ئۇ چاغدا تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە بولمايسىلەر.
19 ئەمدى ئەتنىڭ ئەمەللىرى روشەنكى ـ زىناخورلۇق،
بۇزۇقلۇق، ناپاكلىق، شەھۋانىيلىق، 20 بۇتپەرەسلىك،
سېھىرگەرلىك، ئۆچمەنلىكلەر، جېدەللەر، قىزغانچۇقلۇقلار،
غەزەپلەر، ريقابەتلىشىشلەر، بۆلگۈنچىلىكلەر، گۇرۇھۋازلىقلار،
21 ھەسەتخورلۇقلار، قاتىللىقلار، ھاراقكەشلىكلەر، ئەيش-
ئىشرەتلەر قاتارلىق ئىشلاردۇر، بۇ ئىشلار توغرۇلۇق بۇرۇنقى
ئېيتقىنىمدەك ھازىر يەنە بىر قېتىم ئاگاھلاندۇرىمەنكى، بۇنداق
ئىشلارنى قىلغۇچىلار خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا مىراسلىق قىلمايدۇ.
22 ۋەھالەنكى، روھنىڭ مېۋىسى بولسا مېھىر-مۇھەببەت،
شاد-خۇراملىق، خاتىرجەملىك، سەۋر-تاقەت، مېھرىبانلىق،
ياخشىلىق، ئىشەنچ-سادىقلىق، 23 مۆمىن-مۇلايىملىق ۋە ئۆزىنى
تۇتۇۋېلىشتىن ئىبارەت. مۇشۇنداق ئىشلارنى توسىدىغان
ھېچقانداق قانۇن يوقتۇر. 24 لېكىن مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلار
ئەتلىرىنى، شۇنداقلا ئۆنىكۈسكى ئىشقىلار ۋە ھەۋەسلەرنى
تەڭ كېرىستلىگەن بولدۇ. 25 روھتا ياشاۋاتقان بولساق، روھقا
ئەگىشىپ ماڭايلى. 26 بىر-بىرىمىزنى رەنجىتىپ، بىر-بىرىمىزگە
ھەسەت قىلىپ، ھاكاۋۇر شۆھرەتپەرەسلەردىن بولمايلى.

6 قېرىنداشلار، ئاراڭلاردىن بىرسىنىڭ ھازىرمۇ بىر گۇناھ-
سەۋەنلىك سادىر قىلىۋاتقانلىقى بايقالغان بولسا، ئاراڭلاردىكى
روھىي كىشىلەر يۇۋاش-مۇلايىملىق روھى بىلەن ئۇنى يولدىن
قايتۇرۇپ كېلىڭلار. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۆزۈڭلارنىڭمۇ
ئازدۇرۇلۇپ كەتمەسلىكىڭلارغا دىققەت قىلىڭلار. 2 بىر-
بىرىڭلارنىڭ ئېغىرچىلىقىنى كۆتۈرۈڭلار. شۇنداق قىلساڭلار،
مەسىھنىڭ قانۇنىغا ئەمەل قىلغان بولىسىلەر. 3 چۈنكى بىرسىنىڭ
تارازىغا توختىغۇدەك ئىشى بولماي تۇرۇپ ئۆزىنى تارازىغا
توختىغۇدەك دەپ چاغلىسا، ئۇ ئۆز-ئۆزىنى ئالدىغانلىق،
خالاس. 4 لېكىن ھەركىم ئۆز ئەمەلىيىتىگە قاراپ تەكشۈرۈپ
باقسۇن؛ شۇنىڭ بىلەن باشقىلارنىڭكىدىن ئەمەس، بەلكى
ئۆز ئەمەللىرىدىنلا پەخىرلەنگۈدەك ئىش بولسا، پەخىرلەنسە
بولىدۇ. 5 چۈنكى ھەربىر ئادەم ئۆز يۈكىنى كۆتۈرۈشى
كېرەك. 6 خۇدانىڭ سۆز-كالامىدىن تەلىم ئالغۇچى ئۆزىگە
تەلىم بەرگۈچىنى ئۆزىدە بار بولغان ياخشى نەرسىلەردىن ئورتاق
بەھرىمەن قىلسۇن. 7 ئۆز-ئۆزۈڭلارنى ئالدىماڭلار ـ خۇدانى
ئالداپ ئەخمەق قىلغىلى بولمايدۇ؛ چۈنكى كىم نېمە تېرىسا،
شۇنى ئالىدۇ. 8 ئۆز ئەتلىرىنىڭ ئارزۇ-ھەۋەسلىرىنى قاندۇرۇشقا
ئۇرۇق چاچقان كىشى ئۆز ئەتلىرىدىن چىرىكلىك ھوسۇلىنى
ئالىدۇ. لېكىن روھنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن ئۇرۇق چاچقان
كىشى بولسا روھتىن مەڭگۈلۈك ھايات ئالىدۇ. (aiōnios)
(g166) 9 شۇڭا، ياخشى ئىشلارنى قىلىشتىن ھارمايلى. ئۇنىڭغا
ئېرىشىدىغان ۋاقتى-سائىتى توشقاندا چوقۇم ھوسۇل ئالالايمىز.
10 شۇ سەۋەبتىن، بىزدە پۇرسەت بولسىلا، ھەممەيلەنگە، بولۇپمۇ
ئېتىقادتىكى ئائىلىگە مەنسۇپ بولغانلارغا ياخشى ئىشلارنى
قىلىپ بېرەيلى. 11 مانا، ئۆز قولۇم بىلەن شۇنچە چوڭ ھەرپلەر
بىلەن يازغىنىمغا قاراڭلار! 12 سىلەرگە خەتنىنى قوبۇل قىلىشنى
مەجبۇرلىماقچى بولغانلار، ئۇلارنىڭ ھەربىرى پەقەت ئۆزلىرىنىڭ
تاشقى قىياپىتىنى پەردازلاپ كۆرسەتمەكچى بولغان، خالاس؛
ئۇلارنىڭ بۇ مەقسىتى پەقەت «مەسىھنىڭ كېرىستى» تۈپەيلىدىن
بولغان زىيانكەشلىكتىن قېچىشتىن ئىبارەت، خالاس. 13 چۈنكى
ئۇلار ئۆزلىرىمۇ خەتنە قىلىنغىنى بىلەن تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل
قىلمايدۇ؛ لېكىن ئۇلار ئەتلىرىڭلاردىن ماختىنىش ئۈچۈن بەربىر
سىلەرنى خەتنىنى قوبۇل قىلدۇرماقچى بولىدۇ. 14 ئۆزۈمنى ئېلىپ
ئېيتسام، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ كېرىستىكى [ئۆلۈمى]دىن
باشقا ھېچ ئىش بىلەن ماختاشمىغايمەن! چۈنكى ئۇنىڭ كېرىستى
ۋاستىسىدىن بۇ دۇنيا ماڭا نىسبەتەن كېرىستىلەنگەن ۋە مەنمۇ بۇ
دۇنياغا نىسبەتەن كېرىستىلەنگەنمەن. 15 چۈنكى مەسىھ ئەيسادا نە
خەتنىلىك نە خەتنىسىزلىك دېگەنلەر كۆچكە ئىگە ئەمەستۇر؛
بىردىنبىر كۆچكە ئىگە بولىدىغىنى پەقەت يېڭى بىر يارالغۇچىدۇر!
16 بۇ قائىدە بويىچە ماڭىدىغانلارغا، ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە ۋە
خۇدانىڭ ئىسرائىلىغا خاتىرجەملىك ۋە رەھىم-شەپقەت بولغاي!
17 بۇنىڭدىن كېيىن ھېچكىم بۇ ئىشلار بىلەن يەنە مېنى ئاۋارە

قىلمىسۇن! چۈنكى مەن تۆز بەدىنىمدە ئەيسانىڭ يارا ئىزلىرىنى كۆتۈرىمەن! 18 قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھر-شەپقىتى روھىڭلارغا يار بولغاي! ئامىن!

ئەفەسۇسلۇقلارغا

1 خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن، مەسىھ ئەيسانىڭ رىسۋالى بولغان
مەنكى پاۋلۇستىن ئەفەسۇستا تۇرۇۋاتقان مۇقەددەس بەندىلەرگە،
يەنى مەسىھ ئەيسادا ئىخلاسمەن بولغانلارغا سالام! 2 ئاتىمىز
خۇدا ھەم رەب ئەيسا مەسىھتىن سىلەرگە مېھىر-شەپقەت ۋە
خاتىرجەملىك بولغاي! 3 بىزنى مەسىھتە، ئەرشلەردە بارلىق
روھىي بەخت-بەركەتلەر بىلەن بەركەتلىگەن، رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ خۇداسى ھەم ئاتىسى مۇبارەك بولغاي! 4 چۈنكى
ئۇ بىزنى، مۇھەببەت ئىچىدە بولۇپ ئۆزىنىڭ ئالدىدا پاك-
مۇقەددەس، داغسىز تۇرۇشىمىز ئۈچۈن ئالەم ئاپىردە قىلىنماي
تۇرۇپلا تاللىۋالغاندى؛ 5 ئۇ ئۆز ئىرادىسىگە ياققىنى بويىچە
بىزنى ئالدىنئالا ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئۆزىگە ئوغۇللۇققا قوبۇل
قىلىشقا بېكىتكەندى؛ 6 بۇ ئىشتا ئۆزىنىڭ مېھىر-شەپقىتىنىڭ
ئۇلۇغلۇقىغا مەدھىيە ئوقۇلىدۇ؛ چۈنكى ئۇ مېھىر-شەپقىتى بىلەن
بىزنى ئۆز سۆيگىنىدە شاپائەتلەندۈرگەندى. 7 بىز ئۇنىڭدا
[ئاتىنىڭ] مېھىر-شەپقىتىنىڭ موللۇقى بىلەن ئۆزىنىڭ قېنى ئارقىلىق
قۇتۇلۇقتىن ھۆر قىلىنىشقا، ئىتائەتسىزلىكلىرىمىزگە قارىتا كەچۈرۈمگە
مۇيەسسەر بولدۇق؛ 8 ئۇ [بۇ مېھىر-شەپقەتنى] بارلىق دانالىق
ھەم پەم-پاراسەت بىلەن بىزگە زور تارتۇقلىدىكى، 9 ــ ئۇ
ئۆز كۆڭلىگە پۈككەن گۈزەل خاھىشى بويىچە ئىرادىسىدىكى
سىرنى، يەنى ۋاقىت-زامانلارنىڭ پىشىپ يېتىلىشىنى ئىدارە
قىلىشى بىلەن بارلىق مەۋجۇداتلارغا، يەنى ئەرشلەردە بولغانلىنىڭ
ھەممىسىگە، زېمىندا بولغانلىنىڭ ھەممىسىگە مەسىھنى باش قىلىپ
ئۇلارنى مەسىھتە جەم قىلىش مەقسىتىنى بىزگە ئايان قىلدى؛
11 ئۇنىڭدا بىزمۇ خۇداغا مىراس قىلىنغان؛ بىز شۇ مەقسەتتە بارلىق
ئىشلارنى ئەقىل-ئىرادىسى بويىچە ئىدارە قىلغۇچىنىڭ نىشانى
بىلەن شۇ ئىشقا ئالدىنئالا بېكىتىلگەندۇق؛ 12 شۇنىڭ بىلەن
مەسىھنى ئاۋۋال تاياڭچ قىلغان بىزلەر ئۆزىنىڭ شان-شەرىپىنىڭ
ئۇلۇغلۇقىنى نامايان قىلغۇچى بولدۇق؛ 13 ھەقىقەتنىڭ كالام-
سۆزىنى، يەنى نىجاتىڭلاردىكى خۇش خەۋەرنى ئاڭلاپ
سىلەرمۇ ئۆزىڭىغا تاياندىڭلار ــ ۋە ئۇنىڭغا ئىشەنگىنىڭلاردا،
سىلەر ۋەدە قىلىنغان مۇقەددەس روھ بىلەن مۇھۇرلەندىڭلار.
14 خۇدانىڭ شان-شەرىپىنىڭ ئۇلۇغلۇقى نامايان قىلىنىپ، ئىگىلىكى
ئۈزۈل-كېسىل ھۆر-نىجات قىلىنغۇچە، مۇقەددەس روھ
مىراسىمىزنىڭ «كاپالەت»ى بولىدۇ. 15 شۇنىڭ بىلەن، سىلەرنىڭ
رەب ئەيسىغا باغلىغان ئېتىقادىڭلار ۋە بارلىق مۇقەددەس
بەندىلەرگە بولغان مۇھەببىتىڭلار توغرۇلۇق ئاڭلىغاندىن تارتىپ،
16 دۇئالىرىمدا سىلەرنى ئەسلەپ، سىلەر ئۈچۈن رەھمەت
ئېيتىشنى توختاتمىدىم؛ 17 تىلەيدىغىنىم شۇكى، رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ خۇداسى، شان-شەرەپنىڭ ئىگىسى بولغان ئاتا
سىلەرنىڭ ئۆزىنى تولۇق بىلىشىڭلارغا دانالىق ھەم ۋەھىينى
ئۆزلەشتۈرگۈچى روھنى ئاتا قىلغاي، 18 شۇنىڭ بىلەن سىلەرنىڭ
قەلبىتىكى كۆزلىرىڭلار روشەنلىشىپ، ئۆزىنىڭ چاقىرىقىغا باغلانغان
ئۈمىدىنىڭ نېمىلىكىنى، ئۆزىنىڭ مۇقەددەس بەندىلىرىدە بولغان
شەرەپلىك مىراسىنىڭ قىممەتلىكلىكىنى 19 ۋە ئۆزىنىڭ ئىشەنگۈچى
بىزلەرگە زور كۈچى بىلەن قاراتقان قۇدرىتىنىڭ ھېسابسىز
بۇيۇكلۇكىنى بىلىپ يەتكەيسىلەر؛ 20 دەل شۇ قۇدرەتنى ئۇ
مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، ئەرشلەردە ئۆزىنىڭ ئوڭ
يېنىدا ئولتۇرغۇزغىنىدا ئۆزىنىڭدا يۈرگۈزگەندى؛ 21 پەقەت بۇ
زاماندىلا ئەمەس، بەلكى كەلگۈسى زاماندىمۇ ئۆزىنى بارلىق
ھۆكۈمرانلىقتىن، ھوقۇقتىن، كۈچ-قۇدرەتتىن، خوجايىنلىقتىن
ۋە بارلىق تىلغا ئېلىنىدىغان ھەرقانداق نام-شەرەپتىن كۆپ
ئۈستۈن قويغان؛ (aiōn g165) 22 بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۆزىنىڭ
پۇتلىرى ئاستىغا قويۇپ، جامائەت ئۈچۈن ئۆزىنى ھەممىگە باش
بولۇشقا ئاتا قىلغان. 23 جامائەت بولسا ئۆزىنىڭ تېنى، يەنى ھەممىنى
ھەممە جەھەتتىن تولدۇرغۇچىنىڭ مۇكەممەل جەۋھىرىدۇر.

2 ۋە سىلەر بولساڭلار، قەبىھلىكلىرىڭلار ھەم
گۇناھلىرىڭلاردا ئۆلگەن بولۇپ، 2 بۇ دۇنيانىڭ دەۋرىگە
ئەگىشىپ، ھاۋانىڭ ھوقۇقىنى ئۇتقان ھۆكۈمدارغا، يەنى بۇگۈنكى
كۈندە ئىتائەتسىزلىكتىن بولغان پەرزەنتلەرنى قۇترىتىۋاتقان روھقا
ئەگىشىپ، بۇ ئىشلاردا ئىلگىرى ماڭغانسىلەر؛ (aiōn g165)
3 بىز ھەربىرىمىزمۇ ئىلگىرى شۇلارنىڭ ئارىسىدا ئەتلىرىمىزدىكى
شەھۋەت-ھەۋەسلەردە ھايات ئۆتكۈزگەنمىز، ئەتلىرىمىز ھەم
ئۆز ئوي-خىيالىمىزنىڭ خاھىشلىرىغا ئەمەل قىلىپ، باشقىلارغا

ئوخشاش، ماهىيەتتە «غەزەپتىكى پەرزەنتلەر» بولغانمىز؛ 4 براق
خۇدا، مول رەھىم-شەپقەتنى كۆرسەتكۈچى بولۇپ، بىزنى
سۆيگەندە بىزگە كۆرسەتكەن ئالەمبەخش مېھىر-مۇھەببىتى
تۈپەيلىدىن، ـ 5 ھەتتا ئىتائەتسىزلىكلەردە تۇلۇگەن ۋاقتىمىزدىمۇ،
بىزگە مەسىھ بىلەن بىللە جان كىرگۈزۈپ (مېھىر-شەپقەت
بىلەن قۇتقۇزۇلدۇڭلار!)، 6 بىزنى ئۇنىڭ بىلەن بىللە تىرىلدۈرۈپ،
ئەرشلەردە مەسىھ ئەيسا بىلەن بىللە ئولتۇرغۇزغان؛ 7 مەقسىتى
كەلگۈسى زامانلاردا ئۇنىڭ مەسىھ ئەيسادا بىزگە قارىتىلغان
مېھرىبانلىقى بىلەن ئىپادىلەنگەن شاپائىتىنىڭ شۇنچە غايەت زور
ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىشتىن ئىبارەتتۇر؛ (aiōn g165) 8 چۈنكى
سىلەر شەپقەت بىلەنلا ئىشەنچ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدۇڭلار. بۇ
ئىش ئۆزۈڭلاردىن كەلگەن ئىش ئەمەس، بەلكى خۇدادىن
كەلگەن ئىلتىپات، 9 ئۇ زادىلا ئادەملەرنىڭ ئەمەل-ئەجرىدىن
كەلمەيدۇ، بۇ ھەم ھېچكىمنىڭ ماختانماسلىقى ئۈچۈندۇر.
10 چۈنكى بىز خۇدانىڭ ئىشلىگەن ھۈنىرىدۇرمىز، خەيرخاھ
ئىشلار ئۈچۈن مەسىھ ئەيسادا يارىتىلغانمىز؛ خۇدا ئەسلى
بىزنىڭ ئۆلاردا مېڭىشىمىز ئۈچۈن بۇ ئىشلارنى ئالدىنئالا
تەييارلىغاندى. 11 شۇڭا سىلەر ئەسلىدە ئەتلىرىگىلارغا ئاساسەن
«يات ئەللەر» دەپ ھېسابلانغىنىڭلارنى، ـ ئىنسانلىنىڭ قولى
بىلەن ئەتلىرىدە «خەتنە قىلىنغانلار» دەپ ئاتالغانلار تەرىپىدىن
«خەتنىسىز» دەپ ئاتالغانلىقىڭلارنى، 12 شۇنداقلا شۇ چاغدا
مەسىھسىز بولۇپ، ئىسرائىلنىڭ پۇقرالىقىنىڭ سىرتىدا تۇرۇپ،
ۋەدىلەرنى ئېلىپ كەلگۈچى ئەھدىلەرنى يات بىلىپ، بۇ
دۇنىيادا ئۈمىدسىز ھەم خۇداسىز ياشىغىنىڭلارنى ئېسىڭلاردا
تۇتۇڭلار؛ 13 لېكىن ئەسلى يىراقلاردا بولغان سىلەر ھازىر
مەسىھنىڭ قېنى ئارقىلىق يېقىن قىلىندىڭلار؛ 14 چۈنكى ئۇ
بىزنىڭ ئىناقلىقىمىزدۇر، ئۇ ئىككى تەرەپنى بىر قىلىپ ئوتتۇرىدىكى
ئارا تامنى چېقىۋەتتى؛ 15 يەنى، ئۆز ئەتلىرى ئارقىلىق ئۆچمەنلىكنى
تۈگىتىپ، بەلگىلىمىلەرنى كۆرسەتكەن، ئەمرلەرنى يەتكۈزگەن
قانۇننى بىكار قىلىپ، ئىككى تەرەپنى ئۆزىدە يېڭى بىر ئادەم
قىلىپ ياراتتى، شۇنىڭ بىلەن ئىناقلىقنى ئاپىرىدە قىلدى؛
16 كرېستكە مىخلىنىپ مۇشۇنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن ئۆچمەنلىكنى
قەتل قىلىپ، ئىككىسىنى بىر تەندە خۇدا بىلەن ئەپلەشتۈردى؛
17 ئاندىن ئۇ كېلىپ، يىراقلاردا تۇرغان سىلەرگىمۇ ئىناقلىق
خۇش خەۋىرىنى جاكارلىدى، يېقىندىكىلەرگىمۇ ئىناقلىقنى
جاكارلىدى. 18 چۈنكى ھەر ئىككىمىزنىڭ ئۇنىڭ ئارقىلىق
بىر روھتا ئاتا ئالدىغا كىرىش ھوقۇقىمىز باردۇر. 19 شۇڭا
شۇنىڭدىن باشلاپ سىلەر مۇساپىرلار، ياقا يۇرتتىكىلەر ئەمەس،
بەلكى مۇقەددەس بەندىلەرگە ۋەتەنداش بولىسىلەر، خۇدانىڭ
ئۆيىدىكىلەردىن بولىسىلەر؛ 20 سىلەر رەسۇللار ۋە پەيغەمبەرلەر
بولغان ئۇلنىڭ ئۈستىگە قۇرۇلماقتىسىلەر؛ بىنانىڭ «بۇرجەك
تېشى» بولسا ئەيسا مەسىھ ئۆزىدۇر، 21 ئۇنىڭدا پۈتكۈل بىنا پۈختا
جېپىسلاشتۇرۇلۇپ، رەبدە مۇقەددەس بىر ئىبادەتخانا بولۇشقا
ئۆسۈپ بارماقتا. 22 سىلەرمۇ [قوشۇلۇپ] ئۇنىڭدا خۇدانىڭ بىر
تۇرالغۇسى بولۇشقا روھتا بىرلەشتۈرۈلۈپ قۇرۇلماقتىسىلەر.

3 شۇ سەۋەبتىن سىلەر «يات ئەللىكلەر» ئۈچۈن مەسىھ
ئەيسانىڭ مەھبۇسى بولغان مەنكى پاۋلۇس ـ 2 (سىلەر بەلكىم
ماڭا تاپشۇرۇلغان، سىلەرگە خۇدانىڭ شەپقىتىنى ئېلىپ بارىدىغان
غوجدارلىقىم توغرۇلۇق، 3 يەنى ئۇنىڭ ماڭا ۋەھيى بىلەن
سىرنى ئايان قىلغانلىقى توغرۇلۇق خەۋەردار بولۇشۇڭلار مۇمكىن
(مەن بۇ توغرىسىدا ئىلگىرى ئاز-پاز يازغانىدىم؛ 4 سىلەر ئۇنى
ئوقۇغىنىڭلاردا، مەسىھنىڭ سىرى توغرۇلۇق يورۇتۇلغانلىقىمنى
بىلىپ يېتىسىلەر) 5 ئىلگىركى دەۋرلەردە بۇ سىر ئىنسان
بالىلىرىغا ئۇنىڭ مۇقەددەس رەسۇللىرى ۋە پەيغەمبەرلىرىگە روھ
ئارقىلىق ھازىرقىدەك ئېنىق ۋەھيى قىلىنغاندەك، ئايان قىلىنغان
ئەمەس. 6 دېمەك، خۇش خەۋەر ئارقىلىق «يات ئەللىكلەر»دىن
بولغانلارمۇ ئورتاق مىراسخورلار، تەندىكى ئورتاق ئەزالار،
مەسىھ ئەيسادا بولغان ۋەدىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولغۇچىلار
بولىدۇ؛ 7 خۇدانىڭ شەپقىتى ماڭا ئېلىپ كەلگەن ئىلتىپات
بىلەن، ئۇنىڭ كۈچ-قۇدرىتىنىڭ يۈرگۈزۈلۈشى بىلەن، مەن بۇ
ئىشقا خىزمەتكار قىلىپ تەيىنلەندىم؛ 8 ماڭا ـ مۇقەددەس
بەندىلىرى ئىچىدىكى ئەڭ تۆۋەندىمۇ تۆۋەن بولغان ماڭا مۇشۇ
ئىلتىپات، يەنى ئەللەر ئارىسىدا مەسىھنىڭ مۆلچەرلىگۈسىز
بايلىقلىرى توغرۇلۇق خۇش خەۋەر جاكارلاش 9 ۋە
شۇنداقلا ھەممىنى ياراتقان خۇدادا يوشۇرۇن بولۇپ كەلگەن بۇ

سرنىڭ قانداق ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى توغرۇلۇق ھەممەيلەننى
يورۇتۇش خىزمىتى ئامانەت قىلىندى. (aiōn g165) 10 بۇنىڭ
مەقسىتى ئەرشلەردە بولغان ھۆكۈمرانلارغا ھەم ھوقۇقلارغا
خۇدانىڭ كۆپ تەرەپلىمىلىك دانالىقى جامائەت ئارقىلىق
ھازىر ئاشكارە قىلىنىشتىن ئىبارەتتۇر. 11 بۇ ئىش بولسا، ئۇنىڭ
مەسىھ ئەيسا رەببىمىزدە ئىجرا قىلىنغان مەڭگۈلۈك مۇددىئاسى
بويىچىدۇر؛ (aiōn g165) 12 ئۇنىڭ ئىشەنچ-سادىقلىقى ئارقىلىق
بىز جاسارەتكە ھەم خۇدانىڭ ئالدىغا خاتىرجەملىك بىلەن
كىرىش ھوقۇقىغا ئىگە بولدۇق؛ 13 شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەردىن
ئۆتۈنمەنكى، مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن تارتقان جاپا-جەبىرلىرىم
تۆپەيلىدىن پەرىشان بولماڭلار؛ چۈنكى بۇ ئىش سىلەرنىڭ شان-
شەرىپىڭلار بولىدۇ). 14 مەن شۇ سەۋەبتىن تىزلىرىمنى ئاتىغا
پۈكىمەنكى، 15 (ئاسمان-زېمىندىكى بارلىق ئاتىلىق مۇناسىۋەتلەر
ئۇنىڭدىن «ئاتا» نامىنى ئالىدۇ) 16 ئۇ ئۆز شان-شەرىپىدىكى
بايلىقلار بىلەن، روھى ئارقىلىق سىلەرنى ئىچكى دۇنىايىڭلاردا
كۈچلەندۈرگەي؛ 17 شۇنىڭ بىلەن مەسىھ قەلبىڭلاردا ئىشەنچ
ئارقىلىق تۇرۇپ، سىلەر مېھىر-مۇھەببەت ئىچىدە يىلتىز تارتقان،
ئۆل سېلىنغان، 18 بارلىق مۇقەددەس بەندىلەر بىلەن بىللە
مەسىھنىڭ مۇھەببىتىنىڭ كەڭلىكى، ئۇزۇنلۇقى، چوڭقۇرلۇقى ۋە
ئېگىزلىكىنى چۈشىنىپ ئىگىلىۋالغايسىلەر؛ يەنى ئادەمنىڭ بىلىپ
يېتىشىدىن ھەسسىلەپ ئېشىپ چۈشىدىغان ئۇنىڭ مۇھەببىتىنى
بىلىپ يەتكەيسىلەر، شۇنىڭدەك خۇدانىڭ مۇكەممەل جەۋھىرى
بىلەن تولدۇرۇلغايسىلەر. 20 ئەمدى ئىچىمىزدە يۇرگۈزىدىغان
قۇدرىتى بويىچە بارلىق تىلىكىمىز يا كى ئويلىغانلىرىمىزدىنمۇ ھەددى-
ھېسابسىز ئارتۇق ۋۇجۇدقا چىقىرىشقا قادىر بولغۇچىغا، ـ
21 ئۇنىڭغا دەۋردىن دەۋرگىچە، ئەبەدىلئەبەدگىچە جامائەتتە
مەسىھ ئەيسا ئارقىلىق شان-شەرەپ بولغاي! ئامىن! (aiōn g165)

4 ئەمدى شۇ سەۋەبلەردىن، رەببنىڭ مەھبۇسى بولغان
مەنكى، [خۇدانىڭ] سىلەرنى چاقىرغان [بۇيۇك] چاقىرىقىغا
لايىق ھالدا مېڭىشلىرىڭلارنى ئۆتۈنمەن، 2 ھەممە ئىشتا
كەمتەرلىك ۋە يۇۋاش-مۇلايىملىق بىلەن، سەۋرچانلىق بىلەن،
بىر-بىرىڭلارغا مۇھەببەت ئىچىدە كەڭ قورساق بولۇپ، 3 ئىناق-
خاتىرجەملىكنىڭ رىشتىسى بىلەن، روھتا بولغان بىرلىكنى ئۆتۈشقا
ئىنتىلىشىڭلارنى [ئۆتۈنىمەن]. 4 تەن بىردۇر، روھ بىردۇر،
ـ خۇددى چاقىرىلغىنىڭلاردا، ئوخشاش بىر ئارزۇ-ئۈمىدكە
چاقىرىلغىنىڭلاردەك، ـ 5 رەب بىردۇر، ئىمان-ئېتىقاد بىردۇر،
چۆمۈلدۈرۈلۈش بىردۇر، 6 ھەممىنىڭ خۇدائاتىسى بىردۇر، ئۇ
بولسا ھەممىدىن ئۈستۈن تۇرغۇچى، ھەممىنى يۇرگۈزگۈچى ۋە
ھەممىزنىڭ ئىچىدە بولغۇچىدۇر. 7 شۇنداقتىمۇ ھازىر ھەر بىرىمىزگە
مەسىھنىڭ ئىلتىپاتىنىڭ ئۆلچىمى بويىچە شەپقەت تەقدىم
قىلىنغاندۇر، 8 شۇڭا، مۇقەددەس كىتابتا [خۇدا] ئېيتقىنىدەك:
ـ «ئۇ يۇقىرىغا كۆتۈرۈلدى، [ئىنسانلارنى] ئۆتقۇن قىلغۇچىلارنى
ئۆز ئۆزى ئەسىر قىلىپ ئېلىپ كەتتى، ھەم ئىنسانلارغا
ئىلتىپاتلارنى تەقدىم قىلدى». 9 ئەمدى «كۆتۈرۈلگەن»
زات بولسا، [ئاۋۋال] يەرنىڭ تېگىگە چۈشكەن زاتنىڭ
ئۆزى ئەمەسمۇ؟ 10 چۈشكەن زات بولسا بارلىق ئەرشلەردىن
يۇقىرىغا كۆتۈرۈلگەننىڭ دەل ئۆزىدۇر، كۆتۈرۈلۈشىنىڭ
مەقسىتى، ئالەمنىڭ بارلىقىنى تولدۇرۇشتىن ئىبارەت؛ 11 شۇڭا،
بەزىلەرنى رەسۇللار، بەزىلەرنى پەيغەمبەرلەر، بەزىلەرنى خۇش
خەۋەرچىلەر، بەزىلەرنى باققۇچى ۋە يا كى تەلىم بەرگۈچىلەر
قىلىپ تەيىنلىگەن دەل ئۆزىدۇر. 12 بۇلارنىڭ مەقسىتى
مۇقەددەس بەندىلەرنى خىزمەت ۋەزىپىسىگە، جۈملىدىن
مەسىھنىڭ تېنىنى قۇرۇپ چىقىشقا قوراللاندۇرۇپ كامالەتكە
يەتكۈزۈشتىن ئىبارەت؛ 13 ۋەزىپە ھەممىزنىڭ ئېتىقادتا ھەم
خۇدانىڭ ئوغلىنى تولۇق تونۇشتا بىرلىككە كېلىشىمىزگىچە، كامىل
ئادەم بولۇپ يېتىشىپ چىقىشىمىزغىچە، ـ يەنى مەسىھنىڭ
مۇكەممەل جەۋھىرى گەۋدىلەنگەن قەددى-قامەت ئۆلچىمىگە
يېتىشىمىزگىچە داۋاملاشتۇرۇلماقتا؛ 14 شۇنداق بولغاندا، يەنە
گۈدەك بالىلاردىن بولماي، ئادەملەرنىڭ قۇۋۇلۇقىدىن ئويلاپ
چىققان ئالدامچى نىيەت-پىلانلىرى بىلەن، ئۇلارنىڭ ھىيلە-
نەيرىڭىدىن چىققان تەلىماتنىڭ دولقۇنلىرىدىن ئۇرۇلۇپ، ئۇنىڭ
ھەرخىل شامىلدا ئۆياق-بۇياققا ئۆچۈرۈلۈپ كەتمەيمىز؛
15 ئەكسىچە، مېھىر-مۇھەببەت ئىچىدە تۇرۇپ ھەقىقەتكە
بېرىلىپ ئىش كۆرۈپ، يېشىمىز بولغان مەسىھكە باغلىنىشتا
ھەر جەھەتتىن ئۆسۈپ يېتىلىدىغان بولىمىز؛ 16 ئۇنىڭدىن

پۇتكۈل تەن، ئەزالىرى بىر-بىرىگە جىپسلاشتۇرۇلۇپ، ئوزۇقلۇق
تەمىنلىگۈچى ھەربىر ئۆگە ئارقىلىق بىر-بىرىگە تۇتاشتۇرۇلۇپ،
ھەربىر ئەزانىڭ ئۆزىگە خاس ئۆلچەنگەن ۋەزىپىنى ئۆتىشى بىلەن
بارغانچە تۈستۈرۈلۈپ، مۇھەببەت ئىچىدە ئۆز-ئۆزىنى قۇرۇپ
چىقىشقا ئىشلىمەكتە. 17 شۇنىڭ شۇنى ئېيتىمەنكى، رەبتە ئۇنى
تاپىلايمەنكى، يات ئەللەرنىڭكىدەك، يەنى ئۇلارنىڭ ئۆز ئوي-
پىكىرلىرىنىڭ بىمەنىلىكىدە ماڭغىنىدەك مېڭىۋەرمەسلىكىڭلار
كېرەك؛ 18 ئۇلار قەلبىنىڭ قاتتىقلىقىدىن كېلىپ چىققان
بىلىمسىزلىك تۈپەيلىدىن، خۇدانىڭ ھاياتىدىن ئادا-جۇدا
قىلىنىپ، چۈشەنچىسى قاراڭغۇلىشىپ كەتكەن، 19 ئار-
نومۇسنى تاشلىۋېتىپ، نەپسانىيەتچىلىكى ئاۋۇپ ھەرخىل
ئىپلاسلىقلارنى يۈرگۈزۈشكە، كەيپ-ساپاغا بېرىلگەن. 20 ئەمما
سىلەر بولسا ئۇلار، مەسىھنى شۇنداق يولدا ئۆگىنىپ تونۇغان
ئەمەسسىلەر ـ 21 (ھەقىقەتنىڭ ئەيسادا بولغىنىدەك، ئۇنى
ھەقىقەتەن ئاڭلىغان، ئۇنىڭدا ئۆگىتىلگەن بولسا ئۇلار) ـ
22 دېمەك، ئىلگىرىكى تۇرمۇشۇڭلارغا خاس بولغان، ئالدامچى
ئارزۇ-ھەۋەسلەرگە ئەگىشىپ ئۆزىنى بۇلغىغۇچى «كونا ئادەم»نى
سىلىۋېتىپ، 23 ئوي-زېھنىڭلارنىڭ روھىدا يېڭىلىنىپ،
24 خۇدانىڭ ئوخشاشلىقىغا ئاساسەن، ھەقىقەتتىن چىققان
ھەققانىيلىقتا ۋە پاك-مۇقەددەسلىكتە يارىتىلغان «يېڭى ئادەم»نى
كىيىۋېلىشىڭلار كېرەكتۇر. 25 شۇنىڭ بىلەن يالغانچىلىقنى
سىلىۋېتىپ، ھەربىرىمىز ئۆز يېقىنلىرىمىز بىلەن ھەقىقەتنى
سۆزلىشەيلى؛ چۈنكى بىز بىر-بىرىمىزگە نىسبەتەن بىر تەننىڭ
ئەزالىرىدۇرمىز. 26 «ئاچچىقلىنىڭلار، ئەمما گۇناھ قىلماڭلار»؛
غەزەپىڭلار كۈن پاتقۇچە داۋام ئېتىۋەرمىسۇن؛ 27 يا كى ئىبلىسقا
ھېچ ئورۇن قويۇپ بەرمەڭلار. 28 ئوغرى ئىككىنچى ئوغرىلىق
قىلمىسۇن؛ ئەكسىچە ئۇ مېھنەت قىلىپ ئىككى قولىغا تايىنىپ
ھالال ئىش قىلسۇنكى، ھاجىتى بولغانلارغىمۇ بۇلۇپ بەرگۈدەك
ئۆز تاپقىنى بولسۇن. 29 ئاغزىڭلاردىن ھېچقانداق ئىپلاس
سۆز چىقمىسۇن، پەقەت ئاڭلىغۇچىلارغا شەپقەت يەتسۇن
ئۈچۈن، ئېھتىياجقا ئۈيغۇن ۋە ئادەمنى قۇرۇپ چىقىدىغان
سۆزلەرنى ئېيتىڭلار. 30 خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا ئازاب
بەرمەڭلەر؛ چۈنكى سىلەر ئۆزىڭ بىلەن ھۆر-نىجات كۈنى
ئۈچۈن مۇھۇرلەنگەنسىلەر؛ 31 ئۆزۈڭلاردىن ھەرقانداق ئۆچ-
ئاداۋەت، ئاچچىق-غەزەپ، قەھر، جېدەل-ماجىرالار، تىل-
ئاھانەت ھەمدە ھەرخىل قارا نىيەتلەرنى نېرى قىلىڭلار؛ 32 بىر-
بىرىڭلارغا مېھرىبان، يۈمشاق دىللىق بولۇپ، خۇدا مەسىھتە
سىلەرنى كەچۈرۈم قىلغىنىدەك بىر-بىرىڭلارنى كەچۈرۈم
قىلىڭلار.

5 شۇڭا خۇدانىڭ سۆيۈملۈك پەرزەنتلىرىدىن بولۇپ، ئۇنى
ئۈلگە قىلىڭلار؛ ھەمدە مەسىھ بىزنى سۆيۈپ، ئۆزىنى بىز ئۈچۈن
خۇداغا خۇشپۇراق سۈپىتىدە ھەدىيە-قۇربانلىق بولۇشقا ئاتاپ
پىدا قىلغانىدەك سىلەرمۇ مۇھەببەت ئىچىدە مېڭىڭلار. 3 ئەمما
مۇقەددەس بەندىلەرگە لايىق ھالدا، بۇزۇقلۇق، ھەرقانداق
پاسكىنلىق يا كى نەپسانىيەتچىلىك ئاراڭلاردا ھەتتا تىلغىمۇ
ئېلىنمىسۇن؛ 4 شۇنداقلا ئىپلاسلىق، ئەخمىقانە پاراڭلار
يا كى چاكىنا چاقچاقلارمۇ تىلىڭلارغا ئېلىنمىسۇن ـ بۇلارمۇ
مۇۋاپىق ئەمەستۇر ـ بەلكى ئاغزىڭلاردىن تەشەككۈرلەر
چىقسۇن. 5 چۈنكى شۇنىڭدىن خەۋەردارسىلەركى، ھەرقانداق
بۇزۇقلۇق قىلغۇچى، ناپاك بولغۇچى يا كى نەپسانىيەتچى كىشى
(بۇنداق كىشى ئەمەلىيەتتە بىر بۇتپەرەسكە باراۋەر) مەسىھ
ۋە خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا مىراسخور بولالمايدۇ. 6 ھېچكىمگە
ئۆزۈڭلارنى قۇرۇق گەپلەر بىلەن ئالدىتماڭلار؛ چۈنكى بۇ
ئىشلار تۈپەيلىدىن خۇدانىڭ غەزىپى ئىتائەتسىزلىكتىن بولغان
پەرزەنتلەرنىڭ بېشىغا چۈشىدۇ. 7 شۇڭا ئۇلارغا مۇشۇ ئىشلاردا
شېرىك بولماڭلار؛ 8 چۈنكى سىلەر ئەسلى قاراڭغۇلۇق ئىدىڭلار،
لېكىن ھازىر رەببدە يورۇقلۇقسىلەر؛ يورۇقلۇقنىڭ پەرزەنتلىرىگە
لايىق مېڭىڭلار 9 (چۈنكى يورۇقلۇقنىڭ مېۋىسى تولۇق
مېھرىبانلىق، ھەققانىيلىق ۋە ھەقىقەتتىن تەركىب تاپقاندۇر)،
10 نېمە ئىشلارنىڭ رەببنى خۇرسەن قىلىدىغانلىقىنى ئۆگىنىپ
ئىسپاتلاڭلار. 11 قاراڭغۇلۇقتىكى مېۋىسىز ئىشلار بىلەن
چېتىلىپ قالماڭلار؛ ئەكسىچە، ئۇلارنى ئېچىپ ئەيىبلەڭلار؛
12 چۈنكى ئۇلارنىڭ يوشۇرۇنچە ئىشلىگەنلىرىنى ھەتتا تىلغا
ئېلىشمۇ نومۇس ئىشتۇر. 13 ئەمما يورۇقلۇق بىلەن ئەيىبلەپ
ئاشكارىلىغان ھەرقانداق نەرسە ئۈچۈق كۆرۈنىدۇ؛ يورۇقلۇق

ئاشكارىلانغان ھەممە نەرسە يورۇقلۇققا ئايلىنىدۇ. 14 شۇنىڭ
ئۈچۈن ئۇ مۇنداق دەيدۇ: ـ «ئويغان، ئەي ئۇيقۇچى! تىرىل
تۆلۈكلەر ئارىسىدىن! ۋە مەسىھ سېنى پارلاپ يورىتىدۇ».
15 شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەرنىڭ مېڭىۋاتقان يولۇڭلارغا ئېھتىيات
بىلەن دىققەت قىلىڭلار، يولۇڭلار نادانلارنىڭكىدەك ئەمەس،
دانالارنىڭكىدەك بولسۇن، 16 ۋاقىت-پۇرسەتنى غەنىيمەت
بىلىپ تۇتۇۋېلىڭلار، چۈنكى مۇشۇ دەۋۇر رەزىلدۇر. 17 بۇ
سەۋەبتىن نادان بولماڭلار، بەلكى رەببىنىڭ ئىرادىسىنىڭ نېمە
ئىكەنلىكىنى چۈشەنگۈچى بولۇڭلار، 18 ھاراق-شاراب ئىچىپ
مەست بولماڭلار، شۇنداق قىلىق ئادەمنى شاللاقلاشتۇرىدۇ،
بۇنىڭ ئورنىغا روھقا تولدۇرۇلغۇچى بولۇڭلار، 19 بىر-بىرىڭلارغا
زەبۇر-نەغمىلەر، مەدھىيە كۈيلىرى ۋە روھىي ناخشىلار
ئېيتىشىپ، قەلبىڭلاردا ناخشا-نەغمىلەر ياڭرىتىپ رەببى
مەدھىيىلەڭلار، 20 ھەردائىم ھەممە ئىشلار ئۈچۈن رەب ئەيسا
مەسىھنىڭ نامىدا خۇدا ھەم ئاتا بولغۇچىغا تەشەككۇر-رەھمەت
ئېيتىڭلار، 21 مەسىھتىن ئەيمىنىپ، بىر-بىرىڭلارغا بويسۇنۇڭلار.
22 سىلەر ئايالىلار، رەببگە بويسۇنغاندەك ئۆز ئەرلىرىڭلارغا
بويسۇنۇڭلار، 23 چۈنكى مەسىھ جامائەتنىڭ بېشى بولغاندەك،
ئەر ئايالنىڭ بېشىدۇر، مەسىھ يەنە تەنگە قۇتقۇزغۇچىدۇر.
24 ئەمدىلىكتە جامائەت مەسىھكە بويسۇغاندەك، ئايالىلار
ئەرلىرىگە ھەممە ئىشتا بويسۇنسۇن. 25 ئەرلەر ئايالىلىرىڭلارنى
سۆيۈڭلار، خۇددى مەسىھنىڭمۇ جامائەتنى سۆيۈپ، ئۇنىڭ
ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلغىنىدەك سۆيۈڭلار، 26 [مەسىھنىڭ
جامائەت ئۈچۈن] شۇنداق قىلىشى جامائەتنى مۇقەددەس
قىلىپ، «داسنىڭ سۈيى» بولغان سۆز-كالام بىلەن يۇيۇپ
پاكلاندۇرۇش ئۈچۈندۇر، 27 شۇنىڭدەك جامائەتنى شەرەپلىك
ھالدا ئۆزىگە ھازىر قىلىپ، ئۇنى ھېچ داغ، قورۇق ياكى
بۇلارغا ئوخشاش ھەرقانداق نەرسىلەردىن خالي قىلىپ، تولۇق
مۇقەددەس ۋە ئەيىبسىز قىلىشتىن ئىبارەتتۇر. 28 شۇنىڭغا
ئوخشاش، ئەرلەر ئۆز ئايالىرىنى ئۆز تېنىنى سۆيگەندەك سۆيۈشى
كېرەكتۇر؛ ئۆز ئايالىنى سۆيگەن كىشى ئۆزىنى سۆيگەن بىلەن
باراۋەر. 29 چۈنكى ھېچكىم ئەسلا ئۆزىنىڭ ئېتىدىن نەپرەتلەنگەن
ئەمەس، ئەكسىچە ئۇنى ئوزۇقلاندۇرىدۇ ھەم ئاسرايدۇ؛ بۇ
خۇددى مەسىھنىڭ جامائەتنى [ئوزۇقلاندۇرىدىغىنىغا ھەم
ئۇنى ئاسرايدىغىنىغا] ئوخشايدۇ. 30 چۈنكى بىز ئۇنىڭ تېنىنىڭ
ئەزالىرىدۇرمىز: ـ 31 «شۇ سەۋەبتىن ئەر ئاتا-ئانىسىنىڭ يېنىدىن
ئايرىلىپ، ئۆز ئايالىغا باغلىنىدۇ، ئىككىسى بىر تەن بولىدۇ». 32 بۇ
سىر ئىنتايىن چوڭقۇردۇر؛ ئەمما مەن ھازىر مەسىھ ۋە جامائەت
توغرۇلۇق سۆزلەۋاتىمەن. 33 ئەمما سىلەرمۇ ھەربىرىڭلار ئۆز
ئايالىڭلارنى ئۆزۈڭلارنى سۆيگەندەك سۆيۈڭلار، ئايال بولسا،
ئېرىدىن ئەيمىنىپ، ئۇنى ھۆرمەتلىسۇن.

6 بالىلار، رەببدە ئاتا-ئانىلىرىڭلارغا ئىتائەت قىلىڭلار؛
چۈنكى بۇ دۇرۇسدۇر. 2 «ئاتاڭنى ۋە ئاناڭنى ھۆرمەتلە» ـ
بۇ بولسا ئىچىگە ۋەدىنى ئالغان بىرىنچى ئەمردۇر ـ 3 «شۇنىڭ
بىلەن سېنىڭ ئىشلىرىڭ قۇتلۇق بولىدۇ، زېمىندا ئۇزۇن ئۆمۈر
كۆرىسەن» ـ [دەپ ۋەدە قىلىنغان]. 4 سىلەر ئاتىلار،
بالىلىرىڭلارنى خاپا قىلماڭلار، بەلكى ئۇلارنى رەببنىڭ تەربىيىسى
ھەم كۆرسەتمىسىدە بېقىڭلار. 5 سىلەر قۇللار، ئەتتىن
بولغان خوجايىنىڭلارغا مەسىھكە ئىتائەت قىلغىنىڭلاردەك
چىن كۆڭۈڭلاردىن ئەيمىنىش ۋە تىترەش بىلەن ئىتائەت
قىلىڭلار، 6 پەقەت كۆز ئالدىدىلا خىزمەت قىلىپ، ئادەمنى
خۇش قىلغۇچى قۇللاردىن بولماڭلار، بەلكى مەسىھنىڭ
قۇللىرىنىڭ سۈپىتىدە خۇدانىڭ ئىرادىسىنى جان-دىل بىلەن
بەجا كەلتۈرۈڭلار، 7 ئادەملەرگە ئەمەس، بەلكى رەببگە
چىن دىلىڭلاردىن خىزمەت قىلىڭلار، 8 شۇنى بىلگەنكى،
ھەرقانداق ئادەم بىرەر ياخشىلىق قىلسا، مەيلى ئۇ قۇل بولسۇن
ياكى ھۆر بولسۇن، شۇ ئىش رەببدىن ئۇنىڭغا يانىدۇ. 9 سىلەر
خوجايىنلار، قۇللىرىڭلارغىمۇ ئوخشاش يول بىلەن مۇئامىلە
قىلىپ، ئۇلارغا ھەيۋە قىلمىشتىن قول ئۈزۈڭلار؛ چۈنكى
ئۇلارنىڭمۇ ۋە سىلەرنىڭمۇ خوجايىنىڭلار ئەرشتىدۇر، ئۇنىڭدا
ھەرقانداق ئادەمنىڭ يۈز-خاتىرىسىنى قىلىش دېگەننىڭ يوقلۇقىنى
بىلىسىلەر. 10 ئاخىردا، قېرىنداشلار، رەببدە ۋە ئۇنىڭ كۈچ-
قۇدرىتىدە كۈچلەندۈرلۈڭلار؛ 11 ئىبلىسنىڭ ھىيلە-نەيرەڭلىرىگە
تاقابىل تۇرۇشۇڭلار ئۈچۈن خۇدانىڭ پۈتكۈل ساۋۇت-
يارىغىنى كىيىۋېلىڭلار؛ 12 چۈنكى ئېلىشىدىغىنىمىز ئەت ۋە

قان ئىگىلىرى ئەمەس، بەلكى ھۆكۈمرانلار، ھوقۇقدارلار، بۇ دۇنيادىكى قاراڭغۇلۇقنى باشقۇرغۇچى دۇنياۋى ئەمىرلەر، يەنى ئەرشلەردە تۇرۇۋاتقان رەزىل روھىي كۈچلەردۇر. (aiōn g165) 13 مۇشۇ ۋەجدىن تۇزۇكلارغا خۇدانىڭ پۈتۈن ساۋۇت-ياراقنى ئېلىپ ئارتىڭلاركى، رەزىللىك كۈندە بەرداشلىق بىلەن قاتتىق تۇرىدىغان، ئاخىر ھەممە ئىشنى ئادا قىلىپ، يەرنى چىڭ دەسسەپ تۇرىدىغان بولىسىلەر. 14 ئەمدى چىڭ تۇرۇڭلار ـ ھەققەت بەلۋېغىنى بېلىڭلارغا باغلاپ، مەيدەڭلەرگە ھەققانىيلىق ساۋۇتىنى كىيىپ، پۇتۇڭلارغا خاتىرجەم-ئىناقلىق خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزۈشكە تەييارلىق چورۇقىنى كىيىپ، يەرنى چىڭ دەسسەپ تۇرۇڭلار. 16 بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە ئىمان-ئىشەنچىنىڭ قالقىنىنى قولغا ئېلىڭلار؛ ئۇنىڭ بىلەن سىلەر رەزىل بولغۇچىنىڭ بارلىق ئوت ئوقلىرىنى تۇچۇرىۋېتەلەيدىغان بولىسىلەر. 17 ھەمدە بېشىڭلارغا نىجاتنىڭ دۇبۇلغىسىنى كىيىپ، خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى، يەنى روھنىڭ قىلىچىنى ئېلىڭلار؛ 18 ھەممە ۋاقىت-پەسلدە روھتا ھەرخىل دۇئا-تىلاۋەت ھەم ئىلتىجا بىلەن دۇئا قىلىڭلار؛ دەل بۇ ئىشتا قەتئىي ھوشيار تۇرۇپ بارلىق مۇقەددەس بەندىلەر ئۈچۈن ھەر تەرەپلىمە دۇئا-ئىلتىجالار قىلىڭلار؛ 19 مەن ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلاركى، ـ ئېغىز ئاچقىنىمدا ماڭا سۆزلەر كەلسۇن، خۇش خەۋەرنىڭ سىرىنى دادىللىق بىلەن ئاشكارە قىلاي. 20 مەن دەل شۇ ئىشقا زەنجىرلەر بىلەن باغلانغان ئەلچىمەن؛ شۇڭا قىلىشقا تېگىشلىكىم بويىچە، [خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشتە] دادىللىق بىلەن سۆز قىلىشىمغا [دۇئا قىلىڭلار]. 21 ئەمدى مېنىڭ توغرامدىكى ئىشلاردىن، مېنىڭ قانداق ئۆتۈۋاتقانلىقىمدىن خەۋەرلىنىشىڭلار ئۈچۈن، سۆيۈملۈك قېرىنداش ھەم رەبدە سادىق خىزمەتكار بولغان تىككۇس سىلەرگە ھەممە ئىشلارنى مەلۇم قىلىدۇ. 22 مېنىڭ ئۇنى دەل مۇشۇ ئىش ئۈچۈن يېنىڭلارغا ئەۋەتتىم، سىلەرنىڭ ئىشلىرىمىزدىن خەۋەردار بولۇشىڭلار ۋە ئۇنىڭ كۆڭۈڭلارغا تەسەللى ۋە ئىلھام بېرىشى ئۈچۈندۇر. 23 قېرىنداشلارغا خاتىرجەملىك، مۇھەببەت ھەم ئىمان-ئىشەنچ خۇدائاتا ۋە رەب ئەيسا مەسىھتىن بولغاي! 24 رەب ئەيسا مەسىھنى ئۆلمەس-چىرىماس سۆيگۈ بىلەن سۆيگۈچىلەرگە مېھىر-شەپقەت يار بولغاي!

فلىپپىلقلارغا

1 ئەيسا مەسىھنىڭ قۇللىرى بولغان پاۋلۇس ۋە تىموتىيدىن، فىلىپپىدا تۇرۇۋاتقان، مەسىھ ئەيسادا بولغان بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە، يېپىسكوپلار ۋە خىزمەتچىلەرگە سالام! 2 سىلەرگە خۇدائاتىمىز ۋە رەب ئەيسا مەسىھتىن مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك ئاتا قىلىنغاي! 3 ھەرقېتىم سىلەرنى ئەسلىگىنىمدە مەن خۇدايىمغا تەشەككۇر ئېيتىمەن؛ 4 ھەرقېتىم دۇئا قىلغىنىمدا، سىلەرنىڭ بىرىنچى كۈندىن تارتىپ بۈگۈنگە قەدەر سىلەرنىڭ خۇش خەۋەر خىزمىتىگە بولغان ھەمكارلىقىڭلار تۈپەيلىدىن توختىماي شاد-خۇراملىق بىلەن سىلەرگە دۇئا-تىلاۋەت قىلىۋاتىمەن؛ 6 چۈنكى مېنىڭ دەل شۇنىڭغا ئىشەنچىم كامىلكى، سىلەردە ياخشى ئىشنى باشلىغۇچى بۇ ئىشنى تاكى ئەيسا مەسىھنىڭ كۈنىگىچە كامالەتكە يەتكۈزۈپ تاماملايدۇ؛ 7 مېنىڭ ھەممىڭلار توغرۇلۇق شۇنداق ئويلىشىم توغرىدۇر؛ چۈنكى مەن قەلبىڭلاردىدۇرمەن؛ مەن زىندانىدا زەنجىرلەنگىنىمدىمۇ ۋە خۇش خەۋەرنى ئاقلىغىنىمدىمۇ، دەللىلىگىنىمدىمۇ [خۇدا ماڭا يەتكۈزگەن] مېھىر-شەپقەتتىن سىلەرمۇ ئورتاق بەھرىمەن بولىسىلەر. 8 مېنىڭ مەسىھ ئەيسانىڭ ئىچ-باغرىدا بولۇپ سىلەرنى شۇنچىلىك تەلپۈنۈپ سېغىنغانلىقىمغا خۇدا ئۆزى گۇۋاھچىدۇر. 9 مېنىڭ دۇئا-تىلاۋىتىم بولسا، سىلەرنىڭ مۇھەببىتىڭلارنىڭ ھەرتەرەپلىمە بىلىم ۋە ئەتراپلىق ساۋات بىلەن يورۇتۇلۇپ تېخىمۇ ئېشىپ تاشقايىكى، 10 سىلەر نېمە ئىشلارنىڭ ئەۋزەل ئىكەنلىكىنى پەرق ئېتەلەيدىغان بولۇپ، مەسىھنىڭ كۈندە پاك-دىيانەتلىك، ئەيبسىز بولىسىلەر 11 ھەمدە ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بولغان، خۇدانىڭ شان-شەرىپى ھەم مەدھىيىسىنى ئېلىپ كېلىدىغان ھەققانىيلىقنىڭ مېۋىسى بىلەن تولدۇرۇلىسىلەر. 12 براق سىلەرگە شۇنى خەۋەرلەندۇرمەكچىمەنكى، ئى قېرىنداشلار، مېنىڭ بۇ ئەھۋالىم ئەمەلىيەتتە خۇش خەۋەرنىڭ تېخىمۇ كەڭ تارقىلىشى ئۈچۈن تۈرتكە بولدى؛ 13 چۈنكى مېنىڭ قامىلىشىم مەسىھ ئۈچۈن ئىكەنلىكى ئىمپېراتور ئوردىسىدىكى قاراۋۇلخانىدىكىلەرگە ۋە باشقا ھەممەيلەنگە ئايان بولدى. 14 شۇنىڭ بىلەن قېرىنداشلارنىڭ كۆپىنچىسى مېنىڭ قامىلىشىم تۈپەيلىدىن رەبگە تايىنىپ [خۇدانىڭ] سۆز-كالامىنى قورقماي سۆزلەشكە تېخىمۇ جۈرئەتلىك بولدى؛ 15 دەرۋەقە، بەزىلىرى ھەسەت قىلىپ ياكى رىقابەتلىشىپ، بەزىلىرى ئاق كۆڭۈللۈك بىلەن مەسىھنى جاكارلايدۇ؛ 16 كېيىنكىلىرى بولسا بەرھەق مۇھەببەتتىن، مېنىڭ خۇش خەۋەرنى ئاقلاپ ئىسپاتلىشىم ئۈچۈن مۇشۇ يەرگە قويۇلغانلىقىمنى بىلگەنلىكىدىن شۇنداق قىلماقتا؛ 17 ئالدىنقىلىرى بولسا چىن كۆڭۈلدىن ئەمەس، بەلكى شەخسىيەتچىلىكىدىن، مېنىڭ زەنجىرلەنگەن دەردىمگە دەرد قوشماقچى بولۇپ شۇنداق قىلماقتا. 18 ئەمدى بۇلارغا نېمە دېگۈلۈك؟ قانداقلا بولمىسۇن، توغرا نىيەتتىن بولسۇن ساختىلىقتىن بولسۇن، ئوخشاشلا مەسىھ جاكارلىنىدۇ؛ مەن شۇنىڭغا شادلىنىمەن؛ بەرھەق، داۋاملىق شادلىنىۋېرىمەن. 19 چۈنكى دۇئالىرىڭلار ۋە مەسىھ ئەيسانىڭ روھىنىڭ قۇۋۋەتلىشى ئارقىلىق بۇ ئىشلار نىجات-قۇتقۇزۇلۇشۇمغا مەدەت بولىدۇ دەپ بىلىمەن، 20 ـ دېمەك، تەقەززالىقىم ۋە ئۈمىد-ئىستىكىم بويىچە ھېچ ئىشتا خىجالەتچىلىكتە قالماستىن، تىرىك ياكى ئۆلۈك بولاي، ھەردائىم بولغىنىدەك ھازىرمۇ تولۇق جاسارەت بىلەن مەسىھ تېنىمدە ئۇلۇغلانسۇن! 21 چۈنكى ماڭا نىسبەتەن ھاياتىمنىڭ ئۆزى مەسىھدۇر، ئۆلۈش بولسا تېخىمۇ پايدىلىقتۇر. 22 جېنىم تېنىمدە قالسا، ئەمدى نېسىۋەم يەنە مېۋىلىك خىزمەت بولىدۇ؛ لېكىن قايىسىنى ئەۋزەل بىلىپ تاللىۋېلىشىمنى بىلمەيۋاتىمەن؛ 23 مەن ھايات بىلەن مامات ئوتتۇرىسىدا قىسىلىپ قالدىم؛ چۈنكى بۇ دۇنيادىن ئايرىلىپ، مەسىھ بىلەن بىللە بولۇشقا ئىنتىزارمەن ـ بۇ ئىش زىيادە ئەۋزەلدۇر؛ 24 ئەمما سىلەر ئۈچۈن جېنىمنىڭ تېنىمدە قېلىشى تېخىمۇ زۆرۈرغۇ دەيمەن. 25 ئەمدى بۇنىڭغا ئىشەنچىم كامىل بولۇپ، سىلەرنىڭ ئېتىقادتا ئالغا ئىلگىرىلىشىڭلار ھەم شاد-خۇرام بولۇشۇڭلار ئۈچۈن مەن سىلەر بىلەن بىللە قېلىپ داۋاملىق تۇرىمەن دەپ بىلىمەن؛ 26 شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ سىلەرگە يەنە ھەمراھ بولغىنىم ۋەجىدىن مەن ئارقىلىق مەسىھ ئەيسادا پەخىرلىنىپ تەنتەنە قىلىشىڭلار تېخىمۇ زىيادىلىشىدۇ! 27 پەقەت تۇرۇشۇڭلارنى مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىگە لايىق تۇتۇشۇڭلاركى، مەن يېنىڭلارغا بېرىپ سىلەر بىلەن دىدارلاشقاندىمۇ، سىلەردىن

ئايرىلغاندىمۇ، ئىشلىرىڭلاردىن ئاڭلايدىغىنىم سىلەرنىڭ بىر
روھ بىر جاندا بولۇپ چىڭ دەسسەپ تۇرۇپ، خۇش
خەۋەردىكى ئېتىقادىنىڭ يولىدا كۈرەشكە ئىنتىلىۋاتقىنىڭلار،
28 شۇنداقلا قارشى چىققۇچىلارنىڭ ھېچقانداق ۋەھىمىلىرىدىن
پاتىپاراق بولۇپ كەتمىگىنىڭلار بولسۇن؛ سىلەردىكى بۇ
غەيرەت، ئۇلارغا ھالاكەتنىڭ بەلگىسى، سىلەرگە بولسا
قۇتقۇزۇلۇشۇڭلارنىڭ ئالامىتى، شۇنىڭدەك ئالاينەتەن خۇدادىن
كەلگەن بىر ئالامەتتۇر؛ 29 چۈنكى مەسىھنىڭ يولىدا سىلەرگە
پەقەت ئۇنىڭغا ئىشىنىشنىلا ئەمەس، يەنە ئۇنىڭ ئۈچۈن خورلۇققا
ئۇچراشمۇ نېسىۋە قىلىنغاندۇر. 30 چۈنكى سىلەر ئىلگىرى مەندە
كۆرگىنىڭلاردەك ۋە شۇنىڭدەك ھازىر ئاڭلىغىنىڭلاردەك مەن
يولۇققان كۈرەشكە سىلەرمۇ يولۇققاقتىسىلەر.

2 ئەگەر ئەمدى مەسىھتە رىغبەت بار دېيىلسە، مۇھەببەتنىڭ
تەسەللىسى بار دېيىلسە، روھنىڭ سىرداشلىقى بار دېيىلسە، قەلبدە
ئىچ ئاغرىتىشلار ھەم رەھىمدىللىق بار دېيىلسە، 2 ـ ئەمدى
ئوخشاش بىر ئوي-پىكىردە بولۇپ، بىر-بىرىڭلارغا ئوخشاش
مۇھەببەتتە باغلىنىپ، بىر جان بىر نىيەتتە بولۇپ، ئاراڭلاردا
ھېچ ئىش رىقابەتتىن ياكى قۇرۇق شۆھرەتپەرەسلىكتىن
بولمىسۇن؛ ئەكسىچە، ئوي-خىيالىڭلاردا كىچىك پېشىللىق
بولۇپ ھەر بىرىڭلار باشقىلارنى ئۆزۈڭلاردىن يۇقىرى دەپ
بىلىڭلار؛ شۇنداق بولغاندا شاد-خۇراملىقىمنى كامىل قىلىسىلەر.
4 ھەر بىرىڭلار پەقەت ئۆز ئىشلىرىڭلارغا كۆڭۈل بۆلۈپ قالماي،
بەلكى باشقىلارنىڭكىگىمۇ كۆڭۈل بۆلۈڭلار. 5 مەسىھ ئەيسادا
بولغان ئوي-پوزىتسىيە سىلەردىمۇ بولسۇن: ـ 6 ئۇ خۇدانىڭ تىپ-
شەكلىدە بولسىمۇ، ئۆزىنى خۇدا بىلەن تەڭ قىلىشنى ئولجا قىلىپ
تۇتۇۋالمىدى؛ 7 ئەكسىچە، ئۇ ئۆزىدىن ھەممىنى قۇرۇقدىدى،
ئۆزىگە قۇلنىڭ شەكلىنى ئېلىپ، ئىنسانلارنىڭ سىياقىغا كىرىپ،
ئىنسانىي تەبىئەتتىن ئورتاقداش بولۇپ، 8 ئۆزىنى تۆۋەن قىلىپ،
ھەتتا ئۆلۈمگىچە، يەنى كرېستتىكى ئۆلۈمگىچە ئىتائەتمەن بولدى؛
9 شۇڭا خۇدا ئۇنى ئىنتايىن يۇقىرى كۆتۈرۈپ مەرتىۋىلىك
قىلدى، ئۇنىڭغا ھەرقانداق نامدىن ئۈستۈن بولغان نامنى
بېغىشلىدىكى، 10 ئەيسانىڭ نامىغا ئاسمانلاردا، يەر يۈزىدە ھەم يەر
ئاستىدا بارلىق تىزلار پۈكۈلۈپ، 11 خۇداۋاتىغا شان-شەرەپ
كەلتۈرۈپ ھەر بىر تىل ئەيسا مەسىھنىڭ رەب ئىكەنلىكىنى
ئېتىراپ قىلىدۇ. 12 شۇنىڭ بىلەن، ئەي سۆيۈملۈكلىرىم، سىلەر
ھەمىشە ئىتائەت قىلغىنىڭلاردەك، پەقەت مەن يېنىڭلاردا
بولغىنىمدىلا ئەمەس، بەلكى ھازىرقىدەك مەن سىلەردىن نېرى
بولغاندا تېخىمۇ شۇنداق ئىتائەت بىلەن ئەيمىنىشتە، تىترىگەن
ھالدا ئۆز نىجاتىڭلارنى ھەرتەرەپكە تەتبىقلاشقا ئىنتىلىڭلار.
13 چۈنكى خۇدانىڭ گۈزەل خاھىشى بويىچە سىلەرنىڭ ئىرادە
تىكلىشىڭلارغا ۋە شۇنىڭدەك ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشۇڭلاردا
ئېچىڭلاردا ئىشلىگۈچى ئۇنىڭ ئۆزىدۇر. 14 ھەممە ئىشلارنى
غۇدۇڭشىماي ياكى تالاش-تارتىش قىلماي قىلىڭلار؛ 15 شۇنىڭ
بىلەن سىلەر ئەيىبسىز، ساپ دىللىق بولۇپ، بۇ دەۋردىكى
تەتۈر، ئەسەببىي ئادەملەر ئوتتۇرىسىدا ياشاپ، ئۇلارنىڭ
ئارىسىدا دۇنياغا يورۇقلۇق بەرگۈچىلەردەك پارلاپ، خۇدانىڭ
داغسىز پەرزەنتلىرى بولىسىلەر؛ 16 شۇنىڭدەك ھاياتنىڭ سۆز-
كالامىنى سۇنۇپ بەرگۈچى بولغىنىڭلار تۈپەيلىدىن، مەن
سىلەردىن مەسىھنىڭ كۈندە بىكار يۈگۈرمەپتىمەن، بىكار جاپا
تارتماپتىمەن دەپ پەخىرلىنىپ تەنتەنە قىلايلايدىغان بولىمەن.
17 ھەتتا مەن «شاراب ھەدىيەسى» سۈپىتىدە ئېتىقادىڭلاردىكى
قۇربانلىق ھەم خىزمەت-ئىبادەتنىڭ ئۈستىگە قۇيۇلسامۇ، مەن
شادلىنىمەن، شۇنداقلا سىلەر بىلەن بىللە ئورتاق شادلىنىمەن.
18 سىلەرمۇ ئوخشاش يولدا شادلىنىسىلەر ۋە مەن بىلەن بىللە
ئورتاق شادلىنىشىڭلار كېرەك. 19 لېكىن مەن رەبدە پات ئارىدا
تىموتىينى يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى ئۈمىد قىلىمەنكى، ئەھۋالىڭلارنى
ئاڭلاپ مەنمۇ خۇش بولسام؛ 20 چۈنكى يېنىمدا ئۇنىڭغا
ئوخشاش، دىلىمىز بىر بولغان، ئىشلىرىڭلارغا چىن دىلدىن
كۆڭۈل بۆلگۈچى باشقا ئادەم يوقتۇر. 21 چۈنكى ھەممە
ئادەم ئەيسا مەسىھنىڭ ئىشلىرىغا ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ
ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئىنتىلىدۇ؛ 22 ئەمما سىلەر ئۇنىڭ
سالاھىيىتىنى، ئۇنىڭ خۇش خەۋەرنىڭ خىزمىتىدە خۇددى
ئاتىسىغا ھەمراھ بولۇپ ئىشلەيدىغان بالىدەك مەن بىلەن بىرگە
مېھنەت سىڭدۈرگەنلىكىنى بىلىسىلەر. 23 ئەمدى ئاقۇۋىتىمنىڭ
قانداق بولىدىغانلىقىنى ئېنىق بىلگەن ھامان، ئۇنى دەرھال

ماڭدۇرۇۋېتىشنى ئۈمىد قىلىمەن؛ 24 ئەمما تۆزۈمنىڭ يېنىڭلارغا
پات ئاردا باردىغانلىقىمغا رەب ئارقىلىق ئىشەنچىم بار.
25 ئەمما بۇنىڭدىن ئاۋۋال مېنىڭ قېرىندىشىم، خىزمەتدىشىم ھەم
سەپدىشىم بولغان، سىلەرنىڭ ئەلچىڭلار ھەم ھاجىتىمدىن
چىققان قۇربانلىق يارديمىڭلارنى يەتكۈزگۈچى ئېپافرودىتنى
يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى زۆرۈر تاپتىم، 26 چۈنكى ئۇ ھەممىڭلارغا
سېغىنىپ تەلپۈنگەندى ھەم سىلەرنىڭ ئۇنىڭ كېسەل ھالىدىن
خەۋەر تاپقىنىڭلار تۇپەيلىدىن ئازابلاندى. 27 ئۇ دەرۋەقە
كېسەل بولۇپ ئەجەلگە يېقىنلاشىپ قالدى؛ لېكىن خۇدا
ئۇنىڭغا رەھىم قىلدى؛ ھەم مېنىڭ دەردىمنىڭ ئۈستىگە دەرد
بولمىسۇن دەپ يالغۇز ئۇنىڭغىلا ئەمەس، بەلكى ماڭىمۇ
رەھىم قىلدى. 28 شۇنىڭدەك ئۇنىڭ بىلەن يەنە كۆرۈشۈپ
شادلىنىشىڭلار ۋە شۇنداقلا تۆزۈمگە نىسبەتەن دەردلىرىمنى
ئازايتىش ئۈچۈن ئۇنى تېخىمۇ جىددىي يولغا سالماقچىمەن.
29 ئەمدى ئۇنى شاد-خۇراملىق بىلەن رەبدە قوبۇل قىلىڭلار
ھەم ئۇنىڭدەك ئادەملەرگە ھۆرمەت قىلىڭلار؛ 30 چۈنكى ئۇ
مەسىھنىڭ خىزمىتىنى دەپ، سىلەرنىڭ ماڭا قىلماقچى بولغان
يارديمىڭلارنى يېتەرلىشتە يولۇققان بوشلۇقنى تولدۇرۇپ ئەجەلگە
يۈزلىنىپ، ئۆز جېنىنى تەۋەككۈل قىلدى.

3 ئاخىرىدا، ئەي قېرىنداشلىرىم، رەبدە شادلىنىڭلار!
بۇلارنى سىلەرگە قايتا يېزىش مەن ئۈچۈن ئاۋارىچىلىك ئەمەس،
بەلكى سىلەرگە ئامانلىق ئېلىپ كېلىدۇ. 2 ئىتلاردىن ھېزى
بولۇڭلار، يامانلىق قىلغۇچىلاردىن ھېزى بولۇڭلار، «تىلىم-
تىلىم كەسكۈچىلەر»دىن ھېزى بولۇڭلار! 3 چۈنكى ھەقىقىي
سۈننەتلىكلەر بولسا خۇدانىڭ روھى ئارقىلىق ئىبادەت قىلغۇچى،
مەسىھ ئەيسادىن پەخىرلىنىپ تەنتەنە قىلغۇچى، ئەتكە تايانمايدىغان
بىزلەردۇرمىز. 4 مېنىڭمۇ ئەتكە تايانغۇچىلىكىم بار! باشقىلار
«ئۆز ئەتلىرىگە تايانسام بولىدۇ» دېسە، مەن تېخىمۇ شۇنداق؛
5 سۈننەتكە كەلسەك، مەن تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى سۈننەت
قىلىندىم؛ ئىسرائىل مىللىتىدىن، بىنيامىننىڭ قەبىلىسىدىمەن،
«ئىبرانىيلارنىڭ ئىبرانىيسى»مەن؛ تەۋرات-قانۇنى تەرەپتىن
ئېيتقاندا، «پەرىسىي» مەزھىپىدىمۇ بولغانىمەن؛ 6 خۇداغا بولغان
قىزغىنلىقىمغا كەلسەك، جامائەتكە زىيانكەشلىك قىلغۇچى ئىدىم؛
تەۋرات قانۇنى تەلەپ قىلغان ھەققانىيلىققا كەلسەك، ئەيىبسىز
ئىدىم؛ 7 ئەمما ماڭا نېمە ئىش «پايدىلىق» بولسا، بۇلارنى مەسىھ
سەۋەبىدىن زىيانلىق دەپ ھېسابلىدىم؛ 8 مەسىھ ئەيسا رەببىمنى
تونۇشنىڭ ئەۋزەللىكى ۋەجىدىن، مەن باشقا ھەممە ئىشنى
زىيانلىق دەپ ھېسابلايمەن؛ مەن دەرۋەقە ئۇنىڭ ئۈچۈنمۇ
ھەممىدىن مەھرۇم بولغان؛ بەرھەق، مەسىھكە ئېرىشىشىم ئۈچۈن
بۇلارنى نىجاسەت دەپ ھېسابلايمەنكى، 9 مەسىھتە بولۇپ،
تۆزۈمدىكى قانداقتۇر ھەققانىيلىق (تەۋرات قانۇنىدىن چىققان
ھەققانىيلىق)تىن ۋاز كېچىپ، مەسىھنىڭ ئېتىقاد-سادىقلىقى
ئارقىلىق بولغان ھەققانىيلىق، يەنى ئېتىقاد ئارقىلىق خۇدادىن
بولغان ھەققانىيلىققا ئېرىشەلەيمەن؛ 10 مۇددىئايىم ئۇنى تونۇشتۇر،
ـ يەنى ئۇنىڭ ئۆلۈپ تىرىلىشىنىڭ كۈچ-قۇدرىتىدە ياشاپ،
ئۇنىڭ ئازابلىرىغا سىرداش-ھەمدەملىكتە بولۇپ، ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى
ئۆلگە قىلىپ ئۆزگەرتىلىپ، 11 شۇنداقلا مۇمكىن قەدەر
ئۆلۈمدىن تىرىلىشكە يېتىشنى مۇددىئا قىلىمەن. 12 ئۇلارغا
ئېرىشتىم يا كى كامالەتكە يەتتىم دېمەكچى ئەمەسمەن؛ لېكىن
مەسىھ ئەيسانىڭ مېنى ئۆتۈۋېلىشىدا بولغان مۇددىئا-نىشانىنى
تۆزۈم ئۆتۈۋالسام دەپ چېپىپ يۈرمەكتىمەن. 13 قېرىنداشلار،
مەن تۆزۈمنى ئۆنى ئۆتۈۋالدىم دەپ قارىمايمەن. پەقەت شۇ
بىر ئىشنىلا قىلىمەنكى، ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلارنى ئۇنتۇپ،
ئالدىمدىكى ئىشلارغا ئىنتىلىپ، 14 نىشانىنى قوغلاپ، خۇدانىڭ
مەسىھ ئەيسادا بولغان يۇيۇك چاقىرىقىدىكى ئىنئامىغا قاراپ
چېپىپ يۈرمەكتىمەن. 15 ئەمدى ئارىمىزدىن كىمكى پىشىپ
يېتىلگەن بولسا شۇ ئوي-مەقسەتتە بولايلى. ئەگەر باشقىچە
ئوي-مەقسەتتە بولسا ڭلار، خۇدا بۇنىمۇ سىلەرگە كۆرسىتىپ
بېرىدۇ. 16 قانداقلا بولمىسۇن، قانداق ئۆلچەمگە يەتكەن
بولساق، شۇ ئۆلچەم بويىچە قەدەم بېسىۋېرەيلى. 17 مېنى ئۆلگە
قىلىپ ئەگىشىڭلار، ئەي قېرىنداشلار، شۇنداقلا بىز سىلەرگە
تىكلەپ بەرگەن نەمۇنە بويىچە ئوخشاش يولدا ماڭغانلارغىمۇ
كۆزۈڭلارنى تىكىپ، ئۇلاردىن ئۆگىنىڭلار. 18 چۈنكى
سىلەرگە كۆپ قېتىم ئېيتقىنىمدەك، ۋە ھازىرمۇ كۆز ياشلىرىم
بىلەن قايتا ئېيتىمەنكى، نۇرغۇن كىشىلەر مەسىھنىڭ كرىستىغا

دۇشمەن بولۇپ ماكاۋاتا. 19 ئۇلارنىڭ ئاقىۋىتى ھالاكەتتۇر،
خۇداسى ئۆزىنىڭ قارىندۇر، شەرىپى قىلىپ ماختانغىنى ئۆز
نومۇسسىزلىقىدۇر، ئويلىغانلىرى پەقەت بۇ دۇنياىدىكى ئىشلاردۇر.
20 ھالبۇكى، بىزنىڭ پۇقرالىقىمىز بولسا ئەرشتىدۇر، بىز دەل شۇ
يەردىن نىجاتكارنىڭ چۈشۈشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتىمەكتىمىز ـ
ئۇ بولسا رەببىمىز ئەيسا مەسىھدۇر. 21 ئۇ بارلىق مەۋجۇداتلارنى
ئۆزىگە بويسۇندۇرىدىغان قۇدرىتى بويىچە بىزنىڭ ئەبگار بۇ
تېنىمىزنى ئۆزگەرتىپ، ئۆزىنىڭ شان-شەرەپلىك تېنىگە ئوخشاش
ھالغا كەلتۈرىدۇ.

4 ئەمدى، ئەي قېرىنداشلىرىم، سۆيگەنلىرىم ۋە تەلپۈنگەنلىرىم،
مېنىڭ شاد-خۇراملىقىم، مېنىڭ بېشىمنىڭ تاجى بولغۇچىلار،
رەببدە چىڭ تۇرۇڭلار، ئى سۆيگەنلىرىم! 2 ئېۋودىيادىن ئۆتۈنمەن،
ۋە سۈنتىخەدىن ئۆتۈنمەنكى، رەببدە بىر ئوي، بىر پىكىردە
بولۇڭلار! 3 دۇرۇس، مەن سەندىنمۇ تەلەپ قىلىمەنكى،
ئى ھەقىقىي ھەمبويۇنتۇرۇقلۇق خىزمەتدىشىم، بۇ ئاياللارنىڭ
ياردىمىدە بولغىن؛ مانا ئۇلار مەن ۋە كلىمەنت بىلەن بىللە،
شۇنداقلا ناملىرى «ھاياتلىق دەپتىرى» گە خاتىرىلەنگەن باشقا
خىزمەتداشلىرىم بىلەن بىللە خۇش خەۋەر خىزمىتىنى ئىلگىرى
سۈرۈشتە بىرگە كۈرەش قىلغان. 4 رەببدە شادلىنىڭلار؛ مەن يەنە
ئېيتىمەنكى، شادلىنىڭلار! 5 سىلەرنىڭ مۇلايىملىقىڭلار پۈتكۈل
ئىنسانغا ئايان بولسۇن؛ رەب يېقىندۇر! 6 ھېچ ئىش توغرۇلۇق
ئەندىشە قىلماڭلار؛ بەلكى ھەربىر ئىشتا تەشەككۈر ئېيتىپ
تىلىكىڭلارنى خۇداغا دۇئا ھەم ئىلتىجا ئارقىلىق مەلۇم قىلىڭلار؛
7 شۇ چاغدا ئادەمنىڭ ئويلىغىنىدىن ئېشىپ چۈشىدىغان، خۇدا
ئىگە بولغان خاتىرجەملىك قەلبىڭلارنى ۋە ئوي-پىكىرىڭلارنى
مەسىھ ئەيسادا قوغدايدۇ. 8 ئاخىرىدا، ئەي قېرىنداشلىرىم،
نېمە ئىشلار ھەقىقەت، نېمە ئىشلار ئالىيجاناب، نېمە ئىشلار
ھەققانىي، نېمە ئىشلار پاك، نېمە ئىشلار خۇش-يېقىملىق،
نېمە ئىشلار شان-شۆھرەتلىك بولسا، قىسقىسى ھەرقانداق
ئىشلاردا ئەخلاق-پەزىلەت يا كى ماختاشقا لايىق تەرەپلەر بار
بولسا، شۇ ئىشلارغا كۈڭۈل قويۇپ ئويلىنىڭلار. 9 مەندىن
ئۆگەنگەن، قوبۇل قىلغان، ئاڭلىغان ۋە مەندە كۆرگەنلەرنىڭ
ھەرقاندىقى بولسا، سىلەر شۇلارغا ئەمەل قىلىڭلار، شۇنداق
قىلغاندا خاتىرجەملىك ئىگىسى بولغان خۇدا سىلەرگە يار بولىدۇ.
10 ئەمدى مەن رەببدە زىيادە شادلاندىمكى، سىلەر ھازىر ئاخىردا
ماڭا بولغان كۆيۈنچانلىقىڭلارنى قايتىدىن كۆرسەتتىڭلار
(بىلىمەنكى، ماڭا دائىم كۆيۈنۈپ كەلدىڭلار، ئەمما پەقەتلا
كۆرسىتىش پۇرسىتى چىقمىدى). 11 مەن بۇ گېپىمنى،
بىرەر موھتاجلىقتىن ئېيتىۋاتقىنىم يوق؛ چۈنكى ئەھۋالىم قانداقلا
بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، بارىغا قانائەت قىلىشنى ئۆگىنىۋالدىم.
12 مەن ئوسال ئەھۋالدا ياشاشنى بىلىمەن، ھەم كەڭچىلىكتە
ياشاشنىمۇ بىلىمەن. ھەر ئىشتا، ھەر ئەھۋالدا، ھەم توقلۇقتا ھەم
ئاچلىقتا، ھەم بايلىقتا ھەم موھتاجلىقتا ياشاشنىڭ سىرىنى
ئۆگىنىۋالدىم. 13 ماڭا قۇدرەت بەرگۈچىگە تايىنىپ ھەممە ئىشنى
قىلالايدىغان بولدۇم. 14 ھالبۇكى، مېنىڭ قىينىچىلىقىمغا ئورتاق
بولۇشۇڭلار بىلەن ياخشى قىلدىڭلار. 15 سىلەرگىمۇ مەلۇمكى،
ئەي فىلىپپىلىقلار، مەن ماكېدونىيە ئۆلكىسىدىن ئايرىلىپ
چىققىنىمدا، خۇش خەۋەرنى باشقا يەرلەرگە يەتكۈزگەن
دەسلەپتىكى ۋاقىتلاردا، سىلەردىن باشقا ھېچقانداق جامائەت
بىرىش ۋە قوبۇل قىلىش ئىشلىرىدا مەن بىلەن ھەمكارلاشمىغان.
16 چۈنكى تېسالونىكا شەھىرىدىكى ۋاقىتىمدىمۇ ئېھتىياجىم
چۈشكەندە سىلەر ماڭا بىرنەچچە قېتىم ياردەم ئەۋەتتىڭلار.
17 مېنىڭ بۇنداق دېيىشىم، سىلەردىن بىرەر سوۋغاتنى ئىزدەپ
سورىغىنىم ئەمەستۇر، ئىزدىگىنىم بولسا ھېساۋاتىڭلارغا [روھىي]
مېۋىنىڭ كۆپ توپلىنىشىدىن ئىبارەتتۇر. 18 لېكىن مەندە
ھەممە نەرسە بار، ھەتتا يېتىپ ئاشقۇدەك بار؛ سىلەر
ئەۋەتكەنلىرىڭلارنى ئېپافرودىتتىن تاپشۇرۇۋېلىپ تېرەمگە سىغماي
قالدىم ۋە موچىلىققا چۈمدۈم. بۇ ئەۋەتكىنىڭلار ئىنتايىن
خۇشبۇي، خۇداغا قوبۇل بولغۇدەك، شۇنداقلا ئۆزى خۇرسەن
قىلىدىغان بىر قۇربانلىقتەك ئىدى. 19 ۋە مېنىڭ خۇدايىم سىلەر
موھتاج بولغان ھەممە نەرسىنى مەسىھ ئەيسادا بولغان شان-
شەرىپىدىكى بايلىقلارغا ئاساسەن مول تەمىنلەيدۇ. 20 ئەمدى
خۇدايىمىز ھەم ئاتىمىزغا ئەبەدىلئەبەدگىچە شان-شەرەپ بولغاي!
ئامىن. (aiōn g165) 21 مەسىھ ئەيسادا بولغان بارلىق مۇقەددەس
بەندىلەرگە سالام يەتكۈزۈڭلار. يېنىمدىكى قېرىنداشلاردىنمۇ

سىلەرگە سالام! 22 بارلىق مۇقەددەس بەندىلەردىن، بولۇپمۇ
قەيسەر [ئىمپېراتورنىڭ] ئوردىسىدا بولغانلاردىن سىلەرگە سالام!
23 رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى روھىڭلارغا يار
بولغاي!

كولوسسلىكلەرگە

1 خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن مەسىھ ئەيسانىڭ رىسۋالى بولغان
مەنكى پاۋلۇستىن ۋە قېرىنداش تىموتىيدىن، كولوسسى شەھىرىدە
تۇرۇۋاتقان مۇقەددەس بەندىلەرگە، يەنى سادىق قېرىنداشلارغا
سالام! خۇدا ئاتىمىزدىن مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك
سىلەرگە بولغاي! 3 بىز مەسىھ ئەيسانىڭ ئېتىقادىدىكىلەر
ۋە بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە باغلىغان ئېتىقادىڭلار
توغرۇلۇق ئاڭلىغاندىن كېيىن، سىلەر ئۈچۈن دۇئا قىلغىنىمىزدا
سىلەر ئۈچۈن ئەرشىلەردە ساقلاقلىق ئۈمىد تۇپەيلىدىن رەب
ئەيسا مەسىھنىڭ خۇدا-ئاتىسىغا ئۈزلۈكسىز رەھمەت ئېيتىمىز؛
5 سىلەر ئىلگىرى بۇ ئۈمىد توغرىسىدا خۇش خەۋەردىكى
ھەقىقەت سۆزلىرى ئارقىلىق ئاڭلىغانسىلەر، 6 بۇ خۇش خەۋەر
پۈتكۈل جاھانغا يېتىپ كېلىپ مېۋە بېرىپ ئاۋۇماقتا، شۇنداقلا
سىلەرگىمۇ يېتىپ كېلىپ، سىلەر ئۇنى ئاڭلاپ خۇدانىڭ مېھىر-
شەپقىتىنى ھەقىقەتەن بىلىپ يەتكەن بىرىنچى كۈندىن باشلاپ ئۇ
سىلەردىمۇ مېۋە بېرىپ ئاۋۇپ بارماقتا؛ 7 سىلەر خۇش خەۋەرنى
سۈيۈملۈك ئىشدىشىمىز ئەپافراستىن ئۆگەنگەنسىلەر، ئۇ يارىدىمىزدە
مەسىھنىڭ سادىق خىزمەتچىسىدۇر، 8 ئۇ بىزگە سىلەرنىڭ روھتا
بولغان مۇھەببىتىڭلارنى ئايان قىلدى. 9 بۇ سەۋەبتىن بىزمۇ بۇنىڭ
توغرىسىدا ئاڭلىغان كۈندىن باشلاپ سىلەر ئۈچۈن دۇئا قىلىپ
ئىلتىجا قىلىشنى توختاتمىدۇق؛ تىلەيدىغىنىمىز شۇكى، خۇدانىڭ
ئىرادىسى ھەرتەرەپلىك دانالىق ۋە روھىي يورۇتۇلۇش بىلەن
سىلەردە تولۇق بىلدۈرۈلسۇن. 10 شۇنداق بولغاندا سىلەر رەببگە
لايىق ھالدا ھەرتەرەپتە خۇدانى خۇرسەن قىلىپ، ھەرقانداق
گۈزەل ئىشلاردا مېۋە بەرگەندە، خۇدانى ھەقىقىي بىلىشىڭلار
ئارقىلىق تۆسۈپ يېتىلىسىلەر؛ 11 بىزنى مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
يورۇقلۇقتا بولغان مىراسىغا مۇيەسسەر بولۇشقا لايىق قىلغان
ئاتىغا تەشەككۈر ئېيتىپ، ئۇنىڭ شان-شەرەپلىك قۇدرىتى
بويىچە ھەرتەرەپلىك كۈچ بىلەن ھەر ئىشلاردا شادلىققا تولۇپ
چىداملىق ۋە سەۋر-تاقەتلىك بولۇشقا كۈچلەندۈرۈلىسىلەر. 13 ئۇ
بىزنى قاراڭغۇلۇقنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىن ئازاد قىلىپ، سۆيگەن
ئوغلىنىڭ پادىشاھلىقىغا يۆتكەپ قويدى؛ 14 ئۇنىڭدا ھۆرلۈك-
ئازادلىققا، يەنى گۇناھلىرىمىزدىن كەچۈرۈمگە مۇيەسسەر
بولدۇق. 15 ئۇ بولسا كۆرۈنمەس خۇدانىڭ سۈرەت-
ئوبرازىدۇر، پۈتكۈل كائىناتتىكى تۇنجىدۇر؛ 16 چۈنكى ئۇنىڭدا
بارلىق مەۋجۇداتلار، ئاسماندىكى بولسۇن، زېمىندىكى بولسۇن،
كۆرۈنىدىغان بولسۇن، كۆرۈنمەس بولسۇن، مەيلى تەختلەر،
خوجايىنلار، ھۆكۈمرانلىقلار، ھوقۇقدارلار بولسۇن، بارلىق
ھەممە ئۇنىڭ تەرىپىدىن ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن يارىتىلغاندۇر. 17 ئۇ
ھەممىدىن بۇرۇندۇر، ۋە ھەممە مەۋجۇداتلار ئۇنىڭدا بىر-بىرىگە
باغلىنىپ تۇرماقتا؛ 18 ئۇ يەنە تەننىڭ، يەنى جامائەتنىڭ بېشىدۇر؛
ئۇ باشلىنىشتۇر، ئۆلگەنلەردىن تۇنجى بولۇپ تىرىلگۈچىدۇر؛
بۇنىڭدىكى مەقسەت، ئۇنىڭ پۈتكۈل مەۋجۇداتلار ئىچىدە ھەر
جەھەتتىن ئەڭ ئۈستۈن ئورۇندا تۇرۇشى ئۈچۈندۇر. 19 چۈنكى
خۇدا ئۆزىنىڭ مۇكەممەل جەۋھىرىنى ئۇنىڭدا تۇرغۇزۇشقا،
20 ۋە ئۇنىڭ ئارقىلىق بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۆزى بىلەن
ئەپلەشتۈرۈشكە لايىق كۆرگەندى، يەنى، ئۇنىڭ كېيىنتە
تۆكۈلگەن قېنى ئارقىلىق ئىناقلىق ئېلىپ كەلگەندىن كېيىن، ـ
ئۇ ئارقىلىق مەيلى زېمىندا بولسۇن، ئەرشىلەردە بولسۇن بارلىق
مەۋجۇداتلارنى ئۆزى بىلەن ئەپلەشتۈرۈشكە لايىق كۆرگەندى؛
21 ۋە ئەسلىدە رەزىل ئەمەللىرىڭلار تۈپەيلىدىن ئۆزىگە يات
قىلىنغان، كۆڭلۈڭلاردا دۈشمەنلىك بولغان سىلەرنىمۇ، ئۇ ئۆز
ئەتلىك تېنىدە ئۆلۈم ئارقىلىق ئۆزىگە پاك-مۇقەددەس، ئەيىبسىز
ۋە داغسىز ھازىر قىلىش ئۈچۈن ئۆزى بىلەن ئەپ قىلغان
23 (ئەگەر سىلەر ئېتىقادتا ئۆل سېلىنىپ مۇستەھكەم تۇرۇپ،
خۇش خەۋەردىكى ئۈمىدتىن نېرى قىلىنمىساڭلار)؛ بۇ خۇش
خەۋەر پۈتكۈل ئاسمان ئاستىدىكى كائىناتتا جاكارلانغان؛ مەنكى
پاۋلۇس ئۇنىڭغا خىزمەتچى قىلىندىم. 24 ئەمدى مەن سىلەر
ئۈچۈن تارتقان جاپالىرىم ئۈچۈن شادلىنىمەن، ۋە شۇنىڭدەك
مەسىھنىڭ جاپالىرىدا كەم بولغانلىرىنى ئۆز ئەتلىرىمدە ئۇنىڭ
تېنى، يەنى جامائەت ئۈچۈن تولۇقلايمەن؛ 25 مەن [جامائەت]
ئۈچۈن خۇدانىڭ سۆز-كالامغا ئەمەل قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ
ماڭا سىلەرنى دەپ تاپشۇرغان غوجدارلىقى بويىچە خىزمەتچى
قىلىندىم؛ 26 بۇ سۆز-كالامدىكى سىر بارلىق ئەسىرلەردىن
ۋە دەۋرلەردىن يوشۇرۇن تۇتۇلغان، ئەمما ھازىر مۇقەددەس

يەندىلىرىگە ئاشكارىلاندى؛ (aiōn g165) 27 چۈنكى خۇدا
ئۇلارغا ئەللەر ئارىسىدا ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇۋاتقان بۇ سىرنىڭ
شەرەپلىك بايلىقلىرىنى بىلدۈرۈشنى خالىدى؛ بۇ سىر بولسا شان-
شەرەپكە ئېلىپ بارغۇچى ئۈمىد بولغان، سىلەردە تۇرۇۋاتقان
مەسىھنىڭ ئۆزىدۇر. 28 بىز ئۇنى جاكارلايمىز، ھەربىر ئادەمنى
مەسىھدە كامالەتكە يەتكەن ھالدا خۇدا ئالدىدا ھازىر قىلىش
ئۈچۈن بارلىق دانالىق بىلەن ھەربىر ئادەمگە جېكلەيمىز، ھەربىر
ئادەمگە تەلىم بېرىمىز. 29 مەن شۇنىڭغا ئىنتىلىپ، ئۇنىڭ
ۋۇجۇدۇمدا ئىشلىگىنى بويىچە كۈرەش قىلىپ جاپا تارتىمەن؛
ئۇنىڭ ۋۇجۇدۇمدا ئىشلىگىنى دەرۋەقە تولمۇ زوردۇر.

2 چۈنكى مەندە سىلەر ئۈچۈن، لائودىكىيادىكىلەر
ئۈچۈن، شۇنىڭدەك دىدارىمنى كۆرمىگەنلەرنىڭ ھەممىسى
ئۈچۈن نەقەدەر زور كۈرەشنىڭ بولۇۋاتقانلىقىنى سىلەرگە
بىلگۈزمەكچىمەن؛ 2 كۈرىشىمنىڭ نىشانى، ھەممەيلەننىڭ مېھىر-
مۇھەببەتتە بىر-بىرىگە باغلىنىپ، قەلبلىرىنىڭ رىغبەتلەندۈرۈلۈشى،
خۇدانىڭ سىرىنى، يەنى مەسىھنى چۈشىنىشتە ۋە تولۇق
بىلىشتە بولغان ئىشەنچ-خاتىرجەملىككە ئېرىشىشى ئۈچۈندۇر؛
3 چۈنكى ئۇنىڭدا دانالىقنىڭ ۋە بىلىمنىڭ بارلىق بايلىقلىرى
يوشۇرۇنغاندۇر. 4 مېنىڭ بۇنى دېيىشىم، ھېچكىمنىڭ سىلەرنى
قايىل قىلارلىق سىلىق-سىپايە گەپلىرى بىلەن ئالدىماسلىقى
ئۈچۈندۇر؛ 5 چۈنكى گەرچە تەن جەھەتتىن سىلەردىن
نېرى بولسامۇ، روھ جەھەتتىن مەن سىلەر بىلەن بىللىمەن،
سىلەرنىڭ سەپتە تۇرۇۋاتقىنىڭلارغا ۋە مەسىھكە باغلىغان
ئېتىقادىڭلارنىڭ چىڭلىقىغا قاراپ شادلىنىمەن. 6 مەسىھ،
رەب ئەيسانى قانداق قوبۇل قىلغان بولساڭلار، شۇ ھالدا
ئۇنىڭدا مېڭىڭلار، 7 سىلەر تەلىم بېرىلگەندەك ئۇنىڭدا يىلتىز
تارتىپ، ئېتىقادىڭلار قۇرۇلۇۋاتقان ھالدا، ئېتىقادتا خاتىرجەم
قىلىنىپ، رەھمەت ئېيتىشلار بىلەن تاشقىنلاپ تۇرغۇچى
بولۇڭلار؛ 8 ھېچكىمنىڭ مەسىھ بويىچە بولمىغان، پەيلاسوپلۇق
ياكى بىمەنە ئالداڭچىلىق بىلەن، ئىنسانلاردىن كەلگەن تەلىملەر،
يەنى بۇ دۇنيادىكى «ئاساسىي قائىدە-قانۇنىيەتلەر» بويىچە سىلەرنى
تۇز ئولجىسى قىلىپ ئازدۇرماسلىقى ئۈچۈن ھېزى بولۇڭلار؛
9 چۈنكى ئۇنىڭدا، يەنى مەسىھدە، خۇدانىڭ بارلىق مۇكەممەل
جەۋھىرى تەن شەكلىدە تۇرىدۇ؛ 10 ۋە سىلەر ئۇنىڭدا،
يەنى بارلىق ھۆكۈمدارلارنىڭ ھەم ھوقۇقدارلارنىڭ بېشى
بولغۇچىدا مۇكەممەلدۇرسىلەر؛ 11 سىلەر ئۇنىڭدا ئادەمنىڭ
قولسىز بولغان سۈننەت بىلەن سۈننەت قىلىنغانسىلەر، دېمەك،
مەسىھنىڭ سۈننىتى بىلەن [گۈناھلىق] ئەتىكە باغلانغان تەندىن
خالاس قىلىنغانسىلەر؛ 12 ئۇنىڭ بىلەن تەڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشتە
دەپنە قىلىنغانسىلەر، سىلەر يەنە ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن
خۇدانىڭ ۋۇجۇدۇڭلاردا ئىشلەيدىغانلىقىغا ئىشەنچ باغلاش
بىلەن ئۇنىڭ بىلەن تەڭ تىرىلگەنسىلەر. 13 ئەمدى گەرچە
ئىتائەتسىزلىكىڭلار ۋە ئەتىرىڭلاردىكى سۈننەتسىزلىكىڭلار
تۈپەيلىدىن ئۆلگەن بولساڭلارمۇ، ئۇ سىلەرنى مەسىھ بىلەن
بىللە جانلاندۇردى، ھەممە ئىتائەتسىزلىكلىرىمىزنى كەچۈرۈم
قىلىپ، 14 بەلگىلىمىلەردە تۇز ئېچىگە ئېلىنغان ئۇستىمىزدىن ئەرز
قىلىدىغان، بىزنى ئەيىبلەيدىغان پۈتۈكلەرنى تۈچۈرۈپ تاشلىدى؛
ئۇ ئۇلارنى بىزدىن نېرى قىلدى، كرېستكە مىخلاتقۇزدى.
15 ئۇ ھۆكۈمدارلاردىن ۋە ھوقۇقدارلاردىن ئولجا ئېلىپ،
[كرېستتە] ئۇلارنى رەسۋا قىلىپ ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن تەنتەنە
بىلەن غەلبە قىلدى. 16 ئەمدى ھېچكىمنىڭ يېمەك-ئىچمەك،
ھېيت-بايراملار، «يېڭى ئاي» ياكى شابات كۈنلەر جەھەتلىرىدە
سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن ھۆكۈم چىقىرىشىغا يول قويماڭلار؛
17 بۇ ئىشلار بولسا بىر كۆلەڭگە، خالاس؛ ئۇنىڭ جىسمى
بولسا مەسىھنىڭكىدۇر! 18 ھېچكىمنىڭ سىلەرنى «كىچىك
پېئىللىق» ۋە پەرىشتىلەرگە ئىبادەت قىلىشقا دەۋەت قىلىپ
ئىنئامىڭلاردىن مەھرۇم قىلىشىغا يول قويماڭلار؛ مۇشۇنداق
كىشىلەر [گۈناھلىق] ئەتىرىدىكى ئوي-پىكىرلىرى بىلەن
ھاكاۋۇرلىشىپ، كۆرگەن كۆرۈنۈشلەرگە ئېسىلىۋالماقتىدۇر؛
19 ئۇلار «باش»نى چىڭ تۇتقىنى يوقتۇر؛ لېكىن باشتىن ئۇگە
ۋە سىڭىرلار ئارقىلىق پۈتكۈل تەن قۇۋۋەتلىنىدۇ ۋە بىر-بىرىگە
باغلىنىپ، خۇدادىن كەلگەن ئاۋۇش بىلەن ئاشماقتا. 20 ئەگەر
مەسىھ بىلەن بۇ دۇنيادىكى قائىدە-قانۇنىيەتلەرگە نىسبەتەن
ئۆلگەن بولساڭلار، نېمىشقا (بۇ دۇنيادا ياشىغانلاردەك) «تۇتما!»
«تېتىما!» «تەگمە!» دېگەندەك بەلگىلىمىلەرگە رىئايە قىلىسىلەر
22 (بۇنداق [بەلگىلىمىلەر ئىلگىدىكى] نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى

ئىستېمال قىلىنىش بىلەن يوقىلىدۇ)؟ مۇشۇنداق بەلگىلىمىلەر
پەقەت ئىنسانلاردىن چىققان كۆرسەتمىلەر ۋە تەلىمىلەردىن
ئىبارەت، خالاس، 23 ئۇلاردا دەرۋەقە بىرخىل پىدائىيلارچە
ئىبادەت، كىچىك پېشىللىق ۋە ئۆز تېنىگە قارىتا قاتتىق
قوللۇق بولۇشنى دەۋەت قىلىش بولغاچقا، ئۇلاردا دانالىقنىڭ
كۆرۈنۈشى بار؛ ئەمەلىيەتتە [بۇنداق دانالىقنىڭ] پايدىسى يوقتۇر
ـ ئۇلار پەقەت ئەتتىكى ھەۋەسلەرگە يول قويىدۇلا، خالاس.

3 سىلەر مەسىھ بىلەن تەڭ تىرىلدۈرۈلگەن بولساڭلار،
ئەمدى يۇقىرىدىكى ئىشلارغا ئىنتىلىپ ئىزدىنىڭلار؛ مەسىھ
شۇ يەردە خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرىدۇ. 2 كۆڭۈل-
زېھنىڭلارنى يەردىكى ئىشلارغا ئەمەس، بەلكى يۇقىرىقى
ئىشلارغا قويۇڭلار، 3 چۈنكى سىلەر ئۆلگەنسىلەر، ۋە ھاياتىڭلار
مەسىھ بىلەن بىللە خۇدادا يوشۇرۇن تۇرىدۇ. 4 ئەمما ھاياتىمىز
بولغان مەسىھ ئاشكارىلانغان چاغدا، شۇئان سىلەر ئۇنىڭ
بىلەن بىللە شان-شەرەپتە ئاشكارىلىنىدىغان بولىسىلەر. 5 شۇڭا
يەرگە تەۋە ئىشلارنى قىلغۇچى ھەرقانداق ئەزالىرىڭلارنى، يەنى
بۇزۇقلۇق، ناپاكلىك، ئېپلاس ھېسسىياتلار، رەزىل خاھىشلار
ۋە نەپسانىيەتچىلىك (ئۇ بۇتپەرەسلىككە باراۋەردۇر) نى ئۆلۈمگە
مەھكۇم قىلىڭلار، 6 چۈنكى بۇ ئىشلار تۈپەيلىدىن خۇدانىڭ
غەزىپى ئىتائەتسىز پەرزەنتلەرگە چۈشىدۇ. 7 سىلەر بۇلار ئارىسىدا
ياشىغان ۋاقتىڭلاردا، بۇنداق ئىشلاردىمۇ ماڭغانسىلەر. 8 ئەمما
ھازىر سىلەر مۇشۇلارنىڭمۇ ھەممىسىنى ئۆزۈڭلاردىن سېلىۋېتىڭلار
ـ يەنى غەزەپ، قەھر-سەپرا، يامان نىيەتلەر، تۆھمەت،
ئاغزىڭلاردىن چىقىدىغان ئېپلاس سۆزلەرنىمۇ سىلىۋېتىڭلار.
9 بىر-بىرىڭلارغا يالغان سۆزلىمەڭلار؛ چۈنكى سىلەر كونا
ئادەمنى قىلمىشلىرى بىلەن سېلىۋەتكەنسىلەر، 10 ۋە يېڭى ئادەمنى
كىيگەنسىلەر؛ يېڭى ئادەم بولسا ئۆزىنى ياراتقۇچىنىڭ سۈرەت-
ئوبرازى بويىچە تولۇق بىلىشتە دائىم يېڭىلىماقتا؛ 11 ئۇنىڭدا
ھېچقانداق يۇنانلىق ياكى يەھۇدىي، سۈننەتلىك ياكى سۈننەتسىز،
يات مەدەنىيەتلىك، سكىت، قۇل ياكى ھۆرلەر مەۋجۇت
ئەمەستۇر؛ بەلكى مەسىھ ھەممىدۇر، ۋە ھەممىدىدۇر. 12 شۇڭا،
خۇدانىڭ تاللىۋالغانلىرىغا، پاك-مۇقەددەس ۋە سۆيۈنگەنلەرگە
لايىق، ئادەمگە ئىچ ئاغرىتىدىغان باغرىلارنى، مېھرىبانلىق،
كىچىك پېشىللىق، مۆمىنلىك ۋە سەۋر-تاقەتلىكنى كىيىۋېلىڭلار؛
13 بىر-بىرىڭلارغا يول قويۇڭلار، نارازىلىق ئىش بولسا بىر-
بىرىڭلارنى كەچۈرۈم قىلىڭلار؛ مەسىھ سىلەرنى قانداق
كەچۈرۈم قىلغان بولسا سىلەرمۇ شۇنداق قىلىڭلار. 14 مۇشۇ
ئىشلارنىڭ ئۈستىگە كامىل بىرلىكنىڭ رىشتىسى بولغان مېھىر-
مۇھەببەتنى قوشۇپ بېرىڭلار. 15 مەسىھنىڭ خاتىرجەملىكى
قەلبىڭلاردا ھۆكۈم سۈرسۈن (سىلەر بىر تەن بولۇپ بۇ
خاتىرجەملىكتە بولۇشقا چاقىرىلغان ئىكەنسىلەر) ۋە شۇنداقلا
رەھمەت ئېيتىشلاردا بولۇڭلار. 16 مەسىھنىڭ سۆز-كالامىنى
ئۆزۈڭلاردا بايلىق ھاسىل قىلىپ تۇرغۇزۇڭلار، بارلىق دانالىق
بىلەن بىر-بىرىڭلارغا ئۆگىتىڭلار، جېكىلەڭلار، چىن قەلبىڭلاردا
زەبۇر-نەغمىلەر، مەدھىيە كۈيلىرى ۋە روھىي ناخشىلارنى
ياڭرىتىپ خۇدانى چىرايلىق مەدھىيىلەڭلار؛ 17 ۋە ھەممە
ئىشلاردا، سۆز بولسۇن، ئەمەل بولسۇن، ھەممىسىنى رەب
ئەيسانىڭ نامىدا قىلىپ، ئۇنىڭ ئارقىلىق خۇدائاتىغا رەھمەت
ئېيتىڭلار. 18 سىلەر ئاياللار، رەبدە بولغان سۈپىتىڭلارغا
لايىق ئۆز ئەرلىرىڭلارغا بويسۇنۇڭلار؛ 19 سىلەر ئەرلەر،
ئۆز ئاياللىرىڭلارغا مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار؛ ئۇلارغا ئاچچىق
قىلماڭلار. 20 سىلەر بالىلار، ئاتا-ئانا ڭلارغا ھەممە ئىشلاردا
ئىتائەت قىلىڭلار؛ چۈنكى بۇنداق قىلىش رەبدە بولغان
گۈزەل ئىشتۇر. 21 سىلەر ئاتىلار، بالىلىرىڭلارنىڭ كۆڭلىگە
ئازار بەرمەڭلار؛ ئۇنداق قىلساڭلار كۆڭلى يارا بولىدۇ.
22 سىلەر قۇللار، ئەتتىن بولغان خوجايىنىڭلارغا ھەممە ئىشتا
ئىتائەت قىلىڭلار؛ پەقەت كۆز ئالدىدىلا خىزمەت قىلىپ،
ئىنسانلارنى خۇش قىلغۇچى قۇللاردىن بولماڭلار، بەلكى
رەبدىن ئەيمىنىپ چىن كۆڭلۈڭلاردىن ئىش كۆرۈڭلار.
23 نېمە ئىشنى قىلىۋاتقان بولساڭلار، ئۇنىڭدا ئىنسانلار ئالدىدا
ئەمەس، بەلكى رەب ئالدىدا قىلغاندەك جان-دىل بىلەن ئۇنىڭغا
ئىشلەڭلار؛ 24 چۈنكى مىراسنىڭ مىراسنىڭ رەبدىن مۇيەسسەر
قىلىنغانلىقىڭلارنى بىلىسىلەر؛ چۈنكى سىلەر رەب مەسىھنىڭ
ئىبادەت-قۇللۇقىدىدۇرسىلەر. 25 ئەمما كىم ھەققانىيسىزلىق

قىلسا قىلغان ھەققانىيسىزلىقى تۆز بېشىغا چۈشىدۇ؛ بۇ ئىشتا
ھېچقانداق يۈز-خاتىرە قىلىنىش يوقتۇر.

4 سىلەر خوجايىنلار، قۇللىرىڭلارغا ئادىل ۋە توغرا مۇئامىلە
قىلىڭلار؛ چۈنكى ئەرشتە تۆز خوجايىنىڭلارنىڭ بارلىقىنى
بىلىسىلەر. 2 دۇئا-تىلاۋەتكە ھەرقانداق ۋاقىتتا بېرىلىڭلار،
بۇنىڭدا رەھمەتلەر ئېيتىشىپ ھوشيار تۇرۇڭلار؛ 3 شۇنىڭ
بىلەن بىز ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلغايسىلەركى، خۇدا بىزگە مەسىھنىڭ
سىرىنى جاكارلاش ئۈچۈن تۆز سۆزىگە ئىشىك ئاچسۇن؛ مەن
دەل سىر ئۈچۈن زەنجىرلەر بىلەن باغلانغانىمەن؛ 4 شۇڭا قىلىشقا
تېگىشلىكىم بويىچە، سىرنى ئاشكارىلىشىمغا [دۇئا قىلىڭلار].
5 سىرتتىكىلەرگە نىسبەتەن دانالىق بىلەن مېڭىڭلار، پۇرسەتلەر
چىققاندا كۆڭۈل قويۇپ قولدىن بەرمەڭلار. 6 سىلەرنىڭ
گەپ-سۆزلىرىڭلار ھەردائىم مېھىر-شەپقەت بىلەن بولسۇن،
تۇز بىلەن تېتىتىلىسۇن؛ شۇنىڭ بىلەن سىلەر ھەربىر ئادەمگە
قانداق جاۋاب بېرىشنى بىلىسىلەر. 7 سۆيۈملۈك قېرىنداش
ھەم رەبدە سادىق خىزمەتكار، ئىشدىشىمىز بولغان تىكىكۇس
سىلەرگە مەن توغرۇلۇق ھەممە ئىشلارنى مەلۇم قىلىدۇ. 8 مەن
ئۇنى دەل مۇشۇ ئىش ئۈچۈن يېنىڭلارغا ئەۋەتتىم، سىلەرنىڭ
ئەھۋالىڭلارنى بىلىۋېلىشى ۋە شۇنداقلا كۆڭۈڭلارغا ئىلھام-
رىغبەت بېرىشى ئۈچۈندۇر. 9 مەن ئۆزى سىلەردىن بولغان،
سادىق ۋە سۆيۈملۈك قېرىندىشىمىز ئونېسىمۇسنى ئۇنىڭ بىلەن
ئەۋەتتىم؛ ئۇلار سىلەرگە مۇشۇ يەردىكى بارلىق ئىشلارنى
مەلۇم قىلىدۇ. 10 تۇرمىدىشىم بولغان ئارىستارخۇس سىلەرگە
سالام يوللايدۇ؛ بارناباسنىڭ نەۋرى ئىنىسى ماركۇسمۇ شۇنداق
(سىلەر ئۇنىڭ توغرۇلۇق تاپشۇرۇقلارنى تاپشۇرۇۋالدىڭلار،
ئۇ يېنىڭلارغا كەلسە، ئۇنى قوبۇل قىلىڭلار)؛ 11 يۇستۇس
دەپ ئاتالغان يەشۇئامۇ سالام يوللايدۇ. خۇدانىڭ پادىشاھلىقى
ئۈچۈن ماڭا خىزمەتداش بولغان سۈننەت قىلىنغانلاردىن پەقەت
مۇشۇلار باردۇر؛ ئۇلار ماڭا تەسەللى بولغان. 12 سىلەردىن
بولغان، مەسىھ ئەيسانىڭ قۇلى ئەپافراس سىلەرگە سالام
يوللايدۇ؛ ئۇ سىلەرنىڭ خۇدانىڭ پۈتكۈل ئىرادىسىدە مۇكەممەل،
كامالەتكە يېتىپ چىڭ تۇرۇشۇڭلار ئۈچۈن ھەردائىم سىلەر
ئۈچۈن دۇئالاردا كۆرەش قىلىدۇ. 13 چۈنكى مەن ئۇنىڭغا
گۇۋاھچىمەنكى، ئۇ سىلەر ئۈچۈن، لائودىكىيادىكىلەر ئۈچۈن
ۋە خىيراپولىستىكىلەر ئۈچۈنمۇ كۆپ جاپا تارتىدۇ. 14 سۆيۈملۈك
تېۋىپ بولغان لۇقادىن سىلەرگە سالام، دېماستىنمۇ شۇنداق.
15 لائودىكىيادىكى قېرىنداشلارغا بىزدىن سالام، نىمفاغا ھەم
ئۇنىڭ ئۆيىدە يىغىلىدىغان جامائەتكىمۇ سالام ئېيتىڭلار.
16 بۇ خەت ئاراڭلاردا ئوقۇلغاندىن كېيىن، سىلەر ئۇنى
لائودىكىيادىكى جامائەتنىمۇ ئوقۇتۇڭلار، ۋە لائودىكىيادىكىلەرگە
يازغان خەتنى سىلەرمۇ ئوقۇڭلار؛ 17 ۋە ئاركىپپۇسقا: «سەن
رەبدە تاپشۇرۇۋالغان خىزمىتىڭگە، تولۇق ئەمەل قىلىشىڭ
ئۈچۈن كۆڭۈل قويغىن» ـ دەڭلار. 18 مەنكى پاۋلۇستىن
تۆز قولۇم بىلەن يازغان سالام. مېنىڭ كىشەنلىنىپ قاماپ
قويۇلغانلىقىمنى ئەسلەڭلار. سىلەرگە مېھىر-شەپقەت بولغاي!

تېسالونىكالىقلارغا 1

1 مەنكى پاۋلۇس، سىلاس ھەمدە تىموتىيدىن خۇداتاتىمىز
ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھدە بولغان، تېسالونىكا شەھىرىدىكى
جامائەتكە سالام. سىلەرگە مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك
بولغاي! 2 بىز دۇئالىرىمىزدا سىلەرنى ياد ئېتىپ تۇرۇپ، خۇداغا
سىلەر ئۈچۈن ھەردائىم تەشەككۇر ئېيتىمىز؛ 3 خۇداتاتىمىزنىڭ
ئالدىدا ئېتىقادىڭلاردىن بولغان ئەمەللىرىڭلارنى، مېھىر-
مۇھەببەتتىن چىققان جاپالىق ئەجرىڭلارنى، رەببىمىز ئەيسا
مەسىھكە باغلىغان ئۈمىدتە بولغان چىداملىقىڭلارنى ئىزچىل
ئەسلەپ تۇرۇۋاتىمىز. 4 چۈنكى ئەي قېرىنداشلار، خۇدا
سۆيگەنلەر، ئۆزىڭ سىلەرنى تاللىغانلىقى بىزگە ئايان. 5 چۈنكى
خۇش خەۋىرىمىز سىلەرگە يەتكۈزۈلگىنىدە سۆزلەر بىلەنلا
ئەمەس، بەلكى كۈچ-قۇدرەت بىلەن، مۇقەددەس روھ بىلەن،
مۇتلەق جەزملەشتۈرۈلگەن ھالدا سىلەرگە يەتكۈزۈلگەن؛
ئۆزىڭ ئۈستىگە، بىزنىڭ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بولغىنىمىزدا
سىلەرنى دەپ تۆزىمىزنى قانداق تۇتقانلىقىمىزنى ئوبدان
بىلىسىلەر. 6 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ئېغىر ئازاب-ئوقۇبەت ئىچىدە
تۇرۇقلۇقۇ، مۇقەددەس روھنىڭ شادلىقى بىلەن سۆز-كالامنى
قوبۇل قىلىپ، بىزنى، شۇنداقلا رەببىنىڭ ئۆزىنى ئۈلگە قىلىپ
ئەگەشتىڭلار، 7 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ماكېدونىيە ۋە ئاقايا
تۆلكىلىرىدىكى بارلىق ئېتىقادچىلارغا ئۈلگە بولۇپ چىقتىڭلار؛
8 چۈنكى رەببىنىڭ سۆز-كالامى سىلەردىن پەقەت ماكېدونىيە
ۋە ئاقايا ئىلا ياڭراپ قالماستىن، بەلكى ھەممە يەرگە خۇداغا
باغلانغان ئېتىقادىڭلار توغرۇلۇق ھەممە يەرگە خەۋەر تارقىلىپتۇ؛
نەتىجىدە، بىزنىڭ [شۇ يەرلەردە خۇش خەۋەر توغرۇلۇق]
ھېچنىمە دېيىشىمىزنىڭ ھاجىتى قالمىدى. 9 چۈنكى [بىز
بارغانلىكى جايدىكى] كىشىلەر سىلەرنىڭ بىزنى قانداق قارشى
ئالغانلىقىڭلارنى، سىلەرنىڭ بۇتلاردىن قانداق ۋاز كېچىپ
تىرىك ۋە ھەقىقىي خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولۇشقا، شۇنداقلا
ئۆزىڭ ئوغلىنىڭ، يەنى ئۆز ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن، كەلگۈسىدە
كېلىدىغان غەزەپتىن بىزنى قۇتقۇزغۇچى ئەيسانىڭ ئەرشتىن
كېلىشىنى كۈتۈشكە خۇداغا باققانلىقىڭلارنى بايان قىلىشىدۇ.

2 چۈنكى، ئى قېرىنداشلار، بىزنىڭ ئاراڭلارغا كىرگىنىمىز
توغرۇلۇق بىلىسىلەركى، ئۇ بىكارغا كەتمىدى. 2 سىلەرگە يەنە
شۇمۇ مەلۇمكى، گەرچە ئىلگىرى فىلىپپى شەھىرىدە قىين-
قىستاق ۋە خارلىققا ئۇچرىغان بولساقمۇ، زور قاتتىق قارشىلىققا
قارىماي خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى سىلەرگە يەتكۈزۈشكە
خۇدايىمىزنىڭ مەدەت بېرىشى بىلەن يۈرەكلىك بولدۇق. 3 چۈنكى
بىزنىڭ ئۆتۈنۈش-جېكىلەشلىرىمىزدە ھېچقانداق ئالدامچىلىق،
ناپاك نىيەت ياكى ھىيلىگەرلىك يوقتۇر. 4 ئەكسىچە، بىز
خۇدا تەرىپىدىن خۇش خەۋەرنىڭ ئامانەت قىلىنىشقا لايىق
كۆرۈلگەن ئادەملەر سۈپىتىدە بىز شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا
ئادەملەرنى ئەمەس، بەلكى قەلبىمىزنى سىنىغۇچى خۇدانى
خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن [خۇش خەۋەرنى] جاكارلايمىز.
5 چۈنكى سىلەر بىلگەندەك بىز ھېچقايسى ۋاقىتتا ئاراڭلارغا
خۇشامەتچىلىك بىلەن ۋە ياكى تاماخورلۇققا نىقاب تاقاپ
كەلمىدۇق ـ (بۇ ئىشتا خۇدا بىزگە گۇۋاھچىدۇر ـ 6 گەرچە
بىز مەسىھنىڭ روسۇللىرىنىڭ سۈپىتىدە تەلەپ يۈكلىيەلەيدىغان
بولساقمۇ، مەيلى سىلەر بولۇڭلار ياكى باشقىلار بولسۇن، ھېچبىر
ئىنساندىن بىرەر ئىززەت-شۇھرەت ئىزدىگەن ئەمەس ئىدۇق.
7 ئەكسىچە بىز ئاراڭلاردا خۇددى بالا ئېمىتىدىغان ئانا ئۆز
بوۋاقلىرىنى كۆيۈنۈپ ئاسرىغاندەك سىلەرگە مۇلايىم مۇئامىلىدە
بولدۇق. 8 شۇ چاغدا، سىلەرگە شۇنداق تەلپۈنگەنىدۇق،
سىلەرگە پەقەت خۇدانىڭ خۇش خەۋەرنى تاپشۇرۇشنىلا
ئەمەس، ھەتتا ئۆز جېنىمىزنى تاپشۇرۇشقىمۇ رازىمىز؛ چۈنكى
سىلەر بىزگە ئىنتايىن قەدىرلىك ئىدىڭلار. 9 چۈنكى، ئى
قېرىنداشلار، بىزنىڭ قانداق جاپالىق ئەمگەك قىلغىنىمىز
ئېسىڭلاردا باردۇر؛ ھېچقايسىڭلارغا ئېغىرىمىزنى سالماسلىق
ئۈچۈن كېچە-كۈندۈزلەپ مېھنەت قىلدۇق، خۇدانىڭ خۇش
خەۋىرىنى سىلەرگە يەتكۈزدۇق. 10 ئېتىقادچىلاردىن بولغان
سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىكى ئەمەلىيەتلىرىمىزنىڭ قانداق ئىخلاسمەن،
ھەققانىي ۋە ئەيىبسىز ئىكەنلىكىگە ئۈزۈڭلار ۋە خۇدانىڭ ئۆزىمۇ
گۇۋاھچىدۇر. 11 ۋە يەنە سىلەر بىلگىنىڭلاردەك، ئاتىنىڭ
ئۆز پەرزەنتلىرىگە نەسىھەت بەرگىنىدەك بىز ھەربىرىڭلارغا
شۇنداق جېكىلەپ، رىغبەت-تەسەللى بېرىپ، سىلەرنى ئۆز

پادشاهلىقىغا ۋە شان-شەرىپىگە چاقىرىۋاتقان خۇداغا لايىق
هالدا مېڭىشقا دەۋەت قىلىدۇق. 13 خۇداغا يەنە شۇ
سەۋەبتىن توختاۋسىز تەشەككۇر ئېيتىمىزكى، سىلەرنىڭ بىزدىن
ئاڭلىغان خۇدانىڭ سۆز-كالامىغا قۇلاق سالغىنىڭلاردا، ئۇنى
ئىنسانلاردىن كەلگەن سۆز سۈپىتىدە ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ
ئەمەلىي سۈپىتىدە، يەنى خۇدادىن كەلگەن سۆز-كالام دەپ
ئۇنى قوبۇل قىلدىڭلار؛ ئۇ [سۆز-كالام] هازىر ئىشەنگۈچى
سىلەردە ئىشلىمەكتە. 14 چۈنكى سىلەر، ئى قېرىنداشلار،
يەهۇدىيە ئۆلكىسىدىكى مەسىھ ئەيسادا بولغان جامائەتلەردىن
ئۆلگە ئالدىڭلار؛ ئۇلار [شۇ يەردە] يەهۇدىيلار تەرىپىدىن قانداق
خارلىقلارغا ئۇچرىغان بولسا، سىلەرمۇ ئۆز يۇرتداشلىرىڭلار
تەرىپىدىن ئوخشاش خارلىقلارغا ئۇچرىدىڭلار. 15 ئۇلار، يەنى
شۇ يەهۇدىيلار، ئەسلىدە رەب ئەيسانى ۋە پەيغەمبەرلەرنى
ئۆلتۈرگەن ۋە بىزنىمۇ زىيانكەشلىك قىلىپ قوغلىۋەتكەندى. ئۇلار
خۇدانى نارازى قىلىپ، ۋە هەممە ئىنسان بىلەن قېرىشىپ،
16 «يات ئەللىكلەر»نىڭ نىجاتلىققا ئېرىشىشى ئۈچۈن ئۇلارغا
سۆزلىشىمىزگە توسقۇنلۇق قىلىۋاتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار
گۇناهلىرىنى ئۈزلۈكسىز چېكىگە يەتكۈزمەكتە؛ لېكىن غەزەپ
ئۇلارنىڭ ئېشىغا تولۇق بىلەن چۈشۈرۈلۈش ئالدىدا تۇرىدۇ.
17 لېكىن بىز، ئى قېرىنداشلار، ئامالسىز سىلەردىن ئىنتايىن قىسقا
ۋاقىت جۈدالاشقان بولساقمۇ (تەندە بولسىمۇ، قەلبىدە ئەمەس)،
سىلەر بىلەن يەنە دىدار كۆرۈشۈشكە قەۋەتلا ئىنتىزارلىقىمىزدىن
يېنىڭلارغا بېرىشقا تېخىمۇ بەك ئىنتىلىدۇق! 18 شۇنىڭدەك
يېنىڭلارغا بارغۇمىز بار ئىدى ـ ئەمەلىيەتتە مەنكى پاۋلۇس
قايتا-قايتا تىرىشىپ باقتىم؛ بىراق بۇنىڭغا شەيتان توسقۇنلۇق
قىلدى. 19 چۈنكى بىزنىڭ ئىستەك-ئارزۇيىمىز، شادلىقىمىز ۋە
رەببىمىز ئەيسا قايتىپ كەلگەندە پەخىرلىنىدىغان تاجىمىز نېمە
بولىدۇ؟ بۇ دەل سىلەر ئۆزۈڭلار ئەمەسمۇ؟ 20 چۈنكى سىلەر
بىزنىڭ پەخرىمىز، بىزنىڭ شادلىقىمىز!

3 شۇنىڭ بىلەن بىز [سىلەردىن خەۋەرسىز]
تاقىتىمىز تاق بولۇپ، ئۆزىمىز ئافىنا شەهىرىدە يالغۇز قېلىپ،
2 ئالدىڭلارغا قېرىندىشىمىز هەم خۇدا يولىدا مەسىھنىڭ خۇش
خەۋىردە بولۇۋاتقان خىزمەتدىشىمىز تىموتىينى سىلەرنى ئېتىقادتا
مۇستەهكەملەش-كۈچەيتىش ۋە رىغبەتلەندۈرۈش ئۈچۈن
ئەۋەتتىنى قارار قىلدۇق؛ 3 [بىزنىڭ ئۇنى ئەۋەتىشتىكى]
مەقسىتىمىز، هېچكىمنىڭ ئېشىكلارغا چۈشكەن مۇشۇ
زەخمەت-قىينىچىلىقلار سەۋەبىدىن [ئېتىقادتا] تەۋرىنىپ
قالماسلىقى ئۈچۈندۇر. چۈنكى ئۆزۈڭلار بۇنداق ئىشلارغا
ئۇچراشقا ئالدىنئالا بېكىتىلگەن، دەپ بىلىسىلەر. 4 چۈنكى بىز
سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقتىمىزدا، سىلەرگە هەممىمىز ئازاب-
قىينىچىلىققا ئۇچرىماي قالمايمىز دەپ ئالدىنئالا ئېيتقانىدۇق.
ئەمەلىيەتتە هازىر دېگىنىمىزدەك بولدى، دەپ بىلىسىلەر. 5 شۇ
سەۋەبتىن تاقىتىم تاق بولۇپ، ئېتىقادىڭلارنىڭ زادى قانداق
ئىكەنلىكىنى بىلىش ئۈچۈن، ئازدۇرغۇچى سىلەرنى ئازدۇرۇپ
بىزنىڭ سىلەرگە سىڭدۈرگەن ئەجرىمىز بىكارغا كەتتىمىكىن دەپ
ئەنسىرەپ، تىموتىينى يېنىڭلارغا ئەۋەتكەندىم. 6 لېكىن تىموتىي
بايا يېنىڭلاردىن قايتىپ كەلگەندە، ئېتىقادىڭلار ۋە مېهىر-
مۇهەببىتىڭلار توغرىسىدا بىزگە ياخشى خەۋەر ئېلىپ كېلىپ،
سىلەرنىڭ بىزنى هەردائىم سېغىنىپ تۇرغانلىقىڭلارنى ۋە خۇددى
بىز سىلەر بىلەن دىدارلىشىشقا تەلپۈنگىنىمىزدەك، سىلەرنىڭمۇ
بىزنى كۆرگۈڭلار كەلگەنلىكىنى ئېيتتى. 7 شۇنىڭدەك، ئەي
قېرىنداشلار، بېشىمىزغا چۈشكەن مۇشۇنداق بارلىق ئازاب-
ئوقۇبەت ۋە ئېغىرچىلىق ئىچىدە تۇرۇۋاتقىنىمىزدا سىلەردىن، يەنى
چىڭ ئېتىقادىڭلاردىن رىغبەت-تەسەللى تاپتۇق؛ 8 چۈنكى رەببدە
چىڭ تۇرغان بولسا ئۆلار، بىز [ئۆلەي]، هايات قالىمىز! 9 ئەمدى
سىلەر ئۈچۈن، خۇدايىمىز ئالدىدا سىلەرنىڭ ۋەجىڭلاردىن تولىمۇ
شادلانىدۇق، بۇ زور شادلىقىمىزدىن سىلەر ئۈچۈن خۇداغا
قانچىلىك دەرىجىدە تەشەككۇر ئېيتساق بولار؟! 10 سىلەر بىلەن
دىدار كۆرۈشۈش ۋە ئېتىقادىڭلاردىكى يېتەرسىزلىكلەرنى
مۇكەممەل قىلىشقا مۇيەسسەر بولۇش ئىمكانىيىتى ئۈچۈن، كېچە-
كۈندۈز خۇداغا زور تەلىۋۈپ يېلىنماقتىمىز. 11 ئەمدى
بىزنىڭ خۇدائاتىمىزنىڭ ئۆزى هەم رەببىمىز ئەيسا بىزنىڭ يولىمىزنى
يېنىڭلارغا باشلىغاي؛ 12 ئەمدى مېهىر-مۇهەببەتىمىز سىلەرگە
تولغاندەك، رەب سىلەرنىڭ بىر-بىرىڭلارغا ۋە هەممە ئادەملەرگە
بولغان مېهىر-مۇهەببىتىڭلارنى ئاشۇرۇپ، تولۇپ تاشتۇرغاي؛

13 هەم شۇنداق بولغاندا، رەببىمىز ئەيسا ئۆزىنىڭ بارلىق
مۇقەددەس بەندىلىرى بىلەن بىللە قايتىپ كەلگەندە قەلبىڭلار
بىزنىڭ خۇدائاتىمىز ئالدىدا پاك-مۇقەددەسلىكتە نۇقسانسىز بولۇشقا
مۇستەھكەملىنىدۇ!

4 ئاخىرىدا، ئى قېرىنداشلار، بىز رەب ئەيسادا
تۇرۇپ سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنىمىز ھەم جېكىلەيمىزكى، سىلەر
بىزدىن خۇدانى خۇرسەن قىلىشقا قانداق مېڭىشىڭلار
كېرەكلىكىنى تاپشۇرۇۋالغىنىڭلاردەك ھەم ھازىر شۇ بويىچە
مېڭىۋاتقىنىڭلاردەك، شۇنداق قىلىشىڭلار تېخىمۇ ئېشىپ
تاشقاي. 2 چۈنكى سىلەر بىزنىڭ رەب ئەيسا ئارقىلىق سىلەرگە
نېمە ئەمرلەرنى تاپىلىغانلىقىمىزنى بىلىسىلەر. 3 چۈنكى خۇدانىڭ
ئىرادىسى شۇكى، پاك-مۇقەددەس قىلىنىش، ھەرقانداق
بۇزۇقچىلىقتىن ساقلىنىش، 4 يەنى ھەربىرىڭلار خۇدانى
تونۇمايدىغان تائىپىلەردەك شەھۋانىي ھەۋەسلەرگە بېرىلمەي،
بەلكى قانداق قىلىپ ئۆز تېنىنى باشقۇرۇپ، ئۇنى پاك-
مۇقەددەسلىكتە ئار-نومۇس بىلەن ساقلاشنى ئۆگىنىۋېلىشتۇر.
6 بۇ جەھەتلەردە ھېچكىم ئۆز قېرىندىشىنىڭ ھەققىگە چاڭ
سېلىپ، ئۆز پايدا-مەنپەئىتىنى قوغلىمىسۇن؛ چۈنكى بىز ئىلگىرى
سىلەرگە چۈشەندۈرۈپ تولۇق ئاگاھلاندۇرغىنىمىزدەك، بارلىق
مۇشۇنداق ئىشلاردا رەب ئۆزى ئىنتىقام ئالغۇچىدۇر. 7 چۈنكى
خۇدا بىزنى ناپاكلىققا ئەمەس، بەلكى پاك-مۇقەددەسلىكتە
ياشاشقا چاقىردى. 8 شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ [ھەققەتنى] رەت
قىلغان ئادەم، ئىنسانىي ھوقۇقنى ئەمەس، بەلكى سىلەرگە
مۇقەددەس روھنى ئاتا قىلغۇچى خۇدانى رەت قىلغان
بولىدۇ. 9 ئەمدى قېرىنداشلىق مېھىر-مۇھەببەتكە كەلسەك، بۇ
توغرىسىدا سىلەرگە يېزىپ ئولتۇرۇشىمىزنىڭ ھاجىتى يوق. چۈنكى
خۇدا ئۆزى بىر-بىرىڭلارغا مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىشنى
ئۆگەتمەكتە. 10 چۈنكى سىلەر پۈتكۈل ماكېدونىيە ئۆلكىسىدىكى
ھەممە قېرىنداشلارغا شۇنداق قىلىۋاتىسىلەر؛ شۇنداق بولسىمۇ،
ئى قېرىنداشلار، شۇنداق قىلىشقا بېرىلىپ تېخىمۇ ئېشىپ
تېشىشىڭلارنى، 11 شۇنداقلا بىز سىلەرگە تاپىلىغىنىمىزدەك،
تىنچ يۈرۈشنى، [باشقىلارنىڭ ئىشلىرىغا] [ئارىلاشماي]، ئۆز
ئىشىڭلار بىلەن بولۇپ، ئىككى قولۇڭلارغا تايىنىپ ياشاشنى
نىشان قىلىپ ئىنتىلىشىڭلارنى ئۆتۈنىمىز. 12 مانا شۇنداق
قىلساڭلار، سىرتتىكىلەر ئالدىدا ئىززەت-ھۆرمەتكە سازاۋەر
بولۇپ ماڭىسىلەر ۋە ھېچكىمنىڭ قولىغا بېقىنىپ قالمايسىلەر.
13 لېكىن، ئەي قېرىنداشلار، ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە ياشاۋاتقان
باشقا ھەممىسىدەك، [ئاراڭلاردىكى] [ئۆلۈمدە] ئۇخلاپ
قالغانلارغا قايغۇرۇپ ھەسرەت چەكمەسلىكىڭلار ئۈچۈن
ئۇلارنىڭ ھالى توغرۇلۇق خەۋەرسىز قېلىشىڭلارنى خالىمايمىز.
14 چۈنكى بىز ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلگەنلىكىگە ئىشەنگەنىكەنمىز،
[ئەيسا قايتا كەلگىنىدە]، ئۆلۈمدە ئۇنىڭدا ئۇخلاپ قالغانلارنى
خۇدا ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئېلىپ كېلىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز. 15 چۈنكى
رەبنىڭ سۆز- كالامى بويىچە سىلەرگە شۇنى ئېيتىمىزكى، رەب
قايتا كەلگۈچە تىرىك قالغان بىزلەر ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىشىمىز
جەزمەن ئۆلۈمدە ئۇخلاپ قالغانلارنىڭكىدىن ئاۋۋال بولمايدۇ؛
16 چۈنكى رەب قاتتىق بىر نەرە تارتىپ، باش پەرىشتىنىڭ
ئاۋازى ۋە خۇدانىڭ كاناي ساداسى ئىچىدە ئاسماندىن چۈشىدۇ
ۋە مەسىھدە بولۇپ ئۆلگەنلەر ئاۋۋال تىرىلىدۇ؛ 17 ئاندىن تىرىك
قالغان بىزلەر ئۇلار بىلەن بىرگە رەب بىلەن ھاۋادا كۆرۈشۈش
ئۈچۈن، بۇلۇتلار ئارىسىغا ئېلىنىپ كۆتۈرۈلىمىز؛ شۇنىڭ بىلەن بىز
رەب بىلەن مەڭگۈ بىرگە بولىمىز. 18 شۇڭا، بىر-بىرىڭلارغا بۇ
سۆزلەر بىلەن رىغبەت-تەسەللى بېرىڭلار.

5 لېكىن ئى قېرىنداشلار، سىلەرگە شۇ ئىشلارنىڭ
ۋاقىتلىرى ۋە زامانلىرى توغرىسىدا يېزىشىمنىڭ ھاجىتى
يوق. 2 چۈنكى ئۆزۈڭلار ئوبدان بىلىسىلەر، رەبنىڭ كۈنى
خۇددى كېچىدە كىرگەن ئوغرىنىڭ كېلىشىگە ئوخشاش
[ئۈيۇقسىز] كېلىدۇ. 3 ئەمدى كىشىلەر «[دۇنيا] تىنچ-
ئامان بولۇۋاتىدۇ» دەپ تۇرغاندا، خۇددى ھاملىدار ئايالنىڭ
تولغىقى ئۈشتۈمتۇت تۇتقىنىدەك، ھالاكەت ئۇلارنىڭ بېشىغا
ئۈيۇقسىز چۈشىدۇ؛ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئۇنىڭدىن قېچىپ
قۇتۇلالمايدۇ. 4 لېكىن سىلەر، ئى قېرىنداشلار، قاراڭغۇلۇقتا
تۇرغۇچىلار ئەمەسسىلەر؛ شۇنىڭ بىلەن ئۇ كۈن سىلەرنى
ئوغرىدەك چۆچۈتۈپ كەلمەيدۇ. 5 چۈنكى سىلەر ھەممىڭلار
يورۇقلۇقنىڭ پەرزەنتلىرى، كۈندۈزنىڭ پەرزەنتلىرىدۇرسىلەر؛

بىز كېچىگە تەۋە ياكى قاراڭغۇلۇققا مەنسۇپ ئەمەسمىز.
6 شۇنىڭ ئۈچۈن باشقا ھەممىسىدەك ئۇخلىمايلى، بەلكى
سەگەك ۋە سالماق بولايلى. 7 چۈنكى ئۇخلايدىغانلار كېچىسى
ئۇخلايدۇ، مەست بولىدىغانلارمۇ كېچىسى مەست بولىدۇ.
8 بىراق ئۆزىمىز كۈندۈزگە مەنسۇپ بولغاندىن كېيىن، سالماق
بولايلى، كۆكرىكىمىزگە ئېتىقاد ۋە مېھىر-مۇھەببەتنى ساۋۇت
قىلىپ، بېشىمىزغا نىجاتقا باغلانغان ئۈمىدنى دۇبۇلغا قىلىپ
كىيىۋالايلى؛ 9 چۈنكى خۇدا بىزنى ئۆز غەزىپىگە ئۇچراتماس
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق نىجاتقا
ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن تاللاپ بېكىتكەن. 10 ئۇ بىز ئۈچۈن
ئۆلدى ـ مەقسىتى، ھايات قېلىپ ئويغاق تۇرساقمۇ ياكى
[ئۆلۈمدە] ئۇخلىغان بولساقمۇ، بىزنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ھاياتتا
بولۇشىمىز ئۈچۈندۇر. 11 شۇنىڭ ئۈچۈن، ھازىر قىلىۋاتقىنىڭلارغا
ئوخشاش، بىر-بىرىڭلارنى داۋاملىق رىغبەتلەندۈرۈپ، بىر-
بىرىڭلارنىڭ [ئېتىقادىنى] قۇرۇڭلار. 12 ئەمدى ئى قېرىنداشلار،
ئاراڭلاردا جاپالىق ئىشلەۋاتقان ۋە رەببدە سىلەرگە يېتەكچىلىك
قىلىپ، نەسىھەت بېرىۋاتقانلارنى قەدىرلىشىڭلارنى ئۆتۈنىمىز.
13 بۇ خىزمەتلىرى ئۈچۈن ئۇلارنى چوڭقۇر ھۆرمەت ۋە
مېھىر-مۇھەببەت بىلەن قەدىرلەڭلار. بىر-بىرىڭلار بىلەن ئىناق
ئۆتۈڭلار. 14 ئەمما، ئى قېرىنداشلار، سىلەردىن شۇنىمۇ ئۆتۈنىمىزكى،
تەرتىپسىز يۈرگەنلەرگە نەسىھەت بېرىڭلار، يۈرەكسىزلەرنى
رىغبەتلەندۈرۈڭلار، ئاجىزلارغا يار-يۆلەك بولۇڭلار ۋە ھەممە
ئادەمگە سەۋرىچان بولۇڭلار. 15 ھېچقايسىڭلار يامانلىققا
يامانلىق قىلماسلىققا كۆڭۈل بۆلۈڭلار، بىر-بىرىڭلارغا ۋە بارلىق
كىشىلەرگە ھەمىشە ياخشىلىق قىلىشقا ئىنتىلىڭلار. 16 ھەردائىم
شادلىنىڭلار. 17 توختىماي دۇئا قىلىڭلار. 18 ھەرقانداق
ئىشتا تەشەككۇر ئېيتىڭلار. چۈنكى مانا بۇلار خۇدانىڭ مەسىھ
ئەيسادا سىلەرگە قاراتقان ئىرادىسىدۇر. 19 روھنىڭ ئوتىنى
ئۆچۈرمەڭلار. 20 ئاراڭلاردا پەيغەمبەرلەرچە يەتكۈزۈلگەن
بېشارەتلىك سۆزلەرنى كەمسىتمەڭلار، 21 ھەممە گەپنى
تەكشۈرۈپ ئىسپاتلاپ كۆرۈڭلار، دۇرۇس بولسا ئۇنى
چىڭ تۇتۇپ [قولدىن بەرمەڭلار]. 22 يامانلىقنىڭ ھەرقانداق
شەكلىدىن ئۆزۈڭلارنى يىراق تۇتۇڭلار. 23 خاتىرجەملىكنىڭ
ئىگىسى بولغان خۇدا ئۆزى سىلەرنى ئۆزۈل-كېسىل پاك-
مۇقەددەس قىلغاي، رەببىمىز ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگۈچە
پۈتكۈل روھىڭلار، جېنىڭلار ۋە تېنىڭلارنى ئەيىبسىز ساقلىغاي.
24 سىلەرنى چاقىرغۇچى بولسا سادىق-ۋاپادۇر، ئۇ ئۇنى جەزمەن
ئادا قىلماي قالمايدۇ. 25 قېرىنداشلار، بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار.
26 ھەممە قېرىنداشلار بىلەن پاك سۆيۈشىلەر بىلەن سالاملىشىڭلار.
27 مەن رەببدە سىلەرگە شۇنى جىددىي تاپىلايمەنكى، بۇ خەتنى
[شۇ يەردىكى] ھەممە مۇقەددەس قېرىنداشلارغا ئوقۇپ
بېرىڭلار! 28 رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى سىلەرگە
يار بولغاي!

تېسالونىكالىقلارغا 2

1 مەنكى پاۋلۇس، سىلاس ھەمدە تىموتىيدىن خۇداتاتىمىز
ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھدە بولغان، تېسالونىكا شەھىرىدىكى
جامائەتكە سالام. 2 خۇداتاتىمىز ۋە رەب ئەيسا مەسىھتىن
سىلەرگە مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك ئاتا قىلىنغاي!
3 سىلەر ئۈچۈن خۇداغا ھەردائىم تەشەككۇر ئېيتىشىمىزغا
توغرا كېلىدۇ (ھەمدە شۇنداق قىلىش تولىمۇ لايىقتۇر)،
ئى قېرىنداشلار، ـ چۈنكى ئېتىقادىكىلار كۆچلۈك ئۆسمەكتە
ھەمدە بىر-بىرىگىلارغا بولغان مېھىر-مۇھەببىتىگىلارمۇ ئېشىپ
تاشماقتا. 4 شۇنىڭ بىلەن بىز ئۆزىمىز سىلەرنىڭ ئېشىكىلارغا
چۈشكەن، شۇنداقلا بەرداشلىق بېرىۋاتقان بارلىق زىيانكەشلىك
ۋە جاپا-مۇشەققەتلەر ئىچىدە كۆرسەتكەن سەۋر-چىداملىق
ۋە ئېتىقادىكىلار ئۈچۈن، خۇدانىڭ ھەرقايسى جامائەتلىرىدە
سىلەردىن پەخىرلىنىمىز؛ 5 بۇ ئىشلار خۇدانىڭ كېلىدىغان
ئادىل ھۆكۈمىنى كۆرسىتىدىغان روشەن بىر ئالامەتتۇر ۋە
شۇنداقلا، بۇ ئىشلار سىلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا لايىق
ھېسابلىنىشىڭلار ئۈچۈن بولىدۇ؛ سىلەر مانا شۇ پادىشاھلىق
ئۈچۈن زۇلۇم-زەخمەت چېكىۋاتىسىلەر؛ 6 شۇنداق ئىكەن،
سىلەرگە ئېغىرچىلىق سالغۇچىلارغا خۇدا ئېغىرچىلىق سالسا،
ھەم شۇنداقلا رەب ئەيسا قۇدرەتلىك پەرىشتىلىرى بىلەن
ئەرشتىن قايتا كۆرۈنگەن چاغدا، ئېغىرچىلىققا ئۇچرىغان سىلەرگە
بىز بىلەن تەڭ ئارامىلىق بەرسە دۇرۇس ئىش بولمامدۇ؟ 8 شۇ
چاغدا ئۇ خۇدانى تونۇمايدىغانلاردىن، شۇنداقلا رەببىمىز
ئەيسا مەسىھنىڭ خۇش خەۋىرىگە ئىتائەت قىلمايدىغانلاردىن
يالقۇنلۇق ئوت بىلەن ئىنتىقام ئالىدۇ. 9 بۇنداق كىشىلەر
رەببىنىڭ ھۇزۇرىدىن ۋە كۈچ-قۇدرىتىنىڭ شان-شەرىپىدىن
مەھرۇم قىلىنىپ، مەڭگۈلۈك ھالاكەت جازاسىنى تارتىدۇ.
(aiōnios g166) 10 ئۇ ۋاقىتتا ئۇ ئۆزىنىڭ بارلىق مۇقەددەس
بەندىلىرىدە ئۇلۇغلىنىپ، شۇ كۈندە بارلىق ئىشەنگەنلەردە
(سىلەر دەرۋەقە بىزنىڭ گۇۋاھلىقىمىزغا ئىشەنگەندۇرسىلەر)
ئۆزىنىڭ كارامەتلىكىنى كۆرسىتىپ، مەدھىيىلەنگىلى كېلىدۇ.
11 شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز سىلەر ئۈچۈن دائىم شۇنداق دۇئا
قىلىمىزكى، سىلەرنى چاقىرغان بىزنىڭ خۇدايىمىز سىلەرنى ئۆز
[ئۇلۇغ] چاقىرىقىغا لايىق ھېسابلاپ، ياخشىلىققا ئىنتىلگەن
بارلىق گۈزەل مەقسەت-مۇددىئالىرىڭلارنى ۋە ئېتىقادىكىلاردىن
چىققان بارلىق خىزمەتلىرىڭلارنى كۈچ-قۇدرىتى بىلەن ئەمەلگە
ئاشۇرغاي. 12 شۇنىڭ بىلەن، خۇدايىمىزنىڭ ۋە رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى ئارقىلىق رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ
نامى سىلەردە شان-شەرەپ بولۇپ ئۇلۇغلىنىدۇ ۋە سىلەرمۇ
ئۇنىڭدا شان-شەرەپكە ئېرىشىسىلەر.

2 ئى قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا كېلىشى،
شۇنداقلا بىزنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىر يەرگە جەم قىلىنىشىمىز
توغرىسىدا سىلەردىن شۇنى تۆتۈنۈمىزكى، 2 ئەگەر سىلەر
«مەلۇم روھتىن كەلگەن ۋەھيى»دىن بولسۇن، بىرسىنىڭ سۆز-
تەلىمىدىن بولسۇن ياكى «بىزنىڭ نامىمىزدا» يېزىلغان مەلۇم
خەتلەردىن بولسۇن «رەببنىڭ كۈنى يېتىپ كەلدى» دېگەن
سۆزنى ئاڭلىساڭلار، جىددىلىشىپ ھودۇقۇپ كەتمەڭلار
ياكى دەككە-دۈككىگە چۈشمەڭلار! 3 بۇ ئىشلاردا ھەرقانداق
ئادەمنىڭ ھەرقانداق تۈسۈل بىلەن سىلەرنى ئالدىشىغا يول
قويماڭلار؛ چۈنكى ئاۋۋال «[چوڭ] يېنىش» بولۇپ، ئاندىن
«گۇناھىي ئادەم»، يەنى «ھالاكەتكە مەھكۇم قىلىنغۇچى
ئادەم» ئاشكارىلانمىغۇچە، ئاشۇ كۈن كەلمەيدۇ. 4 شۇ ئادەم
خۇدا دەپ ئاتالغانغا ياكى كىشىلەر چوقۇنىدىغان ھەرقانداق
نەرسىلەرگە قارشى چىقىپ، ئۆزىنى ھەممىدىن ئۈستۈن قىلىپ
كۆرسىتىدۇ؛ ئۇ شۇنداق قىلىپ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدا
ئولتۇرۇۋېلىپ، ئۆزىنى خۇدا دەپ كۆرسىتىپ جاكارلايدۇ.
5 مەن سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقتىمدا بۇلارنى سىلەرگە
ئېيتقىنىم ئېسىڭلاردا باردۇ؟ 6 ۋە ئۇنىڭ بەلگىلەنگەن ۋاقتى-
سائىتى كەلمىگۈچە ئاشكارىلانماسلىقى ئۈچۈن، نېمىنىڭ ئۇنى
توسۇپ تۇرۇۋاتقانلىقى سىلەرگە مەلۇم. 7 چۈنكى «قانۇنىنى
يوقاتقۇچى سىرلىق كۈچ» ئاللىقاچان يوشۇرۇن ھەرىكەت
قىلماقتا؛ لېكىن بۇ ئىشلارنى ھازىرچە توسۇپ كېلىۋاتقان بىرسى
باردۇر؛ ئۇ ئوتتۇرىدىن چىققۇچە شۇنداق توسۇقلۇق پېتى
تۇرىدۇ؛ 8 ئاندىن ئاشۇ «قانۇنىنى يوقاتقۇچى» ئاشكارىلىنىدۇ؛

براق رەب ئەيسا ئاغزىدىكى نەپسى بىلەنلا ئۇنى يوتۇۋېتىدۇ،
كەلگەن چاغدىكى پارلاق نۇرى بىلەن ئۇنى يوق قىلىۋېتىدۇ.
9 «قانۇننى يوقاتقۇچى»نىڭ مەيدانغا چىقىشى شەيتاننىڭ پەنتلىرى
بىلەن بولىدۇ، ئۇ ھەر تۈرلۈك كۆچ-قۇدرەت، مۆجىزە ۋە
يالغان كارامەتلەرنى كۆرسىتىپ، 10 ھالاكەتكە يۈزلەنگەنلەرنى
ئازدۇرىدىغان ھەرخىل قەبىھ ھىيلە-مىكىرلەرنى ئىشلىتىدۇ.
ئۇلارنىڭ ھالاكەت ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنىڭ سەۋەبى ئۆزلىرىنى
نىجاتقا يېتەكلەيدىغان ھەقىقەتنى سۆيمەي، ئۇنىڭغا قەلبىدىن
ئورۇن بەرمەسلىكىدىندۇر. 11 شۇ سەۋەبتىن، خۇدا ئۇلارغا
يالغانچىلىققا ئىشەنسۇن دەپ ھەقىقەتتىن چەتنىتىدىغان بىر
كۆچ ئەۋەتىدۇ. 12 نەتىجىدە، ھەقىقەتكە ئىشەنمەي، بەلكى
قەبىھلىكنى خۇرسەنلىك دەپ بىلگەنلەرنىڭ ھەممىسى جازاغا
مەھكۇم قىلىنىدۇ. 13 لېكىن، ئەي، رەب سۆيگەن قېرىنداشلار،
بىز سىلەر ئۈچۈن ھەردائىم خۇداغا تەشەككۇر ئېيتىشىمىزغا
توغرا كېلىدۇكى، خۇدا روھنىڭ ۋاستىسىدە پاك-مۇقەددەس
قىلىنىشىڭلار ۋە ھەقىقەتكە ئىشىنىشىڭلار ئارقىلىق سىلەرنى
نىجاتقا ئېرىشىشكە مۇقەددەمدىلا تاللىۋالدى. 14 ئۇ بىزيەتكۈزگەن
خۇش خەۋەر ئارقىلىق سىلەرنى شۇ نىجاتقا، يەنى رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ شان-شەرىپىگە ئېرىشىشكە چاقىردى. 15 شۇنىڭ
ئۈچۈن، ئەي قېرىنداشلار، تاپان تىرەپ تۇرۇڭلار، بىز سىلەرگە
ئېغىزچە يا كى خەت ئارقىلىق يەتكۈزگەن تەلىمنى چىڭ تۇتۇڭلار!
16 ئەمدى رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆزى ۋە بىزنى سۆيگەن،
مېھىر-شەپقەت بىلەن مەڭگۈلۈك رىغبەت-تەسەللى ھەم گۈزەل
ئۈمىد ئاتا قىلغان خۇداتاتىمىز قەلبىڭلارنى رىغبەتلەندۈرگەي
ھەمدە سىلەرنى ھەربىر گۈزەل ئىش قىلىشتا، ھەربىر ياخشى
سۆزلەرنى يەتكۈزۈشتە كۈچلەندۈرگەي! (aiōnios g166)

3 ئاخىرىدا، ئى قېرىنداشلار، بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلارکى،
رەبنىڭ سۆزى خۇددى سىلەرگە يەتكەن چاغدىكىگە ئوخشاش،
[ھەرقانداق يەردە] تېز تارقالسۇن ۋە شان-شەرەپلىك دەپ
ئۇلۇغلانسۇن، 2 شۇنىڭدەك بىزنىڭ قەبىھ ۋە رەزىل ئادەملەردىن
قۇتۇلۇشىمىز ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلار. چۈنكى ھەممىلا ئادەم ئىشەنچ-
ئېتىقادلىق بولۇۋەرمەيدۇ. 3 ئەمما رەب ئۆزى ئىشەنچلىكتۇر، ئۇ
سىلەرنى مۇستەھكەم قىلىدۇ ھەم رەزىل بولغۇچىدىن ساقلايدۇ.
4 ئەمما رەبدە، سىلەرگە تاپىلىغىنىمىزنى قىلىۋاتىسىلەر، شۇنداقلا
داۋاملىق قىلىۋېرىدۇ، دەپ خاتىرجەممىز. 5 ئەمدى رەب
قەلبىڭلارنى خۇدانىڭ مېھىر-مۇھەببىتىگە ھەم مەسىھنىڭ سەۋر-
چىداملىقىغا چۈمكەشكە يېتەكلىگەي. 6 ئەمدى قېرىنداشلار،
رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ نامىدا شۇنى تاپىلايمىزكى، بىزدىن ئالغان
تەلىمىلەرگە رىئايە قىلماي، تەرتىپسىز يۈرگەنلەردىن ئۆزۈڭلارنى
نېرى تۇتۇڭلار. 7 بىزدىن قانداق ئۈلگە ئېلىشىڭلار كېرەكلىكىنى
ئۆزۈڭلار بىلىسىلەر؛ چۈنكى بىز سىلەر بىلەن بىللە بولغاندا
تەرتىپسىز يۈرمىگەندۇق. 8 ھېچكىمنىڭ نېنىنى بىكارغا
يېمەيتتۇق؛ بەلكى بىز ھېچقايسىڭلارغا ئېغىرچىلىق سالماسلىق
ئۈچۈن، كېچە-كۈندۈزلەپ تىرىشىپ-تىرمىشىپ جاپالىق
ئىشلەيتتۇق. 9 بۇنداق قىلىشىمىز، سىلەردىن ياردەم كۈتۈشكە
ھەقلىق بولمىغانلىقىمىزدىن ئەمەس، بەلكى ئۆزىمىزنى سىلەرگە
بىزدىن ياخشى ئۈلگە قالدۇرۇپ، سىلەرنىڭ بىزگە ئەگىشىشىڭلار
ئۈچۈن ئىدى. 10 چۈنكى بىز سىلەرنىڭ يېنىڭلاردا بولغىنىمىزدا
سىلەرگە: «بىرسى ئىشلىمەيمەن دېسە، ئۇ يېمىسۇن!» دەپ
تاپىلىغانىدۇق. 11 چۈنكى بىز ئارا كۆلاردا بەزىلەرنىڭ تەرتىپسىز
لاغايلاپ، ھېچ ئىشلىمەي باشقىلارنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىپ
يۈرىدىغانلىقىنى ئاڭلىدۇق. 12 بىز مۇشۇنداقلارغا رەب ئەيسا
مەسىھدە شۇنداق بۇيرۇيمىز ۋە ئۇلاردىن ئۆتۈنۈپ سورايمىزكى،
تىنچ ياشاپ، ئەمگەكىڭلار بىلەن ئۆز نېنىڭلارنى تېپىپ يەڭلار.
13 لېكىن سىلەر، ئى قېرىنداشلار، ياخشى ئىشلارنى قىلىشتىن
ئېرىنمەڭلار. 14 ئەمما ئەگەر ئۇشبۇ خېتىمىزدىكى سۆزلەرگە
ئىتائەت قىلمايدىغان بىرسى بولسا، ئۇنىڭدىن ھەزەر ئەيلەڭلار
ۋە ئۇنى خىجالەتكە قالدۇرۇش ئۈچۈن ئۇنىڭ بىلەن باردى-
كەلدى قىلماڭلار. 15 بىراق، ئۇنى دۈشمەن قاتارىدا كۆرمەي،
ئەكسىچە ئۇنىڭغا بىر قېرىنداش سۈپىتىدە نەسىھەت قىلىڭلار.
16 خاتىرجەملىك ئىگىسى بولغان رەب ھەر ۋاقىت ھەر يولدا
شەخسەن سىلەرگە خاتىرجەملىك ئاتا قىلغاي. رەب ھەممىڭلار
بىلەن بىللە بولغاي! 17 مەنكى پاۋلۇس بۇ ئاخىرقى سالىمنى ئۆز
قولۇم بىلەن يازدىم؛ بۇ، مېنىڭ ھەممە خەتلىرىمنىڭ ئۆزىگە خاس

بەلگىسىدۇر. مانا بۇ مېنىڭ تۆز قەلبىمىدۇر. 18 رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى ھەممىگىلارغا يار بولغاي!

تموتيغا 1

1 قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدانىڭ ۋە ئۈمىدىمىز مەسىھ ئەيسانىڭ
ئەمرى بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ روسۇلى قىلىپ تەيىنلەنگەن
مەنكى پاۋلۇستىن 2 ئېتىقاد يولىدىكى تۇزۇمنىڭ سادىق ئوغلۇم
بولغان تموتيغا سالام. خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز مەسىھ ئەيسادىن
ساكا مېھىر-شەپقەت، رەھىمدىللىق ۋە خاتىرجەملىك بولغاي!
3 ماكېدونىيە تۈلكىسىگە بارغاندا، سەندىن تۇتۇنگىنىمدەك
[شۇنى يەنە تۇتۇنمەنكى]، [شۇ يەردىكى] بەزى كىشىلەرگە
بىدئەت تەلىملەرنى تۇگەتمەكلار دەپ تاپىلىشىڭ ئۈچۈن سەن
داۋاملىق ئەفەسۇس شەھىردە قالغىن؛ 4 ئۇلارنىڭ ئەپسانىلەر
ۋە ئايغى يوق نەسەبنامىلەرگە بەند بولماسلىقىنى تاپىلىغىن؛
بۇلار خۇدانىڭ ئېتىقاد ئارقىلىقلا ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدىغان تۈز
تۈيگە بولغان پىلانىنى ئىلگىرى سۈرمەيدۇ، بەلكى پەقەت
بىمەنە تالاش-تارتىشلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، خالاس.
5 ئەمدىلىكتە بىزگە تاپىلانغان تەلىمنىڭ مۇددىئاسى ساپ قەلب،
پاك ۋىجدان ۋە ساختىلىقسىز ئېتىقادتىن كېلىپ چىقىدىغان
مېھىر-مۇھەببەتتىن ئىبارەتتۇر. 6 بۇ ئىشلاردا بەزى كىشىلەر
چەتنەپ، بىمەنە گەپلەرنى قىلىشقا بۇرۇلۇپ كەتتى. 7 ئۇلارنىڭ
تەۋرات قانۇنىنىڭ ئۇلىماسى بولغۇسى بار؛ بىراق ئۇلار تۈزلىرىنىڭ
نېمە دەۋاتقانلىقىنى يا كى تۈزلىرىنىڭ ھەدەپ قەيت قىلىۋاتقان
سۈزلىرىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى چۈشەنمەيدۇ. 8 ئەمدى بىزگە
مەلۇمكى، ئەگەر كىشىلەر تەۋرات قانۇنىنى ئەينى مۇددىئاسىدا
قوللانسا، ئۇ پايدىلىقتۇر. 9 چۈنكى بىز يەنە شۇنى بىلىمىزكى،
تەۋرات قانۇنى ھەققانىي ئادەملەر ئۈچۈن تۈزۈلگەن ئەمەس،
بەلكى قانۇنغا خىلاپلىق قىلغۇچىلار ۋە بوينى قاتتىقلار ئۈچۈن،
ئىخلاسسىزلار ۋە گۇناھكارلار ئۈچۈن، ئىپلاسلار ۋە كۈپۈرلۈق
قىلغۇچىلار ئۈچۈن، ئاتىسىنى تۈلتۈرگۈچىلەر ۋە ئانىسىنى
تۈلتۈرگۈچىلەر ئۈچۈن، قاتىللار، 10 بۇزۇقلۇق قىلغۇچىلار،
بەچچىۋازلار، ئادەملەرنى قۇللۇققا بۇلىغۇچىلار، يالغانچىلار،
قەسەمخورلار ئۈچۈن ۋە يا كى ساغلام تەلىملەرگە زىت بولغان
باشقا ھەرقانداق قىلمىشلاردا بولغانلار ئۈچۈن تۈزۈلگەن. 11 بۇ
تەلىملەر تەشەككۇر-مۇبارەككە لايىق بولغۇچى خۇدانىڭ ماكا
ئامانەت قىلغان شان-شەرىپىنى ئايان قىلغان خۇش خەۋەرگە
ئاساسلانغان. 12 ماكا كۈچ-قۇدرەت بەرگەن، مېنى ئىشەنچلىك
دەپ قاراپ، تۈز خىزمىتىگە تەيىنلىگەن رەببىمىز مەسىھ
ئەيسانىڭ تەشەككۇر ئېيتىمەنكى، 13 ئۇ مېنى تەيىنلىدى! ـ بۇرۇن
كۈپۈرلۈق ۋە زىيانكەشلىك قىلغۇچى، زالىم بىر ئادەم بولسامۇ،
ماكا رەھىم كۆرسىتىلدى؛ چۈنكى مەن بۇ ئىشلارنى نادانلىق
ۋە ئېتىقادسىزلىقتىن قىلغاندىم. 14 ھالبۇكى، رەببىمىزنىڭ ماكا
كۆرسەتكەن مېھىر-شەپقىتى زىيادىلىشىپ، مەسىھ ئەيسادا
بولغان ئېتىقاد ۋە مېھىر-مۇھەببەت ۋۇجۇدۇمغا ئېلىپ كىرىلىشى
بىلەن ئېشىپ تاشتى. 16 مۇشۇ سۆز ئىشەنچلىك ۋە ھەر ئادەم
ئۈنى قوبۇل قىلىشى تېگىشلىكتۇر ـ «مەسىھ ئەيسا گۇناھكارلارنى
قۇتقۇزۇش ئۈچۈن دۇنياغا كەلدى!». مەن گۇناھكارلار
ئىچىدىكى ئەڭ ئەشەددىيىسىدۇرمەن! لېكىن دەل شۇ سەۋەبتىن
مەسىھ ئەيسانىڭ ئەڭ ئەشەددىي گۇناھكار بولغان مېنى،
كېيىن تۈزنىگە ئېتىقاد قىلىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدىغانلارغا
مىسال قىلىپ مەندە تۈزنىڭ بارلىق سەۋر-تاقىتىنى ئايان قىلىشى
ئۈچۈن، ماكا رەھىم-شەپقەت كۆرسىتىلگەندۇر. (aiōnios)
(g166) 17 ئەمدى مەڭگۈلۈك پادىشاھقا، يەنى تۈلەيدىغان ۋە كۆز
بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان، بىردىنبىر خۇداغا ئەبەدىلىتەبەدگىچە
ھۆرمەت-ئىززەت ۋە شان-شەرەپ بولغاي! ئامىن! (aiōn)
(g165) 18 ئەي، ئوغلۇم تموتي، بۇرۇن سەن توغرۇلۇق
ئېيتىلغان بېشارەتلىك ۋەھىيلەرگە ئاساسەن بۇ بۇيرۇقنى ساكا
تاپشۇرىمەن. بۇ ۋەھىيلەرنى قورال قىلىپ، ئېتىقادتا ۋە پاك
ۋىجدانىڭدا چىڭ تۇرۇپ، گۈزەل تۇرۇش قىلغايسەن. بەزىلەر
ۋىجدانىدا پاك تۇرۇشتىن چەتنەپ كەتتى، نەتىجىدە ئۇلارنىڭ
ئېتىقادى خۇددى خادا تاشقا ئۇرۇلۇپ غەرق بولغان كېمىدەك
ۋەيران بولدى. 20 خۇمىنىئۇس ۋە ئىسكەندەرلەر مانا شۇنداق
كىشىلەردىندۇر. ئۇلارنى كۈپۈرلۈق قىلماسلىقنى تۈگەنسۇن
دەپ، شەيتاننىڭ ئىلكىگە تاپشۇردۇم.

2 مەن ھەممىدىن ئاۋۋال، [ئېتىقادچىلارغا] پۈتكۈل ئىنسانلار
ئۈچۈن خۇدادىن تىلەكلەر تىلىشنى، دۇئا-تىلاۋەت قىلىشنى،
باشقىلار ئۈچۈن مۇراجىئەت قىلىشنى ۋە تەشەككۇرلەر

ئېيتىشىنى، 2 بولۇپمۇ پادىشاھلار ۋە بارلىق ئەمەلدارلار ئۈچۈن دۇئا-تىلاۋەت قىلىشنى جېكلەيمەن. شۇنداق قىلغاندا، بىز تولۇق ئىخلاسمەنلىك ۋە سالماقلىق بىلەن تىنچ ۋە ئامان-ئېسەن ھايات كەچۈرەلەيمىز. 3 بۇنداق دۇئا-تىلاۋەت قىلىش گۈزەل ئىشتۇر، قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ. 4 چۈنكى ئۇ پۈتكۈل ئىنسانلىقنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ۋە ئۇلارنىڭ ھەقىقەتنى تونۇپ يېتىشنى خالايدۇ. 5 چۈنكى بىرلا خۇدا باردۇر، خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئارىسىدا بىر كېلىشتۇرگۈچىمۇ بار، ئۇ بولسىمۇ ئۆزى ئىنسان بولۇپ كەلگەن مەسىھ ئەيسادۇر. 6 ئۇ بارلىق ئىنسانلارنى ھۆر قىلىش ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلىپ بەدەل تۆلىدى؛ شۇنداق قىلىپ بېكىتىلگەن ۋاقىت-سائىتىدە خۇدانىڭ نىجاتىغا گۇۋاھلىق بېرىلدى. 7 مەن بۇ گۇۋاھلىقنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن جاكارچى ۋە روسۇل بولۇشقا تەيىنلىنىپ (مېنىڭ بۇ سۆزلىرىمنىڭ ھەممىسى راست، مەن يالغان گەپ قىلمىدىم)، يات ئەللىكلەرگە ئېتىقاد ۋە ھەقىقەت يولىدا ئۆگەتكۈچى بولۇپ تىكلەندىم. 8 شۇڭا، مەن شۇنى خالايمەنكى، ئەرلەر قەيەردە بولسۇن، دۇئاغا جەم بولغاندا غەزەپسىز ۋە دەتالاشسىز ھالدا، ھالال ئەمەللىك قوللىرىنى كۆتۈرۈپ دۇئا قىلسۇن. 9 ئوخشاش يولدا ئاياللارمۇ مۇۋاپىق كىينىپ، ئۆزلىرىنى ئار-نومۇس ۋە سالماقلىق بىلەن پەرداز قىلسۇن. ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىنى پەردازلاش، چاچلىرىنى ئالاھىدە ياساش ۋە ئالتۇن، ئۇنچە-مەرۋايىت ۋە ئېسىل قىممەت كىيىم-كېچەكلەر بىلەن ئەمەس، 10 بەلكى گۈزەل ئەمەللىرى بىلەن پەردازلىشنى خالايمەن. بۇ، خۇدا يولىدا تەقۋادار بولاي دېگەن ئاياللارغا يارىشىدۇ. 11 [جامائەت سورۇنلىرىدا]، ئاياللار تىنچ ئولتۇرۇپ، تولۇق ئىتائەتمەنلىك بىلەن تەلىم ئالسۇن. 12 لېكىن ئاياللارنىڭ ئەرلەرگە تەلىم بېرىشى ياكى ئۇلار ئۈستىدىن ھۆكۈم سۈرۈشىگە يول قويمايمەن. ئەكسىچە، ئۇلار تىنچ بولسۇن. 13 چۈنكى ئاۋۋال ئادەمئاتا، كېيىن ھاۋائانا يارىتىلغان. 14 ئاۋۋال ئالدىنىپ ئازدۇرۇلغانمۇ ئادەمئاتا ئەمەس، بەلكى [ھاۋائانا] ئىدى. ئۇ تولىمۇ ئالدانغانلىقىدىن ئۇلارنىڭ ئىتائەتسىزلىكىگە چۈشۈپ قالغانىدى. 15 لېكىن ئاياللار ئېتىقادتا، مېھىر-مۇھەببەت ۋە پاك-مۇقەددەسلىكتە سالماقلىق بىلەن تۇرىدىغانلا بولسا، ئۇلار تۇغۇتتا ساق-سالامەت قۇتۇلىدۇ.

3 «ئەگەر بىرسى جامائەتكە يېتەكچى بولۇشقا ئىنتىلسە، ئۇ گۈزەل بىر ۋەزىپىنى ئارزۇ قىلغان بولىدۇ» دېگەن بۇ سۆز ھەقتۇر. 2 ئەمدى يېتەكچى بولسا ئەيىبسىز، بىر خوتۇنلۇق، سالماق، پەملىك، ئەدەپلىك، مېھماندوست، خۇدا توغرىسىدا تەلىم بېرەلەيدىغان بولۇشى، 3 شۇنداقلا ھاراقكەش ۋە زوراۋان بولماسلىقى، مۇلايىم بولۇشى، سەپرا، نەپسانىيەتچى بولماسلىقى، 4 ئۆز ئائىلىسىنى ياخشى باشقۇرالايدىغان بولۇشى، تولىمۇ سالاپەتلىك بىلەن پەرزەنتلىرىنى ئاتا-ئانىسىغا بويسۇندىدىغان قىلىپ تەربىيىلەيدىغان كىشى بولۇشى كېرەك. 5 چۈنكى بىرسى ئۆز ئائىلىسىنى باشقۇرۇشنى بىلمىسە، ئۇ خۇدانىڭ جامائىتىدىن قانداقمۇ خەۋەر ئالالىسۇن؟ 6 [يېتەكچى] يېڭى ئېتىقادچىلاردىن بولمىسۇن؛ ئۇنداق بولسا، ئۇ تەكەببۇرلىشىپ كېتىشى مۇمكىن، شۇنىڭدەك شەيتانىنىڭ ئەيىبىگە كىرىپ، ئۇ ئۆچرىغان ھۆكۈمگە چۈشىدۇ. 7 ئۇ [جامائەتنىڭ] سىرتىدىكىلەر تەرىپىدىمۇ ئوبدان تەرىپلىنىدىغان بولۇشى كېرەك؛ شۇنداق بولغاندا، ئۇ باشقىلارنىڭ قارىلىشىغا ئۆچرىمايدۇ، شەيتانىنىڭ قىلتىقىغا چۈشمەيدۇ. 8 خۇددى [يېتەكچىلەرگە] ئوخشاش، جامائەتنىڭ خىزمەتكارلىرىمۇ سالماق، ئىككى خىل گەپ قىلمايدىغان، ھاراق-شارابقا بېرىلمەيدىغان، نەپسانىيەتچى بولمىغان كىشىلەردىن بولۇشى، 9 پاك ۋىجدانى بىلەن ئېتىقادنىڭ سىرىنى چىڭ تۇتىدىغان بولۇشى لازىم. 10 بۇنداق ئادەملەرنىمۇ ئالدى بىلەن سىناپ كۆرۈپ، ئەيىب تەرەپلىرى بولمىسا، ئاندىن خىزمەت ۋەزىپىسىگە قويۇشقا بولىدۇ. 11 شۇنىڭدەك، بۇ خىزمەتكارلارنىڭ ئاياللىرىمۇ تەمكىن، پىتنە-پاسات قىلمايدىغان، سالماق ۋە ھەرقانداق ئىشتا ئىشەنچلىك بولغانلاردىن بولۇشى لازىم. 12 خىزمەتكارلار بىر خوتۇنلۇق، ئۆز پەرزەنتلىرى ۋە ئائىلىسىنى ياخشى باشقۇرىدىغان كىشىلەردىن بولسۇن. 13 خىزمەتكارنىڭ ۋەزىپىسىنى ئوبدان ئورۇنغانلار ئۆزى ئۈچۈن ياخشى نام-ئاتاققا سازاۋەر بولىدۇ ۋە مەسىھ ئەيسادا بولغان ئېتىقادتا زور جۈرئەت-ئىشەنچكە ئېرىشىدۇ.

14 مەن گەرچە پات ئاردا يېنىڭغا يېتىپ بېرىشنى ئارزۇ

قىلسامۇ، يەنىلا بۇ خەتنى يازدىم؛ 15 مۇبادا مەن ھايال بولۇپ
قالسام، خەتتىن خۇدانىڭ ئائىلىسى ئارىسىدا تۆزۈكنى قانداق
تۈتۈش كېرەكلىكىنى بىلىسەن. بۇ ئائىلە بولسا تىرىك خۇدانىڭ
جامائىتى، ھەقىقەتنىڭ تۈۋرۈكى ۋە تەگلىكىدۇر. 16 ھەممەيلەن
ئېتىراپ قىلماي تۇرالمايدۇكى، ئىخلاسمەنلىكنىڭ سىرى بۈيۈكتۇر:
ـ «تۆزى ئىنسان تېنىدە ئايان بولدى، روھ تۈنۈگۈن ھەققانىيلىقىنى
ئىسپاتلىدى، پەرىشتىلەرگە تۇ كۆرۈندى، تۈنۈگۈن خەۋىرى پۈتكۈل
ئەللەرگە جاكارلاندى، جاھاندا تۈنۈگۈنۈ ئىمان كەلتۈرۈلدى، تۇ
شان-شەرەپ ئىچىدە ئەرشكە كۆتۈرۈلدى».

4 ئەمدى روھ شۇنى ئالاھىدە ئېيتىدۇكى، ئاخىر
زامانلاردا بەزىلەر ئېتىقادتىن يېنىپ، ئالدامچى روھلارغا
ۋە جىنلارنىڭ تەلىملىرىگە بېرىلىپ ئەگىشىدۇ. 2 بۇنداق
[تەلىم بەرگۈچىلەر] ساختىلىقتا يالغانچىلىق قىلىپ، خۇددى
داغماللاپ كۆيدۈرۈۋەتكەندەك تۆز ۋىجدانىنى يوقىتىپ قويغان؛
3 تۇلار نىكاھلىنىشنى ۋە بەزى يېمەكلىكلەرنى ئىستېمال قىلىشنى
مەنئى قىلىدۇ. ئەمما [ئۇلار مەنئى قىلىدىغان] يېمەكلىكلەرنى
خۇدا تۆزىگە ئېتىقاد قىلغان ھەم ھەقىقەتنى بىلگەنلەرنىڭ
تەشەككۇر ئېيتىپ قوبۇل قىلىشى ئۈچۈن ياراتقاندى. 4 چۈنكى
خۇدا ياراتقان ھەممە نەرسە ياخشىدۇر، ئۇلار تەشەككۇر
بىلەن قوبۇل قىلىنسا، ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىنى چەكلەپ
رەت قىلىشقا بولمايدۇ. 5 چۈنكى ئۇلار خۇدانىڭ سۆز-
كالامى ۋە ئىنسانلارنىڭ دۇئاسى بىلەن ھالال قىلىنىدۇ.
6 بۇ نەسىھەتلەرنى قېرىنداشلارنىڭ سەمىگە سالساڭ، مەسىھ
ئەيسانىڭ ياخشى خىزمەتكارى بولغان بولىسەن. شۇنداقلا،
تۆزۈكنىڭ ئەستايىدىل ئەگەشكەن ئېتىقادتىكى ۋە ساغلام
تەلىمىردىكى سۆزلەر بىلەن قۇۋۋەتلەندۈرۈلگەنلىكىڭ ئايان
بولىدۇ. 7 ئەمما ئىخلاسسىزلارنىڭ ۋە مومايلارنىڭ ئەپسانىلىرىنى
چەتكە قېقىپ، تۆزۈكنى ئىخلاسمەنلىك يولىدا چېنىقتۇرۇپ
يېتىشتۇرگىن. 8 چۈنكى «بەدەننى چېنىقتۇرۇشنىڭ ئازراق
پايدىسى بار، لېكىن ئىخلاسمەنلىكتە ئىنتىلىشنىڭ ھەرتەرەپلىك
پايدىسى بار؛ ئۇ ھازىرقى ۋە كەلگۈسى ھايات ئۈچۈن
بەخت ئېلىپ كېلىدۇ» 9 ـ بۇ سۆز ھەقتۇر ۋە ئۇنى قوبۇل
قىلىشقا پۈتۈنلەي ئەرزىيدۇ. 10 ئەمەلىيەتتە بىز بۇنىڭ ئۈچۈن
جاپالىق ئەجىر سىڭدۈرۈۋاتىمىز ۋە خار قىلىنىۋاتىمىز. چۈنكى
ئۈمىدىمىزنى پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ، بولۇپمۇ ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ
قۇتقۇزغۇچىسى ـ مەڭگۈ ھايات خۇداغا باغلىدۇق. 11 بۇ
ئىشلارنى [جامائەتكە] توختىماي تاپىلىغىن ۋە ئۇگەتكىن.
12 ھېچكىمنىڭ سېنىڭ ياشلىقىڭغا سەل قارىشىغا يول قويما؛
بەلكى سۆزلىرىڭدە، ئەمەللىرىڭدە، مېھىر-مۇھەببەت، ئېتىقاد ۋە
پاكلىقتا ئېتىقادچىلارغا نەمۇنە بول. 13 مەن يېنىڭغا بارغۇچە،
تۆزۈكنى جامائەتكە [مۇقەددەس يازمىلارنى] ئوقۇپ بېرىش،
جېكىلەش ۋە تەلىم بېرىشكە بېغىشلىغىن. 14 [جامائىتىڭنىڭ]
ئاقساقاللىرى قوللىرىنى ئۈچاڭغا قويغاندا، [خۇدانىڭ] ۋەھيىسى
ئارقىلىق ساڭا ئاتا قىلىنىشى بىلەن سەندە بولغان ئىلتىپاتقا
بېپەرۋالىق قىلما. 15 بۇ ئىشلارغا بېرىلىپ، تۆزۈكنى ئۇلارغا تولۇق
ئاتىغىن. شۇنىڭ بىلەن سېنىڭ ئالغا باسقانلىقىڭ ھەممەيلەنگە
ئايان بولىدۇ. 16 تۆزۈكگە ۋە بەرگەن تەلىمىڭگە ئىزچىل كۆڭۈل
قويغىن. چۈنكى شۇنداق قىلغاندا تۆزۈكنىمۇ ۋە ساڭا قۇلاق
سالغانلارنىمۇ قۇتقۇزىسەن.

5 ياشانغان ئەرلەرنى ئەيىبلىگەندە قاتتىق سۆزلىمىگىن،
بەلكى ئۇلارغا ئاتاڭ سۈپىتىدە نەسىھەت بەرگىن. شۇنىڭدەك،
يىگىتلەرگە قېرىنداشلىرىڭ سۈپىتىدە سۆزلىگىن. 2 ياشانغان
ئاياللارغا ئاناڭ سۈپىتىدە، ياش ئاياللارغا ئاچا-سىڭىللىرىڭ
سۈپىتىدە ھەر ئىشتا پاك قەلب بىلەن مۇئامىلە قىلغىن. 3 ھەقىقىي
تۇل ئاياللارنى ھۆرمەتلەپ، ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئال.
4 لېكىن، تۇل ئاياللارنىڭ پەرزەنتلىرى يا كى نەۋرىلىرى بولسا،
ئۇلار ئالدى بىلەن تۆز ئائىلىسىگە نىسبەتەن ئىخلاسمەنلىكنى
تۆگىنىپ، تۆز ئاتا-ئانىسىنىڭ ئەجرىنى ياندۇرسۇن؛ چۈنكى
بۇ ئىش خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ. 5 ئەمدى ھەقىقىي تۇل
تۆتۈۋاتقان، يالغۇز قالغان ئاياللار بولسا، ئۈمىدىنى خۇداغا باغلىغان
بولۇپ، كېچە-كۈندۈز دۇئا-تىلاۋەتتە بولىدۇ. 6 لېكىن ھۇزۇر-
ھالاۋەتكە بېرىلگەن تۇل خوتۇن ھايات بولسىمۇ، تۆلگەنگە
باراۋەردۇر. 7 ئەمدى باشقىلار تەرىپىدىن ئەيىبلىنىدىغان
ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن سەن ئۇلارغا بۇ ئىشلارنى

جېكلەپ تاپىلىغىن. 8 لېكىن بىرسى تۆز تۇغقانلىرىدىن، بولۇپمۇ
يا كى ئۇچ گۈۋاھچى ھازىر بولمىغۇچە، ئاقساقال ئۈستىدىن
تۆز ئائىلىسىدىكىلەردىن خەۋەر ئالمىسا، ئۇ ئېتىقادتىن تانغان
قىلىنغان ئەرزنى قوبۇل قىلما. 20 ئەگەر [ئاقساقاللاردىن]
دەپ قارىلىپ، كاپىرلاردىن بەتتەر بولىدۇ. 9 تۇل ئايال
بىرسى گۈناھ سادىر قىلغان بولسا، باشقىلارنىڭمۇ بۇنىڭدىن
تىزىمغا ئېلىنسا، يېشى ئاتمىشتىن تۆۋەن بولماسلىقى، بىرلا ئەرنىڭ
ئىبرەت ئېلىپ قورقۇشى ئۈچۈن، جامائەت ئالدىدا تەنبىھ بېرىپ
ئايالى بولغان بولۇشى كېرەك، 10 يەنە گۈزەل ئەمەللىرى بىلەن
ئەيىبلىگىن. 21 خۇدانىڭ، مەسىھ ئەيسانىڭ ۋە خۇدا تاللىغان
تەربىيەلەنگەن بولۇشى، بالىلىرىنى ياخشى تەربىيىلەپ چوڭ قىلغان،
پەرىشتىلەرنىڭ ئالدىدا شۇنى ساكىت ئاگاھ قىلىپ تاپىلايمەنكى،
مۇساپىرلارغا مېھماندوستلۇق كۆرسەتكەن، مۇقەددەس
سەن بۇ ئەمرلەرگە ھېچ ئايرىمچىلىق قىلماي، ھېچقانداق ئىشتا
بەندىلەرنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇپ قويغان، قىينچىلىقتا قالغانلارغا
بىر تەرەپكە يان باسماي قەتئىي ئەمەل قىلغىن. 22 بىراۋنىڭ
يارىدەم قولىنى ئۇزارتقان، تۆزىنى ھەرخىل خەير-ساخاۋەت
ئۆچىسىغا قولۇڭنى قويۇشقا ئالدىراپ كەتمە، باشقىلارنىڭ
ئىشلىرىغا بېغىشلىغانلار بولۇشى كېرەك. 11 لېكىن ياش تۇل
گۈناھلىرىغا شېرىك بولما. تۆزۈڭنى پاك تۇتقىن 23 (ئاشقازىنىڭ
ئايالالارنى [تىزىملىككە] كىرگۈزمە. چۈنكى ئۇلارنىڭ ئىشق
ياخشى بولمىغانلىقى، شۇنداقلا سەن دائىم ئاغرىيدىغان بولغاچقا،
ھەۋەسلىرى قوزغىلىپ مەسىھتىن تېنىپ، قايتا نىكاھلىنىشنى
سۇلا ئىچىۋەرمەي، بىرئاز شارابمۇ ئىچىپ بەرگىن). 24 بەزى
ئارزۇ قىلىدۇ؛ 12 شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار دەسلەپ بەرگەن
كىشىلەرنىڭ گۈناھلىرى بۇرۇنلا ئېنىق، شۇنداقلا سوراق
ۋەدىسىگە خىلاپلىق قىلىش سەۋەبلىك ئەيىبلىك بولىدۇ.
كۆنگىچە ساقلىنىدۇ؛ لېكىن بەزىلەرنىڭكى ئۇلارنىڭ كەيىندىن
13 ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلار ھۇرۇنلۇقنى ئادەت قىلىۋېلىپ،
ئەگىشىپ باردۇ، كېيىن ئاشكارە بولىدۇ. 25 خۇددى شۇنىڭغا
ئۆيمۇ-ئۆي دوقۇرۇپ يۈرۈشنى ئۆگىنىدۇ؛ شۇنداقلا ھۇرۇن
ئوخشاش، بەزى كىشىلەرنىڭ گۈزەل ئەمەللىرىنى ئاسانلا
بولۇپلا قالماي، ئۇلار غەيۋەت قىلىپ، باشقىلارنىڭ ئىشلىرىغا
كۆرۈنۈۋالغىلى بولىدۇ؛ ھازىر ئاشكارا بولمىسا كېيىن ئاشكارىلانماي
چېپىلغاق بولۇپ نالايىق ئىشلارغا ۋالاقلايدىغانلاردىن بولۇپ
قالمايدۇ.

6 قۇللۇق بويۇنتۇرۇق ئاستىدا بولغانلارنىڭ ھەممىسى
قېلىشى مۇمكىن. 14 شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇنداق ياش تۇل
تۆز خوجايىنلىرىنى ھەر تەرەپتە ھۆرمەتلىسۇن. شۇنداق
ئايالالارنىڭ نىكاھلىنىپ، پەرزەنت كۆرۈپ، ئۆي ئىشلىرى
قىلغاندا، خۇدانىڭ نامى ۋە ئۇنىڭ تەلىمىنىڭ ھاقارەتكە
بىلەن شۇغۇللىنىشنى خالايمەن. شۇنداق قىلغاندا، بىزگە قارشى
ئۇچرىشىدىن ساقلانغىلى بولىدۇ. 2 خوجايىنلىرى ئېتىقادچى
تۇرغۇچىغا بىزنى ھەرقانداق ئەيىبلەپ-ھاقارەتلەش پۇرسىتى
بولسا، قۇللىرى: «بىز ھەممىمىز ئوخشاشلا قېرىنداشلارغۇ»
چىقمايدۇ. 15 چۈنكى شۇنداق بەزى تۇل ئايالالار ئاللىقاچان
دەپ، ئۇلارغا ھۆرمەتسىزلىك قىلمىسۇن. ئەكسىچە، ئۇلارغا
ئېتىقادتىن تېنىپ شەيتاننىڭ كەينىگە كىرىپ كەتتى. 16 ئەگەر
تېخىمۇ ئەستايىدىل خىزمەت قىلسۇن. چۈنكى ئۇلارنىڭ ياخشى
بىر ئېتىقادتا بار بىر ئەر يا كى ئايال كىشىنىڭ تۇل قالغان تۇغقانلىرى
خىزمىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغانلار دەل سادىق ئېتىقادچىلار
بولسا، ئۇ تۆزى ئۇلارغا يارىدەم بەرسۇن، يۈكى جامائەتكە
ھەم سۆيۈملۈك بەندىلەردۇر. سەن بۇ تەلىمەرنى تۆگەتكىن
چۈشمىسۇن. شۇنداق بولغاندا، جامائەت ھەققىي ئىگە-چاقسىز
ۋە جېكلىگىن. 3 ئوخشىمىغان تەلىمەرنى تەرغىب قىلغان
تۇل ئايالالارغا يارىدەم قىلالايدۇ. 17 جامائەتنى ياخشى
ئۇ ساغلام سۆزلەرنى (يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ھەق
بېتەكلەيدىغان ئاقساقاللار، بولۇپمۇ خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى
سۆزلىرىنى)، شۇنداقلا ئىخلاسمەنلىككە يېتەكلەيدىغان تەلىمنى
يەتكۈزۈش ۋە تەلىم بېرىشتە ئەجىر سىڭدۈرگەنلەر ئىككى
قوبۇل قىلمىغان كىشى بولسا، 4 ئۇنداقلار دەۋەقە كۆرەكلەپ
ھەسسە ھۆرمەتكە سازاۋەر قىلىنسۇن. 18 چۈنكى مۇقەددەس
كەتكەن، ھېچنېمە چۈشەنمەيدىغان كىشىلەردىندۇر. ئۇلار نىزا-
يازمىلاردا: «خامان تەپكەن ئۆكۈزنىڭ ئاغزىنى بوغما» ۋە:
«مەدىكار تۆز ھەققىنى ئېلىشقا ھەقلىقتۇر» دېيىلگەن. 19 ئىككى

مۇنازىرە پەيدا قىلىشقا ۋە گەپ تالىشىشقا ھېرىسمەن، بۇنداق
ئىشلاردىن ھەسەتخورلۇق، جېدەل-ماجىرا، تۆھمەت، رەزىل
گۇمانخورلۇق ھاسىل بولىدۇ، 5 ھەمدە نىيىتى چىرىكلەشكەن،
ھەققەتتىن مەھرۇم بولغان كىشىلەر ئارىسىدا دائىملىق سۈركىلىش
كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. بۇنداق كىشىلەر ئىخلاسمەنلىكنى پايدا-
تاپاۋەتنىڭ بىر يولى دەپ قارايدۇ. 6 دەرۋەقە، [خۇداغا]
ئىخلاسمەن ۋە رازىمەن بولۇش غايەت زور پايدىدۇر. 7 چۈنكى
بىز بۇ دۇنياغا ھېچنېمە ئېلىپ كەلمىدۇق، شۇنىڭدەك ئۇنىڭدىن
ھېچنېمىنىمۇ ئېلىپ كېتەلمەيمىز. 8 شۇڭا، يېمەك-ئىچمەك ۋە كىيىم-
كېچىك يېتەرلىك بولسىلا بۇلاردىن قانائەت قىلىمىز. 9 لېكىن
باي بولۇشنى ئويلايدىغانلار بولسا ھامان ئازدۇرۇلۇشلارغا
ئۇچراپ، تۇزاققا ۋە شۇنداقلا ئىنسانلارنى ۋەيرانچىلىققا ۋە
ھالاكەتكە چۆكتۈرىدىغان نۇرغۇن ئەخمىقانە ھەم زىيانلىق
ئارزۇ-ھەۋەسلەرنىڭ ئىلكىگە تېپىلىپ كېتىدۇ. 10 چۈنكى
پۇلپەرەسلىك ھەرخىل رەزىللىكلەرنىڭ يىلتىزىدۇر. بەزىلەر
بۇنىڭغا ئىنتىلىشى بىلەن ئېتىقادتىن چەتنەپ، ئۆزلىرىنى نۇرغۇن
دەرد-قايغۇلار بىلەن سانجىدى. 11 ئەمما سەن، ئەي
خۇدانىڭ ئادىمى، بۇنداق ئىشلاردىن يىراق قاچ؛ ھەققانىيلىق،
ئىخلاسمەنلىك، ئىشەنچ-ئېتىقاد، مېھىر-مۇھەببەت، سەۋر-
تاقەت ۋە مۇمىن-مۇلايىملىقنى ئىنتىلىپ قوغلا. 12 ئېتىقادتىكى
گۈزەل كۈرەشتە كۈچەپ كۈرەش قىل. مەڭگۈلۈك ھاياتنى
چىڭ تۇتقىن. سەن دەل بۇنىڭغا چاقىرىلدىڭ ھەمدە ئۇنىڭ
يولىدا نۇرغۇنلىغان گۈۋاھچىلار ئالدىدا بۇ ئېتىقادنىڭ گۈزەل
شاھىتلىقىنى قىلدىڭ. (aiōnios g166) 13 ھەممىگە ھاياتلىق
بېرىۋاتقان خۇدانىڭ ئالدىدا، شۇنداقلا پونتىئۇس پىلاتۇسقا
گۈزەل شاھىتلىقنى قىلىپ گۈۋاھلىق بەرگەن مەسىھ ئەيسانىڭ
ئالدىدا ساڭا شۇنى تاپىلايمەنكى، 14 رەببىمىز ئەيسا مەسىھ
قايتا ئايان بولغۇچە، [خۇدانىڭ] بۇ ئەمرىگە ھېچ قۇسۇرسىز
ۋە داغسىز ئەمەل قىلغىن. 16 ئۇنىڭ ئايان بولۇشىنى
ۋاقىت-سائىتى كەلگەندە بىردىنبىر مەڭگۈ تۇلمىگۈچى، ئىنسان
يېقىنلىشالمايدىغان نۇر ئىچىدە ياشايدىغان، ھېچكىم كۆرمىگەن ۋە
كۆرەلمەيدىغان مۇبارەكلەشكە لايىق بولغان بىردىنبىر ھۆكۈمران،
يەنى پادىشاھلارنىڭ پادىشاھى، رەبلەرنىڭ رەبىي ئەمەلگە
ئاشۇرىدۇ. ئۇنىڭغا ئىززەت-ھۆرمەت ۋە ئەبەدىلئەبەد كۈچ-
قۇدرەت بولغاي، ئامىن! (aiōnios g166) 17 بۇ زاماندا باي
بولغانلارغا مەغرۇرلانماسلىقنى، تايانغۇسىز ئۆتكۈنچى بايلىققا
ئەمەس، بەلكى بىز بەھرىمەن بولۇشقا ھەممىنى بىزگە سېخىيلىق
بىلەن تولۇپ تاشقان ھالدا تەمىنلىگۈچى خۇداغا تايىنىپ ئۈمىد
باغلاشنى تاپىلىغىن؛ (aiōn g165) 18 ئۇلارغا ياخشى ئەمەللەرنى
قىلىشتا [ھەققىي] باي بولۇڭلار، خەير-ساخاۋەتلىك ئىشلاردا
مەرد، باشقىلار بىلەن ئورتاق بەھرلىنىشكە قولى ئوچۇق بولۇڭلار
دەپ تاپىلىغىن. 19 ئۇلار بۇنداق قىلغاندا، ھەققىي ھاياتنى
تۇتۇش ئۈچۈن كېلەچەكتە ئۆزلىرىگە پۇختا بىر ئاساس-ئۆل
بولىدىغان بىر خەزىنە توپلىيالايدۇ. 20 ئەي تىموتي، ساڭا ئامانەت
قىلىنغان [ھەققەتلەرنى] قوغدا. ئۆزۈڭنى ئىخلاسسىز، قۇرۇق
گەپلەردىن ھەمدە ئاتالمىش ئىلمىنىڭ تالاش-تارتىشلىرىدىن نېرى
تۇتقىن. 21 بەزىلەر مۇشۇنداق بىمەنە [ئىلمگە] ئېگىمەن دەپ
جاكارلاپ، ئېتىقادتىن چەتنىدى. مېھىر-شەپقەت سىلەرگە يار
بولغاي!

تموتيغا 2

1 مەسىھ ئەيسادا ۋەدە قىلىنغان ھاياتنى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن،
خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ روسۇلى بولغان مەنكى
پاۋلۇستىن سۆيۈملۈك بالام تموتيغا سالام: خۇدائاتىمىزدىن ۋە
رەببىمىز مەسىھ ئەيسادىن ساكا مېھىر-شەپقەت، رەھىمدىللىق
ۋە خاتىرجەملىك بولغاي! 3 مەن ئاتا-بوۋىلىرىمنىڭ ئىزىنى
بېسىپ ساپ ۋىجدانىم بىلەن خىزمىتىنى قىلىۋاتقان خۇداغا
تەشەككۇر ئېيتىمەن، چۈنكى كېچە-كۈندۈز دۇئالىرىمدا سېنى
توختاۋسىز ئەسلەپ تۇرىمەن؛ 4 كۆز ياشلىرىڭنى ئەسلىگىنىمدە،
شادلىققا چۆمۈشۈم ئۈچۈن سەن بىلەن يەنە دىدارلىشىشقا
قاتتىق تەلپۈنۈپ يۈرمەكتىمەن؛ 5 چۈنكى سېنىڭدە بولغان
ساختىلىقسىز ئېتىقاد ئېسىمدىن چىقمايدۇ. بۇ ئېتىقاد ئەڭ ئاۋۋال
مومامڭ لوئىستا، ئاندىن ئاناڭ ئەۋنىكىدە بار بولغان، ئەمدى ھازىر
سەندىمۇ بار ئىكەن دەپ خاتىرجەمدۇرمەن. 6 شۇنىڭ ئۈچۈن
مەن شۇنى قايتىدىن ساكا ئەسلىتىمەنكى، قوللىرىمنى ئۈچاكۇغا
قويۇشۇم بىلەن سەندە بولغان، [خۇدا] ساكا تەقدىم قىلغان
ئىلتىپاتنى قايتىدىن يالقۇنلىتىپ جارى قىلغىن. 7 چۈنكى خۇدا
بىزگە قورقۇنچاقلىقنىڭ روھىنى ئەمەس، بەلكى بىزگە كۈچ-
قۇدرەتنىڭ، مېھىر-مۇھەببەتنىڭ ۋە سالماقلىقنىڭ روھىنى تەقدىم
قىلدى. 8 شۇڭا رەببىمىز ھەققىدىكى خەۋەر-گۇۋاھلىقتىن،
ياكى ئۇنىڭ مەھبۇسى بولغان مەندىن نومۇس قىلما. ئەكسىچە،
خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتى بىلەن خۇش خەۋەرنى جاكارلاش
يولىدىكى خارلىق-مۇشەققەتنى ئۆز ھەسسەڭ بويىچە ئورتاق
تارتقىن، 9 خۇدا بىزنى ئۆز ئەمەللىرىمىزگە ئاساسەن ئەمەس،
بەلكى ئۆز مۇددىئاسى ۋە مېھىر-شەپقىتىگە ئاساسەن قۇتقۇزۇپ،
پاك-مۇقەددەس چاقىرىقى بىلەن چاقىردى؛ ئۇنىڭ بۇ مېھىر-
شەپقىتى ھەممە دەۋر-زامانلاردىن ئىلگىرىلا مەسىھ ئەيسادا
بىزگە بېغىشلانغاندۇر؛ (aiōnios g166) 10 لېكىن بۇ مېھىر-
شەپقەت قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ كېلىشى بىلەن ھازىر
ئايان بولدى؛ ئۇ تۆلۈمنى بىكار قىلىۋېتىپ، خۇش خەۋەر
ئارقىلىق ھاياتلىق ۋە چىرىماسلىقنى يورۇقلۇقتا ئايان قىلدى.
11 مەن بولسام ئەللەرگە بۇ خۇش خەۋەرنىڭ جاكارچىسى،
روسۇلى ۋە تەلىم بەرگۈچىسى بولۇپ تەيىنلەنگەن. 12 مەن
شۇ سەۋەبتىن ھازىرقى بۇ خارلىق-مۇشەققەتلەرنى تارتماقتىمەن.
لېكىن بۇنىڭدىن نومۇس قىلمايمەن؛ چۈنكى مەن كىمگە ئېتىقاد
قىلغانلىقىمنى بىلىمەن ھەمدە ئۇنىڭ ماكا تاپشۇرغان ئامانىتىنى شۇ
كۈنگىچە ساقلىيالايدىغانلىقىغا قادىر ئىكەنلىكىگە ئىشەندۇرۇلدۇم.
13 مەندىن ئاكىلىغان ساغلام تەلىم سۆزلىرىنىڭ نەمۇنىلىك بىر
ئۆزۈندىسىنى ساقلاپ، مەسىھ ئەيسادا بولغان مۇھەببەت ۋە
ئېتىقاد بىلەن چىڭ تۇتقىن؛ 14 بىزدە ماكانلاشقان مۇقەددەس
روھقا تايىنىپ ساكا تاپشۇرۇلغان شۇ گۈزەل ئامانەتنى ساقلا.
15 سەن بىلگىنىڭدەك، ئاسىيا ئۆلكىسىدىكى [ئېتىقادچىلارنىڭ]
ھەممىسى [دېگۈدەك] مەندىن يۈز ئۆرىدى. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا
فىگېلۇس ۋە خېرموگېنېسمۇ بار. 16 رەب ئونېسىفورنىڭ
ئائىلىسىدىكىلىرىگە رەھىم-شەپقەت كۆرسەتكەي. چۈنكى ئۇ
مېنىڭ مەھبۇس بولغانلىقىمدىن ھېچ نومۇس قىلماي كۆپ قېتىم
مېنى يوقلاپ سۆيۈندۈردى. 17 ئۇ رىم شەھىرىگە كەلگىنىدە
مېنى تاپقۇچە كۆپ ئىزدەپ ئاۋارە بولۇپتۇ. 18 رەب شۇ
كۈندە ئۇنى ئۆزىدىن رەھىم-شەپقەتكە مۇيەسسەر قىلغاي؛
ئۇنىڭ ئەفەسۇس شەھىرىدە ماكا كۆرسەتكەن خىزمەتلىرىنىڭ
قانچىلىك ئىكەنلىكىنى ئوبدان بىلىسەن.

2 شۇڭا ئەي ئوغلۇم، سەن مەسىھ ئەيسادا بولغان
مېھىر-شەپقەتكە تايىنىپ كۈچلۈك بول؛ 2 ۋە سەن كۆپ
گۇۋاھچىلار ئالدىدا مەندىن ئاكىلىغانلىرىڭنى ھەم ئىشەنچلىك
ھەمدە باشقىلارغىمۇ تەلىم بېرەلەيدىغان ئادەملەرگە ئامانەت
قىلغىن. 3 ئەيسا مەسىھنىڭ ياخشى جەڭچىسى بولۇش سۈپىتىدە،
خارلىق-مۇشەققەتنى ئۆز ھەسسەڭ بويىچە ئورتاق تارتقىن.
4 جەڭچى بولغان كىشى ئۆزىنى ئەسكەرلىككە تىزىملىغان
سەردارىنى رازى قىلىش ئۈچۈن ئادەتتىكى تۇرمۇش ئىشلىرىنى
ئۆزىگە ھەلەك قىلىۋالماسلىقى كېرەك. 5 مۇسابىقىگە قاتناشقان
تەنھەرىكەتچىمۇ مۇسابىقە قائىدىلىرىگە رىئايە قىلمىسا، غەلىبە
تاجىغا ئېرىشەلمەيدۇ. 6 ئەجىر سىڭدۈرگەن دېھقان ھوسۇلىدىن
بىرىنچى بولۇپ بەھرىمەن بولۇشى تېگىشلىكتۇر. 7 بۇ سۆزلىرىم
ئۈستىدە ياخشى ئويلا، شۇنىڭ بىلەن رەب ساكا ھەممە ئىشتا

يورۇتىدۇ. 8 سەن داۋۇتنىڭ نەسلى بولغان، تۇلۇمدىن تىرىلگەن
ئەيسا مەسىھنى مەن يەتكۈزۈۋاتقان خۇش خەۋەر بويىچە
ئېسىڭدە چىڭ تۇت. 9 بۇ خۇش خەۋەرنى دەپ كۆپ
خارلىق-مۇشەققەت چېكىپ، ھەتتا جىنايەتچى ھېسابلىنىپ
كىشەنلىنىپ ياتىمەن. ھالبۇكى، خۇدانىڭ سۆز-كالامى ھېچ
كىشەنلەنمەيدۇ! 10 ئەمدى مەن دەل شۇ سەۋەبتىن، [خۇدا]
تاللىغان بەندىلەرنىڭ مەسىھ ئەيسادا بولغان نىجاتقا مەڭگۈلۈك
شان-شەرەپ بىلەن ئېرىشىشى ئۈچۈن ھەممە ئىشقا بەرداشلىق
بېرىمەن. (aiōnios g166) 11 تۆۋەندىكى بۇ سۆزلەر ئىشەنچلىكتۇر:
ـ «ئۆنىڭ بىلەن بىللە ئۆلگەنىكەنمىز، ئۆنىڭ بىلەن ھايات بىللە
ياشايمىز. 12 قىينىچىلىقلارغا بەرداشلىق بەرسەك، ئۆنىڭ بىلەن
بىللە ھۆكۈم سۈرىمىز. بىز ئۆنىڭدىن تانساق، ئۆمۈ بىزدىن تاندۇ.
13 بىز ئۆنىڭغا ساداقەتسىزلىك قىلساقمۇ، ئۇ يەنىلا ساداقەتلىكتۇر؛
چۈنكى ئۇ ئۆزىدىن ھېچ تاناليدۇ». 14 بۇ ئىشلارنى داۋاملىق
[قېرىندىشلارنىڭ] سەمىگە سېلىپ، ئۇلارنى رەب ئالدىدا بىمەنە
سۆزلەر ئۈستىدە تالاش-تارتىش قىلماسلىقنى ئەستايدىللىق بىلەن
ئاگاھلاندۇرغىن. بۇنداق تالاش-تارتىشلارنىڭ ھېچقانداق
پايدىسى بولمايلا قالماي، بەلكى ئاڭلىغۇچىلارنى نابۇت قىلىدۇ.
15 ئۆستا تىكىمچى رەختنى توغرا پىچقاندەك ھەققەت
سۆزىنى دۇرۇس چۈشەندۈرۈپ، ئۆزۈڭنى خۇدا ئالدىدا
تەستىقلانغۇدەك، يەرگە قاراپ قالمايدىغان ماھىر بىر خىزمەتكار
قىلىپ كۆرسىتىشكە ئىنتىلىپ كۆڭۈل قويغىن؛ 16 لېكىن
ئېپلاس، قۇرۇق گەپلەردىن نېرى تۇر. چۈنكى بۇنداق گەپلەرنى
قىلغۇچىلار بەرىبىر تېخىمۇ ئىخلاسسىزلىققا چۆمۈپ كېتىدۇ.
17 مۇشۇنداقلارنىڭ گەپلىرى خۇددى مەرەزدەك تېزلا يامراپ
كېتىدۇ. خىمىنىيۇس ۋە فىلېتوسلار مانا شۇنداقلارنىڭ ئىچىدىكى
ئىككىسىدۇر؛ 18 ئۇلار ھەققەتتىن چەتنەپ، ئۆلگەنلەرنىڭ
تىرىلىشى دېگەن بۇ ئىش ئاللىقاچان يۈز بېرىپ بولدى، دەيدۇ،
شۇنداقلا بەزىلەرنىڭ ئېتىقادىنى غۇلىتىدۇ. 19 ھالبۇكى،
خۇدانىڭ مەزمۇت ئۇلى چىڭ تۇرماقتا. ئۇنىڭ ئۈستىگە مۆھۈر
بىلەن: «رەب ئۆزىگە تەۋە بولغانلارنى تونۇيدۇ» ۋە «رەبنىڭ
مۇبارەك نامىنى لەۋزىگە ئالىدىغانلارنىڭ ھەممىسى رەزىللىكتىن
قول ئۈزسۇن» دەپ مۆھۈرلەنگەندۇر. 20 باي-بایاشات
ئادەمنىڭ ئۆيىدە پەقەت ئالتۇن ۋە كۈمۈش قاچا-قۇچىلارلا
ئەمەس، ياغاچ، سىپال قاچىلارمۇ بولىدۇ. قاچا-قۇچىلارنىڭ
بەزىلىرى ئەتىۋارلىنىدۇ، بەزىلىرى پەس كۆرۈلىدۇ. 21 ئەگەر بىر
كىشى ئۆزىنى ئۇنداقلارنىڭ كىرىدىن تازىلاپ خالىي قىلسا، ئۇ
مۇقەددەس قىلىنغان، خوجايىنىمىزغا يارايدىغان قاچىدەك،
ھەرقانداق گۈزەل ئىشلارغا تەييار بولىدۇ. 22 شۇنىڭلاشقا،
ياشلىقنىڭ ئارزۇ-ھەۋەسلىرىدىن ئۆزۈڭنى قاچۇرغىن، پاك قەلب
بىلەن رەبگە ندا قىلغۇچىلەر بىلەن بىللە ھەققانىيلىق، ئىشەنچ-
ئېتىقاد، مېھىر-مۇھەببەت ۋە تىنچ-خاتىرجەملىكنى قوغلىشىپ
ئىزدە. 23 لېكىن ئەخمىقانە، بىلىمسىزلىكتىن چىققان تالاش-
تارتىشلارغا ئارىلىشىشنى رەت قىل، چۈنكى بۇنداق ئىشلارنىڭ
جېدەل تېرىيدىغانلىقىنى بىلىسەن. 24 ئەمدىلىكتە رەبنىڭ قۇلى
جېدەللەشمەسلىكى، بەلكى ھەممە كىشىلەرگە مۇلايىم-مېھرىبان،
تەلىم بېرىشكە ماھىر، سەۋر-تاقەتلىك بولۇشى كېرەك؛ 25 شۇنىڭ
بىلەن ئۆز-ئۆزىگە قارشى بولغانلارغا ئۆ خۇدا بەلكىم ئۇلارغا
ھەققەتنى تونۇپ يېتىشىگە توۋا قىلدىغان قەلبنى بېرەر دەپ،
مۇمىن-مۇلايىملىق بىلەن نەسىھەت قىلسۇن؛ 26 بۇنداق بولغاندا
ئۇلار ئۆيقۇسىنى ئېچىپ، ئۆزلىرىنى ئۆز مۇددىئاسىغا ئەمەل
قىلىشقا تۇتقۇن قىلغان ئىبلىسنىڭ تۇزىقىدىن قۇتۇلالايدۇ.

3 ئەمما شۇنىمۇ بىلگىنىكى، ئاخىر زامانلاردا ئېغىر كۈنلەر
بولىدۇ. 2 ئۇ چاغدىكى ئىنسانلار ئۆزىنىلا ئويلايدىغان،
پۇلپەرەس، مەنمەنچى، ھاكاۋۇر، كۈپۈرلۈق قىلىدىغان،
ئاتا-ئانىسىنىڭ سۆزىنى تىڭشىمايدىغان، ئۆزكور، ئېپلاس،
3 كۆيۈمسىز، كەچۈرۈمسىز، تۆھمەتخور، ئۆزىنى تۇتالمايدىغان،
ۋەھشىي، خەير-ساخاۋەتلىككە دۈشمەن، 4 ساتقۇن،
تەلۋە، شۇھرەتپەرەس، ھۇزۇر-ھالاۋەتنى خۇدادىن ياخشى
كۆرىدىغان، 5 سىرتقى قىياپەتتە ئىخلاسمەن بولۇۋېلىپ، ئەمەلىيەتتە
ئىخلاسمەنلىكنىڭ قۇدرىتىنى ئىنكار قىلىدىغان بولىدۇ. بۇنداقلاردىن
يىراق تۇر. 6 چۈنكى ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بەزىلەر ئۆيمۇ-
ئۆي سوقۇنۇپ كىرىپ، گۈناھلار بىلەن پېسىلغان، ھەرخىل
شەھۋەت-ھەۋەسلەرنىڭ قۇلى بولۇپ قالغان نادان ئاياللارنى
ئازدۇرۇپ ئۆزىگە ئەسىر قىلىدۇ. 7 بۇنداق ئاياللار دائىم تەلىم

ئالسمۇ، هەرگىز هەققەتنى تونۇپ يېتەلمەيدۇ. 8 ئەمدى
يانتىس بىلەن يامبرىس مۇسا پەيغەمبەرگە قانداق قارشى چىققان
بولسا، بۇ [ئازدۇرغۇچىلارمۇ] هەققەتكە شۇنداق قارشى
چىقىدۇ. ئۇلار زېھىن-كۆڭۈللىرى چىرىگەن، ئېتىقاد جەھەتتە
داشقال دەپ ئىسپاتلانغان كىشىلەردۇر. 9 لېكىن ئەمدى
ئۇلار بۇ يولدا ئالغا ئىلگىرىلىيەلمەيدۇ؛ چۈنكى [يانتىس بىلەن
يامبرىس]نىڭ هاماقەتلىكى ئوچۇق كۆرۈنگەندەك، بۇلارنىڭمۇ
هەممىگە كۆرۈنىدۇ. 10 لېكىن سەن بولساڭ مېنىڭ تەلىمىم،
يۈرۈش-تۇرۇشۇم، مەقسەت-ئىرادىلىرىم، ئىشەنچ-ئېتىقادىم،
سەۋر-تاقىتىم، مېھىر-مۇھەببىتىم، چىداملىقىم، مەن ئۈچىرىغان
زىيانكەشلىكلەر ۋە ئازاب-ئوقۇبەتلەرگە، جۈملىدىن ئانتاكيا،
كونىيا ۋە لىسترا شەھەرلىرىدە يۈز بەرگەنلەرگە تولىمۇ كۆڭۈل
بۆلۈپ كەلدىڭ، شۇنداقلا مەن بەرداشلىق بەرگەن شۇنچە
زىيانكەشلىكلەردىن تولۇق خەۋىرىڭ بار؛ رەب ئۇلارنىڭ
هەممىسىدىن مېنى قۇتقۇزدى. 12 دەرۋەقە، مەسىھ ئەيسادا
ئىخلاسمەن هايات كەچۈرۈشكە ئىرادە تىكلىگەنلەرنىڭ هەممىسى
زىيانكەشلىككە ئۇچرايدۇ. 13 لېكىن رەزىل ئادەملەر ۋە
ئېزىتقۇ-كازىزاپلار بەربىر باشقىلارنىمۇ ئالداپ، ئۆزىمۇ ئالدىنىپ،
بارغانسېرى ئەسەبىيلىشىدۇ. 14 لېكىن سەن بولساڭ، ئۆگەنگەن
ۋە تولۇق ئىشەندۇرۇلگەن هەققەتلەردە چىڭ تۇر؛ چۈنكى
بۇلارنى كىمدىن ئۆگەنگەنلىكىڭنى بىلىسەن، 15 هەمدە باللىق
چاغلىرىڭدىن تارتىپلا مۇقەددەس يازمىلارنى بىلىپ كەلدىڭ؛
بۇلارنىڭ ساڭا مەسىھ ئەيسانى باغلانغان ئېتىقاد ئارقىلىق
بولغان نىجات توغرۇلۇق سېنى دانا قىلالايدىغانلىقىنى بىلىسەن.
16 پۈتكۈل مۇقەددەس يازمىلارنىڭ هەممىسى خۇدانىڭ
روھىنىڭ يولىيورۇق-ئىلهامى بىلەن يېزىلغان بولۇپ، ئۇ تەلىم
بېرىش، تەنبىھ بېرىش، خاتالىقلارنى تۈزىتىش ۋە كىشىلەرنى
هەققانىيەت يولىغا باشلاشقا پايدىلىقتۇر. 17 بۇلار ئارقىلىق
خۇدانىڭ ئادىمى تولۇق قوراللىنىپ، بارلىق ياخشى ئەمەللەرنى
قىلىشقا تەييار بولالايدۇ.

4 مەن خۇدا هەمدە تىرىكلەر بىلەن ئۆلۈكلەرنى سوراق
قىلىشقا تەييار تۇرىدىغان مەسىھ ئەيسانىڭ ئالدىدا، شۇنداقلا
ئۆزىنىڭ قايتا ئايان بولۇشى ۋە ئۆزىنىڭ ئۆز پادىشاهلىقى بىلەن
ساڭا شۇنداق ئاگاه قىلىپ تاپىلايمەنكى، 2 [خۇدانىڭ] سۆز-
كالامىنى جاكارلا؛ ۋاقىت-پۇرسەت يار بەرسۇن-بەرمىسۇن،
ئۇنىڭغا جىددىي قارا. تولۇق سەۋر-تاقەت ۋە تەلىم-ئەقىدە
بىلەن نەسىھەت قىلغىن، تەنبىھ بەرگىن، رىغبەتلەندۈرگىن.
3 چۈنكى شۇنداق بىر زامان كېلىدۇكى، ئىنسانلار ساغلام
تەلىمنى ئاڭلاشقا چىدىمايدىغان بولىدۇ، بەلكى قۇلاقلىرىغا خۇش ياقىدىغان
سۆزلەرنى ئاڭلاش ئۈچۈن ئەترابىغا ئۆز شەھۋەت-هەۋەسلىرىگە
ئۇيغۇن تەلىم بەرگۈچىلەرنى توپلايدۇ. 4 ئۇلار هەققەتكە قۇلاق
سالماي، ئەپسانىلەرنى تىڭشاشقا بۇرىلىپ كېتىدۇ. 5 لېكىن
سەن هەرقانداق ئەهۋالدا ئويغاق تۇر، خارلىق-مۇشەققەتلەرگە
بەرداشلىق بەر، خۇش خەۋەرچىنىڭ ۋەزىپىسىنى ئورۇندا،
تاپشۇرۇلغان خىزمىتىڭنى هەر تەرەپتىن تولۇق ئادا قىلغىن.
6 چۈنكى ئۆزۈمگە كەلسەم، جېنىم قۇربانلىقىنىڭ «شاراب
هەدىيەسى»دەك تۆكۈلىدىغان ۋاقتى يېتىپ كەلدى، مېنىڭ بۇ
دۇنيادىن كېتىش ۋاقتىمىمۇ يېقىنلاشتى. 7 گۈزەل كۈرەشنى
مەن قىلىپ بولدۇم، يۈگۈرۈش مۇسابىقىسىنىڭ مەنزىلىنى بېسىپ
بولدۇم، بىردىنبىر ئېتىقادنى چىڭ ساقلاپ كەلدىم. 8 هازىر
هەققانىيلىقنىڭ [غەلىبە] تاجى مەن ئۈچۈن ساقلىنىپ تۇرماقتا.
ئۇنى، هەققانىي سوراقچى بولغان رەب شۇ كۈنىدە ماڭا،
شۇنداقلا يالغۇز ماڭىلا ئەمەس، ئۇنىڭ كېلىپ ئايان بولۇشىغا
تەلپۈنۈپ تۇرغانلارنىڭ هەممىسىگە ئىنئام قىلىپ كىيگۈزىدۇ.
9 ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە يېنىمغا تېزدىن يېتىپ كەل. 10 چۈنكى
دېماس بۇ هازىرقى دۇنيانى تاما قىلغانلىقى ئۈچۈن مېنى تاشلاپ
تېسالونىكا شەھىرىگە كەتتى. كرىسكىس گالاتىيا ئۆلكىسىگە،
تىتۇس دالماتىيا ئۆلكىسىگە كەتتى. (aiōn g165) 11 يېنىمدا
يالغۇز لۇقا قالدى. مارکۇسنى ئۆزۈڭ بىلەن بىرگە ئېلىپ كەل،
چۈنكى ئۇ خىزمەتلىرىمدە ماڭا كۆپ ئەسقاتىدۇ. 12 تىكىكۇسنى
بولسا ئەفەسۇس شەھىرىگە ئەۋەتتۇم. 13 كېلىشكىدە تروئاس
شەھىرىدە كارپۇسنىڭ يېنىغا قالدۇرۇپ قويغان يېپىنچام بىلەن
كىتابلارنى، بولۇپمۇ ئورام تېرە يازمىلارنى بىللە ئالغاچ كەلگىن.
14 مىسكەر ئىسكەندەر ماڭا تولا ئەسكىلىك قىلدى. رەب
ئۇنىڭغا قىلمىشلىرىغا لايىق ياندۇرماي قالمايدۇ. 15 سەن هەم

ئۇنىڭدىن هوشيار بول؛ چۈنكى ئۇ بىز يەتكۈزگەن سۆزلىرىمىزگە
قاتتىق قارشىلىق كۆرسەتتى. 16 تۈنجى قېتىملىق سوراقتا
مېنىڭ ئاقلىنىشىمغا ياردەم قىلىدىغان ھېچكىم چىقمىدى،
ھەممىسى مېنى تاشلاپ كەتتى. بۇ ئىش ئۇلارغا ھېسابلانمىغاي!
17 لېكىن رەب مېنىڭ بىلەن بىللە تۇرۇپ، مەن ئارقىلىق ئىنجىل
جاكارى تولۇق قىلىنىپ، بۇ يەردىكى بارلىق يات ئەللىكلەردىن
بولغانلارنىڭ ئاكىلىشى ئۈچۈن مېنى كۈچلەندۈردى؛ شۇنىڭ
بىلەن مەن شىرنىڭ ئاغزىدىن قۇتقۇزۇۋېلىندىم. 18 رەب مېنى
بارلىق رەزىل ئىشتىن قۇتقۇزۇپ، ئەرشتىكى پادىشاھلىقىغا
ساق يەتكۈزىدۇ! شان-شەرەپ ئۇنىڭغا ئەبەدىلئەبەدگىچە
مەنسۇپ بولغاي! ئامىن! (aiōn g165) 19 پرىسكا بىلەن ئاكۈيلاغا
ۋە ئونېسىفورنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرگە مەندىن سالام ئېيت.
20 ئېراستۇس كورىنت شەھىرىدە قالدى. لېكىن تروفىمۇس
كېسەل بولۇپ قالغانلىقتىن، ئۇنى مىلېتۇس شەھىرىدە قالدۇرۇپ
قويدۇم. 21 قىش چۈشۈپ كەتكۈچە ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە بۇ
يەرگە كەلگىن. يۇبۇلۇس، پۇدىس، لىنوس، كلاۋدىيا ۋە بارلىق
قېرىنداشلاردىن ساكا سالام. 22 رەب ئەيسا مەسىھ روھىڭ
بىلەن بىللە بولغاي! مېھىر-شەپقەت سىلەر بىلەن بىللە بولغاي!

تىتۇسقا

1 خۇدانىڭ تاللىغانلىرىغا ئامانەت بولغان ئېتىقاد ۋە ئىخلاسمەنلىككە ئېلىپ باردىغان ھەققەتنىڭ بىلدۈرۈلۈشى ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھنىڭ روسۇلى قىلىپ تەيىنلەنگەن، خۇدانىڭ قۇلى بولغان مەنكى پاۋلۇستىن ساڭا سالام ـ **2** (بۇ ئېتىقاد ۋە ھەققەت مەڭگۈلۈك ھاياتقا باغلانغان ئۈمىدنى ئېلىپ كېلىدۇ؛ بۇ مەڭگۈلۈك ھاياتنى مۇتلەق يالغان ئېيتمايدىغان خۇدا ھەممە دەۋر-زامانلاردىن ئىلگىرىلا ۋەدە قىلغانىدى؛ (aiōnios g166) **3** لېكىن [ھازىر] ۋەدىسىنىڭ ۋاقتى كېلىپ قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدا بۇنىڭ كالام-خەۋىرىنى تۆز ئەمرى بىلەن ماڭا تاپشۇرغان جاكار ئارقىلىق ئاشكارىلىدى) **4** ـ ئورتاق ئېتىقادىمىزدا تۆز ئوغلۇم بولغان تىتۇسقا سالام! خۇدائاتىمىز ۋە نىجاتكارىمىز مەسىھ ئەيسادىن ساڭا مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك بولغاي! **5** سېنى كرېت ئارىلىدا قالدۇرۇشتىكى سەۋەب، ئورۇندىلىپ بولمىغان ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلىشىڭ ئۈچۈن ۋە ھەر شەھەردە ساڭا تاپىلىغىنىمدەك جامائەتكە ئاقساقاللارنى تەيىنلىشىڭ ئۈچۈن ئىدى. **6** ئاقساقاللىققا تەيىنلىنىدىغان كىشى ئەيىبسىز بولۇشى، بىر ئايالىلىق، پەرزەنتلىرى بولسا ئېتىقاد قىلغۇچى بولۇشى ۋە ئىشلىرىدا شاللاقلىق قىلىدىغان ياكى [ئاتا-ئانىسىغا] بويسۇنمايدىغان ئەيىبلىرى بولمىغان بولۇشى كېرەك. **7** چۈنكى جامائەتنىڭ يېتەكچىسى خۇدانىڭ [ئائىلىسىگە] غوجىدار بولۇش سۈپىتىدە، ئەيىبسىز بولۇشى كېرەك؛ باشباشتاق ئەمەس، تېرىككەك ئەمەس، ھاراق-شارابقا بېرىلگەن ئەمەس، زوراۋان ئەمەس، نەپسانىيەتچى ئەمەس، **8** بەلكى مېھماندوست، ساخاۋەتلىك، ياخشىلىقنى سۆيىدىغان، سالماق، ئادىل، ئىخلاسمەن ۋە تۆزىنى تۇتۇۋالغان بولۇشى لازىم. **9** ئۇ يەنە ساغلام تەلىم بىلەن رىغبەت-تەسەللى بېرىش ئۈچۈن ۋە قارشى چىققۇچىلارغا رەددىيە بېرىش ئۈچۈن، تاپشۇرۇلغان تەلىمدىكى ئىشەنچلىك كالام-سۆزدە چىڭ تۇرۇشى كېرەك. **10** چۈنكى ھازىر بىمەنە سۆز قىلىدىغان، كىشىلەرنىڭ كۆڭلىنى ئوۋلاپ ئېزىتقۇلۇق قىلىدىغان، تۆز بېشىمچىلىق قىلىدىغان كۆپلىگەن كىشىلەر بار، بولۇپمۇ خەتنىلىكلەردىن چىققانلار بار. **11** ئۇلارنىڭ ئاغزىنى ئېتىش كېرەك؛ چۈنكى ئۇلار ھارام دۇنيانى دەپ تۆگىتىشكە تېگىشلىك بولمىغان تەلىملەرنى ئۆگىتىپ، ھەتتا پۈتۈن ئائىلىلەرنى نابۇت قىلماقتا. **12** شۇلاردىن بىرى، يەنى [كرېت ئارىلىدىكىلەرنىڭ] تۆزىنىڭ بىر پەيغەمبىرى: «كرېتلار ھەمىشە يالغان سۆزلەيدىغانلار، ۋەھشىي ھايۋانلار ۋە ھۇرۇن تويماسلاردۇر» دېگەن. **13** بۇ گۇۋاھلىق ھەققەتتۇر؛ شۇڭا ئۇلارنىڭ ئېتىقادتا ساغلام تۇرۇشى ئۈچۈن، شۇنداقلا يەھۇدىي ئەپسانىلەرگە ۋە ھەققەتتىن چەتنىگەنلەر توقۇۋالغان ئىنسانىي قائىدە-يەلگىلىمىلەرگە قۇلاق سالماسلىقى ئۈچۈن ئۇلارنى قاتتىق ئەيىبلەپ ئاگاھلاندۇرغىن. **15** پاك كىشىلەر ئۈچۈن ھەممە نەرسە پاك؛ لېكىن بۇلغانغان ناپاكلار ۋە ئېتىقادسىزلار ئۈچۈن ھېچقانداق نەرسە پاك ئەمەستۇر. چۈنكى ئۇلارنىڭ ئوي-پىكرلىرىمۇ، ۋىجدانىمۇ بۇلغىنىپ كەتكەن. **16** ئۇلار خۇدانى تونۇيىمىز دەپ داۋراڭ قىلسىمۇ، لېكىن ئەمەللىرىدە ئۇنىڭدىن تاندۇ؛ چۈنكى ئۇلار يىرگىنچلىكلەر، ھېچگەپ ئاڭلىمايدىغانلار، ھېچقانداق ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا يارىمايدىغانلاردۇر.

2 لېكىن سەن بولساڭ ساغلام تەلىمگە قانداق ئۇيغۇن ياشاشنى ئۆگىتىشىڭ كېرەك. **2** ياشانغان ئەرلەرگە، ھوشيار، سالماق، تەمكىن، ئېتىقادتا، مېھىر-مۇھەببەتتە ۋە سەۋر-تاقەتتە ساغلام بولۇشنى تاپىلىغىن. **3** شۇنىڭدەك، ياشانغان ئايالىلارغا يۈرۈش-تۇرۇشتا ئىخلاس-مۇقەددەسلىككە لايىق بولۇشنى، چېقىمچىلىق قىلماسلىقنى، ھاراق-شارابقا بېرىلمەيدىغان بولۇشنى، گۈزەل ئىشلارنى ئۆگەتكۈچىلەر بولۇشنى تاپىلىغىن. **4** بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ياش ئايالىلارغا ئەرلىرىگە كۆيۈنۈش، بالىلىرىغا كۆيۈنۈش، سالماق بولۇش، پاك بولۇش، ئۆي ئىشلىرىنى پۈختا قىلىش، مېھرىبان بولۇش ۋە تۆز ئەرلىرىگە بويسۇنۇشنى ئۆگىتەلەيدۇ. شۇنداق بولغاندا خۇدانىڭ سۆزى قارىلانمايدۇ. **6** شۇنىڭدەك ياش ئەرلەرنىمۇ سالماق بولۇشقا جېكلىگىن. **7** تۆزۈڭمۇ ھەممە ئىشتا گۈزەل ئەمەللىرىڭ بىلەن ئۇلارغا ئۈلگە بولغىن؛ تەلىم بەرگىنىڭدە پاك-دىيانەتلىك، ئېغىر-بېسىق بولۇپ، **8** ھېچكىم قۇسۇر تاپالمايدىغان، ساغلام سۆزلەرنى يەتكۈزگىن؛ بۇنىڭ بىلەن، قارشى چىققۇچىلار بىز توغرۇلۇق يامان گەپ قىلىدىغان

يەرنى تاپالماي خىجىل بولىدۇ. 9 قۇللارغا تۆز خوجايىنلىرىنى
ھەممە ئىشتا قانائەتلەندۈرۈپ ئۇلارغا بويسۇنۇشنى تۆگەتكىن.
ئۇلار گەپ ياندۇرماي، 10 ئوغرىلىق قىلماي، تۆزلىرىنىڭ ھەر
جەھەتتە ئىشەنچلىك ئىكەنلىكىنى كۆرسەتسۇن. ئۇلار بۇنىڭ
بىلەن قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدانىڭ تەلىماتىغا ھەر جەھەتتىن زىننەت
بولىدۇ. 11 چۈنكى خۇدانىڭ نىجاتنى بارلىق ئىنسانلارغا ئېلىپ
كېلىدىغان مېھىر-شەپقىتى ئايان بولدى، 12 ئۇ بىزگە ئىخلاسسىزلىق
ۋە بۇ دۇنيانىڭ ئارزۇ-ھەۋەسلىرىنى رەت قىلىپ، ھازىرقى
زاماندا سالماق، ھەققانىي، ئىخلاسمەن ھاياتنى ئۆتكۈزۈشىمىز
بىلەن، (aiōn g165) 13 ئۇلۇغ خۇدا، نىجاتكارىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ
شان-شەرەپ بىلەن كېلىدىغانلىقىغا بولغان مۇبارەك ئۈمىدىمىزنىڭ
ئەمەلگە ئېشىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈشنى ئۆگىتىدۇ. 14 ئۇ
بەدەل تۆلەپ بىزنى ھەممە ئىتائەتسىزلىكلەردىن ئازاد قىلىش
ھەمدە بىزنى ئۆزى ئۈچۈن پاك قىلىپ، ئۆزىگە مەنسۇپ
بولغان، ياخشى ئەمەللەرگە قىزغىن ئىنتىلىدىغان خەلق قىلىشقا
بىز ئۈچۈن قۇربان بولدى. 15 بارلىق ھوقۇقۇڭنى ئىشلىتىپ بۇ
ئىشلارنى جاكارلاپ ئېيتقىن، نەسىھەت بېرىپ جېكىلگىن ۋە
ئاگاھلاندۇرغىن. ھېچكىم سېنى كەمسىتمىسۇن.

3 [جامائەتتىكىلەرگە] شۇنى ئەسلىتىپ تۇرغىنىكى، ئۇلار
ھۆكۈمرانلارغا ۋە ھوقۇقدارلارغا بويسۇنۇپ، شۇلارنىڭ
سۆزىنى ئاڭلىسۇن، ھەرقانداق ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا تەييار
تۇرسۇن، 2 ھېچكىمنىڭ يامان گەپنى قىلمىسۇن، جېدەلخور
بولمىسۇن، مۇلايىم بولسۇن، ھەممە ئادەمگە ھەر جەھەتتە
مۆمىنلىك كۆرسەتسۇن. 3 چۈنكى بىز ئۆزىمىزمۇ ئەسلىدە
نادان بولۇپ، ئىتائەتسىز، ئازدۇرۇلغان، ھەرخىل شەھۋەت-
ھەۋەسلەرنىڭ ھەم لەززەتلەرنىڭ قۇلى بولغان، رەزىللىك ۋە
ھەسەتخورلۇق ئىچىدە ياشىغان، نەپرەتلىك بولغان ھەم بىر-
بىرىمىزدىن نەپرەتلىنىدىغانلاردىن ئىدۇق. 4 بىراق قۇتقۇزغۇچىمىز
خۇدانىڭ ئىنسانلارغا بولغان مېھرىبانلىقى ۋە مېھىر-مۇھەببىتى
ئايان بولۇشى بىلەن، 5 (ئۆزىمىزنىڭ قانداقتۇر ھەققانىي ئەمەللىرىمىز
بىلەن ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ رەھىم-شەپقىتى بىلەن) يېڭىدىن
تۇغۇلۇشتا يۇيۇشلىرى ۋە مۇقەددەس روھتا يېڭىلىشى ئارقىلىق
ئۆز بىزنى قۇتقۇزدى، 6 بۇ روھنى خۇدا نىجاتكارىمىز ئەيسا
مەسىھ ئارقىلىق ۋۇجۇدىمىزغا مول قۇيدى. 7 بۇ ئارقىلىق،
خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتى بىلەن ھەققانىي قىلىنىپ، مەڭگۈلۈك
ھاياتقا ئېرىشىش ئۈمىدىنى ئۈتقان مىراسخورلار بولدۇق. (aiōnios
g166) 8 بۇ سۆزلەر ئىشەنچلىكتۇر ۋە بۇ ھەققەتلەرنى ئالاھىدە
تەكىتلىشىڭنى تەلەپ قىلىمەن. شۇنداق قىلغىنىڭدا، خۇداغا
ئېتىقاد قىلغانلار ئۆزلىرىنى ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا بېرىلىشكە
كۆڭۈل بۆلىدۇ. بۇ ئىشلار ئىنسانلار ئۈچۈن گۈزەل ۋە پايدىلىق.
9 بىراق ئەخمىقانە مۇنازىرىلەر، نەسەبنامىلەردىكى [قۇرۇق
گەپلەر]، جېدەل-ماجرالار، تەۋرات قانۇنىغا مۇناسىۋەتلىك
تالاش-تارتىشلاردىن ئۆزۈڭنى نېرى تۇتقىن؛ چۈنكى بۇلار
پايدىسىز ۋە بىمەنىلىكتۇر. 10 ئارىغا بۆلگۈنچىلىك قىلغۇچى ئادەمنى
بولسا بىر-ئىككى قېتىم ئاگاھلاندۇرغاندىن كېيىن ئۇنىڭ بىلەن
بولغان باردى-كەلدىنى ئۈزۈۋەت؛ 11 چۈنكى بۇنداق ئادەمنى
ھەققەتتىن چەتەندى، گۇناھ سادىر قىلىۋاتىدۇ، شۇنداقلا ئۆزىنى
ئۆزى جازاغا مەھكۇم قىلغان دەپ بىلىسەن. 12 ئارتېماسنى
ياكى تىككۇسنى ساڭا ماڭدۇرغاندا، مۇمكىن قەدەر تېزرەك
نىكوپولىس شەھىرىگە مېنىڭ يېنىمغا كەلگىن، چۈنكى ئۇ
يەردە قىشلىماقچى بولۇۋاتىمەن. 13 ئادۋوكات زېناس بىلەن
ئاپوللوسنىڭ سەپىرىگە كۆڭۈل بۆلۈپ ھەممىتىڭنىڭ بارىچە
ئۇزاتقىن؛ كەم-كۈتىلىرى بولسا، ئۇلارنىڭ ھاجىتىدىن چىققىن.
14 بىزنىڭ قوۋمىمىز مېۋىسىز قالماسلىقى ئۈچۈن ھاجەتمەنلەرگە
ياردەم قىلىپ، ئۆزلىرىنى گۈزەل ئەمەللەرنى قىلىشقا بېغىشلاشنى
ئۆگەنسۇن. 15 يېنىمدىكىلەرنىڭ ھەممىسىدىن ساڭا سالام.
ئېتىقادتا بىزنى سۆيىدىغانلارغا سالام ئېيت. مېھىر-شەپقەت
ھەممىڭلارغا يار بولغاي!

فىلىمونغا

1 مەسىھ ئەيسانىڭ مەھبۇسى مەنكى پاۋلۇس ۋە قېرىندىشىمىز تىموتىيدىن سۆيۈملۈكۈمىز ۋە خىزمەتداشىمىز فىلىمونغا
2 ۋە سىكىلىمىز ئافىياغا، سەپداشىمىز ئاركىپپۇسقا ۋە ئۆيۈڭدە
يىغىلىدىغان جامائەتكە سالام! 3 خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز
ئەيسا مەسىھتىن سىلەرگە مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك
بولغاي! 4 رەببىمىز ئەيساغا ۋە بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە
بولغان مېھىر-مۇھەببىتىڭ ۋە ئىشەنچ-ئېتىقادىڭنى ئاڭلاپ،
مەن دۇئالىرىمدا ھەمىشە سېنى ياد ئېتىپ تۇرۇۋاتىمەن، سەن
ئۈچۈن تەشەككۇر ئېيتىمەن؛ 6 بىزگە نىسىپ بولغان، مەسىھنى
ئۇلۇغلايدىغان بارلىق ياخشى ئىلتىپاتنى تولۇق تونۇپ يېتىشىڭ
بىلەن، سېنىڭ ئېتىقادىڭنىڭ ئەمەلىرىدە مەردىلەرچە ئورتاقلىشىشىڭ
كۆچەيتىلسۇن دەپ دۇئا قىلىمەن. 7 چۈنكى سېنىڭ مېھىر-
مۇھەببىتىڭ ماڭا زور خۇشاللىق ۋە رىغبەت ئېلىپ كەلدى؛
چۈنكى ئى قېرىندىشىم، مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ ئىچ-باغرىدىكى
سېنىڭ ئارقىلىق كۆپ سۆيۈندۈرۈلدى. 8 شۇڭا، گەرچە سېنى
لايىق ئىشنى قىلىشقا بۇيرۇشقا مەسىھدە جۈرئەتلىك بولالىسامۇ،
9 لېكىن يەنىلا مۇھەببەتنىڭ تۈرتكىسى بىلەن مەنكى قېرى
پاۋلۇس ھەمدە ھازىرمۇ ئەيسا مەسىھنىڭ مەھبۇسى بولۇش
سۈپىتىدە ساڭا ئىلتىماس قىلىپ ئۆتۈنۈشنى لايىق كۆردۇم
ـ 10 كىشىنىلەردە تۇرۇپ تۇغقان بالام، يەنى ئونېسىمۇس
توغرۇلۇق ئىلتىماسىم بار. 11 ئۇ بۇرۇن ساڭا پايدىسىز بولغان
بولسىمۇ، ئەمما ھازىر ساڭىمۇ، ماڭىمۇ پايدىلىقتۇر. 12 مەن
ھازىر ئۇنى ـ جانىجىگىرىمنى سېنىڭ يېنىڭغا قايتۇرۇپ ئەۋەتتىم.
13 خۇش خەۋەرنى دەپ كىشىنىلەردە تۇرغىنىمدا ئۇنى سېنىڭ
ئورنۇڭدا مېنىڭ خىزمىتىمدە بولۇشقا يېنىمدا قالدۇرۇپ قالغۇم
بار ئىدى؛ 14 بىراق سېنىڭ رازىلىقىڭنى ئالماي ھېچنېمىنى
قىلغۇم يوق؛ شۇنداق قىلغاندا سېنىڭ ماڭا قىلغان ياخشىلىقىڭ
مەجبۇرىي ئەمەس، بەلكى رازىمەنلىك بىلەن بولىدۇ. 15 چۈنكى
سېنىڭ ئونېسىمۇستىن ۋاقىتلىق مەھرۇم بولغىنىڭنىڭ سەۋەبى،
بەلكىم دەل سېنىڭ ئۇنىڭغا ئەبەدىلىكەبەدگىچە نىسىۋە بولۇشۇڭ
ئۈچۈن ئىدى. (aiōnios g166) 16 مېنىڭ شۇنداق دېگىنىم، ئۇنىڭغا
قۇل قاتارىدا ئەمەس، بەلكى قۇلدىن كۆپ ئۈستۈن ـ ماڭا
نەقەدەر سۆيۈملۈك، شۇنداقلا ساڭا تېخىمۇ شۇنداق بولىدىغان
(ئىنسانىي مۇناسىۋەتلەر بىلەن ھەم رەببە بولغان مۇناسىۋەت
بىلەن)، سۆيۈملۈك قېرىنداش قاتارىدا ئىگە بولىسەن؛ 17 شۇنىڭ
ئۈچۈن، ئەگەر سەن مېنى ھەمداش قاتارىدا كۆرسەڭ، ئۇنى
مېنى قوبۇل قىلغاندەك قوبۇل قىلغىن. 18 ئەگەر بۇرۇن ئۇ ساڭا
بەرەر يولسىزلىق قىلغان بولسا يا كى ساڭا قەرزدار بولغان بولسا،
بۇنى مېنىڭ ھېسابىمغا يازغىن. 19 مانا مەنكى پاۋلۇس بۇ سۆزلەرنى
ئۆز قولۇم بىلەن يېزىۋاتىمەن: قەرزى بولسا ئۆزۈم قايتۇرىمەن؛
لېكىن مەن ساڭا ئۆزۈڭنىڭ جېنىڭ بىلەن ماڭا قەرزدار
بولغىنىڭنى تىلغا ئالمايمەن. 20 شۇڭا، ئەي قېرىندىشىم، مەن رەببە
سەندىن مەنپەئەتكە ئېرىشىمە كچىمەن؛ ئىچ-باغرىرىمنى مەسىھدە
سۆيۈندۈرگىن. 21 ئىشەنچىم سۆزۈمنى ئاڭلايدىغانلىقىڭغا كامىل
بولۇپ ۋە سورىغانلىرىمدىن ئارتۇق ئورۇنلايدىغانلىقىڭنى بىلىپ،
ساڭا مۇشۇنداق يازدىم. 22 بۇلاردىن باشقا، ماڭا تۇرالغۇ جاي
تەييارلاپ قويغىن. چۈنكى دۇئالىرىڭلار ئارقىلىق مېنىڭ سىلەرگە
قايتۇرۇپ بېرىلىشىمنى ئۈمىد قىلىمەن. 23 ئەيسا مەسىھكە
خىزمەت قىلغانلىقى ئۈچۈن زىنداندىشىم بولغان ئەپافراس،
24 خىزمەتداشلىرىم ماركۇس، ئارىستارخۇس، دېماس ۋە
لۇقالاردىن ساڭا سالام. 25 رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر-
شەپقىتى روھىڭلارغا يار بولغاي!

ئىبرانىيلارغا

1 خۇدا بۇرۇنقى زامانلاردا ئاتا-بوۋىلارغا پەيغەمبەرلەر
ئارقىلىق تۈركۈم-تۈركۈم بويىچە ۋە نۇرغۇن يوللار بىلەن سۆز
قىلغان بولۇپ، 2 مۇشۇ ئاخىرقى كۈنلەردە بولسا بىزگە ئوغلى
ئارقىلىق سۆزلىدى. ئۇ ئوغلىنى پۈتكۈل مەۋجۇداتنىڭ مىراسخورى
قىلىپ بېكەتكەن، ئۇنىڭ ئارقىلىق كائىناتلارنى ياراتقان. (aiōn)
(g165) 3 ئۇ خۇدانىڭ شان-شەرىپىدىن پارلىغان نۇر، ئۇنىڭ
ئەينىيىتىنىڭ ئېپادىسىدۇر، ئۇ قۇدرەتلىك سۆز- كالامى بىلەن
پۈتكۈل كائىناتتىكى مەۋجۇداتنى تۆز ئورندا تۇرغۇزۇۋاتقان
بولۇپ، ئۇ گۇناھلارنى تازىلاش خىزمىتىنى ئادا قىلغاندىن
كېيىن، ئەرشتىكى شانۇ-شەۋكەت ئىگىسىنىڭ ئوڭ يېنىدا
ئولتۇردى. 4 شۇنىڭدەك، ئۇ پەرىشتىلەردىن كۆپ ئۈستۈن نام-
مەرتىۋىگە مىراس بولۇپ، ئۇلاردىن شۇنچە يۇكسەك تۇردى.
5 چۈنكى خۇدا [مۇقەددەس يازمىلاردا] پەرىشتىلەرنىڭ
قايىسىسىغا: «سەن مېنىڭ ئوغلۇمدۇرسەن، بۈگۈن مەن سېنى
تۇغدۇردۇم»، ۋە يەنە: «مەن ئۇنىڭغا ئاتا بولىمەن، ئۇمۇ ماڭا
ئوغۇل بولىدۇ» دېگەندىمۇ؟ 6 ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇ تۇنجىنىڭ
تۇنجىسىنى يەر يۈزىگە ئەۋەتكەندە، «بارلىق پەرىشتىلەر ئۇنىڭغا
سەجدە قىلسۇن» دېگەن. 7 ئۇ پەرىشتىلەر توغرۇلۇق: ــ «ئۇ
پەرىشتىلىرىنى شامالىلار، خىزمەتكارلىرىنى ئوت يالقۇنى قىلىدۇ»،
دېگەندىمۇ؟ 8 لېكىن ئوغلى ھەققىدە بولسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېگەن:
ــ «سېنىڭ تەختىڭ، ئى خۇدا، ئەبەدىلئەبەدلىكتۇر، سېنىڭ
پادىشاھلىقىڭدىكى شاھانە ھاساڭ ئادالەتنىڭ ھاسىسىدۇر. (aiōn)
(g165) 9 سەن ھەققانىيەتنى سۆيۈپ، رەزىللىككە نەپرەتلىنىپ
كەلگەنسەن؛ شۇڭا خۇدا، يەنى سېنىڭ خۇدايىڭ سېنى
ھەمراھلىرىڭدىن ئۈستۈن قىلىپ شادلىق مېيى بىلەن مەسىھ
قىلدى». 10 خۇدا ئوغلىغا يەنە مۇنداق دېگەن: ــ «سەن، ئى
رەب، ھەممىدىن بۇرۇن زېمىننىڭ ئۇلىنى سالدىڭ، ئاسمانلارنى
بولسا قوللىرىڭ ياسىغاندۇر؛ 11 ئۇلار يوق بولۇپ كېتىدۇ، لېكىن
سەن مەڭگۈ تۇرىسەن؛ ئۇلارنىڭ ھەممىسى كىيىمدەك كونىراپ
كېتىدۇ؛ 12 سەن ئۇلارنى تون كەبى يۇگەپ قويىسەن،
شۇندا ئۇلار كىيىم-كېچەك يەڭگۈشلەنگەندەك يەڭگۈشلىنىدۇ.
بىراق سەن مەڭگۈ ئۆزگەرمىگۈچىدۇرسەن، يىللىرىڭنىڭ تامامى
يوقتۇر». 13 يەنە، ئۇ قايسىبىر پەرىشتىگە: ــ «مەن سېنىڭ
دۈشمەنلىرىڭنى تەختىپەرىڭ قىلمىغۇچە، مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا
ئولتۇرىسەن» ــ دېگەندىمۇ؟ 14 شۇنداق ئىكەن، پەرىشتىلەرنىڭ
ھەممىسى پەقەت نىجاتقا مىراسلىق قىلىدىغانلار ئۈچۈن خىزمەت
قىلىشقا [خۇدا تەرىپىدىن] ئەۋەتىلگەن خىزمەتچى روھلار
ئەمەسمۇ؟

2 بۇ سەۋەبتىن، ئاللىقانداق يول بىلەن [ھەقىقىي
يولدىن] تېيىلىپ كەتمەسلىكىمىز ئۈچۈن، ئاڭلىغان ھەققەتلەرگە
تېخىمۇ ئېتىبار قىلىشىمىز لازىم. 2 چۈنكى پەرىشتىلەر ئارقىلىق
يەتكۈزۈلگەن سۆز- كالامنىڭ تۈزاقلىق ئىكەنلىكى ئىسپاتلانغان
ھەمدە ئۇنىڭغا ھەربىر بويسۇنماسلىق ۋە ئىتائەتسىزلىك قىلىش
تېگىشلىك جازاغا تارتىلىدىغان يەردە، 3 شۇنچە ئۇلۇغ
قۇتقۇزۇش-نىجاتقا ئېتىبار بەرمىسەك، بىز قانداقمۇ [جازادىن]
قېچىپ قۇتۇلالايمىز؟! چۈنكى بۇ نىجاتنىڭ خەۋىرى دەسلەپتە
رەب ئارقىلىق ئۇقتۇرۇلغان، ھەم ئۇنىڭ ھەقلىقىنى بۇۋاسىتە
ئاڭلىغانلارمۇ بىزگە تەستىقلىغان؛ 4 ئۇنىڭ ئۈستىگە خۇدا
بېشارەتلىك ئالامەتلەر، كارامەتلەر ۋە ھەرخىل قۇدرەتلىك
مۆجىزىلەر ئارقىلىق، شۇنداقلا ئۆز ئىرادىسى بويىچە مۇقەددەس
روھنىڭ ئاتا قىلغان ئىلتىپاتلىرى بىلەن تەڭ بۇنىڭغا گۇۋاھلىق
بەرگەن. 5 بىز دەۋاتقان كەلگۈسى دۇنيانى خۇدا پەرىشتىلەرنىڭ
باشقۇرۇشىغا ئوتكۈزۈپ بەرگىنى يوق؛ 6 بەلكى بۇ ھەقتە
[مۇقەددەس يازمىلارنىڭ] بىر يېرىدە بىرەيلەن مۇنداق
گۇۋاھلىق بەرگەندۇر: ــ «[ئى خۇدا]، ئىنسان دېگەن نېمىدى،
سەن ئۇنى سېغىنىدىكەنسەن؟ ئادەم بالىسى نېمىدى، سەن
ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ يوقلايدىكەنسەن؟ 7 چۈنكى سەن ئۇنىڭ
ئورنىنى پەرىشتىلەرنىڭكىدىن ئازغىنە تۆۋەن بېكىتكەنسەن،
سەن ئۇنىڭغا شان-شەرەپ ۋە شۆھرەتلەرنى تاج قىلىپ
كىيدۈردۈڭسەن؛ ئۇنى قولۇڭ ياسىغانلارنى ئىدارە قىلىشقا
تىكلىدىڭ؛ 8 سەن بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۇنىڭ پۇتى ئاستىدا
بويسۇندۇرغانسەن». ئەمدى «بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۇنىڭ
پۇتى ئاستىدا بويسۇندۇرغانسەن» دېگىنى، ھېچقانداق نەرسە

ئۇنىڭغا بويسۇنماسلىققا قالدۇرۇلمىغان، دېگەنلىكتۇر. بىراق، هازىرچە مەۋجۇداتلارنىڭ هەممىسىنىڭلا ئۇنىڭغا بويسۇنغانلىقىنى تېخى كۆرمەيۋاتىمىز. 9 لېكىن بىز ئۇچۇن پەرىشتىلەردىن «ئازغىنە ۋاقىت تۆۋەن قىلىنغان»، ئۇلۇم ئازابلىرىنى تارتقانلىقى ئۈچۈن هازىر شان-شەرەپ ۋە هۆرمەت تاجى كىيدۈرۈلگەن ئەيسانى كۆرگۈچى بولدۇق؛ چۈنكى ئۇ خۇدانىڭ مېهىر-شەپقىتى بىلەن هەممەيلەن ئۈچۈن ئۇلۇمنىڭ تەمىنى تېتىدى. 10 چۈنكى پۈتكۈل مەۋجۇداتلار ئۆزى ئۈچۈنمۇ هەم ئۆزى ئارقىلىقمۇ مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان خۇداغا نىسبەتەن، نۇرغۇن ئوغۇللارنى شان-شەرەپكە باشلىغاندا، ئۇلارنىڭ نىجاتىنىڭ يول باشلىغۇچىسىنى ئازاب-ئۇقۇبەتلەر ئارقىلىق كامالەتكە يەتكۈزۈشكە لايىق كەلدى. 11 چۈنكى پاك-مۇقەددەس قىلغۇچى بىلەن پاك-مۇقەددەس قىلىنغانلارنىڭ هەممىسى دەرۋەقە ئوخشاش بىرسىدىن كەلگەندۇر؛ شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۇلارنى «قېرىنداش» دېيىشتىن نومۇس قىلمايدۇ. 12 خۇددى ئۇ [خۇداغا (مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك)]: «نامىڭنى قېرىنداشلىرىمغا جاكارلايمەن، جامائەت ئىچىدە سېنى ناخشىلاردا كۈيلەيمەن» دېگەن. 13 ئۇ يەنە: «مەن ساڭا تايىنىمەن» ۋە «قاراڭلار، مانا مەن بۇ يەردە خۇدا ماڭا ئاتا قىلغان پەرزەنتلەر بىلەن بىللە» دېگەن. 14 پەرزەنتلەر بولىسا ئەت بىلەن قاندىن تەنلىك بولغاچقا، ئوغۇلمۇ [شۇ پەرزەنتلەرنىڭكىگە] ئوخشاشلا ئەت ۋە قاندىن تەنلىك بولدى. بۇنداق قىلىشتىكى مەقسەت، ئۇ ئۇلۇم ئارقىلىق ئۇلۇم هوقۇقىنى تۇتقان ئىبلىسنىڭ كۈچىنى بىكار قىلىپ، 15 ئۆمۈر بويى ئۇلۇم قورقۇنچىدىن قۇللۇققا تۇتۇلغانلارنىڭ هەممىسىنى ئازادلىققا چىقىرىش ئۈچۈن ئىدى. 16 چۈنكى ئۇ دەرۋەقە پەرىشتىلەرگە ئەمەس، بەلكى ئىبراهىمنىڭ ئەۋلادلىرىغا تۇتىشىدۇ؛ 17 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ خۇداغا ئائىت ئىشلاردا رەهىمدىل ۋە سادىق باش كاهىن بولۇشى ئۈچۈن، خەلقىنىڭ گۇناهلىرىنىڭ كەچۈرۈم قۇربانلىقىنى بېرىلىشى ئۈچۈن، ئۇ هەر جەهەتتىن قېرىنداشلىرىغا ئوخشاش قىلىنىشى كېرەك ئىدى. 18 چۈنكى ئۆزى سىناقلارنى ئۆز بېشىدىن كەچۈرۈپ، ئازاب-ئۇقۇبەت چەككەن بولغاچقا، ئۇ سىناقلارغا دۇچ كەلگەنلەرگىمۇ ياردەم بېرەلەيدۇ.

3 شۇنداق ئىكەن، ئەي مۇقەددەس قېرىنداشلار، ئەرشتىن بولغان چاقىرىققا ئورتاق نېسىپ بولغانلار، ئۆزىمىز ئېتىراپ قىلغان رەسۇل ۋە باش كاهىن، يەنى ئەيسانىڭ كۆڭۈل قويۇپ قاراڭلار. 2 خۇددى مۇسا [پەيغەمبەر] خۇدانىڭ پۈتۈن ئائىلىسىدە خىزمەت قىلغاندا خۇداغا سادىق بولغاندەك، ئۇمۇ ئۆزىنى تەينىلەپ خىزمەتكە قويغۇچىغا سادىق بولدى. 3 لېكىن ئۆينى بەرپا قىلغۇچى ئۆزى بەرپا قىلغان ئۆيدىنمۇ ئارتۇق شۆھرەتكە سازاۋەر بولغىنىدەك، ئۇمۇ مۇسادىن ئارتۇق شان-شەرەپكە لايىقتۇر. 4 چۈنكى هەممە ئۆينىڭ بەرپا قىلغۇچىسى باردۇر؛ لېكىن پۈتۈن مەۋجۇداتنىڭ بەرپا قىلغۇچىسى بولسا خۇدادۇر. 5 مۇسا بولسا خىزمەتكار سالاهىيىتى بىلەن خۇدانىڭ پۈتۈن ئائىلىسىدە سادىقلىق بىلەن كېيىنكى ئاشكارىلىنىدىغان ئىشلارغا گۇۋاهلىق بېرىش خىزمىتىنى قىلغان. 6 لېكىن مەسىھ بولسا خۇدانىڭ ئائىلىسىگە ئوغۇل سالاهىيىتى بىلەن هۆكۈم سۈرىدۇ؛ ۋە ئەگەر بىز جاسارىتىمىز ۋە ئۈمىدىمىزدىن بولغان ئېپتىخارلىقنى ئاخىرغىچە چىڭ تۇتساق، دەرۋەقە خۇدانىڭ ئاشۇ ئائىلىسىگە تەۋە بولغان بولىمىز. 7 شۇڭا، [مۇقەددەس يازمىلاردا] مۇقەددەس روهنىڭ دېگىنىدەك، بۈگۈن، ئەگەر سىلەر [خۇدانىڭ] ئاۋازىنى ئاڭلىساڭلار، 8 ئەينى چاغلاردا ئۆنى غەزەپلەندۈرۈپ، چۆل-باياۋاندا ئۆنى سىنىغان كۈنىدىكىدەك، يۈرىكىڭلارنى قاتتىق قىلماڭلار! 9 مانا شۇ يەردە ئاتا-بوۋىلىرىڭلار مېنى سىنىدى، ئىسپاتلىدى هەم مېنىڭ قىلغانلىرىمنى قىرىق يىل كۆرۈپ كەلگەنىدى. 10 مەن شۇ دەۋردىن بىزار بولۇپ: ـ «بۇلار كۆڭلىدە دائىم ئاداشقانلار، مېنىڭ يوللىرىمنى هېچ بىلىپ يەتمىگەن. 11 شۇڭا مەن غەزەپلىنىپ قەسەم ئىچىپ: ـ «ئۇلار مېنىڭ ئارامىلىقىمغا قەتئىي كىرمەيدۇ» دېدىم». 12 ئەمدى قېرىنداشلار، هېچقايسىڭلاردا ياماندىنىيەتلىك ۋە ئېتىقادسىز قەلب بولمىسۇن، شۇنداقلا ئۆزىڭنى مەڭگۈ هايات خۇدادىن يۈز ئۆرۈمەسلىكىگە كۆزۈل بۆلۈڭلار؛ 13 پەقەت «بۈگۈن»لا بولىدىكەن، هېچقايسىڭلار گۇناهنىڭ ئازدۇرۇشلىرى بىلەن كۆزۈڭلارنىڭ قاتتىقلاشماسلىقى ئۈچۈن هەر كۈنى بىر-بىرىڭلارنى جېكىلەڭلار. 14 دەسلەپتىكى خاتىرجەملىكىمىزنى ئاخىرغىچە چىڭ تۇتساقلا، دەرۋەقە مەسىھ

بىلەن شېرىك بولغان بولىمىز. 15 يۇقىرىدا ئېيتىلغىنىدەك: ـ
«بۇگۈن، ئەگەر سىلەر [خۇدانىڭ] ئاۋازىنى ئاڭلىساڭلار،
ئەينى چاغلاردا [ئۇنى] غەزەپلەندۈرگەن كۈنىدىكىدەك،
يۈرىكىڭلارنى قاتتىق قىلماڭلار!» 16 (ئەمدى ئۇنىڭ ئاۋازىنى
ئاڭلاپ تۇرۇپ، ئۇنى غەزەپلەندۈرگەنلەر كىملەر ئىدى؟ مۇسا
پەيغەمبەرنىڭ يېتەكچىلىكىدە مىسىردىن [قۇتۇلۇپ] چىققان
ئاشۇ [ئىسرائىللارنىڭ] ھەممىسى ئەمەسمۇ؟ 17 ئۇ قىرىق
يىل كىملەرگە غەزەپلەندى؟ يەنىلا شۇ گۇناھ ئۆتكۈزۈپ،
يىقىلىپ جەسەتلىرى چۆلدە قالغانلارغا ئەمەسمۇ؟ 18 شۇنداقلا
ئۇ كىملەرگە ئۆز ئارامىلىقىمغا قەتئىي كىرمەيسىلەر دەپ
قەسەم قىلدى؟ ئۆزىگە ئىتائەت قىلمىغانلارنى ئەمەسمۇ؟
19 شۇڭا بۇلاردىن كۆرۈۋالالايمىزكى، ئۇلارنىڭ [ئارامىلىققا]
كىرمەسلىكى ئېتىقادسىزلىقى تۈپەيلىدىن ئىدى).

4 ئەمدى ئۇنىڭ ئارامىلىقىغا كىرىپ بەھرىمەن
بولۇش تونۇرىسىدىكى ۋەدىسى [بىزگە] قالدۇرۇلغاندىن كېيىن،
ئاراڭلاردىكى بىرەرسىنىڭمۇ ئۇنىڭ نېسىۋىسىدىن چۈشۈپ
قېلىشىدىن قورقۇنچىتا ئېھتىيات قىلايلى. 2 چۈنكى خۇش
خەۋەر خۇددى [چۆلدىكى ئىسرائىللارغا] ئاڭلىتىلغاندەك
بىزلەرگىمۇ ئاڭلىتىلدى. لېكىن ئۇلارنىڭ ئاڭلىغانلىرى ئېتىقاد
بىلەن يۇغۇرۇلمىغانلىقتىن، سۆز-كالامنىڭ ئۇلارغا ھېچقانداق
پايدىسى بولمىغانىدى. 3 چۈنكى بۇ ئارامىلىققا كىرگەنلەر بولسا
ـ ئېتىقاد قىلغان بىزلەرمىز. خۇددى خۇدانىڭ ئېيتقىنىدەك:
«شۇڭا مەن غەزەپلىنىپ قەسەم ئىچىپ: ـ «ئۇلار مېنىڭ
ئارامىلىقىمغا قەتئىي كىرمەيدۇ ـ دېگەن». خۇدانىڭ ئەمەللىرى
بولسا دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىلا ھەممىسى تاماملانغانىدى؛
4 چۈنكى يارىتىلىشنىڭ يەتتىنچى كۈنى ھەققىدە مۇقەددەس
يازمىلارنىڭ بىر يېرىدە مۇنداق دېيىلگەن: «يەتتىنچى كۈنى
كەلگەندە، خۇدا ھەممە ئەمەللىرىدىن ئارام ئالدى». 5 يەنە كېلىپ
يۇقىرىدا ئېيتىلغانىدەك خۇدا: «ئۇلار مېنىڭ ئارامىلىقىمغا قەتئىي
كىرمەيدۇ» دېگەنىدى. 6 بۇنىڭدىن كۆرۈنەرلىككى، خۇدانىڭ
ئارامىلىقىغا كىرەلەيدىغانلار بار، ئەمما ئۇنىڭ تونۇرىسىدىكى
خۇش خەۋەرنى ئاۋۋال ئاڭلىغانلار ئىتائەتسىزلىك قىلغانلىقى
ئۈچۈن، ئۇنىڭغا كىرەلمىدى. 7 شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئەنە
شۇ [ئارامىلىق تونۇرىسىدا] ئۆزاق ۋاقىتتىن كېيىنكى مەلۇم
بىر كۈننى «بۇگۈن» دەپ بېكىتىپ، داۋۇت [پەيغەمبەر]
ئارقىلىق يەنە شۇنداق ئېيتقان: ـ «بۇگۈن ئۇنىڭ ئاۋازىنى
ئاڭلىساڭلار، يۈرىكىڭلارنى قاتتىق قىلماڭلار!» 8 ئەگەر
يەشۇئا [پەيغەمبەر] [ئىسرائىللارنى] ئارامىلىققا كىرگۈزگەن
بولسا ئىدى، خۇدا كېيىن يەنە بىر [ئارامىلىق] كۈنى توغرۇلۇق
دېمىگەن بولاتتى. 9 قىسقىسى، شابات كۈنىدىكى بىر ئارامىلىق
خۇدانىڭ خەلقىنى كۈتمەكتە. 10 چۈنكى خۇدانىڭ ئارامىلىقىغا
كىرگۈچىلەر خۇددى خۇدا «ئۆز ئەمەل-ئىشلىرىدىن ئارام
ئالغان»دەك، ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىدىن ئارام ئالىدۇ. 11 شۇڭا
ھېچقايسىمىزنىڭ ئەنە شۇ [ئىسرائىللاردەك] ئىتائەتسىزلىك
قىلغان ھالىتىدە يىقىلىپ چۈشمەسلىكى ئۈچۈن، ھەربىرىمىز بۇ
ئارامىلىققا كىرىشكە ئىنتىلەيلى. 12 چۈنكى خۇدانىڭ سۆز-
كالامى جانلىقتۇر ۋە كۈچكە ئىگىدۇر، ھەتتا جان بىلەن روھنى،
يىلىك بىلەن بوغۇملارنى بىر-بىرىدىن ئايرىۋېتەلگۈدەك دەرىجىدە،
ھەرقانداق قوش بىسلىق قىلىچتىن ئىتتىكتۇر، قەلبدىكى ئوي-
پىكىر ۋە ئارزۇ-نىيەتلەرنىڭ ئۆستىدىن ھۆكۈم چىقارغۇچىدۇر.
13 ئۇنىڭ ئالدىدا ھېچقانداق مەۋجۇدات غايىپ ئەمەستۇر؛
بەلكى بىزدىن ھېساب ئالغۇچىنىڭ كۆزلىرى ئالدىدا ھەممە
ئىش ئوچۇق-ئاشكارىدۇر. 14 شۇنداق بولغانىكەن، شۇنداقلا
ئەرش-ئاسمانلاردىن ئۆتۈپ چىققان ئۇلۇغ باش كاھىنىمىز،
يەنى خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا بولغانىكەن، بىز ئېتىراپ قىلغان
ئېتىقادىمىزدا چىڭ تۇرايلى. 15 چۈنكى بىزگە تەينىلەنگەن باش
كاھىنىمىز ئاجىزلىقلىرىمىزغا ھېسداشلىق قىلىغۇچى ئەمەس،
بەلكى بىزگە ئوخشاش ھەرخىل ئازدۇرۇش-سىناقلارغا دۇچ
كەلگەن، لېكىن گۇناھ سادىر قىلىپ باقمىغۇچىدۇر. 16 شۇڭا
يۈرىكىمىز توق ھالدا رەھىم-شەپقەتكە ئېرىشىش ۋە يارىدەمگە
ئېھتىياجلىق ۋاقتىمىزدا شاپائەت تېپىش ئۈچۈن مېھىر-شەپقەت
[ئايان قىلىنغۇچى] تەختكە يېقىنلىشايلى.

5 ھەر قېتىملىق باش كاھىن ئىنسانلار ئارىسىدىن
تاللىنىپ، خەلققە ۋاكالىتەن خۇداغا خىزمەت قىلىشقا،

يەنى خەلقنىڭ ئاتىغان ھەدىيەلىرىنى ۋە گۈناھلار ئۈچۈن قىلغان قۇربانلىقلىرىنى خۇداغا سۇنۇشقا تەيىنلىندۇ. 2 ئۇنىڭ ھەرتەرەپلەپ ئاجىزلىقلىرى بولغاچقا، بىلىمسىزلەر ۋە يولدىن چەتنىگەنلەرگە مۇلايىملىق بىلەن مۇئامىلە قىلالايدۇ. 3 شۇ ئاجىزلىقى ئۈچۈن ئۇ خەلقنىڭ گۈناھلىرى ھېسابىغا قۇربانلىق سۇنغاندەك، ئۆز گۈناھلىرى ئۈچۈنمۇ قۇربانلىق سۇنۇشقا توغرا كېلىدۇ. 4 ھېچبىر كىشى بۇ شەرەپلىك مەرتىۋىنى ئۆزلۈكىدىن ئالمايدۇ، پەقەت ھارۇنغا ئوخشاش، خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندىلا ئۇنى ئالىدۇ. 5 خۇددى شۇنىڭدەك مەسىھمۇ باش كاھىن مەرتىۋىسىگە ئۆزىنى ئۈلۈغلاپ ئۆزلۈكىدىن ئېرىشكەن ئەمەس، بەلكى ئۇنى [ئۈلۈغلىغۇچى خۇدا] ئۆزى ئىدى؛ ئۇ ئۇنىڭغا: ــ «سەن مېنىڭ ئوغلۇمدۇرسەن، بۈگۈن مەن سېنى تۇغدۇردۇم» دېگەن. 6 ئۇ [مۇقەددەس يازمىلارنىڭ] يەنە بىر يېرىدە ئۇنىڭغا: ــ «سەن ئەبەدىلئەبەدگىچە مەلكىزەدەكنىڭ تىپىدىكى بىر كاھىندۇرسەن» دېگەن. (aiōn g165) 7 [مەسىھ] يەر يۈزىدىكى كۈنلەردە، ئۆزىنى ئۈلۈمدىن قۇتقۇزۇۋېلىشقا قادىر بولغۇچىغا قاتتىق نىدالار ۋە كۆز ياشلىرى بىلەن دۇئا-تىلاۋەتلەر ئۈچۈن يىلىنىشلارنى كۆتۈردى. ئۇنىڭ ئىخلاسمەنلىكىدىن دۇئالىرى ئىجابەت قىلىندى. 8 گەرچە ئۇ [خۇدانىڭ] ئوغلى بولسىمۇ، ئازاب چېكىشلىرى ئارقىلىق ئىتائەتمەن بولۇشنى ئۆگەندى. 9 ئۇ مانا مۇشۇنداق مۇكەممەل قىلىنغان بولغاچقا، بارلىق ئۆزىگە ئىتائەت قىلغۇچىلارغا مەڭگۈلۈك نىجاتنى بارلىققا كەلتۈرگۈچى بولۇپ، (aiōnios g166) 10 خۇدا تەرىپىدىن «مەلكىزەدەكنىڭ كاھىنلىق تۈزۈمى تەرتىپىدە باش كاھىن» دەپ جاكارلاندى. 11 بۇ ئىش توغرۇلۇق ئېيتىدىغان نۇرغۇن سۆزلىرىمىز بار، لېكىن قۇلاقلىرىڭلار پاڭ بولۇپ كەتكەچكە، بۇلارنى سىلەرگە ئېنىق چۈشەندۈرۈش تەس. 12 چۈنكى سىلەر ئاللىبۇرۇن تەلىم بەرگۈچى بولۇشقا تېگىشلىك بولغان چاغدىمۇ، ئەمەلىيەتتە سىلەر يەنىلا خۇدانىڭ سۆز-كالامىنىڭ ئاساسىي ھەقىقەتلىرىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى باشقىلارنىڭ يېڭىۋاشتىن ئۆگىتىشىگە موھتاجسىلەر؛ سىلەرگە يېرىك يېمەكلىك ئەمەس، بەلكى يەنىلا سۈت كېرەكتۇر. 13 چۈنكى پەقەت سۈت بىلەنلا ئوزۇقلىنىدىغانلارنىڭ بوۋاقتىن پەرقى يوقتۇر، ئۇلار ھەققانىيەت كالامىغا پىششىق بولمىغان غوربىدۇر، خالاس. 14 بىراق يېمەكلىك بولسا يېتىلگەنلەر، يەنى ئۆز ئاڭ-زېھىنلىرىنى ياخشى-يامانىنى پەرق ئېتىشكە يېتىلدۈرگەنلەر ئۈچۈندۇر.

6 2 شۇنىڭ ئۈچۈن، مەسىھ توغرىسىدىكى دەسلەپكى ئاساسىي تەلىمدە توختاپ قالماي، ــ يەنى قايتىدىن «ئۆلۈك ئىشلار»دىن توۋا قىلىش ۋە خۇداغا ئېتىقاد باغلاش، چۆمۈلدۈرۈلۈشلەر، «قول تەگكۈزۈش»، ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلدۈرۈلۈشى ۋە مەڭگۈلۈك ھۆكۈم-سوراق توغرىسىدىكى تەلىمىلەردىن ئۆل سالايلى دەپ ئولتۇرماي، مۇكەممەللىككە قاراپ ماڭايلى. (aiōnios g166) 3 خۇدا خالىغانىكەن، بىز شۇنداق قىلىمىز. 5 چۈنكى ئەسلىدە يورۇتۇلۇپ، ئەرشتىكى ئىلتىپاتتىن تېتىغان، مۇقەددەس روھتىن نېسىپ بولغان، خۇدانىڭ سۆز-كالامىنىڭ ياخشىلىقىنى ھەم كەلگۈسى زاماندا ئايان قىلىنىدىغان قۇدرەتلەرنى ھېس قىلىپ باققانلار ئەگەر يولدىن چەتنىگەن بولسا، ئۇلارنى قايتىدىن توۋا قىلدۇرۇش ھەرگىز مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى ئۇلار ئۆز-ئۆزىگە قىلىپ خۇدانىڭ ئوغلىنى قايتىدىن كېرىستەلەپ رەسۋا قىلماقتا. (aiōn g165) 7 چۈنكى كۆپ قېتىملاپ ئۆز ئۈستىگە ياغقان يامغۇر سۈيىنى ئىچكەن، ئۆزىدە تېرىغۇچىلارغا مەنپەئەتلىك زىرائەتلەرنى ئۈستۈرۈپ بەرگەن يەر بولسا خۇدادىن بەرىكەت ئالماقتا. 8 بىراق تىكەن ۋە قامغاق ئۈستۈرگەن بولسا، ئۇ ئەرزىمەس بولۇپ، لەنەتكە يېقىن بولۇپ، ئاقىۋىتى كۆيدۈرۈلۈشتىن ئىبارەت بولىدۇ. 9 لېكىن ئەي سۆيۈملۈكلىرىم، گەرچە يۇقىرىقى ئىشلارنى تىلغا ئالغان بولساقمۇ، سىلەردە بۇنىڭدىنمۇ ئەۋزەل ئىشلار، شۇنداقلا نىجاتلىقنىڭ ئېلىپ بارىدىغان ئىشلىرى بار دەپ قايىل بولدۇق. 10 چۈنكى خۇدا قىلغان ئەمەللىرىڭلارنى ۋە ئۇنىڭ مۇقەددەس بەندىلىرىگە قىلغان ۋە ھازىرمۇ قىلىۋاتقان خىزمىتىڭلار ئارقىلىق ئۇنىڭ نامى ئۈچۈن كۆرسەتكەن مېھىر-مۇھەببىتىڭلارنى ئۇنتۇپ قالىدىغان ئادالەتسىزلەردىن ئەمەس. 11 ئەمما سىلەرنىڭ ئۈمىدىڭلارنىڭ تولۇق جەزم-خاتىرجەملىك بىلەن بولۇشى ئۈچۈن، ھەربىرىڭلارنىڭ ئاخىرغىچە شۇنداق غەيرەت قىلىشىڭلارغا ئىنتىزارمىز؛ 12 شۇنداقلا سۈرەلمىلەردىن بولماي، بەلكى ئېتىقاد ۋە سەۋرچانلىق ئارقىلىق

خۇدانىڭ ۋەدىلىرىگە ۋارىسلىق قىلغانلارنى ئۇلۇغلاپ قىلىدىغانلاردىن
بولغايسىلەر. 13 چۈنكى خۇدا ئىبراھىمغا ۋەدە قىلغاندا، ئۆزىدىن
ئۈستۈن تۇرىدىغان ھېچكىم بولمىغاچقا، ئۆزى بىلەن قەسەم
قىلىپ: 14 «ساۋاب چوقۇم بەخت ئاتا قىلىمەن، سېنى چوقۇم
كۆپەيتىپ بېرىمەن» ـ دېدى. 15 شۇنىڭ بىلەن، [ئىبراھىم]
ئۆزۈن ۋاقىت سەۋر-تاقەت بىلەن كۈتۈپ، خۇدانىڭ ۋەدىسىگە
ئېرىشتى. 16 چۈنكى ئىنسانلار ئۆزلىرىدىن ئۈستۈن تۇرىدىغان
بىرىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلىدۇ؛ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قەسەم
ئىسپات-تەستىق ھېسابلىنىپ، ھەر خىل تالاش-تارتىشلارغا
خاتىمە بېرىدۇ. 17 شۇنىڭدەك خۇدا، ئۆز ۋەدىسىگە ۋارىسلىق
قىلغانلارغا ئۆز نىشان-مەقسىتىنىڭ ئۆزگەرمەيدىغانلىقىنى تېخىمۇ
ئوچۇقراق بىلدۈرۈش ئۈچۈن، قەسەم قىلىپ ۋەدە بەردى.
18 شۇنىڭ بىلەن قەتئىي ئۆزگەرمەس ئىككى ئىش ئارقىلىق، كۆز
ئالدىمىزدا قويۇلغان ئۈمىدنى چىڭ تۇتۇش ئۈچۈن [ھالاكەتتىن]
ئۆزىمىزنى قاچۇرۇپ ئۇنى باشپاناھ قىلغان بىزلەر كۈچلۈك
رىغبەت-ئىلھامغا ئېرىشەلەيمىز (بۇ ئىككى ئىشتا خۇدانىڭ يالغان
ئېيتىشى قەتئىي مۇمكىن ئەمەس، ئەلۋەتتە). 19 بۇ ئۈمىد
جېنىمىزغا چىڭ باغلانغان كېمە لەڭگىرىدەك شۇبھىسىز
ھەم مۇستەھكەم بولۇپ، [ئەرشتىكى] ئىبادەتخانىنىڭ [ئىچكى]
پەردىسىدىن ئۆتۈپ بىزنى شۇ يەرگە تۇتاشتۇرىدۇ. 20 ئۇ يەرگە
بىز ئۈچۈن يول ئېچىپ ماڭغۇچى ئەيسا بىزدىن ئاۋۋال كىرگەن
بولۇپ، مەلكىزەدەكنىڭ كاھىنلىق تۈزۈمى تەرتىپىدە مەڭگۈلۈك
تەينىلەنگەن باش كاھىن بولدى. (aiōn g165)

7 چۈنكى بۇ مەلكىزەدەك سالىم شەھىرىنىڭ پادىشاھى،
شۇنداقلا ئەڭ ئالىي بولغۇچى خۇدانىڭ كاھىنى بولۇپ، ئىبراھىم
پادىشاھلارنى يېڭىپ جەڭدىن قايتقاندا، ئۇنىڭ ئالدىغا چىققان
ۋە ئۇنىڭغا بەخت تىلىگەندى. 2 ئىبراھىم بولسا ئېرىشكەن
بارلىق [ئولجىسىنىڭ] ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى ئۇنىڭغا ئاتىغاندى.
[مەلكىزەدەك دېگەن ئىسمىنىڭ] بىرىنچى مەنىسى «ھەققانىيەت
پادىشاھى» دېگەنلىكتۇر؛ ئۇنىڭ يەنە بىر نامى «سالېمنىڭ
پادىشاھى» بولۇپ، بۇنىڭ مەنىسى «ئامانلىق پادىشاھى»
دېگەنلىكتۇر؛ 3 ئۇنىڭ ئاتىسى يوق، ئانىسى يوق، نەسەبنامىسى
يوق، كۈنلىرىنىڭ باشلىنىشى ۋە ھاياتىنىڭ ئاخىرلىشىشى
يوقتۇر، بەلكى ئۇ خۇدانىڭ ئوغلىغا ئوخشاش قىلىنىپ،
مەڭگۈلۈك كاھىن بولۇپ تۇرىدۇ. 4 ئەمدى قاراڭلار، بۇ
مەلكىزەدەك نېمىدېگەن ئۇلۇغ ئادەم-ھە! مەتىا ئاتا-بوۋىلىرىمىزنىڭ
چوڭى ئىبراھىممۇ ئولجىسىنىڭ ئوندىن بىرىنى ئۇنىڭغا ئاتىغان.
5 دەرۋەقە لاۋىينىڭ ئەۋلادلىرىدىن كاھىنلىقنى زىممىسىگە
ئالغانلار تەۋرات قانۇنى بويىچە خەلقتىن، يەنى ئۆز قېرىنداشلىرىدىن
ئىبراھىمنىڭ پۈشتىدىن بولغىنىغا قارىماي ئاپقىننىنىڭ ئوندىن بىر
ئۈلۈشىنى يىغىشى ئەمر قىلىنغان. 6 لېكىن بۇلارنىڭ قەبىلە-
ئۇرۇقىدىن بولمىغان مەلكىزەدەك بولسا ئىبراھىمدىن «ئوندىن
بىر ئۈلۈشى»نى قوبۇل قىلغان ئاندىن خۇدانىڭ ۋەدىلىرىگە
ئىگە بولغۇچى ئىبراھىمغا بەخت تىلىگەن. 7 شۇبھىسىزكى،
بەخت تىلىگۈچى بەختكە ئېرىشكۈچىدىن ئۈستۈندۇر. 8 بۇ
يەردىكى «ئوندىن بىر ئۈلۈش»نى قوبۇل قىلغۇچىلار ئۆلىدىغان
ئادەملەردىندۇر؛ ئۇ يەردىكى «ئوندىن بىر ئۈلۈش»نى قوبۇل
قىلغۇچى توغرىسىدا [مۇقەددەس يازمىلاردا] «ئۇ ھايات
ياشىغۇچى» دەپ گۇۋاھلىق بېرىلگەندۇر. 9 مەتىا مۇنداق
دېيىشكە بولىدۇكى، ئوندىن بىر ئۈلۈشنى ئالىدىغان لاۋىيمۇ
[ئەجدادى] ئىبراھىم ئارقىلىق [مەلكىزەدەككە] ئوندىن بىر
ئۈلۈشنى بەرگەن. 10 چۈنكى مەلكىزەدەك ئىبراھىمنى قارشى
ئالغاندا، لاۋىينى [كەلگۈسىدىكى پۈشتى بولۇش سۈپىتىدە] يەنىلا
ئىبراھىمنىڭ تېنىدە ئىدى، دەپ ھېسابلاشقا بولىدۇ. 11 ئەمدى
لاۋىي قەبىلىسىنىڭ كاھىنلىق تۈزۈمى ئارقىلىق مۇكەممەل
ھەققانىيلىق كېلەلەيدىغان بولسا (چۈنكى شۇ تۈزۈمگە ئاساسلىنىپ
تەۋرات قانۇنى ئىسرائىل خەلقىگە چۈشۈرۈلگەندى)، كېيىنكى
ۋاقىتلاردا ھارۇننىڭ كاھىنلىق تۈزۈمى بويىچە ئەمەس، بەلكى
مەلكىزەدەكنىڭ كاھىنلىق تۈزۈمى بويىچە باشقا بىر كاھىننىڭ
چىقىشىنىڭ نېمە ھاجىتى بولاتتى؟ 12 ئەمدى كاھىنلىق تۈزۈمى
ئۆزگەرتىلگەن بولسا، ئۇنىڭغا [مۇناسىۋەتلىك] قانۇن-تۈزۈمۇ
ئۆزگەرتىلىشكە توغرا كېلىدۇ. 13 چۈنكى بۇ ئېيتىلۋاتقان سۆزلەر
قارىتىلغان زات بولسا باشقا بىر قەبىلىدىن بولۇپ، بۇ قەبىلىدىن
ھېچكىم قۇربانگاھتا خىزمەتتە بولۇپ باقمىغان. 14 چۈنكى
رەببىمىزنىڭ يەھۇدا قەبىلىسىدىن چىققانلىقى ئېنىق؛ مۇسا

بۇ قەبىلە توغرىسىدا كاھىنلىققا مۇناسىۋەتلىك ھېچبىر نەرسە دېمىگەنىدى. 15 ئەمدى مەلكىزەدەكتەك باشقا بىر كاھىن چىققان بولۇپ، بۇ ئۆزگىرىش مۇنۇلاردىن تېخىمۇ روشەن بولىدۇ، 16 ئۇنىڭ [كاھىنلىققا] تەيىنلىنىشى ئەت ئىگىلىرىگە باغلىق ئەمەس بىلەن ئەمەس، بەلكى پۈتمەس-تۈگىمەس ھاياتنىڭ قۇدرىتىدىن بولغاندۇر. 17 چۈنكى بۇ ھەقتە [مۇقەددەس يازمىلاردا]: «سەن ئەبەدىلئەبەدگىچە مەلكىزەدەكنىڭ تىپىدىكى بىر كاھىندۇرسەن» دەپ گۇۋاھلىق بېرىلگەن. (aiōn g165) 18 چۈنكى ئالدىنقى ئەمر-تۈزۈم ئاجىزلىقى ۋە ئۈنۈمسىزلىكى تۈپەيلىدىن كۆچىدىن قالدۇرۇلغان 19 (ـچۈنكى تەۋرات قانۇنى ھېچ ئىشنى كامالەتكە يەتكۈزەلمىدى). ئۇنىڭ ئورنىغا بىزنى خۇداغا يېقىنلاشتۇرىدىغان، ئۇنىڭدىن ئەۋزەل ئۈمىد ئېلىپ كېلىندى. 21 ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ ئىش [خۇدانىڭ] قەسىمى بىلەن كاپالەتكە ئىگە بولماي قالمىدى (ئىلگىرى ئۆتكەن كاھىنلار [خۇدانىڭ] قەسىمسىز كاھىن بولغانىدى؛ لېكىن، ئەيسا بولسا ئۆزىگە: ـ «پەرۋەردىگار شۇنداق قەسەم ئىچتى، ھەم ھەرگىز بۇنىڭدىن يانمايدۇ: ـ «سەن ئەبەدىلئەبەدگىچە كاھىندۇرسەن»» دېگۈچىنىڭ قەسىمى بىلەن كاھىن بولدى). (aiōn g165) 22 ئەمدى ئەيسا شۇنداق ئۈلۈغ ئىش بىلەن ئەۋزەل بىر ئەھدىنىڭ كېپىلى قىلىندى. 23 يەنە كېلىپ، ئىلگىرى ئۆتكەن كاھىنلار كۆپ بولۇشى كېرەك ئىدى؛ چۈنكى ئۇلارنىڭ [ھەربىرى] ئۆلۈم تۈپەيلىدىن ۋەزىپىسىنى داۋاملاشتۇرالماي قالغان. 24 لېكىن [ئەيسا] مەڭگۈگە تۇرغاچقا، ئۇنىڭ كاھىنلىقى ھەرگىز ئۆزگەرتىلمەستۇر. (aiōn g165) 25 شۇ سەۋەبتىن، ئۇ ئۆزى ئارقىلىق خۇدانىڭ ئالدىغا كەلگەنلەرنى ئۈزۈل-كېسىل قۇتقۇزۇشقا قادىر؛ چۈنكى ئۇ ئۇلار ئۈچۈن خۇداغا مۇراجىئەت قىلىشقا مەڭگۈ ھاياتتۇر. 26 مۇشۇنداق بىر باش كاھىن دەل بىزنىڭ ھاجىتىمىزدىن چىقىدىغان ـ مۇقەددەس، ئەيىبسىز، غۇبارسىز، گۇناھكارلاردىن نېرى قىلىنغان، ئەرشلەردىن يۇقىرى ئېلىپ كۆتۈرۈلگەن كاھىندۇر. 27 ئۇ ئاشۇ باش كاھىنلاردەك ھەر كۈنى ئالدى بىلەن ئۆز گۇناھلىرى ئۈچۈن، ئاندىن خەلقنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن قۇربانلىق سۇنۇشقا موھتاج ئەمەس. چۈنكى ئۇ ئۆزىنى قۇربانلىق سۈپىتىدە سۇنغاندا، ھەممەيلەن ئۈچۈن بۇنى بىر يولىلا ئادا قىلدى. 28 چۈنكى تەۋرات قانۇنى ئاجىز بەندە بولغان ئىنسانلارنى باش كاھىن قىلىپ تەيىنلەيدۇ، لېكىن تەۋرات قانۇنىدىن كېيىن كەلگەن خۇدانىڭ قەسەم-كالامى مەڭگۈگە كامالەتكە يەتكۈزۈلگەن ئوغۇلنى باش كاھىن قىلىپ تەيىنلىدى. (aiōn g165)

8 ئېيتقانلىرىمىزنىڭ باش نۇقتىسى شۇكى: ئەرشتىكى ئۇلۇغ بولغۇچىنىڭ تەختىنىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرغان شۇنداق بىر باش كاھىنىمىز بار. 2 ئۇ مۇقەددەس جايلاردا، شۇنداقلا ئىنسان ئەمەس، بەلكى پەرۋەردىگار تىككەن ھەقىقىي ئىبادەت چېدىرىنىڭ ھەممىسىدە كاھىنلىق خىزمىتىنى قىلغۇچىدۇر. 3 ھەربىر باش كاھىن ھەدىيە ھەم قۇربانلىقلار سۇنۇش ئۈچۈن تەيىنلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، [بىزنىڭ بۇ باش كاھىنىمىزنىڭمۇ] بىرەر سۇندىغىنى بولۇش كېرەك ئىدى. 4 دەرۋەقە ئەگەر ئۇ يەر يۈزىدە بولسىدى، ھەرگىز كاھىن بولمايتتى؛ چۈنكى بۇ يەردە تەۋرات قانۇن-تۈزۈمى بويىچە ھەدىيە سۇنىدىغان كاھىنلار ئاللىبۇرۇنلا باردۇر 5 (بۇ [كاھىنلار] خىزمەت قىلىدىغان [ئىبادەت چېدىرى] پەقەتلا ئەرشتىكى ئىشلارنىڭ كۆچۈرۈلمىسى ۋە كۆلەڭگىسىدۇر. مۇسا دەل بۇ ئىبادەت چېدىرىنى قۇرۇشقا باشلىغاندا، خۇدانىڭ ۋەھيىسى ئۇنىڭغا كېلىپ: «ئېھتىيات قىلغىنىڭ، بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ساڭا تاغدا كۆرسىتىلگەن ئۈرنەك بويىچە ياسىغىن» دەپ ئاگاھلاندۇرغان). 6 لېكىن ھازىر ئۇ ([كونا ئەھدىگە ئائىت] ۋەدىلەردىن ئەۋزەل ۋەدىلەر ئۈستىگە بېكىتىلگەچ) تېخىمۇ ياخشى بىر ئەھدىنىڭ ۋاستىچىسى بولغاچقا، ئۇنىڭغا بېرىلگەن كاھىنلىق خىزمىتى باشقا كاھىنلارنىڭكىدىن شۇنچە ئەۋزەل تۇرىدۇ. 7 ئەگەر شۇ دەسلەپكى ئەھدە كەم-كۈتىسىز بولسا ئىدى، كېيىنكىسى ئۈچۈن ئورۇن ئىزدەشنىڭ ھېچقانداق ھاجىتى بولمىغان بولاتتى. 8 لېكىن، خۇدا كونا ئەھدىنى يېتەرسىز دەپ قاراپ، [ئىسرائىللارغا] مۇنداق دېگەن: ـ «مانا، شۇ كۈنلەر كېلىدۇكى، ـ دەيدۇ پەرۋەردىگار، ـ مەن ئىسرائىل جەمەتى ۋە يەھۇدا جەمەتى ئۈچۈن يېڭى بىر ئەھدىنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن. 9 بۇ ئەھدە ئۇلارنىڭ ئاتا-بوۋىلىرى بىلەن تۈزگەن ئەھدىگە ئوخشىمايدۇ؛ شۇ ئەھدىنى مەن ئاتا-

بوۋلىرىنى قولىدىن تۇتۇپ مىسىردىن قۇتقۇزۇپ يېتەكلىگىنىمىدە
ئۇلار بىلەن تۇزگەنىدىم؛ چۈنكى ئۇلار مەن بىلەن تۇزۇشكەن
ئەھدەمدە تۇرمىدى، مەن ئۇلاردىن نەزىرىمنى يۇتكىدىم، ـ
دەيدۇ پەرۋەردىگار. 10 چۈنكى شۇ كۈنلەردىن كېيىن، مېنىڭ
ئىسرائىل جەمەتى بىلەن تۇزىدىغان ئەھدەم مانا شۇكى: ـ «مەن
تۆز تەۋرات-قانۇنلىرىمنى ئۇلارنىڭ زېھىن-ئەقلىگە سالىمەن،
ھەمدە ئۇلارنىڭ قەلبىگىمۇ پۈتىمەن؛ مەن ئۇلارنىڭ خۇداسى
بولىمەن، ئۇلارمۇ مېنىڭ خەلقىم بولىدۇ. 11 شۇندىن باشلاپ
ھېچكىم تۆز يۇرتدىشىغا، ياكى تۆز قېرىندىشىغا: ـ «پەرۋەردىگارنى
تونۇغىن» دەپ تۈگىتىشىنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ؛ چۈنكى ئۇلارنىڭ
ھەممىسى، ئەڭ كىچىكىدىن چوڭغىچە مېنى بىلىپ بولغان
بولىدۇ؛ 12 چۈنكى مەن ئۇلارنىڭ قەبىھلىكلىرىگە رەھىم قىلىمەن
ھەمدە ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى ۋە ئىتائەتسىزلىكىرىنى مەڭگۈگە
ئېسىمدىن چىقىرىۋېتىمەن». 13 ئەمدى خۇدانىڭ بۇ ئەھدىنى
«يېڭى» دېيىشى بۇرۇنقىسىنى «كونا» دېگەنلىكىدۇر؛ ئەمدى
ۋاقتى ئۆتكەن، كونىرىغان ئىش بولسا ئۆزۈن ئۆتمەي يوقىلىدۇ.

9 بىرىنچى ئەھدىدە مۇناسىۋەتلىك ئىبادەت بەلگىلىمىلىرى
ۋە يەر يۈزىگە تەۋە بولغان بىر مۇقەددەس ئىبادەت جايى
بار ئىدى. 2 بۇنىڭغا بىر ئىبادەت چېدىرى تىكلىگەنىدى؛
ئۇنىڭ مۇقەددەس جاي دەپ ئاتالغان بىرىنچى بۆلۈمىدە
چىراغدان، شىرە ھەم شىرە ئۈستىدە رەتلەنگەن نانلار بولاتتى.
3 ئۇنىڭ ئىككىنچى، [يەنى ئېچكى] پەردىسىنىڭ كەينىدە ئەڭ
مۇقەددەس جاي دەپ ئاتالغان يەنە بىر چېدىر بۆلۈمى بار ئىدى.
4 شۇ يەرگە تەۋە بولغان ئالتۇن خۇشبۇيگاھ ۋە پۈتۈنلەي ئالتۇن
بىلەن قاپلانغان ئەھدە ساندۇقى بار ئىدى. ساندۇقنىڭ ئېچىدە
ئالتۇندىن ياسالغان، مانىنا سېلىنغان كومزەك، ھارۇننىڭ بىخ
سۈرگەن ھاسىسى ۋە ئىككى ئەھدە [تاش] تاختىيىسى بار ئىدى.
5 [ساندۇق] ئۈستىدىكى «كەفارەت تەختى»نىڭ ئۈستىگە
شان-شەرەپلىك «كېرۇب»لار ئورنىتىلغان بولۇپ، قاناتلىرى
بىلەن ئۇنى يېپىپ تۇراتتى. ئەمدى بۇلار توغرۇلۇق تەپسىلي
توختىلىشنىڭ ھازىر ۋاقتى ئەمەس. 6 بۇ نەرسىلەر مانا شۇنداق
ئورۇنلاشتۇرۇلغاندىن كېيىنلا، كاھىنلار چېدىرنىڭ بىرىنچى
بۆلۈمگە [(يەنى «مۇقەددەس جاي»غا)] ھەردائىم كىرىپ،
ئىبادەت خىزمىتىنى قىلىدۇ. 7 بىراق، [«ئەڭ مۇقەددەس جاي»
دەپ ئاتالغان] ئىككىنچى بۆلۈمگە پەقەت باش كاھىن يىلدا بىر
قېتىملا كىرىدۇ. كاھىن ئۇ يەرگە تۆز گۇناھلىرى ۋە خەلقىنىڭ
نادانلىقتىن ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى ئۈچۈن ئاتالغان [قۇربانلىق]
قېنىنى ئالماي كىرمەيدۇ. 8 بۇ ئىشلار ئارقىلىق مۇقەددەس
روھ شۇنى كۆرسىتىپ بەرمەكتىكى، بۇ بىرىنچى ئىبادەت
چېدىرىدىكى تۈزۈم ئىناۋەتلىك بولۇپ تۇرسىلا، ئەڭ مۇقەددەس
جايغا بارىدىغان يول يەنىلا ئېچىلمايدۇ. 9 مانا بۇلار رەسىمدەك
ھازىرقى زامانىنى روشەنلەشتۈرىدىغان بىر خىل ئوبراز، خالاس.
بۇنىڭدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، بۇ چېدىردا سۇنۇلىدىغان
ھەدىيە ۋە قۇربانلىقلار ئىبادەت قىلغۇچىنى ۋىجدانىدا پاك-
كامىل قىلالمايدۇ. 10 ئۇلار پەقەت يېمەك-ئىچمەكلەر ۋە بوينى
سۇغا سېلىشنىڭ تۈرلۈك رەسمىيەتلىرىگە باغلىق بولۇپ، [قانۇن-
تۈزۈم] تۈزۈتۈلۈش ۋاقتى كەلگۈچىلىك كۈچكە ئىگە قىلىنغان،
ئىنسانلارنىڭ ئەتلىرىگىلا باغلىق بولغان بەلگىلىمە-نىزاملاردۇر.
11 لېكىن مەسىھ بولسا كەلگۈسىدىكى كارامەت ياخشى
ئىشلارنى ئېلىپ بارغۇچى باش كاھىن بولۇپ، ئادەم قولى
بىلەن ياسالمىغان، بۇ دۇنياغا مەنسۇپ بولمىغان، تېخىمۇ ئۇلۇغ
ۋە تېخىمۇ مۇكەممەل ئىبادەت چېدىرىغا كىردى. 12 ئۇچىكە
ياكى موزايلارنىڭ [قۇربانلىق] قېنىنى ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ
[قۇربانلىق] قېنى ئارقىلىق ئۇ ئۇ (ئۆزىلا مەڭگۈلۈك ھۆرلۈك-
نىجاتنى ئىگىلىگەن بولۇپ) بىر يولىلا مەڭگۈگە ئەڭ مۇقەددەس
جايغا كىردى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ ئۆزىلا مەڭگۈلۈك ھۆرلۈك-
نىجاتنى ئىگىلدى. (aiōnios g166) 13 [كونا ئەھدە دەۋرىدە]
ئۆچكە ۋە بۇقىلارنىڭ قېنى ھەم ئىنەكنىڭ كۈللىرى ناپاك
بولغانلارنىڭ ئۈستىگە سېپىلىسە، ئۇلارنى ئەت جەھەتتىن
تازىلاپ پاك قىلغان يەردە، 14 ئۇنداقتا، مەڭگۈلۈك روھ ئارقىلىق
ئۆزىنى غۇبارسىز قۇربانلىق سۇپىتىدە خۇداغا ئاتىغان مەسىھنىڭ
قېنى ۋىجدانىڭلارنى ئۆلۈك ئىشلاردىن پاك قىلىپ، بىزنى مەڭگۈ
ھايات خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا تېخىمۇ يېتەكلىمەمدۇ؟! (aiōnios
g166) 15 شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇ يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاستىچىسىدۇر.
بۇنىڭ بىلەن (ئىنسانلارنىڭ ئاۋۋالقى ئەھدە ئاستىدا سادىر قىلغان

ئىتائەتسىزلىكلىرى ئۈچۈن ئازادلىق بەدىلى سۈپىتىدە شۇنداق بىر
تۈلۈم بولغانىكەن) خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغانلار ۋەدە قىلىنغان
مەڭگۈلۈك مىراسقا ئېرىشەلەيدۇ. (aiōnios g166) 16 ئەگەر
ۋەسىيەت قالدۇرۇلسا، ۋەسىيەت قالدۇرغۇچىنىڭ تۈلۈشى
تەستىقلانغۇچە، ۋەسىيەت كۈچكە ئىگە بولمايدۇ. 17 چۈنكى
ۋەسىيەت پەقەت تۈلۈمدىن كېيىن كۈچكە ئىگە بولىدۇ.
ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى ھاياتلا بولسا، ۋەسىيىتىنىڭ ھېچقانداق
كۈچى بولمايدۇ. 18 شۇنىڭغا ئوخشاش، دەسلەپكى ئەھدىمۇ قان
ئېقىتىلغاندىلا، ئاندىن كۈچكە ئىگە بولغان. 19 چۈنكى مۇسا
تەۋرات قانۇنى بويىچە ھەربىر ئەمرىنى پۈتۈن خەلققە تۈقتۇرغاندىن
كېيىن، موزاي ۋە تۆچكىلەرنىڭ سۈغا ئارىلاشتۇرۇلغان قېنىنى
قىزىل يۈڭ يېپىتا باغلانغان زوفا بىلەن قانۇن دەستۇرىغا ۋە پۈتۈن
خەلققە سېپىپ، ئۇلارغا: 20 «مانا، بۇ خۇدا سىلەرنىڭ ئەمەل
قىلىشىڭلارغا ئەمر قىلغان ئەھدىنىڭ قېنىدۇر» ـ دېدى. 21 ئۇ
يەنە ئوخشاش يولدا ئىبادەت چېدىرىغا ۋە چېدىردىكى ئىبادەتكە
مۇناسىۋەتلىك پۈتكۈل سايمانلارنىڭ ئۈستىگە قان سەپتى.
22 دەرۋەقە، تەۋرات قانۇنى بويىچە ھەممە نەرسە دېگۈدەك
قان بىلەن پاكلىنىدۇ؛ [قۇربانلىق] قېنى تۆكۈلمىگۈچە، گۇناھلار
كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ. 23 خوش، ئەرشتىكىگە تەقلىد قىلىپ
ياسالغان بۇ بۇيۇملار مۇشۇنداق [قۇربانلىقلار] بىلەن پاكلىنىشى
كېرەك ئىدى. بىراق ئەرشتىكى نەرسىلەرنىڭ ئۆزى بۇلاردىن
ئېسىل قۇربانلىقلار بىلەن پاكلىنىشى كېرەك. 24 چۈنكى مەسىھ
ئەرشتىكى ھەقىقىي ئىبادەت جايىغا تەقلىد قىلىنغان، ئادەم قولى
بىلەن ياسالغان مۇقەددەس جايغا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ
ھۇزۇرىدا بىزگە ۋەكىللىك قىلىپ ھازىر بولۇش ئۈچۈن ئەرشنىڭ
ئۆزىگە كىرىپ بولدى. 25 [يەر يۈزىدىكى] باش كاھىننىڭ
يىلىغا بىر قېتىم ئەمەس، بەلكى [قۇربانلىقلارنىڭ] قېنىنى
ئېلىپ، ئەڭ مۇقەددەس جايغا قايتا-قايتا كىرىپ تۇرغىنىدەك،
ئۇ قۇربانلىق سۈپىتىدە ئۆزىنى قايتا-قايتا ئاتاش ئۈچۈن كىرگىنى
يوق. 26 ئەگەر شۇنداق قىلىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بولغان بولسا،
دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىن بېرى ئۇنىڭ قايتا-قايتا ئازاب چېكىشىگە
توغرا كېلەتتى. لېكىن ئۇ مانا زامانلارنىڭ ئاخىرىدا گۇناھنى
يوق قىلىش ئۈچۈن، بىر يولىلا ئۆزىنى قۇربان قىلىشقا ئوتتۇرىغا
چىقتى. (aiōn g165) 27 ھەممە ئادەمنىڭ بىر قېتىم تۈلۈشى ۋە
ئۇلۇغلىنىدىن كېيىن سوراققا تارتىلىشى بېكىتىلگەنگە ئوخشاش،
28 مەسىھمۇ نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ گۇناھلىرىنى ئۆز ئۈستىگە
ئېلىش ئۈچۈن بىرلا قېتىم قۇربانلىق سۈپىتىدە سۇنۇلغاندىن
كېيىن، ئۆزىنى تەلپۈنۈپ كۈتكەنلەرگە گۇناھنى يوق قىلغان ھالدا
نىجات كەلتۈرۈشكە ئىككىنچى قېتىم ئاشكارە بولىدۇ.

10 تەۋرات قانۇنى كەلگۈسىدە ئېلىپ كېلىنىدىغان
گۈزەل ئىشلارنىڭ ئۆز ئەينىنى ئەمەس، بەلكى ئۇلارنىڭ
كۆلەڭگىسىنلا سۈرەتلەپ بەرگەچكە، ئۇ تەلەپ قىلىنغان،
يىلمۇيىل سۈنۈلۈپ كېلىۋاتقان ئوخشاش قۇربانلىقلار ئارقىلىق
[خۇداغا] يېقىنلاشماقچى بولغانلارنى ھەرگىزمۇ مۇكەممەل
قىلالمايدۇ. 2 بولمىسا، مۇشۇ قۇربانلىقلارنىڭ سۈنۈلۈشى
ئاخىرلىشاتتى، چۈنكى ئىبادەت قىلغۇچىلار پاك قىلىنىپ،
ۋىجدانى يەنە ئۆز گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن ئازابلانمايتتى. 3 ھالبۇكى،
مۇشۇ قۇربانلىقلار يىلمۇيىل ئۆز گۇناھلىرىنى ئۈزلىرىگە ئەسلىتىپ
تۇرىدۇ. 4 چۈنكى بۇقا ۋە ئۆچكىلەرنىڭ قېنى گۇناھلارنى
ھەرگىز ئېلىپ تاشلىيالمايدۇ. 5 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ دۇنياغا
كەلگەندە مۇنداق دېگەن: ـ «نە قۇربانلىق، نە ئاتىغان ئاشلىق
ھەدىيەلىرى بولسا سېنىڭ تەلەپ-ئارزۇيۇڭ ئەمەس، بىراق
سەن مەن ئۈچۈن بىر تەن تەييارلاپ بەردىڭ؛ 6 نە كۆيدۈرمە
قۇربانلىقلار، نە گۇناھ قۇربانلىقىدىنمۇ سۆيۈنمىدىڭ؛ 7 شۇڭا
جاۋاب بەردىمكى ـ «مانا مەن كەلدىم! ـ قانۇن دەستۇرۇڭدا
مەن توغرۇلۇق پۈتۈلگەندەك ـ ئى خۇدا، ئىرادەڭنى ئەمەلگە
ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلدىم». 8 ئۇ يۇقىرىدا: «نە قۇربانلىق،
نە ئاشلىق ھەدىيەلىرى، نە كۆيدۈرمە قۇربانلىقلار نە گۇناھنى
تىلىگۈچى قۇربانلىقلار سېنىڭ تەلەپ-ئارزۇيۇڭ ئەمەس، سەن
ئۇلاردىنمۇ سۆيۈنمىدىڭ» (بۇ قۇربانلىقلار تەۋرات قانۇنىنىڭ
تەلىپى بويىچە سۇنۇلۇشى كېرەك ئىدى) دېگىنىدىن كېيىن 9 يەنە:
«سېنىڭ ئىرادەڭنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلدىم» دېگەن.
دېمەك، [خۇدا] كېيىنكىسىنى كۈچكە ئىگە قىلىش ئۈچۈن،
ئالدىنقىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردۇ. 10 خۇدانىڭ بۇ ئىرادىسى بويىچە
ئەيسا مەسىھنىڭ تېنىنىڭ بىر يولىلا قۇربان قىلىنىشى ئارقىلىق

بىز گۈناھتىن پاكلىنىپ، [خۇداغا] ئاتالدۇق. 11 ھەر كاھىن
ھەر كۈنى ئىبادەت خىزمىتىدە تۇرىدۇ، شۇنداقلا گۈناھلارنى
ھەرگىز ساقىت قىلالمايدىغان ئوخشاش خىلدىكى قۇربانلىقلارنى
[خۇداغا] قايتا-قايتا سۇندۇ. 12 بىراق، بۇ [كاھىن] بولسا
گۈناھلار ئۈچۈن بىرلا قېتىملىق مەڭگۈ ئىناۋەتلىك بىر قۇربانلىقنى
سۇنغاندىن كېيىن، خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇردى؛ 13 ئۇ شۇ
يەردە «دۇشمەنلىرى تۆز ئايىغى ئاستىدا تەختىپەر قىلىنغۇچە»
كۈتىدۇ. 14 ئۇ مۇشۇ بىرلا قۇربانلىق بىلەن خۇداغا ئاتاپ
پاك-مۇقەددەس قىلىنغانلارنى مەڭگۈگە مۇكەممەل قىلدى.
15 [مۇقەددەس يازمىلاردا] [پۈتۈلگەندەك]، مۇقەددەس
روھمۇ بۇ ھەقتە بىزگە گۈۋاھلىق بېرىدۇ. چۈنكى ئۇ ئاۋۋال: ـ
16 «ئۇ كۈنلەردىن كېيىن، مېنىڭ ئۇلار بىلەن تۈزىدىغان ئەھدەم
مانا شۇكى، دەيدۇ پەرۋەردىگار؛ مەن ئۆز تەۋرات-قانۇنلىرىمنى
ئۇلارنىڭ زېھىن-ئەقلىگىمۇ سالىمەن، ھەمدە ئۇلارنىڭ قەلبىگىمۇ
پۈتىمەن» دېگەندىن كېيىن، ئۇ يەنە: ـ 17 «ئۇلارنىڭ گۈناھلىرى
ۋە ئىتائەتسىزلىكىرىنى مەڭگۈگە ئېسىمدىن چىقىرىۋېتىمەن» ـ
دېگەن. 18 ئەمدى شۇ يولدا گۈناھلار كەچۈرۈم قىلىنغانىكەن،
گۈناھلار ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىشنىڭ ھاجىتىمۇ قالمايدۇ.
19 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەي قېرىنداشلار، ئەيسانىڭ قېنى ئارقىلىق
ئەڭ مۇقەددەس جايغا كىرىشكە جۈرئەتلىك بولۇپ، 20 (ئۇ
بىزگە ئېچىپ بەرگەن، ئىبادەتخانىنىڭ پەردىسىدىن (يەنى،
ئۇنىڭ ئەت-تېنىدىن) ئوتتىدىغان شۇ يېڭىچە، ھاياتلىق يولى
بىلەن) 21 شۇنداقلا خۇدانىڭ ئائىلىسىنى باشقۇرىدىغان بىزنىڭ
ئۇلۇغ كاھىنىمىز بولغانلىقى بىلەن، 22 دىللىرىمىز ۋىجدانىدىكى
بۇلغۇنۇشلاردىن سېپىلىش بىلەن پاكلانغان ۋە بەدىنىمىز ساپ
سۇ بىلەن يۇيۇلغاندەك تازىلانغان ھالدا ئېتىقادنىڭ تولۇق جەزم-
خاتىرجەملىكى ۋە سەممىي قەلب بىلەن خۇداغا يېقىنلىشايلى!
23 ئەمدى ئېتىراپ قىلغان ئۈمىدىمىزدە تەۋرەنمەي چىڭ تۇرايلى
(چۈنكى ۋەدە بەرگۈچى بولسا سۆزىدە تۇرغۇچىدۇر) 24 ۋە
مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىش ۋە گۈزەل ئىش قىلىشقا بىر-
بىرىمىزنى قانداق قوزغاش ۋە رىغبەتلەندۈرۈشنى ئويلايلى.
25 بەزىلەر ئادەت قىلىۋالغاندەك، جاماەتتە جەم بولۇشتىن
باش تارتمايلى، بەلكى بىر-بىرىمىزنى جېكلەپ-ئىلھاملاندۇرايلى؛
بولۇپمۇ شۇ كۈننىڭ يېقىنلاشقانلىقىنى بايقىغىنىڭلاردا، تېخىمۇ
شۇنداق قىلايلى. 26 ھەقىقەتنى تونۇشقا ئېسىپ بولغاندىن
كېيىن، يەنىلا قەستەن گۈناھ ئۆتكۈزۈۋەرسەك، ئۇ چاغدا
گۈناھلار ئۈچۈن سۇنۇلىدىغان باشقا بىر قۇربانلىق بولماس،
27 بەلكى بىزگە قالدىغىنى پەقەت سوراق، شۇنداقلا خۇدا بىلەن
قارشىلىشىدىغانلارنى يەپ تۈگىتىشكە تەييار تۇرىدىغان يالقۇنلۇق
ئوتنى قورقۇنچ ئىچىدە كۈتۈشلا، خالاس. 28 ئەمدى مۇساغا
چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىنى كۆزگە ئىلمىغان ھەرقانداق
كىشى ئىككى يا كى ئۈچ گۈۋاھچىنىڭ ئىسپاتى بولسا، كەچۈرۈلمەك
قىلىنمايلا ئۆلتۈرۈلەتتى. 29 ئۇنداقتا، بىر كىشى خۇدانىڭ
ئوغلىنى دەپسەندە قىلسا، خۇدانىڭ ئەھدىسىنىڭ قېنىغا، يەنى
ئۆزىنى پاك قىلغان قانغا ناپاك دەپ قارىسا، شەپقەت قىلغۇچى
روھنى ھاقارەت قىلسا، بۇنىڭدىن تېخىمۇ ئېغىر جازاغا لايىق
ھېسابلىنىدۇ، دەپ ئويلىمامسىلەر؟ 30 چۈنكى [تەۋراتتا]
«ئىنتىقام مېنىڭكىدۇر، كىشىنىڭ قىلمىشلىرىنى ئۆز بېشىغا
ئۆرزۈم ياندۇرىمەن، دەيدۇ پەرۋەردىگار» ۋە «پەرۋەردىگار ئۆز
خەلقىنى سوراققا تارتىدۇ» دېگۈچىنى بىلىمىز. 31 مەڭگۈ ھايات
خۇدانىڭ قوللىرىغا چۈشۈپ جازالىنىش نەقەدەر دەھشەتلىك
ئىش-ھە! 32 ئەمدى سىلەر ئاشۇ يوروتۇلۇشتىن كېيىن،
ئازاب-ئوقۇبەتلىك، قاتتىق كۈرەشلەرگە بەرداشلىق بەرگەن
بۇرۇنقى كۈنلەرنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار. 33 بەزى ۋاقىتلاردا
رەسۋا قىلىنىپ ھاقارەتلەش ۋە خارلىنىشلارغا ئۇچرىدىڭلار
ۋە بەزى ۋاقىتلاردا مۇشۇنداق مۇئامىلىلەرگە ئۇچرىغانلارغا
دەردداش بولدۇڭلار. 34 چۈنكى سىلەر ھەم مەھبۇسلارنىڭ
دەردىگە ئورتاق بولدۇڭلار ھەم مال-مۈلكۈڭلار بۇلانغاندىمۇ،
كەلگۈسىدە تېخىمۇ ئېسىل ھەم يوقاپ كەتمەيدىغان باقىي
تەتۈلۈقاتقا ئىگە بولىدىغانلىقىڭلارنى بىلگەچكە، خۇشاللىق بىلەن
بۇ ئىشنى قوبۇل قىلدىڭلار. 35 شۇنىڭ ئۈچۈن، جاسارىتىڭلارنى
يوقاتماڭلار، ئۇنىڭدىن ئىنتايىن زور ئىنئام بولىدۇ. 36 چۈنكى
خۇدانىڭ ئىرادىسىگە ئەمەل قىلىپ، ئۇنىڭ ۋەدە قىلغىنىغا
مۇيەسسەر بولۇش ئۈچۈن، سەۋر-چىدام قىلىشىڭلارغا توغرا
كېلىدۇ. 37 چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردا] [خۇدا] مۇنداق
دېگەن: ـ «پەقەت ئازغىنە ۋاقىتتىن كېيىنلا»، «كەلگۈچى

دەرۋەقە يېتىپ كېلىدۇ، ئۇ كېچىكمەيدۇ. 38 بىراق ھەققانىي
بولغۇچى ئېتىقاد بىلەن ياشايدۇ؛ لېكىن ئۇ كەينىگە چېكىنسە،
جېنىم ئۇنىڭدىن سۆيۈنمەيدۇ». 39 ھالبۇكى، بىز بولساق كەينىگە
چېكىنىپ ھالاك بولىدىغانلاردىن ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد بىلەن
ئۆز جېنىمىزنى ئىگىلىگەنلەردىندۇرمىز.

11 ئېتىقاد بولسا ئۈمىد قىلغان ئىشلارنىڭ رېئاللىقتىكى
ئىپادىسى ۋە كۆرۈنمەيدىغان شەيئىلەرنىڭ دەلىللىدۇر. 2 چۈنكى
بۇرۇنقى مۆتىۋەرلىرىمىز قەدىمدە مانا شۇ ئېتىقاد بىلەن [خۇدادىن
كەلگەن] ياخشى گۇۋاھلىقنى ئالغان. 3 بىز ئېتىقاد ئارقىلىق
كائىناتنىڭ خۇدانىڭ سۆز-كالامى بىلەن ئورنىتىلغانلىقىنى،
شۇنداقلا بىز كۆرۈۋاتقان مەۋجۇداتلارنىڭ كۆرگىلى بولىدىغان
شەيئىلەردىن چىققان ئەمەسلىكىنى چۈشىنەلەيمىز. (aiōn)
(g165) 4 ئېتىقادى بولغاچقا ھابىل قابىلنىڭكىدىنمۇ ئەۋزەل بىر
قۇربانلىقنى خۇداغا ئاتىغان؛ ئېتىقادى بولغاچقا خۇدا ئۇنىڭ
ئاتىغانلىرىنى تەرىپلەپ، ئۇنىڭغا ھەققانىي دەپ گۇۋاھلىق
بەردى. گەرچە ئۆلگەن بولسىمۇ، ئېتىقادى بىلەن ئۇ يەنىلا
بىزگە گەپ قىلماقتا. 5 ئېتىقادى بولغاچقا، ھانوخ ئۆلۈمنى
كۆرمەيلا [ئەرشكە] كۆتۈرۈلدى؛ خۇدا ئۇنى كۆتۈرۈپ
ئېلىپ كەتكەچكە، ئۇ يەر يۈزىدە ھېچ تېپىلمىدى. سەۋەبى
ئۇ ئېلىپ كېتىلىشتىن ئىلگىرى، خۇدانى خۇرسەن قىلغان
ئادەم دەپ تەرىپلەنگەنىدى. 6 ئەمدىلىكتە ئېتىقاد بولماي
تۇرۇپ، خۇدانى خۇرسەن قىلىش مۇمكىن ئەمەس؛ چۈنكى
خۇدانىڭ ئالدىغا باردىغان كىشى ئۇنىڭ بارلىقىغا، شۇنداقلا
ئۇنىڭ ئۆزىنى ئىزدىگەنلەرگە ئەجرىنى قايتۇرغۇچى ئىكەنلىكىگە
ئىشىنىشى كېرەك. 7 ئېتىقادى بولغاچقا، نۇھ تېخى كۆرۈلۈپ
باقمىغان ۋەقەلەر ھەققىدە خۇدا تەرىپىدىن ئاگاھلاندۇرۇلغاندا،
ئىخلاسمەنلىك قورقۇنچى بىلەن ئائىلىسىدىكىلەرنى قۇتقۇزۇش
ئۈچۈن يوغان بىر كېمە ياسىدى؛ ھەمدە ئېتىقادى ئارقىلىق
شۇنداق قىلىپ پۈتكۈل دۇنيادىكىلەرنىڭ گۇناھلىرى ئۈستىدىن
ھۆكۈم چىقاردى، شۇنداقلا ئېتىقادتىن بولغان ھەققانىيلىققا
مىراسخور بولدى. 8 ئېتىقادى بولغاچقا، خۇدا ئىبراھىمنى ئۇنىڭغا
مىراس سۈپىتىدە بەرمەكچى بولغان زېمىنغا بېرىشقا چاقىرغاندا،
ئۇ ئىتائەت قىلدى؛ ئۇ قەيەرگە باردىغانلىقىنى بىلمەي تۇرۇپ
يولغا چىقتى. 9 ئېتىقادى بولغاچقا ئۇ ۋەدە قىلىنغان زېمىندا،
خۇددى ياقا يۇرتتا تۇرغاندەك مۇساپىر بولۇپ چېدىرلارنى
ماكان قىلىپ ياشىدى. خۇدانىڭ ئۇنىڭغا قىلغان ۋەدىسىنىڭ
ئورتاق مىراسخورلىرى بولغان ئىسھاق ۋە ياقۇپلارمۇ ئۇنىڭ بىلەن
بىرگە شۇنىڭغا ئوخشاش ياشىدى. 10 ئىبراھىمنىڭ شۇنداق
قىلىشىدىكى سەۋەب، ئۇ ئۇللىرى مۇستەھكەم بولغان شەھەرنى
كۈتكەنىدى؛ شەھەرنىڭ لايىھىلىگۈچى ھەم قۇرغۇچىسى
خۇدا ئۆزىدۇر. 11 ئېتىقادى بولغاچقا ساراھ گەرچە ياشىنىپ
قالغان، تۇغۇت يېشىدىن ئۆتكەن بولسىمۇ، ھامىلىدار بولۇش
ئىقتىدارىغا ئىگە بولدى؛ چۈنكى ئۇ ۋەدە قىلغان خۇدانى
ئىشەنچلىك دەپ قارايتتى. 12 بۇنىڭ بىلەن بىرلا ئادەمدىن،
يەنى ئۆلگەن ئادەمدەك بولۇپ قالغان بىر ئادەمدىن ئاسماندىكى
يۇلتۇزلاردەك كۆپ، دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك سانسىز
ئەۋلادلار بارلىققا كەلدى. 13 بۇ كىشىلەرنىڭ ھەممىسى
خۇدانىڭ ۋەدە قىلغانلىرىغا مۇيەسسەر بولماي تۇرۇپلا ئېتىقادى
بولغان ھالدا ئالەمدىن ئۆتتى. بىراق ئۇلار ھايات ۋاقتىدا بۇلارنىڭ
كەلگۈسىدە ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدىغانلىقىنى يىراقتىن كۆرۈپ،
قۇچاق ئېچىپ خۇرسەنلىك بىلەن كۈتكەن ۋە ئۆزلىرىنى يەر
يۈزىدە مۇساپىر ۋە يولۇچى دەپ ئاشكارە ئېيتقانىدى. 14 بۇ
بۇنداق سۆزلەرنى قىلغان كىشىلەرنىڭ بىر ۋەتەننى تەشنا بولۇپ
ئىزدەۋاتقانلىقىنى ئېنىق ئىپادىلەيدۇ. 15 دەرۋەقە، ئۇلار ئۆز
يۇرتىنى سېغىنغان بولسا، قايتىپ كېتىش پۇرسىتى چىققان
بولاتتى. 16 لېكىن ئۇلار ئۆنىڭدىنمۇ ئەۋزەل، يەنى ئەرشتىكى
بىر ماكانىنى تەلەپلەنۋېپ ئىزدىمەكتە. شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ
ئۆزلىرىنىڭ خۇداسى دەپ ئاتىلىشىدىن نومۇس قىلمايدۇ؛ چۈنكى
مانا، ئۇ ئۇلار ئۈچۈن بىر شەھەر ھازىرلىغان. 17 ئىبراھىم
خۇدا تەرىپىدىن سىنالغىنىدا، ئېتىقادى بولغاچقا ئوغلى ئىسھاقنى
قۇربانلىق سۈپىتىدە خۇداغا ئاتىدى؛ گەرچە ئۇ خۇدانىڭ
ۋەدىلىرىنى، جۈملىدىن «سېنىڭ نامىڭنى داۋاملاشتۇرىدىغان
نەسلىڭ بولسا ئىسھاقتىن كېلىپ چىقىدۇ» دېگىننى تاپشۇرۇۋالغان
بولسىمۇ، ئۇ يەنىلا بىردىنبىر ئوغلىنى قۇربان قىلىشقا تەييار تۇردى.
19 چۈنكى ئۇ ھەتتا ئىسھاق ئۆلگەن تەقدىردىمۇ، خۇدانىڭ

ئۇنى تىرىلدۇرۇشكە قادىر ئىكەنلىكىگە ئىشەندى. مۇنداقچە
ئېيتقاندا، ئىسھاقنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلگەندەك قايتىدىن
تاپشۇرۇۋالدى. 20 ئېتىقادى بولغاچقا، ئىسھاق ئوغۇللىرى
ياقۇپ بىلەن ئەساۋنىڭ كەلگۈسى ئىشلىرىغا خەيرلىك تىلەپ
دۇئا قىلدى. 21 ئېتىقادى بولغاچقا، ياقۇپ ئالەمدىن ئۆتۈش
ئالدىدا يۈسۈپنىڭ ئىككى ئوغلىنىڭ ھەربىرى ئۈچۈن خەيرلىك
دۇئا قىلىپ، ھاسىسىغا تايىنىپ تۇرۇپ خۇداغا سەجدە
قىلدى. 22 ئېتىقادى بولغاچقا، يۈسۈپ سەكراتقا چۈشۈپ
قالغاندا، بەنى ئىسرائىلنىڭ مىسردىن چىقىپ كېتىدىغانلىقىنى
تىلغا ئالدى ھەمدە ئۆزىنىڭ ئۆستىخانىلىرى توغرۇلۇقمۇ ئەمر
قىلدى. 23 ئېتىقادى بولغاچقا، مۇسا تۇغۇلغاندا، ئۇنىڭ ئاتا-
ئانىسى ئۇنى ئۈچ ئاي يوشۇردى؛ چۈنكى ئۇلار مۇسانىڭ
يېقىملىق بىر بالا ئىكەنلىكىنى كۆردى، پادىشاھنىڭ پەرماندىنمۇ
قورقمىدى. 24 ئېتىقادى بولغاچقا، مۇسا چوڭ بولۇپ ئۇلۇغ
زات بولغاندىن كېيىن، «پىرەۋننىڭ قىزىنىڭ ئوغلى» دېگەن ئاتاقتا
تۇرۇۋۇپرىشنى رەت قىلىپ، 25 گۇناھ ئىچىدىكى لەززەتلەردىن
ۋاقىتلىق بەھرىمەن بولۇشنىڭ ئورنىغا، خۇدانىڭ خەلقى بىلەن
بىللە ئازاب چېكىشنى ئەۋزەل كۆردى. 26 ئۇ مەسىھكە
قارىتىلغان ھاقارەتكە ئۇچراشنى مىسرنىڭ خەزىنىسىدىكى
بايلىقلارغا ئىگە بولۇشتىنمۇ ئەۋزەل بىلدى. چۈنكى كۆزلىرىنى
[ئەرشتىكى] ئىنئامغا تىكىۋاتاتتى. 27 ئېتىقادى بولغاچقا، ئۇ
پادىشاھنىڭ غەزىپىدىنمۇ قورقماي مىسردىن چىقىپ كەتتى.
[جاپا-مۇشەققەتكە] چىدىدى، چۈنكى كۆزگە كۆرۈنمىگۈچى
ئۇنىڭ كۆزىگە كۆرۈنۈپ تۇرغاندەك ئىدى. 28 ئېتىقادى
بولغاچقا، ئۇ «تۇنجى ئوغلىنىڭ جېنىنى ئالغۇچى» [پەرىشتىنىڭ]
[ئىسرائىللارغا] تەگمەسلىكى ئۈچۈن [تۇنجى] «ئۆتۈپ كېتىش»
ھېيتىنى ئورنىتىپ، شۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك قانۇن [بۇيرۇلغىنى
بويىچە] سېپىپ-سۈركىدى. 29 ئېتىقادى بولغاچقا، [ئىسرائىللار]
قىزىل دېڭىزدىن خۇددى قۇرۇقلۇقتا ماڭغاندەك مېڭىپ ئۆتتى.
بىراق [ئۇلارنى قوغلاپ كەلگەن] مىسرلىقلار ئۆتمەكچى
بولغاندا سۇغا غەرق بولدى. 30 ئېتىقادى بولغاچقا، خەلق
يەتتە كۈن يېرىخو شەھىرىنىڭ سېپىلىنى ئايلانغاندىن كېيىن
سېپىل ئورۇلدى. 31 ئېتىقادى بولغاچقا، پاھىشە ئايال
راھاب ئىسرائىل چارلىغۇچىلىرىنى دوستلارچە كۈتۈۋالغاچقا،
ئىتائەتسىزلەر [بولغان ئۆز شەھىرىدىكىلەر] بىلەن بىرلىكتە ھالاك
بولمىدى. 32 مەن يەنە نېمىشقا سۆزلەپ ئولتۇراي؟ گىدېئون،
باراق، شىمشون، يەفتاھ، داۋۇت، سامۇئىل ۋە قالغان باشقا
پەيغەمبەرلەر توغرىسىدا ئېيتسىپ كەلسەم ۋاقىت يەتمەيدۇ.
33 ئۇلار ئېتىقادى بىلەن ئەللەرنىڭ ئۈستىدىن غالىب كەلدى،
ئادالەت يۈرگۈزدى، [خۇدا] ۋەدە قىلغانلارغا ئېرىشتى،
شىرلارنىڭ ئاغزىلىرىنى ئېتىپ قويدى، 34 دەھشەتلىك ئوتنىڭ
يالقۇنىنى ئۆچۈردى، قىلىچنىڭ تىغىدىن قېچىپ قۇتۇلدى،
ئاجىزلىقتىن كۈچەيدى، جەڭگىدە باتۇرلۇق كۆرسەتتى، يات
ئەللەرنىڭ قوشۇنلىرىنى تېرى-پىرەڭ قىلدى. 35 [ئېتىقادى
بولغاچقا]، ئاياللار ئۆلگەن ئۆزۈق-ئۆغقانلىرىنى ئۆلۈمدىن
تىرىلدۈرگۈزۈپ قايتۇرۇۋالدى؛ بىراق باشقىلار كەلگۈسىدە
تېخىمۇ ياخشى ھالدا ئۆلۈمدىن تىرىلەيلى دەپ، قۇتۇلۇش يولىنى
رەت قىلىپ قىينىلىشقا بەرداشلىق بەردى. 36 يەنە بەزىلەر
سىنىلىپ خار-مەسخىرىلەرگە ئۇچراپ قامچىلاندى، بەزىلەر ھەتتا
كىشەنلىنىپ زىندانغا تاشلاندى؛ 37 ئۇلار چالما-كېسەك قىلىپ
ئۆلتۈرۈلدى، ھەرە بىلەن ھەرىلىنىپ پارچىلاندى، سىناقلارنى
بېشىدىن ئۆتكۈزدى، قىلىچلىنىپ ئۆلتۈرۈلدى؛ ئۇلار قوي-
ئۆچكە تېرىلىرىنى يېپىنچا قىلغان ھالدا سەرسان بولۇپ يۈردى،
نامراتلىقتا ياشىدى، قىيىن-قىستاققا ئۇچرىدى، خورلاندى
38 (ئۇلار بۇ دۇنياغا زايە كەتكەندى)، چۆللەردە، تاغلاردا،
ئۆڭكۈرلەردە ۋە گەمىلەردە سەرگەردان بولۇپ يۈردى.
39 بۇلارنىڭ ھەممىسى ئېتىقادى بىلەن خۇدانىڭ ئۆز گۈۋاھى
بىلەن تەرىپلەنگەن بولسىمۇ، خۇدانىڭ ۋەدە قىلغىنىغا ئەينى
بويىچە ئېرىشكىنى يوق. 40 ئەمدىلىكتە خۇدا بىزلەر ئۈچۈن تېخىمۇ
ئەۋزەل بىر نىشان-مەقسەتنى بېكىتكەن بولۇپ، ئۇلار بىزسىز
كامالەتكە يەتكۈزۈلمەيدۇ.

12 ئەمدى ئەتراپىمىزدا گۈۋاھچىلار شۇنچە چوڭ
بۇلۇتتەك بىزنى ئورىۋالغاچقا، ھەرخىل ئېغىر يۈك ھەم
بىزگە ئاسانلا چىرمىشىۋالىدىغان گۇناھنى چۆرۈپ تاشلاپ،
ئالدىمىزغا قويۇلغان يۈگۈرۈش يولىنى چىداملىق بىلەن بېسىپ

يۇگۈرەيلى؛ بۇنىڭدا كۆزىمىزنى ئېتىقادىمىزنىڭ يول باشلىغۇچىسى
ۋە تاكامۇللاشتۇرغۇچىسى بولغان ئەيسانا تىكەيلى. ئۇ ئۆزىنى
كۆتىكەن خۇشاللىق ئۈچۈن كرېستتىكى ئازابقا بەرداشلىق
بەردى ھەم ئۇنىڭدا بولغان ھاقارەتكە پىسەنت قىلمىدى. شۇنىڭ
بىلەن ئۇ خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرغۇزۇلدى.
3 كۆڭلۈڭلەرنىڭ ھېرىپ سوۋۇپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن،
گۇناھكارلارنىڭ شۇنچە قاتتىق خورلاشلىرىغا بەرداشلىق
بەرگۈچىنى كۆزلۈل قويۇپ ئويلاڭلار. 4 گۇناھقا قارشى
كۈرەشلەردە تېخى قان ئاققۇزۇش دەرىجىسىگە بېرىپ
يەتمىدىڭلار. 5 خۇدانىڭ سىلەرگە ئۆز پەرزەنتلىرىم دەپ
جېكلەيدىغان [مۇقەددەس يازمىلاردىكى] مۇنۇ سۆزلىرىنى
ئۇنتۇدۇڭلار: ـ «ئى ئوغلۇم، پەرۋەردىگارنىڭ تەربىيىسىگە
سەل قارىما، ئەيىبلەنگىنىڭدە كۆڭلۈڭ سوۋۇپ كەتمىسۇن،
6 چۈنكى پەرۋەردىگار سۆيگىنىگە تەربىيە بېرىدۇ، مېنىڭ ئوغلۇم
دەپ قوبۇل قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى دەررىلەيدۇ». 7 ئازاب
چەككىنىڭلارنى خۇدانىڭ تەربىيىسى دەپ بىلىپ، ئۇنىڭغا
بەرداشلىق بېرىڭلار. چۈنكى سىلەرنىڭ تەربىيە ئېلىشىڭلارنىڭ
ئۆزى خۇدانىڭ سىلەرنى ئوغلۇم دەپ مۇئامىلە قىلغانلىقىنى
كۆرسىتىدۇ. قايسى پەرزەنت ئاتىسى تەربىيىلەنمەيدۇ؟
8 ئەمدى [خۇدانىڭ] تەربىيىلىنىدە ھەربىر پەرزەنتىنىڭ ئۆز
ئۇلۇشى بار؛ لېكىن بۇ ئىش سىلەردە كەم بولسا ھەقىقىي
ئوغۇللىرىدىن ئەمەس، بەلكى ھارامدىن بولغان پەرزەنتى بولۇپ
چىقىسىلەر. 9 ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەممىزنىڭ ئۆزىمىزگە تەربىيە
بەرگەن ئەت جەھەتتىكى ئاتىلىرىمىز بار، بىز ئۇلارنىمۇ ھۆرمەتلەپ
كەلدۇق. شۇنداق ئىكەن، روھلارنىڭ ئاتىسىغا تېخىمۇ ئىتائەت
قىلمامدۇق؟ شۇنداقتا ھاياتىمىز ياشىنمامدۇ؟ 10 ئەت جەھەتتىكى
ئاتىلىرىمىز بەرھەق پەقەت ئۆزى مۇۋاپىق كۆرگەن يول بويىچە
ئازغىنە ۋاقىت بىزنى تەربىيىلىگەن. لېكىن ئۇ بولسا بىزگە پايدىلىق
بولسۇن دەپ، پاك-مۇقەددەسلىكىدىن مۇيەسسەر بولۇشىمىز
ئۈچۈن تەربىيىلەيدۇ. 11 ئەمدى قاتتىق تەربىيە بېرىلگەن ۋاقىتدا
ئادەمنى خۇش قىلمايدۇ، ئەكسىچە ئادەمنى قايغۇغا چۈمدۈرىدۇ؛
بىراق بۇنىڭ بىلەن ئۆزەلگەنلەرگە ئۇ كېيىن ھەققانىيلىقتىن
چىققان تىنچ-خاتىرجەملىكنىڭ مېۋىسىنى بېرىدۇ. 12 شۇنىڭ

ئۆچۈن، «تىلىپ ساڭگىلىغان قولۇڭلارنى، زەئىپلىشىپ كەتكەن
تىزىڭلارنى رۇسلاڭلار» 13 ۋە «ئاقساق»لارنىڭ پۇكۈلۈپ
قالماي، بەلكى شىپا تېپىشى ئۈچۈن پۇتلىرىڭلارنى تۈز يولىلاردا
ماڭدۇرۇڭلار. 14 بارلىق كىشىلەر بىلەن ئىناق ئۆتۈشكە ۋە پاك-
مۇقەددەس ياشاشقا ئىنتىلىڭلار؛ مۇقەددەس بولمىغان كىشى
ھەرگىز رەببنى كۆرەلمەيدۇ. 15 ئويغاق تۇرۇڭلارکى، ھېچكىم
خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىدىن مەھرۇم قالمىسۇن؛ ئاراڭلاردا
سىلەرگە ئىش تاپقۇزۇپ سىلەرنى كۆيدۈرىدىغان، شۇنداقلا
كۆپ ئادەملەرنى بۇلغاپ ناپاك بولۇشقا سەۋەب بولىدىغان
بىرەر ئۆچ-ئاداۋەت يىلتىزى ئۈنمىسۇن. 16 ئاراڭلاردا ھېچبىر
بۇزۇقلۇق قىلغۇچى يا كى ئۆزىنىڭ تۇنجى ئوغۇللۇق ھوقۇقىنى
بىر ۋاخ تاماققا سېتىۋەتكەن ئەساۋەدەك ئىخلاسسىز كىشى
بولمىسۇن. 17 چۈنكى سىلەرگە مەلۇمكى، ئەساۋ كېيىن
[ئاتىسىنىڭ] خەيرلىك دۇئاسىنى ئېلىشنى ئويلىغان بولسىمۇ،
شۇنداقلا ئۇنىڭغا ئىنتىلىپ كۆز ياشلىرىنى ئېقىتىپ يالۋۇرغان
بولسىمۇ، ئۇ [بۇ ئىشلارنى ئورنىغا] [كەلتۈرىدىغان] توۋا
قىلىش يولىنى تاپالماي، رەت قىلىندى. 18 چۈنكى سىلەر قول
بىلەن تۇتقىلى بولىدىغان، يالقۇنلاپ ئوت يېنىپ تۇرۇۋاتقان
ھەمدە سۈرلۈك بۇلۇت، قاراڭغۇلۇق ۋە قارا قۈيۈن قاپلىغان
ئاشۇ تاغقا كەلمىدىڭلار ـ 19 (ئۇ جايدا كاناي ساداسى
بىلەن سۆزلىگەن ئاۋاز يەتكۈزۈلگەندە، بۇلارنى ئاڭلىغانلار:
«بىزگە يەنە سۆز قىلىنمىسۇن!» دەپ [خۇداغا] يالۋۇرۇشتى؛
20 چۈنكى ئۇلار قىلىنغان ئەمرنى كۆتۈرەلمىدى. «ئەگەر بۇ تاغقا
ھەتتا بىرەر ھايۋاننىڭ ئايىغى تەگسىمۇ، چالما-كېسەك قىلىپ
ئۆلتۈرۈلسۇن» [دەپ تاپىلانغانىدى]؛ 21 ئۇ كۆرۈنۈش شۇنداق
قورقۇنچلۇق ئىدىكى، مۇسامۇ: «بەك قاتتىق قورقۇپ غال-
غال تىترەپ كەتتىم» دېگەنىدى). 22 ـ سىلەر بەلكى زىئون
تېغىغا، يەنى مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ شەھىرى ـ ئەرشتىكى
يېرۇسالېمغا، تۈمەنلىگەن پەرىشتىلەرگە، 23 ئىسىملىرى ئەرشتە
پۈتۈلگەن تۇنجى تۇغۇلغانلارنىڭ ھېيت-مەرىكە خۇشاللىقىدا
جەم قىلىنغان جامائىتىگە، ھەممەيلەننىڭ سوراقچىسى خۇداغا،
تاكامۇللاشتۇرۇلغان ھەققانىي كىشىلەرنىڭ روھلىرىغا 24 ۋە
يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاسىتىچىسى ئەيسانا، شۇنداقلا ھەم ئۇنىڭ

سىپىلگەن قېنىغا كەلدىڭلار. بۇ قان ھابىلنىڭكىدىن ئەۋزەل
سۆز قىلىدۇ. 25 بۇ سۆزنى قىلغۇچىنى رەت قىلماسلىقىڭلار
ئۈچۈن دىققەت قىلىڭلار. چۈنكى يەر يۈزىدە تۈزلىرىگە ۋەھيي
يەتكۈزۈپ ئاگاھلاندۇرغۇچىنى رەت قىلغانلار جازادىن
قېچىپ قۇتۇلالمىغان يەردە، ئەرشتە بىزنى ئاگاھلاندۇرغۇچىدىن
يۈز ئۆرۈسەك، ھالىمىز تېخىمۇ شۇنداق بولمامدۇ؟ 26 ئەمدى شۇ
چاغدا خۇدانىڭ ئاۋازى زېمىننى تەۋرىتىۋەتكەندى؛ لېكىن
ئەمدى ئۇ: «ئۆزۈم يەنە بىر قېتىم زېمىننىلا ئەمەس، ئاسماننىمۇ
تەۋرىتىمەن» دەپ ۋەدە قىلدى. 27 «يەنە بىر قېتىم» دېگەن
بۇ سۆز تەۋرىتىلدىغانلارنىڭ، يەنى يارىتىلغان نەرسىلەرنىڭ
تەۋرىتىلىشى بىلەن يوقىتىلدىغانلىقىنى، تەۋرەتكىلى بولمايدىغان
نەرسىلەرنىڭ مەڭگۈ مۇقىم بولىدىغانلىقىدىن ئىبارەت مەنىنى
بىلدۈرىدۇ. 28 شۇنىڭ ئۈچۈن، تەۋرەتكىلى بولمايدىغان بىر
پادىشاھلىققا مۇيەسسەر بولۇپ، مېھىر-شەپقەتنى چىڭ تۇتۇپ
بۇ ئارقىلىق ئىخلاسمەنلىك ۋە ئەيمىنىش-قورقۇنچ بىلەن خۇدانى
خۇرسەن قىلىدىغان ئىبادەتلەرنى قىلايلى. 29 چۈنكى خۇدايىمىز
ھەممىنى يەۋەتكۈچى بىر ئوتتۇر.

13 ئاراكىلاردا قېرىنداشلىق مېھىر-مۇھەببەت توختىمىسۇن.
2 ناتونۇش كىشىلەرگە مېھماندوست بولۇشنى ئۇنتۇماڭلار.
چۈنكى بەزىلەر شۇ يول بىلەن بىلمەستىن پەرىشتىلەرنى مېھمان
قىلغان. 3 زىندانغا تاشلانغانلارنى ئۆزلار بىلەن بىللە [زىنداندا]
زەنجىرلەنگەندەك ياد ئېتىڭلار. خورلانغانلارنى ئۆزۈڭلارمۇ
تەندە تۇرۇۋاتقان بەندە سۈپىتىدە ياد ئېتىپ تۇرۇڭلار. 4 ھەممە
ئادەم نىكاھقا ھۆرمەت قىلسۇن، ئەر-خوتۇنلارنىڭ ياتىدىغان
يېرى داغسىز بولسۇن؛ چۈنكى خۇدا بۇزۇقچىلىق قىلغۇچىلار ۋە
زىنا قىلغۇچىلاردىن ھېساب ئالىدۇ. 5 مېڭىش-تۇرۇشۇڭلار
پۇلپەرەسلىكتىن خالىي بولسۇن، بارىغا قانائەت قىلىڭلار. چۈنكى
خۇدا مۇنداق دېگەن: «سەندىن ئەسلا ئايرىلمايمەن، سېنى
ئەسلا تاشلىمايمەن». 6 شۇڭا، يۈرەكلىك بىلەن ئېيتالايمىزكى،
«پەرۋەردىگار مېنىڭ يارىدەمچىمدۇر، ھېچ قورقمايمەن، كىشىلەر
مېنى نېمە قىلالىسۇن؟» 7 سىلەرگە خۇدانىڭ سۆز-كالامىنى
يەتكۈزگەن، سىلەرنىڭ يېتەكچىلىرىڭلارنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار.
ئۇلارنىڭ مېڭىش-تۇرۇشىنىڭ مېۋىسىگە-نەتىجىسىگە كۆڭۈل قويۇپ
قاراپ، ئۇلارنىڭ ئېتىقادىنى ئۈلگە قىلىڭلار: — 8 ئەيسا
مەسىھ تۈنۈگۈن، بۈگۈن ۋە ئەبەدىلئەبەدگىچە ئۆزگەرمەيدۇ!
(aiōn g165) 9 شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەرخىل غەيرىي تەلىملەر بىلەن
ئېزىقتۇرۇلۇپ كەتمەڭلار؛ چۈنكى ئىنسانىنىڭ قەلبى [قۇربانلىققا
خاس] يېمەكلىكلەر بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مېھىر-
شەپقىتى بىلەن قۇۋۋەتلەندۈرۈلگىنى ئەۋزەل. چۈنكى بۇنداق
يېمەكلىكلەرگە بېرىلىپ كېلىۋاتقانلار ئۇلاردىن ھېچقانداق پايدا
كۆرگەن ئەمەس. 10 بىزلەرنىڭ شۇنداق بىر قۇربانگاھىمىز
بارىكى، ئىبادەت چېدىرىدا خىزمەتتە بولغانلارنىڭ ئۇنىڭدىن
يېيىش ھوقۇقى يوقتۇر. 11 چۈنكى گۇناھ تىلەش سۈپىتىدە
سويۇلغان، قېنى باش كاھىن تەرىپىدىن ئەڭ مۇقەددەس جايغا
ئېلىپ كىرىلگەن قۇربانلىق ھايۋانلارنىڭ تېنى بولسا قارارگاھنىڭ
سىرتىغا ئېلىپ چىقىلىپ كۆيدۈرۈلەتتى. 12 شۇڭا ئەيسامۇ ئۆز
قېنى بىلەن خەلقنى پاكلاپ خۇداغا ئاتاش ئۈچۈن، شەھەر
دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدا ئازاب چېكىپ ئۆلدى. 13 شۇنداق
ئىكەن، بىزمۇ قارارگاھنىڭ سىرتىغا چىقىپ، ئۇنىڭ يېنىغا
بېرىپ، ئۇنىڭغا قارىتىلغان ھاقارەتكە ئورتاق بەرداشلىق بېرەيلى.
14 چۈنكى يەر يۈزىدە مەڭگۈ مەۋجۇت تۇرىدىغان شەھىرىمىز
يوق، بەلكى كەلگۈسىدىكى شەھەرگە ئىنتىلمەكتىمىز. 15 شۇڭا،
مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا قۇربانلىق سۈپىتىدە مەدھىيىلىرىمىزنى
توختاۋسىز ئاتايلى، يەنى ئۆز لەۋلىرىمىزنىڭ مېۋىسى سۈپىتىدە ئۇنىڭ
نامىنى ئېتىراپ قىلايلى. 16 ئەمدى خەير-ساخاۋەت قىلىشنى ۋە
باركىلاردىن ئورتاق تەقسىملەشنى ئۇنتۇماڭلار. چۈنكى خۇدا
بۇنداق قۇربانلىقلاردىن خۇرسەن بولىدۇ. 17 يېتەكچىلىرىڭلارغا
ئىتائەت قىلىپ، ئۇلارغا بويسۇنۇڭلار. چۈنكى ئۇلار ئۆز
خىزمىتىدىن خۇداغا ھېساب بېرىدىغانلار بولۇپ، ھەممىشە
جېنىڭلاردىن خەۋەر ئېلىشقا ئويغاق تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ بۇ
ئىشى قايغۇ-ئەلەم بىلەن ئەمەس (چۈنكى ئۇنداق بولسا سىلەرگە
ھېچ پايدا يەتكۈزۈلمەيدۇ) بەلكى خۇشال-خۇرامىلىق بىلەن
ئېلىپ بېرىلسۇن. 18 بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىپ تۇرۇڭلار؛
چۈنكى ۋىجدانىمىزنىڭ پاك ئىكەنلىكىگە، ھەربىر ئىشلاردا
توغرا يولدا مېڭىشنى خالايدىغانلىقىمىزغا قايىل قىلىندۇق.

19 يېنىكۈلارغا پاتراق قايتىپ بېرىشىم ئۈچۈن، دۇئا قىلىشىڭلارنى
ئالاھىدە ئۆتۈنىمەن. 20 ئەمدى مەڭگۈلۈك ئەھدىنىڭ قېنى
بىلەن قوي پادىسىنىڭ كاتتا پادىچىسى بولغان رەببىمىز ئەيسانى
ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى، خاتىرجەملىكنىڭ ئىگىسى بولغان
خۇدا (aiōnios g166) 21 ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق سىلەرگە
ئۆزىنى خۇرسەن قىلىدىغان ئىشلارنى قىلدۇرۇپ، سىلەرنى
ھەربىر ياخشى ئەمەلدە تاكامۇللاشۇرۇرۇپ ئىرادىسىنىڭ
ئىجراچىلىرى قىلغاي! مەسىھكە ئەبەدىلئەبەدگىچە شان-شەرەپ
بولغاي! ئامىن! (aiōn g165) 22 سىلەردىن ئۆتۈنمەنكى، ئى
قېرىنداشلىرىم، بۇ نەسىھەت سۆزۈمگە ئېغىر كۆرمەي قۇلاق
سالغايسىلەر؛ سىلەرگە مۇشۇنچىلىكلا سۆزلەرنى يازدىم، خالاس.
23 قېرىندىشىمىز تىموتىينىڭ زىنداندىن قويۇپ بېرىلگەنلىكىدىن
خەۋەردار بولغايسىلەر. ييقىندا يېنىمغا كېلىپ قالسا، مەن
سىلەرنى يوقلاپ بارغىنىمدا ئۇ مەن بىلەن بىللە بارىدۇ. 24 بارلىق
يېتەكچىلىرىڭلار ۋە بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرگە سالام
ئېيتقايسىلەر. ئىتالىيەدىن كەلگەنلەر سىلەرگە سالام يوللىدى.
25 مېھىر-شەپقەت ھەممىڭلارغا يار بولغاي! ئامىن! روسۇل
ياقۇپ يازغان مەكتۇپ

ياقۇپ

1 خۇدانىڭ ۋە ره‌ببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ قۇلى بولغان مەنكى
ياقۇپتىن تارقاق تۇرۇۋاتقان مۇھاجىر ئون ئىككى قەبىلىگە سالام!
2 ئى قېرىنداشلىرىم، ھەرقانداق سىناقلارغا دۇچ كەلسەڭلار،
بۇنى زور خۇشاللىق دەپ بىلىڭلار. 3 چۈنكى سىلەرگە
مەلۇمكى، بۇنداق ئېتىقادىڭلارنىڭ سىنىلىشى سىلەردە سەۋر-
چىداملىق شەكىللەندۈرىدۇ؛ 4 سەۋر-چىداملىقنىڭ خىسلىتى
قەلبىڭلاردا تۇرۇپ شۇنداق پىشىپ يېتىلسۇنكى، شۇنىڭ بىلەن
سىلەر پىشقان، مۇكەممەل ۋە كەم-كۈتىسىز بولىسىلەر. 5 بىراق
ئەگەر ئاراڭلاردىكى بىرسى دانالىققا موھتاج بولسا، ھەممىگە
سېخىيلىق بىلەن بېرىدىغان شۇنداقلا ئەيىبلىمەيدىغان خۇدادىن
تىلىسۇن. شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭغا چوقۇم ئاتا قىلىنىدۇ. 6 بىراق ئۇ
ھېچ دېلىغۇل بولماي ئىشەنچ بىلەن تىلىسۇن؛ چۈنكى دېلىغۇل
كىشى خۇددى شامالدا ئۇرۇلۇپ ئۆيان-بۇيان يەلپۈنگەن
دېڭىز دولقۇنىغا ئوخشايدۇ. 7 ئۇنداق كىشى رەبدىن بىرەر
نەرسىگە ئېرىشىمەن، دەپ ھېچ خىيال قىلمىسۇن؛ 8 ئۇنداقلار
ئۇچمە كۆڭۈل بولۇپ، بارلىق يوللىرىدا تۇتامى يوق ئادەمدۇر.
9 نامراتلار بولغان قېرىنداش ئۆزىنىڭ يۇقىرىغا كۆتۈرۈلگەنلىكىگە
تەنتەنە قىلسۇن؛ باي بولغان قېرىنداش بولسا، ئۆزىنىڭ تۆۋەن
قىلىنغانلىقىغا تەنتەنە قىلسۇن، چۈنكى ئۇ ئوت-چۆپلەرنىڭ
چېچەكلىرىدەك توزۇپ كېتىدۇ. 11 قۇياش چىقىپ قىزىغاندا،
ئوت-چۆپلەرنى قۇرۇتىدۇ، گۈللىرى توزۇپ كېتىدۇ-دە، ئۇنىڭ
گۈزەللىكى يوقىلىدۇ؛ باي ئادەملەر خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش،
ئۆز ھەلەكچىلىكىدە يوقىلىدۇ. 12 سىناقلارغا [سەۋرچانلىق
بىلەن] بەرداشلىق بەرگەن كىشى نەقەدەر بەختلىك-ھە! چۈنكى
ئۇ سىناقتىن ئۆتكەندىن كېيىن، [خۇدا] ئۆزىنى سۆيگەنلەرگە
ۋەدە قىلغان ھايات تاجىغا مۇيەسسەر بولىدۇ. 13 ئادەم
ئازدۇرۇلۇشقا دۇچ كەلگەندە «خۇدا مېنى ئازدۇرۇۋاتىدۇ»
دېمىسۇن. چۈنكى خۇدا يامان ئىشلار بىلەن ئازدۇرۇلۇشى
مۇمكىن ئەمەس ھەم باشقىلارنى ئازدۇرمايدۇ. 14 بەلكى
بىرسى ئازدۇرۇلغاندا، ئۆز ھەۋەس-نەپسى قوزغىلىپ، ئۇلارنىڭ
كەينىگە كىرگەن بولىدۇ؛ 15 ئاندىن ھەۋەس-نەپس ھامىلدار
بولۇپ گۈناھنى تۇغىدۇ، گۈناھ ئۆسۈپ يېتىلىپ، ئۆلۈمگە
ئېلىپ بارىدۇ. 16 شۇڭا سۆيۈملۈك قېرىنداشلىرىم، ئالدىنىپ
قالماڭلار! 17 بارلىق يۇكسەك سېخىيلىق ۋە ھەربىر مۇكەممەل
ئىلتىپات يۇقىرىدىن، يەنى [ئاسماندىكى] [بارلىق] يورۇقلۇقلارنىڭ
ئاتىسىدىن چۈشۈپ كېلىدۇ؛ ئۇنىڭدا ھېچقانداق ئۆزگىرىش
بولمايدۇ ياكى ئۇنىڭدا «ئايلىنىش» بىلەن ھاسىل بولىدىغان
كۆلەڭگىلەرمۇ بولمايدۇ. 18 ئۇ بىزنى [ئۆزى ياراتقان بارلىق]
مەۋجۇداتلارنىڭ ئىچىدە ئۆزىگە دەسلەپ پىشقان مېۋىدەك
بولسۇن دەپ، ئۆز ئىرادىسى بويىچە بىزنى ھەقىقەتنىڭ سۆز-
كالامى ئارقىلىق تۇغدۇردى. 19 شۇنىڭ بىلەن، ئى سۆيۈملۈك
قېرىنداشلىرىم، ھەر ئادەم ئاڭلاشقا تېز تەييار تۇرسۇن، سۆزلەشكە
ئالدىرىمىسۇن، غەزەپلىنىشكە ئالدىرىمىسۇن. 20 چۈنكى ئىنساننىڭ
غەزىپى خۇدانىڭ ھەققانىيلىقىنى ئېلىپ كەلمەيدۇ. 21 شۇنىڭ
ئۈچۈن، بارلىق ئېپلاسلىقلارنى ۋە قىنىڭلارغا پاتمايۋاتقان
رەزىللىكنى تاشلاڭلار، [قەلبىڭلاردا] يىلتىز تارتقۇزۇلغان،
سىلەرنى قۇتقۇزالايدىغان سۆز-كالامنى كەمتەرلىك-مۇمىنلىك
بىلەن قوبۇل قىلىڭلار. 22 ئەمما ئۆز-ئۆزۈڭلارنى ئالداپ پەقەت
سۆز-كالامنى ئاڭلىغۇچىلاردىن بولماڭلار، بەلكى ئۇنى ئىجرا
قىلغۇچىلاردىن بولۇڭلار. 23 چۈنكى بىرسى سۆز-كالامنى
ئاڭلاپ قويۇپلا، ئۇنى ئىجرا قىلمىسا، ئۇ خۇددى ئەينەكتە
ئۆزىنىڭ ئەينى قىياپىتىگە قاراپ قويۇپ، كېتىپ قالغان كىشىگە
ئوخشايدۇ؛ چۈنكى ئۇ ئۆز تۇرقىغا قاراپ بولۇپ، چىقىپلا،
شۇ ھامان ئۆزىنىڭ قانداق ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇيدۇ. 25 لېكىن
ئاشۇ كىشىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدىغان مۇكەممەل قانۇنغا
ئەستايىدىللىق بىلەن داۋاملىق قاراپ، ئۇنتۇغاق ئاڭلىغۇچى
بولماي، بەلكى ئۇنىڭ ئىچىدە ياشاپ ئىجرا قىلغۇچى بولغان كىشى
ئىشلىرىدا بەختلىك قىلىنىدۇ. 26 بىرسى ئۆزىنى ئىخلاسمەن ئادەممەن
دەپ ھېسابلىغان، لېكىن تىلىنى تىزگىنلىمىگەن بولسا، ئۆزىنى
ئۆزى ئالدايدۇ؛ بۇنداق كىشىنىڭ ئىخلاسمەنلىكى بىھۇدىلىكتۇر.
27 خۇدائاتىمىزنىڭ نەزىرىدىكى پاك ۋە داغسىز ئىخلاسمەنلىك
شۇكى، قېينىچىلىقتا قالغان يېتىم-يېسىر، تۇل خوتۇنلارنى
يوقلاپ، ئۇلارغا غەمخورلۇق قىلىش ۋە ئۆزىنى بۇ دۇنيانىڭ
بۇلغىشىدىن داغسىز ساقلاشتۇر.

2 قېرىنداشلىرىم، شان-شەرەپ ئىگىسى بولغان رەببىمىز
ئەيسا مەسىھنىڭ ئېتىقاد يولىنى تۇتقانىكەنسىلەر، ئادەمنىڭ تاشقى
قىياپىتىگە قاراپ مۇئامىلە قىلىدىغانلاردىن بولماڭلار. 2 چۈنكى
سىناگوگىكىلارغا ئالتۇن ئۈزۈك تاقىغان، ئېسىل كىينىگەن
بىر باي بىلەن تەڭ جۈل-جۈل كىينىگەن بىر كەمبەغەل
كىرسە، 3 سىلەر ئېسىل كىينىگەننى ئەتىۋارلاپ «تۆرگە چىقىپ
ئولتۇرسىلا!» دېسەڭلار، كەمبەغەلگە، «تۆۋەردە تۇر!» ياكى
«ئاياغ تەرىپىمدە ئولتۇر!» دېسەڭلار، 4 تۆرئارا ئايرىمىچىلىق قىلغان
ۋە ئىنسانلار ئۈستىدىن يامان نىيەت ھۆكۈم چىقارغۇچىلاردىن
بولغان بولمامسىلەر؟! 5 قۇلاق سېلىڭلار، ئى سۆيۈملۈك
قېرىنداشلىرىم ـ خۇدا بۇ دۇنيادىكى كەمبەغەللەرنى ئېتىقادتا باي
بولۇش ھەمدە ئۇلارنى تۆرىنى سۆيگەنلەرگە بېرىشكە ۋەدە قىلغان
پادىشاھلىقىغا مىراسخور بولۇشقا تاللىغان ئەمەسمۇ؟ 6 بىراق سىلەر
كەمبەغەللەرنى كۆزگە ئىلمىدىڭلار! بايلار سىلەرنى ئەزگەن ۋە
سوت-سوراقلارغا سۆرىگەن ئەمەسمۇ؟ 7 ئۈستۈڭلارغا قويۇلغان
ئاشۇ مۇبارەك نامغا كۈپۈرلۈق قىلىۋاتقانلار يەنە شۇ [بايلار]
ئەمەسمۇ؟ 8 مۇقەددەس يازمىلاردىكى «قوشنانىڭنى ئۆزۈڭنى
سۆيگەندەك سۆي» دېگەن شاھانە قانۇنغا ھەقىقىي ئەمەل
قىلساڭلار، ياخشى قىلغان بولىسىلەر. 9 لېكىن كىشىلەرگە ئىككى
خىل كۆز بىلەن قارىساڭلار، گۇناھ قىلغان بولىسىلەر، تەۋرات
قانۇنى تەرىپىدىن خىلاپلىق قىلغۇچىلار دەپ بېكىتىلىسىلەر.
10 چۈنكى بىر كىشى پۈتۈن تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلدىم دەپ
تۇرۇپ، [ھەتتا] ئۇنىڭدىكى بىرلا ئەمرگە خىلاپلىق قىلسا، ئۇ
پۈتۈن قانۇنغا خىلاپلىق قىلغۇچى ھېسابلىنىدۇ. 11 چۈنكى: «زىنا
قىلما» دېگۈچى ھەم «قاتىللىق قىلما»مۇ دېگەن. شۇڭا، زىنا
قىلمىساڭلارمۇ، لېكىن قاتىللىق قىلغان بولساڭلار، يەنىلا [پۈتۈن]
تەۋرات قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغان بىلەن باراۋەر بولىسىلەر.
12 شۇڭا سۆز-ئەمەللىرىڭلار ئادەمنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدىغان
قانۇن ئالدىدا سوراق قىلىنىدىغانلارنىڭ سالاھىيىتىگە ئۈيغۇن
بولسۇن. 13 چۈنكى باشقىلارغا رەھىم قىلمىغانلارنىڭ ئۈستىدىن
چىقىرىدىغان ھۆكۈم رەھىمسىز بولىدۇ. ئەمدى «رەھىم قىلىش»
«ھۆكۈم چىقىرىش»نىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ تەنتەنە قىلىدۇ.
14 ئى قېرىنداشلىرىم! بىرسى ئاغزىدا، «مەندە ئېتىقاد بار» دەپ
تۇرۇپ، ئەمما [ئۇنىڭدا] [مۇناسىپ] ئەمەللىرى بولمىسا، ئۇنىڭ
نېمە پايدىسى؟ [بۇنداق] ئېتىقاد ئۇنى قۇتقۇزالامدۇ؟ 15 ئەمدى
ئەگەر ئاكا-ئۇكا ياكى ئاچا-سىڭىلاردىن بىرى يالىڭاچ قالسا
ياكى كۈندىلىك يېمەكلىكى كەم بولسا، سىلەردىن بىرى ئۇلارغا:
«[خۇداغا] ئامانەت، كىيىمىڭلار پۈتۈن، قورسىقىڭلار توق
قىلىنغاي!» دەپ قويۇپلا، تېنىنىڭ ھاجىتىدىن چىقمىسا، بۇنىڭ
نېمە پايدىسى؟ 17 شۇنىڭغا ئوخشاش يالغۇز ئېتىقادلا بولۇپ،
[ئۇنىڭغا] [مۇناسىپ] ئەمەللىرى بولمىسا، [بۇنداق ئېتىقاد]
ئۆلۈك ئېتىقادتۇر. 18 لېكىن بەزىبىر ئادەملەر: «سەندە ئېتىقاد
بار، مەندە بولسا ئەمەل بار» دەپ [تالىشىدۇ]. لېكىن مەن:
«ئەمەلسىز بولغان ئېتىقادىڭنى ماڭا كۆرسىتە قېنى؟!»، «مەن
ئېتىقادىمنى ئەمەللەر بىلەن كۆرسىتىمەن» دەيمەن. 19 ـ سەن
«خۇدا بىر» دەپ ئىشىنىسەن ـ بارىكاللا! لېكىن ھەتتا جىنلارمۇ
شۇنىڭغا ئىشىنىدۇ، شۇنداقلا قورقۇپ دىر-دىر تىترەيدىغۇ!
20 ئەي، قۇرۇق خىيال ئادەم! ئەمەللىرى يوق ئېتىقادنىڭ
ئۆلۈك ئېتىقاد ئىكەنلىكىنى قاچانمۇ بىلەرسەن؟ 21 ئاتىمىز ئىبراھىم
ئۆز ئوغلى ئىسھاقنى قۇربانگاھ ئۈستىگە سۇنغاندا ئۆز ئەملى
ئارقىلىق ھەققانىي دەپ جاكارلانغان ئەمەسمۇ؟ 22 ئەمدى
شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، ئۇنىڭ ئېتىقادى مۇناسىپ
ئەمەللەرنى قىلدى ۋە ئېتىقادى ئەمەللەر ئارقىلىق مۇكەممەل
قىلىندى. 23 مانا بۇ ئىش [تەۋراتتىكى]: «ئىبراھىم خۇداغا ئېتىقاد
قىلدى. بۇ ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى ھېسابلاندى» دېگەن يازمىنى
ئىسپاتلايدۇ، شۇنداقلا ئۇ «خۇدانىڭ دوستى» دەپ ئاتالدى.
24 بۇنىڭدىن شۇنى كۆرەلەيسىلەركى، ئىنسانلار ئېتىقادى بىلەنلا
ئەمەس، بەلكى ئەمەللىرى بىلەن ھەققانىي دەپ جاكارلىنىدۇ.
25 مۇشۇنىڭغا ئوخشاش، پاھىشە ئايال راھاب [ئىسرائىل]
چارلىغۇچىلىرىنى ئۆز ئۆيىدە كۈتۈپ، ئۇلارنى باشقا يول بىلەن
قاچۇرۇۋەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئۇ ئوخشاشلا ئىش-ئەملى بىلەن
ھەققانىي دەپ جاكارلانغان بولمامدۇ؟ 26 تەن روھ بولمىسا
ئۆلۈك بولغاندەك، ئەمەللىرى يوق ئېتىقادمۇ ئۆلۈكتۇر.

3 قېرىنداشلىرىم، ئاراڭلاردىن كۆپ كىشى تەلىم بەرگۈچى
بولۇۋالماڭلار! چۈنكى سىلەرگە مەلۇمكى، بىز [تەلىم بەرگۈچىلەر]

باشقىلاردىن تېخىمۇ قاتتىق سوراققا تارتىلىمىز. 2 چۈنكى
ھەممىمىز كۆپ ئىشلاردا خاتالاشىپ پۈتلىشىمىز. [ھالبۇكى]،
ئەگەر بىرسى تىلدا خاتالاشمىسا، ئۇ كامالەتكە يەتكەن، پۈتكۈل
تېنىنى تىزگىنلىيەلگەن ئادەم بولىدۇ. 3 مانا، بىز ئاتلارنى
ئۆزىمىزگە بېقىندۇرۇش ئۈچۈن ئاغزىغا يۈگەن سالىمىز، بۇنىڭ
بىلەن پۈتكۈل تەنلىرىنى [خالىغان تەرەپكە] بۇرىيالايمىز. 4 مانا،
كېمىلەرگىمۇ قاراڭلار، شۇنچىلىك يوغان بولسىمۇ، يەنە
كېلىپ دەھشەتلىك شاماللار تەرىپىدىن ئۇرۇلۇپ ھەيدىلىدىغان
بولسىمۇ، لېكىن رولچى قەيەرگە ئۇلارنى ھەيدەي دېسە، ئۇ
كىچىككىنە بىر رول ئارقىلىق ئۇنى خالىغان تەرەپكە بۇرايدۇ.
5 شۇنىڭغا ئوخشاش، گەرچە تىل [تېنىمىزنىڭ] كىچىك بىر
ئەزاسى بولسىمۇ، لېكىن تولىمۇ يوغان سۆزلەيدۇ. كىچىككىنە بىر
ئوت ئۆچقۇنىنىڭ چوڭ ئورمانغا ئوت تۇتاشتۇرالايدىغانلىقىنى
ئويلاپ بېقىڭلار! 6 تىل ـ دەرۋەقە بىر ئوتتۇر، ئۇ ئەزالىرىمىز
ئارىسىدىن ئورۇن ئېلىپ قەبىھلىككە تولغان بىر ئالەم بولىدۇ. ئۇ
پۈتكۈل تەننى بۇلغىغۇچىدۇر، ئۇ دوزاخ ئوتىدىن تۇتاشتۇرۇلۇپ،
پۈتكۈل تەبىئەتنىڭ چاقىغا ئوت تۇتاشتۇرىدۇ! (Geenna g1067)
7 چۈنكى ھەرتۈرلۈك ھايۋانلار ھەم ئۇچار-قاناتلار، ئۆمىلىگۈچى
ھايۋانلار ھەم دېڭىزدىكى مەخلۇقلار ئىنسانىيەت تەرىپىدىن
كۆندۈرۈلمەكتە ھەمدە كۆندۈرۈلگەنىدى. 8 ئەمما تىلنى ھېچكىم
كۆندۈرەلمەيدۇ؛ ئۇ تىنىمسىز رەزىل بىر نەرسە بولۇپ، جانغا
زامىن بولىدىغان زەھەرگە تولغاندۇر. 9 بىز تىلىمىز بىلەن
پەرۋەردىگار ئاتىمىزغا شانۇ-تەشەككۇر قايتۇرىمىز، ۋە يەنە ئۇنىڭ
بىلەن خۇدانىڭ ئوبرازىدا يارىتىلغان ئىنسانلارنى قارغايمىز.
10 دېمەك، ئوخشاش بىر ئېغىزدىن ھەم تەشەككۇر-مۇبارەك ھەم
لەنەت-قارغاش چىقىدۇ. ئى قېرىنداشلىرىم، بۇنداق بولماسلىقى
كېرەك! 11 بىر بۇلاق ئوخشاش بىر كۆزدىن بىرلا ۋاقىتتا
تاتلىق ھەم قىرتاق سۇ چىقىرامدۇ؟ 12 ئى قېرىنداشلىرىم،
ئەنجۈر دەرىخى زەيتۇننىڭ مېۋىسىنى بەرمەيدۇ، ياكى ئۈزۈم
تېلى ئەنجۈرنىڭ مېۋىسىنى بېرەلەمدۇ؟ ھەم تۇزلۇق [بۇلاق]
تاتلىق سۈنمۇ چىقىرالمايدۇ. 13 ئاراڭلاردا كىم دانا ۋە پەملىك؟
پەزىلەتلىك يۈرۈش-تۇرۇشىدىن ئۇ دانالىققا خاس بولغان مۆمىن-
كەمتەرلىك بىلەن ئەمەللىرىنى كۆرسەتسۇن! 14 لېكىن ئەگەر
قەلبىڭلاردا ئاچچىق ھەسەتخورلۇق ۋە جېدەل-ماجىرا بولسا،
ئەمدى يالغان سۆزلەر بىلەن ھەققەتنى يوققا چىقارماڭلار،
ماختانماڭلار. 15 بۇنداق «دانالىق» ئەرشتىن ئەمەس، بەلكى
دۇنياغا، ئىنسان تەبىئىيتىگە خاس بولۇپ، جىن-شەيتاندىن
كەلگەندۇر. 16 چۈنكى ھەسەتخورلۇق ۋە جېدەل-ماجىرا
بولغانلا يەردە قالايمىقانچىلىق ۋە ھەرخىل رەزىللىكلەر بولىدۇ.
17 لېكىن ئەرشتىن كەلگەن دانالىق بولسا، ئۇ ئالدى بىلەن
پاكىتۇر، ئۇ يەنە تىنچلىقپەرۋەر، خۇش پېئىل، باشقىلارنىڭ
پىكرىگە قۇلىقى ئوچۇق، رەھىمدىل بولۇپ، ياخشى مېۋىلەر
بىلەن تولغان، ئۇنىڭدا تەرەپبازلىق ياكى ساختىپەزلىك يوقتۇر.
18 ھەققانىيلىق ئۇرۇقلىرى تىنچلىقپەرۋەرلەر ئارىسىدا چېچىلىپ،
تىنچلىق ئىچىدە مېۋە بېرىدۇ.

4 ئاراڭلاردىكى ئۇرۇش ۋە ماجىرالار نەدىن كېلىپ
چىقىدۇ؟ بۇ دەل تەن ئەزالىرىڭلار ئىچىدە جەڭ قىلىۋاتقان
ئارزۇ-ھەۋەسلىرىڭلاردىن ئەمەسمۇ؟ 2 سىلەر ئارزۇ-ھەۋەس
قىلىسىلەر، لېكىن ئارزۇ-ھەۋەسلىرىڭلارغا ئېرىشمەيسىلەر؛ ئادەم
ئولتۇرىسىلەر، ھەسەت قىلىسىلەر، لېكىن ئېرىشەلمەيسىلەر؛
جېدەل-ماجىرا چىقىرىپ جەڭ قىلىسىلەر. ئېرىشمەيسىلەر،
چۈنكى تىلىمەيسىلەر. 3 تىلىسەڭلارمۇ ئېرىشەلمەيسىلەر، چۈنكى
ئۆز ئارزۇ-ھەۋەسلىرىڭلارنى قاندۇرۇش ئۈچۈن رەزىل
نىيەتلەر بىلەن تىلەيسىلەر. 4 ئەي زىناخورلار! بۇ دۇنيا
بىلەن دوستلىششىنىڭ ئەمەلىيەتتە خۇدا بىلەن دۇشمەنلىشىش
ئىكەنلىكىنى بىلمەمتىڭلار؟ كىمدىكىم بۇ دۇنيانى دوست تۇتماقچى
بولسا، ئۆزىنى خۇدانىڭ دۇشمىنى قىلىدۇ. 5 مۇقەددەس
يازمىلاردا: «[خۇدا] قەلبىمىزگە ماكان قىلدۇرغان روھ ناچار
ئارزۇ-ھەۋەسلەرنى قىلامدۇ؟» دېگەن سۆز سىلەرچە بىكار
دېيىلگەنمۇ؟ 6 لېكىن [خۇدا] بەرگەن مېھىر-شەپقەت بۇنىڭدىن
ئۈستۈن تۇرىدۇ. شۇنىڭ تۈپەيلىدىن مۇقەددەس يازمىلاردا:
«خۇدا تەكەببۇرلارغا قارشىدۇر، لېكىن مۆمىن- كەمتەرلەرگە
شەپقەت قىلىدۇ» دەپ يېزىلغاندۇر. 7 شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇداغا
بويسۇنۇڭلار. شەيتانغا قارشى تۇرۇڭلار؛ [شۇنداق قىلساڭلار]
ئۇ سىلەردىن قاچىدۇ. 8 خۇداغا يېقىنلىشىڭلار، خۇدامۇ سىلەرگە

يېقىنلىشىدۇ. ئەي گۇناھكارلار، [گۇناھتىن] قولۇڭلارنى
يۇيۇڭلار؛ ئەي ئۇجمە كۆڭۈللەر، قەلبىڭلارنى پاك قىلىڭلار.
9 [گۇناھلىرىڭلارغا] قايغۇ-ھەسرەت چېكىڭلار، ھازا تۇتۇپ
يىغلاڭلار، كۈلكەڭلارنى ماتەمگە، خۇشاللىقىڭلارنى قايغۇغا
ئايلاندۇرۇڭلار. 10 رەببىڭ ئالدىدا ئۆزۈڭلارنى تۆۋەن تۇتۇڭلار
ۋە شۇنداق قىلغاندا ئۇ سىلەرنى ئۈستۈن قىلىدۇ. 11 ئى
قېرىنداشلار، بىر-بىرىڭلارنى سۆكمەڭلار. كىمدىكىم قېرىندىشىنى
سۆكسە ياكى ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلسا، تەۋرات قانۇنىنىمۇ
سۆككەن ۋە ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلغان بولىدۇ. شۇنداق
قىلىپ قانۇن ئۈستىدىن [توغرا-ناتوغرا دەپ] ھۆكۈم قىلساڭ،
قانۇنغا ئەمەل قىلغۇچى ئەمەس، بەلكى ئۇزۇڭنى [ئۇنىڭ
ئۈستىدىن] ھۆكۈم قىلغۇچى قىلۋالغان بولىسەن. 12 قۇتقۇزۇشقا
ۋە ھالاك قىلىشقا قادىر بولغان، قانۇن تۈزگۈچى ۋە ھۆكۈم
قىلغۇچى پەقەت بىردۇر! شۇنداق ئىكەن، سەن باشقىلار
ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلغۇدەك زادى كىمسەن؟ 13 ھەي،
«بۈگۈن ياكى ئەتە پالانى-پۇكۇنى شەھەرگە بارىمىز، ئۇ يەردە
بىر يىل تۇرۇپ، تىجارەت قىلىپ پايدا تاپىمىز» دېگۈچىلەر
بۇنىڭغا قۇلاق سېلىڭلار! 14 ئەي ئەتە نېمە بولىدىغانلىقىنى
بىلمەيدىغانلار، ھاياتىڭلار نېمىگە ئوخشايدۇ؟ ئۇ خۇددى غىل-
پال پەيدا بولۇپ يوقاپ كېتىدىغان بىر پارچە تۇمان، خالاس.
15 بۇنىڭ ئورنىغا، «رەب بۇيرۇسا، ھايات بولساق، ئۇنى قىلىمىز،
بۇنى قىلىمىز» دېيىشىڭلار كېرەك. 16 لېكىن ئەمدى سىلەر
ھازىر ئۇنداق يوغان گەپلىرىڭلار بىلەن ماختىنىسىلەر. بۇنداق
ماختىنىشلارنىڭ ھەممىسى رەزىل ئىشتۇر. 17 شۇنىڭدەك
كىمدىكىم مەلۇم ياخشى ئىشنى قىلىشقا تېگىشلىك دەپ بىلىپ
تۇرۇپ قىلمىغان بولسا، گۇناھ قىلغان بولىدۇ.

5 ئەي بايلار، قۇلاق سېلىڭلار! بېشىڭلارغا
چۈشىدىغان كۈلپەتلەر ئۈچۈن داد-پەريات كۆتۈرۈپ يىغلاڭلار.
2 بايلىقىڭلار چىرىپ كەتتى، كىيىم-كېچەكلىرىڭلارنى كۈيە يەپ
كەتتى، 3 ئالتۇن-كۈمۈشلىرىڭلارنى بولسا دات باستى، بۇ دات
[قىيامەتتە] ئۆزۈڭلارغا قارشى گۇۋاھلىق بېرىپ، گۇشۇڭلارنى
ئوتتا كۆيدۈرۈلگەندەك يەۋېتىدۇ. سىلەرنىڭ بايلىقلارنى
توپلىشىڭلار ئاخىرقى كۈنلەردە بولدى! 4 مانا، ئېتىزلىقىڭلاردا
ئىشلەپ ھوسۇل يىغقانلارغا خىيانەت قىلىپ ئىش ھەقلىرىنى
بەرمەي كەلدىڭلار. بۇ ئۈتۈۋېلىنغان ھەق ئۈستۈڭلاردىن پەريات
كۆتۈرمەكتە، شۇنىڭدەك ئورمىچىلارنىڭ نالە-پەريادلىرى
ساماۋۇى قوشۇنلارنىڭ سەرداری بولغان پەروەردىگارنىڭ
قۇلىقىغا يەتتى. 5 سىلەر بۇ دۇنياداھەشەمەتچىلىك ۋە ئەيش-
ئىشرەت ئىچىدە ياشاپ كېلىۋاتىسىلەر. [قويلار] بوغۇزلاش
كۈنىگە تەييارلانغاندەك، سىلەرمۇ بوغۇزلىنىش كۈنىگە
ئۆزۈڭلارنى بورداپ كېلىۋاتىسىلەر. 6 سىلەر ھەققانىي بولغۇچىنى
گۇناھقا مەھكۇم قىلىپ، ئۇلتۇرۇپ كەلدىڭلار؛ ئۇ سىلەرگە
قارشىلىق كۆرسەتمەيدۇ. 7 شۇڭا، قېرىنداشلار، رەببىڭ قايتا
كېلىدىغان كۈنىگىچە سەۋر-تاقەت قىلىپ تۇرۇڭلار. مانا،
دېھقان كىشى يەرنىڭ ئېسىل مېۋىسىنى كۈتىدۇ؛ يەر دەسلەپكى
ۋە كېيىنكى يامغۇرلارغا مۇيەسسەر بولغۇچە ئۇنى ئىنتىزارلىق
بىلەن سەۋر-تاقەت ئىچىدە كۈتىدۇ. سىلەرمۇ سەۋر-تاقەت
قىلىپ قەلبىڭلارنى مۇستەھكەم قىلىڭلار. چۈنكى رەببىڭ قايتا
كېلىشى يېقىنلاپ قالدى. 9 قېرىنداشلار، ئۆزۈڭلار سوراققا
تارتىلماسلىقىڭلار ئۈچۈن بىر-بىرىڭلاردىن ئاغرىنماڭلار؛ مانا،
سوراق قىلغۇچى ئىشىك ئالدىدا تۇرىدۇ. 10 پەروەردىگارنىڭ
نامىدا سۆزلىگەن بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەرنىڭ قانداق ئازاب-
ئوقۇبەت تارتقانلىقى، شۇنداقلا سەۋر-تاقەت قىلغانلىقىنى
ئۇلىگە قىلىڭلار. 11 بىز مانا مۇشۇنداق [سەۋر-تاقەت بىلەن]
بەرداشلىق بەرگەنلەرنى بەختلىك دەپ ھېسابلايمىز. ئايۇپنىڭ
ئازاب-ئوقۇبەتكە قانداق سەۋر-تاقەت بىلەن بەرداشلىق
بەرگەنلىكىنى ئاڭلىغانسىلەر ۋە پەروەردىگارنىڭ ئۇنىڭغا ئاخىرقى
قىلغىنىنى، شۇنداقلا «پەروەردىگارنىڭ ئىچ-باغرى شەپقەت
ۋە رەھىمدىللىق بىلەن تولغان»لىقىنى كۆرگەنسىلەر. 12 ئەمدى
ئى قېرىنداشلىرىم، ئەڭ مۇھىمى، قەسەم قىلماڭلار ــ نە ئاسمان نە
زېمىن نە ھېچقانداق باشقا نەرسىلەرنىڭ نامى بىلەن قەسەم
قىلغۇچى بولماڭلار، بەلكى «بولىدۇ» دېسەڭلار ھەققىي «بولىدۇ»
بولسۇن، «ياق» دېسەڭلار ھەققىي «ياق» بولسۇن. شۇنداق
قىلغاندا، [خۇدانىڭ] جازاسىغا چۈشمەيسىلەر. 13 ئاراڭلاردا
ئازاب تارتقۇچى كىشى بارمۇ؟ ئۇ دۇئا قىلسۇن. خۇشال

يۇرۇۋاتقانلار بارمۇ؟ ئۇ كۆي-مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتسۇن.
14 ئارا كۆلاردا ئاغرىق-سىلاقلار بارمۇ؟ ئۇلار جامائەتنىڭ
ئاقساقاللىرىنى چاقىرتىپ كەلسۇن؛ ئۇلار رەببنىڭ نامىدا ئۇنىڭ
[بېشىغا] مايي سۈرۈپ مەسىھ قىلىپ دۇئا قىلسۇن. 15 شۇنداق
قىلىپ ئىمان-ئىشەنچ بىلەن قىلىنغان دۇئا بىمارنى ساقايتىدۇ،
رەب ئۇنى ئورنىدىن تۇرغۇزىدۇ. ئەگەر بىمار گۇناھلارنى قىلغان
بولسا، بۇلار كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. 16 شۇنىڭ ئۈچۈن تۆتكۈزگەن
گۇناھلىرىڭلارنى بىر-بىرىڭلارغا ئىقرار قىلىڭلار ۋە شىپالىق
تىپىشىڭلار ئۈچۈن بىر-بىرىڭلارغا دۇئا قىلىڭلار. ھەققانىي
ئادەمنىڭ دۇئاسى زور كۈچ ۋە چوڭ ئۈنۈمگە ئىگىدۇر.
17 ئىلياس پەيغەمبەرمۇ بىزگە ئوخشاشلا ئىنسانىي تەبىئەتلىك
ئىدى. ئۇ يامغۇر ياغمىسۇن دەپ ئىخلاس بىلەن دۇئا قىلدى؛
نەتىجىدە، زېمىنغا ئۈچ يىل ئالتە ئاي ھېچ يامغۇر ياغمىدى.
18 ئاندىن ئۇ يەنە دۇئا قىلدى ۋە يامغۇر قايتا ياغدى، يەرمۇ
ھوسۇل-مېۋىسىنى يەنە بەردى. 19 قېرىنداشلىرىم، ئارا كۆلاردا
بىرسى ھەققەتتىن چەتنىگەن بولسا، ۋە يەنە بىرسى ئۇنى
[ھەققەتكە] قايتۇرسا، 20 مۇشۇنداق كىشى شۇنى بىلسۇنكى،
گۇناھكار كىشىنى ئازغان يولدىن قايتۇرۇپ ئەكەلگۈچى
شۇ كىشىنىڭ جېنىنىڭ ئۆلۈمدىن قۇتۇلۇشىغا ۋە نۇرغۇن
گۇناھلارنىڭ يېپىپ قويۇلىشىغا سەۋەبچى بولىدۇ.

پېترۇس 1

1 ئەيسا مەسىھنىڭ روسۇلى بولغان مەنكى پېترۇستىن
پونتۇس، گالاتىيا، كاپادوكىيا، ئاسىيا ۋە بىتىنىيە تۈلكىلىرىدە
تارقاق ياشاۋاتقان مۇساپىر بەندىلەرگە سالام. 2 سىلەر
خۇدائاتىنىڭ ئالدىن بىلگىنى بويىچە تاللىنىپ، روھ تەرىپىدىن
پاك-مۇقەددەس قىلىندىڭلار. بۇنىڭدىن مەقسەت، سىلەرنىڭ
ئەيسا مەسىھنىڭ ئىتائىتىدە بولۇشۇڭلار ۋە قېنىنىڭ ئۈستۈڭلارغا
سېپىلىشى ئۈچۈندۇر. مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك سىلەرگە
ھەسسىلەپ ئاتا قىلىنغاي! 3 ئۆزىنىڭ زور رەھىمدىللىقى
بىلەن، ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلىشى ئارقىلىق بىزنى
يېڭىدىن تۇغدۇرۇپ، ئۈمىدكە ئېسىۋە قىلغان رەببىمىز
ئەيسا مەسىھنىڭ خۇدائاتىسىغا مۇبارەك-مەدھىيىلەر ئوقۇلغاي!
4 دېمەك، سىلەر ئۈچۈن چىرىمەس، داغسىز ۋە سولماس
مىراس ئەرشىلەردە ساقلانماقتا. 5 ئاخىر زاماندا ئاشكارىلىنىشقا
تەييارلانغان نىجات ئۈچۈن، سىلەر ئېتىقادىڭلار بىلەن خۇدانىڭ
قۇدرىتى ئارقىلىق قوغدالماقتىسىلەر. 6 سىلەر بۇ [نىجاتتىن] زور
شادلىنىسىلەر ـ گەرچە ھازىر زۇرۇر تېپىلغاندا سىلەرنىڭ
ھەرخىل سىناقلار تۈپەيلىدىن قىسقا ۋاقىت ئازاب-ئوقۇبەت
چېكىشىڭلارغا توغرا كەلسىمۇ. 7 ئالتۇن ھامان يوقىلىپ
كېتىدىغان نەرسە بولسىمۇ، ساپلىقى ئوت بىلەن سىنىلىدۇ.
شۇنىڭغا ئوخشاش ئالتۇندىن تولىمۇ قىممەتلىك بولغان ئېتىقادىڭلار
سىنىلىپ ئىسپاتلىنىدۇ. بۇنىڭ بىلەن ئۇ ئەيسا مەسىھ [قايتا]
ئاشكارىلانغان ۋاقتىدا مەدھىيە، شان-شەرەپ ۋە ئىززەت-
ھۆرمەت كەلتۈرىدۇ. 8 ئەيسا مەسىھنى ئىلگىرى كۆرۈپ
باقمىغان بولساڭلارمۇ، ئۇنى سۆيۈپ كەلدىڭلار؛ ۋە ھازىرمۇ
ئۇنى كۆرمەيسىلەر، لېكىن ئۇنىڭغا يەنىلا ئېتىقات قىلىپ
قەلبىڭلار ئىپادىلىگۈسىز شان-شەرەپكە تولغان خۇشاللىق
بىلەن يايرايدۇ. 9 شۇنىڭ بىلەن سىلەر ئېتىقادىڭلارنىڭ
نىشانى، يەنى جېنىڭلارنىڭ نىجاتىغا مۇيەسسەر بولۇۋاتىسىلەر.
10 سىلەرگە ئاتا قىلىنغان بۇ مېھىر-شەپقەتنى ئالدىن ئېيتقان
[ئىلگىرىكى] پەيغەمبەرلەر بۇ نىجات-قۇتقۇزۇلۇش توغرىسىدا
تەپسىلىي ئىزدەنگەن، ئۇنى چۈشىنىشكە تىرىشقاندى. 11 ئۇلاردا
بولغان مەسىھنىڭ روھى ئۇلارغا مەسىھ كەلگۈسىدە تارتىدىغان
ئازاب-ئوقۇبەتلەر ۋە بۇلاردىن كېيىنكى كېلىدىغان شان-
شەرەپلەر توغرىسىدا ئالدىنئالا مەلۇمات بېرىپ بېشارەت
كەلتۈرگىنىدە، ئۇلار بۇ ئىشلارنىڭ قانداق يول بىلەن ۋە
قايسى زاماندا يۈز بېرىدىغانلىقى ئۈستىدە ئىزدەنگەن. 12 شۇنىڭ
بىلەن ئۇلارغا بۇ ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىشى ئۇلار ئۆزلىرى
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سىلەرنىڭ خىزمىتىگىلاردا بولغان،
دەپ ئايان قىلىنغان. ئەمدى بۇگۈنكى كۈندە بۇ ئىشلار
ئەرشتىن ئەۋەتىلگەن مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن
سىلەرگە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگۈچىلەر ئارقىلىق سىلەرگە
جاكارلاندى. ھەتتا پەرىشتىلەرمۇ بۇ ئىشلارنىڭ تېگى-
تەكتىنى سەپسېلىپ چۈشىنىۋېلىشقا تەلپۈنمەكتە. 13 شۇڭا،
زېھىنلىرىڭلارنىڭ بېلىنى باغلاپ، ئۆزۈڭلارنى سەگەك-
سالماق تۇتۇڭلار، ئۈمىدىڭلارنى ئەيسا مەسىھ قايتا كۆرۈنگەن
كۈنىدە سىلەرگە ئېلىپ كېلىدىغان بەخت-شاپائەتكە پۈتۈنلەي
باغلاڭلار. 14 [خۇدانىڭ] ئىتائەتمەن پەرزەنتلىرى سۈپىتىدە،
ئىلگىرىكى غاپىللىق چاغلىرىڭلاردىكىدەك ھاۋايى-ھەۋەسلەرگە
بېرىلمەڭلار. 15 ئەكسىچە، سىلەرنى چاقىرغۇچى پاك-
مۇقەددەس بولغانغا ئوخشاش بارلىق يۈرۈش-تۇرۇشىڭلاردا
ئۆزۈڭلارنى پاك-مۇقەددەس تۇتۇڭلار. 16 چۈنكى [مۇقەددەس
يازمىلاردا]: «پاك-مۇقەددەس بولۇڭلار، چۈنكى مەن پاك-
مۇقەددەستۇرمەن» دەپ خاتىرىلەنگەن. 17 سىلەر دۇئا
قىلغىنىڭلاردا كىشىلەرنىڭ ھەربىرىنىڭ ئىش-ھەرىكىتىگە
قاراپ يۈز-خاتىرە قىلماي سوراق قىلغۇچىنى «ئاتا» دەپ
چاقىرىدىكەنسىلەر، ئۇنداقتا بۇ دۇنيادا مۇساپىر بولۇپ ياشاۋاتقان
ۋاقتىڭلارنى [ئۇنىڭ] قورقۇنچىدا ئۆتكۈزۈڭلار. 18 چۈنكى
سىلەرگە مەلۇمكى، سىلەر ئاتا-بوۋىلىرىڭلار تەرىپىدىن سىلەرگە
قالدۇرۇلغان ئەھمىيەتسىز تۇرمۇشنىڭ [قۇللۇقىدىن] ئازاد
بولدۇڭلار. بۇ، قىممىتىنى ھامان يوقىتىدىغان ئالتۇن ياكى
كۈمۈشتەك نەرسىلەرنىڭ تۆلىمى بىلەن بولغان ئەمەس، 19 بەلكى
قىممەتلىك قېنى بىلەن، يەنى كەم-كۈتىسىز ۋە داغسىز
قوزا كەبى مەسىھنىڭ قىممەتلىك قېنىنىڭ بەدىلىگە كەلدى.
20 ئۇ دەرۋەقە دۇنيا ئاپىرىدە قىلىنىشتىن ئىلگىرىلا [خۇدا

تەرىپىدىن] شۇ سۈپىتىدە تونۇلغان، ھازىر ئۇ زامانىلارنىڭ مۇشۇ
ئاخىرقى ۋاقىتلىرىدا سىلەر ئۈچۈن [بۇ دۇنياغا ئەۋەتىلىپ]
ئاشكارا قىلىندى. 21 سىلەر ئۇنىڭ ئارقىلىق ئۇنى ئۆلۈمدىن
تىرىلدۈرۈپ، ئۇنىڭغا شان-شەرەپ بەرگەن خۇداغا ئېتىقاد
قىلىۋاتىسىلەر. خۇدانىڭ [شۇنى قىلغىنى] ئېتىقادىڭلار ۋە
ئۈمىدىڭلار ئۆزىگە باغلانسۇن ئۈچۈندۇر. 22 سىلەر ھەققەتكە
ئىتائەت قىلغانلىقىڭلاردىن قەلبىڭلارنى پاكلاپ، قېرىنداشلارنى
سۆيىدىغان ساختىسىز مېھىر-مۇھەببەتكە كىرىشتىڭلار؛ شۇڭا،
بىر-بىرىڭلارنى چىن قەلبىڭلاردىن قىزغىن سۆيۈڭلار. 23 چۈنكى
سىلەر يېڭىۋاشتىن تۇغۇلدۇڭلار ـ بۇ چىرىپ كېتىدىغان ئۇرۇق
ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى چىرىماس ئۇرۇق، يەنى خۇدانىڭ
ھاياتىي كۈچىگە ئىگە ۋە مەڭگۈ تۇرىدىغان سۆز- كالامى ئارقىلىق
بولدى. (aiōn g165) 24 چۈنكى [خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا
يېزىلغىنىدەك]: «بارلىق ئەت ئىگىلىرى ئوت-چۆپتۇر، خالاس،
ئۇلارنىڭ بارلىق شان-شەرىپى دالادىكى گۈلگە ئوخشاش،
ئوت-چۆپ سولىشىدۇ، گۈل خازان بولىدۇ، 25 بىراق رەببنىڭ
سۆز- كالامى مەڭگۈگە تۇرىدۇ!» سىلەرگە يەتكۈزۈلگەن خۇش
خەۋەردە جاكارلانغان سۆز- كالام دەل شۇدۇر. (aiōn g165)

2 شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەر بارلىق رەزىللىك، بارلىق مەككارلىق،
ساختىپەزلىك، ھەسەتخورلۇق ۋە ھەممە تۆھمەتخورلۇقلارنى
تاشلاپ، 2 رەببنىڭ مېھرىبانلىقىنى تېتىپ بىلگەنىكەنسىلەر،
خۇددى يېڭى تۇغۇلغان بوۋاقلاردەك بولۇپ [خۇدانىڭ]
سۆز- كالامىدىكى ساپ سۈتكە تەشنا بولۇڭلار. بۇنىڭ بىلەن،
سىلەر نىجاتنىڭ [كامالىتىگە] يېتىپ تۇرىسىلەر. 4 ئەمدى
سىلەر ئۇنىڭغا، يەنى ئادەملەر تەرىپىدىن ئەرزىمەس دەپ
تاشلىنىپ، لېكىن خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان ۋە قەدرلەنگەن
تىرىك تاش بولغۇچىنىڭ يېنىغا كېلىپ 5 سىلەر ئۆزۈڭلارمۇ
تىرىك تاشلار سۈپىتىدە بىر روھىي ئىبادەتخانا قىلىنىشقا،
ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان روھىي
قۇربانلىقلارنى سۇندىغان مۇقەددەس كاھىن قاتارىدىكىلەر
بولۇشقا قۇرۇلۇۋاتىسىلەر؛ 6 چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا
مۇنداق دېيىلگەن: ـ «مانا، تاللانغان، قەدرلەنگەن بۇرجەك
تۈل تېشىنى زىئونغا قويدۇم. ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچى ھەركىم
ھەرگىز يەرگە قاراپ قالمايدۇ». 7 ئەمدى ئېتىقاد قىلغۇچى
بولغان سىلەرگە نىسبەتەن [تاشنىڭ] قەدرى بولىدۇ. لېكىن
[ئۇنىڭغا] ئېتىقاد قىلمايدىغانلارغا نىسبەتەن ئۇ [مۇقەددەس
يازمىلاردا دېيىلگىنىدەك] بولدى: ـ «تاماچىلار ئەرزىمەس
دەپ تاشلىۋەتكەن بۇ تاش، بۇرجەك [ئۇل] تېشى بولۇپ
تىكلەندى!»، ۋە: ـ «[بۇ تاش] كىشىلەرگە پۇتلىكاشاڭ تاش،
ئادەمنى يېقىتىدىغان قورام تاش بولدۇ». چۈنكى [مۇشۇنداق
كىشىلەر] [خۇدانىڭ] سۆز- كالامىغا ئىتائەت قىلماسلىقى
تۈپەيلىدىن پۈتلىشىپ يېقىلىدۇ؛ ئۇلارنىڭ بۇنداق بولۇشى ئالدىن
بېكىتىلگەندۇر. 9 لېكىن سىلەر بولساڭلار [خۇدا] تاللىغان
بىر جەمەت، شاھانە بىر كاھىنلىق، پاك-مۇقەددەس بىر
ئەل، شۇنداقلا ئۆزىگە ئالاھىدە خاس بولغان بىر خەلقىسىلەر؛
بۇنىڭ مەقسىتى، سىلەرنى قاراڭغۇلۇقتىن ئۆزىنىڭ تىلسىمات
يورۇقلۇقىغا چاقىرغۇچىنىڭ پەزىلەتلىرىنى نامايان قىلىشىڭلاردىن
ئىبارەت. 10 بۇرۇن سىلەر بىر خەلق ھېسابلانمايتتىڭلار،
لېكىن ھازىر خۇدانىڭ خەلقىسىلەر؛ بۇرۇن [خۇدانىڭ] رەھىم-
شەپقىتىگە ئېرىشمىگەنىدىڭلار، لېكىن ھازىر ئېرىشتىڭلار. 11 ئى
سۆيۈملۈكلىرىم، سىلەر بۇ دۇنياغا مۇساپىر ۋە مېھماندۇرسىلەر،
سىلەردىن ئۆتۈنۈمەنكى، روھ-قەلبىڭلار بىلەن قارشىلىشىدىغان
ئەتىلىرىڭلاردىكى نەپىس-شەھۋەتلەردىن ئۆزۈڭلارنى يىراق
تۇتۇڭلار. 12 يۇرتۇش-تۇرۇشۇڭلار ئېتىقادسىزلار ئارىسىدا
ئېسىل-پەزىلەتلىك بولسۇن. مۇشۇنداق قىلغاندا، گەرچە ئۇلار
سىلەرگە يامانلىق قىلغۇچىلار دەپ تۆھمەت قىلسىمۇ، دەل
تۆھمەت قىلغان ئىشلاردا سىلەرنىڭ ياخشى ئەمەللىرىڭلارغا
قاراپ، [خۇدانىڭ] ئۇلارنى [ئويغىتىپ] يوقلايدىغان كۈنىدە
ئۇنى ئۇلۇغلىشى مۇمكىن. 13 شۇڭا رەببنىڭ ھۆرمىتىدە ئىنسانلار
ئارىسىدىكى ھەربىر ھاكىمىيەتنىڭ تۈزۈمىگە، مەيلى ئەڭ
يۇقىرى مەنسەپتىكى پادىشاھقا بولسۇن ياكى ئۇ تەيىنلىگەن
ھوقۇقدارلارغا بولسۇن بويسۇنۇڭلار. چۈنكى بۇ ھوقۇقدارلار
[پادىشاھ] تەرىپىدىن يامان ئىش قىلغۇچىلارنى جازاغا تارتىش،
ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنى ھۆرمەتكە سازاۋەر قىلىش ئۈچۈن
تەيىنلەنگەندۇر. 15 چۈنكى خۇدانىڭ ئىرادىسى شۇنداقكى،

ياخشى ئەمەللىرىڭلار بىلەن نادان ئادەملەرنىڭ ئورۇنسىز
شىكايەتلىرىنى تۈۋاقلاشتۇر. 16 سىلەر ئەركىن-ئازاد بولغىنىڭلار
بىلەن، بۇ ئەركىنلىكىڭلارنى يامانلىق قىلىشنىڭ باھانىسى
قىلمۇالماڭلار، بەلكى خۇدانىڭ قۇلى سۈپىتىدە بولۇپ، 17 بارلىق
ئىنسانلارنى ھۆرمەتلەڭلار، [ئېتىقادچى] قېرىنداشلىرىڭلارغا
مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، خۇدادىن قورقۇڭلار،
پادىشاھنى ھۆرمەتلەڭلار. 18 قۇللار، خوجايىنلىرىڭلارغا تولۇق
قورقۇنچ بىلەن بويسۇنۇڭلار ـ يالغۇز مېھرىبان ۋە خۇش پېئىل
خوجايىنلارغىلا ئەمەس، بەلكى تېرىككەك خوجايىنلارغىمۇ
بويسۇنۇڭلار. 19 چۈنكى ئەگەر بىرسى خۇدا ئالدىدا پاك ۋىجدانلىق
بولۇش ئۈچۈن ناھەق ئازاب-ئوقۇبەت چەكسە ھەمدە بۇلارغا
سەۋر-تاقەت قىلسا، بۇ خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ. 20 چۈنكى
ئەگەر سىلەر گۇناھ ئۈتكۈزۈپ، تېگىشلىك ئۇرۇلغىنىڭلاردا،
ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرسەڭلار، بۇنىڭ ماختانغۇدەك نېمىسى بار!
لېكىن ياخشى ئىشلارنى قىلىپ ئازاب-ئوقۇبەت چەكسەڭلار
ھەمدە ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرسەڭلار، ئۇ خۇدانى خۇرسەن
قىلىدۇ. 21 چۈنكى سىلەر دەل شۇنىڭغا چاقىرىلدىڭلار.
چۈنكى مەسىھمۇ سىلەر ئۈچۈن ئازاب-ئوقۇبەت چېكىپ،
سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئىزىدىن ماڭىشۇن دەپ، سىلەرگە ئۈلگە
قالدۇردى؛ 22 «ئۇ گۇناھ سادىر قىلىپ باقمىغان، ئۇنىڭ
ئاغزىدىن ھېچقانداق ئالدامچىلىق-يالغانچىلىقمۇ تېپىلماس».
23 ئۇ ھاقارەتلەنگىنىدە، تىل قايتۇرمايتتى. ئازاب-ئوقۇبەت
چەككەندە، ئۇ ھېچ تەھدىت سالمايتتى؛ ئەكسىچە، ئۆزىنى
ئادىل ھۆكۈم چىقارغۇچىنىڭ قوللىرىغا تاپشۇراتتى. 24 ئۇ
ئۆزى بىزنىڭ گۇناھقا نىسبەتەن ئۆلۈپ، ھەققانىيلىققا نىسبەتەن
ياشىشىمىز ئۈچۈن ياغاچ تۈۋرۈكتە گۇناھلىرىمىزنى زىممىسىگە
ئالدى؛ سىلەر ئۇنىڭ يارىلىرى بىلەن شىپا تاپتىڭلار. 25 چۈنكى
بۇرۇن سىلەر قويىلاردەك يولدىن ئېزىپ كەتكەنسىلەر، لېكىن
ھازىر جېنىڭلارنىڭ پادىچىسى ھەم ئېتەكچىسىنىڭ ئېنىغا قايتىپ
كەلدىڭلار.

3 شۇنىڭغا ئوخشاش، ئى ئاياللار، سىلەر ئەرلىرىڭلارغا
بويسۇنۇڭلار. شۇنداق قىلسا ئۇلار، ھەتتا سۆز- كالامغا ئىتائەت
قىلمايدىغان ئەرلەر بولسا، ئۆز ئاياللىنىڭ بۇ پەزىلىتىدىن تەسىرلىنىپ،
ئىخلاسمەنلىك بىلەن ئۆتكۈزگەن پاك يۈرۈش-تۇرۇشىڭلارغا
قاراپ، گەپ-سۆزسىزلا قايىل قىلىنىدۇ. 3 گۈزەللىكىڭلار
سىرتقى كۆرۈنۈشتىن، يەنى ئالاھىدە تۈرۈۋالغان چېچىڭلار
ۋە تاقىغان ئالتۇن زىبۇ-زىننەتلەردىن ياكى ئېسىل كىيىملەردىن
بولمىسۇن، 4 بەلكى «قەلبىڭلاردىكى ئۆزۈڭلار»، يەنى مۇمىن ۋە
تىنچ روھتىن بولغان چىرىماس گۈزەللىكتىن بولسۇن؛ بۇنداق
[گۈزەللىك] خۇدانىڭ ئالدىدا ئىنتايىن قىممەتلىكتۇر. 5 چۈنكى
بۇرۇنقى چاغلاردا، خۇداغا ئۈمىدىنى باغلىغان ئىخلاسمەن ئاياللار
دەل مۇشۇنداق [گۈزەللىك بىلەن] ئۆزلىرىنى زىننەتلەپ،
ئەرلىرىگە ئىتائەت قىلاتتى. 6 دەل مۇشۇنداق يولدا ساراھ
ئىبراھىمنى «غوجام» دەپ ئاتاپ، ئۇنىڭ سۆزلىرىگە بويسۇناتتى.
سىلەر ھېچقانداق ۋەسۋەسىلەردىن قورقماي ئىشلارنى دۇرۇس
قىلساڭلار، سىلەرمۇ [ساراھنىڭ] پەرزەنتلىرى بولغان بولىسىلەر.
7 شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەي ئەرلەر، سىلەرمۇ ئاياللىرىڭلار
بىلەن تۇرۇشتا، ئۇلارنى ئايال كىشىلەر بىزدىن ئاجىز بەندىلەر
دەپ بىلىپ ئۇلارنى چۈشىنىپ يېتىڭلار؛ سىلەر ئۇلار بىلەن
[خۇدا] شاپائەت قىلغان ھاياتقا ئورتاق مىراسخور بولۇپ،
ئۇلارنى ھۆرمەت قىلىڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، دۇئالىرىڭلار
توسالغۇغا ئۇچرىمايدۇ. 8 ئاخىرىدا، ھەممىڭلار بىر نىيەت بىر
مەقسەتتە، بىر-بىرىڭلارغا ھەمدەرد بولۇپ، بىر-بىرىڭلارنى
قېرىنداشلارچە سۆيۈڭلار، ئىچ-باغرى يۇمشاق ۋە كەمتەر
بولۇڭلار. 9 يامانلىققا يامانلىق، ئاھانەتكە ئاھانەت بىلەن ئەمەس،
ئەكسىچە، بەختە تىلەش بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭلار. چۈنكى
سىلەر دەل بۇ ئىشقا چاقىرىلغانسىلەر، شۇنىڭ بىلەن ئۆزۈڭلار
بەختكە مىراسخور بولىسىلەر. 10 چۈنكى [مۇقەددەس يازمىلاردا
يېزىلغىنىدەك]: ـ «كىمكى ھاياتنى سۆيۈپ، ياخشى كۈن
كۆرگۈچى بولاي دېسە، تىلنى يامانلىقتىن تارتسۇن، لەۋلىرى
مەككارلىقتىن نېرى بولسۇن؛ 11 يامانلىقتىن ئۆزىنى تارتىپ،
گۈزەل ئەمەللەرنى قىلىپ يۈرسۇن؛ ئامان-خاتىرجەملىكنى
ئىزدەپ، ئۇنى قوغلاپ يۈرسۇن. 12 چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ
كۆزى ھەققانىيلارنىڭ ئۈستىدە تۇرىدۇ، ئۇنىڭ قۇلىقى ئۇلارنىڭ
ئىلتىجالىرىغا ئوچۇق تۇرىدۇ؛ لېكىن پەرۋەردىگارنىڭ يۈزى

رەزىلىك يۈرگۈزگۈچىلەرگە قارشى تۇرىدۇ». 13 ئەگەر سىلەر
دائىم ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا ئىنتىلسەڭلار، كىم سىلەرگە
يامانلىق قىلار؟ 14 لېكىن ھەتتا ھەققانىيلىق يولىدا ئازاب-
ئوقۇبەت چەكسەڭلارمۇ، ئوخشاشلا بەختلىكسىلەر! لېكىن
ئۇلارنىڭ ۋەھىمىسىدىن قورقماڭلار ۋە ئالاقزادە بولماڭلار،
15 بەلكى قەلبىڭلاردا رەب مەسىھنى ھەممىدىن ئۈستۈن دەپ
بىلىڭلار، سىلەردە بولغان ئۈمىدنىڭ سەۋەبىنى سورىغانلارغا
مۆمىن-مۇلايىملىق ۋە ئىخلاسلىق بىلەن جاۋاب بېرىشكە ھەمىشە
تەييار تۇرۇڭلار. 16 ھەردائىم ۋىجدانىڭلارنى پاك تۇتۇڭلار،
شۇنىڭ بىلەن سىلەرگە «يامانلىق قىلغۇچىلار» دەپ تۆھمەت
قىلغانلار سىلەرنىڭ مەسىھدە بولغان پەزىلەتلىك يۈرۈش-
تۇرۇشۇڭلارنى كۆرۈپ، ئۆزلىرى قىلغان تۆھمەتلەردىن خىجىل
بولسۇن. 17 چۈنكى خۇدانىڭ ئىرادىسى شۇنداق بولسا، ياخشىلىق
قىلغىنىڭلار ئۈچۈن ئازاب-ئوقۇبەت چەكسەڭلار، بۇ يامان
ئىش قىلغىنىڭلار تۈپەيلىدىن ئازاب-ئوقۇبەت چەككىنىڭلاردىن
ئەۋزەل، [ئەلۋەتتە]. 18 چۈنكى مەسىھ بىزنى خۇدا بىلەن
ياراشتۇرۇش ئۈچۈن، يەنى ھەققانىي بولغۇچى ھەققانىي
ئەمەسلەرنى دەپ، بىرلا قېتىملىق ئازاب-ئوقۇبەت چەكتى؛
گەرچە ئۇ تەن جەھەتتە ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، لېكىن روھتا
جانلاندۇرۇلدى؛ 19 شۇنىڭ بىلەن ئۇ سولاپ قويۇلغان
روھلارنىڭ يېنىغا مۇشۇ روھىي ھاياتلىقى بىلەن بېرىپ، [ئۆزىنىڭ
بۇ غەلىبىسىنى] جاكارلىدى. 20 [سولاپ قويۇلغان] بۇ روھلار
بۇرۇنقى زاماندا، يەنى نۇھ [پەيغەمبەر]نىڭ كۈنلىرىدە، كېمە
ياسىلىۋاتقان مەزگىلدە خۇدا سەۋرچانلىق بىلەن [كىشىلەرنىڭ
توۋا قىلىشىنى] كۈتكىنىدە، ئۇنىڭغا ئىتائەتسىزلىك قىلدى. پەقەت
شۇ كېمىگە كىرگەن بىرقانچىسى، يەنى جەمئىي سەككىز جان سۇ
ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى. 21 مانا بۇ «سۇغا چۆمۈلدۈرۈش»نىڭ
بېشارىتى بولغان. ئەمدى چۆمۈلدۈرۈش ـ بەدەننىڭ كىردىن
تازىلىنىشى ئەمەس، بەلكى ئادەمنىڭ پاك ۋىجدان بىلەن ئەيسا
مەسىھنىڭ تىرىلدۈرۈلۈشى ئارقىلىق خۇدادىن تىلگەن تەلىپى
ـ بىزنى ھازىر قۇتقۇزۇۋاتىدۇ 22 (مەسىھ [تىرىلىپ] ئەرشكە
چىقىپ، پەرىشتىلەر، بارلىق روھىي ھوقۇقدارلار ۋە كۈچلۈكلەر
ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇلدى ۋە ئۇ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا تۇرماقتا).

4 ئەمدى مەسىھ تېنىدە ئازاب-ئوقۇبەت چەككەنكەن،
سىلەرمۇ شۇنداق نىيەتتە بىلەن ئۆزۈڭلارنى قوراللاندۇرۇڭلار
(چۈنكى [خۇدا يولىدا] ئۆز تېنىدە ئازاب-ئوقۇبەت چەككەن
كىشى گۇناھتىن قول ئۈزگەن بولىدۇ؛ 2 ئۇنداق كىشى تېنىدە
قالغان ھاياتىنى يەنە ئىنسانىي نەپىس-ھەۋەسلەرگە بېرىلىش بىلەن
ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسىگە مۇۋاپىق ئۆتكۈزىدۇ).
3 چۈنكى كۈنلىرىمىزنى يات ئەللىك ئېتىقادسىزلارنىڭ ئىرادىسىگە
ئەمەل قىلىش بىلەن، يەنى ھەرتۈرلۈك بۈزۈقچىلىق-شەھۋانىيلىق،
نەپىس-ھەۋەسلەر، ھاراقكەشلىك، ئەيش-ئىشرەت، مەيخورلۇق
ۋە يىرگىنچلىك بۇتپەرەسلىكلەر ئىچىدە ئۆتكۈزگىنىمىز ئەمدى
كۈپايە قىلار! 4 بۇ ئىشلاردا ئۇلار سىلەرنىڭ ئۇلارغا ھەمراھ
بولۇپ شۇنداق ئېپلاسلىققا يۈگۈرمىگەنلىكىڭلارغا ئەجەبلىنىپ،
سىلەرنى ھاقارەتلىمەكتە. 5 ئۇلار ھامان ھەم تىرىكلەرنى
ۋە ئۆلگەنلەرنى سوراق قىلىشقا تەييار تۇرغۇچىغا ھېساب
بەرمەي قالمايدۇ. 6 شۇڭا دەل شۇ سەۋەبتىن، ئۆلگەنلەر
ئەتتە ياشاۋاتقان ئىنسانلار [سوراق قىلىنىدىغان]دەك سوراق
قىلىنىپ، خۇداغا نىسبەتەن روھتا ياشىسۇن دەپ، ئۇلارغىمۇ
خۇش خەۋەر يەتكۈزۈلگەن. 7 ئەمدى بارلىق ئىشلارنىڭ
ئاخىرلىشىدىغان كۈنى يېقىنلاشماقتا؛ شۇڭا، سالماق بولۇڭلار ۋە
دۇئا قىلىشقا سەگەك تۇرۇڭلار. 8 لېكىن ھەممىدىن مۇھىمى،
بىر-بىرىڭلارغا قىزغىن مېھىر-مۇھەببەتتە تۇرۇۋېرىڭلار. چۈنكى
«مېھىر-مۇھەببەت نۇرغۇنلىغان گۇناھلارنى يېپار». 9 بىر-
بىرىڭلاردىن ئاغرىنماي ئۆزئارا مېھماندوست بولۇڭلار. 10 خۇدا
تەرىپىدىن ھەربىرىڭلارغا ئاتا قىلىنغان ئىلتىپاتقا بىنائەن، ئۇنىڭ
ھەرتەرەپلىك مېھىر-شەپقىتىنى كىشىلەرگە يەتكۈزىدىغان ياخشى
غوجىدارلار سۈپىتىدە، بۇ ئىلتىپات بىلەن بىر-بىرىڭلارغا
خىزمەت قىلىڭلار. 11 كىم سۆز قىلسا، ئۇ خۇدانىڭ
كالام-بېشارەتلىرىنى يەتكۈزگۈچى سۈپىتىدە سۆزلىسۇن. كىم
باشقىلارغا خىزمەت قىلسا، ئۇ خۇدا ئاتا قىلغان كۈچ-قۇدرەتى
بىلەن خىزمەت قىلسۇن. شۇنداق بولغاندا، خۇدا ھەممە ئىشتا
ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئۇلۇغلىنىدۇ. بارلىق شان-شەرەپ ۋە
كۈچ-قۇدرەت ئۇنىڭغا ئەبەدىلئەبەدگىچە مەنسۇپتۇر، ئامىن!
(aiōn g165) 12 سۆيۈملۈكلىرىم، ئوتلۇق سىناقنىڭ بېشىڭلارغا

چۈشكەنلىكىگە قاراپ، ئاجايىب ئىشقا يولۇقۇپ قالدىم، دەپ
ھەيران قالماكتا. 13 بەلكى، مەسىھنىڭ ئازاب-ئۇقۇبەتلىرىگە
قانداق ئورتاق بولغان بولساكلار، سىلەر شۇنداق شادلىنىڭلار.
شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ شان-شەرىپى ئايان قىلىنغىنىدا، سىلەرمۇ
يايراپ شادلىنىسىلەر. 14 سىلەر مەسىھنىڭ نامى تۈپەيلىدىن
ھاقارەتكە ئۇچراساكلار، بەختلىك بولىسىلەر! چۈنكى شان-
شەرەپنىڭ روھى، يەنى خۇدانىڭ روھى ۋۇجۇدۇڭلارغا
چۈشكەن بولىدۇ. 15 ئاراكلاردىن بىرىنىڭ ئازاب-ئۇقۇبەت
چېكىشى ھەرگىزمۇ قاتىل، ئوغرى، رەزىل ياكى چېپىلغاق
بولۇش سەۋەبىدىن بولمىسۇن. 16 بىراق چەككەن ئازاب-ئۇقۇبىتى
«مەسىھىي» دەپ ئاتالغانلىقى سەۋەبىدىن بولسا، ئۇ بۇنىڭدىن
نومۇس قىلمىسۇن؛ ئەكسىچە، مۇشۇ نام [بىلەن] [ئاتالغانلىقى]
ئۈچۈن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇسۇن. 17 چۈنكى سوراقنىڭ
باشلىنىدىغان ۋاقتى-سائىتى كەلدى، سوراق ئالدى بىلەن
خۇدانىڭ ئۆيىدىكىلىردىن باشلىنىدۇ؛ ۋە ئەگەر بىز بىلەن باشلانسا،
ئۇ ھالدا خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىگە قۇلاق سالمىغانلارنىڭ
ئاقىۋىتى نېمە بولار؟ 18 [دەل] [مۇقەددەس يازمىلاردا
يېزىلغىنىدەك]: ـ «ئەگەر ھەققانىيلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى تەس
بولسا، ئىخلاسسىزلار ھەم گۇناھكارلارنىڭ ئاقىۋىتى قانداق
بولار؟» 19 شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئازاب-
ئۇقۇبەت چەككەنلەر ياخشى ئەمەللەرنى داۋام قىلىپ، جېنىنى
ۋەدىسىدە تۇرىدىغان ياراتقۇچىغا ئامانەت قىلىپ تاپشۇرسۇن.

5 ئەمدى مەن ئاراكلاردىكى ئاقساقاللاردىن (مەسىھنىڭ
ئازاب-ئۇقۇبەتلىرىنىڭ گۇۋاھچىسى، نامايان قىلىنىدىغان شان-
شەرەپكە نىسىپ بولغۇچى ۋە سىلەرگە ئوخشاش بىر ئاقساقال
سۈپىتىدە) شۇنى ئۆتۈنمەنكى، 2 ـ خۇدانىڭ سىلەرنىڭ
ئاراكلاردىكى پادىسىنى ئوبدان بېقىڭلار؛ ئۇلارغا يېتەكچىلىك
خىزمىتىدە بولۇپ، ئۆنى مەجبۇرەن ئەمەس، بەلكى ئىختىيارەن
زىممىڭلارغا ئېلىڭلار؛ پۇل-دۇنيا ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى
خۇشاللىق بىلەن قىلىڭلار. 3 خۇدانىڭ پادىسىغا غوجىنىڭ ئۆز
تەئەللۇقاتلىرىغا بولغىنىدەك بولماي، بەلكى ئۇلارغا ئۈلگە بولۇڭلار.
4 شۇنداق قىلساكلار، باش پادىچى ئاشكارە بولغاندا، مەڭگۈ
تۇزۇماس شان-شەرەپ تاجىغا ئېرىشىسىلەر. 5 ئەي ياشلار،
چوڭلارغا بويسۇنۇڭلار. شۇنىڭدەك، ھەممىڭلار بىر-بىرىڭلارغا
نىسبەتەن كىچىك پېئىللىقنى ئۈستۈڭلارغا ئورىۋېلىڭلار. چۈنكى:
«خۇدا تەكەببۇرلارغا قارشىدۇر، لېكىن مۇمىن- كەمتەرلەرگە
شەپقەت قىلىدۇ». 6 ئۆزۈڭلارنى خۇدانىڭ قۇدرەتلىك قولى
ئاستىدا تۆۋەن تۇتۇڭلار. شۇنداق قىلساكلار، ۋاقتى-سائىتى
كەلگەندە خۇدا سىلەرنى يۇقىرى كۆتۈرىدۇ؛ 7 بارلىق
غەم-قايغۇلىرىڭلارنى ئۇنىڭ ئۈستىگە تاشلاپ قويۇڭلار.
چۈنكى ئۇ سىلەرنىڭ غېمىڭلارنى قىلىدۇ. 8 ئۆزۈڭلارنى
ھوشيار ۋە سەگەك تۇتۇڭلار. چۈنكى دۈشمىنىڭلار بولغان
ئىبلىس خۇددى ھۆركىرەۋاتقان شىردەك، يۇتقۇدەك بىرسىنى
ئىزدەپ قاتراپ يۈرمەكتە؛ 9 سىلەر ئېتىقادىڭلاردا چىڭ
تۇرۇپ ئۇنىڭغا قارشى تۇرۇڭلار. چۈنكى بىلىسىلەركى، پۈتۈن
دۇنيادىكى قېرىنداشلىرىڭلارمۇ ئوخشاش ئازاب-ئۇقۇبەتلەرنىڭ
تۇگىنىشىگۈچە چىداۋاتىدۇ. 10 ئەمما سىلەرنى مەسىھ ئەيسا
ئارقىلىق ئۆزىنىڭ مەڭگۈلۈك شان-شەرىپىگە چاقىرغان، پۈتكۈل
مېھىر-شەپقەتنىڭ ئىگىسى بولغان خۇدا ئازراققىنە ۋاقىت
ئازاب-ئۇقۇبەت چەككىنىڭلاردىن كېيىن، ئۆزى سىلەرنى
ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، دەس تۈرغۇزۇپ، مۇستەھكەم ۋە ئۆلغا
بېكىتىلگەندەك تەۋرەنمەس قىلىدۇ. (aiōnios g166) 11 ئۇنىڭغا
[بارلىق] شان-شەرەپ ۋە كۈچ-قۇدرەت ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپ
بولغاي، ئامىن! (aiōn g165) 12 مەن بۇ قىسقىغىنا خەتنى
يېزىپ، ئۆزۈم سادىق قېرىندىشىم دەپ بىلىدىغان سىلۋانۇسنىڭ
ۋاسىتىسى بىلەن سىلەرگە يوللىدىم. ئۇشبۇ خەتنى يېزىشىمنىڭ
مەقسىتى، سىلەرگە جېكىلەش ۋە سىلەرنى رىغبەتلەندۈرۈش،
شۇنداقلا خۇدانىڭ ھەقىقىي مېھىر-شەپقىتىنىڭ ئەنە شۇنداق
ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىشتىن ئىبارەتتۇر. بۇ مېھىر-شەپقەتتە
چىڭ تۇرۇڭلار. 13 سىلەر بىلەن بىللە تاللانغان بابىلدا تۇرۇۋاتقان
جامائەت ۋە ئوغلۇم مارىكۇستىن سىلەرگە سالام. 14 بىر-بىرىڭلار
بىلەن مېھىربانلارچە سۆيۈشۈپ سالاملىشىڭلار. سىلەرگە،
يەنى مەسىھدە بولغان ھەممىڭلارغا ئامانلىق-خاتىرجەملىك يار
بولغاي!

پېترۇس 2

1 ئەيسا مەسىھنىڭ قۇلى ۋە روسۇلى بولغان مەنكى
سىمىئون پېترۇستىن خۇدايىمىز ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ
ھەققانىيلىقى ئارقىلىق بىز بىلەن ئوخشاش قىممەتلىك بىر
ئېتىقادقا مۇيەسسەر قىلىنغانلارغا سالام! 2 سىلەر خۇدانى
ۋە رەببىمىز ئەيسانى چوڭقۇر تونۇغانسېرى، مېھىر-شەپقەت
ۋە خاتىرجەملىك سىلەرگە ھەسسىلەپ ئاشقاي! 3 بۇ
[دۇنيانىڭ] ئاساسى ـ بىز بىزنى ئۆزىنىڭ شان-شەرىپى
ۋە ئېسىل پەزىلىتىنىڭ تەسىرى ئارقىلىق چاقىرغۇچىنى
چوڭقۇر تونۇغانلىقىمىز ئۈچۈن، ئۇنىڭ ئىلاھىي كۈچ-قۇدرىتى
ھاياتىمىزغا ۋە ئىخلاسمەنلىكتە مېڭىشىمىزغا كېرەكلىك بولغان
ھەممىنى ئاتا قىلدى. 4 ئۇ مۇشۇ پەزىلەتلىرى ئارقىلىق بىزگە
قىممەتلىك، ئەڭ ئۇلۇغ ۋەدىلەرنى بەردى، بۇلار بىلەن
سىلەر بۇ دۇنيادىكى ھاۋايى-ھەۋەسلەردىن بولغان ئىپلاسلىقتىن
قۇتۇلۇپ، خۇدالىق تەبىئەتكە ئورتاق نېسىپ بولالايسىلەر.
5 دەل مۇشۇ سەۋەبتىن، سىلەر پۈتۈن كۈچۈڭلار بىلەن
ئېتىقادىڭلارغا ئېسىل پەزىلەتنى، ئېسىل پەزىلىتىڭلارغا بىلىمنى،
6 بىلىمىڭلارغا تەمكىنلىكنى، تەمكىنلىكىڭلارغا چىداملىقنى،
چىداملىقىڭلارغا ئىخلاسمەنلىكنى، 7 ئىخلاسمەنلىكىڭلارغا
قېرىنداشلىق مېھرىبانلىقنى، قېرىنداشلىق مېھرىبانلىقىڭلارغا مېھىر-
مۇھەببەتنى كۆرسىتىشنى قوشۇشقا ئىنتىلىڭلار. 8 چۈنكى بۇ
خۇسۇسىيەتلەر سىلەردە بار بولسا، شۇنداقلا ئېشىپ بېرىۋاتقان
بولسا، بۇلار سىلەرنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھنى چوڭقۇر تونۇشقا
[ئىنتىلىشتە] ئىش-ئەمەلسىز ۋە مېۋىسىز قالدۇرمايدۇ. 9 ئەمما
ئەگەر بىرسىدە بۇلار كەم بولسا، ئۇ كور ئادەمدۇر ـ ئۇ
بۇرنىنىڭ ئۈچىنلا كۆرەلەيدىغان، ئىلگىرىكى گۇناھلىرىدىن پاك
قىلىنغىنىنى ئۇنتۇغان بولىدۇ. 10 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئى قېرىنداشلار،
سىلەر [خۇدا تەرىپىدىن] چاقىرىلغانلىقىڭلارنى، شۇنداقلا
تاللانغانلىقىڭلارنى جەزملەشتۈرۈشكە ئىنتىلىڭلار. شۇنداق
قىلساڭلار، ھېچقاچان تېيىلىپ كەتمەيسىلەر. 11 شۇنداق
بولغاندا رەببىمىز ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مەڭگۈلۈك
پادىشاھلىقىدىمۇ قىزغىن قارشى ئېلىنىسىلەر. (aiōnios g166)
12 شۇڭا، گەرچە سىلەر بۇ ئىشلارنى بىلگەن بولساڭلارمۇ،
شۇنداقلا بىزگە ئىگە قىلىنغان ھەققەتتە مۇستەھكەملەنگەن
بولساڭلارمۇ، مەن يەنىلا ھەردائىم بۇ ئىشلارنى ئېسىڭلارغا
سالماقچىمەن. 13 دەرۋەقە، مەن مۇشۇ چېدىرىمدا بولسامىلا،
بۇلارنى سەمىڭلارغا سېلىپ، سىلەرنى ئويغىتىپ تۇرۇشنى
لايىق كۆرىمەن. 14 چۈنكى رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ بۇرۇن
ماڭا ئايان قىلغىنىدەك، مېنىڭ بۇ چېدىرىم پات ئاردا ئۆچامدىن
سېلىۋېتىلىدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋېتىمەن. 15 بەرھەق، مەن
سىلەرنىڭ بۇ ئىشلارنى مەن بۇ دۇنيادىن كەتكىنىمدىن كېيىنمۇ
ھەرۋاقت ئېسىڭلارغا كەلتۈرۈشۈڭلار ئۈچۈن كۈچۈمنىڭ
بارىچە ئىنتىلىمەن. 16 چۈنكى بىز سىلەرگە رەببىمىز ئەيسا
مەسىھنىڭ كۈچ-قۇدرىتى ۋە ھازىر بولۇشىنى ئۇقتۇرغىنىمىزدا
ھەرگىزمۇ ھىيلىگەرلىكتىن ئويدۇرۇپ چىقىلغان رىۋايەتلەرگە
ئەگەشمىدۇق، بەلكى بىز ئۇنىڭ ھەيۋەتلىك شان-شۆھرىتىگە
ئۆز كۆزىمىز بىلەن گۇۋاھچىمىز. 17 چۈنكى ئۇ مۇقەددەس
تاغدا خۇدائاتىدىن شان-شۆھرەت ۋە ئۇلۇغلۇققا ئېرىشكەنده،
ئاشۇ ئۇلۇغ شان-شەرەپلىك يەردىن: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك
ئوغلۇم، مەن ئۇنىڭدىن خۇرسەنمەن» دېگەن شۇنداق زور بىر
ئاۋاز ئۇنىڭغا يەتكۈزۈلۈپ ئاڭلاندى. 18 مۇقەددەس تاغدا
بىز ئۇنىڭغا ھەمراھ بولۇپ بىللە تۇرغان بولغاچقا، ئەرشتىن بۇ
ئاۋاز ئاڭلانغىندا بىزمۇ ئۆز قۇلىقىمىز بىلەن ئۇنى ئاڭلىدۇق.
19 ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەممىزدە پەيغەمبەرلەر يەتكۈزگەن تولىمۇ
ئىشەنچلىك بېشارەتلىك سۆز-كالام باردۇر؛ سىلەر تاڭ
سۈزۈلگۈچە، تاڭ يۇلتۇزى قەلبىڭلارنى تولۇق يورۇتقۇچە بۇ
سۆز-كالامغا قۇلاق سالساڭلار، ياخشى قىلغان بولىسىلەر
(بۇ سۆز-كالام خۇددى قاراڭغۇدا چاقناپ تۇرىدىغان
چىراغقا ئوخشاشتۇر). 20 شۇنى ھەممىدىن مۇھىم دەپ
بىلىشىڭلار كېرەككى، مۇقەددەس يازمىلاردىكى ھېچقايسى
ۋەھىي پەيغەمبەرلەرنىڭ ئۆز چۈشەنچىسى بويىچە يەتكۈزۈلگەن
ئەمەس. 21 چۈنكى ھېچقانداق ۋەھىي-بېشارەت ئىنسانلارنىڭ
ئىرادىسىدىن كەلگەن ئەمەس، ئۇ بەلكى خۇدانىڭ مۇقەددەس
ئادەملىرى مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن يېتەكلىنىپ، ئۇنىڭ
ئورتىكىسى بىلەن ئېيتقان سۆز-كالامدۇر.

2 لېكىن بۇرۇن خەلق ئىچىدە ساختا پەيغەمبەرلەر چىققان،
شۇنىڭدەك ئارا ئاگلاردىمۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر مەيدانغا
چىقىدۇ. ئۇلار سوقۇنۇپ كىرىپ، ھالاكەتكە ئېلىپ باردىغان
بىدئەت تەلىملەرنى ئارا ئاگلارغا ئاستىرتىن كىرگۈزۈپ، ھەتتا
ئۆزلىرىنى ھۆر قىلىشقا سېتىۋالغان ئىگىسىدىمۇ تېنىپ، بۇنىڭ بىلەن
ئۆز بېشىغا تېزلا ھالاكەت چۈشۈردىدۇ. 2 نۇرغۇن كىشىلەر
ئۇلارنىڭ شەرمەندىلىكىگە ئەگىشىپ كېتىدۇ، شۇنىڭدەك
ئۇلارنىڭ سەۋەبىدىن ھەققەت يولى ھاقارەتكە ئۇچرايدۇ. 3 ئۇلار
ئاچكۆزلۈكىدىن ئويدۇرما سۆزلەر بىلەن سىلەرنى ساتىدىغان مېلى
قىلىدۇ. ئەمدى ئۇلارنىڭ بېشىغا خېلى بۇرۇنلا بېكىتىلگەن جازا
بىكار ئولتۇرمايدۇ، ئۇلارنىڭ ھالاكىتى بولسا ئۇخلاپ ياتمايدۇ.
4 چۈنكى خۇدا گۇناھ سادىر قىلغان پەرىشتىلەرنى ئاياپ
ئولتۇرماي، بەلكى ئۇلارنى تەھتىسارانىڭ ھاكىغا تاشلاپ،
سوراققا تارتقۇچە زۇلمەتلىك قاراڭغۇلۇقتىكى زەنجىرلەر بىلەن
سولاپ قويغان يەردە، (Tartaroō g5020) 5 شۇنداقلا قەدىمكى
دۇنيادىكىلەرنىمۇ ئاياپ قويماي، خۇداسىزلىققا بېرىلگەن دۇنيانى
توپان بىلەن غەرق قىلىپ، پەقەت ھەققانىيلىققا دەۋەت
قىلغۇچى نۇھنى باشقا يەتتىسى بىلەن ساقلاپ قالغان يەردە
ـ 6 ھەمدە كېيىن سودوم ۋە گومورىرا شەھەرلىرىنى كېيىنكى
دەۋرلەردىكى خۇداسىزلىققا بېرىلگەنلەرگە ئىبرەت بولسۇن دەپ
بېكىتىپ، بېشىغا كۈلپەتلىك جازانى چۈشۈرۈپ كۈل قىلغان،
7 شۇنىڭ بىلەن بىرگە مۇشۇ ئەخلاقسىزلارنىڭ بۇزۇقچىلىقلىرىدىن
يىرگىنىپ ئازابلانغان، ھەققانىي بولغان لۇتنى ئۇلار ئارىسىدىن
قۇتۇلدۇرغان يەردە ـ 8 (ئەنە شۇنداق كىشىلەرنىڭ
ئىچىدە ياشىغان ھەققانىي لۇتنىڭ ھەققانىي قەلبى ھەر كۈنى
ئاگىلىغان ۋە كۆرگەن ئىتائەتسىزلىكلەر تۈپەيلىدىن ئازابلىناتتى)
9 ئەمدى شۇنى كۆرۈۋالالايمىزكى، رەب ئىخلاسمەنلەرنى دۇچ
كەلگەن سىناقلاردىن قانداق قۇتقۇزۇشنى ۋە شۇنىڭدەك
ھەققانىيسىزلارنى سوراق كۈنىگىچە جازالىنىشقا ساقلاپ
قويۇشنى بىلىدۇ. 10 بۇلارنىڭ ئارىسىدىكى ئۆز ئەتلىرىگە ئەگىشىپ
پاسىق ھەۋەسلەرگە بېرىلگەن، شۇنداقلا ھوقۇق ئىگىلىرىگە
سەل قارىغانلارنىڭ جازاسى تېخىمۇ شۇنداق بولىدۇ. مۇشۇنداق
كىشىلەر ھالى چوڭ، مەنمەنچىلەردۇر، ئۇلار «[روھىي]
ئۇلۇغلار»غا ھاقارەت قىلىشتىن ھېچ قورقايدىغانلاردۇر. 11 ھەتتا
ئۇلاردىن كۈچ-قۇدرەتتە ئۈستۈن تۇرىدىغان پەرىشتىلەرمۇ
پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا بۇ «[ئۇلۇغلار]»[نى] ھاقارەت بىلەن
ئەرز قىلمايدۇ. 12 ئەمما بۇلار خۇددى ئۇۋلىنىپ بوغۇزلىنىش
ئۈچۈن تۇغۇلغان ياۋايى ئەقلسىز ھايۋانلاردەك كېلىپ، ئۆزلىرى
چۈشەنمەيدىغان ئىشلار ئۈستىدە ھاقارەتلىك سۆز قىلىدۇ
ۋە شۇنداقلا ئۆزلىرىنىڭ ھالاكەت ئىشلىرى بىلەن تولۇق
ھالاك بولىدۇ، 13 شۇنداقلا ئۆز ھەققانىيسىزلىقىغا تۈشلۈق
جازانىڭ مېۋىسىنى يەيدۇ. ئۇلار ھەتتا كۈندۈزى ئوچۇق-
ئاشكارا ئەيش-ئىشرەت قىلىشنىمۇ لەززەت دەپ ھېسابلايدۇ،
ئۇلار [سىلەرگە] نومۇس ۋە داغ كەلتۈرۈپ سىلەر بىلەن
بىر داستىخاندا ئولتۇرۇپ، ئۆز مەككارلىقلىرىدىن زوقلىنىدۇ.
14 ئۇلارنىڭ زىناخورلۇق بىلەن تولغان كۆزلىرى گۇناھ
سادىر قىلىشتىن ئۈزۈلمەيدۇ، ئۇلار ئۆتامى يوق كىشىلەرنى
ئېزىقتۇرىدۇ، ئۇلار قەلبىنى ئاچكۆزلۈككە كۈندۈرگەن، لەنەتكە
يېقىن بالىلاردۇر! 15 ئۇلار توغرا يولدىن چەتنەپ، بوسورنىڭ
ئوغلى بالائامنىڭ يولىغا ئەگىشىپ كەتتى. ئۇ كىشى ھارام
يولدا تاپقان ھەقنى ياخشى كۆرگۈچى ئىدى، 16 لېكىن ئۇ
قىلغان قەبىھلىكى تۈپەيلىدىن تەنبىھنى يېدى (زۇۋانسىز ئېشەك
ئىنسانىنىڭ ئاۋازى بىلەن سۆزلەپ پەيغەمبەرنىڭ ئەخمىقانە
ئىشىنى توستى). 17 مانا مۇشۇنداق كىشىلەر قۇرۇپ كەتكەن
بۇلاقلار، بوراندىن ھەيدىلىپ يۈرگەن تۇمانلارغا ئوخشايدۇ،
ئۇلارغا مەڭگۈلۈك زۇلمەتنىڭ قاپقاراڭغۇلۇقىدا جاي ھازىرلاپ
قويۇلغان. (questioned) 18 چۈنكى ئۇلار يالغان-ياۋىداق يوغان
سۆزلەر بىلەن ماختىنىپ، ئادەمنىڭ ئەتلىك ھەۋەسلىرىنى
قوزغىتىپ ئەيش-ئىشرەت ئىشلىرى بىلەن ئېزىتقۇلۇق يولىدا
مېڭىۋاتقانلاردىن ئۆزلىرىنى يېڭىلا قاچۇرغانلارنى ئازدۇرىدۇ.
19 ئۇلار مۇشۇ كىشىلەرگە «سىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىمىز»
دەپ ۋەدە قىلىدۇ، لېكىن ئۆزلىرى ئەمەلىيەتتە بۇزۇقلۇقنىڭ
قۇللىرىدۇر. چۈنكى ئادەم نېمە تەرىپىدىن بويسۇندۇرۇلغان بولسا،
شۇنىڭ قۇلى بولىدۇ. 20 چۈنكى ئەگەر ئۇلار رەببىمىز ۋە
قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنى تونۇش ئارقىلىق بۇ دۇنيانىڭ
پاسىقلىقلىرىدىن قۇتۇلۇپ، كېيىن شۇلارغا يەنە باغلىنىپ،

بويسۇندۇرۇلغان بولسا، ئۇلارنىڭ كېينكى هالى دەسلەپكىسىدىنمۇ
بەتتەر بولىدۇ. 21 چۈنكى هەققانىيلىق يولىنى بىلىپ تۇرۇپ،
تۆزىگە يەتكۈزۈلگەن مۇقەددەس ئەمردىن يۈز تۇرۇگەندىن
كۆرە، بۇ يولنى ئەسلىدىلا بىلمىگىنى ئەۋزەل بولاتتى. 22 مۇشۇ
ئىشەنچلىك هېكمەتلىك سۆزلەر ئۇلاردا ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ: ـ
«ئىت ئايلىنىپ تۆز قۇسۇقىنى يەر» ۋە يەنە «چوشقا يۇيۇنۇپ
چىقىپلا قايتىدىن پاتقاقتا ئېغىنار».

3 ئى سۆيۈملۈكلىرىم، هازىر سىلەرگە بۇ يېزىۋاتقىنىم
ئىككىنچى خېتىمدۇر. هەر ئىككى خېتىمدە سىلەرنىڭ ساپ
كۆڭۈلۈكلارنى ئويغىتىپ، شۇ ئىشلارنى ئەسلىتىشكە ئىنتىلدىمكى،
2 مۇقەددەس پەيغەمبەرلەر بۇرۇن ئېيتقان سۆزلەرگە ۋە
رەببىمىز هەم قۇتقۇزغۇچىمىزنىڭ روسۇللىرىڭلار ئارقىلىق
يەتكۈزگەن ئەمرىگە كۆڭۈل بۆلۈشۈڭلارنى ئۈتۈنىمەن. 3 ئەڭ
مۇهىمى شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، كۈنلەرنىڭ ئاخىرىدا
تۆزىنىڭ هاۋايى-هەۋەسلىرىنىڭ كەينىگە كىرىدىغان، مەسخىرە
قىلىدىغان مازاقچىلار چىقىپ: 4 «قېنى، ئۇنىڭ قايتىپ كېلىمەن
دېگەن ۋەدىسى؟! ئاتا-بوۋىلىرىمىز [ئۆلۈمدە] ئۆخلاپ قالغاندىن
تاكى هازىرغىچە هەممە ئىشلار دۇنيا ئاپىرىدە بولغان ۋاقىتتىكى
بىلەن ئوخشاش هالەتتە كېتىۋاتىدۇ» دەپ مەسخىرە قىلىشىدۇ.
5 هالبۇكى، ئۇلار ئەڭ قەدىمكى زاماندا خۇدانىڭ سۆزى بىلەن
ئاسمانلارنىڭ يارىتىلغانلىقىنى ۋە شۇنىڭدەك يەرنىڭ سۇدىن
چىققان هەم سۇنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن بارلىققا كەلگەنلىكىنى
ئەتەي ئۇنتۇيدۇ. 6 شۇ ئامىللارنىڭ ۋاسىتىلىرى بىلەن شۇ
زاماندىكى دۇنيا كەلكۈندىن غەرق بولۇپ يوقالدى. 7 ئەمما
هازىرقى ئاسمانلار بىلەن زېمىن ئوخشاشلا شۇ سۆز بىلەن
ئىخلاسسىز ئادەملەر سوراققا تارتىلىپ هالاك قىلىندىغان ئاشۇ
كۈندە ئوتتا كۆيدۈرۈلۈشكە ساقلىنىپ، تا شۇ كۈنىگىچە
هالدىن خەۋەر ئېلىنىپ تۇرىدۇ. 8 ئەمدى ئى سۆيۈملۈكلىرىم،
شۇ ئىش نەزىرىڭلاردىن قاچمىسۇنكى، رەبگە نىسبەتەن بىر
كۈن مىڭ يىلدەك ۋە مىڭ يىل بىر كۈندەكتۇر. 9 رەب تۆز
ۋەدىسىنى [ئورۇنداشنى] (بەزىلەرنىڭ «كېچىكتۈردى» دەپ
ئويلىغىنىدەك) كېچىكتۈرگىنى يوق، بەلكى هېچكىمنىڭ هالاك
بولۇشىنى خالىمايدىغان، هەممە ئىنسانلارنىڭ توۋا قىلىشىغا كىرىشىنى
ئارزۇلاپ، سىلەرگە كەڭچىلىك قىلىپ [ۋاقىتنى سوزماقتا].
10 لېكىن رەبنىڭ كۈنى خۇددى ئوغرىنىڭ كېلىشىدەك
[كۈتۈلمىگەن ۋاقىتتا] بولىدۇ. ئۇ كۈنى ئاسمانلار شىددەتلىك
گۈلدۈرلىگەن ئاۋاز بىلەن غايىب بولۇپ، كائىناتنىڭ بارلىق
قۇرۇلمىلىرى شىددەتلىك ئوتتا ئېرىپ تۈگەيدۇ؛ زېمىن ۋە ئۇنىڭدىكى
پۈتكۈل نەرسىلەرمۇ كۆيۈپ كېتىدۇ. 11 هەممە نەرسە مانا
شۇنداق ئېرىپ يوقىلىدىغان يەردە، سىلەر قانداق ئادەملەردىن
بولۇشۇڭلار كېرەك؟ ـ هاياتىڭلارنى پاك-مۇقەددەسلىكتە ۋە
ئىخلاسمەنلىكتە ئۆتكۈزۈپ، 12 خۇدانىڭ كۈنىنى تەلمۇرۇپ
كۈتۈپ، ئۇ كۈننىڭ تېزرەك كېلىشى ئۈچۈن ئىنتىلىشىڭلار
كېرەك ئەمەسمۇ؟ ئۇ كۈننىڭ كېلىشى بىلەن پۈتۈن ئاسمانلار ئوتتا
يوقاپ تۈگەيدۇ ۋە كائىناتنىڭ بارلىق قۇرۇلمىلىرى شىددەتلىك
ئوتتا ئېرىپ تۈگەيدۇ. 13 لېكىن بىز بولساق ئۇنىڭ ۋەدىسى
بويىچە، يېڭى ئاسمان-زېمىننى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتمەكتىمىز.
ئۇ يەر هەققانىيلىقنىڭ ماكانىدۇر. 14 شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەي
سۆيۈملۈكلىرىم، بۇ ئىشلارنى كۈتۈۋاتقانىكەنسىلەر، [شۇ تاپتا]
خۇدانىڭ ئالدىدا نۇقسانسىز ۋە داغسىز، ئىناقلىق-خاتىرجەملىك
ئىچىدە هازىر بولۇپ چىقىشىڭلار ئۈچۈن ئىنتىلىڭلار. 15 ۋە
رەببىمىزنىڭ سەۋر-تاقىتىنى نىجات دەپ بىلىڭلار، دەل
سۆيۈملۈك قېرىندىشىمىز پاۋلۇسمۇ تۆزىگە ئاتا قىلىنغان دانالىق
بىلەن بۇ ئىشلار توغرۇلۇق سىلەرگە يازغان؛ 16 بارلىق
خەتلىرىدىمۇ ئۇ بۇ ئىشلار هەققىدە توختىلىدۇ. ئۇنىڭ خەتلىرىدە
چۈشىنىش تەس بولغان بەزى ئىشلار بار؛ بۇ ئىشلارنى تەلىم
ئالمىغان ۋە تۇتامى يوق كىشىلەر مۇقەددەس يازمىلارنىڭ
باشقا قىسىملىرىنى بۇرمىلىغاندەك، بۇرمىلاپ چۈشەندۈرىدۇ ۋە
شۇنىڭ بىلەن تۆز بېشىغا هالاكەت ئېلىپ كېلىدۇ. 17 شۇنىڭ
بىلەن، ئى سۆيۈملۈكلىرىم، [مەن ئېيتقان] بۇ ئىشلارنى ئالدىنئالا
بىلگەنىكەنسىلەر، بۇ ئەخلاقسىزلارنىڭ سەپسەتىلىرى بىلەن
ئازدۇرۇلۇپ، مۇستەهكەم تۇرۇشۇڭلارنى يوقىتىپ قويۇشتىن
هوشيار بولۇڭلار. 18 ئەكسىچە، [خۇدانىڭ] مېهىر-شەپقىتىدە
هەم رەببىمىز ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىهكە بولغان بىلىشتە
داۋاملىق تۆسۈڭلار. ئۇنىڭغا هەم هازىر هەم ئاشۇ ئەبەد

كۈنىگىچە بارلىق شان-شەرەپ مەنسۇپ بولغاي! ئامىن! (aiōn (g165

يۇھاننا 1

1 ئەزەلدىن بار بولغۇچى، ئۆزىمىز ئاڭلىغان، ئۆز كۆزلىرىمىز
تىكلىپ قارىغان ۋە قوللىرىمىز بىلەن تۇتۇپ سىلىغان ھاياتلىق
كالامى توغرىسىدا [سىلەرگە بايان قىلىمىز] **2** (بۇ ھاياتلىق بىزگە
ئايان بولۇپ، بىز ئۇنى كۆردۇق. شۇنىڭ بىلەن بۇ ھەقتە گۇۋاھلىق
بېرىمىز ھەمدە ئاتا بىلەن بىللە بولۇپ، كېيىن بىزگە ئايان بولغان
شۇ مەڭگۈلۈك ھاياتنى سىلەرگە بايان قىلىمىز) **(aiōnios g166)**
3 ـ سىلەرنىمۇ بىز بىلەن سىرداش-ھەمدەملىكتە بولسۇن دەپ
بىز كۆرگەنلىرىمىزنى ۋە ئاڭلىغانلىرىمىزنى سىلەرگە بايان قىلىمىز.
بىزنىڭ سىرداش-ھەمدەملىكىمىز ئاتا ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا
مەسىھ بىلەندۇر. **4** سىلەرنىڭ خۇشاللىقىڭلار تولۇپ تاشسۇن
دەپ، بۇلارنى سىلەرگە يېزىۋاتىمىز. **5** ۋە بىز ئۇنىڭدىن ئاڭلىغان
ھەم سىلەرگە بايان قىلىدىغان خەۋىرىمىز مانا شۇدۇركى، خۇدا
نۇردۇر ۋە ئۇنىڭدا ھېچقانداق قاراڭغۇلۇق بولمايدۇ. **6** ئەگەر
بىز ئۇنىڭ بىلەن سىرداش-ھەمدەملىكىمىز بار دەپ تۇرۇپ،
يەنىلا قاراڭغۇلۇقتا يۈرسەك، يالغان ئېيتقان ۋە ھەقىقەتكە
ئەمەل قىلمىغان بولىمىز. **7** لېكىن ئۇ ئۆزى نۇردا بولغىنىدەك بىزمۇ
نۇردا ماڭساق، ئۇنداقتا بىزنىڭ بىر-بىرىمىز بىلەن سىرداش-
ھەمدەملىكىمىز بولۇپ، ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھنىڭ قېنى بىزنى
بارلىق گۇناھتىن پاكلايدۇ. **8** ئەگەر گۇناھسىز يوق دېسەك،
ئۆز ئۆزىمىزنى ئالدىغان بولىمىز ھەمدە بىزدە ھەقىقەت تۇرمايدۇ.
9 گۇناھلىرىمىزنى ئىقرار قىلساق، ئۇ بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى
كەچۈرۈم قىلىپ، بىزنى بارلىق ھەققانىيسىزلىقتىن پاك قىلىشقا
ئىشەنچلىك ھەم ئادىلدۇر. **10** ئەگەر گۇناھ قىلمىدۇق دېسەك،
ئۇنى يالغانچى قىلىپ قويغان بولىمىز ۋە ئۇنىڭ سۆز- كالامى بىزدىن
ئورۇن ئالمىغان بولىدۇ.

2 ئى ئەزىز بالىلىرىم، مەن سىلەرنى گۇناھ سادىر قىلمىسۇن
دەپ، بۇ سۆزلەرنى يېزىۋاتىمەن. مۇبادا بىرسى گۇناھ سادىر قىلسا،
ئاتىنىڭ يېنىدا بىر ياردەمچى ۋەكىلىمىز، يەنى ھەققانىي بولغۇچى
ئەيسا مەسىھ باردۇر. **2** ئۇ ئۆزى گۇناھلىرىمىز ئۈچۈن [جازانى
كۆتۈرگۈچى] كەفارەتتۇر؛ مۇشۇ كەفارەت پەقەت بىزنىڭ
گۇناھلىرىمىز ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى پۈتكۈل دۇنيادىكىلەرنىڭ
گۇناھلىرى ئۈچۈندۇر. **3** بىزنىڭ ئۇنى تونۇغانلىقىمىزنى بىلەلىشىمىز
ـ ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىشىمىزدىندۇر. **4** «ئۇنى تونۇيمەن»
دەپ تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلمىغۇچى كىشى
يالغانچىدۇر، ئۇنىڭدا ھەقىقەت يوقتۇر. **5** لېكىن كىمكى ئۇنىڭ
سۆزىگە ئەمەل قىلسا، ئەمدى ئۇنىڭدا خۇدانىڭ مېھىر-مۇھەببىتى
ھەقىقەتەن كامالەتكە يەتكەن بولىدۇ. بىز ئۆزىمىزنىڭ ئۇنىڭدا
بولغانلىقىمىزنى ئەنە شۇنىڭدىن بىلىمىز. **6** «خۇدادا تۇرۇپ
ياشايمەن» دېگۈچى بولسا [ئەيسانىڭ] ماڭغىنىدەك ئوخشاش
مېڭىشى كېرەك. **7** ئى سۆيۈملۈكلىرىم، سىلەرگە [بۇرۇن
ئاڭلاپ باقمىغان] يېڭى بىر ئەمرنى ئەمەس، بەلكى دەسلەپتىن
تارتىپ سىلەر تاپشۇرۇۋالغان كونا ئەمرنى يېزىۋاتىمەن. ئۇشبۇ ئەمر
سىلەر بۇرۇندىنلا ئاڭلاپ كېلىۋاتقان سۆز- كالامدۇر. **8** لېكىن
يەنە كېلىپ مەن سىلەرگە يېزىۋاتقىنىمنى يېڭى ئەمر [دېسەكمۇ
بولىدۇ]؛ بۇ ئەمر مەسىھدە ھەم سىلەردىمۇ ئەمەل قىلىنماقتا،
چۈنكى قاراڭغۇلۇق ئۆتۈپ كەتمەكتە، ۋە ھەقىقىي نۇر ئاللىقاچان
چېچىلىشقا باشلىدى. **9** كىمدەكىم ئۆزىنى «نۇردا ياشاۋاتىمەن»
دەپ تۇرۇپ، قېرىندىشىنى ئۆچ كۆرسە، ئۇ بۇگۈنگىچە
قاراڭغۇلۇقتا تۇرۇۋاتقان بولىدۇ. **10** قېرىندىشىغا مېھىر-مۇھەببەت
كۆرسەتكەن كىشى يورۇقلۇقتا تۇرماقتا، ئۇنىڭدا گۇناھقا
پۈتلاشتۇرىدىغان ھېچنېمە قالمايدۇ. **11** لېكىن قېرىندىشىنى ئۆچ
كۆرگەن كىشى قاراڭغۇلۇقتىدۇر، ئۇ قاراڭغۇلۇقتا ماڭىدۇ
ۋە قەيەرگە كېتىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ، چۈنكى قاراڭغۇلۇق
ئۇنىڭ كۆزلىرىنى قارىغۇ قىلىۋەتكەن. **12** مەن بۇلارنى سىلەرگە
يېزىۋاتىمەن، ئى ئەزىز بالىلىرىم، چۈنكى گۇناھلىرىڭلار ئۇنىڭ نامى
ئۈچۈن كەچۈرۈم قىلىندى. **13** مەن بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتىمەن، ئى
ئاتىلار، چۈنكى سىلەر ئەزەلدىن بار بولغۇچىنى تونۇدۇڭلار. مەن
بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتىمەن، ئى يىگىتلەر، چۈنكى سىلەر ئۇ رەزىل
ئۇستىدىن غەلىبە قىلدىڭلار. **14** مەن بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتىمەن،
ئى ئەزىز بالىلىرىم، چۈنكى سىلەر ئاتىنى تونۇدۇڭلار. مەن بۇنى
سىلەرگە يېزىۋاتىمەن، ئى ئاتىلار، چۈنكى سىلەر ئەزەلدىن بار
بولغۇچىنى تونۇدۇڭلار. مەن بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتىمەن، ئى
يىگىتلەر، چۈنكى سىلەر كۈچلۈكسىلەر، خۇدانىڭ سۆز- كالامى
سىلەردە تۇرىدۇ ۋە سىلەر ئۇ رەزىل ئۇستىدىنمۇ غەلىبە قىلدىڭلار.

15 بۇ دۇنيانى ۋە بۇ دۇنيادىكى ئىشلارنى سۆيمەڭلار. ھەركىم بۇ
دۇنيانى سۆيسە، ئاتىنىڭ سۆيگۈسى ئۇنىڭدا يوقتۇر. 16 چۈنكى بۇ
دۇنيادىكى بارلىق ئىشلار، يەنى ئەتىكى ھەۋەس، كۆزلەردىكى
ھەۋەس ۋە ھاياتىغا بولغان مەغرۇرلۇقنىڭ ھەممىسى ئاتىدىن
كەلگەن ئەمەس، بەلكى بۇ دۇنيادىن بولغاندۇر، خالاس؛
17 ۋە بۇ دۇنيا ۋە ئۇنىڭدىكى ھەۋەسلەرنىڭ ھەممىسى ئۆتۈپ
كېتىدۇ. لېكىن خۇدانىڭ ئىرادىسىگە ئەمەل قىلغۇچى كىشى
مەڭگۈ ياشايدۇ. (aiōn g165) 18 ئەزىز بالىلىرىم، زامانىنىڭ
ئاخىرقى سائىتى يېتىپ كەلدى؛ ۋە سىلەر دەججالنىڭ [ئاخىر
زاماندا] كېلىدىغانلىقىنى ئاڭلىغىنىڭلاردەك، ئەمەلىيەتتە بولسا
ھازىرنىڭ ئۆزىدىلا نۇرغۇن دەججاللار مەيدانغا چىقتى؛ بۇنىڭدىن
زامانىنىڭ ئاخىرقى سائىتى بولۇپ قالغانلىقى بىزگە مەلۇم. 19 ئۇلار
ئارىمىزدىن چىقتى، لېكىن ئۇلار ئەسلىدە بىزلەردىن ئەمەس ئىدى.
چۈنكى ئەگەر بىزلەردىن بولغان بولسا، ئارىمىزدا تۇرىۋەرگەن
بولاتتى. لېكىن ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىنىڭ ئەسلىدە بىزدىكىلەردىن
بولمىغانلىقى پاش قىلىنغانلىقى ئۈچۈن ئۇلار ئارىمىزدىن چىقىپ
كەتتى. 20 ھالبۇكى، سىلەر بولساڭلار مۇقەددەس بولغۇچىدىن
كەلگەن مەسىھلىگۈچى روھتىن نېسىپ بولدۇڭلار ۋە شۇنىڭ
ئۈچۈن سىلەر ھەممە ئىشنى بىلىسىلەر. 21 سىلەرگە بۇ خەتنى
يېزىشىمدىكى سەۋەب، سىلەرنىڭ ھەققەتنى بىلمىگەنلىكىڭلار
ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ھەققەتنى بىلىپ، يالغانچىلىقنىڭ
ھەققەتتىن كېلىپ چىقمايدىغانلىقىنى بىلگەنلىكىڭلار ئۈچۈندۇر.
22 ئەمىسە، كىم يالغانچى؟ ئەيسانىڭ مەسىھ ئىكەنلىكىنى
ئىنكار قىلغۇچى كىشى بۇلسا، ئۇ يالغانچىدۇر. ئاتا ۋە ئوغۇلنى
ئىنكار قىلغۇچى كىشى ئۆزى بىر دەججالدۇر. 23 كىمدەكىم
ئوغۇلنى رەت قىلسا ئۇنىڭدا ئاتا بولمايدۇ. لېكىن ئوغۇلنى
ئېتىراپ قىلسا، ئۇنىڭدا ئاتا بولىدۇ. 24 سىلەر بولساڭلار،
بۇرۇندىن ئاڭلاپ كېلىۋاتقىنىڭلارنى ئۆزۈڭلاردا داۋاملىق
تۇرغۇزۇۋېرىڭلار. بۇرۇندىن ئاڭلاپ كېلىۋاتقىنىڭلار سىلەردە
داۋاملىق تۇرىۋەرسە، سىلەرمۇ داۋاملىق ئوغۇل ۋە ئاتىدا
ياشاۋاتقان بولىسىلەر، 25 ۋە ئۇنىڭ بىزگە قىلغان ۋەدىسى بولسا
دەل شۇ ـ مەڭگۈ ھاياتلىقتۇر. (aiōnios g166) 26 سىلەرنى
ئازدۇرماقچى بولغانلارنى نەزەردە تۇتۇپ، بۇلارنى سىلەرگە
يازدىم؛ 27 سىلەر بولساڭلار، سىلەر ئۇنىڭدىن قوبۇل قىلغان
مەسىھلىگۈچى روھ سىلەردە تۇرۇۋېرىدۇ، سىلەر ھېچكىمنىڭ
ئۆگىتىشىگە موھتاج ئەمەسسىلەر؛ بەلكى ئەنە شۇ مەسىھلىگۈچى
روھ سىلەرگە بارلىق ئىشلار توغرۇلۇق ئۆگىتىۋاتقاندەك (ئۇ
ھەقتۇر، ھېچ يالغان ئەمەستۇر!) ـ ھەم ئۆگەتكەندەك، سىلەر
داۋاملىق ئۇنىڭدا ياشايدىغان بولىسىلەر. 28 ئەمىسە، ئى ئەزىز
بالىلىرىم، داۋاملىق ئۇنىڭدا تۇرۇپ ياشاۋېرىڭلار. شۇنداق
قىلساڭلار، ئۇ ھەرقاچان قايتىدىن ئايان بولغاندا قورقماس
بولىمىز ھەم ئۇ كەلگىنىدە ئۇنىڭ ئالدىدا ھېچ خجالەت بولۇپ
قالمايمىز. 29 [خۇدانىڭ] ھەققانىي ئىكەنلىكىنى بىلگەنىكەنسىلەر،
ھەققانىيلىققا ئەمەل قىلغۇچىلارنىڭ ھەربىرىنىڭ ئۇنىڭ تەرىپىدىن
تۇغۇلغۇچى ئىكەنلىكىنىمۇ بىلىسىڭلار كېرەك.

3 قاراڭلار، ئاتا بىزگە شۇنداق چوڭقۇر مېھىر-مۇھەببەت
كۆرسەتكەنكى، بىز «خۇدانىڭ ئەزىز بالىلىرى» دەپ ئاتالدۇق ـ
ۋە بىز ھەققەتەنمۇ شۇنداق. بۇ دۇنيا شۇ سەۋەبتىن بىزنى تونۇپ
يەتمەيدۇكى، چۈنكى بۇ دۇنيا ئۇنى تونۇمىدى. 2 سۆيۈملۈكلىرىم،
بىز ھازىر خۇدانىڭ ئەزىز بالىلىرىدۇرمىز؛ كەلگۈسىدە قانداق
بولىدىغانلىقىمىز تېخى ئوچۇق ئايان قىلىنمىغان. بىراق ئۇ [قايتىدىن]
ئايان قىلىنغاندا، ئۇنىڭغا ئوخشاش بولىدىغانلىقىمىزنى بىلىمىز؛
چۈنكى شۇ چاغدا بىز ئۇنىڭ ئەينەن ئۆزىنى كۆرىمىز. 3 ۋە
[مەسىھكە] ئۈمىد باغلىغان ھەربىر كىشى ئۆ پاك بولغاندەك
ئۆزىنى پاكلىماقتا. 4 گۇناھ سادىر قىلغان كىشى [خۇدانىڭ]
قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغان بولىدۇ. چۈنكى گۇناھ سادىر قىلغانلىق
[خۇدانىڭ] قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغانلىقتۇر. 5 ھالبۇكى، سىلەر
ئۇنى گۇناھلارنى ئېلىپ تاشلاش ئۈچۈن دۇنياغا كېلىپ ئايان
قىلىنغان ۋە شۇنداقلا ئۇنىڭدا ھېچقانداق گۇناھ يوقتۇر، دەپ
بىلىسىلەر. 6 ئۇنىڭدا ياشاۋاتقان ھەربىر كىشى گۇناھ سادىر
قىلمايدۇ؛ كىمدەكىم گۇناھ سادىر قىلسا، ئۇنى كۆرمىگەن ۋە
ئۇنى تونۇمىغان بولىدۇ. 7 ئەزىز بالىلىرىم، ھېچكىمنىڭ سىلەرنى
ئالدىشىغا يول قويماڭلار. ھەققانىيلىققا ئەمەل قىلغۇچى كىشى
ئۇ ھەققانىي بولغىنىدەك ھەققانىيدۇر. 8 لېكىن گۇناھ سادىر
قىلغۇچى ئىبلىستىندۇر. چۈنكى ئىبلىس ئەلىمساقتىن تارتىپ

گۇناھ سادىر قىلىپ كەلمەكتە. خۇدانىڭ ئوغلىنىڭ دۇنياداﻫ
ئايان قىلىنىشىدىكى مەقسەت ئىبلىسنىڭ ئەمەللىرىنى يوقىتىشتۇر.
9 خۇدادىن تۇغۇلغۇچى گۇناھ سادىر قىلمايدۇ، خۇدانىڭ ئۇرۇقى
ئۇنىڭدا ئورۇن ئالغاچقا، ئۇ گۇناھ سادىر قىلىشى مۇمكىن
ئەمەس، چۈنكى ئۇ خۇدادىن تۇغۇلغاندۇر. 10 خۇدانىڭ
بالىلىرى بىلەن ئىبلىسنىڭ بالىلىرى شۇنىڭ بىلەن پەرقلىنىدۇكى،
كىمدەكىم ھەققانىيلىققا ئەمەل قىلمىسا ۋە ياكى ئۆز قېرىندىشىغا
مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتمىسە خۇدادىن ئەمەستۇر. 11 چۈنكى
سىلەر دەسلەپتىن ئاڭلاپ كېلىۋاتقان خەۋەر مانا دەل شۇكى،
بىر-بىرىمىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىشىمىز كېرەكتۇر. 12 ئۇ
ئۇ رەزىلدىن بولغان، ئىنىسىنى ئۆلتۈرگەن قابىلغا ئوخشاش
بولماسلىقىمىز كېرەك؛ ئۇ نېمىشقا ئىنىسىنى قەتل قىلدى؟ ئۇنىڭ
ئۆزىنىڭ قىلغانلىرى رەزىل، ئىنىسىنىڭ قىلغانلىرى ھەققانىي
بولغانلىقى ئۈچۈن شۇنداق قىلغان. 13 شۇڭا، ئى قېرىنداشلار،
بۇ دۇنيا سىلەرنى ئۆچ كۆرسە، بۇنىڭغا ھەيران قالماڭلار.
14 بىز قېرىنداشلارنى سۆيگەنلىكىمىزدىن، ئۆلۈمدىن ھاياتلىققا
ئۆتكەنلىكىمىزنى بىلىمىز. ئۆز قېرىندىشىنى سۆيمىگۈچى تىنچى ئۆلۈمدە
ئورۇۋاتىدۇ. 15 قېرىندىشىغا ئۆچمەنلىك قىلغان كىشى قاتىلدۇر
ۋە ھېچقانداق قاتىلدا مەڭگۈلۈك ھاياتنىڭ بولمايدىغانلىقىنى
بىلىسىلەر. (aiōnios g166) 16 بىز شۇنىڭ بىلەن مېھىر-مۇھەببەتنىڭ
نېمە ئىكەنلىكىنى بىلىمىزكى، ئۇ بىز ئۈچۈن ئۆز جېنىنى پىدا قىلدى؛
شۇنىڭدەك بىزمۇ قېرىنداشلىرىمىز ئۈچۈن ئۆز جېنىمىزنى پىدا
قىلىشقا قەرزداردۇرمىز. 17 ئەمما كىمكى بۇ دۇنيادا مال-
مۈلكى ئورۇپ، قېرىندىشىنىڭ موھتاجلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇپ،
ئۇنىڭغا كۆكسى-قارىنى ئاچمىسا، بۇنداق كىشىدە نەدىمۇ
خۇدانىڭ مېھىر-مۇھەببىتى بولسۇن؟ 18 ئەزىز بالىلىرىم، سۆز
بىلەن ۋە تىل بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەمەلدە ۋە ھەقىقەتتە مېھىر-
مۇھەببەت كۆرسىتەيلى. 19 بىز شۇنداق ئىشلار بىلەن ئۆزىمىزنىڭ
ھەقىقەتتىن بولغانلىقىمىزنى بىلەلەيمىز ۋە [خۇدانىڭ] ئالدىدا
قەلبىمىزنى خاتىرجەم قىلالايمىز. 20 شۇنىساقتىمۇ، مۇبادا قەلبىمىز
بىزنى ئەيىبلىسە، خۇدا بولسا قەلبىمىزدىن يەنە ئۈستۈندۇر،
ھەممىنى بىلگۈچىدۇر. 21 سۆيۈملۈكلىرىم، ئەگەر قەلبىمىز بىزنى
ئەيىبلىمىسە، خۇدانىڭ ئالدىدا يۈرەكلىك تۇرىمىز 22 ۋە شۇنداقلا
ئۇنىڭدىن نېمىنى تىلىسەك شۇنىڭغا ئېرىشەلەيمىز، چۈنكى بىز
ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىپ، ئۇنى خۇرسەن قىلىدىغان
ئىشلارنى قىلىمىز. 23 ۋە ئۇنىڭ ئەمرى شۇكى، ئۇنىڭ ئوغلى
ئەيسا مەسىھنىڭ نامىغا ئېتىقاد قىلىشىمىز ھەمدە ئۇنىڭ بىزگە
تاپىلىغىنىدەك بىر-بىرىمىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىشىمىزدىن
ئىبارەتتۇر. 24 ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىدىغان كىشى
[خۇدادا] ياشايدىغان ۋە [خۇدامۇ] ئۇنىڭدا ياشايدىغان بولىدۇ.
ئەمدى خۇدانىڭ بىزدە ياشايدىغانلىقىنى بىلگىنىمىز بولسا، ئۇ
بىزگە ئاتا قىلغان روھتىندۇر.

4 سۆيۈملۈكلىرىم، ھەربىر [«ۋەھىي قىلغۇچى»] روھلارنىڭ
ھەممىسىگلا ئىشىنىۋەرمەڭلار، بەلكى بۇ روھلارنىڭ خۇدادىن
كەلگەن- كەلمىگەنلىكىنى پەرقلەندۈرۈش ئۈچۈن ئۇلارنى
سىناڭلار. چۈنكى نۇرغۇن ساختا پەيغەمبەرلەر دۇنيادىكى
جاي-جايلارغا پەيدا بولدى. 2 خۇدانىڭ روھىنى مۇنداق
پەرقلەندۈرەلەيسىلەر: ئەيسانى، يەنى دۇنياغا ئىنسانىي تەندە
كەلگەن مەسىھنى ئېتىراپ قىلغۇچى ھەربىر روھ خۇدادىن
بولىدۇ. 3 ۋە دۇنياغا ئىنسانىي تەندە كەلگەن ئەيسا مەسىھنى
ئېتىراپ قىلمايدىغان روھ خۇدادىن كەلگەن ئەمەس.
بۇنداقلاردا ئەكسىچە دەججالنىڭ روھى ئىشلەيدۇ؛ سىلەر بۇ
روھنىڭ كېلىدىغانلىقى توغرۇلۇق ئاڭلىغانىدىكىلار ۋە دەرۋەقە
ئۇ ھازىر دۇنيادا پەيدا بولدى. 4 ئەي ئەزىز بالىلىرىم، سىلەر
بولساڭلار خۇدادىن بولغانسىلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غالىب
كەلدىڭلار؛ چۈنكى سىلەردە ئۆرغۇچى بۇ دۇنيادا ئۆرغۇچىدىن
ئۈستۈندۇر. 5 ئۇلار بولسا بۇ دۇنياغا مەنسۇپ؛ شۇڭا ئۇلار بۇ
دۇنيانىڭ سۆزلىرىنى قىلىدۇ ۋە بۇ دۇنيادىكىلەر ئۇلارغا قۇلاق
سالىدۇ. 6 بىز بولساق خۇدادىن بولغانمىز؛ خۇدانى تونۇغان
كىشى بىزنىڭ سۆزلىرىمىزنى ئاڭلايدۇ. خۇدادىن بولمىغان كىشى
بولسا بىزنىڭ سۆزلىرىمىزنى ئاڭلىمايدۇ. مانا بۇنىڭدىن ھەقىقەتنىڭ
روھى بىلەن ئېزىتقۇلۇقنىڭ روھىنى پەرق ئېتەلەيمىز. 7 ئى
سۆيۈملۈكلىرىم، بىر-بىرىمىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتەيلى؛
چۈنكى مېھىر-مۇھەببەتنىڭ ئۆزى خۇدادىندۇر ۋە مېھىر-
مۇھەببەت كۆرسەتكۈچىنىڭ ھەربىرى خۇدادىن تۇغۇلغان

بولدۇ ۋە خۇدانى تونۇيدۇ. 8 مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتمىگۈچى
كىشى خۇدانى تونۇمىغان بولىدۇ، چۈنكى خۇدا ئۆزى مېھىر-
مۇھەببەتتۇر. 9 خۇدانىڭ مېھىر-مۇھەببىتى بىزدە شۇنىڭ
بىلەن ئاشكارا بولدىكى، خۇدا بىزنى ئۇنىڭ ئارقىلىق ھاياتقا
ئېرىشسۇن دەپ بىردىنبىر يېگانە ئوغلىنى دۇنياغا ئەۋەتتى.
10 مېھىر-مۇھەببەت دەل شۇنىڭدىن ئىبارەتكى، بىزلەرنىڭ خۇدانى
سۆيگىنىمىز بىلەن ئەمەس، بەلكى ئۇ ئۆزى بىزنى سۆيۈپ
گۇناھلىرىمىزنىڭ جازاسىنى كۆتۈرگۈچى كەفارەت بولۇشقا ئۆز
ئوغلىنى ئەۋەتكىنى بىلەن ئايانىدۇر. 11 ئى سۆيۈملۈكلىرىم، خۇدا
بىزگە شۇ قەدەر مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتكەن يەردە، بىزمۇ
بىر-بىرىمىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىشكە قەرزدارىدۇرمىز.
12 ھېچكىم ھېچقاچان خۇدانى كۆرگەن ئەمەس؛ لېكىن بىر-
بىرىمىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتسەك، خۇدا بىزدە ياشايدۇ
ۋە ئۇنىڭ مېھىر-مۇھەببىتى بىزدە كامالەتكە يەتكەن بولىدۇ. 13 بىز
بىزنىڭ ئۇنىڭدا ياشاۋاتقانلىقىمىزنى ۋە ئۇنىڭ بىزدە ياشاۋاتقانلىقىنى
شۇنىڭدىن بىلىمىزكى، ئۇ ئۆز روھىنى بىزگە ئاتا قىلغان. 14 بىز
شۇنى كۆرگەن ۋە شۇنداقلا شۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىمىزكى،
ئاتا ئوغۇلنى دۇنياغا قۇتقۇزغۇچى بولۇشقا ئەۋەتتى. 15 ئەگەر
كىمدەكىم ئەيسانى خۇدانىڭ ئوغلى دەپ ئېتىراپ قىلسا، خۇدا
ئۇنىڭدا، ئۇمۇ خۇدادا ياشايدۇ. 16 بىز بولساق خۇدانىڭ بىزگە
بولغان مېھىر-مۇھەببىتىنى تونۇپ يەتتۇق، شۇنداقلا ئۇنىڭغا تولىمۇ
ئىشەندۇق. خۇدا ئۆزى مېھىر-مۇھەببەتتۇر ۋە مېھىر-مۇھەببەتتە
ياشىغۇچى كىشى خۇدادا ياشايدۇ، خۇدامۇ ئۇنىڭدا ياشايدۇ.
17 مۇشۇنداق بولغاندا، مېھىر-مۇھەببەت بىزدە مۇكەممەللىشىدۇ؛
شۇنىڭ بىلەن بىز سوراق كۈنىدە خاتىرجەم-قورقماس بولالايمىز.
چۈنكى ئەيسا قانداق بولۇۋاتقان بولسا بىزمۇ ھازىر بۇ دۇنياداۋ
شۇنداق بولۇۋاتىمىز. 18 مېھىر-مۇھەببەتتە قورقۇنچ يوقتۇر؛ كامىل
مېھىر-مۇھەببەت قورقۇنچنى ھەيدەپ يوققا چىقىرىدۇ. چۈنكى
قورقۇنچ خۇدانىڭ جازاسى بىلەن باغلىنىشلىقتۇر؛ قورقۇنچى بار
كىشى مېھىر-مۇھەببەتتە كامالەتكە يەتكۈزۈلگەن ئەمەستۇر.
19 بىز مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتىمىز، چۈنكى خۇدا ئالدى
بىلەن بىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسەتتى. 20 ئەگەر بىرسى
«خۇدانى سۆيىمەن» دەپ تۇرۇپ، قېرىندىشىغا ئۆچمەنلىك
قىلسا، ئۇ يالغانچىدۇر. چۈنكى كۆز ئالدىدىكى قېرىندىشىنى
سۆيمىگەن يەردە، كۆرۈپ باقمىغان خۇدانى قانداقمۇ سۆيىسۇن؟
21 شۇنداق بىزدە ئۇنىڭدىن: «خۇدانى سۆيگەن كىشى قېرىندىشىنىمۇ
سۆيىسۇن» دېگەن ئەمر باردۇر.

5 ئەيسانىڭ مەسىھ ئىكەنلىكىگە ئىشەنگەن ھەربىر كىشى
خۇدادىن تۇغۇلغان بولىدۇ؛ ۋە تۇغدۇرغۇچى [ئاتىنى] سۆيىدىغان
ھەربىر كىشى ئۇنىڭدىن تۇغۇلغۇچىنىمۇ سۆيىدۇ. 2 بىز ئۆزىمىزنىڭ
خۇدانىڭ بالىلىرىنى سۆيىدىغانلىقىمىزنى شۇنىڭدىن بىلىمىزكى،
خۇدانى سۆيۈپ، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىشىمىزدىندۇر.
3 خۇدانى سۆيۈش ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىش دېمەكتۇر؛
ۋە ئۇنىڭ ئەمرلىرىدە تۇرماق ئېغىر ئىش ئەمەستۇر. 4 چۈنكى
خۇدادىن تۇغۇلغانلارنىڭ ھەممىسى بۇ دۇنيا ئۈستىدىن غەلىبە
قىلىدۇ؛ ۋە دۇنيانىڭ ئۈستىدىن غەلىبە قىلغۇچى كۈچ ـ دەل
بىزنىڭ ئېتىقادىمىزدۇر. 5 بۇ دۇنيانىڭ ئۈستىدىن غەلىبە قىلغۇچى
زادى كىملەر؟ پەقەت ئەيسانى خۇدانىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد
قىلغۇچىلار ئەمەسمۇ؟ 6 ئۇ بولسا سۇ ۋە قان ئارقىلىق كەلگەن
زات، يەنى ئەيسا مەسىھدۇر؛ ئۇنىڭ كېلىشى پەقەت سۇ بىلەنلا
ئەمەس، بەلكى قان بىلەنمۇ ئىدى. ۋە بۇ ئىشلارغا گۇۋاھلىق
بەرگۈچى بولسا روھتۇر، چۈنكى روھ ئۆزى ھەقىقەتتۇر.
7 چۈنكى ئۇنىڭ توغرۇلۇق ئۈچ گۇۋاھلىق بەرگۈچى بار: ـ
8 بۇلار روھ، سۇ ۋە قاندىن ئىبارەتتۇر. بۇ ئۈچىنىڭ [گۇۋاھلىقى]
بىردۇر. 9 ئەگەر بىز ئىنسانلارنىڭ گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلساق،
خۇدانىڭ گۇۋاھلىقى بۇلارنىڭكىدىن ئۈستۈندۇر. خۇدا ئۆز
ئوغلى توغرىسىدا شۇنداق گۇۋاھلىق بەرگەن ـ 10 (خۇدانىڭ
ئوغلىغا ئېتىقاد قىلغان كىشىنىڭ ئىچىدە شۇ گۇۋاھلىق باردۇر؛
بىراق خۇداغا ئىشەنمىگەن كىشى ئۇنى يالغانچى قىلغان بولىدۇ،
چۈنكى ئۇ خۇدانىڭ ئۆز ئوغلىنى تەستىقلىغان گۇۋاھلىقىغا
ئىشەنمىگەن) 11 گۇۋاھلىق دەل شۇدۇركى، خۇدا بىزگە
مەڭگۈلۈك ھاياتنى ئاتا قىلدى ۋە بۇ ھاياتلىق ئۇنىڭ ئوغلىدىدۇر.
(aiōnios g166) 12 شۇنداق ئوغۇلغا ئىگە بولغان كىشى ھاياتلىققا ئىگە
بولغان بولىدۇ؛ خۇدانىڭ ئوغلىغا ئىگە بولمىغان كىشى ھاياتلىققا
ئىگە بولمىغان بولىدۇ. 13 مەن بۇلارنى خۇدانىڭ ئوغلىنىڭ

نامىغا ئېتىقاد قىلغان سىلەرگە سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ھاياتقا
ئىگە بولغانلىقىڭلارنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن يازدىم. (aiōnios g166)
14 ۋە بىزنىڭ ئۇنىڭغا بولغان تولۇق ئىشەنچ-خاتىرجەملىكىمىز
شۇنداقكى، ئۇنىڭ ئىرادىسىگە مۇۋاپىق ھەرقانداق بىر ئىشنى
تىلىسەك، ئۇ بىزنى ئاڭلايدۇ. 15 ئۇنى ھەرنىمە تىلىگىنىمىزنى
ئاڭلايدۇ دەپ بىلگەنىكەنمىز، دۇئايىمىزدا ئۇنىڭدىن تىلىگىنىمىزگە
ئېرىشتۇق، دەپ بىلىمىز. 16 بىرسى قېرىندىشىنىڭ تۆلۈمگە
مەھكۇم قىلمايدىغان بىر گۇناھ سادىر قىلغانلىقىنى كۆرسە، ئۇنىڭ
ئۈچۈن دۇئا قىلسۇن؛ ۋە خۇدا تۆلۈمگە مەھكۇم قىلمايدىغان
گۇناھ سادىر قىلغانلار ئۈچۈن ئۇنىڭغا ھاياتلىق ئاتا قىلىدۇ.
تۆلۈمگە مەھكۇم گۇناھىمۇ باردۇر. ئۇنىڭ توغرىسىدىن تىلىسۇن،
دېمەيمەن. 17 ھەممە ھەققانىيەتسىزلىك گۇناھتۇر؛ ۋە تۆلۈمگە
مەھكۇم قىلمايدىغان گۇناھىمۇ بار. 18 خۇدادىن تۇغۇلغۇچىنىڭ
گۇناھ سادىر قىلمايدىغانلىقىنى بىلىمىز؛ چۈنكى ئەسلىدە خۇدادىن
تۇغۇلغان زات بۇنداق كىشىنى قوغداپ قالىدۇ ۋە ئاشۇ
رەزىل ئۇنىڭغا تېگەلمەيدۇ. 19 ئەمدى ئۆزىمىزنىڭ خۇدادىن
بولغانلىقىمىز ئۆزىمىزگە مەلۇم؛ ئەمما پۈتكۈل دۇنيا بولسا ئۇ
رەزىلنىڭ ئىلكىدىدۇر. 20 يەنە بىزگە مەلۇمكى، خۇدانىڭ
ئوغلى دۇنياغا كەلدى ۋە ھەقىقى بولغۇچىنى تونۇشىمىز ئۈچۈن
كۆڭلىمىزنى يورۇتتى؛ ۋە بىز ھەقىقي بولغۇچىنىڭ ئۆزىدە، يەنى
ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھدە ياشاۋاتىمىز. ئۇ بولسا ھەقىقي خۇدا
ۋە مەڭگۈلۈك ھاياتلىقتۇر! (aiōnios g166) 21 ئەزىز باللىرىم،
ئۆزۈڭلارنى ھەرقانداق بۇتلاردىن ساقلاڭلار.

يۇھاننا 2

سۆزلىشىشنى ئارزۇ قىلىمەن. 13 خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان
ھەدەكۇنىڭ باللىرىدىن ساكا سالام!

1 2 مەنكى ئاقساقالدىن [خۇدا تەرىپىدىن] تاللانغان خانىمغا
ۋە ئۇنىڭ ئەزىز باللىرىغا سالام! مەن سىلەرنى ھەققەتتە سۆيىمەن
ۋە يالغۇز مەنلا ئەمەس، يەنە ھەققەتنى تونۇغانلارنىڭ ھەممىسى
بىزدە ياشاۋاتقان ۋە شۇنداقلا ئەبەدگىچە بىزگە يار بولىدىغان
ھەققەتنى دەپ سىلەرنى سۆيىدۇ. (aiōn g165) 3 خۇدائاتىدىن
ۋە ئاتىنىڭ ئوغلى رەب ئەيسا مەسىھتىن شاپائەت، رەھىم-
شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك سىلەرگە ھەققەت ۋە مېھىر-
مۇھەببەت ئىچىدە بولىدۇ! 4 باللىرىڭنىڭ ئارىسىدا بىز ئاتىدىن
ئەمر تاپشۇرۇۋالغاندەك ھەققەتتە ماڭغانلارنى كۆرگىنىم
ئۈچۈن ئىنتايىن خۇرسەن بولدۇم. 5 ئەمدى، ھۆرمەتلىك
خانىم، مەن سەندىن بىر-بىرىمىزگە مېھىر-مۇھەببەت كۆرسىتەيلى،
دەپ ئۆتۈنىمەن. مېنىڭ ساكا يېزىپ ئۆتۈنگىنىم يېڭى بىر ئەمر
ئەمەس، بەلكى دەسلەپتىن تارتىپ بىزدە بار ئەمردۇر 6 (مېھىر-
مۇھەببەت شۇكى، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىپ مېڭىشتۇر).
مانا بۇ ئەمر سىلەر بۇرۇندىن تارتىپ ئاڭلاپ كېلىۋاتقاندەك،
ئۇنىڭدا مېڭىشىڭلار ئۈچۈن سىلەرگە تاپىلانغاندۇر. 7 چۈنكى
نۇرغۇن ئالدامچىلار دۇنيانىڭ جاي-جايلىرىدا چىقتى. ئۇلار
ئەيسانىڭ دۇنياغا ئىنساني تەندە كەلگەن مەسىھ ئىكەنلىكىنى
ئېتىراپ قىلمايدۇ. بۇنداقلار دەل ئالدامچى ۋە دەججالدۇر. 8 بىز
ۋە ئۆزۈڭلار سىڭدۈرگەن ئەجىرنى يوقىتىپ قويماي، بەلكى
تولۇق ئىنئامغا ئىگە بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، ئۆزۈڭلارغا ئاگاھ
بولۇڭلار. 9 كىمكى مەسىھنىڭ تەلىمىدىن ھالقىپ چىقىپ،
ئۇنىڭدا چىڭ تۇرمىسا، خۇدا ئۇنىڭغا ئىگە بولمايدۇ. لېكىن
ئۇنىڭ تەلىمىدە چىڭ تۇرغۇچى بولسا، ئاتا ھەم ئوغۇل ئۇنىڭغا
ئىگە بولىدۇ. 10 ئەگەر بىرسى ئۇنىڭ تەلىمىنى ئېلىپ كەلمەي
سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا كەلسە، ئۇنى ئۆيۈڭلارغا باشلىماڭلار ھەم
ئۇنىڭغا سالامۇ بەرمەڭلار. 11 چۈنكى ئۇنداق ئادەمگە سالام
بەرگەن كىشى ئۇنىڭ رەزىل ئەمەللىرىگە شېرىك بولغۇچىدۇر.
12 سىلەرگە يۈتىدىغان يەنە كۆپ سۆزلىرىم بار ئىدى؛ لېكىن
قەغەز بىلەن سىياھنى ئىشلەتكەندىن كۆرە، خۇشاللىقىمىزنىڭ
تولۇپ تېشىشى ئۈچۈن يېنىڭلارغا بېرىپ دىدار كۆرۈشۈپ

يۇهاننا 3

1 مەنكى ئاقساقال تۆرۈم هەققەتتە سۆيگەن سۆيۈملۈك
گايۇسقا سالام! 2 ئى سۆيۈمكۈك [دوستۇم]، جىنىڭ
گۈللەنگەندەك، ھەممە ئىشلىرىڭنىڭ گۈللىنىشىگە ۋە تېنىڭنىڭ
سالامەت بولۇشىغا تىلەكداشمەن. 3 قېرىنداشلار كېلىپ،
سەندە بولغان ھەققەت توغرۇلۇق گۇۋاھلىق بەرگەندە،
مەن ئىنتايىن بەك خۇشاللاندىم، چۈنكى سەن ھەققەتتە
داۋاملىق مېڭىۋاتىسەن. 4 ماڭا نىسبەتەن، ئەۋزىز بالىلىرىمنىڭ
ھەققەتتە مېڭىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاشتىنمۇ چوڭ خۇشاللىق يوقتۇر.
5 سۆيۈملۈك [دوستۇم]، يېنىڭغا بارغان قېرىنداشلارغا (گەرچە
ئۇلار ساڭا ناتونۇش بولسىمۇ) قىلغانلىرىڭنىڭ ھەممىسىدە
ئىخلاسمەنلىكىڭ ئىسپاتلىنىدۇ. 6 ئۇلار جامائەت ئالدىدا سېنىڭ
بۇ مېھىر-مۇھەببىتىڭ توغرىسىدا گۇۋاھلىق بەردى. ئۇلارنى
يەنە خۇدانىڭ يولىغا لايىق سەپىرىگە ئۇزىتىپ قويساڭ، ياخشى
قىلغان بولىسەن. 7 چۈنكى ئۇلار [سەپەردە] يات ئەللىك
[ئېتىقادسىزلاردىن] ھېچ نېمە ئالمايى، شۇ مۇبارەك نام ئۈچۈن
يولغا چىقتى. 8 شۇڭا، ھەققەت بىلەن خىزمەتداش بولۇپ
تەڭ ئىشلىگۈچى بولۇش ئۈچۈن بىز شۇنداقلارنى قوللاپ-
قۇۋۋەتلىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ. 9 بۇ توغرۇلۇق جامائەتكە
مەكتۇپ يازدىم. لېكىن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئۆزىنى چوڭ تۇتۇپ،
جامائەتكە باش بولۇش تەمەسسىدە بولغان دىئوترەپەس بىزنى
قوبۇل قىلمايدۇ. 10 شۇنىڭ ئۈچۈن مەن بارغاندا، ئۇنىڭ
قىلغان ئەسكىلىكلىرىنى، يەنى ئۇنىڭ بىزنىڭ ئۈستىمىزدىن قىلغان
رەزىل سۆزلىرى بىلەن غەيۋىتىنى يۈزىگە سالىمەن؛ ئۇ ئۇنىڭلىق
بىلەنلا توختاپ قالمايدۇ، يەنە [سەپەردىكى] قېرىنداشلارنى
قوبۇل قىلمايلا قالماي، قوبۇل قىلماقچى بولغانلارنىمۇ توسىدۇ
ۋە ھەتتا ئۇلارنى جامائەتتىن قوغلاپ چىقىرىۋاتىدۇ. 11 ئى
سۆيۈملۈك [دوستۇم]، يامانلىقتىن ئەمەس، ياخشىلىقتىن ئۈلگە
ئالغىن. ياخشىلىق قىلغۇچى خۇدادىندۇر. يامانلىق قىلغۇچى
خۇدانى ھېچ كۆرمىگەندۇر. 12 دېمىتىرئوسنى بولسا ھەممەيلەن،
ھەتتا ھەققەتنىڭ ئۆزى ياخشى گۇۋاھلىق بېرىپ تەرىپلەيدۇ.
بىزمۇ ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىمىز ۋە گۇۋاھلىقىمىزنىڭ ھەققەت
ئىكەنلىكىنى سەنمۇ بىلىسەن. 13 ساڭا يازىدىغان يەنە كۆپ
سۆزلىرىم بار ئىدى؛ لېكىن قەلەم بىلەن سىياھنى ئىشلەتكەندىن
كۆرە، 14 سەن بىلەن پات ئارىدا دىدار كۆرۈشۈشنى ئارزۇ
قىلىمەن؛ شۇ چاغدا دەرقەمدە سۆزلىشىمىز. ساڭا خاتىرجەملىك
يار بولغاي! دوستلاردىن ساڭا سالام. سەنمۇ [ئۇ يەردىكى]
دوستلارغا ئىسىم-فامىلىلىرى بويىچە مەندىن سالام ئېيتقايسەن.

يەھۇدا

1 ئەيسا مەسىھنىڭ قۇلى، ياقۇپنىڭ ئىنىسى مەنكى يەھۇدادىن
چاقىرىلغانلارغا، يەنى خۇدائاتىمىز تەرىپىدىن سۆيۈلگەن، ئەيسا
مەسىھ تەرىپىدىن قوغدىلىپ كەلگەنلەرگە سالام. 2 سىلەرگە
رەھىمدىللىق، ئامانلىق-خاتىرجەملىك ۋە مېھىر-مۇھەببەت
ھەسسىلەپ ئاتا قىلىنغاي! 3 ئى سۆيۈملۈكلىرىم، مەن ئەسلى
سىلەرگە ئورتاق بەھرىمەن بولۇۋاتقان نىجاتىمىز توغرىسىدا خەت
يېزىشقا زور ئىشتىياقىم بولسىمۇ، لېكىن ھازىر بۇنىڭ ئورنىغا
سىلەرنى مۇقەددەس بەندىلەرگە بىر يولىلا ئامانەت قىلىنغان
ئېتىقادنى قولۇڭلاردىن بەرمەسلىككە جىددىي كۆرەش قىلىشقا
جېكىلەپ ئۈشبۇ خەتنى يازمىسام بولمىدى. 4 چۈنكى مەلۇم
كىشىلەر ـ ئىخلاسسىز ئادەملەر، خېلى بۇرۇنلا مۇنۇ سوراققا
تارتىلىشقا پۈتۈلگەنلەر ئاراڭلارغا سۈقۈنۈپ كىرىۋالغان. ئۇلار
خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىنى بۇزۇقلۇق قىلىشنىڭ باھانىسىغا
ئايلاندۇرۇۋالغان، بىردىنبىر ئىگىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھتىن
تانغان ئادەملەردۇر. 5 شۇنىڭ ئۈچۈن مەن سىلەرگە شۇنى
ئېسىڭلارغا قايتىدىن سېلىشنى خالايمەنكى (گەرچە سىلەر
بۇرۇن ھەممە ئىشلاردىن خەۋەرلەندۇرۇلگەن بولسا ئاڭلارمۇ)،
بۇرۇن رەب [ئۆزى ئۈچۈن] بىر خەلقنى مىسىردىن قۇتقۇزغان
بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى [ئۆزىگە] ئىشەنمىگەنلەرنى كېيىن
ھالاك قىلدى. 6 [ۋە سىلەر شۇنىمۇ بىلىسىلەركى]، ئەسلىدىكى
ئورنىدا تۇرماي، ئۆز ماكانىنى تاشلاپ كەتكەن پەرىشتىلەرنى
رەب ئۇلۇغ [قىيامەت] كۈنىنىڭ سوربىقىغچە مەڭگۈ
كىشەنلەپ مۇدھىش قاراڭغۇلۇقتا سولاپ ساقلىماقتا. (aïdios
g126) 7 سودوم ۋە گومورىرا ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى
شەھەرلەردىكىلەرمۇ شۇ ئوخشاش يولدا، يەنى شۇ [پەرىشتىلەرگە]
ئوخشاش ئۆچىغا چىققان بۇزۇقچىلىققا ۋە غەيرىي شەھۋەتلەرگە
بېرىلىپ كەتكەن، [كېينىكى دەۋرلەر] ئۇلارنىڭ ئاقىۋىتىدىن
ئىبرەت ئالسۇن ئۈچۈن مەڭگۈلۈك ئوت جازاسىغا تۈرنەك
قىلىنىپ كۆيدۈرۈلگەن. (aiōnios g166) 8 لېكىن مۇشۇ «چۈش
كۆرگۈچىلەر» شۇ ئوخشاش يول بىلەن ئادەملەرنىڭ تەنلىرىنىمۇ
بۇلغىماقتا، ئۇلار ھوقۇق ئىگىلىرىگە سەل قارىغۇچىلاردىن بولۇپ،
[ئەرشتىكى] ئۇلۇغلارغىمۇ ھاقارەت قىلىشماقتا. 9 لېكىن
ھەتتا باش پەرىشتە مىكائىلمۇ مۇسانىڭ جەسىتى توغرىسىدا
ئىبلىس بىلەن مۇزاكىرە قىلىپ تالاش-تارتىش قىلغاندا، ئۇنى
ھاقارەتلىك سۆزلەر بىلەن ئەيىبلەشكە پېتىنالمىغان، پەقەت
«ساڭا پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزى تەنبىھ بەرسۇن» دەپلا قويغان.
10 لېكىن بۇ كىشىلەر ئۆزلىرى چۈشەنمەيدىغان ئىشلار ئۈستىدە
كۈپۈرلۈق قىلىدۇ. بىراق ئۇلار ھەتتا ئەقلسىز ھايۋانلاردەك
ئۆز تەبىئىتىنىڭ ئىنكاسلىرى بويىچە چۈشەنگىنچە ياشاپ،
شۇ ئارقىلىق ئۆزلىرىنى ھالاك قىلىدۇ. 11 بۇلارنىڭ ھالىغا
ۋاي! چۈنكى ئۇلار قابىلنىڭ يولى بىلەن ماڭدى، مال-
مۇلۇكنى دەپ بالائامنىڭ ئازغان يولىغا ئۆزىنى ئاتتى ۋە ئۇلار
كوراھنىڭ ئاسىيلىق قىلغىنىغا [ئوخشاش] ئاخىر ھالاك بولدۇ.
12 ئۇلار مېھىر-مۇھەببەتنى تەبىرىكلەش زىياپەتلىرىگىلارغا ھېچ
تارتىنماي سىلەر بىلەن بىللە داخىل بولىدىغان، ئۆزلىرىنىلا
باقىدىغان خەتەرلىك خادا تاشلاردۇر. ئۇلار شامالىلاردىن
ھەيدىلىپ كەلگەن يامغۇرسىز بۇلۇت، يىلتىزىدىن قومۇرۇپ
تاشلانغان، كەچ كۈزدىكى مېۋىسىز دەرەخلەر، ئىككى قېتىم
ئۆلگەنلەر! 13 ئۇلار دېڭىزنىڭ داۋالغۇۋاتقان، بۇژغۇنلۇق
دولقۇنلىرى، ئۇلار ئۆز شەرمەندىچىلىكىنى قۇسماقتا؛ ئۇلار ئېزىپ
كەتكەن يۇلتۇزلار بولۇپ، ئۇلارغا مەڭگۈلۈك قاپقاراڭغۇلۇقنىڭ
زۇلمىتى ھازىرلاپ قويۇلغاندۇر. (aiōn g165) 14 ئادەمئاتىنىڭ
يەتتىنچى ئەۋلادى بولغان ھانوخ بۇ كىشىلەر توغرىسىدا
مۇنداق بېشارەت بەرگەن: ـ «مانا، رەب تۈمەنىمىڭلىغان
مۇقەددەسلىرى بىلەن كېلىدۇ، 15 ئۇ پۈتكۈل ئىنسانلارنى
سوراق قىلىپ، بارلىق ئىخلاسسىزلارنىڭ ئىخلاسسىزلارچە
يۈرگۈزگەن بارلىق ئىخلاسسىزلىقلىرىغا ئاساسەن، شۇنداقلا
ئىخلاسسىز گۇناھكارلارنىڭ ئۆزىنى ھاقارەتلىگەن بارلىق ئەسەبىي
سۆزلىرىگە ئاساسەن ئۇلارنى ئەيىبكە بۇيرۇيدۇ». 16 بۇ كىشىلەر
ھامان غوتۇلداپ، ئاغرىنىپ يۈرىدۇ، ئۆز ھەۋەسلىرىنىڭ
كەينىگە كىرىدۇ؛ ئاغزىدا يوغانچىلىق قىلىدۇ، ئۆز مەنپەئىتىنى
كۆزلەپ باشقىلارغا خۇشامەتچىلىك قىلىدۇ. 17 لېكىن،
ئى سۆيۈملۈكلىرىم، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ رىسۋاللىرىنىڭ
ئالدىن ئېيتقان سۆزلىرىنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلارکى، 18 ئۇلار

سلەرگە: «ئاخىر زاماندا، تۆزىنىڭ ئىخلاسسىز ھەۋەسلىرىنىڭ
كەينىگە كىرىپ، مازاق قىلغۇچىلار مەيدانغا چىقىدۇ»
دېگەنىدى. 19 مۇشۇنداق كىشىلەر بۆلگۈنچىلىك پەيدا
قىلىدىغان، تۆز تەبىئىتىگە ئەگەشكەن، روھقا ئىگە بولمىغان
ئادەملەردۇر. 20 لېكىن سىلەر، ئى سۆيۈملۈكلىرىم، ئەڭ
مۇقەددەس بولغان ئېتىقادىڭلارنى ئۈل قىلىپ، تۆزۈڭلارنى
قۇرۇپ چىقىڭلار، مۇقەددەس روھتا دۇئا قىلىپ، 21 ئادەمنى
مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېلىپ بارىدىغان رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ
رەھىمدىللىقىنى تەلەپ قىلىپ، تۆزۈڭلارنى خۇدانىڭ
مېھىر-مۇھەببىتى ئىچىدە تۇتۇڭلار. (aiōnios g166) 22 ئىككىلىنىپ
قالغانلارغا رەھىم قىلىڭلار؛ 23 بەزىلەرنى ئوت ئىچىدىن
يۇلۇۋېلىپ قۇتۇلدۇرۇۋېلىڭلار؛ بەزىلەرگە ھەتتا ئەتلىرىدىن
نىجاسەت چۈشۈپ بۇلغانغان كىيىم-كېچىكىگىمۇ نەپرەتلەنگەن
ھالدا قورقۇنچ ئىچىدە رەھىم قىلىڭلار. 24 ئەمما سىلەرنى
يولدا تېيىلىپ كېتىشتىن ساقلاپ، ئېچىلىپ-يېيىلىپ تۆزىنىڭ
شەرەپلىك ھۇزۇرىدا ئەيىبسىز تۇرغۇزۇشقا قادىر بولغۇچىغا،
يەنى قۇتقۇزغۇچىمىز بىردىنبىر 25 خۇداغا رەببىمىز ئەيسا مەسىھ
ئارقىلىق شان-شەرەپ، ھەيۋەت-ئۇلۇغلۇق، قۇدرەت ۋە
ھوقۇق ئەزەلدىن بۇرۇن، ھازىرمۇ تا بارلىق زامانلارغىچە بولغاي!
ئامىن! (aiōn g165)

ۋەھي

1 بۇ كىتاب ئەيسا مەسىھنىڭ ۋەھيىسى، يەنى خۇدا
ئۇنىڭغا تۆز قۇل-خىزمەتكارلىرىغا ييقىن كەلگۈسىدە يۈز بېرىشى
مۇقەررەر بولغان ئىشلارنى كۆرسىتىشى ئۈچۈن تاپشۇرغان
ۋەھيىدۇر. مەسىھ بۇنى تۆز پەرىشتىسىنى ئەۋەتىپ قۇلى يۇھاننىغا
ئالامەتلەر بىلەن ئايان قىلدى. **2** يۇھاننا بولسا خۇدانىڭ
سۆز- كالامى ھەمدە ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى گۇۋاھلىقىقا
كۆرگەنلىرىنىڭ ھەممىسىگە گۇۋاھلىق بەردى. **3** بۇ بېشارەتنى
ئوقۇپ بەرگۈچى ۋە ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭدا
يېزىلغانلارغا ئىتائەت قىلغۇچى بەختلىكتۇر! چۈنكى ۋەھيىنىڭ
ۋاقتى ييقىنىدۇر. **4** مەنكى يۇھاننادىن ئاسىيا [ئۇلكىسىدىكى]
يەتتە جامائەتكە سالام! ھازىر بار بولغان، ئۆتكەندىمۇ بولغان ھەم
كەلگۈسىدە كەلگۈچىدىن، ئۇنىڭ تەختىنىڭ ئالدىدىكى يەتتە
روھتىن **5** ۋە سادىق گۇۋاھچى، ئۆلۈمدىن تۇنجى تىرىلگۈچى،
جاھاندىكى پادىشاھلارنىڭ ھۆكۈمرانى بولغان ئەيسا مەسىھتىن
سىلەرگە مېھىر-شەپقەت ۋە خاتىرجەملىك بولغاي. ئەمدى
بىزنى سۆيگۈچى، يەنى تۆز قېنى بىلەن بىزنى گۇناھلىرىمىزدىن
يۇغان **6** ۋە بىزنى بىر پادىشاھلىققا ئۈيۈشتۈرۈپ، تۆز ئاتىسى
خۇداغا كاھىنلار قىلغانغا بارلىق شان-شەرەپ ۋە كۈچ-
قۇدرەت ئەبەدىلئەبەدگىچە بولغاي، ئامىن! (aiōn g165) **7** مانا،
ئۇ بۇلۇتلار بىلەن كېلىدۇ، شۇنداقلا ھەر بىر كۆز، ھەتتا ئۇنى
سانجىغانلارمۇ ئۇنى كۆرىدۇ. يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل قەبىلە-خەلق
ئۇ سەۋەبلىك ئاھ-زار كۆتۈرىدۇ. شۇنداق بولىدۇ، ئامىن! **8** مەن
«ئالفا» ۋە «ئومېگا»، مۇقەددىمە ۋە خاتىمە تۆزۈمدۇرمەن،
ھازىر بار بولغان، بۇرۇنمۇ بار بولغان ھەم كەلگۈسىدىمۇ بار
بولغۇچىدۇرمەن، شۇنداقلا ھەممىگە قادىردۇرمەن، دەيدۇ
پەرۋەردىگار خۇدا. **9** سىلەرنىڭ قېرىندىشىڭلار ھەم سىلەر
بىلەن بىرگە ئەيسادا بولغان ئازاب-ئوقۇبەت، پادىشاھلىق ۋە
سەۋر-تاقەتتىن ئورتاق نېسىپدىشىڭلار بولغان مەنكى يۇھاننا
خۇدانىڭ سۆز- كالامى ۋە ئەيسانىڭ گۇۋاھلىقى ۋەجىدىن
پاتموس دېگەن ئارالدا [مەھبۇس] بولۇپ تۇرۇپ قالغاندىم.
10 «رەببنىڭ كۈنى»دە مەن روھنىڭ ئىلكىگە ئېلىنىشىم بىلەن،
كەينىمدىن كاناي ئاۋازىدەك كۈچلۈك بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم.
11 بۇ ئاۋاز: «كۆرىدىغانلىرىڭنى كىتاب قىلىپ ياز ۋە ئۇنى
يەتتە جامائەتكە، يەنى ئەفەسۇس، سىمىرنا، پەرگامۇم، تىياتىرا،
ساردىس، فىلادېلفىيە ۋە لائودىكىيادىكى جامائەتلەرگە ئەۋەت»
دېدى. **12** ماڭا سۆز قىلغان ئاۋازنىڭ كىمنىڭ ئىكەنلىكىنى
كۆرۈش ئۈچۈن كەينىمگە بۇرۇلدۇم. بۇرۇلغىنىمدا، كۆزۈمگە
يەتتە ئالتۇن چىراغدان **13** ۋە ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۈچىسىغا
پۇتلىرىغىچە چۈشۈپ تۇرىدىغان تون كىيگەن، كۆكسىگە ئالتۇن
كەمەر باغلىغان ئىنسانئوغلىغا ئوخشايدىغان بىرى كۆرۈندى.
14 ئۇنىڭ باش-چېچى ئاق يۈڭدەك، ھەتتا قاردەك ئاپئاق ئىدى
ۋە كۆزلىرى گويا يالقۇنلاپ تۇرغان ئوتتەك ئىدى. **15** پۇتلىرى
خۇمداندا تاۋلىنىپ پارقىرىغان تۈچقا ئوخشايتتى، ئاۋازى
شارقىراپ ئېقىۋاتقان نۇرغۇن سۇلارنىڭ ئاۋازىدەك ئىدى. **16** ئۇ
ئوڭ قولىدا يەتتە يۇلتۇز تۇتقان بولۇپ، ئاغزىدىن ئىككى بىسلىق
ئوتكۈر قىلىچ چىقىپ تۇراتتى. چىرايى خۇددى قۇياشنىڭ تولۇق
كۈچىدە پارلىغاندەك يارقىن ئىدى. **17** ئۇنى كۆرگىنىمدە،
ئايىغىغا ئۆلۈكتەك يېقىلدىم. ئۇ ئوڭ قولىنى ئۈستۈمگە تەككۈزۈپ
مۇنداق دېدى: ـ قورقما، ئاۋۋالقىسى ۋە ئاخىرقىسى **18** ھەمدە
ھايات بولغۇچى ئۆزۈمدۇرمەن. مەن ئۆلگەندىم، ئەمما مانا،
مەن ئەبەدىلئەبەدگىچە ھاياتتۇرمەن، ئۆلۈم ۋە تەھتىسارانىڭ
ئاچقۇچلىرى قولۇمدىدۇر! (aiōn g165, Hadēs g86) **19** شۇنىڭ
ئۈچۈن، كۆرگەن ئىشلارنى، ھازىر بولۇۋاتقان ئىشلارنى ۋە
بۇلاردىن كېيىن بولىدىغان ئىشلارنى يېزىپ قالدۇر. **20** سەن ئوڭ
قولۇمدا كۆرگەن يەتتە يۇلتۇزنىڭ ۋە يەتتە ئالتۇن چىراغداننىڭ
سىرى مانا مۇنداق ـ يەتتە يۇلتۇز يەتتە جامائەتنىڭ ئەلچىلىرى
ۋە يەتتە چىراغدان بولسا يەتتە جامائەتتۇر.

2 ـ ئەفەسۇستىكى جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە مۇنداق يازغىن:
«ئوڭ قولىدا يەتتە يۇلتۇزنى تۇتۇپ، يەتتە ئالتۇن چىراغداننىڭ
ئوتتۇرىسىدا ماڭغۇچى مۇنداق دەيدۇ: **2** ـ سېنىڭ ئەجىر-
ئەمەللىرىڭنى، تارتقان جاپالىرىڭنى ھەم سەۋر-تاقىتىڭنى، رەزىل
ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرىغا چىداپ تۇرالمايدىغانلىقىڭنى، شۇنداقلا
روسۇل بولمىسىمۇ ئۆزلىرىنى روسۇل دەپ ئاتىۋالغانلارنى

سناپ، ئۇلارنىڭ يالغانچى بولغانلىقىنى تونۇغانلىقىڭىزنى بىلىمەن.
3 شۇنداق، سېنىڭ سەۋر-تاقەت قىلىۋاتقانلىقىڭنى، مېنىڭ
نامىم ۋەجىدىن جاپا-مۇشەققەتكە بەرداشلىق بەرگەنلىكىڭنى
ئەمما ئېرىمگەنلىكىڭنى بىلىمەن. 4 لېكىن ساڭا شۇ بىر ئېتىرازىم
باركى، سەن ئىزۇكىدىكى دەسلەپكى مېھىر-مۇھەببەتنى ۋاز
كەچتىڭ. 5 شۇڭا قايسى ھالەتتىن يېقىلىپ چۈشكەنلىكىڭنى
ئېسىڭگە ئېلىپ توۋا قىلغىن، ئاۋۋالقى ئەمەللەرنى قايتا قىلغىن.
بولمىسا يېنىڭغا كېلىمەن ۋە توۋا قىلمىساڭ چىراغدىنىڭنى
جايىدىن يۇتكىۋېتىمەن. 6 بىراق، سېنىڭ شۇ ئارتۇقچىلىقىڭ
باركى، مەن ئىزۇم نەپرەتلىنىدىغان نىكولاس تەرەپدارلىرىنىڭ
قىلمىشلىرىدىن سەۋىۋ نەپرەتلىنىسەن. 7 قۇلىقى بارلار روھنىڭ
جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى ئاڭلىسۇن! غەلىبە قىلغۇچىلارنى
خۇدانىڭ جەننىتىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ھاياتلىق دەرىخىنىڭ
مېۋىلىرىدىن يېيىشكە مۇيەسسەر قىلىمەن». 8 ـ ئىزمىردىكى
جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە مۇنداق يازغىن: ـ «ئاۋۋالقىسى ۋە
ئاخىرقىسى، ئۆلگەن ۋە تىرىلگۈچى مۇنداق دەيدۇ: 9 ـ سېنىڭ
ئازاب-ئوقۇبەتلىرىڭنى ۋە نامراتلىقىڭنى بىلىمەن (لېكىن سەن
بايسەن!)، يەھۇدىي ئەمەس تۇرۇپ ئۆزلىرىنى يەھۇدىي دەۋالغان،
شەيتاننىڭ بىر سىناگوگى بولغانلارنىڭ تۆھمەتلىرىنىمۇ بىلىمەن.
10 ئالدىڭدا چېكىدىغان ئازاب-ئوقۇبەتلەردىن قورقما. مانا،
ئىبلىس ئاراكىلاردىن بەزىلىرىڭلارنى سىنىلىشىڭلار ئۈچۈن
يېقىندا زىندانغا تاشلىنىدۇ. سىلەر ئون كۈن قىينىلىسىلەر.
تاكى ئۆلگۈچە سادىق بولغىن، مەن ساڭا ھاياتلىق تاجىنى
كىيدۈرىمەن. 11 قۇلىقى بارلار روھنىڭ جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى
ئاڭلىسۇن! غەلىبە قىلغۇچىلار ئىككىنچى ئۆلۈمنىڭ زىيىنىغا
ھەرگىز ئۇچرىمايدۇ!». 12 ـ پەرگامۇمدىكى جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە
مۇنداق يازغىن: ـ «ئىككى بىسلىق ئوتكۈر قىلىچى بار بولغۇچى
مۇنداق دەيدۇ: 13 ـ مەن سەن ئولتۇرغان يەرنى، يەنى شەيتاننىڭ
تەختى بولغان جايىنى بىلىمەن. شۇنداقتىمۇ، سەن مېنىڭ نامىمنى
چىڭ تۇتۇپ، ھەتتا سادىق گۇۋاھچىم ئانتىپاس ماكانىڭدا، يەنى
شەيتان تۇرغان جايدا قەتل قىلىنغان كۈنلەردىمۇ، ماڭا قىلغان
ئېتىقادىڭدىن تېنىپ كەتمىدىڭ. 14 لېكىن ساڭا شۇ بىرنەچچە
ئېتىرازىم باركى، ئاراكىلاردا بالائامنىڭ تەلىمىگە ئەگەشكەنلەردىن
بەزىلەر بولماقتا ـ بالائام بولسا بالاققا ئىسرائىللارنى بۇتقا ئاتاپ
قۇربانلىق قىلىنغان گۆشنى يېيىش ۋە جىنسىي بۇزۇقلۇق قىلىشقا
ئازدۇرۇشنى تۆگەتكەندى. 15 شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرنىڭ
ئاراكىلاردا نىكولاس تەرەپدارلىرىنىڭ تەلىمىنى تۇتقانلارمۇ بار.
16 شۇنىڭ ئۈچۈن، توۋا قىل! ئۇنداق قىلمىساڭ، يېنىڭغا تېز ئاردا
بېرىپ، ئاغزىمدىكى قىلىچىم بىلەن شۇلارغا ھۇجۇم قىلىمەن.
17 قۇلىقى بارلار روھنىڭ جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى ئاڭلىسۇن!
غەلىبە قىلغۇچىلار بولسا يوشۇرۇپ قويغان مانادىن بېرىمەن ۋە
ھەربىرىگە بىردىن ئاق تاش بېرىمەن. تاش ئۈستىدە يېڭى بىر ئىسىم
پۈتۈكلۈك بولىدۇ، شۇ ئىسىمنى ئۇنى قوبۇل قىلغان كىشىدىن باشقا
ھېچكىم بىلمەيدۇ». 18 ـ تىياتىرادىكى جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە
مۇنداق يازغىن: ـ «كۆزلىرى يالقۇنلىغان ئوتقا ۋە پۇتلىرى
پارقىراق تۈچقا ئوخشايدىغان خۇدانىڭ ئوغلى مۇنداق دەيدۇ:
19 ـ سېنىڭ ئەمەللىرىڭنى، مېھىر-مۇھەببىتىڭنى، ئېتىقادىڭنى،
ئەجىر-خىزمىتىڭنى ۋە سەۋر-تاقىتىڭنى، شۇنداقلا ھازىرقى
ئەمەللىرىڭنىڭ ئاۋۋالقىدىن ئېشىپ چۈشۈۋاتقانلىقىنىمۇ بىلىمەن.
20 لېكىن، ساڭا شۇ بىر ئېتىرازىم باركى، ئۆزىڭنى پەيغەمبەر
دەپ ئاتىۋالغان ئاشۇ خوتۇن يېزەبەلگە يول قويۇۋاتىسەن. ئۇ
خوتۇن قۇل-خىزمەتكارلىرىمغا تەلىم بېرىپ، ئۇلارنى جىنسىي
بۇزۇقلۇق قىلىشقا ۋە بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى يېيىشكە
ئازدۇرماقتا. 21 مەن ئۇنىڭغا توۋا قىلغۇدەك ۋاقىت بەرگەندىم،
لېكىن ئۇ ئۆز بۇزۇقلۇقىغا توۋا قىلىشنى خالىمايدۇ. 22 ئەمدى مانا،
مەن ئۇنى [ئېغىر كېسەل] ئورنىغا تاشلاپ ياتقۇزىمەن ۋە ئۇنىڭ
بىلەن زىنا قىلغانلار قىلمىشلىرىغا توۋا قىلمىسا، ئۇلارنىمۇ ئېغىر ئازابقا
چۈمدۈرىمەن. 23 ئۇنىڭ پەرزەنتلىرىنىمۇ ئەجەللىك كېسەل
بىلەن ئۇرىمەن. شۇ چاغدا، بارلىق جامائەتلەر نىيەت-نىشانلارنى
ۋە قەلبلەرنى كۆزىتىپ تەكشۈرگۈچىنىڭ ئۆزۈم ئىكەنلىكىمنى،
شۇنداقلا مېنىڭ ھەربىرىڭلارغا قىلغان ئەمەلىيىتىڭلارغا يارشا
ياندۇرىدىغانلىقىمنى بىلىدۇ. 24 لېكىن، تىياتىرادىكى قالغانلارغا،
يەنى بۇ تەلىمنى قوبۇل قىلمىغانلار (ئۇلارنىڭ پىكرى بويىچە،
شەيتاننىڭ ئاتالمىش «چوڭقۇر سىرلىرى»نى ئۆگەنمىگەنلەر)،
يەنى سىلەرگە شۇنى ئېيتىمەنكى: ئۆزۈڭلارغا بار بولغاننى مەن
كەلگۈچە چىڭ تۇتۇڭلار. ئۈستۈڭلارغا بۇنىڭدىن باشقا يۈكنى

ئارتمايمەن. 26 غەلىبە قىلغۇچىلارغا، يەنى ئەمەللىرىمنى ئاخىرغىچە
چىڭ تۇتقان كىشىلەرگە بولسا، ئۇلارغا پۈتكۈل ئەللەرگە
ھاكىم بولۇش ھوقۇقىنى بېرىمەن. 27 مانا بۇ ئاتام ماڭا بەرگەن
ھوقۇققا ئوخشاش ھوقۇقتۇر: ـ «ئۇ ئۇلارنى تۆمۈر كالتەك بىلەن
پاداچىدەك باشقۇرۇپ، ساپال قاچىلارنى ئۇرۇپ چاققاندەك
تارمار قىلىدۇ». 28 مەن ئۇنىڭغا تاڭ يۇلتۇزىنىمۇ ئاتا قىلىمەن.
29 قۇلىقى بارلار روھنىڭ جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى ئاڭلىسۇن!»

3 ـ ساردىستىكى جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە مۇنداق يازغىن: ـ
«خۇدانىڭ يەتتە روھى ۋە يەتتە يۇلتۇزنىڭ ئىگىسى بولغۇچى
مۇنداق دەيدۇ: ـ سېنىڭ ئەمەللىرىڭنى ۋە شۇنداقلا «ھايات»
دېگەن نام-ئابرۇيۇڭنىڭ بارلىقىنى، لېكىن ئەمەلىيەتتە تۇلۇك
ئىكەنلىكىڭنى بىلىمەن. 2 شۇڭا، ئويغان، سېنىڭدە بار بولغان، ئەمما
تۆلەي دەپ قالغان [خىسلەتلىرىڭنى] كۈچەيت؛ چۈنكى خۇدايىم
ئالدىدا ئەمەللىرىڭنىڭ تۆگەل ئەمەسلىكىنى بىلدىم. 3 ئۇنىڭ
ئۈچۈن [سۆز-كالامنى] قانداق قوبۇل قىلىپ ئاڭلىغىنىڭنى
يادىڭغا كەلتۈرۈپ، ئۇنى چىڭ تۇتۇپ توۋا قىلغىن. لېكىن
ئويغانمىساڭ مەن ئوغرىدەك ئۈستۈڭگە كېلىمەن ۋە سەن قايسى
سائەتتە ئۈستۈڭگە كېلىدىغىنىمنى ھەرگىز بىلمەيسەن. 4 لېكىن
ساردىستا ئۆز كىيىملىرىگە داغ تەگكۈزمىگەن بىرنەچچە شەخس
بار. ئۇلار ئاق كىيىم كىيىپ مەن بىلەن بىللە ماڭىدۇ، چۈنكى
ئۇلار بۇنىڭغا لايىقتۇر. 5 غەلىبە قىلغۇچىلار مانا شۇنداق ئاق
كىيىملەرنى كىيىدۇ. مەن ئۇلارنىڭ نامىنى ھاياتلىق دەپتىردىن
ھەرگىز ئۆچۈرمەيمەن، بەلكى ئۇلارنىڭ نامىنى ئاتام خۇدانىڭ
ۋە ئۇنىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ ئالدىدا ئوچۇق ئېتىراپ قىلىمەن.
6 قۇلىقى بارلار روھنىڭ جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى ئاڭلىسۇن!»
7 ـ فىلادېلفىيەدىكى جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە مۇنداق يازغىن:
ـ «مۇقەددەس ۋە ھەققىي بولغۇچى، شۇنداقلا داۋۇتنىڭ
ئاچقۇچىغا ئىگە بولغۇچى، ئاچسام ھېچكىم ياپالمايدۇ، ياپسام
ھېچكىم ئاچالمايدۇ دېگۈچى مۇنۇ ئىشلارنى دەيدۇ: 8 ـ سېنىڭ
ئەمەللىرىڭنى بىلىمەن. سېنىڭ بىرئاز كۈچۈڭ بولغاچ سۆز-
كالامىمغا ئىتائەت قىلغىنىڭ ۋە نامىمدىن تېنىپ كەتمىگىنىڭ
ئۈچۈن، ئالدىڭدا ھېچكىم ياپالمايدىغان بىر ئىشىكنى ئېچىپ
قويدۇم. 9 مانا، شەيتاننىڭ سىناگوگىدىكىلەردىن، يەھۇدىي
ئەمەس تۇرۇپ تۆزلىرىنى يەھۇدىي دەپ ئاتىۋالغان يالغانچىلارنى
بولسا شۇنداق ئاقىۋەتكە قالدۇرىمەنكى، ئۇلارنى كېلىپ سېنىڭ
ئايىغىڭغا باش ئۇرىدىغان ۋە مېنىڭ سېنى سۆيگەنلىكىمنى
بىلدىغان قىلىمەن. 10 سەن مېنىڭ سەۋر-تاقەت يولۇمدىكى
سۆز-كالامىمنى ساقلاپ ئەمەل قىلىشىڭ ئۈچۈن بۇ دۇنيادىكى
ئىنسانلارنى سىناشقا پۈتكۈل يەر يۈزىگە چۈشىدىغان ۋابالىق
سىناقنىڭ ۋاقىت-سائىتى كەلگەندە سېنى ئۇنىڭدىن ساقلاپ
قوغداپ قالىمەن. 11 مەن پات ئاردا كېلىمەن. تاجىڭنى
ھېچكىمنىڭ تارتىۋالماسلىقى ئۈچۈن، ئۆزۈڭدە بار بولغاننى چىڭ
تۇتقىن. 12 غەلىبە قىلغۇچىنى بولسا، خۇدايىمنىڭ ئىبادەتخانىسىغا
تۈۋرۈك قىلىمەنكى، ئۇ ئۇ يەردىن ئەسلا چىقمايدۇ. مەن
ئۇنىڭ ئۈستىگە خۇدايىمنىڭ نامىنى، خۇدايىمنىڭ شەھىرىنىڭ
نامىنى، يەنى ئەرشتىن ـ خۇدانىڭ يېنىدىن چۈشىدىغان يېڭى
يېرۇسالېمنىڭ نامىنى ۋە مېنىڭ يېڭى نامىمنى يازىمەن. 13 قۇلىقى
بارلار روھنىڭ جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى ئاڭلىسۇن!» 14 ـ
لائودىكىيادىكى جامائەتنىڭ ئەلچىسىگە مۇنداق يازغىن: ـ «ئامىن
ئاتالغۇچى، يەنى سادىق ۋە ھەققىي گۇۋاھچى، خۇدانىڭ
كائىنىتىنىڭ كېلىپ چىقىشىنىڭ سەۋەبچىسى مۇنداق دەيدۇ:
15 سېنىڭ ئەمەللىرىڭنى بىلىمەنكى، سەن سوغۇقۇ ئەمەس،
قىزىقمۇ ئەمەس. مەن سېنىڭ يا سوغۇق، يا قىزىق بولۇشۇڭنى
خالايتتىم! 16 سەن يا سوغۇق يا قىزىق ئەمەس، بەلكى ئىلمان
بولغانلىقىڭ ئۈچۈن، سېنى ئاغزىمدىن ھۆ قىلىمەن. 17 سەن باي
ئادەممەن، دۆلەتمەن بولدۇم، ھېچ نەرسىگە ھاجەتمەن ئەمەسمەن
دېگىنىڭ بىلەن ئۆزۈڭنىڭ غېرىب، بېچارە، يوقسۇل، كور ۋە
يالىڭاچ ئىكەنلىكىڭنى بىلمىگەچكە، 18 باي بولۇشۇڭ ئۈچۈن
ئوتتا تاۋلانغان ئالتۇن، يالىڭاچلىق نومۇسلۇقۇڭنىڭ يېپىلىشى
ئۈچۈن كىيگۈزۈلۈشۈڭگە ئاق كىيىم-كېچەك، كۆرۈشۈڭ
ئۈچۈن كۆزلىرىڭگە سۈرتۈشكە تۈتىيانى مەندىن سېتىۋېلىشىڭنى
نەسىھەت قىلىمەن. 19 مەن كىمنى سۆيسەم، شۇنىڭ ئەيىبىنى
كۆرسىتىپ تەربىيىلەيمەن؛ شۇنىڭ ئۈچۈن قىزغىن كۆيۈپ-
پىشىپ توۋا قىل. 20 مانا، مەن ھازىر ئىشىك ئالدىدا تۇرۇپ،
ئىشىكنى قېقىۋاتىمەن. ئەگەر بىرى ئاۋازىمنى ئاڭلاپ ئىشىكنى

ئاچسا، ئۇنىڭ يېنىغا كىرىمەن. مەن ئۇنىڭ بىلەن، ئۇمۇ مەن
بىلەن بىللە غىزالىنىدۇ. 21 غەلىبە قىلغۇچىنى بولسا، مەنمۇ غەلىبە
قىلىپ، ئاتامنىڭ تەختىدە ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ئولتۇرغىنىمدەك،
ئۆنمۇ تەختىمدە مەن بىلەن بىرگە ئولتۇرۇشقا مۇيەسسەر قىلىمەن.
22 قۇلىقى بارلار روھنىڭ جامائەتلەرگە دېگەنلىرىنى ئاڭلىسۇن!»

4 ئاندىن مەن قارىۋىدىم، مانا، ئاسماندا بىر ئىشىك ئېچىقلىق
تۇراتتى. مەن تۇنجى قېتىم ئاڭلىغان كاناي ئاۋازىغا ئوخشاپ
كېتىدىغان ئاۋاز ماڭا: «بۇ ياققا چىق، ساڭا بۇلاردىن كېيىن
يۈز بېرىشى مۇقەررەر بولغان ئىشلارنى كۆرسىتەي» دېدى 2 ۋە
دەرھال مەن روھنىڭ ئىلكىدە بولدۇم؛ مانا، ئەرشتە بىر تەخت،
تەختتە بىر زات ئولتۇراتتى. 3 تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ قىياپىتى
يېشىل قاشتاش ۋە قىزىل كۆزارتىسقا ئوخشايتتى. تەختنىڭ
چۆرىسىنى زۇمرەتتەك بىر ھەسەن-ھۈسەن ئوراپ تۇراتتى.
4 تەختنىڭ ئەتراپىدا يەنە يىگىرمە تۆت تەخت بار ئىدى.
تەختلەردە ئاق كىيىملەر بىلەن كىيىنگەن، باشلىرىغا ئالتۇن تاج
تاقالغان يىگىرمە تۆت ئاقساقال ئولتۇراتتى. 5 تەختتىن چاقماقلار
چېقىپ، تورلۇك ئاۋازلار ۋە گۈلدۈرمامىلار ئاڭلىنىپ تۇراتتى.
تەختنىڭ ئالدىدا يالقۇنلاپ تۇرغان يەتتە مەشئەل كۆيۈپ
تۇراتتى؛ بۇلار خۇدانىڭ يەتتە روھى ئىدى. 6 تەختنىڭ ئالدى
خۇددى خرۇستالدەك پارقىراپ تۇرىدىغان، سۈزۈك ئەينەك
دېڭىزدەك ئىدى. تەختنىڭ ئوتتۇرىسىدا ۋە تەختنىڭ چۆرىسىدە،
ئالدى ۋە كەينى كۆزلەر بىلەن تولغان تۆت ھايات مەخلۇق
تۇراتتى. 7 بىرىنچى مەخلۇق شىرغا، ئىككىنچى مەخلۇق بۇقىغا
ئوخشايتتى. ئۈچىنچى مەخلۇقنىڭ يۈزى ئادەمنىڭ چىرايىغا
ئوخشايتتى. تۆتىنچى مەخلۇق پەرۋاز قىلىۋاتقان بۈركۈتكە
ئوخشايتتى. 8 تۆت ھايات مەخلۇقنىڭ ھەربىرىنىڭ ئالتىدىن
قانىتى بار ئىدى؛ ئۇلارنىڭ پۈتۈن بەدىنىنىڭ چۆرىسى ھەتتا
ئىچ تەرىپىمۇ كۆزلەر بىلەن تولغانىدى؛ ئۇلار كېچە-كۈندۈز
توختىماي: ـ «مۇقەددەس، مۇقەددەس، مۇقەددەستۇر، بار
بولغان، ھازىرمۇ بار ھەم كەلگۈسىدىمۇ بولغۇچى، ھەممىگە قادىر
پەرۋەردىگار خۇدا!» ـ دېيىشەتتى. 9 ھايات مەخلۇقلار تەختتە
ئولتۇرغان ئەبەدىلئەبەد ھايات بولغۇچىنى ئۇلۇغلاپ، ئۇنىڭغا
ھۆرمەت-شەۋكەت ۋە تەشەككۈر ئىزھار قىلغىنىدا، (aiōn g165)
10 يىگىرمە تۆت ئاقساقال تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ ئايىغىغا
يىقىلىپ ئەبەدىلئەبەد ھايات بولغۇچىغا باش قويۇپ سەجدە
قىلاتتى، تاجلىرىنى تەختنىڭ ئالدىغا تاشلاپ قويۇپ، مۇنداق
دېيىشەتتى: ـ (aiōn g165) 11 «سەن، ئى پەرۋەردىگارىمىز ۋە
خۇدايىمىز، شان-شەرەپ، ھۆرمەت-شۆھرەت ۋە قۇدرەتكە
لايىقتۇرسەن. چۈنكى ئۆزۈڭ ھەممىنى ياراتتىڭ، ئۇلارنىڭ
ھەممىسى ئىرادەڭ بىلەن مەۋجۇت ئىدى ۋە يارىتىلدى!»

5 ئاندىن تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ ئوڭ قولىدا ئىچ ۋە تاش
تەرىپىگە خەت پۈتۈلگەن ۋە يەتتە مۆھۈر بىلەن پېچەتلەنگەن بىر
تورام يازمىنى كۆردۈم. 2 يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «تورام يازمىنى
ئېچىپ، پېچەتلەرنى يېشىشكە كىم لايىقتۇر؟» دەپ توۋلىغان
قاۋۇل بىر پەرىشتىنىمۇ كۆردۈم. 3 لېكىن نە ئەرشتە نە يەر
يۈزىدە نە يەر ئاستىدا ئورام يازمىنى ئاچالايدىغان ياكى ئېچىگە
قارىيالايدىغان ھېچكىم چىقمىدى. 4 ئورام يازمىنى ئېچىشقا ياكى
ئېچىگە قاراشقا لايىق بىرەرسى تېپىلمىغاچقا، قاتتىق يىغلىۋەتتىم.
5 ئاندىن ئاقساقاللاردىن بىرى ماڭا: ـ يىغلىما! قارا، يەھۇدا
قەبىلىسىدىن بولغان شىر ـ داۋۇتنىڭ يىلتىزى بولغۇچى غەلىبە
قىلدى، شۇڭا ئورام يازمىنى ۋە ئۇنىڭ يەتتە پېچىتىنى ئېچىشقا
ئۆ قادىر، ـ دېدى. 6 ئاندىن قارىسام، تەخت بىلەن تۆت
ھايات مەخلۇقنىڭ ئارىلىقىدا، ئاقساقللار ئوتتۇرىسىدا بىر قوزا
تۇرە تۇراتتى. ئۇ يېڭىلا بوغۇزلانغاندەك قىلاتتى؛ ئۇنىڭ يەتتە
مۈڭگۈزى ۋە يەتتە كۆزى بولۇپ، بۇ كۆزلەر خۇدانىڭ پۈتكۈل
يەر يۈزىگە ئەۋەتكەن يەتتە روھى ئىدى. 7 قوزا بېرىپ، تەختتە
ئولتۇرغۇچىنىڭ ئوڭ قولىدىن ئورام يازمىنى ئالدى. 8 يازمىنى
ئالغاندا، تۆت ھايات مەخلۇق ۋە يىگىرمە تۆت ئاقساقال
قوزىنىڭ ئايىغىغا يىقىلدى؛ ئۇلارنىڭ ھەربىرىنىڭ چىلتارى ۋە
خۇشبۇي بىلەن تولغان ئالتۇن چىنىلىرى بار ئىدى (بۇ خۇشبۇي
مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ دۇئالىرى ئىدى). 9 ئۇلار يېڭى
بىر كۈي ئېيتىشتى: ـ «ئورام يازمىنى ئېلىشقا، ۋە پېچەتلەرنى
ئېچىشقا لايىقسەن؛ چۈنكى بوغۇزلاندىڭ ۋە ھەر قەبىلىدىن،
ھەر تىلدىن، ھەر مىللەتتىن، ھەر ئەلدىن بولغان ئىنسانلارنى

تۆز قېنىڭ بەدىلى بىلەن سېتىۋېلىپ، خۇداغا مەنسۇپ قىلدىڭ.
10 تۇلارنى خۇدايىمىز ئۈچۈن بىر پادىشاھلىققا ئۈيۈشتۈرۈپ،
كاھىنلار قىلدىڭ. تۇلار يەر يۈزىدە ھۆكۈم سۈرىدۇ». 11 ئاندىن
كۆردۈم ۋە مانا، تەختىنىڭ، ھايات مەخلۇقلارنىڭ ۋە
ئاقساقاللارنىڭ ئەتراپىدا نۇرغۇنلىغان پەرىشتىلەرنىڭ ئاۋازىنى
ئاڭلىدىم. تۇلارنىڭ سانى تۈمەن مىڭ-تۈمەن مىڭ، مىليون-
مىليون ئىدى. 12 تۇلار يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ــ «بوغۇزلانغان قوزا
قۇدرەت، دۆلەت، دانالىق، كۈچ-قۇۋۋەت، ھۆرمەت، شان-
شەرەپ ۋە مەدھىيىگە لايىقتۇر» دېيىشەتتى. 13 ئاندىن مەن
ئەرش، يەر يۈزى، يەر ئاستى ۋە دېڭىزدىكى ھەربىر مەخلۇق
ۋە تۇلارنىڭ ئىچىدە بار بولغانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ: ــ «تەختتە
ئولتۇرغۇچىغا ۋە قوزىغا مەدھىيە، ھۆرمەت، شان-شەرەپ ۋە
ھوقۇق-قۇدرەت ئەبەدىلئەبەدگىچە مەنسۇپ بولغاي!» دېگىنىنى
ئاڭلىدىم. (aiōn g165) 14 تۆت ھايات مەخلۇق «ئامىن!» دەپ
جاۋاب قايتۇراتتى، ئاقساقاللار يەرگە يېقىلىپ سەجدە قىلاتتى.

6 ئاندىن قوزا يەتتە پېچەتنىڭ بىرىنى ئاچقاندا، مەن قاراپ
تۇردۇم. تۆت ھايات مەخلۇقتىن بىرىنىڭ گۈلدۈرمامىدەك
ئاۋاز بىلەن: «كەل!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم. 2 كۆردۈمكى، مانا
بىر ئاق ئات كەلدى! ئاتقا مىنگۈچىنىڭ قولىدا بىر ئوق-يا بار
ئىدى؛ ئۇنىڭغا بىر تاج بېرىلدى. ئۇ غەلىبە قىلغۇچى سۈپىتىدە
زەپەر قۇچۇش ئۈچۈن جەڭگە ئاتلاندى. 3 قوزا ئىككىنچى
پېچەتنى ئاچقاندا، ئىككىنچى ھايات مەخلۇقنىڭ: «كەل!»
دېگىنىنى ئاڭلىدىم. 4 يەنە بىر ئات ئوتتۇرىغا چىقتى، ئۇنىڭ
رەڭگى قىپقىزىل ئىدى. ئاتقا مىنگۈچىگە يەر يۈزىدىكى تىنچلىقنى
ئېلىپ كېتىش ۋە ئىنسانلارنى ئۆزئارا قىرغىنچىلىققا سېلىش
ھوقۇقى بېرىلدى. ئۇنىڭغا يەنە چوڭ بىر قىلىچ بېرىلدى. 5 قوزا
ئۈچىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، ئۈچىنچى ھايات مەخلۇقنىڭ:
«كەل!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم. مەن كۆردۈمكى، مانا بىر قارا
ئات كەلدى. ئاتقا مىنگۈچىنىڭ قولىدا بىر تارازا بار ئىدى.
6 تۆت ھايات مەخلۇقنىڭ ئارىسىدىن: ــ «بىر تاۋاق بۇغداي
بىر دىنارغۇس پۇلغا، ئۈچ تاۋاق ئارپا بىر دىنارغۇس پۇلغا
سېتىلىدۇ. ئەمما زەيتۇن يېغىغا ۋە شارابقا زەرەر يەتكۈزمىگىن!»
ــ دېگەندەك بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. 7 قوزا تۆتىنچى پېچەتنى
ئاچقاندا، تۆتىنچى ھايات مەخلۇقنىڭ: «كەل!» دېگەن ئاۋازنى
ئاڭلىدىم. 8 كۆردۈمكى، مانا بىر تاتىراڭ ئاتنى كۆردۈم.
ئاتقا مىنگۈچىنىڭ ئىسمى «تۇلۇم» ئىدى. ئۇنىڭ كەينىدىن
تەھتىسارا ئەگىشىپ كېلىۋاتاتتى. تۇلارغا يەر يۈزىنىڭ تۆتتىن بىرىگە
ھۆكۈمرانلىق قىلىپ، قىلىچ، ئاچارچىلىق، ۋابا ۋە يەر يۈزىدىكى
يىرتقۇچ ھايۋانلار ئارقىلىق ئادەمنى ئولتۇرۇش ھوقۇقى بېرىلدى.
(Hadēs g86) 9 قوزا بەشىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، خۇدانىڭ سۆز-
كالامى ئۈچۈن ۋە ئىزچىل گۇۋاھلىق بەرگەنلىكى ۋەجىدىن
ئولتۇرۇلگەنلەرنىڭ جانلىرىنى قۇربانگاھنىڭ تېگىدە كۆردۈم.
10 تۇلار قاتتىق ئاۋاز بىلەن ندا سېلىشىپ: ــ ئەي ھاكىممۇتلەق
ئىگىمىز، مۇقەددەس ۋە ھەقىقىي بولغۇچى! سەن قاچانغىچە يەر
يۈزىدە تۇرۇۋاتقانلارنى سوراق قىلماي، تۇلاردىن قېنىمىزنىڭ
ئىنتىقامىنى ئالمايسەن؟ ــ دېيىشەتتى. 11 تۇلارنىڭ ھەربىرىگە
بىردىن ئاق تون بېرىلدى. تۇلارغا، ئۆزۈڭلارغا ئوخشاش
ئولتۇرۇلىدىغان قۇل-بۇرادەرلىرىڭلار ھەم قېرىنداشلىرىڭلارنىڭ
سانى توشقۇچە ئازغىنە ۋاقىت ئارام ئېلىشىڭلار كېرەك،
دەپ ئېيتىلدى. 12 ئاندىن مەن قوزا ئالتىنچى پېچەتنى
ئاچقىنىدا كۆردۈمكى، مانا دەھشەتلىك بىر يەر تەۋرەش يۈز
بەردى، قۇياش بەئەينى قارا يۇڭدىن توقۇلغان بۆزدەك قاپقارا
رەڭگە، تولۇن ئاي بولسا قاننىڭ رەڭگىگە كىردى. 13 ئەنجۈر
دەرىخىنىڭ قاتتىق بوراندا سىلكىنىشىدىن ئەنجۈر غورىلىرى يەرگە
تۆكۈلگەندەك، ئاسماندىكى يۇلتۇزلارمۇ يەر يۈزىگە تۆكۈلدى.
14 ئاسمان خۇددى ئورام يازمىنىڭ تۇرۇلگىنىدەك غايىب
بولدى، ھەربىر تاغ ۋە ئارال ئورنىدىن يۆتكەلدى؛ 15 ھەمدە
دۇنيادىكى پادىشاھلار، مۆتىۋەرلەر، سەردارلار، بايلار،
كۈشۈلۈكلەر، قۇللار ۋە ھۆرلەرنىڭ ھەممىسى تۆگۈكلەرلەرگە
ۋە تاغلارنىڭ كامارلىرىغا يوشۇرۇندى. 16 تۇلار تاغلارغا ۋە
قورام تاشلارغا مۇنداق دەپ جار سالدى: ــ «ئۈستىمىزگە
چۈشۈڭلار! بىزنى تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ سىيماسىدىن ھەم
قوزىنىڭ غەزىپىدىن يوشۇرۇڭلار ۋە ساقلاڭلار! 17 چۈنكى
تۇلارنىڭ دەھشەتلىك غەزەپ كۈنى كەلدى، ئەمدى كىم
پۈت تىرەپ تۇرالىسۇن؟!».

7 ئۇنىڭدىن كېيىن مەن كۆردۈمكى، تۆت پەرىشتە يەر
يۈزىنىڭ تۆت بۇلۇڭىدا تۇراتتى. ئۇلار ھەرقانداق شامالنىڭ
قۇرۇقلۇق، دېڭىز ھەم دەل-دەرەخلەرگە ئۇرۇلماسلىقى ئۈچۈن
يەر يۈزىنىڭ تۆت تەرىپىدىن چىقىدىغان شامالنى تىزگىنلەپ
تۇراتتى. 2 مەن ھايات خۇدانىڭ مۆھۈرىنى ئالغان، كۈن
چىقىشتىن كۆتۈرۈلۈۋاتقان باشقا بىر پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇ
قاتتىق ئاۋاز بىلەن قۇرۇقلۇق ۋە دېڭىزلارنى ۋەيران قىلىش
ھوقۇقى بېرىلگەن ئاشۇ تۆت پەرىشتىگە: 3 «بىز خۇدانىڭ قۇل-
خىزمەتكارلىرىنىڭ پېشانىسىگە مۆھۈر باسقۇچە، قۇرۇقلۇق،
دېڭىز ۋە دەل-دەرەخلەرنى ۋەيران قىلما گۇلار!» دەپ توۋلىدى.
4 مەن مۆھۈرلەنگەنلەرنىڭ سانىنى ئاڭلىدىم ـ ئىسرائىللارنىڭ
ھەرقايسى قەبىلىلىرىدىن بىر يۈز قىرىق تۆت مىڭ كىشى،
يەنى: ـ 5 يەھۇدا قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى،
رۇبەن قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى، گاد قەبىلىسىدىن
ئون ئىككى مىڭ كىشى، 6 ئاشىر قەبىلىسىدىن ئون ئىككى
مىڭ كىشى، نافتالى قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى،
مانا سسەھ قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى، 7 شىمئون
قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى، لاۋىي قەبىلىسىدىن
ئون ئىككى مىڭ كىشى، ئىسساكار قەبىلىسىدىن ئون ئىككى
مىڭ كىشى، 8 زەبۇلۇن قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ
كىشى، يۈسۈپ قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى، بىنيامىن
قەبىلىسىدىن ئون ئىككى مىڭ كىشى مۆھۈرلەنگەنىدى. 9 بۇ
ئىشلاردىن كېيىن كۆردۈمكى، مانا ھەر ئەل، ھەر قەبىلە،
ھەر مىللەتتىن بولغان، ھەرخىل تىللاردا سۆزلىشىدىغان سان-
ساناقسىز زور بىر توپ خالايىق تەختنىڭ ۋە قوزىنىڭ ئالدىدا
تۇراتتى؛ ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە ئاق تون كىيدۈرۈلگەن بولۇپ،
قوللىرىدا خورما شاخلىرى تۇتقانىدى. 10 ئۇلار يۇقىرى ئاۋاز
بىلەن: ـ «نىجات تەختتە ئولتۇرغۇچى خۇدايىمىزغا ۋە قوزىغا
مەنسۇپ بولغاي!» دەپ ۋارقىرىشاتتى. 11 بارلىق پەرىشتىلەر
تەختنىڭ، ئاقساقللارنىڭ ۋە تۆت ھايات مەخلۇقنىڭ ئەتراپىغا
ئولاشقانىدى. ئۇلار تەختنىڭ ئالدىدا يېقىلىپ، خۇداغا سەجدە
قىلىپ مۇنداق دېيىشەتتى: ـ 12 «ئامىن! ھەمد-مەدھىيە، شان-
شەرەپ، دانالىق ۋە تەشەككۇر، ھۆرمەت ۋە كۈچ-قۇدرەت
خۇدايىمىزغا ئەبەدىلئەبەدگىچە مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!» (aiōn)
(g165) 13 ئەمدى ئاقساقللاردىن بىرى مەندىن: ـ بۇ ئاق تون
كىيدۈرۈلگەن كىشىلەر كىم بولىدۇ، قەيەردىن كەلدى؟ ـ
دەپ سوردى. 14 ـ تەقسىر، بۇ ئۇزلىرىگە مەلۇمدۇر، ـ دېدىم. ئۇ
ماڭا: ـ بۇلار دەھشەتلىك ئازاب-ئۇقۇبەتنى بېشىدىن ئۆتكۈزۈپ
كەلگەنلەر. ئۇلار تونلىرىنى قوزىنىڭ قېنىدا يۇيۇپ ئاپئاق
قىلغان. 15 شۇڭا ئۇلار خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ،
ئىبادەتخانىسىدا كېچە-كۈندۈز ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولىدۇ، تەختتە
ئولتۇرغۇچى بولسا ئۇلارنىڭ ئۈستىگە چېدىرىنى سايۋەن قىلىدۇ.
16 ئۇلار يەنە ھېچ ئاچ قالمايدۇ، ھېچ ئۇسسىمايدۇ، ئۇلارغا
نە ئاپتاپ، نە پېژىغىرىم ئىسسىق ھېچ ئۇرمايدۇ. 17 چۈنكى
ئۇلارنى تەختنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قوزا باقىدۇ ۋە ھاياتلىق سۈيى
بۇلاقلىرىغا ئېلىپ بارىدۇ، ۋە خۇدا ئۇلارنىڭ ھەربىر كۆز
يېشىنى سۈرتىدۇ، ـ دېدى.

8 قوزا يەتتىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، ئەرشتە يېرىم سائەتچە
جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈردى. 2 ئاندىن خۇدانىڭ ئالدىدا
تۇرىدىغان يەتتە پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇلارغا يەتتە كاناي
بېرىلدى. 3 ئالتۇن خۇشبۇيدان تۇتقان يەنە بىر پەرىشتە كېلىپ،
خۇشبۇيگاھنىڭ ئالدىدا تۇردى. بارلىق مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
دۇئالىرى بىلەن بىرلىكتە تەختنىڭ ئالدىدىكى ئالتۇن خۇشبۇيگاھ
ئۈستىدە [خۇداغا] ئاتاپ سۇنۇشقا ئۇنىڭغا كۆپ خۇشبۇي
بېرىلدى. 4 ۋە خۇشبۇينىڭ تۇتۇنلىرى مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
دۇئالىرى بىلەن بىللە پەرىشتىنىڭ قولىدىن خۇدانىڭ ئالدىغا
كۆتۈرۈلدى. 5 ئاندىن پەرىشتە خۇشبۇيدانىنى قولىغا ئېلىپ، ئۇنى
قۇربانگاھدىكى ئوت بىلەن تولدۇرۇپ، يەر يۈزىگە ئاتتى؛ شۇنىڭ
بىلەن تۇرلۇك ئاۋازلار، گۈلدۈرمامىلار ئاڭلاندى، چاقماقلار
چېقىلدى ۋە بىر يەر تەۋرەش بولدى. 6 ئاندىن قوللىرىغا بىردىن
كاناي تۇتقان يەتتە پەرىشتە كانايلىرىنى چېلىشقا ھازىرلاندى.
7 بىرىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالدى؛ شۇنىڭ بىلەن مۇلدۇر ۋە ئوت
قان ئارىلاش پەيدا بولۇپ يەر يۈزىگە تاشلاندى، زېمىننىڭ
ئۈچتىن بىرى كۆيدۈرۈلدى، دەل-دەرەخلەرنىڭ ئۈچتىن بىرى
كۆيدۈرۈلدى ۋە يۇتكۇل يېشىل ئوت-چۆپلەر كۆيدۈرۈلدى.

8 ئىككىنچى پەرىشتە كانىينى چالدى، شۇنىڭ بىلەن گويا كى
لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان يوغان بىر تاغدەك غايەت زور [بىر
جىسىم] دېڭىزغا تاشلاندى. دېڭىزنىڭ ئۈچتىن بىرى قانغا
ئايلاندى 9 ۋە دېڭىزدىكى جانۋارلارنىڭ ئۈچتىن بىرى ئۆلدى؛
كېمىلەرنىڭ ئۈچتىن بىرى ۋەيران بولدى. 10 ئۈچىنچى پەرىشتە
كانىينى چالدى، شۇنىڭ بىلەن ئاسماندىن مەشئەلدەك يالقۇنلاپ
يانغان چوڭ بىر يۇلتۇز چۈشتى؛ ئۇ دەريالارنىڭ ئۈچتىن بىرىنىڭ
ۋە بۇلاقلارنىڭ سۈلىرى ئۈستىگە چۈشتى. 11 يۇلتۇزنىڭ ئىسمى
«كەكرە» ئىدى. سۈلارنىڭ ئۈچتىن بىرى كەكرىدەك بولۇپ
كەتتى، سۈلار ئاچچىق بولۇپ كەتكەچكە نۇرغۇن ئادەم سۈدىن
ئۆلدى. 12 تۆتىنچى پەرىشتە كانىينى چالدى، شۇنىڭ بىلەن
قۇياشنىڭ ئۈچتىن بىرى، ئايىنىڭ ئۈچتىن بىرى ۋە يۇلتۇزلارنىڭ
ئۈچتىن بىرى ئۇرۇلدى. نەتىجىدە، قۇياش، ئاي ۋە يۇلتۇزلارنىڭ
يورۇقلۇقىنىڭ ئۈچتىن بىرى قاراڭغۇلاشتى، كۈندۈزنىڭ ئۈچتىن
بىرىدە يورۇقلۇق يوقالدى، كېچىنىڭ ئۈچتىن بىرىدىمۇ شۇنداق
بولدى. 13 يەنە كۆردۈمكى، ئاسماننىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۇچۇپ
كېتىۋاتقان بىر بۈركۈتنىڭ قاتتىق ئاۋاز بىلەن: ـ «كانايىنى
چېلىشقا تەمشەلگەن قالغان ئۈچ پەرىشتىنىڭ كاناي ئاۋازلىرى
ئاڭلانسا يەر يۈزىدە تۇرۇۋاتقانلارنىڭ ھالىغا ۋاي، ۋاي، ۋاي!»
دېگىنىنى ئاڭلىدىم.

9 بەشىنچى پەرىشتە كانىينى چالدى، مەن ئاسماندىن يەرگە
چۈشۈپ كەتكەن بىر يۇلتۇزنى كۆردۈم. تېگى يوق ھاڭنا
باردىغان قۇدۇقنىڭ ئاچقۇچى ئۇنىڭغا بېرىلدى، (Abyssos
g12) 2 ئۇ تېگى يوق ھاڭنىڭ قۇدۇقىنى ئاچتى. قۇدۇقتىن
يوغان خۇمداننىڭ ئىسىدەك تۈتۈن ئۆرلەپ چىقتى. ھاڭنىڭ
قۇدۇقىنىڭ تۈتۈنىدىن قۇياش ۋە كۆكنى قاراڭغۇلۇق باستى.
(Abyssos g12) 3 تۈتۈننىڭ ئىچىدىن يەر يۈزىگە چېكەتكە
ياغدى. ئۇلارغا يەر يۈزىدىكى چايانلاردەك چېقىش كۈچى
بېرىلگەندى. 4 ئۇلارغا يەر يۈزىدىكى ئوت-چۆپلەرگە
ۋە ھەرقانداق ئۆسۈملۈك ياكى دەل-دەرەخلەرگە زەرەر
يەتكۈزمەڭلار، پەقەت پېشانىسىدە خۇدانىڭ مۆھۈرى بولمىغان
ئادەملەرگىلا زەرەر قىلىڭلار، دەپ ئېيتىلدى. 5 ئۇلارغا
ئادەملەرنى ئۆلتۈرۈشكە ئەمەس، بەلكى بەش ئايغىچە قىيناشقا
يول قويۇلدى؛ ئۇلار يەتكۈزىدىغان ئازاب ئادەمنى چايان
چاققاندىكىدەك ئازاب ئىدى. 6 شۇ كۈنلەردە، ئىنسانلار
ئۆلۈمنى ئىزدەيدۇ، لېكىن تاپالمايدۇ؛ ئۆلۈمنى سېغىنىدۇ، لېكىن
ئۆلۈم ئۇلاردىن قاچىدۇ. 7 چېكەتكىلەرنىڭ قىياپىتى خۇددى
جەڭگە ھازىرلانغان ئاتلارغا ئوخشايتتى. باشلىرىدا بولسا ئالتۇن
تاجقا ئوخشايدىغان بىر نەرسە بولۇپ، چىرايى ئادەمنىڭكىگە
ئوخشايتتى. 8 چاچلىرى ئاياللارنىڭ چېچىغا، چىشلىرى
شىرنىڭ چىشىغا ئوخشايتتى. 9 ئۇلارنىڭ كۆكرىكىدىكى ساۋۇتى
تۆمۈر ساۋۇتلارغا ئوخشايتتى، قاناتلىرىنىڭ ئاۋازى جەڭگە
ئاتلانغان نۇرغۇن ئات-ھارۋىلارنىڭ ئاۋازىغا ئوخشايتتى.
10 چايانلارنىڭكىگە ئوخشاش قۇيرۇقلىرى ۋە نەشتەرلىرى
بار ئىدى. ئادەمنى بەش ئاي ئازابقا سالىدىغان كۈچ بولسا
قۇيرۇقلىرىدا ئىدى. 11 ئۇلارنى ئىدارە قىلىدىغان پادىشاھى،
يەنى تېگى يوق ھاڭنىڭ پەرىشتىسى بار ئىدى. ئۇنىڭ ئىبرانىيچە
ئىسمى ئاۋاددون، گرېكچە ئىسمى ئاپولىيون ئىدى. (Abyssos
g12) 12 بىرىنچى «ۋاي» ئۆتۈپ كەتتى. مانا، بۇنىڭدىن كېيىن
يەنە ئىككى «ۋاي» كېلىدۇ. 13 ئالتىنچى پەرىشتە كانىينى
چالدى، مەن خۇدانىڭ ئالدىدىكى ئالتۇن قۇربانگاھنىڭ تۆت
مۈڭگۈزىدىن چىققان بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم، بۇ ئاۋاز كانايىنى
تۇتقان ئالتىنچى پەرىشتىگە: ـ چوڭ ئەفرات دەرياسىنىڭ يېنىدا
باغلاقلىق تۆت پەرىشتىنى بوشات، دېدى. 15 دەل شۇ سائەت،
شۇ كۈن، شۇ ئاي، شۇ يىل ئۈچۈن ھازىرلاپ قويۇلغان
بۇ تۆت پەرىشتە ئىنسانلارنىڭ ئۈچتىن بىرىنى ھالاك قىلىش
ئۈچۈن باغلاقتىن بوشىتىلدى. 16 بۇلارنىڭ ئاتلىق لەشكەرلەر
قوشۇنىنىڭ سانى ئىككى يۈز مىليون ئىدى. ئۇلارنىڭ سانىنىڭ
جاكارلانغانلىقىنى ئاڭلىدىم. 17 غايىبانە كۆرۈنۈشتە كۆرۈۋىمگە
كۆرۈنگەن ئات ۋە ئۈستىگە مىنگەنلەر مانا مۇنداق ئىدى:
ئاتلىقلارنىڭ كۆكرىكىدىكى ساۋۇتى چوغدەك قىزىل، كۆك
ياقۇتتەك كۆك ۋە گۈڭگۈرتتەك سېرىق ئىدى. ئاتلارنىڭ
باشلىرى شىرنىڭ بېشىدەك ئىدى؛ ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرىدىن
ئوت، تۈتۈن ۋە گۈڭگۈرت چىقىپ تۇراتتى. 18 بۇ ئۈچ
بالادىن، يەنى ئاتلارنىڭ ئاغزىدىن چىققان ئوت ۋە تۈتۈن ۋە
گۈنگۈرتتىن ئىنسانلارنىڭ ئۈچتىن بىرى ئۆلتۈرۈلدى. 19 چۈنكى

ئاتلارنىڭ كۆچى ئېغىزلىرىدا ۋە قۇيرۇقلىرىدا ئىدى؛ ئۇلارنىڭ
قۇيرۇقلىرىنىڭ يىلانلارغا ئوخشاش بېشى بولۇپ، بۇلار بىلەن
ئادەمنى زەخمىلەندۈرەتتى. 20 قالغان ئىنسانلار، يەنى بۇ
بالا يىتاپەتلەردىن ئۆلتۈرۈلمەي قالغانلار ئۆز قوللىرىنىڭ ئەمەللىرىگە
توۋا قىلمىدى، يەنى جىنلارغا، كۆرەلمەس، ئاكالىياماس ۋە
ماكالماس ئالتۇن، كۈمۈش، تۈنج ۋە ياغاچ بۇتلارغا چوقۇنۇشتىن
ۋاز كەچمىدى. 21 ئۇلار قاتىللىق، سېھىرگەرلىك، جىنسىي
بۇزۇقلۇق ۋە ئوغرىلىقلىرىغىمۇ توۋا قىلمىدى.

10 ئاندىن كېيىن، ئەرشتىن چۈشۈۋاتقان يەنە بىر
كۈچلۈك پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇ بىر پارچە بۇلۇت بىلەن
يېپىنغان بولۇپ، بېشىنىڭ ئۈستىدە بىر ھەسەن-ھۈسەن بار
ئىدى. چىرايى قۇياشقا، پۇتلىرى ئوت تۈۋرۈككە ئوخشايتتى؛
2 قولىدا بىر كىچىك ئېچىقلىق ئورام يازما بار ئىدى. ئۇ ئوڭ
پۇتىنى دېڭىز ئۈستىگە، سول پۇتىنى قۇرۇقلۇققا قويۇپ تۇرۇپ،
3 شىرنىڭ ھۆركىرىشىگە ئوخشاش قاتتىق ئاۋاز بىلەن ۋارقىرىدى.
ئۇ ۋارقىرىغاندا، يەتتە گۈلدۈرماما ئۆز ئاۋازلىرىنى ئاكالىتىپ
سۆز قىلدى. 4 يەتتە گۈلدۈرماما سۆز قىلغاندا، دېگەنلىرىنى
خاتىرىلىۋالماقچى بولۇپ تۇراتتىم. بىراق ئاسماندىن: ــ «يەتتە
گۈلدۈرمامىنىڭ ئېيتقانلىرىنى مۆھۈرلەپ، ئۇلارنى خاتىرىلىمە»
دېگەن ئاۋازنى ئاكالدىم. 5 دېڭىز ھەم قۇرۇقلۇقنىڭ ئۈستىدە
تۇرغان، مەن كۆرگەن ئۇ پەرىشتە ئوڭ قولىنى ئاسمانغا كۆتۈرۈپ،
6 ئاسمانلار ھەم ئۇلاردا بولغانلارنىڭ ھەممىسىنى، يەر-زېمىن
ھەم ئۇنىڭدا بولغانلارنىڭ ھەممىسىنى، دېڭىز ھەم ئۇنىڭدا بولغان
ھەممىسىنى ياراتقۇچى، يەنى ئەبەدىلئەبەدگىچە ھايات ياشىغۇچى
بىلەن قەسەم قىلىپ: ــ ۋاقىت يەنە كەينىگە سۈرۈلمەيدۇ، (aiōn
g165) 7 بەلكى يەتتىنچى پەرىشتە كاناي چېلىش ئالدىدا،
يەنى ئاۋازى ئاكالىنىش ئالدىدىكى كۈنلەردە، خۇدانىڭ ئۆز
قۇل-خىزمەتكارلىرى بولغان پەيغەمبەرلەرگە خۇش خەۋىرىنى
يەتكۈزگىنىدەك ئۇنىڭ سىرى تۈگەللىنىپ، ئەمەلگە ئاشىدۇ، ــ
دېدى. 8 مەن ئاسماندىن ئاكالىغان ئاۋاز ماكا يەنە سۆزلەپ: ــ
بېرىپ، دېڭىز ھەم قۇرۇقلۇقنىڭ ئۈستىدە تۇرغان پەرىشتىنىڭ
قولىدىكى ئېچىقلىق ئورام يازمىنى ئالغىن، دېدى. 9 مەن بېرىپ،
پەرىشتىنىڭ كىچىك ئورام يازمىنى ماكا بېرىشىنى سوردىم.
ئۇ ماكا: ــ بۇنى ئېلىپ يە! ئاشقازىنىڭنى زەرداب قىلىدۇ،
بىراق ئاغزىڭ ھەسەلدەك تاتلىق بولىدۇ، دېدى. 10 مەن
شۇنىڭ بىلەن كىچىك ئورام يازمىنى پەرىشتىنىڭ قولىدىن
ئېلىپ يېدىم، دەرۋەقە ئاغزىمغا ھەسەلدەك تاتلىق تېتىدى،
لېكىن يېگەندىن كېيىن ئاشقازنىم زۇرداب بولدى. 11 شۇنىڭ
بىلەن ماكا: ــ سەن كۆپ مىللەتلەر، ئەللەر ۋە ھەر خىل
تىللاردا سۆزلىشىدىغانلار ۋە پادىشاھلار توغرىسىدىكى ۋەھيي-
بېشارەتلەرنى يەنە جاكارلىشىڭ لازىم، دېيىلدى.

11 ماكا ئۆلچىگۈچ ھاسىدەك بىر قومۇش بېرىلىپ، مۇنداق
دېيىلدى: «بارغىن، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى، قۇربانگاھى
ۋە ئۇ يەردە ئىبادەت قىلىۋاتقانلارنى ئۆلچىگىن. 2 لېكىن
ئىبادەتخانىنىڭ تاشقىرىقى ھويلىسىنى ئۆلچىمەي قوي، چۈنكى
ئۇ يەر يات تائىپىلەرگە بېرىلدى، شۇنىڭ بىلەن مۇقەددەس
شەھەر قىرىق ئىككى ئاي دەپسەندە قىلىنىدۇ. 3 مەن ئىككى
گۈۋاھچىمغا قۇدرەت بېرىمەن، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بۇز كىيىم
كىيىپ، ۋەھيي-بېشارەتلەرنى بىر مىڭ ئىككى يۈز ئاتمىش
كۈن يەتكۈزىدۇ» 4 (بۇلار يەر-زېمىننىڭ رەببى ئالدىدا
تۇرغان ئىككى تۈپ زەيتۇن دەرىخى ۋە ئىككى چىراغداندۇر).
5 بىرەرسى ئۇلارنى زەخمىلەندۈرمەكچى بولسا، ئېغىزلىرىدىن
ئوت پۈركۈلۈپ چىقىپ، دۈشمەنلىرىنى يەپ تۈگىتىدۇ. ئۇلارنى
زەخمىلەندۈرمەكچى بولغانلار مانا شۇنداق ئۆلتۈرۈلىدۇ. 6 ئۇلار
بېشارەت-ۋەھيىنى يەتكۈزگەن كۈنلەردە يامغۇر ياغدۇرماسلىققا
ئاسمانىنى ئېتىۋېتىش قۇدرىتىگە ئىگە؛ سۇلارنى قانغا ئايلاندۇرۇش
ۋە ھەرخىل بالا-ۋابا بىلەن يەر-زېمىننى خالىغان ۋاقىتتا ئۇرۇش
قۇدرىتىگىمۇ ئىگە. 7 ئۇلارنىڭ گۈۋاھلىق ۋەزىپىسى ئاياغلىشىشى
بىلەن، تېگى يوق ھاڭدىن چىقىدىغان دىۋە ئۇلار بىلەن ئېلىشىدۇ
ۋە ئۇلارنى يېڭىپ ئۆلتۈرىدۇ. (Abyssos g12) 8 جەسەتلىرى
روھىي جەھەتتىن سودوم ۋە مىسىر دەپ ئاتالىدىغان شۇ
كاتتا شەھەرنىڭ غول كوچىسىدا ياتىدۇ، شۇ يەردە ئۇلارنىڭ
رەببىمۇ كېيىتىلەنگەندى. 9 ھەر مىللەتتىن، ھەر قەبىلىدىن
ۋە ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلاردىن، ھەر ئەلدىن بولغان

ئادەملەر ئۇلارنىڭ جەسەتلىرىگە ئۇچ يېرىم كۈن تىكىلىپ
قارايدۇ ۋە جەسەتلەرنىڭ يەرلىككە قويۇلۇشىغا يول قويمايدۇ.
10 يەر يۈزىدە تۇرۇۋاتقانلار ئۇلارنىڭ بۇ ھالىدىن خۇشاللىنىپ،
تەبرىكلىشىپ، بىر-بىرىگە ھەدىيەلەر ئەۋەتىشىدۇ؛ چۈنكى بۇ
ئىككى پەيغەمبەر يەر يۈزىدىكىلەرنى قىينايتتى. 11 لېكىن ئۇچ
يېرىم كۈندىن كېيىن، خۇدادىن كەلگەن ھاياتلىق نەپىسى
ئىككىيلەنگە كىردى، ئۇلار ئورنىدىن پۇت تىرەپ تۇردى؛
ئۇلارغا قاراۋاتقانلارنىڭ ئۈستىگە چوڭ بىر قورقۇنچ چۈشتى.
12 ئاندىن ئۇلار ئىككەيلەنگە ئەرشتىن كەلگەن: ـ «بۇ ياققا
چىق!» دېگەن يۇقىرى بىر ئاۋازنى ئاڭلىدى؛ شۇنىڭ بىلەن
ئۇلار دۈشمەنلىرىنىڭ كۆز ئالدىدا بىر بۇلۇت ئىچىدە ئاسمانغا
كۆتۈرۈلدى. 13 دەل شۇ سائەت ئىچىدە شىددەتلىك يەر
تەۋرەش يۈز بەردى، شەھەرنىڭ ئوندىن بىرى گۈمران بولۇپ،
يەتتە مىڭ كىشى ھالاك بولدى. قالغانلىرى دەككە-دۈككىگە
چۈمۈپ، ئەرشتىكى خۇدانى ئۇلۇغلاشتى. 14 ئىككىنچى «ۋاي»
ئۆتۈپ كەتتى؛ مانا، ئۈچىنچى «ۋاي» تېلىشىكە ئاز قالدى.
15 ئاندىن يەتتىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالدى؛ ئەرشتە يۇقىرى
ئاۋازلار ئاڭلىنىپ مۇنداق دېيىلدى: ـ «دۇنيانىڭ پادىشاھلىقى
پەرۋەردىگارىمىز ۋە ئۇنىڭ مەسىھىنىڭ پادىشاھلىقى بولدى، ئۇ
ئەبەدىلئەبەدگىچە ھۆكۈم سۈرىدۇ». (aiōn g165) 16 خۇدانىڭ
ئالدىدا تۆز تەختلىرىدە ئولتۇرغان يىگىرمە تۆت ئاقساقال يەرگە
يىقىلىپ باش قويۇپ، خۇداغا سەجدە قىلىپ مۇنداق دېيىشتى:
ـ 17 «شۈكۈرلەر ئېيتىمىز ساكا، ئى بار بولغۇچى ۋە بار بولغان
ھەممىگە قادىر پەرۋەردىگار خۇدا، چۈنكى ئۇلۇغ قۇدرىتىڭنى
قولۇڭغا ئېلىپ، ھۆكۈمۈڭنى يۈرگۈزۈشكە باشلىدىڭ. 18 ئەللەر
غەزەپلەنگەندى، ئەمدى سېنىڭ غەزىپىڭ يېتىپ كەلدى!
تۆلگەنلەرنى سوراق قىلىش، قۇل-خىزمەتكارلىرىڭ بولغان
پەيغەمبەرلەرنى، مۇقەددەس بەندىلەرنى، تۆۋەن ياكى كاتتا
بولسۇن نامىڭدىن قورققانلارنى ئىنئامغا ئىگە قىلىش، يەر يۈزىنى
ھالاك قىلغانلارنى ھالاك قىلىش ۋاقتى كەلدى». 19 ئاندىن
خۇدانىڭ ئەرشتىكى ئىبادەتخانىسى ئېچىلدى ۋە ئۇنىڭ ئەھدە
ساندۇقى ئىبادەتخانىدا كۆرۈندى؛ چاقماقلار، تۈرلۈك ئاۋازلار،
گۈلدۈرمامىلار، يەر تەۋرەش ۋە دەھشەتلىك مۇلدۈر بولدى.

12 ئۇ چاغدا، ئەرشتە ئاجايىپ بىر كارامەت پەيدا
بولدى ـ ئۇ قۇياشنى يېپىنچاقلىغان، پۈتلىرىنىڭ ئاستىدا ئاي،
بېشىدا ئون ئىككى يۇلتۇزلۇق تاج بار بىر ئايال ئىدى. 2 ئۇ
ھاملىدار بولۇپ، تولغاق يەپ تۇغۇش ئازابىدا داد-پەريياد
كۆتۈردى. 3 ئاندىن ئەرشتە يەنە بىر ئالامەت كۆرۈندى ـ
مانا، يەتتە باشلىق، ئون مۈڭگۈزلۈك، يەتتە بېشىدا يەتتە تاج بار
بولغان چوڭ بىر قىزىل ئەجدىھا تۇراتتى. 4 ئۇ قۇيرۇقى بىلەن
ئاسماندىكى يۇلتۇزلارنىڭ ئۈچتىن بىرىنى سۈپۈرۈپ، ئۇلارنى
يەر يۈزىگە چۈرۈۋەتتى. ئەجدىھا تۇغماي دەپ قالغان ئايال
يەكۈگىگەن ھامان ئۇنىڭ بالىسىنى يالماپ يۇتۇۋەتمەكچى بولۇپ
ئۇنىڭ ئالدىدا تۇردى. 5 ئايال بىر بالا، يەنى پۈتۈن ئەللەرنى
تۆمۈر ھاسىسى بىلەن پادىچىدەك باقىدىغان بىر ئوغۇل تۇغدى.
بالا بولسا خۇدانىڭ ۋە ئۇنىڭ تەختىنىڭ ئالدىغا غاچىچىدە ئېلىپ
چىقىلدى. 6 ئايال چۆلگە قاچتى؛ ئۇ يەردە ئۇنىڭ 1260 كۈن
بېقىلىشى ئۈچۈن ئۇنىڭغا خۇدا تەرىپىدىن ھازىرلاپ قويۇلغان بىر
جاي بار ئىدى. 7 ئاندىن ئەرشتە جەڭ بولدى. [باش پەرىشتە]
مىكائىل ۋە ئۇنىڭ پەرىشتىلىرى ئەجدىھا بىلەن جەڭ قىلغىلى
تۇردى؛ ئەجدىھامۇ ئۇز پەرىشتىلىرى بىلەن ئۇلارغا ئېتىلدى.
8 لېكىن ئۇ ئۈستۈنلۈك قازىنالمىدى، ئۇنىڭغا ۋە پەرىشتىلىرىگە
ئەرشتە تۇرۇشقا ئورۇن قالمىدى. 9 شۇنىڭ بىلەن زور ئەجدىھا،
يەنى ئىبلىس ۋە شەيتان دەپ ئاتالغان، پۈتۈن جاھاننى
ئازدۇرغۇچى ھېلىقى قەدىمىي يىلان يەر يۈزىگە تاشلاندى.
ئۇنىڭ پەرىشتىلىرىمۇ ئۇنىڭ بىلەن تەڭ تاشلاندى. 10 ئاندىن مەن
ئەرشتە يۇقىرى بىر ئاۋازنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: ـ
«كەلدى خۇدايىمىزنىڭ نىجاتلىقى، قۇدرىتى، پادىشاھلىقى ۋە
ئۇنىڭ مەسىھنىڭ ھوقۇقى! چۈنكى قېرىنداشلىرىمىزنىڭ ئۈستىدىن
خۇدايىمىزنىڭ ئالدىدا كېچە-كۈندۈز شىكايەت قىلىپ تۇرغان
شىكايەت قىلغۇچى ئەرشتىن تاشلىۋېتىلدى؛ 11 قېرىنداشلار
ئۇنىڭ ئۈستىدىن قوزىنىڭ قېنى ۋە ئۇلارنىڭ گۇۋاھلىق سۆزى
بىلەن غالىب كەلدى؛ ئۇلار ھەتتا ئۇلۇمنى كۆزىگە ئىلمايى ئۆز
جېنىنى ئەزىز كۆرمىدى. 12 شۇنىڭ ئۈچۈن، شادلىنىڭلار،
ئەي ئەرشلەر ۋە ئۇلاردا تۇرۇۋاتقالار! لېكىن ھالىڭلارغا
ۋاي، ئەي يەر ۋە دېڭىزلار! چۈنكى ئىبلىس ئۈستۈڭلارغا

چۈشتى، ۋاقتىنىڭ ئاز قالغانلىقىنى بىلگەچ، غەزەپ-قەھرى
بىلەن كەلدى!». 13 ئەجدىھا ئۆزىنىڭ يەر يۈزىگە تاشلانغانلىقىنى
كۆرۈپ، ئوغۇل بالىنى تۇغقان ئايالنى قوغلاشقا باشلىدى.
14 ئايالنىڭ يىلانىڭ يۈزىدىن دالدىلىنىشى، چۆلدە ئۆزى [ئۆچۈن
ھازىرلانغان] ماكانىغا يېرىپ بىر مەزگىل، ئىككى مەزگىل ۋە
يېرىم مەزگىل بېقىلسۇن دەپ شۇ يەرگە ئۇچۇپ كېتىشى
ئۈچۈن، ئۇنىڭغا يوغان بىر بۇركۇتنىڭ ئىككى قانىتى بېرىلدى.
15 ئاندىن يىلان ئايالنىڭ ئارقىسىدىن ئاغزى بىلەن دەريادەك
سۇ پۈركۈپ، ئۇنى سەل بىلەن ئېقىتىپ يوقاتماقچى بولدى.
16 لېكىن زېمىن ئايالغا ياردەم قىلىپ، ئاغزىنى ئېچىپ، ئەجدىھا
ئاغزىدىن پۈركۈپ چىقارغان دەريانى يۇتۇۋەتتى. 17 بۇنىڭ
بىلەن ئەجدىھانىڭ ئايالغا قاتتىق غەزىپى كېلىپ، ئۇنىڭ قالغان
نەسلى، يەنى خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىپ، ئەيسانىڭ
گۇۋاھلىقىنى تۇتقان پەرزەنتلىرى بىلەن جەڭ قىلغىلى كەتتى؛ ئۇ
دېڭىز ساھىلى ئۈستىدە تۇراتتى.

13 ئاندىن، دېڭىزدىن ئون مۈڭگۈزلۈك، يەتتە باشلىق بىر
دىۋىنىڭ چىقىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇنىڭ ھەربىر مۈڭگۈزىدە
بىردىن تاج بار ئىدى، ھەربىر بېشىدا كۈپۈرلۈق نامىلىرى يېزىقلىق
ئىدى. 2 مەن كۆرگەن بۇ دىۋە يىلپىزغا ئوخشايتتى، پۇتلىرى
ئېيىقنىڭ پۇتلىرىغا، ئاغزى بولسا شىرنىڭ ئاغزىغا ئوخشايتتى.
ئەجدىھا ئۇنىڭغا ئۆز قۇدرىتى، تەختى ۋە زور ھوقۇقنى بەردى.
3 دىۋىنىڭ باشلىرىدىن بىرى ئەجەللىك يارىلانغاندەك تۇراتتى.
لېكىن، بۇ ئەجەللىك يارا ساقايغانىدى. پۈتكۈل دۇنيا دىۋىگە
ھەيرانۇھەس بولۇپ ئۇنىڭغا [ئەگەشتى]. 4 ئەجدىھا دىۋىگە
[سەلتەنەتلىك] ھوقۇق بەرگەچكە ئۇلار ئەجدىھاغا چوقۇنۇشتى.
ئۇلار يەنە دىۋىگىمۇ چوقۇنۇپ: ــ دىۋىنىڭ تەڭدىشى بارمۇ؟ ئۇنىڭ
بىلەن كىممۇ ئېلىشالىسۇن؟ ــ دېدى. 5 دىۋىگە تەكەببۇرلۇق
ۋە كۈپۈرلۈق قىلىدىغان ئېغىز بېرىلدى؛ ئۇنىڭغا قىرىق ئىككى
ئاي ئىش كۆرۈشكە ھوقۇق بېرىلدى. 6 ئۇ خۇداغا كۈپۈرلۈق
قىلغىلى ــ ئۇنىڭ نامىغا ۋە ئۇنىڭ دەرگاھىغا، شۇنداقلا ئەرشنى
ماكان قىلغانلارغا كۈپۈرلۈق قىلغىلى ئاغزىنى ئاچتى. 7 ئۇنىڭ
مۇقەددەس بەندىلىرگە قارشى جەڭ قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن
غالىب كېلىشىگە يول قويۇلدى؛ ھەر قەبىلە، ھەر مىللەت،
ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغان ئەللەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىش
ھوقۇقى ئۇنىڭغا بېرىلدى. 8 يەر يۈزىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ــ
ئالەم ئاپىريدە بولغاندىن بۇيان بوغۇزلىنىپ بولغان قوزىنىڭ
ھاياتلىق دەپتىرىگە نامى يېزىلمىغانلار بولسا، ئۇنىڭغا سەجدە
قىلىدۇ. 9 قۇلىقى بارلار، بۇنى ئاڭلىسۇن! 10 «ئۆتقۇن بولىدۇ»
دەپ بېكىتىلگەنلەر چوقۇم ئۆتقۇن بولىدۇ، «قىلىچلىنىدۇ»
دەپ بېكىتىلگەنلەر چوقۇم قىلىچلىنىپ ئۆلىدۇ». مۇقەددەس
بەندىلىرنىڭ سەۋرى-تاقىتى ۋە ئېتىقادى مانا شۇ ئىشلاردا مەلۇم
بولىدۇ. 11 مەن يەردىن چىقىۋاتقان يەنە بىر دىۋىنى كۆردۈم.
ئۇنىڭ قوزىنىڭكىدەك كىچىك ئىككى مۈڭگۈزى بار ئىدى،
لېكىن ئاۋازى ئەجدىھانىڭكىدەك چىقاتتى. 12 ئۇ ئاۋۋالقى
دىۋىگە ۋاكالىتەن ئۇنىڭ پۈتۈن ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈپ، يەر يۈزىنى
ۋە ئۇنىڭدا تۇرۇۋاتقانلارنى ئەجەللىك يارىسى ساقايغان ئاۋۋالقى
دىۋىگە چوقۇندۇردى. 13 ئۇ زور مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى
كۆرسىتەتتى، ھەتتا كىشىلەرنىڭ كۆز ئالدىدا ئاسماندىن يەر
يۈزىگە ئوت ياغدۇراتتى. 14 ئۇ ئاۋۋالقى دىۋىگە ۋاكالىتەن
كۆرسىتىشكە ھوقۇقلاندۇرۇلغان ئالامەتلەر بىلەن يەر يۈزىدە
تۇرۇۋاتقانلارنى ئازدۇرۇپ، ئۇلارغا «قىلىچ بىلەن يارىلانغان،
لېكىن تىرىك قالغان» دېگەن ئاۋۋالقى دىۋىگە ئاتاپ بىر بۇت-
ھەيكەل ياساپ تىكلەشنى تاپىلىدى. 15 دىۋىنىڭ بۇت-ھەيكىلگە
نەپەس كىرگۈزۈپ، ئۇنىڭغا ئۇنى سۆزلىيەلەيدىغان قىلىش ۋە
ئۇنىڭغا چوقۇنمىغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرگۈزۈش قۇدرىتى
بېرىلدى. 16 ئۇ تۆۋەن ۋە كاتتا، باي ۋە كەمبەغەل، ھۆر
ۋە قۇللارنىڭ ھەممىسىنى ئۇڭ قولى ياكى پېشانىسىگە تامغا
باستۇرۇشقا مەجبۇرلىدى. 17 ئۇ يەنە بۇ تامغا، يەنى دىۋىنىڭ نامى
ياكى ئۇنىڭ نامىدىكى رەقەم بېسىلغانلاردىن باشقا ھېچكىم بىر
نەرسە سېتىۋالالمايدۇ ياكى ساتالمايدۇ، دەپ بېكىتتى. 18 مانا بۇ
يەردە ھېكمەت بار. ئەقىل-پاراسىتى بارلىكى كىشىلەر دىۋىنىڭ
رەقىمىنى ھېسابلاپ باقسۇن؛ چۈنكى بۇ رەقەم بىر ئادەمنىڭ
رەقىمى بولىدۇ. ئۇنىڭ رەقىمى 666دۇر.

14 ئاندىن مەن كۆردۈمكى، مانا، قوزا زىئون تېغى
ئۈستىدە تۇراتتى. ئۇنىڭ يېنىدا پېشانىسىگە ئۆز نامى ۋە ئاتىسىنىڭ

نامى يېزىلغان بىر يۈز قىرىق تۆت مىڭ كىشى بار ئىدى.
2 ئاسماندىن خۇددى [شارقىراپ ئېقىۋاتقان] نۇرغۇن سۈلارنىڭ
ئاۋازىدەك ۋە قاتتىق گۈلدۈرمامنىڭ ئاۋازىدەك بىر ئاۋازنى
ئاڭلىدىم. مەن ئاڭلىغان ئاۋاز يەنە چىلتارچىلار چىلتارلارنى
چالغان ئاۋازغا ئوخشايتتى؛ 3 ھېلىقى كىشىلەر تەختنىڭ،
تۆت ھايات مەخلۇقنىڭ ۋە ئاقساقاللارنىڭ ئالدىدا يېڭى بىر
كۈينى ئېيتىشتى. بۇ كۈينى [گۈناھلىرىنىڭ] بەدىلى تۆلىنىپ
بۇ دۇنيادىن ئازاد قىلىنغان كىشىلەردىن بىر يۈز قىرىق تۆت
مىڭدىن باشقا ھېچكىم ئۆگىنەلەيتتى. 4 ئۇلار ئايالىار تەرىپىدىن
گۈناھتا بۇلغانمىغان، چۈنكى ئۇلار پاك ئادەملەردۇر. قوزا
نەگە بارسا، ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا ئەگىشىپ شۇ يەرگە باردۇ.
ئۇلار بەدەل بىلەن ئىنسانلار ئارىسىدىن خۇداغا ۋە قوزىغا
ھوسۇلنىڭ تۇنجى مېۋىسىدەك بولۇش ئۈچۈن سېتىۋېلىنغان.
5 ئۇلار ئەيىبسىز بولۇپ، ئاغزىدىن ھېچ يالغان سۆز چىقمايدۇ.
6 ئاندىن مەن ئاسماننىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۇچۇپ يۈرگەن باشقا
بىر پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇنىڭغا يەر يۈزىدە تۇرۇۋاتقانلارغا،
يەنى ھەربىر ئەل، قەبىلە، ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلار،
ھەر مىللەتلەرگە ئېلىپ يەتكۈزۈشنى ئۈچۈن مەڭگۈلۈك خۇش
خەۋەر تاپشۇرۇلدى. (aiōnios g166) 7 ئۇ يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ
خۇدادىن قورقۇڭلار، ئۇنى ئۇلۇغلاڭلار! چۈنكى ئۇنىڭ سوت
قىلىش سائىتى يېتىپ كەلدى؛ ئاسمانىنى، زېمىننى، دېڭىزنى ۋە
سۇ بۇلاقلىرىنى ياراتقۇچىغا سەجدە قىلىڭلار! ـ دەيتتى. 8 ئۇنىڭ
كەينىدىن ئىككىنچى پەرىشتە كېلىپ مۇنداق دېدى: «غۇلدىدى!
كاتتا شەھەر بابىل غۇلدىدى، ئۇ ئۆز زىنا-بۇزۇقلۇقىنىڭ سەۋدالىق
شارابىنى پۈتكۈل ئەللەرگە ئىچكۈزگەن». 9 ئالدىنقى ئىككى
پەرىشتىنىڭ كەينىدىن يەنە بىر پەرىشتە، يەنى ئۈچىنچى پەرىشتە
يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى: ـ «كىمدىكىم دىۋىگە ۋە
ئۇنىڭ بۇت-ھەيكىلىگە چوقۇنسا، ئۇنىڭ تامغىسىنى پېشانىسىگە
ياكى قولىغا قوبۇل قىلسا، 10 خۇدانىڭ قەھرىنىڭ ئەجىچىش
قىلىنمىغان ساپ شارابىنى ئۇنىڭ غەزىپى بىلەن تولغان قەدەھتە
ئىچىدۇ. ئۇ مۇقەددەس پەرىشتىلەرنىڭ ۋە قوزىنىڭ ئالدىدا
ئوت ۋە گۈگۈرتە قىينىلىدۇ. 11 ئۇلارنىڭ قىينىلىشىدىن
چىققان ئىس-تۈتەكلەر ئەبەدىلئەبەد پۇرقىراپ تۇرىدۇ؛ دىۋىگە
ۋە ئۇنىڭ بۇت-ھەيكىلىگە چوقۇنغانلار ياكى ئۇنىڭ نامىنىڭ
تامغىسىنى قوبۇل قىلغانلارغا كېچە-كۈندۈز ئارام بولمايدۇ».
(aiōn g165) 12 مۇقەددەس بەندىلىرىنىڭ سەۋرى-تاقىتى ۋە
ئېتىقادى مانا شۇ ئىشلاردا مەلۇم بولىدۇ. 13 مەن يەنە ئاسماندا
مۇنداق بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم: ـ «بۇ سۆزنى يېز: «بۇنىڭدىن كېيىن
رەبدە ۋاپات بولۇپ ئۆلگەنلەر بەختلىكتۇر! ـ دۇرۇس، دەيدۇ
روھ، ـ ئۇلار ھازىر ئۆز ئىشلىرىدىن توختاپ ئارام ئالالايدۇ.
چۈنكى قىلغان ئەمەللىرى ئۇلارغا ئەگىشىپ كېلىدۇ»». 14 مەن
كۆردۈمكى، مانا بىر پارچە ئاق بۇلۇت، بۇلۇتنىڭ ئۈستىدە
بېشىغا ئالتۇن تاج كىيگەن، قولىدا ئۆتكۈر بىر ئورغاق ئۇتقان
ئىنسانئوغلىغا ئوخشايدىغان بىرسى ئولتۇراتتى. 15 ئىبادەتخانىدىن
باشقا بىر پەرىشتە چىقىپ، بۇلۇتنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرغۇچىغا
يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ ئورغىقىڭنى سال ۋە ئورۇشقا باشلا!
چۈنكى ئورما ۋاقتى كەلدى، يەر يۈزىدىكى زىرائەتلەر پىشىپ
يېتىلدى، دېدى. 16 بۇلۇت ئۈستىدە ئولتۇرغۇچى ئورغىقىنى يەر
يۈزىگە سالدى ۋە يەر يۈزىدىكى زىرائەتلەر ئورۇلدى. 17 ئەرشتە
بولغان ئىبادەتخانىدىن يەنە بىر پەرىشتە چىقتى. ئۇنىڭمۇ ئۆتكۈر
بىر ئورغىقى بار ئىدى. 18 ئارقىدىنلا، ئوتنى باشقۇرىدىغان
يەنە بىر پەرىشتە قۇربانگاھدىن چىقىپ، ئۆتكۈر ئورغاق ئۇتقان
پەرىشتىگە يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ ئۆتكۈر ئورغىقىڭنى سېلىپ،
يەر يۈزىدىكى ئۈزۈم تېلىنىڭ ساپاقلىرىنى يىغىۋال، چۈنكى
ئۈزۈملىرى پىشىپ يېتىلدى، ـ دېدى. 19 بۇنىڭ بىلەن
پەرىشتە ئورغىقىنى يەر يۈزىگە سالدى ۋە يەردىكى ئۈزۈم
تېلىنىڭ مېۋىلىرىنى يىغىپ، خۇدانىڭ قەھرىنىڭ چوڭ شاراب
كۆلچىكىگە تاشلىدى. 20 شەھەرنىڭ سىرتىدىكى شاراب
كۆلچىكىدىكى ئۈزۈملەر دەسسىلىپ، شەربەتلىرى قان بولۇپ،
ئاتنىڭ تىزگىنىگە چىقىدىغان ئېگىزلىكتە ئۇچ يۈز چاقىرىم
يىراقلىققا ئاقتى.

15 ئاسماندا زور ھەم كارامەتلىك يەنە بىر ئالامەتنى،
يەنى ئاخىرقى يەتتە بالا يېتىپەتنى ئۆتۈپ تۇرغان يەتتە پەرىشتىنى
كۆردۈم (ئاخىرقى بالا يېتىپەت دېيىلىشتىكى سەۋەب، خۇدانىڭ
غەزىپى بۇلار بىلەن ئاخىرلىشىدۇ). 2 مەن يەنە ئوت ئارىلاش

ئەينەك دېگۈزدەك بىر كۆزۈنۈشنى ھەم ئەينەك دېگۈزنىڭ
ئۈستىدە تۇرغان، دىۋە ۋە ئۇنىڭ بۇت-ھەيكىلى ۋە نامىنىڭ
رەقىمى ئۈستىدىن غالىب كەلگەنلەرنى كۆردۈم. ئۇلارنىڭ
قوللىرىدا خۇدا بەرگەن چىلتارلار بولۇپ، 3 ئۇلار خۇدانىڭ
قۇل-خىزمەتكارى بولغان مۇسانىڭ كۈيىنى ھەم قوزىنىڭ
كۈيىنى ئېيتىشاتتى: ـ «ئۇلۇغ ۋە كارامەت سېنىڭ قىلغانلىرىڭ،
ئى ھەممىگە قادىر پەرۋەردىگار خۇدا، يوللىرىڭ تادىل ۋە ھەقتۇر،
ئى پۈتكۈل ئەللەرنىڭ پادىشاھى! 4 ئى پەرۋەردىگار، كىم
سەندىن قورقمايدىغان، نامىڭنى ئۇلۇغلىمايدىغان بولالىسۇن؟
چۈنكى بىردىنبىر مۇقەددەس تۇرۇڭدۇرسەن؛ بارلىق ئەللەر
ئالدىڭغا كېلىدۇ، ساڭا سەجدە قىلىدۇ؛ چۈنكى ھەققانىي
قىلغانلىرىڭ ئاشكارە بولدى». 5 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، مەن
كۆردۈمكى، مانا ئەرشتىكى ئىبادەتخانا، يەنى ھۇكۇم-گۇۋاھلىق
چېدىرى ئېچىلدى! 6 يەتتە بالا يىتىپەتنى توز ئىلكىدە تۇتقان
يەتتە پەرىشتە پاكىز، پارقىراپ تۇرىدىغان لىباس كىيگەن،
كۆكسىگە ئالتۇن كەمەر باغلىغان ھالدا ئىبادەتخانىدىن چىقتى.
7 تۆت ھايات مەخلۇقنىڭ بىرى يەتتە پەرىشتىگە ئەبەدىلئەبەد
ياشايدىغان خۇدانىڭ قەھرى بىلەن تولغان يەتتە ئالتۇن چىنىنى
بەردى. (aiōn g165) 8 ئىبادەتخانا خۇدانىڭ شان-شەرىپى ۋە
قۇدرىتىدىن تۈتۈن بىلەن لىق تولدى. يەتتە پەرىشتىنىڭ يەتتە
بالا يىتىپىتى ئاياغلاشمىغۇچە، ھېچكىم ئىبادەتخانىغا كىرەلمىدى.

16 شۇنىڭدىن كېيىن، ئىبادەتخانىدىن كۈتۈرۈلگەن
يۇقىرى بىر ئاۋازنىڭ يەتتە پەرىشتىگە: «بېرىڭلار، خۇدانىڭ
قەھرى تولغان يەتتە چىنىنى يەر يۈزىگە تۆكۈڭلار!» دېگەنلىكىنى
ئاڭلىدىم. 2 بىرىنچىسى بېرىپ چېنىدىكىنى يەر-زېمىنغا تۆكتى.
بۇنىڭ بىلەن دىۋىنىڭ تامغىسى بېسىلغان ۋە ئۇنىڭ بۇت-
ھەيكىلىگە چوقۇنغانلاردا بىرخىل يىرگىنچلىك ھەم ئازابلىق
چاقا-جاھارەت پەيدا بولدى. 3 ئىككىنچىسى چېنىدىكىنى
دېڭىزغا تۆكتى؛ دېڭىز سۈيى ئۆلۈكنىڭ قېنىغا ئوخشاش قانغا
ئايلاندى ۋە ئېچىدىكى پۈتۈن جانلىقلار ئۆلدى. 4 ئۈچىنچىسى
چېنىدىكىنى دەريا ۋە بۇلاقلارنىڭ سۈلىرىغا تۆكتى؛ ئۇلارنىڭ
سۈيىمۇ قانغا ئايلاندى. 5 ئاندىن مەن سۈلارنىڭ پەرىشتىسىنىڭ
مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: ـ «مۇشۇنداق ھۆكۈملەرنى
چىقىرىشىڭدا ئادىل بولغانسەن، ئى ھازىر بار بولغۇچى، بار
بولغان مۇقەددەس بولغۇچى! 6 مۇشۇ ئادەملەر مۇقەددەس
بەندىلەر ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ قېنىنى تۆككەنلىكى ۋەجىدىن،
سەن ئۇلارغا ئىچكىلى قان بەردىڭ. ئۇلار شۇنىڭغا لايىقتۇر».
7 ئاندىن قۇربانگاھنىڭ جاۋابەن: ـ «شۇنداق، ئى ھەممىگە
قادىر پەرۋەردىگار خۇدا، ھۆكۈملىرىڭ ھەق ۋە ئادىلدۇر» ـ
دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. 8 تۆتىنچىسى چېنىدىكىنى قۇياشنىڭ
ئۈستىگە تۆكتى؛ بۇنىڭ بىلەن قۇياشقا ئىنسانلارنى ئوت بىلەن
ئۆرتىگىلى قۇدرەت بېرىلدى. 9 شۇنىڭ بىلەن ئىنسانلار
دەھشەتلىك قىزىقتا ئۆرتەلدى؛ بىراق ئۇلار ھېچ توۋا قىلمىدى
ۋە بۇ بالا يىتىپەتلەرنىڭ ئىگىسى بولغان خۇدانى ئۇلۇغلاشنىڭ
ئورنىغا ئۇنىڭ نامىنى قارغاشتى. 10 بەشىنچىسى چېنىدىكىنى
دىۋىنىڭ تەختىگە تۆكتى؛ دىۋىنىڭ پادىشاھلىقىنى قاراڭغۇلۇق
باستى، كىشىلەر ئازابتىن تىللىرىنى چىشلەشتى 11 ۋە ئاغرىق-
ئازابى ۋە چاقا-جاراھەتلىرىنىڭ دەستىدىن ئەرشتىكى خۇدانى
كۈپۈرلۈق قىلىپ قارغىشىپ، قىلمىشلىرىغا ھېچ توۋا قىلىشمىدى.
12 ئالتىنچىسى چېنىدىكىنى ئۇلۇغ ئەفرات دەرياسىغا تۆكتى؛ شۇ
ھامان كۈنچىقىشتىن كېلىدىغان پادىشاھلارنىڭ يولىنى ھازىرلاشقا
دەريانىڭ سۈيى قۇرىدى. 13 ئاندىن مەن ئەجدىھانىڭ،
دىۋىنىڭ ۋە ساختا پەيغەمبەرنىڭ ئېغىزلىرىدىن چىققان پاقىغا
ئوخشايدىغان ئۈچ ناپاك روھنى كۆردۈم. 14 بۇلار مۆجىزىلىك
ئالامەتلەرنى كۆرسىتىدىغان جىنلارنىڭ روھلىرى بولۇپ،
پۈتكۈل يەر يۈزىدىكى پادىشاھلارنى ھەممىگە قادىر خۇدانىڭ
دەھشەتلىك كۈنىدىكى جەڭگە جەم قىلىشقا ئۇلارنىڭ يېنىغا
چىقىپ كېتىۋاتاتتى 15 («مانا، مەن ئوغرىدەك كېلىمەن!
يالىڭاچ ماڭىسلىق، نومۇسى كۆرۈنمەسلىكى ئۈچۈن، كىيىملىرىنى
چىڭ ساقلاپ، سەگەك تۇرغانلار بەختلىكتۇر!»). 16 ئەمدى
[ناپاك روھلار] [پادىشاھلارنى] ئىبرانىيچە «ھارماگىددون»
دېيىلىدىغان يەرگە جەم قىلدى. 17 يەتتىنچىسى چېنىدىكىنى
ھاۋاغا تۆكتى؛ ئەرشتىكى ئىبادەتخانىدىن، تەختتىن يۇقىرى بىر
ئاۋاز كۆتۈرۈلۈپ: «ئىش تامام بولدى!» دېيىلدى. 18 شۇئان
چاقماقلار چېقىلدى، تۈرلۈك ئاۋازلار ۋە گۈلدۈرمامىلار
ئاڭلاندى ۋە دەھشەتلىك بىر يەر تەۋرەش يۈز بەردى؛ ئىنسانلار

يەر يۈزىدە ئاپىردە بولغاندىن بېرى بۇنچىلىك دەھشەتلىك يەر
تەۋرەش ھېچ بولۇپ باقمىغانىدى. 19 كاتتا شەھەر ئۈچكە
بۆلۈندى؛ ھەرقايسى ئەللەردىكى شەھەرلەرمۇ غۇلىتىلدى.
شۇنىڭ بىلەن كاتتا شەھەر بابىل خۇدانىڭ يادىغا كېچىپ
ئۇنىڭ ئەشەددىي قەھرلىك شارابى بىلەن تولغان قەدەھ ئۇنىڭغا
بېرىلدى. 20 بارلىق ئاراللار ئۆزىنى قاچۇرۇپ غايىب بولدى،
تاغلارمۇ يوق بولدى؛ 21 ئىنسانلارنىڭ ئۈستىگە ھەربىر
دانسى بىر تالانت ئېغىرلىقتا كېلىدىغان مۆلدۈر ئاسماندىن ياغدى.
مۆلدۈر ئاپىتى شۇنداق دەھشەتلىك بولدىكى، ئادەملەر ئاپەتنىڭ
دەستىدىن خۇدانى كۈپۈرلۈق قىلىپ قارغاشتى.

17 يەتتە چىنسى بار يەتتە پەرىشتىنىڭ بىرى كېلىپ، ماڭا
سۆزلەپ: ـ بۇ يەرگە كەل، نۇرغۇن سۈلار ئۈستىدە ئولتۇرغان
چوڭ پاھىشە ئايالنىڭ تارتىدىغان جازاسىنى ساڭا كۆرسىتىپ
قويايي. 2 يەر يۈزىدىكى پادىشاھلار ئۇنىڭ بىلەن بۇزۇقلۇق
ئۆتكۈزدى، يەر يۈزىدىكىلەر ئۇنىڭ بۇزۇقلۇقىنىڭ شارابىدىن
مەست بولۇشتى، ـ دېدى. 3 شۇنىڭ بىلەن ئۇ پەرىشتە مېنى
روھنىڭ ئىلكىدىكى ھالەتتە بىر چۆلگە ئېلىپ باردى. ئۇ يەردە
يەتتە باشلىق، ئون مۈڭگۈزلۈك، پۈتۈن ئەزايىنى كۈپۈرلۈق
نامىلىرى قاپلىغان بىر توق قىزىل دىۋىنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرغان
بىر ئايالنى كۆردۈم. 4 ئايال سۆسۈن ۋە توق قىزىل كىيىم
كىيگەن بولۇپ، ئالتۇن، قىممەتلىك ياقۇت ۋە مەرۋايىتلار
بىلەن پەردازلانغانىدى. قولىدا يىرگىنچلىك نومۇسسىزلىقلار ۋە
ئۆز بۇزۇقلۇقىنىڭ نىجاسەتلىرى بىلەن تولغان بىر ئالتۇن قەدەھ بار
ئىدى. 5 پېشانىسىگە بىر سىر ـ «كاتتا بابىل، پاھىشىلەرنىڭ ۋە
دۇنيادىكى پۈتكۈل يىرگىنچلىك نومۇسسىزلىقلارنىڭ ئانىسى»
دېگەن نام پۈتۈكلۈك ئىدى. 6 مەن ئايالنىڭ مۇقەددەس
بەندىلىرىنىڭ قېنى ۋە ئەيسانىڭ گۇۋاھلىق بەرگۈچىلىرىنىڭ قېنى
بىلەن مەست بولغانلىقىنى كۆردۈم. ئۇنى كۆرۈپ تولىمۇ
تەئەججۈپ قىلىپ ئىنتايىن ھەيران قالدىم. 7 پەرىشتە ماڭا مۇنداق
دېدى: ـ «نېمىگە ھەيران قالدىڭ؟ ئايالنىڭ ۋە ئۇنى كۆتۈرۈپ
تۇرغان يەتتە باشلىق، ئون مۈڭگۈزلۈك دىۋىنىڭ سىرىنى ساڭا
ئېيتىپ بېرەي. 8 سەن كۆرگەن دىۋە بىر زامانلاردا بار
ئىدى، ھازىر يوق؛ ئۇزۇن ئۆتمەي تېگى يوق ھاڭدىن چىقىپ،
ھالاكەتكە قاراپ ماڭىدۇ. يەر يۈزىدە تۇرۇۋاتقانلار ـ دۇنيا
ئاپىردە بولغاندىن بۇيان ئىسىملىرى ھاياتلىق دەپتىرىگە پۈتۈلمىگەن
كىشىلەر دىۋىنى كۆرۈپ ئىنتايىن ھەيران قالىدۇ. چۈنكى ئۇ
بىر زامانلاردا بار ئىدى، ھازىر يوق، لېكىن يەنە پەيدا بولىدۇ.
(Abyssos g12) 9 مانا بۇنى چۈشىنىشكە لازىم بولغان ھېكمەت:
ـ يەتتە باش بولسا ئۇ ئايال ئولتۇرغان يەتتە تاغقا، شۇنداقلا
يەتتە پادىشاھقا ۋەكىللىك قىلىدۇ. 10 بۇلارنىڭ بەشى يىقىلغان،
بىرسى بار، يەنە بىرى تېخى كەلمىدى. ئۇ كەلگەندە پەقەت
ئازلا ۋاقىت تۇرالايدۇ. 11 بۇرۇن بار بولغان، ئەمدى ھازىر
يوق بولغان دىۋىنىڭ ئۈزى سەككىزىنچى پادىشاھدۇر، شۇنداقلا
ئۇ ھەم يەتتىسىدىن بىرى بولۇپ ھالاكەتكە قاراپ ماڭىدۇ.
12 سەن كۆرگەن ئون مۈڭگۈز ئون پادىشاھدۇر. ئۇلارنىڭ
پادىشاھلىقلىرى تېخى يوق، ئەمدى ئۇلارغا دىۋە بىلەن بىللە بىر
سائەتلىك پادىشاھلىق ھوقۇقى بېرىلىدۇ. 13 بۇ پادىشاھلار بىر
ئوي، بىر نىيەتتە بولۇپ ئۆز قۇدرىتى ۋە ھوقۇقلىرىنى دىۋىگە
بېرىشىدۇ. 14 دىۋە ۋە پادىشاھلار بىرلىشىپ قوزىغا قارشى
جەڭ قىلىدۇ. قوزا ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غالىب كېلىدۇ، چۈنكى ئۇ
رەبلەرنىڭ رەبىي، پادىشاھلارنىڭ پادىشاھىدۇر. ئۇنىڭ بىلەن
بىرگە تۇرغانلار بولسا چاقىرىلغان، تاللانغان ۋە ئۇنىڭغا سادىق
بولغانلاردۇر». 15 پەرىشتە ماڭا يەنە: ـ پاھىشە ئايال ئۈستىدە
ئولتۇرغان، سەن كۆرگەن سۈلار بولسا مىللەتلەر، ئۇرۇقلار
توپلاشقان نۇرغۇن كىشىلەر، ئەللەر ۋە ھەر خىل تىللاردا
سۆزلىشىدىغان كىشىلەردۇر. 16 سەن كۆرگەن ئون مۈڭگۈز
ۋە دىۋە بۇ پاھىشە ئايالدىن نەپرەتلىنىدۇ، ئۇنى تالان-تاراج
قىلىپ يالىڭاچلاپ قويىدۇ، ئۇنىڭ گۈشىنى يەپ، ئۇزىنى ئوتتا
كۆيدۈرىدۇ. 17 چۈنكى خۇدا ئۆز سۆز- كالامىلىرى ئەمەلگە
ئاشقۇچە، ئاشۇ [ئون پادىشاھنىڭ] كۆڭلىگە ئۆز ئىرادىسىنى ئىجرا
قىلىپ، بىر قاراردا توختىشىپ پادىشاھلىق ھوقۇقىنى دىۋىگە
بېرىش نىيىتىنى سالدى. 18 سەن كۆرگەن ئايال يەر يۈزىدىكى
پادىشاھلار ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان كاتتا شەھەردۇر،
ـ دېدى.

18 ئۇ ئىشلاردىن كېيىن مەن چوڭ ھوقۇقلۇق يەنە
بىر پەرىشتىنىڭ ئاسماندىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. يەر

يۈزى ئۇنىڭ جۈلالىلىقىدىن يورۇپ كەتتى. 2 پەرىشتە يۈقىرى
ئاۋاز بىلەن مۇنداق ۋارقىرىدى: ـ «غۇلدىي! كاتتا شەھەر
بابىل غۇلدىي! ئەمدى ئۇ جىنلارنىڭ ماكانى، ھەربىر ناپاك
روھلارنىڭ سولانغانىسى، ھەربىر مەكرۇھ ۋە يىرگىنچلىك
قۇشلارنىڭ سولاق-چاڭگىسى بولدى! 3 چۈنكى بارلىق
ئەللەر ئۇنىڭ زىنا-بۇزۇقلۇقىنىڭ سەۋدالىق شارابىدىن ئىچىشتى،
يەر يۈزىدىكى بارلىق پادىشاھلار ئۇنىڭ بىلەن بۇزۇقلۇق
ئۆتكۈزۈشتى، يەر يۈزىدىكى سودىگەرلەر ئۇنىڭ ئەيش-ئىشرىتىنىڭ
ئەلۋەكچىلىكىدىن بېيىشتى». 4 ئاسماندىن يەنە بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم:
ـ «ئى مېنىڭ خەلقىم، ئۇنىڭ گۇناھلىرىغا شېرىك بولماسلىقىڭلار
ئۈچۈن، ھەم ئۇنىڭ بېشىغا چۈشىدىغان بالا-يىتىپەتلەرگە
ئۇچرىماسلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۇنىڭ ئىچىدىن چىقىڭلار! 5 چۈنكى
ئۇنىڭ گۇناھلىرى پەلەككە يەتكۈدەك دۈۋىلىنىپ كەتكەن، خۇدا
ئۇنىڭ ھەققانىيەتسىزلىكلىرىنى ئېسىگە ئالدى. 6 ئۇ باشقىلارغا
يانداۋۇرغىنىدەك ئۇنىڭ قىلغىنىنى ئۆزىگە يانداۋۇرۇڭلار، ئۇنىڭ
قىلمىشلىرىغا مۇۋاپىق ئىككى ھەسسە قوشلاپ قايتۇرۇڭلار،
ئۇ [باشقىلارغا] ئەبجەش قىلىپ بەرگەن قەدەھتە ئۇنىڭغا
ئىككى ھەسسە قويۇق ئەبجەش قىلىڭلار. 7 ئۇ ئۆزىنى قانچىلىك
ئۇلۇغلىغان بولسا، قانچىلىك ئەيش-ئىشرەتتە ياشىغان بولسا،
ئۇنىڭغا شۇنچىلىك قىينىلىش ۋە دەرد بېرىڭلار، ئۇ كۆڭلىدە:
«مەن تۇل ئەمەس، بەلكى تەختە ئولتۇرغان خانىشىمەن، مەن
دەرد-ئەلەمنى ئەسلا كۆرمەيمەن» دېگىنى تۈپەيلىدىن، 8 بۇ
ۋەجىدىن بىر كۈن ئىچىدىلا ئۇنىڭغا چۈشىدىغان بالا-يىتىپەتلەر،
يەنى ئۆلۈم، دەرد-ئەلەم ۋە ئاچارچىلىق كېلىدۇ، ئۇ ئوت بىلەن
كۆيدۈرۈلىدۇ؛ چۈنكى ئۇنى سوراق قىلغۇچى پەرۋەردىگار خۇدا
قۇدرەتلىكتۇر!». 9 ئۇنىڭ بىلەن بۇزۇقلۇق قىلغان ۋە ئۇنىڭ بىلەن
ئەيش-ئىشرەتتە ياشىغان يەر يۈزىدىكى پادىشاھلار ئۇنى ئۆرتىگەن
ئوتنىڭ ئىس-تۈتەكلىرىنى كۆرگەندە، ئۇنىڭ ھالىغا قاراپ
يىغا-زار كۆتۈرۈشىدۇ. 10 ئۇلار ئۇنىڭ تارتىۋاتقان ئازابىدىن
قورقۇپ، يىراقتا تۇرۇپ دەيدۇكى: ـ «ۋاي ئىسىت، ۋاي
ئىسىت، ئى كاتتا شەھەر! ئاھ بابىل، كۈچلۈك شەھەر! چۈنكى
بىر سائەت ئىچىدىلا جازايىڭ بېشىڭغا چۈشتى!» 11 يەر يۈزىدىكى
سودىگەرلەرمۇ ئۇنىڭ ئۈستىدە يىغا-زار قىلىشىدۇ. چۈنكى
ئەمدى ئۇلارنىڭ كېمىدىكى يۈك-ماللىرىنى، 12 يەنى ئالتۇن-
كۈمۈش، قىممەتلىك ياقۇتلار، ئۇنچە-مەرۋايىت، نەپىس
لباس رەخت، سۈسۈن رەخت، يىپەك، توق قىزىل رەڭلىك
گەزمال، ھەرخىل خۇشبۇي تۈرۈنج ياغاچلار، پىل چىشى
بۇيۇملىرى، ئەڭ ئېسىل ياغاچ، تۈچ، تۈمۈر ۋە مەرمەرلەردىن
ئىشلەنگەن خىلمۇخىل بۇيۇملار، 13 شۇنىڭدەك قورۇزاقدارچىن،
تېتىتقۇلار، خۇشبۇي، مۇرمەككى، مەستىكى، شاراب، زەيتۇن
مېيى، ئاق ئۇن، بۇغداي، كالا، قوي، ئات، ھارۋا ۋە
ئىنسانلارنىڭ تەنلىرى ۋە جانلىرى دېگەن ماللىرىنى سېتىۋالىدىغان
كىشى يوقتۇر. 14 [ئى بابىل]، جېنىڭ مەستانە بولغان ئېسىل
مېۋىلەر سەندىن كەتتى، بارلىق ھەشەمەتلىك ۋە ھەيۋەتلىك
مال-دۇنيالىرىڭ سەندىن يوقالدى. ئۇلار بۇلارنى ئەمدى ھەرگىز
تاپالمايدۇ!) 15 بۇ ماللارنى سېتىپ بېيىغان سودىگەرلەر بولسا
شەھەرنىڭ تارتىۋاتقان ئازابىدىن قورقۇپ، يىراقتا تۇرۇپ
ئۇنىڭ ئۈستىدە يىغا-زار قىلىشىپ دېيىشىدۇكى: ـ 16 «ۋاي
ئىسىت، ۋاي ئىسىت، ئى كاتتا شەھەر! نەپىس لباس
رەختلەرگە، سۈسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك گەزمالارغا
ئورىلىپ، ئالتۇن، قىممەتلىك ياقۇتلار ۋە ئۇنچە-مەرۋايىتلار
بىلەن بېزەلگەنسەن! 17 بىر سائەت ئىچىدىلا شۇنچە كاتتا بايلىقلار
ۋەيران بولدى!» بارلىق كېمە خوجايىنلىرى، كېمىدىكى بارلىق
يولۇچىلار، كېمىچىلەر ۋە دېڭىزغا تايىنىپ جان باقىدىغانلارنىڭ
ھەممىسى يىراقتا تۇرۇپ، 18 ئۇنى ئۆرتىگەن ئوتنىڭ ئىس-
تۈتەكلىرىنى كۆرۈپ: ـ بۇ كاتتا شەھەرگە قايسى شەھەر تەڭ
كېلەلىسۇن؟ ـ دەپ پەرياد كۆتۈرۈشتى. 19 ئۇلار باشلىرىغا
توپا چېچىپ، پەرياد كۆتۈرۈشۈپ، يىغا-زار قىلىشىپ: ـ
ۋاي ئىسىت، ۋاي ئىسىت، ئۇ كاتتا شەھەر! ئۇ ئارقىلىق،
ئۇنىڭ دۆلىتىدىن، دېڭىزدا كېمىسى بارلار بېيىغاندى! بىر
سائەت ئىچىدىلا ۋەيران بولدى بۇ شەھەر! ـ دېيىشىدۇ. 20 ـ
«ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەنلەردىن شادلىنىڭلار، ئەي ئەرش، ئەي
مۇقەددەس بەندىلەر، روسۇللار ۋە پەيغەمبەرلەر! چۈنكى
خۇدا سىلەرنىڭ دەۋايىڭلاردىكى ھۆكۈمنى ئۇنىڭ ئۈستىدىن
چىقارغان!». 21 ئاندىن، كۈچلۈك بىر پەرىشتە تۆگمەن تېشىغا
ئوخشاش يوغان بىر تاشنى كۆتۈرۈپ، دېڭىزغا تاشلاپ مۇنداق

دېدى: ـ «مانا شۇنداق شددەت بىلەن، كاتتا شەھەر بابىل
غۇلىتىلدۇ، ئۇ قايتىدىن كۆرۈنمەيدۇ! 22 چىلتارچىلارنىڭ،
سازچىلارنىڭ، نەيچىلەر ۋە سۇنايچىلارنىڭ ئاۋازى سېنىڭدە
قايتىدىن ھەرگىز ئاڭلانمايدۇ، ھەرخىل ھۈنەرنى قىلىدىغان
ھۈنەرۋەن سېنىڭدە قايتىدىن ھەرگىز تېپىلمايدۇ، تۈگمەننىڭمۇ
ئاۋازى سېنىڭدە قايتىدىن ھەرگىز ئاڭلانمايدۇ، 23 ھەتتا
چىراغنىڭ يورۇقى سېنىڭدە قايتىدىن ھەرگىز يورۇمايدۇ،
توي بولۇۋاتقان يىگىت-قىزنىڭ ئاۋازى سېنىڭدە قايتىدىن
ھەرگىز ئاڭلانمايدۇ؛ چۈنكى سېنىڭ سودىگەرلىرىڭ يەر
يۈزىدىكى ئەربابلار بولۇپ چىقتى، بارلىق ئەللەر سېنىڭ سېھىر-
ئەپسۇنلىرىڭغا ئالداندى؛ 24 پەيغەمبەرلەرنىڭ، مۇقەددەس
بەندىلەرنىڭ [تۆكۈلگەن قانلىرى]، شۇنداقلا يەر يۈزىدە بارلىق
قىرغىن بولغانلارنىڭ قانلىرىمۇ ئۇنىڭدا تېپىلدى».

19 بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ئەرشتە زور بىر توپ
ئادەملەرنىڭ ۋارقىراشلىرىدەك بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. ئۇلار: ـ ـ
ھەمدۇسانا! نىجات، شان-شەرەپ ۋە قۇدرەت خۇدايىمىزغا
مەنسۇپتۇر! 2 چۈنكى ئۇنىڭ ھۆكۈملىرى ھەق ۋە ئادىلدۇر؛
ئۇ يەر يۈزىنى تۆز بۇزۇقلۇقى بىلەن بۇزغان چوڭ پاھىشىنىڭ
ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىپ، ئۆز قۇل-خىزمەتكارلىرىنىڭ قېنىنىڭ
ئىنتىقامىنى ئۇنىڭدىن ئالدى، ـ دېيىشەتتى. 3 ئۇلار ئىككىنچى
قېتىم: ـ «ھەمدۇسانا!» دېيىشتى. ئۇنىڭدىن چىققان ئىس-
تۈتەكلەر ئەبەدىلئەبەدگىچە پۈركىرايدۇ! (aiōn g165) 4 يىگىرمە
تۆت ئاقساقال ۋە تۆت ھايات مەخلۇق يەرگە يىقىلىپ:
ـ «ئامىن! ھەمدۇسانا!» دەپ، تەختتە ئولتۇرغان خۇداغا
سەجدە قىلىشتى. 5 ئاندىن تەختتىن كۆتۈرۈلگەن بىر ئاۋاز
مۇنداق دېدى: ـ «ئەي ئۇنىڭ بارلىق قۇل-خىزمەتكارلىرى،
ئۇنىڭدىن قورقىدىغان كاتتىلار بولسۇن، تۆۋەنلەر بولسۇن،
ھەممىگىلار خۇدايىمىزنى مەدھىيىلەڭلار!» 6 ئاندىن زور بىر توپ
ئادەملەرنىڭ ئاۋازىغا، نۇرغۇن سۇلارنىڭ شارقىرىشىغا، قاتتىق
گۈلدۈرماملارنىڭ گۈلدۈرلىشىگە ئوخشاش بىر ئاۋازنىڭ
مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: ـ «ھەمدۇسانا! ھەممىگە قادىر
پەرۋەردىگار خۇدايىمىز سەلتەنەت قىلدى! 7 شادلىنايلى، تەنتەنە
قىلايلى ۋە ئۇنى مەدھىيىلەپ ئۇلۇغلايلى! چۈنكى قوزىنىڭ
توي-مەرىكە كۈنى يېتىپ كەلدى، قىز ئۆزىنى تەييار قىلدى!»
8 قىزغا كىيىش ئۈچۈن پاكىز، پارقىراپ تۇرىدىغان نەپىس
لباس بېرىلدى (نەپىس لباس بولسا مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ
ھەققانىي ئەمەللىرىدۇر). 9 ئاندىن، [پەرىشتە] ماڭا: ـ مۇنۇ
سۆزلەرنى خاتىرىلىۋال: ـ «قوزىنىڭ توي زىياپىتىگە چاقىرىلغانلار
بەختلىكتۇر!» ـ دېدى. ئۇ ماڭا يەنە: ـ بۇلار خۇدانىڭ ھەقىقىي
سۆزلىرىدۇر، ـ دېدى. 10 مەن ئۇنىڭغا سەجدە قىلغىلى ئايىغىغا
يىقىلدىم. لېكىن ئۇ: ـ ھەرگىز ئۇنداق قىلما! مەنمۇ خۇدانىڭ
سەن ۋە ئەيسانىڭ گۇۋاھلىق بەرگۈچى قېرىنداشلىرىڭ بىلەن
ئوخشاش قۇل-خىزمەتكارىمەن. خۇداغىلا ئىبادەت قىل!
چۈنكى ۋەھىي-بېشارەتنىڭ روھ-ماھىيىتى بولسا ئەيسا ھەققىدە
گۇۋاھلىق بېرىشتۇر، ـ دېدى. 11 ئاندىن كۆردۈمكى، ئاسمان
ئېچىلدى ۋە مانا، بىر ئاق ئات تۇراتتى؛ ئۇستىگە مىنگۈچىنىڭ
بولسا نامى «سادىق» ۋە «ھەققىي» بولۇپ، ئۇ ھەققانىيلىق
بىلەن ھۆكۈم چىقىرىدۇ ۋە جەڭ قىلىدۇ. 12 ئۇنىڭ كۆزلىرى
ئوت يالقۇنىغا ئوخشايتتى، بېشىدا نۇرغۇن تاجى بولۇپ،
تېنىدە ئۆزىدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدىغان بىر نام پۈتۈكلۈك
ئىدى. 13 ئۇ ئۇچىسىغا قانغا مىلەنگەن بىر تون كىيگەنىدى،
ئۇنىڭ نامى «خۇدانىڭ كالامى» دەپ ئاتىلىدۇ. 14 ئۇنىڭ
كەينىدىن ئەگىشىپ كېلىۋاتقان ئەرشتىكى قوشۇنلار بولسا،
ئاق ئاتلارغا مىنگەن، ئاپئاق، پاك نەپىس كاناپ لباس
بىلەن كىيىنىۋېلىگەنىدى. 15 ئۇنىڭ ئاغزىدىن ئۆتكۈر بىر قىلىچ
چىقىپ تۇراتتى؛ ئۇ بۇنىڭ بىلەن بارلىق ئەللەرنى ئۇرىدۇ؛ ئۇ
ئۇلارنى تۆمۈر كالتەك بىلەن پادىچىدەك باقىدۇ؛ ئۇ ھەممىگە قادىر
خۇدانىڭ دەھشەتلىك غەزىپىنىڭ «شاراب كۆچىكى»نىڭ
چەيلىگۈچىسىدۇر. 16 ئۇنىڭ تونى ۋە يوتىسى ئۈستىگە
«پادىشاھلارنىڭ پادىشاھى ۋە رەبلەرنىڭ رەبىي» دېگەن نام
يېزىلغانىدى. 17 ئاندىن مەن قۇياشنىڭ ئىچىدە تۇرغان بىر پەرىشتىنى
كۆردۈم. ئۇ ئاسماننىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۇچۇۋاتقان بارلىق قۇشلارغا
يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: ـ كېلىڭلار، خۇدانىڭ كاتتا زىياپىتىگە
يىغىلىڭلار! 18 پادىشاھلارنىڭ، سەردارلارنىڭ ۋە پالۋانلارنىڭ،
ئاتلارنىڭ ۋە ئۇلارغا مىنگەنلەرنىڭ، شۇنداقلا بارلىق ئەت

ئىگىلىرىنىڭ، قۇللارنىڭ ھەم ھۆرلەرنىڭ، كاتتىلارنىڭ ھەم
تۆۋەنلەرنىڭ گۈشلىرىنى يەگىلار! ـ دېدى. 19 شۇنىڭ بىلەن
مەن دېۋە، يەر يۈزىدىكى پادىشاھلار ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرىنىڭ
ئاتقا مىنگۈچى ھەم ئۇنىڭ قوشۇنى بىلەن جەڭ قىلىش ئۈچۈن
توپلانغانلىقىنى كۆردۈم. 20 ئەمدى دېۋە ۋە ئۇنىڭغا ۋاكالىتەن
مۆجىزىلىك ئالامەتلەرنى كۆرسەتكەن ساختا پەيغەمبەرنىڭ ھەر
ئىككىسى تۇتۇۋېلىندى. (ساختا پەيغەمبەر شۇ ئالامەتلەر بىلەن
دېۋىنىڭ تامغىسىنى قوبۇل قىلغان ھەمدە ئۇنىڭ بۇت-ھەيكىلىگە
چوقۇنغانلارنى ئازدۇرۇپ يۈرگەندى). ئۇلار ئىككىسى
گۈگۈگۈرت يېنىۋاتقان ئوت كۆلىگە تىرىك تاشلاندى. (Limnē
Pyr g3041 g4442) 21 قالغىنى بولسا ئاتقا مىنگۈچىنىڭ ئاغزىدىن
چىققان قىلىچ بىلەن قىرىلدى. بارلىق پۇتۇن ئۇچار-قاناتلار
بۇلارنىڭ گۆشى بىلەن يەپ تويۇندى.

20 ئۇنىڭدىن كېيىن، قولىدا تېگى يوق ھاڭنىڭ ئاچقۇچى ۋە
يوغان زەنجىر تۇتقان بىر پەرىشتىنىڭ ئاسماندىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى
كۆردۈم. (Abyssos g12) 2 پەرىشتە ئەجدىھانى، يەنى ئىبلىس
ياكى شەيتان دېيىلىدىغان ھېلىقى قەدىمىي يىلاننى تۇتۇپ،
مىڭ يىللىق زەنجىرلەپ قويدى. 3 ئۇنىڭ مىڭ يىل توشقۇچە
ئەللەرنى ئازدۇرماسلىقى ئۈچۈن، ئۇنى تېگى يوق ھاڭغا تاشلاپ
ھاڭنىڭ ئاغزىنى ئېتىپ پېچەتلىۋەتتى. بۇ ۋاقىتلاردىن كېيىن، ئۇ
ۋاقىتنىچە قويۇپ بېرىلىشى مۇقەررەر. (Abyssos g12) 4 ئاندىن
مەن تەختلەرنى ۋە ئۇلاردا ئولتۇرغانلارنى كۆردۈم. ئۇلارغا
ھۆكۈم قىلىش ھوقۇقى بېرىلگەندى. مەن يەنە، ئەيسانىڭ بەرگەن
گۇۋاھلىقى ۋەجىدىن ۋە خۇدانىڭ سۆز-كالامى ۋەجىدىن
كاللىسى ئېلىنغانلارنىڭ جانلىرىنىمۇ كۆردۈم. ئۇلار دېۋىگە ۋە
ئۇنىڭ بۇت-ھەيكىلىگە چوقۇنمىغان، ئۇنىڭ تامغىسى پېشانىسىگە
ۋە قولىغا ئۇرۇلمىغانلار ئىدى. ئۇلار تىرىلىپ، مەسىھ بىلەن
بىرلىكتە مىڭ يىل ھۆكۈم سۈردى 5 (ئۆلگەنلەرنىڭ قالغانلىرى
مىڭ يىل توشمىغۇچە تىرىلمەيدۇ). بۇ دەسلەپكى تىرىلىش
ئىدى. 6 دەسلەپكى تىرىلىشتىن نېسىۋە بولغانلار بەختلىك ۋە
مۇقەددەستۇر؛ ئىككىنچى ئۆلۈمنىڭ بۇلارنى ئىلىكىگە ئېلىش
ھوقۇقى يوقتۇر. ئۇلار خۇدانىڭ ۋە مەسىھنىڭ كاھىنلىرى
بولىدۇ ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە مىڭ يىل ھۆكۈم سۈرىدۇ.
7 مىڭ يىل توشقاندا، شەيتان زىنداندىن بوشىتىلىپ، 8 يەر
يۈزىنىڭ تۆت بۇلۇڭىدىكى ئەللەرنى، يەنى گوگ ۋە ماگوگنى
ئازدۇرۇش ۋە ئۇلارنى جەڭ قىلىشقا بىر يەرگە توپلاشقا
چىقىدۇ. توپلانغانلارنىڭ سانى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك
ساناقسىز بولىدۇ. 9 ئۇلار يەر يۈزىدىكى كەڭ تۈزلەكلىككە
چىقىپ، مۇقەددەس بەندىلەرنىڭ بارگاھىنى، يەنى خۇدا
سۆيىدىغان شەھەرنى مۇھاسىرىگە ئالىدۇ. لېكىن ئاسماندىن
ئوت يېغىپ، ئۇلارنى يۇتۇۋېتىدۇ. 10 ئۇلارنى ئازدۇرغان
ئىبلىس بولسا دېۋە بىلەن ساختا پەيغەمبەر كۆيۈۋاتقان ئوت
ۋە گۈگۈگۈرت كۆلىگە تاشلىنىپ، ئۇ يەردە كېچە-كۈندۈز
ئەبەدىلئەبەدگىچە قىينىلىدۇ. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041
g4442) 11 ئۇنىڭدىن كېيىن، چوڭ بىر ئاق تەخت ۋە ئۇنىڭدا
ئولتۇرغۇچىنى كۆردۈم. ئاسمان بىلەن زېمىن ئۇنىڭ يۈزىدىن
تۆزىنى قاچۇرۇپ، ئۇلار تۇرغان جاي ھەرگىز تېپىلمايدۇ.
12 مەن يەنە كاتتا بولسۇن، يا كىچىك بولسۇن، ئۆلگەنلەرنىڭ
ھەممىسىنىڭ تەختىنىڭ ئالدىدا تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. كىتابلار
ئېچىلدى؛ ئاندىن يەنە بىر كىتاب ـ «ھاياتلىق دەپتىرى» دەپ
ئاتالغان كىتاب ئېچىلدى. ئۆلگەنلەرگە كىتابلاردا خاتىرىلەنگىنى
بويىچە ئۆز ئەمەلىيىتىگە قاراپ ھۆكۈم قىلىندى. 13 دېڭىز
ئۆزىدە ئۆلگەنلەرنى تاپشۇرۇپ بەردى، ئۆلۈم ۋە تەھتىسارامۇ
ئۆزلىرىدىكى ئۆلگەنلەرنى تاپشۇرۇپ بېرىشتى. ھەركىمنىڭ
ئۈستىگە ئۆز ئەمەلىيىتىگە قاراپ ھۆكۈم قىلىندى. (Hadēs g86)
14 ئاندىن ئۆلۈم ۋە تەھتىسارا ئوت كۆلىگە تاشلاندى. مانا
ئىككىنچى ئۆلۈم ـ ئوت كۆلدۇر. (Hadēs g86, Limnē Pyr
g3041 g4442) 15 كىمنىڭ ئىسمىنىڭ «ھاياتلىق دەپتىرى»دە
يېزىلمىغانلىقى بايقالسا، ئوت كۆلىگە تاشلاندى. (Limnē Pyr
g3041 g4442)

21 ئاندىن، يېڭى ئاسمان ۋە يېڭى زېمىننى كۆردۈم؛
چۈنكى بۇرۇنقى ئاسمان ۋە زېمىن ئۆتۈپ كەتكەندى، دېڭىزمۇ
مەۋجۇت بولمىدى. 2 مۇقەددەس شەھەرنىڭ، يەنى خۇدادىن
چىققان، خۇددى ئۆز يىگىتىگە توي پەردازلىرىنى قىلىپ

هازىرلانغان قىزدەك يېڭى يېرۇسالېمنىڭ ئەرشتىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى
كۆردۈم. 3 ئەرشتىن يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن بىر ئاۋازنىڭ مۇنداق
دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «مانا، خۇدانىڭ ماكانى ئىنسانلارنىڭ
ئارىسىدىدۇر، ئۇ ئۇلار بىلەن بىللە ماكانلىشىپ تۇرىدۇ، ئۇلار
ئۇنىڭ خەلقى بولىدۇ. خۇدا ئۆزىمۇ ئۇلار بىلەن بىللە تۇرۇپ،
ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىدۇ. 4 ئۇ ئۇلارنىڭ كۆزلىرىدىكى ھەر
تامچە ياشنى سۈرتىدۇ، ئەمدى ئۆلۈم ئەسلا بولمايدۇ، نە ماتەم، نە
يىغا-زار، نە قايغۇ-ئەلەم بولمايدۇ، چۈنكى بۇرۇنقى ئىشلار ئۆتۈپ
كەتتى». 5 تەختتە ئولتۇرغۇچى: ـ مانا، ھەممىنى يېڭى قىلىمەن!
ـ دېدى. ئۇ ماڭا يەنە: بۇلارنى خاتىرلىۋال! چۈنكى بۇ سۆزلەر
ھەقىقىي ۋە ئىشەنچلىكتۇر، ـ دېدى. 6 ئۇ يەنە ماڭا مۇنداق
دېدى: ـ ئىش تامام بولدى! مەن «ئالفا» ۋە «ئومېگا»دۇرمەن،
مۇقەددىمە ۋە خاتىمە ئۆزۈمدۇرمەن. ئۆسسىغان ھەركىمگە
ھاياتلىق سۈيىنىڭ بۇلىقىدىن ھەقسىز بېرىمەن. 7 غەلىبە قىلغۇچى
ھەركىم بۇلارغا مىراسخورلۇق قىلىدۇ، مەن ئۇنىڭ خۇداسى
بولىمەن، ئۇمۇ مېنىڭ ئوغلۇم بولىدۇ. 8 لېكىن قورقۇنچاقلار،
ئېتىقادسىزلار، يىرگىنچلىكلەر، قاتىللار، بۇزۇقلۇق قىلغۇچىلار،
سېھىرگەرلەر، بۇتپەرەسلەر ۋە بارلىق يالغانچىلارغا بولسا،
ئۇلارنىڭ قىسمىتى ئوت بىلەن گۈڭگۈرت يېنىپ تۇرۇۋاتقان
كۆلدۇر ـ بۇ بولسا ئىككىنچى ئۆلۈمدۇر». (Limnē Pyr g3041
g4442) 9 ئاخىرقى يەتتە بالا يېتىپەت بىلەن تولغان يەتتە چىنىنى
تۇتقان يەتتە پەرىشتىدىن بىرى كېلىپ، ماڭا سۆزلەپ: ـ كەل!
ساڭا قوزىنىڭ جورىسى بولىدىغان قىزنى كۆرسىتىپ قويايى، ـ
دېدى. 10 ئاندىن ئۇ مېنى روھنىڭ ئىلكىدە بولغان ھالدا يوغان ۋە
ئېگىز بىر تاغقا ئېلىپ قويدى. ئۇ يەردىن ماڭا خۇدادىن چىققان
مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمنىڭ ئەرشتىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى
كۆرسەتتى. 11 ئۇنىڭدا خۇدانىڭ شان-شەرىپى بار ئىدى،
ئۇنىڭ جۇلاسى ئىنتايىن قىممەتلىك گۆھەرنىڭ، يېشىل ياقۇتتەك
يالتىرىغان خرۇستالنىڭ جۇلاسىغا ئوخشايتتى. 12 ئۇنىڭ چوڭ
ھەم ئېگىز سېپىلى بار ئىدى؛ سېپىلنىڭ ئون ئىككى دەرۋازىسى
بولۇپ، دەرۋازىلاردا ئون ئىككى پەرىشتە تۇراتتى. ھەربىر
دەرۋازىنىڭ ئۈستىگە ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىدىن
بىرىنىڭ ئىسمى يېزىلغاندى. 13 مەشرىق تەرىپىدە ئۈچ دەرۋازا،
شىمال تەرىپىدە ئۈچ دەرۋازا، جەنۇب تەرىپىدە ئۈچ دەرۋازا
ۋە مەغرىپ تەرىپىدە ئۈچ دەرۋازا بار ئىدى. 14 شەھەرنىڭ
سېپىلىنىڭ ئون ئىككى ئۇل تېشى بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ئون
ئىككى ئىسىم، يەنى قوزىنىڭ روسۇلىنىڭ ئىسىملىرى پۈتۈكلۈكتۇر.
15 ماڭا سۆز قىلغان پەرىشتىنىڭ قولىدا شەھەرنى، ئۇنىڭ
دەرۋازىلىرى ۋە ئۇنىڭ سېپىلىنى ئۆلچەيدىغان ئالتۇن قومۇش
ئۆلچىگۈچ ھاسا بار ئىدى. 16 شەھەر تۆت چاسا بولۇپ،
ئۇزۇنلۇقى بىلەن كەڭلىكى ئوخشاش ئىدى. پەرىشتە شەھەرنى
ھاسا بىلەن ئۆلچىدى ـ ئون ئىككى مىڭ ستادىيون كەلدى
(ئۇزۇنلۇقى، كەڭلىكى ۋە ئېگىزلىكى تەڭ). 17 ئۇ سېپىلنىمۇ
ئۆلچىدى. سېپىلنىڭ [قېلىنلىقى] ئىنسانلارنىڭ ئۆلچەم بىرلىكى
بويىچە، يەنى شۇ پەرىشتىنىڭ ئۆلچىمى بويىچە بىر يۈز قىرىق تۆت
جەينەك كەلدى. 18 سېپىلنىڭ قۇرۇلۇشى بولسا يېشىل ياقۇتتىن،
شەھەر ئەينەكتەك سۈزۈك ساپ ئالتۇندىن بىنا قىلىنغانىدى.
19 شەھەر سېپىلىنىڭ ئۇللىرى ھەرخىل قىممەتلىك ياقۇتلار بىلەن
بېزەلگەنىدى. بىرىنچى ئۇل تاش يېشىل ياقۇت، ئىككىنچىسى
كۆك ياقۇت، ئۈچىنچىسى ھېقىق، تۆتىنچىسى زۇمرەت،
20 بەشىنچىسى قىزىل ھېقىق، ئالتىنچىسى قىزىل قاشتاش،
يەتتىنچىسى سېرىق كۆزارتىس، سەككىزىنچىسى سۇس يېشىل
ياقۇت، توققۇزىنچىسى توپاز، ئوننىنچىسى يېشىل كۆزارتىس، ئون
بىرىنچىسى سۈسۈن ياقۇت ۋە ئون ئىككىنچىسى پىروزا ئىدى.
21 ئون ئىككى دەرۋازا ئون ئىككى مەرۋايىت ئىدى، دېمەك
دەرۋازىلارنىڭ ھەربىرى بىردىن مەرۋايىتتىن ياسالغانىدى.
شەھەرنىڭ غول يولى ئەينەكتەك سۈزۈك ساپ ئالتۇندىن ئىدى.
22 شەھەردە ھېچقانداق ئىبادەتخانا كۆرمىدىم، چۈنكى ھەممىگە
قادىر پەرۋەردىگار خۇدا ۋە قوزا ئۇنىڭ ئىبادەتخانىسىدۇر.
23 شەھەرنىڭ يورۇتۇلۇشى ئۈچۈن قۇياشقا ياكى ئايغا موھتاج
ئەمەس، چۈنكى خۇدانىڭ شان-شەرىپى ئۇنى يورۇتقانىدى،
ئۇنىڭ چىرىغى بولسا قوزىدۇر. 24 ئەللەر شەھەردىكى يورۇقلۇقتا
يۈرىدۇ؛ يەر يۈزىدىكى پادىشاھلار شانۇ-شەۋكىتىنى ئۇنىڭ
ئىچىگە ئېلىپ كېلىدۇ. 25 ئۇنىڭ دەرۋازىلىرى كۈندۈزدە
ھەرگىز تاقالمايدۇ (ئەمەلىيەتتە ئۇ يەردە كېچە زادى بولمايدۇ).
26 ھەرقايسى ئەللەرنىڭ شانۇ-شەۋكىتى ۋە ھۆرمەت-ئىززىتى

ئۇنىڭ ئىچىگە ئېلىپ كېلىنىدۇ. 27 ھەرقانداق ھارام نەرسە ۋە
ھەرقانداق يىرگىنچلىك ئىشلارنى قىلغۇچى ياكى يالغانچىلىق
قىلغۇچى ئۇنىڭغا كىرەلمەيدۇ؛ پەقەت نامى قوزىنىڭ ھاياتلىق
دەپتىردە يېزىلغانلارلا كىرەلەيدۇ.

22 ئاندىن [پەرىشتە] ماڭا خرۇستالدەك پارقىراق ھاياتلىق
سۈيى ئېقىۋاتقان دەريانى كۆرسەتتى. دەريا خۇدانىڭ ۋە
قوزىنىڭ تەختىدىن چىققان بولۇپ، 2 شەھەرنىڭ غول
يولىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئېقىۋاتقاندى. دەريانىڭ بۇ تەرىپىدە
ۋە ئۇ تەرىپىدىمۇ ئون ئىككى خىل مېۋە بېرىدىغان، ھەر
ئايدا مېۋىلەيدىغان ھاياتلىق دەرىخى بار ئىدى؛ دەرەخنىڭ
يوپۇرماقلىرى ئەللەرنىڭ شىپاسى ئۈچۈن ئىدى. 3 لەنەت دېگەن
ئەمدى بولمايدۇ؛ خۇدانىڭ ۋە قوزىنىڭ تەختى شەھەرنىڭ
ئىچىدە بولۇپ، ئۇنىڭ قۇل-خىزمەتكارلىرى ئۇنىڭ خىزمەت-
ئىبادىتىدە بولىدۇ. 4 ئۇلار ئۇنىڭ جامالىنى كۆرىدۇ؛ ئۇنىڭ
نامى ئۇلارنىڭ پېشانىلىرىگە پۈتۈكلۈك بولىدۇ. 5 ئۇ يەردە
ئەسلا كېچە بولمايدۇ، نە چىراغ نۇرىغا، نە قۇياش نۇرىغا
موھتاج بولمايدۇ. چۈنكى پەرۋەردىگار خۇدا ئۇلارنىڭ ئۈستىدە
يورىدۇ، ئۇلار ئەبەدىلئەبەدگىچە ھۆكۈم سۈرىدۇ. (aiōn g165)
6 پەرىشتە ماڭا: ــ بۇ سۆزلەر ھەقىقىي ۋە ئىشەنچلىكتۇر،
پەيغەمبەرلەرنىڭ روھلىرىنىڭ رەب خۇداسى يېقىن كەلگۈسىدە
يۈز بېرىشى مۇقەررەر بولغان ئىشلارنى ئۆز قۇل-خىزمەتكارلىرىغا
كۆرسىتىش ئۈچۈن، پەرىشتىسىنى ئەۋەتتى، ــ دېدى. 7 («مانا،
پات يېقىندا كېلىمەن! بۇ كىتابتىكى بېشارەتنىڭ سۆزلىرىنى
تۇتقۇچى كىشى بەختلىكتۇر!») 8 بۇلارنى ئاڭلىغۇچى ۋە
كۆرگۈچى مەن يۇھاننامەن. بۇ ئىشلارنى ئاڭلىغىنىمدا ۋە
كۆرگىنىمدە، بۇلارنى ماڭا كۆرسەتكەن پەرىشتىگە سەجدە
قىلغىلى ئايىغى ئالدىغا يېقىلدىم. 9 لېكىن ئۇ ماڭا: ــ ھەرگىز
ئۇنداق قىلما! مەنمۇ خۇدانىڭ سەن ۋە قېرىنداشلىرىڭ بولغان
پەيغەمبەرلەر بىلەن ئوخشاش قۇل-خىزمەتكارىمەن. خۇداغىلا
ئىبادەت قىل! ــ دېدى. 10 ئۇ ماڭا يەنە: ــ بۇ كىتابتىكى
بېشارەتنىڭ سۆزلىرىنى پېچەتلىمە؛ چۈنكى بۇلارنىڭ ۋاقتى يېقىن
كەلدى. 11 قەبىھلىك قىلغۇچى كىشى قەبىھلىكنى قىلىۋەرسۇن؛
پەسكەش كىشى بولسا پەسكەشلىكتە تۇرىۋەرسۇن؛ ھەققانىي
كىشى بولسا ھەققانىيلىقنى يۈرگۈزۈۋەرسۇن؛ پاك-مۇقەددەس
كىشى بولسا پاك-مۇقەددەسلىكتە تۇرىۋەرسۇن، ــ دېدى.
12 «مانا، پات يېقىندا كېلىمەن! ھەركىمنىڭ ئەمەلىيىتىگە
قاراپ بېرىدىغىنىمنى ئۆزۈم بىلەن بىللە ئېلىپ كېلىمەن. 13 مەن
«ئالفا» ۋە «ئومېگا»، بىرىنچى ۋە ئاخىرقى، مۇقەددەمە ۋە خاتىمە
ئۆزۈمدۇرمەن». 14 ھاياتلىق دەرىخىنىڭ مېۋىسىدىن نېسىپ
بولۇش ۋە دەرۋازىلىرىدىن شەھەرگە كىرىشكە مۇيەسسەر
بولۇش ئۈچۈن تونلىرىنى يۇغانلار بەختلىكتۇر! 15 شەھەرنىڭ
سىرتىدىكىلەر ــ ئىتلار، سېھىرگەرلەر، بۇزۇقلۇق قىلغۇچىلار،
قاتىللار، بۇتپەرەسلەر، يالغانچىلىققا خۇشتار بولغانلار ۋە
ئەمەل قىلغۇچىلاردۇر. 16 «مەنكى ئەيسا جامائەتلەرنى دەپ
سىلەرگە بۇ ئىشلارنىڭ گۇۋاھلىقىنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن
پەرىشتەمنى ئەۋەتتىم. داۋۇتنىڭ يىلتىزى ھەم نەسلى، پارلاق
تاڭ يۇلتۇزىدۇرمەن!» 17 روھ ۋە توينى بولىدىغان قىز: «كەل!»
دەيدۇ. ئاڭلىغۇچى: «كەل!» دېسۇن. ئۇسسىغۇچى ھەركىم
كەلسۇن، خالىغان ھەركىم ھاياتلىق سۈيىدىن ھەقسىز ئىچسۇن.
18 مەنكى بۇ كىتابتىكى بېشارەتنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغانلارغا
گۇۋاھلىق بېرىپ ئاگاھلاندۇرىمەنكى: كىمدىكىم بۇ سۆزلەرگە
بىرنېمنى قوشسا، خۇدا ئۇنىڭغا بۇ كىتابتا يېزىلغان بالا يىتىپەتلەرنى
قوشىدۇ. 19 كىمدىكىم بۇ بېشارەتلىك كىتابنىڭ سۆزلىرىدىن
بىرەر سۆزنى ئېلىپ تاشلىسا، خۇدامۇ ئۇنىڭدىن بۇ كىتابتا يېزىلغان
ھاياتلىق دەرىخىدىن ۋە مۇقەددەس شەھەردىن بولىدىغان
نېسىۋىسىنى ئېلىپ تاشلايدۇ. 20 ــ مانا، بۇلارغا ئاگاھ-گۇۋاھ
بەرگۈچى بولسا مۇنداق دەيدۇ: ــ «شۇنداق، پات يېقىندا
كېلىمەن!» ــ «ئامىن! كەل، يا رەب ئەيسا!» 21 رەب ئەيسا
مەسىھنىڭ مېھىر-شەپقىتى بارلىق مۇقەددەس بەندىلەر بىلەن
بىللە بولغاي، ئامىن!

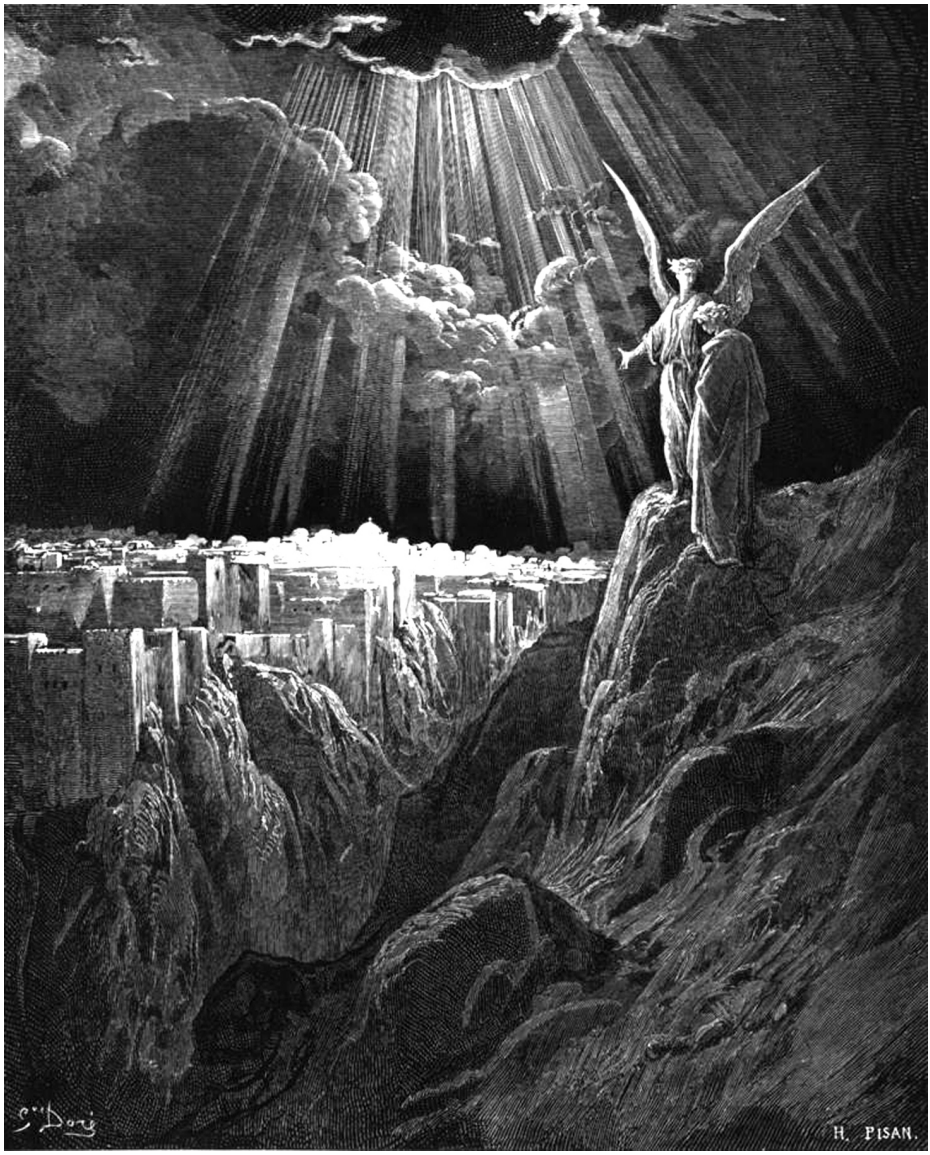

مۇقەددەس شەھەرنىڭ، يەنى خۇدادىن چىققان، خۇددى تۆز يىگىتگە توي يەردازلىرىنى قىلىپ ھازىرلانغان قىزدەك يېڭى يېرۇسالېمنىڭ ئەرشتىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردۇم. ئەرشتىن يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن بىر ئاۋازنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «مانا، خۇدانىڭ ماكانى ئىنسانلارنىڭ ئارىسىدىۋۇر، ئۇ ئۇلار بىلەن بىللە ماكانلىشىپ ئۇرىدۇ، ئۇلار ئۇنىڭ خەلقى بولىدۇ. خۇدا ئۆزىمۇ ئۇلار بىلەن بىللە ئۇرۇپ، ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىدۇ.

ۋەھيي 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Arabic/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

لۇقا 31:8
رىملىقلارغا 7:10
ۋەھيي 1:9
ۋەھيي 2:9
ۋەھيي 11:9
ۋەھيي 7:11
ۋەھيي 8:17
ۋەھيي 1:20
ۋەھيي 3:20

aïdios

رىملىقلارغا 20:1
يەھۇدا 6:1

aiōn

ماتىا 32:12
ماتىا 22:13
ماتىا 39:13
ماتىا 40:13
ماتىا 49:13
ماتىا 19:21
ماتىا 3:24
ماتىا 20:28
ماركۇس 29:3
ماركۇس 19:4
ماركۇس 30:10
ماركۇس 14:11
لۇقا 33:1
لۇقا 55:1
لۇقا 70:1
لۇقا 8:16
لۇقا 30:18
لۇقا 34:20
لۇقا 35:20
يۇھانا 14:4
يۇھانا 51:6
يۇھانا 58:6
يۇھانا 35:8
يۇھانا 51:8
يۇھانا 52:8
يۇھانا 32:9
يۇھانا 28:10
يۇھانا 26:11
يۇھانا 34:12
يۇھانا 8:13
يۇھانا 16:14
روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى 21:3
روسۇللارنىڭ پائالىيەتلىرى 18:15
رىملىقلارغا 25:1
رىملىقلارغا 5:9
رىملىقلارغا 36:11
رىملىقلارغا 2:12
رىملىقلارغا 27:16
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 20:1
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 6:2
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 7:2
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 8:2
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 18:3
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 13:8
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 11:10
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 4:4
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 9:9
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 31:11
گالاتىيالىقلارغا 4:1
گالاتىيالىقلارغا 5:1
ئەفەسۇسلۇقلارغا 21:1
ئەفەسۇسلۇقلارغا 2:2
ئەفەسۇسلۇقلارغا 7:2
ئەفەسۇسلۇقلارغا 9:3
ئەفەسۇسلۇقلارغا 11:3
ئەفەسۇسلۇقلارغا 21:3
ئەفەسۇسلۇقلارغا 12:6
فىلىپىلىقلارغا 20:4
كولوسسىلىكلەرگە 26:1
تىموتىيغا 1 17:1
تىموتىيغا 1 17:6
تىموتىيغا 2 10:4
تىموتىيغا 2 18:4
تىتۇسقا 12:2
ئىبرانىيلارغا 2:1
ئىبرانىيلارغا 8:1
ئىبرانىيلارغا 6:5
ئىبرانىيلارغا 5:6
ئىبرانىيلارغا 20:6
ئىبرانىيلارغا 17:7
ئىبرانىيلارغا 21:7
ئىبرانىيلارغا 24:7
ئىبرانىيلارغا 28:7
ئىبرانىيلارغا 26:9
ئىبرانىيلارغا 3:11
ئىبرانىيلارغا 8:13
ئىبرانىيلارغا 21:13
پېترۇس 1 23:1
پېترۇس 1 25:1
پېترۇس 1 11:4
پېترۇس 1 11:5
پېترۇس 2 18:3
يۇھاننا 1 17:2
يۇھاننا 2 2:1
يەھۇدا 13:1
يەھۇدا 25:1
ۋەھيي 6:1
ۋەھيي 18:1
ۋەھيي 9:4
ۋەھيي 10:4
ۋەھيي 13:5
ۋەھيي 12:7
ۋەھيي 6:10
ۋەھيي 15:11
ۋەھيي 11:14
ۋەھيي 7:15
ۋەھيي 3:19
ۋەھيي 10:20
ۋەھيي 5:22

aiōnios

ماتىا 8:18
ماتىا 16:19
ماتىا 29:19
ماتىا 41:25
ماتىا 46:25
ماركۇس 29:3
ماركۇس 17:10
ماركۇس 30:10
لۇقا 25:10
لۇقا 9:16
لۇقا 18:18
لۇقا 30:18
يۇھاننا 15:3
يۇھاننا 16:3
يۇھاننا 36:3
يۇھاننا 14:4
يۇھاننا 36:4
يۇھاننا 24:5
يۇھاننا 39:5
يۇھاننا 27:6
يۇھاننا 40:6
يۇھاننا 47:6
يۇھاننا 54:6
يۇھاننا 68:6

يۆهاننا 28:10
يۆهاننا 25:12
يۆهاننا 50:12
يۆهاننا 2:17
يۆهاننا 3:17
روسۆللارنڭ پاتالىيەتلىرى 46:13
روسۆللارنڭ پاتالىيەتلىرى 48:13
رىملىقلارغا 7:2
رىملىقلارغا 21:5
رىملىقلارغا 22:6
رىملىقلارغا 23:6
رىملىقلارغا 25:16
رىملىقلارغا 26:16
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 17:4
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 18:4
كورىنتۇسلۇقلارغا 2 1:5
گالاتىيالىقلارغا 8:6
تېسالونىكالىقلارغا 2 9:1
تېسالونىكالىقلارغا 2 16:2
تىموتىيغا 1 16:1
تىموتىيغا 1 12:6
تىموتىيغا 1 16:6
تىموتىيغا 2 9:1
تىموتىيغا 2 10:2
تىتۇسقا 2:1
تىتۇسقا 7:3
فىلېمونغا 15:1
ئىبرانىيلارغا 9:5
ئىبرانىيلارغا 2:6
ئىبرانىيلارغا 12:9
ئىبرانىيلارغا 14:9
ئىبرانىيلارغا 15:9
ئىبرانىيلارغا 20:13
پېتروس 1 10:5
پېتروس 2 11:1
يۆهاننا 1 2:1
يۆهاننا 1 25:2
يۆهاننا 1 15:3
يۆهاننا 1 11:5
يۆهاننا 1 13:5
يۆهاننا 1 20:5
يەھۇدا 7:1
يەھۇدا 21:1
ۋەھي 6:14

eleēsē

رىملىقلارغا 32:11

Geenna

ماتىا 22:5
ماتىا 29:5
ماتىا 30:5
ماتىا 28:10
ماتىا 9:18
ماتىا 15:23
ماتىا 33:23
ماركۇس 43:9
ماركۇس 45:9
ماركۇس 47:9
لۇقا 5:12
ياقۇپ 6:3

Hadēs

ماتىا 23:11
ماتىا 18:16
لۇقا 15:10
لۇقا 23:16
روسۆللارنڭ پاتالىيەتلىرى 27:2
روسۆللارنڭ پاتالىيەتلىرى 31:2
كورىنتۇسلۇقلارغا 1 55:15
ۋەھي 18:1
ۋەھي 8:6
ۋەھي 13:20
ۋەھي 14:20

Limnē Pyr

ۋەھي 20:19
ۋەھي 10:20
ۋەھي 14:20
ۋەھي 15:20
ۋەھي 8:21

Sheol

يارىتىلىش 35:37
يارىتىلىش 38:42
يارىتىلىش 29:44
يارىتىلىش 31:44
چۈل-باياۋاندىكى سەپەر 30:16
چۈل-باياۋاندىكى سەپەر 33:16
قانۇن شەرھى 22:32
سامۇئىل 1 6:2
سامۇئىل 2 6:22
پادىشاھلار 1 6:2
پادىشاھلار 1 9:2
ئايۇپ 9:7
ئايۇپ 8:11
ئايۇپ 13:14
ئايۇپ 13:17
ئايۇپ 16:17
ئايۇپ 13:21
ئايۇپ 19:24
ئايۇپ 6:26
زەبۇر 5:6
زەبۇر 17:9
زەبۇر 10:16
زەبۇر 5:18
زەبۇر 3:30
زەبۇر 17:31
زەبۇر 14:49
زەبۇر 15:49
زەبۇر 15:55
زەبۇر 13:86
زەبۇر 3:88
زەبۇر 48:89
زەبۇر 3:116
زەبۇر 8:139
زەبۇر 7:141
پەند-نەسىھەتلەر 12:1
پەند-نەسىھەتلەر 5:5
پەند-نەسىھەتلەر 27:7
پەند-نەسىھەتلەر 18:9
پەند-نەسىھەتلەر 11:15
پەند-نەسىھەتلەر 24:15
پەند-نەسىھەتلەر 14:23
پەند-نەسىھەتلەر 20:27
پەند-نەسىھەتلەر 16:30
ھېكمەت توپلىغۇچى 10:9
كۆيلەرنڭ كۆيى 6:8
يەشايا 14:5
يەشايا 11:7
يەشايا 9:14
يەشايا 11:14
يەشايا 15:14
يەشايا 15:28
يەشايا 18:28
يەشايا 10:38
يەشايا 18:38
يەشايا 9:57
ئەزاكىيال 15:31
ئەزاكىيال 16:31
ئەزاكىيال 17:31
ئەزاكىيال 21:32
ئەزاكىيال 27:32
ھوشىيا 14:13
ئاموس 2:9
يونۇس 2:2
ھاباككۇك 5:2

Tartaroō

پېتروس 2 4:2

Questioned

پېتروس 2 17:2

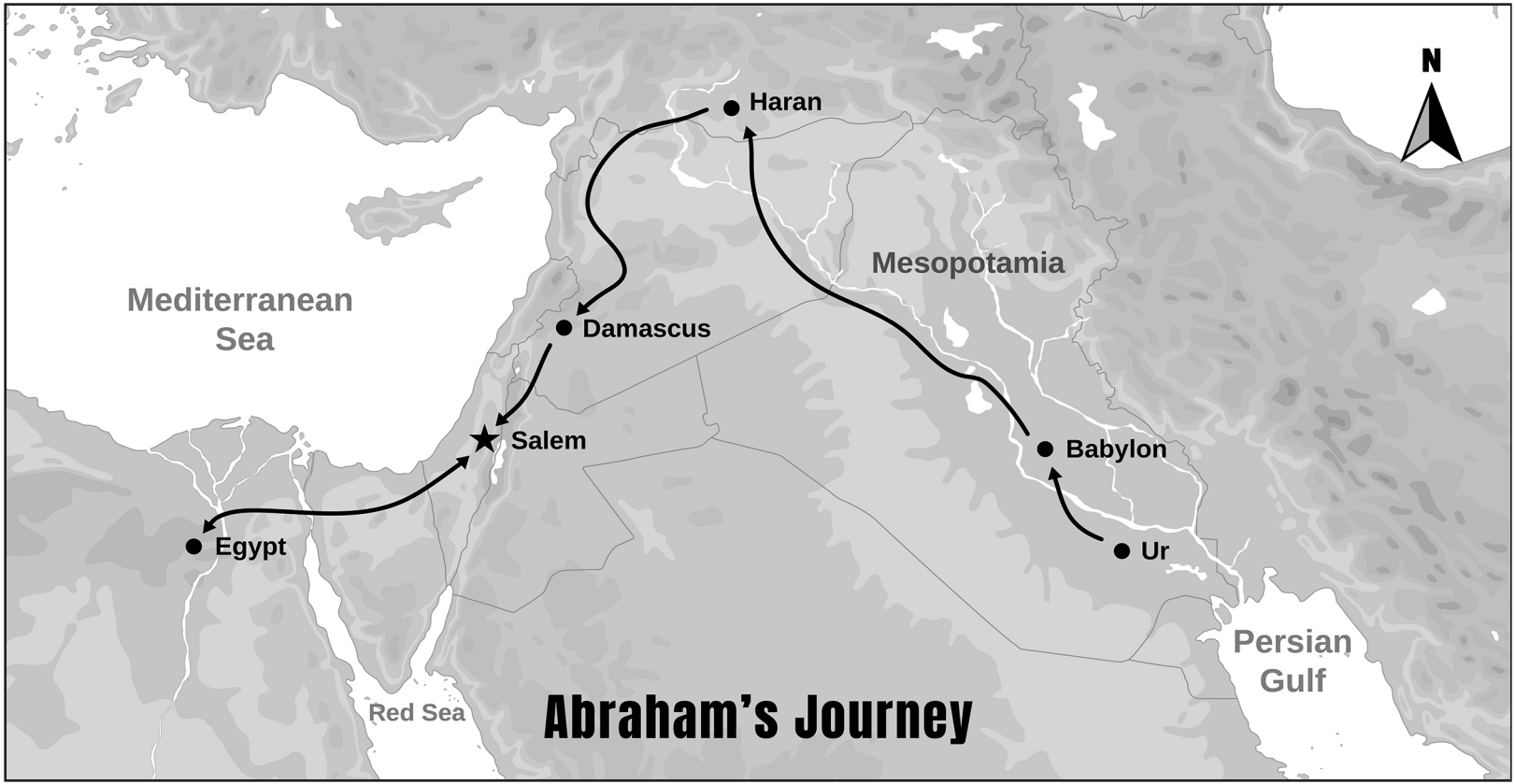

ئېتىقادى بولغاچقا، خۇدا ئىبراھىمنى ۋۇنىگۇنا مىراس سۈپىتىدە بەرمەكچى بولغان زېمىنغا بېرىشقا چاقىرغاندا، ئۇ ئىتائەت قىلدى، ئۇ قەيەرگە باردىغانلىقىنى بىلمەي تۇرۇپ يولغا چىقتى. - ئىبرانىيلارغا 11:8

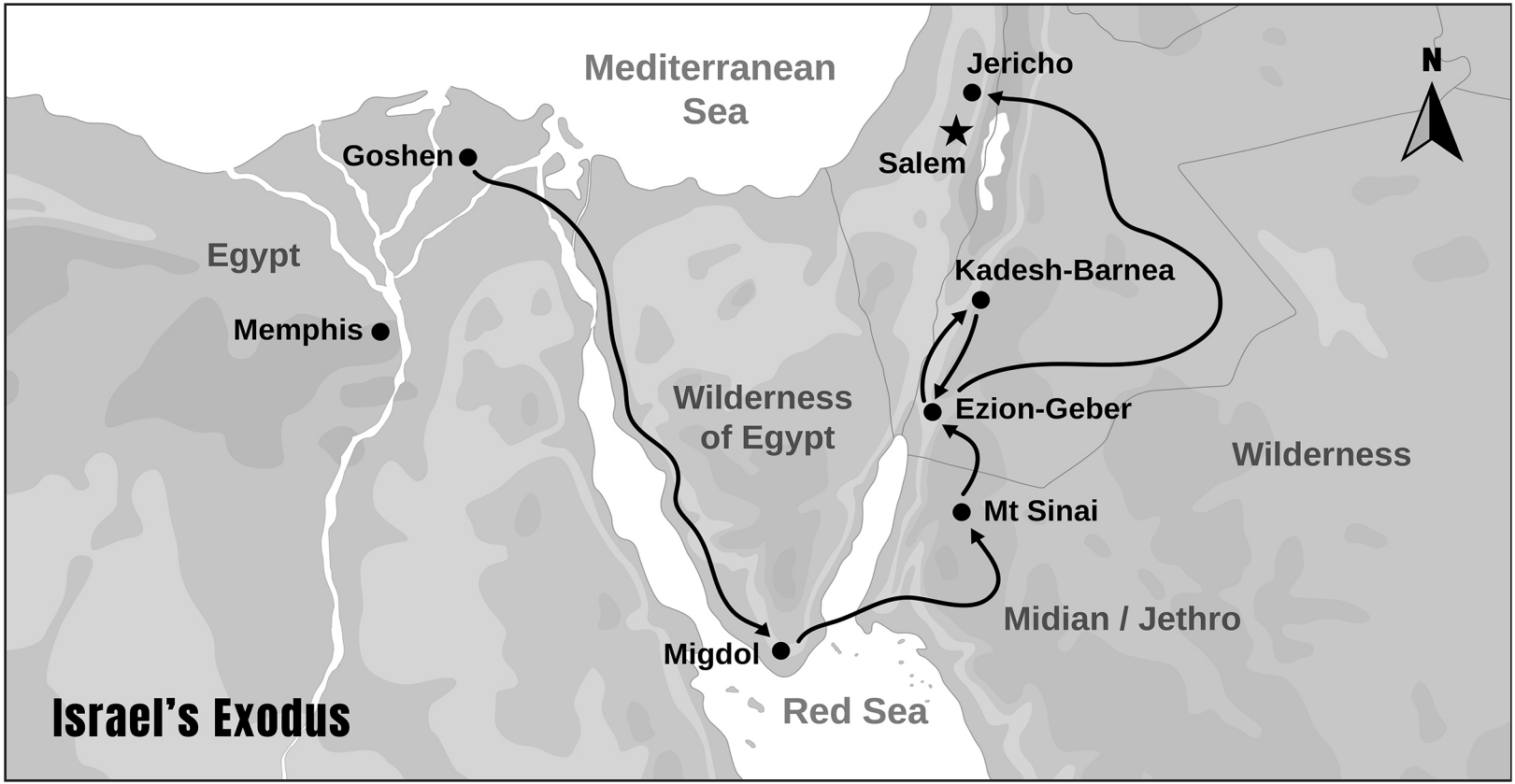

ئەمما پىرەۋۋن خەلقنى كېتىشكە قويغاندىن كېيىن، فىلىستىيلەرنىڭ زېمىنىدىكى يول يېقىن بولسىمۇ، خۇدا ئۇلارنى شۇ يول بىلەن باشلىمىدى، چۈنكى ئۇ: «خەلقىم جەڭگە ئۇچراپ قالسا، قورقۇپ پۇشايمان قىلىپ، مىسىرغا يېنىپ كېتىشنى مۇمكىن» دەپ ئويلىغاندى. - مىسىردىن چىقىش 13:17

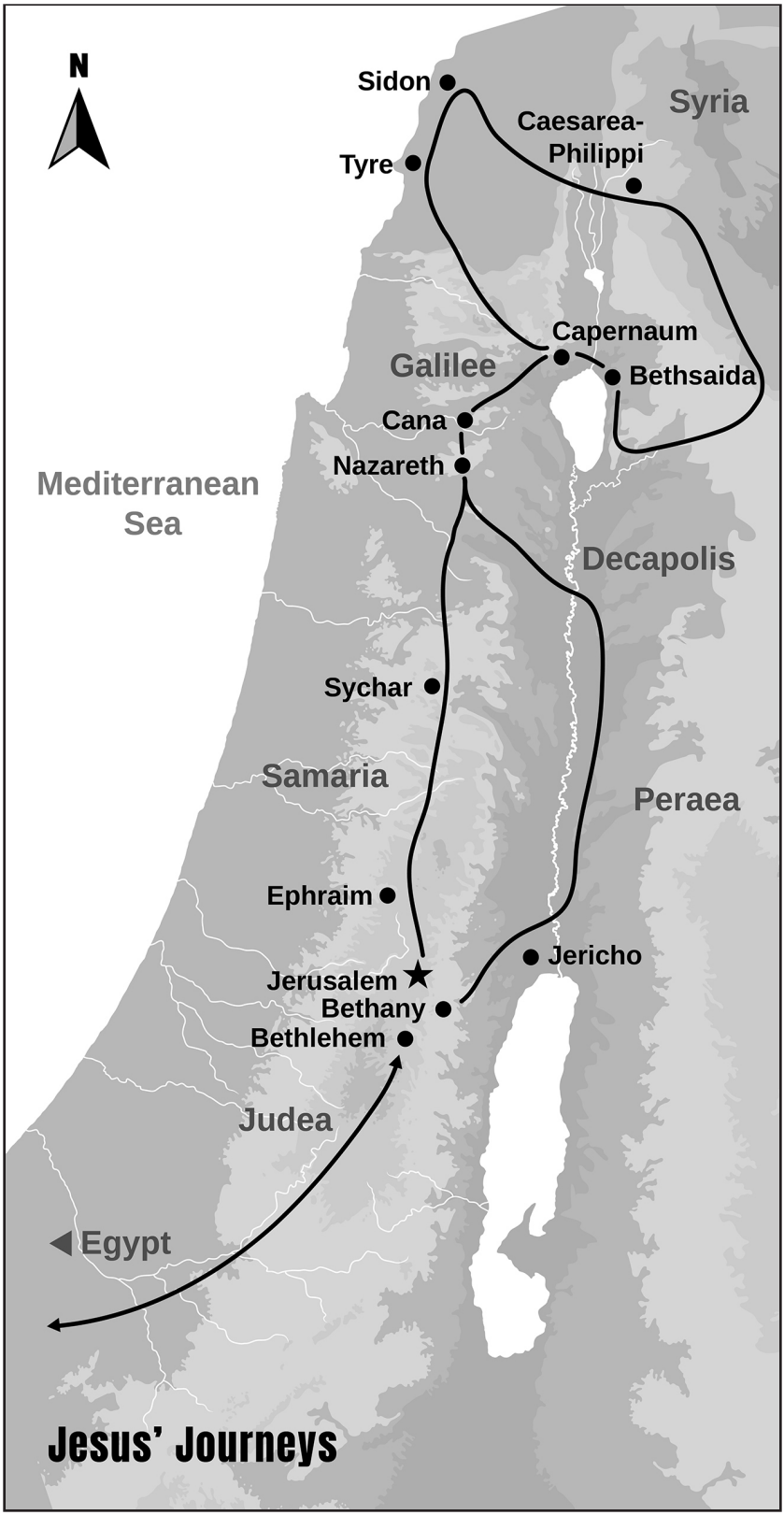

چونکې ځنګاټوغلمو د دوژګه ټوپېدا ګڼېلګ ښاګ خوږمنده پولټن دېعوب ښاګ ګڼېلګ خوږمنده بولاي ژه جېنمي پدا قلش به دلګه ژرغون ناده ملاوني هوزلاګګه چېتراي دوپ کلدي. - مارکوس 10:45

روسۇلۇققا تاللاپ چاقىرىلغان، خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى جاكارلاشقا ئايرىپ تەيىنلەنگەن، مەسىھ ئەيسانىڭ قۇلى بولغان مەنكى پاۋلۇستىن سالام! - رىملىقلارغا 1:1

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

<table>
<tr><td colspan="4">Fallen</td><td>Glory</td></tr>
<tr><td>Fall to sin
No Law</td><td>Moses' Law
1500 B.C.</td><td>Christ
33 A.D.</td><td>Church Age
Kingdom Age</td><td>New Heavens
and Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">1 Timothy 6:16
Living in unapproachable light</td><td rowspan="7">Acts 3:21
Philippians 2:11
Revelation 20:3

God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City</td></tr>
<tr><td colspan="2">John 8:58
Pre-incarnate</td><td>John 1:14
Incarnate</td><td>Luke 23:43
Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="2">Psalm 139:7
Everywhere</td><td colspan="2">John 14:17
Living in believers</td></tr>
<tr><td colspan="4">Ephesians 2:1-5
Serving the Savior or Satan on Earth</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:22
Blessed in Paradise</td></tr>
<tr><td colspan="4">Luke 16:23, Revelation 20:5,13
Punished in Hades until the final judgment</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hebrews 1:14
Serving mankind at God's command</td></tr>
<tr><td colspan="4">2 Peter 2:4, Jude 6
Imprisoned in Tartarus</td><td rowspan="4">Matthew 25:41
Revelation 20:10

Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels</td></tr>
<tr><td rowspan="3" colspan="3">1 Peter 5:8, Revelation 12:10

Rebelling against Christ
Accusing mankind</td><td>Revelation 20:13
Thalaasa</td></tr>
<tr><td>Revelation 19:20
Lake of Fire</td></tr>
<tr><td>Revelation 20:2
Abyss</td></tr>
</table>

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

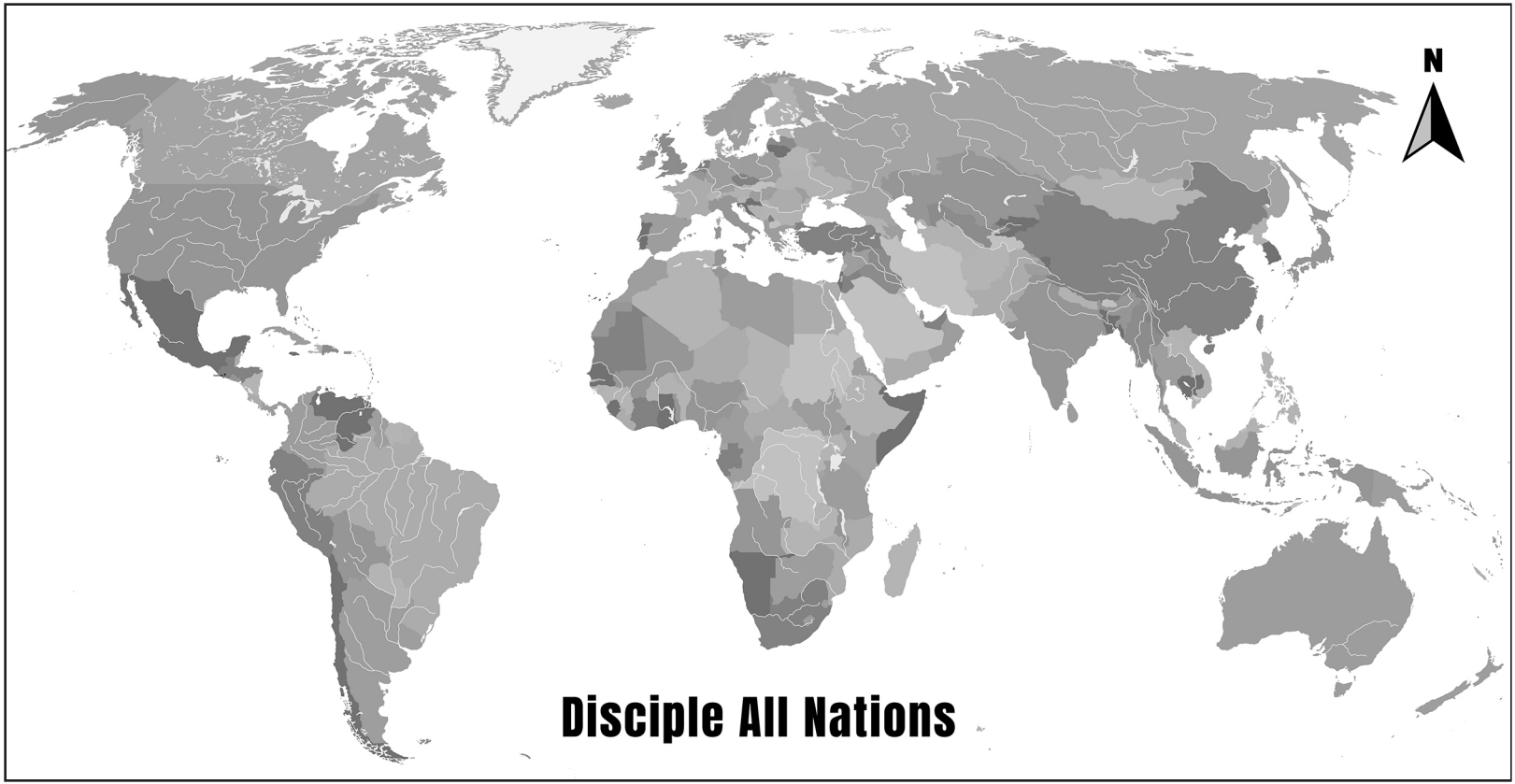

شۇنىڭ ئۈچۈن، بېرىپ يۇتكۈل تەللەرنى [ۋۇزۇمىگە] مۇخلىس قىلىپ يېتىشتۈرۈڭلار، شۇنداقلا ۋۇلارنى ئاتا، ۋۇغۇل ۋە مۇقەددەس روھنىڭ نامىغا تەۋە قىلىپ چۆمۈلدۈرۈپ، - ماتتا 28:19